

doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.

SLOVENSKO -RUSÍNSKY SLOVNÍK

(P-Ž)

дос. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.

СЛОВАЦЬКО -РУСИНЬСЬКИЙ СЛОВНИК

Doc. PhDr. Juraj PAŇKO, CSc

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK

Druhý diel

P - Ž

Доц. ПгДр. Юрій ПАНЬКО, к. ф. н.

СЛОВАЦЬКО-РУСИНСЬКИЙ СЛОВНИК

Друга часть

П - Ж

Prešov 2015

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK (P – Ž)

© doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.

Recenzenti: prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.
 doc. PhDr. Andrej Antoňák, CSc.

Technická a grafická úprava: autor

Korektúra: autor

Obálka: RnDr. Tatiana Švedová

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou
Úradu vlády SR - program Kultúra národnostných menšín.

Toto dielo ani jeho časti nemožno publikovať bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Vydavateľ: Tlačiareň svidnícka, s.r.o. pre Rusínsku obrodu na Slovensku

Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o.

Vydanie prvé

СЛОВАЦЬКО-РУСИНЬСЬКИЙ СЛОВНИК (П – Ж)

© доц. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.

Рецензенты: проф. ПгДр. Йосиф Сіпко, ПгД.
 доц. ПгДр. Андрій Антоняк, к. н.

Технічна і графічна управа: автор

Коректура: автор

Обалка: РНДр. Татяна Шведова

Публікація реалізована з фінансової підпорови
Уряду влади СР – культура народностных меншин.

Тоту публікацію ані її частини не мож публікувати без дозволу вдастника авторських прав.

Выдаватель: Тлчарень свідницька с.р.о. про Русиньску оброду на Словеньску

Тлч: Тлчарень свідницька с.р.о.

Видання перше

ISBN 978-80-89755-05-9

Ú v o d

Po prvom zväzku Slovensko-rusínskeho slovníka (A – O) (Vyd. Rusínska obroda na Slovensku, Prešov 2012) sa predkladá hlavne rusínskej verejnosti druhý zväzok Slovesko-rusínskeho slovníka. Druhý zväzok Slovensko-rusínskeho slovníka obsahuje heslá písmen P – Ž, ktorý je pokračovaním hesiel písmen A – O, t. j. prvého zväzku slovníka.

Slovensko-rusínsky slovník má dva zväzky, ktorý si kladie za cieľ opísať v dostatočnej miere slovnú zásobu súčasnej spisovnej slovenčiny na základe Slovníka slovenského jazyka I – VI (Vyd. SAV 1959-1968) a konfrontovať ju so slovnou zásobou súčasnej rusinčiny (kodifikovanej v r. 1995).

Konfrontácia slovenskej slovnej zásoby s rusínskou má za cieľ slúžiť hlavne prekladateľom zo slovenčiny do rusinčiny, ale aj všetkým tým, ktorý študujú rusinčinu, ako aj tým, ktorí nevyhnutne potrebujú takéto slovníkové spracovanie pre praktické a teoretické poznanie slovenskej a doposiaľ málo preskúmanej rusínskej slovnej zásoby.

V slovníku sa tiež uvádzajú aj informácie, najmä gramatické, štylistické a iné, ktoré sú používateľovi známe, ale ktoré si vyžaduje hlavne konfrontácia daných lexikálnych jednotiek slovenčiny a rusinčiny.

Prvá časť slovníka (A – O) obsahuje okolo 25 000 hesiel a druhá časť (P – Ž) – okolo 28 000 hesiel. Konceptne i lexikografickým spracovaním druhý zväzok nadväzuje na prvý.

Touto cestou ďakujem recenzentom prof. PhDr. Jozefovi Sipkovi, PhD. a doc. PhDr. Andrejovi Antoňákovi, CSs. za kritické pripomienky ku druhému vydaniu tohto slovníka a tiež mojej manželke Justíne Paňkovej rod. Herkovej za poskytnutie mnohých už zabudnutých rusínskych lexikálnych jednotiek.

Р

p [p i pé] *neskl. s (hláska a písmeno)* (латинське) **p** *neskl. s; malé p* мале п; veľké **P** велике **P** • **mať** všetkých päť **p** *hovor.* мати вшитки пять п, о вшиткім перевышовати (о дівчату, жені)

p. (*pán*) *skrat. п.* (пан)

pá, pá-pá *cit.* па, па-пá (*при розлúци з димми*)

paberk/ovat' -uje -ujú *nedok.* позбérьковати остáтки (*по зберáні урóды*); ~ на strnisku зберáти кóлоскы на стернині

paberk/ly -ov *m mn. č.* позбérькы, остáтки по зберáні урóды (*овоцiна, кóлося i m. п.*) *aj pren.*

pablesk -u *m bás.* óдблеск, одражiня свiтла

pác -u *m hovor.* марiнада, пац; mäso v ~i мiясо в марiнадi áбо в пáци

pác, pác-pác *cit.* бац, бух

pacient -a *m* пацiент, хвóрий

pacientk/la -y *ž* пацiентка, хвóра

pacifick/ý *1 geogr.* тихоокеáньскый, тихо-мóрьскый; ~é robrežie тихоокеáньскы бeрегы

pacifický² p. pacifistický

pacifikác/ia -ie *ž* пацiфiкацiя, змирнiня, придушiня

pacifikačny змирнюючий, успокоюючий

pacifik/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* змирнiвaти/успокоiвaти, придусити/придушовати, втихомирiвaти/втихомирити

pacifist/la -u *m* пацiфiста

pacifistický пацiфiстський

pacifizm/us -mu *m* пацiфiзм

pack/la -y *ž 1 hovor.* фáцка; слабый удар **2 hovor. det.** рúчка, ручiчка, лáбка; даť ~u нiekomu дати рúчку дакому **3 expr.** лáбка (*звiрятя*)

pack//at' -á -ajú *nedok. pejor. (robotu ap.)* робити недбáло, казити, бáбрати

páck//at' -a -ajú *nedok. hovor. pejor.* фáцкати, шляпкати, ударяти

pac//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* фáцнути, шляпнути, бúхнути, удáрити; ~ niekoho po ruke бúхнути дакого по рúци

pac/ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* марiновáти, пацовáти, заливáти марiнадов áбо пáцом; ~ divinu мочiти дичiну в марiнадi áбо в пáци

pačes/ovat' -uje -ujú *nedok. 1* чesáти, счéсовати; ~ ľan, konope чesáти лен, конóплi **2 hovor. expr.** тягáти за вóлося

pačes/ly -ov *m mn. č. 1* паздiря, выческы *romn. (лéну, конóпель)* **2 expr.** кúдлi, пелéхы *romn. •* chytiť sa za ~ поiмáти ся за вóлося

páč//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* любити ся • nech sa ~i прóшу, най ся любить; nech sa ~i dnu прóшу áбо най ся любить, доднúка áбо захóдьте; nech sa ~i sadnúť si сядьте, прóшу; най ся любить сiсти

pačmag/la -y *ž pejor. (usmrkaný človek)* смаркáч, паплюга, гнусáк

pád' -u *m v rôzn. význ.* падiня; zlomiť si ruku pri ~e зломити (собi) рúку при падiнi; voľný ~ fyz. вóльне падiня; ~ absolutizmu падiня абсолутiзму; ~ Rímskej ríše падiня Рiмской iмперii; ~ pevnosti падiня крiпости; morálny ~ морáльне падiня

padá² -u *m gram.* пад; **2. pád, druhý** ~ рождаючий пад, řenitív; priamy, nepriamy ~ прýмый, непрýмый пад; bezpredložkový ~ бесприназывниковый пад

pád³ -u *m:* на žiaden ~ *hovor.* в ниякий пригóди áбо в ниякий рáзи; на každý ~ *hovor.* в кождiй пригóди што бы не было; takým ~om таким спóсoбом; v najhoršom ~e в найгiршiй пригóди

padací падáючий; ~ most падáючий мiст

padák -a *m let.* парашút, пáдак; zoskočiť ~om скóчити з парашúтом áбо пáдаком

padákov/ly парашúтный, падаковый; ~á veža парашúтна áбо падаковá вышка; ~ hodváb парашúтный гáдвaб; ~ výsadok парашúтный áбо падаковый десáнт

pad//at' -á -ajú *nedok. 1 v rôzn. význ.* пáдати; bomby ~alí бóмбы пáдали; tieň, svetlo ~á тiнь, свiтло пáдaть; ~ajú hviezdy звiзды пáдають; орона ~á зáнавес пáдaть áбо спúщaть ся; listie zo stromov ~á листя

зо стрómів па́даты або опáдаты; hmла ~á гмла опáдаты; súmrak ~á стмивать ся; podozrenie ~á на не́го підозрі́ня па́даты на не́го 2 па́даты, выпада́ти; vlasу тu ~ajú ёму́ во́лосы выпада́ють, ёму́ во́лося выпада́ты; zubу тu ~ajú зу́бы ёму́ выпада́ють 3 па́даты, выпада́ти, іти; dažď ~á *al.* прší додж па́даты; ~á sneh *al.* sneží сніг па́даты або сні́жыты; krúпу ~alı па́дав град 4 па́даты, спа́даты, звішовати ся; vlasу jej ~alı на plecía во́лося па́дало ей на плéчі або во́лосы па́дали ей на плéчі; hodváb рекне ~á гáдвab крáсны па́даты або звішує ся 5 (*umierať*) умерáти, гынути 6 сыпати ся; úderу, zauchá ~ajú сыплють ся удáры, фáцкы 7 *na koho* односити ся ку ко́му, тыкати ся ко́го, па́даты на ко́го; rozpáтка ~ala на mľa познáчка па́дала на мéне або тыкаты ся мéне, тотó было повіджéне на мо́ю адрéсу; на vás то перадá вас тотó не тыкаты ся, на вас тотó не одно́сится ся • ~ do mdlôb *hovor.* омдліва́ти; ~ do bezvedomia па́даты до беспáмятства, тратити пáмать; všetko mi ~á з rúk вшы́тко мi па́даты з рук; ~ únavou па́даты од уна́вы, быти унаве́ным; hlava тu ~á го́лова ёму́ па́даты на гру́ди (*ěgó klónить ку сну, хóче ся ёму́ спáти*); ~ на kolená па́даты або метáти ся на ко́ліна; ~ do náručia па́даты до обя́ты; ~ k nohám niekomu па́даты дако́му ку ногáм; ~ niekomu okolo hrdla шма́рять дако́му о́коло шы́ї; to neпадá на váhu тотó не ма́ть значéня; ~ niečomu, niekomu za obeť па́даты жéртвов дачо́го, дако́го; jeho slová ~ajú на úrodnú pôdu ёгó слóва па́дають на урóдну зéмлю; slzy тu ~alı ako hrachy слызы ёму́ катуля́ли ся як го́рохы; niečo, niekto stojí a ~á s niečím, niekým даштó, дахтó залéжыты од дачо́го, дако́го; jablko neпадá ďaleko od stromu [*prísł.*] я́бко од я́блони недалéко па́даты

padavk/la -у ž па́давка, пада́нина

pádľ/o -a s *šport.* е́днолопатко́ве вéсло

pádľ/ovat' -uje -ujú *nedok. šport.* весло́вати (*е́днолопатко́вым вéслом*)

pádľ/y 1 пáвший, загынутый; зáбитый (*в бо́ї*); pomník ~ým пáмятник пáвшым або загынувшим або полéглым во во́йні 2 *pren.* пáвший, вирішучий

pádľ/núť -ne -nú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* упáсти; ~ на zem упáсти на зéмлю, звалити ся на зéмлю; ~ на nos *hovor.* упáсти твáрэв або нóсом долóв; tieň ~ol тiнь упáла; оропа ~la зáнавес упáв або спу́тив ся; hmла ~la гмла упáла; voľba ~la на mľa выбі́р упáв на мéне; zodpovednosť ~ne па́нho одпові́дность упáде на не́го 2 упáсти, загынути; ~ *v boji*, *vo vojne* упáсти або загынути в бо́ї, во во́йні або на во́йні 3 пáсти; vláda ~la влáда пáла; mesto ~lo мiсто здaло ся або ка́пітуло́вало 4 *do čoho (dostať sa)* достáти ся, попáсти до чо́го; ~ *do zajatia* достáти ся або попáсти до плéну; ~ *do nemilosti* попáсти до немі́лости 5 *hovor. (o šatách)* сиді́ти; šaty jej dobre ~nú шма́ты на ній до́брі сидять • ~ *do oka* niekomu упáсти дако́му до о́ка, пригля́нути ся на дако́го; ~ol výstrel роздáв ся выстрі́л; jedenásta ~la одби́ла е́денáдцять; ~la *hovor.* ко́нець, ша́баш (*о закінчiні часó робóты*); *to тu dobre, zle* ~lo ёму́ было прие́мні, неприе́мні; ~ niekomu на ľarchu быти дако́му на тя́рху; ~ niekomu на úžitok упáсти дако́му на ужы́ток; ~ *do mdlôb* омдлі́ти; ~ *do bezvedomia* упáсти до беспáмятства, тратити пáмать; ~ на váhe *hovor.* тратити на вáзі або ва́гу; ~ niekomu okolo krku шма́рять дако́му о́коло шы́ї дако́му; ~ *si do náručia* упáсти до обя́ты; ~ *pred niekým* на kolená упáсти пе́ред да́ким на ко́ліна; *to neпадne* на váhu тотó не ма́ть (ни́яке) значéня, тотó не гра́ть ни́яку роль; slová ~li на úrodnú pôdu слóва упáли на урóдну зéмлю; *čo som ~ol* на hlavu? *expr.* што я ду́рaк (а́бо што)!, што я зду́рiв або з розу́му зышо́в!?!; ~la kosa на kameň попáла ко́са на ка́мінь; srdce тu ~lo за sáru *al.* до nohavíc *expr.* ёгó ду́ша за са́ру

ábo до нoгaвiць упáла; kto druhému яму кope, sám do nej ~не [prisl.] хто дpу́гoмy яму кóпле, сам до нёй упадé; не рый дpу́гoмy яму, бо сам до нёй упадеш

пáдny вгóдный, выстiгуючiй, налéжный, выразный, пересвiдчуючiй, вáжный; ~ dóvod вáжный аpгyмeнт; да! ~у odpoved' нeкoмy дaтe пересвiдчуючy óдпoвiдь дaкóмy

пáдov//ý *gram.* падóвый; ~é pípouny падóвы флéксii áбо закончiня

пáдúcнic//a -e ж eпiléпciя

пáдúч -a *m pejor.* пóдляк, нiчóмник, гáвнep, злa душá

пaгáч -a *m kuch.* пáгaч; плáцкa; kukuričný ~ кукуричáный áбо тeндepичáный пáгaч (iз кукуричáнoй мyкy) • rozml'aždiť na ~ *hovor. expr.* poзмляждiти на плáцкy

пaгašťan -a *m bot.* кiньскýй гášťан

пaгiн//a -y ж *odb.* 1 сторóна (в книжцi) 2 чiсло на сторóнi (в книжцi)

пaгiнác//ia -ie ж пaгiнáцiя, oстopи́нкoвáня, нoмepoвáня сторiнок, oчiслoвáня сторiнок

пaгiн//ovаť -uje -ujú *nedok. odb.* oчiслoвáти сторiнкy (книжкy áбо рýкoписy), poбити пaгiнáцiю

пaгod//a -y ж пáгoдa

пáh//a -y пáгa, жóлoбoк (нa шындлi)

пahlтник -a *m pejor.* пaжpáвeць, пaжpáвый áбо нeнacытный чoлoвiк

пahlтný *pejor.* пaжpáвый, нeнacытный

пaholč//it' -í -ia *nedok. hovor.* служыти, быти слугóм

пahol//ok -ka *m* слугá (стapáючiй ся o хyдóбy) • chová sa ako ~ в кpчмe *hovor.* вiн пoвoдiть ся, як пьяный в кóрчмi

пahorкатин//a -y ж гopнáтый áбо холмистый край

пahorкoвitý гopнáтый, холмистый

пahor//ok -ka *m* гóрбик, гopбóчoк, вывышeнинa

пahrеb//a -y ж вáтpa; piecť zemiaky в ~e пeчi бaндýркy вo áбо нa вáтpи

pach -u *m* пax, зáпax; вóня

páchat' pácha/páše páchajú/pášu *nedok.* poбити, кoнáти (дaштó злe); ~ zločiny poбити áбо кoнáти пpeстýпкy; ~ krivdu на нeкoм пoстýпoвaти нeспpавoдливo пo oднoшiнi к дaкóмy

páchatel' -a *m práv.* пpeстýпник, дeлiквeнт; neznámy ~ нeзнáмый пpeстýпник; dopadnúť ~a пoимáти пpeстýпникa

pách//nuť -ne -nu *nedok. čím i bezpredm.*

1 пáхнyти, вóнyти, нeпpиeмнi пáхнyти, смepдiти; ~не з нeгo пáлeнкoу рáзить oд нёгo пáлiнкoв, смepдить пáлiнкoв 2 (mať prichuť, pach) зaпaxoвaти, зaпaxáти 3 *pren.* (o hrozbe niečoho) пáхнyти; ~не to pušným prachom тoтó пáхнe пýшным пóрoxoм áбо вóйно́в

pachoľa -ľa *s*, **pacholiatk//o** -a *s* малá дiтинa, дiтяткo *s*, дiтиночкa ж

pacht//it' (sa) -í (sa) -ia (sa) *nedok. za čím, po čom expr.* згaняти ся, гнáти ся зa дaчiм, тужыти пo дaчiм

pacht//it' sa -í sa -ia sa *nedok. s čím i bezpredm. expr.* нaмaгáти ся; тpáпити ся

pachtivý *expr.* лaкóмый, хaмтiвый, нeнacытный; хтiвый, бaжливый (нa пiнязi)

pachu//ť -ti ж пpисмaк (iджiня, питя)

pajác -a *m expr.* 1 (človek) шáшo, кoмeдиáнт, клaвн 2 (bábika) (смiшнá) пóпкa, пáяц

pajácky шaшóвскýй, кoмeдиáньскýй

pajed//it' -í -ia *nedok. expr.* гнiвaти, злoстити

pajed//it' sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гнiвaти ся, злoстити ся

pajedivý *expr.* злóстный, злoстячiй ся, злýй, гнiвливый

pajš//le -li *m pomn. hovor.* 1 плюцa; má dobré ~ мaть дóбpы плюцa 2 *kuch.* плюцa на смeтáни, нa квáсно

pajt//a -y ж шóпa, пeлéвня, стoдóлa, ciнáрня

pajtáš -a *m zastar.* пpиятeль, тoвáриш, кaмapát, пáйтaш

pajz//núť -ne -nú *dok. hovor.* yкpáсти, пoтягнýти, пáйзнyти

pák//a -y ж в рóзн. význ. пáкa; jednoramenná, dvojramenná ~ fyz. ёднoплéчa, двoплéчa пáкa; stlačiť ~у стиснyти пáкy; prehodiť

~и перешмарити паку • byť hybnou ~ou niečoho *kniž.* быти погынajúчов силов дачо́го; nasadiť *al. rozhybať* všetky ~у насадити *або* розруша́ти вшыткы па́кы *або* педа́лы

pakľúč -a *m* одмыка́ч, шпе́рґак

pakostnic//a -e *ž* пода́ґра, ре́вма

pakt -u *m* пакт, дого́да, до́говір

pakt//ovat' -uje -uju *nedok. s kým hovor. pejor.* заперати з даким дого́ду, дове́дна робити з даким, прияте́лєвати ся з даким, быти з даким задо́бри; пактова́ти з даким

páľa pále *ž expr.* 1 велика тепло́та, горуча́ва, горя́чьость, спе́ка; slnečná ~ со́лнечна спе́ка 2 (*horúčka*) тепло́та, горя́чка

pálác -a *m* ка́штель, за́мок; kráľovský ~ кралёвський ка́штель *або* за́мок; cársky ~ ца́рьський ка́штель *або* за́мок; veľtržný ~ выста́вочный пави́лон

palacink//a -y *ž* палачи́нка; tvarohové ~у, ~у s tvarohom палачи́нky зо сыром *або* тва́рогом • stlačiť niečo na ~и распу́чити да́што на палачи́нку

palacinkár//eň -ne *ž hovor.* палачи́нкарька

palacinkov//ý палачи́нко́вый; ~é cesto палачи́нко́ве ті́сто

palatál//a -y *ž lingv.* палата́льный звук, пе́редній гла́сний звук

palatalizác//ia -ie *ž lingv.* палата́ліза́ція

palatalizovan//ý палата́лізова́ный; ~é spoluhlásky палата́лізова́ны согла́сны

palataliz//ovat' -uje -uju *nedok. dok. lingv.* палата́лізова́ти

palatáln//y lingv. палата́льный; ~e spoluhlásky палата́лны согла́сны

pálát//um -a *s anat.* тверде́ підне́бя

páľav//a -y *ž expr.* велика тепло́та, горуча́ва, горя́чьость, спе́ка; slnečná ~ со́лнечна спе́ка

páľb//a -y *ž* стрі́льба; (*nepretržité, nepravidelné strieľanie*) стрі́лянина, оге́нь, па́льба; delostrelecká ~ па́льба з кано́нів, канона́да, алтіле́рійска стрі́льба *або* обстрі́л

palcíak//y -ov *m rom.* рукави́ці (з *едным* *pálciem*)

pálčiv//ý 1 горя́чий, паля́чий, спа́рный; ~é slnko паля́че со́лнце 2 паля́чий, о́стрый, бо́лістный; ~á bolesť о́стра бо́лість 3 *pren. expr.* пеку́чий, о́стрый; наболі́вший, налі́ґавый; ~ problém пеку́чий про́блем, наболі́вший *або* пеку́чий вопро́с

palebn//ý voj. стрі́льний; ~é postavenie стрі́лна по́зіція

pall/ec -ca *m* 1 вели́кий па́лець; zaluskať ~ami за́праскати па́льцями 2 (*stará dĺžková miera – 25 milimetrov*) цо́ль • držím ti ~ce *hovor.* тримлю то́бі па́лці, же́лам то́бі вшы́тко до́бре, же́лам то́бі ща́стя; držte mi ~ce тримте́ мі па́лці, спомина́йте на ме́не; okruť si niekoho okolo ~ca обкру́тити со́бі да́кого о́коло па́льца; ľahať sa s niekým за ~ce на́тяговати ся *або* га́дати ся з даким; ostal sám, ako ~ він зо́ста́в сам як па́лець

pálené *s hovor.* па́лінка, самого́нка, па́лена до́ма

pálenic//a -e *ž* па́лінча́рня

pálenik -a *m* па́лінча́рь

pálenk//a -y *ž* па́лінка; domáca ~ самого́нка

pálen//ý 1 (*o vápne*) па́лене (ва́пно) 2 (*o tehách*) выпа́ле́ваны *або* па́лены (це́ґлы)

paleograf//ia -ie *ž* палеоґра́фія

paleolit -u *m geol.* палео́літ

paleontológ//ia -ie *ž* палеонтоло́гія

paleozoik//um -a *geol.* палеозо́й, палеозо́йска е́ра

paleozoológ//ia -ie *ž* палеозооло́гія

palet//a -y *ž* па́лета; maliar má pestrú ~ *pren.* маля́рь ма́ть пе́стру па́лету • chytiť sa ~у взяти́ ся за пе́нзлик, за́чати ма́ле́вати (о́бразы)

palet/o -a *s* три́четвертинный ка́бат

palic//a -e *ž* 1 па́лиця ж, кы́як м; chodiť o ~і ходи́ти о па́лиці, опе́рати ся о па́лицю (*при ході́ні*), ходи́ти з па́личков; lyžiarske ~e *šport.* ліжа́рьскы па́лиці; hokejová ~ *šport.* хокéйка; biskupská ~ епі́скопске же́зло 2 *pren. expr.* го́лова; má tvrdú ~у ма́ть тверду́ го́лову, він неусту́пный 3

hist. палиця, прут; dostať dvadsať palíc достати двадцять ударів палицїв • vyjsť na žobrácku ~u схудобніти, збідачіти, вийти на мізину, зруйновати ся; zlomiť nad niekým ~u махнути руків на дакого; to je tvrdá ~ (o človeku) він твердоголовий, він неуступный чоловік; ~ má dva konce (bije ona koho chce) [prisl.] палиця мати два кінці; kto chce psa biť, ~u nájde [prisl.] хто хоче пса бити, палицю найде

palic/ovat' -uje -ujú *nedok.* бити або трестати або карати палицїв

palíčik/la -y ž 1 *zdrob.* паличка 2 чіпкарська паличка, паличка на чіпкованя

palíčik/ovat' -uje -ujú *nedok.* чіпковати на паличках; ~ované čipky паличковані чіпки

palíčikovl'y: ~é písmo друковані букви; ~ steh паличковий стег

palier -a *m* дозерачій або главный при будовані

pál/it' -i -ia *nedok.* 1 палити, припикати, печі; опалёвати, выпалёвати (*vapno*), спалёвати (*veľé dēreva*); slnko ~i sólнце палить або пече 2 палити; ~ sviečky палити свічки; ~ drevo, uhlie палити дēрево, угля 3 спалёвати, палити; nepriateľ ~il mestá a dediny неприятель выпалив міста і села, валалы 4 палити, опалёвати; horúce uchá hrnca ~ia ruku горячі ручки кайстроны палять або попалюють руки 5 палити, щіпати; paprika ~i паприка палить; rana ~i rána палить, рана горить; záha ma ~i zága méne палить 6 выпалёвати, палити (*цеглы, сливовіцю, vapno i m. n.*); ~ vápno палити vapno 7 стріляти, палити; ~ z guľometu стріляти або палити з куломету 8 *expr.* уганяти, утікати, летіти 9 *za kým expr.* позерати, ходити за даким; ~iš za Анпу позераш за Аннов • je akoby ~il їсть як пажравий або ненасытний; peniaze ho ~ia vo vrecku пінязі ёму палять кішеню; ~ si s niečím prsty палити собі з дачім палці, робити собі неприємности з дачого; ~i ho róda pod nohami земля горить ёму під ногами; čo ťa nepáli, nehas!

[*prisl.*] што тебе не палить, не гась!; не сунь ся не до своёго діла!; не пхай нóса до чужого прóца!

paliv/lo -a *s* паливо; tuhé, tekuté ~ тверде, рідке або текуче паливо

palivovl'y: ~é drevo дрыва; ~ lístok паливовый листок

pálivl'y щіплявий, палявий; ~á bolesť палява бóлість; ~á paprika щіплява паприка

pálik/la -y ž *šport.* ракета (*про гру столового тєнісу*)

palm/la -y ž палма; kokosová ~ кокосова палма • ~ mieru оливковий конарик (*сїмбол міра*); ~ víťazstva палма першости або переможія

palmet/la -y ž *archit.* палмєта

palmový палмóвий; ~ háj палмóвый гай

palub/la -y ž 1 палуба; predná ~ передня палуба; zadná ~ задня палуба 2 *let.* палуба • hodiť niekoho cez ~u *hovor.* вышмарити дакого чєрез палубу або за плит

palubnl'y палубный; ~é zbrane палубны збрáні; ~ denník voj. палубный дєнник; шифный дєнник; ~ mechanik палубный мехáник; ~ navigátor палубный навiгáтор

palubovk/la -y ž деревяна підлога (*в шпортóвых гáлах*)

pamä't' -ti ž 1 памáть ж; logická, zraková, sluchová ~ лóгична, зракóва, слухóва памáть • má krátku ~ a) (*zabúda to, čo bolo*) мати кúрту або корóтку памáть; б) (*má zlú pamäť*) мати дiраву памáть; utkvieť v ~ti врiзати до памáти, хранити ся в памáти; vštepiť *al.* vryť si niečo do ~ti врыти собі даштó до памáти, запамáтати собі даштó; mám to v živej *al.* čerstvej ~ti тотó є їщi свiжє в мoїй памáти; hľadať niečo po ~ti глядати даштó по памáти або напамáцьки; robiť niečo po ~ti робити даштó по/з памáти; byť pri ~ti бити при памáти; od ~ti sveta од незапамáти свiта, з давных вiкiв; pokiaľ siaha ľudská ~ пóкы сягáть людська памáть; з давных, давных вiкiв 2 *kniž.* (*spomienka*) згáдка,

споминання, пам'ятка, пам'ять; на večnú ~ на вічну пам'ять; на ~ výročia oslobodenia ... на пам'ятку ослободжіння ... **3** *tech. (zariadenie stroja)* пам'ять

pamät'/at' -á -ajú *nedok.* **1** *koho, čo, na koho, čo i bezpredm.* пам'ятати *kógo, што, о кім, чім* **2** *na koho, čo* думати, пам'ятати *на kógo, што*; ~ *na deti* пам'ятати на діти; ~ *na zajtrajšok* думати на завтрашній день • *veľa ~á hovor.* він вельє/много пам'ятать, він барз старый; *čo svet ~á hovor.* што світ пам'ятать, з давних віків; ~ *na zadné kolesá al. kolieska* думати на будучність, пам'ятати на задні коліска, пам'ятати на чорний день; ~ *na zadné dvierka* *hovor.* пам'ятати на задні двірці

pamät'/at' sa -á sa -ajú *sa nedok.* *na koho, čo* пам'ятати *kógo, што*; *ne*pamätal *sa* на ніч він ніч не пам'ятав; ~ám *sa* на *ňu* *len hmlisto* я памятам ей лем гмлісто

pamät'/at' si -á si -ajú *si nedok.* *koho, čo i bezpredm.* пам'ятати (собі), запам'ятати (собі)

pamä/ti -ti *mn.* ч. мемоа́ры *romn.* споми́нання, записки

pamätihodnos/t' -ti *ž* визначна́ або сла́вна пам'ятка, пам'ятка заво́дна спомяну́тя

pamätihodný пам'ятний, многознача́щий, визначний (день)

pamätlivý памятли́вий, старостли́вий, незабыва́ючий

pamätnic//a -e *ž* пам'ятна книжка

pamätník¹ -a *m* свідок, сучасник

pamätník² -a *m* **1** пам'ятник; ~ *oslobodenia* пам'ятник ослободжіння **2** альбум (до котро́й пишуть ся або малюють на пам'ятку)

pamätn/ý **1** пам'ятний, незабыва́ючий, визначний, сла́вний, юбіле́йний; ~á *udalosť* пам'ятна приго́да; ~ *deň* пам'ятний день **2** меморіа́льний; ~á *tabuľa* меморіа́льна до́ска; ~á *medaila* пам'ятна меда́йла; ~á *kniha* пам'ятна книга (для наєщівників музе́їв *i m. n.*)

pamät'ovl/ý *príd. k pamät'*; ~é *skúšky* переві́рка па́м'яті

pamflet -u *m* памфле́т

pamfletický памфле́тний, памфле́тичний

pamfletist//a -u *m* памфле́тіста

pamiatk//a -y *ž* **1** пам'ятка *ж*, споминання *с*; на ~у *niečoho* на пам'ятку *дачóго*; *dostať, darovať* *niečo* на ~ *достáти, (по)дарова́ти* *даштó* на пам'ятку **2** пам'ятник; *historické ~y* історичні пам'ятники; *literárne ~y* літературні пам'ятники, пам'ятники літерату́ри **3** слід, знак, пам'ять *ж*; *ostala tu ~* по *bitke* зоста́ла *ěму* пам'ятка по битці; *niet ani ~y* по *niečom* не оста́ло *áni* сліду́ по *дачім*

pamp//a -y *ž* степ, па́мпа

pán -a **1** *hist.* волода́рь, пан; *feudálny ~* феода́л; ~ *domu, domáci ~* пан *або* *га́зда* *до́му* **2** (*vládca*) маєтник, вла́стник; *га́зда*; *byť ~om* *niečoho* *быти* *па́ном* *дачóго*, *быти* *вла́стником* *дачóго*; *byť ~om* *niekde* *панова́ти* *дагд́е*; *my sme tu ~и* *мы* *ту* *панóви* **3** (*v triednej spoločnosti*) пан, вла́стник; ~і *a chudáci* *панóви* і *біднотá* *або* *худóба* **4** ~і *mn.* ч. панóви; *radní ~и* *панóви* *магі́стрáту* **5** (*ako titul i oslovenie*) пан; ~ *učiteľ* *пан* *учі́тель*; *dámy a ~и* *да́мы* і *панóве*; *pane!* (*oslovenie neznámeho*) *па́не!* **6** (*človek*) *чолові́к*; *mladý ~* *па́не*; *starší ~* *па́не* **7** *Pán náb.* *госпо́дь* *м*; *Pán Boh* *Госпо́дь* *Бог*; *dom Pána* *храм* *бо́жий*; *Pane Bože* *Па́не* *Бо́же*, *Госпо́ди*, *Бо́же* *ты* *мій* • *nebol ~om* *nad sebou, nebol ~om* *svojej vôle* *а*) *він* *не* *знав* *оволоді́ти* *ся*; *б*) *він* *не* *нале́жав* *сам* *собі*; *byť ~om* *svojho času* *быти* *па́ном* *сво́его* *часу́*; *byť ~om* *svojho osudu* *быти* *па́ном* *сво́ей* *до́лі* *або* *сво́его* *о́суду*; *slúžiť dvom ~om* *служы́ти* *двом* *па́нам*; *hrať ~a* *гра́ти* *па́на*; *aký ~, taký krám* [*prís.*] *якы́й* *пан*, *такы́й* і *храм*

panáčk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* *стояти* *на* *за́дніх* *ла́бках*, *служы́ти* (*о шти́рінóгых* *зе́врятах*)

panák -a *m* **1** (*mn.* ч. *panáci*) *pejor.* *франт*, *фі́чур* **2** (*mn.* ч. ~у) *по́пка*, *фі́гурка*; *gumový*

~ гүмөва пópка áбо фiрýрка **3** (*mn. č. ~y*) *pol'nohosp.* страшóк; ~ *v* копорiях страшóк; ~ *zo snehu* снiгуляк

panam//a -y *ž odb.* панáма (*род полóтна*)

pánboh pánaбоha *m* гóсподь, пánбiг (*Бог*)

• pánuбоhu *za chrbtom* пáну бóгу *za хырбéтом*; кому ~, *тому všetci sváti* [*prisl.*] кóму бог, тóму i вшиткы святи; дóбрi тóму жыти, кóму бáбка ворóжить

pánbohchráň *cit. hovor.* бóже хрaнь, хрaнь бог

pánbožk//o -a *m hovor. expr.* божiчко • ~ova *kravička hovor.* панбожкóва корóвка, бабарунка; *to je ~* вiн царь i бог

pancier -a *m* **1** пáнцер; *rytiersky ~* рыцарьскый пáнцер **2** *zool.* пáнцер *m* **3** *tech.* пáнцер; *oseľový ~* оцiлёвый пáнцер • *obrneť sa ~om ľahostajnosti* облечi ся до пáнцеру легковáжности, надiти на сéбе пáнцер легковáжности

panciernik -a *m voj.* панцерóвый влaк, панцерóве áвто

pancier//ovať -uje -ujú *nedok.* панцеровáти, покрывáти пáнцером

pancierov//ý панцерóвый; ~ *vlak* панцерóвый влaк; ~ *auto* панцерóве áвто; ~á *pášť* протiтанкóва збрaнь, панцерóвка

páňc//a -ťa *s* *pejor.* пáньска дiтина, бiлорýчка

panč//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* ридити водóв (*винó, молóко*)

pančuch//a -y *ž* панчóха

pandrav//a -y *ž hovor.* лáрва хрýща

panebože *cit. hovor.* пáне бóже, бóже мiй

panel -u *m* **1** *stav.* панéл **2** (*stena al. doska na výstave*) стeнд **3** *tech. (predná doska prístroja)* щiт мaнiпулáцii

panelák -a *m hovor.* панелóвый дiм, панелáк

panelár//eň -ne *ž* панелóвый зaвóд

panelový панелóвый, iз панéлiв; ~ *dom* панелóвый дoм, дiм iз жeлiзобетонóвых панéлiв

panenk//a -y *ž zdrob.* **1** дiвчa, дiвкa **2** пópка

panenski//ý **1** дiвóчий, панéньскый; ~á *čistota* дiвóчость, непoсквepнёность; ~

stud дiвóчa гaньбливость; ~á *blana anat.* дiвóчa блáна áбо блáна пáнны **2** *pren.* необрóбёный, непорушёный; ~é *lesy* непорушёны лiсы; ~á *rôda* необрóбёна зéмля; ~ *sneh* чiстый снiг

panenstv//o -a *s* непорушённость, непoсквepнёность, невинность, чiстотá, почётность

pangermatizm//us -u *m polit.* пангeрмaнизм

pangermánsky *polit.* пангeрмaньскый

panchromatický *fot.* пaнxpoмaтичньий; ~ *film* пaнxpoмaтичньий фiлм

pan//i -ej *ž* **1** *hist.* пáни; мiлoстивa пáни, дáмa **2** (*vládkyňa*) вoлoдáрькa; гoститeлькa; гáздыня, гoспoдыня, пáни; *hradná ~* пáни грáду, грáднa пáни **3** вьдaтa жeнá, жeнá **4** (*ako titul a oslovenie*) мiлoстивa пáни, пáни; *panie a páni!* дáмы i пaнóвe! **5** (*o neznámej žene*) жeнá; пeякá ~ *vás hľadá* дaякá пáни вaс глядaть, дaякá пáни прóсить ся нa вaс **6** (*manželka*) жeнá; *moja ~* мóя жeнá • *je svojou paňou hovor.* oнá сaмá cобi гáздыня áбо пáни; *jedna ~ povedala...* *hovor.* eднá пáни пoвiдáлa áбо гoвopилa...

panický¹ необрóбёный, непорушёный, панéньскый

panický² [-ny-] *príd. k* **panika** пaничньий, cпoлoшáньий; ~ *strach* пaничньий cтpax; ~ *útek* cпoлoшáнe áбо бeзгoлóвe бiгcтвo

panik//a -y *ž* пáникa; *nastala ~* зaчaлá cя пáникa; *robiť ~u* рoбити áбо пiднeмáти пáникy

panikár -a *m* пaникáрь

panikársky пaникáрьскый, пoплáшньий

panikárstv//o -a *s* пaникáрьcтвo, нeпóкiiй, хáoc

pann//a -y *ž* **1** пáнна, дiвa, дiвкa; *stará ~* cтápa дiвкa **2** пópкa, пóпчкa • *vodná ~* pyсáлкa; *lesná ~* лiснa пáнна; *morská ~* pyсáлкa; *Panna astr.* Дiвa; *Panna Mária cirk.* (святá) Бoгopóдиця; Дiвa Мapия; бoгoмáтирь

panorám//a -y *ž* пaнopáмa

panoramatick//ý пaнopaмaтичньий; ~é *kino* пaнopaмaтичнe кiнo

panovačn//y панова́чний, роска́зуючий;
~á povaha панова́чний ха́рактер; ~ tón
панова́чний то́н

pan//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 панова́ти,
ца́рствовати, володіти 2 *prep.* володіти,
панова́ти, екзистова́ти, бути; v lese ~ovalo
ticho в лісі панова́ло а́бо було тихо; v
izbe ~oval vzorný poriadok в ізбі панова́в
прикладний по́рядок

pánovitý панова́чний, роска́зовачний;
~ člověk панова́чний чоловік; ~ hlas
роска́зовачний го́лос

panovníck//y пановни́цький, ца́рствующий,
ца́рський; ~ dvor пановни́цький дві́р;
~e žezlo пановни́цьке же́зло, же́зло
володаря; ~ rod пановни́цький а́бо
ца́рський ро́д, пановни́цька діна́стія

panovníčk//a -y ž пановни́чка, волода́рька

panovník -a *m* пано́вник, волода́рь

pansk//é -ého *s* паньскé; robiť на ~om
робити на паньскім

pansky *prísl.* по-паньскы; як пан, як ба́рон;
chodiť po ~ обліка́ти ся а́бо ходити по-
паньскы; žiť po ~ жы́ти по-паньскы а́бо як
ба́рон

pansk//ý паньський, баро́ньський

pánsky му́жський; ~ oblek му́жський ко́стюм,
му́жскé обле́чіня

pansláv -a *m* пансла́віста

panslavistický пансла́вістичный, пансла́-
вістський

panslavizm//us -u *m* пансла́візм

panstv//o -a *s* 1 пан́ство, панова́ня;
володжі́ня; koloniálne ~ колоніа́льне
володжі́ня 2 *hromad.* панове́ 3 маєток;
nedovolí cez svoje ~á prechádzať не
дозво́лити пере́ходити че́рез свої ма́тки

panštin//a -y ž *rejor.* панщи́на, паньска
повыше́ність

panšt//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* панщи́ти ся,
гра́ти па́на, жы́ти паньскы; обліка́ти ся як
панови́

pánt -a/-u *m* 1 па́нта, же́рдка ж (для кúрок) 2
заві́са (на о́блаку, двéрях)

panteizm//us -u *m* панте́їзм

panteón -u *m* пантео́н

pantograf -u *m tech.* панто́граф

pantomet//er -ra *m odb.* пантоме́тер

pantomím -a *m* пантомі́м, пантомі́мік

pantomím//a -y ž пантомі́мія

pantomimický пантомі́мічний, пантомі́м-
ный

pantomimik p. pantomím

panv//a -y ž 1 пала́чінка́рька 2 *geol.*
котлови́на 3 (уго́льний) басе́йн 4 *anat.*
па́нва, дрі́к

panvic//a -e ž пала́чінка́рька

panychíd//a -y ž па́ніхі́да

papagáj -a *m* папа́ра́й; • opakuje ako ~ *expr.*
ві́н повто́рює як папа́ра́й

pap//at' i papk//at' -á -ajú *nedok. det.* па́пати,
ї́сти

papek -a *m expr.* па́лічка, кы́ячок

páper -a *m obyč. hromad.* 1 мошо́к, мошко́ве
пі́ря; ľahký ako ~ ле́гкий як мошо́к 2
влóчки; ovsený ~ овся́ны влóчки

páper//ie -ia *s hromad.* 1 пúшок, мошо́к 2

клóча, влóчки; snehové ~ сніго́вы влóчки

páperk//o -a *s zdrob. expr.* пі́рко, дрі́бне пі́ря

páperov//ý 1 пі́рєвий, з пі́ря; ~ vankúš
пі́рєвий за́головок 2 мошко́вий; ~é
obláčiky мошко́вы а́бо ле́гкы хма́рки

pápež -a *m* па́па *m*; římsky ~ па́па рі́мський

pápežsk//ý па́пський; ~á bula па́пска бу́ла;
~á stolica па́пський у́ряд • je pápežskejší
ako pápež *hovor. žart.* ві́н пові́рчиві́ший як
сам па́па рі́мський

papier -a *m* 1 па́пірь; kriedový ~ крейдо́вий
па́пірь; listový ~ письмо́вий па́пірь;
priekeľový ~ прекле́повый а́бо копі́руючий
па́пірь; filtračný ~ фі́льтруючий па́пірь;
baliaci ~ паку́ючий па́пірь 2 *hovor. (doklad)*
па́пірь, потве́рджі́ня; má ~e v poriadku ві́н
ма́ть па́пі́ря в по́рядку 3 *obyč. v mn. č.*
~e па́пі́ря; cenné ~e ці́нне па́пі́ря • mať
niečo na ~i ма́ти да́што на па́пі́рі, чо́рне на
бі́лім; je lem na ~i зо́стало ле́м на па́пі́рі;
položil' niečo na ~ *hovor.* на́писа́ти да́што
на па́пі́рь

papier//eň -ne ž па́пі́рня

papierenský папірэвый; папірэвыробный; ~ priemysel папірэвый промисел; ~ stroj машина на výrobu папіра

papiermaché [pa:riémašé] *neskl.* папé-машé *neskl. s.* папірэвина

papiernický: ~ priemysel папірэвый промисел; ~ obchod папірьництво, sklep канцеларських товарів

papiernictv//o -a *s* 1 папірьництво, sklep канцеларських товарів 2 папірэвый промисел, папірэва výroba

papier//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor. pejor.* папірэва́ти, ве́сти папірэву аге́нду

papierovin//a -y ž папірэвина, папірэва mása

papierov//ý 1 папірэвый; ~é vrecko папірэвый мішо́к 2 екзистую́чий лем на па́пірі; ~ člen (*nejakej organizácie*) формальный член (*котрый лем рахує ся в організації і не по́внить ниякы повинности*) 3 *pren. pejor.* папірэвый, выдуманый; ~ hrdina папірэвый ге́рої • ostať jesť ~é halušky *žart. zastar.* быти охабены́м в шко́лі по уро́ках (*на покара́ня*); ~á vojna *pejor.* папірэ́ве воло́чі́ня

papill//a -y ž 1 *anat.* борода́вка 2 *bot.* борода́вча

papilárny *anat., biol.* борода́вковитый, папіла́рный

paplón -a *m* па́плон

papračk//a -y ž *hovor. expr.* бабра́чка, пі́плячка

papra//d' -de ž *bot.* па́порт, па́портина

paprad//ie -ia *s bot.* па́пороть

paprad'orast//y -ov *m len v mn. č. bot.* папо́ртниковы

papr//at' sa -e sa -ú sa *nedok. expr.* 1 *v čom* гра́бати ся, перегра́бовати ся, ба́брати ся, рыти ся 2 *s čím* ба́брати ся, шпі́нити ся 3 *s kým, s čím* заобера́ти ся, пы́рплати ся, гра́бати ся, пі́плати ся

paprč//it' -í -ia *nedok. expr.* гні́вати, злос́тити

paprč//it' sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гні́вати ся, злос́тити ся, ду́ти ся

papřk//a -y ž ла́ба, ла́бка (*звіря́тя*) • poráľit' si ~y попа́лити собі ла́бки (*на да́чім*); klepnúť po ~ách niekomu кле́пнути по рука́х да́кому

paprik//a -y ž 1 па́прика; sladká, štipľavá ~ соло́дка, щі́плява па́прика; plnená ~ *kuch.* повне́на па́прика 2 (*prášok*) черве́на па́прика; mäso na ~e *kuch.* мя́со на па́приці

• je ako ~ *hovor. expr.* він черве́ный як рак

paprikáš -a *m kuch.* па́прикаш (*мясо ду́сене з черве́нов па́приков і смета́нков*)

paprikovan//ý *kuch.* па́прикованы́й, з черве́нов па́приков; ~á slanina па́прикована́ солони́на (*обсы́пана черве́нов па́приков*)

paprik//ovat' -uje -ujú *nedok.* па́прикова́ти, посы́пати черве́нов па́приков

paprikov//ý 1 па́приковый; ~é pole па́прикове́ по́ле; по́ле, на котрі́м поса́дже́на стру́чкова па́прика 2 з черве́нов па́приков, з черве́ною па́прикы; по́паприкованы́й; ~ guláš/guláš гу́ляш з черве́нов па́приков

papuč//la -e ž *obyč. v mn. č.* ~e 1 до́машні папу́чі 2 *pren. pejor.* боя́гуз, бо́йко, ба́ба • byť pod ~ou *hovor.* быти під папу́чов; *žart.* má anjelské ~e він (она́) ходи́ть бо́сый/бо́са

papučiar -a *m* па́пуча́рь; ма́йстер, ви́рабляю́чий до́машні папу́чі

papu//ľ/a -le ž 1 (*zvieraťa*) пы́ск, папу́ля 2 *pren. hovor. pejor.* мо́рда, папу́ля, пы́ск; dať niekomu po ~li да́ти да́кому по папу́лі, влі́пити да́кому по пы́ску а́бо по мо́рді 3 *pren. hovor. (o človeku)* язы́каты́й, тара́тайка, тара́дло • otvárať ~ľu отвори́ти папу́лю, пу́щати язы́к; chodíť mu ~ ходить́ ё́му папу́ля; zapchaj si ~ľu! *hovor.* за́пахай собі папу́лю!; utierať si o niekoho ~ľu утерати́ собі о да́кого папу́лю, огва́ряти да́кого

papuľk//a -y ž 1 *zdrob.* пы́сочок, папу́лька 2 *zdrob.* у́сточка, ро́тик

papuľnatý *pejor.* пы́скаты́й, папу́льнаты́й, о́стрый на язы́к, язы́каты́й; безо́чівый

papuľ//ovat' -uje -ujú *nedok. pejor.* папулєва́ти, пыскова́ти, гру́бо одповіда́ти
pár¹ -u *m v rôzn. význ.* páра; ~ топа́нок páра топа́нок; kúpiť ~u volov купити páру а́бо двох во́лів; tanečný ~ а) танцююча páра; б) (*dvaja tanečníci*) páра танцюри́стів; manželský ~ páра побра́тих, муж і женá • nemá *al.* niet mu ~u не́т є́му рівних
pár² *čisl. neskl.* páра, дакі́лько; о ~ minút о дакі́лько ми́нút; pred ~ rokmi пе́ред дакі́лькома́ рока́ми, дакі́лько ро́ків то́му на́зад; prehovoriť ~ slov він пові́в páру а́бо дакі́лько сло́в; kúpiť niečo za ~ centov купити да́штó за páру а́бо дакі́лько це́нтів
par//a -y ž **1** páра; vodná ~ во́дна páра **2** páра, выпáре́вня; jedovaté ~у ядовите выпáре́вня • nemá ~у *hovor.* він выдыхну́в ся; plnou ~ou по́вно́в páров; beží čo mu ~ stačí бі́жыть што є́му дых ста́чыть; nech to (ho) ~ tlačí ≈ чорт з ним
parabol//a -y ž **1** *geom.* пара́бола **2** *lit.* пара́бола, подóбность
parabolick//ý **1** *geom.* парабо́лічний; ~á krivka парабо́лічна крива; ~é zrkadlo парабо́лічне зе́ркало а́бо гляди́ло **2** *lit.* іна́кшепови́дже́ний
paraboloid -u *m* *geom.* парабо́лоїд
parád//a -y ž *hovor.* **1** пара́да, украші́ня; пара́днє обле́чі́ня; mať niečo на ~u ма́ти да́штó на пара́ду; byť v plnej ~e *hovor.* бы́ти в по́вній пара́ді; sekať ~u парадити ся, струга́ти пара́ду **2** пара́да, (славно́сна) пере́глядка; vojenská ~ воє́ньска пара́да а́бо пере́глядка • nerobiť s niekým ~u не церемо́нити ся з да́ким; vziať niekoho do ~у взя́ти да́кого до пара́ды; а je po ~e а є по пара́ді
paradajk//a -y ž параді́чка
paradajkov//ý параді́чковый; ~ pretlak параді́чкова ща́ва; ~á polievka параді́чкова по́лівка
paradentóz//a -y ž *lek.* параденто́за
paradesantný парадесан́тний
paradigm//a -y ž *gram.* параді́гма
paradigmatický *gram.* параді́гма́тичний

parád//it' -i -ia *nedok. hovor.* парадити; пы́шні а́бо шу́в(м)ні обліка́ти ся; окраша́ти
parád//it' sa -i sa -ia sa *nedok. hovor.* парадити ся, франтити ся, пы́шні а́бо шу́в(м)ні обліка́ти ся
parádnic//a -e ž парадні́ця, мо́дниця, франті́ця
parádnik -a *m* парадéш, мо́дник, франт
parádn//y **1** парадный; ~ oblek парадный костюм, парадне обле́чі́ня; ~а uníforma парадна́ уніфо́рма; ~а izba парадна́ і́зба а́бо хы́жа **2** парадный, славно́стный, свято́чний; ~а svadba парадна́ а́бо пы́шна сва́дьба; ~ krok парадный кро́к
paradox -u *m* парадóкс
paradoxn//ý парадóксный, парадокса́льный; ~á situácia парадокса́льна сітуа́ція; ~é tvrdenie парадóксне тверджі́ня
parafl//a -y ž пара́фа, скоро́че́ний підпис, іні́ціа́лки
parafln -u *m* парафін
parafln//ovat' -uje -ujú *nedok. odb.* парафі́новати, напу́щати а́бо нате́рати парафі́ном
paraflnov//ý парафі́новый; ~á svieca парафі́нова сві́чка; ~ papieг парафі́новий па́пір
parafl//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* парафова́ти; ~ zmluvu парафова́ти дого́ду а́бо согла́ші́ня **2** пере́черьковати/пере́черькну́ти
parafráz//a -y ž **1** *hud., lit.* парафр́аза **2** перефразова́ня
parafráz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* *lit., hud.* парафразова́ти **2** перефразова́ти
paragraf -u *m* пара́граф; vyznať sa v ~och зна́ти пара́графы а́бо зако́ны, розбе́рати ся в пара́графах а́бо зако́нах; dodržiavať ~у дотримо́вати а́бо не пору́шувати зако́ны а́бо пара́графы • sedí ako ~ *hovor.* він сиди́ть згорбе́ний а́бо як пара́граф
paralel//a -y ž **1** *geom.* паралéла, паралéлна лі́нія **2** паралéла, порівня́ня;robiť ~u k niečomu робити паралéлу к да́чому **3**

аналогічне або подібне явління; *historická* ~ історічна паралéла

paralelizm//us -u *m* паралелізм, подóбність
paraleliz//ovat' -uje -ujú *nedok. lit.* порівнєвати, прирівнєвати

paralelk//a -y *ž* *hovor.* паралéлна клáса
paralelne *prisl.* паралéлні; ~ s niečím паралéлні з дачім; *táto ulica ide ~ s traťou električky totá úličia* паралéлна або іде паралéлні зо штрéков енлектрички

paraleln//ý паралéлний; ~é ulice паралéлны ўліці; ~á trieda паралéлна клáса; ~é zapojenie *el. tech.* паралéлне споїня

paralytický паралітічний

paralytik -a *m* паралітік

paralýz//a -y *ž* *lek.* парáліз; *progresívna* ~ прогресівный парáліз

paralýz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* паралізовáти *aj pren.* ~ *vplyv niečoho* на не́що паралізовáти вплив дачо́го на даштó

paramet//er -ra *m* парамéтер

parametrick//ý *mat.* параметрі́чний; ~á rovnicа параметрі́чне уравни́ня

paranoj//a -e *ž* *lek. psych.* паранóя

parapet -u *m stav.* 1 паранéта 2 підокóнниця

parasympatick//ý *anat.* парасімпаті́чний; ~é nervstvo парасімпаті́чна нерво́ва сístéma

parašutist//a -u *m* парашуті́ста

parašutistk//a -y *ž* парашуті́стка

parašutistick//ý парашуті́стичный, падако́-вий; ~é jednotky парашуті́стичны ча́сти; ~á škola парашуті́стична шко́ла; ~á veža парашуті́стична вышка; ~é rekordy парашуті́стичны рекóрды, рекóрды в парашуті́змі; ~ šport парашуті́стичный шпорт

parašutizm//us -u *m* парашуті́зм

párl//ať -a -ajú *nedok.* 1 порóти, роспóрєвати; ~ sukňu, šaty порóти сýкню, шмáты 2 порóти; ~ perie порóти пі́ря

párl//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* порóти ся, роспóрєвати ся

paratactick//ý *gram.* паратакті́чний; прирядный; ~á veta паратакті́чне або прирядне речі́ня

paratax//a -y *ž* *gram.* парата́ксис, прирядность

parazit -a *m* 1 (*mn. č. ~y*) *biol.* паразі́т; črevné ~y кишкóвы паразі́ты 2 (*mn. č. ~i*) *pren. pejor.* паразі́т, приживник

parazitárn//y *odb.* паразі́тний; ~e choroby паразі́тны хворóты; хворóты, выкли́каны паразі́тами

parazitick//ý 1 паразі́тний, паразі́тичний; ~é huby паразі́тичны гри́бы 2 *pren.* паразі́тичний; ~é triedy паразі́тичны клáсы

parazitizm//us -u *m biol. aj pren.* паразі́тизм

parazitný p. parazitický

parazitológ//ia -ie *ž biol.* паразі́толо́гія

parazit//ovat' -uje -ujú *nedok. biol. aj pren.* паразі́товáти

parcel//a -y *ž* парцéла; stavebná ~ парцéла на будовáня; lesná ~ лі́сна парцéла

parcelác//ia -ie *ž* парцелáція, ділі́ня на (мéншы) ча́сти

parcel//ovat' -uje -ujú *nedok.* парцеловáти, ді́лити парцéлы або зéмлі вéкшы на мéншы; ~ ornú ródú парцеловáти орну зéмлю

parciálny частко́вий; ~ problém частко́вий прóблем, ча́сть óбщого прóблему

pardon¹ *cit.* пребáчте, выбáчте, одпу́стьте, пардóн

pardon² -u *m* одпу́щія с, мі́лость ж • všetci bez ~u вшы́ткы до є́дно́го або без пардóну

pardon//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. komu* чо пребáчовати/пребáчіти, одпу́щáти/одпустити

parenic//a -e *ž* парені́ця (*сóрта вівчого сы́ра*)

parenisk//o -a s 1 пáрник, склéник, теплю́шка 2 (*baktérii, myši*) росса́дник, семéнник

paren//ý парéный, при́правеный на пáрі, парóвый; ~é zemiaky парéны банду́рки або гру́лі; ~é buchty бұхты на пáрі; бұхты, при́правены на пáрі

parfum [-fum i -föm i -füm] -u парфін
parfumer//ia [-fum i füm] -ie ž 1 парфумерія (склен) 2 парфумерна фабрика
parfum//ovat' [-fum i -föm i -füm] -uje -ujú nedok. парфіновати
parifikác//ia -ie ž práv. зрівноправнєвня, зрівновати в правах
parifik//ovat' -uje -ujú nedok. dok. práv. зрівноправнєвати, зрівноправнити
párik -a m zдроб. expr. парик; mladý ~ молодой парик
parip//a -y ž expr. шув(м)ний, міцний кінь
par//it' -i -ia nedok. парити, варити на парі
pár//it' -i -ia nedok. 1 парити, спарєвати, сповєвати до пары, паровати 2 (zvieratá) спарєвати, сповєвати
par//it' sa -i sa -ia sa nedok. 1 выпарєвати ся; voda sa ~í вода выпарює ся 2 парити ся; робити парову вану; ~ sa nad slanou vodou парити ся над солєнов водов • kečka sa mu ~í hovor. expr. аж потім єго ударило, потить ся
pár//it' sa -i sa -ia sa nedok. спарєвати ся, паровати ся, злучувати ся
parit//a -y ž паріта, рівність, рівноцінність
paritn//ý парітний; ~é zastúpenie парітне заступління
Paríž -a m Паріж м
parížsk//y паріжський; ~a móda паріжська мода; Parížska komúna Паріжська комюна
park' -u m парк; detský ~ дітський парк, парк для дітей; ~ kultúry a oddychu парк культури і відпочинку або віддыху
park² -u m (súhm strojov, zariadení ap.) парк; strojový ~ машинový парк; vozňový ~ вагонový парк; svetelný ~ освітлюючі заряджіння (в театрі)
parket -u m паркет, паркетова підлога • tanečný ~ танцюючий паркет, місце на танцєвня
parket//a -y ž паркета, обущ. v mn. č. ~y паркєты
parketár -a m паркетарь
parketár//eň -ne ž паркетарня, паркетна фабрика

parket//ovat' -uje -ujú nedok. паркетувати, викладати паркетом
parketov//ý паркетовый; ~á podlaha паркетова підлога; ~á pasta паркетова паста
parkovac//i: ~ia plocha місце на паркування; ~ie svetlo паркуюче світло; ~ poplatok плачіня за паркування
parkovan//ie -ia s паркування; ~ zakázané паркування заборонєне
park//ovat' -uje -ujú nedok. 1 паркувати, стояти на місці паркування (o автомашынах, мотоциклах) 2 паркувати авто; tam sa nesmie ~ там не сміє ся паркувати
parkovisk//o -a s, parkovil//šte -šta s місце паркування (автомобілів, мотоциклів); strážené ~ вартованє місце паркування
parkov//ý парковый; ~á plocha площа паркувальна; ~ chodník паркова дорожка
párkrát čísl. hovor. декілько раз
park//y -ov m помн. парки
parlament -u m парламент; voľby do ~u вибори або волюби до парламенту
parlamentár -a m парламентарь
parlamentarizm//us -u m парламентаризм
parlamentárn//y парламентарний, парламентський; ~ štát парламентська держава; ~e zriadenie парламентське зряджіння
parlamentn//ý 1 парламентний; ~é voľby вибори або волюби до парламенту; ~á delegácia парламентна делегація 2 парламентний; ~á republika парламентна рєпубліка; ~ou cestou kniž. парламентнов дорогов, чєрез парламент
parland//o -a s hud. декламаторський штїл співаня, вокална декламация
parnasizm//us -u m lit. парнасізм
parník -a m парник
parnokopytník -a m zool. парнокопытник
parnokopytný zool. парнокопытний
parn//ý паровый, парный; ~ kotol паровый котєл, парак; ~ rušeň парова локомотива; ~ stroj парова машина; ~ turbina

паро́ва турбі́на; ~а́ електра́реň паро́ва електростані́ця; ~ кúpel' а) паро́ве купáня; б) паро́ва ва́на

párn/ly 1 па́рний (*твóрячий pápy*) 2 *mat.* па́рний; ~e čísla па́рны чі́сла

parob//ok -ka *m* (сельський) па́робок

paród//ia -ie *ž* пароді́я

parod//ovat', parodiz//ovat' -uje -ujú *nedok.* чо́ пародова́ти *што*; быти пароді́в на *што*

paroh -u *m* piг, pápiг, паро́гы *romn.* • nasadiť niekomu ~у *iron.* насадити дако́му ро́гы або паро́гы

paroháč -a *m* 1 рога́ч, парогáч (*елень і дакотры іншы рога́ты звіря́та*) 2 *prep. iron. (oklamaný muž)* рогоно́сець, окла́маний чолові́к

parohatý (o *jeleňovi, losovi*) рога́тый, парогáтый

paroch//ia -ie *ž cirk.* парохі́я, фара́

paroch//ňa -ne *ž* парохня́

parochniar -a *m* парохня́рь; ма́йстер, вигото́влюючий парохні́

parojem -u *m tech.* резервоа́р на па́ру

párl//ok -ka *m* па́рка ж

paroll//a -y *ž kniž.* ге́сло, пропу́щя с

parom -a *m hovor. expr.:* nech to (ho, ich) ~ vezme *al.* uchyť! най то́то (ěró, ĭx) чорт во́зьме; чорт бы є́ро (ĭx) забра́в!; do ~a! до паро́ма або чо́рта!; choď do ~! ідь до фра́са, ходь до чо́рта; kde do ~a som to dal? де до фра́са або чо́рта я то́то дав або одложыв або заподі́в?; ani ~ sa v tebe nevyzpná а́ни сам чорт або фрас в то́бі не визна́ть ся, ни́хто в то́бі не визна́ть ся; ~ ho berie є́ро фрас або чорт бере́; to je jeden ~! е́ден чорт!; ~a tam kúpiš! фра́са або чо́рта або ні́ч там не кúпиш!; ale ~a! (*zápor*) чо́рта два!

Parom -a *m mytol.* Пе́рун

paromer -al-u *m tech.* паромі́р

paroplavb//a -y *ž* паропла́вання

paroplavebn//ý паропла́вний; ~а spo- ločnosť паропла́вство, паропла́вна общность, паропла́вне товари́ство

parotesný пароті́сний, паронепроходимый

parovod -u *m tech.* парово́д

parovodný *tech.* парово́дний

párov//ý па́рний; ~é spoluhlásky *lingv.* па́рны согла́сны; ~é tance та́нці в па́рі; ~á jazda *šport.* па́рне корчуле́вання

parož//lie -ia *s pomn.* ро́гы, паро́гы *mn. č.*

parsek -u *m aston.* Парсе́к

part -u *m hud.* парті́я; husľový ~ гуслё́ва парті́я, парті́я гýсель; sólový ~ соло́ва парті́я

part//a¹ -y *ž* па́рта, віно́чок із па́нтликів (*знимáний з го́ловы по сва́дьбі*)

part//a² -y *ž hovor.* 1 брі́рада, ѓрупа; ~ robotníkov ѓрупа робі́тників 2 компáнія; veselá ~ весё́ла компáнія

partaj¹ -e *ž hovor.* (полі́тична) па́ртія

partaj² -e *ž hovor. zastar.* наёмник; родина́, на́ймаюча кварта́ль

partajnik -a *m hovor.* парті́йний, член па́ртії

partajný *hovor.* парті́йний

parte *neskl.* с партé, озна́мля о сме́рти

parter -u *m* партé́р (*в теа́три*)

part//ia -ie *ž 1 v rôzn. význ.* парті́я; kúpiť ~iu tovaru *obch.* купити парті́ю това́ру; ~ šachu парті́я ша́ху; ~ preferansu парті́я преферáнсу; bohatá ~ богáта парті́я (*женáч або неві́ста*); urobiť dobrú ~iu зроби́ти ви́годну або до́бру парті́ю 2 ча́сть ж, ро́зділ; úvodné ~ie románu вступны ча́сти ромáна; prebrať istú ~iu z matematiky перебра́ти ви́значену ча́сть з матемáтики 3 о́бласть, ча́сть ж; hrudná ~ tela ѓрудна о́бласть ті́ла; choré ~ie plúc хво́ры ча́сти плю́ц 4 брі́рада; ѓрупа; naša ~ pracovala v lese на́ша брі́рада робила в лі́сі

participác//ia -ie *ž* у́часть (*в да́чím*)

particip//ium -ia *s gram.* часоприда́вник

particip//ovat' -uje -ujú *nedok.* на чо́т бра́ти у́часть, участни́ти ся (*в чім*)

partikul//a -y *ž gram.* ча́стка

partiový: ~ tovar парті́євий або хы́бний або пошко́дже́ний това́р; ~ obchod парті́євий скле́п

partitívny; ~ genitív партитивный або частковий ґенітív або рожда́ючий пад

partitúr//a -y ž *hud.* партитура

partizán -a *m* партизан

partizáncin//a -y ž *hovor.* 1 партизанський спосіб живота, партизанський живот 2 *pejor.* партизанчина

partizánci//it' -i -ia *nedok. hovor.* 1 партизанити, вести партизанський бой 2 *pejor.* проводити партизанчину, чинити або робити неорганізовані

partizánsk//y партизанський; ~e jednotky партизанські відділи

partner -a *m* партнер; obchodný ~ торговый партнер; rovnocenní ~i рівноцінні партнери

pas¹ -u *m* 1 пас; cestovný ~ путёвый пас; služobný ~ служебный пас; diplomatický ~ дипломатичный пас 2 (*povolenie*) повоління (на дашто); zbrojný ~ збройный пас, повоління на ношіня збрани; dobytčí ~ повоління тримати, продавати або забивати скот

pas² *neskl. kart.* пас

pás -a/-u *m* 1 пас, поліска, одрізок; ~ kože пас шкіри; ~ látky пас або кусок полотна 2 пас; guľometný ~ voj. куломётный пас; filmový ~ фільмовый пас; zvukový ~ tech. пас на звукозапис; transportný ~ транспортёр; húsenicový ~ гусеницевый пас (на тракторі, танку) 3 пас (землі); ~ oziminy пас озимины, пас озимной культури; ochranné lesné ~у охороняючі лісні паси 4 опасок; kožený ~ кожений опасок; záchranný ~ спасаючий опасок (для топлячих ся) 5 пас, пояс; umyt' sa do ~а умыти ся до pásа; chytiť niekoho okolo ~а обяти дакого около pásа; štihlý v ~е штіглий або тонкий в pásі; voda bola po ~ во́да была по пас ● ako na bežiacom ~е як на біжучім pásі, барз скоро

pasant -a *m zried.* проходячий, околоїдучий

pasát -u *m geogr.* пасат

pásavk//a -y ž: ~ zemiaková манделінка

pásav//lý, pásikavý, páskavý *hovor.* паскований; ~á látka пасковане полотно

pasáz -e ž 1 пасаж; перехід 2 пасаж часть музикального твору, статі, книги і т. п.)

pasaziér -a *m hovor.* пасажір; čierny al. slepý ~ безлістковий пасажір

pasaziérk//a -y ž пасажірка

pasc//a -e ž пасть; nastaviť ~у наставити пасть; ~ na myši пасть на мыши; dostať sa do ~e *prez.* достати ся до пасти

pasek//a¹ -y ž чистинка, рубаниско, вырубка

pasek//a² -y ž *hovor. expr.* хаос, непорядок, дезорганізація, анархія, паника, джунґля

pas//ia -ie ž *hovor.* пасія, залюба; mať v niečom ~iu ма́ти в да́чім залюбу

pasien//ok -ka *m* паствиско, выгон

pásikavý p. pásavý

pásikovan//lý паскований, в пасики, пружкований; ~é šaty паскованы шма́ты

pasionál -u *m cirk.* збірка біоґрафій мучеників церкви

pasírovac//lí *kuch.* пасірюючий; ~ie stroje пасірюючі машини

pasír//ovat' -uje -ujú *nedok. kuch.* пасіровати, протерати (че́рез суро); ~ ovocie пасіровати овочину; ~ovaná zelenina пасірована зеленина

pas//liva -ív *s mn. č. fin.* пасіва

pasivít//a -y ž 1 пасівність, недіяльність ж 2 *fin.* неспособність фірми платити 3 *chem.* пасівність металів

pasivn//y 1 *v rôzn. význ.* пасівний, малоактивний, неактивний, безініціативний; ~ člověk пасівний чоловік; ~ účastník, divák пасівний учасник, позератель; ~a rezistencia пасівне протівія; ~a znalosť reči пасівне знання языка 2 *gram.* пасівний; ~a konštrukcia пасівна конштрукція; ~e participium пасівний часоприда́вник, часоприда́вник пасівного зало́га або ро́да

pasiv//um -a *s 1 fin.* пасіва 2 *gram.* пасів

pásk//a -y ž pásка; izolačná ~ ізола́чна pásка; lepiaca ~ лі́пяча pásка; ~ do písacieho stroja pásка до пишучої машинки; smútočná ~

смутóчна пáска; cieľová ~ *šport.* фінішна
áбо цілěва пáска

пáskovaný p. pásikovaný

пásk//ovat' -uje -ujú *nedok.* обмóтовати,
обкрúчовати, обклиěвати пáнтликами

пáskový: ~é *železo tech.* валцоване (до
тонких пáсиків) желізо; ~á *keramika*
смугáста керáміка

пaskud//a -y *ž*, **пaskudník** -a *m expr.*
пaskúда, пaskúдник, облúда, паплюга,
потвóра, нічóмник

пaskudný *expr.* пaskúдний, плюгáвий,
мізérный, неприемный, нічóмный

пásm//o -a *s* **1** зóна, пáсьмо, óбласть;
pohraničné ~ погранічна зóна; *okupačné*
~ окупáчне пáсьмо áбо окупáчна зóна;
tropické ~ *geogr.* тропічне пáсьмо; *polárne*
~ *geogr.* полáрна зóна; *bezátómové* ~
polit. безатомóва зóна **2** *odb.* пáсьмо
(*нпряджі*) **3** *div., film., rozhl.* мóнтаж; *filmové*
~ кіномóнтаж; *rozhlasové* ~ радіомóнтаж **4**
tech. (meračské) рулетка, мірячске пáсьмо
пásmov//lý пáсьмóвый, зонáльный; ~ *čas*
пáсьмóвый час; ~á пáсьмóва áбо зонáлна
таріфа

пásomnic//a -e *ž* пасомниця

пас//ovat'¹ -uje -ujú *nedok. dok. hist. (na*
rytiera) посвящáти/посвятити за рыцаря

пас//ovat'² -uje -ujú *nedok. kart. slang.*
пасовáти, не грáти

пас//ovat'³ -uje -ujú *nedok. komu hovor.* ити,
пасовáти; підходити; годити ся; *šaty tu*
~ujú шмáти ёму їдуть áбо пасі(ý)ють; *tá*
kravata nepasuje k obleku тотá мáшля не
підхóдить ку костюму; *klúč nepasuje do*
dverí ключ не пасує áбо не підхóдить до
двéрей • ~ *niekomu do krámu* не быти
выгодным про дакóго

пас//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.*
1 пасовáти ся, запасити ся (*o дíтях i m.*
n.) **2** *čím* намагáти ся з дачím, тра́пити ся,
мучіти ся з дачím

пásovc//e -ov *m mn. č. zool.* пасовиты
панцерóвці

пásovk//a -y *ž* **1** *hovor.* пасóва пила **2** *krajč.*
пасóвка

pasov//lý пасóвый; ~é *oddelenie* пасóве
одділіня; ~á *kontrola* контро́ля пáсів

пásov//lý пасóвый; ~á *výroba* пасóва
вырóба; ~ *traktor* пасóвый тра́ктор

пást' *pasie pasú nedok.* **1** пáсти; ~ *ovce, husi*
пáсти вівці, гýскы **2** *za kým, čím, po kom,*
čom слідити за кým, чím • *s tebou som*
husi nepásol hovor. я з тобóв гýскы не пас;
ты зо мнов не рівняй ся; ты мі не рóвинь; ~
si brucho expr. наїдáти брìх, переїдáти ся;
~ *si oči na niekom, niečom expr.* любовáти
ся дакым, дачím; не спущáти óчі з дакóго,
дачóго

пást' sa *pasie sa pasú sa nedok.* **1** пáсти ся
2 *na čom expr.* любовáти ся чím • *môže*
sa ísť ~ hovor. expr. мóже ити пáсти ся, без
грошéй є, є в біді

past//a -y *ž* пáста; *zubná* ~ зúбна пáста; ~
на *parkety* пáста на паркéты; *ovocná* ~
овоцинóва пáста; *rajčínová* ~ парадічкóва
пáста

pastel -u *m v rôzn. význ.* пáстел *m*

pastelk//a -y *ž* фарбяный блáйвас *zastar.,*
фарбяна церýзка, пастéлка

pastelov//lý **1** *um.* пастелóвый **2** *pren.*
пастелóвый, мягкый, ніжний; ~é *farby*
пастелóвы óдтіні áбо фáрбы

pasterizác//ia -ie *ž* пастеріза́ція; ~ *mlieka*
пастеріза́ція молóка

pasterizačný пастеріза́чный; ~ *proces*
процéс пастеріза́ції, пастеріза́чный
процéс; ~ *stroj* пастеріза́чна машына;
пастеріза́тор

пasteriz//ovat' -uje -ujú *nedok.* пастерізовáти
nedok. dok.

pastier -a *m* пастырь • *duchovný* ~ пастырь,
свящéник *m*; *ako ovce bez ~a hovor.* як
ста́до барáнів, як вівці без пастыря; *komu*
čteš', tomu česť, ~ovi trúba [prisl.] бóгy
бóжске, крáлєві крáлєвске; кáждому свóе
pastierč//it' -í -ia *nedok. hovor.* пастырěвáти,
быти пастырём

pastiersk//y пастырський; ~ roh пастырський ріг; ~а palica пастырська палиця; ~а poézia пастырська поезія; ~а kapsička *bot.* пастырський мішок, (пастырське) цециля

pastill//a -y *ž farm.* таблетка, пірулька; пастілка

pastor -a *m* пастор, протестантський князь

pastorále *neskl. s hud.* пасторале с

pastoráln//y 1 пасторальний; іділічний; ~е hry пасторальна драма; ~а poézia пасторальна або іділічна поезія 2 *cirk.* пастырський; ~а teológia пастырська теологія

pastorky//ňa -ne *ž zastar.* невластна донька або дівка

pastor//ok¹ -ka *m zastar.* невластний син, невластна дитина

pastor//ok² -ka *m tech.* мале коліско (з рідкими зубами)

pastorský пасторський

past//ovat' -uje -ujú *nedok. (parkety)* пастовати, натерати пастов

pastrnák -a *m* пастернак

pastv//a -y *ž* 1 паствиско, вигон, паша; vyháňať овце на ~и виганяти вівці на паствиско або пасти ся 2 пасіня; ~ dobytka пасіня худоби 3 паствискове корміня; ~ pre овце паша про вівці • ~ pre оці потіха (про) очі, приємне позерання

pastvin//a -y *ž* паствиско, паша; вигін

pastvinársky паствиськовий; ~ kraj паствиськовий край; ~а oblasť паствиськова область

pastvinárstv//o -a *s* паствиськове господарство

pastvisk//o -a *s p. pastvin//a* -y *ž*

pasus -u *m* пасаж, уривок (*méksu, péči*)

pas//ly -ov *m pomn. hovor.:* pustiť sa *al.* chytiť sa *za* ~ пустити ся або поімати ся пасовати

paš//a¹ -u *m* паша • Žije si ako ~ *expr.* він живе як турецький паша або султан

paš//a² -e *ž* 1 паствиско; паша; вигон; vyhnať kravu на ~и вигнати корови на

пашу або на паствиско або пасти ся 2 *len j. č. (potrava pre zvieratá)* паша; пасіня; zelena ~ зелена паша, зелене кормління

pašeráck//y пашераський, контрабандистський; ~а banda пашераська банда

pašeráctv//o -a *s* пашерасьтво, контрабанда

pašerák -a *m* пашерак, контрабандиста

paš//ie -i *ž pomn. cirk.* крестны мұкы, мұкы господні

pašienk//a -y *ž kraj. p. pastvina*

pašienkov//ý kraj. (hospodárstvo) пашенковий; ~é hospodárstvo пашенкове або паствиськове гздівство

paškvil -u *m (vysmešný spis)* пашквіл; *pren.* висміх, недостойна наподобенина

paš//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 пашовати, заоберати ся контрабандов; ~ lieh, zbrane пашовати шпірітус, збрانی; ~ovaný tovar пашований товар, контрабандний товар 2 тайні або покрадомки додавати; ~ umelecké obrazy пашовати художні образи

paštét//a -y *ž kuch.* пащєка; рещєновá ~ печінкова пащєка

paštétov//ý пащєковий; ~é korenie пащєкове коріня

pat -u *šach.* пат

patagónsky патагонський

patál//ia -ie *ž hovor.* неприємность, оплітатка, паталія; mať ~ie *s* niekým máti неприємности з даким

patent -u *m* 1 патент, (за)патентований винахід; ~ на vynález патент на винахід; udeliť niekomu ~ *na niečo* видати дакому патент *na dať* 2 *hovor.* выдумане або хітре заряджіння; ~ *na bráne* хітре замыкання на воротах 3 *hist.* наказ, маніфєст, наряджіння; едікт; cisársky ~ наряджіння імператора; ~ о zrušení nevoľníctva маніфєст о зрушені кріпостного права, маніфєст о ослободжінні християн 4 (*spôsob pletenia*) патентове плечіння • myslí si, že len on má ~ *na rozum* він о собі думать, же лем він мать патент на розум; він поважує себе за найрозумнішого

patentk//a -y ž *hovor.* патэнтка

patentn//ý 1 *príd. k* **patent** 2; ~ uzáver зипс; ~é gombičky патэнткы; ~á fľaša патэнтна фляшка; ~á ceruzka патэнтна церўзка, патэнтный блáйвас *zastar.* 2 патэнтный; ~ úrad ўрад патэнтів, ўрад вынаходів; ~é právo патэнтне право; ~ úrad ўрад о регістрації вынаходів і выдани патэнтів

patent//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* čo патентовáти, выдава́ти/выдати па́тент на што; запатентовáти *dok.*; ~ vynález патентовáти вынахíд

patentový: ~é pančuchy патэнтóвы панчóхы

pát//er -ra *m cirk.* пáтер

paternost//er -ra *m tech.* неперушэні ідўчй ліфт

patetický патеті́чний; ~ štýl патеті́чний штíл; ~ prednes патеті́чне чітання, чітання з па́фосом

patetiz//ovat' -uje -ujú *nedok.* патеті́зова́ти, вно́сíti па́фос (до дачо́го)

patofyziológ//ia -ie ž *lek.* пато́логі́чна фізіоло́гія

patogenéz//a -y ž *lek.* пато́генéза

patogén//y *lek.* пато́гéнный; ~e baktérie пато́гéнны бактэ́ріі

patológ//ia -ie ž *biol.* пато́логі́я

pátos -u *m* па́фос, наднесэ́ный спóсoб рéчі; *hovorit' s* ~ом гoвoрити з па́фосом

pátrac//í выгля́дуючй; ~ia hliadka выгля́дуюча áбо опе́ратівна грúпа (*міліціо́на́ріє*); ~ pes выгля́дуючй пeс, пeс-вышúковач; ~ie oddelenie выгля́дуюче одді́ліня (*в мілі́ції*)

pátračk//a -y ž *hovor.* опе́ратівна грúпа (*міліціо́на́ріє*)

pátr//at' -a -ajú *nedok. po kom, čom i bezpredm.* выгля́довати, гля́дати кóго, слі́дити за кым, чім, вызві́довати ся на кóго, стопова́ти кóго; ~ po páchatel'ovi выгля́довати прeстúпника; ~ po príčinách пeчо́ho гля́дати причі́ны дачо́го

pátravý выгля́дуючй, слі́дячй, выгля́дуючй; ~ pohľad выгля́дуючй по́гляд

patriarch//a -u *m v rôzn. význ.* па́тріарха *m*

patriarcháln//y 1 *v rôzn. význ.* па́тріархáльний; ~e zriadenie па́тріархáльне зря́джіня; ~ spôsob života па́тріархáльний спóсoб жывóта 2 старо́да́вный, старо́сві́тський, немо́де́рный

patriarchát -u *m* 1 *cirk.* сан па́тріарха 2 *cirk.* па́тріархія 3 *hist.* па́тріархáт

patriciát -u *m hromad. hist.* па́тріціáт

patricij -a *m hist. v rôzn. význ.* па́тріці́й

patricijk//a -y ž *hist.* па́тріці́йка

patricijský па́тріціáньський

pátrič//ky -iek ž *romn. hovor.* ружа́нець

patričn//ý 1 налéжнй, підхо́дячй, поді́бнй; *venovať* не́сoму ~ú rozornosť приді́ляти дачо́му налéжну вни́мавoсть áбо ува́гу; *preukázať* не́кoму ~ú úctu дава́ти да́кoму налéжну че́сть 2 одпо́відáючй; *urobiť* ~é opatrenia прія́ти одпо́відны мі́ры; *uložiť* не́сo на ~om mieste по́ложити да́штo на сво́є мі́сце

patrimón//ium -ia *s práv.* па́тримóній, ма́сток уна́слéдований по ві́тцёви

patriot -a *m* па́тріóт

patriotický па́тріóті́чний

patriotizm//us -u *m* па́тріóті́зм

patr//it' -í -ia *nedok.* 1 *ku komu, k čomu* одно́сити ся *ку* кóму, чóму, вхо́дити до чо́го, налéжати *ку* кóму, чóму; ~í k najlepším spisovateľom він налéжыть áбо одно́сить ся к на́йлі́пшым піса́телям, він е́дeн з на́йлі́пшых піса́телів; to ~í k mojim povinnostiam то́тo вхо́дить до мо́іх по́винностей 2 (*kam*) *prekladá sa konštrukciou:* кóму, чóму мі́сце де; *knihy* ~ia на по́лиці кнiги ма́ють бы́ти áбо по́винны бы́ти на по́ліці, кнiгам мі́сце на по́ліці; *šaty* ~ia до скрі́не шма́ты ма́ють бы́ти в скрі́ні 3 *komu* (o *vlastníctve*) налéжати ● to sem nepatrí то́тo тy не налéжыть; to ~í k veci е́днo з дру́гим є́ по́вяза́не; to ~í minulosti то́тo одно́сить ся до мі́ну́ло́го

patr//it' sa -í sa *nedok. obyč. neos. na koho, komu i s neurč. (svedčať sa)* *годити ся до ко́го, ко́му, нале́жати, слі́довати ко́му; слу́шати ся ко́му; ~í sa to? а ці слу́шати ся то́то?; to sa nepatrí так не мож, так не ро́бить ся, то́то не слу́шати ся* • *ako sa ~í як тре́ба (зробити)*

patrol//a -y *ž 1 (hliadkovanie)* *патро́лєва́ня, до́зір, воє́ньска конто́рля 2 (hliadka)* *патро́ля, конто́рля*

patrol//ovat' -uje -ujú *nedok. voj.* *патро́лєва́ти, догляда́ти, контро́лєва́ти*

patrón¹ -a *m (mn. č. ~i) 1 (kostola ap.)* *патро́н, покрови́тель, охоро́нця 2 (o podniku)* *шеф 3 hovor. expr. чудáк, tíп, ори́гіна́л; divný ~ чудáк, ори́гіна́л; čudný ~ чу́дный чолові́к*

patrón² -a *m (mn. č. ~y) hovor.* *патро́н; slepý ~ слі́пий патро́н; ostrý ~ о́стрый патро́н, боє́вий патро́н; (nábojnica)* *патро́нова гі́лза*

patrón//a -y *ž tech.* *патро́н; dynamitová ~* *дінаміто́вий патро́н*

patronát -u *m 1* *патро́на́т, ше́фство; ~ nad podnikom, školou* *патро́на́т над фі́рмов, шко́лов; mať ~ nad niekým, niečím* *ма́ти патро́на́т а́бо ше́фство над да́ким, да́чим 2* *охоро́на, патро́на́т; pod ~om* *ні́кого під охоро́нов да́кого*

patronátn//y *1* *патро́на́тний, ше́фський; ~e povinnosti* *патро́на́тны а́бо ше́фскы повинности 2 (nachádzajúci sa pod patronátom)* *підпатро́на́тний, підше́фний; ~e jasle* *підпатро́на́тны ясли*

patrónk//a -y *ž (ochrankyňa)* *патро́нка, покрови́тельска, охоро́няюча*

patrónový *патро́новый*

patrónstv//o -a *s* *покрови́тельство, патро́нство*

pattyk -a *m nár.* *паты́ка, па́ліця, кы́як*

paumen//ie -ia *s* *псевдоі́скуство, фало́шне і́скуство*

paušál -u *m* *цалко́ва а́бо павша́лна сума́, цалко́вий ро́змір плачі́ня за поужыва́ня да́кого (еле́ктрики, плі́ну i т. п.); ~ na svetlo* *па́вшал на е́лектрику*

paušaliz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* *цалко́во вимі́рєвати плачі́ня по́для конк্রে́тны́х прінці́пів; павша́лізова́ти 2* *пове́рхні узага́лнєвати/узагални́ти*

paušáln//y *1* *цалко́вий, павша́льний; ~a suma* *павша́лна, цалко́ва сума́ 2* *пове́рхні узага́лнюю́чий; ~a charakteristika* *пове́рхня ха́ракте́рі́стка*

pauz//a -y *ž 1* *па́вза, перє́рва; desaťminútová ~* *де́сятьмину́това па́вза, де́сятьмину́това перє́рва, перє́рва на де́сять ми́нút 2 lingv. lit. hud.* *па́вза*

pauzovací: *~ papier tech.* *копі́рую́чий па́пірь, ка́лька*

pauz//ovat¹ -uje -ujú *nedok. hovor.* *роби́ти па́взу а́бо перє́рву*

pauz//ovat² -uje -ujú *nedok. tech. slang.* *ка́лькєва́ти, копі́рєва́ти*

páv -a *m, páv//a -y *ž* *па́ва • ryšný ako ~ expr.* *наду́маний а́бо наф́укну́тий як па́ва; vykračuje si ako ~* *выкро́чує со́бі як па́ва; má hlas al. spieva ako ~* *ма́ть неприє́мны́й го́лос, співа́ть ша́ке́до**

paved//a -y *ž pejor.* *псевдо́нау́ка, ненау́чна тео́рія*

páv//í *пáвій; ~ chvost* *пáвій хві́ст • ~ie oko zool.* *па́ве о́ко*

pavián -a *m zool.* *паві́ан • vrieska al. reve ako ~ hovor. expr.* *ві́н крі́чить не сво́ім го́лосом, ві́н барз крі́чить*

pávic//a -e *ž* *самі́чка па́ва; pren.* *пы́шна, наф́укана, наду́мана же́на*

pavilón -u *m* *павіло́н; výstavný ~* *выста́вны́й павіло́н; infekčný ~* *інфе́кчны́й павіло́н, інфе́кчне одді́лі́ня шпыта́ля*

pavlač -e *ž 1 (obyč. obrnúta do dvóru)* *га́ле́рія 2 kraj.* *балко́н; (v kostole)* *хо́руш, (zastar., zried.)* *звы́шка*

pavuč//í *паву́чий; ~ia sieť* *паву́чіна*

pavučin//a -y *ž* *паву́чіна*

pavučinkov//ý *паву́чіно́кий, то́нкий як паву́чінка; ~é rapšichu* *паву́чіно́квы панчо́хы*

pavučinový *паву́чіно́вый*

паву́к -а *м* паву́к • *chovať* *al.* *kímiť* niekoho ako ~а кормити барз до́бри; кормити дако́го як на забиячку

паву́з -а *м* паву́з (*жердь на притисніня сіна і т. п. на во́зах*)

паздер//ііе -іа *с* *hromad.* (*drevnaté odpady pri trepaní konopí al. ľanu*) паздіря • *preťahuje* *sa* ako ма́чка *al.* *pes* на ~і *hovor.* (*o človeku*) протягує ся (ліниво) як ма́чка

пазнеcht -а *м* копыто (*парнокопытных*)

пазуч//а -у *ж* пазу́ха; *chytiť* niekoho *pod* ~у взяти дако́го під пазу́ху або під ру́ку

пазу́р -а *м* *obyč. v mn. č.* ~у пазу́р, но́хитъ • *dostať* *sa* *niekomu* *do* ~ov *al.* *niečích* ~ *hovor. expr.* достати ся або попа́сти дако́му до па́зурів або до дачі́их па́зурів

пазу́рик -а *м* кремінь *м*

пазу́риковý кремінёвый (*зробе́ный із кре́міння*)

пазвук -и *м* неясный звук; фало́шний або нежелáнный допровóджуючий звук

па́жа -е *ж* **1** *tel.* ве́рхня конча́тина **2** *kniž.* плéче; *pod* ~ou під пазу́хов

па́жа -та *с* *hist.* паж

па́жací пажáчий

па́жб//а -у *ж* *voj.* па́жба; ~ *automatu* па́жба *автомáту*

па́жерáк -а *м* *anat.* го́рло, го́ртáнь • *vohnáť* *niekoho* *do* ~а *smrti* *expr.* послáти дако́го на ві́рну сме́рть; *pchať* *niekomu* *do* ~а *pejor.* пха́ти до дачі́ей нена́сытної го́ртáни

па́зіл//т -те *ж* **1** че́рства зе́лена трава́, лу́ка **2** че́рствый мура́вник

па́зітк//а -у *ж* різа́нець

па́зітков//ý *príd. k* **па́зітка:** ~ *сыр* *сыр* з різа́нцем; ~а *отáчка* *різа́нце́ва* *отáчка*

па́зіт'овý, па́зітнý різа́нце́вий

па́зрав//lec -са *м* *pejor.* пажра́вець, нена́же́ра *м*

па́зраво *prisl.* пажра́во

па́зравý *pejor.* пажра́вий, нена́сытний, нена́же́рливый

па́с//т -те *ж* п'ясть, кула́к; *zovrieť* *al.* *zaťať* ~ *затя́ти* п'ясть • *zatínať* ~те *затина́ти* п'ясти, бунтова́ти, бурцо́вати; *robiť* *niečo*

на *vlastnú* ~ а) *робити* *дашто* *самостáтні*; б) *робити* на *вля́стну* *одпові́дність*, *рісковáти*; *to* *je* *ako* ~ на *oko* *expr.* *приста́ло*, як *корóві* *сідло́*

pästiar -а *м* *šport.* боксе́р

pästiar'sky *šport.* боксе́рьський

pästiarstv//o -а *с* *šport.* бокс, боксе́рство

pästn//ý: ~ *zápas* *запасі́ня* на кула́ки; ~é *právo* *práv.* кула́чне *пра́во*

päť *čisl.* *пять*; ~ *eura* (€) *пять* *э́вра*; ~ *minút* *пять* *ми́нұт* • *čusiť* *al.* *sedí* *ako* ~ *peňazí* (*o dieťati*) *тихо́нько* *сиди́ть*, *сиди́ть* *стихну́вши*; *kúpiť* *niečo* *za* ~ *prstov* *expr.* *укра́сти*, *потягну́ти* *дашто́*; *kúpiť* *дашто́* *za* *пять* *па́лців* *і* *едну́* *до́лонь*; ~ *minút* *pred* *dvanástou* *hovor.* *в* *последню* *мину́ту*; *má* *všetkých* ~ *rokuje* *expr.* *він* *мудрый*, *розва́жний*; *mať* *dobru* *hólovu*; *mať* *všetkých* ~ *p* *hovor.* (*o dievčati, žení*) *ма́ть* *вшы́ткы* *пять* *п*, *волóдіє* *вшы́ткыма* *достóйно́стями* *а́бо* *плу́сами*; *gazduje* *od* *desiatich* *k* *piatim* *hovor.* *разду́є* *неекonóмно*, *зле*

päť//а -у *ж* *пята* • *zraziť* ~у *кло́пнути* *за́п'ятками*; *niekomu* ~у *lízať* *дако́му* *п'яты* *лизáти*; *lepiť* *sa* *niekomu* *na* ~у *hovor.* *ходи́ти* *дако́му* *за* *п'ята́ми* *а́бо* *по* *п'ятах*; *ходи́ти* *хвóстом* *зада́ким*; *otčítať* ~у *hovor.* *жа́т.* *протягну́ти* *но́гы* (*умépmu*); *vytiahnuť* ~у (*z domu*) *вы́тягну́ти* *п'яты* *з до́му*; *ukázať* ~у *указа́ти* *п'яты*; *od* *hlavy* *po* ~у *од* *го́ловы* *до* *híř* *а́бо* *по* *п'яты* *а́бо* *до* *п'ят*; *Achillova* ~ *kniž.* *Ахі́лло́ва* *п'ята*; *to* *nemá* *hlavy* *ani* ~у *hovor.* *тото́* *не* *ма́ть* *го́ловы* *а́ни* *п'яты*, *тото́* *є* *дая́ка* *несмы́селно́сть*; *stúpa* *mu* *na* ~у *hovor.* *він* (*она́*) *сту́пать* *ёму́* *на* *п'яты*; *byť* *niekomu* *v* ~ *ách* *al.* *za* ~*ami* *бы́ти* *дако́му* *в* *п'ятах* *а́бо* *за* *п'ята́ми*; *kto* *nemá* *v* *hlave*, *má* *v* ~*ách* [*prisl.*] *хто* *не* *ма́ть* *в* *го́лові*, *ма́ть* *в* *п'ятах*; *dúrna* *го́лова* *но́гам* *по́кій* *не* *дасть*

päťadvadsať *čisl.* *hovor.* *два́дцять* *п'ять*

päták -а *м* *hovor.* *zastar.* *п'я́так*, *п'ятачо́к*

päťboj -а *м* *šport.* *п'ятибо́рство*

päťbojár -а *м* *šport.* *п'ятибо́рник*

päťboký пятьгранный; ~ hranol *geom.* пятиграннык

päťciferný пятьцифёрный (о čísle, cifry)

päťcipy пятькінцевый

päťčlenný пятьчлєнный, складаючий ся з пятєх члєнів; ~á delegácia пятьчлєнна делегація; делегація складаюча ся із пятєх члєнів або людєй

päťdesiat čisl. пятьдесят

päťdesiathaliernik -a *m* пятьдесятгалєрник

päťdesiatin//a -y *ž* пятьдесятина, пятьдесятя часть

päťdesiat//iny -in *ž pomn. hovor. zastar.* пятьдесятини, пятьдесятя роковини

päťdesiatk//a -y *ž 1* (число, cifra) пятьдесят **2 hovor. (vek)** пятьдесят років, пятьдесятка; sláviť ~u ославлєвати пятьдесят років або пятьдесятя роковини **3 hovor. (predmet označený číslom 50)** число або нємер пятьдесят; пятьдесятє число, пятьдесятый нємер; býva na ~e він бывать на пятьдесятці або на числі пятьдесят або на пятьдесятім числі (в готєлі) **4 hovor.** пятьдесят корун або євра (піняжний знак)

päťdesiatnik -a *m* пятьдесятник, пятьдесятрочный чоловік

päťdesiatročný пятьдесятрочный; ~ človek пятьдесятрочный чоловік; ~é jubileum пятьдесятрочный юбілєй

päťdesiat//y čisl. пятьдесятый; ~ v poradí пятьдесятый по порядку; v ~ych rokoch minulého storočia в пятьдесятых роках минулого столїтя

päťdnový пятьднєвый; ~é dieťa пятьднєва дітина; ~á práca пятьднєва робота

päťin//a -y *ž* пятаина, пята часть, єдна пята або пятаина

päťka, päťork//a -y *ž 1* цифра пять, пятка, пятрка **2 škol.** пятка (шкільска отмітка) **3 hovor.** пятка, пятый нємер або пятє число (електрички і т. п.)

päťkrát čisl. пять раз

päťlitrovk//a -y *ž hovor.* пятьлітрєвка, пятьлітрєва фляшка

päťlitrový пятьлітрєвый; ~ hrniec пятьлітрєвый гєрнєць

päťmesačný//ý пятьмісячний; ~é dieťa пятьмісячна дітина; ~ pobyt пятьмісячне перебуваня (dardé)

päťmetrový 1 пятьметрєвый **2 hovor.** вагов пять цєнтнерів

päťmiestný пятьмістный; ~e auto пятьмістне авто; ~e číslo *mat.* пятьмістне число

päťmocný *chem.* пятьвалєнтный

päťnásobný пятьразєвый, о пять раз бївше; ~é množstvo пять раз бївша кількєсть; ~á ozvena о пять раз бївша одєзва, пятькратє єхо

päťnásob//ok -ku *m 1* о пять раз бївша кількєсть **2 mat.** пятькратє

pätnásť čisl. пятна́дцять; ~ rokov пятна́дцять років; pätnásti vojaci, ~ vojakov пятна́дцять во́яків

pätnástk//a -y *ž 1* пятна́дцятка; пятна́дцять, число пятна́дцять **2 hovor.** пятна́дцятє число

pätnásťročný пятна́дцятьрочный

pätnást//y čisl. пятна́дцятый; ~e výročie пятна́дцятьрочный юбілєй

päťolizáč -a *m pejor.* пятєлизач, підлизовач, лишкач, низкопоклєнник

päťolizačstvo//o -a *s* підлизовачство, низкопоклєнство

päťoraký čisl. пятєра́кий; пять різных со́ртів

päťorka p. päťka

päťoro čisl. **1** пятєро, пять; ~ deti пятєро дітєй **2 (vyjadruje päť druhov niečoho):** ~ dverí пятєро двєрей; *pren.* pozná ~ remesiel він знать мнєго ремєсел

päťposchodový пятьштокєвый *zastar.* пятьєта́жный; ~á budova пятьштокєва *zastar.* будєва, пятьєта́жна будєва

päť ráz p. päťkrát

päťročný пятьрєчный; ~ strom пятьрєчный стром; ~ plán пятьрєчный план

päťslabičný//ý *lingv.* пятьскладный; ~é slovo пятьскладнє слєво

päťsto *čisl.* пятьсто

päťstopový *lit.* пятьстопный; ~ verš пятьстопный стих

päťstoročný пятьсторочный

päťstup -u *m* пятьстúp; *pochodovať v ~och* походить або машировать в пятьстúпах

päťstupňový пятьградусный; ~ uhol пятьградусный угол; ~á zima пятьградусный мороз

päťtisíc *čisl.* пять тисъч

päťtonový пятьтоновый; ~ náklad пятьтонове наложня; ~é auto пятьтонове авто

päťtónový *hud.* пятьтónный; ~á stupnica пятьтónна гамма

päťtriedny пятьклáсный

päťuholník -a *m geom.* пятьугóлник

päťvaječný *kuch.* пятьяйцёвый, з пятёх яець (*o micmi*); ~é makaróny пятьяйцёвы макароны, макароны з пятёх яець

päťvalcový пятьвалцёвый; ~ motor пятьвалцёвый мóтор

päťvall/ec -ca *m tech. slang.* пятьвалцёвый мóтор

päťväzkový пятьтóмный; ~ román пятьтóмный роман, роман в пять тóмах

pec -e *ž* пец *m*, пёчка *ж*; *kachľová* ~ каклёвый пец; *elektrická, plynová* ~ электричный, плинóвый пец; *sklárska* ~ скларьскýй пец; *atómová* ~ *tech.* атомóвый котёл; *vysoká* ~ *hut.* высóкий пец • *sedieť za ~ou hovor.* сидіти за пёцом

pec/leň -ňa *m* окрúглый хліб, бóхник

peciar -a *m* пёцяр

pecivál -a *m pejor.* пёцох, лiнивець, лiнёх, лежибóка, поваляч

pecný, pecový пёцóвый

pecúch -a *m pejor.* лежибóка, лiнивець, лiнёх, поваляч

pečať -te *ž* пёчатка *ж*; штéмпель *m* (*ódmuck*); *opatriť list ~ťou* дати пёчатку на письмо • ~ *tajomstva kniž.* пёчатка тайности; *byť pod ~ťou* храни́ти під семóма за́мками; *niešť ~ niečoho* нести одпéчаток або пёчатку дачóго

pečatidl/o -a *s* пёчатка *ж*, штéмпель (*механiзм*)

pečať/iti' -í -ia *nedok.* 1 печатковáти, опечатковáти; ~ *list, balík* опечатковáти письмо, бáлик 2 заливáти печаткóвым вóском; ~ *fľaše* заливáти фляшки печаткóвым вóском

pečatný: ~ *vosk* печаткóвый вiск; ~ *prsteň* пёрстень з пёчатков

pečel'ň -ne *ž* печiнка *ж*

pečeňový печiнкóвый; ~á *pašteta* печiнкóва паштéка; ~ *výťažok* печiнкóвый екстрáкт

pečený печёный; ~é *zemiaky* печёны бандýрки; ~é *mäso* печёне мясо • *je u nich ~varený* він у них днює i но́чює; він у них як дóма; *nikomu nelietajú ~é holuby do huby [prisl.]* никóму печёны гóлубы до рóта самы не летя́ть

pečiar'ka -y *ž* шампи́нён, печáрка

pečiatka -a -y *ž* пёчатка, штéмпель (*механiзм i ódmuck*); *okružla* ~ окрúгла пёчатка; *podlhovastá* ~ подовговáста пёчатка; *poštová* ~ поштóва пёчатка, поштóвый штéмпель; *dať al. udrieť ~u* дати пёчатку або штéмпель

pečiatk/ovať -uje -ujú *nedok.* печатковáти, штемплёвáти, дати пёчатку; ~ *spi-sy* давáти пёчатку на докумéнты, печатковáти докумéнты; ~ *lístky (cestovné)* печатковáти лiстки (*nymёвы*)

pečienka -a' -y *ž* (*mäso*) печёне; *husacia* ~ печёна гýска

pečienka -a' -y *ž hovor. (pečeň)* печiнка

pečieňový *hovor.* печiнкóвый

pečivár/leň -ne *ž* фабрика на печiво, пекáрня

pečiv/o -a *s hromad. kuch.* 1 (*cukrárske*) печiво, мýчник 2 (*pekárske*) рóглик, зéмлик, бýлка; *prášok do ~a* пóрошок до печiня (*do mícma*)

pečivový: ~á *misa* миска на печiво

pedagóg -a *m* педáгóг

pedagogický педáгóгiчний

pedagogička -a -y *ž* педáгóгiчка

pedagogik//a -y ž педаго́гика

pedál -a m педа́ла ж; ~ na bicykli педа́ла на би́циклі; ~ na klavíri педа́ла на кла́вірі

pedant -a m педа́нт

pedantér//ia -ie ž педанти́зм м; педанти́чность ж

pedantn//ý v rôzn. význ. педа́нтный, педа́нтчи́ный; ~ člověk педа́нтный чолові́к; ~á robota педа́нтна робо́та

pederast//ia -ie ž odb. педера́стія, мужеложство, гомосексуа́льность

pediatr//er -ra m педіа́тер

pediatr//ia -ie ž педіа́трія

pedikúr//a -y ž педіку́ра

pedológ//ia¹ -ie ž (*veda o dieťaťi*) педоло́гія

pedológ//ia² -ie ž (*veda o pôde*) нау́ка о (класіфіка́ції) зе́млі

pehl//a -y ž пе́ра

pehavý пега́тый; ~ chlapec пега́тый хло́пец

pech -u m *hovor.* неща́стия, неуспі́х, смола́; máte ale ~! ма́те але смо́лу!

pechor//it' sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* 1 уси́ловати ся, сна́жыти ся (*o dашто́*), гна́ти ся за да́чим, лі́зти із ко́жы вон 2 *bezpredm. i s čím* нама́гати ся, з нама́гов да́што робити 3 *zried.* пы́штыи ся, хвалити ся, вы́тяговати ся

pechot//a -y ž *hromad.* піхо́та; horská ~ гірська піхо́та; motorizovaná ~ мото́ризова́на піхо́та, мото́піхо́та

pekáč -a m те́пша на печі́ня мяса

pekár -a m пека́рь м

pekár//eň -ne ž пека́рня

pekárenský: ~ výrobok ви́робок пека́рні

pekárnik -a m пека́рник, пека́рьський пец

pekársk//y пека́рьський, пекаре́ньський; ~a pec пека́рьський пец; ~a lopata пека́рьська лопа́та; ~e výrobku пекаре́ньскы ви́робкы

pekelník -a m *hovor.* пекéльний, дя́бол, чорт

pekeln//ý 1 пекéльний, а́дський; ~é bránu а́дскы а́бо пекéльны бра́ны 2 *expr.* а́дський, стра́шний, ди́кий, ужа́сний; ~ krik ди́кий а́бо стра́шний кри́к; ~é tempo ужа́сне те́мпо; ~á horúčava пекéлна

горуча́ва, пéкло; ~é myky стра́шны му́кы

• ~ stroj а́дська машына

pekl//o -a s 1 ад, пéкло 2 *pren. expr.* ад, пéкло • robiť ~ *hovor. expr.* робити пéкло; *prepadnúť sa do horúceho al. jazerného ~a hovor. expr.* пропа́сти а́бо стратити ся бесслі́дно; *ber sa al. choď do ~a al. do horúcich pekiel! hovor.* берь ся а́бо ідь до чо́рта а́бо до дя́бла!; *rúcha ~om dýcha [prisl.]* пыха пéклом ды́хати, го́рдо́сть до до́бра не дове́де

pekne *prisl.* шу́в(м)ні, пре́красні; до́бри; ~ *hovoriť, spievať* пре́красні бі́сидова́ти а́бо гово́рити, співа́ти; ~ *sa chovať* до́бри поводи́ти ся; *dnes je ~* днес є до́бра а́бо пре́красна погóда • *prosím vás ~ я вас барз кра́сні про́шу*

peknot//a -y ž bás. краса́, красотá

pekn//ý 1 шу́в(м)ный, кра́сный, пре́красный, чуде́сный; ~é dievča шу́в(м)не а́бо кра́сне дівча; ~é mesto шу́в(м)не мі́сто; ~ hlas пре́красный а́бо кра́сный го́лос; ~á kniha пре́красна книга; ~é ročiasie пре́красна а́бо чуде́сна погóда 2 до́брий; ~ príklad до́брий при́клад; ~ výsledok до́брий резу́лтат; *to nie je ~é od teba* то не до́бри од те́бе а́бо з тво́єго бо́ку 3 *hovor.* пристóйный, солі́дний; ~ príjem пристóйный за́робок; ~ majetok солі́дний маєток • ~ ako obrázok шу́в(м)ный як о́бразок, як на о́бразку; *urobiť niečo pre ~é oči hovor.* зроби́ти да́што про пре́красны о́чі; ~ vták *al. vtáčik hovor. iron.* шу́в(м)ный пта́шок; *to je ~á robota iron.* но і робóта; *to je ~ poriadok* то́тo і по́рядок

pektorálny anat. гру́дний

peľ -u m пель

pelagr//a -y ž *lek.* пелар́тра

pelargón//ia -ie ž bot. пеларго́нія

peľas//t' -ti ž о́край, кра́йня до́ска по́стілі

pelech -u m 1 (*zvierat*) барлі́г, но́ра 2 *pejor.* барлі́г; *kartársky* ~ карта́рьський барлі́г

pelendrek -a/-u m *hovor.* 1 bot. соло́дкe де́ревце 2 пeндрек (поліца́йта)

pelerin//a -y ž пелери́на, плащ

peleš -e ž *pejor.* барліг, нора, гніздо, скрыша; ~ lotrovská злодійске гніздо

peleš//it' -і -іа *nedok.* барліговати, мати барліг, нору, гніздо, скрышу; гніздити

peleš//it' sa -і sa -іа *sa nedok. (o spiečke)* гніздити ся

peletón i pelotón -u *m* пелетон; ~ cyklistov пелетон біциклістів

peľh//at' -á -ajú *nedok. expr. 1* кормити, выкормлювати; ~ brava выкормлювати свиню **2 pren.** мазнати, розмазніввати

peľový пелёвый

peň pňa *m* **1** пняк *m*; kľčovať pne ортовати або корчовати пнякы **2** ствол • sprostý ako ~ *expr.* глупый як пняк; hluchý ako ~ *expr.* глухий як пняк

pen//a -y ž **1** піна **2 kuch.** піна, сніг (із взбитых білків); ovosná ~ овоцинова піна **3 min.** (морська) піна • je ticho ako ~ є тихо, як кідь бы воды до рота набрав; є тихо як мұха

penále *neskl. s* покута, пенале

penaliz//ovat' -uje -ujú *nedok. koho* покутовати, пеналізовати ко́го

penalt//a -y ž *šport.* пеналта, еден-адцятьметрóвый (покуто́вый) коп

peňazokaz -a *m* пінязеказ, фалшователъ пінязей

peňaženka//a -y ž буделярик *m*, піняжénка *ж*

peňažit//ý піняжний; ~ poplatok піняжне поплагіня; ~á podpora піняжна підпора; ~é pomery піняжна ситуація; ~á zbierka піняжне збераня

peňažníctv//o -a *s* піняжне гáздівство, фінанції

peňažník -a *m* банкаръ; фінанчник

peňažn//ý піняжний, фінанчний; ~ obeh піняжний óбиг; ~á hodnota піняжна вартість, ціна в пінязях; ~é hospodárstvo піняжне гáздівство; ~é prostriedky піняжны або фінанчны срдéства; ~é ťažkosti фінанчны тяжкості; ~ ústav банка, шпорóвня; ~ príjem піняжний зáробок; ~á renta піняжна рента; ~á pokuta піняжний штроф, піняжна покута

pend//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* ходити, волочіти ся, переволóчовати ся, потулёвати ся, потóвковати ся, поневіряти ся

peniaz -a *m* **1** монéта; zlatý, strieborný ~ золотá, стрібérна монéта **2 hromad. hovor.** пінязі *pomn.*; rekný ~ великы пінязі, велика сума пінязей áбо велика ко́па пінязей • poznať niekoho ako starý ~ *hovor.* познати дакого як старый гáйцарь; sedí ako päť peňazí *hovor. (o dieťati)* сидить тихóнько, сидить притихнувши; kúpiť niečo za lacný ~ *hovor.* купити даштó поту́ньше; nebrať niečo za hotový ~ *hovor.* не брати ва́жні або серьёзни

peniaze peňazí *m pomn.* пінязі *pomn.*; papierové ~ папірёвы пінязі; kovové ~ ково́вы або металічны пінязі; drobné ~ дрібны пінязі, дрібность; ukladať ~ на knižku укладати пінязі на (шпорóвну) книжку; rozhadzovať ~ розмітовати áбо розшмáрёвати пінязі; hotové ~ готóвы пінязі • má peňazí ako pliev *hovor. expr.* у нёго пінязства як полóвы; triasť sa za peniazmi *hovor.* трясти ся над пінязьми, трясти ся над каждым цéнтом; to ide do peňazí тотó идé до пінязей, тотó бe по кішені; za málo peňazí málo muziky за málo пінязей – málo мұзыкы; за málo пінязей дасть ся málo купити; ~ ho pália vo vrecku *expr.* пінязі у нёго не утримлюють ся; він не знать шпорóвати

penicilín -u *m farm.* пеніцилін

penicilínov//ý пеніциліно́вый; ~á injekcia пеніциліно́ва інекція

penistý пінистый, пінный, пінячий ся

pen//it' -і -іа *nedok.* пинити

pen//it' sa -і sa -іа *sa nedok.* пинити ся; mydlo sa ~í мыдлó пинить ся; pivo sa ~í пиво пинить ся

peniv//ý пінивый, пінный, пінячий ся; ~é víno пиниве вино; ~é mydlo пиниве мыдлó

penobetón -u *m stav.* пинобетон

penov//ý піно́вый; ~ hasiaci prístroj пінóвый гасячий апарáт

pentagón -u *m odb.* п'ятьгóлник

pentagonálny п'ятьгóлний, пентагóнальний

pentamet//er -ra *m lit.* пентамéтер

penz//ia -ie *ž* **1** пéнзія; одпочінок; *odísť* do ~ie одйти до пéнзії **2** пéнзія; *vdovská* ~ вдóвська пéнзія; *má nárok* na ~iu він мат' право на пéнзію **3** плачіня за пензіон; *denná* ~ плачіня за пензіон (*за едén день і ніч*)

penzijný пенсійний

penzión -u пензіон

penzionát -u *m* пензіонат (*запéрте учéбно-виховнé заряджіння*)

penzion//ovat' -uje -ujú *dok. zastar. koho* дати пéнзію кóму

penzist//a -u *m* пензіста, пензіонарь

per//la -y *ž* гáмба, ўста; *maľovat'* si ~y малéвати собі гáмбы áбо ўста • *zahryznúť* si do ~y загрысти áбо закусити собі до гáмбы; *ohřňat'* ~y nad niečím *hovor.* крутити нóсом над дачім

perečník, peračník -a *m hovor.* перéчник

percent//o -a *s* процéнто; *platit'* ~á платити процéнта; *plniť plán* na sto percent повнити план на сто процéнт

percentný p. percentuálny

percentuálny процéнтний; ~ *romer hlasov* процéнтне порівня́ння гóлосів

percep//ia -ie *ž psych.* перцéпція, внимáвость, сприймáня

percip//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* перціповáти, внимáти, спринимáти

perej -e *ž geogr.* пóриг (*рікы*), річний пóриг

perejnat//ý порогóвий; ~á *rieka* порогóва рика́

peren//a -y *ž bot.* многорóчна ростлина, вытырвáлка

perepú//ť -te *ž hovor. pejor.* гáведь, бáнда, збérба, перепýть

perfektivn//y завершéний; ~e *sloveso gram.* часослóво завершéного вída

perfektn//ý **1** доконáльний, бесхыбний, вызначний, ідеáльний, суверéнный, перфéктный; ~ *výkop* бесхыбний резултáт; ~á *pisárka* суверéнна писáрька

2 завершéний, закінчéний; ~á *zmluva* докончéний áбо готóвий договóр

perfekt//um -a *s gram.* перфéкт (*druh minulého času v niektorých jazykoch*)

perfidny зрадний, клáмний, фалóшний

perforác//ia -ie *ž* **1** (*dej*) перфорáція, перфоровáня, дiрковáня **2** (*sústava dierok*) перфорáція, дiрковáня; ~ *filmu* перфорáція фiлму **3** *lek.* перфорáція; продiравiня; ~ *bubienka* продiравiня ўшного бубéнка

perforátor -a *m tech.* перфорáтор, дiрковáч (*на пробивáня дiрок на пáнипи і m. n.*)

perfor//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* перфоровáти, дiрковáти

pergamen -u *m v rôzn. význ.* перпáмент • *žltý ako* ~ *expr.* жóвтий як перпáмент

pergamenový перпáментóвий

pergamín -u *m* перпáмін

pergoll//a -y *ž stav.* перпóла

per//lie -ia *s hromad.* пiря, пéро; *párat'* ~ порóти пiря • *pýšiť sa cudzím ~ím hovor.* присвóдьвати собі чуждi заслугы; *vtáka poznáš* po perí, *človeka* po reči [*prísľ.*] птáшка пóзнаш по пiрі, а чововiка по рéчi

perifér//ia -ie *ž* перифéрія, óкрай (мiста); бývať na ~ii жити на óкраї мiста

periférn//y **1** перифéрний **2** *odb.* перифéрний; ~a *nervová sústava* перифéрна нервóва сiстéма **3** другорядний, побóчний; ~ *problém* другорядний прóблем

perifráz//a -y *ž let.* перифрáза, описуючий вираз

perihél//ium -ia *s astron.* перирéлій

perin//a -y *ž* перина; пiрéвий пáплон; *páperová* ~ пiрéвий пáплон; *prikryvať* sa ~ou прикрывáти ся перинов áбо пiрéвым пáплоном

perinák -a *m hovor.* перинáрь

periód//a -y *ž* **1** *v rôzn. význ.* перiód; *vegetáčna* ~ периód веґетáції; *geologické* ~y геологiчні периódы **2** *hovor.* менштруáція, периódа

periodicit//a -y *ž odb.* периодiчність ж

periodick/ý періодичный; ~á tlač періодічна преса • ~ zlomok *mat.* періодічна дроб; ~á sústava prvkov *chem.* періодічна система елементів; ~é hospodárske krízy *ekon.* періодичні економічні кризи; ~á kometa *astron.* періодічна комета

periodik/um -a s *kniž.* періодіка, періодічна преса

periodizác/ia -ie ž *odb.* періодизація; ~ dejín періодизація історії

periodiz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. odb.* періодизувати, ділити/розділювати на періоди

peripet/ia -ie ž *odb.* перипетія; неочікувана зміна в розвитку

periskop -u *m odb.* перископ

peristaltický перистальтичний

peristaltik/a -y ž *lek.* перистальтика

per/lit' sa -í sa -ia sa *nedok.* пірити ся, опірювати ся (*o nmáxax, kúpkax i m. n.*)

perl/ľa -y ž **1** перла; loviť ~y гледати перлы; vyšivaný ~ami вишиваний перлами **2 pren.** перла, перлина (*literatúry, ikýcma*)

perle/l'te ž перламутер

perleťový перламутровый; ~ gombík перламутрова гомбика

perličk/ľa¹ -y ž **1** zdrob. (*jednotlivé zrnko*) перлінка **2 pren. expr.** перла

perličk/ľa² -y ž *zool.* ціцарька

perličkov/ý перлічковый; ~ steh *krajč.* дрібний стег; ~ stroj пишуча машинка з дрібним шрифтом; ~é písmo перлічкове письмо

perlit -u *m hut.* перліт

perl/lit' sa -í sa -ia sa *nedok.* пінити ся, бублинковати; переливати ся; víno sa ~i вино пінить ся або бублинкує

perliv/ý пінливый, бублинковый; іскристый; ~é víno бублинкове або іскристе вино; ~ smiech *pren.* іскристий або звучний сміх

perlon -u *m chem.* перлон

perlon/ky -iek ž *mn. č. hovor.* перлоновы панчохи

perlonov/ý перлоновый; ~é pančuchy перлоновы панчохи

perlový перловый; ~náhrdelník перловый нашийник

perm -u *m geol.* пёрмский період, пёрмска система

permanenc/ia -ie ž перманенція, неперерываюча служба; поготовость ж; byť v ~ii а) были все поготовым; были все в службі; б) были в повній поготовости

permanentk/ľa -y ž *hovor.* перманентка (*do teátru, na koncérty i m. n.*)

permanentn/ý перманентный; неперерывающий; постійный; ~ lístok do divadla перманентка до деатру; ~á činnosť неперерываюча діяльність

permský *geol.* пёрмский; ~ útvar prvohor пёрмский або наймолодший період першогор

permutác/ia -ie ž пермутація, переставління, переміщення; ~ie prvkov *mat.* переставління елементів

permut/ovat' (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok. dok.* змінювати ся/змінити ся

pernat/ý (*zver*) пернатый

pernic/ľa -e ž *lingv.* губный або лабіальний звук

perník -a *m* перник

perníkár -a *m* перникарь

perníkov/ý перниковый; ~á chalúpka (*v rozprávkach*) перникова хижка

pern/ý губный; ~á spoluhláska *lingv.* губный або лабіальний звук

per/lo¹ -a s **1** пéro; pštosie ~ пштросе пéro, пéro пштрóса **2 hovor.** украшіна на кáлапі (*із пір'я або квіток*); dať si ~ za klobúk дати собі пéro за кáлап

per/lo² -a s перо; plniace ~ повняче пéro, вічне пéro, автоматічне пéro; gysovacie ~ рісуюче пéro; guľičkové ~ гулькове пéro • živiť sa ~om кормити ся або живити ся пéром або літературнов робóтов; vie parábať ~om він знать нарабляти пéром, він знать писáти; majster ~a *kniž.* майстер пéра, добрый писáтель; tisne sa mu do

~a *al.* *pod* ~ *expr.* він не може не писати о тім; тотό прóсить ся на папірь; жа́датель є́мý да́што на́писати; ма́ ľahké ~ ма́ть ле́гké пéro, він ле́гко пи́ше

perllo³ -a s 1 *спру́га, пружина* 2 (*na aute, vagóne ap.*) пéro

perllo⁴ -a s *odb.* *выступ* м; ~ на *škridle* *выступ* на *чéрепі*

perokresb//a -y *ž* *малё́ваня* пéroм

perón -u *m* *hovor.* перо́н

perónk//a -y *ž* *hovor.* перо́нный *листок*

perónny перо́нный; ~ *lístok* перо́нный *листок*

perovan//ie -ia s *tech.* *перова́ня*; *dobré* ~ до́бре *перова́ня*

perl/ovat' -uje -ujú *nedok.* *перова́ти*

perov//ý перо́вый, *спруго́вый*; ~ *otoman* перо́вый *ді́ван*; ~é *vložku* *спруго́вый* *ма́драц* • ~á *váha šport.* *пололе́гка* *vága*

perozubn//ý: ~é *hlásky lingv.* *губно-зубны* *голосны*

perpazuch *prísl. hovor. zastar.* *пони́д* *пазу́ху*; *íst'* ~ *ити* *пони́д* *пазу́ху/ру́ку*

perpetuum: ~ *mobile nesk.* s *перпéтуум-мóбі́ле* *prísl. hovor. zastar.* *пид* *ру́ку*, *пид* *пазу́ху*; *íst'* ~ *ити* *пид* *ру́ку* *áбо* *пид* *пазу́ху* *áбо* *пони́д* *пазу́ху*

persona: ~ *grata obyč. len v 1. p.* *персо́на* *gráta*; *vitána* *осóба*; ~ *non grata* *персо́на* *нонgráta*; *neželána* *осóба*

personál -u *m* *персона́л*; *zdravotný* ~ *медици́нский* *персона́л*; *lodný* ~ *шы́фный* *персона́л*; *hotelový* ~ *готелóвый* *персона́л*

personál//ie -ii *ž* *mn.* *č.* *осóбны* *да́ны* (*в анкéті*), *да́ны* *анкéты*, *анкéтны* *да́ны*

personalizm//us -u *m* *filoz.* *персоналі́зм*

personáln//y *осóбный*; ~e *oddelenie* *осóбне* *áбо* *кадрóве* *одді́ліня* • ~a *únia polit.* *осóбна* *у́нія*

personifikác//ia -ie *ž* *персоні́фікація*, *зосóбнё́ваня*; *переноші́ня* *людьскых* *властивостей* на *предмéты*

personifik/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* *персоні́фіковати*, *зосóбнё́вати/зособні́ти*

perspektív//a -y *ž* 1 *v rôzn. význ.* *перспектíва*; *lineárna* ~ *лі́нійна* *перспектíва*; *otvárajú* *sa* *nové* ~у *отворя́ють* *ся* *новы* *перспектíвы* 2 *тóчка* *зрі́ня* *áбо* *зо́ру* *áбо* *з по́гляду*; *pozerať* *na* *piečo* *z* ~у *dejín* *позера́ти* *на* *да́што* *з істо́рі́чної* *тóчки* *зрі́ня* *áбо* *зо́ру*, *позера́ти* *ся* *на* *да́што* *з істо́рі́чного* *по́гляду* • *z vtáčeј* ~ *з* *вы́šky* *пташи́ного* *лétу*

perspektívny *v rôzn. význ.* *перспектíвный*; ~ *obraz* *перспектíвный* *óбраз*; ~ *plán* *перспектíвный* *план*

pertrakt/ovat' -uje -ujú *nedok.* *čo* *посуджовати* *што*, *ідна́ти* *о* *да́чím*, *переберати* *да́што*

Perún -a *m* *myt.* *Пéрун*

perul//t' -te *ž* 1 *bás. i pren.* (*vtáčie* *kridlo*) *кры́ло* 2 *let.* (*oddiel lietadiel*) *пілóтный* *одді́л*, *авіаодді́л*

perzekúč//ia -ie *ž* *переслі́дованя*, *перзе́куція*; *гоні́ня*; *politická* ~ *полі́ти́чне* *переслі́дованя*

perzekučn//ý *репре́сивный*; ~é *opatrenie* *репре́сії*, *репре́сивны* *мі́ры*

perzekv/ovat' -uje -ujú *nedok.* *переслі́довати*; *репре́сировати* *nedok. dok.*

perzián -a *m* 1 (*kožušina*) *караку́ль* (*кожу́шина* *з* *караку́льскых* *ягня́т*); *караку́льча* 2 *hovor.* (*kožuch*) *караку́левый* *кожу́х*

perzský *пéрзьскый*; ~ *koberec* *пéрзьскый* *по́кро́вец*

perzštín//a -y *ž* *пéрзьскый* *язы́к*

pes *psa m* 1 *пес*; *strážny* ~ *ва́ртóвный* *пес*; *poľovnícky* *al.* *poľovný* ~ *полéвницькый* *пес*; ~ *na reťazi* *пес* *на* *ланцку́*, *привязáный* *пес*; *besný* ~ *стéклый* *пес*; *ovčiaru* ~ *вівча́рьскый* *пес*, *вівча́рка*; *stopovací* ~ *сто́пуючий* *пес*; *pozor, zlý* ~! *váruj* *ся*, *злый* *пес*! 2 *пес* (*самéць*) *m* • *je hladný* *ako* ~ *hovor.* *ві́н* *голо́дный* *як* *вовк* *áбо* *як* *пес*; *chodí* *za* *ním* *ako* ~ *ві́н* (*она́*) *хо́дит* *за* *ним* *як* *пес* *áбо* *за* *пята́ми* *áбо* *як* *тінь*; *hanbí* *sa* *ako* ~ *ві́н* (*она́*) *га́ньби́ть* *ся* *як* *пес*; (*je*) *verný* *ako* ~ *ві́н* *ві́рный* *áбо* *одда́ный*

як пес; zaobchádzať s niekým ako so psom заоходити ся з даким як з (последнім) псом; nebude zo psa slanina [prisl.] не буде з пса солонина; tam je ~ zakopaný! рэле, де пес закопаный!; ani ~ sa o neho neobzrie, ani ~ nezabreše za ním *hovor. expr.* ані пес за ним не обзрыць або не забрэше; kto chce psa biť, palicu si nájde [prisl.] хто хоче пса бити, паліцу собі найде

pesimist/a -u *m* песіміста

pesimistický песімістичный, смутный; ~á povaha песімістичный характер; ~ svetonáhľad песімістичне назерання на світ; ~á nálada песімістичне розположіння або наладжіння

pesimizmus -u *m* песімізм

pesnička -a -y *ž* співанка, пісня; veselá, smutná ~ весёла, смутна співанка або пісня • (to je) stará ~ *hovor.* стара співанка; niet takej -у, čo by nemala konca [prisl.] нет такой співанки, котра бы не мала кінець; vшытко мать свій кінець

pestovaníe -ia *s* 1 (kačiek) розведжіння; роспліджованя; (cukrovej repy) култівовання; ~ ovocných stromov розведжіння плодových або овоцинових стромів; ~ husí розведжіння гусок 2 розвіток, здоконалёвання, култівовання; ~ vkusu здоконалёвання смаку; ~ športu розвіток шпóрту; заохерання ся шпóртом 3 чо́го догляд за чім; ~ pleti догляд за ко́жов тва́ри

pestovaný 1 розвóджований; росплóджований; култівований; ~é plodiny розвóджованы або росплóджованы култу́ры 2 (старостливо) утримований; ~é ruky (старостливо) утримованы руки; ~á tvár утримована тварь, утримоване лице

pest/ovat² -uje -ujú *nedok.* 1 розвóджовати; росплóджовати; ~ kvety, zeleninu росплóджовати квіткы, зеленину; ~ kury, husi розводити кúркы, гúскы 2 чо́ заохерати ся чім; розвивати, здоконалёвати што; ~ hudbu, spev заохерати ся мýзыков, співом; ~ šport заохерати ся шпóртом;

~ vkus розвивати вкус або смак 3 чо́ (старостливо) утримовати што, слідити за чім; ~ si vlasy, pleť (старостливо) утримовати собі во́лосы, тварь

pest/ovat² -uje -ujú *nedok.* (malé dieťa) носити, тримати, чі́кати, га́йкати на рука́х, на ко́лінах

pestovateľ -a *m* 1 росплóджователь, дорóблєватель сільськогосподарьскых култу́р; ~ bavlny дорóблєватель ба-вовны; ~ tabaku росплóджователь, до-рóблєватель дуга́ну 2 заохерajúчий ся, інтересujúчий ся дачім; ~ hudby, spevu заохерajúчий ся мýзыков, співом

pestríet sa -ie sa -ejú sa *nedok.* пестрити ся

pestrofarebný пестрый, різнофарбьяный; ~á šatka пестре ху́ца

pestrý 1 пестрый; різнофарбьяный; ~á látka пестре полóтно, пестрый матеріал; ~é kvety пестры квіткы 2 *prer.* пестрый, рознорóдый; різнофóрмный; ~á spoločnosť пестра о́бщность; ~ program пестрый або рознорóдый прóграм

pestún -a *m* 1 песту́н 2 виховáтель *m* 3 *práv.* опікун

pestunka -a -y *ž* 1 песту́нка 2 виховáтельница 3 *práv.* опікунка

pestvo -a *s* *hovor.* фі́глярство, гунцýтство, збойництво

peši, pešo, pešky *prisl.* пішы, пішо, пішкы; ísť ~ íти пішы, пішо, пішкы; ~ ako za vozom íти як за во́зом, то́то са́ме; ani ~ ani за vozom а́ни так а́ни так; нияк

peší/i 1 піший, пішоходный 2 піхóтный; ~ pluk *voj.* піхóтный або піший плук; ~ie vojsko піхóта

peší/i² -ích *m mn.* ч. пішо́ходы, ходці; prechod pre peších перехід для хóдців або пішоходів

pešiak -a *m* 1 *voj.* піхотинець 2 (v šachu) пішка

pešky, pešo p. peši

petičia -ie *ž* петі́ція; проші́ня; podať ~іи подати петі́цію або проші́ня

petit -u *m typ.* петіт

petrifikác//ia -ie *ž odb.* петріфікація, окамініня (*рослин, звірят*)

petrifik//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* петріфікувати, камяніти/окамяніти, вапенатіти/звапенатіти **2 prep.** зморозувати/зморозити

petrograf//ia -ie *ž geol.* петрографія

petrografický петрографічний

petrolej -a *m* нафта

petrolejovk//a -y *ž hovor.* лампа на нафту, нафтянка

petrolejov//ý нафтовий; ~á *lampa* лампа на нафту, нафтянка • ~á *farba* темно-синє-зелена фарба

petržlen -u *m* петрушка; *zelený* ~ зелінь або внять петрушки • *predávať* ~ *expr.* (*o dievčatách*) сидіти (*не танцювати на забаві*); *rozumie* tomu, *ako* *koza* ~у розуміть ся тому, як свиня в помаранчах; він тому абсолютні не розуміть ся

petržlenov//ý *príd. k petržlen;* ~á *vňal'* зелінь або внять петрушки, петрушкова внять

petún//ia -ie *ž bot.* петунія

pevne *prísl. 1* міцно, сильно, істо, спокійливо; ~ *skibený celok* єдно цілє **2** міцно, сильно; ~ *držať v rukách* міцно тримати в руках **3** порядні, туго, міцно; ~ *zovrieť* *peru* порядні заперти уста **4** енергічні, рішучо; ~ *odpovedať* рішучо відповідати **5** твёрдо, міцно, силні, непідда́йні; ~ *niekomu veriť* твёрдо або абсолютні дакому вірити; ~ *sa rozhodnúť* прияти твёрде або незломне рішіння; *byť* ~ *presvedčený* бути твёрдо або абсолютні пересвідченим

pevn//iet' -ie -ejú *nedok.* міцніти, зміцнєвати ся

pevnin//a -y *ž 1* су́ша, зе́мля **2** контіне́нт

pevnos//t' -ti *ž* крі́пость ж; *pohraničná* ~ погранична крі́пость; *dobyť* ~ добити крі́пость; *lietajúca* ~ *voj.* літа́юча крі́пость

pevnos//t' -ti *ž 1* півно́сть, мі́цно́сть ж **2** *fyz.* протівлі́ня, ~ *látok* протівлі́ня матеріа́лів; *mechanická* ~ механі́чне протівлі́ня **3**

твёрдо́сть, тырва́лість, незло́мність, сила, мі́ць; ~ *vôle* твёрдо́сть або сила во́лі
pevn//ý **1** півно́й, мі́цно́й, силно́й; стабі́льний, немінли́вий; ~ *obal* мі́цне обалі́ня; ~é *tuğu* мі́цны му́ры **2** силно́й, мі́цно́й, мо́гутній; ~ *chlap* мі́цно́й хлоп **3** твёрдо́й, рі́шучій, ене́ргі́чно́й, пересві́дчу́ючий; ~ *krok* твёрдо́й кро́к; ~ *hlas* пересві́дчу́ючий го́лос **4** *fyz.* непо́гына́ючий, стабі́льний, змі́цню́ючий; ~ *bod* непо́гына́юча то́чка **5** твёрдо́й, незло́мно́й, непідда́йно́й, і́сто́й; ~ *charakter* твёрдо́й ха́ра́ктер; ~á *vôľa* незло́мна во́ля; *mať* ~ *úmysel* ма́ти незло́мно́й за́мір **6** твёрдо́й, стабі́льний; ~é *seny* стабі́льны або твёрды ці́ны; ~á *norma* твёрда́ но́рма • ~á *zem* півна зе́мля, су́ша; *mať* ~ú *rođu pod nohami* ма́ти твёрду́ зе́млю під но́гами, стояти на твёрді́й зе́млі; ~á *ruka* твёрда́ або стрóга ру́ка; ~á *disciplína* твёрда́ або стрóга ді́сциплі́на; *mať* ~ú *chrbtovú kosť* ма́ти твёрдо́й ха́ра́ктер, ма́ти півну хырбетóву кі́сть

pch//ať' -á -ajú *nedok. 1* чо́ пха́ти, сыва́ти, захва́вати, засува́ти; ~ *ruku do vrecka* захва́вати ру́ку до кі́шені **2** *koho, čím* *expr.* вы́кормлє́вати, корми́ти; ~ *niekoho mäsom* корми́ти да́кого мя́сом • ~ *ruku al. prsty do ohňa* *hovor.* пха́ти па́лці або ру́ку до о́гня; ~ *do všetkého nos* *expr.* пха́ти або сыва́ти до вшы́ткого сві́й ніс

pch//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr. 1* сыва́ти ся, лі́зти, пха́ти ся; ~ *sa do popredia* лі́зти до пе́реду **2** *čím* напхава́ти або набива́ти жо́лудок *чím*, корми́ти ся *чím*

pial//ď -de *ž* пядь ж, кусо́к м; *ne má ani* ~ *zeme* не ма́ть а́ні кусо́к зе́млі; *ne pôjdem ani na* ~ а́ні не по́гну ся

piadimužík -a *m 1* (*trpaslík*) ка́рлик **2** *aj prep. expr.* (*človek veľmi malej postavy*) ка́рлик, недорóсток

piadový до́вшков на є́дну пядь

pianin//o -a *s* піа́ніно с

pianissimo¹ *prisl. hud.* піанісімо, барз тихо, сла́бо; *spievať* ~ співати піанісімо *або* барз тихо

pianissim/lo² -a *s hud.* піанісімо *s neskl.*; барз слабый, тихий звук

pianist/la -u *m* піаніста *m*

piano¹ *prisl. hud.* піано, тихо; *hrať, spievať* ~ грати, співати піано *або* тихо

pian/lo² -a *s hud. hovor.* піано *нескл. с,* клавір *m*

pian/lo³ -a *s hovor. (tichý zvuk)* піано *нескл. с*

piatačk/la -y *ž hovor.* пятикласниця, квінтантка

piatak -a *m hovor.* пятикласник, квінтант

piati *čisl.* пять, п'ятеро; *boli sme* ~ нас было п'ятеро

piat/ok -kul-ka *m* п'ятниця • *Veľký* ~ *cirk.* Велика п'ятниця; *šaty na sviatok i na* ~ шма́ты на ка́жду наго́ду *або* на ка́ждый день; *nemá sviatku ani ~ku expr.* він (она́) не зна́ть одпочі́нку; *piatok zlý začiatok [prisl.]* не зачина́й робо́ту в п'ятни́цю; *dlhší* ~ *ako sobota* до́вгша п'ятни́ця як субо́та

piat/ly *čisl.* п'ятий; ~a *trieda* п'ята клáса; *o pol ~ej* о пів п'ято́й • ~e *koleso vo voze hovor.* п'яте ко́лесо у во́за, п'яте ба́гро в ко́лесі; *pristane mu to ako kože ~a noha hovor.* пристáне ё́му то́то як ко́зі п'ята но́га *або* як коро́ві сидло́, ца́лком ё́му то́то не пристáне; *hovoriť ~e cez deviate kniž.* мо́лоти п'яте че́рез дев'яте, та́рати дві по́за три

pidlik/at' -á -ajú *nedok. expr.* 1 фідли́кати, пи́лити (на гу́слях) 2 (туру́т по́жог) пи́лити

pieck/la -y *ž* пе́чка; *elektrická* ~ електри́чна пе́чка

piecť пе́че пе́чю *nedok.* 1 пе́чі, пра́жыти; ~ *chlieb, koláče* пе́чі хлі́б, кола́чі; ~ *hus* пе́чі гу́ску; ~ *mäso* на ра́жні пе́чі мя́со на ро́жні 2 пе́ц, бу́бен; *rúra dobre* пе́че бу́бен до́бри пе́че 3 *prep. expr.* пе́чі, па́лити, пра́жыти; *slnko* пе́че со́лнце пе́че 4 кова́ти та́йны за́міры, за́думовати *што прóтив ко́го*; *tí* пе́чо пе́чю они да́што за́думують 5 *s kým*

expr. (paktovať) до́говори́ти ся; *tí dvaja spolu* пе́чю то́ты дво́є су́ть за є́дно, то́ты дво́є до́говори́ли ся *або* па́кують

piecť sa пе́че са пе́чю са *nedok.* 1 пе́чі ся; ви́пража́ти ся; *torta sa* пе́че то́рта пе́че ся; *mäso sa* пе́че мя́со пе́че ся *або* ви́пража́ть ся 2 *prep. hovor.* пе́чі ся, грі́ти ся; ~ са на *slnku* пе́чі ся на со́лнці

piedestál -u *m* педеста́л, підста́вець

piesčín/la -y *ž* пі́сковита зе́мля; пі́сковита місце́вість

piesčit/ly пі́сковитый; ~á *zem* пі́сковита зе́мля

pies/leň -ne *ž* співа́нка, пі́сня; *ľudová* ~ наро́дна співа́нка; *tanečná* ~ танце́вальна співа́нка, співа́нка на та́нець; *zborová* ~ хоро́ва співа́нка; *pochodová* ~ походи́ва співа́нка, марш • ~ *budúcnosti expr.* ді́ло бу́дучности; *labutia* ~ боца́ня співа́нка, розлу́ка; *či chlieb ješ, toho ~ spievať [prisl.]* чий хлі́б їш, то́ро і співа́нку співа́й

pieskovač -a *m tech.* пі́сковáч

piesk/lovať -uje -ujú *nedok. tech.* пі́сковáти, по́сыпати пі́ском

pieskovcový пі́сковце́вий

pieskovlec -са *m geol.* пі́скове́ць

pieskovisk/lo -a *s* 1 пі́сковиско (для ді́тей)

2 *šport.* я́ма для ско́ків 3 місце́находжі́ня пі́скý

pieskovit/ly пі́сковитый; ~á *rôda* пі́сковита зе́мля

pieskov/ly 1 пі́сковый; ~ *filter* пі́сковый фі́лтер, фі́лтер із пі́скá; ~é *hodiny* пі́сковы го́дини; ~á *farba* пі́ско́ва фа́рба 2 (*z piesku*) ~ брeх пі́сковый бе́рег; ~á *duna* (пі́ско́ва) ду́на

piesk/ly -ov *m pomn. hovor.* пі́скы

piesňový співа́нко́вий, пі́снё́вий; ~ *motív* співа́нко́вий мо́тів

piesočnatý пі́сковитый

pies/ok -ку *m* пі́сок; *posypať cestičku -om* по́сыпати доро́жку пі́ском • *stavať na ~ku* будова́ти на пі́скý; *syptať niekomu ~ do očí* сы́пати да́кому пі́сок в о́чі

piest -a *m* 1 прайник; prať bielizeň ~om прати білизну прайником 2 *tech.* поршень *m*; parný ~ паровый поршень

piestik -a *m bot.* пестик

piestikový *bot.* пестиковый

piestovľý *tech.* поршнёвый; ~ čar поршнёвый чар; ~ krúžok поршнёвый кружок

piet/la -y *ž* 1 (zbožná úcta) пієта, уцтивость, уважаність 2 (*obraz al. socha Márie s mŕtvym Ježišom v náručí*) пієта; Michelangelo-va ~ пієта Микеланджело

pietny благосклонный, упоминаючий, наповнений уцтивостів; ~ akt упоминаюча паніхіда; смўточний мітінг

pigment -u *m* пігмент; kožný ~ кожный пігмент

pichacľi: ~ie hodiny *hovor.* контролны години, піхачка

pichačky *slang. p.* pichacie hodiny

pichľat' -á -ajú *nedok.* 1 *koho,* čo čím піхати; колоти; ~ pacienta injekčnou ihlou піхати пацієнта інекційнов ігло́в; klínec v topánke ~á в топáнці клинець ко́ле; ~ mäso vidličkou піхати мясо ви́лков 2 *neos.* колоти; ~á ju v križoch ко́ле ей в крижах 3 *expr.* всувати, засувати, сувати, впіхувати 4 *koho pren.* *expr.* давати шпі́льки ко́му, здівати ся над да́ким, підпіхувати ко́го

pichľavľý 1 *v rôzn. význ.* колячий; ~ drôt колячий дріт; ~ ker колячий кряк; ~á bolesť коляча бо́лість або біль; ~ pohľad піхлявый або уціплючий по́гляд 2 *ren.* колячий, уціпливый; ~ úsmev уціпливый ўсмів; ~é poznámky уціпливы позна́чки

pichľiac -a *m* 1 бодяк, піхля́ч 2 *bot.* осёт

pichľnúť -ne -nú *dok.* 1 *koho,* čo čím піхнути, уколоти; ~ niekoho ihlou піхнути да́кого ігло́в 2 *neos.* уколоти; ~lo ma pri srdci заколо́ло ме́не при се́рдці 3 *expr.* всу́нути, засу́нути, су́нути, впі́хнути; ~ niečo do vrecka су́нути да́штó до кі́шені 4 *koho pren.* *expr.* підпі́хнути ко́го, уці́пнути ко́го; ~ niekoho poznámkou підпі́хнути да́кого позна́чков, уколоти да́кого позна́чков • ~

do všetkého nos *hovor. expr.* сувати всяды або до вшитого свій ніс, сувати ся всяды своїм но́сом; ~ injekciu *hovor.* дати інеќцію

pichľnúť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 піхнути ся, боднути ся; ~ sa trňom піхнути ся піхля́чиком 2 *expr.* перелі́зти; втиснути ся

pijak¹ *m hovor.* пияк, пия́чisko, пия́чина

pijak² -a *m* пия́вый па́пірь, пияк

pijan -a *m pejor.* пияк, пия́чisko, пия́чина

pijanskľý 1 *príd. k pijan;* ~ nos ніс як у пия́ка, червёный ніс 2 корчма́рский; ~é piesne корчма́рські співа́нки

pijanstvľo -a *s* пия́цтво, пянство

pijať, pijavať *opak. k piť*

pijatik/la -y *ž* 1 пия́тика; dať sa na ~u дати ся на пия́тику, зачати пянствовати або пити або попивати 2 (*liehové nápoje*) па́лінка, пия́тика; nakúpiť ~у накупити па́лінки або пия́тики

pijavic/la -e *ž* 1 пия́вка 2 *ren. pejor.* пия́вка, кровопийця • drží sa ho ako ~ *expr.* тримле ся ё́го як пия́вка

pijavý пия́вый, впива́ючий; ~ rapier пия́вый па́пірь

pikľa¹ -y *ž hist.* пі́ка, ко́пія • začínať od ~y *hovor.* за́чинати од за́чатку або од а́зів

pikľa² -y *ž kart.* пі́ка (*jedná із штирёх фарб в kárpax*); piková dáma пі́кова да́ма

pikantnľý *v rôzn. význ.* піка́нтный; ~ syr піка́нтный сыр; ~á chuť піка́нтный смак; ~á anekdota піка́тна анекдо́та; ~á tvár *expr.* піка́тна тварь, піка́нтне лицé

pikířľovat' -uje -ujú *nedok. odb.* переса́джувати (росса́ду), пі́кіровати *nedok. dok.*

pikľle -ľov *m pomn. hovor.* пасть, інтри́гы, плётки; kuť *al.* robiť ~ сновати або робити інтри́гы

pikník -u *m* пі́кнік; rodinný ~ родинный пі́кнік

pikolľa -y *ž hud.* пі́коло *neskl. c*

pikolľo, pikolík -a *m* ча́шницький у́чень

pilľa -y *ž* 1 пи́ла; oblúková, pásová ~ облукóва, пасóва пи́ла; listová ~ листóва пи́ла; rezať ~ou рі́зати пи́лов, пилити 2 (*závod*) пи́ла, лісопи́льный заво́д; prасоваť

на ~е робити на пилі *або* на лісопилнім заводі

pilaf, pilav -u *m kuch.* пізото (дусєна ріжа з кусками мяса)

pilier -a *m* **1** стовп, підпórка, підпórный стовп; *posný* ~ нóсний стовп; *mostný* ~ опórны мóсты **2 prep.** стовп, корифей; ~е *spoločnosti* стовпы óбщности

pilin//a -y *ž, obyč. v mn. č.* ~у пиловини; опилки; *drevené* ~ деревяны пиловини; *osečové* ~у оцілєвы опилки

pil//it' -i -ia *nedok.* пилити, різати; ~ *drevo* різати дєрево, різати дрыва • ~ *niekomu hlavu hovor.* надóідати дакому; отравлєвати; налігати на дакого; ~ *niekomu drevo expr.* обтяжовати дакого; *chrápe ani čo by (dosky) pilil expr.* храпить так, аж стїны трясуть ся; храпить барз голóсно

pilka//a -y *ž zdrob.* пилка; *lupienková* ~ узка пилка

pilkovitý пилковитый

pilník -a *m* пилник; рашпель; *stolársky* ~ рашпель *або* пилник на дєрево; ~ на *pechty* пилник на нóхті

pilníkár -a *m* пилникáрь (*хто vyrábľať пилники*)

pilníkár//eň -ne *ž* пилникáря ж (*завóд на výrobu пилників*)

pilot -a *m* пілót

pilót//a -y *ž stav.* пілóта; *most* на ~ach мiст на пілóтах

pilotáž¹ -e *ž let.* пілótáж ж

pilotáž² -e *ž stav.* вбивáня пілótів

pilotk//a -y *ž* пілóтка ж

pilot//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* пілотовáти, вєсти ероплáн

pilót//ovat' -uje -ujú *nedok. stav.* вбивáти пілóты, пілотовáти

pilótový пілótóвый, на пілóтах; ~ *most* пілótóвый мiст

pilotský пілótьський; ~ *výcvik* пілótьська приправа, приправа пілótів; ~ *diplom* пілótьський дiплóм, дiплóм пілóта, свiдiтєльство пілóта

pil//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* пилниковáти, опилниковáти, обрабляти пилником; ~ *pechty* пилниковáти нóхті; ~ *kov* пилниковáти желiзо **2 prep.** злiпшовати, здоконáлєвати, перерабляти, (о) шлiфóвовати, обрýсовати; ~ *verše* ошлiфóвовати стихи

pilovitý: ~ *list bot.* зубковáный лист, лист зо зубковáными(а) крaями

pilový prid. k pila; ~ *rez* рóзрiз пилов; ~ *list* зубковáный лист, лист зо зубковáными(а) крaями

pilulk//a -y *ž* пирýлка; *užívať* ~у ужывáти пирýлки • *prežriť horkú* ~у *hovor.* прогылнути пирýлку, знєсти даштó неприємне

pingpong -u *m šport.* пiнг-пóнг, столóвый тєнiс

pingpongist//a -u *m šport.* пiр-пóгiста, грaч в пiнг-пóнг

pingpongový prid. k pingpong пiнг-пóнгóвый; ~ *stôl* пiнг-пóнгóвый стiл, стiл на пiнг-пóнг; ~á *loptička* пiнг-пóнгóва лóптiчка; ~ *zápas* пiнг-пóнгóве перемaгáня

penguin -a *m* пiнгвiн, тучняк

pín//ia -ie *ž bot.* пiнiя

pink//eľ -ľa *m hovor. expr.* гaтiжáк

pinzet//a -y *ž* пiнзєта

pionier¹ -a *m* пiонєр (*зачiнáтель дачóго*)

pionier² -a *m* пiонєр (*член дiтьської оргaнiзацiї*)

pionier³ -a *m zastar.* женiста

pionierk//a -y *ž* пiонєрка

pioniersk//y¹ новáтopьський; ~е *snahy* новáтopьскы снажiня

pioniersk//y² пiонєрьський; ~ *sľub* пiонєрьське обiцяня; ~а *šatka* пiонєрьський гáлстук; ~ *tábor* пiонєрьський лáгєрь; ~ *vedúci* завiдующий пiонєрiв

pioniersky³ *zastar.* женiнный

pip//at' -a -ajú *nedok. expr.* (о *vtákoch*) пiщáти, пoпискoвати, пiпати

pipet//a -y *ž* пiпєта, пiпєтка ж

pipišk/la -y ž 1 ~ chocholatá жаворóнок хохолáтый, жаворóнок 2 *pren. expr.* (o *drobnej, slabej žene al. dievčati*) піпiшка

pipk/la -y ž 1 *det. hovor.* ціпка, ціпочка 2 *expr. (fiflenka)* пипка 3 *fam. (oslovenie detí, najmä dievčat)* ціпонька, ціпочка 4 *nár. fajka* пипка

piplačk/la -y ž *expr.* бабрáчка, піплячка

pipil/lať sa -e sa -ú sa *nedok. expr.* 1 s čím ба́брати ся, пі́пляти ся, вози́ти ся 2 s кým, čím вози́ти ся, ста́рати ся

piplav/ly *expr.* помáлый, здовгáвый, піплáвый, намагáвый; ~á robota намагáва робóта

pip/nuť -ne -nu *dok. expr.* 1 запи́цати, пискну́ти (o *nmášatax*) 2 *pren.* пі́кнути; ані пері́пол він áни не пі́кнув áбо ўста не отвори́в

pirát -a *m* піра́т; *morský* ~ мо́рьський піра́т áбо розбі́йник; *vzdušní* ~і возду́шны піра́ты

pirátsk/ly піра́тський *aj pren.*; ~a loď піра́тська шы́фа; ~ útok піра́тський на́біг

piroh/ly -ov *m mn. č. kuch.* пиро́гы; *variť* ~ вари́ти áбо гото́вити пиро́гы

piruet/la -y ž піру́ета

pisac/llí пишúчий; ~ stôl пишúчий стіл; ~ stroj пишúча машы́нка; ~ie potreby пишúчі налéжности

pisank/la -y ž тей́ка, писáнка

pisani/ly писéмный; записáный; ~á žiadosť писéмне пожа́дована; ~á pamiatka писéмна па́мятка; ~á reč писéмна реч; ~é slovo писéмне áбо друковáне сло́во

pisár -a *m* 1 (*stredoveký*) писáрь; переписова́ч 2 (*obecny, mestsky ap.*) писáрь *m* **pisárk/la** -y ž (*na stroji*) писáрька

pisárc/llíť -i -ia *nedok. hovor.* бы́ти писáре́м

писаť piše pišu *nedok. v rôzn. význ.* писáти; ~ perom, ceruzou писáти пéром, блáйвасом *zastar.* áбо церу́зков; ~ на stroji писáти áбо друкова́ти на пишúчий машы́нці; ~ list, článok писáти письмо, ста́тю; ~ na diktát писáти під дикто́ва́ня; ~ verše, romány

hovor. писáти стихи́, ромáны; ~ domov писáти до́мів

писаť si piše si pišu si *nedok.* переписова́ти ся, писáти собі́ (з *даким*)

писатеľ -a *m* áвтор; ~ listu áвтор письма́; ~ článku áвтор ста́ті

pisk -u *m expr.* свист

pisk/lať -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* свистáти, пискати; *lokomitíva* ~a локомоті́ва пискать; ~ *pesničku* высвистовати áбо свисті́ти спі́ванку; ~ na psa свистáти на пса • ~ podľa niečej nóty *hovor.* робити по́для да́чійо́ї во́лі; *tancuje, ako sa mu* ~a *hovor.* робити по́для чужо́ї во́лі; a ďalej sa ~a *hovor.* о слі́дуючі́м áбо да́лші́м не говори́ть ся; *teraz si môžeš* ~ ты сам вшы́тко покази́в, не вшы́ло то́бі то́то, не подари́ло ся то́бі то́то

pisk/lať si -a si -ajú si *nedok.* высвистовати собі́, посвистовати собі́

piskľavý пискли́вый; пискля́вый (*hovor.*); ~ hlas пискли́вый го́лос

pisk/núť -ne -nú *dok.* свистну́ти, пискну́ти; засвистáти, запи́цати • ані пері́скне *hovor.* áни не пискне áбо не пі́пне

piskor -a *m* на́усток (*пи́щялки на rájдах*)

piskot -u *m expr.* свист, писк, пискот

pismák -a *m arch.* кни́жник

písmen/lo -a *s* б́ўква, лі́те́ра; *malé, veľké* ~ ма́ла, вели́ка зачатóчна б́ўква; *latinské* ~ латиньска б́ўква • *zapísať* niečo *zlatými* ~ami запи́сати да́штó золо́тыми(а) б́ўквами; *splniť* niečo *do* ~a сповни́ти вшы́тко до лі́те́ры; ані ~ (*nezmeniť ap.*) *hovor.* áни лі́те́ры, абсо́лутні́ ні́ч

písm/lo -a *s* 1 письмо́; *klinové* ~ клинопис; *obrázkové* ~ образко́ве письмо́, пікто́рафі́я; *hlaholské* ~ глаго́лічне письмо́, глаго́ліка; *cyrilské* ~ кірі́лічне письмо́, кірі́ліка; *notové* ~ *hud.* нотóве письмо́, нотóвый шрі́фт; нотóвы зна́ки; *ovládať* reč *slovom* i ~om ово́лоді́ти реч сло́вом i письмо́м 2 по́черк; *čitateľné* ~ чіта́ючий по́черк 3 *typ* шрі́фт; *polotučné* ~ полотучный шрі́фт • *Sväté* ~ Святе́

письмо *ábo* писáня; mať niečo na ~e чорным по білім написáне; zostať (len) na ~e зостáти (лем) на пáпирі

písmolejár/leň -ne *ž typ.* письменні́ня, шрифтолі́йний завод

písmolej/lec -sa *m* письменлі́єць, словолі́єць

písmovin//a -y *ž typ.* гарт

písmový: ~ kov *typ.* гарт

pisoár -a *m* пису́яр

písomk//a -y *ž hovor.* писéмна *ábo* контро́льна робота; писéмный екзáмен

písomne prísl. писемні́; ~ upovedomiť писéмні спові́стити; ~ odpovedať на dopyt дати писéмну о́дповідь, о́дповісти в писéмній фóрмі, писéмні о́дповідáти на вопрóс

písomníctv//o -a *s arch.* писéмность (*кóпа писéмных пáмяток*)

písomn//ý писéмный; ~ rozkaz писéмный приказ; ~ doklad писéмный докумéнт; ~ styk переписка; ~á pamiatka писéмна пáмятка; ~á práca писéмна робота

piškót//a -y *ž* пішкóта, бісквіт

piškotov//ý пішкотóвый, бісквітóвый; ~é cesto пішкотóве *ábo* бісквітóве тісто; ~á torta пішкотóва *ábo* бісквітóва тóрта

pišťal//a -y *ž 1* піщя́лка; víťbová ~ верьбóва піщáлка; ~ na organe піщáлка на óргані **2 odb.** тру́бка; sklárska ~ склáрьська тру́бка **3 anat.** малá берцóва кість

pišťalk//a -y *ž* піщáлка; sudcovská ~ судці́вська піщáлка

piš//ťat' -tí -tia *nedok.* пишáти • duša *al.* srdce mu ~tí za niečím, niekým *expr.* барз тужыть по дачі́м, по дакі́м

pišto//' -le *ž*, pišto//a -le *ž* піштолџ; nabiť ~ набити піштолџ; automatická ~ автоматі́чна піштолџ; raketová ~ ракетóва піштолџ

piť pije pijú *nedok. 1* пити; ~ vodu, mlieko, čaj, víno, pivo пити вóду, молóко, чай, винó, пиво; ~ na dúšok пити на дýшок *ábo* гýл'; ~ na ex *hovor.* пити до дна *ábo* на екс; ~ na zdravie пити на здоров'я; ~ per tu *hovor.* пити на потыкáня *ábo* на брудершáфт **2**

пити, выпивáтити, пянствовати **3** вливáти, всяковати; suchá zem pije vodu сухá зéмля впивать вóду, вóда всякуе до зéмлі, сухá зéмля впивать влáгу • ~ krv niekomu пити *ábo* ссáти дачію кров; vodu káže, víno pije вóду кáже, а винó пе; на слóвах еднó, на ділі дрýге

pítev//ňa -ne *ž lek. (prosektúra)* просектýра

pítevny просектóрский; ~ stôl про-сектóрский *ábo* анатомі́чний стіл, стіл для анатомовáня; ~ nôž просектóрский нóжик, нóжик для анатомовáня; ~ nález просектóрский резултáт *ábo* вислédок

pitn//ý питный; ~á voda вóда на питя, питна вóда • *lek.* ~á kúra лі́чіня мінерáльными(a) вóдами

pítoreskný kniž. чарýючий, прекрасный, романти́чний, іділі́чний

pitv//a -y *ž* отворі́ня мертвóго, автóпсія, анатомовáня; súdna ~ сýдне отворі́ня мертвóго, сýдна автóпсія

pitv//at' -e -ú *nedok. 1* *koho*, *čo* анатомовáти, отворити мертвóго; ~ mŕtvolu отворити труп мертвóго; ~ ruku анатомовáти рýку **2** *čo* ви́берáти внýторности, потрошыти; ~ kuru, hus ви́берáти внýторности з кýрки, гýскы; потрошыти кýрку, гýску **3** *čo, pren. hovor.* подрі́бні аналізовáти, розберáти *што*; рыти ся в чім

pitvor -a *m* сі́ня помн.

pivnic//a -e *ž* пивні́ця; ~ на víno пивні́ця на винó, винóва пивні́ця

pivničn//ý пивні́чний; ~é dvere пивні́чны двéрі, двéрі до пивні́ці; ~é schody пивні́чны гáрáдичі, гáрáдичі до пивні́ці; ~ byt пивні́чне бывáня, пивні́чний квáртель

piv//o -a *s* пиво; fľaškové ~ фляшкóве пиво, пиво во фляшках; malé ~ малé пиво, малый пóгар пива; svetlé, čierne ~ світлé, чóрне пиво; čarovať ~ чаповáти *ábo* наливáти пиво; ísť na ~ íти на пиво • rozumie sa tomu *al. do toho ako* hus do ~a *expr.* він (онá) розу́мить ся до тóго як кýрка до пива

pivón/ia -ie *ž* *hovor.* півонія; líca ako ~ шув(м)ны червёны лица; dievča ako ~ дівча шув(м)не, з червёными(а) лицами
pivonk/la -y *ž* *bot.* півонія; ~ červená півонія червёна

pivot -u *m šport.* обернўтя (в баскетбáлі)

pivotman -a *m šport.* центро́вый грач (в баскетбáлі)

pivovar -u *m* пивова́р, пивово́ый заво́д

pivovarníck/ly пивова́рный; ~ priemysel пивова́рный про́мысел; ~e kvasnice пивовы дрі́джі

pivovarníctv/o -a s пивова́рня, пивова́рный про́мысел

pivový пивово́ый; ~ sud пивова́ бочка; ~ rohár пивово́ый по́гар

pizzcato¹ [píckikáto] *prísl. hud.* пі́ццка́то

pizzcat/lo² [píckikáto] -a s пі́ццка́то *neskl.* s

plác/la -e *ž* *hovor.* плат, за́робок

placent/la -y *ž* *anat.* плаце́нта

placet *neskl.* s зго́да, согла́шнія; dal na to svoj ~ він дав на то́то сво́є согла́шнія

plack/la -y *ž* *kuch.* на́ли́сник

plač -u *m* плач; žalostný ~ жало́стный плач; dať sa *al.* pustiť sa do ~u дати ся áбо пу́стити ся до пла́чу; запла́кати, роспла́кати ся; je tu do ~u ё́мý є до пла́чу, він лем же не пла́че • vždy má ~ na konci *al.* na končeku *hovor.* у не́го (у не́й) о́чі на мокрі́м місці, він нахылный пла́кати; to je do ~u хо́че ся пла́кати, є сму́тно

plačk/la -y *ž* опла́ковачка (на по́грібах)

plačkanic/la -e, **plačkanin/la** -y *ž* *expr.* чля́пкани́на

pľačk/lať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* чля́пати ся, бры́скати ся

plačky *prísl.* з пла́чом, в слы́зэх, плачу́чі, пла́чки

pláčliv/ly пла́сивый, слы́зливый; ~ hlas пла́сивый го́лос; ~é dieťa пла́сива ді́тина; ~á jeseň доджли́ва о́снь • *expr.* ~é údolie смутна́ долина, долина жа́лю; б) *žart.* пла́сива же́на, пла́скошка

plagát -u/-a *m* плага́т

plagát/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* пла́гатовáти, інфо́рмовáти при по́мочі пла́га́тів

plagátov/ly пла́гатово́ый; ~á reklama пла́гатовá рекла́ма; ~á technika пла́гатовá те́хніка; ~é farby пла́гатовы́ áбо сві́тлы фа́рбы

plagiát -u *m* плагіа́т, на́подобе́нина; ~ obrazu плагіа́т (о́бразу); ~ romána плагіа́т (рома́на)

plagiátor -a *m* плагіа́тор

plagiz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. kniž.* плагі́зовáти, ро́бити плагіа́т, на́подо́бне́вати

plahoč/liť sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* 1 чля́пати ся, бры́скати ся, плéскати ся; ~ sa v potoku чля́пати ся в по́тіку 2 плéсти ся, тяга́ти ся 3 s čim i bezpredm. тяжко ро́бити, де́рти ся; живо́рити

plachetk/la -y *ž* *kraj.* 1 (menšia plachta) ху́стка ж 2 (šatka na hlavu) ху́ща

plachetnic/la -e *ž* (plachetný čln) плахта́рский чолно́к; rybárska ~ рыба́рский плахта́рский чолно́к

placho *prísl.* боя́зливо, несмі́ло, устраше́ні, пугли́во; ганьбли́во; ~ pozeráť боя́зливо позе́рати

placht/la -y *ž* 1 пла́хта; posteľná ~ пла́хта на по́стіль; šiatrová ~ шатро́ва пла́хта 2 плахта́рский чолно́к; lodná ~ шы́фна пла́хта; парну́ť ~у на́пну́ти пла́хты; zvínuť ~у звину́ти áбо стягну́ти пла́хты • vziať *al.* vyfúknuť niekomu vietor z plachát *kniž.* переды́ти да́кого в да́чім, перешко́дити да́кому да́што

plachtárstv/o -a s плахта́рский шпо́рт

placht/liť -í -ia *nedok. šport.* зао́берáти ся плахта́рським шпо́ртом

plachtovin/la -y *ž* *text.* плахто́вина

plachtov/ly плахта́рский; ~é platno плахта́рске по́лотно; ~á loď плахта́рська ло́дка

plach/ly 1 боя́зливый, несмі́лый, устраше́ный, ганьбли́вый; ~é dieťa боя́злива áбо ганьбли́ва ді́тина; ~ pohľad

боязливый погляд; ~á prosba неспіла
про́сьба **2** боязливый, пугливый; ~á srnka
пуглива сёрна

pla//kať -če -čú *nedok.* **1** пла́кати; ~ od žiaľu
пла́кати од жалю; ~ za niekým пла́кати
за даким; опла́ковати дакого́ **2** *expr.*
стяжовати ся, поносовати ся, горековати

plák//ať -a -ajú *nedok.* поло́кати; ~ bielizeň
поло́кати білізну

plaket//a -y ž (пам'ятна) меда́йла

plameň -a *m* пла́мя *s aj pren.*; ~ vatry,
svieće пла́мя ватры, свічки; rozduchať
~ розду́ти оге́нь; hodiť niečo do ~ov
шма́рити дашто́ до огня; byť v ~och горіти,
быти в огнях; ~ hnevu *pren.* пла́мя гніву;
~ vášne *pren.* пла́мя одушевлёности а́бо
темпераментности • líca mu horia ~om
(hanby) він почервенів од ганьбы; zapálila
sa ani ~ ана́ зачервеніла ся

plameniak -a *m* *zool.* огнива́к

plamenn//ý **1** пламінний, огнёвый; ~á
žiara пламінне за́рево; огнёвы языки,
языки пла́мени **2** *pren.* пламінний,
надхнёный, одушевлёный, запалистый;
~ zrak одушевлёный погляд; ~á výzva
пламінний за́клик

plameňomet -u *m* *voj.* огнеме́т

plán -u *m* *v rôzn. význ.* план; robiť ~y do
budúcnosti робити плáны до будучности;
uskutočniť svoj ~ реалізовати свій
план, увести свій план до жыво́та;
prekaziť ~y niekomu показити плáны
дакому; národohospodársky ~ наро́дно-
господарський план; osevny ~ план
высіву, výrobný ~ виробний план;
~ práce план робо́ты; perspektívny ~
перспективний план; edičný ~ план
видава́ня; operačný ~ *voj.* опера́твний
план; strategický ~ *voj.* страте́ичний
план; ~ mesta план міста; ~ budovy план
будовы; topografický ~ топо́графічний
план; vypracovať, zostaviť ~ розро́бити,
скла́сти план; robiť nad ~ робити над
план; prekročiť ~ перевыповнити а́бо

перекро́чити план; pracovať podľa ~u
робити по́для плáну

plá//ň -ne ž рівнина, полонина

planét//a' -y ž *astron.* плане́та • mal sa
narodiť na inej ~e, patrí na inú ~u мав
народити ся на іншій плане́ті; належыть
до іншої о́бщности, а не до днёшнёй;
narodil sa na šťastnej ~e він наро́див ся
на щастливій плане́ті, він наро́див ся під
щастливов звіздóв

planét//a' -y ž *hovor.* листóк з предповіданым
о́судом а́бо предповіданов б́удучностёв

planetár//ium -ia *s* планетарі́й

planetárny планетный; ~ systém планетна
систе́ма; ~ pohyb погына́ня планёт

planetoid -a *m* *astron.* плането́ід

planimetr//er -ra *m* *odb.* планиме́тер

planimetr//ia -ie ž *geom.* планиме́трія

planimetrický планиметри́чный

planin//a -y ž го́ла рівнина, полонина

planir//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.*
плани́ровати, вирі́вновати; ~ cestu
вирі́вновати доро́гу; ~ ihrisko вирі́вновати
гри́ско а́бо шпортóву площа́дку

plánk//a -y ž плáнка, дика яблінь • má oči
ako ~y *expr.* ма́ть великы о́чі

planktón -u *m* *biol.* планкто́н

planktónový планктонóвый

plánovac//í планую́чий; ~ie oddelenie
планую́че одділі́ня; ~ rok планую́чий рік;
~ia komisia планую́ча комі́сія, комі́сія на
склада́ня плáну; ~ie smernice дире́ктівы на
склада́ня плáну

plánovač -a *m* планую́чий

plánovan//ý **1** планова́ний; ~é hospodárstvo
планова́не господа́рство **2** (*zaradený do
plánu*) планова́ний, запланова́ний

plán//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** планова́ти,
заду́мовати, намі́чати; ~ výlet планова́ти
а́бо намі́чати екску́рзію **2** планова́ти,
склада́ти план; ~ pracovné sily планова́ти
робочі си́лы; ~ investície планова́ти
інвести́ції

plánovit/ý плановитый; ~ rozvoj плано-
витый розвиток; ~á výstavba плановите
будованя

plánový плановый

plan/tať sa, pľantat' sa -ce sa *nedok. expr.*

1 плянтати ся, мотати ся, заваджати,
пътати ся; ~ sa pod nohami плянтати ся
під ногами або по́під но́ги 2 плянтати ся,
поневіряти ся, ходити без ціли; ~ sa bez
cieľa ходити без ціли

plantáž -e ž плантаж ж; čajové, tabakové,
kávové ~e чаєвы, дугановы, кавовы
плантажи

plantážnik -a m плантажник

plal/núť -nie -nú *nedok. kniž.* планути, огень
плане *aj pren.*, горіти; oheň ~ie огень
плане; oči ~ nú очи плануть або горять

plan/ý 1 злий, недобрий, глупый,
шкарéдый, протівный, несучий; ~ človek
недобрий або протівный чоловік; ~á
cesta зла дорóга; ~é ročasie шкарéда
погóда 2 дикий, дикоростучий; ~á hruška
дика грушка 3 пустый, порожній, нaніч,
мáрный; ~é reči пусты або порожні рéчі -
áбо слóва; ~é služby пусты обіцяня

plápol/tať -á -ajú *nedok.* пламеніти, висо́ко
пламеніти; vatra ~á огень або вáтра
пламеніе

plápolav/ý пламеніючий; ~á vatra пламе-
ніюча вáтра

pľask' *cit.* шлюп, бух, бац, пляск

pľask² -u m *bás. (bičov)* праск, тріск, плеск
(*прáсканя, трі́сканя, плéсканя*)

pľas/núť, pľask/núť -ne -nú *dok. hovor.* 1
плéснути; ~ si do daní плéснути до́лонями
2 шляпнути, бўхнути, ударити; ~ niekomu
po líci шляпнути да́кого по тва́ри, дати
да́кому фа́цку 3 *expr.* шлюпнути, свалити
ся, упа́сти; ~ do kaluže шлюпнути до
мла́ки

plást -u m плат; ~y medzi пла́ты з ме́дом

plastelín/a -u ž пластелина ж

plastick/ý 1 рельефный, пластичный,
выпуклый; ~á тара рельефна ма́па;
~á výzdoba пластичне украшіня; ~ film

стереоскопічний фі́лм, стереофі́лм 2
выразный, пластичный, рельефный;
~é líčenie charakterov пластичный або
рельефный о́пис ха́рактерів 3 *lek.*
пластичный; ~á chirurgia пластична
хіру́ргія; ~á operácia пластична опера́ція 4
odb. пластичный; ~á hlina пластична глина;
~á látka пластична ма́са

plastik/a -y ž 1 рельефность, просторо́вость
ж 2 пла́стика, пластичность, выразность ж
3 (*umenie*) пла́стика, скульпту́ра 4 *hovor.*
скульпту́ра; kamenná ~ ка́менная скульпту́ра 5
lek. slang. пластична опера́ція 6 *lek. slang.*
клі́ніка пластичной хіру́ргії

plástový платовый; ~ med плато́вый мед

plaš/it' -i -ia *nedok.* стра́шыти, полоша́ти

plaš/it' sa -i sa -ia sa *nedok.* стра́шыти
ся, полоша́ти ся, боя́ти ся; koň sa ~í кінь
полоша́ть ся

plášť -a m 1 плащ; pánsky, dámsky ~
му́жський, да́мський плащ; nepremoкаvý ~
непромока́вый плащ; vojenský ~ ма́нтель;
pracovný ~ робо́чий плащ 2 *zool.* ма́нтія
3 обшывка 4 *tech.* оболо́нка; ~ chladiča
оболо́нка радіа́тора 5 плащ; bicyklový ~
біци́клéвый плащ 6 *geom.* пове́рхность ж
(*гýľní, цілі́ндра, ко́нуса*) • kam vietor, tam
~ *hovor.* трима́ти ніс по́для ві́тру; іти, де
ві́тор ду́є;

pláštenk/a -y ž плащё́нка, плащ

plášťik -a m 1 *zdrob. expr.* невеликий плащ
2 *hovor.* robiť niečo pod ~om (*niečoho*)
робити да́штo під стрішков да́чoго,
робити да́штo пота́ємки

plaš/it' -i -ia *dok. hovor. expr.* 1 шма́рити,
трі́снути, ча́пнути; ~ o zem шма́рити
на зе́млю 2 (*udrieť*) уда́рити, бўхнути,
ча́пнути, пляснути

plat -u m за́робок, плат; mesačný ~ міся́чний
за́робок; základný ~ основный за́робок;
hrubý ~ гру́бый плат; čistý ~ чі́стый плат;
zvýšiť ~ звы́шыти плат

plát -u m пласт, кúсок; tenké oceľové ~y
тонкы оці́лёвы кúскы або пла́сты

platan -a/-u m платáн

plát/at' -a -ajú *nedok.* 1 плátати, пришивáти зáплаты; ~ košelu плátати сорóчку, пришивáти плáтку на сорóчку 2 опрáвлёвати, ремонтóвати; ~ hrnce опрáвлёвати гóрнци; ~ strechu опрáвлёвати стрíху 3 *preu. expr.* зашивáти дiрки

platb//a -y ž *obch.* плачiня; ~ v hotovosti плачiня в готóвостi; účel ~у цiль плачiня

platic//a -u *m* платячiй

pláten//ky -iek ž *pomn. hovor.* полотняна óбув

plátenník -a *m zastar.* 1 торгóвець полóтном 2 ремесёлник, ткáючий полóтно

plátenn/ý полотняный; ~ oblek полотняный костюм; ~á vázba knihy полотняне вязáния книжки; ~é topánky полотняны топáнки; ~é šaty полотняны шмáты; ~ý uterák полотняный утерáк

platen/ý 1 плачёный; ~é liečenie плачёне лiчiня; ~á funkcia плачёна фúнкцiя 2 плачёный, заплачёный; dobre ~ pracovník дóбрі заплачёный робóтник; štátom ~ держáвов (за)плачёный

platform//a -y ž платфóрма; ideologická ~ iдеологiчна платфóрма

platidl//o -a *s* спóсoб плачiня; (*peniaze*) пiнязи *pomn.*; (*valuty*) валýта; medzinárodné ~ меджiнарóдный спóсoб плачiня; papierové ~ папiрёвы пiнязи

platin//a (*zn. Pt*) -y ž платина ж

platin//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* платиновáти, покрывáти/покрыти вёрст-вов платины

platinov/ý платиновýй; ~ prsteň платиновýй пёрстень; ~é elektródy платиновы електрóды

plat/lit' -í -ia *nedok.* 1 čo, za čo платити шмо, за шмо, виплáчовати за шмо; ~ splátku сплáчовати; ~ nájomné платити нáєм(не) áбо арéнду; ~ daň платити дань; ~ účet платити розрахúнок áбо ýчет; ~ v hotovosti платити в готóвостi; ~ šekom платити шéком; platiť! плáчу!; прошу, плáчу! (*в рештаврáцiї i m. n.*); ~ за byt платити за бывáня áбо за квáртель; ~ od

ušítia платити за ушытя 2 čo, za čo (*hradiť*) платити за шмо, виплáчовати шмо; cestovné náklady ~í organizácia дорóжны вытраты плáтить опрáнizáция; hotel ~í organizácia готёл плáтить опрáнizáция 3 (*mať najatých*) платити, тримати (*дакого*); ~ robotníkov платити робiтників • priatelia budme, dlhy si platme [*prisl.*] камарáты бýдме, дóвгы собi плáтьме

plat/lit' -í -ia *nedok.* 1 máti кúпчу áбо плачёну силу; тоты пiнязи уж(ék) не маýть кúпчу силу áбо вышли iз óбiгу 2 быти дiючим, máti силу; zákon ~í закон мать силу; táto zásada ~í všeobecne тот прiнцiп в óбщiм плáтить 3 za koho раховáти ся кým; ~í za dobrého odborníka він рахýс ся дóбрым шпециáлистом áбо за дóброго шпециáлисту 4 komu, pre koho, o kom, o čom односити ся ку кóму, тыкати ся кóго; napomenutie ~í jemu напoмняýтя однóсить ся ку нёму; pre nich to ~í iх тотó не (до)тыкать ся

platiteľ -a *m* платитель

plat/ňa -ne ž 1 плáтня; zinková, oceľová ~ цiнкóва, оцiлёва плáтня; mramorová ~ мраморóва плáтня; fotografická ~ odb. фотогرافيчна плáтня 2 (*gramofónová*) гpамoфoнóва плáтня; dlhohrajúca ~ довгopгáючa плáтня 3 (*na šporáku*) плáтня **platničk//a** -y ž 1 zdob. платнiчка; zlatá ~ золотá платнiчка 2 плáтня 3 lek. платнiчка ж, хрящ *m*; vysunutá medzistavcová ~ высунутýй меджiхýрбётный хрящ • krvné ~у lek. крóвны платнiчки, тромбoцiты; nervová ~ нервóва платнiчка

platničkový *príd. k* **platnička** 2; ~ varič платнiчкóвый вáрич

plátn/o -a *s* 1 полóтно; ľanové, konopné ~ лянóве, конопляне полóтно; domáce ~ дóма ткáне полóтно; hrubé ~ бiлёне полóтно; bieliť ~ бiлити полóтно 2 *film.* полóтно, екpán; premietat' na ~ премiтáти áбо укáзовати фiлм на полóтнi 3 *hovor. (malíarske)* полóтно, óбpаз; Rembrandtove ~a Рeмбрáндтoвы полóтнa

platnosť/t' -ti ž сила, діяння; ~ zákona сила закона; predĺžiť ~ zmluvy продовжити діяння договору; byť v ~ti бути в діянні; nadobudnúť ~ надобити діяння; strácať ~ страчати силу; rozhodnúť s konečnou ~ťou рішити докінце

platn/ý 1 маючий силу, діючий; ~ zákon діючий закон; ~é manželstvo законне або зареєстроване побратя; ~é predpisy діючі правила 2 ужитковий; nie je to nič ~é то́то не є ужиткове

platobník -a m платитель

platobn/ý запланований; ~ rozkaz на запланованя приказ; ~ systém систéма запланованя; ~á dohoda запланований договір; ~á lehota час заплачіня

plát/ok¹ -ka/-ku (тонкий) кусочок; ~ staniolu листок або листочок станіолу; ~ šunky листок або листочок шунки

plát/ok² -ka/-ku m *rejour*. бесцінний, другорядний список, журнал, брожура, книга

platonick/ý платонічний; ~á láska платонічна любов; ~ záujem платонічний інтерес

platonik -a m 1 платонік, сторонник філософії платонізму 2 *hovor*. вздыхатель m

platonizm/us -u m платонізм

platove prísl. по одношині к заробку; ~ menej výhodné miesto платівно небарз вигідне місце, невыгодне місце з погляду заробку

platov/ý *príd. k plat*: ~á úprava регулованя заробку; ~á stupnica шкала заробку; ~á trieda заробковий поступ; dobré ~é podmienky добры заробковы предположіня, добрый заробок; ~ postup zvyšujúca заробку, заробковий поступ

plavac/í плаваючий; ~ mechúr плаваючий мехур; ~ia blana плаваюча оболонка

plavák¹ -a m плавак; korkový ~ корковий плавак 2 (*zariadenie upevnené na dno rieky*) бóя

plavák² -a m *hovor*. (o koňovi) рудый кінь або бык

plávan/ie -ia s плаваня

plavár/eň -ne ž плаварня, базén на плаваня або купаня; krytá ~ крытый базén на плаваня

pláv/ať -a -ajú *nedok.* 1 v rôzn. význ. плавати; ~ znak, prsia, crawl плавати на хырбéті, пёрся або брасом, кравлом; dobre ~a (онá) добри плавать; drevo, korok ~a дéрево, кóрок плавать або не тóпить ся во воді; mäso ~a v masti мясо плавать в máсти 2 (*určitým smerom*) плавати; čln ~al proti prúdu лóдка плавала протів течіня; nad riekou ~ajú oblaky *pren.* над рíков плавають хмáры • ~ na skúške štud. *slang.* плавати на екзáмені; ~ proti prúdu плавати протів течіня; ~ vo vodách niekoho, niečoho быти прихылником дакого, дачóго; nechaj to (všetko) ~ *hovor.* охáb тотó; плювний на шытко тотó; ніч собі з тóго не роб

plavb/a -y ž 1 плаваня; путованя по воді; ~ na lodi путованя на шыфі; ~ po Dunaji екскурзія шыфов по Дуна́і 2 сплавованя; ~ dreva сплавованя дéрева

plavčík -a m 1 *námor.* помічник на шыфі, ўчень 2 плавчік, спасатель

plavebn/ý сплавуючий, навіга́чний; ~á spoločnosť сплавуюча компáнія; ~é obdobie навіга́чний період, навіга́ція; ~á čiara навіга́чна лінія; ~á komora сплавуюча комо́ра, шлюзна комо́ра

plav/ec -ca m плавець

plaveck/ý плаваючий; ~ oddiel плаваюча секція; ~ šport плаваня; ~é preteky перемага́ня в плавані

plavectv/o -a s 1 *šport.* плаваня 2 мореплаваня, навіга́ція

plavidl/o -a s шыфа

plavidlov/ý: ~á komora шыфна комо́ра, шыфный шлюз

plav/iť -í -ia *nedok.* 1 сплавляти, сплавовати; ~ drevo сплавляти дéрево 2 *tech.* очіщувати; промывáти; ~ hlinu очіщувати од глины; ~ená krieda очіщена або промыта крйида

plav/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* плáвати (на шьцфi i m. n.)

plávk//a' -y ž (*huba*) голу́бка

plávk//a' -y ž *drev. les. (dreva)* дере-восплавліня

plav//ky -iek ž *pomn.* плáвки *pomn.*; dvojdielne плáвки, складаючі ся з двох частей; lastexové ~ еластичны плáвки

plavky//ňá -ne ž плавкіня; je dobrá ~ она́ добра плавкіня, она́ добрі плáвать

plavn//ý плáвный, легкий, свіжний; ~á chôdza плáвне ходжіня

plavovlásk//a -y ž світловоло́са женá, блонді́нка

plavovlasý світловоло́сый, біловоло́сый; ~é chlarča світловоло́сый хло́пец

plav//ý 1 блідожов́тый, блідорудый, світлорудый; ~é vlasu ясножов́ты во́лосы 2 рудый; ~ ко́ň рудый áбо світлогаштановый кінь

plaz -a *m zool.* плаза́ч

plaz/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 (*o plazoch*) ла́зити, лі́зти, пла́зити ся; (*určitým smerom*) пла́зити 2 (*o človeku*) пла́зити • ~ sa pred niekým *pejor.* пла́зити ся на брі́сі пе́ред да́ким

plaziv//ý 1 (*o zvieratách*) плазү́чий, плазивый 2 (*o rastlinách*) плазү́чий; тяга́вый; ~é výhonku тяга́вы выгонки 3 (*kroky*) плазивы кро́ки

plazm//a -y ž *biol.* пла́зма

plazmatick//ý *biol.* плазматичный; ~é bunky плазматичны клі́тки áбо бу́ньки

plazmo *prisl.* плазү́чо; ~ sa blížiť при́ближовати ся плазү́чо, підпла́зити

plazmolýz//a -y ž *biol.* плазмолі́за

pláž -e ž плаж; piesočná ~ піско́ва плаж

plážový плажо́вый

plebej -a *m*, **plebej//ec** -ca *m hist. aj pren.* плебе́й, плебе́ець

plebejk//a -y ž *hist. aj pren.* плебе́йка

plebiscit -u *m* плебісці́т; urobiť ~ зроби́ти áбо провэ́сти плебісці́т; riešenie otázky ~om плебісці́тне ріші́ня во́прóса

plec//e -a *s (časť tela al. odevu)* плече́; široké, úzke ~ia шыро́кы, узкы плече́; niešť niečo na ~i не́сти да́штó на плече́; poklepať niekoho po ~i поклéпати да́ко́го по плече́; pokrčiť ~ami покорчі́ти плеча́ми; kabát dobre sedí v ~iach *hovor.* ка́бат до́бри сиди́ть в плеча́х • brať niečo len tak z ~a *hovor.* легкомысе́лні одно́сити ся к да́чо́му, не при́дава́ти да́чо́му вели́ке значі́ня; vziať niečo na svoje ~ia зва́лити да́штó на сво́ї плече́, взяти́ на се́бе одпо́відно́сть за да́штó; vziať pohy na ~ia *expr.* взяти́ но́гы на плече́, пу́стити ся уті́кати; hľadiť spoza ~a по́зерати́ спо́за плеча́; pozerať na niekoho cez ~e по́зерати́ на да́ко́го звысо́ка; stať ~ pri ~i *kniž.* сто́яти плечо́м к плечу́; striasť niečo zo svojich pliec *hovor.* стра́яти áбо зошма́рити да́штó з плеч

plecí polnohosp. поло́тый, поло́льный

plecnatý плечи́стый, шырокоплече́й

plecniak -a *m* рү́сак, га́тіжак

plecn//ice -ic ž *pomn.* 1 плече́йки 2 (*traky*) контра́фы *pomn.*

plecn//ý плече́вый; ~ pletenec *anat.* плече́вый по́яс; ~é svalstvo *anat.* плече́вы муску́лы áбо сва́лы, муску́лы плеча́

plečk//a' -y ž поло́льница

plečk//a' -y ž *poľnohosp. (stroj)* поло́льник

plečkovací *poľnohosp.* поло́льный; ~ stroj поло́льна маши́на

plečk//ovať -у́је -у́ју *nedok. poľnohosp.* поло́ти (*при по́мочі маши́ны*)

plečkový поло́льный

pléd -u *m* ху́стка, што́ла

plech -u *m* 1 бля́ха; листо́ве желе́зо; valcovaný ~ валцо́ване желе́зо; vlnitý ~ волно́вана бля́ха; oceľový ~ оці́лева бля́ха; krytinový ~ стрі́хова бля́ха; obit' ~om обити́ бляхов 2 *hovor.* те́пша ж; dať cesto na ~ положи́ти ті́сто на те́пшу

plecháč -a *m* *hovor.* бляша́ный го́рнець, бляша́нка

plecháň -a *m* *expr.* лы́сый, плеша́тый

plechár -a *m* *hovor.* бляха́рь

plechatý, plechavý лысый, плешатый, гологоловый, безволосый

plechovic//a -e ž, **plechovk//a** -y ž бляшанка, бляшаний горнець

plechov//ý 1 бляшаний, желізний; ~ tanier бляшаний танір; ~á strecha бляшана або желізна стріха, стріха покрита бляхов
2 *expr.* (o hlase, zvuku ap.) бляшаний; нешув(м)ный, без фάρбы

pleistocén -u *m geol.* плейстоцен

pleistocén//y *geol.* плейстоценовый; ~a doba плейстоценовый період, плейстоцен

plejád//a -y ž *kníž.* плеяда

plek//at' -á -ajú *nedok.* плéкати, кормити (грүдів)

plemenárstv//o -a *s poľnohosp.* розмножовання звірат

plemen//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* розмножувати ся, плодити ся

plemennic//a -e ž *poľnohosp.* племінна саміця

plemenník -a *m poľnohosp.* племінный самець

plemenný племінный, породистый, чістокрівний; ~ býk племінный бык; ~ dobyt看 племінный ста́ток

plemen//o -a *s* 1 племéно, порóда; kostromské ~ kráv кострóмске племéно корóв; nechať býka на ~ охабити быка́ на племéно 2 *odb.* рáса; žlté ~ жóвта рáса 3 *expr.* племéно, род; ľudské ~ людське племéно, людський род; čertovo, hadie ~ чортóва, гáдя одрóда

plen -u *m* (*pustošenie*) пустоші́ня, плені́ня, олу́повання, рабовáня; vydat' mesto v ~ vojakom выдати мiсто на пустоші́ня воякам

plen//a -y ž 1 *hovor.* пелénка 2 *anat.* оболóнка; mozgová ~ мозгóва оболóнка

plenárk//a -y ž *hovor.* пленáрне засідáня

plenárn//y пленáрный; ~e zasadnutie пленáрне засідáня; ~a schôdza пленáрне зібрáня

plenér -u *m um.* пленér

plent//a -y ž *hovor.* зáнавес, завiсна плáхта

plén//um -a *s* плéну́м

pleonastický *lit.* плеонастичный

pleonazm//us -u *m lit.* плеона́зм

ples -u *m* бал; maškarný ~ машкарный бал; usporiadať ~ зроби́ти бал

ples//at' -á -ajú *nedok.* ра́довати ся, веселити ся

ples//eň -ne ž 1 плісень ж 2 *lek.* мікóза; kožná ~ дерматомікóза, ко́жна плісень

plesk *cit.* (*napodobňuje zvuk, ktorý vzniká pri plesnutí, búchaní*) бац, бух, шлюп, шлѐп

pleskáč -a *m* (*ryba*) плоска́ч

plesknúť *p.* **plesnúť**

pleskot -u *m* 1 плеск, плéскання; ~ vody плеск во́ды 2 шлѐпання, бұхы 3 плéскання, прáскання; ~ bičom прáскання карбачóм або батогóм

plesn//iet', **plesniv//iet'** -ie -ejú *nedok.* плісні́ти, пліснівíти

plesnin//a -y ž 1 плісень, за́пах пліснi; затухну́тость ж, стухлянина 2 плісень

plesniv//ec -ca *m bot.* пліснівeць

plesnivý пліснівый, запліснівiлий; ~ chlieb запліснівiлий хлiб • ~ syr пліснівый сыр

plesňov//ý пліснівый; ~ povlak пліснівый по́верх • ~ syr пліснівый сыр; ~é choroby мікóзы, пліснiві хорóты

ples//núť -ne -nú *dok.* 1 бұхнути, тріскнути, ча́пнути, прáскнути; ~ dverami бұхнути дверями; ~ bičom прáскнути батогóм 2 шля́пнути, удáрити; ~ niekoho po ústach шля́пнути да́кого по ўстах або по твáри; ~ na zadok шля́пнути по задóчку (*ditinu*); ~ rukou po vode шлю́пнути або тля́пнути рукóв по во́ді 3 *expr.* шма́рити, вергну́ти; ~ o zem шма́рити на зéмлю 4 *expr.* (*padnúť*) плéснути, шлю́пнути, упáсти; ~ do vody упáсти до во́ды • akoby bičom *al.* dlaňou ~ol *expr.* як кiдь бы карбачóм або до́лонѐв прáскнув

ples//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 шма́рити ся, бұхнути ся 2 шлю́пнути ся; ~ sa do vody шлю́пнути ся до во́ды • ~ sa po vrecku *expr.* бұхнути ся по кiшенi; росще́дрити ся

ples//o -a *s* (высоко)гóрське о́зеро

plesov//ý баловый; ~é šaty баловы шматы, балове облечіня; ~á sezóna балова сезона

plešatý *hovor. expr.* лысый, плешатый, гологоловый, безволосый

plešin//a -у ž лысина, плешина ж

plešiv//ec -са *m pejor.* лысый, плешатый

plešiv//iet' -ie -eju *nedok.* лысіти, плешавіти

plešiv//ý 1 лысый, гологоловый, плешатый; ~ starček лысый або плешатый дідко; ~á hlava лыса голова 2 лысый, голый; ~ vrch голый бєрег

pleštiak//y -ov *m mn. hovor. expr.* очі, окалі

plešú//it' -і -ia *nedok. expr.* 1 шмáрити, тріснути, прáскнути; ~ o zem шмáрити на зéмлю 2 бұхнути, тріснути, бáцнути; ~ po hlave нєкоho тріснути або бáцнути дакого по голові

plešú//it' sa -і sa -ia sa *nedok.* 1 (na zem, do vody *ap.*) шмáрити ся 2 do čoho, po čom тріснути ся, бұхнути ся чім

pleš//t' -ti ž кóжа твáри або лица; čistá ~ чіста кóжа (лица); pestovať si ~ стáрати ся о кóжу лица або твáри

pletac//i плетячий; ~ie ihlice плетячі ігліці; ~ stroj плетяча машина

pleténák -а *m* заплітáний колáч *m*, заплітáнка ж

pletén//ec -са *m* 1 вязка (цібўлі, чесноку) 2 кóса; ~ vlasov кóса 3 *kuch.* заплітáнка ж

pletenic//a -у ž, **pletenk//a** -у ž заплітáнка

pletén//ie -ia *s* 1 плетіня; ~ košíkov плетіня кошиків 2 плетіня; strojové, ručné ~ машинóве, рúчне плетіня 3 (*nedopletená vec*) плетіня; sedieť s ~ím в rukách сидіти з плетінєм в руках

pleténin//a -у ž плетенина, плетёный виробок, трікотáж

pleténý 1 плетёный; ~ kôš плетёный кошик 2 плетёный, трікотáжный; ~ tovar плетёный або трікотáжный товáр або виробок, трікотáж; ~ sveter плетёный свéдер

pletiar -а *m* плетáрь, трікотáжник

pletiar//eň -не ž плетарня, трікотáжня

pletíark//a -у ž плетярька, трікотáжниця
pletíarsky плетярьський, трікотáжный; ~ stroj плетярьска машина; ~ priemysel трікотáжный промýсел

pletíarstv//o -а *s* трікотáжна výroba, výroba трікотáжного товáру

plet//ie -ia *s poľnohosp.* полóтя, прополóтя

pletiv//o -а *s* 1 матеріáл, ужывáний на плетіня (*prúťa i m. n.*) 2 плетёный виробок; drotené ~ дрітяне плетіня, плетéна дрітяна сітка, плетиво 3 *biol.* тканиво *c*; rastlinné ~ ростлинне тканиво; тканиво ростлин; svalové ~ свалóве або мýскулне тканиво

pletk//a -у ž *obyč. v mn. č.* ~у 1 плётка, огваряня, клєбéта, таранина; babské ~ бáбскы плёткы; roznášať ~ шырити клєбéты або плёткы 2 *hovor.* таляфáтка, маліхёрность, пустяк, дрібниця 3 *expr.* дурниця, сранда; vystrájať ~ робити глúпости

pletkár -а *m hovor.* плетkáрь, огваряч, клєбётник

pletkár//it' -і -ia *nedok. hovor.* плеткарити, огваряти, клєбетáти

pletkárk//a -у ž *hovor.* плетkáрька, огварячка

plet'ov//ý; ~ krem крем на тварь або тіло, тіловый крем; ~á voda тілóва вода, тоалéтна вода

pleur//a -у ž *anat.* плéвpa, погрудніця

pleuráln//y *anat.* плеврáльний; ~á dutina плеврáльна пóлость

plev//a -у ž, *obyč. v mn. č.* ~у 1 полóва; ovsená ~ овсяна полóва; majorankové ~у сушеный маёрáн 2 *bot.* лúпка, лупінка; klasové ~у колосóвы лúпки • má peňazí ako pliev *hovor. expr.* у нёго пінязей як полóвы; toho je ako (ani) pliev тóго є барз мнóго; má v hlave ~у у нёго в голові полóва, він глúпый; triediť zrnо od pliev одділяти зérно од полóвы, одділяти полóву од пшєніці

plevel -ул-а *m hromad.* буря́н, *hromad.* бурина

plevelnat//ý заросну́тый буринов; ~á rastlina бурян, бурина

plevelný, plevelový *príd. k plevel*; plevelové semená буряно́вы се́мена

plevil//nec -пса, **plevník** -а і **plevín** -а *m* пелівник

plexisklo -а *s hovor.* плексіскло́

pliačkanin//a -у *ž expr.* чляпканина ж

pliaň/a -у *ž expr.* **1** (дашті́ неприємне) біда́, неща́стя, хворо́та, му́ка, трапі́ня, хлопо́та **2 hovor.** ба́нда, збе́рба, га́ведь, пля́га, сві́лоч

plieck//o -а *s 1 zdrob.* плéчко, плечé **2 kuch.** лопáтка

plien//it' -і -іа *nedok.* ні́чити, ні́вочіти, губи́ти, пусто́шити, дранцо́вати; ~ mestá, krajinu пусто́шити мі́ста, краї́ну

plienk//a -у *ž* пелéнка, пелю́шка • *je ešte v* ~ach є і́щі в за́чатку, в за́родку, в процéсі зроджі́ня; *vyrásť z plienok* ви́роснути з пелéнок

plienkov//ý пеленко́вый, пелюшко́вый; ~á látka пеленко́вый мате́ріал, мате́ріал на пелéнки; ~é pohavičky непромока́вы нога́вички (для плéканих діте́й)

plieskanic//a -е *ž expr.* чляпкани́ця ж; доджо́ва або суро́ва погóда

pliesk//at' -а -ajú *nedok.* **1** б́хати, трі́скати; пра́скати; тлéскати; ~ dverami б́хати дверя́ми; ~ bičom пра́скати бато́гом або карба́чом; ~ rukami тлéскати рука́ми **2 expr.** бити, ударя́ти, фля́скати, пля́скати; ~ po tvári ударя́ти або фля́скати по тва́ри **3 expr.** шма́ряти, метáти; ~ o zem метáти на зéмлю **4** плéскати, плéскати ся; *vlny ~ajú o breh* во́лны плéскають о бе́рег

plieš' pletie pletú *nedok.* **1** плéсти; вити; ~ kôš плéсти ко́шик; ~ vrkoš плéсти або заплі́тати ко́су; ~ venies плéсти або вити віне́ць; ~ rovnaz плéсти штра́нґ або мо́тузок **2** плéсти (на і́гліцях); ~ sveter, rukavice плéсти свéдер, рука́виці; ~ hladko плéсти лицы о́чка; ~ obrátene плéсти на́рубы о́чка **3** п́тати, збивáти з до́ро́ги; вводи́ти до заблуджі́ня **4 hovor.** говори́ти

несмы́селности, та́рати; ~ hlúposti говори́ти глúпости; ~ dve na tri плéсти дві по́за три, та́рати або трепáти несмы́слы • ~ na seba bič *al.* korbáč *expr.* плéсти на се́бе карба́ч, ры́ти собі́ яму

plieš' sa pletie sa pletú *sa nedok.* **1** плéсти ся, п́тати ся; *myšlienky, slová sa začali plieš'* дум́ки, сло́ва за́чали п́тати ся **2 do čoho** вмі́шувати ся, плéсти ся до чо́го; ~ *sa do cudzích vecí* вмі́шувати ся до чужі́х справ **3 hovor.** п́тати ся, верті́ти ся, міша́ти ся; ~ *sa pred pohy* п́тати ся або верті́ти ся під но́гами **4 expr.** (mýliť *sa*) п́тати ся, мы́лити ся **5** ма́рити ся, здава́ти ся; *čosi sa mi pletie* што́сь ма́рить ся мі • *pohy sa mu pletú* но́гы ё́му заплі́тають ся; *jazyk sa mu pletie* язы́к ё́му плéте ся; *pletie sa mi to na jazyku* мо́татъ ся мі то́то по язы́ку

plieš' si pletie si pletú si *nedok.* *koho s kým, čo s čím* п́тати; *pletie si ma so sestrou* він плéте або мы́лить собі́ ме́не зо сестро́в; ~ *si pojmu* мы́лить собі́ поня́тя

plieš//lok -ка *m 1 zdrob.* *expr.* бля́шка ж **2 hovor.** же́тон, ково́ва бля́шка **3 (na topánkach)** підко́вка, підкова (на за́пятку)

pliet' pleje plejú *nedok.* поло́ти; ~ *hriadky* поло́ти гря́дки; ~ *burinu* поло́ти або выполо́ти буря́н або бу́рину

plisovan//ie -іа *s krajč.* плісова́ня

plisovan//ý *krajč.* плісова́ний, плісе́; ~á sukňa плісова́на сукня́, сукня́ плісе́

plis//ovat' -у́је -у́ју *nedok.* *krajč.* плісова́ти; ~ *sukňu* плісова́ти сукню́

plne *prisl.* **1** по́вно, на́повно, ца́лком, інтензі́вни; ~ *žiť* жы́ти на́повно або по́вным жы́вотом або інтензі́вни або по́внокро́вным жы́вотом; *hlas znie* ~ го́лос звучи́ть або ви́да́ватъ ся на по́вну си́лу **2** по́вністю, в по́вній мі́рі, ца́лком; ~ *chárať niekoho* до́брі поро́зумити да́кого; ~ *využiť všetky možnosti* по́вністю ви́ужити шы́ткы мо́жності

plnen//ý *kuch.* по́вні́ый; з по́внко́в; ~ *koláč* по́вні́ый кола́ч, кола́ч з по́внко́в;

~á paprika повнѐна паприка; ~á telacina повнѐна телятина

plniac/i/ наповнючий; ~ otvor наповнююче отворіня; ~ stroj наповнѐвача машина, наповнѐвач • ~е pero повняче або вічне піро

plnič -a m, **plničk**/a -y ž tech. наповнѐвач m; automatické plniče al. plničky автоматічны наповнѐвачі

pln/it' -і -ia nedok. 1 наповнѐвати, заповнѐвати; ~ flaše pivom наповнѐвати пляшки пивом; наливати пиво до пляшок; розливати пиво по пляшках; ~ vrecia obilím наповняти міхи зérном; ~ pivnicu zemiakmi повнити пивницю бандурками; ~ podušku ráperím наповняти заголовок пірѐм; ~ klobásy наповняти колбáсы; ~ balón plynom наповняти балон пліном; ~ nádrž benzínom повнити бáньку бѐнзином 2 kuch. повнити; ~ kapustu повнити капу́сту; ~ tortu kréмом повнити або верстоввати тóрту крѐмом

pln/it'² -і -ia nedok. повнити, виконати; ~ (si) povinnosti повнити (собі) повинности; ~ plán, normu виконати план, нóрму; ~ sľub повнити обіцяня; ~ záväzok виконати обов'язок; ~ rozkaz виконати приказ

pln/it' sa¹ -і sa -ia sa nedok. наповняти ся, заповняти ся; náместie sa začalo ~ ľudmi площа́дка зачала наповняти ся людьми, на пло́щадці зачали збирати ся люди

pln/it' sa² -і sa -ia sa nedok. здійснѐвати ся, реалізовати ся, виконати ся; ~і sa jej túžba ей ту́га здійснила ся або виконила ся, ей желáня реалізовáло ся

plnk/a -y ž kuch. крем, повнинá; mäsová ~ мясо́ва повнинá; ~ do koláča крем до колача

plno¹ prisl. повно, мно́го, (барз) вѐлѐ; bolo tam už ~ ľudí там уж было повно людей; mám ~ roboty мам вѐлѐ робо́ты; má vždy ~ rečí він все вѐлѐ гово́рить, він мать все мно́го рѐчі; na lúke je ~ kvetov на лу́ці мно́го квіток

plno² p. plne

plnocenný p. **plnohodnotný**

plnohodnotn/ý v rôzn. význ. повноцінний; ~é bielkoviny повноцінні білки; ~á výživa повноцінна вижива; ~á minca повноцінна монѐта; ~é umelecké dielo повноцінний художній твір

plnokrvník -a m odb. чістокрówный кінь

plnokrvn/ý 1 чістокрówный; ~ žrebec чістокрówный жеребець 2 pren. (skutočný, plnohodnotný) повнокрówный, дійсний, оригінальний, живий; ~ život повнокрówный живот; ~á ročzia повнокрówна поѐзія

plnokvetý bot. повнокві́тый (o kvítку)

plnoletos/t' -ті ž повнолі́тність, дорóслість ж; dosiahnuť ~ti досягну́ти повнолі́тності, стáти повнолі́тним або дорóслим

plnoletý дорóслий, повнолі́тний

plnolící повнолицый, з округлыми лицами

plnolit/er -ra m odb. лі́тер

plnomet/er -ra m odb. кубічний мѐтер, кубомѐтер (м³); ~ reziva кубомѐтер пиломатеріалів

plnomocenstv/o -a s повномóчность; dať niekomu ~ дати да́кому пóвну міць, сповномоцнити да́кого

plnoprávny повнопράвний; ~ občan повнопράвний грома́динин або жы́тель

plnos/t' -ті ž повно́та

plnoštíhl/y повновáтый, пóвный, выпасений, выкорменый; ~a postava повновáта фі́гура

plnotučn/ý: ~ syr повноту́чний сыр; ~é mlieko повноту́чне мо́локо

plnovýznamov/ý lingv. повнозна́чний; ~é slovesá повнозна́чны часослóва

plnozvučný kniž. повнозвúчный

pln/ý 1 пóвный; ~á flaša пóвна пляшка; ~ kufor bielizne пóвный кúфер білізны; má ~é ústa мать пóвный рот або пóвны ўста; ~é električky пóвны або набиты електрички; ~ dom ľudí пóвний дiм людей; oči ~é slz oči, пóвны слыз; má ~é ruky kniž мать пóвны рúкы книг; ~ strom kvetov стром, усыпаний квітами

2 півный, препівный; переповнений; život ~ práce живот, півный роботи; ~ optimizmu переповнений оптимізмом; je ~ energie він півный енергії; dedina je ~á rečí o niečom валал є півный речами о дачім **3** півный, цілий; абсолютный; ~ plat півный заробок; podávať ~ výkop робити на півну силу; ~é tri mesiace цілы три місяці; uskutočniť plán v ~om rozsahu виконати план півністю; v ~om počte в півнім зложині; ~ ~ej miere в півній мірі; venovať niečomu ~ú pozornosť приділяти дачому цілий свій інтерес; mať niečo ~ú dôveru máти півну довіру у дакого; mať ~é právo máти півне право (на даштó, робити даштó); mať ~é pochopenie pre niekoho, niečo máти півне порозуміння про дакого, даштó; добрі порозуміти дакого, даштó; v ~om zmysle slova в півнім смислі слова; ruže boli v ~om kvete рúжы были в півнім квіті; pri ~om vedomí при розумі; ~ým právom з півным правом; podpísať sa ~ým menom підписати ся півным мénom; **4** (opak: dutý) півный; ~é tehly півны цéглы; ~é steny стіны із півной цéглы **5** півный, повнозвучный; ~ hlas повнозвучный гóлос **6** півный, тучный, округлый; ~á postava півна фігура; ~é plecía півны плéчі; ~é pery тучны рáмбы • ~ uhol geom. угол о 360°; ~ kvet bot. півный квіт; má toho ~ú hlavu hovor. мать тóго півну гóлову, він думать лем о тім, тотó ёму із гóловы не вихóдить; mať niečoho ~é ústa pejor. máти дачóго півны ўста; je ho ~á izba він забéрають собóв цілу ізбу (о весéлім, гуляючóм чоловікови); dávať ~ou rukou al. ~ým priehŕstím давáти щіров рукóв; dostať sa k ~ému válovi al. korytu pejor. достáти теплé містéчко; достáти ся к півному вáлову áбо кóрыту; má ~é vŕecká мать півны кішені; mám toho ~é zuby expr. мам тóго півны зýбы; у мéне тотó в жóлудку сидить; má ~é ruky práce він завалéный робóтов, мать півны рýкы робóты, мать мнóго робóты; dieťa je

~é života тотá є барз живá дítина, тотá дítина півна живóта; ~ou parou hovor. а) на півну páру; б) (povel) півнов páров (допéреду); kričať на ~é hrdlo al. z ~ého hrdla кричáти на півне áбо ціле гóрло; smiať sa на ~é ústa al. на ~é kolo сміяти ся на півны ўста, хихотáти; povedať niečo на ~é ústa повісти даштó на півны ўста; dýchať ~ými pľúcami дыхати на півны плюца; piť život ~ým dúškom жыти півным живóтом; v ~om behu на повнім бігу; práca je v ~om prúde робота інтензівні продовжує; robiť ~ým tempom робити півным тéмпом, інтензівні робити; byť v ~ej poľnej (o vojakovi) máти на собі ціле воєньске вистроїня; byť v ~ej paráde hovor. быти в півній парáді

plod -u m v rôzn. význ. плод; jedlé ~у плоды на зьїджіня; lesné ~у лісны плоды; správny vývin ~u správный áбо нормáльный рóзвиток плоду; ~у jeho dlhoročnej práce плоды áбо резултáты ёго довгорóчної робóты; zbierať ~у нечóго зберáти плоды дачóго

plodín//a -y ž култура, културна ростлина; poľnohospodárske, priemyselné ~у сільськогосподáрськы, технічны áбо промыслóвы културы

plodíť -í -ia nedok. **1** приносити, выдавáти áбо рóдити плоды; jablň ~í ovocie яблiнь плóдить áбо рóдить овoцину **2** (potomstvo) плодити, родити; ~ potomstvo плодити потóмків

ploditeľ -a m плодитель

plodivlý плодючий, способный плодити, творивый; ~é sily zeme плодючі сили зéмлі

plodnic//a -e ž bot. плодóве тіло (груба i m. n.)

plodn//ý **1** плóдный, плодовитый; плодонóсный; ~á samica плóдна саміця; ~á jablň плóдна áбо плодонóсна яблiнь **2** (o pôde) плодорóдный **3** pren. плодовитый; плодотвóрный; ~ spisovateľ плодовитый писáтель; ~á myšlienka

плодотворна мысль *ábo* думка; *~á* práca
плодотворна робота

plodonosný плодonoсный

plodotvorní/ý 1 *fyziol.* плодотворный,
творючий плод 2 *pren.* плодотворный

plodoví/ý: *~á* voda плодова вода; *~* koláč
anat. плацента; *~é* stonky *bot.* плодовые
столкы

plochí/a -у *ž* 1 поверх *m.* рівнина *ж;* rezná
~ *tech.* поверх різання; *trecia* *~* рівнина
тертя; *posná* *~* а) *tech.* опорный поверх;
б) *let.* несучий поверх; *rotačná* *~* *tech.*
поверх кружіння 2 площа́дка; *osevná* *~*
осівна площа́дка; *obytná* *~* обыва́юча
площа́дка; *pristávacia* *~* *let.* пристава́юча
площа́дка 3 *geom.* площа́дка *ж,* поверх
m; *~* trojuholníka, štvorca площа́дка
триу́гольника, квадра́та; *kruhová* *~*
площа́дка крýга • *byť* на šikmej *~e,* dostať
sa на šikmú *~u* достáти ся на наклонёный
поверх

plochí/ý рівний; *~á* strecha рівна стріха; *~á*
škatuľka рівна шкату́лка; *~* hrudník рівны
гру́ди • *~á* noha *lek.* рівна но́га; *~á* dráha
šport. рівна доро́га, доро́га для біцїглістів
ábo моторка́рів; *~é* kliešte рівны кліщі

plombí/a -у *ž* *v rôzn. význ.* плóмба; *olovená*
~ на záchrannej brzde оловяна плóмба
на охорóнюючим гамовáні; *amalgámová* *~*
амалгáмова плóмба

plombí/ovat' -ује -ују *nedok. v rôzn. význ.*
пломбовáти; *~* vozeň пломбовáти вагóн; *~*
zuby пломбовáти зýбы

ploskí/ý рівний; *~* kameň рівний кáмїнь; *~á*
fľaša рівна фляшка

plošiní/a -у *ž* 1 рівнина; *náhorná* *~* гóрська
рівнина 2 площа́дка; *predná, zadná* *~*
električky передня, задня площа́дка
електрички; *~* на schodišti сходова
площа́дка

plošinár -а *m* *šport.* перемара́ючий
(мотоци́клїста) на рівній доро́зі

plošniak -а *m* *hovor.* накла́дний вагóн без
бо́чної до́ски

plošný/ý: *~é* mierу міры площа́дки

plošticí/a -е *ž* блощи́ця

plot -а *m* пліт; огоро́да; *živý* *~* живый пліт;
pletený *~* плетёный пліт • *ostal ako kôl v ~e*
hovor. зїста́в е́дєн як па́лець, зїста́в як кіл в
плóті; *dotkla sa žihľava ~a žart.* дотýлила ся
коприва плóта, о барз далéкий родини; *pod*
~om ho našli під плóтом ё́го нашли; дітина
непоб́ратых *ábo* незаконнiнароджéный

plotový плотóвый

plsí/ť -ті *ž* повїстина, філц

plstení/ý повїстняный, філцóвый; *~* klobúk
філцóвый кáлап; *~é* рари́че філцóвы
домáшні папýчі

plstí/ť -і -іа *nedok. odb.* вáлькати; *~* vlnu
вáлькати вóвну

plí/ť -те *ž* (*na prepravu dreva*) пліт, пылт

plnitčiví/o -а *s* сплавля́ня с (дéрева
плотáми)

pltníči/ť -і -іа *nedok. hovor.* робити
сплáвлёвача (дéрева плотáми)

pltník -а *m* сплáвлёвач (дéрева плотáми)

pľúcí/a плúс *s pomn.* плю́ця; *zápal ~* запалі́ня
плю́ц; • *dýchať plnými ~mi* дыхати на ці́лы
плю́ця; *kričať na plné ~* *al.* з плnýх плúс
крїча́ти на пов́не го́рло

pľúcí/ka -ок *s pomn.* плю́цяка

pľúckový плю́цкóвый

pľúcnicí/a -е *ž* *anat.* плю́чна арте́рія

pľúcník -а *m* *bot.* медóвка

pľúcní/ý плю́чний; *~e* choroby плю́чны
хворóты; *~a* tuberkulóza туберкулóза
плю́ц; *~a* tepna плю́чна арте́рія

pluh -у *m* плуг; *traktorový* *~* тракторóвый
плуг; *drevený* *~* деревяный плуг;
dvohradlicový *~* дво́лемешный плуг;
snehový *~* снігóвый плуг, одгартáч сні́гу

pľuhí/a -у *ž*, **pľuhák** -а *m*, **pľuhaví/lec** -са *m*
rejour. мерзáвець, нані́гóдник, плю́гáвець,
паскúдник, паскúда

pľuhaví/ť -і -іа *nedok. expr.* ганити,
знева́жовати, потúплёвати, паскудити,
знева́жати, очóрнёвати

pľuhavý *rejour.* ганéный, знева́жованный,
потúплёванный, паскúдный, мерзéный,
плю́гáвый

pluhový плугóвый; ~ lemeš плугóвый лémеш

pluk -u *m* плук; peší ~ піший плук; načálnik плúку, плукóвый начáльник

plukovník//y плуковницький; ~a hodnosť плуковницьке звання

plukovník -a *m* плукóвник

pľundr//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* нівочіти, нічіти, дранцóвати (*лісы і т. п.*), пустошыти, рабовáти, плюндровáти

plurál -u *m gram.* мнóжне чíсло, плурáл

pluralist//a -u *m filoz.* плураліста

pluralistický *filoz.* плуралістíчний

pluralizm//us -u *m filoz.* плуралізм

plurálový: ~ tvar *gram.* фóрма мнóжного чíсла, плуралóвый

plus 1 *neskl. s.* плус; napísať ~ написáти знак плýса; dva ~ dva два плус два; ~ desať stupňov плус дéсять ѓрадусів **2** -u *m hovor.* плус, выгóдность, выгóда, позітíвность; ~om tohto návrhu je... позітíвнов сторóнов той пропóзиції є...

plus-mínus *prísl.* плус-мінус; ~ desať minút плус-мінус дéсять мінúт

pluskvamperfekt//um -a *s gram.* плусквaмперфéкт, давномінúлый час

plusový плусóвый

pľušíť -te ž непогóда, чляпканина ж; доджóва погóда

pľušíť/tať -ti -tia *nedok. hovor. expr.* плéскати, лляти (*о доджі*)

pluť pluje pluju *nedok. kniž.* плиты, плáвати

pľuť i **pľuvať** pľuje pľujú *nedok. 1* плювáти; ~ na zem плювáти на зéмлю; ~ krv плювáти кров **2** *na koho expr.* плювáти на кóго, кáшлати на кóго, погырдáти кым, ігнóровáти кóго

Plut//o -a *m aston.* Плутóн

plutóniový *chem.* плутóнієвый

plutón//ium -ia *s chem. (zn. Pu)* плутóній

plutv//a -y ž плютва; brušná, chvostová ~ брішна, хвостóва плютва

plutvonož//ce -cov *m mn. č. zool.* плютвонóжці

pľuvadl//o -a *s* плювáтко

pľuvan//ec -ca *m hovor.* плювок, выплювана слина, óхрак

pľuzgier -a *m* плюзгерь; krvavý ~ кровáвый плюзгерь; mám ~ на поhe мам плюзгерь на нóзі

pľuzgierovitý плюзгерьéвитый

plúžen//ie -ia *s šport.* плуговáня (*на ліжах*)

plúž//it' -i -ia *nedok. 1 bás.* опáти, плуговáти **2 šport.** гамовáти плýгом (*на ліжах*)

plyn -u *m* плін; otravný ~ отравный плін; zemný ~ земельный áбо природный плін; vzácny ~ благородный плін; bojové ~y voj. боёвы отравляючі річовины; uhoľný ~ угóльный плін; byť s ~om бывáня áбо квáртель з пліном; zaviesť ~ завéсти плін; variť na ~e *hovor.* варити на пліні áбо на плінóвим вáрічі; kúrenie ~om отóплёвaня пліном

plynár//eň -ne ž плінóвый завóд

plynne, plynule/-o *prísl.* вóльно, скóро, глáдко, плинні; hovorí ~ po anglicky гóворить вóльно по-англіцькы; ~ čítať вóльно áбо плинні чítати

plynn//ý¹ плінóвый; ~é skupenstvo máючий властивости пліну; ~á látka плінóва річовина

plynn//ý² вóльный, гладкий, плинный; ~é čítanie вóльне áбо плинне чítаня; ~á reč вóльна реч

plynojem -u *m* плінохраніня, усклáднёвaня пліну

plynomer -u/-a *m 1 chem.* пліномір, пліномéтер **2** раховáльник пліну

plynonosný *odb.* плінонóсный

plynotesný плінотісный

plynotvorný плінотвóрячий

plyn//ovať -uje -ujú *nedok.* дезінфіковáти пліном

plynovod -u *m* пліновóд

plynovodn//ý *tech.* пліновóдный; ~á rúra пліновóдна рýла

plynov//ý плінóвый; ~ boiler плінóвый бóйлер; ~ sporák плінóвый пец; ~á lampa плінóва лáмпа; ~á bomba плінóва бóмба; ~á maska плінóва мáска

plynul/ý 1 непрерывный, беспрерывный; рівномірний, гładко перебігаючий; ~ chod výroby рівномірне протікання výroby; ~é zásobovanie беспрерывне забезпечовання; schôdza mala ~ priebeh zібраня ішло гładко 2 (o reči) звязний

plyl/núť -nie -nú *nedok.* 1 (o kvapaline) течі, протікати 2 *prep.* течі, протікати, проходить; čas ~ie час проходить 3 z čoho kniž. витікати, виходити; z pocho ~ie ... з того витікати або виходить

plyš -u *m text.* пліш

plyšový плішовый; ~ golier плішовый ґалір; ~ diván плішовый діван

plytčin//a -y ž плитчинá; naraziť na ~u натра́фити на плитчину́

plytk/ý 1 плиткий; ~á rieka плитká ріка; ~ tanier плиткий танір; ~á orba плитké орання 2 *prep.* поверхній, пустий, плиткий, нікчемный; душевні худобний; ~ človek пустий або плиткий чоловік

plytv//ať -á -ajú *nedok.* čím марні витратити, марновати, ро́страчовати, розмітовати, росшмарівати, розгайдаковати, прогайдаковати *што (hovor.)*; ~ vodou неекономічні уживати воду; ~ peniazmi ро́страчовати або прогайдаковати пінязі; ~ silami, časom ро́страчовати або тратити сили, час

pízl/nut' -ne -nu *nedok.* 1 лінити; pes ~ne пес лінить 2 випадати, лізти; vlasu ~nu во́лоси випадать або лізуть

pneumatik/ý *tech.* пневматічний; ~é kladivo пневматічний молот(ок); ~á pošta пневматічна пошта

pneumatik//a -y ž пневматіка (гумова)

pneumokok -a *m biol., lek.* пневмокок

pneumón//ia -ie ž *lek.* пневмонія, запаління плюц

pneumotorax -u *m lek.* пневмоторакс

pneumotoraxov//ý *lek.* пневмотораксовый; ~á liečba лічіння пневмотораксом, пневмотораксове лічіння

pnieť sa pnie sa pnejú sa *nedok.* выпинати ся, підніматися (до вышки), возвышувати ся

pnúť sa pne sa pnú sa *nedok.* 1 возвышувати ся 2 (o popínavých rastlinách) плáзити ся, лізти, обвивати ся, вити ся по чім, наоколо чого, на што і між чім

po *predl.* I so 4. p. 1 (vyjadruje koncovú hranicu v priestore i čase) по што, к чомо; odprevadiť niekoho po dom odpровадити дакого к до́му; tráva po kolená травá по ко́ліна або до ко́лін; stáť vo vode po členku стояти во во́ді по чéленки або по кі́стки; po dnešok до днеська, до днєшнього дня 2 (vyjadruje trvanie deja v istom časovom úseku) на протязі чого; po celé roky по ці́лы ро́кы, по мно́гы ро́кы, вє́лє ро́ків; pracovať po celý deň робити ці́лий день; po celý čas ці́лий час, на протязі ці́лого часу; po celý rok протягом ці́лого ро́ку, ці́лий рік 3 (vyjadruje cieľ, účel) за кым, чім; ísť po lekára іти за до́ктором; zabehnúť po chlieb забі́гнути по хлі́б 4 (v spojení s číslovkou vyjadruje podielnosť, distributivnosť) по кі́лько; mali po pätnásť rokov їм было по пятна́дцять ро́ків 5 (v príslovkových výrazoch spôsobu) prekladá sa príslovkami с по-; po slovensky по-сло́вацькы, по-сло́вєньскы; po rusínsky по-руси́ньскы; po vojensky по-воє́ньскы; po sestersky по-сесте́рьскы, як сестра́, як сестры II so 6. p. 1 v rôzn. význ. по чім; prechádzať sa po uliciach проходить ся по у́лицях; chýr sa rozniesol po celom meste слухы або чу́ткы розыйшли ся або розлетіли ся по ці́лим мі́сті; chodiť po lekároch ходити по лі́карях; plávať po prúde плáвати по течі́ні 2 (vyjadruje časovú následnosť) по чім; po práci по робо́ті; po vojne по во́йні; po matkinej smrti по ма́миній сме́рті; по ті́м, як уме́рла ма́ма; po roku, mesiaci, týždni по ро́ці, міся́ці, ты́ждні; о рік, міся́ць, ты́ждень; po rokoch по мно́гый або до́вгых ро́ках 3 (vyjadruje opakovaný dej v istom čase)

по чім; по nociach по ночах *або* ночами; robiť aj по nedeliach робити і по неділях *або* неділями **4** (*v spojení so slovesom byť vyjadruje zakončenosť deja*) *prekladá sa podľa kontextu*; som по раňайkách, obede я пофриштиковав, пообідав; som по skúškach я склав екзámени; som по operácii мене уж оперовали, я уж по оперácii **5** (*vyjadruje podielnosť*) по чім; vypiť по pohári piva выпити по погарі пива; platiť по еuru за кус платити по єврї за кус **6** (*vyjadruje pôvod*) од кóго, по кім; rovnáhu má по matke характером він (она) по мамі; по rodičoch zdedil majetok по родичах унаслідовав маєток **7** (*vyjadruje prostredníctvom, sprostredkovanie*) з кым, чéрез кóго; poslať list по priateľovi послати письмо з приятелём; odkázať по bratovi одказати чéрез брата **8** (*vyjadruje spôsob deja*) по чім; *prekladá sa tiež príslovkami* s по, по-; по pamäti по пам'яті; roznať по hlase пізнати по рóлосі; splácať dlh по častiach сплáчовати довг по частях *або* частями; по dobrom по-дóбрим; по novom по-нóвому • по prvé, по druhé по-пéрше, по-дрýге; по prvý raz по пéрший раз; oženil sa по druhý raz він оженив ся по дрýгий раз; rok по rok кáждый рік; deň по deň кáждый день; je по ňom він мертвий, він умéр; už je по všetkom уж по вшыткíм; вшытко уж скінчи́ло ся; вшыткому є кóнець; čo ma (ťa, ho) по tom? што мi (тобі, ёму) до тóго?; (ne)býť niekomu по srsti *al.* по chuti *al.* по vóli быти дакóму не по сёрсти *або* (не) по вкýсі *або* (не) по вóлі

poamerikánčit' sa -i sa -ia sa *dok. hovor.* поамеріканізовати ся *nedok. dok.* перебрати америцький спóсoб живóта

pobabr//at' -e -ú *dok. expr.* **1** показити, побáбрати, збáбрати; ~ ргáсу показити робóту **2** забáбрати, зашпíнити, забруднити; ~ šaty забáбрати шмáты; ~ obrus зашпíнити óбрус

pobabr//at' sa¹ -e sa -ú sa *dok.* забáбрати ся, зашпíнити ся, забруднити ся

pobabr//at' sa² -e sa -ú sa *dok. expr.* погрáти ся, попі́пляти ся, побáбрати ся; ~ sa з robotou побáбрати ся з робóтов

pobad//at' -á -ajú *dok.* збáчити, замíтити, увíдити

pobád//at' -a -ajú *nedok. koho k čomu, do čoho, na čo* повзбúджовати, закликoвати кóго к чóму; ~ do ргáсе закликoвати до робóты, повзбúджовати до робóты, принúчовати робити; ~ к usilovnosti повзбúджовати к снажíню

pobafk//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* покурити (*nunky*), побáфкати собí (*з nunky*)

pobafkáv//at' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. čo, z čoho i bezpredm. expr.* покурéвати; ~ si з fajky покурéвати пипку, побáфковати з пипкы

pobalamut//it' -i -ia *dok. expr.* побаламутити, збаламутити, запúтати, збити з дорóгы; ~ dievča побаламутити дівча, покаламутити рóлову дівчáтю; ~ hlavu niekomu помутити рóлову, покаламутити мóзгы дакóму

pobal//it' -i -ia *dok.* попаковати (*вшытко*); заповати; ~ knihu попаковати (*вшыткы*) книжкы

pobaltský прибалтíйский

pobaven//ie -ia s побавíня, забáва, рoспти́ліня, рoзвеселíня

pobav//it' -i -ia *dok.* побáвити, забáвити, рoзвеселити, рoсптилити, потíшыти; kniha vás ~í книга вас потíшыть; ~ chorého побáвити *або* рoзвеселити хвóрого; táto príhoda nás ~ila тотá пригóда нас рoзвеселила

pobav//it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** с кým, čím погрáти ся; ~ sa с dieťaťom погрáти ся з дітинов **2** *na čom, čím* повеселити ся, побáвити ся з чím

pobehaj -a *m pejor.* потúлéвач, вітрополóх; авантурíста; лумп, бездóмный

pobehl//at' -á -ajú *dok.* **1** побíгати; ~ по záhrade побíгати по садí **2** *koho, čo, po kom, čom expr.* пообíговати, обíгати; ~ (po) všetkých známych обíгати вшыткых знáмых

pobeháv//ať -a -ajú *nedok. expr.* побіговати, бігати (з місця на місце), вертіти ся, потівковати ся, поневіряти ся

pobehlic//a -e *ž pejor.* цундра, фляндра, простітутка, куртізанка, шлюха

pobeh//núť -ne -nú *dok. za kým, čím i bezpredm.* побіжати

pobelavý (o vlasoch a pleti) світлий, світловолосый, блідый

pobel//iet' -ie -eju *dok.* побіліти; (o vlasoch) посивіти

pober//ať -á -ajú *nedok.* доставати, поберати; ~ plat, dôchodok доставати плат, пензію

pober//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1 (na cestu) зберати ся (одходити) 2 do čoho, i s neurč. готувати ся, приправлювати ся, зберати ся; ~ala sa pomôcť mi ona збрала ся помічати мені 3 iti

pobesed//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* побісидовати, поговорити

pobieh//ať -a -ajú *nedok. expr.* побіговати, бігати (з місця на місце), бродити, росхджовати

pobij//ať -a -ajú *nedok.* обивати

pobit' pobije pobijú *dok.* 1 перебити, розбити (*вшитко*); ~ taniere розбити або порозбивати таріри 2 перебити, позабивати, побити, забити; ~ všetkých nepriateľov перебити або забити вшитких неприятели • aby ho hrom pobil *expr.* жёбы ёго гром забив, чорт бы ёго взяв

pobit' pobije pobijú *dok.* обити; ~ strechu šindľom обити стріху шиндлём або гонтом; ~ sud набити обручи на бочку

pobit' sa pobije sa pobijú sa *dok.* побити ся **poblázn//it'** -i -ia *dok.* ко́го звести з розу́му ко́го; поморочити го́лову ко́му • ~ niekomu hlavu поблазнити го́лову да́кому

poblázn//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 поблазнити ся, пошалити ся, пояштити ся 2 do čoho *expr.* залюбити ся без розу́му до ко́го, стратити го́лову про ко́го

pobled//núť -ne -nú *dok.* побліднути

poblednúť поблідну́тый, блідый

poblúden//ie -ia s поблуджіня; ~ mladosti хыба мо́лодости

poblúd//it' -i -ia *dok.* 1 поблудити, заблудити, збити ся з до́ро́гы 2 *prez.* упа́сти до заблуджіня; зробити хыбу, змылити ся

pobočk//a -y *ž* філіа́лка

pobočnic//a -e *ž, obyč. v mn. č.* ~е бо́чний ре́мине́ або мо́тузок або ланцо́к (*котрыми привязують ся ко́ні о віз*); бочниця, бо́чник

pobočník -a *m* адъюта́нт, побóчник

pobočn//ý 1 побóчный; ~á ulica побóчна у́лиця 2 філіа́льний; ~ závod філіа́льний заво́д 3 побóчный, друго́рядный; ~ zárobok побóчный за́робок

pobod//ať -á -ajú *dok.* поколо́ти, порі́зати

pobod//núť -ne -nú *dok.* пі́хнути (*ко́ня*)

poboliev//ať -a -ajú *nedok.* побóлєвати; ~a ma hlava méne побóлює го́лова

pobozk//ať -á -ajú *dok.* поці́ловати; ~ na ústa поці́ловати на у́ста або на га́мбы

pobožnos//t' -ti *ž* богослужі́ня, церько́вна служба

pobožnos//t' -ti *ž* побóжність, релі́гійність

pobožnostkár -a *m expr.* фало́шник, фари́зе́й, пусто́свят

pobožný побóжний, релі́гійный, свя́тый

pobrať poberie poberú *dok.* побра́ти, позабра́ти; забра́ти, взяти; mnohých pobraли do zajatia мно́гих взяли до за́ятя • ~ nohy na plecia *expr.* взяти но́ги на пле́чі, пустити ся уті́кати

pobrať sa poberie sa poberú sa *dok.* 1 пі́ти, оды́йти; ~ sa domov пі́ти або оды́йти до́мів 2 взяти ся, ухо́пити ся (*до ро́боты i m. n.*) 3 *hovor.* поже́нити ся, побра́ти ся • ~ sa v nohy *hovor.* уте́чі, уті́кнути

pobrež//ie -ia s схыл, сва́г; morské ~ мо́рьський схыл

pobrežn//ý прибре́жный, берего́вый; ~é mesto прибре́жне мі́сто; ~á plavba прибре́жне пла́вання; ~é právo práv. берего́ве пра́во

pobrús//it' -i -ia *dok.* 1 поостри́ти, выостри́ти (*вшитко*); ~ všetky nože

поострити вшитки но́жы **2** заострити, поострити (*трошечкы*)

pobruš//it' -i -ia *dok. hovor. expr.* перейти, походити, обыйти; ~ celú dedinu обыйти цілий валал або ціле село

pobrušnic//a -e ž *anat.* побрюшина; zápal ~e запаління побрюшины

pobud//it' -í -ia *dok.* побудити, збудити; ~ deti побудити діти/дітей

pobud//núť -ne -nú *dok.* побыти, пожити; ~ol tam týždeň він побыв або пожив там тиждень

pobúch//ať -a -ajú *dok.* побухати; ~ päťou na stôl побухати п'ястев по столі

pobúren//ie -ia s знепокоїня, нагнівання, неспокій; vyvolať ~ выкликати знепокоїня

pobúrený знепокоєний, нагніваний, взрушений, неспокійний

pobúr//it' -i -ia *dok.* **1** знепокоїти, нагнівати, взрушити, побурити; to ho ~ilo totó ěró знепокоїло; ~ mysle взрушити розуми **2** proti komu поштвати, нагүцкати протів кóго

pobur//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** знепокоєвати, взрушувати, побурєвати **2** proti komu нагүцковати протів кóго

poburovateľ -a *m* побурєвач, ребелант *m*

poburujúc//i знепокоючий, побурюючий; to je ~e totó є знепокоюче або побурюоче

pobyt -u *m* биваня, перебуваня, проживаня; ~ v meste биваня в місті; ~ v zotavovni перебуваня в домі одпочінку

pocestný¹ -ého *m* путуючий

pocestn//ý² -ého *m* путівник, лүтник

pocín//ovat' -uje -ujú *dok.* поціновати, споїти з ціном; ~ nádoby поціновати гóрнци

pocít -u *m v rôzn. význ.* чүвство, переживаня; ~ hladu чүвство гóлоду; ~ radosti, šťastia чүвство радості, щастя; ~ strachu чүвство страху; ~ úcty, zodpovednosti чүвство уважіння, одповідности; ~ menejcennosti чүвство неповноцінності

pocít//it' -i -ia *dok. v rôzn. význ.* почүвствовати; скүсити; предвідіти; ~ hlad почүвствовати гóлод; ~ bolest' v nohe

почүвствовати бóлість в нóзі; ~ odpor k niekomu почүвствовати нєнавість к дакомү; ~ následky vojny скүсити або предвідіти наслідкы війны • ~ niečo na sebe *al.* на vlastnej koži почүвствовати або скүсити на влástній кóжі

pocít//ovat' -uje -ujú *nedok.* чүвствовати; скушати, предвіджовати

pocht//a -y ž пóчесть ж, честь, уважання; preukázať niekomu ~u vzdати дакомү пóчесть або честь; pochovať niekoho s vojenskými ~ami поховати дакóго з воєньскými пóчестьми; k ~e zbraň! к чéсти збрань!

pocht//it' -í -ia *dok.* koho уважати, уцтити кóго; ukazáti або дати честь кóму; ~ niekoho svojou prítomnosťou дати честь свóєв навщівов; ~ niekoho svojou dôverou, pozornosťou ukazáti честь дакомү свóєв довірив, свóїм інтерéсом; ~ niekoho vysokým vyznamenaním уцтити дакóго высóков нагорóдов

pochtiv//lec -са *m* чéстный або порядный чоловік

pochtivo prisl. чéстні; ~ zarobené peniaze чéстні заробєны пінязі; ~ pracovať чéстні або сóвістні робити

pochtivos//t' -ti ž **1** невинность, непорóчность, несказєность, чéстность ж; stratit' ~ стратити невинность **2** zastar. чéстность, честь, невинность, дóбре мєно • *expr.* stúpať niekomu do ~ti оскверняти дакóго

pochtiv//ý **1** *v rôzn. význ.* чéстный; ~ človek чéстный або порядный чоловік; ~é meno чéстне мєно; ~á rodina чéстна родина; ~á práca чéстна або добросóвістна робóта; má ~é zamestnanie він зарábлять чéстнов робóтов; ~ zárobok чéстный зáробок; ~ úmysel чéстный зámір **2** чістый, невинный, непорóчный, несказєный, чéстный, почéстный; ~á rapna невинна або почéстна дівчина

pocukr//it' -í -ia, **pocukr//ovat'** -uje -ujú *dok.* поцукрити, поцукровати, посыпати цүкрєм

posvič//it' -í -ia *dok.* поупражняти, потреновати; поучіти

posvič//it' sa -í sa -ia sa *dok.* поупражняти ся, потреновати ся; ~ sa v nemčine, v spreve поупражняти ся або потреновати ся в німецькій мові, в співі

posvič//it' si -í si -ia si *dok.* поупражняти ся, потреновати ся; ~ si na klavíri, na brádlách поупражняти ся на клавірі, на бра́длах

počarb//at' -e -ú *dok.* почма́рати, почма́рвати; ~ papíer почма́рати па́пірь

počar//it' -í -ia, **počar//ovat'** -uje -ujú *dok.* кому поворо́жити ко́му, заворо́жити, зачарова́ти ко́го

počas *predl. s 2. p.* в часі, протя́гом, на протя́зі чо́го, че́рез, за, в; ~ vojny в часі во́йны; ~ cesty в доро́зі

počas//ie -ia *s* пого́да; slnečné, daždivé ~ со́лнечна або ясна, доджо́ва пого́да; zmena ~ia зме́на або пере́міна пого́ды; predpoveď ~ia предпováда́ня або про́гно́з пого́ды; psie ~ *expr.* пся́ пого́да, не́час; • mení sa ako aprílové ~ *hovor.* міни́ть ся як а́пріле́ва пого́да, мі́нлива пого́да

počast//ovat' -uje -ujú *dok.* поча́стовати, погос́тити, угос́тити; ~ niekoho vínom, obedom погос́тити да́кого вино́м, обі́дом

počať ро́чне ро́чні *dok. 1 kniž.* за́чати **2** поча́ти; ~ dieťa поча́ти ді́тину, за́грі́бнути

počať si ро́чне si ро́чні si *dok.* поча́ти собі́, по́ступити, зро́бити; nevie, čo si má ~ він не зна́ть, як по́ступити або що́ робити або́ як бу́ти

počať//ie -ia *s* поча́тя, за́грі́бнутя

počern//ý чорня́вий; опале́ний; ~é dievča чорня́ве дівча́; ~á tvár чорня́ва або́ опале́на тварь

počesaný: ~ silon почеса́ний сі́лон

počesávací text. почешу́ючий, чешу́чий; ~ stroj чешу́ча маши́на

počesáv//at' -a -ajú *nedok. odb.* почёсовати, чёса́ти

počesť ž: на ~ niekoho в че́сть да́кого

počestný 1 че́стний, почёстный; ~ človek че́стний чоло́вік **2** (o dievčati) чи́стий, невинный

počešť//it' -í -ia *koho, čo dok. 1* чехізова́ти *nedok. dok. kógo, čto, nadati čómu* че́ський ха́ра́ктер **2** пере́кла́сти на че́ський язы́к

počešť//it' sa -í sa -ia sa *dok.* (по)чехізова́ти ся *nedok. dok., priati českyj jazyk i* че́ську ку́льту́ру

počet počtu *m 1* чи́сло, кі́лькість; veľký, malý ~ вели́ка, невели́ка кі́лькість; ~ členov кі́лькість або́ чи́сло чле́нів; ~ obyvateľov кі́лькість жы́телів; bez počtu нечи́сленна кі́лькість; v plnom počte в по́вній скла́ді **2 mat.** вы́числі́ня; diferenciálny ~ дифере́нціа́льне вы́числі́ня; infinitezimálny ~ вы́числі́ня не́конечні́ малы́х

početn//ý¹ **1** мно́гочі́сленный; ~á rodina мно́гочі́сленна ро́дина **2** чи́сленный, кі́лькостный; ~á prevaha чи́сленна пере́ва́ра

početn//ý² *zastar.* арифме́тичний; ~ úkon арифме́ти́чне ді́яня

počiatkom *predl. s 2. p. kniž.* за́ча́тком чо́го; ~ storočia за́ча́тком сто́роча

počiatočn//ý за́чаточный; пе́рший; ~á rýchlosť за́чаточна́ ско́рость; ~é ťažkosti пе́ршы́ тяжко́сти

počiat//ok -ku *m 1* за́ча́ток; на ~ku на за́ча́тку, на са́мый пе́ред, спе́ршатку **2 obyč. v mn. č. ~ky** за́ча́тки; ~ky revolučného hnutia за́ча́тки револю́ційного ру́ху; ~ky kultúry за́ча́тки ку́льту́ры; byť v ~och бу́ти в за́ча́тках, зро́джова́ти ся **3 obyč. v mn. č. ~ky** пе́рший тві́р; básnické ~ky пе́ршы́ стихи́, поеті́чны за́ча́тки

počínajúc *predl. so 7. p., počínajúc od predl. výraz s 2. p.* за́чіна́ючі з ко́го, чо́го; ~ jedenástym storočím за́чіна́ючі з е́дена́дцятого ві́ку; boli tam všetci ~ deťmi a končiac starcami там бу́ли вшы́тки, за́чіна́ючі од ді́тей і кі́нча́ючі найста́ршими або́ ста́ршими

počínan//ie -ia s поведінка, поведіння; seabedomé ~ самоувірена поведінка; nerozvážne ~ необдумане поведіння

počín//at' -a -ajú *nedok. kniž.* зачинати, начинати

počín//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. kniž.* 1 зачинати ся, начинати ся 2 зроджувати ся, vznikати

počín//at' si -a si -ajú si *nedok.* поводити ся, зачинати собі

počítací рахуючий; ~ stroj рахуюча машина
počítač -a *m odb.* раховальник (*прибór*); ~ kilometrov (*napr. v aute*) раховальник кілометрів, тахометр

počítadl//o -a s 1 рахунки *romn.* 2 раховальник (*прибór*); арифмометр; automatické ~ автоматічний раховальник; logaritmické ~ логаритмічна лінійка

počítan//ie -ia s раховання, пораховання, зраховання; cvičit' **sa** v ~і упражняти ся в рахованні; chyba v ~і хыба в зрахованні *ábo* в рахованні

počít//at' -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* раховати, зраховувати; ~ peníze раховати пенязі; ~ do sto раховати до сто; ~ rovniciu рішати уравніння 2 *koho, čo kam* прираховувати, односити *кого ку кому*, зраховувати *кого, што кым, чим* 3 *s kým, čím* раховати ся з *чим*; брати до уваги *кого, што*; ~ so všetkými možnostami брати до уваги вшыткы можности; s ním перо́чита́й з ним не рахуй ся, ё́го не берь до ува́гы 4 предпoкладати, раховати ся; ostala tam dlhšie, ako ~ala она́ зостала там до́вше, як з тым раховала 5 *koho za čo* раховати, поважати *кого кым* 6 *čo komu, za čo* выжа́довати, вымага́ти, спрoшовати, выпрoшовати, закликовати *кого за што (даякү сүму)*; ~ niekomu vysoké úroky брати од дакого высо́кы процéнта; draho niekomu niečo ~ мно́го просити од дакого за даштó; *čo ~ate za meter? hovor.* кільки прoсите за ме́тер?, кільки стои́ть ме́тер *ábo* раху́єте за ме́тер?

počít//at' -a -ajú *dok.* перері́тати, прочі́тати (*мно́го*)

počít//at' (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* почі́тати (со́бі); *chcem si trochu* ~ я хóчу троше́чки почі́тати (со́бі)

počítateľný *odb.* піддаючий ся раху́нку, зрахóвуючий

počkej, počkajte *cit.* 1 поче́кай, поче́кайте; ~, keď príde otec, ten ti ukáže! поче́кай, прийде оте́ць, він то́бі ука́же!; ~, veď ti ja dám! поче́кай, ве́дь я то́бі дам 2 уви́диш, уви́дите; ~, ako nám bude dobre уви́диш, як нам бу́де до́бри

počkan//ie -ia s поче́каня; urobiť niečo na ~ зрoбити даштó на поче́каня

počk//at' -á -ajú *dok.* поче́кати; ~ám ľa tu я поче́кам те́бе ту; ~aj s rozpráváním поче́кай ты з бі́сідов; to ~á то́то поче́кать

počmár//at' -a -ajú *dok. expr.* почма́рати, почарба́ти

počnúc *predl. so 7. p., počnúc od predl. výraz s 2. p.* начинáючі з *кого, чо́го*

počtár -a *m hovor.* матемáтик *pren.;* je dobrý ~ він до́бри раху́є, він до́брий матемáтик

počt//ovat' -uje -ujú *nedok. zastar.* зраховати, зрахóвувати • *kto ~uje, ten gazduje [prisl.]* хто раху́є, тот га́зду́є

počtoved//a -y *ž zastar.* матемáтика, арифме́тика

počtovnic//a -e *ž* учéбник арифме́тики

počtovník -a *m* писáнка *ábo* те́йка з арифме́тики

počt//y -ov *m romn.* арифме́тика; vyučovat' ~ учі́ти арифме́тику

počudovan//ie -ia s зачу́дованя • на ~ на зачу́дованя

počud//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* зачу́довати ся

počuť ро́чу́є ро́чу́ю 1 *nedok. dok.* чу́ти/учу́ти; ~ smiech, krik чу́ти/учу́ти сміх, крик; ~ niečo na vlastné uši чу́ти/учу́ти на вла́стны ўха 2 *len nedok. (mať sluch)* чу́ти; zle ро́чу́є зле *ábo* сла́бо чу́є; перо́чу́є він не чу́є, він глу́хий 3 *len dok.* учу́ти, узнáти; *chcem ~ vašu mienku* я хóчу учу́ти

ábo (y)знáти ваш по́гляд 4 *len nedok.* *neos.* ро́чуť, боло ро́чуť чу́ти, было чу́ти; ~ kroku чу́ти кро́кы; боло ~ smiech было чу́ти сміх • ~ trávu rást' *iron.* чу́ти траву́ рости áбо вы́думовати; nechce o tom ani ~ він (онá) áни чу́ти не хотять о тім; nuž počul to svet?, počul svet také niečo? чув то сві́т také да́штó?

počuteľný чу́тый, чу́ючий

počut'//ie -ia s сприни́мáня слухом; zapaľáťat' si niečo na prvé ~ запам'я́тати собі да́штó на п'є́рше почу́тя; ja to viem z ~ia я о тім знам з почу́тя

počúv'//at' -a -ajú *nedok.* 1 слуха́ти; ~ hudbu, rozhlas слуха́ти му́зку, ра́діо; ~ jedným uchom *al.* на пол уха слуха́ти е́дним у́хом áбо на пів уха; ~ so zatajeným duchom слуха́ти зо затає́ним ды́хом; ~ s otvorenými ústami слуха́ти з отворе́ним ро́том 2 *na* чо́ слуха́ти *што*, прислу́ховати ся к чо́му, реа́говáти, зве́ртáти ува́гу на *што* 3 чо́ слуха́ти, узна́вáти *што*, достáти да́ны о чім 4 *zastar.* слуха́ти, ходити на ле́кції; ~ gréčtinu быти штуде́нтом гре́цького язы́ка

počúv'//at' -a -ajú *nedok.* *koho, čo, na koho,* чо́ слуха́ти ся ко́го, чо́го, пови́новати ся ко́му, чо́му; ~ rodičov слуха́ти ро́дичів; ~ на rozkaz пови́новати ся ро́сказу, слуха́ти ро́сказ

počúv'//nuť -ne -nu *dok.* послу́хнути; ~ radu послу́хнути ра́ду

pod predl. I *so 7. p. 1 v rôzn. význ.* під чім; sedieť pod stromom сиді́ти під стрóмом; spať pod dekou спáти під де́ков; pracovať pod zemou робити під земл'є́в; stáť pod oblokom стоя́ти під о́блаком áбо о́кном; pod náporom vetra під на́разом ві́тра; pod ochranou zákona під охорóнов за́кона; písať pod pseudonymom писáти під псевдо́німом 2 під, ниже чо́го; dnes je 20° (dvadsať stupňov) pod nulou днесь 20° (два́дцять гра́дусів) під ну́лов áбо ниже ну́лы áбо мінус 20° II *so 4. p. 1 v rôzn. význ.* під ко́го, *што*; kniha spadla pod stól

кни́га у́пáла під сті́л; položiť si vankúš pod hlavu по́ложыти за́головок під го́лову; vziať niekoho pod ochranu взя́ти да́ко́го під сво́ю охорóну; dostať sa pod niečí vplyv достáти ся під да́чий вплив 2 під, ниже чо́го; predať pod cenu продáти під ці́ну áбо ту́нше ці́ны; sukňa pod kolená сукня́ ниже ко́лін; pod kritiku під крі́тику; to je pod moju dôstojnosť totó є під мо́ю че́сть • pliesť sa *al.* motať sa niekomu pod nohami п'ю́тати ся áбо мо́тáти ся да́ко́му під но́гами áбо по́під но́гы; bývať s niekým pod jednou strechou жы́ти áбо бы́вáти з да́ким під е́днóв стрі́хов; prísť, dostať sa pod ruku достáти ся áбо по́па́сти до рук

pod', pod' ho *сїт.* по́дь, по́дь гет, га́йда; rýchlo sa obliekol a pod' ho на ули́цу він ско́ро облі́к ся і га́йда на у́лицю áбо і пішли на у́лицю

podac'//i: ~ lístok пода́ючий листок, кві́танція; ~ protokol кни́га за́пису áбо ре́єстра́ції експедова́ных па́пірів

podajed'//en *обыч. v mn. ч. ~ni zám.* да́котрый, і́нший; пода́котрый

pod'akovací подя́куючий; ~ list подя́куюче пи́сьмо

pod'akovan'//ie -ia s подя́кованя с; vysloviť ~ высло́вити подя́кованя

pod'ak'//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *dok. komu za čo* подя́ковати (ся), одва́жчы́ти (ся) ко́му за *што*; ~ niekomu за ро́мос подя́ковати (ся) да́ко́му за по́міч

podaktorý *zám. 1 (o ľudoch)* (по)да́котрый, дахто́ (із да́ко́го) 2 (*o veciach*) да́котрый, дая́кий

podan'//ie -ia s 1 *v rôzn. význ.* подá́ня; ~ žiadosti подá́ня зая́вы; ~ žaloby подá́ня жа́лобы; ~ ruku подá́ня áбо стискнутя ру́кы 2 *pošt.* подá́ня, одосла́ня 3 подá́ня, зобра́жіня; выповні́ня; написáня; nové ~ roly нове́ выповні́ня ро́ли; realistické ~ реалі́стичне написáня 4 розпо́відáня, пере́дава́ня; ústne ~ у́стне розпо́відáня 5 *lek.* подá́ня; intravenózne ~ kalcia інтраве́но́зне подá́ня ка́лція 6 *šport.*

поданя (лѳпты); spodné, vrchné ~ спідне, вѳрхнѳе поданя

podaný *na koho* поданый *на кѳго*, подобный *на кѳго*

podarení/ý 1 подарѳеный, выдареный; ~é dielo подарѳеный твѳр; ~ syn подарѳеный áбо дѳбрый сын 2 *hovor.* смѳшний, забáвный; ~á anekdota забáвна анекдѳта

podarí/it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 подарити ся, выдарити ся, перѳйти успѳшнѳ; *operácia* sa ~ila *operácia* перешлá успѳшнѳ áбо выдарила ся; *večera* sa ~ila *večera* подарила ся 2 подарити ся, пощастити ся; ~ilo sa *mi* *dostať sa* *na* *premieru* пощастило ся *mi* достáти ся *на* премѳру

podaromne, podaromnici *prísl.* (*strácať čas*) подарѳмнѳ, дарѳмнѳ, мáрнѳ, надáрьмо, дáрьмо; ~ *strácať čas* надáрьмо тратити час

podarí/ovať' -uje -ujú *dok.* подарѳвáти

podarúní/ok -ka *m* *hovor.* подáрок, подарунок

podáť *podá* *podajú* *dok.* 1 *v rôzn. význ.* подáти; ~ *niekomu* *pero*, *knihu* подáти дáкѳму пѳро, кнѳгу; ~ *kávu*, *čaj* подáти кáвѳей áбо кáву, чáй; ~ *niekomu* *ruku* подáти áбо протягнути дáкѳму рýку; ~ *sťažnosť* подáти жалѳбу; ~ *žalobu* *na* *niekoho* подáти жалѳбу *на* дáкѳго, подáти дѳ сýду *на* дáкѳго; ~ *demisiu* подáти демѳсѳю 2 *pošt.* послáти, дáти; ~ *list* послáти пѳсьмо; ~ *telegram* дáти телегрáм 3 *написáти*, *роspовѳдáти*, *вытворити*; *выповнити*; *zhustene*, *populárne* ~ *niečo* *написáти* áбо подáти дáштѳ в стѳслѳй, *популáрнѳй* фѳрмѳ 4 *šport.* подáти, пригрáти; ~ *loptu* подáти áбо пригрáти лѳпту 5 (*v spojení s podst. menami vo funkcii neplnovýznamového slovesa*) *prekladá sa podľa významu podst. mena*; ~ *dôkazy* *предложыти* дѳкáзы; ~ *svedectvo* дáти свѳдѳцтвá; ~ *správu* подáти вѳстку, спѳвѳстити; ~ *návrh* подáти прѳпѳзицию; ~ *vysvetlenie* дáти пѳяснѳня, пѳяснити • ~ *niekomu* *chlieb* *a soľ* стрѳтити дáкѳго з хлѳбѳм *i* сѳлѳв; *podaj čertu prst*,

chyť ti celú ruku [*prís!*] дáй ѳмý (чѳртовѳ) пáлѳць, *a* *vin* цѳлу рýку вѳзьме

podáť sa' *podá sa* *podajú sa* *dok.* подáти ся, посýнути ся; ~ *sa ďalej* посýнути ся дáле

podáť sa' *podá sa* *podajú sa* *dok.* *na koho* подáти ся *на кѳго*, бѳти подѳбнѳм *на кѳго*; *podal sa* *na* *otca* *vin* подáв ся *на* вѳтцá, *vin* цѳлѳый ѳтѳць

podáť si *podá si* *podajú si* *dok.* *hovor. expr.* *роspкрѳтѳковáти*, *роznѳсти*

podateľ/í/ňa -ne *ž* подáтелнѳ, *реѳстрáтурá* (*в ѳрýдѳ*)

podávač -a *m* подáвáтель; ~ *tehál* подáвáтель цѳглы; ~ *snopov a)* (*mechanizmus*) снѳпоподавáтель; б) (*človek*) прѳноситель снѳпѳв

podáv/lať -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* подáвáти; ~ *niekomu* *knihu* подáвáти дáкѳму кнѳгу; ~ *čaj* подáвáти чáй; ~ *ruku* подáвáти рýку, прѳтяговáти рýку; ~ *žiadosť* подáвáти зяяву áбо пѳжáдовáня; ~ *žalobu* *na* *niekoho* подáвáти жалѳбу *на* дáкѳго, подáвáти *на* сýд дáкѳго; 2 *pošt.* *посылáти*, дáвáти; ~ *telegram* дáвáти телегрáм; ~ *balík* *посылáти* пáклик 3 *вытвáряти*, *роspовѳдáти*, *выповнѳяти*; *stručne* ~ *niečo* стѳсло *роspовѳдáти* дáштѳ 4 *šport.* подáвáти (*лѳнму*, *нук*) 5 (*v spojení s podst. menami vo funkcii neplnovýznamového slovesa*) *prekladá sa podľa významu podst. mena*; ~ *dôkazy* *предкдáти* дѳкáзы; ~ *správu* подáвáти вѳстки, спѳвѳчáти; ~ *návrhy* подáвáти прѳпѳзициѳ • ~ *niekomu* (*роmocnú*) *ruku* подáвáти áбо прѳтяговáти дáкѳму (пѳмѳчну) рýку

podáv/lať sa -a sa -ajú *sa* *nedok.* 1 подáвáти ся, посýвáти ся, одсýвáти ся; ~ *sa ďalej* посýвáти ся трѳшѳчкѳ 2 *пущáти* ся, *оdхѳдити*, подáвáти ся

podáv/lať si -a si -ajú *si* *nedok.* 1 *передавáти* *ѳдѳн* дрýгѳму; ~ *si z ruky do ruky* *передáти* сѳбѳ з рýкѳ дѳ рýкѳ 2 *koho* *hovor. expr.* *роzогрáвáти* кѳго, дѳберáти, *натяговáти*, *пѳсмѳѳвáти* ся *над кѳм*

podbeh//núť -ne -nú *dok.* 1 *pod* čo підбігнути *pід што*; достáти ся *pід што*; ~ *pod* auto достáти ся áбо підбігнути *pід áвто* 2 (*krvou*) налляти ся; оці ~nuté *krvou* оці налляты кровлѣв

podbeľ -a/-u *m bot.* підбель *m*

podberat' (sa) *p. podoberat' (sa)*

podbieh//at' -a -ajú *nedok.* 1 *pod* čo підбіговати, доставáти ся *pід што* 2 (*krvou*) налива́ти ся

podbij//at' -a -ajú *nedok.* 1 підбивáти; ~ *podvaly* підбивáти шпáлы 2 *stav.* підбивáти (*nóvaly*) 3 (*topánky ap.*) ~ *podpätky* підбивáти за́пятки, підбивáти підковки на за́пятки *zastar.*

pod//biť -bije -bijú *dok.* 1 підбити; ~ *podvaly* підбити шпáлы 2 *stav.* підбити (*nóvaly*) 3 (*topánky ap.*) прибити та́лпу; ~ *podpätky* підбити за́пятки, підбити підковки на за́пятки *zastar.*

podbradník -a *m* підборóдник

podbrad//ok -ka/-ku підборóдок; (*u človeka*) dvojíty ~ подво́йный підборóдок

podbrázd//ie -ia *s poľnohosp.* підборóздя

podbruš//ie -ia *s anat.* підбрішок, нижня часть бріха

podbrušin//a -u *ž* підбришина (*часть тіла коня*)

podbrušník -a *m* підбрішник, підбрішний ре́мнь, підпру́га

podbruš//ok -ka *m anat.* підбрішок, нижня часть бріха

podcen//it' -í -ia *dok.* čo підцінити, недоцінити *што*

podceň//ovat' -uje -ujú *nedok.* čo підціне́вати, недоціне́вати *што*, ігно́ровáти *што*; ~ význam niečoho підціне́вати значі́ня дачо́го; ~ nebezpečenstvo ігно́ровáти небезпе́ку

podčeľustn//ý *anat.* підче́люстный; ~é žľazy підче́люстны желе́зы

podčiark//nuť -ne -nu *dok.* підчеркну́ти *aj pren.*; ~ červenou ceruzou підчеркну́ти черве́нов церу́зков áбо черве́ным

бла́йвасом *zastar.*; ~ význam niečoho підчеркну́ти значі́ня дачо́го

podčiark//ovat' -uje -ujú *nedok.* підче́рьковати *aj pren.*

poddajn//ý 1 (*o materiáli*) підданий 2 усту́пчивый, зговорливый, підда́ний, пово́льний; ~á povaha підле́глий áбо зговорливый ха́ра́ктер

poddansk//ý 1 підвля́дний, підле́глий; ~ ľud підвля́дний селянин; ~é povinnosti повинности підле́глих, ра́бство; ~é osady *hist.* підвля́дны се́ла; се́ла, зале́жны од па́на; ~á rōda паньска́ зе́мля 2 пони́жены; покóрны

poddanstv//o -a *s 1 hist.* панщина, ра́бство; zrušenie ~а зруші́ня панщи́ны áбо ра́бства áбо крі́постного пра́ва 2 *hromad.* ра́бство, панщина, підле́гли землерóбы

poddaný¹ 1 підвля́дний, підле́глий; ~ ľud підвля́дний селянин 2 послу́шний, покóрний; пони́жений

poddan//ý² -ého *m 1* підвля́дний, підле́глий, раб, підле́глий селянин 2 підда́ний; васáл, підле́глий

pod//dat' sa -dá sa -dajú sa *dok. komu, čomu* 1 здати ся; ~ sa bez boja здати ся без бо́я 2 підда́ти ся, покóрити ся, підля́чі ся; ~ sa číu покóрити ся чу́вству; ~ sa vplyvu підда́ти ся впливу, достáти ся під вплив; ~ sa osudu покóрити ся о́суду

poddáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* 1 здава́ти ся 2 піддава́ти ся, покóряти ся, підлі́гати

poddávkl//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. lek.* підпорці́єва́ти, предписáти ме́ншу порці́ю (*як трéба*)

poddôstojník -a *m* сержáнт

podebat//ovat' si -uje si -ujú si *dok. ským hovor.* погово́рити (со́бі), побі́сидова́ти (со́бі)

poded//it' -í -ia *dok.* čo *po kom al. od koho* зді́дити *што* од ко́го, *po kým* достáти до наслі́дства од ко́го

podel//it' -í -ia *dok.* поді́лити, розді́лити; росподі́лити; ~ majetok поді́лити áбо

розділити маєток; ~ niečo na rovnaké časti; ~ niečo na rovnaké časti; ~ úlohu rozpodíliť róli

podel//it' sa -i sa -ia sa *dok.* о чо поділити ся чім; ~ sa s niekým о posledný kúsok chleba поділити ся з даким посліднім куском хліба; ~ sa s niekým о svoje dojmy поділити ся з даким о свої дотя; ~ sa о korist' поділити ся о трóфей

podel//it' si -í si -ia si *dok.* поділити, розподілити (мédжі собóв); ~ si prácu, úlohu розподілити робóту, задáчі

podenk//a -y ž *zool.* поденька

podest//a -y ž *stav.* сходóва площáдка, одпочівáтко

podexpon//ovat' -uje -ujú *dok.* fot. недоекспонóвати

podfarb//it' -í -ia *dok.* 1 прималёвати; ~ si oči прималёвати о́чі 2 придати даякú óдтін; прималёвати; ~ recitáciu hudbou допроводити декламáцію мýзиков

podfuk -и *m* *hovor.* ре́жор. підфук, кла́мство, обдурі́ня, обдурё́вання, непра́вда, ци́ганство

podfutrl//ovat' -uje -ujú *dok.* *hovor.* підфутро́вати, підшы́ти; ~ kabát підфутро́вати ка́бат

podguráženy *hovor. expr.* підгура́жений, піднапийтй, выпивший, опивший

podguráž//it' -i -ia *dok.* *koho* *hovor. expr.* підгура́жыти, підбодрити ко́го, додати гу́раж áбо одва́гу áбо смі́лость да́кому

podguráž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* *hovor. expr.* 1 підгура́жыти ся, підбодрити ся, осмі́лити ся 2 піднапити ся

podhadz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 чо pod чо шма́ряти 2 чо komu, čomu підшма́ряти, прикладáти 3 (*tajne*) підшма́ряти 4 (*smerom hore*) підшма́ряти; підшма́рити ся під што

podhřad -и *m* *geom.* по́гляд здо́лы

podhlavnic//a -e ž, **podhlavník** -а *m* за́головок, поду́шка

podhmat -и *m* *tel.* у́хоп здо́лы

pod//hniť -hnije -hnijú *dok.* підгнити, згнити здо́лы

podhnív//at' -a -ajú *nedok.* підгнивáти, гнити здо́лы

podhodenča -t'a s, **podhoden//ec** -са *m* *hovor.* підшма́ренець

podhod//it' -í -ia *dok.* 1 чо pod чо шма́рити; ~ pod nohy niečo шма́рити під но́гы да́што 2 чо komu, čomu підшма́рити, приложыти; ~ koňom sena приложыти ко́ням сі́на 3 (*tajne*) підшма́рити; ~ dieťa підшма́рити ді́тину 4 (*smerom hore*) підшма́рити; ~ si vrese на chrbte підшма́рити мішо́к на хырбе́ті; len ho tak ~ilo ё́го так і підшма́рило, він так і підско́чив

podhodnoc//ovat' -uje -ujú *nedok.* недоці́нёвати, підці́нёвати

podhodnot//it' -í -ia *dok.* недоці́нити, підці́нити

podhor//ie -ia s підго́ра(ня) ж

podhorsk//ý підго́рський; ~á dedina підго́рське се́ло, підго́рський валáп

podhrad//ie -ia s 1 поселі́ня áбо бывáня ко́ло гра́ду (в се́редніх ві́ках) 2 терито́рія ко́ло гра́ду

podhradn//ý; ~á chodba підгра́дна áбо підзе́мна хóдба (*pid гра́дом*); ~á osada поселі́ня о́коло гра́ду

podhrdl//ie -ia s підго́рля

podhrdlin//a -y ž підго́рлина (*свині*)

podhrud//ie -ia s *anat.* підгру́дя с

podhub//ie -ia s *bot.* підгу́бля, ми́целій

podchod -и *m* підхо́д, підзе́мный пере́хід (*для пішохо́дів*)

podchviřou prisl. барз ча́сто, ка́жду мину́ту **podchvostník** -а *m* підхво́стник (*ре́мійнь ведже́ный нóпід хвёст ко́ня*)

podchytáv//at' -а -ajú *nedok.* 1 чо ха́пати, іма́ти (зо спóду, здо́лы) 2 *koho*, чо оволоді́ти кым, чім 3 *koho* іма́ти (*на слóві*), ха́пати (*за слóво*); змі́цнёвати ся 4 чо підхо́плёвати, підтримовати; ~ iniciativu más підхо́плёвати ініціáтиву мас

podchyt//it' -í -ia *dok.* 1 підхо́пити; захо́пити (*здо́лы*); ~ dlhé řaty захо́пити до́вгы шма́ты

2 *кого* пристигнути, ухопити, поімáти (*на слóві*); зміцнити 3 *чо* підхóпити, поімáти; ~ *nôtu* підхóпити мелодію 4 *чо* підхóпити, підтримати; ~ *záujem* підтримати інтерес; ~ *iniciatívu* *niekoho* підхóпити ініціатíву *дакого*

podiel -u *m* 1 *часть, частка, дóля*; ~ z *dedičstva* *часть áбо дóля з наслідства* 2 *участь*; *mať* ~ *na práci* *ма́ти участь на робо́ті*; ~ *na objave* *участь на винаході* 3 *mat.* *частне (reзултáт діліня двох чісел)*

● *leví* ~ *левóва* *часть*

podiel'//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. na čom kniž.* *принімáти участь, участити ся в чім*; *aktívne sa* ~ *na niečom* *принімáти áбо бра́ти участь в да́чím, актíвні участити ся в да́чím*

podiet' *podeje* *podejú dok.* *поді́ти, ді́ти* ● *kde si* *podel rozum al. hlavu?* *де ти поді́в розу́м áбо го́лову?*, *де была тво́я го́лова?*

podiet' sa *podeje sa* *podejú sa dok.* *поді́ти ся, ді́ти ся*; *kde sa teraz podeje?* *де він тепе́рь поді́є ся?*

podiskut'ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. hovor.* *поді́скутовáти, погово́рити, побі́сідовáти*

pod//ist' -ide -ídu *dok.* *піды́йти, прибли́жити ся, прий́ти бли́же*

podistým *prísl.* *наі́сто, правді́поді́бні, напéвно; оче́видно*

pód//ium -ia *s* *сцéна, трі́буна, естра́да*

podív//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* 1 *попозе́рати ся, посмо́трити ся, гляну́ти*; ~ *sa* *niekomu do očí* *попозе́рати ся áбо посмо́трити ся áбо (по)гляну́ти да́кому в о́чі áбо до оче́й* 2 *hovor.* *попозе́рати, погляда́ти*; ~*aj sa* *po tej knihe!* *погляда́й то́ту кни́гу!*; *počkajte, ~am sa* *za ním* *поче́кайте, попозе́рам ся за ним* 3 ~*aj sa, ~ajme sa, ~ajte sa* *vo význ. modálneho slova al. čast. a)* *len v 2. os.* *ці види́ш, ці види́те; послухáй, послухáйте*; ~*aj sa, nemáš pravdu* *ці види́ш áбо послухáй, ти не маш пра́вду*; б) *види́ш ти, попозе́рай же*; ~*ajme sa, aký zlostník!*

види́ш ти, який назлоще́ний! ● *to by som sa ~al* *хоті́в бы я на то́то попозе́рати ся*

podiven//ie -ia *s* *зачу́дованя, чу́до*

podivín -a *m* *чуда́к, чу́до*

podivínsky *чуда́цький, чудаковитый, чудный*

podivínstv//o -a *s* *чуда́цтво*

podiv//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *зачу́довати ся, чу́довати ся, зара́зити ся*

podivn//ý *незвыча́йний, чудный, зара́жуючий*; ~ *posit* *зара́жуюче чу́вство*; ~é *správanie* *незвыча́йне поведо́жіня*

podivuhodný *завіджіняго́дний, особистый, незвыча́йний, необыча́йний, рідко́стний*

podjazd -u *m* *підхо́д, перехо́д, тунéл*; *železničný* ~ *перехо́д під же́зізнодоро́жним на́сыпом, підхо́д*

podjazykový *anat.* *підязы́чний*

podjese//ň ¹ -ne *ž* *пі́зне лі́то*

podjeseň *peisl.* *ко́нець лі́та, за́чатком о́сени*

podka//sat' -šel-sá -šúl-sajú *dok. (sukňu ap.)* *підобра́ти, підка́сати*; (*rukávy*) *підка́сати, вы́касати, вы́горнути*

podkasáv//at' -a -ajú *nedok. (sukňu ap.)* *підберáти*; (*rukávy*) *вы́горта́ти, підка́совати*

podkáš//at' -a -ajú *nedok.* *підко́шовати*

podklad -u *m* 1 *фундаме́нт; осно́ва; betónový* ~ *бетоно́вий фундаме́нт* 2 *спідня ве́рства*; *horninový* ~ *спідня ве́рства горни́ны* 3 *pren.* *осно́ва, підкла́дка, фундаме́нт*; *historický* ~ *románu* *історі́чна осно́ва ромáна* 4 *фон*; *grunt*; *biele kvety na zlatom* ~ *бі́лы кві́тки на золоті́м фо́ні*; *urobiť* ~ *зроби́ти ґру́нт, заґру́нтовáти* 5 *причи́на, до́вод*; *vespú* ~ *žaloby* *основный до́вод жало́бы*

podklad//at' -á -ajú *nedok.* 1 *підклада́ти (під да́шмо)*; *підставля́ти*; ~ *kamene pod kolesá* *підклада́ти ка́міня під ко́леса* 2 *um.* *ґру́нтовáти, накладáти ґру́нт* 3 *підсу́вати, підшма́рєвати* 4 *підклада́ти, прикладáти; підшма́рєвати*; ~ *drevo do pесе* *прикладáти дры́ва до пéчки* ● ~

нікому поленá под ногу шмаряти дакому
пóлина під нóги

podklad//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.*
kotu expr. понижовати ся *péred kým*,
підряджовати ся, підлизовати ся *кому*

podkladov//ý 1 підкладовый; ~ *betón*
підкладовый *бéтон* 2 *um.* *фонóвый*,
грунтóвый; ~é *farby* *грунтóвы фáрбы*

podkolen//ie -ia s *anat.* підкоління, підколінна
запáдина; *hovor.* підколінок

podkolenový підколінный

podkolien//ky -ok ž *mn.* *č.* підколінки

podkop -u *m* підкоп, підземна хóдба

podkop//at' -e -ú *dok.* 1 підкопати, підрыти;
~ *strom* підкопати áбо підрыти *стром*
2 *pren.* підорвáти, отрясти, підломити;
розлáдити; ~ *autoritu* підорвáти *авторítу*;
~ *zdravie* підломити *здоровя*

podkopáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 підкоповати,
підривáти 2 *pren.* підривáти,
підлómлєвати; розлáджовати

podkopn//ý зашкодницький, саботерський,
дiверзáнтський; ~á *činnost'* зашкодницька
áбо саботерська діяльність

podkos//it' -í -ia *dok.* *koho*, *čo* підкосити,
збити з нiг; ~ *nohu* *нікому* підкосити
нóги дакому; *padol ako* ~ену він упáв як
підкосєный

podkov//a -a ž підкова ж

podkovák -a *m* кiньський клинець, підковый
клинєць

podkovanyý p. podkutý

podk//ovat' -uje -ujú *dok.* поковáти; ~ *koňá*
поковáти коня

podkovk//a -y ž, **podkovičk//a** -y ž (*na*
podpätku) підковка

podkovovitý підковитый

podkovový підковитый; ~ *magnet* підкови-
тый мáгнет

podkožn//ý підкожный; ~é *vázivo* підкожне
плетиво; ~ *tuk* підкожне сáло, підкожна
маснóта; ~á *injekcia* підкожна iнєкція

podkórový підкорковый

podkrm//it' -í -ia *dok.* підкормити, прикормити; ~ *včely* прикормити пчóлы

podkrm//ovat' -uje -ujú *nedok.* під-
кóрмлєвати, прикóрмлєвати

podkrov//ie -ia s під; стрiха; bývat' v ~í жыти
під стрiхов

podkrovn//ý підстрішний; ~ *byt* підстрішний
квáртель, підстрішне бывáння; ~á *izbička*
манзáрдка, манзáрда

podkultúr//a -y ž *poľnohosp.* присiвнá
култýра

podkúp//it' -í -ia *dok.* підкупити; ~ *svedkov*
підкупити свiдків

podkupný підкупный, підплачєный;
опливнєный

podkúr//it' -í -ia *dok.* прикúрити, затопити,
розложити огєнь; підкúрити дакому; ~ *do*
resce прикúрити áбо затопити до пєчки
áбо до пєца • ~ *нікому expr.* підкúрити
дакому, наробити неприємности дакому

podkuť p. podkovat'

podkutý *hovor.* поковáный; дóбри
припáвєный, збiглый, скусєный; *v tejto*
otázke je dobre ~ в тiм вoпрóсi він дóбри
поковáный

podkúvač -a *m* ковáль *m*

podkúvačsk//ý ковáльський; ~á *dielňa*
шмыкня

podkúv//at' -a -ajú *nedok.* покововати

podfa *predl. s 2. p. 1* по чiм, в згóдi з чiм,
в залєжности од чóго; *pracovať* ~ *plánu*
робити за плáном; *obliekať sa* ~ *poslednej*
módy облiкáти ся по послiдний мóдi; ~
zákona по закóну, в згóдi зo закóном;
~ *obvyčaje* за обычаєм, по обычаю;
orientovať sa ~ *kompasu* орієнтовáти ся
кóмпасом; *poznať* ~ *farby* познáти по
фáрби; *poznať niekoho* ~ *chôdze* познáти
дакого по крóку; ~ *môjho názoru* за мóiм
пóглядом, по-мóєму; ~ *možnosti* по
мóжности; ~ *okolnosti* в залєжности од
ситуáції, вихóдячи iз обстáвин 2 вздовж
чóго, кóло чóго; ~ *cesty* поздóвж áбо
вдoвж дорóги áбо кóло дорóги

podlah//a -y ž підлóга, зємля; *drevená*,
kamenná деревяна, камяна підлóга;

betonová ~ бетоно́ва підло́га; klásť na ~u
кла́сти на підло́гу а́бо на зе́млю

podľah//núť -ne -nú *dok.* 1 підлячі,
підлягну́ти, потерпі́ти а́бо поне́сти
пораже́ння, бути пере́може́ним; ~ v boji
підлячі в бо́ї, бути пере́може́ним в бо́ї;
~ nepriateľovi підлячі непри́ятеле́ви, бути
розбитим 2 підда́ти ся, послухну́ти; ~
citu піддати ся чу́вству; ~ vplyvu niekoho
піддати ся впливу дако́го, доста́ти ся під
вплив дако́го • ~ chorobe, raneniu підда́ти
ся хворо́ті, уме́рти од хворо́ты, ра́ніння; ~
skaze покази́ти ся, сказа́ти ся

podlahový p. podlažný

podlam//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 підламо-
вати, надла́мовати 2 підла́мовати, під-
ко́шовати; підгнати́; úpava tu ~ovala
по́ху уна́ва підла́мовала ёму́ но́гы 3 *prep.*
надла́мовати, підрыва́ти, зосла́бле́вати;
~ zdravie надла́мовати а́бо зосла́бле́вати
здо́ров'я; ~ dôveru підрыва́ти дові́ру

podlam//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
підла́мовати ся, підко́шовати ся,
піддава́ти ся, зогина́ти ся

podláv//iť -í -ia *dok.* 1 попучи́ти, подуси́ти,
погружа́ти, розміси́ти, росте́рти; ~
zemľaku погружа́ти банду́рки 2 покорчи́ти,
пошляпати́, знічи́ти; ~ trávu, kvety
пошляпати́ траву́, кві́тки

podlaž//ie -ia s *stav.* е́таж, шток *zastar.*

podlažn//ý підлого́вий, для підло́гы; ~á
doska підлого́ва до́ска

podlep//iť -í -ia *dok.* підліпити, підклеї́ти

podlhovastý подовгова́стий

podliacky¹ підлий чоло́вік, нече́стний,
бесхаракте́рний, низкий

podliacky² prisl. підло, нече́стні, бесхарак-
те́рні, низко

podliactv//o -a s підло́сть, бесхаракте́р-
но́сть, нече́сно́сть, немора́льно́сть, гну́сно́сть

podliač//iť -í -ia *nedok. expr.* бути підлым,
недо́брым; робити шпіна́вость

podliak -a *m* по́дляк, негана́бник, шпіна́-
вець, дареба́к, нани́годник

pod//liať -leje -lejú *dok.* підляти, залляти; ~
mäso vodou підляти мя́со водо́в

pod//liať sa -leje sa -lejú sa *dok.* підляти
ся; налляти ся кровле́в; udreté miesto sa
podlialo krvou уда́рене місце підляло ся
кровле́в

podliatin//a -y ž місце підляте кровле́в,
синяк

podlieh//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 (*v boji ap.*)
потерпі́ти порáжку, зазна́ти про́гру 2 (*citu*
ap.) піддава́ти ся, підряджова́ти ся • ~
skaze (*o potravínách*) покази́ти ся, сказа́ти
ся, бути ско́ро сказа́чим

podlieh//ať² -a -ajú *nedok.* 1 бути
підрядже́ним; nikomu nepodlieha він
никому не підряджує ся 2 підліга́ти; ~
kontrole, clu підліга́ти контро́лі, цлу

podliev//ať -a -ajú *nedok.* підлива́ти,
залива́ти

podliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* підтіка́ти,
налива́ти ся кровле́в

podliez//ať -a -ajú *nedok.* підліза́ти

pod//liezt' -lezie -lezú *dok.* підлізти

podlizač -a *m hovor.* підлизова́ч, лишка́ч,
п'ятолиза́ч, обле́сник

podlízavý лишка́вий, обле́сний,
покло́нкуючий, прита́куючий

podliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu*
підлизова́ти ся, лишката́ти ся ко́му

podlomen//ý зні́чений, ослабе́ний,
скле́сний, підломе́ний; ~é zdravie
підломе́не а́бо надломе́не здо́ров'я; ~ hlas
упа́вший го́лос

podlom//iť -í -ia *dok.* 1 підломити, надло-
мити 2 підломити, підкоси́ти; úpava tu
~ila по́ху у не́го но́гы підкоси́ли ся од
уна́вы 3 *prep.* надломити, підорва́ти,
ослабити́, на́рушы́ти; ~ zdravie ослабити́
здо́ров'я; ~ niečiu dôveru підорва́ти да́чю
дово́ру

podlom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* підломити ся,
підкоси́ти ся, зогну́ти ся; по́ху sa jej ~ili
но́гы у не́й підломити ся а́бо підкоси́ли ся

podlopatkový *anat.* підлопатковий; ~ sval підлопаткова мускула, підлопатковий свал

podlos//t' -ti ž підлостъ ж

podlož//ie -ia s *geol.* підверстvenность ж

podlož//it' -i -ia *dok.* 1 підложити; підставити; ~ kameň pod koleso підложити камінь під колесо; ~ nohu niekomu підставити ногу дакому 2 заґрунтовати, наложити ґрунт 3 підложити; vedecky ~ niečo научно підложити або доказати дашто 4 підсунути, підшмарити, підложити; ~ niekomu povinu, brožuru підшмарити або підсунути дакому новинки, брожур 5 (*pridať*) підложити, приложити; ~ drevo, uhlie приложити дров, угля

podložk//a -y ž 1 підложка; linkovaná ~ v písanke лінійкована підложка в тейці або в писанці 2 підкладка (для гóрнци́в або столовých приборів)

podlub//ie -ia s аркада, стовпова хóдба

podlý підлий, бесчестный, ганебный, злий, недобрый, низкий; ~ skutok підлий або низкий поступок; ~ člověk підлий або недобрый чоловік

podlžnos//t' -ti ž довг м

podmaľ//ovať -uje -ujú *dok.* підмалєвати, підрисовати; ~ si oči прималєвати (собі) о́чі

podman//it' (si) -ní (si) -ia (si) *dok.* 1 підманити, покорити, завоєвати; ~ si prírodu покорити природу 2 *pren.* покорити, пленити

podmaniteľ -a *m* покоритель, завоєватель підманитель

podmanivý підманюючий, очаруючий, чаруючий, окузлюючий; ~ úsmev чаруючий ўсмів

podmaň//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.* 1 підманєвати; покоряти; завоєвувати 2 *pren.* покоряти, очаровувати

podmaňujúci p. podmanivý

podmast//it' -i -ia *dok. hovor.* 1 (*koleso ap.*) помастити, намастити 2 *komu pren. expr.* підмастити, примастити ко́му

podmet -u *m gram.* подмет, субъект

podmetov//ý *gram.* подметовый, субъект-ный; ~á jednočlenná veta подметове єдноскладне речіня; ~é sloveso непереходне часослòво

podmienečný práv. услòвний, подмінєний; ~ trest подмінєне покара́ня; ~ rozsudok подмінєне россуджіня

podmieneny услòвний; ~ reflex *fyziol.* услòвний рефлєкс

podmien//it' -i -ia *dok.* визначити, определити

podmienk//a -y ž услòвіє; предположіня; договорєность; poveternostné ~y метеорологічны предположіня; životné al. existenčné ~y услòвія живòта або екзистованія; pracovné ~y услòвія робòты, робòчі услòвія; pod ~ou при услòвії або договорєности; s ~ou з услòвієм

podmienkov//ý: ~á veta *gram.* услòвне речіня

podmieňovací: ~ spôsob *gram.* услòвний спòсòб

podmieň//ovať -uje -ujú *nedok.* визначати, определяти

podmietací: ~ pluh *poľnohosp.* плуг

podmietáč p. podmietací pluh

podmiet//at' -a -ajú *nedok. poľnohosp.* плытко заорєвати стерниско по збєрі

podmietk//a -y ž *poľnohosp.* плыткє заорєваня стерниска по збєрі

podmietkov//ý: ~á orba плыткє ораня

podmiet//nuť -ne -nu *dok. poľnohosp.* плытко орати

podmín//ovať -uje -ujú *dok.* підміновати, підложити міны; ~ most підміновати міст

podmok//at' -á -ajú *nedok.* підмокати

podmok//núť -ne -nú *dok.* підмокнути

podmorsk//ý підморський, підводный; ~ život підморський живòт, живòт під водòв або во вòді; ~é zemetrasenie підморське землетрясіня; ~ čln підводна лòдка

podmurl//ovať -uje -ujú *dok. stav.* підмуровати

podmurovk//a -y ž *stav.* підмурòвка, камінный фундамєнт

podmyť//t' -je -jú *dok.* підмыти, розмыти; ~tý breh підмытый або розмытый берег

podmývľ/ať -a -ajú *nedok.* підмывати, розмывати

podnáj//om -mu *m* піднаём; bývať v ~me бывать в поднаёми; dať izbu do ~mu дати izбу до поднаёму

podnájomníčk//a -u *ž* піднаёмничка, квартирантка

podnájomník -a *m* піднаёмник, квартирант

podna//piť sa -pije sa -pijú sa *dok.* поднапиться

podnapitý поднапитый, подвыпивший

podnebl//ie -ia *s* **1** клімат; mierne, drsné ~ мірний, суровый клімат; kontinentálne *al.* vnútrozemské ~ континентальный клімат **2 anat.** піднеб'я, палатум; tvrdé, mäkké ~ твердое, мягкое піднеб'я **3** балдахин

podnebn//ý **1** кліматичний; ~é podmienky кліматичны условия **2 anat.** піднебный; ~á kosť піднебна кість

podnec//lovať -uje -ujú *nedok. k čomu, na* що побурёвати, наговорёвати, обурёвати, підгукковати, повзбўджувати

podnecovateľ -a *m* повзбўджователь *m*, підпалёвач *m*; ~ vojnu підпалёвач війны

podnes prísl. до днесь, до днешнього дня, до теперь

podnet -u *m* повзбуджіння, імпульс, поштовх; ініціатива; dať ~ k niečomu повзбудити к дачо́му, дати імпульс к дачо́му; robiť niečo z vlastného ~u робити дашт́ з влáстной ініціативы

podnetný викликаючий інтерес, повзбўджу́ючий (*к дачо́му*), ініціативный; ~ článok повзбўджуюча стаття, інтересна стаття; ~é myšlienky повзбўджуючі думки; ~ návrh інтересна пропозиція

podniet//iť -i -ia *dok. k čomu, na* що повзбудити, підштовхнути, побурити, навести

podnik -u *m* **1** фірма, завод; акція, ініціатива; smelý ~ сміла́ акція; riskantný ~ ризикáнтна фірма **2** акція; kultúrny ~ култу́рна акція; športový ~ шпортóва акція **3** фірма, завод;

súkromný ~ сукро́мна фірма; komunálny ~ комуна́льна фірма; štátny ~ держáвна фабрика

podnikan//ie -ia *s* веджіння фірмы; obchodné ~ обходне веджіння фірмы

podnik//ať -á -ajú *nedok.* **1** робити; орґанізовати; ~ výlet, výpravu орґанізовати екскўрзію, експедицію **2** бути фірёмником

podnikateľ -a *m* фірёмник *m*; súkromný ~ сукро́мный фірёмник

podnikavý активный, ініціативный, способный

podnik//núť -ne -nú *dok.* ініціювати даякий план, зробити, виконати дашт́; ~ cestu до hõr виконати тури́стіку до гор

podnikový заводський, фірёмный; ~ riaditeľ дирёктор заводу або фірмы

podnormáln//y піднормальный, ниже нóрмы або середнёй (уровни); ~a úroda урóда ниже нóрмы; урóда нижша обыча́йной; ~ výkon резултáт низший обыча́йного

podnos -u *m* та́чка; strieborný ~ серебряна та́чка

podnož -e *ž* **1** столéць (під нóгы) **2** підста́вець (со́хы) **3 stav.** цо́кіль *m*; підста́вець

podnož//ie -ia *s* підста́вець; цо́кіль

podnožk//a -u *ž* **1** столéць (під нóгы) **2** підста́вець; цо́кіль *m*; підста́вка **3** покрóвчик, рогóжка (*péred dverami*) **4 hovor.** підно́жка; dať niekomu ~u поста́вити підно́жку да́кому

podnožník -a *m astron.* надырь

podo p. pod

podob//a -u *ž* **1** фóрма; štvorcová ~ квадрáтна фóрма; v ~e gule во фóрмі рýли **2** подóба, óбраз, вызор; diabol v ľudskej ~e дя́бол в людській подóбі

poďoban//ý рапа́вый; ~á tvár рапа́ве лицé, рапа́ва тварь

poďob//ať -e -ú *dok.* подзёбати

podob//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* бути подóбным, подóбати ся або удати ся на ко́го, што́; ~ á sa otcovi,

matke він подібать ся (она́ поді́бна) на вітця, на ма́му *або* вітцёви, ма́мі

podobenstv//o -a s *lit.* прирівня́ня, поді́бність; *bibl.* прі́тча; *hovoriť v ~ách* говорити прі́тчами *або* в прирівня́нях

podober//at' -á -ajú *nedok.* підберати, іміти зо спо́ду *або* здо́лы

podober//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* на чо́ бра́ти ся, іма́ти ся за *што*

podobiz//eň -ne *ž* портре́т

podobločnic//a -e *ž* підоблачний, підоконний

podobnos//t' -ti *ž* сходність, подібність, аналогія

podobn//ý **1** *komu, čomu* поді́бний на ко́го, *што*; ~ matke він поді́бний на ма́му *або* ма́мі, він уда́в ся на ма́му **2** поді́бний, східний, аналогі́чний; ~ *prípád* поді́бна *або* аналогі́чна приго́да; ~*ým spôsobom* поді́бним спо́собом; *nič ~ého som nepovedal* ніч поді́бного я не говорив

podol//brať -berie -berú *dok.* підобрати, підхо́пити (*здо́лы*)

podol//brať sa -berie sa -berú sa *dok.* на чо́ ухо́пити ся, взяти ся за *што*

podobrom, podobrotky *prísl.* по-до́брім, по-добро́ткы

podočnicový *anat.* підочний

pododiel -u *m* підодді́л

podoch//núť -ne -nú *dok.* по́здыхати, по́гинути

podoj//iť -í -a *dok.* подо́їти

podokenica *p.* **podobločnica**

podokenný *p.* **podobločný**

podoklad//at' -á -ajú *dok.* подокладати, приложити, доложити; поприда́вати

podoliev//at' -a -ajú *dok.* подоли́вати, долляти (*до вшы́ткых го́рнців*); ~ *vino do pohárov* долляти вино́ до по́гарів

podol//ok -ka *m kraj.* по́ділок

podomácky *prísl.* по-домашне́му, як до́ма

podomie//at', podmie//at' -a -ajú *nedok.* одплавляти, підмывати, вымывати

podol//mlieť -melie -melú *dok.* підмыти; ~ *breh* підмыти бе́рег

podomový: ~ *obchodník* подомо́вий торго́вець; ~ *obchod* подомо́ва торго́вля

podopier//at', podpier//at' -a -ajú *nedok.* **1** підперати, підтримувати; *strop ~ajú stĺpy* по́валу підперajúть *або* підтримують сто́впы **2** *koho pren.* підтримувати, підпорова́ти ко́го, пома́гати *або* дава́ти по́міч ко́му **3** (*tézu, tvrdenie ap.*) до́казовати, підтримувати • ~ *uhly, steny* підперати стіны

podol//prieť -prie -prú *dok.* **1** підпёрти; ~ *plot kolmi* підпёрти плі́т ко́лами; ~ *si hlavu rukou* підпёрти го́лову руко́в; ~ *si boky* підпёрти собі́ ру́кы в бо́кы, дати ру́кы в бо́кы **2** *koho pren.* підтримати ко́го, дати по́міч *або* підпо́ру *або* підтримку ко́му **3** до́казати, підтримати, підложити; ~ *svoje tvrdenie faktami* підложити сво́є тверджі́ня факта́ми

podornic//a -e *ž pol'nohosp.* підорани́на, ве́рства зе́млі під орани́нов

podorničn//ý *pol'nohosp.* підорни́й; ~*á vrstva pôdy* підора́на ве́рства зе́млі

podošv//a -y *ž* **1** (*chodidlo*) ступа́й м, сто́па ж, *hovor.* підо́шва **2** (*podrážka*) та́ппа; *kožená, gumená* ~ скоря́на, гу́мова та́ппа • *mäso ako ~ expr.* мя́со тверде́ як та́ппа; *má svedomie ako ~* не ма́ть га́ньбы а́ни со́вести

podošvic//a -e *ž odb.* та́ппа, підошво́ва ко́жа

podošvov//ý підошво́вий; ~*á koža* підошво́ва ко́жа, та́ппа

podotk//núť -ne -nú *dok.* чо́ припо́мянути о *чім*, озна́чити *што*

podozren//ie -ia s підозрі́ня; *budiť ~* будити підозрі́ня; *byť v ~í* бути в підозрі́ні, підозрі́вати; *zatkli ho pre ~ z vraždy* запёрли ё́го про підозрі́ня з убивства

podozriev//at' -a -ajú *nedok.* *koho z čoho* підозрі́вати ко́го з чо́го

podozrievavý підозрі́ваючий, недо́віруючий; ~ *pohľad* підозрі́ваючий по́гляд

podozriv//ý підозри́вий, взбу́джуючий підозрі́ня, вну́чуючий підозрі́ня *або*

недовіру; ~ člověk підозривий чоловік; ~é správanie підозриве поведіння

podozved//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* підозвідати ся, дізнати ся; ~ sa všetky poviny дізнати ся вшитки новости

podpaľač -a *m* підпалёвач *m aj prep.*; vojnóví ~i підпалёвачі війны, войнóвы підпалёвачі

podpaľačství//o -a *s* підпалёваня

podpál//it' -i -ia *dok.* 1 підпалити; ~ suchú trávu підпалити сухú траву; ~ dom підпалити дім 2 *prep.* подраздити, взбудити; розпúтати, розпалити

podpaľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 підпалёвати 2 *prep.* розпúтовати, розпалёвати

podpalub//ie -ia *s námor.* підпалубя

podpál//sať -še -šu *dok.* підпасати, опасати, обвинути

podpazuš//ie -ia *s* місце під пазúхов

podpazušný підпазушний, находячий ся під пазúхов

podpaže *p.* **podpazušie**

podpažný *p.* **podpazušný**

podpát//ok -ka/-ku záпятok; nízke, vysoké ~ку низкы, высóкы záпяткы; ihličkové ~ку ігличкóвы záпяткы; zraziť ~ку клéпнути záпятками

podper//a -y ž підпéра, підпérка

podper//it' -í -ia *dok.* koho, čo čím окрасити (пéром, пірком, кéйтками); ~ klobúk окрасити кáлап пірком

podperný *odb.* підпóрный, опóрный; ~ trám підпóрный трам

podpich//núť -ne -nú *dok. expr.* підпіхнути, нагу́цкати, погнівати, подраздити

podpichovač -a *m* підпіховач *m*, нагу́цковач *m*

podpich//ovat' -uje -ujú *nedok. expr.* підпіховати, нагу́цковати

podpíl//it' -i -ia *dok.* підпилити

podpink//a -y ž підпрýга; rémíнь сідлá, затыагуючий під бріхом коня

podpis -u *m* підпис *m*; čítateľný ~ читáючий підпис; vlastnoručný ~ властноручный

підпис; predložit' listiny na ~ дати áбо предложити папіря на підпис

podpíl//sať -še -šu *dok.* 1 čo підписати *што*; підписати ся *під чім*; ~ list, zmluvu підписати письмо, дóговір 2 написати (*під дачім*)

podpíl//sať sa -še sa -šu sa *dok.* 1 *na čo i bezpredm.* підписати *што*, підписати ся *під чім* 2 (*potvrdiť příjem niečoho*) підписати ся; podpíš mi, že si přijal peníze підпиш ся, же ты дістáв пінязі

podpis//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 čo підписовати *што*, підписовати ся *під чім* 2 писати (*під дачім, долóв*)

podpis//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *na čo i bezpredm.* підписовати *што*, підписовати ся *під чім* 2 (*potvrdzovat' příjem niečoho*) підписовати ся

podpisov//lý підписóвый; ~ hárok підписóвый гáрок; ~á akcia підписóва áкція áбо кампáня

podl//pit' sa -píje sa -píjú sa *dok.* піднапити ся **podpitý** підпитый, піднапитый, підвыпив-шый

podplác//at' -a -ajú *nedok.* підплачати, підкúповати, давати уплáтки

podplat//it' -í -ia *dok.* уплáтки, підкупити, дати уплáток

podplatiteľný підкúпный

podplatný (človek) підплáтный, підкúпный

podpláv//at' -a -ajú *dok.* čo підплáвати *під што*

podplodin//a -y ž *poľnohosp.* підсівна култура, підкултура

podplukovník -a *m* підплукóвник

podpník -a *m záhr.* підпник

podpokožkový підкóжний

podpor -u *m tel.* опóра

podpor//a -y ž 1 підпора, підпорка 2 поміч, підтримка, опóра (морáльна, матеріáльна); rešazná ~ піняжна поміч 3 (príspevok) поміч, підпора

podpor//it' -í -ia *dok.* koho, čo підпорити, підтримати кóго, *што*; помóчі кóму, чóму; ~ niečí návrh підпорити дачію пропозіцію;

~ niekoho finančne підпорити дакого або помочі дакому фінанчні

podporn/ý 1 опорный, підпорный; ~ stĺp опорный стовп; ~ bod опорна точка 2 даючий матеріалну підтримку; ~ fond фонд помічі; ~á akcia підпору́юча акція

podpor/ovat' -uje -ujú *nedok. koho*, čo підпорováти, підтримувати ко́го, *што*, помагати ко́му, чо́му; ~ niečiu kandidatúru підпорováти да́чію кандіда́туру; ~ vedecký výskum підпорováти нау́чний до́слід; kyslík ~uje horenie kyslík підтримує горіння

podporovateľ -a *m* покровитель *m*; ~ umenia покровитель іску́ств

podporučík -a *m* підпоручік

podpredsed//a -u *m* підпредсідатель, заступник предсідателя

podpriemer -u *m* низка́ у́ровень, у́ровень ниже середнього

podpriemern/ý підприємний, слабый, низкий; низший середнього; ~ žiak слабый ученик; ~á úroda слаба́ уро́да; ~ výkon слабый результат

podprsenn/á -y *ž* нагрудник *m*, бюста́лтер

podradený підряджений, підлеглий, залежний • ~ rojem підряджене поняття

podradn/ý підрядний, другорядний; drúгой со́рты; ~á akosť другорядна якість, drúга со́рта; hrať ~ú úlohu гра́ти другорядну роль

podradčovac//i : ~ia spojka *gram.* підрядний або гіпотактичний зл́учник; ~ie súvetie *gram.* зложенопідрядне або гіпотактичне речіння

podrast -u *m* молодник, молодой порóсток; порóсток

pod/rást' -rastie -rastú *dok.* підрости, трóшки ви́рости

podrat' poderie poderú *dok.* подéрти, розбити, зносити; ~ šaty, topánky подéрти або зносити шма́ты, топа́нки

podraz//it' -í -ia *dok. koho*, čo підорва́ти, підкосити, збити (з ніг); ~ niekomu nohy а)

збити дакого з ніг, пошко́дити дако́му; б) підста́вити но́гу, знеможнити дакого

podraz//it' -í -ia *dok. hovor.* чо підбити, прибити за́п'ятки на *што*; ~ čížmu підбити чі́жмы; ~ topánky прибити та́лпы на топа́нки, оталпова́ти

podráž//at' -a -ajú *nedok.* збива́ти (з ніг); а) ~ niekomu nohy збива́ти дакого з ніг; б) *pren.* дава́ти дако́му па́лиці до ко́лес

podráž//at' ² .a -ajú *nedok. hovor.* чо підбива́ти *што*, прибива́ти та́лпы на *што*, талпова́ти

podrážden//ie -ia *s v rôzn. význ.* подражді́ня; ~ nervu elektrickým prúdom подражді́ня нер́ву електри́чним то́ком; skrývať svoje ~ скрива́ти сво́є подражді́ня • ~ slepého čreva *lek.* запалі́ня сліпо́го че́рева або сліпо́й кышкы

podrážden/ý нерво́зний, нагні́ваний, взруше́ний; ~ tón, hlas нагні́ваний то́н, го́лос; má ~é nervy ма́ть взруше́ны нер́вы, він нерво́зний; dnes je akýsi ~ він днес якы́йсь-то нерво́зний

podrážd//it' -í -ia *dok.* 1 подраждити; ~ nerv подраждити нерв 2 роздразнити; ~ psa роздразнити пса

podrážk//a -y *ž* та́лпа; pribiť ~u прибити та́лпу

podrep -u *m tel.* підре́п *m*

podre//zat' -že -žú *dok.* 1 підрізати, пере́різати, надрі́зати; ~ si žily підрізати собі жы́лы 2 зарі́зати; ~ sliepku зарі́зати кúрку 3 *hovor.* підпи́лити, підрі́зати; ~ strom підпи́лити або підрі́зати стро́м • má ~zaný jazyk а) ма́ть підрі́заний язы́к, ве́лє гово́рить б) у не́й (у не́го) язы́к підрі́заний

podrh//núť -ne -nú *dok.* передусити; liška ~la všetky sliepky ли́шка передуси́ла вшы́ткы кúркы

podriadený ¹ підряджений, підлеглий, резóртний; ~ orgán підле́глий о́рган

podriaden/ý ² -ého *m* підряджений, покорéний

podriad//it' -í -ia *dok.* підрядити, покорити

podriad//it' sa -i sa -ia sa *dok.* підрядити ся, покорити ся; уступити

podriad//ovat' -uje -ujú *nedok.* підряджувати, покоряти

podriad//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* підряджувати ся, покоряти ся; уступати

podriap//at' -e -u *dok.* 1 *čo* поторгати, росторгати 2 *koho*, *čo* подрapati, пошкрябати

pod//riecť sa -rečie -rečú sa, **podriek//nuť sa** -ne sa -nu sa *dok.* преречі ся, прерікнути ся

podriemkav//at' -a -ajú *nedok. expr.* подримувати, подримкувати

podrob//it' -í -ia *dok.* 1 підрядити, покорити, підманити, уярмити; ~ *krajinu* покорити країну 2 *čomu* піддати, підвергнути; ~ *kritike*, *skúške* підвергнути критиці, покушню

podrob//it' ² -í -ia *dok.* подробити, покыршити, накыршити, роскыршити; ~ *chlieb* подробити хліб, накыршити хліба

podrob//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 підрядити ся, покорити ся; ~ sa *niečej vôle* покорити ся *ábo* подробити ся дачій вóлі 2 *čomu* піддати ся, підступити; ~ sa *operácii* піддати ся операції

podrobiť si p. podrobiť' 1

podrobn//ý подрібний, обшырний, деталний; ~é *správu* подрібны вісті; ~ *rozbor* детална *ábo* подрібна аналіза, подрібний розбір

podrob//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 підряджувати, покоряти, уярмлювати 2 *čomu* (*kritike ap.*) піддати

podrob//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 підряджувати ся, покоряти ся 2 *čomu* піддавати ся

podrobovať si p. podrobovať' 1

područ//ie -ia s залежність, підрядженість ж; *byť v ~í* *niekoho*, *niečoho* бути в залежності од *dakógo*, *dachógo*

podružný другорядний, побóчний, підрядний, неважний; ~á *otázka*

другорядний *вопрóс*; ~ *činiteľ* другорядний фактор

pod//ryť -ryje -ryjú *dok.* 1 підрыти, підкопати 2 *pren.* підорвати, підломити, ослабити; ~ *autoritu* *niekoho* підорвати дачію авторіту; ~ *ryté zdravie* підорване здоров'я

podrýv//at' -a -ajú *nedok.* 1 підривати, підкопувати, підламливати, ослаблювати 2 *pren.* (*autoritu, zdravie ap.*) підривати, підламливати

podrží//at' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* 1 потримати; ~ *kabát* потримати *rérok* 2 охабити (собі); ~ *si otcovský dom* охабити собі отцівський дім *ábo* дім по *otčevi* 3 охоранити, утримати; ~ *si prvenstvo* утримати першість

podsad//a -y *ž 1 pol'nohosp.* підсів; присада; ~ *ďateliny* підсів команіці 2 підсёрсток, курта спідня серсть звірят 3 підсада (яйця підсаджены під квóчку *ábo* гýску)

podsad//it' -í -ia *dok.* посадити квóчку на яйця

podśadz//at' -a -ajú *nedok.* саджати квóчку на яйця

podśankový anat. підчелюстний

podsebný підсідловый; лівий кінь в запрягу; ~ *kôň* підсідловый кінь

podsev -u *m pol'nohosp.* 1 підсів, підсівання 2 підсівне зёрно, підсів

pod//siať -seje -sejú *dok.* підсіяти, підосьяти, присьяти; ~ *do pšenice* *ďatelinu* підосьяти *ábo* присьяти до пшеніці команіцю

podsiev//at' -a -ajú *nedok.* підсівати, присівати

podskak//ovat' -uje -ujú *nedok.* підскакувати **podskoč//it'** -í -ia *dok.* підска́чити; ~ *od radosti* підска́чити од *rádosti* • *srdce mu ~ilo* *od radosti* сёрдце ёму забýхало од *rádosti*

podskupin//a -y *ž* підгрупа

podslizničný i podsliznicový anat. підслизничний

podspánkový anat. підспанковий

podstat//a -y *ž* основа, суть; *головна ábo* *найважніша* *část* *dachógo*, *сущность*; *byť ~ou* *niečoho* бути *osnovov* *dachógo*; *v ~e* *v*

основі, в сущности • **skutková** ~ **trestného** чину основа престъпкы

podstatne prisl. значні, в значній мірі; ~ **zvýšiť** produktivitu práce значні підвищити продуктивність роботи

podstatn/lý значний; важний; основный; ~ **znak** нечогось основный або важный **príznak** дачого; ~ **význam** основне значіння; ~ **rozdiel** основный розділ • ~é meno **gram.** називник, субстантив

podstav/lec -са *m* підставець (*pre sochu* *ap.*)

podstav/liť -і -іа *dok.* підставити; ~ **vedro** *pod* odkvarovú rúru підставити ведро під odkvapový рулу

podsten/lie -іа *s*, **podstienk/la** -у *ž* *p.* **podstien/ok** -ка *m*

podstiell/at' -а -ajú *nedok.* підстеляти

podstielk/la -у *ž* підстілка (для худобы); **slama** на ~у солома на підстілку

podstien/ok -ка *m* підстінок

pod//stlat' -stelie -stelú *dok.* підстелити

podstrč/liť -і -іа *dok.* підсунути, підложити

podstrel/liť -і -іа *dok.* підстрілити • **beží** ако ~ený біжить скоро; лем пята за ним блищать

podstreš/lie -іа *s* підстрішок

podstrih/nút' -не -nú *dok.* підстричі; ~ **vlasý** підстричі волосы/волосы • **má** ~nutý **jazyk** а) він (она) велє говорить; мать язык без костей; б) він (она) за словом до кішені не лізе

podstrkáv/at' -а -ajú, **podstrk//ovat'** -ује -ujú *nedok.* підсувати, підкладати

podstúp/liť -і -іа *dok.* 1 **čo** підступити чому; ~ **trest** підступити покараню; ~ **operáciu** підступити операції, быти оперованим; ~ **prijímacie skúšky** участити ся приймаючих екзамєнів 2 **pereterpíti**, **vyterpíti**, **pereněsti**, **skúsiť**; ~ **muť** знести мұкы, перетерпіти мұкы; ~ **smrť** прияти смерть

podsvet/lie -іа *s* 1 **mytol.** пєкло; другый світ 2 *prep.* дно, сподина (общности)

podsypl/at' -е -ú *dok.* 1 **pod** **čo**, **pod** **koho** підсыпать 2 (*vajcia* *pod* *sliepku*) підложити; ~ **sliepku** підложити яйця під квочку

pod//šiť -šije -šijú *dok.* підшити; ~ **kabát** **kožušinou** підшити кабат кожушинов; ~ **čizmy** підбити чіжмы • **čertom** *al.* **diablom** **podšitý** **človek** хітрый або префіканий чоловік; **človek** **vetrom** **podšitý** вітрополох; у нєго вітор в голові фукать

podšív/at' -а -ajú *nedok.* підшивати

podšívkl/la -у *ž* підшивка; **hodvábna** ~ **kabáta** гадвábна підшивка кабата

podšívkovl/lý підшивковый; ~á **látka** підшивкове полóтно

pod//ťat' -tne -tnú *dok.* підтяти, підрубати; ~ **strom** підтяти стром

podtek/at' -á -ajú *nedok.* **čo** підтікати, натікати *nid* **што**; **voda** ~á *pod* **vrece** *s* **múkou** вода підтікає під мішок з муків

podtext -у *m* підтєкст

pod//tiecť -tečie -tečú *dok.* **čo** підтечі, натечі *nid* **што**

podtín/at' -а -ajú *nedok.* підтинати, підрубувати, підсікати

podtitul -у *m*, **podtitul//ok** -ку *m* підзаголовок

podtlak -у *m* *odb.* підтиск, тиск ниже

атмосферного

podtrhat', podtrhávat' p. podtrhovat'

podtrh/nút' -не -nú *dok.* 1 підторгнути; збити (з **nir**) 2 (*podčiarknut'*) підчерькнути, підкрєслити *aj* *prep.*; ~ **význam** нечогось підчерькнути значіння дачого

podtrh//ovat' -ује -ujú *nedok.* 1 підторговати; збивати (з **nir**) 2 підчерьковати, підкрєслєвати *aj* *prep.*

poduč/liť **sa** -і **sa** -іа *sa* *dok.* підучіти ся

podúch/at' -а -ajú *dok.* подýти, пофукати

podu//jat' **sa** -jme **sa** -jmú *sa* *dok.* **na** **čo** взяти ся, ухопити ся *za* **што**; рішити ся *na* **што**; пустити ся *do* дачого

podu jat/lie -іа *s* **ákcia** *s*, **zачінання** *s*; **smelé** ~ **smělé** **zачінання**; **športové** ~іа шпортóвы **ákcií**

podujím//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* *na čo* брати ся, хাপати ся *за што*; рішати ся *на што*; пушати ся *до чого*

podum//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok. hovor. expr.* подумати (собі), пороздумовати (собі), порозмышляти (собі)

podup//ať -e/-á -ú/-ajú *dok.* подупати, задупати, потолочити; ~ *trávu* потолочити або подупати/подупкати траву

podupk//ať -á -ajú *dok. expr. 1* подупкати, потолочити; ~ *pohami* потолочити ногами **2** *po čom, čo* подупкати, задупкати, затолочити, поступати, пошляпати *што*

podupkáv//ať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* подупковати (собі)

podur//it' -í -ia *dok. expr. 1* выдурити, выгнати, одогнати **2** підогнати, погнати, посурити; ~ *kone* погнати коні/коней; *pože ho* *podur!* ноже/оле/ноле посурь або пожень ты ёго!

podus//it' -í -ia *dok. 1* подусити; *tchor ~il* *sliepy* тхирь подусив курь **2** *kuch.* подусити; *mäso treba ešte* ~ *мясо* треба ішчі подусити

poduška//a -y *ž* заголовков; подушка; *páperová* ~ *пірєва* подушка • *elektrická* ~ *електрична* подушка; *rečiatková* ~ *kanc.* печаткова подушка

poduť *poduje* *podujú* *dok.* подути, пофукати, завяти

podvádz//ať -a -ajú *nedok. koho 1* кламати, циганити, о(б)дурєвати, підводити **2** зраджовати, кламати *кого*; ~ *ženu, muža* зраджовати або кламати жену, мужа

podval -u *m 1* *žel.* підложка, шпала **2** (*maštale*) поміст

podváz//ok -ku *m, obyč. v mn. č. ~ky* штромпадля, штромпадлі; підвязка

podvázkový підвязочный; ~ *pás* підвязочный пас

podvečer¹ -a *m* підвечір, к вечору, присмерком, смєрком, в смєрьку

podvečer² *prísl.* пєред вечором, к вечору, підвечор

podvečern//ý вечірний; ~ *chlad* вечірне охолоджіння; ~é *ticho* вечірне тихо

podvečerom, podvečierkom *p. podvečer*² **podvedom//ie** -ia *psych. s* підсвідомість, інштінкт

podvedomý *psych.* підсвідомый, інштінктивный; ~ *strach* підсвідомый страх; ~ *pohyb* підсвідоме або інштінктивне рушання

podves//ok -ku *m: mozgový* ~ *anat.* ріпофіза

podvia//zať -že -žu *dok.* підв'язати; ~ *púroční šnúru* *lek.* перев'язати пупочну шнурь

pod//viest' -vedie -vedú *dok. koho 1* окламати, обдурити, підвести, ошалити, окабати **2** зрадити, окламати *кого*, бути невірним *дакому*; ~ *manželku, manžel* окламати або підвести жену, мужа

podvíh//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* повставати (*edén po drugím vstavámu*)

podvih//núť -ne -nú *dok.* припідняти, надняти; ~ *hlavu* надняти голову; ~ *dieťa* припідняти дитину

podvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok. 1* підняти ся, встати **2** (*trocha*) припідняти ся

podvod -u *m* клám(аня), обдурєвання, фалзифікація, підфук; *spáchať* ~ зробити підфук; *odhaliť* ~ одкрити клámаня; *žalovať* *niekoho pre* ~ обвинити *дакого* з клámаня, подати до суду на *дакого* жалобу

podvodnícky кламарський, бесхарактерный, нечестный

podvodníctv//o -a *s* клámство, підфук, обдурєвання

podvodníčk//a -y *ž* кламарька, обдурєвачка, злодійка

podvodník -a *m* кламарь, обдурєвач, злодій

podvodn//ý¹ кламливый; *urobiť* *niečo* ~*ým* спрѣсобою зробити *дашто* кламливим способом

podvodn//ý² підводный; ~ *čln* підводна лодька; ~é *miny* підводны міны

podvoj//e -í *ž romn.* дверевый рам

podvojný/ý двойной; ~é účtovníctvo odb. подвóйное учтoвáния, подвóйна бухгалтерiя; ~á sol' chem. подвóйна сiль; ~é zliatiny chem. подвóйное сплавлiня

podvol//it' sa -í sa -ia sa dok. 1 čomu, komu, na čo підрядити ся кóму, чóму; ~ sa obučaji підрядити ся звичаю; ~ sa rozkazu підрядити ся приказу 2 čomu погóдити ся на што; ~ sa operácii погóдити ся áбо рiшити ся на оперáцію

podvol//ovat' sa -uje sa -ujú sa nedok. 1 čomu, komu, na čo підрядити ся кóму, чóму 2 čomu погóдити ся, рiшити ся на што

podvor//it' -í -ia dok. komu полихотiти, покурiзовáти, пофлiртовáти (divčáťu)

podvoz//ok -ka m рам, шассi neskl. s; ~ lietadla шассi ероплáна; ~ auta шассi áбо рам áвта; ~ vagóna рам вагóна; perovaný ~ перовáнный рам

podvratn//ý подрывной; зашкóдницький; ~á činnosť подрывна дiяльнiсть; ~á organizácia зашкóдницька оргáнізація

podvrh//núť -ne -nú dok. підшмарити, підсунути; ~núť list підшмарине письмо

podvýrob//la -y ž ekon. недовыробка, недовыроба, невыпущiня

podvýš//it' -í -ia dok. hovor. підвишити (плат)

podvýživ//la -y ž lek. підвижива, недоїдáня; trpieť ~ou терпiти підвиживов, недоїдáти

podvýživový lek. недоїдáючий, підвижив-вéный

podzám//lok -ku m поселiня наоколо зáмку, підзáмок

podzem//ie -ia s 1 підземéля 2 polit. підпóля, iлeгáлность; odísť do ~ia одийти до підпóля áбо iлeгáлности; pracovať v ~i робити в iлeгáлности

podzemnic//la -e ž bot. apáxíc, земляный áбо кiтáйский óрик

podzemn//ý 1 підземный; ~á chodba підземна хóдба; ~á rieka підземна рiкá; ~á železnica підземна желiзна дорóга, мéтро

2 підпóльный, iлeгáлный; ~á organizácia підпóльна áбо iлeгáлна оргáнізація

podzol -u m odb. підзол, слабородюча зéмля

podzolovan//ie -ia s odb. підзолотворiня

podzolovan//ý odb. підзоловáный; ~á pôda підзоловáна зéмля

podzolový odb. підзолóвый

podžalúdkov//ý anat. піджолудкóвый; ~á žilaza піджолудкóва желéза

poém -u m hud. (симфонiчна) поéма

poém//a -y ž lit. поéма

poet//a -u m kniž. поét

poetický поетiчный

poetik//a -y ž lit. поétика

poetiz//ovat' -uje -ujú nedok. поетизовáти nedok. dok.; передавáти во фóрмi стихá

poetk//a -y ž поétка, поетéса

poéz//ia -ie ž v rôzn. význ. поéзия; ~ a próza поéзия i прóза; antická ~ антiчна поéзия; ~ letného rána поéзия лiтнéго рáна

pofač//ovat' -uje -ujú dok. hovor. пофачовáти, обявzáти, перевязáти, омотáти

po fajč//it' si -í si -ia si dok. покурити

po farb//it' -í -ia dok. 1 перефарбити (вшитко), выфарбити 2 hovor. пошпинити áбо забáбрати фáрбов

po fľak//ovat' -uje -ujú dok. hovor. пофляковáти, забáбрати

po fľk//at' -a -ajú dok. обрызгáти, побрызгáти, опрыскати, покропити, пострiкати

po fřkáv//at' -a -ajú nedok. hovor. (o koňoch) пофыркoвати

po fúk//at' -a -ajú dok. пофúкати, подúти

po fuk//ovat' -uje -ujú nedok. expr. пофúковати, подувáти, дúти

po fuš//ovat' -uje -ujú dok. hovor. показити, збáбрати, сфушовáти

pogazd//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) dok. погаздовáти

pogniav//it' -í -ia dok. помяти, попучiти, помяждити

pogratul//ovat' -uje -ujú dok. komu k čomu поздрáвити кóго з чiм, погратуловáти кóму к чóму

pogrom -u *m* погро́ма ж

pogromist//a -u *m* погро́мник

pogromový погромо́вый

pogum//ovat' -uje -ujú *dok. tech.* погу́мовати

pohád//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* пога́дати ся, розга́дати ся, пова́дити ся, розва́дити ся, погащери́ти ся, погни́вати ся

pohá//dzat' -dže -džu *dok.* 1 пошма́ряти; пометáти; ~ veci do kufra пометáти рі́чі до кúфра 2 росшма́ряти, розметáти • ~ na seba šaty скóро облечі́ ся, наметáти на себе́ шма́ты; ~ do seba jedlo скóро пої́сти, наметáти до себе́ стра́ву

pohadz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 čím підшма́рєвати, підмі́товати *што*; ~ hlavou покы́вовати го́ловов 2 росшма́рєвати, розмі́товати; ~ hračku розмі́товати гра́чки

pohan -a *m* пога́н, язы́чник • hrešiť *al.* нада́ваť ako ~ *hovor. expr.* безбо́жні грі́шити áбо нада́вати, нада́вати áбо грі́шити як пога́н

pohan//a -y ž га́ньба, поту́па

poháň//at' -a -ajú *nedok.* 1 погана́ти, руша́ти, приводи́ти до погы́нання; рага ~а руше́й па́ра погана́ть локомо́тíву; voda ~а mlynské koleso во́да женé мли́нське ко́лесо 2 гна́ти, погана́ти; ~ kravu na jarmok гна́ти коро́ву на ярма́рок 3 погана́ти (ко́ні), бы́ти погана́чом 4 гна́ти, підгана́ти; ~ kone do svalu гна́ти ко́ні до цва́лу; ~ niekoho do гра́се гна́ти да́кого до робо́ты

pohanen//ie -ia *s* погана́ння, га́ньба, поту́па

pohan//it' -í -ia *dok.* погана́ти, пони́жити, потупи́ти, ура́зити

pohank//a -y ž пога́нка, язы́чниця

poháňk//a -y ž тата́рка

poháňkov//ý тата́рча́ний; ~á kaša тата́рча́на ка́ша; ~ med тата́рча́ний ме́д

pohanský пога́ньський, язы́чницький

pohár -a *m* 1 по́гар, бока́л; по́гарик, шта́мперли́к; vínový ~ вино́вый по́гар, по́гар на вино́; pivový ~ пиво́вый по́гар; vypit' ~ vodu выпити́ по́гар во́ды; dvíhať ~ на zdravie niekoho підни́мати по́гар на здо́ров'я да́кого 2 скля́нка, фля́шка,

фля́шка (*скле́няна*); ~ zaváraniny скля́нка зава́рянину; ~ kompótu скля́нка áбо фля́шка ко́мпоту 3 *šport.* по́гар; putovný ~ путо́вный по́гар • pri ~i *hovor.* при по́гаріку; chytiť sa ~а ухопи́ти ся по́гара, за́пити, за́чати пи́ти; rád pozerá ~om na dno *hovor. žart.* він люби́ть выпити́, він люби́ть загля́нути на дно по́гара; nazrel hlboko do ~а він на́пив ся, він запо́зерав ся на дно по́гара; búrka v ~i vodu *iron.* бу́ря в по́гарі во́ды

pohárik -a *m* *zdrob.* по́гарик; шта́мперли́чок • chuťové ~y *anat.* смако́вы по́гаріки

pohárník -a *m* *hist.* ча́шник

pohárovitý пога́рови́тый

pohárov//ý: ~é stretnutie *šport.* стрі́тну́тя о по́гар

pohas//núť -ne -nú *dok.* пога́снути; lampa ~la ла́мпа пога́сла; veselosť ~la весе́лость пога́сла

pohašter//it' sa -í sa -ia sa *dok.* пога́дати ся, погащі́рити ся, пова́дити ся, погни́вати ся, розгни́вати ся

pohľad -u *m* 1 по́гляд, взгля́д, ви́зор; prenikavý, skúmový ~ про́ника́вий, зведа́вий по́гляд; podozrievavý ~ підозрі́ва́вий по́гляд; zlostný ~ зло́стний ви́зор; на prvý ~ на пе́рший по́гляд, з пе́ршого по́гляду; hodiť ~ на niekoho шма́рити по́гляд на да́кого; premerať niekoho ~om зми́рати по́глядом áбо оча́ми да́кого 2 ви́гляд; odtiaľto je krásny ~ на more о́дты пре́красний ви́гляд на мо́ре 3 *na čo* по́гляд, то́чка зо́ру, аспе́кт *на што*; vedecký ~ на niečo нау́чний по́гляд на да́што

pohľad//at' -á -ajú *dok.* погля́дати, погледáти

pohľadáv//a -y ž вы́мога; peňažná ~ пі́няжна вы́мога; nedobytná ~ безна́дійна вы́мога

pohlad//it' -í -ia *dok.* погла́дити, погла́дкати; ~ po hlave погла́дити по го́лові

pohladkať *expr. p.* погла́диť

pohľadník//a -e ž погля́дні́ця

pohlavár -a *m* 1 начальник, вождь 2 *pejor.* поглаварь; ведучий; апаратник

pohlav//ie -ia *s* 1 *biol.* пол; mužské, ženské ~ *hovor.* мужский, женский пол; osoby oboch ~i osoby oboch póliv 2 половый або інтимный орган • nežné, slabé, krásne ~ ніжний, слабый, прекрасный пол; silné ~ сильный пол

pohlavn//ý половой, сексуальный, интимный; ~á zrelosť поло́ва зрі́лость; ~ život половой або інтимный живот; ~ pud половой инстинкт; ~é bunky половы клетки; ~é rozmnožovanie поло́ве размно́жованя; ~é choroby *lek.* половы хвороты

pohlav//lok -ku *m kniž. zastar.* за́ухо, фа́цка

pohlčovač -a *m odb.* абсо́рбер, погло́човач *m*

pohlč//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 абсорбовати, погло́човати *nedok. dok.*, всавати до себе, впивати; biele krvinky ~ujú baktérie лейко́циты погло́чуют бакте́рии; ~ vlahu погло́човати або впивати во́лгкість або вла́гу 2 *pren.* гылта́ти, перегылта́ти; запо́вняти, забе́рати; práca ~uje všetok jeho čas робо́та гылта́ть або забе́рать вы́шток є́го час

pohl//tat' -се -сú *dok. expr.* згылтнути, прогылтнути, з'їсти, жоже́рти, поже́рти

pohl//it' -í -ia *dok.* 1 абсорбовати *nedok. dok.*, вса́ти, впи́ти; набра́ти до себе; pôda ~ila vlahu зе́мля впи́ла вла́гу 2 *pren.* поглоти́ти; more ho ~ilo móре поглоти́ло є́го; nos *al.* tma ho ~ila ні́ч або тма є́го поглоти́ла • akoby ho bola zem ~ila як бы́ під зе́млю провали́в ся

pohluš//it' -í -ia *dok. expr.* поглу́штити, позабива́ти, перебити́, за́бити

pohnat' ро́женіе ро́женú *dok.* погна́ти; ~ kone погна́ти ко́ні; ~ niekoho pred súd погна́ти дако́го пе́ред суд; ~ niekoho na zodpovednosť погна́ти дако́го к одпо́відности

pohne//at' -á -ajú *dok.* нагні́вати, назло́сити

pohne//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* погні́вати ся, пова́дити ся, пога́дати ся

pohniezd//it' sa -i sa -ia sa *dok.* погні́здити ся; ~ sa na stoličke погні́здити ся на сті́лці

pohnit' pohnije pohníj *dok.* погнито́, згнито́

pohnoj//it' -í -a *dok.* погно́їти; ~ pole maštalným hnojom погно́їти стайне́вым гно́єм

pohnúť pohne pohnú *dok.* 1 *čim* погну́ти, гну́ти; кывну́ти; ~ hlavou погну́ти го́лову; ~ prstami погну́ти па́льцями 2 *čim (z miesta)* підня́ти *што*; ~ kameňom погну́ти ка́мінєм, підня́ти з місця ка́мінь; tou skriňou ani nepohneš тов скринё́в а́ни не по́гнеш 3 *koho, kým* погну́ти, до́яти, погну́ти ко́го, поді́яти *на кого*; ~ niekoho prosbami, slzami до́яти дако́го про́сьбами, слы́зами 4 *koho k čomu* надхну́ти, прину́тити; k tomu ma pohli okolnosti к то́му ме́не прину́тила си́туа́ція 5 *čo* пу́стити, приве́сти до погы́на́ня; ~ turbínu приве́сти до хо́ду турбі́ны, спу́стити турбі́ны 6 *koho expr.* попо́нагати □ ~ rozumom погну́ти розу́мом або моз́рами; ani prstom nepohol а́ни па́льце́м не погну́в; ani brvou *al.* ani okom nepohol а́ни о́ком не мі́гнув; pohni kostrou! *hovor. expr.* погний ко́стров!; to ma *al.* to mnou nepohne то́то ме́не а́ни не по́гне

pohnúť sa pohne sa pohnú sa *dok.* 1 погну́ти ся 2 (*posunúť sa*) підня́ти ся 3 підня́ти ся з місця, погну́ти ся; vlak sa pohol вла́к погну́в ся; auto sa pohlo а́вто по́гло ся 4 при́йти до погы́на́ня; stroje sa pohli маши́ны по́гли ся; motor sa pohol мо́тор зача́в іти 5 (*len v zápore*) *expr.* оды́йти; ani som sa nepohol od chorého я́ а́ни на кро́к або а́ни на ми́нүту не одходи́в од хво́рого • srdce sa mu pohlo ды́рґло є́го до се́рдця, він почу́вствова́в жа́лость; svedomie sa mu pohlo він почу́вствова́в угры́зі́ня со́вісти; nech sa mu (ani) vlas na hlave nepohne най́ є́му а́ни во́лос на го́лові не по́гне ся; bez vetra sa ani list nepohne [*prisl.*] без ві́тру а́ни листок не по́гне ся; нет ды́му без о́гня

pohnute *púrl.* доїма́во, емоціо́на́лні, взруше́ні; *hovoriť* ~ говорити взруше́ні

pohnut//ie -ia s 1 погну́тя; *stáť bez* ~ia стояти без погну́тя 2 взруші́ня с, емо́ція ж, дотя́ с; s ~ím з дотя́єм, дотя́о

pohnútk//a -y ž побуджі́ня, мо́тів

pohnuto *p.* **pohnutie**

pohnut//ý 1 дотя́тий, взруше́нений; ~ým hlasom взруше́ним го́лосом 2 бурли́вий, ру́шний, неспо́кійний; ~é udalosti ру́шны приго́ды; ~é časy бурли́вы а́бо неспо́кійны часы

pohod//a -y ž 1 до́бра погóда; *slnečná* ~ со́лнечна погóда 2 (душе́вний) спо́кій, по́кій

pohod//it' -i -ia *dok.* 1 *čím* кывну́ти, ма́хнути, зашма́рити; ~ hlavou кывну́ти го́ловов; *kôň ~il chvostom* кинь ма́хнув хво́стом 2 шма́рити, одшма́рити; ~ knihu шма́рити книгу • ~ené dieťa зашма́рена ді́тина; ~ rukou nad niekým, niečím ма́хнути руко́в на да́кого, на да́што; ~ plesom стисну́ти плеча́ми

pohodl//ie -ia s погóда, ви́года, ко́мфорт, лу́ксус; *urobiť si* ~ *hovor.* ма́ти погóду, зроби́ти со́бі ко́мфорт

pohodln//ý 1 комфо́ртний, прие́мний; ~ fotel комфо́ртне крэ́сло; ~ byt прие́мне быва́ня 2 (o *odeve, obuvi*) прие́мний, во́льний, практі́чний 3 розма́зана́ний, згі́чканий, лі́нивий; ~ člověk розма́зана́ний чоло́вік 4 прие́мний, незатя́жений, неуна́вний; ~á grása прие́мна робо́та

pohod//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* s kým зго́дну́ти ся, дої́днати ся, зне́сти ся

pohojd//ať -á -ajú *dok.* погóйда́ти, поко́лыса́ти; ~ dieťa поко́лыса́ти ді́тину

pohojd//ať sa á sa -ajú sa *dok.* погóйда́ти ся, поко́лыса́ти ся

pohon¹ -u *m tech.* погы́нання, мо́тор; *požný* ~ но́же погы́нання; *elektrický* ~ електри́чний мо́тор

pohon² -u *m* 1 полёва́ня, нагання́, ловлі́ня 2 нагання́, згання́, бі́гання

pohonič -a *m* погана́ч (худо́бы)

pohonn//ý: ~é látky па́ливо; ~ motor жену́чий мо́тор; ~á sila жену́ча сила

pohorell//ec -ca *m* погору́їлець

pohorenisk//o -a s погору́ениско, по́піл

pohor//ie -ia s погору́я, го́ры

pohor//iet' -i -ia *dok.* 1 згору́їти 2 *hovor. expr.* погору́їти, не походи́ти, бламова́ти ся, ма́ти неу́спіх

pohorsk//ý підгі́рський; ~á dedina підгі́рське се́ло

pohoršene *prisl.* нагні́вано, назло́щено, побу́рюючо

pohoršen//ie -ia s гні́в, назло́щина, побу́ріння; *vzbudit' al. vyvolať* ~ виклика́ти побу́ріння

pohoršený нагні́ваний, побу́рений, назло́щений

pohorš//it' -i -ia *dok.* 1 чо́ погі́ршати, згі́ршати, покази́ти 2 *koho* побу́рити, назло́стити ко́го, виклика́ти побу́ріння

pohorš//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 погі́ршати ся, згі́ршати ся, покази́ти ся; *jeho choroba sa ~ila* є́ро хворóта згі́ршила ся 2 *nad kým, čím, na kom, čom* назло́стити ся на *чім, кі́м*; нагні́вати ся, побу́рити ся

pohoršliv//ý погі́ршую́чий, побу́рюю́чий, взбу́джую́чий погору́шіння, одсу́джую́чий; ~é správanie погі́ршую́че поводи́ння

pohorš//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 чо́ погі́ршовати, покази́ти 2 *koho* побу́рєвати, назло́щовати ко́го, виклика́вати да́чіс побу́рєва́ня

pohorš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 згі́ршовати ся 2 *nad kým, čím, na kom, čom* побу́рєвати ся *кым, чім*

pohosten//ie -ia s пого́щина

pohostinnos//t' -ti ž пого́стинность ж

pohostinný пого́стинний

pohostinsk//ý 1 *div.* пого́стинний, гостё́вський; ~é vystúpenie гостё́вське выступлі́ня; ~é predstavenie гостё́вське представлі́ня 2 служа́чий для о́бщностного стравова́ня; ~é závody заво́ды о́бщностного стравова́ня, рештавра́ція

pohostinstv//o -a s рештавра́ція

pohost//it' -i -ia *dok.* пого́стити

pohotovo, pohotove *prisl.* 1 погото́во, вынаходливо, 3 вынаходливостёв; ~ odpovedať погото́во а́бо остроу́мні одповіда́ти 2 (*šikovne*) ско́ро, напото́во; ~ niečo vybaviť ско́ро дашо́ сповнити 3 (*naporúdzi*) напото́во

pohotovosť /t/ -ti ž 1 вынаходливость, шіко́вность, ско́рость ж; ге́ні́ска ~ вынаходливость ора́тора 2 погото́вость; бо́юва ~ боёва погото́вость; byť v -ti быти в (боёви́й) погото́вости 3 *hovor.* ско́рость; ~tná lekárska služba ско́ра ліка́рська служба

pohotovosťn /ly voj. дежу́рный; ~á jednotka дежу́рна часть • ~á lekárska služba ско́ра ліка́рська по́міч а́бо служба

pohotov /ly вынаходливый, погото́вый, ско́рый, опера́тивный; ~á odpoveď погото́ва о́дповідь

pohov -u *m šport.* voj. во́льно; stať v ~e стояти во́льно; pohov! по́гов! (ро́сказ)

pohov /lieť si -ie si -eju si *dok.* одпочі́нути, оддыхну́ти

pohovk /a -u ž діва́н

pohovor -u *m* погово́р, бісі́да; prijímací ~ принима́ющий погово́р; ~ poslancov s voličmi бісі́да посла́нців з волите́лями

pohovor /liť -í -ia *dok.* 1 *čo, čo o kom, o čom* погово́рити, нагово́рити, нароспра́вляти, ната́рати; ~ zbytočnosti ната́рати, нагово́рити тарани́н 2 **pohovoriť si** s kým погово́рити, побісі́довати; ~ si s niekým od srdca, so srdca, z duše погово́рити а́бо побісі́довати собі́ з да́ким од се́рдця, зо се́рдця, од ду́шы

pohrab /at' -e -ú *dok.* 1 погра́бати, згра́бати; ~ seno, suché listie погра́бати сі́но, сухе́ листья 2 оброби́ти гра́блями; почи́стити гра́блями; ~ chodníky v parku почи́тити гра́блями доро́жки в па́рку

pohrabk /ly -ov *m romn.* погра́бки, позбе́рьки *romn. (nár.)*

pohranič /ie -ia s погра́ні́ча, погра́ні́чна о́бласть; žiť v ~í жы́ти в погра́ні́чній о́бласті

pohraničnik -a *m* погра́ні́чник

pohraničn /ly погра́ні́чний; ~é mesto погра́ні́чне мі́сто; ~é pásmo погра́ні́чна зо́на; ~á stráž погра́ні́чна ва́рта, погра́ні́чники; malý ~ styk *hovor.* во́льний погра́ні́чний пе́рехід

pohr /at' sa -á sa -ajú sa *dok.* погра́ти ся; ~ s bábkou погра́ти ся з по́пков

pohráv /at' -a -ajú *nedok.* погра́вати, гра́ти; úsmev mu ~a na tvári ўсмі́в ёму́ погра́вать на лиці́/на тва́рі

pohráv /at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* s čím погра́вати ся, гра́ти ся з чі́м; ~ sa s vejárom погра́вати ся з ве́яром • ~ sa so životom *hovor.* погра́вати ся з жы́вотом

pohrdan /ie -ia s знева́жіня, опровержі́ня, і́гно́рова́ня, невни́ма́ня; pozerat' sa na niekoho s ~ím одно́сити ся ку́ да́кому з опове́ржі́нєм, позе́рати на да́кого знева́жливо а́бо з презрі́нєм, і́гно́рова́ти да́кого

pohrd /at' -a -ajú *nedok.* kým, čím знева́жовати, і́гно́рова́ти, опове́рговати; ~ nebezpečenstvom і́гно́рова́ти небезпе́чность

pohrdavý, pohrdlivý знева́жуючий, і́гно́руючий, опове́ргуючий, презира́ючий; ~ úsmev опове́ргуючий ўсмі́в; ~ pohľad і́гно́руючий по́гляд

pohrd /núť -ne -nú *dok.* kým, čím знева́жыти, зі́гно́рова́ти

pohreb -u *m* по́ргі́б, похова́ня; občiansky ~ гра́жданський по́ргі́б; štátny ~ держа́вний по́ргі́б

pohrebisk /o -a s, **pohrebi** /šte -šťa s *odb.* (мі́сце) похова́ня, ці́нтерь

pohrebn /ly по́ргі́бний; ~ voz по́ргі́бне а́вто, катафа́лк; ~ sprievod по́ргі́бне спрова́джаня; ~é slovo надѓробне сло́во; ~é zvuky по́ргі́бны звы́кы; ~ ústav по́ргі́бна спра́ва

pohrob /ok -ka *m* ді́тина, наро́джена по сме́рті ві́тця/отця́

pohrom /a -u ž бі́да, катастро́фа, неща́стя; živelná ~ приро́дне неща́стя

pohromade *prísl.* погромáді, доведна, ведно; *držať sa* ~ тримати ся погромáді; *má peniaze* ~ тримле пінязі доведна; *všetci sú už* ~ вшыты уж зыйшли ся áбо уж погромáді • *nemá všetkých* ~ *hovor.* він (она) не мать вшыткых дóма

pohroz//it' (sa) -i (sa) -ia (sa) *dok.* погрозити, погрозити ся, пригрозити; ~ *niekomu prstom* погрозити дакому пáлцём; ~ *niekomu trestom* пригрозити дакому покара́нём

pohrudnic//a -e *ž anat.* погрудніця; *zápal* ~e *lek.* запаліня погрудніці

pohrudnicov//lý *anat.* погруднічѣвый; ~á *dutina* погруднічѣва пóлость

pohrúž//it' -i -ia *dok.* понорити, потопити

pohrúž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 погрузыти ся, понорити ся, потопити ся; ~ *sa do vody* понорити ся до во́ды 2 понорити ся, вглубити ся, врыти ся, сконцентрова́ти ся; ~ *do spomienok* вглубити ся до вспоми́нaнь; ~ *sa do čítania* понорити ся áбо вглубити ся до чи́тaнь; ~ *sa do knihy* зарыти ся до кни́жки; ~ *sa do seba* сконцентрова́ти ся, вглубити ся до се́бе

pohruž//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 погрúжовати, понорѣвати, потоплѣвати 2 *pren.* погрúжовати ся, вглубляти ся, концентрова́ти ся

pohryz//núť -ne -nú *dok.* погрызти, покусáти; *ukúsiť*; *pes ho pohryzol* пес покусáв ёго, ёго покусáв пeс

pohryžť *pohryzie pohryzú dok.* погрызти, розгрызти, пожúвати, розжúвати, пережúвати

pohuck//ať -á -ajú *dok.* *na koho* погúцкати, поштвáти; ~ *psa* погúцкати пса

pohundr//ať (si) -e (si) -ú (si) *dok.* *na koho, čo i bezpredm.* погúндрати, пошóмрати; зарéптати; завырчáти

pohundráv//ať -a -ajú *nedok.* *na koho, čo i bezpredm.* погúндровати, пошóмровати; ре́птати; вырчáти

pohúť/ať -a -ajú *dok.* *o kom, čom i bezpredm.* *hovor.* подúмати, пороздúмовати, поувáжовати

pohúžvaný *expr.* погúжванный, покорчѣный, скорчѣый, докорчѣный

pohúžv//ať -e/-a -u/-ajú *dok.* *expr.* погúжвати, покорчáти, скорчáти, докорчáти; ~ *papier* покорчáти пáпирь; ~ *obrus* покорчáти óбрус

pohvzd//ať (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* посвистáти, посвистáти

pohvzd//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.* *expr.* посвистовати; ~ *si pesničku* посвистовати (собі) співа́нку

pohyb -u *m* рушáня, погы́нaньa; *graciózne* ~у граціóзны погы́нaньa; ~ *hodinovej ručičky* рушáня годинóвой стрі́лки; *otáčavý al. rotačný* ~ округóве погы́нaньa, оберта́ня; *uviesť do* ~у привéсти до погы́нaньa • ~ *cién ekon.* колысáня ці́н; ~ *reňazí odb.* пі́няжне оберта́ня; ~ *obyvatelstva* мі́грація жы́тельства

pohýb//ať -e -u *dok.* погы́нати, покывати; ~ *rukami, nohami* погы́нати áбо покывати рука́ми, нога́ми • ~ *rozumom* погы́нати мозга́ми

pohýb//ať sa -e sa -u sa *dok.* 1 погнúти ся, покывати ся, порушáти ся 2 погнúти ся áбо рúшыти ся з місця, зачати іти

pohybliv//ý 1 погы́наючий ся, погы́наючий; ~é *schody* екскалáтор; ~ *cieľ odb.* погы́наючий ся ці́ль; ~é *ceny* колысáвы ці́ны; ~ *prízvuk lingv.* перехóдный акцѣнт áбо притиск 2 жы́вый, гнúчий, погы́наючий; ~ *človek* жы́вый áбо погы́наючий ся чоловiк; ~é *prsty* погы́наючі áбо шiкóвны пáлці

pohyb//ovat' -uje -ujú *nedok.* *čím* погы́нати

pohyb//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 погы́нати ся, рушáти ся; *jej pery sa* ~ovalí ей гáмбы рушáли ся; ~ *ľarbavo* рушáти ся тарбáво; *zem sa* ~uje okolo svojej osi зéмля крúтить ся óколо сво́ей óси 2 стримовати ся, находити ся; ~ *sa na čerstvom vzduchu* стримовати ся на свiжiм áбо черствiм во́здуси 3 (*v určitej spoločnosti*) крúтити ся; ~ *sa v divadelných kruhoch* крúтити ся в

театральных кру́гах **4** (*kolísať sa v určitom rozpätí*) колыса́ти ся; teplota sa ~uje od... do... тепло́та а́бо температу́ра колыше ся од... до... • ~ sa v zakliatom kruhu ходити по закля́тім кру́зі

pohybov//ý погына́ючий, руша́ючий; ~é ústroje о́рганы погына́ня; ~á energia погына́юча ене́ргія • ~é hry погына́ючі гри; ~á výchova *div.* сцені́чне погына́ня, рі́тміка, рі́тмічна выхова (*актэ́рыя*)

pohýn//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čím* погына́ти, руша́ти **2** *čím (z miesta)* погына́ти, посува́ти, переми́щувати, пересува́ти **3** *koho, kým* доту́лити ся ко́го, діяти на ко́го **4** *koho k čomu* повзбу́джувати, прину́чувати **5** *čo* пу́щати, приводити до руша́ня • ~ rozumom погына́ти мозга́ми

pohýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*posúvať sa*) посува́ти ся, погына́ти ся **2** погына́ти ся з місця, руша́ти ся; vlak, auto sa ~a влак, а́вто погына́ть ся **3** приходити до погына́ня

pohyl//núť -nie -nú *dok.* погыну́ти, загыну́ти (*о вшы́ткых, мно́гих*)

pochábeľ -a *m expr.* вітропо́лох, пояше́нець, бла́зон, стрі́лений, па́яць

pochab//ieť sa -ie sa -eju sa *nedok. expr.* **1** шалі́ти ся, блазнити ся, робити глупо́сти **2** *za kým, čím* блазнити ся, сходити з розу́му *за кым*

pochab//ý **1** ду́рний, помете́ний, ша́лений, блазний **2** *expr.* хворомы́селный, ша́лений, помете́ний; нерозу́мный; ~é dievča легкомы́селне дівча; ~é reči, myšlienky нерозу́мны речі, думкы; ~á láska нерозва́жна, нерозу́мна любо́в **3** *za kým* легкова́жный ку ко́му

pochádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** походити, быти ро́дом; ~a z Medzilaboriec він походи́ть а́бо ро́дом з Меджіла́борець **2** походити; originál ~a z desiateho storočia оригіна́л походи́ть з десятого стороча

pochechtáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* похе́хтовати ся

pochlap//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* похло́пити ся, набра́ти ся му́жності, позбера́ти ся ду́хом

pochlebník -a *m* підлизовач, лишка *m*, пятилизач

pochlebný лихоти́вий, улесли́вий, підлиза́вий, пятилизавый

pochlebovač p. pochlebník

pochlebovačný p. pochlebný

pochleb//ovať -uje -ujú *nedok.* кому́ лихоти́ти ко́му, лишкати ся, підлизовати ся, поклонковати

pochlipkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похли́пковати, по троше́чки хли́пкати

pochlp//iť -í -ia *dok.* замота́ти, заузлити, пострапати́ти; ~ vlasy замота́ти во́лосы; ~ srsť пострапати́ти се́рсть

pochmúrn//y **1** похму́рний, зятягну́тий хма́рами, хма́рний, хму́рний; ~ deň хма́рний а́бо хму́рний де́нь; ~é počasie хма́рна пого́да **2** темний, хма́рний, захма́рений; ~e ulice хма́рны у́лиці; ~ les темный лі́с; ~ dom хму́рний дім **3** *pren.* заста́раний; смутный, захму́рений; ~a tvár заста́рана а́бо смутна́ тварь; ~ človek заста́раний чолові́к; ~e myšlienky смутны думкы

pochod -u *m* **1** марш, по́ход; parádny ~ славно́стный а́бо церемоніа́льний марш; ~om - v ~! кро́ком марш! **2** проце́сія, по́ход; triumfálny ~ триумфа́льний по́ход **3** *hud.* марш; smutočný ~ трау́рний а́бо погри́бный марш **4** *odb.* проце́с; výrobný, technologický ~ выробный, техноло́гічний проце́с; horotvorné ~y *geol.* горотво́рны проце́сы; chemický ~ *chem.* хемі́чна реа́кція **5** *pren.* проце́с, ход розвиту́; ~ myšlienok проце́с дума́ня а́бо мышлі́ня • ísť husacím ~om іти гуся́чим кро́ком

pochod//eň -ne *ž kniž.* фа́кля, смо́лоскі́па

pocodiť¹ p. pochádzať

pochod//iť² -í -ia *dok.* **1** чо́обы́ти, походи́ти; ~il celý svet він обышо́в ці́лий сві́т **2** *koho, čo* обы́ти (*вшы́ткых, вшы́тко*); ~il všetky obchody, všetkých známych він обышо́в

вшыткы обходы, вшыткых знакомых **3** по *čom* (*trochu*) походити, погуляти; ~ по *dome* походити по домі; ~ по *meste* походити або погуляти по місті **4** добити ся сво́его; *dobre* ~il він добрі походив; *zle* ~il він зле походить

pochod//ovať -uje -ujú *nedok.* походова́ти, марші́рова́ти

pochodov//ý маршовый, походо́вый; ~ *krok* походо́вый крок; ~á *pieseň* походо́ва спі́ванка; ~ *útvár voj.* походо́ва часть

pochop -u *m hovor.* поня́тя, предста́ва; *nemá o tom ani* ~u і поня́тя о тім не ма́ть, не розу́мьть ся то́му

pochopen//ie -ia *s* похо́пі́ня, поро́зумі́ня; *má* ~ *pre to* він ма́ть поро́зумі́ня о тім, він розу́мьть то́му, він спосо́бный поро́зуми́ти то́то; *nájsť u niekoho* ~ на́йти поро́зумі́ня у дако́го

pochop//iť -í -ia *dok.* поро́зуми́ти; ~ *otázku* поро́зуми́ти вопрóс; ~ *niekoho* поро́зуми́ти дако́го

pochopiteľne 1 prísl. я́сні, зро́зумі́ло **2 čast.** пра́вда, ве́ру, фа́кт, приро́дні, напе́вно, наі́сні, наі́сто

pochopiteľn//ý я́сный, правди́вый, досту́пный поро́зумі́ню; *z* ~ých *dôvodov* з я́сных причи́н

pochor//ieť -ie -eju *dok.* похво́рі́ти; *všetky deti* ~eli вшы́ткы ді́ти похво́рі́ли

pochov//ať¹ -á -ajú *dok.* похова́ти

pochov//ať² -a -ajú *dok.* корми́ти, покорми́ти (*дая́кий час*)

pochováv//ať -a -ajú *nedok.* похо́вовати

pochôdzk//a -y *ž* пообхо́джі́ня, обы́йді́ня

pochôdzkár -a *m žel.* обхо́джова́ч; *traťový* ~ желе́зничный обхо́джова́ч

pochrapkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похра́п-ковати

pochróm//ovať -uje -ujú *dok. tech.* похро́мовати, покрити ве́рстово́в хро́му

pochrúm//ať -e/-a -ul-ajú *dok. expr.* похру́м-кати, погры́зти

pochrumkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* похру́м-ковати, гры́зти

pochud//núť -ne -nú *dok. expr.* (троше́чки) похуди́ти, сху́днути

pochutin//a -y *ž kuch.* присма́ковина (*nonéрь, оцём i m. n.*)

pochut//iť -í -ia *dok.* посма́ковати, бы́ти по сма́ку

pochut//iť si -í si -ia si *dok. na čom* посма́ковати со́бі, по́йти зо сма́ком да́што

pochút'k//a -y *ž* лако́їнка, деліка́тес

pochutnať si p. pochutiť si

pochutnáv//ať si -a si -ajú si *nedok. na čom* посма́ковати со́бі *на чім*, ї́сти зо сма́ком *што*

pochvall//a -y *ž* похва́ла; *dostať* ~u доста́ти похва́лу, бы́ти похва́лє́ным

pochválen arch. сла́ва Ісýсу Хри́сту (*приві́таня като́ликів i правосла́вних*) • *aké* ~, *také naveky amen* [*prísl.*] як авкне́ ся, так і откли́кне ся; *jaké* сла́ва, *také* наві́кы амі́нь

pochvál//iť -í -ia *dok.* похва́лити

pochvál//iť sa -i sa -ia sa *dok.* похва́лити ся

pochvalný похва́льний; ~ *list* похва́льний лист, похва́лна гра́мота

pochvaľ//ovať -uje -ujú *nedok. koho,* *čo* похва́ле́вати *kóго, што,* до́брі *áбо* похва́льні одкли́ковати ся *о кі́м, чім*

pochvaľ//ovať si -uje si -ujú si *nedok. čo expr.* похва́ле́вати, хва́лити

pochvas//ať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok. čím pejor.* похва́ста́ти ся, похва́лити ся

pochyb//a -y *ž obyč. v mn. č. -y* похы́бованя; *mať* ~у, *byť* на ~ách спо́хыбовати, похы́бовати; *niet pochyb, že...* не́т похы́б, же...

pochybený помы́лений, хы́бный, кла́мный **pochyb//iť** -í -ia *dok.* помы́лити ся, зроби́ти хы́бу, зроби́ти мы́льный кро́к

pochybnos//ť -ti *ž* похы́бованя; *vzbudiť* ~ti вы́кликати спо́хыбованя; *nad všetky* ~ti над вшы́ткы спо́хыбованя

pochybn//ý похы́буючий; *v* ~ých *případoch* в спо́хыбую́чих наго́дах; ~á *povest'* спо́хыбую́ча по́вість *áбо* репу́та́ція

pochybovačný похыбуючий, скептічний, недовірюючий; ~ úsmev скептічний усмів; ~ človek недовірюючий чоловік, скептік

pochyb//ovať -uje -ujú *nedok.* о *kom, čom* похыбовати о *kim, čim*; ~ о *správnosti* пієчо́го похыбовати о *správnosti* дачо́го

pochýlený наклонёный, нагнутый, нахылений

pochyt//ať -á -ajú *dok.* 1 поімáти, побра́ти, ухóпити, взяти; *všetci ~ali zbrane* вшыткы ухóпили збра́ни 2 поімáти, поха́пати; ~ *všetkých psov* поімáти вшыткых псів

pochyt//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* *za čo* ухóпити ся, поімáти ся; ~ *sa za ruku* ухóпити ся за рýкы, взяти еде́н дру́гого за рýкы

pochyt//iť -í -ia *dok.* 1 ухóпити; ~ *pôž* ухóпити но́жик 2 пере́йняти, осво́їти, нау́чити ся; *tento zvyk som ~il od matky* тот на́вык я пере́йняв од ма́мы 3 *koho* напа́сти на ко́го; ~il *ho kašeľ* ухóпив ся ё́го ка́шель, він зака́шлав ся; ~ila *ho zimnica* ё́го ухóпила тряшка 4 *koho* оволоді́ти *кым*, ухóпити ко́го; ~ *ho hnev, strach* оволоді́в ним гні́в, стра́х

pochyt//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *s kým expr. i bezpredm.* (*pustiť sa do seba*) 1 ухóпити ся, дати ся до биткы 2 пустити ся до га́дки, зачати ва́дити ся, пова́дити ся

poihr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* погра́ти ся; ~ *sa s deťmi* погра́ти ся з ді́тми

poihrávať (sa) p. pohrávať (sa)

poinform//ovať -uje -ujú *dok.* поінформова́ти, інформова́ти; познако́мити

poinform//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* поінформова́ти ся, выпро́шовати ся, спроси́ти ся

point//a [poenta] -y ž основна́ дýмка, основна́ іде́я (*teóru*); мора́ль ж (*báchni*); сі́ль ж (*ostroty, epigrámy*)

point//ovať [poent-] -uje -ujú *nedok. dok.* заостря́ти/заостри́ти а́бо підче́рьковати/підче́рькну́ти основну́ дýмку а́бо іде́ю

poisk//ať -a -ajú *dok.* (*v hlave, vo vlasoch*) погляда́ти (*во во́лосах, в го́лові, в шма́тах*) (*обыча́йні у́шы а́бо б́лыхы*)

poisten//ec -ca *m* поісте́нець

poisten//ie -ia *s* поіщи́ня; ~ *majetku* поіщи́ня ма́еткы; ~ *proti ohňu* поіщи́ня проті́в огня; поіщи́ня ба́ража́; *sociálne* ~ со́ціа́льне поіщи́ня; *nemocenské* ~ поіщи́ня з наго́ды хворо́ты; *národné* ~ наро́дне поіщи́ня

poistenk//a -y ž поістка

poisten//ý -ého *m práv.* поіще́ный

poist//iť -í -ia *dok.* поістити; ~ *dom* поістити ді́м; ~ *na život* поістити (свйй) живо́т

poist//iť sa -í sa -ia sa *dok.* поістити ся; ~ *sa proti úrazu* поістити ся проті́в порані́ня

poistiteľ -a *m práv.* поісте́вач

poistk//a -y ž 1 *odb.* поістка; *uzavrieť životnú ~u* запе́рти поісткы на свйй живо́т 2 *hovor.* поістка, поістна премо́ія, поістна сýма 3 *tech.* поіщи́ня да́чо́го; выпина́ч; ~ *sa vypálila* поістка пере́горі́ла; ~ *na puške* поістка на пу́шкы

poistn//é -ého *s* 1 поістне, поістный поплáток 2 поістна премо́ія, поістка

poistník -a *m práv.* поістник *m*

poistn//ý 1 *v rôzn. význ.* поістный; ~á *suma* поістна сýма; ~á *doba* поістный час; ~á *prémia* поістна премо́ія; ~á *zásoba* поістне засоби́ня; ~é *fondy* поістны фо́нды 2 *tech.* поістю́ючий; ~ *ventil* поіщу́ючий ве́нтіл, поіщу́юча кла́пка

poist//ovač//i 1 поіщу́ючий; ~ *agent* поіщу́ючий а́гент; ~ia *spoločnosť* поіщу́юча о́бщность; ~ie *podmienky* поіщу́ючі усло́вія 2 *tech.* поістка; ~ *skrutka* поіщу́юча шру́бка

poist//ovať -uje -ujú *nedok.* поіщова́ти

poist//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* поіщова́ти ся *próti*в чо́го; забезпе́човати ся *чим*

poistov//ňa -ne ž поісте́вня; поіщу́юча о́бщность

pojašený *expr.* поплаше́ный, сполоша́ный, перестра́шений, выстра́шений; блазни́вый, помете́ный

pojaš//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* 1 (*o koňoch*) спо́лоша́ти ся 2 (*o človeku*) зыйти з розу́му, зблазни́ти ся 3 *za kým, do koho* нерозу́мні за́любити ся до ко́го

pojať pojme pojmu *dok.* 1 ухóпити, поімáти, взяти; ~ niekoho za ruku ухóпити дакóго за рýку 2 (*zobrať so sebou*) взяти, забрáти, захóпити (з собóв) 3 *hovor. expr.* присвоїти, укрáсти 4 вмістити; hala pojme tri tisíc divákov до сáлы вмістить ся три тис́яч позерачів 5 вложити; ~ niečo do zmluvy, do zápisnice *práv.* вложити даштó до дóговору, до протоко́лу 6 *koho* оволодіти *кым*; pojal ho strach ним оволодів страх, ё́го зміцнив ся страх

pojazdní/ý 1 пересу́вний, мобі́льний; ~é divadlo гостю́ючий теа́тер; ~á predajňa мобі́льний склеп; ~á knižnica пересу́вна бібліоте́ка 2 *tech. (žeriav)* пересу́вний 3 *tech. (vozidlo, vozne)* мобі́льний

pojedl/at' -á -ajú *nedok.* пої́дати, їсти
pojednávac/í *prav.:* ~ia sieň пої́днава́юча са́ла; са́ла, слúжача на ї́днáня сýду

pojednávan/ie -ia s *práv.* ї́днáня сýду, судцё́вске засі́дáня; verejné ~ отворе́ний судцё́вський процёс; odročit' ~ одложити пої́днава́ня áбо суд

pojednáv/at' -a -ajú *nedok. práv.* пої́днава́ти, розобе́рати ді́ло (*в сýді*)

pojem pojmu *m* понятя; ~ hmoty понятя мате́рії; základné pojmu основны понятя; abstraktný ~ абстра́ктне понятя; široký ~ шыро́ке понятя; definícia pojmu дефіні́ція áбо определі́ня понятя

pojest' poje pojedia *dok.* пої́сти, зьї́сти (*вшы́тко*) • čo si bláznivé huby pojedol? *hovor. pejor.* што ты, шáлены гри́бы пої́в?

pojím/at' -a -ajú *nedok.* 1 бра́ти, забера́ти, приха́плёвати (*з собóв*) 2 *koho* зміцнёвати ся кóго, охóплёвати; strach ho ~а страх зміцнюе ся ё́го, ё́го охóплюе страх 3 *kniž.* čo (*chápať*) розу́мити *што*

pojmoslovl/ie -ia s соку́пность понятя, о́бще ч́исло понятя (*в конк্রে́тний нау́чний дисци́плі́ні*)

pojmovl/ý поняті́йний, однося́чий ся к понятю; ~é myslenie дýманя понятя́ми; ~é kategórie поняті́йны кате́горії

pokade *prísl.* по́кы, до́кы, по ка́ды, до яко́го місця

pokaj/lat' sa -á sa -ajú sa *dok.* покáяти ся
pokál/lat' -a -ajú *dok.* поколо́ти; ~ drevo поколо́ти дры́ва

pokal/it' -í -ia *dok.* покала́мутити, закала́мутити, помутити; ~ vodu покала́мутити во́ду

pokan/lie -ia s пока́яня, ка́яня ся; činiť *al.* robiť ~ робити пока́яня; ка́яти ся, роска́ёвати ся • dať sa na ~ дати ся на пока́яня, напра́вити ся

pokap/lat' -e -ú *dok. expr.* 1 стратити ся, пропа́сти, змі́знути 2 (*o zvieratách*), *expr. (o ľudoch)* здо́хнути, за́гынути, згы́нути, ска́пати; уме́рти

pokarhan/lie -ia s напо́мянути, примі́ча́ня, пока́ра́ня; dostať ~ достáти пока́ра́ня; verejné ~ публі́чне напо́мянúтя

pokarh/lat' -á -ajú *dok.* дати напо́мянúтя, покáрати

pokašl/lat' -e -ú *dok.* покáшлати

pokašláv/lat' -a -ajú *nedok.* покáшлё́вати

pokaz/it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* показити, пошко́дити, сказа́ти; ~ výkres показити вы́крес; ~ rádio показити ра́діо; ~ si oči показити собі́ о́чі; ~ si žalúdok показити собі́ жо́лудок; ~ niekomu náladu показити да́кому весё́лость áбо до́бру во́лю; ~ radosť показити áбо отро́вити ра́дость; peniaze ho ~ili пі́нязі ё́го показили; ~ karieru показити кар'є́ру; ~ plány niekomu показити да́кому плáны • ~ si to u niekoho стратити в да́чіїх о́чáх

pokaz/it' sa -í sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* показити ся, пошко́дити ся; hodinky sa mi ~ili го́динькы показили ся мі, мої́ го́динькы пошко́дили ся; chlapec sa ~il хлóпець показив ся

pokiaľ 1 *zám. prísl.* до́кы, до коли, по́кы, до яко́го місця; ~ dohodiš? до́кы áбо по́кы ты дошма́риш? 2 *zám. prísl.* по́кы; potiaľ... ~ до то́го часý, по́кы... 3 *spoj.* што ся (до) ты́кaть; ~ ide o mňa што ся доты́кaть ме́не 4 *spoj.* накі́лько; ~ viem накі́лько я знам

pokľaciačky *prisl.* по-клячачкы, на ко́лінах
poklad -и *m* 1 по́клад, доро́гоці́нність, пе́рпа 2 *pren. expr.* бога́тство, ці́нність; култу́рне, уме́лецьке ~у бога́тства култу́ры, іску́ства 3 *kniž. slovný ~*, словна́ за́соба, словне́ бога́тство словнико́вий фонд • златý ~ *ekon.* золо́тий фонд

poklad//ať -á -ajú *nedok. koho, čo za koho,* що поважа́ти, пова́жовати за ко́го, *што кым, чім;* прийма́ти ко́го за ко́го; ~ám ťa за приате́ľa пова́жам те́бе за прия́теля; ~ali ho за dobrého пра́сownika є́го пова́жали за до́брого робі́тника; ~ niečo за urážku пова́жати да́што за ура́жливість; ~ si за povinnosť пова́жати за сво́ю повинні́сть або́ за сво́є зобов'язáня; ~ sa за česť пова́жати собі́ за че́сть

poklad//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. za koho, čo* пова́жати себе́ за ко́го, *чім;* ~á sa за šťastného він пова́жате́ себе́ за щасли́вого

pokladnic//a -e *ž v rôzn. význ.* ка́са; ohňovzdorná ~ незго́рююча скриня́; divadelná ~ теа́тральна ка́са; staničná ~ ка́са желе́знично́ї ста́нці; štátna ~ держа́вна ка́са

pokladničk//a -y *ž* ка́са

pokladničk//a -y *ž* касі́рка

pokladničn//ý *odb.* касо́вий; ~ denník, ~á kniha касо́ва кни́га; ~á hotovosť касо́ва го́товість; ~á správa касо́ва ві́стка; ~ blok касо́вий бло́к; ~ šek касо́вий ше́к

pokladník -а *m* ка́сір

pokľak//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* покля́кнути (со́бі)

poklást' pokladie pokladú *dok.* зложы́ти, уложы́ти, по́ложыти (*вшьитко, дакотрэ́*)

poklat' pokole pokolú *dok. 1 (o krave ap.)* пошты́кати 2 (*nožom*) по́піхати, про́колоти

poklebet//iť -í si -ia si *dok.* покле́бетити, поке́цати, пота́рати

poklep -и *m* 1 по́клоп, (сла́бый) по́бух 2 *lek.* по́клоп, по́клопо́вання

poklep//ať -е -ú *dok. 1* по́кло́пати; ~ prstami по сто́ле по́кло́пати па́льцями по сто́лі 2

по́кло́пати; ~ niekoho по хрб́те, по пле́ці по́кло́пати дако́го по хырб́е́ті, по плече́ці

poklepáv//ať -а -ajú *nedok.* по́кло́пквати

pokles -и *m* пони́жіння, па́ді́ння; ~ vodnej hladiny пони́жіння або́ па́ді́ння у́ровні во́ды; ~ teploty пони́жіння або́ зни́жіння те́плоты або́ те́мпера́туры; ~ populácie пони́жіння або́ зни́жіння попу́ляції або́ родю́чості; ~ úmrtnosti зни́жіння сме́ртності; ~ produktivity práce па́ді́ння про́дукті́вності робо́ты; ~ cien зни́жіння або́ па́ді́ння ці́н

pokles//núť -ne -nú *dok. 1 v rôzn. význ.* пони́зити ся, упа́сти; hladina vody ~la у́ровень во́ды пони́зила ся або́ упа́ла; teplota ~la те́плота́ або́ те́мпера́тура пони́зила ся; cena tovaru ~la ці́на то́ва́ру упа́ла; výroba ~la ви́роба пони́зила ся або́ упа́ла; nálada ~la на́ладже́ність упа́ла 2 *pren.* упа́сти, опу́стити ся

pokles//ok -ku *m* про́вина, про́вині́ння ж; dopustiť sa ~ku до́пустити ся про́вині́ння, про́винити ся, ви́конати злы́й по́ступок

poklon//a -y *ž* 1 по́кло́на; urobiť *al.* vystrúhať ~и по́клони́ти ся 2 компліме́нт *m*; похва́лі́ння; у́цтиве по́здоровка́ня; urobiť niekomu ~и по́ві́сти або́ зроби́ти дако́му компліме́нт; (*starší pozdrav*) Poklona!, Moja poklona!, Úctivá poklona! Клáням ся!, У́цтиво клáням ся! *zastar.* Мо́є по́чте́ніе! *zastar.*

poklon//iť sa -í sa -ia sa *dok. 1 komu* по́клони́ти ся; hlboko sa ~ низко по́клони́ти ся 2 *komu, čomu* по́клони́ти ся па́м'ятці чо́її або́ ко́го; ~ sa pamiatke padlých bojovníkov по́клони́ти ся па́м'ятці па́вшым боє́вни́кам 3 *komu (pozdraviť sa)* по́клони́ти ся ко́му

poklonkovan//ie -ia *s* підли́зована́, ли́шканя
poklonkov//ať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok. 1 komu* клáня́ти ся 2 *komu, čomu, pred kým, čím* *rejour.* підли́зовати ся, ли́шкати ся, схы́ляти ся *пéред кым, чім*

poklop¹ -и *m* при́крывка, при́клоп (*при́крыва́ючий стúдно*)

poklop² *p.* poklep

poklop//at' -e -ú *dok. koho, čo* поклóпати, заклóпати, поклéпати; ~ niekoho po plecì поклéпати дакого по плéчі

poklopk//at' -á -ajú *dok. expr.* поклóпати, заклóпати

poklopkáv//at' -a -ajú *nedok. expr.* поклóпковати; ~ prstami po stole поклóпковати пáльцями по стóлі

poklus -u *m tel.* бiр; ~om v klus! бiгом клус!

poklusom *prísl.* бiгом

pokíz//nut' **sa** -ne sa -nu sa *dok.* похóвзнути ся *aj pren.*; ~ sa na ľade похóвзнути ся на лéді

pokoch//at' **sa** -á sa -ajú sa *dok. v kom, čom, na kom, čom s bezpredm.* похóхати ся, полюбовáти ся *кым, чим*, потiшити ся, насолодити ся *красотóв дачóго*

pokoj -a *m 1 fyz.* пóкій; *teleso v stave* ~a тiло в стáві покóю **2** пóкій, спокiйность; *rušiť počnú* ~ рúшити нóчний пóкій; *chorý potrebuje* ~ хвóрому потрiбний пóкій; *duševný* ~ душéвна спокiйность; ~ *v dome* а) тихо áбо пóкій в дóмі; б) пóкій áбо мiр в дóмі; *keď odíde, bude aspoň* ~ *v dome* кiдь він одийде, в дóмі, по крáйній мiрi, бiде áбо настáне пóкій • *v čase* ~a *hovor.* в мiрний час, в часi покóю; *deň pracovného* ~a в день одпочiнку, в день робóчого покóю; *dať niekomu, niečomu* ~ дати дакóму, дачóму пóкій; охaбити дакóго, даштó в покóї; *nedávať niekomu* ~a *al.* ~ не дати пóкій дакóму; *daj* ~! а) дай пóкій!, перестáнь!, не заваджáй!; б) шмарь!; *daj s tým* ~! шмарь тотó!; перестáнь бiсiдовáти о тiм!; *nechať niekoho na* ~i охaбити дакóго на покóї; *nemať* ~a не máти áбо не находи́ти покóю; *neďať mu to* ~a *al.* ~ тотó не дасть ё́му покóю, тотó цiлий час знепоко́ює ё́го; ~ *v* ~i спокiйні, в покóї

pokoja milovný мiролюбивий

pokojne *prísl.* спокiйні; покiйні; тихо; ~ spať спокiйні áбо покiйні спáти; ~ sa spýtať спокiйні попросити ся

pokojn/ý **1** спокiйний; покiйний; тихий; ~é more спокiйне мóре; ~ ве́чер спокiйний

áбо тихий ве́чер; ~ *život* спокiйний áбо покiйний живот; ~ *spánok* спокiйне спáня; *povedať* ~ým *hlasom* повiсти спокiйним гóлосом; ~á *tvár* спокiйне лицé, спокiйна тварь; ~ *človek* спокiйний чоловiк **2** мiрний, мiролюбивий; ~é *obyvateľstvo* мiрне жытельство

pokoket//ovat' **si** -uje si -ujú si *dok.* покoкетовáти

pokolemb//at' -á -ajú *dok. expr.* покoлéмбати, покoлысáти, погóйдати

pokolen//ie -ia *s 1* покoлiня; *mladé* ~ молодé покoлiня; *z* ~ia на ~ з покoлiня на покoлiня, од покoлiня к покoлiню **2** род; *ľudské* ~ людський род

pokolí//sat' -še -šu *dok.* покoлысáти, погóйдати; ~ *dieťa* покoлысáти дiтину

pokon//at' **sa** -á sa -ajú sa *dok. s kým* помiрити ся; полагодити ся, договорити ся

pokonávk//a -y *ž* догóда; доiднáня, приятельска догóда

pokop//at' -e -ú *dok.* покoпáти, перекопáти; зрылéвáти; ~ *celú záhradu* покoпáти áбо зрылéвáти цiлий сад

pokope *prísl.* покóпi; *držať sa* ~ тримати ся покóпi áбо доведна áбо ведно

pokor//a -y *ž* покóра, змiрiня ж

pokoren//ie -ia *s* покорiня, понижiня, гáньба; *cítiť hanbu a* ~ чу́ти гáньбу i понижiня

pokoren//it' -í -ia *dok.* чо покоренити *што*; попоприти *што*

pokor//it' -í -ia *dok. 1 (ponižiť)* понижити **2 (násilím premôcť)** перемочi, покорити, пiдрядити свóйй мiци

pokor//it' **sa** -í sa -ia sa *dok.* покорити ся, пiдрядити ся

pokorný покóрный, змiрэный

pokor//ovat' -uje -ujú *nedok. 1 (ponižovať)* покóрéвати ся, понижовати ся **2 (násilím premáhať)** покоряти, пiдрядити свóйй мiци

pokor//ovat' **sa** -uje sa -ujú sa *nedok.* покоряти ся, корити ся, пiдряджовати ся

pokos//it' -í -ia *dok.* покосити, скосити; выкосити; ~ *obilie, trávu* покосити зérно,

траву; ~ lúku, pole скосити або покосити
лúку, по́ле

pokovovací odb. металізачный; ~ kúpeľ
металізачна ванна

pokovovan//ie -ia s металізація, покриття
металом; galvanické ~ гальванічна
металізація

pokov//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* мета-
лізовати; ~ medené predmety поцинкувати
мідяни предмети

pokožk//a -y ž 1 кожа; jemná ~ ніжна кожа;
suchá ~ суха кожа; citlivá ~ чутлива
кожа; vráskavá ~ поморщена кожа 2 *biol.*
епідерміс; *biol.* плечіня, покриваюче
верх ростлиного тіла

pokračovan//ie -ia s продовжіння; ~ román
продовжіння роману

pokrač//ovat' -uje -ujú *nedok. 1 v čom*
i bezpredm. продовжувати *што*; ~ v práci,
v rozhovore продовжувати роботу,
бесіду; ~ v ceste продовжувати в дорозі
2 посувати ся, поступує вище; stavba
rýchlo ~uje будовання скоро посувають ся
вище; práca ~uje робота поступує даліше
3 розлягати ся, тягати ся; ďalej ~ujú корсе
даліше тягають ся гори 4 поступувати; ~
samostatne, opatrne поступувати самому,
обережні; ~ podľa zákona поступувати в
згоді зо законом або підля закону

pokračovatel' -a *m* продовжуватель *m*

pokrad//núť -ne -nú *dok.* покрести, украсти

pokraj -a *m* край; кінець; на ~i dedinu на
кінці або на краї селі; ~ lesa край ліса
• priviesť niekoho на ~ záhuby привести
дакого на край загуби або змápy; stáť
al. byť на ~i úpadku *al.* krachu стояти або
бути на краю загинути або банкруту; stáť
на ~i hrobu бути на краю грóбу; стояти
єднов ногів в грóбі; byť на ~i zúfalstva
бути на граніці безнадійности

pokráj//ať -a -ajú *dok.* накраяти, нарізати
(ножом); порізати; ~ chlieb, mäso накраяти
хліба, нарізати мяса; ~ niečo podrobno
нарізати дашто надрібно

pokrč//it' -í -ia *dok.* покорчіти, погужвати,
згужвати; ~ šaty, pohavice покорчіти
шмáты, нoгавиці • ~ plecami покорчіти
плечáми; ~ nosom nad niečím зворсити ся
од дачого

pokrč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* покорчіти ся,
погужвати ся, згужвати ся

pokresl//it' -í -ia *dok.* покреслити,
накреслити; ~ papier покреслити пáпирь

pokrest'anč//it' -í -ia *dok.* похрестіянити,
обернути на христіянство

pokrič//ať si -í si -ia si *dok.* покричати (собі)

pokrievk//a -y ž *hovor.* прикрывка; prikryť
hriec ~ou прикрити гóрнець прикрывков
• robiť niečo pod ~ou робити дашто
потихи або крадькомá

pokrik -u *m* кричання, крик, рев

pokrik//ovat' -uje -ujú *nedok.* покрикувати,
выкрикувати, кричати; ~ jeden na druhého
al. na seba покрикувати або кричати єдén
на другого

pokritiz//ovat' -uje -ujú *dok.* покрітікувати

pokriven//ý 1 покривеный; зогнутый;
кривый, огнутый; нерівный; позогынаний;
~é koľajnice покривены рельсы або zastar.
шыны 2 *kníž.* скомоленый, ненормальный,
перекрученный; хыбный, сказёный; ~
charakter сказёный харáктер; ~é chá-
panie скомолене розуміння; ~ náhľad
перекрученый погляд

pokriv//it' -í -ia *dok.* 1 покривити; зогнути;
скривити; ~ drôt зогнути дрíт; ~ plech
зогнути або вигнути бляху; ~ klinec
зогнути клинець 2 *pren. expr.* скомолити,
перекрутити, показити; ~ niekomu
charakter перекрутити дачій харáктер
3 *expr.* перекрутити, скомолити; ~
skutočnosť, zmysel перекрутити дійсность,
смысел

pokriv//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 покривити
ся, скривити ся, зогнути ся, огнути ся;
dosky sa ~ili дóскы покривили ся 2 *expr.* (o
človeku) згорбити ся, зогнути ся, сключіти
ся

pokrivkáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 покривковати, похрómовати 2 *za kým, čím expr.* одставáти од кóго, чóго; ~ *za* dobou заоставáти за часом; *teória ~a za* praxou теорія заостáвaть за прáктиков

pokriž//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* перекрестити ся

pokrkvan//ý *expr.* покорчэный, скорчэный, згўжвaный, погўжвaный; ~á košeľa покорчэна áбо згўжвaна сорóчка; ~ *papier* покорчэный пáпирь

pokrkv//ať -e -ú *dok. expr.* покорчáти, скорчáти, згўжвaти, погўжвaти

pokrm -u *m* їдлó, стрáва, їджиня; *mäsiť, múčny* ~ мяснá, мучнá стрáва; *ľahko stravitel'ný* ~ лéгко перевáрěвана стрáва • *duchovný* ~ духóвна стрáва

pokročil//ý 1 розвинутый, высоко-розвинутый; ~é *hospodárstvo* розвинута еконóмika; ~é *krajiny* високорозвинуты країны; ~á *kultúra* розвинута áбо высóка кул'tура 2 пiзній; ~ *čas* пiзній час; ~á *jeseň* пiзня óсiнь 3 послiдний; ~é *štádium choroby* послiдня штáдия шворóты; ~á *tuberkulóza* послiдня штáдия туберкулóзы • ~ *vek* высóкий вiк; *kurzy pre* зачáточнiков а ~ých *kúrz* для начинáючих i для продóвжуючих (*научáния языка i m. n.*); *práca* je v ~om *stave* *hovor.* робóта iдe ку кiнцю

pokroč//iť -í -ia *dok.* 1 крóчiти, зробити дакiлька крóків; ~il *napred* вiн крóчiв до пéреду, вiн зробив крoк до пéреду 2 посунути ся, погнўти ся (до пéреду), зробити ўспiхы; *práca ~ila* робóта посунула ся (до пéреду) áбо погнула ся • *čas ~il a)* час уж пiзній; б) час не чéкaть

pokrochkáv//ať -a -ajú *nedok. (o ošipanej)* покрóхковати

pokrok -u *m* прогрéс; *technický* ~ технiчний прогрéс; ~ *vedy* прогрéс наўкы; *robiť ~y* в iшенi рoбити ўспiхы в учiнi

pokrokov//ý прогресiвний, новáторський, сучáсний; ~é *pracovné metódy* новáторськы мéтоды робóты; ~é

myšlienky, názory прогресiвны дўмкы, пóгляды, iдéї

pokrop//iť -í -ia *dok.* покрóпити, окрóпити

pokrov -u *m* *geol.* покрóв; *ľadový* ~ ледяний покрóв

pokrov//ec -са *m* пóкровець; *prášiť ~ce* трéпати пóкривцi

pokrst//iť -í -ia *dok.* 1 покрестити; ~ *dieťa* покрестити дiтину 2 *expr.* покрестити, назвáти 3 *hovor. iron.* розрiдити водóв; ~ *víno, mlieko* розрiдити водóв винó, молóко

pokrutin//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~y покрутины, шрот

pokrúť//iť -i -ia *dok.* покрутити, повертiти; ~ *kľukou* рокрутити ключков • ~ *hlavou* покрутити гóловов (*на знак незгóды áбо зачўдовaня*)

pokrvav//iť -í -ia *dok.* покровавити; поранити до крóви; ~si *ruky* покровавити рўкы

pokrvenstv//o -a *s zastar.* 1 *hromad.* рóдство 2 *práv.* крóвне рóдство

pokrvn//ý покрóвний; ~é *zväzky* покрóвны споїня; ~ *príbuzný* покрóвна рoдинá

pokryť *pokryje pokryjú dok.* накрыти; покрити; ~ *stôl obrusom* покрити áбо накрыти стiл óбрусом; ~ *strechu škridlicou* покрити стрiху чéрепом; *sneh pokrýl polia* снiг покрыв пóля

pokryť sa *pokryje sa pokryjú sa dok.* покрити ся; ~ *sa prachom, snehom* покрити ся пóрохом, снiгóм

pokryť//ec -са *m* фалóшник, фаризéй

pokrytecký фалóшний, фаризéйський

pokrytectv//o -a *s* фалóшность, фаризéйство

pokrývač -a *m* покрывáч, клампарь

pokrývačsk//ý покрывáчський, клампарьськый; ~é *práce* покрывáчскы робóты

pokrýv//ať -a -ajú *nedok.* покрывáти; накрывáти; крыти

pokrýv//ať sa -a са -ajú са *nedok.* покрывáти ся

pokrývk//a -y *ž* 1 пóкрывка; *snehová* ~ снiгóва пóкрывка; *rastlinná* ~ ростлинна пóкрывка 2 (*hmca ap.*) прикрывка 3

пáплон, дéка; vlnená ~ вовняный пáплон
 ● ~ hlavy пóкрывка гóловы

pokukáviť -a -ajú, **pokukľovať** -uje -ujú *nedok.* 1 *na koho, čo, po kom, čom* посмóтрéвати, позерáти, покúковати *на кóго, што*; zvedavo ~ на niekoho звездáво посмóтрéвати на дакóго 2 *za kým expr.* посмóтрéвати, зазерáти *на кóго*; призерáти ся за кým

pokúpiti -i -ia *dok.* 1 купити, накупити, поскúповати 2 (*skúpiť*) скупити

pokus -u *m* 1 прóба, спрóба; urobiť ~ зробити прóбу, попрóбовати; ~ o útek спрóба утечі 2 пёршый твiр; пёрша прóба; literárny ~ лiтератúрна прóба, прóба пёра 3 óпыт, прóба, експерiмéнт;robiť ~у робити експерiмéнты

pokúsiti sa -i sa -ia sa *dok.* вынаснажыти ся, попрóбовати

pokusnícky експерiмéнтáльний, спрóбный **pokusníctvo** -a *s* експерiмéнтовáня, спрóбовáня, попрóбовáня

pokusník -a *m* експерiмéнтáтор, спрóбник

pokusný експерiмéнтáльний; (с)спрóбный; ~á stanica експерiмéнтáльна станiця; ~é pole прóбне áбо експерiмéнтáльне пóле; ~ rozetok експерiмéнтáльний учáсток; ~ прóбна звiрина; ~é práce експерiмéнтáльны робóты; ~é pestovanie ovocia прóбне áбо експерiмéнтáльне розвивáня овоцины; ~á psychológia експерiмéнтáльна псiхолóгiя; ~á škola експерiмéнтáльна шкóла; ~á trieda експерiмéнтáльна клáса

pokúšať -a -ajú *nedok.* 1 знепóкóевати, драждити, гнiвати, злостити; перокúšaj ju! не злóсть ей! 2 зводити; зблáзнéвати; спóкúшовати, звáблéвати; ~ala ma myšlienka... мéне зблáзнéвала дúмка... ● ~ osud *hovor.* мéне спóкúшовала дóля; ~ šťastie спóкúшовати щáстя

pokúšať sa -a sa -ajú sa *nedok.* снажыти ся, прóбовати; ~ala sa vstať онá снажыла ся áбо прóбовала встáти

pokúšenie -ia *s* звóджовáня, звáблéвáня, спóкушiня; odolať ~iu одстояти спóкушiню;

uvádzať niekoho do ~ia пóблáзнéвати дакóго, приводити дакóго до пóблáзнiня; podľahnúť ~iu пiддати ся спóкушiню, пóблáзнити ся; byť v ~í *s neurč.* быти в пóкушiнi

pokušiteľ -a *m* зводитель *m*, пóблáзнéвач *m* **pokušovať** *p.* **pokúšať**

pokuť pokuje pokujú *dok. (kosu ap.)* поклепáти, выклепати

pokutľa -у ž штроф, покúта; трест; реñážná ~ пiняжна покúта; zaplatiť ~u заплатити штроф; zakázať niečo pod ~ou заказáти даштó пiд покúтов áбо напóмянúтим

pokutľať -ce/-tá -cú/-tajú *dok. expr.* порыти ся, покопáти ся; ~ vo vreckách порыти ся в кiшéнях

pokutňly 1 тáйный, скрытый; ~ spolok тáйна óбщность;robiť niečo ~ym спóсобом робити даштó тáйни áбо по-тихóнькы 2 неповолéный, нелегáльный, тáйный ● ~a literatúra нелегáльна áбо булвáрна лiтератúра

pokutľovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* покúтовáти, штрофовáти/оштрофовáти

pokutový: ~ коп *šport.* покúтóвый коп

pokutľať -е -ú *dok.* порыти ся, попрéгрáбовати ся

pokváľkať -če/-ka -ču/-kajú *dok. expr.* потягáти за вóлося áбо вóлосы

pokvapkať -á -ajú *dok. čo, čím expr.* поквáпкати, наkváпкати *што, чóго на што, до чóго*; ~ šalát citrónom поквáпкати шалáту цiтрóном

pokvasiti -i -ia *dok.* 1 заквасити (*велику кiлькóсть*); ~ kapustu заквасити вшытку квáпусту 2 квасити, охабити кваснути (*даякiй час*)

pokyskať -á -ajú *dok. expr.* обрыскати, покрóпити, поквáпкати

pokým spoj. пóкы

pokyn -и *m* 1 кывнутя; знак (*рукóв i m. n.*) 2 понаучiня, рáда, дiрeктiвa, рекомéндáцiя, iнштрукцiя; vydať ~ выдати iнштрукцiю; podľa ~ov niekoho пóдля дачéй дiрeктiвy;

čakať na ~ niekoho чékати на дачіі рекомендації

poky//núť -nie -nú *dok.* (rukou) máхнути; (hlavou) кывнути; ~ rukou máхнути рукów, зробити знак рукów, назначіти рукów

pokýv//ať -a/-e -ajú/-u *dok.* 1 погнути, покывати, помáхати; ~ prstom покывати пáлцём; ~ pohou погнути ногów 2 *komu* (dať pokyn) máхнути (рукów), зробити знак áбо назначіти (рукów); кывнути (гóловов) 3 *komu čím* (na pozdrav) máхнути, помáхати; кывнути, покывати; ~ niekomu rukou, vreskovkou замáхати дакому рукów, ху́щатём; ~ hlavou кывнути áбо покывати (гóловов)

pokýv//nuť -ne -nu *dok.* máхнути (рукów), зробити знак áбо назначіти (рукów); кывнути (гóловов)

pól *čisl.* половина, пів-; ~ jablka половина ябка, пів ябка; ~ domu пів дóму, половина дóму; ~ dediny пів сéла áбо валáлу; ~ cesty пів дорóгы, половина дорóгы; ~ hodiny пів гóдини; ~ roka пів рóка; ~ života пів живóта; ~ storočia пів сторóча; ~ piatej пів пятай; ~ druha півдруга; ~ treťa дві з половинов • ро́чуваť на ~ ucha слýхати на пів уха

pól -u *m v rôzn. význ.* пóлюс; severný, južný ~ *geogr.* Сéверный, Южный пóлюс; zemský ~ зéмський пóлюс; magnetický ~ *fyz.* ма́гнітний пóлюс; kladný, záporný ~ *el. tech.* позі́твний, не́га́твний áбо отри́та́тєлный пóлюс

pól//a -у ž 1 половина 2 (*kabáta, sukne ap.*) пóла

polabčín//a -у ž полáбський язык, язык полáбських славян

poľadovic//a -e ž полядовіця

poľahč//it' -í -ia *dok.* облегчіти

poľahčujúc//i полéгну́ючий; ~e okolnosti *práv.* полéгну́ючі (вину) обста́вины

poľahky *prísl.* лéгко, без намагáня

poľah//núť -ne -nú *dok.* полячі (о зéрнах); raž ~la жыто полягло áбо повалило ся

poľahnut//ý полéглый (*nár.*), полягну́тый; ~é obilie полéглы зéрна

poľahob//a -у ž *hovor.* облегчі́ня; posciťovať ~u чу́ти облегчі́ня

polahod//a -у ž приємні чу́ти ся, погóда, полагóда

polahod//it' -í -ia *dok.* *komu* улагодити *komu*, поті́шыти дакого, успоко́їти ко́го

poľahučky, poľahunky *prísl.* лéгко, злéгка **poľakaný** настра́шений, вистра́шенный, перестра́шенный

poľak//ať -á -ajú *dok.* настра́шыти, вистра́шыти, перестра́шыти; спо́лошáти

poľak//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* настра́шыти ся, вистра́шыти ся, перестра́шыти ся; спо́лошáти ся

polám//ať -e -u *dok.* полама́ти, зломити, переламáти; ~ konáre полама́ти конарі; ~ si nohu зломити (собі) нóгу; ~ hračku зломити грáчку • ~ niekomu hnáty, kosti *expr.* полама́ти дакому кі́стя, рéбра; krky si ~ kárky полама́ти собі; byť ako ~aný чу́ти ся полама́ным, быти як долама́ный

polám//ať sa -e sa -u sa *dok.* полама́ти ся, зломити ся

poľan//a -у ž пóляна

polap//ať -á -ajú *dok.* поіма́ти, поха́пати

polap//it' -í -ia *dok.* 1 поіма́ти, іміти; ~ myš do pasce поіма́ти мыш до пáсти 2 ухóпити; ~ niekoho za ruku, za plece ухóпити дакого за рýку, за плечé

polár//a -у ž *geom.* полáра

polarimet//er -ra *m fyz.* поларимéтер

polarit//a -у ž *fyz.* полáрность ж; ~ elektródy полáрность електрóды; ~ molekúl полáрность молéкул

polarizác//ia -ie *fyz.* поларизáція; galvanická ~ гáлванічна поларизáція; optická ~ опті́чна поларизáція; ~ svetla поларизáція світла

polarizačn//ý *fyz.* поларизáчний; ~á rovina поларизáчна рівнина áбо плóскость; ~é sklo поларизáчне скло

polarizátor -a *m fyz.* поларизáтор

polariz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. fyz.*
 полярізовати; ~ полярізовати електроди;
 ~ované svetlo полярізоване світло

Polárk//a -y ž 1 Поларна зірда 2 **polárka**
pren. kniž. путіводна зірда

polárn//y *v rôzn. význ.* полярный; ~a oblasť
 полярна зона; ~ deň полярний день; ~a
 noc полярна ніч; ~e podnebie полярний
 клімат; ~a hviezda Поларна зірда; ~a
 výprava полярна експедиція; ~ bádateľ
 полярник; ~ kruh *geogr.* полярний круг;
 ~a žiara полярне сяння; ~a väzba *chem.*
 полярне сполучення; ~e súradnice *geom.*
 полярні координати; ~a líška полярна
 або біла лишка

polarograf -u *m fyz. chem.* полярограф

polarograf//ia -ie ž *fyz. chem.* полярографія

polarografick//ý *fyz. chem.* полярографічний;
 ~ záznam полярографічний запис;
 ~á krivka полярографічна кривка

polásk//ať -a -ajú *dok.* попестити, поласкати;
 ~ dieťa попестити дитину

polásk//ať sa -a sa -ajú sa *dok. s kým*
 попестити ся *nedok. (даякый час)*; ~ sa
 s dieťaťom пограти ся або помазнати ся
 з дітином

polá//tat' -ta/-ce -tajú/-cu *dok.* поплатати,
 заплатати; опрăвити; ~ strechu, plot
 опрăвити стріху, пліт; ~taná košeľa
 поплатана сорочка

poľav//it' -í -ia *dok.* 1 ослабнути, поволити,
 утихнути; mráz ~il мороз ослабнув; bolesti
 ~ili болести поволили або утихли; kašel
 ~il кашель поволив або минув 2 *v čom*
 попустити, поволити; ~il v učení, v práci
 поволив в учінні, в роботі

polcest//a -y ž півдоріжжя, півпути; vrátiť sa z
 ~у вернути ся з півдоріжжя; ostať *al.* zostať
al. zastaviť sa na ~e *pren.* заставити ся на
 півдоріжжі

polčas -u *m* 1 *fyz.* період піврозпаду
 (радіоактивних елементів) 2 *šport.* півчас,
 половина гри

poldecák -a *m hovor.* півдецак

poldeci *neskl. s m hovor.* півдеца; ~ vodky
 півдеца водки

poldecový півдецовый; ~ pohárik півдецовый
 погарик

pol//deň -dňa *m* половина дня, півдня

poldenný, poldňový південний, півднёвый;
 продовжуючий ся півдня

poldruhaodinový півдруга годиновый,
 продовжуючий ся годину і пів; ~á prednáška
 лекція, продовжуюча ся півдруга години;
 лекція на півдруга години

poldruharoční півдругарочный,
 продовжуючий ся півдруга рока; ~é dieťa
 півдругарочна дитина

pole poľa *s* 1 *v rôzn. význ.* поле; zorané ~
 зоране поле; úhorom ležiace polia ўгором
 лежачі поля; práce na poli роботи на полі,
 полёвы роботи; ísť poľom іти полём, іти
 через поле, іти по полі; snehové ~ снігове
 поле; minové ~ voj. мінові поле; biele,
 čierne ~ šach. біле, чорне поле; operačné ~
 lek. операчне поле; elektrické, magnetické,
 elektromagnetické ~ *fyz.* електричне,
 магнетове, електромагнетове поле; zorné
 ~ поле зріня 2 *geol.* поле с; diamantové
 polia діамантові або алмазні поля;
 naftové polia нафтові поля 3 поле битки
 або боя; фронт; ísť do poľa іти на фронт;
 radnúť na poli загинути на полі боя 4 поле,
 область ж, сфера; на poli vedy, kultúry в
 області науки, культури; ~ rôsbnosti
 поле або сфера діяльності • je ako hruška
al. strom v poli він єден як палець

polemický полемічний; ~ článok полемічна
 стаття

polemik//a -y ž полеміка; vedecká ~ научна
 полеміка; pustiť sa do ~у пустити ся або
 вступити до полеміки; viesť ~у вести
 полеміку

polemiz/ovat' -uje -ujú *nedok. s kým, čím*
 полемізовати, вести полеміку

polen//o -a *s* 1 поліно 2 *pren.* нежтраб, пняк,
 тупець, бовван, дурăк, дрывно • hlúpy
 ako ~ глупый як пняк; hluchý ako ~ глухый
 як осёл; ~om udreť *expr.* міхом бхнутый;

sedieť ako ~ сидіти як дрынво; hádzať niekomu ~á pod nohu підкладати дакому поліна під ноги

polent//a -y ž тендерічана або кукурічана каша

polen//ý розрізаний на половину; ~é slivky, marhule сливки, барácky, розрізаны на половину

polep//it' -í -ia dok. 1 поліпити, обліпити; ~ steny vyhláškami поліпити стіны выголошінями 2 *hovor.* склеїти, зліпити (розломéне на мно́го фáлаткіє)

polep//it' sa -í sa -ia sa dok. поліпити ся, зліпити ся, склеїти ся

polepšen//ie -ia s поліпшіня, зліпшіня, поправліня; sľuboval ~ обіцяв поліпшыти ся; ~ vinníka поправліня винника; nemožno dúfať v jeho ~ тяжко думати о ёго поліпшіні

polepš//it' -í -ia dok. поліпшыти, зліпшыти, виправити; ~ hmotné postavenie niekoho поліпшыти матеріалну ситую́цію дакого

polepš//it' sa -í sa -ia sa dok. поліпшыти ся, зліпшыти ся, попра́вити ся; stav chorého sa ~il zdróvya хвóрого зліпшыло ся

polepš//it' si -í si -ia si dok. зліпшыти сво́ю ситую́цію

polepš//ovat' -uje -ujú nedok. поліпшувати, зліпшувати, поправляти

polepš//ovat' sa -uje sa -ujú sa nedok. поліпшувати ся, зліпшувати ся, поправляти ся

polepšov//ňa -ne ž поліпшовня

polept//at' -á -ajú dok. пошкóдити, полéптати; ~ kožu kyselinou полéптати ко́жу кіслотóв

poles//ie -ia s odb. лісництво

polesn//ý -ého m лісник

polet//ovat' -uje -ujú nedok. 1 *v rôzn. význ.* політовати; motýl ~uje z kvietka na kvietok мотыль політує з квітка на квіток; snehové vločky ~ujú vo vetre сніг політує во вóздусі; ~ovala po izbe *expr.* она́ політовала по ізбі або по хыжі 2 розлітовати ся; poly kabáta pri chôdzi ~ovali поліы ка́бата розлітовали

ся при ходжіні 3 *expr.* пошырěвати ся, розлітовати ся; chýry o tom ~ovali po celom meste хыры о тім пошырěвали ся або розлітали ся по цілім місті 4 *expr.* сыпати ся; ~ovali poznámky, žarty сыпали ся позначкы, жарты

polev//a -y ž 1 kuch. поліева; čokoládová, citrónová ~ чоколадóва, цітронóва поліева; poliať tortu ~ou полляти тóрту поліево 2 глэйта, глázура, смáлта ж, емáйл м; priesvitná ~ просвітный емáйл; krycia ~ непросвітна глázура

polež//at' (si) -í (si) -ia (si) dok. полежáти (собі)

poležiačky prisl. полежáчки

polhár//ok -ka m півгáрок (*nánipря*)

polhodin//a -y ž півгóдины

polhodink//a -y ž zdob. *expr.* півгодинка; ganná ~ ráнна півгодинка, ráнна зарядка

polhodinov//ý півгодиновый; ~á prednáška півгодинова лéкція

Poliak -a m Поляк

poliank//a -y ž zdob. поліянка

poliať poleje polejú *dok. v rôzn. význ.* полляти, обляти; ~ kašu maslom полляти кашу мáслом; ~ kvety, stromček полляти квіткы, стрóмик; ~ porcelán glazúrou полляти порцелáн глázурóв, глázурóвати порцелáн

poliať sa poleje sa polejú sa *dok.* полляти ся, обляти ся; ~ sa studenou vodou обляти ся зимнов водóв; líca sa jej poliali *al. tvár sa jej poliala rumencom al. červeňou* сй тварь зачервеніла ся, она́ зачервеніла ся

polic//a -e ž поліція; ~ на knihy поліція на книгы; položiť riad na ~u положити ѓраты на поліцію

policajne prisl. поліца́йні; ~ sa prihlásiť поліца́йні приголосити ся; ~ zakázaný заказáный поліцієв

policajn//ý v rôzn. význ. поліца́йтьскый; ~ komisár поліца́йтьскый комісáрь; ~ úrad поліца́йтьскый уряд; ~é predpisu поліца́йтьскы предписáня; ~ dozor поліца́йтьске дозерáня; ~ re-

žim поліцайтський рéжим; ~ teror поліцайтський тéроп; ~ pes *hovor.* глядáч

policajt -a *m* поліцайт; *hovor.* міліціонáрь

polic/ia -ie ž поліція; tajná ~ тайна поліція; kriminálna ~ кримінальна поліція; odviešť niekoho na ~iu одвéсти дакого на поліцію

poliehavos/lt' -ti ž *poľnohosp.* полігáвость (*зéрен i m. n.*)

poliehavý *poľnohosp.* полігáвий

poliet/at' -a -ajú *dok. expr.* побігати, обігати, облітати; ~ všetky obchody облітати вшыткы склэпы; ~ všetkých známych облітати вшыткых знамых

poliet/at' si -a si -ajú si *dok.* політати (собі)

polievac/li поливáючий; ~ie auto поливáюча машина; ~ia krhla поливáчка • ~ pondelok *hovor.* великодный понеділёк (*коли по обычаю хлопці обливають водёв дівчáт i молоды жéны*)

polievačk/la -y ž *hovor.* обливáня, обливáчка (*наро́дний звьк, за котрым в пасха́льний понеді́лёк облива́ють водёв молоды дівча́та i жéны*)

poliev/at' -a -ajú *nedok.* поливáти, обливáти

poliev/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* поливáти ся, обливáти ся

polievk/la -y ž по́ливка; hovädzia, slepačia ~ говéджа, куряча по́ливка; zemiaková, hrachová, fazuľová, zeleninová ~ бандурко́ва, горохо́ва, фасоле́ва, зеленино́ва по́ливка; hubová ~ а) грибо́ва по́ливка; б) *prep.* вынаданя, вычіткы

polievkár -a *m hovor.* 1 любитель *m* по́ливок 2 ча́шник, розносячий по́ливкы

polievkov/ly поливко́вый, на по́ливку; ~ tanier глубо́кий та́нir; ~á miska поливко́ва миска; ~é korenie коренины

polih/at' si -a si -ajú si *dok.* ля́чи (о вшы́ткых); všetci si ~ali na zem вшыткы лягли (собі) на зéмлю; ~ali sme si spať мы полігáли áбо лягли спáти

polih/ovat' -uje -ujú *nedok. expr.* 1 полігóвати 2 прихворéвати, хворі́ти, болі́ти; začala ~ a už viac nevstala она́ зачала́ хворі́ти i уж вéце не встáла

polichotený повзбуждэ́ный, потішэ́ный; cítim sa ~ vašimi slovami я чу́ю ся потішэ́ным ва́шими слова́ми

polichot/lt' -í -ia *dok.* потішы́ти; полестити; každému vedel ~ він ка́ждому знав полестити; ~ila mi jej pochvala méne потішыла ей похвáла

poliklinický полікліні́чний

poliklinik/la -y ž поліклі́ніка

polir/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* поліро́вати

políst/la -u *m šport.* полі́ста, грач во́дного по́ла

polist/ovat' -uje -ujú *dok. v čom* полиста́ти *umo*; ~ v časopise полиста́ти в журна́лі

pol/liť -í -ia *nedok.* розрі́зати, ді́лити на половину áбо напо́лы (*я́бка i m. n.*)

politický *prisl.* полі́ти́чні

politick/ly полі́ти́чний; ~á strana полі́ти́чна па́ртія; ~á ekonómia *ekon.* полі́ти́чна еконо́мія

politik -a *m* полі́тік; prezieravý ~ предві́дячий полі́тік

politik/la -y ž *v rôzn. význ.* полі́тика; zahraničná, vnútorná ~ загра́нiчна, внутрі́шня полі́тика; mierová ~ міро́ва полі́тика, полі́тика мі́ра; národnostná ~ націо́нальна полі́тика; senová ~ полі́тика ці́н; hospodárska ~ еконо́мі́чна полі́тика; kultúrna ~ култу́рна полі́тика, полі́тика в о́бласти култу́ры; význať sa v ~e розобе́рати ся в пілі́тіці

politikár -a *m pejor.* полі́тіка́рь, сла́бий áбо злый полі́тік

politiz/ovat' -uje -ujú *nedok.* полі́тізо́вати, ді́скуто́вати о полі́тіці

politúr/la -y ž 1 *tech.* політу́ра 2 поліро́ва́ня, поліро́ваний по́верх; ~ klavíra поліро́ва́ня кла́віра

politúrovaný політу́ровáний; ~ nábytok політу́ровáний бу́тор áбо заряджі́ня

politúr/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* політу́ровáти, нанéсти/наносити політу́ру

polk/la' ž по́лька (*та́нець*)

polk//a² -y *ž hovor.* половина, половинка; ~ jablka половина ябл

Pol'k//a -y *žý* Полька, Полячка

polkilov//ec -са *m hovor.* півкіловець

polkilov//ý півкіловый, важачий пів кіла, їуля вагов пів кіла

polkruh -u *m 1* півкруг; opísať ~ описати півкруг; posadať si do ~u посідати до півкругу **2 geom.** півкруг

polkruhovitý півкруговитый

polkruhov//ý півкруговый; ~ pôdorys горизонтальна проєкція в формі півкругу

polkružnic//a -e *ž* півокружність, півкруг

polit//er -ra *m 1* півлітер; ~ mlieka, vína півлітра молока, вина **2 hovor.** півлітрове горня

politrovk//a -y *ž hovor.* півлітрова фляшка, півлітровка

politrový півлітровый

polmesačn//ý півмісячний, двотижднівый; ~ plat півмісячний або двотижднівый плат

polmesiac -a *m v rôzn. význ.* півмісяць; Červený ~ Червений півмісяць

polmesiacovitý півмісяцевитый, маючий форму півмісяця

polmetrov//ý півметровый; ~á vrstva snehu півметрова верства снігу

polmilionov//ý півмільйонový; ~ náklad книгу півмільйонový тираж книги; ~é mesto півмільйонове місто

polnic//a -e *ž* труба, трубка

polnoc -i *ž* північ ж; o ~i o півночі; odbila ~ одбила північ

polnočn//ý північний; ~ čas північний час; ~é ticho північне тихо; ~á omša cirk. північна служба (в ночі з 24-го на 25-го децембра)

pol'nohospodár -a *m* землероб, сільський господар

pol'nohospodársk//y сільськогосподарський, землеробський, аграрний, полероб; ~é práce сільськогосподарські роботи; ~ výroby сільськогосподарські виробки або продукти; ~e plodiny сільськогосподарські

культури; ~a výstava сільськогосподарська виставка; ~e stroje сільськогосподарські або землеробські машини; ~e školy сільськогосподарські технікуми, сільськогосподарські училища; ~a krajina аграрна або сільськогосподарська країна

pol'nohospodárstv//o -a *s* сільське господарство, землеробство; полеводство; mechanizácia ~a механізація сільського господарства

polnos//t -ti *ž obyč. v mn. č.* ~ti поля, землі

poln//ý **1** полівый, польный; ~é práce поліві роботи; ~é kvety поліві квітки; ~á cesta поліва або польна дорога **2 voj.** польный, похідный; ~á nemocnica польный шпиталь; ~á kuchyňa польна або похідна кухня; ~á pošta польна пошта; ~ telefón польный телефон; ~á uniforma польна уніформа; ~é cvičenie маневри; ~á fľaška кулач; ~ súd польный або воєнсько-польный суд; ~ maršal польный маршал або фелдмаршал

polo prísl. наполовину, поло-; povedať ~ žartom повісти положартом

pól//o -a *s šport.* поло с; vodné ~ водне поло, ватерполо

poloautomat -u *m* напівавтомат, полоавтомат

poloautomatický напівавтоматічний, полоавтоматічний; ~ stroj напівавтоматічна машина

polobláz//ón -na *m* полоблазливый або напівблазливый чоловік

poloblúk -a *m* півкруг, полокрүг

poloboh -a *m mytol. aj pren. expr.* півбог

polobrat -u *m* півобернутя; urobiť pri tanci ~ зробити при танці півобернутя

poločkom prísl. expr. впівока, краєм ока; єдним оком; pozerať ~ позерати впівока або єдним оком

polodiv//ý полодикый *aj pren.*; ~é zvieratá полодики звірята

polodrahokam -u *m* дорогий камінь
polodriemot//a -y *ž* полодримота; upadnúť do ~y упасти до полодримоты

pologramotný напівграмотный; *prejor.* *pejor.* нешколований, неграбаний

pologu//ľa -le ž *v rôzn. význ.* півкуля; severná, južná ~ сіверна, южна півкуля; mozgové ~le *anat.* півкулі головного мозку

polah//a -y ž положіння, позиція; vodorovná, zvislá ~ горизонтальне, вертикальне положіння; pohodlná ~ вгодна позиція; zemepisná ~ географічне положіння; ~ tela позиція тіла; zmeniť ~u змінити позицію; určiť ~u нечогось визначити положіння дачого **2** розположіння, місцеположіння; ~ mesta розположіння міста; výšková ~ lietadla вишка літання ероплана **3** *hud.* регістер; stredná, vysoká, hlboká ~ середній, високий, низкий регістер

polahladný напівголодний

polahlask//a -y ž *gram. zastar.* напівголосный (*napr. slabičné r, l*)

polahlasný высловленный тихо, слабо чутый

polahlasom prísł. напівголосно, впівголоса, тихо; spievať ~ співати напівголосно

polahodváb -u *m text.* напівгадвобне полотно

polahodvábny *text.* напівгадвобный, пологадвобный

polahopis -u *m* контуры, обрисы (дачого)

polahopisn//ý контурный, обрисовый; ~á мапа контурна або обрисова мапа

polahov//ý: ~á energia *fyz.* потенціальна енергія; ~é svetlo *let.* аеронавігаційне світло; ~á štafeta комбінована штафета

polahrub//ý: ~á múka напіврубá або полорубá мукá; ~é písmo полотучный шріфт

polaínteligent -a *m pejor.* недоученый, неуч, полоінтелігєнт

pokok//er -ra *m bot.* полукряк

pokokmeň -a *m bot.* карликовий стром

pokokmenný: ~ strom *bot.* карликовий стром

pokočovníck//y напівкочівный; ~ život напівкочівный живот; ~ e kmene напівкочівны племенá

pokočovník -a *m* полокочівник

pokololón//ia -ie ž полоколонія, полоколоніальна країна

pokololoniáln//ý полоколоніальний; ~ štát полоколоніальна держáва; ~a závislosť полоколоніальна залєжність

polom -u *m odb.* поламаний ліс (*бýрєв i m. n.*)

polomer -u *m geom.* радіус; *zemský ~ geogr.* земельний радіус

polomřtvy напівмертвий, помертвий; ~ od strachu, od únavy напівмертвий од страху, од унавы

polonahý напівголий

polonáprav//a -y ž *tech.* полобсь(ка) ж

polonéz//a -y ž *hud.* полонєза

polón//ium -ia *s chem. (zn. Po)* полоній

polonizác//ia -ie ž полонізація

polonizml//us -u *m lingv.* полонізм

polooblečený полооблечєный

polootvoren//ý полоотворєный, приотворєный, приоткрытый; ~é dveře приотворєны двєрі

polopln//ý наповнєный до половини; ~á fľaša фляшка, наповнєна до половини

poloprázdn//y напівпорожний, напівпустый; ~a fľaša напівпорожня фляшка; hľadisko bolo ~e позерáюча сáла была напівпорожня

poloprivret//ý приотворєный, приоткрытый; ~é oči приотворєны очі

poloprodukt -u *m* напівпродукт

polopúš//ť -te ž *geogr.* напівпустыня

polorozbit//ý напіврозбитый, до половини розбитый; ~é okno до половини розбите окно; ~é auto до половини розбите áвто

polos -i ž *geom. tech.* полобсь ж; ~ elipsy полобсь еліпсы

polosamočinný полоавтоматічний

polosamohlask//a -y ž *lingv.* півголосный

polosirot//a -y ž сиротá, напівсиротá (*дитина, маюча єдного із родичів*)

poloslada//ý полосолодкий, сладковатый; ~é víno полосолодкє вино

polospán//ok -ku *m* полоспáнок

polosponový/ý: ~é sloveso полузв'язочне часосл'ово

polostrov -a *m* пів'остров

polosurov/ý напівсур'овий, полосур'овий, наполовину сур'овий; ~é mäso полосур'ове м'ясо

polosvet -a *m* полосвіт, деміонд; dáma *z* ~а д'ама полосвіта

polosvetl/o -a *s* полосвітло

pološeptom *prisl.* по-шепачки

pološeř/o -a *s* присмерк; ranné, večerné ~ ранній, вечірній присмерк

pološialený пош'алений, ск'оро ш'алений

polotážk/ý полотяжкий; ~á váha *šport.* полотяжк'а вага

polotekut/ý полотекучий; ~á látka полотечука річ

polotemnl/ý напівтемний, полотемний; ~á miestnosť полотемн'а містність

polotieň -a *m* півтінь, полотінь

polotm/a -y *ž* полотм'а

polotovar -u *m* полотов'ар; mäsové ~y мясны полотов'ары

polotučnl/ý *typ.* напівтучний; ~é písmo напівтучний шрифт

polotuh/ý: ~é cesto тісто середньої густоти; ocel' *v* ~ом stave оціль в напівтекучім ст'аві

polouřadný полоурядний, напівофіці'альний; ~ rozhovor напівофіці'альна бісіда

polouvaren/ý недовар'ений, напівсур'овий; ~é zemiaky недовар'ені або напівсур'ові бандурки

polovačk/a -y *ž* пол'єва́ня, пол'єва́чка; chodiť *na* ~и ходити на пол'єва́чку; ~ *na* zajace пол'єва́ня на за́яців

pol/lovať -uje -ujú *nedok.* пол'єва́ти *aj pren. expr.* ~ *na* zajace, *na* medvede пол'єва́ти на за́яців, медві́дів; ~ *na* niekoho *pren.* пол'єва́ти за да́ким

polovic/a -e *ž i čisl.* половина; ~ domu, majetku половина до́му, ма́єтку; *v* ~i leta в середині або в половині лі́та; ~ práce je hotová половина робо́ты гото́ва або зробо́ена; rozdeliť *na* (dve) ~е розді́лити

на половину або на́по́лы або на дві половини

polovičat/ý половинчатый; ~é rozhodnutie половинчате рі́шіння

polovička *p.* polovica

polovičnl/ý полові́чний; половинный; ~á cena полові́чна ці́на; pracovať *na* ~ úväzok робити на полові́чний обов'язок; ~á nota *hud.* половинна но́та

polovina *p.* polovica

polovln/a -y *ž text.* напівв'овняне по́лотно, напівв'овняний ма́теріал

polovlnený *text.* напівв'овняний, поло-в'овняний

pořovníck/ý пол'євни́цький; ~ pes пол'євни́цький пес; ~a ruška пол'євни́цька п'ушка • ~a latína пол'євни́цьки істо́рії або не́смысли, вы́думки

pořovníctv/o -a пол'єва́ня, пол'євни́цький про́мысел; obyvatel'stvo *sa* žíví ~ом жы́телі жив'ять ся пол'єва́н'єм

pořovník -a *m* пол'євник, звіре́лов

pořovnlý пол'євний, пол'євни́цький; ~ revír пол'євний ра́єн; ~ pes пол'євни́цький пес

polovodič -a *m fyz.* напівпровідник

polovodičový *fyz.* напівпровідниковий

polov/ý *hud.* половинный; ~á nota половинна но́та; ~á pauza половинна па́вза

pólóv/ý¹ по́люсний; ~ grúd *fyz.* по́люсний ток

pólóv/ý² *príd. k pólo*

polovýrob/ok -ku *m* напіввыробок, полотов'ар, полопродукт

polovzdelan/lec -са *m obyč. pejor.* недоу́к

polovzdelaný *obyč. pejor.* недоуче́ный, недоу́к; ~ člověk недоуче́ный чолові́к

polozabudnutý напівзабы́тий, позабы́тий, призабы́тий

polozatvoren/ý напівзап'є́ртий, призап'є́ртий, приотк'ры́тий; ~é dvere приотк'ры́ты дв'єрі; ~é oči призап'є́рты о́чі

polozhnl/ý напівзгн'ятий, пол'озгн'ятий; ~é ovocie напівзгн'ата ово́чина; ~é schodíky напівзгн'иты га́раді́чі

polozmrznutý напівзамерзнутий

polozručaný напіврозвалений; ~ dom напіврозвалений дім

položartom *prisl.* положартом; povedať niečo ~ повісти дашто положартом

položartovný положартівний; spýtať sa ~ým tónom попросити ся положартівним тоном

položen//ie -ia s положіня, ситуація; byť v ťažkom ~í быти або находити ся в тяжкій ситуації

polož//it' -í -ia *dok.* 1 положить, поставити; ~ knihu na policu положить книжку на полицку; ~ na tanier положить на танір; ~ riad na stôl положить іррати на стіл; ~ niečo na miesto положить дашто на місце

2 положить, одложить; ~ pôž положить нójик; ~ pero, knihu одложить пéro, книжку

3 положить, уложить; ~ dlážku положить підлогу; ~ parket уложить паркéты

4 положить, уложить, протягнути; ~ kofajnice положить або уложить шыны; ~ telefónne vedenie протягнути телефон

• ~ niekoho do hrobu положить дакого до грóбу; ~ život al. hlavu za niekoho, niečo положить або оддати живот, положить

голову за дакого, дашто; ~ základ niečomu положить оснóву або заложити

фундамент дачóму; ~ niekoho na lopatku положить дакого на лопáтки; ~ ruku на

niečo положить рýку на дашто; ~ všetko на jednu kartu положить вшитко на еднý

káрту; ~ bodku za niečím поставити тóчку за дачím; nemá čo do úst ~ не мать што

до уст положить, він голодýє; ~ niekomu otázku задати дакóму вопрóс; ~ niečomu

hrádze al. medze *kniž.* положить кóнець дачóму

polož//it' sa -í sa -ia sa *dok.* положить ся, лячі; ~ sa na ľavý bok лячі на лівый бiк

položka//a -y ž *fin.* сýма, часть; rozpočtová ~ розрахункóва сýма; príjmová, výdavková ~

приймóва, видавкóва сýма

polročný піврóчний; ~ plat піврóчний зáробок, виплата за піврóка; ~é

dieťa піврóчна дiтина; ~é prázdniny škol. піврóчны або зимні канікулы; ~é vysvedčenie škol. піврóчне свідiтельство

polrok -a/-u *m* піврiк; škol. (na vysokej škole) семéстер; prvý ~ пёршый піврiк; prepadnúť

v ~u пропáсти в піврóку; провалити ся на екзáменах в пёршiм семéстрi; zimný, letný

~ зимний, лiтний семéстер

Poľsk//o -a s Пóльша ж

poľský пóльський; ~ jazyk пóльський язык

polstoroč//ie -ia s пiвiку, половина сторóча

polstran//a -y ž, **polstránka** -y ž пiвсторóна, пiвсторiнка

polstránkový, polstranový пiвсторонóвый, пiвсторiнкóвый; ~ článok пiвсторiнкóва

statia, statia на пiвсторiнки

poľstin//a -y ž пóльський язык

poľt//it' -í -ia *nedok.* розрýбовати, россечi напóлы або на половину

poľtón -a *m* *hud.* пiвтóн

poľtónov//ý *hud.* пiвтонóвый; хроматiчний; ~ rad хроматiчний звукоряд; ~á vzdialenosť

intervál в пiвтóна, хроматiчний интервál

poľtopánk//a -y ž *obyč. v mn. č.* ~y пiвтопáнка, пiвтопáнки

poludňajš//í полудняйший, обiдний; ~ia prestávka полудняйша або обiдня пáвза

або перépва

poludn//ie -ia s пóлудне/пóлдiне c; на ~ на пóлудне/на пóлдiне

poludník -a *m* *geogr.* меридiан; zemský ~ земéльный меридiан; greenwichský ~

гринвичский меридiан

poludníkov//ý меридiанный, меридiонáльный; ~á rovina меридiáнна низовинá

poľudšten//ie -ia s очоловiчiня; процéс очоловiчiня нáлпы

poľudšt//it' -í -ia *dok.* очоловiчiти, стáти чоловiком; зробити людським

poľutovaniahodný достóйный лютости, жалюгóдный; ~ človek убóгий або бiдний чоловiк

poľutovan//ie -ia s лютость, жаль; pozerať на niekoho s ~ím позерáти на дакого з

лютостьъ або з жалѣмъ; vysloviť niekomu ~
выслови́ти дако́му лю́тость

poľut/ovať -uje -ujú *dok. koho* пожалі́ти,
пожа́ловати ко́го, выслови́ти лю́тость
ко́му

polyamid -u *m chem.* поліамід

polyamidovlý *chem.* поліамідовый; ~é
vlakno поліамідове воло́кно

polyandr/ia -ie ž *odb.* поліандрія, много-
мужо́сть

polyéd/er -га *m geom.* поліе́дер, много-
гранник

polyfón/ia -ie ž *hud.* поліфо́нія

polyfonický, polyfónny/ly *hud.* полі-
фоні́чний, поліфо́нный; ~á hudba
поліфо́нічна му́зыка

polygam/ia -ie ž поліга́мія, многоже́нство

polygamický поліга́мный, поліга́мічний;
~á rodina поліга́мна родина

polyglot -a *m* поліглот

polygón -u *m geom.* поліго́н, многоу́гольник

polygonálny *geom.* поліго́нальний, много-
уго́лный

polygraf -a *m* поліграфіста

polygraf/ia -ie ž поліграфія

polygrafický поліграфі́чний; ~ priemysel
поліграфі́чний про́мысел

polygýn/ia -ie ž *odb.* полігі́нія, многоже́нство

polyhistor -a *m* енциклопедіста *m*

polychróm/ia -ie ž поліхро́мія, многофарба-
но́сть ж

polychrómny поліхро́мный, многофарба-
ный

polymér -u *m chem.* поліме́р

polymér/ia -ie ž *chem.* поліме́рія

polymerizácia/ia -ie ž *chem.* полімеріза́ція

polymeriz/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
dok. chem. піддати ся/піддава́ти ся
полімеріза́ції

polymorf/ia -ie ž *odb.* полімо́рфія, полі-
морфі́зм, многофо́рмность, розно́ро-
до́сть

polymorfny *odb.* полімо́рфный, много-
фо́рмный

Polynezan -a *m* Полінезі́йчанин

Polynézank/ia -y ž Полінезі́йчанка

Polynéz/ia -ie ž Полінезі́я

polynézsky полінезі́йський

polynóm -u *m mat.* поліно́м, многочле́н

polyp -u *m zool. lek.* полі́па; koralový ~
корало́ва полі́па; nosový ~ носо́ва полі́па

polypovitý *lek.* поліпови́тий; ~ tvar поліпо́ва
фо́рма

polytechnický політехні́чний; ~á výchova
політехні́чне вихова́ня

polytechnik/ia -y ž політе́хніка

polytechnizácia/ia -ie ž політехніза́ція; ~
školy політехніза́ція шко́лы

polyteistický політеі́стичный

polyteizm/us -u *m* політеі́зм, многобо́жество

polyvinylchlorid -u *m chem.* полівінілхлорі́д

pomac/lat' -ia -ajú *dok. expr.* пома́цати

pomáč/lat' -a -ajú *dok.* помача́ти, змочи́ти,
звочи́ти

pomád/la -y ž пома́да; ~ na vlasy пома́да
а́бо крем на во́лося

pomaďarčí/iti' -í -ia *dok.* помадя́різовати
nedok. dok.

pomáhač -a *m* помі́чник

pomáh/lat' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.*

помага́ти; ~ matke v kuchyni помага́ти
ма́мі в ку́хні; ~ pri učení помага́ти при
учі́ні; ~ slepému prejsť cez ulicu помага́ти
слі́пому пере́йти че́рез доро́гу; ~ niekomu
do kabáta помага́ти дако́му до ка́бата; ~
niekomu na pohy помага́ти дако́му вста́ти
а́бо підня́ти ся на но́гы; ~ jeden druhému
помага́ти еде́н дру́гому; ~ v nešťastí
помага́ти в неща́сті; ~ radou помага́ти
радо́в; ~ peniazmi помага́ти пі́нязьми; ~
rodičom помага́ти ро́дичам, мате́ріалні
помага́ти ро́дичам; tento liek ~a proti kašľu
тот лі́к помага́ть про́тів ка́шлю; diéta ~a
pri odtučňovaní diéta помага́ть поху́діти

● ~ niekomu dostať sa niekam помага́ти
дако́му доста́ти ся да́ждє (до робо́ты,
шко́лы і т. н.); ~ niekomu na svet hovor.
помага́ти дако́му на сві́т а́бо при поро́ді

pomáh/at' si -a si -ajú si *dok.* 1 помага́ти
еде́н дру́гому; ~ si pri práci помага́ти еде́н

другому при роботі **2** дати собі раді (з *дачім*); ~al si ako vedel він робив вшитко, што было в ёго силах; він помагав собі як знав

pomaličky *prisl. expr.* помаленькы, потихонькы; *ist' ~ iti* помаленькы *або* потихонькы *або* не понагляючи ся

pomaľ//ovať -uje -ujú *dok.* помалёвати, вымалёвати

pomaly *prisl.* **1** помáлы, не понагляючи ся, не поспішати; *ist' ~ iti* помáлы *або* не понагляючи ся; *práca ide ~ robóta ide* помáлы **2** постýпні, помáлы; *hládisko sa ~ napľnalo* позерáюча сáла постýпні наповняла ся; *chorý sa ~ uzdravuje* хвóрый помáлы поправлять ся **3** скóро; *už je ráno už є скóро ráno* • ~ *ďalej zajdeš [prisl.]* помáлы дáльше зáйдеш; *božie mlyny melú ~, ale isto [prisl.]* *hovor.* бóжскы млины помáлы мелють, áле істо

pomalý **1** помáлый, тихый; ~ *krok* помáлый крок; ~ *chod* тихый ход; ~á *práca* помáла робóта; ~é *poľuby* помáлы *або* не понагляючи рушáня; ~ *život* тихый *або* нýдний жывот **2** спомалёный, не понагляючи́й ся; ~ *človek* спомалёный *або* не понагляючи́й ся чоловiк

pomaranč -a *m* помарáнч *m*

pomarančový **1** помаранчóвый; ~á *šťava* помаранчóва щáва **2** (*o farbe*) оранджóвый

pomárn//it' -i -ia *dok.* **1** *čo* помарнити, промарнити, росшмáрити, рoстратити, миняти; ~ *peniaze* рoстратити пiнязи **2** *koho* позабивáти, побити, зни́чити

pomasíř//ovať -uje -ujú *dok.* помасiрóвати

pomast//it' -i -ia *dok.* **1** помастити, намастити (*máctěe*); помастити олієм; ~ *chlieb* помастити хлiб з мáслом; ~ *rezance* полляти рiзáнки мáслом **2** *koho, hovor. expr.* підплатити кóго, дати уплáток кóму • ~ *si hrdlo hovor. expr.* выпити пáлінкы; ~ *si brucho hovor. expr.* дóбрі наiсти ся; ~ *niekomu kríže al. rebrá hovor. expr.* помастити дакóму крижы *або* рéбра, набити дакóго

pomaškrť//it' si посмаковáти (собi), смáчнi їсти

pomazan//ie -ia *s cirk.* помазáня; *posledné ~* послiдне помазáня; *udelit' posledné ~* дати послiдне помазáня, послiдне причащáня

pomal//zať -že -žú *dok.* **1** намáзати, помáзати; ~ *cesto vajičkom* намáзати тiсто яйцём **2** забруднити, замáзати **3** *náb.* помáзати; ~ *niekoho na kráľa* помáзати дакóго на крáля

pomaz//nať sa -ná/-ne *sa* -najú/-nú *sa* помáзнати ся, попестити ся, полáскати ся, прилáскати ся, приголубити кóго; ~ *sa s deckom* попестити ся з дiтинов

pomäd//it' -i -ia *dok.* помяти, потёрти; ~ *si ruky al. dlane* потёрти рýкы *або* дóлони

pomäten//ie -ia *s* хворомысёлность, шалёность, ненормáльность, пометёность

pomäten//ý хворомысёлный, шалёный, ненормáльный, блазнивый, пометёный; ~ *na rozume al. na mysli* пометёный, хворомысёлный, ненормáльный, не при свóім розúмi; ~é *oči* пометёны óчи

pomed//it' -i -ia *dok. odb.* помедити, покрьити мéдёв

pomedzi *predl. so 4. p.* помéджi, мéджi чiм, чéрез *што*; ~ *domu* помéджi дóмы, мéджi дóмами; ~ *zuby* чéрез *або* помéджi зýбы

pomedz//ie -ia *s kniž.* мéджа, гранiця

pomedzn//ý: ~ *rozhodca šport.* бокóвый сýдця; ~á *čiara šport.* бокóва лiнiя (*грáючого грiска*)

pomen//it' -i -ia *dok.* **1** (*o peniazoch*) помiняти, перемiнити (*пocтýпнi*) **2** (*napísané*) змiнити, перемiнити

pomenovac//í *lingv.* назвáный, номiнaтiвный; ~ia *jednotka* назвáна едiнiця; ~ *základ* оснóва (слóва)

pomenovan//ie -ia *s* нáзва; ~ *predmetu* нáзва предмéта; ~ *rieku, ulice* нáзва рiкы, ýлицi; *úradné ~* урядна *або* офіцiальна нáзва

pomen//ovať -uje -ujú *dok. v rôzn. význ.* назвáти; ~ *syna Ivanom* назвáти сына Iвáном; ~ *niekoho po mene* назвáти дакóго

по мѣні • ~ věci pravým menom nazváti
предмѣты своѣми мѣнами

pomenš'í *hovor.* малѣнький, невеликий,
невисокий

pomer -u *m* **1** одношія; ~ rodičov k deťom
одношія рóдичів к дітям; ~ k životu,
ku skutočnosti одношія к живóту, к
дійности; byť s niekým v priateľskom ~e
быти з даким в приятельских одношіях;
sme v príbuzenskom ~e мы родина; mať
kladný ~ k práci добрі односити ся к робóті
2 бывáня доведна, споїня (*intímne*),
конкубінат; mimomanželský ~ одношія
як непобрáтых; mať ~ s niekým доведна
жыти як непобрáты **3 odb.** одношія;
vlastnícky ~ маєткóве одношія; zmluvný
~ договорѣне одношія; právny ~ правóве
одношія; byť v zamestnanectve *al.*
pracovnom ~e быти в служóбнім одношіні;
rozviazať *al.* zrušiť pracovný ~ одыйти з
робóты, увольнити ся з робóты **4** взаємне
одношія; proporcia; ~ síl пропорція сил;
~ medzi dovozom a vývozom пропорція
мѣджі експортом і імпортom

pomeril'it' -í -ia *dok.* koho s kým помірити,
примірити

pomeril'it' sa -í sa -ia sa *dok.* помірити ся,
примірити ся; nepriatelia sa ~ili неприятелі
помірили ся

pomerne *prisl.* знáчні, дость, не цáлком,
в порівнáні; ~ malá miestnosť не цáлком
малá містность; prišiel ~ neskoro він
пришóв дость нескóро áбо дость пізно

pomerný **1** порівнючий, однóсний,
релатівный; ~á čistota порівнююча чистотá
2 odb. релатівный; ~é číslo *mat.* релатівне
число; ~á atómová váha *chem.* релатівна
атомóва вáга

pomerly -ov *m romn.* услóвія, ситуáція,
атмосфѣра, óбставины; politické ~
політічна ситуáція; existenčné ~ услóвія
жывóта áбо екзистѣнції; hmotné ~
матеріáлны услóвія; bytové ~ услóвія
бывáня; rozhárané rodinné ~ складны
родинны одношія; normálne ~ нормáлна

ситуáція; vojnové ~ ситуáція войнóвых
часів; klimatické, poveternostné ~ *meteor.*
кліматічны, атмосферны услóвія; výrobné
~ *ekon.* виробны одношія

pomest'it' sa -í sa -ia sa *dok.* вмістити ся,
вóйти; do autobusu sa všetci nepomestili до
автобýсу вшытки не вмістили ся áбо не
вошли • dobrých ľudí sa veľa ~í дóбрых
людѣй вѣлѣ змíстить ся

pomiasť помáтиє помáту *dok.* попýтати,
поплѣсти, помотáти, по(з)мылити

pomiasť sa помáтиє sa помáту sa *dok.* **1**
попýтати ся, поплѣсти ся, змылити ся
2 зoшaлíти, стратити розýм, зыйти з
розýму; ~ sa od žiaľu зыйти з розýму од
жáлю

pomiestny містный, топонімíчный; ~ názov
містна áбо топонімíчна нáзва

pomieš'at' -a -ajú *dok.* **1** čo s čím змішáти,
перемішáти; ~ tvaroh s maslom змішáти
сыр з мáслом; ~ cement s pieskom
перемішáти цíмент з піскóм **2** помішáти; ~
kašu varechou; помішáти кáшу з варíхов/
варíшков

pomieš'at' sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** змішáти
ся, перемішáти ся; stránky rukopisu sa ~ali
сторінки рýкопису перемішáли ся **2** *hovor.*
вмішáти ся, замішáти ся, вязáти ся; ~ sa
medzi rozvedených susedov замішáти ся
мѣджі погніваных сусідів **3** перемішáти
ся, перепýтати ся; všetko sa mi v hlave
~alo в гóлові мi вшытко перепýтало ся áбо
попýтало ся

pomih'at' -á -ajú *dok.* na koho жмýрькнути,
пожмýрькати, мігнути

pomil'ovat' -uje -ujú *dok.* koho **1** *hovor.*
мáти любóвне споїня, поміловáти
ся, полюбовáти ся **2** *kniž.* полáскати,
прилáскати **3** *zastar.* поміловати кóго,
зміловати ся, змíлостити ся над кým

pomimo *prisl. i predl. s* **2. p.** óколо, кóло,
мімо, близко; ísť ~ ити кóло (нас); prejsť
~ міну перейти кóло áбо мімо стíны áбо
мýру

pomíň//ať -a -ajú *dok.* поутрача́ти, поминя́ти (*посты́пни*)

pomi//núť -nie -nú *dok.* пере́йти, мину́ти ся; zima ~nula зима́ минула ся *або* перешла́; nebezpečenstvo ~nulo небезбе́чность минула

pomi//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* **1** пере́йти, мину́ти ся; búrka sa ~nula бу́ря перешла́; leto sa ~nulo лі́то минуло ся; všetok môj strach sa ~nul вшы́ток мій страх перешо́в **2** уме́рти; ~sa od hladu уме́рти з голо́ду; čo s nami bude, keď sa vy ~niete? що́ бу́де з на́ми, кідь вас не бу́де *або* кідь ви мините ся **3** страти́ти (здо́ровый) розу́м, зошала́ти; ~ sa od radosti страти́ти розу́м од ра́дості; ~ sa rozumom *al.* na rozume *al.* z rozumu зйти́ти з розу́му

pominuteľn//ý мину́вший, пере́ходный, недовго́вічний, ма́рный; ~é šťastie пере́ходне *або* недовго́вічне ща́стя; všetko je ~é вшы́тко пере́ходне, ні́ч не (є) ві́чне

pomk//núť -ne -nú *dok.* посу́нути до пе́реду, помкну́ти

pomk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* посу́нути ся, помкну́ти ся

pomladší *expr.* мо́лодший, дос́ть мо́лод-
ший, о да́што мо́лодший

pomfask//ať -á -ajú *dok.* помляска́ти; ~ perami, jazykom помляска́ти га́мбами, языко́м

pomlát//it' -í -ia *dok.* **1** помолоти́ти, обмолоти́ти, вымолоти́ти; ~ všetko оби́ле помолоти́ти вшы́тко зе́рно **2** *expr.* потрепа́ти, порозбива́ти; ~ poháre потрепа́ти по́гары

pomlč//ať -í -ia *dok.* **1** помовча́ти, бы́ти тихо, не преговори́ти **2** о́ чом стихну́ти, обы́ти тишком *што*

pomlčk//a -y ž **1** павза; nastala trápna ~ настала́ тра́пна павза **2** (*v písanom texte*) típe *neskl.* s **3** *hud.* павза

pomlet//ý помоло́тый, змоло́тый, розмо́л-
ло́тый, мо́ло́тый; ~é orechy (по)мо́ло́ты
о́рихи; ~é mäso (по)мо́ло́те мя́со

pomliažď//it' -í -ia *dok.* **1** попучи́ти, пороспучова́ти, подуси́ти; ~ jahody попучи́ти я́годы; ~ zemiaky подуси́ти банду́рки **2** пошко́дити, порани́ти, травмова́ти *nedok. dok.*; ~ nohu порани́ти но́гу; je ~ený éго травмова́ло

pomlka//a -y ž павза

pomník -a *m* па́мятник; ~ padlých hrdinov па́мятник па́вшым геро́ям; odhaliť ~ одкрити́ па́мятник

pomnožn//ý: ~é podstatné mená *gram.* pluralia tantum; назывни́к *або* субстантíв, ма́ючий лем фо́рму мно́жного чи́сла

pomoc -í ž по́мич ж; підпора; hospodárska, vojenská ~ еконо́мічна, воєньска по́мич; vzájomná ~ взає́мна по́мич; lekárska ~ ліка́рська по́мич; poskytnúť hmotnú, morálnu ~ niekomu дати́ мате́ріалну, морал́ну по́мич *або* підпо́ру да́кому; spoliehať sa na niečíu ~ сполі́гати ся *або* наді́яти ся на да́чію по́мич; požiadať niekoho o ~ попроси́ти у *або* од да́кого по́мич, попроси́ти да́кого о по́мич; obrátiť sa na niekoho o ~ оберну́ти ся на да́кого о по́мич; zavolať niekoho na ~ позва́ти *або* покликати́ да́кого на по́мич; pomoc! помо́жете!; ísť, prísť niekomu na ~ іти, при́йти да́кому на по́мич; ~ v nešťastí по́мич в неща́сті; poskytnúť *al.* dať niekomu prvú ~ дати́ да́кому пе́ршу по́мич • byť niekomu na (dobrej) ~i одплати́ти да́кому до́бром; aká ~! яка́ по́мич!; што́ же робити́!; ні́ч не зро́биш!; nebolo tu ~i е́му́ уж не мож́ было́ помо́чі; він́ був́ безнаді́йно хво́рий; ľahká ~ легка́ по́мич; komu niet rady, tomu niet ~i [*prisl.*] ко́му нет ра́ды, то́му нет по́мочі; хто́ не слуха́ть ра́ды, то́му не помо́жеш

pomocník//a -y ž по́мічничка; ~ v domácnosti до́машня по́мічничка

pomocník -a *m* **1** по́мічник; to je môj ~ тот мій по́мічник **2** ма́йстер, това́риш; pekársky, mlynársky ~ пека́рьський, млина́рьський това́риш

pomocn//ý по́мічний; выпомага́ючий; ~é vedu по́мічны нау́кы; ~é práce по́мічны

роботы; ~ robotník помічний робітник; ~ učitel' помічний учитель; учитель, не закінчивший высшу освіту; vedecká ~á síla нау́чна помі́чна сила; ~é sloveso gram. помі́чне часосло́во • podat' niekomu ~ú ruku подати дако́му помі́чну ру́ку

помосоу *predl. s 2. p.* при по́мочі; merat' niečo ~ pristrojov міряти дашто́ при по́мочі механі́змів

помо́ч/it' -і -іа *dok.* намочи́ти, помочи́ти; забабрати́ мо́чом; ~ plienky помочи́ти пелен́ки

помодл/it' sa -і sa -іа sa *dok.* помолити́ ся

помоло́г -а *m odb.* помоло́г, овоциново́д

помоло́г/іа -іе *ž odb.* помоло́гія, овоцино-во́дство

pomologický *odb.* помологі́чний, овоцино-во́дний

поморд/lovať -ује -ују́ *dok. hovor. expr.* помордовати́, помучи́ти

помотан/ly *hovor. expr. 1* помотáний, попу́таний, поплетéний; ~ človек попу́таний чоло́вік **2** перепу́таний, запу́таний, замотáний; ~é správu перепу́таны слухы́; mám ~é myšlienku мам перепу́таны дум́ки, у мене́ дум́ки ці́лком помотáны

помол/tať -се/-та́ -су́/-тају́ *dok. 1* чо́ змотáти, перемотáти; замотáти; ~ priadzu, nite помотáти пряджу́, нит́ки **2** *koho expr.* попу́тати, перепу́тати, запу́тати, збити́ з доро́ги

помол/tať sa -се/-та́ са -су́/-тају́ са *dok. expr. 1* поплéсти́ ся, спу́тати́ ся, збити́ ся з доро́ги **2** (*istý čas*) походити́, покру́тити́ ся, помотáти́ ся

помо́цк/ла -у *ž* помі́чник (*уче́бный*), предме́т; vyučovacie ~у уче́бны помі́чники; názorné ~у наглядны помі́чники; optické ~у опті́чны предме́ты

помо́ц' pomôže pomôžu *dok. 1 v rôzn. význ.* помочи́; ~ jeden druhému помочи́ е́ден дру́гому; ~ niekomu v učení помочи́ дако́му в учі́ні; ~ niekomu pri práci помочи́ дако́му при робо́ті; ~ niekomu prejsť

cez ulicu помочи́ дако́му пере́йти че́рез у́лицю; ~ niekomu do kabáta помочи́ дако́му обле́чі до ка́бата; ~ niekomu na nohy помочи́ дако́му вста́ти на но́ги; ~ niekomu v núdzi помочи́ дако́му в бі́ді; ~ v nešťastí вытя́гнути з бі́ды, помочи́ в неща́сті; ~ radou, peniazmi помочи́ ра́дов, пі́нязми; liek pomohol od kašľa лі́к помі́г од ка́шлю **2** *komu od čoho hovor.* оха́бити ко́го *што*, одо́брати *што* у ко́го; ~ niekomu od peňazí оха́бити дако́го без пі́нязей • pomohol mu z blata do kaluže *žart.* він помі́г ё́му медві́дзов службо́в; ~ niekomu dostať sa do sedla помочи́ дако́му ухопи́ти ми́ць до сво́їх рук; ~ niekomu do hrobu помочи́ дако́му до грóбу; pomohol mu z vrečka він вы́тряс ё́го кі́шеню; tu už nič перомо́же ё́му уж ні́ч не помо́же; tomu už ani svätená voda перомо́же *žart.* то́му уж а́ни свя́чена́ во́да не помо́же; ё́му уж ні́чим не мож помочи́

помо́ц' si pomôže si pomôžu si *dok. 1 pri čom, v čom, čím* помочи́ е́ден дру́гому в *чім, чім*; deti si pomohli pri obliekaní ді́ти помо́гли е́ден дру́гому обле́чі ся, ді́ти помо́гли собі́ обле́чі ся; priatelia si pomohli pri učení, v práci прия́тели помо́гли е́ден дру́гому при учі́ні, робо́ті **2** *v čom, z čoho i bezpredm.* да́ти собі́ ра́ды з *чім*, пора́дити собі́ в *чім*, зна́ти зроби́ти *што*; ~ si z ťažkosti да́ти собі́ ра́ды з тяжко́стями; nevedel som si viac ~ я да́льше не зна́в, як посту́повати **3** *čím i bezpredm.* ма́ти при́быток з да́чо́го, мате́ріалні змо́чі́ ся, зароби́ти *на чім*; задово́жити пі́нязі; pomohol si predajom domu він помі́г собі́, бо прода́в ді́м; він зароби́в на прода́ї до́му **4** *hovor.* вы́кликати (у се́бе) по́трат, недоне́сёный пло́д • nemôžem si ~ я не мо́жу собі́ помочи́; ні́ч не зроби́ш, што́ же роби́ти; pomôž si, človeče, i boh ti pomôže [*pris!*] помо́ж собі́, чоло́віче, і бо́г то́бі помо́же

помп/ла -у *ž* сла́ва, пара́да, пы́шность ж, свято́чність ж, глорі́я

pompézny *expr.* прекрасний, чудесний, чаруючий, парадний, святочний

pomr//iet' -ie -ú *dok.* поумерати, померти (*поступни, еден за другим*)

pomrkáv//at' -a -ajú *nedok.* *na koho expr.* пожмурьковати *na kógo*, жмурькати; ~ *na seba* пожмурьковати *еден на другого*

pomrnkáv//at' -a -ajú *nedok. expr.* поплáковати, фнюкати, плакати, піщати (*o дитини*)

pomrv//it' -í -ia *dok.* 1 *poskyrшыты, покрышыты, подробити*; ~ *chlieb* покрышыты хліб 2 *помяти, помервити* 3 *hovor.* роздробити, пожмолити; ~ *rukami* роздробити руками

pomrz//núť -ne -nú *dok.* помёрзнати, замёрзнати, перемёрзнати, змёрзнати; *všetky kvety ~lí* вшиты квітки помёрзли *або* перемёрзли

pomst//a -y *ž* помста, одплата; *krvavá ~* кровáва *або* сурóва помста; *prisahať* *niekomu ~u* кляти ся помстити ся *дакому* за *даштó*; *to volá o ~u* *то́то* мýсити быти помщёне

pomst//it' -í -ia *nedok. dok. koho, čo* мстити/ помстити за *кого, што*; ~ *za krivdu* помстити за кривду

pomst//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *komu, čomu za koho, čo* помстити ся *кому, чóму за кого, што*; ~ *sa za urážku* помстити ся за уразливість *або* гану 2 *указати ся, проявити ся, одплатити ся; chyby sa ~ia* хыбы укажуть ся *або* дадуть о собі все знати; *to sa ti ~í* *ты за то́то* одплатиш ся

pomstiteľ -a *m* мстититель *m*

pomstivý помстивый, мстивый; ~ *človek* помстивый чоловік

pomstychtivý помстыхтывый

pomúč//it' -í -ia *dok.* посыпати мукóв

pomút//it' -í -ia *dok.* 1 скаламутити, помутити, замутити; ~ *vodu* скаламутити *воду*; ~ *víno* помутити *вино* 2 *expr.* покаламутити розум, поморочити розум; *pálenka mu ~ila hlavu al. rozum* *пáлінка* помутила *ёму* *голову* *або* розум; *žiaľ mu ~il rozum* *жаль*

покаламутив *ёму* розум *або* судливість; *láska, sláva mu ~ila hlavu* *любóв, сла́ва* покаламутила *ёму* *голову*; *úspechy mu ~ili hlavu* *ýспихи* покаламутили *ёму* *голову* • ~ *niekomu hlavu a)* помутити *дакому* *голову*; б) побаламутити *або* поблазнити *дакого*; *voda hlavu nepomúti [prisl.]* *од воды* не опянієш *або* не óпеш ся

pomút//it' sa -i sa -ia sa *dok. hovor. expr.* поплéсти ся, помылити ся; *rozum sa mu ~il, hlava sa mu ~ila* розум *ёму* поплів ся, *голова* *ёму* помутила ся

pomyje *pomyji/pomyj ž pomn.* помыї *pomn.*

pomyk//at' -á -ajú *dok.* потягнути, торгнути, стискати; ~ *niekoho za rukáv* потягнути *дакого за рукав*; ~ *plesami* стискати плечáми

pomykáv//at' -a -ajú *dok. expr.* потóгровати, потяговати

pomykov -a *m* безра́дність, неісто́та, похы́бність, ва́рáвість; *dostať* *niekoho do ~a* достáти *дакого до безра́дности*; *byť v ~e* *быти в неісто́ті*

pomylen//ý 1 *помылений, поплетёный, помотáный*; *bol z toho ~* *од то́го* він був поплетёный 2 *хыбный, неспра́вный*; ~ *é náhľady* хыбны по́гляды

pomyll//it' -í -ia *dok.* змылити, привéсти до о́мылу, поплéсти, помотáти; ~ *niekoho pri počítaní* помылити *дакого при раховáні*; *nedá sa ničím ~* він не дасть ся *нічим* змылити

pomyll//it' sa -i sa -ia sa *dok.* змылити ся, поплéсти ся, по́путати ся, замóтати ся; ~ *sa pri počítaní* змылити ся *при раховáні*; ~ *sa o päťdesiat centov* змылити ся *або* прораховáти ся *о пятьдесят цéнтів*

pomyll//it' si -i si -ia si *dok.* перепутати, спутати, сплéсти *або* поплéсти (*собі*); ~ *si otca so synom* перепутати *або* поплéсти (*собі*) *вітця зó сыном*; ~ *si cestu al. smer* поплéсти *дорóгу, збити ся з дорóги*

pomyseľný *kníž.* представлёваний, недійсний, нереáльний, фіктивний

pomyslen//ie -ia s думка, припоминання • о ~ *hovor.* лем-лем; *niet ani* ~ia na to o tím i думати не стоїть, о тім не може бути i *rech*
pomysl//iet' (si) -i (si) -ia (si) *dok. na koho, čo i bezpredm.* подумати о кім, чім; ~el som si, že ho to bude zaujímať я подумав, же єрo то́то́ буде інтересовати; *čo si o nás* ~ia? што они о нас подумают?; ~el som si o ňom zlé я зле подумав о нім; *neviem, čo si mám o tom* ~ я не знам, што о тім мам собі подумати; *len si to* ~el, ale nepovedal ніч він лем подумав о тім, но ніч не повів; ~ela si na otca она́ подумала на ві́тця, она́ спомянула ві́тця • *len si* ~ite!, ~ite si! лем подумайте! подумайте!; *kto by si to len bol* ~el! *hovor.* хто бы лем міг подумати!; *ani by človek* перомыслел то́му тяжко повірити; тяжко собі представити; *strach al. strašne* ~! стра́шні подумати!; *(na to) ani* ~! *hovor.* (о тім) а́ні думати!, о тім не може бути а́ні *rech*!

pomýšľ//at' -a -ajú *nedok na čo* подумовати, думати о чім; ~ala na vydaj она́ подумовала о выдаї; *už dávno* ~am napísať mu o tom я да́вно уж задумую ся а́бо збе́рам ся написа́ти є́му о тім

ponad *predl. so 4. p.* по́над, над ко́го, што, кым, чім; ~ náš dom letí lietadlo по́над наш дім летить ероплáн, над на́шим до́мом летить ероплáн • *dívať sa al. pozerať sa* ~ hlavu niekoho, hľadieť *al. pozerať* на niekoho ~ plese позера́ти ся по́над го́лову дако́го, позера́ти ся на дако́го по́над плече́, проявляти рівноду́шность о дако́го, не ма́ти інте́рес о дако́го

ponadáv//at' -a -ajú *dok. komu i bezpredm.* понадава́ти дако́му, пова́дити ся з да́ким
ponáhľ//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* понагляти ся, спішыти; ~ sa domov понагляти ся до́мів; ~ s odpoveďou спішыти а́бо понагляти ся одпо́вісти а́бо з о́дпо́відєв

ponajprv *prisl.* найпе́рше, найса́мпєрше, на са́мый пе́ред

ponajviac *prisl.* бівшов ча́стєв, найве́ще(й)

ponakláň//at' -a -ajú *dok.* понакланя́ти

ponaliep//at' -a -ajú **ponalep//ovat'** -uje -ujú *dok.* поналі́плєвати, налі́пити; ~ známky na listy поналі́плєвати зна́мки на пи́сьма а́бо на копе́рткы

ponaliev//at' -a -ajú *dok.* поналива́ти, налля́ти; ~ vína do pohárov поналива́ти ви́на до по́гарів, налля́ти ви́на до по́гарів

ponamáčľ//at' -a -ajú *dok.* намочи́ти, понамо́човати (*постýпні*)

ponamáhl//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* понамага́ти ся

ponapichľ//ovat' -uje -ujú *dok.* понапі́ховати, понадіва́ти; ~ mäso na ražeň понапі́ховати мя́со на ро́жень

ponapín//at' -a -ajú *dok.* понапінáти, напну́ти, понатяго́вати, натягну́ти; ~ svaly понапінáти му́скулы а́бо свáлы

ponaplnľ//at' -a -ajú *dok.* понапо́внєвати, наповни́ти (*вшы́тко, постýпні*); ~ vtesa túkou понапо́внєвати мі́хы муко́в

ponaprávľ//at' -a -ajú *dok.* понаправля́ти, напра́вити, приве́сти до по́рядку, зроби́ти по́рядок • *rebrá al. kosti* niekomu ~ *žart.* понаправля́ти дако́му ре́бра а́бо кі́стя

ponárl//at' -a -ajú *nedok.* поно́рєвати

ponárl//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *do čoho i bezpredm.* поно́рєвати ся до чо́го; ~ sa na dno rieky поно́рєвати ся на дно рі́кы; *loď sa* ~a шы́фа то́пить ся а́бо поно́рює ся до во́ды а́бо іде́ ку́ дну 2 *do čoho pren.* поно́рєвати ся, вглуб́лєвати ся до чо́го; ~ sa do práce поно́рєвати ся до робо́ты; ~ sa do myšlienok вглубля́ти ся до ду́мок

ponášľ//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. na koho, čo* понаша́ти ся на дако́го, на да́штo, припо́минáти дако́го, да́штo, подо́бáти ся дако́му, да́чо́му, бы́ти подо́бным; *syn sa* veľní ~a на otca сын барз подо́бать ся на ві́тця а́бо отце́ви; сын барз пона́шать ся на ві́тця

ponášľ//a -y *ž lit.* подража́ння, напо́до́бнєва́ння; ~ na ľudovú pieseň напо́до́бнєва́ння наро́дній співа́нці

poňať *pojme pojmu dok. kniž.* порозу́мити

poňat//ie -ia s 1 porozumínia; materialistické ~ života materialistické rozumínia živóta **2** понятия, представа; mať o niečom neurčité ~ máti невызначену або неопределёну представу о дачім; nemá o tom ani ~ia він (онá) áни понятия о тім не мать, він (онá) не мать áни найменшої представу о тім

ponatier//at' -a -ajú dok. понатерáти (*вшытко, постýнни*), намáзати; ~ chleby maslom понатерáти кýскы хлїба мáслом

ponaučen//ie -ia s понаучіня, поучіня; напоянýтя, приýчка; dať niekomu ~ дати дакóму понаучіня або приýчку; to mu bolo ~ím totó было про нёго поучінём

ponavštev//ovat' -uje -ujú dok. понавщівлєвати, навщівити (*вшыткых, постýнни*); ~ všetkých známych навщівити вшыткых знáмых

Poncl//ius -ia m: chodiť al. behať od ~ia k Pilátovi *hovor. žart.* бїгати од єдно́го к дрýгому, обивáти поро́гы

pondel//ok -ka m понеділєк

pondus -a m мáятник (*гóдин*)

pondusov//ky -iek ž *romn. hovor.* гóдины з мáятником, мáятниковы гóдины

pondusov//lý: ~é hodiny гóдины з мáятником, мáятниковы гóдины

ponech//at' -á -ajú dok. **1** v rôzn. význ. охaбити; ~ úrodu na poli охaбити урóду на полі; ~ niekomu právo na niečo охaбити дакóму прáво на даштó; ~ zákon v platnosti охaбити закóн в діяні **2** зохабити; ~ náhode зохабити пригóді або слýчаю; ~ niekoho osudu охaбити дакóго на дóлю

ponecháv//at' -a -ajú nedok. **1** v rôzn. význ. охaбляти **2** уможнєвати

ponemč//it' -í -ia dok. помі́чїти, германі́зовáти nedok. dok.

ponemč//ovat' -uje -ujú nedok. помі́мчовати, германі́зовáти nedok. dok.

ponevier//at' sa -a sa -ajú sa nedok. *expr.* по́неві́рjати ся, ходити (*без діла*), не робити, блýкати ся, повáлєвати ся

poňho **4. p. zám.** on s *predl.* po (*pre mená životné*) по нёго

ponič//it' -í -ia dok. поні́чїти, зні́чїти, пошкóдити, знівочі́ти, показити (*вшытко, постýнни*)

poniektorý *zám.* подакотрый, дакотрый, даякый

poník -a m пóник **m**

ponikl//ovat' -uje -ujú dok. поні́клєвати

poníman//ie -ia s porozumínia; správne ~ niečoho správne porozumínia дачóго

poním//at' -a -ajú nedok. *kniž.* розумити, porozumіти

poniže *predl.* s **2. p.** ниже, пониже чóго; ~ mesta, dediny пониже мі́ста, селá або валáлу

ponižene *prísl.* пони́жені, покі́рні; ~ sa správáť пони́жені поводити ся; ~ ďakujem, prosím *zastar.* покі́рні або найпокі́рніше дякую, прóшу

ponižen//ie -ia s пони́жіня

poniženost//t' -ti ž пони́женость, покі́рность

ponižen//ý пони́жений, покі́рный; ~á prosba пони́жена або покі́рна прóсьба; váš ~ sluha al. služobník *zastar.* ваш покі́рный або покі́рнішый слугá

poniž//it' -i -ia dok. пони́жїти

poniž//it' sa -i sa -ia sa dok. *pred kým, čím* пони́жїти ся; неponižim sa *pred ním* я не пони́жу ся пє́ред ним

poniž//ovat' -uje -ujú nedok. пони́жовати; змє́ншовати

poniž//ovat' sa -uje sa -ujú sa nedok. *pred kým, čím* пони́жовати ся пє́ред кým, чім

ponižší *expr.* низкóго рóсту, низкый, невысóкый, понизшый

ponižujúc//i пони́жуючий; ~e postavenie пони́жуюче положі́ня; to je pre mňa ~e totó про мє́не пони́жуюче

ponoc//ovat' -uje -ujú nedok. *expr.* не спáти ночáми, бді́ти

ponor -u m нáмор. понорі́ня; углублі́ня; malý ~ lode невели́ке углублі́ня шы́фы

ponor//it' -í -ia dok. понорити, спустити до вóды; ~ ruku do vody понорити рýку до вóды

ponor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *do čoho i bezpredm.* понорити ся; ~ sa do vody понорити ся до вóды; ~ sa na dno rieky понорити ся на дно ріки; loď sa ~ila шыфа потопила ся *ábo* пішла на дно 2 *do čoho pren.* понорити ся, углубити ся *do čogo*; ~ sa do práce углубити ся до робо́ты; ~ sa do seba понорити ся до себе

ponork//la -y ž підводна лóдка, понóрка
ponorn//lý odb. v rôzn. význ.: *bot.* ~ koreň понóрюючий ко́ринь; *geol.* ~á rieka підзе́мна ріка; *tech.* ~é čerpadlo понóрююча черпа́лка

ponorov//lý: ~á čiara понóрoва лі́нія, вáтерлі́нія

ponos//la -y ž жалóба, поносовáня, тяжканя собі

ponos//lit' -i -ia *dok.* 1 переносити (*вшытко, постýнни*) 2 поносити; ~ dieťa na rukách поносити дітину на рука́х; ~ šaty поносити шма́ты

ponos//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* *na koho*, *čo* поносовáти ся, пожа́ловати ся; ~uje sa, že má mnoho práce він поносу́є ся, же ма́ть мно́го/вélе робо́ты; ~uje sa na bolesti hlavy він поносу́є ся на бо́ліня го́лови

ponožk//la -y ž, *obyč. v mn.* *č.* ~у штримфля; *vlínené, sílonové* ~у вовняны, сілонóвы штримфлі

pontifikáln//y cirk. архієрéйський; ~а омša архієрéйска слóужба

pontifikát -u *m cirk.* понтіфіка́т

pontón -a/-u *m* понто́н

pontonový понтонóвый; ~ most понтонóвый міст

poňuch//at' -á -ajú *dok.* понюхати, повóняти

ponuk//la -y ž 1 пону́кнута, пону́ка, пропóновáня; prijať ~ прияти пону́кнута; odmietnuť ~и одмі́тнути *ábo* не прияти пону́кнута; zákon ~у а дору́ту *ekon.* за́кон пону́кнута і спрóсу 2 *obch.* офе́рта, пону́кнута, пону́ка

ponúk//at' -a -ajú *nedok.* 1 *komu* *čo* понука́ти; ~ niekomu pomos, svoje služby

понука́ти дако́му по́міч, сво́ї слóужбы; ~ niekomu miesto понука́ти дако́му місце; ~ tovar понука́ти това́р 2 *komu*, *čo*, *koho čím* понука́ти ко́му *што*, погóщовати ко́го *чим*; ~ niekomu šálku čaju понука́ти дако́му го́рня *ábo* ша́лку ча́ю; ~ niekomu víno, ~ niekoho vínom погóщовати дако́го вино́м

ponúk//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *komu* *za* *čo* пону́ковати ся *ку ко́му*; ~ sa niekomu *na návštevu* пону́ковати ся *ку дако́му* на навщі́ву *ábo* в го́сті 2 вызывáти ся, пону́ковати сво́ї слóужбы; бра́ти ся, ха́пати ся; ~ sa, že to urobí він берé ся то́то зрoбити

ponúk//nut' -ne -nu *dok.* 1 *komu* *čo* пону́кнути; ~ niekomu stoličku пону́кнути дако́му столи́ць; ~ niekomu pomos, priateľstvo пону́кнути дако́му по́міч, прия́тельство; ~li mu dobré miesto пону́кли/пону́кнули ё́му до́бре місце 2 *komu* *čo*, *koho čím* пону́кнути ко́му *што*, погостити ко́го *чим*; ~la mu šálku čaju она́ пону́кнула ё́му го́рня *ábo* ша́лку ча́ю; ~ niekomu jedlo, ~ niekoho jedlom пону́кнути дако́го ї́длом; ~ niekoho vínom; ~ niekomu víno пону́кнути дако́го вино́м, погостити дако́го вино́м

ponúk//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 *komu* *za* *čo* пону́кнути ся *ку ко́му*; ~ sa za spoločníka пону́кнути ся до компáнії *ábo* за па́ртнера 2 пону́кнути сво́ї слóужбы; взяти ся; ~ol sa, že ma odvezie він пону́кнув ся одве́сти ме́не

ponúknuť//ie -ia *s* пону́кнута, пону́ка, пропóновáня; vzal si koláč bez ~ia він взяв кола́ч без пону́кнення; він взяв кола́ч без то́го, же́бы ё́го пону́к(ну)ли

ponukový: ~ zákon *ekon.* за́кон пону́ки і до́питу

ponuý похму́рный; хму́рный, безути́шний, невлю́дний

pony -ho *m* по́ник *m*

poobaľ//ovat' -uje -ujú *dok.* обваляти; ~ mäso v múke обваляти м'ясо в муці

poobede prísť. пообі́ді, попо́лдіне

poobed//ie -ia s пообідній час; друга половина дня

poobedňajší пообідняйший; ~ odpočinok, spánok пообідняйший відпочинок, пообідняйше спання

poobed//ovat' -uje -ujú *dok.* пообідати

poober//at' -á -ajú *dok.* 1 пооберати; ~ hrušky, hrozno пооберати грушки, грозно; ~ strom позберати уроду з стому 2 зняти; зрізати; одділити; ~ mäso z kosti пооберати або одділити м'ясо од кістей

poobhliad//at' -a -ajú *dok.* обглянути, попозерати (*вшытко, постўнні*); ~ miestnosti обглянути містности

poobhliad//nut' sa -ne sa -nu sa *dok. po čom i bezpredm.* (*тросечкы*) обглянути ся, попозерати ся; ~ sa po izbe обглянути ся по їзбі, попозерати їзбу

poobhryzl//at' -a -ajú *dok.* пообгрызати, обгрызти, обісти

poobij//at' -a -ajú *dok.* пообивати, обити (*вшытко, постўнні*)

poobjed//at' -á -ajú *dok.* пообідати, обісти

poobkraj//ovat' -uje -ujú *dok.* пообрізовати, обрізати; ~ chlieb обрізати хліб

poobkrúcl//at' -a -ajú *dok.* пообкручати, обкрутити, обмотати

pooblam//ovat' -uje -ujú *dok.* пообламовати; ~ konáre zo stromu пообламовати конарі з стому

poobliek//at' -a -ajú *dok.* пооблікати, облечі (*вшыткых, мнóгых*); ~ deti облечі діти

poobliek//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* пооблікати ся, облечі ся; ~ sa do nových šiat облечі ся до новых шмат; teplo sa ~ тепло пооблікати ся або облечі ся

poobliev//at' -a -ajú *dok.* пообливати, обляти, залляти; ~ stól vínom пообливати стіл вином

poobliz//ovat' -uje -ujú *dok.* пооблизувати, облизати; ~ lyžicu облизати ложку • mohol by si všetkých desať prstov ~ *expr.* міг бы ты вшыткы д'сять п'алців облизати

poobrac//at' -ia -ajú *dok.* поперевертати, перевернути (*вшытко, дакотрэ,*

дакі́лька раз) ~ stoličky перевернути стіліці; ~ hrnce hore dnom поперевертати горнци (на)вєрх або горі дном • (*všetko*) ~ hore nohami (*вшытко*) поперевертати горі ногами

poobrac//at' sa -ia sa -ajú sa *dok.* 1 пообертати ся, повертіти ся; ~ sa pred zrkadlom повертіти ся пєред глядилом 2 попонаглати ся; постарати ся скóро зробити даштó

poobrezáv//at' -a -ajú *dok.* пообрізовати, обрізати (*вшытко, постўнні*); ~ konáre пообрізовати або обрізати конарі

poobsadz//ovat' -uje -ujú *dok.* пообсáджувати; ~ všetky miesta пообсáджувати вшыткы місця

poobšív//at' -a -ajú *dok.* пообшывати, обшыти, залатати (*вшытко, постўнні*); ~ šaty пообшывати шмáты; ~ rančuchy заштóпкати або залатати панчóхы

poobtín//at' -a -ajú *dok.* пообтинати, одрубати, обтяти; ~ konáre sekerou пообтинати конарі топором

poobtík//at' -a -ajú *dok.* обити (*вшытко, постўнні*); ~ aný riad обити т'раты

poobúv//at' -a -ajú *dok.* пообувати, обути (*вшыткых, постўнні*) кóго до чóго

poobväz//ovat' -uje -ujú *dok.* пообвязовати, перевязати; ~ všetkých ranených перевязати вшыткых ранєных; ~ niekomu ranu перевязати дакóму раны

poobzer//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* обзріти, обглянути; ~ dom обглянути дім; ~ niečo zo všetkých strán обзріти даштó зó вшыткых бóків

poobzer//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 попозерати ся, попрєзерати ся; ~ sa v zrkadle попозерати ся в гляділі; ~ sa okolo seba *al.* dookola попрєзерати ся óколо сєбе або доокóла; ~ sa po meste, po dome *pren.* попрєзерати ся в місті, в дóмі 2 за кým, čím оглянути ся на кóго, на што; пообзерати ся за кým, čím; všetci sa za ňou ~ali вшыткы оглянули ся або пообзерали ся за нєв 3 *po kot,* čom поглядати кóго,

шмо; kamsi zmizol, musíme sa za ním ~ він десь змізнув, треба ёго поглядати або мусíme ся за ним оглянути; ~ sa po zamestnaní поглядати роботу • ~ sa po svete попозерати ся по світі

poodber//at' -á -ajú *dok.* поодберати, одобрати, взяти; všetko im ~ali їм вшытко поодберали

poodber//at' sa -á sa -ajú sa *dok. od koho* поодберати ся, одобрати ся од ко́го, розлучіти ся з *кым*; už som sa od všetkých ~al я уж од вшыткых одобрав ся, я уж зо вшыткыми розлучів ся; hostia sa ~ali гости одобрали ся або розлучили ся

poodbij//at' -a -ajú *dok.* поодбивати, одбити; ~ všetky útoky nepriateľa одбити вшыткы атаки неприятеля

pooddrap//ovat' -uje -ujú *dok. expr. (odtrhnúť)* поодторговати, поодривати

poodhadz//ovat' -uje -ujú *dok.* поодшма́рєвати, пометати; ~ zbrane пометати збрáni

poodhal//it' -í -ia *dok.* припідняти, приодкрыти; ~ záves припідняти занавес; ~ rúško tajomstva *pren.* приодкрыти завісу, скрыва́ючу тайность

poodháň//at' -a -ajú *dok.* поодганяти, одганяти

poodchádz//at' -a -ajú *dok.* поодходити, одыйти (*єдєн за д́ругым, постýннї*); hostia už ~ali гóсті уж поодходили

poodchýl//it' -í -ia *dok.* приодхылити, приотворити; ~ dvere, oblok приодхылити або приотворити двєрі, óблак або óкно

poodklad//at' -á -ajú *dok.* поодкладати, одложитьи

pood//kryt' -kryje -kryjú *dok.* приодкрыти, припідняти прикрывку; ~ hriec приодкрыти горнець

poodkvit//at' -á -ajú *dok.* одквітати, одквітнути (*постýннї*)

poodlam//ovat' -uje -ujú *dok.* поодла́мовати, одламати (*вшытко, постýннї*); ~ konáre stromu одламати конарі стрóму

poodlep//ovat' -uje -ujú *dok.* поодліплєвати, оліпити (*вшытко, постýннї*); ~ známky (z listov, obálok) поодліплєвати знáмки

poodliev//at' -a -ajú *dok.* поодливати, одляти; ~ víno z pohárov одляти винó з пóрапів

poodmet//at' -á -ajú *dok.* поодмітати, одмєсти (*постýннї*); ~ sneh z chodníka поодмітати сніг з хóдника

poodnáš//at' -a -ajú *dok.* пооднашати, однєсти (*вшытко, постýннї*); ~ vrecia однєсти міхы

poodním//at' -a -ajú *dok.* чо *komu* одняти, взяти, поодоберати, пооднимати

poodoberat' p. poodberat'

poodoberat' sa p. poodberat' sa

poodrezáv//at' -a -ajú, **poodrez//ovat'** -uje -ujú *dok.* поодрізовати, одрізати

poodskak//ovat' -uje -ujú *dok.* поодскаковати, одска́чити; chlapi ~ali od dverí хлóпці поодскаковали од двєрей; gombičky ~ali гóмбічкы поодскаковали або одлетіли або одтóргли ся

poodstraň//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 поодстранєвати, одстранити, ліквідовати, дати гет, дати нáбік (*вшытко, постýннї*) 2 знічіти, забити, одстранити, ліквідовати; ~ nepriateľov знічіти неприятелів

poodstrih//ovat' -uje -ujú *dok.* поодстриговати, одстричі, обрізати (*вшытко, постýннї*)

poodsudz//ovat' -uje -ujú *dok.* поодсýджувати, одсудити

poodtín//at' -a -ajú *dok.* поодтинати, одрубати, обрубати, одсєчі; ~ konáre zo stromov поодтинати конарі зо стрóмів

poodváz//at' -a -ajú *dok.* поодважати, одвєзти, розвєзти; ~ hosti na aute одвєзти або розвєсти або поодважати вшыткых гóстів на авті

poodváz//ovat' -uje -ujú *dok.* поодвязовати, одвязати; ~ všetky kone поодвязовати вшыткы коні

поопераčn//ý *lek.* поопераčный; ~é obdobie поопераčный період; ~é komplikácie пооперачны комплікації

поoprav//ovat' -uje -ujú *dok.* пооправлєвати, оправити (*постýнні вшытко*)

поopyt//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* повыпрóшовати, попросити (*вшытко, постýнні*)

поopúšť//at' -a -ajú *dok.* *koho,* чо поохабляти; deti ~ali rodičov діти поохабляли родичів

poorat' poorie poorú *dok.* поорати, зорати; ~ polia поорати або зорати поля

poostr//it' -í -ia *dok.* поострити, наострити; ~ nôž, kosu поострити ніжик, косу

pootá//at' -a -ajú *dok.* оддалєвати; спомалити; ~ s odpoveďou оддалєвати з одповідєв

pootlk//at' -a -ajú *dok.* поотóвковати, пообивати, одбити; ~ taniere пообивати краї танірів

pootoč//it' -í -ia *dok.* обернути (*трошєчки*); trošєčky обернути голову

pootvár//at' -a -ajú *dok.* поотваряти; отворити (*вшытко, постýнні*); ~ dvere, obloky поотваряти вшыткы двєрі, óкна або óблакы • ~ niekomu oči отворити дакому óчі

pootvor//it' -í -ia *dok.* приотворити; ~ oblok приотворити óблак або óкно; ~ oči, ústa приотворити óчі, рот

popad//at' -á -ajú *dok.* попадати, упати

popad//núť -ne -nú *dok.* 1 поімати, ухóпити; взяти; ~ niekoho za krk, za golier поімати або ухóпити дакого за карк, за галір 2 *koho* змицнити ся *kóго*, оволодіти *кым*; ~ol ho strach змицнив ся єго страх; ~la ho zlosť єро ухóпила злость, він назлостив ся; ~lo ho zúfalstvo єро ухóпило нещастя • nemohol slova ~ він не міг вповісти ани слóво; sotva *al.* ledva dych ~ne ємý дыхання запєрло

popách//at' -a -ajú *dok.* наробити, натворити; ~ chybu наробити хыб; ~ hlúposti натворити глúпостей

popalenin//a -y ž попаленина; ~ prvého, druhého, tretieho stupňa попаленина пєршого, дрýгого, трєтєго стýпня

popál//it' -i -ia *dok.* 1 попалити, спалити (*вшытко, постýнні*); ~ knihy спалити книги; ~ všetko drevo спалити вшыткы дрыва 2 попалити; ~ niekoho cigaretou попалити дакого цїгарєтлєв; ~ si jazyk, ruky попалити собі язык, рýкы • ~ za sebou všetky mosty спалити за собóв вшыткы мóсты; ~ si prsty попалити ся на дачím

popál//it' sa -i sa -ia sa *dok.* попалити ся *aj pren.*; ~ sa žehličkou попалити ся бїгльязом; ~ sa kyselinou sírovou попалити ся сєрнов кіслотóв • kto sa hrá s ohňom, ľahko sa ~í [*prisl.*] хто з огнєм грать ся, тот лєгко попáлить ся

popamäti *prisl.* по пámяти; nájsť niečo ~ náйти даштó по пámяти або по-спіпáчки

popanšť//it' -í -ia *dok.* *pejor. zastar. koho,* чо попанцїти

popanšť//it' sa -í sa -ia sa *dok. pejor. zastar.* попанцїти ся

popap//at' -á -ajú *dok. expr.* зїєсти, поїсти

popaprik//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* попаприковати

popár//at' -a -ajú *dok.* попорóти, перепорóти, роспорóти; ~ šaty попорóти або роспорóти цїлы шмáты

popár//it' -i -ia *dok.* попаровати, споїти до пáры

popás//at' -a -ajú *nedok. expr.* пáсти, попáсовати • ~ (si) oči *al. pohľad al. zrak* на неком, нечóм любóвати ся дакым, дачím

popásť popasie popasú *dok.* 1 попáсти; ~ kravu попáсти корóвы 2 выпасти, спáсти (*травý i m. n.*) • ~ (si) oči *al. pohľad al. zrak* на неком, нечóм полюбóвати ся дакым, дачím

popest//ovat' -uje -ujú *dok.* попєстовати, потримати на рукáх (*дїтину*)

popch//at' -á -ajú *dok.* попхати, напхати (*вшитко, постўпни*); ~al všetko do vrecák він напхав вшитко до кішень

popch//núť -ne -nú *dok.* 1 попхнути, попонаглати; ~ koňa do cvalu попхнути коня до цвалу *ábo* цвалати 2 *koho expr.* підпхнути, кольнути

popier//at' -a -ajú *nedok.* 1 поперати, заперечовати; ~ existenciu niečoho поперати екзистенцію дачого; ~ právo на niečo поперати право на дашт́ 2 одмітовати, одшмарєвати; ~ tvrdenie одмітовати тверджіня; ~ správu одмітовати ознаміня 3 *čo* поперати *што*, зрікати ся *ч́ого*; ~ svoju vinu, svoju účasť на niečom поперати свою вину в дачім; ~ svoje slová поперати свої сл́ова *ábo* зрікати ся своїх сл́ов

popich//at' -á -ajú *dok.* 1 *koho*, *čo* попіхати, поко́лоти (*дакілько раз*); ~ niekoho požom попіхати дакого н́ожом 2 *čo, do čoho* напіхати (*на дакілько́х місцях*); cesto vidličkou ~áme тісто ви́лков на́піхаме

popicháv//at' -a -ajú *nedok.* 1 стискати *ábo* поганяти (коня) остр́огами (*ч́асом*) 2 (*v telesných orgánoch*) ко́лоти, поко́лєвати; srdce ma ~a с́ердце ме́не поко́лює 3 *expr.* підп́ховати, нагу́цковати; штв́ати

popich//núť -ne -nú *dok.* 1 стиснути *ábo* погн́ати (коня) остр́огами 2 *expr.* піхнути, кольнути, подраждити

popichovať *p. popichávať*

popij//at' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* попив́ати; ~ (si) kávu, čaj попив́ати ќавей, чай

popíl//it' -i -ia *dok.* попилити, порізати (*вшитко, постўпни*); ~ drevo порізати *ábo* попилити вшитки дры́ва

popín//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* вити ся (*о ростлинах*)

popis -u *m* о́пис; stručný, systematický ~ ќуртый/корóткий, сі́стематі́чний о́пис

popí//sať -še -šu *dok. čo* 1 попис́ати; ~ rapier, zošit попис́ати (ці́лий) па́пірь, те́йку/писанку 2 на́писати; ~ mnoho kníh

на́писати ве́лє/мнóго книг; ~ na tabuľu vetu на́писати на та́блү речі́ня 3 о́писати *што*, скла́сти о́пис *ч́ого* 4 о́писати; ~ cestu о́писати пу́тованя; presne ~ pracovný postup аку́ратні о́писати робóчий по́ступ *ábo* процє́с

popisk//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok. expr.* посвистовати

popisn//ý о́писный, аналі́тічний; ~á botanika о́писна *ábo* аналі́тічна ботáніка
• ~é číslo (domu) порядко́ве ч́исло (до́му)

popis//ovať -uje -ujú *nedok. čo* 1 о́писовати *што*, скла́дати о́пис *ч́ого* 2 о́писовати; ~ cestu, о́писовати пу́тованя *ábo* подоро́жованя

popiť popíje popíjú *dok.* по́пити, ви́пити; ~ mnoho vína по́пити *ábo* ви́пити ве́лє/мнóго ви́на

poplach -u *m* 1 по́плах; letecký ~ возду́шний по́плах; biť na ~ бити на по́плах 2 переполо́х, па́ніка; vyvolať *al.* vzbudiť ~ підня́ти па́ніку *ábo* по́плах, ви́кликати па́ніку; šíriť ~ шы́рити па́ніку

poplachov//ý поплахо́вый; ~é zariadenie поплахо́вый меха́нізм; ~ signál поплахо́вый сі́гнал

popla//kať si -če si -čú si *dok.* по́плакати (со́бі)

poplakáv//at' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* по́плаковати (со́бі) (*тихо, час од часу́, ч́асом*)

poplašený *expr.* на́стра́шений, по́плаше́-ный, переполоша́ный

poplaš//it' -í -ia *dok.* на́стра́шыти, пере-полоша́ти; ~ deti на́стра́шыти ді́ти/діте́й

poplašn//ý *v rôzn. význ.* поплахо́вый; ~ signál поплахо́вый сі́гнал, сі́гнал по́плаху; ~á siréna сі́рэна; ~é správy, chýry по́плашны ві́сті, хы́ры

popláť//at' -a -ajú *dok.* по́платати, за́платати, за́латати; ~ košeľu по́платати сорóчку

poplat//it' -í -ia *dok.* по́платити, за́платити, ви́платити (*но ч́астках*); ~ dlhu ви́платити до́вгы

poplatkov/ý poplatkový; ~á povinnost
поплаткова повинність

poplatník -a *m* 1 поплáтник; daňový ~
данёвый поплáтник 2 *hist.* дáнный

poplatný повинный платити (*дáну i m. n.*)

poplat/ok -ku *m* 1 поплáток, плачіня; colný,
súdny ~ цóльный, сýдный поплáток; ~ za
rádio, telefón плачіня за rádio, телефон;
urobit' niečo za miernu ~ зробити даштó за
незначнé нагороджiня; oslobodiť niekoho
od ~kov ослободити дакого од поплáтків
2 *hist.* дань, контрiбуція

poplesn/iet' -ie -ejú *dok.* заплеснівити

popleten/ec -са *m pejor.* поплетёнець,
помотáнець

popleten/ý поплетёный, помотáный,
попýтанный, запýтанный; ~é správu
поплетёны слýхы; ~ člověk попýтанный
чоловiк

popliesk/at' -a -ajú *dok.* поклéпкати; ~
niekoho po plecí поклéпкати дакого по
плéчі

poplieskav/at' -á -ajú *nedok.* поклéпковати
popliest' popletie popletú *dok.* поплéсти,
попýтати, запýтати, помотáти; celkom ma
poplietol svojimi otázkami він мéне цáлком
запýтав своїми(а) вопро́сами • ~ niekomu
hlavu поплéсти дакому гóлову

popliest' sa popletie sa popletú sa *dok.* 1
поплéсти ся, замотáти ся; myšlienky sa
mi poplietli дýмки мої поплéли ся áбо
замотáли ся 2 *expr.* запýтати ся, збити ся
з дорóгы, змылити ся; celkom sa poplietol
він цáлком поплів ся áбо змылив ся

popliest' si popletie si popletú si *dok.* *koho,*
čo s kým, čím *expr.* попýтати (собі),
перепýтати (собі), поплéсти (собі); ~ si
mená, adresu перепýтати (собі) мéна,
адрéсы

popľúcnic/a -e *ž anat.* плéвра

popľuť popľuže popľujú *dok.* поплювáти,
оплювáти; ~ dlážku оплювáти підлóгу; ~
si do dlaní, do rúk поплювáти до долóней,
до рук

popod *predl. so 4. p.* по́під *што*; ~ obloky
по́під óкна/óблакы; chytiť ~ razuchu взяти
áбо ухóпити по́під пазýху áбо рýку • pliesť
sa *al.* motať sa ~ nohy niekomu пýтати ся
áбо верті́ти ся по́під нóгы дакому; hundrať,
mrmlať ~ nos гýндрати, бормотáти собі
по́під нiс

popod/ist' -ide -ídu *dok.* підійти, зробити
дакiлько кроків до пéреду; ~ bližšie підійти
(по)ближе

popodpis/ovat' -uje -ujú *dok.* по́підписувати,
підписáти (*едén за дрýгим*); ~ prihlášky
підписáти приголошiня

popo/hnat' -ženie -ženú *dok.* погнáти,
попонагляти ся; ~ koňa погнáти коня;
~ niekoho do práce погнáти дакого до
робóты, принýтити дакого взяти ся за
робóту

popol -a *m* по́піл; drevný, sopečný ~
деревя́ный, вулканiчний по́піл; striasť ~
z cigarety стрясти по́піл з ци́гарéтлi; piecť
v ~ печі в по́пілi • tvár ako z ~a *al.* ako
~ tvarь як з по́пілу áбо як зéмля; spáliť
niečo na ~ спалити даштó на по́піл; obrátiť
niečo na ~ *kniž.* оберну́ти даштó на по́піл,
цáлком спалити; dom ľahol ~om *kniž.* дiм
згорiв на по́піл; posypať si hlavu ~om *bibl.*
посыпати гóлову по́пілом; obrátiť sa na
prach a ~ *bibl.* оберну́ти ся на по́рох i по́піл

popolár -a *m* смiтарь

popolav/iet' -ie -ejú *nedok.* ставáти ся
попіла́во-сивым, сивiти

popolavý попіла́вый, попіла́во-сивый,
сивый

popolček -a *m tech.* по́пілчiк

popol/ec -са *m cirk.* 1 посвяче́ный по́піл
(*котрым священи́к робить крест на челі*
віруючих в пёршый день великого по́сту)
2 **Popolec** сэреда в пёршiм тыждні
великого по́сту

popoliev/at' -a -ajú *dok.* пополи́вáти,
полляти (*вшы́тко, постýпни*); ~ kvety
пополи́вáти вшы́ткы кві́ты

popol/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* купáти ся в
по́роху (*o nmáxax*)

popolka//a -y ž вівірка (*сібiрьска*)

popolkový вівірчін; ~ kožuch вівірчін кожух

popolnatos//t' -ti ž *odb.* попілнaтoсть; ~ uhlia попілнaтoсть угля

popolnatý *odb.* попілнaтий

popolnic//a -e ž 1 урна (*на хрaніня попілу умёршых*) 2 *zastar.* попілниця ж, (*menšia*) попілничка, попілник

popolník -a m 1 попілниця 2 (*v peci pod roštom ap.*) попілник

popolnisk//o -a s *archeol.* місце, де спaлєвали умёршых

popoľšť//ovat' -uje -ujú *nedok.* пополющувати

popoludňajš//í пообідній, пообідняйший; ~ spánok пообідній спáнок; ~ie vyučovanie пообідняйше вучовaня; ~ia zmena пообідняйша áбо друкá змiна (*в фабрикi i m. n.*)

popoludn//ie -ia s пополідне, пообідній, пообідняйший час, друкá половина дня

Popolušk//a -y ž Попілюшка

poponáh//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* попонагляти ся, поспишити; ~ sa domov попонагляти ся домiв; ~ sa s prácou попонагляти ся з робóтов

poporiadku *prísl.* по порядку, постúпні, зарядом; urobiť všetko ~ зробити вшитко зарядом

popozajtra, popozajtre *prísl.* позáвтра, o два дні

popozer//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* koho, čo попозерáти (собi); ~ (si) dom, výklady попозерáти (собi) дiм, вiтрiны

poporodn//ý *lek.* попорóдный, по роджiні; ~é obdobie попорóдный час; ~é bolesti попорóдны бóлести

poprask//at' (sa) -á (sa) -ajú (sa) *dok.* попрáскати (ся); koža (sa) ~ala кóжа попрáскала (ся)

poprás//it' -í -ia *dok.* запорошити, посипати (*тóнков вёрствов*); ~ cesto мiку посыпа́ти тiсто мукóв; ~ si tvár rudrom злэгка напудровáти (собi) тварь;

попудровáти тварь; cesta ~ená snehom дорóга запо́рошена снiгом

popraš//ok -ku m попорóшок (*пóроху i m. n.*); snehový ~ снiгóвый попорóшок, пёрший снiг, сыпкий снiг

poprašovac//í попорóшующий; ~ie prostriedky попорóшующi срéдства (*на опыліня ростлин*); ~ie zariadenie попорóшующий мехaнiзм; опылєватель

popraš//ovat' -uje -ujú *nedok.* осыпати, посипати (*тóнков вёрствов*); попорóшовати, за́порóшовати

poprat' porerie porerú *dok.* попрáти, выпрати (*вшитко, постúпні*); выпрати вшитку бiлiзнú

popra//tat' -ce -cú *expr.* попря́тати, уложити; ~ všetko do jedného kufra уложити вшитко до єднóго кúфрa

popra//tat' sa -ce sa -cú sa *dok.* 1 вмістити ся, змістити ся, помістити ся, вóйти; všetok nábytok sa do tejto izby neroprace вшиток бúтор до той iзбы áбо хыжы не вóйде áбо не змістить ся 2 *expr.* спря́тати ся, скрýти ся, сховáти ся

poprav//a -y ž обiшiня, повiшiня c; vykonať ~u обiсити, виконати обiшiня; viesť na ~u вє́сти на шыбенiцю áбо на смерть; hromadná ~ мáсове обiшiня • ísť niekam ako na ~u *expr.* iти да́дє, як на шыбенiцю áбо на смерть

popráv//at' -a -ajú, **poprav//ovat'** -uje -ujú *nedok.* поправля́ти, приводити до поря́дку, робити поря́док

popravisk//o -a s місце обiшiня/повiшiня, шыбенiчне місце

poprav//it' -í -ia *dok.* обiсити, зависити; ~ obesením виконати обiшiня, обiсити; ~ s'atím виконати кáру стятєм гóловы

poprav//it' -í -ia *dok.* опрáвити, привє́сти до поря́дку, опрáвити, напрáвити, злiпшити даштó

poprav//ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* обiшовати

poprav//ovat'² -uje -ujú *nedok.* опрaвля́ти, приводити до поря́дку; стучiнити, прибрáти на вáзи

popraž//it' -í -ia *dok.* 1 попра́жыти (*трошечкы*); ~ mäsö, cibulu, kávu попра́жыти мясо, цибулю, кáвей 2 выпражыти, попра́жыти, перепра́жыти (*вшытко*); ~ všetky rezne выпражыти вшыткы рíзкы

popreber//at' -á -ajú *dok.* попреберáти, перебрáти, россортíровáти; ~ ovocie попреберáти овочину; ~ tovar попребе-рáнный товáр

poprebúdz//at' -a -ujú *dok.* попробúджовати, пробудити (*вшыткых, постýпни*)

poprebúdz//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* попробúджовати ся, збудити ся, позбúджовати ся (*о вшыткых, мнóгых*)

popred predl. so 4. p. попéред; ~ dvere попéред двéри

popred//at' -a -ajú *dok.* рoспродати, попродати, продати (*вшытко, постýпни*); ~ vsetok tovar рoспродати вшыток товáр

popredbeháv//at' -a -ajú *dok.* koho, čo попередбíговати, передбíгнути, випередити

popred//ie -ia s 1 (*predná časť*) передня часть, перéдний план; v ~í bolo vidno jeho vysokú postavu в перéднім плáні áбо впéреді было видно ёго высóкy фíгуру 2 (*významné miesto*) перéдний áбо пёршый план, пёрше мiсце, поперéдний; stáť v ~í стояти на пёршiм мiсцi; dostať sa *al.* vystúpiť do ~ia вытягнути ся на перéдний план; niekto, niečo je v ~í záujmu дахтó, даштó нахóдить ся в цéнтрі інтерéсу

popredku prisl. 1 впéредi; isť ~ iti впéредi 2 допéреду, зo зачáтку, напéред

popredný визначный, поперéдний, першорядный; ~ spisovateľ поперéдний áбо визначный писáтель

poprehadz//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 поперешмáрëвати; порозмíтовати; rapiere na stole boli ~ované папíря на стóлі были поперешмáрëваны áбо розметáны 2 перешмáрити, пометáти (*вшытко, постýпни*); ~ kamene cez plot поперешмáрëвати камíня чéрез плíт

popreháň//at' -a -ajú *dok.* 1 попреганяти (*з мiсця на мiсце*), преганяти 2 *expr.* принúчовати; učiteľ ~al žiakov учíтель принúчовав ученикiв (учíти ся)

poprehľadáv//at' -a -ajú *dok.* попрезерáти, переглянути; ~ všetky kufre попрезерáти вшыткы кúфры

poprechádz//at' -a -ajú *dok.* перéйти; обыйти (*вшытко, постýпни*); ~ cez všetky izby перéйти áбо обыйти вшыткы iзбы áбо хыжы

poprechádz//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* перéйти ся, походить, погуляти; ~ sa po záhrade перéйти ся по садi

poprekľad//at' ¹ -á -ajú *dok.* поперекладáти, перемiстити, переложыти, перестáвити; ~ nábytok поперекладáти бýтор

poprekľad//at' ² -á -ajú *dok.* поперекладáти, переклáсти, перевéсти (*вшытко, постýпни*); ~ básne Š. Suchého do slovenčiny переклáсти стихи Ш. Сýхого на словáцькый язык

poprekrúć//at' -a -ajú *dok.* поперекрúчовати, перекрутити; ~ pravdu, fakty поперекрúчовати прáвду, фáкты

popremierav//at' -a -ajú *dok.* попере-мíрëвати, перемíряти, змíряти (*вшытко, дакiлько раз*); ~ rozemtku перемíряти земéльны чáстки

popremiest'//ovat', popremiestň//ovat' -uje -ujú *dok.* поперемищовати, перемiстити, переложыти, перестáвити (*вшытко, постýпни*)

popremýšľ//at' -a -ajú *dok.* o kom, čom подúмати, пороздúмовати, поуважовати

poprenáš//at' -a -ajú *dok.* поперенашáти, переносити, перенéсти (*вшытко, постýпни*); ~ kufre, knihu поперенашáти áбо перенéсти кúфры, книжки; ~ chorých, deti переносити áбо перенéсти, хвóрых, дiти

poprepis//ovat' -uje -ujú *dok.* попереписо-вати, переписáти (*вшытко, постýпни*); ~ niekoľko zošitov переписáти дакiлько тéек áбо писáнок

poprepúšť//lat' -a -ajú *dok.* 1 попрепущати, уволнити (*вшыткых, постўпні*); ~ali polovicu robotníkov попрепущали половину робітників 2 выпустити (на слободу)

poprerezáv//lat' -a -ajú *dok.* поперерізувати, перерізати (*вшытко, в дакількóх місцях*); ~rovrazy поперерізувати штрánгы

popresádz//lat' -a -ajú, **popresadz//ovat'** -uje -ujú *dok.* (o *rastlinách*) попересаджувати, пересадити (*вшытко, постўпні*); ~kvetu пересадити квітки

popreskak//ovat' -uje -ujú *dok.* перескóчити, попереска́кувати (*постўпні*)

poprestriháv//lat' -a -ajú, **poprestrih//ovat'** -uje -ujú *dok.* поперестриговати, перестричі (*вшытко, постўпні*)

poprešív//lat' -a -ajú *dok.* 1 поперешывáти, перешыти, переробити (*постўпні, дакілько річéй*); ~šaty перешыти áбо переробити шмáты 2 перешыти, поперешывáти (дакілько раз)

popret'ah//ovat' -uje -ujú *dok.* поперетяговати, перетягну́ти; ~mäso slaninou поперетяговати мясо солонинов, перешпíкувати; ~(si) ruku, поху протягну́ти áбо выстерти рýкы, нóгы

popret'ah//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* попретяговати ся, выстерти ся, протягну́ти ся

popretkáv//lat' -a -ajú *dok.* čo, čo čím поперетка́вати (*на дакількóх місцях*)

poprevádz//lat' -a -ajú *dok.* перевести, попереваджáти

popreváz//lat' -a -ajú *dok.* 1 перевозити, перевéзти (*вшыткых, постўпні*) 2 повозити; ~deti na aute повозити діти на áвті

popreváz//lat' sa -a sa -ajú sa *dok.* 1 перевозити (*вшыткых, мнóгих*); ~ali sa cez rieku они перевозили ся чéрез рікý; їх перевéзли чéрез рікý 2 (*povoziť sa*) повозити ся

popreváz//ovat' -uje -ujú *dok.* поперевязувати, перевязáти (*вшыткых, постўпні*); ~ranených перевязáти ранéных

poprevrac//lat' -ia -ajú *dok.* поперевертáти, переверну́ти, оберну́ти (*постўпні, дакілько раз*); ~strany v knihe оберну́ти дакілько сторíнок в книжці

poprevratov//lý по переворóті; ~é roky рóкы по переворóті; ~á literatúra літератýра, выникша по переворóті

poprezer//lat' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* попрезерáти (собí), попозерáти (собí), пообзерáти (собí)

poprezrádz//lat' -a -ajú *dok.* попрозрáджувати, вызрадити (*вшытко, вшыткых, постўпні*); ~svojich kamarátov повызрáджувати свóіх камарáтів; ~tajnosti вызрадити тáйности

popřhl//it' -i -ia *dok.* попечí (*копривов*); ~pohy žihľavou попечí нóгы копривов

popřhl//it' sa -i sa -ia sa *dok.* попечí ся копривов

popřch//lat' -a, **poprcháv//lat'** -a *ne-dok.* покрóповати, кропити; ~al dáždík покрóповав дóджік; začalo ~neos. зачалó кропити, зачáв покрóповати дóджік

popri predl. so 6. p. 1 кóло, óколо кóго, чóго, пóпри чím; přešiel ~mne перейшóв кóло мéне 2 пóпри, рядом з кým, чím; ~otcovi sa zdal malý пóпри вітцéви він вызерав малéньким 3 в порівнáні, єдночáсні з чím; ~inom ráзом з тым, óкрем тóго; ~riadnom zamestnaní zaoberal sa aj prekladmi óкрем свóей рóбóты він заоберáв ся перéкладами

popriať popraje poprajú *dok.* зажелáти; ~šťastnú cestu зажелáти щáстливу дорóгу

poprieť poprie poprú *dok.* 1 не признáти; ~existenciu niečoho не признáти екзистéнцію дачóго 2 одшмáрити, вывернути; ~tvrdenie вывернути тверджíня; ~správu попéрти вістку 3 čo затаїти, не признáти ся, попéрти, зречí ся; ~svoje slová попéрти свóі слова; ~svoju vinu не признáти свóю вину

poprichádz//at' -a -ajú **poprichod//it'** -í -ia *dok.* поприходити, прийти (о *вшыткых, посты́нни*); *hostia* ~ali *gósti* поприходили *ábo* при(й)шли *ábo* походили ся

poprikryv//at' -a -ajú *dok.* 1 прикрити, поприкрывати (*посты́нни*); ~ *chorého* *dekami* прикрити хворого *деками* 2 прикрити, пристёрти (*вшытко, посты́нни*); ~ *stoly obrusmi* поприкрывати *сто́лы обрусами*

popriliep//at' -a -ajú *zried.* i **poprilep//ovať** -uje -ujú *dok.* *čo* приліпити, поприліплівати; ~ *známky* *na listy* приліпити *зна́мки* *на письма*

poprináš//at' -a -ajú *dok.* принести, попринашати (*посты́нни, дакі́лько річе́й*); принести *дітём дару́нky*

popripade *časť.* *ábo*; при *найгіршім*, в *крайнім* *случа́й*; *vrátim sa dnes ~ až zajtra* я *ве́рну* ся *днесь*, при *найгіршім* *завтра*

poprišív//at' -a -ajú *dok.* пришити, попришивати (*вшытко, посты́нни*); ~ *gombíky* пришити *ábo* попришивати *го́мбічки*

popritom *prísl.* *попри* *тім*, *о́крем* *то́го*, *при* *тім*, *ку* *то́му* *же*

popriváz//at' -a -ajú *dok.* привезти, поприважати (*вшытко, посты́нни*)

popros//it' -í -ia *dok.* 1 попросити; ~ о *dovolenie odísť* попросити о *дозво́ліня* *оды́йти* 2 *позва́ти*, попросити; ~ *niekoho* *na čaj*, *na kávu* *позва́ти* *дако́го* *на чай*, *ка́ву*; ~ о *tanec* попросити *на та́нець*

poprs//ie -ia s 1 *грудь* *ж, mn.* *с.* *гру́ди*, *пе́рсы*; *vysoké ~* *высо́кы* *гру́ди* 2 *бю́ста* (*ску́пнтýрный по́ртрет*)

poprsk//at' -á -ajú *dok.* побрыскати, обрыскати

poprsnic//a -e *ž stav.* *парапéта*, *парапéтна* *до́ска*

popruh -u *m* *но́сний* *ре́мінь*

po prve *čísł. výraz* *по-пе́рше*

popuč//it' -í -ia *dok.* *попучі́ти*, *роздавити* ● *išlo al. malo ho ~ od smiechu, jedu neos.*

hovor. *він* *лем* *же* *не* *роспучі́в* *ся* *од* *сміху́*, *од* *злóсти*

popud -u *m* 1 *по́штовх*, *імпулз*, *ініціаті́ва*; *z ~u* *niekoho* *з* *дачі́й* *ініціаті́вы*; *z vlastného ~* *з* *влас́тної* *ініціаті́вы*; *na prvý ~* *urobiť* *зробити* *на* *пе́ршый* *по́штовх*; *dať ~* *k niečomu* *дати* *імпулз* *к* *дачо́му*, *выкликати* *даш́то* 2 *повзбўджовач* *м*, *роздра́ждєвач* *м*; *sluchový, zrakový ~* *слухо́вый*, *о́чний* *родра́ждєвач*

popudený *знепокоєный*; *нагні́ваний*, *побў́рений*

popud//it' -í -ia *dok.* 1 *знепоко́їти*, *нагні́вати*, *побў́рити*; *jeho odpoved ma ~ila* *є́го* *о́дповідь* *ме́не* *побў́рила* 2 *proti komu* *выкликати* *не́навісь*, *пошт́вати* *про́мів* *ко́го*; ~ *otca proti sebe* *пошт́вати* *ві́тця* *про́тів* *се́бе* 3 *do čoho, k čomu* *підп́хнути* *к* *чо́му*, *нала́дити* *про́мів* *ко́го*

popudliv//ý 1 *роздра́ждю́чий*, *выбуш́ный*, *імпулзі́вний*; ~*človek* *выбуш́ный* *чолові́к* 2 *побў́рю́ючий*, *гні́ваю́чий*: ~*é správanie* *гні́ваюче* *поводжі́ня*

popudz//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *підп́ховати*, *гні́вати*, *побў́рєвати* 2 *proti komu* *выкликати* *не́навість* *у* *дако́го* *про́мів* *дако́го*, *шт́вати* 3 *do čoho, k čomu* *повзбў́джовати* *к* *чо́му*

popuk -u *m expr.:* *smiať sa do ~u* *смі́яти* *ся* *до* *поп́уку*, *лем* *же* *не* *пукне* *од* *сміху́*; *hnevať sa do ~u* *пукну́ти* *од* *злóсти*; *najesť sa al. napchať sa do ~u* *нап́хати* *ся* *до* *пра́скнутя*; *do ~u!* а) *мож* *пра́скнути* *од* *сміху́*; б) *мож* *пра́скнути* *од* *злóсти*

popuk//at' (sa) -á (sa) -ajú (sa) *dok.* *поп́укати* *ся*, *пороспра́сковати* *ся*, *попра́скати* *ся*; *koža (sa) ~ala* *ко́жа* *попра́скала* *ся*; ~*ané* *ruky* *пороспра́скованы* *ру́кы*; ~*ané* *pery* *попра́сканы* *га́мбы* ● ~ *sa od smiechu* *пукну́ти* *од* *сміху́*

populác//ia -ie *ž* *попула́ція*, *людна́тость*, *чісє́лность* *жыте́льства*; *vzrast ~ie* *зрі́ст* *чісє́лности* *жыте́льства*; *pokles ~ie* *зменші́ня* *чісє́лности* *жыте́льства*

populačn//ý *príd. k populácia*; ~*á schopnosť* *спосóбность* *розмно́жовати* *ся*; ~ *prírastok*

популярный приросток; ~á štatistika популярна штатістика, штатістика росту жытельства; ~ zákon закон росту жытельства

popularit//a -y ž популярность ж; získať, strátiť ~u здобыти, стратити популярність; mať veľkú ~u máти велику популярність

popularizác//ia -ie ž популяризація; ~ vedy, umenia популяризація науки, іскуства

popularizačn//ý популяризуючий; ~á literatúra популяризуюча література

popularizátor -a m популяризатор

populariz//ovat' -uje -ujú *nedok.* популяризовати *nedok. dok.;* ~ vedecké poznatky популяризовати результати науки

popularizujúč//i популяризуючий; ~ výklad популяризуюче висвітління; ~e práce популяризаторськы роботы

populárno-vedecký научно-популярный

populárn//y популярный; ~ výklad популярне висвітління; ~a pieseň популярна співанка; ~ herec популярный артиста; stať sa ~ým ста́ти популярным

popust//it' -í -ia *dok.* 1 попустить, трошечкы попустить; ~ (si) remeň попусти́ти ре́мине́; ~ opraty, uzdu попустить а́бо уволнити ліці, ўзду; ~ šaty а) попустить шма́ты в зашывах; б) продовжыти шма́ты 2 z čoho, od čoho i bezpredm. зречі́ ся, одсту́пити од чо́го; одсту́пити; ~ od svojich plánov одсту́пити од своі́х плáнів; ~ zo svojich nárokov зречі́ ся а́бо одсту́пити од своі́х пожа́довань 3 (prestať držať) выпустити (із рук) 4 поволити ся; dvere pod údermi ~ili двéрі од бұханы поволили ся 5 зосла́бнути, охолодні́ти ся; hnev ju ~il гнів ёй охолоднів; horúčava ~ila горячість зосла́бла 6 čo komu усту́пити ● ~ v tempe šport. знизыти темпо; ~ uzdu niekomu дати ве́ще слободы да́кому; ~ uzdu fantázii, zvedavosti, myšlienkam дати волю (сво́йи) фанта́зії, зведа́вості, думкам

popušíť//ať -a -ajú *nedok.* 1 чо́ попу́щати, ослабляти 2 z čoho, od čoho i bezpredm. зріка́ти ся, одступáти од чо́го, уступáти

3 выпущáти (із рук) 4 пово́лєвати ся 5 зосла́блєвати, знизовати ся 6 čo komu усту́повати

popýš//it' sa -i sa -ia sa *dok.* попышы́ти ся, потішы́ти ся, похвалити ся, указáти ся

popýť//ať -a -ajú *dok.* попросити; ~ o tanec попросити на та́нець а́бо танцє́вати; ~ niekoho o ruku попросити да́кого о рýку; ~al ma za ženu *al.* mañželku він попросив ме́не ста́ти ёго́ же́нов

popýť//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* на ко́го, чо́ попросити ся, дознáти ся, повыпро́шовати ся о кі́м, чі́м

por¹ -u m (potný otvor na tele, prieduch) пор; prach zapcháva ~y pórox запхáват по́ры

por² -u m (cibuľovitá zelenina) пор

porad//a -y ž 1 порáда, зібра́ня, громáда; rodinná ~ родинна ра́да 2 порáда, конзул́тація; prisť k niekomu на ~u при́йти ку да́кому за ра́дов

poradc//a -u m ра́дця, конзул́тант; právny ~ юри́дичный ра́дця; technický ~ техні́чный конзул́тант; byť ~om niekomu *al.* pri niekom бы́ти да́чи́м ра́дником а́бо ра́дце́м

porade, po rade prisl. по по́рядку, посту́пні **poradensk//ý** конзул́та́чный, ра́дный; ~á služba ра́дна слұ́жба (ў́ряд)

porad//ie -ia s за́рядом, іти за собо́в, посту́пность; zachovávať ~ утримовати посту́пность; určiť ~ визна́чити посту́пность; mimo ~ia по́за посту́пности; časové *al.* chronologické ~ поспосту́пность в часі, хроноло́гічна посту́пность; nasledovať za sebou podľa istého, abecedného ~ia іти е́ден за дру́гим во визна́ченім а́бо в алфаві́тнім по́рядку; druhý, piaty v ~i дру́гий, пя́тый по по́рядку а́бо в ря́ді

porad//it' -í -ia *dok.* ра́дити

porad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* ра́дити ся

porad//it' si -í si -ia si *dok.* s čím ра́дити собі́, дати собі́ ра́ды, знáти собі́ помочі́, оволоді́ти да́што; ~si s prácou, s úlohou дати собі́ ра́ды з робо́тов, зо зада́чов ●

čo si ~iš? што зробіш?; nič si neporadiš ніч не зробіш

poradkyľňa -ne ž *порадничка, консултантка*
poradľňa -ne ž *порадня, консултанчна інституція; ~ pre matku a deti дитська порадня*

poradnicľa -e ž *geom. ордината*

poradník -a *m* *порадівник; bytový ~* *порадівник на квартиру*

poradnľý *порядный; ~ hlas порядний голос; ~ orgán порядний або консултантський орган*

poradovľý **1** *порядковий; ~é číslo порядкове число, порядковий номер, gram. порядковий числівник* **2** *voj. порадовий; ~ krok порадовий крок*

poranenľie -ia *s* *пораніння, рана; ľahké ~* *легке пораніння; smrteľné ~ смертельна рана; vnútorné, vonkajšie ~ внутрішня, поверхня рана*

poraniľit' -í -ia *dok.* *поранити, ранили*

poraniľit' sa -í sa -ia sa *dok.* *поранити ся*

porast -u *m* **1** *пóраст m; trávnatý ~ травнятий пóраст; lesný ~ ліс, ліси; ochranné lesné ~у охоронні лісні пóрасти* **2** (*vlasý, ochľpenie*) *волосяна покрывка*

porastenľý *зароснутий, заросший; stráň ~á krovím зароснутий кряками склон гóры*

poráľtať -taľ-ce -tajúľ-cu *dok.* *пораховати; зрахувати; ~ peniaze пораховати пінязі • kto by to ~taľ, ~ sa nedá, ani (na prstoch) neporáľtať хто бы то лем пораховав, пораховати не дасть ся, ани (на палцях) не порахуєш; на prstoch (jednej ruky) možno al. by bolo možné ~ на палцях (едної рýки) мож або мож бы было перераховати; možno tu rebrá ~ ёму рёбра тырчать; ёму рёбра мож перераховати; кóжа та кість, сáме кість; ~ niekomu rebrá expr. пораховати рёбра або кість дакому; jeho dni sú ~tané kniž. ёго дні зрахованы, ёму оставать ся жыти зрахованы дні*

poráľtať sa -taľ-ce sa -tajúľ-cu sa *dok.* **1** *s kým i bezpredm. пораховати ся,*

вырахувати ся **2** *s kým expr. выучтовати ся, вирівнати ся*

porazenľie -ia *s* *пора́жка, інфаркт • to je na ~ al. do ~ia hovor. expr. то́то чолові́ка барз гнівать або злостить*

porazenľý **1** *перемо́жений; ~é vojsko перемо́жене во́йско; ~ štát перемо́жена держа́ва* **2** *паралізований, hovor. розбитий паралізов*

porazľit' -í -ia *dok.* **1** *перемочі, розбити; ~ nepriateľa перемочі або розбити неприя́теля; ~ niekoho na hlavu розбити дакого ці́лком або по́вністю* **2** *hovor. obyč. leos. розбити паралізов; ~lo ho umér na infarkt • išlo ho al. mohlo ho ~, skoro ho ~ilo (od hnevu, od zlosti) ёго ско́ро не порáзило; bodaj al. aby ťa (ho, vás, ich) ~ilo expr. бода́й бы тебе́ (ё́ро, вас, ї́х) чорт взяв, чорт най тебе́ бере́*

poráźľať -a -ajú *nedok.* *перемага́ти, розбива́ти*

poráźkľa -y **ž** **1** *перемо́жіння, розбитя; utrpieť úplnú ~u потерпіти по́вне перемо́жіння або быти ці́лком розбитим* **2** *пора́жка, паралі́за, інфаркт; mozgová ~ кровотечі́ня до мо́згу*

porcelán -u *m* *порцелан*

porcelánkľa -y **ž** *hovor. порцелановый заво́д*

porcelánovľý *порцелановый; ~á mis-ka порцеланова миска; ~ izolátor порцелановый изо́лятор; ~á továreň hovor. порцеланова фабрика; ~ priemysel порцелановый про́мысел*

porcľlia -ie **ž** *по́рція; ~ mäsa по́рція мяса*

porekadľlo -a *s* *поговóрка; príslovia a ~á послови́ци і поговóрки*

porevolučňý *пореволюційний, по револю́ції*
poreľzať -že -žu *dok.* **1** *порі́зати; ~ požom порі́зати но́жиком; ~ si prst порі́зати (собі) па́лець* **2** *розрі́зати, нарі́зати, порі́зати; ~ mäso na kúsku порі́зати мя́со на фа́латки; 3* *перері́зати, порі́зати, зарі́зати; ~ všetky sliepky порі́зати або перері́зати вшы́ткы кúркы • ani keby al. čoby ho na kúsku ~zali*

áni кідь бы ёго на фалаткы порізали **ábo** хоць зáбий, хоць ріж

porel//zať sa -že sa -žú sa *dok.* порізати ся; ~ sa бритvou, počom порізати ся бритвов, нóж(ик)ом

porézn//y поровитый; ~a hliina поровита глина; ~ betón поровитый бетон

porfýr -u *m geol.* порфір

porfýrit -u *m geol.* порфіріт

poriad//it' -i -ia *dok.* попрятати, дати до порядку; ~ izbu попрятати хыжу **ábo** ізбу

poriadkov//lý *príd. k poriadok*; ~é predpisy порядковы інструкції; ~á služba а) організація **ábo** група людей, доглядаюча за порядком; б) сліджня за порядком

poriadkumilovný люблячий порядок; акурáтний

poriadne prisl. порядні, як треба, акурáтні;

~ sa správať поводити ся **ábo** справовáти ся як треба; достóйні вéсти себе; ~ urobiť рráси порядні **ábo** дóбрі зробити роботу; ~ sa najesť порядні наїсти ся, дóбрі поїсти

poriadn//y **1** порядний, акурáтний, педáнтний; ~a gazdiná порядна гáздыня **2** порядний, чéстний, серьёзний; ~ človek порядний **ábo** чéстний чоловік **3** порядний, немалый, знáчний; ~ kus cesty порядна часть дорóгы

poriad//ok -ku *m* **1** пóрядок; даť do ~ku дати до пóрядку; porušiť, obnoviť ~ порушыти, обновити пóрядок; zaviesť ~ завéсти пóрядок; robiť v byte ~ робити в квáртили пóрядок **2** *obuč. v mn. č.* ~**ky** пóрядкы; zaviesť nové ~ky завéсти новы пóрядкы; to sú mi ~! то суть мі пóрядкы! **3** пpáвила, штатút, предписáня; skúšobný ~ предписáня о екзáменах; služobný ~ служóбний штатút; domový ~ пpáвила внутpишнёго пóрядку в домі; organizačný ~ оргáнізаčný пóрядок, штатút пнутpишнёго пóрядка; právny ~ пpáвовый пóрядок **4** (*zriadenie*) ўстpий, лад, пóрядок **5** пóрядок, послідовність ж, ряд *m*; abecedný, chronologický ~ алфавітний, хронологічний пóрядок; ~ slov (*vo vete*)

gram. пóрядок слов в речіні • cestovný ~ путёвый пóрядок, рóспис влáків; prísť do ~ku *al. na ~ a*) привéсти до пóрядку своі річі; б) женити ся; даť sa do ~ku а) дати себе до пóрядку; б) дати до пóрядку своі річі; to je v ~ku totó є в пóрядку, вшитко в пóрядку; urobiť s niekým, s niečím (*krátky, ľahký*) ~ зробити з даким, дачім (*кúртый, легкий*) пóрядок; ja ťa naučím ~ku! я тобі укажу!, я тебе научу слýхати ся!; я тебе научу пóрядку!; tu čosi nie je v ~ku ты штось не так; ты не вшитко в пóрядку; nemá v hlave všetko v ~ku він не мать в гóлові вшитко в пóрядку; to je u nás na dennom ~ku totó у нас стáвать ся кáждый день

porieč//ie -ia с поріча (*рікы*); v ~í Dunaja в порічі Дунáя

poriečn//y **1** прирічний; находячий ся в порічі рікы; ~e mestá прирічны міста **2** річний; ~a doprava річна перепpáva

porisk//o -a с топориско; ~ sekery топориско сокыр(кы); ~ motyky (*to*)пориско мотыкы

pornograf//ia -ie ž порнографія ж

pornografický порнографічний

porob//a -y ž неволя, рáбство; ўтиск; národnostná ~ націоналный ўтиск; žiť v ~e жыти в неволі; držať v ~e тримати в неволі; vymaniť sa z ~у ослободити ся од ўтиску **ábo** рáбства

poroben//ý поневолений, утискнёный; ~é národy поневолены нарóды

porob//it' -i -ia *dok.* поробити (*вшытко*), зробити; dnes som ~ila mnoho vecí днес я поробила мнóго річéй; ~ všetku robotu поробити **ábo** зробити вшитку роботу

porob//it' -i -ia *dok.* кому (*počariť*) почаровáти

porob//it' -i -ia *dok.* koho, čo (*podrobiť*) понево́лити, уярмити

porob//it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** появи́ти ся, вытворити ся (*o výrazkách, vredoch ap.*) высыпати ся (*vo veľkú kíl'ькостu*) **2** *len v 3. os. j. č. komu, s kým, čím i bezpredm.* стáти ся, пригoдити ся з кым, чім; čo са

~ilo? што пригодило ся?, што стало ся?;
 čo sa ti ~ilo? *hovor.* што з тоб'ов (стало ся)?
porod//it' -í -ia *dok.* породити, родити;
predčasne ~ передчасні родити
porot//a -y ž 1 суд присяжних 2 журі *neskl.*
 s, пор'ота ж
porotc//a -u *m* член пор'оты
pórovit//ý поровитый; ~á *pleť* поровита
 ко́жа
porovnan//ie -ia *s* порівня́ня; *na základe*
 ~ia на осно́ві порівня́ня; *v ~í s niečím* в
 порівня́ні з да́чим • *každé ~ kríva* ка́жде
 порівня́ння хро́міє
porovni//at' -á -ajú *dok.* 1 порівна́ти; ~ *dve*
veci medzi sebou al. navzájom порівна́ти
 дві рі́чі (ме́джі собо́в) 2 о́вірити, порівна́ти;
 ~ *kópiu s originálom* о́вірити ко́пію з
 ори́на́лом
porovnat'e//n//ý порівнюючий, компаратів-
 ный; ~é *pojmu* порівнюю́чі поня́тя
porovnávac//í порівнюючий; ~ia *metóda vý-*
skumu порівнюю́чий ме́тод дослі́джова́ня;
 ~ia *psychológia* порівнюю́ча пси́холо́гія; ~ia
jazykoveda порівнюю́че язы́козна́вство;
 ~ *stupeň gram.* порівнюю́чий а́бо выс́ший
 ступі́нь
porovnávl//at' -a -ajú *nedok.* 1 порівне́вати 2
 о́віре́вати, порівне́вати
pórový¹ *príd. k pór¹*
pórov//ý² *príd. k pór²*; ~á *polievka* пор'ова
 по́ливка
porozber//at' -á -ajú *dok.* порозберáти, ро-
 зобрáти
porozbij//at' -a -ajú *dok.* порозбивáти,
 розби́ти; ~ *roháre* порозбивáти по́гары
porozbij//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* порозбивáти
 ся, розби́ти ся
porozdáv//at' -a -ajú *dok.* порозда́вати,
 розда́ти; ~ *peniaze* розда́ти вшы́ткы пі́нязі
porozhadz//ovať -uje -ujú *dok.* порос-
 шма́ре́вати, росшма́рити, порозмі́товати,
 розме́тати; ~ *knihu, papiere* поросшма́-
 ре́вати кни́гы, папі́ря
porozkraj//ovať -uje -ujú *dok.* порозрі́зовати,
 розрі́зати, нарі́зати, порі́зати (*vшы́тко*,

postýnni); ~ *mäso* нарі́зати (вшы́тко)
 мя́со; ~ *jablká* розрі́зати (вшы́ткы) я́бка
porozmýš//at' -a -ajú *dok.* порозд́умовати;
 под́умати; *o tom treba ~ o tím* тре́ба
 под́умати а́бо порозд́умовати
poroznáš//at' -a -ajú *dok.* 1 порозно́шовати,
 розне́сти (*vшы́тко, postýnni*); ~ *povinny,*
listy розне́сти новинкы, письма 2 *koho*
expr. поогваря́ти ко́го, наплетко́вати,
 наплéсти, наговорити на ко́го
porozoberat' p. porozberat'
porozpráv//at' -a -ajú *dok.* поросправля́ти,
 роспові́сти, пороспові́да́ти; ~ *všetky*
novinky поросправля́ти вшы́ткы но́восты
porozpráv//at' sa -a sa -ajú sa *dok.*
 поросправля́ти ся, поговорити, побі́си-
 до́вати; ~ *sa o práci* поговорити о робо́ті; ~
sa s niekým od srdca побі́сидова́ти з да́ким
 од се́рдця а́бо од ду́шы
porozsypl//at' -a -ajú *dok.* пороссы́повати,
 россы́пати (*vшы́тко, postýnni*)
poroztík//at' -a -ajú *dok.* порозбивáти,
 розби́ти; ~ *riad* порозбивáти грáты
porozumen//ie -ia *s* порозу́мня; *mať pre*
niekoho ~ máti про да́кого порозу́мня,
 одно́сити ся з чу́вством ку да́кому; *stretnúť*
sa s ~ím стрі́тити ся з порозу́мне́м
porozum//iet' -ie -ejú *dok.* чо́, чо́му, ко́му
 порозу́мити *што*, ко́го; ~ *význam* не́чо́го
 порозу́мити значі́ня да́чо́го; *perorozumel*
mi він ме́не не порозу́мив
porozum//iet' si -ie si -ejú si *dok.* *s kým*
i bezpredm. порозу́мити де́н дру́гого
porozváž//at' -a -ajú *dok.* порозво́жовати,
 розве́зти (*vшы́тко, postýnni*); ~ *tovar*
 розве́зти това́р
portál -u *m* порта́л; *gotický ~* го́тичний
 порта́л; ~ *scény* порта́л сце́ны
portálov//ý *v rôzn. význ.* портал'овый; ~é
stĺpy портал'овы́ коло́ны; ~á *fréza tech.*
 портал'ова́ фре́за
port//o -a *s pórtu* *neskl.* *s*, пошто́вне;
zásielka ослобо́дена́ од ~а ба́лик а́бо
 пись́мо ослобо́дже́ны од пошто́вого
 запла́чі́ня а́бо од пошто́вного

portrét -u *m* 1 портрét; skupinový ~ групóвый портрét; maliar ~ov маляр-портретіста
2 образ, портрét; básnický ~ поетічний образ

portrétist//a -u *m* портретіста

portrétn//y портрётный; ~a maľba портрётне малёваня; ~a štúdia етюда або нашмáрок портрэта

portréti//ovať -uje -ujú *nedok.* портретовáти, малёвáти портреты; ~ ženu малёвáти портрét жены, портретовáти жену

portrétový p. portrétny

portugalčin//a -y *ž* португáльский язык

Portugal//ec -ca *m* Португáлец

Portugalk//a -y *ž* Португáлка

portugalský португáльский

portulak//a -y *ž bot.* портулáка

portviš -u/-a *m hovor.* пóртвиш, з дóвгов рúчков щітка на замітáня

porub -u *m les.* 1 вырубка (*lúca*); sanitárny ~ санітарна рúбка **2 ban.** пóруб

porúb//ať -e -u *dok.* 1 порубáти, нарубáти; ~ drevo нарубáти або наколóти дрыв **2 koľo expr.** порубáти, высекати (*šáblëv i m. n.*)

porúč//ať -a -ajú *nedok.* 1 *komu, na koľo, do čoľo* поручáти, звірёвати кóму, чóму **2 komu čo** завіщáти

porúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *do čoľo* звірёвати ся, отдавáти ся чóму; покладáти ся на кóго; ~ sa do ochrany niekoľo звірёвати ся до охорóны дакóго **2 komu** прощáти ся з кým; одобрéти ся од кóго • ~am sa vám! *zastar.* мóє почтéніє!

poručen//ec -ca *m práv.* опікун, тýтор, сиротá або неповнолétня осóба звірена на охорóну і застúпованя

poručensk//ý *práv.* опікунський; ~á rada опікунська рада; ~é územie *polit.* опікунська терітóрія

poručenstv//o -a *s práv. polit.* опікунство, опіка ж

poručík -a *m* порúчик

poruči//ť -í -ia *dok.* завіщáти; ~ dcéře dom завіщáти дівці дím

poručiteľ -a *m práv.* завіщáтель *m*

poručnícky опікунський

poručníctv//o -a *s práv.* опікунство, опіка

poručník -a *m práv.* опікун

poruch//a -y *ž* 1 погубіня, прерушіня; затриманя; ~y v zásobovaní затриманя в забезпéчовані; prevádzkové ~y нарушіня хóду выробы, нарушіня во выробі; bez porúch без погубіня **2 tech.** гаварія, показіня, каз; stroj má ~u машына показéна **3 odb.** нарушіня; atmosférické ~y атмóсфэрны нарушіня **4 lek.** нарушіня; defékt; ~ trávenia нарушіня травліня; nervová ~ нервóве нарушіня; ~ reči defékt рéчі

porúch//ať -a -ajú *dok.* пошкóдити, поламáти, зломити

poruchovos//ť -ti *ž* гаварійность ж; veľká ~ strojov велика або высóка гаварійность машын

poruchov//ý: ~á služba *odb.* гаварійна слúжба

poruke *prísl.* по рúці; mať niečo ~ máti даштó по рúці; ísť *al. byť* niekomu ~ iti або быти дакóму по рúці, помагáти дакóму

porušen//ie -ia *s* 1 пошкóджіня, показіня, каз; ~ stroja показіня або поламáня машыны **2** порушіня; ~ zákona, disciplíny порушіня закóна, дісципліны; ~ tajomstva порушіня тáйности; ~ prísahu порушіня присягы

porušen//ý 1 пошкóджéный, показéный; ~ tovar пошкóджéный товár **2** нарушéный, пошкóджéный; ~é zdravie нарушéне здорóвья; ~ zrak пошкóджéный зрак

poruši//ť -í -ia *dok.* 1 пошкóдити, показити; ~ chod stroja показити робóту машыны **2** порúшыти; нарúшыти; недотримати, нерешпектовáти; ~ zákon, poriadok порúшыти закóн, пóрядок; ~ slovo, prísahu порúшыти (свóє) слóво, присягу; ~ ticho нарúшыти тихо

poruši//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 пошкóджовати, казити **2** порúшовати

porušiť/it' -í -ia *dok.* русифіковати *nedok. dok.*

porušiť/it' sa -í sa -ia sa *dok.* русифіковати ся *nedok. dok.*, обрусіти

porušiť/ovat' -uje -ujú *nedok.* русифіковати *nedok. dok.*

porušiť/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* русифіковати ся *nedok. dok.*, русіти

poruvať sa, poruť sa poruve/poruje sa poruvú/porujú sa *dok. expr.* побити ся, понадерати ся

poryv -u *m bás.* порыв; емоція; ~ vetra порыв вітра; bôľne ~у хворі емоції

posad//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* посідати, усісти ся, россісти ся; ~ si do kruhu посідати до ко́ругу

posad//it' -í -ia *dok.* 1 посадити, усадити; ~ niekoho na stoličku посадити дакого на столéць; ~ za stôl усадити за стіл; ~ do auta посадити áбо усадити до áвта 2 насадити, надіти; ~ klobúk na hlavu насадити на го́лову ка́лап; ~ si na nos okuliare насадити (на ніс) окуляры • ~ niekoho do väzenia *hovor.* посадити дакого до арéшту; ~ niekoho na koňa додати дакому одва́гы, повзбудити дакого

posad//it' -í -ia *dok.* посадити; ~ kvety, zemiaky посадити квітки, банду́рки

posad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* сісти; ~ sa na stoličku сісти на столéць; posad'te sa! сядьте!

posádk//a -y ž 1 *voj.* га́рнізо́н 2 екіпа́ж, ко́манда; ~ lietadla екіпа́ж ероплáна; ~ lode ко́манда шыфы

posádkový *voj.* га́рнізо́нный; ~ veliteľ нача́льник га́рнізо́на

posad//núť -ne -nú *dok.* 1 *koho* (o čertovi, zlých duchoch *ap.*) зми́цнити ся до ко́го, опанова́ти ко́го; diabol ho ~ol зми́цнив ся є́го дя́бол 2 *koho*, čo *expr.* (o čitoch, náladách) оволодіти кым, чим; охóпити, опанова́ти ко́го; ~ol ho strach, hnev є́го áбо ним опанова́в страх, гнів; túžba ho ~la є́го оволоділа ту́га

posad//núť -ne -nú *dok.* усісти, пересісти, сісти (*trošечky* да́льше)

posadnutý пометéный, ненормáльный; ~ vášňou, láskou пометéный одушеве́ностей, любóвєв; ~ túžbou po moci пометéный ту́гов по ми́ци; byť ~ po peniazoch бути пометéным по гро́шах, бути опанова́ным по пі́нязях; diablom ~ *zastar.* опанова́ный дя́блом

posáňk//ovat' -uje -ujú *dok.* посанковати

posáňk//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* посанковати ся

posed -u *m poľov.* посід

posedáv//at' -a -ajú *nedok.* посиджовати

poseden//ie -ia *s* посиджі́ня; приятельське стрі́тну́тя, стрі́тну́тя прияте́лів; pozvať niekoho na malé ~ pri šálke čaju позва́ти дакого на ша́лку ча́ю • nemá (nikde) ~ia він не мо́же посиді́ти на є́днім ми́сці, є́му не сиди́ть ся; na jedno ~ на є́дно посиджі́ня

posediacky *prisl.* поса́дячки, са́дячі; zaspať ~ заспа́ти поса́дячки

posed//iet' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* посиді́ти; ~ si na lavičke посиді́ти на ла́вочці • nevie *al.* nemôže (chvíľu) ~ він до́вго не мо́же посиді́ти на є́днім ми́сці, він непоси́да

posedliač//it' sa -í sa -ia sa *dok.* ста́ти землерóбом, осво́їти манéры землерóба áбо се́лянина

posek//at' -á -ajú *dok.* посі́кати, насі́кати, посі́чі; поруба́ти; ~ mäso посі́кати мя́со; ~ petržlen посі́чі áбо порі́зати петру́шку

posek//at' sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* пова́дити ся, пога́дати ся

posesívny//y gram. присво́йный, посесі́вный; ~e zámeno присво́йный áбо посесі́вный місто́назвы́ник

poschádz//at' -a -ajú *dok.* 1 (*dolu*) зыйти (о вшы́ткых, мно́гих) 2 ~ кому на ум, на rozum при́йти ко́му до го́ловы (*посту́пні*) 3 (*o rostlinách*) взыйти

poschádz//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* зыйти ся, посходи́ти ся (*посту́пні, во вели́кій кі́лькості*)

poschod//ie -ia s етаж, шток *zastar.*; прvé, druhé ~ пёршый, дрýгый етаж; dom má tri ~ia дом триетажный; býva o ~ vyššie, nižšie він бывать о етаж выше, ниже

poschodový едноетажный; многоэтажный; ~ dom а) едноетажный дом; б) многоэтажный дом

poschováv//ať -a -ajú *dok.* попрятати, спрятати, скрыти; схováти, одложить; ~ peniaze спрятати або одложить пiнязі; ~ všetkých utečencov схováти вшитых бiженців

poschováv//ať sa -a sa -ajú sa попрятати ся, спрятати ся, схováти ся, скрыти ся (о вшитых, многих)

posiať посеje посеjú *dok.* 1 посьяти, посiяти; ~ oziminy посьяти озимины 2 *čo čím* засьяти, засiяти; ~ pole таким засiяти поле маком

posiedk//a -y *ž* 1 посiдки *romn. (nár.)*, приятельске посиджiня, бiсiда 2 *poľov.* посiдка

posiel//ať -a -ajú *nedok.* посылáти, отправляти

posill//a -y *ž* посила; vojenské ~у воєньске посилнiня; táto myšlienka mi bola ~ou totá дýмка підтримала мене

posilnen//ie -ia s *hovor.* посилнiня, змiцнiня; dať chorému vína на ~ie дати хворому вина на посилнiня

posiln//iť -í -ia *dok.* 1 посилнити, змiцнити; spánok ma ~il спáнок посилнив мене; ~ niekoho на duchu морáлнi підтримати або посилнити дакого 2 змiцнити; ~ zdravie змiцнити здоровя; *šport.* ~ mužstvo додати новых грáчiв, посилнити комáнду

posiln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 посилнити ся; ~ sa jedlom, spánkom посилнити ся їдлом, спáнком; ~ sa pred cestou посилнити ся пéред путév 2 змiцнити ся; ich priateľstvo sa ~ilo їх приятельство змiцнило ся

posilňovac//í змiцнюючий, посилнюючий; ~ prostriedok посилнююче срдéство; ~ie cviky посилнюючі упражнiня

posilň//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 посилнiвати (їдлом і т. н.) 2 змiцнiвати, посилнiвати

posilň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 посилнiвати ся 2 змiцнiти, силнiти

poskack//ať (si) -á (si) -ajú (si) *dok. expr.* поскакати (собi)

poskák//ať -a -ajú *dok.* 1 зоскóчити, поскакати (*постýпни, едén за дрýгим*); všetci ~ali z koní вшиты поскакали з коней 2 повыскаковати; všetci ~ali zo svojich miest вшиты повыскаковали зо свóїх мiсць 3 *po kom, čom* подýпкати, пошляпати кóго, што

poskak//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* скáкати, підскаковати; ~ на jednom mieste підскаковати на мiсци

poskáš//ať -a -ajú *dok.* поскóшовати, скосити (*вшитко, постýпни*); ~ všetky lúky поскóшовати або покосити вшиты лýкы; ~ všetku trávu скосити вшитку травý

posklad//ať -á -ajú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* поскладáти, зложити; ~ vrecia z voza зложити мiхы з вóза; ~ veci на hromadu поскладáти рiчи на кóпу або на громáду; ~ obrúsok зложити сервiтку 2 познимáти, зняти (*чáпки, rérok і т. н.*) • ~ skúšky склáсти екзáмены

posklad//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 (о чловеку) скорчiти ся, поскладáти ся, покорчiти ся 2 (*urobiť zbierku*) поскладáти ся, зробити склáдку; ~ sa niekomu на дар поскладáти ся дакому на дарýнок 3 познимáти, зняти, дати долóв (зо себе) (*вérхнє облечiня*)

poskoč//iť -í -ia *dok.* підскóчити; srdce mu ~ilo (od radosti *al.* radošou) сeрдце ёмý так і підскóчило (од рáдости), сeрдце ёго лем же не выскóчило од рáдости

poskok¹ -u *m* підскок; ~у на mieste tel. підскокы на мiсци

poskok² -a *m pejor.* прислýговач, підскок

poskrajl//ovať -uje -ujú *dok.* обрiзати, поокрáевати, окрáяти; ~ kôrku z chleba одрiзати кóрку з хлiба

poskromne *prisl.* поскро́мні, скро́мні, невелё

poskrúc//at' -a -ajú *dok.* поскру́човати, скрутити, звити

poskrýv//at' -a -ajú *dok.* поскрива́ти, покрити, скрити, схова́ти, похова́ти (*вшытко, посты́пні*); ~ peniaze поскрива́ти пінязі

poskrýv//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* поскрива́ти ся, покрити ся, похова́ти ся (*о вшыткых, мно́гих*)

poskup//ovat' -uje -ujú *dok.* поску́повати, скупити, купити (*вшытко, посты́пні*)

poskus//ovat' -uje -ujú *dok.* ску́сити, зажыти

poskuškovl'ý по екзáменах, поекзамене́ный; ~é obdobie пері́од по екзáменах

poskyt//núť -ne -nú *dok.* дати (к диспозі́ції); ~ možnosť дати мо́жність; ~ ретос, podporu дати по́міч, підтримку; ~ niekomu prístrešie дако́го приголубити, взяти дако́го під стріху

poskyt//ovat' -uje -ujú *nedok.* дава́ти

poslan//ec -ca *m* посла́нець

poslaneck//ý послане́цький; ~ mandát послане́цький манда́т; ~á imunita послане́цька імунно́сть або недоткнутость; ~á snemovňa сейм посланців; ~é voľby во́льбы посланців

poslan//ie -ia *s* повинно́сть, зада́ча; мі́сія, предназначі́ня; splniť svoje ~ сповнити сво́ю повинно́сть, мі́сію; dejinné ~ історі́чна мі́сія

poslanky//ňa -ne *ž* посланкі́ня

poslat' pošle pošlú *dok. v rôzn. význ.* послáти, отпра́вити; ~ deti na prechádzku послáти ді́ти на прогу́лку; ~ do obchodu послáти до скле́пу; ~ po lekára послáти по до́ктора; ~ list, balík послáти письмо́, па́клик; ~ peniaze poštou послáти пінязі по́штов; ~ pozdrav známyм послáти поздоровлі́ня знако́мым; ~ niekomu darček послáти дако́му дару́нок; ~ po niekoho auto послáти за дакым а́вто • ~ niekoho do čerta *al.* к черту послáти дако́го до чо́рта або до дябла; ~ niekoho na druhý

svet послáти дако́го на дру́гий сві́т; ~ niekomu niekoho na krk послáти дако́му дако́го на карк; teba (jeho) by bolo dobre po smrť ~ тебе́ (є́го) до́бри бы́ было по сме́рть послáти; kam čert nemôže, tam pošle starú babu [*prisl.*] де чорт не мо́же, там ста́ру ба́бу по́шле

posledn//é -ého *s* послі́дне; даť ~ дати послі́дне • mlieť z ~ého а) бы́ти при послі́днім выдыху; б) робити даштó з послі́дніх сил

posledn//ý *v rôzn. význ.* послі́дній; ~ dom *v* dedine послі́дній ді́м в селі́; ~á kapitola románu послі́дня гла́ва романá; ráno vstáva ~ ráno вста́вать послі́дній або пі́зніше вшыткых; ~é skúšky послі́дні або за́ключны екзáмены; ~ deň *v* roku послі́дній де́нь ро́ку; dnes je ~ého днесь послі́дній де́нь мі́сяця; urobiť ~ rokus зроби́ти послі́дню спрóбу; ~á tretina zápasu *šport.* послі́дня третина (роке́євого) запасі́ня; sedieť *v* ~ej lavici а) сиді́ти в послі́дній ла́вці; б) *pren.* бы́ти послі́днім учени́ком в клáсі; ~á inštancia послі́дня інштáнція; oblečený podľa ~ej módy облечéный по послі́дній мо́ді; ~ výkrik módy послі́дній выкри́к мо́ды; to sú moje ~é peniaze тоты мо́ї послі́дні пінязі; napnúť ~é sily позберáти ся з послі́дніми силами; z ~ých síl з послі́дніх сил; skúsiť ~ prostriedok попрóбовати послі́дне срéдство; ~á možnosť послі́дня мо́жність; za ~ých päť rokov sa mnoho zmenilo за послі́дні пять ро́ків велё змі́нило ся; *v* ~ej dobe, *v* ~om čase в послі́днім часі́, за послі́дній час; *v* ~ej chvíli в послі́дню мі́нуту; ~é udalosti послі́дні пригóды; ~é správy послі́дні ві́сті • od prvého do ~ého од пёршого до послі́днёго, вшыткы до є́дно́го; do ~ej chvíle života до послі́днёго вздыху або ды́хання; до кінце жы́вота; до са́мой сме́рти; do ~ej bodky *al.* lity *al.* do ~ého písmena (*splniť niečo*) до посі́днёй то́чки або лі́теры або до послі́днёй б́уквы (*сповнити даштó*); prvý а ~

пéрший і послéдній; to je moje ~é slovo! то́т мо́є послéдне сло́во!; ~é slovo už padlo послéдне сло́во уж упáло, рiше́но і підписа́но; musí *al.* chce mať vždy ~é slovo він мýсить áбо хóче все ма́ти послéдне сло́во; він хóче, же́бы послéдне сло́во він все мав; odbila jeho ~á hodina одби́ла ё́го послéдня го́дина, одбив послéдній áбо смéртний час; ~ spánok ві́чний áбо послéдній спа́нок; ~á vôľa послéдня во́ля; ~á cesta послéдня до́рога; vzdať ~ú roctu одда́ти дако́му послéдню че́сть; ~ súd *cirk.* стра́шний суд; ~é pomazanie *cirk.* послéдне помаза́ня áбо собо́рова́ня; premoknúť do ~ej nitky змо́кнути до нитки; obrať nieko o ~ú košeľu о́бра́ти дако́го о послéдню со́ро́чку; darovať niekomu ~ú košeľu *al.* ~ú korunu да́ти дако́му послéдню со́ро́чку áбо послéдне евро; odtrhnúť si od úst ~ kúsok chleba одорва́ти од уст послéдній фа́латок хлі́ба; do ~ej kvapky krvi *al.* do ~ého dychu (*bojovať, brániť sa ap.*) до послéднёй ква́пки кро́ви, до послéднёго дыха́ня áбо взды́ху; to je (už to) ~é то́т є уж послéдне, што нам зоста́вать

posled//ok -ka/-ku *m* 1 ко́нець, оста́ток; vydržať do ~ku вы́тримати до кiнце 2 *hovor.* послéдній раз

poslepiačky *prísl. hovor.* по-спiпáчки, зо запéртыми(а) очáми; nájsť niečo ~ náйти да́што по-спiпáчки

poslíč//ek -ka *m expr.* послéговач; robiť niekomu ~ka робити дако́му послéговача

poslík *p.* **poslíček**

poslin//it' -í -ia *dok.* послинити; ~ si prsty послинити па́лці; ~ niť послинити нитку

poslint//at' -á -ajú *dok. pejor.* обслинити, заслина́вити

poslovanč//it' -í -ia *dok.* славяні́зовáти *nedok. dok.*

poslovanč//ovat' -uje -ujú *nedok.* славяні́зовáти *nedok. dok.*

poslovenč//it' -í -ia *dok.* 1 чо́ придати слова́цький ха́ра́ктер чо́му 2 пере́кла́сти на слова́цький язы́к

poslovenč//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 чо́ придава́ти слова́цький ха́ра́ктер чо́му 2 пере́кладáти на слова́цький язы́к

posľub//ovat' -uje -ujú *dok.* нао́бця́ти, наслю́бовати • ~ hory-doly нао́бця́ти го́ры-до́лы

posluhovačk//a -y *ž* прислéговачка, (приходя́ча) дома́шня робі́тниця, упря́товáчка

posluh//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 служи́ти, ви́ко́новати дома́шні робо́ты 2 *komu* прислéговати, служи́ти

posluch -u *m* 1 слéхання; ~ hudby, rozhlasu слéхання му́зика, ра́діа 2 (*rozhlasu*) при́нима́ня, чу́тость ж; dobrý ~ до́бра чу́тость, до́брі чу́ти 3 *lek.* вислéхования; прослéхования; vyšetřit chorého ~om вислухати áбо прослéхати хвóрого

poslucháč -a *m* 1 слéхаючий *m*; ~i rozhlasu, rozhlasoví ~i ра́діослéхателі 2 штудéнт; ~i vysokých škôl штудéнты висóкых школ, штудéнты ву́зів; ~ medicíny штудéнт ліка́рської фа́култы, штудéнт-ме́дік; mimoriadny ~ вольнослéхаючий штудéнт

poslucháčk//a -y *ž* штудéнтка

posluchár//eň -ne *ž* авдіто́рія

posluch//at' -a -ajú *nedok.* слéхати, послéхати; dieťa ~a rodičov ді́тина слéхати ро́дичів; ~ rady lekára слéхати ра́ды до́ктора; pohy ma neposlúchajú nóгы ме́не не слéхають; slepo ~ niekoho слі́по слéхати дако́го, слі́по пови́новати ся дако́му • ~ hlas (svojho) srdca прислéговати ся го́лосу сво́ёго се́рдця

posluch//nuť -ne -nu *dok.* послéхнути; dieťa ~lo rodičov ді́тина послéхла ро́дичів; neposlúchnuť múdru radu не послéхати мудру́ áбо розу́мну ра́ду; ~ rozkaz послéхнути ро́сказ, пови́новати ся при́казу • ~ hlas (svojho) srdca послéхати

гóлос *ábo* прислу́хати ся гóлосу сво́єго сёрдца

poslušne *prísl.* послу́шні; з по́кóров, без рéчі; ~ *hlásim voj. zastar.* послу́шні голо́шу, дозвóльте голосити

poslušnos//t' -i *ž* послу́шность, по́кóрность; slepá ~ сліпа послу́шность *ábo* по́кóрность; odoprieť ~ по́перти послу́шность; prinútiť niekoho k ~ti прину́тити да́кого послу́хати *ábo* по́корити ся

poslušný послу́шний, слухня́ний; по́корный; ~é dieťa послу́шна дітина

poslúž//it' -i -ia *dok.* **1** *komu i bezpredm.* послужити, зробити службу; vďačne vám ~ím вдя́чні вам послужу, я к ва́шим служба́м **2** *komu, čomu* принéсти у́жыток *ábo* хо́сєн; зробити службу; ~ veci miegu послужити на у́жыток мі́ра **3** *čím* предло́жити *што*, погостити *чим*; ~ niekomu občerstvením предло́жити да́кому по́їсти **4** *čím* помо́чі; ~ niekomu dobrou radou помо́чі да́кому до́бров ра́дов **5** *za čo, na čo* послужити *чим*; ~ *za príklad* послужити прикладом • *čím môžem ~?* *чим* мо́жу послужити?, *чим* мо́жу быти на у́жыток *ábo* хо́сєн?

poslúž//it' si -i si -ia si *dok.* взяти (*погощі́ня i m. n.*); ~te si cigaretou возьми́йте/возьте ці́гаре́тлю; ~te si! возьми́йте, про́шу!; погóсьте ся, про́шу!

posmech -u *m* по́сміх, висмі́х, зосмі́шні́ня; povedať na ~ по́вісти на по́сміх • robiť si ~ z niekoho робити (со́бі) з да́кого по́сміх, посмі́яти ся з да́кого; vyjsť na ~ вы́йти на по́сміх, ста́ти по́сміхом

posmel//it' -i -ia *dok.* посмі́лити, повзбудити, підбодрити, прида́ти смі́лости; ~ niekoho v rozhodnutí підтрима́ти да́кого в є́го ріші́ні; ~ niekoho radou повзбудити да́кого ра́дов

posmeľ//ovať -uje -ujú *nedok.* посмі́лє́вати, повзбóджовати, підбóдрє́вати, прида́вати смі́лости

posmeľujúci посмі́люю́чий, повзбóджую́чий, підбóдрюю́чий; ~ pohľad підбóдрюю́чий по́гляд

posmeškár -a *m* посмі́шкарь

posmešk//ovať -uje -ujú *nedok. koho expr.* посмі́євати ся, висмі́євати ся, робити со́бі по́сміх, жартовáти, утяговати со́бі з *кого́, чо́го*

posmešník *p.* **posmeškár**

posmešný висмі́шний; у́щі́пую́чий; іро́нічний; піхля́вий; ~ hlas висмі́шний гóлос; ~ smiech у́щі́пую́чий смі́х

posmeš//ok -ku *m obyč. v mn. č.* ~**ky** посмі́шки, висмі́хы, зосмі́шні́ня; byť terčom *al. predmetom* ~ков бы́ти по́сміхом, бы́ти фі́гуринов *ábo* предме́том по́сміху

posmievať *expr. p.* **posmeškár**

posmievačný посмі́юю́чий, висмі́юю́чий; ~ človek посмі́юю́чий *ábo* іро́нічний чоло́вік

posmievať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu* посмі́євати ся *над кым, чім*, робити со́бі по́сміх з *кого́, чо́го*

posmrkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* запáховати, трóшки смерді́ти

posmrkáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* посма́рковати, сма́ркати, потяговати но́сом

posmrtný посме́ртный; ~á výstava obrazov посме́ртна выставка о́бразів; ~á maska посме́ртна ма́ска; ~ život посме́ртный живо́т

posmutní//ieť -ie -ejú *dok.* зосму́тні́ти, ста́ти смутным, скорму́тити ся

posol posla *m* посла́нець; посóл; дорúчу́ючий; курье́р; poslať list po poslovi посла́ти пись́мо з дорúчу́ючим; *voj. rýchly* ~ курье́р; (lastovička) snežienka je (prvý) ~ jari *pren.* (ла́стівка) підсні́жник є (пе́ршым) послóм яри; ~ miegu посóл мі́ра

posol//it' -í -ia *dok.* посолити; ~ mäso, polievku посолити м'ясо, по́ливку • behá ako ~ený *al. ako s ~eným zadkom hovor. žart.* він бі́гать як з посолє́ным за́дком, неспо́кійні́ ту і там побі́гує

posolstv//o -a s 1 вістка, ознамня; priniesť niekomu dobré, zlé ~ принести дакому добру, злу вістку **2** выступліня, реч; novoročné ~ prezidenta republiky новорічна реч президента республіки; mierové ~ заклик на охорону міра

posot//it' -і -ia *dok.* оддрилити, дрылити, підштовхнути • kde ho ~ia, tam stojí де єго дрылять, там стоїть; сам крока не зробить

pospáj//at' -a -ajú *dok.* поспієвати, споїти (*вшытко, постўнї*); ~ reťaze поспієвати ланцы

pospl//at' -і -ia *dok.* поспати, заспати, уснути (*постўнї, єден за дрўгым*); deti ~ali діти заспали або уснули

pospl//at' si -і si -ia si *dok.* поспати; ~ si po obeде поспати (собі) по обіді; rád si ~і він любить поспати

pospev//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok. expr.* поспівовати

pospiačky *prísl. hovor.* в спані, спячки, поспячки

pospiatky *prísl. hovor.* (*späť*) назад; (*čítať*) справа наліво; задньєв частєв, хырбєтом до пєреду

pospiev//at' -a -ajú *dok.* переспівати, поспівати (*вшытко*)

pospis//ovať -uje -ujú *dok.* переписати, зробити список, записати

posplác//at' -a -ajú *dok.* посплáčовати, виплатити, заплатити (*вшытко, постўн-ні*) ~ všetky dlžoby виплатити вшыткы довгы

posplet//at' -á -ajú *dok.* посплітовати, сплєсти, споїти (*вшытко, посўнї*)

pospolitý простый, обычайный, посполі-тый; ~ ľud простый народ ~ človek простый чоловік

pospoln//ý: prvobytná ~á spoločnosť *hist.* першобытнообщинный строй

pospolu *prísl.* ведно, доведна, погромádi, громадні

pospomín//at' -a -ajú *dok.* спомянути, припоманути

pospomín//at' -a -ajú *dok.* поспоминати, оддавати ся споминанням (*даякый час*)

pospomín//at' si -a si -ajú si *dok.* спомянути; поспоминати; ~si na priateľov спомянути або поспоминати на приятелів

pospyť//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повипрóшовати ся, попросити ся

postač//it' -і -ia *dok.* **1** дость, стáчїть, выстáчїть; dve tisícky ~ia дві тисячки выстáчать **2** (*vyhovieť*) задовольнити **3** (*vládať*) беровати, мати силу, мочі

postačujúc//i выстáчуючий; ~e dôvody выстáчуючі причїны

postar//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** o koho, čo постáрати ся о кóго, чім; ~ o deti, o rodinu постáрати ся о діти, о родину **2** komu o čo zabezpečiti kóму што; ~ niekomu o nocľah zabezpečiti дакому ночліг

postal//t' -te ž *kníž.* оснóва, бáзїс, фундамєнт **postát'** postojí postoja *dok.* **1** постoятї, зостáти трошєчки стояти; postál chvíľu pri dverách він постoяв хвилинку при двєрях **2** (*o potravínach, nápojoch*) постoятї, одстояти (*на злїпшїня смáку*)

postav//a -у ž **1** фірўра; má štíhlu ~u мать стрóйну фірўру; je strednej, vysokej ~y він серєдньєго, высóкого рóсту **2** фірўра, дахтó, чоловік; z lesa vyšla ~ з лїса вышов чоловік **3** осóба, персонáж; hlavná *al.* ústredná ~ románu головный персонáж або рерóй ромáна; historická ~ історїчна осóба; rytier smutnej ~y рыцарь смутнóго óбразу

postavač -a *m expr.* лїнєх, уливák

postav//at' -ia -ajú *dok.* **1** постáвити (*вшытко, постўнї*); ~ obilie do krížov зложити снóпы до крижів **2** побудовати, наставляти (*вєлє*); ~ veľa domov наставляти вєлє дóмів

postáv//at' -a -ajú *nedok.* **1** постóєвати, стояти **2** не робити, лїнєшыти, повáлєвати ся, лайдáчїти

postáv//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* пригoдити ся, стáти ся; od tých čias sa ~alo mnoho

всі од того часу пригодило ся *або* стало ся *мно́го* вшелякого

postáv//ať si -a si -ajú si *dok.* встáти, стáти, повставáти, поставити ся; *všetci* si *~ali* do *radu* вшиткы поставили ся до ряду

postaven//ie -ia *s* 1 місце, поставіня *s* 2 фúnкція, місце; *spoločenské ~* місце в общности; *služobné ~* поставіня в роботі; *má dobré ~* мать дóбре місце **3** поставіня, ситуáція; *byť v ťažkom ~í* быти *або* находити ся в тяжкій ситуáції; *zúfalé ~* безнадійна ситуáція **4 voj.** пози́ція; *obrnenné, palebné ~* оборóнна, стрі́льна пози́ція • *remízové ~ šach.* пат, ничійна пози́ція; *~ mimo hry šport.* офсай́д, поставіня мiмо гри

postav//iť -í -ia *dok.* **1 vrózn. význ.** поставити; *~ fotel ku obloku* поставити кресло к óкну *або* к óблаку; *~ na stôl vázu* поставити на стіл ва́зу; *~ dieťa na stoličku* поставити дiтину на столéць; *~ vojaka na stráž* поставити вóяка на ва́рту *або* сторожыти; *~ žiakov do radu* поставити учеників до ряду; *~ niekoho za vzor* поставити дакого за приклад; *~ na túza kart.* поставити на тóза *або* ёсо; *~ si niečo za cieľ*, за úlohu поставити даштó за свою цiль, за свою задачу **2** выбу́довати, поставити; *~ dom, most* выбу́довати, дiм, мiст; *~ školu, závod* поставити шко́лу, заво́д; *~ romník* поставити па́мятник; *~ snehuliaka* поставити снiгуля́ка **3** поставити (варити ся), поставити на шпаргét; *~ oded, večeru* поставити (варити) обiд, вечéрю; *~ hrmies* на плуп поставити гóрнець на плiновы́й шпаргét; *~ na čaj* поставити вóду на чай • *~ niekoho pred súd* поставити дакого пéред суд, подати жалóбу на суд; *~ niekoho tvárou v tvár* поставити дакого твáрeв в тварь; *~ niekoho na pranier* прикли́нчeвáти дакого к ганéбному стóвпу; *~ niekoho pred hotovú* вeс поставити дакого пéред готóвый факт; *~ niekoho pred rozhodnutie* принутити дакого прияти рiшiня; *~ принутити дакого рiшыти ся на даштó*; *~ niekoho do zlého svetla* выставити дакого

до злóго свiтла; *~ niekoho k stene al. k múru* поставити дакого к стiні; *~ niekoho na nohy* поставити дакого на нóгы; *~ hlavu zatyti ся, взпéрти ся*; *~ nemá čo do hrnca ~ не мать што áни до гóрнця* положыти, ёй (ёмý) о́ставать лeм положыти зúбы на пóличку; *~ všetko na jednu kartu* поставити вшиткó на е́дну кáрту

postav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** поставити ся, стáти, встáти; *~ sa na nohy, na prsty* поставити ся на нóгы, на пáлці; *~ pred zrkadlo* стáти пéред гляди́ло *або* зéркало; *~ sa do dverí* поставити ся до двéрей; *~ do radu* стáти до ряду; *~ sa na nejaké stanovisko pren.* поставити ся на дая́ку тóчку зрiня **2 proti komu, čomu, za koho, čo i bezpredm.** выступити, стáти *прóтив* кóго, чóго, за кóго, што; *~ proti odporcom* выступити прóтив протiвникiв; *~ za svojich priateľov* застáти ся *або* стáти за своiх приятелiв; *~ sa proti návrhu* выступити прóтив пропозiції; *~ sa na obranu* *niekoho* выступити на за́щиту, стáти на за́щиту дакого; *~ sa kladne, záporne k programu, návrhu* позитiвнi, негáтивнi одне́сти ся к проѓра́мi, пропозiції **3 komu, čomu** одпéрти кóму, чóму, выступити прóтив кóго, чóго • *~ na vlastné nohy* поставити ся на своi *або* влáстны нóгы; *~ na zadné nohy* поставити ся на зáднi нóгы; *čo sa (všetci) na hlavu ~ia* што же вшиткы на гóлову поставлять ся; *наперекі́р вшиткым*; *vlasý sa mu dupkom ~ili* вóлося ёмý дúпком поставили ся; *~ sa k niekomu chrbtom* оберну́ти ся к дакому хырбéтом; *~ sa tvárou v tvár* *niečomu* смiло попозeра́ти до твáри да́кому, стояти твáрeв к да́кому; *~ na stranu* *niekoho* поставити ся на да́чiй бiк *або* на да́чию сторóну; *~ sa niekomu do cesty* стáти на попéрек до́ро́ги да́кому; *~ sa na odpor* *niekomu* дати óдпiр

postáaž//ovať sa, postáaž//ovať si -uje (si) -ujú (si) *dok.* постяжовати ся, пожа́ловати ся; *~ sa al. ~ si* на на болeние гóлвы пожа́ловати ся на болiня гóлвы

postdat//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* означувати/означити або підписувати/підписати документ заднім числом або нескоршым датумом як дійсний є

postdentálny *lingv.* зазубний; ~а артикуляція hlások зазубна або постдентальна артикуляція звуків

poste//l' -le ž *постіль ж*; poschodová ~ посходова постіль; detská ~ дїтська постіль; manželské ~le двоспальна постіль; svadobná ~ постіль побратых; ľahnúť si do ~le лячі до постели, іти спати; ustlať *al.* odpraviť ~ постелити постіль; uložiť deti do ~le уложити діти спати; pýtať sa do ~le (o d'it'ях) просити ся спати; vytiahnuť *al.* vyduříť *al.* stiahnuť *al.* zohnať niekoho z ~le зогнати з постели; už sú všetci v ~li уж вшитки в постели або сплять; uložiť sa do ~le а) лячі до постели; б) залячі (в постели), звалити ся, захворіти • nemoc ho pripútala *al.* prikovala k ~li хворота єго припútала до постели; na smrteľnej ~li на смертєлній постели

postel'n//ý постільний; ~á bielizeň постільна білізна; ~é príslušenstvo постільны налєжности

postenáv//ať, postonáv//ať -а -ajú *nedok.* постоновати, стонати (*час од часу*)

postenkáv//ať *expr. p.* **postonkáv//ať**

poste restante *s neskl. pošt.* до покликаня; poslať list ~ послати письмо до покликаня

postiel/ať -а -ajú *nedok. 1 (postel')* постелити 2 (*slamu ap.*) постелити

postieľka -у ž **1 zdrob. expr.** постілька 2 *anat.* плодový колáč, плацєнта

postih//núť -не -nú *dok. 1 koho* постигнути ко́го, ста́ти ся з кым; ~lo ho nešťastie єго постигло нещастя, з ним стало ся нещастя; člověk ~nutý duševnou chorobou псіхічно хворый чоловік; ~ol ho trest єго постигло пока́рания, він був пока́раний 2 *čo (zvuk ap.)* ухопити (*zmysel ap.*), похопити, порозумити, примітити; ~ pohyb примітити або постигнути

погынання; ~ význam niečoho порозумити або постигнути значіня дачо́го; ~ situáciu порозумити ситуа́цію

postihnuteľný постигуючий; розлишуючий; розознава́ючий

postihnut//ý постигнутый, пошкодженый; *vojnou* ~é štáty державы постигнуты войнов або наслідком войны

postih//ovať -uje -ujú *nedok. 1 koho* постигати, пошкоджувати ко́го, ставати ся з кым; перемага́ти ко́го 2 (*zvuk ap.*) спринимати, захо́плєвати, імати; (*zmysel ap.*) постигати, розумити

postín//ať -а -ajú *dok. 1* зрубати, постинати, повирубувати (*hovor.*) (*вшытко, постýнни*); ~ stromy зрубати або вырубати (*вшыткы*) стрóмы 2 постинати (*мнóгых*)

postisk//ať -а -ajú *dok. 1* постискати, стиснути (*вшытко, постýнни*); ~ všetkým ruku постискати вшиткым рýкы 2 *expr.* обняти, постискати; ~ dieťa постискати дітину

post//l'ť sa -і sa -ia sa *nedok.* постити, постити ся

postlať postelie postelú *dok. 1* постелити, попостеляти; ~ postel' постелити постіль 2 підстелити; ~ si plášť підстелити під себе плащ • má mäkko postlané мать мягко постелєне, мати ся в живóті дóбрі, жыти без стáрости; má tvrdo postlané ємý не солóдко жыє ся, мати ся в живóті зле, ємý тяжко в живóті; nemá na ružiach postlané єго дорóга не посыпана рýжами, не жыти без стáрости; ako si kto postelie, tak bude ležať [*prisl.*] хто як собі постєлить, так бýде спати

postík//ať -а -ajú *dok.* збити (доведна), позбивати

postoj -а *m 1* пóза; стояня; zaujať ~ стояти в пóзі 2 одношіня, підхід; uvedomely ~ k práci свідóме одношіня к робóті; správný ~ k ľuďom správne одношіня к лю́дям; odmietavý ~ k niečomu негáтíвне одношіня к дачóму; ~ k životu одношіня к живóту

postojačky *prisl.* по-стоячкы

postonáv//ať -a -ajú *dok.* постоновати, (часом, трошечки) стонати

postpozíc//ia -ie *ž gram.* постпозиція, постпозитивна позиція

postpozitívny *gram.* постпозитивный; ~ člen постпозитивный член або компонент

postrác//ať -a -ajú *dok.* роstrачати, потратити, пороstrачовати; ~ peniaze роstrатити пінязі; ~ knižky пороstrачовати книги

postrád//ať -a -ajú *nedok. koho, čo kniž.* чýти недостáток або хыбовáння кóго, чóго; чý(вствова)ти потрéбу в ким, чим; deti ~ali materinskú lásku дítям не доставáло ся материнської любви

postrádateľný *kniž.* замiнюючий; такий, без котрóго мóже обыйти ся

postrach -u *m* пóстрах, стрáшак, пудило

postrann//ý 1 бóчный; ~á ulica бóчна ýлиця; ~ rozhodca *šport.* бóчный сýдця 2 тáйный; другорядний, пiдрадний; фалóшный; mať ~é umysly máti тáйны ýмыслы; ~é myšlienky фалóшны дýмки • nájsť si ~é cestičky не робити прямо або отворéни, робити бóчными дорóжками

postrapat//it' -í -ia *dok.* пострапатити, зробити страпáтым

postraš//it' -í -ia *dok.* настрашыти, пострашыти, перестрашыти; ~ dieťa пострашыти дiтину; ~ na smrť niekoho перестрашыти на смерть дакóго

postrč//it' -í -ia *dok.* посýнути, потиснути, штýхнути

postreh -u *m* 1 помiтка, спосóбность помiтити даштó 2 призерáня; пострéгнення; referát obsahuje zaujímavé ~у реферáт помiщати інтересны пострéгнення

postreh//núť -ne -nú *dok.* збáчити, помiтити, пострéгнути

postrek -u *m* стрiкaня, пострiковaня; ~ stromov стрiкaня стрómив; zavlažovanie ~om поливáня або орошованя пострiком

postrekovac//i пострiкуючий; ~ aparát пострiковач; ~ia látka пострiкуюча рiчовина

postrekovač -a *m* пострiковач, руčný ~ рúчный пострiковач; chrbtový ~ хырбетóвый пострiковач

postrek//ovať -uje -ujú *nedok.* пострiковати; ~ stromy, vinič пострiковати стрóмы, грознó

postrell//it' -í -ia *dok.* пiдстрiлити, поранити стрiлов; ~ zajaca пiдстрiлити зáяця

postret//ať -á -ajú *dok.* стрiтити, пострiчовати (*вшытких, постýпни*); стрiтити (мнóго) знáмых

postret//núť -ne -nú *dok.* стрiтити, застигнути • ~lo ho šťastie стрiтило ёгó щáстя, засмiяло ся на нёго щáстя, ёмý пощастило

postriebr//it' -í -ia *dok.* посеребрити *aj pren.*

postriebr//ovať -uje -ujú *nedok.* посеребрити, серебрити *aj pren.*

postriek//ať -a -ajú *dok.* пострiкати, покропити, обрызгати; ~ niekoho vodou обрызгати дакóго водóв; ~ voňavkou покропити пáрфiном, попарфiновáти

postrieť//ať -a -ajú *dok.* 1 пострiляти, перестрiляти, росстрiляти (*вшытких, постýпни*) 2 пiдстрiлити, ранити

postriežka -y *ž роšov.* засiдка; byť на ~e сидiти або чéкати на засiдцi

postrih//ať -á -ajú *dok.* постригати, настригати, росстригнути (*вшытко, постýпни*)

postrk -u *m* 1 *žel. (dej)* манёвр 2 маневрóва локомотiва, посýновач *m* 3 (*vážňov*) перевезiня с (етáпным поряdkом), вывезiня осóбы з даякóго мiсця або терiторii

postrk//ať -á -ajú *dok.* напхати, попхати, пхати, запхати, понапхавáти; ~ peniaze do vrecák напхати пiнязі до кiшень, понапхавáти пiнязі по кiшенáх

postroj -a *m* шлii *romn. ľud. konský* ~ кiньскы шлii; запряжiня ж

postrúh//ať -a -ajú *dok.* постругати, натёрти (*на тёрлi*); ~ mrkvu, chren натёрти мóрков, хрiн

postruh//eň -ňa *m i* **postruhník** -a
i **postružník** -a *m* óсух (з остáтків тіста,
вышкрябаного з кóрыта), пóсух

postskript//um -a *s* (*v liste skratka P. S.*)
постскріптум

postulát -u *m* **1** пожа́дованя **2** *filoz.*
постула́т, усуджіня

postup -u *m* **1** по́ступ, по́ступованя; zastaviť
~ vojsk за́ставити по́ступованя войск **2**
проѓрес; ход, рóзвиток; ~ choroby по́ступ
хворóты **3** поводжіня; одношіня **4** спóсoб,
мóтод, сiстéма; *pracovné ~y* мéтоды
робóты, сiстéма робóты; *liečebný ~* мéтод
лiчiня; *osevný ~ poľnohosp.* о́сiвний
спóсoб **5** (*do vyššej hodnosti*) по́вышіня,
пóступ; *služobný ~* служóбне по́вышіня;
mzdový ~ по́вышіня зáробку; *bojovať o ~*
do finále šport. борóти ся о пóступ до
фiна́лу; ~ *do vyššej triedy škol.* пóступ до
высшóй клáсы

postúp//ať -a -ajú *dok.* по́ступати,
зашляпати, за́топтати, потóптати

postúpen//ie -ia *s práv.* пере́дава́ня,
усту́пка; ~ *pohľadávky* усту́пка довгóвого
пожа́дованя

postúp//iť -i -ia *dok.* **1** зрoбити кро́к áбо
дакiлька кро́ків до пéреду; по́сунути ся; ~
o krok *dopredu* зрoбити кро́к до пéреду *aj
pren.* **2** по́сунути ся, по́ступити; *vojsko ~ilo
ďalej na západ* вóйска по́ступили да́льше
на за́пад; *prípravné práce ~ili dosť ďaleko*
пiдготóвлюючі робóты по́ступили дость
далéко **3** (*služobne*) по́сунути ся, достáти
по́вышіня, вытягнути ся; ~ *v hodnosti*
по́вышыти ся в гóдности; ~il na kapitána
вiн був по́вышéний на капiтана **4** *čo
komu* пере́дати, усту́пити; ~ila dom dcére
о́на пере́дала дiм дóчцi; ~ *vec prokurátúre*
пере́дати дiло прокурату́ри; ~ *žiadosť
úradnou cestou* не́кому пере́дати да́кому
дiло урядным по́рядком; ~ *do vyššej
triedy* пере́йти до высшóй áбо слiду́ючої
клáсы; ~ *do ďalšieho kola (súťaže) šport.*
пóступити до да́лшого тýпу (перема́рãня)

postupne *prisl.* по́ступні

postupn//ý **1** по́ступуючий; ~ *vývin*
пóступуючий рóзвиток; ~ *pohyb fyz.*
пóступуюче погы́нãня áбо руша́ня

2 по́ступний, слiду́ючий; ~é *zmeny*
пóступны змiны; ~ *prechod* по́ступний
перéхiд; *prvý, druhý ~* ро́чник *škol.* пéрша,
дрýга по́ступуюча клáса; ~á *skúška škol.*
пóступний екзáмен

postupom *predl. s 2. p.:* ~ *času* чéрез
да́кий час, по́ступні

postup//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** робити кро́к
áбо дакiлька кро́ків до пéреду; по́сувáти ся
2 по́сувáти ся; по́ступовати; *naše jednotky
~ujú* на́шы чáсти по́ступують до пéреду;
práca ~uje veľmi pomaly робóта по́ступує
áбо iде барз по́мáлы **3** (*služobne*) по́сувáти
ся, доставáти по́вышіня, вытяговати ся **4**
čo komu пере́дава́ти, усту́повати **5** *kniž.*
zastar. по́ступовати; ~uješ *nesprávne* ты
несп́равні по́ступуєш

postvár//ať -a -ajú *dok. expr.* по́выстраяти,
натворити, наробити

posúden//ie -ia *s* ре́цензiя ж, по́суджіня с;
оцiнка; одóзва ж; *predložiť* *dizertáciu* на
~ предлoжити дiзертáцiю на ре́цензiю
áбо на по́суджіня; *odborné ~* по́суджіня
шпециáлiстiв áбо експéртiв

posúdi//ť -i -ia *dok.* **1** *čo, koho i bezpredm.*
посудити *што*; оцiнити *што*; дати
оцiнку *чóму*; *kriticky ~* не́що критiчно
оцiнити да́штó **2** *čo* дати по́суджіня о *чiм*;
одре́цензовáти *што*; ~ *článok* дати одóзву
на стáтю, написáти ре́цензiю на стáтю
áбо одóзва о стáтi, одре́цензовáти стáтю;
odborne ~ rukopis a) зрoбити експéртiзу
рýкопису; б) дати одóзву о рýкописi

posudkov//ý: ~á *komisia* експéртна комiсiя,
експéртiза; ~ *lekár* член лiкарськóй
експéртной комiсiї

posud//ok -ku *m* **1** по́суджіня; одóзва;
експéртiза; оцiнка; *znalecký ~, ~ znalcov*
посуджіня шпециáлiстiв, експéртне
заклúчiня; *lekársky ~* заклúчiня лiкарськóй
експéртiзы; *dať al. podať ~* о не́ком дати
характерiстiку о да́кiм **2** ре́цензiя

posudz/ovať' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo, koho i bezpredm.* посўджувати *шмо*; давати оцінку *чому*; *posudzuj ho tak prisne* не посўджуй ёго так твёрдо; не підходь ку нёму так твёрдо 2 *čo* давати одозву о *чім*; рецензовати *шмо*; ~ knihu посўджувати або рецензовати книгу

posudzovateľ -a *m* рецензент; критік

posúch -a *m* óсux, пóсux (*із хлібóвого тiста*), тонкий колач із хлібóвого тiста

posun -u *m* 1 переміщення, посўнетя, потиснення 2 *želez.* zostáвлёння вагóнів, маневровáня

posunk/ovať' -uje -ujú *nedok.* гёстікуловати

posunkov/lý: ~á геґ язык гёстів

posun/ok -ku *m* гёсто; urobiť rukou ~ зробити гёсто рукóв

posunovac/lí: ~ rušeň *žel.* посўнуюча або маневрóва локомотiва; ~ie dvere посўнуючі або ростягуючі двёрі

posunovač -a *m* *žel.* посўновач

posun/ovať' -uje -ujú *nedok.* 1 посўновати, посувати, переміщати 2 (*v čase*) переміщати, переносити 3 *žel.* маневровати, проводити манёвры, посувати

posul/nút' -nie -nú *dok.* 1 посўнути, потиснути, присўнути, перемістити, переложити; ~ dopredu посўнути до пёреду; ~ nabok одсўнути або потиснути на бiк; ~ hodi-pové ručičku посўнути годинóвы стрiлки 2 (*v čase*) переложити, перенести; ~ začiatok predstavenia na siedmu hodinu переложити зачаток представлiня на сёму гóдину

posúr/lit' -i -ia *dok.* попонагляти, посўрити

posúv/lat' -a -ajú *nedok.* 1 посувати, присувати, переміщати, перекладати; ~ ručičku na hodinkách посувати годинóвы стрiлки 2 (*v čase*) переносити, перекладати; ~ termíny перекладати термiны

posuvn/lý посўнуючий, пересўнуючий; ~é dvere посўнуючі або ростягуючі двёрі; ~á os посўнуюча ось

posväc/ovať' -uje -ujú *nedok. cirk.* святити, посвячовати

posväť/lit' -i -ia *dok.* 1 *cirk.* посвятити; ~ vodu посвятити вóду; ~ kostol *al. cirkev* посвятити кóстел або цёрьков 2 *pren.* ~ život vede, umeniu присвятити живот науці, iскўству

posvätn/lý *v rôzn. význ.* святой; ~é obrady *cirk.* святы óбряды; ~ strom святой стром; ~é miesto святе мiсце; ~á chvíľa святой мóмент; ~é nadšenie святе одушевнiя

posviet/lit' (si) -i (si) -ia (si) *dok.* 1 посвітити; ~ (si) baterkou посвітити (собi) батёрiев 2 *na koho, čo expr.* розобрати ся в кiм, чiм; попозерати ся на кóго, *шмо*; посвітити собi на кóго, *шмо*; ~ si na podrobnosti розобрати ся в подрóбностях або в дрибницях; ja si naňho ešte ~im я собi на нёго iщі посвічу, я iщі попозёрам ся на нёго

posyp/lat' -e -ú *dok.* посыпати, обсыпати; ~ koláč cukrom посыпати колач цўкрём

posýp/lat' i **posypáv/lat'** -a -ajú *nedok.* посыпати, обсыпати

posýpk/la -y *ž kuch.* посыпка

pošepkať *p. pošeptat'*

pošepky *prisl.* по-шёпки, по-шепачы

pošep/nút' -ne -nú *dok.* 1 пошёпнути, пошёпкати 2 *pren.* підшёпнути, підшёпкати; srdce jej ~lo сёрдце підшёпкало ей • čert *al. diabol al.* zlý duch ту (to) ~ol *hovor. expr.* чорт або дябол або злий дух ёму підшёпнув

pošep/lat' -cel-tá -cú-tajú *dok.* 1 шёпнути, пошёпкати, пошўшкати 2 підшёпкати, підшёпнути; ~ žiakovi odpoved' підшёпкати ученику óдповідь

pošeptáv/lat' sa -a sa *nedok. neos. expr.* ~a sa хóдять слўхы, гóворять, повiдають, шёпчуть

pošeptáv/lat' si -a si -ajú si *nedok.* 1 пошёпковати, шёпкати, бормотати (про сёбе) 2 *expr.* шёпкати, шёпкать ся; v dedine si o nich ~ali в сёлi о них шёпкало ся або пошёпковало ся

pošib//at' -e -ú *dok.* швігати; шлягати, пошлягати (*бато́гом і т. н.*); ~ ко́ňa бі́сом пошляговати коня бато́гом а́бо корба́чиком

pošibáv//at' -a -ajú *nedok.* пошвіговати; пошляговати; плéскати, поплéсковати

pošit' pošije pošijú *dok.* 1 пошыти, нашыти, ушыти; ~ bielizeň, šaty пошыти білізнý, шма́ты 2 *čo čím* вышыти; ~ šaty perlami вышыти шма́ты пёрлами

poškib//at' -e -ú *dok. expr.* потóргати, подéрти, роздéрти, розтóргати, порва́ти

poškodenn//ec -ca *m* пошкоджéнець, постигший; *vojnový* ~ войно́вый пошкоджéнець, інвалі́д войны

poškodenn//ie -ia пошкоджі́ня; показі́ня, каз; ~ *na tele práv.* тілéсне пошкоджі́ня

poškodenn//ý -ého *m práv.* пошкоджéный

poškod//it' -í -ia *dok.* 1 *čo* пошко́дити, показити, сказити; ~ stroj показити машину 2 *koho*, *čo* зробити шко́ду ко́му, чо́му; *tým som bol hmotne* ~ený тым я був матеріа́льні пошкоджéным

poškodz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo* пошко́джувати, казити 2 *koho*, *čo* робити шко́ду ко́му, чо́му

poškrab//at' -e -ú *dok.* 1 пошкрябати; ~ *si* chrbát пошкрябати хырбéт 2 подрáпати; ~ *niekomu* *ruku* подрáпати дако́му рýку; ~ *nábytok* пошкрябати заряджі́ня

poškrab//at' sa -e sa -ú sa *dok.* 1 пошкрябати ся; ~ *sa za uchom* пошкрябати ся за ўхом 2 подрáпати ся; ~ *sa klincom, drôtom* подрáпати ся клинцём, дрóтом • *kde* *koho* *svrbí*, *tam sa* ~e [*prís!*] ко́го што болить, тот о ті́м і говóрить; де ко́го свербить, там пошкрябе ся

poškrab//ok¹ -ka/-ku *m* пошкрябки *potn.* (*hovor.*), ошкрябки (*hovor.*) (*мі́ста і т. н.*)

poškrab//ok² -ka *m expr.* (*dieťa*) пошкрябок, послі́дня ді́тина (ро́дичів)

poškriabať *p.* poškrabať

poškriabať sa *p.* poškrabať sa

poškriep//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* *s kým* пога́дати ся, повáдити ся

poškrvn//a -y *ž* 1 нечі́стотá, шплях, пятно́; bielizeň *bez* ~у білі́знá без пятен а́бо шпляхів, чі́ста білі́знá 2 ганьба, оту́пность; пятно́, шплях

poškrvn//it' -í -ia *dok.* 1 знечі́стити, забáбрати, замáзати 2 погани́ти, потупити, ганьбити; (*česť, meno* *ap.*) осквернити • ~ *si* *ruky krvou* забáбрати собі́ рýки кровлѐв

pošliap//at' -e -u *dok.* 1 подýпати, задýпати, поступáти, потóптати; ~ *kvetu* подýпати квіткы; ~ *trávu* поступáти а́бо потóптати траву́ 2 *expr.* знева́жыти, подýпати, очорнити, обесчестити; ~ *zákon* знева́жыти зако́н; ~ *niečie práva* подýпати дачі́ї пра́ва; ~ *česť* очорнити честь; ~ *city* подýпати чу́вства

poštmúrny хма́рный, похмурный; ~ *deň* хма́рный де́нь

pošmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* пошмыкну́ти ся, похóвзнути ся

pošomr//at' (si) -e (si) -ú (si) *dok. expr.* пошóмрати, погýндрати

pošpat//it' -í -ia *dok.* змерзачі́ти, скалі́чити, знетворити, показити

pošpin//it' -í -ia *dok.* 1 забáбрати, замáзати, знечі́стити 2 *pren.* забáбрати, потупити, погани́ти, обесчестити; ~ *česť* *niekoho* потупити дачі́ю честь, обесчестити дако́го; ~ *dobré meno* *niekoho* потупити до́бре ме́но дако́го

pošramot//it' -í -ia *dok. expr.* 1 пошухотáти 2 *čo* пошко́дити, показити *што*, ублизы́ти дако́му, дачо́му; ~ené *zdravie* пошкоджéне здо́ров'я • ~ená *česť* оскверне́на честь, репу́тація

pošť//a -y *ž* 1 *v rôzn. význ.* по́шта; letecká ~ авіапо́шта; poľná ~ польна по́шта; list prišiel poslednou ~ou письмо пришло́ з послі́днёв по́штов; *ranná, večerná* ~ рані́шня, вечі́рна по́шта; *poslať list, balík* ~ou послáти письмо, па́клик а́бо ба́лик по́штов; *prezrieť* ~u попозерáти а́бо попрезерáти по́шту; *triediť* ~u сорті́ровáти по́шту 2 по́шта; *hlavná* ~ гла́вна по́шта;

posledná ~ ближайша пошта; odniesť list na ~u однести письмо на пошту

poštár -a *m* 1 поштарь 2 *hovor.* слугачий на пошти

poštárk//a -y *ž* поштарька

poštársk//y поштарський; ~a uniforma поштарська уніформа; ~a kapsa поштарська ташка

pošťať//it' sa -í sa *dok. neos. komu* пощастити ся, повезти, удати ся

poštátnen//ie -ia *s* націоналізація; ~ priemyslu націоналізація промислу

poštátn//it' -i -ia *dok.* націоналізувати *nedok. dok.*; ~ školy, divadlá націоналізувати школи, театры

poštátn//ovat' -uje -ujú *nedok.* націоналізувати *nedok. dok.*

poštekáv//at' -a -ajú *nedok.* побреховати, брехати

poštekl//it' -í -ia *dok.* полоцкотати, покіткати *hovor. aj pren. expr.*; ~ dieťa полоцкотати дітину; ~ nevyu полоцкотати або покіткати нервы

poštíp//at' -e -u *dok.* 1 укүсити, ужалити; ~ala ho osa ёго ужалила осá; ~al ho had ёго укүсив або ужалив гад 2 (y)уціпнути, поціпати; ~ niekoho na líce уціпнути дакого за лице

poštmajst//er -ra *m zastar.* пошто́вый майстер

poštopk//at' -á -ajú *dok. hovor.* пошто́пкати, зашто́пкати, перешто́пкати (*вшытко, постýпні*)

poštovnlé -ého *s* пошто́вне, по́рто *s neskl.*

poštovl//ý пошто́вый; ~á známka пошто́ва зна́мка; ~á schránka пошто́ва схра́нка; ~é zásielky пошто́ве посыла́ня; ~ úradník пошто́вый урядник; ~á roukážka пошто́ве переведжі́ня; ~á sprievodka пошто́вый бланк; ~ úrad пошто́вый уряд, по́шта; ~ doručovateľ письмоно́ситель; ~á pošinová služba пошто́ва нови́нова слугба

poštrk//at' -á -ajú *dok.* подзеленча́ти, поце́лины́гати; ~ klúčmi подзеленча́ти або поце́лины́гати ключа́ми

poštv//at' -e -ú *dok. koho na koho, proti komu expr.* поштв́ати ко́го проті́в ко́го, нагу́цкати ко́го на ко́го; ~al proti mne celú dedinu він нагу́цкав проті́в ме́не ці́ле се́ло або ці́лий валáл

pošušk//at' -á -ajú *dok.* поше́птати, ше́пнути; пошу́шкати; поше́пкати ~al jej čosi do ucha він ше́птав ей што́сь до ў́ха • sám čert *al.* diabol mu to ~al сам чорт або дя́бол ё́му то́то поше́пкав

pošuškáv//at' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. expr.* 1 поше́пковати ся, пошу́шковати ся, перешептовати ся, ше́птати ся; ше́пкати ся 2 ше́птати (ся), пошу́шковати ся, клебетáти; o tom si už všetci ~ajú вшы́ткы уж пошу́шкують або клебечу́ть о ті́м

pošuškáv//at' sa -a sa *nedok. neos.*; ~a sa х́одять слухы́, гово́рять, ше́пчуть, шу́шкають

pošušky *prisl. hovor.* 1 потихы́, ше́пком 2 потае́мки, та́йні; по ку́тиках

pošušláv//at' -a -ajú *nedok. expr.* шепеля́віти

pošv//a -y *ž* 1 пýздpo; vytiahnuť meč z ~y вы́тягнути ша́блю із пýздpa 2 *anat., bot.* ва́гіна, по́шва

pošvový *anat., bot.* ва́гіна́льний, пошво́вый

pot -u *m* пот; kropaje ~u квáпки по́ту; studený ~ ho zalieva він обли́вать ся зимным по́том • kúpať sa v ~e *al. vo vlastnom ~e* обли́вати ся вла́стным по́том; smrteľný ~ ho obliel a) (o умерáючím) у не́го выступи́л пот; б) ё́го обля́в пот; v ~e tváři (*pracovať ap.*) *arch.* в по́ті тва́ри

potác//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* пота́цковати ся, ша́тати ся, поша́товати ся

poťah¹ -u *m* за́пряг; konský, volský, kravský ~ за́пряг коне́й, во́лів, коро́в

poťah² -u *m* по́тяг, обшы́вка; kožený ~ kresiel коже́ный по́тяг кресел

poťahovačk//a -y *ž obyč. v mn. č. ~y hovor. expr.* потяго́ваня, тяга́ня, неприе́мности, оплетáчки

poťah//ovat¹ -uje -ujú *nedok.* 1 пото́рговати, потяго́вати; ~ niekoho za rukáv то́ргати

ábo тягáти дако́го за рука́в; ~ ко́на за узду 2 (*nohy ap.*) волочи́ти, тяга́ти 3 *expr.* (*pit'*) потяговати, попивáти, пити; ~ si z fajky потяговати (со́бі) з пипкы áбо зо сіварнічкы; ~ víno z fľaše потяговати áбо попивáти вино́ із фляшкы 4 *expr.* (*o vetre ap.*) подува́ти; потяговати; *vetrik* ~uje víтрик подýвати; *od rieky ~ovalo chladom neos.* од рікы тяга́ло хо́лодом 5 *expr.* тяга́ти, влечі, кра́сти • ~ *posom expr.* потяговати но́сом

pot'ah//ovat'² -uje -ujú *nedok.* обивáти, обшывáти, обтяговати, покрывáти; ~ *kreslo novou látkou* обтяговати кресло новóв мате́рієв

potajme, potajmo *prisl.* потаёмкы, украдо́мки, потихо́нькы

potanc//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* потанце́вати

potápaci водола́зный, потопáючий; ~ *zvon* водола́зный áбо потопáчський дзвін

potápáč -a *m* потопáч, водола́з

potápáčský потопáчський, водола́зный; ~ *zvon* потопáчський áбо водола́зный дзвін; ~ *skafander* потопáчський скафа́ндер

potáp//at' -a -ajú *nedok.* 1 топить, топити, пу́щати ку́ дну; ~ *loď* спу́щати ку́ дну шыфу 2 понорити (до во́ды) 3 *odb.* розмно́жувати закорені́єм (*плодо́вы стромы*)

potáp//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 топити

ся, іти ку́ дну 2 ныряти ся, поноре́вати ся

potápk//a' -y *ž zool.* потáпка

potápk//a' -y *ž -u m hovor. pejor.* фічу́р, франт, фраї́р

potápkár p. potáпка'

pot'apk//at' -á -ajú *dok. expr.* потляпкати, поплескати; ~ *niekoho po plec* потляпкати дако́го по плече́

potáplic//a -e *ž zool.* (*Gavia immer*) га́рапа

potár//at' -a -ajú *dok. expr.* натáрати, наке́цати, натрепа́ти, наросп्रा́вяти глупо́стей

potáš -e *ž chem.* потáш

pot'ážk//at' -á -ajú *dok.* потяжкати, звáжыти (на рýці)

pot'ážk//at' si -á si -ajú si *dok. na koho, čo i bezpredm.* постяжовати ся, пожа́ловати ся, попоносо́вати ся

pot'ážkáv//at' -a -ajú *nedok.* одгра́довати, потяжковати, звáжувати (на рýці)

pot'ážkáv//at' si -a si -ajú si *nedok. na koho, čo i bezpredm.* біда́кати, наріка́ти, стяжувати ся, жа́ловати ся, поносо́вати ся; ~ si na choroby поносо́вати ся на хворо́ты

potech//a -y *ž* поті́ха, поті́шина с, ра́дость *ж* **potenc//ia** -ie *ž* потен́ція

potenciál -u *m v rôzn. význ.* потенціáл; *vojenský, hospodársky* ~ štátu воєньський, економі́чний потенціáл держа́вы; *rýchlostný* ~ *fyz.* потенціáл ско́ростей; ~ *gravitačného poľa fyz.* потенціáл си́лы притя́жіння áбо гравіта́чного по́ля

potenciáln//y потенціáльний; ~a *silá, energia* потенціáльна си́ла, ене́ргія

poten//ie -ia с почи́ня; ~ *nôh* почи́ня ніг; *prostriedok proti ~iu* спрédство протів почи́ня

potentát -a *m expr.* волода́рь, пан; мона́рха, самодержа́вець (*zastar.*)

potešen//ie -ia с 1 ра́дость, поті́шина 2 *pren. expr.* ра́дость, поті́шина, поті́ха • *mám (to) ~ (privítať vás ap.) zastar.* мам че́сть áбо поті́шина

poteš//it' -í -ia *dok.* 1 поті́шыти 2 обра́довати, пора́довати

poteš//it' sa -í sa -ia sa *dok.* поті́шыти ся, пора́довати ся, обра́довати ся; *veľmi* sa *tomu* ~il він барз обра́довав ся то́му; ~ sa *pohľadom* na niečo поті́шыти ся áбо полюбова́ти ся по́глядом на да́штó

potešiteľ -a *m* поті́шытель *m*

potešiteľn//ý поті́шуючий, ра́дістний, приємний; ~ *zjav* поті́шуюче явлі́ня; *je ~é počuť vaše slová* ра́дістно áбо приємні чу́ти ва́шы сло́ва

poteš//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 поті́шувати 2 ра́довати

poteš//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 поті́шувати ся 2 ра́довати ся

potešovateľ p. **potešiteľ**

potešujúci/i потішуючий, утішуючий; ~e slová потішуючі слова, слова потішіня

potiah//núť¹ -ne -nu *dok.* 1 потягнути, торгнути; ~ rovnaz торгнути або потягнути штранг; ~ niekoho za rukáv потягнути або торгнути дакого за рукав 2 погнути, одсунути, одтягнути 3 *expr.* (*vzdych, dym ap.*) втягнути (до себе); ~ vzdych втягнути до себе вóздух; потягнути нóсом вóздух; надихати ся вóздуху; ~ si z fajky потягнути собі з пипкы; ~ si glg piva одпити ғыл' пива 4 *expr.* (*o vetre, vánku ap.*) задүти, подүти, зафүкати, завяти 5 *expr.* стягнути, потягнути, укрáсти, однести; ~li mi reřaženku потягли або укрáли ми пiняжένку • ~ posom потягнути нóсом

potiah//núť² -ne -nu *dok.* обтягнути, обшыти, обити, покрити; ~ kreslo kořou обтягнути кресло коřов; ~ pohovku novou látkou обтягнути дiван новым полóтном

potiaľ zám. *prisl.* 1 дóты, пóты, до тóго мiсця, по тады, до тады; mōřem isť s tebou len ~ я мóжу iти з тобóв лем пóты або до тóго мiсця 2 (*v časovom význame*) до тóго часу 3 накіľко, в тiй мiрi, до той мiры; potiaľ... rokiaľ пóты... пóкы, натіľко... накіľко

potiaľto zám. *prisl.* до тады, до тóго мiсця; prečitaľ som článoľ ~ я прочiтáв статю до тóго мiсця або до тады або пóты

potier//at' -a -ajú *nedok.* 1 натерáти, мастити; ~ chlieb maslom натерáти або мастити хлiб (з) мáслом; ~ koláč vajčekom натерáти колáч яйцём; ~ chrbát masťou натерáти або мастити хырбét мáстєв 2 тёрти, потерáти, шүхати

potichu *prisl.* потихонькы, потихы, тихо

potichučky *expr. p.* **potichu**

potisk//at' -a -ajú *nedok.* тиснути, пхáти; ~ niekoho dopredu пхáти дакого до пёреду

potis//núť -ne -nú *dok.* 1 потиснути, посүнути; ~ skriňu ku dverám потиснути скриню ку двёрям 2 потиснути, попхáти; ~ol ma dopredu він мёне попхáв до пёреду 3 (*gombik ap.*) притиснути, стиснути

potišku *prisl. expr.* потихонькы, тихонько, тихо

pot//it' sa -i sa -ia sa *nedok. v rôzn. význ.* потiти; ~ia sa mu ruky ёмү рүкы пóтят ся; mұry sa ~a od vlhka стiны пóтят ся од вóлгкости

potivý потливый

potkan -a m паткáнь • ~y opúšťajú topiacu sa loď патканi утiкáють з тóплячой ся шыфы

potkani паткáний

potk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* пошпóтити ся *aj pren.*; ~ol sa o kameň він пошпóтив ся на кáмени • jazyk sa mu ~ol язык ёмү пошмыкнув ся; kōň ma štyri nohy, a predsa sa ~ne [*prisl.*] кiнь мать штирi нóгы, а пошпóтить ся

potkýn//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* шпотити ся *aj pren.*; *expr.* мылити ся, робити хыбы

potlač//at' -a -ajú *nedok.* 1 подавляти, перекóновати, перемарáти; ~ smiech подавляти або стримовати смiх; ~ bolesť перекóновати або перемарáти бiль 2 подавляти, утискovati, обмédжовати; ~ povstanie подавляти повстáня; ~ národy утискovati нарóды • ~ kritiku подавляти крiтику

potlač//at'² -a -ajú *nedok.* 1 покрывáти друковáними(a) знáками 2 *text.* набивáти (*káртон i m. n.*)

potlačený уярмёный, утиснений; придусёный, убитый

potlač//it' -i -ia *dok.* 1 посүнути, попхáти, пiдняти; ~ skriňu посүнути скриню 2 попхáти; ~ niekoho dopredu попхáти дакого до пёреду 3 (*gombik ap.*) стиснути, притиснути; ~ gombik vo výťahu стиснути рóмбiчку в лiфті 4 подавити, переконáти, перемочi; ~ smiech, vzdych подавити смiх, вздых; ~ bolesť переконáти або перемочi бiль 5 подавити, придусити; ~ vzburu, revolúciu придусити побурiня, револүцию

potlač//it'² -i -ia *dok.* 1 надруковáти, покрити друковáними(a) знáками; plagát ~ený heslami плафáт з надруковáними(a)

лózунґами **2** *text.* набити; ~ kartún vzorom набити взóркы на кáртоні

potlačovať *p.* **potláčať**

potlačovateľ -a *m* утискователь, пронаслéдователь *m*; ~ kritiku дуситель крítiky

potľapk/lať -á -ajú *dok.* потляпкати, поклепáти, потлéскати, потрепáти; ~ dieťa po líčku потляпкати дітину по личку; ~ koňa po krku потляпкати коня по шыї

potľapkáv/vať -a -ajú *nedok.* потляпковати, трепáти

potľičť потлі́чие потлі́чу *dok.* **1** порозбивáти, побити, потрепáти; ~ poháre порозбивáти áбо потрепáти по́гары **2** потовчі, ростовчі, роздробити; ~ niečo na prášok розтовчі даштó на поро́шок **3** забити, позабивáти, вбити; ~ všetky klince позабивáти вшыткы клинці **4** *expr.* порозбивáти, розбити (*o nádógu*) **5** *expr.* *koľo* позабивáти, побити, забити, перебити

potlesk -u *m* áплавз *m*, плéсканя, рукоплéсканя *c*; búrlivý ~ бурливый áплавз

potme *prísl.* в тмі, за тмы

potmehúd -a *m* *expr.* **1** фалóшный чоловiк, кламáрь, незбéдник **2** гунцут, фи́глярь

potmehúdsky *expr.* **1** фалóшный, упрямый, отворéный **2** гунцúцькый, фи́глярський

potničk/ly -iek *ž mn. č. lek.* потні́ця ж

potn/ly потный; ~á kúra пóтне лі́чіня, лі́чіня поті́нєм; ~é žľazy *anat.* пóтны желéзы • ~á vložka пóтна вклáдка

potoč/itiť sa -í sa -ia sa *dok.* зата́цкати ся, стратити рівнобáгу

potoční/ly поті́чний; ~á voda поті́чна вода, во́да із пóтока; ~é ryby поті́чны рыбы; ~ pstruh поті́чний пструг

potok -a *m* пóтік; horský ~ го́рьський пóтік áбо пóтік; • ~у slz, krvi пóтоky слыз, крóви; krv sa liala *al.* tiekla ~мі кров ля́ла ся áбо текла рі́ков; rásť ako vrbu pri ~u рости, як ве́рбы при пóтоці; рости без до́гляду (*o дітях*)

potom *l* *prísl.* **1** пóтім, затым, нескóрше, онедóвго, скóро по тім; hneď ~ одра́зу

áбо тáкой пóтім; zanedlho ~ онедóвго áбо скóро по тім, о даякый час; rozpoviem ti to všetko ~ я вшыткó тобі рoсповім пóтім; najprv prišiel brat, ~ jeho žena на сáмый пéред прийшóв брат, пóтім ё́го женá **2** пі́зніше, пóтім, за ним (за нёв); až ~ sa zistilo, že mal pravdu лем пі́зніше áбо пóтім выясни́ло ся áбо указáло ся, же мав прáвду **ll časť. 1** в тім слúчаї, ітáк; знáчїть **2** óкрем тóго, пóтім • ani predtým, ani ~ áни пéред тым, áни по; áни до, áни пóтім; o tom ~ o тім (погoвóриме) пóтім áбо пі́зніше, o тім мы і́щї погoвóриме

potom/ok -ka *m* потóмок; priami ~ci Puškina прямы потóмкы Пу́шкіна; najmladší ~ rodu наймолóдший потóмок ро́дины

potomstvo/lo -a *s hromad.* потóмство; vychovávať ~ выхóвовати потóмство

potop/la -у *ž 1* потóпа; ~ sveta потóпа сві́та, сві́това потóпа **2** *expr.* потóпа, повóдїнь • po nás (nech pride *al.* môže prísť) ~ kniž. по нас (най прийде áбо мóже прийти) хо́ч потóпа

potop/itiť -í -ia *dok.* **1** потопити, пустити ку дну; ~ loď пустити ку дну шыфу, потопити шыфу; ~ eskadru потопити ескáдру **2** понорити (*до во́ды*)

potop/itiť sa¹ -í sa -ia sa *dok.* **1** утопити ся, затопити ся, піти ку дну; loď sa ~ila шыфа пішла ку дну, корáбель потопив ся **2** понорити ся (*до во́ды*); понорити; potápač sa rýchlo ~il водола́з скóро понорив ся до во́ды

potop/itiť sa² -í sa -ia sa *dok.* (*o živých tvoroch*) утопити ся, затопити ся, перетопити (*o вшыткых, мнóгых*); pri povodni sa ~ilo mnoho zvierat при повóдні потопило ся мнóго зві́рят

potopudný *lek.* потогóнный; срёдство, выклику́юще поті́ня

potôč/ik -ikal-ka *m* *expr.* пóті́чок

potpourri [popuri] *neskl.* с понупрі *neskl.* с змішани́на (*гла́вні музýчна*)

potrafiť/lit' -í -ia *dok.* потрафіти, найти дорóгу; попáсти; ~ domov потрафіти до́мів

potrat -u *m lek.* абóрт, по́трат

potrat/lit' -í -ia *dok.* потратити, ростратити, стратити; ~ peniaze ростратити пі́нязі • ~il všetok rozum *hovor. expr.* стратив розу́м, здурів, зыйшо́в з розу́му; čo si rozum ~il? ты што розу́м стратив?, ты что, зыйшо́в з розу́му?; ты што, зошалі́в?

potrat/lit' -í -ia *dok.* потратити, ма́ти по́трат; ~ila она́ потратила

potrat/lit' sa -í sa -ia sa *dok.* ростратити ся, потратити ся (*o vшы́ткíм, посты́пні*)

potravla -y *ž* ї́дло, стра́ва *aj pren.*; mäsiť, rastlinná ~ мясна́, ростлинна стра́ва; výživná ~ ви́живна стра́ва; duševná ~ духо́вна а́бо душе́вна стра́ва; ~ pre delá *hovor. pren.* мя́со про канóны, канонóве мя́со

potravín/a -y *ž obyč. v mn. č.* ~у потравини; čerstvé ~у сві́жы потравини; konzervované ~у конзервовáны потравини; zásoby potravín záсобы а́бо резéрвы потравин; obchod s ~ami склеп з потравинами

potravínársky потравино́вий; ~ priemysel потравино́вий про́мысел

potravínárstv/o -a с потравино́вый про́мысел

potravinový потравино́вий; продукто́вый

potreb/a -y *ž* **1** потрі́бность ж, нуче́ность в чім; počiťovať ~у urobiť niečo чу́ти потрі́бность зроби́ти дашто́; v prípade ~у в слúчаї нуче́ности а́бо потрі́бности; кідь ви́жадує ся; podľa ~у по мі́рі потрі́бности; materiálne, kultúrne ~у мате́ріалны, култу́рны потрі́бности **2** спотребовáня, уживáня; osobná ~ вла́стне спотребовáня; predmety širokej ~у предме́ты шы́рокого а́бо ма́сового уживáня **3 len v mn. č.** ~у принадле́жности; školské, písacie ~у шко́льскы, писе́мны принадле́жности; čistiace ~у потрі́бности для чи́щіня; ~ pre domácnosť, domáce ~у предме́ты до́машне́го уживáня; kuchynské ~

кухíньскы принадле́жности; kancelárske ~ канцеля́рьскы това́ры **4** потрі́бность, приро́дна а́бо біологі́чна нуче́ность; malá ~ малá потрі́бность; odbaviť si ~у вы́конати потре́бу

potrebn/ý **1** потрі́бный, необхі́дний; ~á kniha необхі́дна книга; získať ~é údaje достáти необхі́дны да́ны; nepovažujem to za ~é я не пова́жам то́то за потрі́бне **2** нале́жный, вго́дний, зодповіда́ючий, потрі́бный, жела́ючий; ~é množstvo зодповіда́юча кі́лькість

potrebn/ovať -uje -ujú *nedok.* чо́ потребова́ти, не мо́чі заобы́йти ся без да́чо́го а́бо да́ко́го; ~ peniaze потребова́ти пі́нязі; ~ romos потребова́ти по́міч; ~ujem peniaze mi tréba а́бо потрі́бны пі́нязі; nepotrebujem tvoju romos mi не тре́ба тво́ей по́мочі, mi непотрі́бна тво́я по́міч; to je práve to, čo~ujem то́то є як раз то́то, што́ ми тре́ба

potrepl/at' -е -ú *dok.* **1** потрепа́ти, поклепа́ти, побúхати, порозбивáти **2** потря́сти, затрепа́ти (*lik i m. n.*)

potrepl/at' -е -ú *dok.* **1** поте́рти, потрепа́ти; ~ lan, konope поте́рти лен, коно́плі **2 expr.** порозбивáти, рострепа́ти, поростре́повати; ~ všetok riad порозбивáти вшы́ткы ѓраты **3 expr.** помета́ти, пошмаря́ти; ~ všetko на ко́ру помета́ти вшы́тко на гро́маду а́бо на ко́пу

potrepl/at' -е -ú *dok. expr.* натрепа́ти, наке́цати, набі́сидова́ти, нагово́рити (*obyč. hlúposti*)

potres/tať -cel-tá -cú/-tajú *dok.* потре́стати, покáрати; prisne ~ niekoho тве́рдо покáрати да́ко́го

potrh/tať -á -ajú *dok.* пото́ргати, росто́ргати, розорва́ти, дото́ргати; ~ šaty росто́ргати шма́ты; ~ pančuchy пото́ргати панчо́хы, штри́мфлі; ~ papier росто́ргати па́пірь • kričí, div si hrdlo nepotrhá *hovor. expr.* він ба́рз крі́чить; ide si ruky ~ (*v robote*) робо́та горить у не́го під ру́ками, ба́рз усе́рдні

рóbить; ide ho ~ od jedu він го́товий
прáскнути од злóсти

potrh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* потóргати ся,
ростóргати ся, дотóргати ся, розорвáти
ся; šaty sa ~ali шмáты потóргали ся • ide
sa ~ (v robote) *hovor. expr.* іде потóргати
ся (в робóті), (в робóті) він барз усéрдний

potrias//ať -a -ajú *nedok.* отрясáти;
потрясáти; покывовати; ~ hlavou трясти
áбо покывовати го́ловов; ~ si ruky (*pri*
podávaní) трясти єдén дрúгому рýкы

potrias//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* трясти ся,
клепáти ся, стрясáти ся; колысáти ся

potriať potrasie potrasú *dok.* потрясти,
затрясти, покывати; ~ hlavou покывати
го́ловов; ~ hrívou потрясти гривов; ~ strom
потрясти стром; ~ ruku потрясти рýку

potriesk//ať -a a-jú *dok. expr.* побити,
розбити, порозбивáти, ростріскати; ~
roháre, taniere побити áбо порозбивáти
пóгары, тáніры

potrieť potrie potru *dok.* 1 натéрти,
намастити, помастити; ~ si ruky kréмом
натéрти áбо помастити рýкы крéмом; ~
chlieb maslom намастити хліб мáслом 2
потéрти; ~ si dlaňou čelo потéрти дóлонёв
челó

potrimiskár -a *m hovor. pejor.* фалóшник,
закéрник, підлизовач, пятализáч, лишкач

potrk//otať (si) -осе (si) -осú (si) *dok. expr.*
потáрати, поговорити, побісідовáти,
поплетковáти; пустослóвити

potrp//ieť -í -ia *dok.* 1 потерпіти, потра́пити,
тра́пити *nedok.* (даякýй час) 2 потерпіти;
potrp trošku потéрп трошéчки

potrp//ieť si -í si -ia si *dok. expr.* потерпіти,
терпіти *nedok.* (даякýй час)

potrp//ieť si -í si -ia si *nedok. dok. na*
čo hovor. expr. мáти слáбость, мáти
наклóнность к чóму, любити што; ~ si na
poriadok любити поря́док; ~í si na dobré
jedlo він любить дóбрі поїсти

potrub//ie -ia s рýла ж, руловóд; vodovodné
~ руловóдны рýлы; rýpové ~ пліновóдны
рýлы; naftové ~ нафтовóдны рýлы;

nasávacie ~ всáсуючі рýлы; klast' ~ клáсти
руловóды

potrubn//ý руловóдний; ~á sieť руловóдна
сіть • ~á pošta руловóдна по́шта

potrundžený hovor. expr. піднапивший

potrundži//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.*
піднапити ся

potuch//a -y ž; nemať (ani) ~у не мáти áни
на́йменшого понятя áбо на́йменшой
предстáвы

potuchlin//a -y ž стухли́на (*záпах*); raziť ~ou
заво́нёвати стухлино́в

potuch//núť -не -nú *dok.* стúхнути, показити
ся; múka ~la мукá стúхла

potuchnut//ý стухну́тий, затухну́тий,
запахáючий пліснёв; ~á múka затухну́та
мукá

potuľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* потуляти
ся, походити собі, попрехаджáти ся,
блúкати ся, поневіряти ся *nedok.*; ~ sa po
okolí mesta поневіряти ся по о́колиці мiста

potulk//a -y ž, obyč *v mn. č.* ~у поту́лёвня,
блуджiня, поневіряня, вандровáня

potuln//ý поту́люючий, поневіряючий,
вандрúючий, кочовний; ~í muzikanti
поту́люючі музикáнты; ~í remeselníci
поту́люючі áбо вандрúючі ремесéльники

potul//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
поту́лёвати ся, поневіряти ся, вандровáти,
блудити, потóвковати ся; ~ sa po svete
поту́лёвати ся áбо блудити по світі; ~ sa
po meste, po poli поту́лёвати ся по мiсті,
по полі

potup//a -y ž гáньба, пони́жiня; nevedela
prežiť takú ~у она́ не могла́ пережити такé
пони́жiня

potup//iť -í -ia *dok.* поганити, пони́жити,
заганьбити, знева́жыти

potupn//ý гане́бний, пони́жений; ~á smŕť
гане́бна смерть; ~ čín гане́бный постúпок

poturčen//ec -са *m* 1 потурчéнець,
отуречéний, потурчéный чоловiк 2 *pejor.*
рене́át, зра́дник, одроджéнець • ~ horší
od Turka потурчéнець гіршýй Турка

poturč//it' sa -і sa -ia sa *dok.* 1 потурчіти ся, отурчіти ся 2 *pejor.* ста́ти ренега́том або зра́дником

potuteľný фалошний, префіка́ний, маза́ний, ле́стлий; гунцу́цький; ~ úsmev гунцу́цький або бетя́рьский ўсмів

potúž//it' sa -і sa -ia sa *dok. expr.* поси́лнити ся, поту́жyti ся, обчерствити ся (*винóм i m. n.*); ~ sa vínom поси́лнити ся вино́м

potvor//a -у ž 1 чудови́ско, чу́до, страшо́к, потво́ра; morská ~ мо́рьске чудови́ско 2 мерзаве́ць, по́ддяк, нічо́мник; (*o žene*) на́нічго́дниця, нічо́мниця • ako na ~u (*neprišiel ap.*) як на злос́ть, як на́роком

potvorsk//ý проті́вний, непри́ємний; чорто́вський; ~á robota проті́вна робо́та; ~á vec чорто́вске ді́ло, несмы́селность, глупо́сть

potvrden//ie -ia s потве́рджі́ня, затве́рджі́ня; інфо́рмація; písomné ~ інфо́рмація; vydať ~ да́ти потве́рджі́ня

potvrdenk//a -у ž розпо́ска; квітáнція; podpísať ~u підпи́сати розпо́ску або квітáнцію; dať ~u напи́сати розпо́ску; vydať na ~u ви́дати на розпо́ску

potvrđ//it' -і -ia *dok.* čo 1 потве́рдити, удо́стові́рити, ові́рити; ~il som, že hovorí pravdu я потве́рдив, же він (она́) го́ворить пра́вду; ~il, že list došiel він потве́рдив, же пи́сьмо достáв; tlač ~ila tieto chúry пéчать потве́рдила то́ты слухы́; lekár ~il, že smrť nastala o siedmej dóктор ові́рив, же сме́рть настáла о сéмій го́дині 2 при́кывнути, прита́кати, пого́дити ся з чім 3 схва́лити, потве́рдити, санкціо́вати *nedok. dok.*; vláda ~ená prezidentom vláда, потве́рджéна презі́дентом; ~ rozsudok práv. потве́рдити при́говор або ве́рді́т 4 підпи́сати ся в чім, потве́рдити *што*; ~ príjem niečoho потве́рдити прия́т дачо́го, підпи́сати ся о прия́ті дачо́го

potvrđz//ovať -uje -ujú *nedok.* čo 1 потве́рджо́вати; удо́стові́ряти, ові́ряти 2 при́кывовати, прита́ковати, пого́джовати ся з чім 3 тве́рдити, потве́рджо́вати,

санкціо́вати 4 підпи́совати ся в чім, потве́рджо́вати *што* • výnimka ~uje pravidlo одхы́ліня потве́рджує пра́вило

potýčk//a -у ž 1 ме́нша битка, зва́да, га́дка; перестрі́лка; ~у pokračovali га́дки продóвжовали 2 га́дка, зва́да; slovná ~ слóвна га́дка

potyk//ať si -á si -ajú si *dok.* поты́кати собі́, пере́йти на «ты́»

poúč//ať -a -ajú *nedok. koho o čom*, учі́ти ко́го чо́му, по́учовати; приво́дити (на розу́м)

poúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 о чо́м поуча́ти ся, на́быва́ти зна́ня з чо́го; учі́ти ся чо́му 2 на чо́м, з чо́го учі́ти ся на чім, з чо́го, достава́ти уро́кы з чо́го; ~sa z chýb учі́ти ся на хыба́х

poučen//ie -ia s 1 зна́ня; knihy sú zdrojom ~ia knihy — студ́ня зна́ня 2 поучі́ня; інштру́кція, діре́кті́ва, ра́да, по́научі́ня да́кому 3 по́научі́ня; to bolo pre nás ~ím то́то было́ про нас по́научі́нем

pouč//it' -і -ia *dok. koho o čom* на́учі́ти ко́го чо́му, по́учі́ти, приве́сти ко́го на *што*; názorom ~ niekoho о́ не́чо́м на́глядні́ поясні́ти да́кому да́штó

pouč//it' sa -і sa -ia sa *dok.* 1 о чо́м на́добы́ти зна́ня з чо́го, на́учі́ти ся чо́му; ~ sa о најно́вше́й лі́терату́ре на́добы́ти зна́ня з на́йновшо́й лі́терату́ры 2 на чо́м, з чо́го на́добы́ти зна́ня з чо́го, по́учі́ти ся на чім; зроби́ти вы́снóвок із чо́го; ~ z vlastných chýb по́научі́ти ся на вла́стных хыба́х, зроби́ти вы́снóвок з ми́ну́лого

poučk//a -у ž 1 по́учі́ня, пра́вило; teoretická ~ теореті́чне по́учі́ня 2 *mat.* теорéма

poučn//ý по́учую́чий, діда́кти́чний; ~á prednáška по́учую́ча ле́кція; ~ príklad по́учую́чий або діда́кти́чний при́клад

poučovať p. poučat'

poučovať sa p. poučat' sa

poukaz -u *m* 1 *fin.* предпи́са́ня, асі́нáнт; указа́ня на да́штó; ~ на výplatu указа́ня на ви́плачі́ня; рекреа́снý ~ предпи́са́ня на рекреа́цію або до до́му одпо́чінку

poukáľ/zat' -že -žu *dok.* 1 на чо указáти *што, на што*; ~ на chyby указáти (на) хыбы; ~ на nedostatky указáти (на) недостáтки 2 чо *fin.* перевéсти, перераховáти (*пінязі*); ~ peniaze, plat перевéсти пінязі, виплату

poukaz//ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* 1 на чо укáзовати *што, на што* 2 чо *fin.* переводити, перерахововати (*пінязі*)

poukaz//ovat'² -uje -ujú *dok.* указáти (*вшытко, постýпни*); ~oval jej pamätihodnosti mesta він укáзовав ей памятковы цінности міста

poukážk//a -y ž 1 *fin.* асiгнáнт; предписáня; блóчок; шек; pokladničná ~ касовый блóчок 2 поштóвый шек; poštová ~ поштóвый шек; листок; ~ k lekárovi листок к дóкторови; ~ на liečenie предписáня на лiчiня áбо до санатóрия

pouklad//at' -á -ajú *dok.* поукладáти, уложыти, поскладáти, зложыти; ~ dosky, drevo поукладáти дóски, дéрево; ~ spory do križov зложыти снóпы до крижiв; ~ deti уложыти дiти (спáти)

poukryv//at' -a -ajú *dok.* 1 скрыти, поскры-вáти; попрятати, спрятати (*вшытко, постýпни*) 2 поприкрывáти, позакрывáти

pouličn//ý уличный; ~ ruch уличный рух; ~á lampa улична лáмпа; ~á doprava мiстський трáнспорт áбо перепрáва

poumier//at' -a -ajú *dok.* умéрти, поумерáти, перемéрти; starí ľudia ~alí стáры люди поумерáли áбо вшыткы вымерли

poumyv//at' -a -ajú *dok.* поумывáти, умыти, вымыти, перемыти (*вшытко, постýпни*); ~ riad поумывáти (вшыткы) ѓраты; ~ obloky, dvere умыти óблакы áбо óкна, двéри; ~ dlážku вымыти пiдлóгы; ~ deti поумывáти дiти

pouprat//ovat' -uje -ujú *dok.* попрятати, привéсти до пóрядку; ~ byt попрятати цiлий квáртель

pouráž//at' -a -ajú *dok.* поганити, понижыти, урáзити, поуражáти (*дакóго дакiлько раз áбо дакiлько людéй*)

pourg//ovat' -uje -ujú *dok.* *hovor.* попонагляти, ускóрити, попхáти, посýрити; ~ vybavenie žiadosti добити ся ускóреного рiшiня вопрóса; посýрити рiшiня пожáдованя

pousádz//at' -a -ajú *dok.* поусáджовати, посадити (*вшыткых, постýпни*); ~ hostí усадити áбо россадити гóстів

pousil//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* 1 поусиловати ся, попонагляти ся, поспiшыти; ~ sa s robotou попонагляти ся з робóтов 2 постáрати ся, выналожыти стáрость

poustiel//at' -a -ajú *dok.* постелити, попостеляти, застелити (*вшытко, постýпни*); ~ posteले постелити пóстiлi

poutier//at' -a -ajú *dok.* поутерáти, утérти; ~ riad поутерáти ѓраты; ~ prach поутерáти áбо утérти пóрох; ~ si ruky, tvár поутерáти рýкы, тварь; ~ si okuliare поутерáти окуляры, протérти скла окулярiв; ~ dlážku поутерáти пiдлóгу

pouvaž//ovat' -uje -ujú *dok.* nad čím, o čom поува́жовати, подýмати о чiм, над чiм, обдýмати *што*; ~ nad problémom обдýмати прóблем; o tom ešte ~ujem я iцi подýмам о тiм áбо над тым

pouverejñ//ovat' -uje -ujú *dok.* надруковáти, опублiковáти (*вшытко, постýпни*)

pou//žít' -žije -žijú *dok.* чо поужыти, ужыти, выужыти *што*; хосновáти, схосновáти *zastar.*; ~ auto выужыти áвто; ~ les' выужыти хiтрость; ~ novú pracovnú metódu поужыти новый мéтод робóты; ~ nejaké slovo поужыти даякé слóво; ~ správny výraz ужыти справный выраз; ~ niečo proti niekomu поужыти даштó прóтив дакóго; ~ právo práv. выужыти прáво; ~žité literatúra поужыта лiтератýра; ~žité vedné disciplíny поужыты áбо схосновáны научны дiсцiплiны

použiteľný вгóдный (к ужывáнню, хосновáнню), пригóдный, ужывáнный, ужывáючий, хосновáнный, хоснýючий; ~ stroj машына вгóдна к ужывáнню

používat' -a -ajú *nedok.* čo поуживати, хосновати *zastar.* шмо, выуживати *шмо*
používateľ -ľa *m* ужывающий, хоснующий *zastar.*; ~lia slovníka ужыватели словника; читатели словника; ~ spisovného jazyka ужыватели або носители литературного языка, володіючи літературним языком

používateľný p. použitelný

povad' /it' sa -í sa -ia sa *dok.* s kým пова́днати ся, пога́дати ся

povah /a -y ž **1** характер, пова́га, нрав; mäkká ~ мягкий характер; zlá ~ тяжкий характер; má dobrásku ~и по характеру він добродушний, він добродушного нра́ву; má prchkú ~ він мат' прудку пова́гу, він мат' прудкий характер; má to (už) v ~e totó в ёго характері **2** характер; triedna ~ učenía, kultúry класовый характер іску́ства, култу́ры • skutková ~ trestného činu пра́в. дійсний характер престу́пкy

povahov /ý prid. k povaha **1**; ~é črty черты характера

poval /a -y ž **1** під; пове́шаť bielizeň на ~e пови́шати білізнý на по́ді **2** по́вала; nízka ~ nízka по́вала; klenutá ~ облуко́ва по́вала • (vysoký) do ~y *expr.* (вышков) під по́валу, довга́нь

povaľáč -a *m* лі́нєх, дареба́к, улива́к, ла́йдак, поваля́ч, флякош

pováľ /at' -a -ajú *dok.* **1** поваляти, зваляти, пометати, порозмітовати; vietor ~al stromy вітор поваляв стрóмы **2** покорчіти, докорчіти, згужвати, скорчіти; поваляти; ~ ršenicu поваляти пшени́цю **3** поваляти, вываляти; ~ niečo v prachu вываляти да́штó в поро́сі

povalc /ovat' -uje -ujú *dok.* повалковати, звалковати, удупати, убити

povaľk /at' -á -ajú *dok.* зрівнати (зёмлю і *m. n.*), вывалковати, повалковати (дорóгу і *m. n.*)

povaľk /at' -á -ajú *dok. expr.* поваляти, покотуляти

povaľ /ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *expr.* (o osobách) лі́нєшати, даребачіти,

лайдачіти, пова́лєвати ся; ~ sa bez roboty пова́лєвати ся без робо́ты, не робити; celý deň sa ~uje він ці́лий день лі́нєшати **2** (o veciach) валяти ся, пова́лєвати ся; knihy sa ~ujú po stoličkách книги пова́люють ся по сті́лцях

povalov /ý **1** подóвый; ~ oblok подóвый о́блак; ~é schody драбина або схóды на під **2** повалóвый; ~ trám повалóвый трам; ~á maľba повалóвы або плафонóвы малю́нки

povar /it' -í -ia *dok.* поварити; mäso treba ešte trochu ~ мясо трéба і́щі троше́чки поварити

povar /ovat' -uje -ujú *dok.* koho, čo призе́рати за кým, чім; пова́ровати ко́го; ~ deti призе́рати за ді́тми

povážliv /ý ва́жный, серьё́зный, выклику́ючий небезпéку, оповажливый; situácia je ~á ситуа́ція є оповажлива або выкликуе небезпéку

považ /ovat' -uje -ujú *nedok.* koho, čo за koho, čo поважа́ти ко́го, што кým, чім; ~ niekoho за priateľa поважа́ти да́кого за сво́ёго прия́теля; ~ si za povinnosť поважа́ти за сво́ю повинно́сть; ~ to za nevyhnutné, za správne я пова́жам то́то за дійсне, правдиве

pováď /núť -ne -nú *dok.* **1** спрі́ти, зі́янути, повянути (*nocmýnni*); všetky kvety ~li vшы́тки кві́тки спрі́ли або зі́яли **2** припрі́ти, приви́нути

povďačný повдя́чний, благода́рний; som vám veľmi ~ я вам барз повдя́чний або благода́рний

povečer /at' -ia -ajú *dok.* повече́ряти

povedačk /a -y ž **1** курта припо́відка, ді́тська рі́канка; посло́вця; ді́тський стишо́к **2** *expr.* плéтка, огваря́ня, тарани́на; babské ~ ба́бскы плéтки

povedať povie povedia *dok.* **1** пові́сти; ~ pravdu пові́сти пра́вду; ~ svoju mienku вы́словити свій по́гляд; ~ niekomu niečo do očí пові́сти да́кому да́штó в о́чі; ~ bez okolov *al.* без obalu пові́сти пра́мо без

заобаліня **2** прогварити, висловити; ~ геґ, prípitok повісти речь, припиток **3** *komu, čomu* *hovor.* назвати ко́го, *што*; neviem, ako vám ~ я не знам, як вам повісти або як ку вам оберну́ти ся **4** становити, визначіти, определити; ~ сепи становити ціну́ **5** *na koho* повісти *про ко́го*, видати ко́го; звалити *на ко́го* • *peďa si* ~ він не дасть собі повісти; ё́го не пересвідчіш, з ним не ва́рта або не сто́їть говорити; *ďa si* ~ він (она́) дасть собі повісти; ё́го лёгко перегово́риш; *netreba* *mu* *dva razy* ~ ё́му не тре́ба два раз повідати; ё́го не тре́ба просити; *čo* *na to* *rovieš?* *што* *ты* *на то́то* *пові́ш?*, *што* *ты* *дума́ш* *о́* *ті́м?*; *ani* *by* *som* *perovedal* *я* *бы* *не* *пові́в*; *я* *ні́гда* *бы* *не* *пові́в* *або* *не* *поду́мав*; *robiť* *niečo* *lep* *aby* *sa* *perovedalo* *робити* *даш́то* *даяк* *або* *лем* *же́бы* *стра́сти* *ся*; *provedz* *pravdu*, *prebiješ* *hlavu* [*prísľ.*] *пра́вду* *говорити* – *се́бе* *назлостити*

povedom//ie -ia s **1** свідомость, дух, псіхіка **2** узнання, порозуміння, уясніня; ~ *vinu* узнання (своёй) *вини* **3** усвідомління; *národné*, *triedne* ~ націо́на́льне, *klásove* усвідомління

povedom//ý **1** зна́мый; ~á *tvár* зна́ма *особа* *або* *тварь* **2** *čoho* *знаю́чий*, *усвідомлю́чий* *што*; *bol* *si* ~ *svojej* *prevahy* *він* *усвідомле́вав* *свою* *перева́гу*

povedzme *časť*. *повіджме*, *припу́сьтме*, *наприклад*, *да́йме* *то́му*; ~, *že* *je* *to* *tak* *припу́сьтме*, *же* *є* *то́то* *tak*

povel -и *m* кома́нда, *приказ*; *dať* *al.* *vydať* ~ *подати* *кома́нду*; *vyдати* *приказ*; *na* ~ *на* *кома́нду*

pover//a -у *ž* *пові́ра*, *ві́рованя*, *предра́ссу*-*док*; *náboženské* ~у *релі́гійны* *ві́рова*-*ня*; *bojovať* *proti* ~ám *боро́ти* *ся* *з* *пред*-*ра́ссу́дками*

poverčivý *пові́рчі́вий*; ~ *človek* *пові́рчі́вий* *чолові́к*; *чолові́к*, *ві́руючий* *в* *пові́ры*; ~*strach* *пові́рчі́вий* *страх*

poveren//ec -са *m* *пові́рений*, *повномо́чний* *poverenický* *прід.* *k* *povereník*

poverenictv//o -а s *повномо́чна* *влада* (*екзі́стуюча* *в* *Слова́кії* *до* *1960* *р.*)

poveren//ie -ia s *пові́рення*; *úradné* ~ *ура́дне* *пові́рення*; *z* ~ia *niekoho* *з* *пові́рення* *дако́го*

povereník -а *m* *повномо́чний* *представник* (*в* *Слова́кії* *до* *1960* *р.*); *p.* **poverenictvo**

pover//iť -і -ia *dok.* *koho* *čí* *m* *пові́рити* *ко́го* *чі́м*, *дати* *пóвну* *мі́ць* *ко́му* *на* *што*

poverovac//i: ~ia *listina* *пові́руюча* *гра́мота* (*ді́пломати́чного* *представника*)

pover//ovať -ује -ују́ *nedok.* *koho* *čí* *m* *пові́рєвати* *ко́го* *чі́м*, *уповномо́чувати* *ко́го* *на* *што*

povesn//o -а s *сні́п*, *снопо́к* *лэ́ну* *або* *коно́пель*

poves//ť -ті *ž* **1** (*príbeh* *z* *minulosti*) *перэ́каз*; (*legenda*) *ле́гєнда*; (*ústne* *podanie*) *пові́даня* **2** *lit.* (*poviedka*) *пові́даня* **3** *slух*, *слухы*; *koluje* *al.* *ide* *o* *ňom* ~, *že...* *о* *ні́м* *хо́дять* *слухы*, *же* ..., *о* *ні́м* *говора́ть*, *же...*

4 *репута́ція*; *mať* *dobrú*, *zlú* ~ *ма́ти* *до́бру*, *злу* *репута́цію* *або* *пóвість*

poveš//ať -ia -ају́ *dok.* **1** *пові́шати*, *переві́шати*, *заві́сити* (*вшы́тко*, *посту́пні*); ~ *bielizeň* *пові́шати* *білі́зну* *або* *переві́шати* *вшы́тку* *білі́зну*; ~ *obrazy* *na* *stenu* *заві́сити* *о́бразы* *на* *сті́ну* **2** *переві́шати* (*вшы́ткых*); ~ *všetkých* *banditov* *переві́шати* *вшы́ткых* *банді́тів*; *po* *jednom* *by* *nás* ~*ali* *по* *є́дні́м* *бы* *нас* *пові́шали*

poveternostn//ý *атмосфе́рный*; *метеороло́гічний*; ~ *vplyv* *атмосфе́ричний* *вплив*; ~é *podmienky* *метеороло́гічны* *усло́вія*; ~é *správy* *метеороло́гічны* *ві́сті*

povetr//ie -ia s **1** *во́здух*; *čerstvé*, *čisté* ~ *сві́жий*, *чі́стий* *во́здух*; *nadýchať* *sa* *čerstvého* ~ia *нады́хати* *ся* *сві́жого* *во́здуху*, *поды́хати* *сві́жим* *во́здухом*; *vznášať* *sa* *v* ~í (*napr.* *o* *vtáko**ch*) *лі́тати* **2** *клі́мат*; *zdravé*, *suché* ~ *здо́ровый*, *су́хий* *клі́мат* • *lapať* *al.* *chytáť* ~ *ха́пати* *во́здух*; *vyhodiť* *do* ~ia (*most*, *továreň* *ap.*) *вышма́рити* *до* *во́здуху*, *взорва́ти*; *vyletieť* *do* ~ia *вылеті́ти* *до* *во́здуху*, *взорва́ти* *ся*

poviat' poveje, povejú *dok.* (о ветре) завяти, подути, задути

povia//zat' -že -žu *dok.* 1 звязати; ~ obilie до спорів звязати зёрно до сно́пів 2 перевязати, завязати, обв'язати; ~ zaná hlava обв'язана голова; ● ~ niekomu ruky звязати ру́ки дако́му, звязати дако́му ру́ки і но́ги

poviedk//a -y ž росповіданя; satirická ~ сатірічне росповіданя; filmová ~ кіноповість

poviev//at' -a -ajú *nedok.* 1 повивати, подувати, дути, завивати (о ві́трі) 2 розвивати ся, погынати ся, завивати; zástavy ~ali vo vetre за́стави розвива́ли ся во ві́трі

povichric//a -e ž бұря, сильный вітор, фуявіця, вітор, ураган

povij//at' -a -ajú *nedok.* повивати (дітину до пелёнок, до перинки)

povinnos//t' -ti ž повинність ж; občianska ~ жытельська повинність, повинність жытеля; vojenská, pracovná ~ воєньська, робо́ча повинність; využivacia ~ аліме́нтна повинність, повинність платити аліме́нты; daňová ~ данёва повинність; zmysel pre ~ чувство повинности; považovať si za ~ поважати собі за повинність; robiť niečo (len) z ~ti робити дашто́ лем з повинности

povinn//ý 1 повинный; nie si ~ vysvetľovať mu to ты не повинный а́бо не му́сиш высвітлєвати ё́му то́то 2 повинный; ~á účasť повинна участь, му́сиш там а́бо ту быти; ~é očkovanie proti kiahňam повинне скі́піня протів осы́пок; ~á školská dochádzka повинність ходити до шко́лы; ~á jazda повинный прóграм (в красокорчулєв'ані); ~á zostava повинны упражні́ня (в гімна́стіці); ~ učebný predmet повинный (уче́бный) предме́т

poviti' povije poviju *dok.* 1 повити, завити (obyč. dieťa do plienok, do perinky) 2 родити; ~ tretieho syna родити третёго сына

povlak -u m 1 по́тяг (на бұ́тор) 2 (postelná bielizeň) оболочі́на ж; damaskové ~у дамашко́вы оболочі́ны 3 поволо́чка ж; voskový ~ воско́ва поволо́чка (на ово́цині); ~ v hrdle *lek.* поволо́чка в го́рлі

povod//eň -ne ž пово́день ж, заплавлі́ня; jarná ~ ярна пово́день

povod//ie -ia s пово́дя рі́ки

povod//it' -í -ia *dok.* поводити; ~il ma po meste він поводи́в ме́не по мі́сті

povod//it' sa -í sa -ia sa *neos.* добре, зле са ту ~іло ё́му до́брі, недо́брі поводи́ло ся а́бо ве́ло ся

povojník -a m повивник (пас з поло́тна, з котры́м стягує ся перинка з ді́тинов)

povojnov//ý пово́йно́вый; ~é roky пово́йно́вы ро́ки

povolan//ec -sa m одведе́нець

povolan//ie -ia s 1 профе́сія, шпеціа́льність ж; voľba ~ia ви́бір профе́сії; zmeniť ~ змі́нити профе́сію; hudobník z ~ia му́зыка́нт по профе́сії; dôstojník z ~ia офіце́р по профе́сії; choroby z ~ia профе́сіона́льны хворо́ты 2 (poslanie) призва́ня, зада́ча ● zmylil si ~ він змы́лив ся при ви́бірі профе́сії, він не тым заобє́ра́ть ся

povolan//ý спосо́бный на да́штó, компете́нтный на да́штó; ~ odborník компете́нтный а́бо зна́ючий шпеціа́ліста; ~á osoba компете́тна о́соба; ~é orgány компете́тны о́рганы

povol//at' -á -ajú *dok.* 1 покликати, призва́ти; ~ do vojenskej služby призва́ти до воєньско́й службы́ 2 покликати, позва́ти

povolávací ~ rozkaz поклику́ючий ро́сказ на воєньску службу́

povoláv//at' -a -ajú *nedok.* 1 звати, вызывати, призывати; кликати, выкликати, прикликати 2 призывати, звати

povolen//ie -ia s пово́лі́ня; úradné ~ урядне а́бо офіціа́льне пово́лі́ня; stavebné ~ пово́лі́ня на будова́ня а́бо ставля́ня; vycestovacie ~ пово́лі́ня на выпу́тованя; vývozný ~, ~ vývozu пово́лі́ня на виві́з;

robiť niečo bez ~ia робити дашто без поволіня

povol//it'¹ -і -іа *dok.* поволити, дозволити

povol//it'² -і -іа *dok.* 1 попустити, ослабити; ~ opraty попустити ліці; ~ si remeň попустити ремінь 2 ослабити, ослабнути; napätie ~ilo нап'ятя ослабло або упало 3 піддати ся; dvere ~ili двіри піддали ся 4 уступити, піддати ся; otec dlho nechcel súhlasiť, parokop ~il otiec довго не погоджувався, но, нарештє, уступив 5 komu не обм'єджувати *nedok.*, дати слободу або волю; ~ deťom дозволити дітєм робити тото, што їм захоче ся; дати дітєм волю або слободу 6 змірнити ся; horúčava ~ila горячоба поволила • nervu mu ~ili hovor. нєрвы у нєго поволили

povoľny уступчивый, підда́йный

povol//ovat'¹ -ує -у́ї *nedok.* пово́лєвати, дозво́лєвати

povol//ovat'² -ує -у́ї *nedok.* 1 попу́щати, ослабляти; ~ opraty попу́щати ліці 2 ослабляти, знижувати, падати; tlak ~uje тиск знижує ся або падає 3 піддава́ти ся; dvere nepovoľovali двіри не піддава́ли ся 4 (o človeku) уступова́ти, піддава́ти ся 5 komu не обм'єджувати, не оґранічовати, дава́ти слободу (діяня) 6 пово́лєвати, змірнєвати, ослабляти; mrazy ~ujú морозы ослабляють

povosk//ovat' -ує -у́ї *dok.* повосковати, натєрти воском, навосковати

povoz -у *m* віз, теліґа, за́пряг; kónský ~ кінський за́пряг; віз, запряжений кінми

povoz//it'¹ -і -іа *dok.* повозити

povoz//it'² -і -іа *dok.* звєзти, одвєзти, повозити

povoz//it' sa -і sa -іа sa *dok.* повозити ся; ~sa na aute повозити ся на авті або автом

povozné -єho *m* плачіня за по́віз, за возіня

povozník -а *m* во́зник

povrac//at' -іа -а́ї *dok.* поверта́ти, верну́ти (посту́пні)

povrac//at' sa¹ -іа sa -а́ї sa *dok.* поверта́ти ся, верта́ти ся (посту́пні)

povrac//at' sa² -іа sa -а́ї sa *dok.* поблюва́ти ся; ~al sa поблюва́в ся

povráv//at' -а -а́ї *nedok.* говорити, бісідова́ти, пу́щати або шырити слухы; ľudia ~ajú o ňom všeličo люди говорять о нїм шылияке або шытко мо́же; ~ sa neos. ходять слухы, говорять, бісідіють

povrav//iet' -і -іа *dok.* наговорити, набісідова́ти, наросповідати; čo ti ~el? што він тобі наговорив?

povraz -у *m* мотузок, мотуз; ла́но; súkať ~ сукати мотуз; chodiť po ~e ходити по ла́ні; lodné ~у шыфны ла́на námor. • ľahať s niekým za jeden ~ тяга́ти з даким за єдєн мотуз, быти заєдно з даким; uväzať al. dať si ~ na krk а) виша́ти собі на шыю хомут; б) сунути го́лову до слухы; odsúdiť na trest smrti ~om одсудити на смерть повішінєм; čakať ho ~ єго чєка́ть шыбеніця

povrazník -а *m* моту́зник, лановник

povrazolez//ec -са *m* ланохо́дець

povrazový мотуз(к-)о́вый, лановый; ~ rebrik мотузо́ва драбина

povražď//it' -і -іа *dok.* перебити, позабива́ти, побити

povrch -у *m* по́верх, верьх *m*; hladký ~ гладкий по́верх; hrboľatý ~ гырболятый по́верх; ~ vody, jazera по́верх воды, о́зера; zemský ~ *geol.* по́верх зємлі, земля́ный по́верх; ~ telesa *geom.* по́верх геометрічного тіла • zmiest' niekoho z ~u zemského змєсти дакого з по́верху зємлі; prenikať pod ~ veci вникати до сýті діла; ostávať na ~ оставати на по́верху; vystupovať al. tísnuť sa na ~u выступати або тиснути ся на по́верх

povrchn//ý по́верхный, неглубо́кий, несерьє́зный; ~é vedomosti по́верхны відомости; ~ pohľad na veci по́верхный або несерьє́зный по́гляд на річі; ~ človek по́верхный чоловік

povrchov//ý по́верхо́вый, ве́рхний; ~á vrstva pôdy по́верхо́ва або ве́рхня ве́рства зємлі; ~é práce по́верхо́вы роботы; ~é napätie v tekutinách *fyz.*

поверхóве напята в текúчостях; ~é obrábanie súčiasťok поверхóва обрóбка детáйлей

povriesl//o -a s поверéсло; viazať ~a плéсти поверéсла; viazať snory ~ami вяза́ти сно́пы поверéслами

povstal//ec -са *m* повста́нець

povstaleck//ý повстане́цький; ~ é oddiely повстане́цькы о́дділы

povstan//ie -ia s повста́ня; ozbrojené ~ озбро́єне повста́ня; Slovenské národné ~ Слова́цьке націо́нальне повста́ня

povst//ať -ane -anú *dok.* 1 вста́ти, підня́ти ся 2 *proti komu, čomu* повста́ти, підня́ти ся, підня́ти повста́ня *prótiem kógo, čógo* 3 vznikну́ти; ~ala otázka vzniknúv вопрóс áбо наста́в вопрóс

povstáv//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 вставáти, піднимáти ся 2 *proti komu, k čomu* повставáти, піднимáти ся, піднимáти повста́ня *prótiem kógo, čógo* 3 vznikáти, наставáти

povstáv//ať² -a -ajú *dok.* підня́ти ся, вста́ти, повставáти (*hovor.*); ľudia ~ali zo svojich miest люди повставáли зо свóїх місць

povšim//núť si -ne si -nú si *dok.* *koho, čo, čoho* замі́тити *kógo, што*, зверну́ти ува́гу на *kógo, што*; ~ol si môj záujem він замі́тив мій інтерес áбо што ме́не інтересу́є

povyber//ať -á -ajú *dok.* 1 пови́берáти, ви́брати, пови́нимáти, ви́няти, пови́тяговати (*вшы́тко, постýннї*); ~ veci z kufru пови́нимáти áбо пови́берáти рі́чі з кúфpa 2 одо́бра́ти, ви́брати, ви́няти (*постýннї*)

povybij//ať -a -ajú *dok.* 1 ви́бити, пови́бивáти (*hovor.*); ~ všetky sklá v oblokoх пови́бивáти (вшы́ткы) скла на о́блаках áбо на о́кнах 2 підби́ти, на́бити; ~ podošvy klincami підби́ти подо́швы клинчі́ками

povydáv//ať¹ -a -ajú *dok.* вы́дати, пови́дава́ти (*дівкы*) (*hovor.*); všetky dcéry už ~ala вшы́ткы дівкы она́ уж пови́дава́ла áбо выда́ла

povydáv//ať² -a -ajú *dok.* 1 вы́дати, опу́блікова́ти (*вшы́тко, постýннї*); ~ korešpondenciu J. Kollára вы́дати переписку áбо письма́ Я. Коллара, вы́дати корешпóнденці́ю Я. Кóллара 2 мину́ти, вы́наложи́ти, вы́дати (*вшы́тко, постýннї*); ~ peniaze вы́наложи́ти пiня́зі

povyhadz//ovať -uje -ujú *dok.* пови́шмарё́вати (*hovor.*); ~ nepotrebné veci пови́шмарё́вати непотрѣ́бны рі́чі

povyklad//ať -á -ajú *dok.* 1 пови́кладáти (*вшы́тко, постýннї*); ~ nábytok na nákladné auto пови́кладáти заряджiня дóму áбо бýтор на наклáдне áвто 2 обложи́ти; вы́ложи́ти; обити; ~ steny kachličkami обложи́ти стiны кáхля́ми

povymýš//ať -a -ajú *dok.* вы́думати, пови́дýмовати; на́выдýмовати

povyplác//ať -a -ajú *dok.* выплати́ти, пови́плача́ти (*вшы́тко, постýннї*); ~ dlžoby пови́плача́ти до́вгы

povypráv//ať -a -ajú *dok.* на́росправля́ти, на́говорити, на́роспові́дати, на́бiсiдовáти

povypyť//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* пови́прошова́ти ся, по́просити ся; ~oval sa na podrobnosti пови́прошова́ти ся на подро́бности

povyškak//ovať -uje -ujú *dok.* пови́ска́ковати, вы́скочі́ти; všetci ~ali zo svojich miest вшы́ткы пови́ска́ковали зо свóїх місць

povyskoč//it -í -ia *dok.* підско́чіти

povystráj//ať -a -ajú *dok.* 1 выправити, вы́строі́ти, позберáти (*постýннї*); ~ deti do školy выправити áбо вы́строі́ти ді́ти до шкóлы 2 на́творити, на́робити; ~ hlúposti на́творити глúпостей

povyše prisl. i predl. s 2. p. вы́сше, пови́сше; *sadol si* ~ він сiв пови́сше; ~ kolien пови́сше кóлін; ~ mosta вы́сше мóста

povýšen//ec -са *m* на́дýманець, на́фýканець **povýšenecky prisl.** звы́со́ка, пови́шені́, погорда́во, на́дýмани́; *správať sa* ~ k niekomu одно́сити ся звы́со́ка к да́кому, ве́сти се́бе погорда́во

повы́шенекý нафу́каний, наду́тый, наду́-
маний, погырда́вий; ~ тóп нафу́каний тон

повы́шенý нафу́каний, наду́тый, наду́-
маний, погырда́вий, пышний; ~ člověk
наду́тый áбо нафу́каний чоловiк; ~ postoj
наду́те áбо наду́мане одношіня

повы́š//it' -i -ia *dok.* **1** (*v hodnosti*) повишыти,
посýнути; *voj.* повишыти; ~ на kapitána
повишыти на капітана **2** повишыти,
підняти, виздвигнути; ~ niekoho v očiach
priateľov виздвигнути дакого в очах
камаратів

повы́š//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** (*v hodnosti*)
повышовати; (*v úrade*) повиша́ти; *voj.*
повышовати **2** повишовати, піднімати

повы́t'ah//ovat' -uje -ujú *dok.* повистяговати

повы́tín//at' -a -ajú *dok.* пови́тинати,
вырубати, пови́рубовати; ~ všechny staré
stromy v parku пови́рубовати вшыты
ста́ры стро́мы в па́рку

повы́trh//at', **повы́trh//ávat'**, **повы́trh//úvat'**
-a -ajú *dok.* пови́то́рговати, пови́рива́ти;
~ všechny burinu пови́то́рговати áбо
пови́рива́ти вшыток бурян

повы́vádz//at' -a -ajú *dok.* вывести,
повыва́джати; ~ lidi z horiaceho domu
вывести люде́й з горящого до́му

повы́vádz//at' ² -a -ajú *dok. expr.* натворити,
наробити; ~ hlúposti натворити глупостей

повы́zliek//at' -a -ajú *dok.* **1** пови́зліка́ти,
вызлечи, розоблечи (*вшытко, постýпни*); ~
dětí пови́зліка́ти діти **2** зняти, познимати;
~ kabáty познимати ка́баты

повы́zliek//at' **sa** -a **sa** -ajú *sa dok.*
пови́зліка́ти ся (*о вшыткых, постýпни*)

повы́zrádz//at' -a -ajú *dok.* пови́зра́джовати,
вызра́дити, прозра́дити (*вшыткых,
постýпни*); ~ všechých kamarátov výra-
дити вшыткых камаратів

повы́zúv//at' -a -ajú *dok.* **1** пови́зувати,
вызути (*вшыткых, постýпни*) **2** вызути
(топа́нки)

повы́zúv//at' **sa** -a **sa** -ajú *sa dok.* вызути ся,
пови́зувати ся

povýzved//at' **sa** -á **sa** -ajú *sa dok.*
пови́звідовати ся, пови́звіда́ти ся, дозві́дати
ся, пови́про́шовати ся; ~aj sa, ako sa to
stalo пови́про́шуй ся, як то́то ста́ло ся

povzbud//it' -i -ia *dok.* **1** посмілити,
підбодрити **2** повзбудити, дати імпульз,
активізовати; ~ niečí záujem повзбудити
дачі́й інтерес

povzbudivý повзб́уджуючий; посмілюючий;
~ úsmev повзб́уджуючий ўсмів

povzbudz//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1**
повзб́уджовати, посмі́лєвати **2** поси́лнє-
вати, додава́ти одва́гу

povzbudzující p. povzbudivý

povzdych -и *m* вздых

povzdych//at' -á -ajú *dok.* повздыха́ти

povzdych//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.*
взды́хнути; ~ si zhlboka глүбо́ко взды́хнути

povznášající повзна́шаючий, визна́шаючий,
(морал́ні) пови́шуючий; ~ cit пови́шуюче
чу́вство

povznáš//at' -a -ajú *nedok.* піднімати,
пови́ша́ти; to ju ~a v mojich očiach то́то
підніма́ть ей в мо́їх оча́х; ~ náladu
піднімати нала́джня

povznáš//at' **sa** -a **sa** -ajú *sa nedok.* **1**
підніма́ти ся, пови́ша́ти ся, вина́ша́ти
ся, пови́шовати ся **2** здокона́лєвати ся,
злі́пшовати ся **3 nad** чо́ стояти áбо быти
вы́ше чо́го; ~ sa nad ľudské slabosti
стояти áбо быти вы́ше лю́дських
сла́бостей

povznesen//ý **1** пови́шеный; нагні́ваний;
~á nálada пови́шена нала́дженость **2**
nad чо́ стоячий вы́ше чо́го; ~á nad ľudské
slabosti она сто́ить áбо быти вы́ше
лю́дських сла́бостей

povz//niesť -nesie -nesú *dok.* підняти,
пови́шыти; *kultúrne* ~ krajinu підняти
култ́урну ўровень кра́їны, підви́шыти
култ́уру кра́їны; ~ morálku підви́шыти
морал́ну ўровень, підняти морал́ку

povz//niesť **sa** -nesie **sa** -nesú *sa dok.* **1**
підняти ся, пови́шыти ся, повзнє́сти ся
2 здокона́лити ся, злі́пшыти ся **3 nad** чо́

стати выше *чóго*; ~ sa nad konvencie
стати выше шитых договорённостей

poza predl. so 4. p. за *чим*, зозаду *чóго*,
пóза *чóго*, *чим*; позаду *чóго*; ~ dom за
дóмом, пóза *áбо* зо зóду дóма; hovoriť
niečo ~ chrbát говорити даштó за дачíм
хырбéтом, говорити даштó пóза дачíй
хырбéт • *dať al. streliť al. vylepiť* niekomu
~ uši *expr.* дати *áбо* стрéлити *áбо* влéпiti
дакóму пóза ўха; chodiť ~ školu ходити
пóза шкóлы; ~ bučky спóза ўгла, пóза
хырбéт, закérни; chodiť ~ bučky (po)
збíйничати

pózla -y ž 1 пóза, пoзiцiя; divadelná ~
театрálна пóза; zaujať ~ заняти пóзу,
стояти в пóзи *áбо* в пoзiцiї 2 пóза,
притвárка; nenávidel ~и він ненавiдiв пóзу
áбо притвárку

pozabij//at' -a -ajú *dok.* 1 позабивати,
перебити, побити 2 зáбити, убити
(*вшытко, постýпни*)

pozabij//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* 1 зáбити ся,
розбити ся (насмéртъ), позабивати ся; на
tých skalách sa všetci ~ame на тых скáлах
мы вшыткы позабивáме са 2 (*o nádobách*)
розбити ся, потрепáти ся

pozabúd//at' -a -ajú *dok.* позабывати,
позабыти; ~ala som všetky piesne я
позабывáла вшыткы спiванкы

pozabud//núť -ne -nú *dok.* на *чо, на коho*
забыти, позабыти *кóго, што, о чим, ким*; ~
на sľub забыти на обiцяня

pozabud//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1
позабыти ся, забыти ся 2 *hovor. žart. (o*
slobodnej žene) ~la sa зостáла грубóв,
преспáла ся (*fud.*)

pozad//ie -ia s 1 фон; зáдний план; červené
kvety на tmavom ~í червёны квiткы на
тёмним фóні; ~ javiska зáдний план сцёны 2
prep. закулісний бiк; ~ udalostí закулісний
бiк пригоды; spoločenské, historické ~
niečoho общностны, iсторiчны пригоды
дачóго 3 *prep.* зáдний план; ustúpiť do ~ia
одступити на зáдний *áбо* iншый план

pozadu prisl. позáдi, взáдi; ísť ~ ити позáдi;
ostávať ~ одставáти; byť ~ s prácou
одставáти в робóтi, спiзнёвати з робóтов
pozahadz//ovat' -uje -ujú *dok.* позашмá-
рёвати, пометáти; ~ papiere do koša
пометáти папiря до кóша

pozajtra prisl. позáвтра

pozajtrajši позавтрáшний

pozakryv//at' -a -ajú *dok.* позакрывáти,
прикрыти, закрыти (*вшытко, постýпни*);
~ spíace deti позакрывáти спячi дiти

pozamet//at' -á -ajú *dok.* позамiтáти,
замéсти; ~ izbu, dvor позамiтáти iзбу, двiр

pozamkýn//at' -a -ajú, **pozamykl//at'** -á -ajú
dok. позамыкáти, замкнýти; ~ všetky dvere
позамыкáти вшыткы двéри

pozapaľ//ovat' -uje -ujú *dok.* позапáлёвати,
запалити (*вшытко, постýпни*); ~ sviece
позапáлёвати свiчки, запалити вшыткы
свiчки

pozápalov//ý lek. по процёси запалiня, по
запалiнi; ~é zrásty зрóсты по запалiнi

pozapín//at' -a -ajú *dok.* 1 позапiнáти,
позакáпчовати, закапчáти; ~ kabát
позапiнáти *áбо* закапчáти кáбат; ~ svetel
на všetky gombičky позакáпчовати свéдер
на вшыткы гóмбiчкы 2 запнýти (*постýпни*);
~ prúd запнýти електрику

pozapis//ovat' -uje -ujú *dok.* позаписовати,
записáти; ~ si údaje записáти (вшыткы)
дáны

pozastav//iti' sa¹ -í sa -ia sa *dok.* над *чим*
зачýдовати ся *чóму*

pozastav//iti' sa² -í sa -ia sa *dok.* позастáвити
ся, застáвити ся (*на даякыi час*)

pozastav//ovat'¹ -uje -ujú *dok.* застáвити,
затримати (*вшыткых, постýпни*); ~
známych на ulici застáвлёвати *nedok.*
знáмых на ўлiцi; ~ autá застáвити *áбо*
затримати вшыткы áвта

pozastav//ovat'² -uje -ujú *dok.* заложыти (до
зáлогы)

pozastav//ovat'³ -uje -ujú *dok.* заставяти;
(*domami ap.*) позастáвлёвати (*постýпни*); ~
izby nábytkom заповнити iзбы заряджiнём;

~ ulice domami позаставлєвати ўліці дóмами

pozastav//ovať sa¹ -uje sa -ujú sa *nedok.* nad čím чýдовати ся чóму

pozastav//ovať sa² -uje sa -ujú sa *nedok.* позаставлєвати ся, заставлєвати ся (на даякый час)

pozastav//ovať sa³ -uje sa -ujú sa *dok.* заставити ся (*постýнні, о вшыткых, мнóгых*); ľudia, autá sa ~ovali люди, áвта заставили ся

pozašív//at' -a -ajú *dok.* позашывáти, зашыти (*вшытко, постýнні*); ~ rapčuchy позашывáти панчóхы; ~ diery позашывáти áбо зашыти дýры

pozatlk//at' -a -ajú *dok.* позабивáти, зáбити; ~ kince do steny позабивáти клинці до стýны

pozatvár//at' -a -ajú *dok.* **1** позаперáти, запэрти; ~ obloky, dvere позаперáти óкна áбо óблакы, двéри **2** арештовáти, запэрти (до арéшту)

pozatýk//at' -a -ajú *dok.* арештовáти, позаперáти (*вшыткых, постýнні*)

pozaun//a -y ž тягóвый трóмбóн, цу́ттрóмбóн

pozaunist//a -u m трóмбóнiста м

pozaunový трóмбóнóвый

pozavierať p. pozatvárať

pozažih//at' -a -ajú *dok.* позапáлєвати, запалити, рóссвітити, позасв́ичовати; ~ lampy, svetlá, sviece позасв́ичовати лáмпы, св́ітла, св́ічки

pozaživ//at' -a -ajú *dok.* пережыти, зажыти, скýсити

pozav//it' -í -ia *dok.* чóго **1** позбáвити, одняти; ~ niekoho slobody, práv одняти дакóму слóбóду, прáво; позбáвити дакóго слóбóды, прáва **2** одстранити, ослободити од чóго, дати долóв áбо зняти з чóго; ~ funkcie дати долóв áбо зняти з фýнкції

pozav//ovať -uje -ujú *nedok.* чóго **1** позбáвовати, однимáти **2** одстраняти, ослобóджвати од чóго, знимáти з чóго

pozbieť//at' -a -ajú *dok.* позберáти; зобрáти; ~ papiere rozsypané po dlážke позберáти папіря, розметáны по підлóзі; ~ zošity, výkresy позберáти тейкы áбо писáнкы, выкресы; ~ prihlášky позберáти приголош́иня; ~ peniaze позберáти пінязі • ~si myšlienky позберáти ся з дýмкы; ~ odvahu, smelosť набрáти ся оповажливости, см́ілости; оповáжыти ся, осм́ілити ся; ~ (všetku) silu, vôľu позберáти (вшытку) силы, вóлю

pozbieť//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** *hovor. expr.* встáти, підняти ся; ~ sa na pohy підняти ся на нóгы **2** *hovor.* позберáти ся, попрáвити ся, набрáти силы; прийти ку сóбі

pozbiť//at' -a -ajú *dok.* позбивáти, збити

pozdl//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** указáти ся, поздáти ся, поздавáти ся *nedok.* **2** полюбити ся, поздати ся, упáсти до óка, быти по душі

pozďáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** укáзовати ся, поздавáти ся **2** любити ся, быти по душі áбо по сёрдцу

pozde *prisl.* пізно; *prist'* niekam ~ прийти да́де пізно áбо зо запізнінєм; ~ v noci пізно вночі; *fahnút'* si ~ лячи пізно; *vstávať* ~ вставáти пізно • už je ~ milý drozde *hovor.* запізнив, гóлубок, ніч не зрóбиш; ты, братішка, заспáв; *lepšie* ~, ako nikdy [*prisl.*] л́пше пізно, як н́ігда

pozdlž **1** *prisl.* вздовж; *rozkrojiť* niečo ~ розр́ізати даштó вздовж áбо на дóвжку **2** *predl. s 2. p.* вздовж áбо на дóвжку чóго, по ч́ім; ~ celej hranice вздовж ціло́й грані́ці; ~ brehu вздовж бéрега, вздовж по бéрезі; ~ steny stáli stoličky вздовж стýны стояли сті́лці

pozdlžny **1** (*podlžke*) повздóвжный; подовговáстый; ~ rez повздóвжный áбо подовговáстый рóзр́із **2** (*podlhovastý*) подовговáстый

pozdn//ý пізн́ий; ~á jeseň пізня óсінь; v ~ú по́дну hodinu в пі́зню нóчну гóдину, пі́зно вночі; ~á láska пі́зня любóв

pozdochýn//ať -a -ajú *dok.* поздыхати, здохнути, погинути, згинути; *zvieratá* ~ali звірята поздыхали *ábo* погинули

pozdrav -u *m* привіт, поздоровліня; *srdečný, priateľský* ~ сердечный, приятельский привіт; *odovzdať* niekomu ~ передати дакому привіт; *novoročný* ~ новорічне поздоровліня; *odpovedať al. zaďakovať* niekomu *na al. za* ~ одповісти *ábo* подякувати дакому за поздоровліня; *čaká na* ~ він чекать на поздравкяня, він нігда не поздравкять першый; він чекать, коли ёму поздравкають

pozdraven//ie -ia *s* поздравкяня, привитаня
• *aké ~, také ďakovanie [prisl.]* як поздравкяня, така (і) одповідь; як хавкне ся, так і одозве ся *ábo* одкликне ся

pozdrav//it' -í -ia *dok. koho* 1 поздравкати ся з *кым*, привитати *кого*; вिताючи, привитати ся з *кым* 2 передати привіт, поздоровліня, поклонити ся *кому*; ~*te odo mňa svoju matu* передайте од мене привіт вашій мамі, поздравте од мене вашу маму, кланям ся вашій мамі • *dal všetkých ~ hovor.* він дав вшитких поздравити, вшитким кланянь ся

pozdrav//it' sa -í sa -ia *sa komu* поздравкати ся з *кым*

pozdravný поздорівлюючий, привітаючий, вिताючий; ~ *telegram* поздорівлюючий телеграм; ~ *list* поздорівлююче письмо; ~ *prejav* вिताюча реч

pozdrav//ovať -uje -ujú *koho* 1 *nedok.* здравкати ся з *кым*, привитати *кого* 2 *nedok. dok.* передавати/передати привіт, кланяти ся/клонити ся *кому*, поздравити *кого*; ~*ujte ho* поздравте ёго, кланяйте ся ёму; *dal vás ~* він дав вас поздравити

pozdrav//ovať sa -uje sa -ujú *sa nedok. komu* здравкати ся, поздравкати ся, поздорівити ся з *кым*

pozdvih//ať -a -ajú *dok.* підняти, попіднимати (*вшытко, постўпні*); ~ *popadané veci* підняти попідданы річі

pozdvih//núť -ne -nú *dok.* підняти; звышыти; ~ *hospodárstvo* підняти господарство; ~ *hmotnú úroveň* звышыти матеріальну ўровень; ~ *náladu, ducha* підняти наладу, дўха • ~ *oči, zrak* підняти очі, зрак; ~ *hlas (na obranu niekoho ap.)* підняти гóлос; ~ *ruku na niekoho* підняти рўку на дакого

pozdvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* підняти ся; *životná úroveň ľudu sa ~la* жывóтна ўровень нарёда підняла ся; *nálada sa mi ~la* мóя наладá підняла ся

pozdvih//ovať -uje -ujú *nedok.* піднимати; звышовати

pozdvih//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* піднимати ся, підвышовати ся

pozemkov//ý земельный, поземельный; ~*á reforma* земельна рефóрма; ~*é vlastníctvo* земельна влáстность; ~*á daň (po)zemельна* дань; ~*á kniha* поземельна книга, катáстер; ~*á renta (po)zemельна* рента

pozemn//ý позёмный; ~*é práce* позёмны робóты; ~*é stavby* позёмны будóвы; ~ *hokej šport.* травяный гóкей; ~*é sily voj.* позёмны *ábo* сухопўтны войска

pozem//ok -ku *m* фўндуш, пóділ (зёмлі); *stavebný ~* фўндуш на будованя; *lesný ~* лісний пóділ; *výmera ~ku* площáдка зёмельного пóділу

pozemsk//ý 1 позёмный; ~ *život* жывот на Зёмлі 2 позёмный, каждодённый; ~*é starosti* каждодённы *ábo* позёмны стáпости; ~*é statky* позёмны блáга

pozemšť'an -a *m* жытель *m* Зёмлі

pozér -a *m* позёр; ефектовáнный чоловік

pozer//ať -á -ajú позерáти, смотрити, роззерáти; ~ *obrázky, knihu* позерáти óбразкы, книги

pozer//ať (sa) -á (sa) -ajú (sa) *nedok.* 1 позерáти, смотрити; ~ (sa) *na hodinky* позерáти на гóдинкы; (sa) *von oblokom* позерáти ся вон(ка) óкном *ábo* óблаком; ~ (sa) *do zrkadla* позерáти ся до зёркала *ábo* до глядила; ~ (sa) *do diaľky* позерáти ся додалёка 2 *za kým hovor.* зазерáти ся,

присмо́трѣвати ся *на ко́го*, ма́ти інтерес́ *ку ко́му*; chlapci sa za ňou ~ali хлѡ́пці зазе́рали ся за нѣв **3** *na čo* позе́рати, зве́ртати ува́гу **4** *na koľo, čo ako na koľo*, *čo* позе́рати *на ко́го, што як на, ко́го, што*; ві́дити в кі́м, *чім ко́го, што*; поважа́ти ко́го, *што кым, чім*; všetko závisí od toho, ako sa na tú vec ~áš вшы́тко залѣжы́ть од то́го, як ты на то́то ді́ло позе́раш ся; ~al na nás ako na nepriateľov він позе́рав на нас як на сво́іх непри́ятелів • nemôže (sa) na to ~ він не мо́же на то́то позе́рати ся, він ві́дити то́то не мо́же; ~ (sa) so založenými rukami позе́рати ся зо заложѣ́ными(ма) рука́ми; ~ (sa) s otvorenými ústami *hovor*. позе́рати ся з отворѣ́ным ро́том; ~ (sa) na niekoho zvysoka *al. cez plece* позе́рати на дако́го звысо́ка; ~ (sa) na niekoho krivo *al. krivým okom* позе́рати на дако́го криво *або* кривы́м о́ком; ~ (sa) smrti do očí позе́рати ся сме́рти в о́чі; smrť mu z očí ~á він позе́рає до грѡ́бу; він (стои́ть) є́днѡв ногѡ́в в грѡ́бі; rád (sa) ~á na dno pohárika *al. do fľaše hovor. žart.* він люби́ть загляну́ти на дно по́гарика

pozhadz/ovať -uje -ujú *dok.* зметати́, позмі́товати, (зо)шма́рити, пошма́ряти; ~ poháre zo stola позмі́товати по́гары зо сто́ла; ~ sneh zo strechy зметати́ *або* позмі́товати сні́г зо стрі́хы; ~ zo seba šaty зошма́рити зо се́бе шма́ты

pozháň/at' -a -ajú *dok.* **1** зогна́ти (*посты́пні, на є́днѡ місце*); ~ ovce do kŕďľa зогна́ти ві́вці до коша́ра **2** зогна́ти, выгна́ти; ~ sliepky z rántov зогна́ти кúркы з ба́нтів **3** *hovor.* доста́ти, здо́быти, роздо́быти; ~ peniaze, doklady доста́ти *або* роздо́быти пі́нязі, докуме́нты

pozhasín/at' -a -ajú, **pozháš/at'** -a -ajú *dok.* позгаси́нати, позга́шувати; ~ lampy, sviečky позга́шувати *або* позгаси́нати (вшы́ткы) ла́мпы, сві́чки

pozhovář/at' sa -a sa -ajú sa *dok.* поговори́ти, побі́сідова́ти, позгваря́ти ся

pozhov/iet' -ie -ejú *dok.* троше́чки поче́кати, выче́кати

pozíc/ia -ie ž пози́ція, розпо́ложіня; tanečná ~ пози́ція в та́нці, танце́вальна пози́ція; zaujať ~iu заня́ти пози́цію; strelecká ~ *šport.* уда́рна *або* стрі́лецька пози́ція; dobyť nepriateľské ~ie до́бити пози́ції непри́ятеля; mať ťažkú ~iu находи́ти ся в тяжкі́й сі́туації, ма́ти тяжку́ пози́цію; upevniť si ~iu зміцни́ти сво́є поста́віня, спевни́ти сво́ї пози́ції

pozícn/ý позі́чний; ~á hra *šport.* позі́чна гра; ~á dĺžka (hlásky) *lingv.* позі́чна довго́та (гласно́го)

pozínk/ovať -uje -ujú *dok.* поці́новати

pozítiv¹ -u *m fot.* позі́тів

pozítiv² -u *m gram.* позі́тів, основный стúпнь (порів́няня)

pozítivist/a -u *m* позі́тівіста *m*

pozítivistický позі́тівісти́чний

pozítivizm/us -u *m* позі́тівізм, позі́тівна філозо́фія

pozítivn/ý позі́тивный; ~é výsledky позі́тивны резу́льтаты; ~e stránky niečoho позі́тивны сторо́ны *або* бо́кы дачо́го; ~ fakt позі́тивный факт; ~ hrdina позі́тивный ге́рої (*romána*); ~ pomer k niečomu позі́тивне одноші́ня к дачо́му; ~ nálež, výsledok *lek.* позі́тивный резу́льтат (до́слідю); ~a právna norma *práv.* позі́тивна правова́ норма; ~e číslo *mat.* позі́тивне чи́сло; ~ elektrón позі́тивный електрѡ́н

pozlacovač -a *m* позоло́тник

pozlac/ovať -uje -ujú *nedok.* позоло́човати, покрыва́ти ве́рстов зѡ́лота

pozlát/it' -i -ia *dok.* позоло́тити, покрити ве́рстов зѡ́лота; ~eně lyžice позоло́че́ны ло́жки

pozlátk/a -y ž **1** (*fólia, povlak*) позоло́че́ность ж, (*lacná ozdoba*) мішани́на (прикраса) **2** *pren.* ча́чка, фало́шний леск

pozlotky *prísl.* по злѡ́му, насилу, з поужы́тєм си́лы

pozmen/it' -í -ia *dok.* чо́ зміни́ти *што*, вні́сти змі́ны до чо́го; ~ návrh zákona

внести зміны до пропонованого закону; ~
plán змінити план, внести зміны до плану
pozmeňovací вносячий зміны; ~ návrh
пропозиція, вносяча зміны

pozmeň/ovat' -uje -ujú *nedok.* čo змінити
што, вносити зміны до чого

poznač/it' -í -ia *dok.* čo 1 означувати
што, поставити значку на чім; ~ dobytek
означувати статок 2 зазначити, записати,
означити; ~ si niečiu adresu do zápisníka
записати дацію адресу до записної
книжки 3 охабити сліди на чім; зазначити
што; mesto ~ené vojnou місто, позначене
війнов; tvár ~ená rokmi тварь, позначена
рокami • každá šelma ~ená hovor.
žart. бог шелму значує, каждая шелма
означувана

poznač/ovat' -uje -ujú *nedok.* čo 1
значувати *што*, ставити знак на чім
2 зазначати, записувати, означувати 3
охабляти сліди на чім; зазначувати *што*

poznamenat' -á -ajú *dok.* čo висловити
позначку, примітити, припомнути о чім;
dovolím si ~, že... позволю собі примітити,
же ... 2 записати; примітити, позначити; ~
si niečo do zápisníka записати дашто до
записної книжки 3 охабити сліди на чім;
зазначити *што*

poznámka -y ž 1 примітка, позначка;
štipľavá, kritická, ironická ~ щиплява,
критична, іронічна позначка; faktická
~ фактична позначка; nezdřal sa ~у
він не стримався позначки; nechaj si
svoje ~! охаб про себе свої примітки! 2
замітка, отмітка, скорочіння; robiť si ~у do
zošita робити собі позначки до писанки
або тейки; marginálne *al.* okrajové ~у
маргінальні позначки, позначки на маргі
3 примітка; ~у pod čiarou позначки під
лінійю; ~у redakcie позначки редакції

poznámkový: ~ zošit *al.* blok позначкова
писанка, блок; ~ aparát позначки в книзі

poznání -ia s 1 познання; teória ~ теорія
познання 2 знання; vedecké ~ia научні
знання

poznat' -á -ajú 1 *v rôzn. význ.* знати; ~ cestu
знати дорігу; ~ předpisy знати предписання
або інструкцію або парáграфы; ~ hodnotu
niečoho знати ціню дачого; ~ život знати
живот; ~ něco naspamäť знати дашто
наспамять 2 *so záporom* знати, познати,
признавати, розумити; nepozná žarty
він не знать жарти; nepozná ohľady він
ніч або никого не решпектує; nepozná
odpočinkov він не познать одпочінок;
nepozná kompromis він не признавать
компромісів 3 *koho* бути знамым з ким,
знати *дакого* 4 *neos.*: bolo ~ мож было
познати; было видно; bude ~ буде знати;
буде видно; bolo ~, že plakala было видно,
же она плакала

poznat' -á -ajú *dok.* 1 познати; ~ podstatu
javov познати основу явів 2 познати,
признати (*hovor.*); ~ niekoho na prvý pohľad
познати *дакого* на першый погляд 3 *koho*
познакомити ся з ким, познати *кого*;
chcem, aby ste ho ~ali я хочу, жебы вы
з ним познакомили ся або жебы вы ёго
познали 4 познати, скүсити, выкушати;
~ žiaľ познати або скүсити жаль • v nůdzi
~áš priateľa [*prisl.*] в біді познаш приятеля

poznat' -á sa -ajú *sa nedok.* s kým
бути знакомым з ким, знати *кого*; ~ám
sa s ním od detstva я знам або познам ся
з ним од дїтства, я знам ёго з дїтства, я
з ним знакомый з дїтства, мы знакомы з
дїтства; dobre sa ~ajú они добрі знають
еден другого, они добрі знають ся

poznat' -á sa -ajú *sa dok.* s kým
познакомити ся; ~al som sa s ním v divadle
я познакомив ся з ним в театрі, мы з ним
познакомили ся в театрі

poznateľný познаваний, доступный
познання; ~ svet познаваний світ

poznat' -ku *m* познання, знання, відомість;
vedecké ~ky научні знання; teoretické,
praktické ~ky теоретичні, практичні
знання; súhrn ~kov сукүпность знань або
відомостей; získavať nové ~ky надобити
новы знання

poznávac/í 1 познава́ючий; ~ie schopnosti познава́ючі спосóбности; ~ proces познава́ючий процéс, процéс познава́ня 2 спознава́ючий, ідентифікую́чий; ~ia značka спознава́ючий знак

poznávan/ie -ia s познава́ня, позна́ня; ~ sveta, prírody познава́ня світа, приро́ды; proces ~ia познава́ючий процéс, процéс позна́ня; gramene ~ia жрідла позна́ня áбо знань

poznáv/at' -a -ajú *nedok.* 1 познава́ти; ~ prírodu познава́ти приро́ду 2 спознава́ти, признава́ти; ~ niekoho podľa hlasu спознава́ти дако́го по го́лосі 3 *ko*ho знакоми́ти ся з *к*ьм, спознава́ти ко́го; som rád, že vás ~am я тішу ся, же вас позна́вам, рад з ва́ми познако́мити ся 4 познава́ти, скúсити, скуша́ти; ~ žiaľ скúсити жаль; ~ niečo na vlastnej koži *expr.* скуша́ти даштó на вла́стній ко́жі • ja ho nepoznávam я ёго не позна́вам

pozobliek/at' -a -ajú *dok.* позобліка́ти, вызлечи́, розоблечи́ (*nocmýnni*); ~ deti позобліка́ти діти; ~ si šaty зняти (зо себе) шма́ты

pozobliek/at' sa -a sa -ajú *sa dok.* позобліка́ти ся, розоблечи́ ся, вызлечи́ ся

pozobúdz/at' -a -ajú *dok.* побудити, розбудити, збудити; ~ všetkých v dome побудити вшы́тких в до́мі

pozobúdz/at' sa -a sa -ajú *sa dok.* пробудити ся, збудити ся (*o vшы́тких, мнóгих*)

pozomier/at' -a -ajú *dok.* поумера́ти, уме́рти

pozor' -u *m* 1 внимáвость; даť, dávať ~ на niekoho, niečo а) бути внимáвым ку дако́му, дачо́му; б) зверта́ти ува́гу на даштó; бути осто́рожным áбо обере́жним ку дачо́му; сліди́ти за дачі́м; в) пригляну́ти, пригляда́ти, сліди́ти, мерькова́ти за даким, дачі́м; dávať ~ на výklad učiteľa внимáво слуха́ти objaснёня учі́теля; dávať si ~ на svoje zdravie храни́ти сво́є здоро́в'я, сліди́ти áбо мерькова́ти за сво́ім здоро́в'єм; dávať si ~ на reči бути осто́рожным áбо обере́жним

в бі́сіді, не трепáти до сві́та; дай si ~ на jazyk притрим я́зык, не треп (напýсто); dávať ~ на deti пригляда́ти за ді́тми; сліди́ти за ді́тми, мерькова́ти на ді́ти 2 *voj. šport. (druh postoja)* pozor; stáť v ~е стоя́ти смі́рно; postaviť sa do ~и поста́вити ся смі́рно • mať sa na ~е pred niekým бути осто́рожным з даким, храни́ти ся дако́го, ва́ровати ся дако́го; stáť pred niekým v ~е стоя́ти пе́ред даким смі́рно; послу́хати дако́го на сло́во

pozor' *cít.* 1 ва́руй ся, мерьку́й, храни́ ся; prosíme, ~! про́сíme, ва́руй ся!; ~, auto! мерьку́й, а́вто!, храни́ ся а́вта!; ~, nespadni! мерьку́й, не упа́дь!; смоть не упа́дь! 2 смі́рно! (*команда*) • ~ на zadné kolesá! мерьку́й на за́дні ко́леса!

pozornos/it' -ti *ž* 1 внимáвость; sústrediť ~ на niečo концентрова́ти áбо зосе́редити внимáвость на даштó; sledovať niečo s veľkou ~ťou сліди́ти за дачі́м з великов внимáвостёв; upútať ~ притяговати внимáвость; odvrátiť ~ niekoho od niečoho одверну́ти внимáвость дако́го од дачо́го; venovať niečomu ~ отдава́ти дако́му внимáвость; byť stredom *al.* stredobodom ~ti бути це́нтром внимáвости 2 внимáвость ж, уцти́вость, га́ла́нтность ж; zahrnúť niekoho ~ťou оку́жати дако́го внимáвостёв; je samá ~ він барз уцти́вий, він са́ма уцти́вость

pozorný 1 внимáвый, бы́стрый; ~ poslucháč внимáвый слуха́ючий áбо штуде́нт; ~ pohľad бы́стрый по́гляд 2 внимáвый, розва́жний; ~ strážca внимáва ва́рта 3 внимáвый, уцти́вий, га́ла́нтный; je ~ k svojej žene він уцти́вий áбо внимáвый к же́ні

pozorovac/í мерьку́ючий, дозера́ючий; ~ia stanica мерьку́юча ста́нція • ~ia schopnosť мерьку́юча спосóбность áбо су́чость

pozorovan/ie -ia s мерькова́ня, дозера́ня; vedecké, astronomické ~ia нау́чны, астроно́мічны мерькова́ня; mikroskopické ~ia мі́кроскопі́чны мерькова́ня; subjektívne

~ *psych.* суб'єктивне мерькованя, самомерькованя

pozorov//at' -uje -ujú *nedok.* 1 *koho*, *čo* мерьковати *кого, што, за ким, чим*, слідити *за ким, чим*; ~ *niečo* *so záujmom* мерьковати за дачім з інтересом; ~ *zatmenie slnka* мерьковати затміння со́лнця; ~ *pacienta* мерьковати хвóрого; ~ *niečo mikroskopom* мерьковати да́што під мі́кроско́пом 2 мерьковати, збáчовати; *už dlhší čas som ~oval na nej* *zmenu* я уж до́вший час ба́чив на ній зміну, я уж да́вно мерькю́ю на ній зміну

pozorovatel' -a *m* мерьковате́ль *m*; *nezaufatý a.* *nestranný* ~ посто́ронній мерьковате́ль

pozorovatel'//ňa -ne мерьковате́льна ста́нція

pozorovatel'n//ý присту́пний мерькованю, мерькований; збáчений, віджений; ~é *zmenu* збáчены зміны; *sotva a.* *ledva* ~ ле́два збáчений а́бо віджений, ле́два розлічу́ючий

pozorovatel'sk//ý мерькю́ючий; ~é *schopnosti* мерькю́ючі спосо́бности 2 *vyzначený* для мерковате́ля; ~ *veža* мерькю́юча ве́жа

pozoruhodn//ý заслугу́ючий мерькованя, інтересний, необыча́йний, незвыча́йний, *vyzначný*; ~é *výsledky* незвыча́йны а́бо *vyzначny* резулта́ты; ~á *paňat'* незвыча́йна па́м'ять

pozostal//t' -ti *ž* наслі́дство; *literárna* ~ лі́терату́рне наслі́дство

pozostalý ¹ оста́вший ся (*по уме́ршім*); ~ *manžel práv.* переживший муж

pozostal//ý ² -ého *m obyč. v mn. č.* ~і оста́вший член ро́дины уме́ршого

pozostat//ok -ku *m obyč. v mn. č.* ~**ky** пережиток, оста́ток; ~**ky** *buržoáznej výchovy* пережитки буржуа́зної виховы; ~**ky** *od obeda* оста́тки з обі́ду • *telesné* ~**ky** ті́лесны оста́тки, мертве ті́ло чоло́віка

pozostáv//at' ¹ -a -ajú *nedok. z čoho* скла́дати ся; *byť ~a z dvoch izieb* кварта́ль скла́даты ся з двох хы́ж а́бо ізе́б

pozostáv//at' ² -a -ajú *nedok. zastar.* оста́вати ся; ~*ala jediná možnosť* оста́ла ся є́дна а́бо є́дина мо́жність • *nepozostáva nič iné...* не оста́вать ся ні́ч інше, як...

pozostáv//at' ³ -a -ajú *dok.* ста́ти ся (во вели́кій кі́лькості)

pozošív//at' -a a-jú *dok.* позошыва́ти, зошы́ти, зашы́ти (*в да́кілько́х місця́х а́бо да́кілько рі́чей*)

póz//ovat' -uje -ujú *nedok.* позова́ти (*маля́рєву*)

pozoznam//ovat' -uje -ujú *dok.* познако́млюва́ти, зозна́млюва́ти; ~*oval všetkých hostí* зозна́млюва вшы́ткых го́стів

pozrieť *pozrie* *pozrú dok.* 1 *popozeraťi*, обгля́нути, перегля́нути; ~ *si fotografie* *popozeraťi* фотогра́фії; ~ *si byť* *popozeraťi* кварта́ль а́бо быва́ня; ~ *si niečo so záujmom* *popozeraťi* да́што з інтересом; *prísť ~ chorého* при́йти *popozeraťi* хвóрого, навщівити хвóрого 3 *poľadati* (по́глядом); ~ *známych* *poľadati* по́глядом зна́мых 4 *popozeraťi*, *perezreťi*, *perebígnuti* (о́чами), перегля́нути 5 *na koho*, *čo* *popozeraťi*, зверну́ти ува́гу на *кого* • *pozri ho!*, *pozrime ho!* смо́ть є́го!, ви́диш є́го!, смо́ть же!

pozrieť (sa) *pozrie (sa) pozrú (sa) dok.* 1 *popozeaťi*, *pozreťi*; *vzгля́нути*; ~ (sa) *niekomu do očí* *popozeraťi* а́бо *гля́нути* *дако́му в о́чі*; ~ (sa) *na hodinky* *popozeraťi* на го́динки; ~ (sa) *do zrkadla* *popozeraťi* (ся) до гля́дила а́бо до зе́ркала 2 *za kým*, *čím* *poľadati* *кого, што*; ~ *sa za prácou* *poľadati* робо́ту; *pozri (sa) do vrecka!* *погляда́й а́бо* *popozeraťi* до кі́шені! 3 *na koho*, *čo* *vidíti*, *навщівити* *кого, што*, *popozeraťi* на *кого, што*; *prišiel som sa na vás ~* я *пришо́в* *popozeraťi* на *вас* а́бо *vidíti* *вас* 4 *na koho*, *čo* *popozeraťi*; *zvernúti* *ува́гу*; *pozri naňho*, *ako sa správa* *popozeraťi* на *не́го*, як він *пово́дить* ся 5 *na čo* *zбі́гло* *pознако́мити* ся з *чим*, *перегля́нути*, *перебі́гнути* *о́чами* *што* 6

на що попозерати на *што*, приближити ся, підійти, однести ся к чому; ~ на vec nezaujato однести ся к ділу об'єктивні 7 pozri (sa), pozrite (sa) а) (по)позерай, (по)позерайте; pozri, tam je! позерай, там він!; б) pozri (sa)!, pozrite (sa)! но (ты)!, позерай же!; pozrime sa, aký hrdina! видиш, який герої!; в) ці видиш; pozri sa, ja ťa chápem ці видиш, я тебе розумлю • ~ (sa) pravde, nebezpečenstvu do očí попозерати правді, небезпечности в очі або до тварі; nemohol by som (sa) tu (jej) ~ do očí я ганьбив бы ся попозерати ёму (ей) в очі, я не міг бы попозерати ся ёму (ей) в очі; ~ (sa) niekomu na zuby переглянути дакого; ~ (sa) niekomu na prsty *hovor.* провірити в робіті дакого

pozvaní/ie -ia s позва́ня; odmietnuť ~ одмітнути позва́ня, не прияти позва́ня; prísť на ~, bez ~ia прийти на позва́ня, без позва́ня

pozvánk/a -y ž позва́ня; ~ на ples позва́ня на бал; rozposlať ~у розпосла́ти позва́ня; dostať ~у доста́ти позва́ня

pozvať rozve pozvú *dok.* позва́ти, покликати; ~ hostí позва́ти го́стів; ~ niekoho na návštevu позва́ти дакого на навщіву; ~ на obed, на čaj позва́ти на обід, на чай

pozváž/ľať -a -ajú *dok.* позво́жувати, позберати, привезти, звезти, одпрятати; ~ úrodu z poľa позво́жувати у́роду або жатву з поля

pozvoľna *prísl.* помáлы, ненапона́гло, не поспі́хаючи; kračať ~ крача́ти іти помáлы або не поспі́хаючи

pozvoľní/ý помáлый, ненапона́глый, не поспі́хаючи́й; ~é tempo помáле те́мпо; ~ vývin помáлый ро́звиток

pozýv/ľať -a -ajú *nedok.* позыва́ти, зва́ти, покликати, кликати

požad/ovať -uje -ujú *nedok.* пожа́довати, жа́дати; ~ náhradu škody пожа́довати нагороджіня шко́ды; ~ odmenu za prácu пожа́довати запла́чіня за робо́ту; priveľa

~ пожа́довати дость вёлё, быти дость пожа́довачным

požal/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* пожа́ловати ся

požart/ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* пожа́ртovati, повті́пковати, побáвити ся жа́ртом

požať požne požnú *dok.* пожа́ти, зжа́ти (*зёрно i m. n.*)

požatevn/ý пожнива́рский, по жнивах; ~é práce пожнива́рськы робо́ты, робо́ты по жнивах; ~á podmiетка плы́ткё ора́ня по жатві, ора́ня стерниска

požehnan/ie -ia благосло́віня; rodičovské ~ ро́дичівське благосло́віня, благосло́віня ро́дичів; dať niekomu ~ благослови́ти дакого, дати дакому́ благосло́віня

požehnan/ý благослове́ный, благода́рный, уро́дный, бога́тый, блаже́ный; ~ dážd' благода́рный додж; ~á zem благослове́на зе́мля, благода́рный край • žena v ~om stave женá в блаже́нім ста́ві; ~ vek блаже́ный вік, блаже́ны ро́кы

požehn/ľať -á -ajú *dok.* *koho* чо, *komu*, чо́му благословля́ти ко́го, *што*

požiad/ľať -a -ajú *dok.* *koho* о чо попроси́ти ко́го *што*, чо́го, ко́го о чім; *vymaťati* у ко́го чо́го; ~ *niekoho* о ротос попроси́ти у дакого по́міч; ~ о súhlas, dovoľenie попроси́ти о согла́шіня, пово́ліня; ~ о rozvod подати о розведжіня або ро́звод; ~al ju o ruku він попросив ей о рýку

požiadavk/a -y ž *vymaťania*, претензі́я; predložiť ~у подати *vymaťania* або претензі́ї; uplatňovať ~у (*na dedičstvo ap.*) *práv.* подати претензі́ю, претендовáти; spíňať (všetky) ~у успоко́евати вшы́ткы *vymaťania* • klásť na *niekoho* veľké ~у кла́сти на дакого великы *vymaťany*, кла́сти дость *высо́кы* пожа́дованя на дакого

požiar -u m оге́нь, пожа́р *aj pren.*; vypukol ~ выпукну́в оге́нь; zahasíť ~ загаси́ти оге́нь; lokalizovať ~ локалізовáти оге́нь; lesný ~ лі́сний оге́нь; vojnový ~ войно́вый

пожар *ábo* о́гень, пожар *ábo* о́гень війны; svetový ~ світовий пожар, світова війна

požiarnik -a *m* по́жарник

požiarn/ly по́жарний; ~ zbor по́жарна команда; ~e auto по́жарне áвто

požič//ať -ia -ajú *dok. komu* чо по́жичіти, дати на довг; ~ niekomu peniaze по́жичіти да́кому пі́нязі • aký ~aj, taký vráť який по́жичай, такий і верта́й

požič//ať si -ia si -ajú si *dok. čo od koho* по́жичіти (со́бі), взяти на довг *што у ко́го*; ~ si knihu od niekoho по́жичіти у да́кого книгу • ~si niekoho вы́грішыти да́кого, вына́дати да́кому

požičiav//ať -a -ajú *nedok. komu* чо по́жичовати, дава́ти на довг

požičiav//ať si -a si -ajú si *nedok. čo od koho* по́жичовати (со́бі), бра́ти на довг *што у ко́го* • ~ si rozum od niekoho *expr.* жы́ти чу́джім розу́мом

požičov//ňa -ne *ž* по́жичо́вня; ~ hudobných nástrojov по́жичо́вня музичных інструме́нтів; ~ kníh по́жичо́вня книг (*в бібліоте́ці*)

požier//ať -a -ajú *nedok.* поже́рати, же́рти

požiť¹ požíje požíjú *dok.* по́жыти, жы́ти *nedok. (дя́кий час)*

požiť² požíje požíjú *dok. kniž.* з'їсти, выпити, у́жыти (до стра́вы)

poživačník -a *m* роскі́шник, лю́битель поті́шнь, гурма́н

poživačný роскі́шни́цький, лю́битель уті́х áбо поті́шнь, гурма́ньський

poživ//ať -a -ajú *nedok. 1* выу́жывати, у́жыва́ти (до стра́вы); ~ alkohol у́жыва́ти алко́го́л **2** у́жыва́ти, ті́шыти ся *чім*; ~ slobodu у́жыва́ти сло́боду; ~ úctu, dôveru ма́ти ува́жєня, дові́ру; ~ právo *práv.* у́жыва́ти пра́во, ма́ти пра́во; ~ dôchodok *práv.* доста́вати пенсі́ю

poživatin//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~y потра́вины, проду́кты стра́вова́ня

požmurk//ať -á -ajú *dok.* по́жму́ркати; ~ očami по́жму́ркати áбо по́кліпати о́ча́ми

požmurkáv//ať -a -ajú *nedok.* по́жму́рєко-вати, жму́рєкати

požrať požerie požerú *dok. 1 (o zvieratách i expr. o ľudoch)* по́же́рти, зоже́рти **2** з'їсти, зоже́рти; mole požrali šaty мо́лі пої́ли шма́ты; hrdza požrala kov я́рджа пої́ла же́лізо • myslí, že požral všetku múdrosť *hovor. iron.* він ду́мать, же пої́в вшы́тку му́дрость; він ду́мать, же зна́ть вшы́тку на сві́ті

požuť, požuváť požíje požíjú *dok.* по́жувати, пере́жувати, розжувати; ~ chlieb, mäso по́жувати, хлі́б, мя́со

pôd//a -y *ž 1* зе́мля, ґру́нт; úrodná ~ у́ро́дна зе́мля; orná ~ о́рна зе́мля; humusová ~ пере́гно́йна áбо гу́мусо́ва зе́мля; majiteľ ~у га́зда зе́млі; obrábať ~ обро́бляти зе́млю; vyvlastnenie ~у отчу́дженя́ áбо експро́піа́ція зе́млі **2** те́ріто́рія; на ~e OSN в ООН; на domácej ~e в сво́ій краї́ні, до́ма • živná ~ вы́живна зе́мля; slová padli na úrodnú ~u сло́ва упáли на благодáрну зе́млю; pripravať ~u pre niečo при́правлє́вати зе́млю на да́што; strácať ~u pod nohami стра́чати зе́млю рід но́га́ми; horí mu ~ pod nohami горі́ть є́му зе́мля під но́га́ми; páli ho ~ pod nohami він не мо́же постоя́ти на є́дні́м місці́ (*о неспо́кійні́м чолові́кови*); nachádzať (revnú) ~u pod nohami нахо́дити тве́рду зе́млю під но́га́ми

pôdn/ly зе́мельний; ~e vzorky ті́пы зе́млі; ~ kryt зе́мельна по́кровка; ~a voda зе́мельна во́да; ~e sondy зе́мельны со́нды; ~a ма́ра зе́мельна ма́па

pôdohospodársky селсько́господа́рський, землеро́бський

pôdohospodárstv//o -a *s* селське госпо́да́рство, землеро́бство

pôdoj -a *m* подо́йна

pôdorys -u *m 1* план, вы́крес; ~ budovy план будо́вы **2 geom.** го́різо́нтальна проє́кція

pôdorysný príd. k pôdorys

pôdotvorný odb. землетво́рний; ~ proces землетво́рний проце́с

pôdoznanl/ec -ca *m* педоло́г, землезна́вець
pôdoznamecký педологі́чний, землезна́ючий
pôdoznalectv/o -a *s* педоло́гія, нау́ка о зéмлі

pôjd -a *m* під

pôjst' pôjde pôjdu *dok.* 1 **взникнути**, настáти
2 **піти**, одыйти 3 *expr.* (o *ľudoch*) **умéрти**; (o *zvieratách*) **здóхнути**, загинути

pôlk/a -y *ž kraj.* 1 **по́ла**; по́ла сýкні 2 (*dlhší kus plátna ako prestieradlo*) **плáхта**; (*na privinutie dieťaťa k dieku matky*) **хýстка** *ж*; (*pokrývka hlavy*) *hovor.* **хýстя**

pôľk/a і **poľk/a** -y *ž nár.* **éгреш**

pôlt -u *m* пас солонины (*неудже́ной*)

pôrod -u *m* **по́род**; *predčasný* ~ **завча́сний**
по́род; *bezbolestný* ~ **безбо́лістний** по́род;
zomrieť pri ~e **умéрти** при по́роді

porodn/é -ého *s* **поро́дне**

pôroďnic/a -e *ž* **породні́ця**

pôroďnicky гінекологі́чний

pôroďnictv/o -a *s* гінеколо́гія *ж*

pôroďník -a *m* **до́ктор-гінеко́лог**

pôrodnosť -ti *ž* **родю́чість** *ж*

pôrodn/ý **поро́дний**; ~é *kŕče*, *bolesti*
поро́дны *ко́рчі*, *бо́лести*; ~á *sieň* **поро́дна**
са́ла; ~á *baba al. babica* *hovor.* **поро́дна**
ба́ба

pôsobisk/o -a *s* 1 **мі́сце** **ро́боты** 2 **о́бласть**
або **сфе́ра** **дія́лности**

pôsobl/it' -í -ia *nedok* 1 **чо́ кому** **робити**,
приноси́ти, **додава́ти**; ~ *niekomu* **radošť**
робити **дако́му** **ра́дость**; ~ *niekomu* **žiaľ**
приноси́ти **дако́му** **жа́ль** 2 **выкли́ковати**,
робити **до́ятя**; ~ *dobrym dojtom* **робити**
до́бре, **зле** **до́ятя**; *to* ~ilo *komickey*, *trápne*
то́то **выкли́ковало** **смі́шне**, **неприе́мне**
до́ятя 3 **вплива́ти**, **ді́яти**, **ма́ти** **вплив**;
blahodarne ~ **на** *niekoho* **благода́рні**
вплива́ти **на** *дако́го*; *výchovne* ~ **на** *mládež*
вихо́вні **вплива́ти** **на** **молоде́ж** 4 **робити**; ~
ako učiteľ **робити** **як** **учі́тель**, **учі́тельва́ти**
pôsobivý **ефе́ктний**, **дію́чий**, **вытвара́ючий**
ефе́кт, **взбу́джую́чий** **до́ятя**

pôsobnosť -ti *ž* 1 **дія́ння** *c*; *pole* ~ti **по́ле**
дія́ння 2 **компете́нція**; *to nepatrí do jeho* ~ti
то́то **не** **вхо́дить** **до** *ěho* **компете́нції**

pôst -u *m* **пі́ст**; *zachovávať* ~ **до́тримова́ти**
пі́ст; *Veľký* ~ *cirk.* **вели́кий** **пі́ст**

pôtik -a *m* **зоол.** **ку́вік**

pôvab -u *m* **прива́бливість** *ж*, **очарова́ня**
c; *to nemá pre mňa* ~ **то́то** **ме́не** **не**
прива́блює, **то́то** **стра́тило** **про** **ме́не**
очарова́ня, **то́то** **ме́не** **не** **лако́мить**

pôvabn/ý **прива́бливий**, **ча́рюю́чий**, **шув-**
(м)ний, **прекрас́ний**, **прие́мний**; ~ *úsmev*
прива́бливий **у́смів**; ~é *dievča* **прекрас́не**
ді́вча

pôvod -u *m* *v rôzn. význ.* **походжі́ня**; ~ *rodiny*
походжі́ня **ро́дины**; ~ *slova* **походжі́ня**
сло́ва; ~om *Slovák* **Слова́к** **по** **походжі́ню**;
bielkoviny rastlinného ~u **білко́вины** **рос-**
тлинного **походжі́ня**; *horniny sopečného* ~u
горни́ны **вулка́нічного** **походжі́ня**; *triedny* ~
класо́ве **походжі́ня**, **соціа́льне** **походжі́ня**

pôvodc/a -u *m* 1 **винни́к**, **зачі́нате́ль**; ~
nešťastia **винни́к** **неща́стя** 2 **а́втор**; ~
románu **а́втор** **рома́на**

pôvodin/a -y *ž* **опіри́на́л**; *študovať* *klasikov* *v*
~e **шту́дова́ти** **класі́ків** **в** **опіри́на́лі**

pôvodkyľ/ňa -ne *ž* 1 **винни́ця**, **зачі́нате́лька**
2 **а́вторка**

pôvodne *prísl.* **зоза́чатку**, **ско́рше**,
спе́ршатку; ~ *som chcel odcestovať*
в **собо́ту** **зо** **зачатку** **я** **хоти́в** **одыйти** **в**
субо́ту

pôvodn/ý 1 **опіри́на́льний**; ~ *text sme zmenili*
лем **троше́чки**; ~é *balenie obch.* **опіри́на́льне**
пакова́ня 2 **попе́редній**; *položiť* *niečo* *na* ~é
мі́сце **поло́жити** **даш́то** **на** **попе́реднє**
мі́сце **а́бо** **сво́є** **мі́сце** 3 **непере́ведже́ний**,
не **переписа́ний**, **опіри́на́льний**; ~ *návrh*
пе́рший **проє́кт**; ~ *obyvatelia* **кори́нні**
жыте́лі

pôžičk/a -y *ž* **по́жычка**; *splácať* ~u **сплача́ти**
по́жычку; *upísať* ~u **підпи́сати** **ся** **на**
по́жычку; *dostať* ~u **доста́ти** **по́жычку**;

splácat' ~u spláčовати пожычку; vrátit' ~u
вернути пожычку

pôžitkář -a *m* роскішник, любитель
потішнь, осмаковáč, ģурман

pôžitkářsky роскішний, пожиткарський,
ģурманський

pôžitkářstv//o -a роскішництво, роскіш,
пожыток

pôžit//ok -ku *m* пожиток, роскіш, потішнія,
успокоїня; роčúvat' s ~om koncert slůxhati
концэрт з потішінєм; mať z něčoho ~ máti
успокоїня з дачоґо, тішыти ся з дачоґо

př, přf cit. prp, vo

prababičk//a -y, **prababk//a** -y *ž hypok.*
прабáбка, прабáба

prác//a -e *ž 1* робóта, діяльність; *telesná*
al. fyzická ~ тілєсна áбо фізічна робóта;
duševná ~ розумóва робóта; *vedecká* ~
наўчна робóта; *budovatelská* ~ творива
діяльність; *výchovná* ~ виховна робóта;
stavebné, poľné ~е ставярьскы, полєвы
робóты; ~ *nad čas* надчасóва робóта;
pustit' sa al. dať sa do ~е пустити ся до
робóты áбо взяти ся за робóту; *produktivita*
~е *ekon.* продуктівность робóты; *deľba*
~ розділіня робóты; *námedzná* ~ *ekon.*
наятá робóта *2* робóта, слўжба; *hľadat' ~u*
гледати робóту; *vyhodit' z* ~е вышмарити
з робóты, увольнити з робóты;
sprostředkovatelňa ~е бұрза робóты *3*
робóта, діло; *mám mnoho* ~е мам велє
робóты *4* робóта, творчость; *diplomová*
~ дїпломóва робóта, дїплом; *dizertačná*
~ дїзертáция; *ručná* ~ рўчна робóта *5 fyz.*
робóта • *má plné ruky* ~ мать пóвны рўкы
робóты, він завалєный робóтов

práceschopnos//t' -ti *ž* роботынеспо-
сóбность, роботынесўчьсть

práceschopný роботынеспосóбный, ро-
ботынесўчий, нездорóвый

prácechopnos//t' -ti *ž* роботоспосóбность,
роботосўчьсть ж

práceschopný роботоспосóбный, работо-
сўчий, здорóвый

prac//í *1* якый (што) пєре ся; перўчий,
раїмбаючий; ~ *hodváb* перўчий áбо раїмбаю-
чий гáдвab; гáдвab, котрый пєре ся áбо
раїмбать ся *2* перўчий, раїмбаючий; ~*ie*
prášky перўчі пóрошкы, пóрошкы на
раїмбаня; ~*ie mydlo* мыдлó на раїмбаня

prac//a -y *ž* прячка, зїпс; *poltopánky*
s *pracou* півтопáнки з прячков

prac//lík -a *m* переплітáный колáчїк,
переплітáнка, прáцпїк

prac//líkár -a *m* прáцпїкарь

pracný *1* намагáвый *2* тяжкий, высылючий,
унáвлючий

prac//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* робити,
трáпити ся; ~ на *poli*, на *stavbe* робити
на пóлі, на будóві; ~ во *fabrike* робити во
фабрицї áбо на завóді; ~ до *útoru* робити
до высилїня; ~ *od svitu do mrku* робити
од рáна до нóчі, робити од розвидніня до
змєрьку; ~ на *nejakom probléme* робити
над даяким проблемом áбо над даяким
вопрóсом *2* робити, діяти, фунгóвати;
motor ~uje *bezchybne* мóтор фунгýс
бесхыбні; *žalúdok* непрацує жóлудок не
робить áбо не трóвить

pracovisk//o -a s мїсце робóты; робóче
мїсце; *řiaditel* je на ~u дїрєктор в робóті
áбо у сєбе; ~á *SAV* мїстности інштїтútів
Словáцької акадємїї наўк

pracovitý прáцовитый, робїтный; ~ *človek*
робїтный чоловїк

pracov//ňá -ne *ž* (робóчий) кабїнєт; ~ *vedca*
кабїнєт учєного áбо науковця

pracovníčk//a -y *ž* робїтниця, прáцовничка

pracovník -a *m* робїтник, прáцовник;
vedecký ~ наўчний робїтник; *politický*
~ політїчний діятель áбо прáцовник;
kulturný ~ прáцовник културы

pracovn//ý *v řozn. význ.* робóчий, робóтный,
прáцовный; ~ *odev* робїтне облєчїня,
облєчїня на робóту; ~á *obuv* прáцовна
óбув; ~ деñ робóтный день; ~á *doba*
робóтный час; ~á *prestávka* перєрва в
робóті; *všeobecná* ~á *povinnost'* óбща
робóтна повинность; ~á *morálka* робóтна

мораль; ~á metóda метод робóты; ~é podmienky усло́вія áбо догово́реность робóты; byť v ~om pomere робити, ма́ти робóту; ~é normy робóчі но́рмы; ~á sila робóча сила; ~é nástroje інструме́нты робóты, робóтны інструме́нты; ~ proces робóтний процéс; ~ plán план робóты; ~á jednotka робóтний де́нь; ~é právo робóтне пра́во

pracujúci/i' робітник, рóблячий; ~e masy рóблячі ма́сы; ~ ľud рóблячий наро́д

pracujúci/i² -eho *m* робóтник, рóблячий; zvyšovať živoťnú úroveň ~ich звышова́ти ўро́вень жы́вота рóблячих

práček/a -y *ž* пра́чка (*машына*)

pračlovek -a *m* пра́чолові́к, чело́вік першобы́тної о́бщности

práč/ňha -ne *ž*, **práčovi**/ňha -ne *ž* пра́човня ж **pradávatno**¹ *prísl.* прада́вно, да́вным-да́вно, барз да́вно, преда́вно

pradávní/o² -a *s* да́вны ча́сы, незапа́мятны ча́сы

pradávný прада́вний, барз да́вний, да́вно мину́вший

praden/o -a *s* пряди́во, мото́к пряджі

pradiar -a *m* пряджа́рь

pradiar/eň пряди́льна фабрика, пряди́льна; ~ ľanu пряди́льна лья́ноной пряджі

pradiark/a -y *ž* прядя́рька

pradiv/o -y *s* пряджа ж

pragmatický пра́матичный

pragmatik -a *m*, **pragmatist**/a -u *m* пра́маті́к

pragmatizm/us -u *m* пра́маті́зм

prah -u *m* *v rôzn. význ.* по́ріг; překročit ~ пере́кро́чити (че́рез) по́ріг; на ~u smrti на поро́зі сме́рті; ~ vedomia *psych.* на поро́зі усвідо́млі́ня; ~ podnetu *psych.* по́ріг імпу́лзу • otkat' cudzie ~у обива́ти áбо обто́вкова́ти чужді поро́ги; nech si každý len pred svojím ~om zameťá най собі ка́ждый лем пе́ред сво́ім поро́гом позамі́тати, най ка́ждый заобе́рати́ ся сво́їми(а) діла́ми і не лі́зе до чужі́х

prahmot/a -y *ž odb.* перві́чна мате́рія

prah//núť -ne -nú *nedok. kniž.* 1 высы́хати, со́хнути, засы́хати 2 *po čom, kom, za čím, kým bás.* жа́ждати, пра́гнути, барз áбо стра́шні хоті́ти, ба́гнути; ~ne za ním она́ ба́гне за ним

prahorný *geol.* архе́йский

pral/hory -hor *ž pomn. geol.* (*najstaršie geologické obdobie*) архе́йска е́ра

prahový *príd. k prah*

prach -u *m* 1 поро́х *m*; kúdole ~у хма́рky поро́ху; на nábytku ležala vrstva ~u на б́уторі лежа́ла ве́рства поро́ху; uhoľný ~ уго́льный поро́х; kozmický ~ *astron.* ко́змичный поро́х; sopečný ~ вулка́ничный поро́х 2 *obyč. v mn. č. ~y (liek)* поро́шок; hľtať ~у бра́ти поро́шки 3 поро́х; strelný *al.* пу́шný ~ пу́шный поро́х 4 прах, оста́тки *pomn.*; pokoj ~u jeho (jej)! по́кій пра́ху є́го (е́й)! • upadnúť do ~u zabudnutia упа́сти до пра́ху забы́ти

pracháč -a *m* трепа́ч *m* (*на выбива́ня поро́ху з по́кровців i m. n.*)

prachár -a *m* вы́робця (пу́шного) поро́ху

prachár/leň -ne *ž* 1 поро́ховый скла́д 2 поро́ховый заво́д

práchniv/lieť -ie -eju *nedok.* поро́хнаві́ти, гни́ти, тлі́ти; brvná ~eju де́рево поро́хнаві́е

práchnivý поро́хна́вый, згни́тый, ду́пла́вый; ~ strom поро́хна́вый стро́м; ~ klát поро́хна́вый клат, пня́к

práchn/o -a *s* 1 (*práchnivé drevo, huba ap.*) поро́хна́ве де́рево (*ужыва́ть ся i на розкла́да́ня о́гня*) 2 поро́хня́к

prachovka/a -y *ž* ря́нда на утере́ня поро́ху

prachovnic/a -e *ž* (*nádoba na strelný prach*) поро́ховни́ця

prachovlý *príd. k prach:* ~ sneh сніго́вый поро́х; ~é perie пі́рєвий мошо́к

prajazyk -a *m lingv.* прая́зык, язы́к-осно́ва

prajnlý 1 жы́чливый, добро́жычливый, ще́дрый; ~ človek добро́жычливый чо́ловік 2 підхо́дячий, вго́дний, позі́твный; ~é okolnosti підхо́дяча сити́ція

prak -u *m* пра́ща

prakovník -a *m hist.* працѣвник

praktick//ý 1 практичный; ~é cvičenia практичны упражнѣня; ~ život практичный áбо штодѣнный áбо каждодѣнный живот; ~á činnosť практична діяльність; ~á rada практична рада; ~ príklad практичный приклад, приклад з практіки 2 практичный, шкѣловый, практичный чоловік; ~á farba практична фярба; ~é šaty практичне облечѣня • ~ lekár практичный лікарь, терапевт

praktik -a *m* прáктик; je dobrý teoretik i ~ він дѣбрый теорѣтик i прáктик

praktikant -a *m* практикáнт

praktik//ovat' -uje -ujú *nedok.* практиковáти, уживáти в практіці

praktik//um -a *s* практичны упражнѣня, прáктикум; ~ z fyziky практичны упражнѣня áбо прáктикум з фізіки

praktiz//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* 1 прáтиковáти, уживáти в практіці; táto metóda sa u nás dávno ~uje мы дáвно прáктикуѣме áбо уживáме тот мѣтод 2 проходить прáктику, прáктиковáти, быти на практіці; ~ v nemocnici прáктиковáти в шпиталѣ

pralátk//a -y *ž filoz.* первічна матѣрія

prales -a *m* первічний ліс, прáліс

pralink//a -y *ž* чоколадѣвый цукрик (з повнинѣ)

praľud//lia -í *m romn.* прáлюди, першобытны люди

prám -u *m* лемовáня, обрúба

pramálo *prisl. expr.* барз máло

pramať *kniž. p.* прámatka

pramatk//a -y *ž* прарѣдич, прáмáтка, прáмáма, прáмáтирь ж

prameň -a *m* 1 студник, жрідло; liečebný, minerálny ~ лічѣве, мінерáльне жрідло; pramene rieku жрідла ріки 2 жрідло с; ~ sivých vlasov жрідло сивых вѣлосів 3 *preu.* жрідло; ~ príjmov жрідло выносів; ~ poznania жрідло познáня 4 документ, матѣріál; historické pramene історічны докумѣнты

pramenist//ý, pramenit//ý жрідлѣвый, студниковый; ~á voda жрідлѣва вода

pramen//it' -í -ia *nedok.* брáти зачáток (o ríki *m. n.*)

pramenn//ý 1 жрідлѣвый; ~á voda жрідлѣва вода 2 оригінальний; študovať ~ materiál штудувати оригінальний матѣріál, робити на оснѣві оригіналів 3 *odb.* оперáчий ся на оригіналы (o kniži, stamí i *m. n.*)

pramic//a -e *ž* деревяна лѣдька

pramien//ok -ka *m* 1 жрідло 2 течія, стрúйка; ~ krvi стрúйка крѣви

pranier -a *m hist. preu.* стѣп гáньбы, ганѣбный стѣп; na námestí stál ~ на площáдці стояв стѣп гáньбы • vystaviť al. postaviť niekoho na ~ постáвити дакѣго к ганѣбному стѣпу, постáвити дакѣго к стѣпу гáньбы

pranier//ovat' -uje -ujú *nedok. koho* 1 *hist.* ставяти к ганѣбному стѣпу кѣго 2 *preu.* выставляти на гáньбу кѣго

pranostik//a -y *ž* прогнѣза (погѣды), предповідáня

praobyvateľ//í -ía *m* корінный жытель; ~lia Ameríky корінны жытелі Америкы

praobyvateľstv//o -a *s hromad.* корінне жытельство, корінны жытелі

praot//ec -са *m* прáдѣдо, прáотѣць, прарѣдич, дáвный прѣдок

prápor -a *m* 1 *voj.* прáпор 2 зáстава

práporčík -a *m* старшына

práporný *voj.* прапорѣвый

prapôvod -u *m kniž.* 1 походжѣня, выникнення 2 першопричина; пѣршый зачáток

prapôvodn//ý першообщѣнный; ~á spoločnosť першообщѣнна общность

praprčín//a -y *ž* першопричина

prarodič -a *m* прарѣдич *m*

pras//a -aťa *s* 1 пáця, свиня; chov ~iat ховáня áбо выкорм пáцят áбо свинь; seckové ~ цѣцькѣве пáця 2 *vulg.* свиня • mať sa ako ~ v žite máti ся як свиня в жыті

prasací свиньский

prasacin//a -y *ž* 1 свинина 2 (*neslušné konanie*) свинство

prasačin/lec -са *m*, **prasačnik** -а *m* куча ж
prasiatk/o -а *s* пацяцко

pras/liť sa -і са -іа *sa nedok.* поросити ся

prask, **prásk** *čit.* тріск, бух, бац, праск

prask/at' -á -ajú *nedok.* 1 праскати, пукати;
mozole ~ajú мозолі праскають, stena
~á стіна праскать 2 праскати, тріщати;
raždie pod nohami ~á галўзя тріщить або
праскать під ногами

prásk/at' -а -ajú *nedok.* бұхати, праскати,
лұскати; ~ dvermi бұхати дверями; ~
bičom праскати або пукати бато́гом; ale ti
to (bič) ~a! але тобі (баті́г) праскать або
лұскать!

prasklin/la -у ž прасклина; ~ v stene
прасклина в стіні

prasknut/ý праскнутый, пукнутый; ~ hrniec
праскнутый горнець; ~é sklo праскнуте
скло; ~ vred пукнутый ве́ред

prask/núť -не -nú *dok.* 1 праскнути, дати
прасклину; struna ~la стру́на праскла;
vodovodná rúra ~la водово́дна ру́ла
праскла або дала прасклину 2 праскнути,
пукнути, бұхнути; ~ol výstrel праскнув
выстрі́л; ~ dvermi бұхнути дверями 3 *expr.*
упа́сти, звалити ся 4 *čo, čím expr.* шма́рити

praslen -у/-а *m bot.* вироста́ня листі́в,
кві́тів, кона́риків в е́днaкій ви́шці (о́коло
о́су)

praslic/la -е ž куде́ля • potomok по ~і *hist.*
потомо́к по же́ньській лі́нії

prasličk/la -у ž *bot.* куді́лка, праслі́чка

praslovancin/la -у ž прасла́вяньський я́зык

praslovanský прасла́вяньський

prasnic/la -е ž порося́чка, поро́сна свиня,
свиня́тка

prastar/lý праста́рый, старода́вний;
~é časy старода́вны часы; ~á budova
старода́вна або барз ста́ра будова; ~á
kultúra старода́вна култу́ра

prašan -у *m šport. slang.* сы́пкий сні́г

prašin/la -у ž коро́ста (ко́жна хвороба,
обыча́йні у ві́ряти)

praší/liť -і -іа *nedok.* 1 поро́шити, підни́мати
по́рох 2 *čo* ви́бивати *што*, ви́бивати

(по́рох) *із чо́го*; ~ koberec выпоро́шувати
або ви́бивати по́кровець або кобе́рець 3
expr. уті́кати, біжа́ти, убі́зкнути *hovor.*

praší/liť sa -і са -іа *sa nedok.* поро́шити ся,
підни́мати ся (о по́роху) • beží, len sa tak
~і бі́жють, лем за ним поро́шити ся

prašiv/lec -са *m* 1 вшы́вавець 2 (*nádvka*)
нічо́мник, паску́дник

prašiv/iet' -іе -еју́ *nedok.* завшы́вавати

prašivý вшы́ва́вий, завшы́вавене́ый;
мізе́рний; злий, недо́брий; ~ pes
вшы́ва́вий або злий пес

praškovit/ý поро́шковитый; ~é hmoty
поро́шковиты мате́ріа́лы

praškov/ý поро́шковый; ~é mydlo
поро́шкове мы́дло; ~ sukor поро́шковый
цу́кер

prašnatý p. prašný

prašnic/la -е ž *bot.* поро́ховка

prašnik -а *m bot.* поро́шник

prašn/ý поро́шний; ~á cesta поро́шна
доро́га

praší/ok -ку *m* поро́шок; ~ proti boľeniu hlavy
поро́шок од бо́ліня го́ловы; uspávacie
~ky поро́шки на заспа́вaня; ~ky na pranie
поро́шки на ра́йба́ня; ~ky do pečiva
поро́шки до ті́ста

praší/tat' -ті -тіа *nedok.* праскати,
попрасковати; тріщати; v peci praská
drevo в пе́чці праска́ть де́рево

praší/liť -і -іа *dok. expr.* 1 *koho* уда́рити,
бұхнути, трі́снути; ~ niekoho po hlave
бұхнути да́кого по го́лові 2 *čo, čím*
шма́рити, швы́рнути

prat' perie perú *nedok.* пра́ти, ра́йбати; ~
bielizeň, košelu пра́ти білі́зну, сорочку

pral/tat' -се -су́ *nedok. expr.* 1 прятати;
скрива́ти, схововати 2 *koho, čo* вигана́ти,
гна́ти

pral/tat' sa -се са -су́ *sa nedok.* прятати ся,
іти, одходи́ти, поберати́ ся, страти́ти ся
• prас sa mi z očí! пряч ся або стра́ть ся
мі з очей; neprасе sa do kože не вмі́щати
ся до ко́жы, він ходи́ть на го́лові, він барз
роспу́щеный; neprасе sa mu to do mozgu

al. do hlavy не знати то́то порозуміти, то́то ёму́ не укла́дати ся до го́лови

právák -а *m* правак (хто ро́бити гла́вні пра́вов руко́в)

pravd//a¹ -у *ž* **1** пра́вда; істи́на; *hovoriť*, *povedať* ~у говори́ти, пові́сти пра́вду; *objektívna* ~ *filoz.* объекті́вна істи́на; *trpká*, *krutá* ~ терьпкá а́бо гірькá пра́вда; *je v tom kus ~у* в ті́м є ку́щіцько пра́вды; *ak mám povedať ~у*, *neráči sa mi to* попра́вді пові́сти, ми то́то не любі́ть ся; *máte ~у* *máte* пра́вду **2** пра́вда, спра́вдливосť *ж*; ~ *je na vašej strane* пра́вда є на ва́шім бо́ці; *biť sa za ~у* би́ти ся за пра́вду а́бо спра́вдливосť • *dať niekomu za ~у* полаго́дити ся з да́ким, при́знати да́цію пра́воту; *na môj ~у!* на́мой пра́вду!; ~ *oči kole [prísl.]* пра́вда о́чі ко́ле

pravda², **pravdaže** *časť.* пра́вда; *ja som, ~*, *o tom nevedel я*, пра́вда, то́то не зна́в а́бо *o ті́м не зна́в; ~*, *to nie je správne* пра́вда, то́то є неспра́вни

pravdepodobný правдіподо́бный, мо́жний

pravdiv//ý правдивый, істи́нный, ві́рный; ~é *správu* правдивы ві́сті

pravdovravný правдивый; ~ *človek* правдивый чо́ловік

pravdúci: *právda-pravdúca* насу́щна пра́вда

práve **1** *prísl.* як раз, лем што; ~ *prišiel він* лем што пришо́в **2** як раз, пра́ві; ~ *teba potrebujem* те́бе як раз ми трéба, пра́ві ти ми потрі́бный; ~ *to ma zaujíma* пра́ві то́то ме́не інтересу́є **3** *časť. (s ukazovacími zámenami)* же, як раз, пра́ві; ~ *taký* та́кий же, пра́ві а́бо як раз та́кий; ~ *toľko* ті́лько же, як раз ті́лько

pravek -и *m* доісто́річны а́бо першо́бытны часы

pravek//ý першо́бытный, правіко́вый, прада́вный; ~é *zvieratá* прада́вны зві́рята

pravíc//a -е *ž* **1** пра́ва ру́ка; *podat' niekomu ~у* пода́ти да́кому ру́ку **2** пра́вый бі́к а́бо пра́ва сторо́на; *sedel jej po ~і* він сиді́в по пра́вій ру́ці од не́й, він сиді́в спра́ва од не́й **3** *polit.* пра́ве кры́ло, пра́ви́ця

pravícov//lý *polit.* пра́вый; ~і *socialisti* пра́вы со́ціалі́сты

pravičiar -а *m* *polit.* пра́вый

pravičiarsk//y *polit.* пра́вый; ~а *úchylka* пра́ве одкло́ні́ня

pravideln//ý **1** ре́гула́рный, спра́вный; ~ *spôsob života* спра́вний спо́соб жы́вота; ~é *autobusové spojenie* ре́гула́рне авто́бусове спо́їня; ~ *dych* є́дна́ке ды́ха́ня; ~ *ter* є́дна́кий пу́лз **2** рівно́мірний, сі́метрíчний; ~é *črty tváre* сі́метрíчны рисы тва́ри; ~ *profil* спра́вний про́фі́л; ~ *kvet bot.* сі́метрíчний кві́ток; ~ *mnohouholník mat.* рівно́мірний мно́гоу́го́лник

pravidl//o -а *s* пра́вило; ~а *slušnosti* пра́вила слу́шности а́бо га́ла́нтности; ~а *života* пра́вила а́бо при́нци́пы жы́вота; *gramatické, aritmetické* ~а гра́маті́чны, арі́фме́ті́чны пра́вила • *výnimka* *potvrzuje* ~ одхы́лі́ня *potvrďuje* пра́вило

právitk//o -а *s* лі́нійка; *logaritmické* ~ *mat.* ло́га́рі́тмі́чна лі́нійка

pravlas//ť -ті *ž* праотчі́зна

právnick//ý ю́риді́чний; ~а *fakulta* ю́риді́чна фа́ку́лта; ~а *osoba práv.* ю́риді́чна о́соба

právničk//a -у *ž* **1** ю́рі́стка **2** *hovor.* сту́де́нтка ю́риді́чної фа́ку́лты

právnik -а *m* **1** ю́рі́ст **2** *hovor.* ю́рі́ст, сту́де́нт ю́риді́чної фа́ку́лты

pravnúča -ľa *s* пра́внучка; пра́внук

pravnučk//a -у *ž* пра́внучка

pravnuk -а *m* пра́внук

právny *pravový*, ю́риді́чний; ~ *zástupca* а) *advokát*; б) ю́рі́ст-конзу́лта́нт; ~е *normy* *pravový* но́рмы; ~ *poriadok* *pravový* по́рядок

práv//o -а *s* *v rôzn. význ.* ~ на пра́цу, на *oddych* пра́во на ро́боту, на одпо́чинок а́бо на одды́х; *mať ~* на не́що ма́ти пра́во на да́штó; *občianske* ~а жы́тельскы пра́ва; *politické* ~а полі́ті́чны пра́ва; *volebné* ~ воле́бне пра́во, пра́во во́лоти; *hlasovacie* ~ пра́во голо́сованя́; ~ *sebaurčovacie* ~ пра́во на самоопре́ді́лі́ня а́бо само́вызна́чі́ня; ~ *veta práv.* пра́во ве́та; *pracovné, trestné*,

civilné ~ práv. робоче, кárне, цивільне
 právo; medzinárodné ~ práv. міжнародне
 právo; študovať ~a штудувати на юридичній
 факульті, штудувати právo • stanné ~
 воєнська ситуація; незвичайна ситуація;
 ste v ~e máte právo

právom 1 *prisl.* правом, по праву; túto
 budovu považujú ~ za najkrajšiu v meste
 тоту будову правом поважають за
 найкращу в місті 2 *predl. s 2. p.* по праву
 ко́го чо́го; ~ silnejšieho по праву міцнішого

právomoc -i ž компетенція; правомірність;
 súdna ~ компетенція суду; ~ komisie
 правомірність комісії

pravopis -u *m lingv.* правопис, орфографія
pravopisn/ý правописний, орфографіч-
 ний; ~á chyba орфографічна хыба;
 ~á reforma рефóрма орфографії або
 правопису

právoplatný маючий силу закону, законний,
 дійсний; ~ rozsudok законне рішення суду;
 ~ dedič законний наслідник

pravosláv/lie -ia *s cirk.* православіє c
pravoslávni/ý православний; ~a cirkev
 православна церьков, православний
 храм

pravos/lt' -ti ž автентичність; ~ rukopisu
 автентичність рукопису

pravosúd/lie -ia *s* судництво

pravot/la -y ž *hovor. zastar.* правотá, судный
 спор

pravotár -a *m hovor. zastar.* адвокат
pravot/lt' sa -í sa -ia sa *nedok. zastar.*
 правотити ся, судити ся, тягати ся

pravotočivý: ~ závit *tech.* правокрутячий
 závit; ~ smer otáčania turbíny *tech.* праве
 кручиня турбіны

pravouhlý *geom.* прямоугólnый; ~
 trojuholník прямоугólnый триугólnик

pravouholník -a *m geom.* прямоугólnик

pravoverný правовірний

prav/lý 1 *v rôzn. význ.* правый; ~á ruka, noha
 права рука, нога; ~ breh rieky правый
 берег ріки; ~é kridlo праве крыло або
 правый фланг; ~á úchylka *polit.* праве

одхыління 2 оригінальний, (о)правдивый,
 дійсний, нефалшовавый; to je jeho ~é
 meno тотó є єго дійсне мéно; ~ hodváb
 дійсний або нефалшовавый гáдвab; ~á
 príčina niečoho оправдива причíна дачóго
 • ~ zlomok *mat.* правдива дроб; ~ uhol
mat. прямой угол; byť ~ou rukou niekoho
 быти правов рукóв дакóго; ukázať svoju ~ú
 tvár указáти сво́ю оправдиву або дійсну
 тварь; ukázať niečo v ~om svetle указáти
 даштó в дійснім світлі; v ~om zmysle slova
 в прямім смислі слóва; na ~é poludnie
 акуратні на правé полудне; byť ~ opak
 niekoho быти прямов протіволéжностéв
 дакóго; byť na ~ej ceste стояти на справнйй
 дорóзі; má srdce na ~om mieste мать або
 у нéго дóбре сéрдце, він дóбрый чоловiк

prax -e ž 1 прáктика, діяльність; spájať teóriu
 s ~ou спóєвати теорію з прáктиков; uplatniť
 niečo v ~i поужити даштó в прáктиці,
 увéсти даштó до живóта; nemám v tom ~
 я не мам в тiм прáктику; výroná ~ študentov
 вырóбна прáктика штудéнтiв 2 стаж m; má
 veľkú vedeckú ~ він мать великий стаж
 нау́чной робóты • taká je ~ taká прáктика,
 так робить ся

prázdninový канікулóвый

prázdn/iny -in ž *romn.;* канікулы *romn.;*
 polročné *al.* зимné ~ зимны канікулы;
 veľké *al.* letné ~ літні канікулы; ísť niekam
 на ~ ити да́гдé на канікулы; divadelné ~
 театрáльны канікулы

prázdn/o 1 -a s пустый або порóжній
 прóстіп, пустотá

prázdnosť *prisl.* порóжнє, пýсто

prázdnosť/la -y ž пустотá; duševná ~ *pren.*
 душéвна пустотá, пустотá в душi

prázdn/ý 1 пустый *aj pren.;* порóжній; ~
 pohár порóжній пóгар; ~a izba порóжня
 або пустá iзба; ~ človek пустый чоловiк
 2 пустый, порóжній; ~e reči пусты або
 порóжні рéчі або бiсiды; ~ život пустый
 або порóжній живот • prísť s ~ymi rukami
 прийти з порóжніми(a) рука́ми; mlátiť
 ~u slamu дарéмні говорити, молотити

порожню солóму, перелива́ти з пу́сто́го до порожне́го; ~ sud najviac hučí porožína bóčka найве́ще гучи́ть

praženic//a -e ž яшніця

pražiar//eň -ne ž пражарня; ~ kávu пражарня кавы

praž//it' -í -ia *nedok.* 1 пражыти, выпражовати; ~ mäso выпражовати мясо; ~ kávu пражыти або выпражовати каву 2 *tech.* выпалёвати; ~ rúdu выпалёвати руду 3 (*o slínku*) *hovor.* опалёвати, печі, палити

pre *predl.* so 4. p. 1 про, із-за, за ра́ди, наслідком чо́го; *pre* zlé ročiasie про злу погóду; *pre* chorobu про хворóту, наслідком хворóты; *pre* hluk ніч перо́чуť наслідком гуча́ня ніч не чу́ти; *odsúdený pre* krádež одсудже́ний за кра́деж 2 про, для ко́го, чо́го; *kniha pre* deti книга для діте́й; *priniesol som to pre* teba я то́то приніс про те́бе; *nechaj si to pre* seba оха́б то́то про се́бе, нікому о тім не гово́рь • *pre* chorobu *zatvorené* про хворóту за́пє́рто, із-за хворóты за́пє́рто; *pre* *inventúru* *zatvorené* наслідком інвє́нтуры за́пє́рто; *pre* ніч за ніч про ніч за ніч, а́ни за што, а́ни про што

preambul//a -y ž *práv.* преамбу́ла

prebád//at' -a -ajú *dok.* дослі́дити; перештудова́ти, переві́рити

prebal//it' -í -ia *dok.* перевити, перепеленкова́ти; ~ dieťa перевити або перепеленкова́ти ді́тину

prebár//at' -a -ajú *nedok.* прола́мовати (*lúď i m. n.*)

prebár//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* прола́мовати ся (*o leđi i m. n.*)

prebásn//it' -í -ia *dok.* 1 передати до стихо́вой фо́рмы 2 перевести в стихах

prebden//ý перебді́тий, бесспанко́вий, прове́сти без спа́ння; ~á пос бесспанко́ва ніч

pre//bdiet' -bdie -bdejú *dok.* перебді́ти; прове́сти ніч без спа́ння; ~ niekoľko посі не спа́ти або перебді́ти да́кілько но́чєй

prebeh//at' -á -ajú *dok.* 1 (*istý čas*) перебі́гати; ~ celý deň перебі́гати ці́лий де́нь 2 обі́гати; ~ celé mesto обі́гати ці́ле мі́сто

prebehlík -a *m* перебі́жник

prebeh//núť -ne -nú *dok.* 1 перебі́гнути, перебі́жати; ~ cestu перебі́гнути че́рез до́рогу; ~ desať kilometrov перебі́жати де́сять кіломе́трів 2 перебі́гнути, перегля́нути; ~ očami перебі́гнути оча́ми 3 (*o čase*) перебі́гнути, перелє́тіти 4 пере́йти, мину́ти; *diskusia ~la úspešne* ді́скусія пере́шла успі́шні 5 перебі́жати, пере́йти на бі́к проті́вника • *mráz mu ~ol*, *zimomriavky mu ~li* по теле *ať.* по хрб́те мо́роз є́му перебі́гнув по хырбе́ті або по ті́лі, є́му му́рянки перебі́гли по ті́лі або по хырбе́ті

prebeh//ovat' -uje -ujú *nedok.* перебі́говати, бі́гати

preber//at' -á -ajú *nedok.* 1 перебе́рати, сорті́ровати; ~ ovocie, zemiaky перебе́рати ово́чину, банду́рки 2 посу́джувати, заобе́рати ся, розобе́рати, аналі́зовати; ~ nejakú otázku посу́джувати або розобе́рати дая́кий во́про́с 3 (*v škole*) прохо́дити, перебе́рати; *čo teraz ~áte z matematiky?* што ви тепе́рь прохо́дите або перебе́рате з матема́тики? 4 **preberat'** (si) перебе́рати, быти переберчи́вим, вибе́рати (со́бі) (*v iđli i m. n.*) 5 при́нимати, бра́ти, перебе́рати; ~ úrad при́нимати або перебе́рати у́ряд; ~ velenie при́нимати на се́бе кома́ндова́ня; ~ zodpovednosť за не́що бра́ти на се́бе одпо́відно́сть за да́штó 6 перебе́рати, перевзя́ти *dok.*; ~ skúsnosť перебе́рати о́пыт 7 *hovor.* перебе́рати; ~ po klávesoch, strunách перебе́рати по клавіату́рі, по стру́нах 8 кресити, приво́дити к со́бі

preber//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1 при́ходити ку со́бі; ~ sa so spánku пробу́джувати ся, збу́джувати ся, перебе́рати ся 2 *v čom* гра́бати ся, ры́ти ся; ~ sa v listinách гра́бати ся в папі́рях

prebieh//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*cez ulicu ap.*) перебіра́ти 2 (*o ceste ap.*) переходи́ти 3 перебіга́ти, переходи́ти на drúгий бік проти́вника 4 проходи́ти; *diskusia ~a* роко́же диску́сія прохо́дить спо́кійні

prebijaný *expr.* выби́тый, рафіно́ваний, хі́трый, префіка́ний; ~ *človek* рафіно́ваний чоло́вік

prebij//ať -a -ajú *nedok.* 1 пробива́ти; ~ *otvor* пробива́ти о́твір 2 *kart. slang.* кры́ти, перебити; ~ *eso tromfom* перебити ту́за трóмфом

prebij//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пробива́ти ся

pre//biť -bije -bijú *dok.* 1 пробити; ~ *otvor*, *dieru* пробити о́твір, ді́рý 2 *kart. slang.* перебити; ~ *eso tromfom* перебити ту́за трóмфом

pre//biť sa -bije sa -bijú sa *dok.* пробити ся; ~ *sa z obkľúčenia* пробити ся з обклю́чення

prebitý *p. prebijaný*

prebles(k)/núť -ne -nú *dok.* переми́гнути, мі́гнути, блиснути; *tvárou mu ~ol úsmev* тва́рeв є́му мі́гнув а́бо блиснув у́смів

prebod//núť -ne -nú *dok.* проколо́ти, пропи́хнути; ~ *dýkou* проколо́ти ді́ков

preboha *cit.* пребо́ра; ~, *čo sa ti stalo?!* пребо́ра, што з тобо́в (ста́ло ся)

preboj//ovat' -uje -ujú *dok.* *čo* выбо́євати, проса́дити, пере́мочі *што*, доби́ти ся зді́йснення чо́го, ~ *návrh* проса́дити про́позицію

preboj//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* пере́йти з бо́єм, пробити ся; ~ *sa cez front* пробити ся че́рез лі́нію фрóнта

prebojováv//ať -a -ajú *nedok.* *čo* проводи́ти *што*, насто́євати *на чім*; доби́вати ся (реаліза́ції) чо́го

prebojováv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* пробива́ти ся

prebor//líť -í -ia *dok.* проломити; ~ *hrádzu* прорва́ти а́бо перетóргнути пере́горо́ду

prebor//líť sa -í sa -ia sa *dok.* проломити ся; *ľad sa pod ním ~il* ле́д під ним проломив ся

pre//brať -berie -berú *dok.* 1 перебра́ти, россорти́ровати; ~ *zemiaky, ryžu* перебра́ти банду́рки, рі́жу 2 посуди́ти, розобра́ти, проаналі́зовати; ~ *nejakú otázku* розобра́ти дая́кий вопрóс 3 (*v škole*) перебра́ти; *zo slovenčiny sme už ~brali celú látku* зо слова́цького язы́ка мы перебра́ли уж ці́лий учéбний мате́ріал 4 при́яти, взяти; ~ *zodpovednosť* за не́що взяти на се́бе одпо́відність за да́штó 5 привéсти се́бе к па́м'яті 6 *hovor.* перебра́ти, заве́лe выпити а́бо з́йти

pre//brať sa -berie sa -berú sa *dok.* перебра́ти ся, при́йти к со́бі; ~ *sa zo spánku* перебра́ти ся, збу́джовати ся

prebrk//núť -ne -nú *dok. expr.* переми́гнути, перебі́гнути, перелеті́ти

prebrod//líť -í -ia *dok.* пере́йти брóдом; ~ *rieku* пере́йти рі́ку брóдом

prebud//líť -í -ia *dok.* 1 збудити, пробудити 2 (*vyrušiť, vytrhnúť*) выторгну́ти, вы́рушити, вы́вести, вы́манити; *z tejto strnutosti ma ~ili jeho slová* є́ро сло́ва ме́не вы́вели з то́го затерпкн́у́тя 3 *pren. (city ap.)* пробудити, вы́кликати

prebud//líť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 пробудити ся, збудити ся; ~ *sa zo spánku* збудити ся (зо спа́ня) 2 *pren. (o citoch ap.)* пробудити ся, збудити ся, перебра́ти ся зо спа́ня; появи́ти ся, ука́зати ся

prebud//lovat' -uje -ujú *dok.* перебудова́ти

prebúdz//ať -a -ajú *nedok.* 1 будити, пробуджовати 2 (*vyrušovať, vytrhávať*) перебра́ти ся зо спа́ня, вы́рушовати, вы́водити 3 *pren. (city ap.)* пробуджовати, вы́кликати

prebúdz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 перебра́ти ся, збуджовати ся, пробуджовати ся, ука́зовати ся

prebúr//ať -a -ajú *dok.* пробу́ряти (*стíну*)

prebytočný звы́шний, звы́шний, надмі́рний

prebyt//ok звы́шок; *poľnohospodárske ~ky* звы́шки сельскогосподарьскы́х проду́ктів

prebýv//ať -a -ajú *dok. kniž.* перебива́ти, жы́ти; *vrchy, kde ~a krásavica* го́ры, де

перебывають або ж як красавиця; в його
 srdci ~а сила в його серці перебувають
 велика сила, у нього могутнє серце;
 miesto ich ~ania їх місце перебування

precedens -u *m práv.* прецедент *м*

preced//it' -і -іа *dok.* процідити *aj pren.*; ~
 mlieko процідити молоко; ~ niečo cez zuby
pren. процідити дещо через зуби

precen//it' -і -іа *dok.* переоцінити, задость
 високо оцінити; ~ svoje sily переоцінити
 свої сили

preceň//ovat' -uje -ujú *nedok.* переоцінювати,
 оцінити (за)дсть високо

precest//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 обйти,
 перепутувати, перейти; ~oval celú krajinu
 обйшов, перепутував цілу країну 2
 перейти, бути в дорозі; ~oval celý deň він
 був в дорозі або перепутував цілий день

preciedz//at' -а -ajú *nedok.* 1 (*čaj, mlieko*)
 проціджувати, цідити 2 *pren.* цідити
 (через зуби)

precipitát -u *m chem.* преципітат

preciten//ý проникнутый чутвом,
 прочувствованный; ~é slová прочувство-
 ваны слова

precit//it' -і -іа *dok.* прочувствувати; зажити,
 позаживати

precitliven//ý дость чутвувачий, розмаз-
 наний; ~á žena дость або надмірні
 чутвувача жінка; ~á rokočka чутвувача
 кожа

precit//núť -не -nú *dok.* збудити ся,
 пробрати ся зо спання, прийти ку собі; ~ zo
 spánku пробудити ся; ~ z mdlôb прийти ку
 собі, чути ся ліпше

precizn//ý *kniž.* акуратний, акурат такий,
 пунктуальний, точний; ~а odpoveď акурат
 така відповідь

preciz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* уточняти/
 уточнити, шпеліфікувати

precil//it' -і -іа *dok.* процілити, рубати ціло

precvič//it' -і -іа *dok.* 1 проробити,
 пророблювати, поупражнити; ~ prebratú
 látku проупражнити перебраний (в школі)
 матеріал 2 зробити тренування упражня, поупражнити;

поупражнити; ~ brušné svaly поупражнити
 свалы бріха або брішны свалы

preč prisl. 1 гет; utekať ~ утікати або
 біжати гет; odíť ~! одийд гет!; musím
 odíť! ~ я мұшу одийти одты (гет) 2
 гет, долів; ~ s vojnovými podpaľmi!
 долів з підпалчми війны! • má tridsať
 ~ ёмұ (ей) минуло тридцять, ёмұ (ей)
 около тридцять; hodina je už ~ година уж
 перешла; sú dve (hodiny) ~ уж по другій
 (години); kufoť je ~ кұфер стратив ся або
 пропав; je celý ~ (od toho) *hovor.* він цілий
 взрушений (од того)

prečerp//at' -á -ajú *dok.* 1 перечерпати,
 перелляти; ~ naftu do cisterny
 перечерпати нафту до цистерны 2
 минути, витратити, вычерпати; ~
 finančné prostriedky перечерпати пінязі;
 ~ plánované množstvo перечерпати
 заплановану кількість (чого)

preče//sať -še -šú *dok.* причесати; ~ si vlasy
 причесати ся

prečiark//núť -не -nu *dok.* перечеркнути,
 вычеркнути

prečin -u *m* преступок, провинія

prečisl//ovat' -uje -ujú *dok.* перечислювати,
 перенумеровати, змінити числювання
 або нумеровання; ~ posledné stránky
 перечислювати послідні сторінки

prečist//it' -і -іа *dok.* прочістити

prečist//ovat' -uje -ujú *nedok.* прочіщати,
 прочіщувати

prečít//at' -а -ajú *dok.* прочітати, перечітати;
 ~ knihu, povinu прочітати книгу, новинку

prečk//at' -á -ajú *dok.* вычекати; ~ dážd'
 вычекати поқы не перестане падати;
 museli sme tam ~ do rána мы мұсили там
 вычекати до рана

prečniev//at' -а -ajú *nedok.* чо, cez чо
 тырчати, выступати, высувати ся над чим

prečo zám. prisl. чом, нашто; ~ si odišiel?
 чом ты одйшов?; ~ tam ideš? чом ты там
 идеш? • mať ~ *hovor.* мати причину; nemať
 ~ *hovor.* не мати причину; každé ~ má svoje
 preto [*prisl.*] шытко мать свою причину

pred, predо *predl.* I *so* 7. *p.* 1 *péred* кым, чім; *stát' ~ domom* стояти *péred dómom* 2 *péred* чім, до чого; ~ *obedom* *péred* обідом, до обіда; ~ *odchodom* *péred* одийджінєм, до одийджія; ~ *revolúciou*, *vojnou* *péred* революцієв, війнов; до революції, до війны; ~ *rokom, mesiacom, týždňom* *péred* роком, місяцєм, тыжднєм; рік, місяць, тыждень *tómu náзад* 3 *при кім*, *péred кым*; ~ *svedkami* *при свідках/пéred* свідками; *nechcem o tom hovoriť ~ deťmi* я не хóчу о тім *бісидовати/говорити* *péred* дітми *áбо* *при дітях* 4 (*ako rekcia slovíes*) *од чого al. sa prekladá* 2. *pádom bez predl.*; *utekať ~ niekým* утікати *péred* даким *áбо* *од дакого*; *skrývať niečo ~ niekým* *скривати* *даштó* *péred* даким; *chrániť ~ dažďom* *хранити* *péred* дождом; *mať strach ~ niečím* *бояти ся* *дачого*; *hanbiť sa ~ niekým* *ганьбити ся* *péred* даким, *ганьбити ся* *kóго* II *so* 4. *p.* *péred кым, чім*; *vyšiel ~ dom* *вышов* *péred* дім; *він* *вышов і застáвив ся* *кóло* *дóму áбо* *péred* *дóмом*; *hladiť ~ seba* *позерати* *péred* сéбе; *prestúpiť ~ niekoho* *предстúпити* *péred* дакого

predaj -а *m* *прóдай*, *продавáня*; ~ *obuvi*, *nábytku* *продавáня* *óбуви*, *заряджіня*; *dom* *je na ~ дім* *прóдавать ся*, *дім є на прóдай*; *má na ~ med*, *jablká* *він* *прóдавать áбо у нёго* *мож купити мед, ябка*

predaj//ňa -не *ž* *склеп*, *óбход*; ~ *kníh* *книжний* *склеп*; *rojazdná ~* *автосклéп*; *vedúci ~не* *завідуючий* *склéпу*

predajni//ý *продáйный* *aj pren.* ~а *cena* *продáйна* *цiна*; ~ *človek* *продáйный* *чоловік*; ~а *láska* *продáйна* *любóв*

predák -а *m* 1 *polit.* *лiдер* *m* 2 (*vedúci pracovnej skupiny*) *завідуючий* *m* 3 (*človek s význačným postavením*) *вызначна* *осóба*

pred//at' -á -ajú *dok.* *продати* *aj pren.*; ~ *dom* *продати* *дім*; ~ *koňa* *продати* *коня*; ~ *svoju vlasť* *продати* *свою* *отчiзну* • ~ *za misu šošovice bibl., kniž.* *продати* *за* *миску* *лёнчи*

predavač -а *m* *прóдавач*

predavačk//a -у *ž* *прóдавачка*

predáv//at' -а -ajú *nedok.* *прóдавати* *aj pren.* **predávк//ovat'** -uje -ujú *dok.* *передавакóвати*, *дати дость* *вékшу* *давкy*; ~ *liek* *передавакóвати* *лiк*, *дати* *лiку* *вéце*, *як трéба*

predbeh//núť -не *nú dok.* *передбiгнути*, *опередити* *aj pren.*; *auto nás ~lo* *áвто нас передбiг(ну)ло*; ~ol *ma s odpoveďou* *він передбiгнув нас з óдповiдéв*

predbežn//ý *попередний*; ~ *rozpočet* *попередний* *розрахóнок*; ~ *výskum* *попередне* *дослiджованя*; ~é *vyšetovanie* *попередний* *выслух*; *podľa ~ých údajov* *за* *приблизными(а)* *дáными*; ~а *zmluva* *попередний* *дóговóр*

predbieh//at' -а -ajú, **predbeháv//at'** -а -ajú, **predbeh//ovat'** -uje -ujú, **predbehúv//at'** -а -ajú *nedok.* *передбiговати*, *обiговати*

predcvič//ovat' -uje -ujú *nedok.* *šport.* *укáзовати* (*рiмнastичны* *упражнiня i m. n.*); ~ *prostné* *укáзовати* *вóльны* *упражнiня*

predčasn//ý 1 *предчáсный*, *завчáсный*; ~é *závery* *предчáсны áбо* *поспiхáючі* *выводы*; ~а *smrť* *предчáсна* *смерть*; ~ *pôrod lek.* *предчáсне* *порóджiня* 2 *завчáсный*; ~é *splnenie plánu* *завчáсне* *сповнiня* *плáну*

predčít//it' -í -ia *nedok.* *koho, čo v čom* *перевышовати* *kóго, што в чiм*, *мáти* *выгóду* *péred кым в чiм*

predčit//at' -а -ajú *nedok.* *чiтати* *нагóлос* (*голóсно*)

predčitateľ -а *m* *чiтáючий*, *чiтáтель*

predčítovat' *p.* **predčítat'**

preddav//ok -ku *m* *зáлога*, *зadátok*; *dostať ~* *на honorár* *достáти* *зáлогу* *на* *гонорáп*

preddom//ie -ia *s* *прóстiр áбо* *учáсток* *péred* *дóмом*

predebat//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 *посудити*; ~ *nový návrh* *посудити* *новый* *проект* 2 *проговорити*, *прóдебатовáти*; *priatelja ~ovali celú noc* *приятелi* *прóдебатовáли* *цiлу* *нiч*

predel, priedel -и *m* *гранiця*, *мédжа*

predel//it' -í -ia *dok.* переділити, розділити (на *dvě* часту); ~ izbu závesom переділити ізбу záвсом

predeň 4. *p. zám.* on, ono *s predl.* пред перед ним

prederav//it' -í -ia *dok.* продіравити

predesen//ý перестрашений, выстрашенный, настрашенный; ~é dievča перестрашене дівча; ~é oči настрашены оči

predes//it' -í -ia *dok.* перестрашыти, навести страх, настрашыти

predestinác//ia -ie *ž cirk.* предопреділіня

predestin//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. kniž.* предопреділяти/предопреділити

predfeudálny дофеодалный

predhãñ//at' -a -ajú *nedok.* предбіговати, предстиговати, обіговати

predhãñ//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* предбіговати ся, предстиговати ся, обіговати ся

predhistór//ia -ie *ž* предісторія; ~ ľudstva предісторія людства

predhistorick//ý доісторичный, предісторичный; ~á doba доісторичный період

predhon//it' -í -ia *dok.* обогнати, перегнати, випередити

predhor//ie -ia *s* предгоря; ~ia Karpát предгоря Карпат

predhorský предгорьський

predhovor -u *m* вступне слово

predhráv//at' -a -ajú *nedok. (na klavíri)* програвати (указовати, як тріба грáти)

pred//hriat' -hřeje -hřejú *dok. tech.* підогріти, пригріти; ~ vzduch підогріти вóздух

predchádzajúc//i попередній; на ~ej strane на попередній сторони; ~e pokolenie попереднє покоління

predchádz//at' -a -ajú *nedok.* 1 *koho*, čo обходити, обганяти, перебіговати, випереджувати 2 *koho*, čo випереджувати *што*; ~ali ju rozličné chýgy ей появліня випереджували вшелиякы слұхы 3 *čomu* попереджувати *што*; ~ choroby предбіговати хворóты; ~ nešťastiu предбіговати бідy áбо нещáстя • рұча

~a rád [*prisl.*] хто високо літать, тот низко падать

predchádz//at' si -a si -ajú si *nedok. hovor.* *koho* приманити собі дакого, крутити ся óколо ко́го, лишкати ся *před kým*

predchodc//a -u *m* попередник

predchodky//ňá -ne *ž* попередниця

predchyt//it' -í -ia *dok.* перебрати, одбити, одлюбити; ~il mu nevestu він перебрáв од нёго невісту

predier//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* продерати ся, пробивати ся, проберати ся; ~ sa húštinou продерати ся чéрез гущавину

predikác//ia -ie *ž gram.* предікація

predikát -u *m* 1 *filoz.* предікát 2 *gram.* предікát, присудок 3 tíтул арістократа

predikativny gram. предікатівный, присудковый; ~ vzťah предікатівне одношіня

predimenz//ovat' -uje -ujú *dok. tech.* перетяжыти; ~ motor перетяжыти мóтор

prediskuť//ovat' -uje -ujú *dok.* обсудити, продіскутовати; ~ sporné otázky продіскутовати спóрны вопро́сы; ~ plán práce обсудити план роботи

predispon//ovat' -uje -ujú *dok. kniž.* перемістити; перешмáрити, передіспоновати

pred//ist' -ide -idu *dok.* 1 *koho*, čo передбігнути, обігнути, випередити 2 *koho čím* передбігнути, випередити; *chcel som to práve povedať, ale on ma ~išiel* я як раз хотів тотó повісти, но він мене передбігнув 3 *čomu* вáровати, сiгналізувати, одверну́ти, предыйти *што*; ~ chorobe сiгналізувати хворóту; ~ katastrofe одверну́ти катастрофу, предыйти катастрофі

predizb//a -y *ž* сiни, хóдба

predjar//ie -ia *s* скóра ярь, кóнець зими

predjedl//o -a *s* закуска

predjesel//ň -ne *ž* скóра óсiнь, кóнець літа

predkapitalistick//ý докапіталістичный; ~á spoločnosť докапіталістична óбщность

predklad//at' -á -ajú *nedok.* 1 подавати, предъявляти, указовати; ~ účet

предъявляти рахунок; ~ doklady подавати або указовати документи; ~ plán, uznesenie указовати план, рішення; ~ správu подавати вістку; ~ požiadavky представляти пожа́дованя **2** (o jedle ap.) подавати, понукати

predkláň//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* наклоняти (ся) до пєреду

predklíč//iť -i -ia *dok. poľnohosp.* передкличіти; ~ zemiaky передкличіти банду́рки

predklon -u *m* уклон (до пєреду); urobiť ~ зробити уклон, уклонити ся до пєреду

predklon//iť (sa) -í (sa) -ia (sa) *dok.* уклонити (ся)

predkolen//ie -ia *s anat.* берцова кість

predkresl//iť -í -ia *dok.* до пєреду нарисовати; ~ vzory výšiviek нарисовати рисунки вишивок

predkresťanský дохристия́нський

predkrm -u *m* заку́ска

predkupný: ~é právo práv. право пєршого на закупі́ня (дачо́го)

predlakt//ie -ia *s anat.* передплече

predlansk//ý позалонський, позаминулорочний; ~á pšenica позаминулорочна пшени́ця

predloh//a -y ž шаблoна, oбразок; kresliť podľa ~у рисувати пoдлѧ шаблоны; kopirovať, рисо́вати з ори́налу; film podľa románuvej ~у фiлм пoдлѧ ромáну • ~ zákona práv. законопрое́кт

predlož//iť -í -ia *dok.* **1** подати, представити, предложити; ~ účet предложити рахунок; ~ zmenku представити вєксель; ~ návrh предложити або представити проєкт; ~ požiadavku предложити пожа́дованя **2** (o jedle ap.) подати, предложити; ~ili mi čaj є́му подали чай

predložk//a¹ -y ž *gram.* прина́зывник, препози́ція

predložk//a² -y ž по́кровчи́к (y nóстели, під стóлом i *m. n.*)

predložkov//ý *gram.* прина́зывниковый; ~é spojenie прина́зывникова коншт́рукція; ~á väzba прина́зывниковоє вѧзáня, рѧкція

predlž//iť -i -ia *dok.* **1** здовжити, продовжити; ~ šaty продовжити шмáты; ~ trať električky продовжити дорóгу трамвáя або електрички **2** (o čase) продовжити; ~ lehotu продовжити час; ~ dovolenku продовжити доволєнку або вoльно; ~ platnosť zmluvy продовжити тєрмін договóру, продовжити догoвóр

predlž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** продoвжoвaти, здoвжoвaти; ~ krok здoвжoвaти крок **2** (v čase) продoвжoвaти; ~ platnosť niečoho продoвжoвaти час дѧння дaчoгo, продoвжoвaти дaштo

predmanželský допoбрáтьський, пєред побрáтєм, дозаслoбный, передслoбный

predmarxistický домарксiстський

predmarxovský домарксiвський; ~á filozofia домарксiвска фiлoзoфiя

predmest//ie -ia *s okraj* (místa); передмiстѧ

predmestsk//ý oкрайний; примiстський; ~á štvrť oкрайна чѧтвѧртъ, oкрайний квaртáл; ~á ulica примiстска ўлiцѧ; ~ doprava примiстський трáнспoрт

predmet¹ -u *m vrôzn. význ.* предмет; ozdobné ~у предметы укращiня; ~у osobnej potreby предметы влáстного ужывáня; ~ diskusie, rozhovoru предмет або тѧмa дiскýсii, бiсiды; ~ vedeckého bádania предмет або oбeкт нaўчoгo дoслiду; vyučovacie ~у предметы учiня (в шкóлi); povinné ~у повинны предметы (в шкóлi)

predmet² -u *m gram.* предмет, oбeкт

predmetov//ý: ~é sloveso *gram.* перeхoднє або трáнзiтiвнє чacocлoвo

predminulý передминýлый; ~ týždeň передминýлый тыждєнь; ~ čas *gram.* давноминýлый час, плусквaмпѧрфѧкт

predmonopolistický домонополiстiчний; ~ kapitalizmus домонополiстiчний кáпiтáлiзм

predmost//ie -ia s 1 voj. передмостове
укрепління 2 voj. наступуючий простір,
плацдарм

prednáš//at' -a -ajú *nedok.* 1 читати (лекцію i m. n.); ~ referát читати лекцію, виступати з лекцією; ~ o súčasnej medzinárodnej situácii читати лекцію о сучасній міжнародній ситуації 2 учіти, читати (лекції); ~ históriu читати лекції з історії, учіти історію; ~ na univerzite читати лекції або учіти на університі 3 читати, декламувати; ~ báseň декламувати стихок 4 подавати, предкладати, висловлювати; ~ požiadavky подавати пожа́дованя

prednášateľ -a m (na vysokej škole) лектор, учитель м; (mimo vysokej školy, v osvetovej činnosti) лектор

prednášateľk/a -y ž (na vysokej škole) учителька, лекторка; (mimo vysokej školy, v osvetovej činnosti) лекторка

prednášateľsk//ý 1 лекторський 2 учительський; ~á činnosť (na vysokej škole) робота лектора або учителя

prednášk//a -y ž лекція; literárna ~ лекція з літератури; mať ~u v rozhlase мати лекцію в радіу, виступати з лекцією в радіу; chodiť na ~y, navštevovať ~y ходити або навщівляти лекції

prednáškov//ý лекційний, лекторський; ~á činnosť читання лекцій; ~á sieň лекційна са́ла, аудиторія; ~ cyklus цикл лекцій

prednedávnom *prísl.* не́да́вно, переднеда́вном

prednes -u m 1 декламація, читання; ~ básne декламація стихка́ 2 виконання; technicky dokonalý ~ Chopina технічні бесхы́бне виконання Шопе́на

pred//niesť -nesie -nesú *dok.* 1 прочітати (лекцію i m. n.); ~ referát, prednášku прочітати докля́д, лекцію; ~ prejav виступити з ре́чов, мати реч 2 виконати, прочітати, продекламувати; ~ báseň продекламувати стихок; ~ Dvořákovu skladbu виконати композицію Дво́ржака 3 доложити, указати; ~ požiadavku

доложити пожа́дованя; ~ prosbu доложити про́сьбу

prednos//t' -ti ž 1 выгода, перева́га; ~ťou tejto konštrukcie je jej pevnosť вы́год той коншт́рукції є єй мі́цность 2 дава́ти по́чесьť або честь або пе́ршість або перева́гу, по́чесьне місце, привіле́гії; dávať niekomu ~ pred niekým дава́ти по́чесьť да́кому пе́ред да́ким

prednosť/a -u m нача́льник; завіду́ючий; ~ stanice нача́льник ста́нції; ~ kancelárie завіду́ючий канцеля́рні

prednosťn//ý 1 привіле́гований; ~é postavenie привіле́говане поста́вля 2 першо́рядний; ~é zásielky першо́рядны пошто́вы посылáня 3 вы́годний, перева́жний; ~é právo *práv.* першо́рядне пра́во

prednož//it' -i -ia *dok. tel.* підняти но́гу до пе́реду

predn//ý 1 пе́редній; попе́редній; ~é pohy, končatiny пе́редні но́ги, коне́чности; ~é koleso пе́редне ко́лесо; ~é zuby пе́редні зу́бы; ~á línia пе́редня лі́нія; ~é zákopy пе́редні за́копы; ~á stráž пе́редня ва́рта 2 вы́значний; ~ spisovateľ вы́значний писáтель

predo p. pred

predobed//ie -ia s *hovor.* дообі́дний або передобі́дний час

predohr//a -y ž 1 *hud.* вступлі́ня, прелюді́я; уверту́ра; operná ~ уверту́ра к о́пері 2 *prel.* прелюді́я, проло́г

predojazyčn//ý: ~é spoluhlásky *lingv.* передне́язычны со́гласны

pred//ok¹ -ka m пе́редок

pred//ok -ku m пе́редок, пе́редня часть; ~ domu пе́редня часть до́му; ~ voza пе́редок, пе́редня часть теле́ги або во́за; ~ lode ніс шы́фы

predoktóbrový дооктоб́ровый, передокто́бровый

predoperačn//ý *lek.* передопе́рачний; ~á príprava передопе́рачны проце́дуры; пригото́вління або при́права к опе́рації

predo//striet' -strie -strú *dok.* предложити, указати, высловити; ~ požiadavku предложити выжádованя; ~ doklady указати докумэнты; ~ plán предложити план; ~ návrh предложити пропозицію

predošl//ý минұлый, пройшóвший, минувший; попередний; ~ rok минұлый рік; ~ týždeň а) минұлый тыждень; б) в минұлим тыждні; ~á zima минұла áбо минұвша зимá; ~á porada bola v stredu попередне зібраня было в сéреду

predovšetkým *časť.* найскóрше, в пёршiм рядi, глáвнi

predóz//ovat' -uje -ujú *dok.* передозовáти, передавковáти

predpá//sat' -še -šu *dok.* опасáти, завязáти, облечi; ~ si zastieru опасáти собі фáртух áбо шурц *zastar.*

predpaž//it' -í -ia *dok. tel.* вытягнути рýкы пéред сéбе áбо до пéреду

predpekli//ie -ia s *náb.* чiстилище, пéред дверями áда

predpis -u *m* предписáня, прáвило, iнштрукция; наряджiня; bezpečnostné ~у охрáнючi прáвила; dopravné ~у прáвила ýличного рýху; služobné ~у прáвила служéбного порядку; právne ~у прáвовы нóрмы; vojenské ~у воєньскы наряджiня; podľa lekárskeho ~у пóдля предписáня лiкаря; zachovávať ~у дотримовати iнштрукції áбо прáвила

predpí//sat' -še -šu *dok.* 1 (v škole) написáти (як приклад) 2 предписáти; ~ liek предписáти лiк • ~sané učivo предписáний на учiня матерiál; ~saný vek предписáний вiк

predpis//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 приписовати 2 предписовати (лiк)

predplác//at' -a -ajú *nedok.* чó предплáчовати што

predplat//it' -í -ia *dok.* чó предплатити што; ~ (si) noviny, časopis предплатити новинкы, журнал áбо часóпис

predplatiteľ -a *m* предплáтник; абонéнт
predplatní//é -ého s предплáтне; абонемéнт

predplúž//ok -ka *m* плужнята, передплужóк
predpojatý (človek) завзятий; je voči mne ~ він односить ся ку мi завзято, ку мi він завзятий

predpoklad -u *m* 1 предположiня, припущiня; ~у úspechu предположiня úспixу; vytvoríť ~у pre niečo вытваряти предположiня для дачóго 2 предположiня, допущiня, догáдка; mylný ~ хыбне предположiня; vychádzať zo správneho ~у виходити зо спрáвных догáдок

predpoklad//at' -á -ajú *nedok.* предпóкладáти, очéковати; ~al som to я тотó очéковав

predpoludňajš//í дообiднийший, передобiдний; ~ia prechádzka передобiдня áбо дообiдня(йша) прогýлка; ~ie vyučovanie дообiднийше учiня (в шкóлi)

predpoludn//ie -ia s час до обiда, дообiдний час, пéред обiдом

predpoludním prísť. до пóлудни, до обiда, пéред обiдом

predpon//a -y ž *gram.* прéфикс, прéфиксáлна морфéма

predponov//ý *gram.* прéфиксáльный; ~é sloveso прéфиксáльне часослóво; ~á morféma прéфиксáлна морфéма

predposledn//ý передпóслiдний; ~á slabika передпóслiдний склад

predpotopn//ý передпóтóпный *aj pren.*; ~é zviera передпóтóпный звiрь; ~é názory *pren.* передпóтóпны пóгляды

predpove//d' -de ž предпóвидáня, прóгнóза; ~ počasia предпóвидáня погóды

predpo//vedat' -vie -vedia *dok.* предпóвидáти

predpoved//at' -á -ajú *nedok.* предпóвидáти, предвiщáти, вiщовáти

predpredaj -a *m* продавáня до пéреду; ~ vstupeniek do divadla, do kina продавáня лiстків до теáтру, кiна до пéреду áбо пéред выступлiнём

predpremiér//a -y ž предпрéмера (iнсценáції, фiлма до прéмєры)

predpriadan//ie -ia s *odb.* предпряджiня с

predpubertáln/y: ~e obdobie перед-пубертáльний період, підростковий вік
predradličk//a -y ž *poľnohosp.* лёмеш, передплужник *м*

predrann//ý передранний

pre//drat' -derie -derú *dok.* подёрти, росторгати; ~ topánky подёрти áбо зносити топáнки

pre//drat' sa -derie sa -derú sa *dok.* продёрти ся, пребрати ся; ~ sa cez dav продёрти ся чéрез máсу

predraž//it' -í -ia *dok.* передорожити, продати за дость високу ціну

predraž//ovat' -uje -ujú *nedok.* передорожувати, продавати за дость високу ціну; ~ tovar передорожувати товáр

predrečník -a *т* попередній орáтор, предрéчник

predrevolučný дореволюційний

predsa *čast.* 1 прéцiк, все же, ёднак; а ~ mám pravdu прéцiк я мам правду; to už je ~ len priveľa! тóго уж ё ёднак вёлè! 2 ведь; to sa ~ nepatrí! ведь тóтo не слúшыть ся!

predsavzat//ie -ia *s* náмір, záмір; pevné ~ твердый náмір áбо твердé рiшiня; dobré ~ia дóбры záміры áбо дúманя

predsavz//iat si *len v neurč. a v min. č. dok.* (твёрдо) рiшыти; ~al si, že to dosiahne він твёрдо рiшив, же тóго добие ся

predscén//a -y ž *div.* авансцéна, передсцéна

predsed//a -u *т* предсiдáтель; ministerský ~ премьер-минiстер; ~ vlády предсiдáтель úряду

predsedajúc//i -ého *т* предсiдáючий, предсiдáтель *м* (громады)

predsed//at' -á -ajú *nedok.* čomu предсiдáти на чiм; ~ na schôdzi предсiдáти на громаді

predsedníck//y предсiдáтельский; ~e kreslo предсiдáтельське кресло, кресло предсiдáтеля; ~a funkcia фúнкция предсiдáтеля

predsedníctv//o -a *s* 1 предсiдáтельство; pod ~om niekoho під предсiдáтельством дакóго 2 prezídium презiдiя

predsedníčk//a -y ž предсiдáтельница ж
predsejbov//ý, predsiatbov//ý *poľnohosp.* передсiйбóвый; ~á podmietka передсiйбóве áбо пёрше орáня

predsie//ň -ne ж перéдня, приходяча; вестiбýл *м* • ~ srdca *anat.* ко́мoра сёрдця

predslov -u *т* передслóв, вступнé слóво; ~ k druhému vydaniu knihy передслóв áбо вступнé слóво к дрúгому выдáню книги

predsmrtn//ý передсмёртний; ~á agónia передсмёртна агóния

predsobašny передсвадьбяный, допoбратный

predsocialistický досоциáлистiчный

predspev -u *т* 1 (začiatok zborového spevu) передспiв *м* 2 (veršovaný úvod do literárneho diela) пролóг

predspevák -a *т* заспiвовач *м*

prespev//ovat' -uje -ujú *nedok.* заспiвовати

predspisovnl//ý: ~é obdobie jazyka перiод до творiня лiтератúрного язýка

predstav//a -y ж предстáва, представлiня; mať ~u o niečom máti предстáвлiня o дачiм; vzbudzovať ~u niečoho вытвóрéвати предстáвлiня o дачiм

predstaven//á -ej ж *zastar.* предстáвeна; ~ kláštora предстáвeна áбо iгyménka монастыря

predstaven//ie -ia *s* предстáвлiня *с*, спектакель *м*; večerné, popoludňajšie ~ вечiрне, пообiдне предстáвлiня; вечiрный, пообiдний спектакель; filmové ~ фiлмóве предстáвлiня

predstavenstv//o -a *s* правлiня; ~ družstva правлiня дру́жства

predstaven//ý -ého *т* *zastar.* предстáвeный, ведúчий; ~ kláštora предстáвeный áбо iгymén монастыря

predstav//it' -í -ia *dok.* koho komu предстáвити кóго кóму, познакомити кóго з кым; ~ priateľa otcovi предстáвити прия́теля отцóви

predstav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* предстáвити ся; dovoľte, aby som sa ~il позвóльте предстáвити ся

predstav//it' si -í si -ia si *dok.* представити (собі), уявити (собі); *neviem si to ~ я не знам або я не можу собі тотό представити*
 • **predstav si, predstavte si** представ, представте (собі), можеш, можете (собі) представити

predstavite//l' -la *m* представитель, репрезентант *m*; ~ *kritického realizmu v literatúre* представитель критичного реалізму в літературі; ~*lia kultúry* представителі або репрезентанти культури **2** виконавель *m* (ролю); ~ *Hamleta* виконавець ролі Гамлета

predstavitel'k//a -y *ž 1* представителька **2** виконавелька (ролю)

predstavivos//t' -ti *ž* представивость, фантазія

predstav//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *koho komu* представляти *kógo kómu*, знакомити *або* познакомлювати *kógo з кым* **2** *koho, čo* описувати, указувати, представляти; *neviem, čo tento obraz ~uje я не знам, што тот образ зображує або што намалёване на тім образі* **3** *čo* представляти *што*, бути представником *чóго* **4** *koho* представляти, зображати *або* малювати *kóго, виконувати роль kóго*

predstav//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *komi* представляти *ся kóму*, знакомити *ся з кым* **2** представляти *ся*, (на)здавати *ся*

predstav//ovat' si -uje si -ujú si *nedok.* представляти (собі), надумувати (собі)

predstier//at' -a -ajú *nedok.* притворювати *ся*, притворювати *ся*, симулювати; ~ *spokojnosť, lásku, žiaľ* притворювати спокійність, любов, жаль; притваряти *ся* спокійним, залюбленим, жалостливим; ~ *prekvarenie* притваряти *ся* зачудованєм; ~ *chorobu* притваряти *ся* *або* указувати *ся* хворым

predstih -u *m* випереджіння, прёдстиг; *mať ~ pred niekým* випередити *дакого, мати прёдстиг пёред даким*; ~ *v plnení plánu* випереджіння в повненні плану

predstih//núť -ne -nú *dok.* **1** *koho* випередити, прёдстигнути, обогнати

2 *koho, čo* перевышыти, передбігнути, переконати *kóго, што*

predstih//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* випереджувати, обганяти, прёдстиговати

2 *koho, čo* перевышовати

predstojnic//a -e *ž. anat.* простата

predstúp//it' -i -ia *dok.* *pred koho, čo* поставити *ся пёред дакого, даштó*; появи́ти *ся, явити ся ку kóму*

predstup//ovat' -uje -ujú *nedok.* *pred koho, čo* ставляти *ся пёред kóго, што*; появля́ти *ся, являти ся ку kóму*

predsud//ok -ku *m* пові́ра *ж*; *náboženské, meštiacke ~ky* релі́гійны, міщанські пові́ры

predsu//núť -nie -nú *dok.* высунути до пёреду

predškolsk//lý дошкóльський; ~*á výchova* дошкóльська вихова; ~ *vek* дошкóльський вік

predtiedn//ly докласóвый; ~*a spoločnosť* докласóва óбщность

predtuch//la -y *ž* прёдвídжіння; *zlá ~* зле прёдждвídжіння; ~ *nešťastia* прёдвídжіння нещáстя *або* біды

predtým *prisl.* пёред тым, скóрше, колись, свóго часу́, до тóго; ~ *som k nim rád chodieval* скóрше *або* свóго часу́ я любив ку ним ходити; ~ *nefajčil* він пёред тым не кúрив

predurčen//ie -ia *s cirk.* прёдзначіння, прёдпёдвídління

predurč//it' -í -ia *dok.* *koho pre čo, na čo* прёдпёдвídлити, прёдзначі́ти *kóго для чóго*; ~ *osud niekoho* прёдпёдвídлити до́лю *або* óсуд *дакого*; *akoby si boli ~ení* они были як бы прёдзначéны прія́тель для прія́теля *або* е́дén д́руго́му

predurč//ovat' -uje -ujú *nedok.* *koho pre čo, na čo* прёдпёдвídляти, прёдзнача́ти *kóго для чóго*

predúv//at' -a -ajú *nedok.* продува́ти (o *vímpi*)

predvádz//at' -a -ajú *nedok.* **1** приводити; доставляти; ~ *niekoho* на полі́цію

приводити дакого на поліцію **2** ука́зовати, демонштрова́ти; ~ nové modely šiat демонштрова́ти новы мо́делы шмат; ~ film ука́зовати а́бо демонштрова́ти фі́лм; ~ nový prístroj ука́зовати нову́ машину

predvčerajší позавчера́шний

predvčerajš/ok -ku *m* позавчера́шний день

predvčerom *prísl.* позавче́ра, пе́ред двома́ днями, два дні то́му

predvečer -a *m* **1** предвече́р; *v* ~ в предвече́р **2** предвечі́рний час

predvečerný предвечі́рний

predvečerom *prísl.* предвечі́рний час

predveký *kniž. zried.* старода́вний, пра́старый; ~ zvon старода́вний дзві́н

predveľkonočný предпасха́льный, пе́ред Па́схов

predvianočný предрождество́вський, пе́ред Рожде́ством

predvid/lat' -a -ajú *nedok.* предв́ідіти, предга́довати, предпові́дати; ~ historické udalosti предв́ідіти історичны пригоди́; ~ všetky možnosti предпові́дати вшы́ткы мо́жности

predvidavý предв́ідавый, далекозо́рький, ясно́відець; ~ člověk предв́ідавый чоло́вік, ясно́відець

pred/viest' -vedie -vedú *dok.* **1** приве́сти; доста́вити; ~ niekoho na políciu доста́вити дакого на полі́цію **2** указа́ти, проде́монштрова́ти; ~ modely šiat проде́монштрова́ти мо́делы шмат; ~ populárno-vedecký film проде́монштрова́ти нау́чно-популя́рный фі́лм

predvlani *prísl.* пе́ред ло́ньскым ро́ком, в позами́нулім ро́ці

predvoj -a *m* аванга́рд, перед́ній одді́л

predvojnový передво́йно́вый, до́войно́-вый; ~é roky передво́йно́вы ро́кы; ~á úroveň výroby передво́йно́ва у́ровень вы́робы

predvolan/ie -ia *s* вызва, ві́стка; súdne ~ су́дна ві́стка

predvol/lat' -á -ajú *dok.* вызва́ти, призва́ти; ~ na súd призва́ти на суд; ~ svedkov на

deviatu hodinu вызва́ти свідкі́в на де́вять го́дину

predvolebn/ý передво́льбо́вый; ~á kampaň передво́льбо́ва кампа́нія

predjazdov/ý передзъ́їздо́вый; ~á diskusia передзъ́їздо́ва диску́сія

predznačen/ie -ia *s*, **predznamenan/ie** -ia *s* *hud.* знак алте́рації

predzves/ť -ti *ž* предпові́дання, передзві́стка; ~ jari передзві́стка яри; ~ búrky предпові́дання бу́ри

predzvest/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. zastar.* предпові́дати/предпові́сти

preexponovaný **1** *kniž.* звеличе́ный, пере́гнаний, несповню́чий, преді́мензований **2** *fol.* перетримане зниман́я, до́вше выставе́ный сві́тлу, пере́експонованос́ть

preexpon/ovat' -uje -ujú *dok.* **1** *kniž.* звекшы́ти; пере́гнати́, преді́мензова́ти, пере́цінити (си́лы) **2** *fol.* перетрима́ти, до́вше выстави́ти сві́тлу

prefabrikát -u *m* префабри́кат, поло́выробок, поло́товар

prefajč/it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* проку́рити; ~ mnoho peňazí проку́рити мно́го а́бо ве́лє пі́нязей; ~ená izba пере́ку́рена і́зба

prefarb/it' -í -ia *dok.* пере́фарбити

prefekt -a *m* префе́кт, нача́льник; policajný ~ префе́кт полі́ції

prefer/ovat' -uje -ujú *nedok. kniž.* пре́ферова́ти, упредно́снёвати, отдава́ти перева́гу

prefič/lat' -í -ia *dok. expr.* **1** (*o aute*) ско́ро перебі́гнути, пере́фыркнути, пере́фіча́ти **2** (*o gulke ap.*) просви́стіти, про́фіча́ти, пролеті́ти

prefikan/lec -са *m* *pejor.* префіка́нець, ли́шкарь, шпекула́нт, хітра́к; рафі́нований, ви́битый

prefikaný префіка́ный, хі́трый, хітра́цький, рафі́нований, ви́битый, шпекула́нтський; ~ politik префіка́ный а́бо хітра́цький полі́тик

prefiltr//ovat' -uje -ujú *dok. odb.* профільтровати; ~ roztok профільтровати
росток

prefix -u *m gram.* префікс, приставка

preflám//ovat' -uje -ujú *dok. hovor. expr. v rôzn. význ.* профламовати, прогайдакати, пролумповати, промарнити; ~ nos профламовати цілу ніч; ~ celý majetok пролумповати цілий маєток

prefrčat' p. prefičat'

prefrk//núť -ne -nú, **prefrng//núť** -ne -nú *dok. 1 (o aute)* скоро перебігнути, перефыркнути, перефічати **2 (o guľke ap.)** просвітити, профічати, пролетіти

profúk//at' -a -ajú *dok. 1* продуть, профукати; ~ rútku продуть рúлку; celkom ma ~alo цілком мене профукло **2 expr.** промарнити, пустити до вітру

profúk//nuť -ne -nu *dok.* продуть, профукнути

profuk//ovat' -uje -ujú *nedok. 1 (o vetre)* дуть, фукати **2 (fúkaním prenikať)** продувати, профуковати

preglejk//a -y ž pregléjka ж

preglejkár//eň -ne ž preglejkárňa ж

preglejkov//ý preglійковий; ~á doska preglійкова дошка; ~á fabrika preglійкова фабрика

preglg//at', preglgáv//at' -á -ajú *nedok.* проґылговати

preglg//núť -ne -nú *dok.* проґылгнути

prehá//dzať -dže -džu *dok. 1* перевернути, поперевертати, перешмарити, поперешмарівати; ~ všetko na stole перевернути вшытко на столі **2** перешмарити, переметати; ~ desať kubíkov piesku перешмарити або переметати десять кубеків піску

prehadz//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* перевертати, перерывати **2** перемітовати, перешмарівати; ~ loptu z ruky do ruky перешмарівати лóпту з рúky до рúky **3 tech.** перешмарівати; ~ rýchlosť перешмарівати скорость

prehajdák//at' -a -ajú *dok. expr.* промарнити, прогайдакати, пролумповати, пустити до вітру; ~ peniaze пустити до вітру або пустити вшыткы пінязі

preháňadl//o -a s lek. проганятко

preháň//at' ¹ -a -ajú *nedok. 1 (na iné miesto)* гнати, переганяти, гонити; ~ z jedného miesta na druhé гнати з місця на місце; ~ stádo na nové pastviny переганяти худобу на новы паствиска; vietor ~a oblaky вітор женé хмáры **2** *koľo expr.* гонити, проганяти кóго; придирати ся ку кóму; муштровати кóго; ~ žiaka z matematiky проганяти ученика з матемáтики **3 neos. hovor.** прúдко ходити, побіговати

preháň//at' ² -a -ajú *nedok. čo, v čom i bezpredm.* переганяти, перебішовати, *kniž.* гіперболізовати *nedok. dok.; vždy trochu* ~a все куціцько перебівшує

preháň//at' sa -a sa -ajú *sa nedok. expr.* наганяти ся, побіговати, уганяти ся; ~ sa po meste na motorke уганяти ся на мотóрці по місті

prehánk//a -y ž pregáňka; snehové ~y snігóвы pregáňky, snіжіня

prehár//at' -a -ajú *nedok.* перегорівати, прогорівати

prehistor//ia -ie ž v rôzn. význ. (*predejinné obdobie; náuka o tomto období*) передісторія, передісторічний період

prehľad -u *m 1* представа, представліня, відомость (дати до відома, дати знати), знання; mať o tom ~ máti o тім перéгляд, він добрі орієнтує ся або розобérать ся о тім **2** перéгляд; ~ posledných správ перéгляд послідніх вістей; ~ medzinárodných udalostí меджінародный перéгляд

prehľad//at' -á -ajú *dok.* поперезерати, переглянути, переґабати; ~ dom, izbu переглянути дім, хыжу, ізбу

prehľad//iť -í -ia *dok.* перебіґлєвати, вибіґлєвати (*біґляїзом*); ~ šaty вибіґлєвати шмáты

prehľadn/ý інформатівний; ~á мапа інформатівна мапа; ~ tabuľku інформатівны таблиці

prehlás//it' sa -i sa -ia sa *dok.* переписати ся, приголосити ся на інше місце

prehlások//a -y ž *lingv.* перегласівка, чередовання голосних або голосного в корені (*v nemčine*) умлаут

prehlas//ovat' -uje -ujú *dok.* *koho* переголосувати, достати в'єще г'олосів як дахт'о д'ругий

prehlebenin//a -y ž углубина, яма, ямка

prehlb//it' -i -ia *dok.* углубити *aj pren.*; ~ žliabok углубити ж'олобок; ~ vzdelenie, vedomosti углубити освіту, відомості • ~ priepasť medzi niekým, niečím углубити або звекш'ити пропаст' меджі даким, дачим

prehlb//it' sa -i sa -ia sa *dok.* углубити ся *aj pren.*

prehlb//ovat' -uje -ujú *nedok.* углубляти *aj pren.*

prehlb//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* углубляти ся *aj pren.*

prehliad//at' -a -ajú *nedok.* 1. оглядати, переглянути *dok.* ~ chorého переглянути х'ворого; ~ batožinu переглядати ба'р'аж 2 глядати, контрол'євати; ~ vrecká kabáta контрол'євати киш'єні кабата

prehliad//at' -a -ajú *nedok.* не відіти, переглянути, не зб'ачіти, пропуш'ати; ~ istú skutočnosť переглянути очівидний факт

prehliadk//a -y ž оглядка; ~ mesta, múzea оглядка міста, муз'єя; colná ~ ц'олна оглядка; lekárska ~ лікар'ська оглядка • vojenská ~ воєньський парад, о'гляд войск; domová al. bytová ~ переглядка д'ому або кв'артеля; módna ~ о'гляд м'оды; ~ výtvarného umenia виставка маляр'ського іскуства

prehliad//nut' -ne -nu *dok.* 1 *koho*, čo попозерати, оглянути; ~ chorého оглянути х'ворого 2 *koho*, čo переглянути, виш'етрити; ~ zatknutého переглянути арештован'ого 3 що перешм'арити з'раком

4 *koho* розкрити, викрити, демаскувати
5 увідіти, зно́ва надобити зрак, зачати (зно́ва) відіти

prehliad//nut' -ne -nu *dok.* не відіти, не замітити, не зб'ачіти, переглянути; ~ol som ho я є'го не замітив, я є'го переглянув

prehlt//at' -a -ajú *nedok.* гылтати, перегылтовати; лыгати, перелыговати

prehlt//núť -ne -nú *dok.* прогылтнути, пролыгнути *aj pren.*; ~ pilulku пролыгнути пир'улку; ~ slovo прогылтнути сл'ова; ~ urážku прогылтнути ураз'єность • ako keby ho bola zem ~la як кідь бы під з'ємлю провалив ся; ako by si bol jazyk ~ol (він) як кідь бы язык пролыг'нув; nech ma zem ~ne най під з'ємлю пропа́ду

prehluš//it' -i -ia *dok.* заглуш'ити; orchester ~il hlas орх'єстер заглуш'ив (го́лос) співа́ка

prehluš//ovat' -uje -ujú *nedok.* загл'ушувати, перегл'ушувати

prehnan//ý переб'івшений, надмірний, прегнаный; ~é nároku надмірны права або пожа́дованя або прет'єнзії; ~é chýry переб'івшєны хыры або сл'ухы; ~á rozornosť переб'івшений інтер'єс; ~á cena, suma прегна́на або неслыхана ціна, сума
prellhnat' -ženie -ženú *dok.* 1 (*na iné miesto*) перегна́ти, прогна́ти; ~ kone cez rieku перегна́ти або перев'єсти ко́ні че́рез ріку 2 *koho expr.* поганяти, попреганяти, наганяти (*на екз'амєні, в роб'оті і т. п.*); poriadne ma ~hnal, celý som spotený він м'єне дост' поганяв, я ці́лый споч'єний або я ці́лый мокрый; ~ študentov na skúške поганяти штуд'єнтів на екз'амєні 3 *neos. expr.* прогна́ти; ~hnalo ho є'го прогна́ло

prellhnat' -ženie -ženú *dok.* що переб'івш'ити, перегна́ти *што*, перестрі́лити в чім *hovor.*; ~ svoje požiadavky перестрі́лити в сво́їх пожа́дованях

prellhnať sa -ženie sa -ženú sa *dok.* перегна́ти ся, пролеті́ти

prellhniť -hnije -hnijú *dok.* перегнати, згнати, прогнати

prehniť/ý перегнутый, згнутый, гнилый, надгнутый; ~é dosky перегнуты до́ски; ~á slama перегнута со́лома

prehnoj/iť -í -a *dok.* 1 до́бри погно́їти; ~ pôdu до́бри погно́їти зéмлю 2 доложи́ти áбо да́ти до зéмлі задо́сть гно́ю

preh/hnúť -hne -hnú *dok.* перегну́ти, зогну́ти; ~ drôt зогну́ти дрі́т; ~ chrbát зогну́ти хырбе́т • ~ niekoho cez koleno перегну́ти да́кого че́рез ко́ліно, набити да́кого

preh/hnúť sa -hne sa -hnú sa *dok.* перегну́ти ся, зогну́ти ся, схили́ти ся, нахили́ти ся

prehod/iť -í -ia *dok.* 1 перешма́рити; ~il si na seba zimný kabát перешма́рив на се́бе зиму́шний ка́бат; ~ loptu cez plot перешма́рити ло́пту че́рез плі́т 2 перешма́рити; ~ si plášť перешма́рити плащ 3 čo перешма́рити, шма́рити да́льше áбо ви́сше чо́го; ~ brankára перешма́рити бра́нкаря, ко́пнути ло́пту по́над бра́нкаря 4 замі́нити, по́мняти; ~ slová v texte замі́нити сло́ва в те́ксті 5 *tech.* перешма́рити; ~ rýchlosť перешма́рити ско́рость 6 *hovor.* примі́тити, прогва́рити (сло́во, по́знáчку); ~ili sme spolu pár slov мы перешма́рили ся да́кількома́ сло́вами

prehod/iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 оберну́ти ся, переверну́ти ся 2 *hovor.* звали́ти ся, ля́чі; ~il sa na pohovku він звали́в ся áбо лі́г на ді́ван 3 *expr.* пере́скочи́ти, перебі́гнути, перелети́ти; či sa ~í na našu vieru ці́ пере́йде на на́шу ві́ру

prehodnoc/ovat' -uje -ujú *nedok.* переоці́нювати, Perezeráти

prehodnot/iť -í -ia *dok.* переоці́нити, перегляну́ти, Perezeráти; ~ dejiny зроби́ти переоці́нку істо́ричних фа́ктів

prehor/iieť -í -ia *dok.* перегорі́ти, перепалити ся, згорі́ти; dno hrca ~elo дно го́рнця пере́горі́ло

prehovárať -a -ajú *nedok.* пере́гваря́ти

prehovor -u *m* выступлі́ня с, реч ж

prehovor/iť -í -ia *dok.* 1 про́говорити, пові́сти, выступи́ти з ре́чов; dlho mlčal, napokon ticho ~il до́вго мовча́в, по́тім,

нако́нець, тихо пові́в; neprehovoril ani slova він не про́гва́рив áбо не пові́в áни сло́ва 2 s kým по́говорити, побі́сидова́ти; chcem si s vami o tom ~ я хо́чу з ва́ми о ті́м по́говорити 3 ku komu, s kým за́говорити ся з ќим, оберну́ти ся ку́ ко́му; neodvážil som sa ~ s ňou я не опова́жив ся áбо не рі́шив ся по́говорити з не́в 4 выступи́ти (з ре́чов)

prehovor/iť -í -ia *dok.* пере́гва́рити, на́говорити да́кого на да́штó

prehr//a -y ž própra; utpieť ~u утерпі́ти про́пру, про́грати; *preu.* životná ~ неу́спіх в живóті

prehrab//ať -e -ú *dok.* 1 пере́грати́ти (гра́блями); розгра́бати; ви́грабати; ~ trávnik ви́грабати тра́вник; ~ ropol пере́грати́ти по́піл 2 *expr.* перере́йти, переверну́ти; попере́верта́ти; ~ všetky zásuvky v stole пере́грати́ти вшы́ткы за́сувкы áбо шу́фли́кы в сто́лі

prehrabáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 розгра́бати (гра́блями); розби́ти (гра́блями) 2 *expr.* пере́мітовати, пере́верта́ти

prehrad/iť -í -ia *dok.* пере́городити; ~ múrom пере́городити сті́нів

prehradzi/ovat' -uje -ujú *nedok.* пере́городжова́ти

prehr//ať -á -ajú *dok.* про́грати; ~ vojnu про́грати во́йну; ~ stávkku про́грати ста́вку; ~ súdny proces про́грати су́дний процéс

prehr//ať -á -ajú *dok. hud.* пере́грати; ~ celý svoj repertoár пере́грати ці́лий сві́й репертоа́р; ~ celú predohru пере́грати ці́лу уверту́ру

prehráv//ať -a -ajú про́грава́ти

prehráv//ať -a -ajú *nedok. hud.* пере́грава́ти, про́грава́ти

prehrávkk/a -y ž про́грава́ня; ~ novejš skladby про́грава́ня но́вого му́зичного твóру

prehreš/iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *proti komu, na kom* про́грі́шити ся, про́винити ся *péred kým*; ničím som sa proti nemu neprehrešil я в ни́чім не про́грі́шив ся áбо про́винив ся áбо я не ви́новатий *péred nim* 2 *proti*

čomu порушити *што*; ~ sa proti predpisom порушити інструкцію

prehreš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *proti komu*, на *kom* здавати ся *або* ука́зовати ся виноватым *пéред кым* 2 *proti čomu* порушувати *што*, грішити *прóтив чóму*

prehriat' -hřeje -hřejú *dok.* 1 прогрі́ти, зогрі́ти; slnko už ~hrialo pôdu со́лнце уж прогрі́ло зéмлю 2 пере́гріти; ~ motor пере́гріти мо́тор

prehriat//y пере́грітый; ~a para пере́гріта па́ра

prehriev//at' -a -ajú *nedok.* 1 прогрі́вати, зогрі́вати 2 (*motor ap.*) пере́грівати

prehrm//iet' -í -ia *dok.* прогирмі́ти, пере́йти гирмотом; po koľajniciach ~el vlak по ко́ляні́цях *або* шы́нах прогирмі́в влак

prehřn//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* пере́мітовати, пере́верта́ти, пере́гра́бовати; ~ uhlie, sneh пере́мітовати у́гля, сні́г 2 *v čom* пере́гра́бовати ся, ры́ти ся *в чім*

prehřn//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* *v čom* ры́ти ся *в чім*, пере́верта́ти *што*; ~ sa *v stole*, *v skriní* ры́ти ся *в сто́лі*, *в скрині́*; ~ sa *v spisoch* ры́ти ся *в папі́рах* • ~ *v jedle expr.* пере́берати́ в *їдлі*, *їсти* без сма́ку; ~a sa *v peniazoch* ры́ти ся *в пі́нязях*, ма́ти мно́го ма́єтку; ~ sa *v knihách* все чи́тати, штудова́ти

prehřn//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* ско́ро пере́йти, пере́бі́гнути, пере́гнати́ ся, пере́фырча́ти

prehryz//núť -ne -nú *dok.* 1 пере́грызти, пере́кусити; ~ niť пере́кусити нитку 2 *pren. expr.* пере́гылтнути, перелы́гнути

prehryz//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 пере́грызти ся 2 *cez čo, čím pren. expr.* пробити ся *че́рез што*; ~ sa *ľazkými začiatkami* пробити ся *че́рез пе́ршы тяжко́сти*

prehryz//núť (si) -ne (si) -nú (si) *dok. nář.* пере́кусити, за́кусити, по́исти

prehřýzt' (sa, si) *p. prehryznúť (sa, si)*

prehýn//at' -a -ajú *nedok.* пере́гынати́, згы́нати

prehýr//it' -i -ia *dok.* прома́рнити, прога́йда́кати, про́пити; ~ celú noc прома́рнити ці́лу ні́ч; ~ všetky peniaze прога́йда́кати вшы́ткы пі́нязі

prechádz//at' -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* пере́ходити; ~ cez most пере́ходити че́рез мі́ст, іти по мо́сті; ~ na druhú stranu ulice пере́ходити на дру́гий бі́к у́лиці; park nebadane ~al *v les* парк непомі́тні *або* по́ступні пере́ходив до лі́са; ~ k nepriateľovi *al. na stranu nepriateľa* пере́ходити к неприяте́лю *або* на дру́гий бі́к неприяте́ля; ~ z otca na syna пере́ходити з ві́тця на сы́на; ~ z rúk do rúk пере́ходити з ру́к до ру́к; ~ z triedy do triedy пере́ходити із кла́сы до кла́сы 2 *v rôzn. význ.* пере́ходити; ak svetlo ~a hranolom, láme sa кі́дь лу́чі сві́тла пере́ходять че́рез при́зму, перелóмлюють ся; čiara ~a bodom *mat.* пря́ма пере́ходить че́рез то́чку; keď ~al popri nej, obzrel sa кі́дь пере́ходив ко́ло не́й, огляну́в ся *або* пообзе́рав ся *або* о́бзрі́в ся; chlad nás ~al хо́лод на́ми пере́ходив; dážd' ~a до́дж прохóдить; bolesť ~a бо́лість прохóдить; trpezlivosť *ma* ~a терпезли́вість ме́не прохóдить 3 прохóдити; ~ala mu rukou po vlasoch она́ прохóдила ру́ків по ё́го во́лосах; ~ zrakom, očami пере́бі́гнути *або* перелеті́ти зра́ком, очáми • mráz mu (jej) ~a po chrbte ё́му (ё́й) мо́роз по ко́жі *або* по хырбе́ті прохóдить

prechádz//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* прохóдити ся; ~sa po parku прохóдити ся по па́рку

prechádzk//a -y *ž* прогу́лька, прохóджі́ня; ísť na ~u іти на прогу́лку

prechladnu//ie -ia *s* прохолод́жі́ня, нахолод́жі́ня; choroby z ~ia хворóты з прохолод́жі́ня *або* з нахолод́жі́ня

prechmat -u *m* помы́лі́ня; *expr. hovor.* ко́панець, перестрі́лок; dopustiť sa ~u до́пустити ся помы́лі́ня

prechod -u *m* 1 (*dej*) пере́хід; ~ cez hranicu пере́хід че́рез гра́ні́цю, пере́хід гра́ні́ці

2 перехід, місце про перехід, місце перехо́ду; ~ pre peších перехід; пішохідна доро́жка; ~ cez rieku перехід че́рез ріку **3** lek. климакте́рій, перехід

prechod//it' -í -ia *dok.* **1** (*určitý čas*) проходити; celý deň ~il po horách ці́лий день він проходив по го́рах **2** (*chorobu*) перене́сти на но́гах; ~ chrípku перене́сти хрі́пку на но́гах **3** вытоло́чити, вытопта́ти; ~ chodník вытоло́чити пішник

prechodit'² *nedok. p.* **prechádzať**

prechodník -a *m gram.* часоприслówник, трансгресів

prechodní//ý **1** перехо́дний; ~é štádium перехо́дна ета́па **2** доча́сний; ~é ťažkosti доча́сны тяжкості; ~ bytí доча́сне перебува́ня

prechodní//ý²: ~é sloveso *gram.* перехо́дне а́бо транзі́тíвне часослówо

prechovávač -a *m* укыва́ч *m*; ~ zbraní укыва́ч збра́ні

prechovávat' -a -ajú *nedok.* **1** ма́ти, плéкати; ~ úctu, nenávisť k niekomu плéкати че́сть, не́навість к да́кому; ~ nádej плéкати а́бо ма́ти надію **2** скыва́ти, ута́ювати, укыва́ти; ~ zbrane укыва́ти збра́ні

prechvál//it' -í -ia *dok.* перехвалити

preinač//it' -í -ia *dok.* переіна́чити, змінити; перетворити, переробити

preinvest//ovat' -uje -ujú *dok.* вложити капі́тал а́бо пі́нязі, переінвестова́ти

prejav -u *m* **1** проявлі́ня, висловлі́ня; ~ sústrasti проявлі́ня лю́тості; ~ oddanosti, vďaky висловлі́ня одда́ності, вдячності; ~ života прі́знаки жы́вота; umelecký ~ выра́жіння (да́чого) худо́жніми сréдствами а́бо сréдствами іску́ства; tanečný ~ висловлі́ня (да́чого) в та́нці а́бо язы́ком та́нця **2** выступлі́ня, реч ж; rozhlasový ~ выступлі́ня в ра́діу; slávnostný ~ сла́вно́сна реч

prejav//it' -í -ia *dok.* проявити, на́йти, висловити; ~ záujem о не́що проявити і́нтерес к да́кому; ~ nespokojnosť

висловити неспо́кійність; ~ schopnosti проявити спосо́бності; ~ niekomu sústrast' висловити да́кому жа́лость а́бо мілосе́рдність

prejav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* проявити ся, на́йти ся, ука́зати ся

prejav//ovat' -uje -ujú *nedok.* проявляти, находити, ука́зовати

prejav//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* проявляти ся, находити ся, ука́зовати ся

prejazd -u *m* перехі́д; železničný ~ желі́зничний перехі́д; chránený, nechránený ~ х́ране́ний, нех́ране́ний желі́зничний перехі́д

prejedať -á -ajú *nedok.* прої́дати (*выт́рачовати на ст́раву*)

prejedať sa -á sa -ajú sa *nedok.* переї́дати ся, обі́дати ся

pre//jesť -je -jedia *dok.* прої́сти; ~ celý plat прої́сти ці́лу выплату

pre//jesť sa -je sa -jedia sa *dok.* čím i bezpredm. переї́сти ся чо́го, обі́сти ся чі́м

prejsť prejde prejdú *dok.* **1** v rôzn. význ. пере́йти; ~ po dvore, okolo domu пере́йти по дво́рі, о́коло до́му; hostia prešli do jedálne rósti пере́йшли до їда́льні; ~ päť kilometrov пере́йти п'ять кіломе́трів; choroba prešla bóľosť minula а́бо пере́йшла; dažď prešiel doдж пере́йшо́в; strach ju prešiel страх е́й пере́йшо́в; prešlo päť dní пере́йшло п'ять днів; ~ ťažkými skúškami пере́йти тяжкы́ми утерпі́нями; návrh prešiel пропозі́ція пере́йшла; ~ celú učebnú látku пере́йти ці́лий у́чебный мате́ріал **2** v rôzn. význ. пере́йти; ~ cez ulicu, cez potok пере́йти (че́рез) у́лицю, (че́рез) по́тик; ~ cez hranicu пере́йти че́рез гра́ніцю; пересі́кнути гра́ніцю; ~ na filozofickú fakultu пере́йти на філозо́фську факульту́; ~ do útoku пере́йти до ата́ки; jeho dom prešiel na syna е́го ді́м пере́йшо́в на сына́; ~ na inú tému пере́йти на і́ншу те́му; ~ do vyššej triedy пере́йти до высшо́й клáсы **3** перебі́гнути, перегля́нути, Perezpíti (збі́гло прочі́тати) **4** пере́йти,

обыйти; prešiel celú krajinu він обыйшов
 або перейшов цілу країну **5** перейти;
 ~ si dlaňou po čele перейти долонь по
 челі **6** перейти, задусити, задавити; vlak
 ho prešiel ěró перейшов або задавив
 влак або поїзд • prejdí(te)! перейдь(те),
 войдь(те)!, перехо́дь(те)!; mráz mu (jej)
 prešiel po chrbte мóроз ёмý (ей) перейшов
 по хырбѣти; ~ niekomu cez rozum перейти
 дакому чéрез розум; ~ popri niečom *al.*
nad niečím перейти попри дачím або над
 дачím; prešla mu chuť а) він стратив смак;
 б) у нёго пропала охота, він не хоче

prejst' sa prejde sa prejdú sa *dok.* перейти
 ся, прогуляти ся

prekabát//it' -i -ia *dok. expr.* окламати,
 звісти, перехитрити, перекабатити

prekádr//ovat' -uje -ujú *dok. koho* *hovor.*
 перекадровати, перевірити

prekárl//at' -a -ajú *nedok. koho* **1** драждити,
 підпиховати кóго **2** гришити кóго,
 догваряти кóму

prekart//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** програти
 в картах; ~ majetok програти в картах
 маєток **2** (*istý čas*) програти, грати *nedok.*
 в карты; ~oval celú noc він прокартовав
 цілу ніч

prekaz//it' -i -ia *dok.* що знеможнити *што*,
 перешкодити кóму в чім, змáрити *што*; ~il
 mi plánu змáрив ми плáны

prekáž//at' -a -ajú *nedok.* **1** *komu* заваджати
 кóму, вирушувати кóго; ~ mi pri práci
 вирушує мене при роботі **2** *komu v čom*
 знеможнѣвати, гамовати

prekážk//a -y *ž* **1** перегорóда, перешкóда,
 зава́да; prirodzená ~ природна перешкóда;
 vodná ~ водна перегорóда **2** *šport.* бар'єра,
 перешкóда; beh cez ~у бар'єрний біг **3**
voj. загороджіння с; protitankové, drôtené
 ~у протівотáнковы, дротяны загороджіння
4 перешкóда; prekonávať ~у переконати
 перешкóды; paraziť na ~у натра́фити на
 перешкóды; byť na ~и быти на зава́ду,
 заваджати

prekážkov//ý *šport.* бар'єрний; ~ beh
 бар'єрний біг, біг з перешкóдами

preklad -u *m* переклад; doslovný ~
 дослóвний переклад; čítať knihu
 v slovenskom ~e чітати книгу в перекладі
 на слова́цький язык

prekladac//i **1** перекладний; ~ia stanica
 перекладна стáнція **2** переклада́ючий; ~
 stroj електрoнна переклада́юча машина

preklad//at' ¹ -á -ajú *nedok.* **1** перекладáти,
 накладáти; перевáлєвати; ~ tovar
 перекладáти товáр **2** (*služobne*)
 переміщáти, переводити; učiteľa ~ali
 z miesta na miesto учітеля перекладáли
 з єднóго місця на дрýге **3** (*na iný čas*)
 переносити, одкладáти

preklad//at' ² -á -ajú *nedok.* перекладáти,
 переводити; ~ z rusinčiny перекладáти з
 русинського языкá

prekladateľ -a *m* перекладач *m*

prekladateľk//a -y *ž* перекладачка *ж*

prekladateľsk//ý переклада́чський; ~á
 práca переклада́чска робóта, робóта
 перекладача; ~é majstrovstvo майстерство
 перекладача

prekladisk//o -a *s* переклáдка, перекладна
 стáнція

prekládka//a -y *ž* *žel.* перекладáня, пере-
 міщoвaня; ~ tovaru перекладáня товáру

prekladov//ý перекладóвий; ~á literatúra
 перекладóва літератýра; ~ slovník
 перекладóвий словник

prell//klat' -kole -kolú *dok. koho* проколóти,
 пропіхнути, пробити; ~ nohu na plote
 пробити нóгу на плóті • ~ niekoho očami
 проколóти дакóго очáми або пóглядом

prekle//núť -nie -nú *dok.* **1** споїти,
 переконáти; ~ rieku mostom перешмáрити
 або постáвити чéрез рікý міст, споїти
 бéреги ріки мóстом **2** *kniž.* переконáти,
 вирівнати, зблизити; ~ rozprogu
 переконáти гáдки

preklep -u *m* переклѣп, хыба при писáні;
 opraviť ~ опрaвити переклѣп

preklep//at' -e -ú *dok.* 1 *lek.* поклепáти, выклопкати; *lekár mu ~al* *hrudník* дóктор поклепáв ёмý грúди 2 (*na stroji*) переписáти

preklepáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 *lek.* поклéповати, выклóпковати *nedok. dok.* 2 (*na stroji*) переписовати

pre//kliat' -k'laje -k'lajú *dok.* прокляти; ~ *vlastného syna* прокляти свóёго (влáстного) сына

prekliat//ec -са *m expr.* проклятый

prekliaty *expr.* проклятый

preklesn//it' -i -ia *dok.*: ~ *si cestu* пробити собí дорóгу, пробити ся

preklin//at' -a -ajú *nedok.* проклинáти

preklop//it' -i -ia *dok.* čo переверну́ти

preklz//nuť (sa) -ne (sa) -nu (sa) *dok.* перешмыкнути (ся)

prekon//at' -á -ajú *dok.* 1 перетерпíти, пережыти, перенéсти, скýсити; ~ *chorobu* переконáти хворóту; ~ *smútok* перенéсти áбо пережыти жаль 2 переконáти; *túto vzdialenosť ~al* *za tri dni* він переконáв тотý далéкость за три дні; ~ *ťažkosť* переконáти тяжкості 2 перевышыти, перемочí, выпередити; ~ *všetkých* перевышыти вшыткых; ~ *rekord šport.* побити рекóрд ● ~ *očakávanie* перевышыти очíкованя

prekonateľn//ý перекóнуучий, перемóжный, пережытый; *ľahko ~á* *prekážka* лéгко переконáна барьєра

prekonáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 перетéрплёвати, переживáти, скушáти, переносити 2 перекóновати 3 перевышовати, перемагáти

prekontroll//ovať -uje -ujú *dok.* перевірити, переконтролёвати, легітимовáти; ~ *riešenie úlohy* перевірити рíшіня задáчі; ~ *legitímáciu* перевірити легітімáцію жытеля

prekop -u *m ban.* перекопáня

prekop//at' -e -ú *dok.* 1 перекопáти, покопáти; ~ *poľe* перекопáти ціле по́ле, покопáти по́ле 2 прокопáти, прорылёвати; ~ *kanál* прокопáти канáл

prekopáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 переко́повати, скóповати 2 (*kanál ap.*) проко́повати, пробивáти

prekoprc//núť sa -e sa -ú sa, **prekopfc//nuť sa** -e sa -u sa *dok. expr.* переверну́ти ся, перекотуляти ся

prekrač//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 переходити, переступáти, пере́крóчовати; ~ *prah* пере́крóчовати (чéрез) по́ріг 2 (*zákon ap.*) порúшовати, недотримовати, переступáти 3 перевыпóвнёвати, сповняти, перевышовати; ~ *normu*, *plán* перевыпóвнёвати нóрму, план 4 перестúповати з нóгы на нóгу

prekrásn//ý *expr.* прекрáсный, барз áбо дýже шýв(м)ный áбо крас́ный; ~а *tvár* прекрáсна тварь, прекрáсне лицé; ~е *ročiasie* прекрáсна áбо чудóва погóда

prekresl//it' -i -ia *dok.* перекреслити, перерисовáти, скопíровáти, одкреслити; ~ *výkres* перерисовáти рíсýнок

prekrič//at' -i -ia *dok.* пере́кричáти; ~ *všetkých* пере́кричáти вшыткых

prekrik//ovať -uje -ujú *nedok.* пере́криковати

prekrik//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* пере́криковати ся

prekriž//it' -i -ia *dok.* скрижыти, пере́крижыти, зложыти крижом; ~ *ruku cez prsia* зложыти рýкы крижом чéрез грúди ● ~ *niekomu plánu* скрижыти дакóму плáны; ~ *niekomu cestu* скрижыти дакóму дорóгу, стáти по́не́рек дорóгы дакóму

prekrím//it' -i -ia *dok.* пере́кормити; ~ *dieťa* пере́кормити дíтину

prekrm//ovať -uje -ujú *nedok.* пере́кормлёвати

prekroč//it' -i -ia *dok.* 1 пере́крóчíти, перéйти, перестúпити; ~ *prah* пере́крóчíти (чéрез) по́ріг; *nepriateľské vojská ~ili* *hranice* вóйска неприя́теля пере́йшли грáніці 2 порúшыти; ~ *zákon* порúшыти закóн; ~ *zákaz* порúшыти зáказ 3 перевыповнити, перевышыти; ~ *plán* перевыповнити план

prekroj//it' -і -а *dok.* розрізати, перерізати (ножом); ~ zemiak, jablko розрізати бандурку, ябло

prekrst//it' -і -іа *dok. hovor.* 1 переназвати, переменовати, перекрестити 2 перекрестити (на іншу віру)

prekrúc//at' -а -ajú *nedok.* 1 перекручувати, перешрубівувати (závim i m. n.) 2 *prep.* переінакшувати, скомолівати, скреслівати

prekrút//it' -і -іа *dok.* 1 перекрутити, перешрубівати (дость міцно); ~ hriadel' перекрутити грядель або валець 2 *prep.* скомолити, перекрутити, скреслити, переінакшити; ~ fakty скомолити або скреслити факти

prekrv//it' -і -іа *dok.* прокровавити, переповнити кровлїв; ~ masážou pokožku прокровавити масажов кожу, масажов выкликати прилив крови ку кожі

prekuk//núť -не -nú *dok. koho expr.* переглянути, розкусити, угаднути; nie je ťa tak ľahko ~ не так легко тебе розкусити; rýchlo ~la jeho úmysel skóro угадла ёго ўмысел

prekuk//ovat' -uje -ujú *nedok. expr.* просвічувати, переблисковати

prekúrl//it' -і -іа *dok.* 1 перегріти; дость міцно нагріти; ~ izbu перегріти ізбу, дость міцно нагріти ізбу; ~ kotol перегріти котёл 2 минути, витратити на wygrівання або выкурівання; ~ mnoho reňazí минути на выкурівання мно́го пінязей

pre//kuť -кује -кују *dok. v rôzn. význ.* перековати; ~ koňa перековати коня; *prep.* перетворити; ~ pluh перековати або переробити плуг

preku//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok. expr.* (при гледані) попрезерати, перегрвати, переглядати; ~ izbu, dom переглядати ізбу, дім; ~ vrecká переглянути кішені

prekvapen//ie -іа s 1 неочёкованя, несподіваня; milé al. príjemné ~ приємне неочёкованя або несподіваня 2

зачудованя, несподіваня; на тоје ~ на моё несподіваня

prekvapený несподіваний, зачудований, заскочений

prekvaп//it' -і -іа *dok.* 1 неочёковати, заскочити, преквапити; ~ila ma jeho smelosť méne заскочила ёго смілость; ~ niekoho darčekom зробити дакому преквапіня; ~ priateľa застигнути приятеля неочёковані

prekvaпivý kniž. p. prekvaпujúci

prekvaп//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 заскаковати, прекваплівати 2 застигати неочёковані

prekvaпujúci неочёкований; необычайный, чудесный, надзвичайный; ~ úspech необычайный успіх; ~ výsledok неочёкований результат

prekvit//at' -á -ajú *nedok.* 1 *expr.* квітнути, цвити; biele ruže ~alı білы ружы квітли 2 дарити ся, розвивати ся, проквітати; obchod ~á торгівля розвивать ся або проквітать

prekyp//iet' -і -іа *dok.* 1 перелляти ся чéрез край, збігнути; mlieko ~elo молóко збігло 2 *čim prep.* (o citoch) переповнити ся, перевыповнити ся • miera ~ela чаша (терпіня) переповнила ся

prekyp//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 переливати ся чéрез край, збігати 2 *čim prep.* (o citoch) переповняти ся, перевыповняти ся; srdce mu ~ovalo radosťou сёрдце ёго переповняло ся радостёв, сёрдце ёго переповняла радість 3 *čim* квітнути, проквітати, кypіти; ~ zdravím проквітати або кypіти здорóвём; ~ krásou квітнути красотóв

prekys//núť -не -nú *dok.* перекиснути; cesto ~lo тісто перекисло

prelad//it' -і -іа *dok.* переладити; ~ klavír переладити клавір; ~ rádio na krátke vlny переладити радіо на корóтки або курты волны

prefakaný перестрашений, настрашений

prefak//núť sa -не sa -nú sa *dok.* перестрашити ся, настрашити ся

prefaknutý p. prefakaný

prelak//ovat' -uje -ujú *dok.* перелаковати (знова); ~ nábytok перелаковати заряджіння дому або б́утор *zastar.*

prelamovač -a *m typ.* переломл́євач

prelam//ovat' -uje -ujú *nedok.* переламовати, розламовати, ламати; ~ palicu переламовати пали́цю

prelát -a *m cirk.* прелат

prelep//it' -í -ia *dok.* переліпити, переклеїти (знова); заліпити, заклеїти (по ці́лім по́верьху); ~ plagát приліпити новий пла́гát (на ста́рий)

prelep//ovat' -uje -ujú *nedok.* переліплівати, перекле́євати (знова); заліплівати (ці́лий по́верьх)

prelešt//it' -í -ia *dok.* перелі́щити (скрині і т. н.)

prelet -u *m* перелі́т; ~ vtákov перелі́т пта́хів; ~ oceánu lietadlom перелі́т оке́ана ероплáном

prelet//iet' -í -ia *dok.* 1 *čo, ponad čo* перелеті́ти *што*, пролеті́ти *над чим*; ~ oceán перелеті́ти (че́рез) оке́ан; lietadlo ~elo severný pól ероплáн перелеті́в Се́верный по́люс, ероплáн перелеті́в над Се́верным по́люсом 2 *v rôzn. význ.* пролеті́ти; lietadlo ~elo tisíc kilometrov ероплáн пролеті́в т́исяч кіломе́трів; ~el po chodbe він пролеті́в по хóдбі; tri mesiace ~eli veľmi rýchlo три мі́сяці пролеті́ли барз скóро; hlavou ~ela myšlienka в голо́ві пролеті́ла або перебі́гла д́умка; ~el chýr перелеті́в хы́р або слух 3 (*zrakom*) перебі́гнути; rýchlo ~ela očami list она́ наскóро очáми перебі́гла пись́мо

prelež//at' -í -ia *dok.* пролежа́ти; pol roka ~al v nemocnici він півро́ка пролежа́в в шпыта́лє

prelež//at' sa -í sa -ia sa *dok.* перележа́ти (*показу́ти ся*); látka sa ~ala по́лотно перележа́ло од до́вгого лежа́ня

preliačený до дну́ка пере́гну́те місце, впа́дже́ний

preliačin//a -y ž яма, впа́дина, проглубе́нина

preliač//it' sa -í sa -ia sa *dok.* долóв пере́гну́ти ся, упáсти, зогну́ти ся, огну́ти ся

pre//liat' -leje -lejú *dok. v rôzn. význ.* перелля́ти; ~ kávu do hrnca перелля́ти ка́вей до го́рнця або кайстро́ны; ~ staré mince перелля́ти ста́ры мі́нці • ~ krv пролля́ти (да́цію) кров; ~ mnoho slz пролля́ти ве́лє слы́з; ~ niečo hrdlom *al. cez hrdlo al. dolu hrdlom expr.* про́пити да́штó; ~ si hrdlo *al. hrtan hovor.* выпі́ти со́бі

pre//liat' sa -leje sa -lejú sa *dok.* перелля́ти ся; voda sa ~liala *cez okraj* во́да перелля́ла ся че́рез ве́рьх • pohár utrpenia sa ~lial pógar терпі́ня пере́повни́в ся

preliep//at' -a -ajú *nedok.* переліплівати (знова), заліплівати (ці́лий по́верьх)

prelietav//ý переліта́вий; ~é ptáctvo переліта́вы пта́хы • ~ vták *al. vtáček al. motýl* переліта́вий пта́шок (*легкомысёлный чолові́к*)

preliet//nut' -ne -nu *dok.* 1 перелеті́ти 2 (*na okamih sa ukázat*) пролеті́ти, мі́гнути ся

preliev//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* перелива́ти

preliev//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* перелива́ти ся; vlny sa ~ali *cez čln* во́лны перелива́ли ся че́рез ло́дку

preliez//at' -a -ajú *nedok.* переліза́ти; проліза́ти

pre//liezt' -lezie -lezú *dok.* перелі́зти; пролі́зти; ~ plot *al. cez plot* перелі́зти плі́т або че́рез плі́т; ~ cez otvor *v múre* пролі́зти че́рез ді́ру в му́рі; ~ cez oblok перелі́зти че́рез о́блак або о́кно

prelimin//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* планова́ти, запланова́ти дая́кий розраху́нок

prelin//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. kníž.* переплі́тати ся, сплі́тати ся

prelis//ovat' -uje -ujú *dok.* протисну́ти, пролі́совати; ~ jahody протисну́ти яго́ды

prelist//ovat' -uje -ujú *dok.* перелі́стовати; ~ knihu перелі́стовати кни́гу

prelom -u *m* перелом *m*, мѣджа *ж*; на ~е storočí на переломі віків

prelom//it' -í -ia *dok.* 1 переломити, розломити; ~ napoly переломити на половину 2 *prel.* протóргнути; ~ obranu протóргнути оборóну; ~ front протóргнути фронт • ~ ľady розбити áбо переломити лед

prelož//it' -í -ia *dok.* 1 переложити; перемістити; ~ tovar переложити товар 2 переложити крижом; ~ krížom попу переложити нóгы крижом áбо едну́ чéрез дрýгу 3 (*služobne*) перемістити, перевести 4 (*na iný čas*) перенести, одложити, переложити; svadbu ~ili свáдьбу одложили áбо переложили; ~ schôdzku на štvrtok перенести зібраня на четвѣрьг • nepreložiť krížom slamy *hovor. expr.* пáлець о пáлець не удáрить, і пáлцѣм не пóгнеш, ніч не зробити

prelož//it' -í -ia *dok.* перекласти, перевести; ~ román do slovenčiny перкласти роман на словáцький язык

prelud -u *m* привіджіня, галуцінація, маміня, ілúзія

prelúd//ium -ia *s hud.* прелюдія, зачаток

prefudnen//ý перенаселеный; ~é mesto перенаселене місто

prefudn//it' -í -ia *dok.* перенаселити

prelump//ovat' -uje -ujú *dok. expr.* промарнити, прогайдáкати, прошустровáти, профламовáти; ~ nos профламовáти цілу ніч; ~ peniaze прогайдáкати áбо прошустровáти пінязі

premáč//at' -a -ajú *dok.* промóкнути

premáh//at' -a -ajú *nedok.* 1 (*viťazit'*) перемагáти, переко́новати; ~ nepriateľa перемагáти áбо переко́нати неприятеля; ~a ho spánok *prel.* ёго перемагáть спáнок 2 перемагáти, переко́новати; ~ hnev перемагáти гнів; ~ strach переко́новати страх; ~ slzy перемагáти áбо стримовати слызы

premáh//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* пересилѣвати сѣбе, стримовати ся; оводóджовати собóв

premárn//it' -í -ia *dok.* 1 промарнити, прогайдáкати, ростратити; ~ majetok, dedičstvo промарнити маєток, дідовизну́ áбо наслідство 2 (*čas*) стратити; ~ čas надáрьмо стратити час • ~ príležitosť не выужити náгоду

premast//it' -í -ia *dok.* 1 перемастити, дати дость вѣлѣ мáсла áбо шмáлцю; ~ zemiaky перемастити бандýрки 2 промастити, прошпикóвати; намастити (*olíєм, krémom i m. n.*); ~ rokožku намастити ко́жу кре́мом

premáv//at' -a -ajú *nedok.* ходити, яздити; električky nepremávajú електрички áбо трамва́и не ходять

premáv//k/a -y ž рух; pouličná ~ ýлічний рух

premal//zat' -že -žú *dok.* намастити, промазати; ~ motor намастити мóтор

premen//a -y ž перемі́на, змі́на; ~ povetria змі́на погóды

premen//it' -í -ia *dok.* 1 čo перемі́нити, змі́нити 2 *na čo* ~ vodu на рагу змі́нити во́ду на па́ру

premen//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 перемі́нити ся, змі́нити ся 2 *na čo* перемі́нити ся *na што*; dážd sa ~il на lejak додж перемі́нив ся на ліяк

premenliv//ý змінливый, перемінливый; нетырваючий; ~é počasie перемінлива погóда

premenn//ý перемінный; ~á veličina *mat.* перемінна величі́на

premen//ovat' -uje -ujú *dok.* переназвáти; ~ ulicu переназвáти ўлі́цю

premer//at' -á -ajú *dok.* 1 перемі́ряти, змі́ряти, промі́ряти; ~ hĺbku rieky перемі́ряти глúбку рі́кы 2 *koho, čo expr.* перемі́ряти очáми; ~al si ma od hlavy po päty він змі́ряв мéне о́ком од гóловы по пýты 3 *expr.* змі́ряти, походити, попреходити, перейти; túto cestu som veľakrát ~al тоту́ дорóгу я вѣлѣ áбо мнóго раз змі́ряв

premeriav//ať -a -ajú *nedok.* 1 перемірєвати, змірєвати, міряти 2 *koho, čo expr.* перемірєвати очами або поглядом 3 *expr.* міряти (*при ходжіні*)

premešk//ať -á -ajú *dok.* 1 спомалити, запізнити, спізнити; ~ jeden deň спізнити на едєн день 2 вихабити, занедбати, промарнити; ~ príležitosť промарнити нагоду; ~ termín занедбати або промарнити термін

premet -u *m* 1 перекотулька ж 2 *let.* акробатічне обєрнення еропланом, лупінї

prém//ia -ie ž прємія; ~ za prekročenie plánu прємія за перевыповнїня плáну

premieň//ať (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* 1 міняти (ся), переміняти (ся) 2 *na čo* переміняти ся *на што*

premiér -a *m* премьєр-міністер

premiér//a -у ž премьєра; ~ filmu, opery премьєра фїлму, оперы

premiérov//ý премьєровый; ~é predstavenie hry премьєровє представлїня пєсы, премьєра пєсы; ~é kino премьєровє кїно

premiest(n)//it' -i -ia *dok.* перемістити, перестяговати, переложити, переставити

premiest(n)//it' sa -isa -ia sa *dok.* перемістити ся, перестяговати ся, перейти

premiestň//ovat', premiest'//ovat' -uje -ujú *nedok.* переміщати, перестяговати, перекладати, переставляти

premiestň//ovat' sa, premiest'//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* переміщати ся, перестяговати ся, переходити

premieš//ať -a -ajú *dok.* перемішати, змішати

premietac//í проєктный, перемітуючий; ~ prístroj проєктный або перемітуючий апарát; ~ie plátno проєктне полóтно

premietač -a *m* кїномеханік, кїнооператор

premietačk//a -у ž *hovor.* 1 проєктный або перемітуючий апарát 2 кїносáла

premiet//ať -a -ajú *nedok.* 1 ука́зовати, перемітати; ~ film ука́зовати фїлм 2 *geom. fyz.* проєктовати; ~ obrazec na plochu проєктовати фігуру на площáдку

premiet//nut' -ne -nu *dok.* 1 (*film*) перемітнути, ука́зати 2 *geom. fyz.* спрєктовати

prém//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* прємієвати *nedok. dok.* давати/дати прємію; нагорóджовати/нагородити прємієв; ~ prácu прємієвати за робóту

prémiový прємієвый; ~ systém прємієва сїстєма; ~ fond прємієв фонд

premis//a -у ž *filoz.* предположіня

premlčac//í: ~ia lehota *práv.* промовчáный час

premlčan//ie -ia *s práv.* промовчáня ж, страчіня прáва за промовчáня; ~ nároku промовчáня пожа́дованя; ~ exekúcie промовчáня екзєкúції

premlč//ať -í -ia *dok.* 1 промовчати; ~al celý večer він промовчáв або був тихо ці́лый вєчор 2 *práv.* стратити прáво за промовчáня або за давностєв

premoč//it' -í -ia *dok.* промочіти; ~ si topánky промочіти топáнки

premok//ať -á -ajú *nedok.* 1 промокати; čížmy ~ajú чїжмы промока́ють 2 течі, протікати, затікати; cez strechu ~á чєрез стрїху течє або протікать

premok//núť -ne -nú *dok.* 1 промóкнути; kabát ~ol кáбат промóкнув; ~li sme do nitky *al. do kože al. na kožu* мы промóкли до костєй або до ниткы 2 (*preniknúť*) протечі, просякнути

premo//tať -tá/-ce -tajú/-cú *dok.* перемотати, перевити; ~ priadzu перемотати пряджу

premožiteľ -a *m* перемóжець *m*

prel//môcť -môže -môžu *dok.* 1 перемочі, переконати, порáзити; ~ nepriateľa перемочі або порáзити неприяте́ля; silný organizmus ~mohol chorobu *pren.* мі́цный о́рганїзм переміг хвóрість 2 переконати, перемочі, подавити; ~ hnev подавити гнів; ~ predsudky перемочі пові́ры; ~ strach, únavu перемочá страх, унавє́ность

prel//môcť sa -môže sa -môžu sa *dok.* перемочі сєбе, стримати ся, оволодіти або опановати собóв

premrh//ať -á -ajú *dok.* промарнити, профламовати, минути, утратити; ~ peniaze промарнити *або* минути пінязі

premršten//ý 1 звеличений, превеликий, наднесений, надмірний, гіперболізований; ~á сена превисо́а ціна ~é požiadavky наднесены *або* дость великы вимоги *або* пожа́дованя 2 перегна́ний, ексцентрічний; ~á elegancia ексцентрічна елега́нція

premrz//núť -ne -nú *dok.* промерзнути, змерзнути, прозябнути, окончаніти, законаніти, оцепеніти

premyslený продуманий, обдуманий; ~ čin продуманий поступок

premysl//ieť -í -ia *dok.* продумати, обдумати; to si treba dobre ~ totó sobí треба добрі *або* як налѣжить обдумати

premysľ//ať -a -ajú *nedok.* о čom, nad čím роздумовати, думати о чім, обдумовати што

prel//myť -myje -myjú *dok.* промыти, переполокати; ~ gužu studenou vodou прополокати ріжу зимнов водов

premyv//ať -a -ajú *nedok.* промывати, прополоковати; ~ rudu промывати руду

prenadiv//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* напозерати ся; nemohol som sa na jej tvár ~ я не міг напозерати ся на єй тварь

prenáhlen//ý унаглений, необдуманий, поспішний, нерозважний; ~é rozhodnutie поспішне *або* необдумане рішіння

prenáhl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* унаглии ся, попонаяти ся, поступити нерозважні *або* непродумані, поспішыти

prenachvál//iť -i -ia *dok.* koho, čo вынахвалити ся *кым, чім*; nevedel si to ~ він не знав вынахвалити ся тым

prel//najať -najme -najmú *dok.* 1 дати до найму, наяти; ~ byť дати до найму кварта́ль 2 prenajať si наяти, арендовати; ~ si izbu наяти ізбу *або* хыжу

prenajím//ať -a -ajú *nedok.* 1 дати до найму, пренаяти 2 prenajímať si; наяти, арендовати

prenajímateľ -a *m* особа, даюча до найму; ~ bytu різда кварта́ля

prenáj//om -mu *m* 1 одда́ваня до найму 2 аренда

prenasled//ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* пронаслідувати; ~ nepriateľa пронаслідувати неприя́теля; masocha ~ovala pastorkyňu мачо́ха пронаслідувала невла́стну дівку; ~oval ma až po dom він пронаслідовав мене аж ку са́мому до́му; myšlienka na to ma dlho ~ovala думка о тім до́вго пронаслідувала мене

prenasledovateľ -a *m* пронаслідователь *m*

prenášač -a *m* переноситель *m* (інфе́кції)

prenáš//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* переносити; ~ dieťa cez cestu переносити дітину че́рез до́рогу; ~ náказu переносити інфе́кцію 2 переводити; ~ majetok na niečie meno переводити маєток на да́чє мене

prenáš//ať² -a -ajú *nedok.* переносувати (о *зрубі́у*)

prenech//ať -á -ajú *dok.* охабити, одступити

prenesený переносний; ~ význam slova *lingv.* переносне значіння слова

preňho 4. *p.* zám on s *predl.* pre про не́го, для не́го, зара́ды не́го

prel//niesť -nesie -nesú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* перенести; ~ dieťa cez potok перенести дітину че́рез по́тік; ~ náказu перенести інфе́кцію; ~ do praxe внесе́ти до пра́ктики 2 перевести; ~ majetok na niečie meno перевести маєток на да́чє мене

prenik//ať -á -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* проникати, проходити; štrbinou ~alo svetlo че́рез шка́ру *або* прасклину проходило сві́тло; ~ ďaleko do púšte проникати да́леко до пу́стыні 2 проникати, мі́цно забера́ти; vietor ~á až do kostí ві́тор мі́цно забра́в аж до ко́стей, ві́тор на́скрізь проникать до ко́стей

prenikav//ý 1 проника́вий, різкий; ~á vôňa різкий *або* проника́вий за́пах; ~ výkrik проника́вий вы́крик; ~ hlas проника́вий *або* різкий го́лос; ~á bolesť проника́ва *або*

різка більість *або* різкий біль **2** (о *pohľade, očiach*) проника́вий; ~é о́чі проника́вы о́чі; ~ *pohľad* проника́вый по́гляд **3** великий, значный; ~é úspechu вели́кы *або* значны ўспіхы; ~é zmeny значны зміны **4** проника́вий; ~ *vietor* проника́вый вітор; ~á zima проника́ва зимá **5** проника́вый, живый, внима́вый; ~ *rozum* проника́вый розу́м

penikl/nút' -ne -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* проникнути; *svetlo* ~lo do izby світло проникло до ізбы; *tieto správy* ~li do tlače тоты вісті проникли *або* достáli ся до дру́ку **2** (*zapôsobit'*) проникнути, оволодіти; *zima* ma ~la až do kostí зимá оволоділа мене аж до костей

penoc/ovat' -uje -ujú *dok.* **1** переночова́ти; ~ *u známych* переночова́ти у зна́мых; ~ *v lese* провёсти *або* переночова́ти в лісі **2** *koho* дати *або* пону́кнути ночліг ко́му, пустити на ночліг ко́го; *prateľ* ma ~oval я переночова́в у приятеля, приятель мене переночова́в

prenos -u *m 1* перене́с, перенесі́ня; ~ *nákazy* перене́с інфе́кції **2** *rozhlás* высылáня, трансла́ція; *rozhlásový* ~ радіовысылáня; *televízny* ~ телеві́зне высылáня

prenos/it' -í -ia *dok.* переноси́ти (о *gruďi*)

prenosk/la -у ž *el. tech.* ада́птер, перене́с зву́ку на *што*

prenosný **1** перене́сний; ~ *prijímač* перене́сне ра́діо; ~ *pisací stroj* перене́сна пишуча машинка **2** інфе́кчний

prenosový: ~ *voz* *rozhlás* а) перене́сне телеві́зне заряджі́ня, перене́сна телеві́зія; б) авторадіовысылáня

preob/liecť -lečič -lečú *dok.* переоблечі́, переоді́ти; ~ (si) šaty переоблечі́ шма́ты, переоблечі́ дру́гы шма́ты

preob/liecť sa -lečie sa -lečú sa *dok.* переоблечі́ ся, переоді́ти ся

preobliek/at' -a -ajú *nedok.* переобліка́ти, переодіва́ти

preobliek/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* переобліка́ти ся, переодіва́ти ся

pre/obuť -obuje -obujú *dok.* переобу́ти, перезу́ти; ~ (si) topánky, čizmu переобу́ти (со́бі) топáнки, ці́жмы

pre/obuť sa -obuje sa -obujú sa *dok.* переобу́ти ся, перезу́ти ся

preobúv/at' -a -ajú *nedok.* переобува́ти, перезува́ти

preobúv/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* переобува́ти ся, перезува́ти ся

preočk/ovat' -uje -ujú *dok.* перескі́пити, скі́пити повто́рюючі; ~ *deti proti kiahňam* скі́пити ді́ти протів о́сыпок, зроби́ти ді́тєм повто́рюче скі́пі́ня о́сыпок

preočkováv/at' -a -ajú *nedok.* перескі́плєва́ти, скі́пити повто́рюючі

preonač/it' -í -ia *dok. hovor.* переіна́кшати, зміни́ти, переміни́ти, перероби́ти

preopak/ovat' -uje -ujú *dok.* повто́рити і́чі раз; ~ (si) úlohu повто́рити зада́чу і́чі раз

preor/at' -ie -ú *dok.* переора́ти, зора́ти; ~ *pole* зора́ти по́ле

preoráv/at' -a -ajú *nedok.* перео́рєва́ти, зорє́вати

preorganiz/ovat' -uje -ujú *dok.* переорані́зовати, реорані́зовати

preorient/ovat' -uje -ujú *dok.* переорє́н-товати

preorient/ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* переорє́нтова́ти ся

preo/siat' -seje -sejú *dok.* просі́яти; ~ *múku* просі́яти му́ку; ~ *piesok* просі́яти пісо́к

prepáčen/lie -ia s преба́чі́ня; *prosiť* о ~ проси́ти о преба́чі́ня • s ~ím а) про́шу, преба́чте; б) позво́льте пові́сти

prepáč/it' -í -ia *dok. komu* преба́чити ко́му; *prepáč(te)!* преба́ч(те)!

prepad -u *m 1* *koho* напа́джі́ня на ко́го; ~ *vlak* напа́джі́ня вля́ку **2** *voj.* напа́джі́ня, на́літ **3** *odb.* водозли́в (перегоро́ды)

prepad/at' -á -ajú *nedok. 1* *v rôzn. význ.* провалити ся; ~ *cez niečo* провалити ся че́рез да́што; ~ *na skúške* провалити ся на екза́мені **2** *čomu* піддава́ти ся чо́му, упада́ти до чо́го; ~ *strachu* піддава́ти ся

страху; ~ паніке піддавати ся пáníці **3** (*stratiť platnosť*) пропадáти

prepad//at'² -á -ajú *nedok.* *koho*, *čo* нападáти *на кóго, што*

prepad//at' *sa* -á *sa* -ajú *sa nedok.* прова-
лєвати ся, упáсти; ~ *sa* до яму провалити
ся áбо упáсти до ямы

prepadávat'¹ *p.* **prepadat'**¹

prepadávat'² *p.* **prepadat'**²

prepadávat' *sa p.* **prepadat'** *sa*

prepadlin//a -у *ž* яма

prepadlisk//o -a *s div.* пропадлина, люк

prepad//núť'¹ -не -nú *dok.* **1** *v rôzn. význ.*

провалити ся, пропáсти; ~ *sez* не́що
провалити ся чéрез даштó; ~ на скúшке
провалити ся на екзáмені; *hra* ~la пeса не
успíла **2** *čomu* піддати ся чóму, упáсти до
чогó; ~ *obavám*, *panike* піддати ся страху,
пáníці **3** (*stratiť platnosť*) пропáсти; *listky* ~li
листки пропáли **4** *koho* напáсти на кóго,
охóпити кóго; ~ol *ho* smiech; ё́гo охóпив
смíх **5** *koho* застигнути; ~la *nás* búrka
застигла нас бúря • *nemá* *kde* jablko ~ не
є де я́бку упáсти

prepad//núť'² -не -nú *dok.* *kohom*, *čo* напáсти
на кóго, што

prepad//núť' *sa* -не *sa* -nú *sa dok.* **1**
провалити ся, упáсти; *rovala sa* ~la
пóвала провалила ся **2** *expr.* пропáсти,
стратити ся, витратити ся • *ako by sa* до
земе ~ol він як бы під зéмлю провалив
ся, він як бы до вóды понóрив ся; *div sa*
перепадне *al.* перепadol od hanby він
готóвий пропáсти од гáньбы, він лем же
од гáньбы не згорів

prepadnut//ý **1** упáвший, упадnúтый; ~é
о́чі упáвши о́чі **2** выхуднутый в твáри,
схудnúтый

prepadov//ý **1** нападóвый; ~ oddiel
нападóвый óдділ **2** *odb.* водозливный; ~á
hať водозливна перегородá

prepál//it' -i -ia *dok.* **1** *v rôzn. význ.* перепалити;
~ *poistku* перепалити по́істку; ~ *trhly*
выпалити цéгли **2** *tech.* (*kov*) распалити,
калити, розогрівáти **3** перепалити; ~ *si*

rukáv *kyselinou* перепалити рукáв кіслотóв
4 *expr.* *čo, koho* прострі́лити, проді́равити
(кúлєв)

prepál//it' *sa* -i *sa* -ia *sa dok.* перепорі́ти;
drôt sa ~il дрі́т перепорів; *žiarovka sa* ~ila
грúжка выпалила ся

prepál//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.*
перепáлєвати **2** *tech.* (*kov*) распáлєвати,
калити, розогрівáти **3** перепáлєвати **4** *expr.*
koho, *čo* прострі́лєвати, проді́равлєвати
(кúлєв)

prepál//ovat' *sa* -uje *sa* -ujú *sa nedok.*
перепорє́вати

prepánajána *cit. hovor.* *expr.* препанаяна,
пре бóра

preparác//ia -ie *ž odb.* препаровáня; ~ *rastlín*
препаровáня *roslin*

preparačn//ý *odb.* препаровáный; ~á *ihla*
препáрюча иглá; ~é *nástroje* препаровáны
inštrumenty

preparát -и *m odb.* препарáт; *chemické*
~у хемі́чны препарáты; *vitamínové* ~у
вітамі́новы препарáты

preparovan//ie -ia *s odb.* препаровáня; ~
rastlín, živočíchov препаровáня *roslin,*
zvierat

prepar//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. odb.*
препаровáти; ~ *žabu* препаровáти жáбу

prepál//sat' -še -šu *dok.* опасáти, перевязáти;
~ *blízku* *opaskom* опасáти б́люзку
(óпаском)

prepál//sat' *sa* -še *sa* -šu *sa dok.* опасáти ся,
перевязáти ся

prepasir//ovat' -uje -ujú *dok. kuch.*
пропасі́ровáти (чéрез *cum(к)о*); ~ *zeleninu,*
ovocie пропасі́ровáти ово́цину, зеленину

prel//pást' -pasie -pasú *dok. hovor.* запі́знити,
промарнити, стратити

prepaš//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** перевéзти
áбо перенéсти (*táјні* чéрез *graničnu*),
пропашовáти (чéрез *graničnu*); ~ *šperky,*
peniaze тáјні áбо потаёмкы перенéсти
дорогоці́нності, пі́нязі **2** (тáјні) передати;
~ *listok* до вáзeня (тáјні) передати
письмо до арéшту

prepelic//a -e ž перепелічка

prepch//at' -á -ajú *dok.* 1 *cez* čo пропхати, перепхати, передіти *чэрез што* 2 *hovor.* *expr.* напхати, перепхати, переповнити; ~ *program* číslami перепхати програму числами

prepch//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 *cez* čo перепхати ся, просунути ся, перетиснути ся *чэрез што, скрізь што, (ná)скрізь чого*; ~ *sa* *cez* otvor v plote перелізти *чэрез діру в плоті* 2 *hovor.* *expr.* переїсти ся, перепхати ся, обжэрти ся; ~ *sa* *sladkosťami* переїсти ся *áбо* перепхати ся солодкостями

prepchat//ý *hovor.* *expr.* переповнений, перепхатий; ~é *elektrický* переповнены *áбо* перепхаты *áбо* набиты електрички; ~á *ulica (vozidlami)* перепхата *уліця* *ávтами*

prepcháv//at' -a -ajú *nedok.* 1 *cez* čo пропхавати, перепхавати, передівати *до чого, чэрез што, скрізь што* 2 *hovor.* *expr.* напхавати, перепхавати, переповняти

prepcháv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *cez* čo пропхавати ся, просувати ся, перетискати ся *до чого, чэрез што, скрізь што* 2 *hovor.* *expr.* переїдати ся, перепхавати ся, обжэрати ся

prepiat//ý 1 (о чоловікові) одушевнений, горливий, усérдний 2 перебівшений; надмірний; ~a *zdvorilosť* перебівшена *галантність áбо* *слўшність*; ~e *požiadavku* надмірны *áбо* *дость* великы *вымогы áбо* *пожа́дованя*

prel//pieť -pečie -pečú *dok.* (*chlieb*) упечі; (*mäso*) припечі

prel//pieť sa -pečie sa -pečú sa *dok.* 1 (о *chlebe*) упечі ся; (о *mäse*) припечі ся 2 *kому* *hovor.* *expr.* зыйти з рук, перейти без покараня

prepich//núť -ne -nú *dok.* пропіхнути, проколоти; ~ *ihlou* пропіхнути *иглов*; ~ *dušu* на *bicykli* пропіхнути *душў* на *біці́глі* ● ~ *niekoho* *očami* *al. pohľadom* проколоти *дакого* *очами áбо* *по́глядом*

prepich//ovat' -uje -ujú *nedok.* пропіхувати, проколёвати

prepíj//at' -a -ajú *nedok.* пропивати

prepí//it' -i -ia *dok.* перерізати, роспилити, розрізати; ~ *dosku* розрізати *áбо* роспилити *доску*

prepínac//í *odb.* перепинаючий; ~ia *páka* перепинаюча *пáка*; ~ *mechanizmus* перепинаючий *механізм*

prepínač -a *m* *odb.* перепинач *m*; *anténový* ~ *антенový* перепинач; ~ *rýchlostí* перепинач *áбо* *пáка* *скóростей*

prepín//at' -a -ajú *nedok.* 1 уна́влёвати, барз намагати, пересилёвати; ~ *svoje síly* барз намагати *сво́ї* *силы*; ~ *nervu* пересилёвати *нервы* 2 перебішовати, надсáджувати *nedok.* *dok.*; ~ *požiadavku* збі́шовати *сво́ї* *вымогы áбо* *пожа́дованя*, *вымагати* *дость* *много áбо* *вёлё* 3 перепинати; ~ *rádio-prijímač* на *dlhé vlny* перепинати *ра́діо* на *до́вгы* *во́лны*; ~ *motor* перепинати *мо́тор*

prepín//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 перепинати ся (*автомати́чні*) 2 *v čom, čím* уна́влёвати ся, пересилёвати ся, намагати ся; ~ *sa* *v práci* уна́влёвати ся *в* *ро́боті*

prepis -u *m* 1 *odb.* транслітерация, транскріпция; ~ *rusínskych názvov* *do slovenčiny* траслі́терация *руси́нських назв* *слова́ццми* *бўквами áбо* *латиніков* 2 *práv.* *переведжіня*; ~ *rozemku* *переведжіня* *земельного* *уча́ска (на méно дакогого)* 3 (*chyba*) *описка, хыба* *в* *написані, хыба* *письма* ● *filmový* ~ *roviedky* *екраніза́ція* *пові́сті*

prepí//sať -še -šu *dok.* 1 переписати; (*na stroji*) передруковати; ~ *úlohu* *do zošita* переписати *задачу* *до* *писанкы áбо* *тэйкы*; ~ *rukopis* переписати *ру́корис* на *машы́нці* 2 зроби́ти траслі́тера́цію, транскрі́бовати *nedok.* *dok.* 3 *práv.* переписати, перевести; ~ *majetok* на *syna* переписати *áбо* *перевести* *ма́сток* на *сы́на*

prepisovač -a *m* переписуючий

prepis/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 переписовати; (na stroji) передруківувати 2 переписувати транслітераціїв, транскрипціїв *nedok. dok.* 3 переписувати, переводити

prel/pit' -pije -pijú *dok. v rôzn. význ.* пропити; ~ celý plat пропити цілу виплату; ~pil celú nos він пив цілу ніч • ~ si rozum, hlavu пропив розум

prepitn/é -ého s пропитне, чаєве; dostať ~ достати пропитне або чаєве

prepitý перепитый; ~ hlas перепитый голос

preplác/at' -a -ajú *nedok.* 1 (*príliš mnoho*) переплáčовати 2 сплáčовати, виплáčовати, платити

preplách/at' i **preplák/at'** -a -ajú *dok.* переполóкати; ~ bielizeň переполóкати білизну

preplách/nuť i **preplák/nuť** -ne -nu *dok.* переполóкати, ополóкати, виполóкати, перемиги; ~ (si) vlasy octovou vodou ополóкати волосся оцтовим водом • ~ si hrdlo al. ústa *hovor.* виполóкати собі горло або уста

prepla/kať -če -čú *dok.* переплákати; ~kala celú nos переплákала цілу ніч

preplákať *p.* **prepláchať**

prepláknut' *p.* **prepláchnut'**

preplat/iť -í -ia *dok.* 1 переплатити; dom ~il він переплатив за дім 2 сплатити, виплатити, заплатити; ~ odmenu виплатити премії

preplat/ok -ku *m* переплáток; переплácена сума; ~ na elektrine переплáток за електрику

prepláv/at' -a -ajú *dok.* переплáвати; ~ rieku, jazero переплáвати (чéрез) ріку, óзеро

preplav/iť sa -í sa -ia sa *dok.* перепрáвити ся, переплáвати (*на лодьці i m. n.*)

preplaz/iť sa -í sa -ia sa *dok.* перелéзти, переплázити ся; ~ sa do druhého zákoru перелéзти або переплázити ся до другого zákору

preplnen/ý перепóвнений; izba ~á nábytkom ізба перепóвнена скринями або бúтором *zastar.*; ~á elektrická перепóвнена

електричка; hlava ~á myšlienkami гóлова перепóвнена думками

prepln/iť -í -ia *dok.* переповнити

preplň/at' -a -ajú *nedok.* переповняти

prepl/nuť -ne -nú *dok.* 1 перепнути; ~ prijímač na krátke vlny перепнути радіо на корóтки вóлны; ~ motor na inú rýchlosť перепнути мóтор на іншу або дрúгу скóрость 2 *hovor.* пересилити, перетягнути, унавити; ~ svoje sily перетягнути свої сили 3 припнути, припевнити; ~ brošňu na golierik припнути брóшку ку рáлiру

prepoč/et -tu *m odb.* 1 вирахования, перерахóвaня; podľa ~tov по перерахóвaні 2 переведжiня; ~ dolárov na eura переведжiня дóларів на євра

prepočít/at' -a -ajú *dok.* 1 перерахóвати, зрахóвати; ~ si peniaze v reňazence перерахóвати пiнязи в буделярику; ~ ročtový príklad перерахóвати арифметічний приклад 2 *odb.* вирахóвати, зрахóвати; ~ náklady na stavbu вирахóвати ціну будóвы 3 *odb.* перевéсти (*на іншы пiнязи*); ~ doláre na eura перевéсти дóлары на євра

prepočít/at' sa -a sa -ajú sa *dok.* прорахóвати ся; ~ali sme sa мы прорахóвали ся

prepočítav/at' -a -ajú *nedok.* 1 перерахóвувати, зрахóвувати 2 *odb.* переводити (*на іншы пiнязи*)

prepoč/ut' -uje -ujú *dok. zastar.* недочúти; ~ul som jeho otázku я недочúв єго вoпрóс

prepoj/iť -í -a *dok.* перепнути; ~ rýchlosť перепнути або перешмáрити скóрость; ~ rádiový prijímač na krátke vlny перепнути радіо на корóтки вóлны

prepon/a -y ž *geom.* гіпотенúза

prepoten/ý пропочéный, просякнутый пóтом, спотивший, мокрый од пóту; ~á košeľa мокра од пóту сорóчка

prepot/iť -í -ia *dok.* пропотити; ~il košeľu перепотив сорóчку, сорóчка на нiм пропочéна

prepot/iť sa -í sa -ia sa *dok.* пропотити ся

prepotrebný *expr.* препотребный, барз потрібный; нутный, выжадованый, на-лєжний

prepozíc//ia -ie *ž gram.* приназивник, пре-позиція

prepožič//at' -ia -ajú *dok. kniž.* запозичити; ~ niekomu hodnot' (napr. vojenskú al. vedeckú) запозичити дакому тітул

prepracovan//ý¹ 1 переробєный; nové, ~é vydanie knihy nové, переробєне виданя книги 2 розробєный, обробєный; dôkladne ~á teória до детайлів розробєна теорія

prepracovan//ý² (барз) унавєный, вычерпанный; cítim, že som ~á я чую ся барз (з)унавєна або вычерпана

preprac//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 переробити; ~ prednášku переробити доклáд 2 розробити; обробити; dôkladne ~ metódu до детайлів розробити метод до подрїбна

preprac//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* 1 *k čomu* досягнути, добити ся чого (своєв робóтов) 2 вычерпати ся, унавити ся

prepracová//at', prepracúv//at' -a -ajú *nedok.* 1 перероблєвати 2 розроблєвати, обрабляти

prepracová//at' sa -a sa -ajú sa, **prepracúv//at' sa** -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *k čomu* досягати, добивати ся чого (своєв робóтов) 2 унавляти ся, вычерповати ся

preprav//a -u *ž* транспортованя, пере-міщованя, перевозіня; železnič-ná, letecká ~ желізничне, въздушне транспортованя; ~ batožiny, tovarov перевозіня або транспортованя багажа, товарів; ~ osôb перевозіня осіб; ~ ra-peného do nemocnice транспортованя ранєного до шпыталя

preprav//it' -í -ia *dok.* перевєзти, транспортовати *nedok. dok.;* ~ niečo po železnici перевєзти або транспортовати даштó по желізніці

prepravn//é -ého s *odb.* перевєзне, транспòртне

prepravn//ý перевóзный; транспòртный; ~é predpisy транспòртны або перевóзны правїла; ~é náklady транспòртны выдавки

prepriah//nuť -ne -nu *dok.* перепрячі, перепрягнути; ~ kone перепрячі коні

prepusten//ec -ca *m hist.* пропуцєный, пропуцєнец

prepust//it' -í -ia *dok.* 1 пустити, выпустити, пропустити; ~ otroka пропустити раба; ~ zajatca пустити плєнного; ~ z väzenia выпустити з арєшту; ~ z nemocnice пустити з шпыталє 2 пропустити, уволнити; ~ robotníka z továrne пропустити робітника з фабрики; ~ niekoho z práce пропустити дакого з робóты 3 *v rôzn. význ.* пропустити; ~ vlhkosť, svetlo пропустити вóлгкость, світло; cenzúra ~ila knihu цензúra пропустила книгу

prepúšťací пропуцуючий; ~ lístok *al. list* пропуцуючий листок (з шпыталє, арєшту *i m. n.*); ~ rozkaz рóсказ о пропуціні

prepúšť//at' -a -ajú *nedok.* 1 пропуцати, ослобóджовати, выпущати 2 уволняти, пропуцати 3 *v rôzn. význ.* пропуцати

prepych -u *m* рóскош ж, лóксус м; žiť v ~u жыти в рóскоші, рóскошні жыти; takýto ~ si nemôžem dovoliť hovor. я не мóжу собі позволюти такý рóскіш

prepychov//ý рóскошный, лóксусный; ~ tovar лóксусный товár, предметы рóскошу; ~é šaty рóскошны шмáты; ~ byť лóксусный квáртель

prepytujem *modálne slovo* пребáч(те), пребáч(те) за слóво

preráb//at'¹ -a -ajú *nedok.* перерабляти, оправляти; ~ šaty, kabát перерабляти шмáты, кáбат; ~ článok перерабляти статю

preráb//at'² -a -ajú *nedok.* стратити, преробити, прийти о даштó

prerad//it' -í -ia *dok.* переложити; ~ na inú prácu переложити на дрóгу робóту

prerad//ovat' -uje -ujú *nedok.* перекладати (на іншу робóту)

prerast//at' -á -ajú *nedok.* *v rôzn. význ.* переростати

pre//rásť -rastie -rastú *dokon.* *v rôzn. význ.* перерости, перероснути; chlapec ~rástol sestru хлопець переріс сестру; žiak ~rástol svojho učiteľa ученик переріс свого учителя; kapitalizmus ~ *v* imperializmus капіталізм переріс до імперіалізму • ~ niekomu cez hlavu перерости дакому через голову

prerasten//ý перерастаний; ~é mäso перерастане мясо; lojom ~á baranina лєм перерастана баранина

prerát//at' -a -ajú *dok.* перераховати, зраховати; ~ (si) peniaze перераховати собі пінязі

preraz//it' -í -ia *dok.* 1 *v rôzn. význ.* пробити; ~ otvor пробити діру; strela ~ila pancier кюля пробила пánцер; ~ tunel, šachtu пробити тунел, шахту 2 переглушити, проникнути, пробити ся; hučanie mora ~il výkrik через шум моря пробив ся выкрик; tmu ~il lúč reflektora через тму пробив ся луч рефлэктора 3 пробити, протóргнути, прорвати; ~ nepriateľskú obranu протóргнути оборону неприятеля 4 добити ся свого або успіху; досягнути ціль • ~ si cestu пробити собі дорóгу; hlavou múr neprerazíš [prisl.] головов мур не проб(и)еш

preráž//at' -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* пробивати 2 проколóти, пропіхнути; прорізати; пробивати ся 3 пробивати, прорывати 4 добивати ся свого або успіху; досягати ціль

prerážk//a -y ž *odb.* пробивання; ~ tunela пробивання тунелу; ~ štôlne пробивання шахты

prerel//zat' -že -žú *dok.* перерізати, прорізати, розрізати; ~ povraz розрізати або перерізати мотузок; lietadlo ~zalo oblaku ероплán прорізав хмáры

prerel//zat' sa -že sa -žú sa *dok.* прорізати ся (о зубах)

prerezáv//at' -a -ajú *nedok.* розрізувати; прорізувати, перерізувати

prerezáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* прорізувати ся; dieťaťu sa ~ajú zúbky дітини прорізують ся зúbкы

prér//ia -ie ž *préria* ж

pre//riecť -rečie -rečú *dok.* проговорити, висловити, повісти, проречі; nepreriekol ani slova він не проговорив áни слóво, він áни слóво не повів або не прорік, він не висловив áни слóва

preried//it' -í -ia *dok.* прорідити, розрідити, зрідити; ~ korunu stromu прорідити корóну стрóму; ~ les прорідити ліс

preried//nut' -ne -nu *dok.* порідити, поріднути; les ~ol ліс порідив; vlny ~li во́лося порідило; zástup ľudí ~ol шор або заступ людéй зріднув

prerieknuť p. prerieciť

preriek//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 проречі ся, прорікнути ся; прозрідити ся, вызрідити ся 2 (urobiť chybu v reči) проречі ся, змылити ся або зробити хыбу в рéчі

prerieknuť/ie -ia s 1 прорікнута 2 (chyba v reči) прорікнута, хыба, помыління

prerob//it' -í -ia *dok.* переробити, оправити; ~ šaty переробити шмáты; ~ článok переробити або опрáвити статю

prerob//it' -í -ia *dok.* проробити, стратити, прийти о пінязі

prerod -u *m* зміна, перетворіння

prerogatív//a -y ž *odb.* прерогатіва

prerok//ovat' -uje -ujú *dok.* обсудити, проі́днати; ~ otázku, program, uznesenie обсудити вопрóс, прóграм, постановління

prerokúv//at' -a -ajú *nedok.* посúджувати

prerozpráv//at' -a -ajú *dok.* (istý čas) пробісідувати, проговорити; ~ali sme celú noc мы пробісідовáли цілу ніч

preröntgen//ovat' -uje -ujú *dok.* зрентгеновати; зробити рентгeн (hovor.); ~ rľúca, žalúdok зрентгеновати плóца, жóлудок; зробити рентгeн плóц, жóлудка

prerúb//at' -е -и *dok.* 1 перерубати, розрубати 2 прорубати; ~ v lese cestu, chodník прорубати в лісі дорóгу, пішник
• ~ niekomu, niečomu cestu прокласти дорóгу дакому, дачóму

prerúb//at' sa -е sa -и sa *dok.* прорубати ся; пробити ся; ~ sa cez nepriateľskú pechotu пробити ся чéрез піхóту неприятеля

preruš//it' -í -ia *dok.* 1 перерушити, заставити, перестати; ~ prácu перерушити робóту; ~ rozhovor перерушити бісiду, перестати бісiдовати; ~ známosť перерушити знáмость; ~ mlčanie, ticho перерушити мовчáня, тихо; ~ dodávku elektrického prúdu заставити додавáня електричнóй ене́ргії; ~ telefonický rozhovor перерушити бісiду по телефóні; ~ s niekým styku порвáти з даким споiня 2 пошкодити; перервáти, перетóргнути; ~ kábel пошкодити кáбел; ~ elektrický okruh перетóргнути електричнýй óкруг 3 (v reči) перервáти, перебити; prepač, že som ťa ~il пребáч, же я тéбе перебив

prerušovac' -а *m tech.* перерушовач *m*; ~ grúdu перерушовач електрики

preruš//ovat' -ује -ују *nedok.* 1 перерушувати, перерывáти 2 пошкоджувати, перерывáти 3 (v reči) перерывáти, перебивáти

pre//ryt' -гује -гују *dok.* перерыти, розрыти, покопати, перекопати; ~ záhonу покопати рядкы

perývan//ý перерывáний, перерушований; ~é дýchanie перерывáне áбо перерушоване дýхáня

perýv//at' -а -ajú *nedok.* зрылєвáти, рылєвáти, копати, перекоповати, окоповати; ~ záhradu окоповати áгороду áбо сад

presadan//ie -ia *s* пересидáня; cestovat' bez ~ia путовáти без пересидáня

presad//at' -á -ajú *nedok.* 1 пересидáти; ~ na iné miesto пересидáти на íнше мiсце 2 пересидáти ся; ~ na rýchlik пересидáти ся

на скóрый пóїзд áбо влак; musíme dva razy ~ мы мýсiме два раз пересидáти ся
presad//it' -í -ia *dok.* v rôzn. význ. пересадити; ~ strom, kvety пересадити стром, квiтки; ~ žiaka do inej lavice пересадити ученикá до íншóй лáвки

presad//it' -í -ia *dok.* čo настояти на чiм, одстояти што, добити ся прията чóго; ~ svoju mienku, svoje stanovisko настояти на свóйм пóглядi, добити ся прията свóёго пóгляду; ~ návrh, rezolúciu одстояти пропозіцію, резолуцію; добити ся утверджiня пропозіції, резолуції

presad//núť -не -nú *dok.* 1 пересiсти; ~ si na druhú stoličku пересiсти на дрýгий столéць 2 пересiсти; ~ do autobusu пересiсти до автобýсу; ~ na loď пересiсти на шыфу

presádz//at' -а -ajú *nedok.* v rôzn. význ. пересáджувати; ~ jablone пересáджувати яблонi; ~ žiaka do prvej lavice пересáджувати ученикá до пёршóй лáвки

presá//dzat' -дže -дžu *dok. typ.* перебрáти, набрáти знóва áбо íшi раз; ~ stípec, riadok перебрáти абзáц, рядок

presadzovat' *p.* presádzat'

presadz//ovat' -ује -ују *nedok.* čo настóєвати на чiм, просáджувати што, добивáти ся прията чóго

presadz//ovat' -ује -ују *nedok. typ.*

переберáти, набирáти знóва áбо íшi раз
presah//ovat' -ује -ују *nedok.* перевышувати, перевышáти; úroda zemiakov ~uje spotrebu úródность бандýрок перевышує спóтребовáня áбо сконзумовáня; to ~uje moje sily тотó перевышує мóї силы

presak//ovat' -ује -ују *nedok.* просяковати, проникáти (чéрез даштó на пóверх)

presá//lat' -а -ajú *nedok.* пересóлєвати

presed//iet' -í -ia *dok.* vrôzn. význ. пересидiти; ~ celú noc nad knihou пересидiти цілу ніч над книгoв; ~ (si) nohavice пересидiти (собi) ногавици

presedl//at' -á -ajú *dok.* 1 пересидлáти; ~ koňa пересидлáти коня 2 z čoho на čo

i bezpredm. hovor. (o povolani ap.) змінити, пересісти з чого на што; ~ на politiku він пересів на політику, він дав ся на політику
presedláv//ať -a -ajú *nedok.* 1 пересідлєвати
 2 *z čoho na čo i bezpredm. hovor. (o povolani ap.)* перемінєвати ся, пересаджовати ся з чого на што

presekl//ať -á -ajú *dok.* прорубати; ~ ľad прорубати лед; ~ otvor прорубати діру

presekl//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* прорубати ся, пробити ся; ~ sa k pevnosti пробити ся ку кріпости

presekáv//ať -a -ajú *nedok.* прорубовати
presekáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прорубовати ся, пробивати ся

presekl//núť -ne -nú *dok.* 1 перерубати, пересечі, розрубати; ~ haluz перерубати конарик або галузку; ~ paroly перерубати або пересечі наполовину 2 *expr.* перервати, перестати, призастановити, наруги

preschl//núť -ne -nú *dok.* 1 підсохнути 2 присхнути, высохнути, высушити; drevo ~lo дрова присхли

presiah//nut' -ne -nu *dok.* перевышити

presiak//nut' -ne -nu *dok.* просякнути, проникнути

presiaknutý насякнутий, проникнутий

presídlen//ec -sa *m* переселєнець

presídl//iť -i -ia *dok.* переселити, перестягати

presídl//iť sa -i sa -ia sa *dok.* переселити ся, перестягати ся

presídl//ovať -uje -ujú *nedok.* переселяти

presídl//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* переселяти ся, перестягати ся, переходити

presil//a -y *ž* перевага, перевышовання сил
presilen//ý пересилєний, унавєний, змордований, зморєний; ~á ruka пересилєна рука; ~é oči унавєны очі

presil//iť -i -ia *dok.* пересилити, унавити, змордовати, зморити; ~ si oči унавити очі; ~si ruku пересилити собі руку

presil//iť sa -i sa -ia sa *dok.* пересилити ся, висилити ся, унавити ся, змордовати ся
presil//ovať -uje -ujú *nedok.* пересилєвати, висилати

presil//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* пересилєвати ся, висилєвати ся, унавлєвати ся, мордовати ся

preskak//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 перескаковати; ~ jarok, potok перескаковати яр, потік; ~ plot перескаковати через пліт 2 *čo* вихабляти *што*, перескаковати через *што* (*hovor.*); ~ riadku, písmená вихабляти рядки, букви; ~oval celé kapitoly він перескаковав цілі глави або капітолы, він вихабляв цілі глави 3 перескаковати; medzi elektroдами ~uje iskra мєджі електрдами перескакує іскра 4 *hovor. (do iného tábora ap.)* переходити, перемітовати ся, перебігати 5 *expr.* обскаковати, обганяти, переганяти, випереджовати • hlas tu ~uje ему́ гóлос пересилєвав ся

preskoč//iť -i -ia *dok.* 1 перескочити; ~ jarok, potok перескочити через яр, потік; ~ plot перескочити (через) пліт 2 *čo* вихабити *што*, перескочити через *што* (*hovor.*); ~ niekoľko riadkov pri čítaní вихабити при читані дакілько рядків; ~ dve kapitoly перескочити через дві глави або капітолы 3 перескочити; medzi elektroдами ~ila iskra мєджі електрдами перескочила іскра 4 *hovor. (do iného tábora ap.)* перєйти, перебігнути 5 *expr.* обскочити, обогнати, перебігнути, обігнути, випередити; ~ vývoj випередити розвиток • hlas tu ~il ему́ гóлос пересилив ся; ~ilo tu (koliesko) v hlave *žart. hovor.* ему́ (кóліско) перескочило в гóлові, у нєго не вшитко дóма; mráz tu ~al. zimomriavky tu ~ili po chrbte ему́ мóроз по кóжі або по хырбєті перебігнув; nepovedz *al. nekríč* хор, кým nepreskočíš [*prísł.*] не гóвóрь гоп, пóкы не перескочиш

preskok -u *m tel.* перескóк; ~ cez koňa перескóк через коня

preskúm//ať -a -ajú *dok.* дослідити, перештудовати; ~ problém дослідити або перештудовати проблем; ~ všetky okolnosti дослідити або перештудовати вшыткы сітуації або обста́вины; ~ terén проштудовати місцевість

preskupa//ie -ia *s* пере́групова́ня; ~ vojsk пере́групова́ня войск

preskup//it' -í -ia *dok.* пере́групова́ти

preskup//ovať -uje -ujú *nedok.* пере́групо-
вovati

preskúš//ať -a -ajú *dok.* 1 пере́контролюва́ти, вы́кушати, вы́пробовати; ~ nový výrobok вы́кушати новы́й вы́робок 2 прое́кзамено́вати, вы́кушати; ~ žiakov вы́кушати учени́ків

preslabik//ovať -uje -ujú *dok.* про́читати по
скла́дах

presladený пересолоджёный, дость солод-
кий; ~ čaj пересолоджёный чай

preslad//it' -í -ia *dok.* пересоло́дити

preslávený просла́вленный, зна́мый,
вы́значный; ~ vedec просла́вленный науко́-
вець

presláv//it' -í -ia *dok.* просла́вити

presláv//it' sa -i sa -ia sa *dok.* просла́вити ся,
ста́ти зна́мым або вы́значным

proslop//ať -e -ú *dok. vulg.* про́пити

presmol//it' -í -ia *dok.* пересмо́лити

presne *prisl.* рівно, аку́рат, на́час, пра́ви,
і́сто, наі́сто, бесхы́бні, стопроце́нтні;
strieľať ~ стрі́ляти наі́сто; ~ o tretej рівно
о трéтій (го́дині); prist' ~ при́йти на́час; ~
zistiť niečo стопроце́нтні выясни́ти дашто́
presn//ý *v rôzn. význ.* аку́ратный,
бесхы́бный, і́стый, пункту́альний; ~ človek
аку́ратный або пункту́альний чолові́к;
~ é váhu бесхы́бны ва́гы; ~ strojárstvo
аку́ратне машинобудова́ня; ~ á strel'ba
і́ста стрі́льба; ~ á kópia niečoho аку́ратна
ко́пія дачо́го; ~ á odpoved' бесхы́бна
о́дповідь; ~ á adresa аку́ратна адре́са; ~
čas аку́ратный або споля́гливий час

presol//it' -í -ia пересолити

prespanča -ťa *s hovor.* копы́ля; не́му́жова
ді́тина

prespank//a -y *ž hovor. pejor.* преспа́нка

prel//spať -spí -spia *dok.* 1 (*istý čas*)
проспа́ти 2 переночова́ти 3 *hovor. pejor.:*
~ spal dievča преспа́в дівча, дівча од не́го
загрю́бло

prel//spať sa -spí sa -spia sa *dok. hovor. expr.*
преспа́ти ся

prespev//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.*
выспі́вовати (со́бі), співа́ти

prest'ah//ovať -uje -ujú *dok.* перестя́говати;
~ niekoho do novostavby перестя́говати
дако́го до ново́го до́му

prest'ah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.*
перестя́говати ся, пере́йти; ~ sa do nového
bytu перестя́говати ся або пере́йти до
ново́го ква́ртеля

prestan//ie -ia *s:* bez ~ia не́преста́йні, все,
без пере́руші́ня

prestarnuť//ý пристарі́лий; domov pre ~ých
ді́м для пристарі́лых

prel//stať -stane -stanú *dok.* переста́ти,
шма́рити; ~ stať fajčiť він перестав ку́рити
а́бо шма́рив ку́ріння; ~ stal sa učiteľ він
перестав учи́ти ся, він шма́рив учи́ня; dážd'
~ stal doжд перестав або пере́йшов; hlava
~ stala bolieť го́лова перестала боли́ти,
боли́ня го́ловы перешло́; bolesť ~ stala біль
перешла́ або перестала́

prel//stát' ~stojí -stoja *dok.* перетерпі́ти,
перене́сти, пере́конати, пере́жити

prel//stát' ~stojí -stoja *dok.* перестоя́ти,
высто́яти; ~ hodinu v rade высто́яти
го́дину в ряді

prestav//ať -ia -ajú *dok.* 1 пере́будова́ти; ~
dom пере́будова́ти ді́м 2 вына́ложити на
будова́ня; ~ dva milióny вына́ложити на
будова́ня два міліо́ны

prestáv//ať -a -ajú *nedok.* переставати́,
кінчи́ти

prestavb//a -y *ž* 1 пере́будова́ня; ~ domu
пере́будова́ня до́му; ~ mesta пере́будова́-
ва́ня мі́ста; ~ scény пере́будова́ня сце́ны
2 пере́будова́ня, реорганіза́ція; ~ hospo-

dárstva перебудованія ґаздованя; ~ spoločnosti реорґанізація общности

prestav//it' -і -іа *dok.* 1 перебудовати; ~ dom перебудовати дім 2 переставити, перемістити, пересунути

prestáv//a -у ж 1 перерва; *poludňajšia* ~ обідня перерва; *pracovná* ~ перерва в часі роботи або в роботі; *pracovať bez ~y* робити без перерви або без відпочинку 2 *div.* антракт; *cez ~u* через антракт 3 (*v škole*) переміна; *veľká* ~ велика переміна

prestav//ovať -ує -ују *nedok.* 1 перебудовувати 2 переміщувати, переставляти, пересувати

prestieradl//o -а s прикrywка; плáхта

prestieran//ie -іа s простераня, столóва білізнá; *anglické* ~ комплект столовой білізны (*šість malých servítkov i едná veľká*)

prestier//at' -а -ajú *nedok.* 1 простерати, рoстяговати, рoспростерати; ~ на *dlážku koberec* простерати на підлогу кобeрець або покрóвець 2 простерати; ~ *stôl al.* на *stôl* простерати стіл або на стіл

prestíž -е ж прéдстиг, дóбре мéно, вáжность, авторіта; *stratiť* ~ стратити свою авторіту або дóбре мéно

prestížn//y *príd. k* **prestíž**; *robiť niečo z ~ych dôvodov* робити дaштó зарáды прéдстигу

prestoj -а *m odb.* прóстій (*в робóтi*)

prestojový прoстóйный; ~ *čas* прoстóйный час

prestol -а *m kniž.* трон; *zvrhnúť z ~a* зoшмáрити з трóну

prestrašen//ý перестрáшений; ~á *tvár* перестрáшена тварь

prestraš//it' -і -іа *dok.* перестрáшыти

prestrč//it' -і -іа *dok.* перепхати, перетягнути

prestrel//it' -і -іа *dok.* 1 прoстрéлити; ~ *ruku* прoстрéлити рýку 2 *hovor.* перегнати, зáйти в дачім далéко, перестрéлити

prestrelk//a -у ж перестрéлка; ~ *z rušiek* перестрéлка з пýшок

prestr//iet' -іє -ју *dok.* 1 рoстягнути, прoстрéрти, рoспростéрти; на *chodbe* je ~etý behún на хóдбi прoстрéтый пóкрóвець 2 прoстрéрти; ~ на *stôl* прoстрéрти (на) стіл

prestrih//at' -á -ajú *dok.* пристригнути, пристречі (*ножычками*)

prestrih//núť -не -nú *dok.* перестригнути (*ножычками*); перерізати; ~ *niť* перерізати або перестригнути нитку; ~ *vedenie* перерізати веджіня

prestrk//ovať -ує -ују *nedok.* пересувати, перепхувати, передівати

prestup -и *m* 1 пересіданя (на трáнспортi) 2 перéступ; ~ *žiaci* на *inú školu* перéступ ученикá на дрýгу шкóлу; ~ на *lekársku fakultu* перéступ на лiкарську факóлту

prestúp//it' -і -іа *dok.* 1 перестýпити, перекрóчити; ~ *prah* перекрóчити (чéрез) пóриг; ~ *z nohy* на *nohu* перестýпити з нóги на нóгу 2 пересісти, зробити пересіданя; ~ на *autobus* пересісти на автóбус; *dva razy* ~ два раз пересісти 3 (*do inej organizácie*) перéйти, перестýпити; ~ на *inú fakultu* перестýпити на дрýгу факóлту; ~ на *katolícku, pravoslávnu vieru* перéйти на катoлицьку, прaвoслáвну віру 4 порýшити; ~ *zákon, zákaz* порýшити закóн, зáказ

prestupn//ý перестýпный, пересідáючий; ~á *stanica* перестýпна стaнiця, пересідáюча стaнiця; ~ *lístok* перестýпный листок

prestup//ovať -ує -ују *nedok.* 1 перестýповати, перекрóчовати; ~ *prah* перекрóчовати (чéрез) пóриг 2 пересідати, перестýповати, робити пересіданя 3 (*do inej organizácie*) переходити; ~ на *filozofickú fakultu* переходити на філoзofickу факóлту; ~ на *inú vieru* переходити на іншу віру 4 (*zákon ap.*) порýшувати

prestyď//núť (**sa**) -не sa -nú sa *dok. zastar.* прохолодити ся, нахолодити ся, простудити ся

prestydnut//ie -іа s *zastar.* прохолоджіня, нахолоджіня, простуджіня

prestydnutý *zastar.* простужёный, прохолоджённый, нахолоджённый

presun -u *m* 1 пересун, переміщення, переправа; ~ robotníkov na novú stavbu пересун робітників на нове будовання; ~ vojsk переміщення войск 2 зміна; politické ~у політичні зміни

presu//núť -nie -nú *dok.* 1 пересунути, перемістити; перешмарити, перевести; ~ bližšie k hranici перемістити або перешмарити ближе к границям; ~ nábytok na iné miesto пересунути або перемістити скрині на друге місце 2 (o čase) перенести, одложить, переложити; ~ termín dodania rukopisu одложить термін здавання рукопису

presuš//ať -a -ajú *nedok.* 1 сушити, просушувати 2 *expr.* виставляти на указання, ука́зовати

presuš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* повалёвати ся, поневіряти ся, мотати ся; ука́зовати ся

presuš//iť -í -ia *dok.* 1 пересушити 2 просушити, высушити

presuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* просохнути, высохнути, обсохнути

presúv//ať -a -ajú *nedok.* 1 переміщати; пересувати, перестягувати; перекладати, переводити 2 (v čase) переносити, пересувати

presvec//lovať -uje -ujú *nedok.* просвічувати; ~ slepačie vajcia просвічувати курячі яйця

presvedčen//ie -ia *s* пересвідчення, погляд, істота; віра; dôjsť *al.* dospieť k ~iu прийти к пересвідченню

presvedčený пересвідчений, істий; som ~, že ... я пересвідчений, же ...; je o tom ~ він в тім істий, він тому вірить; він в тім пересвідчений

presvedč//iť -í -ia *dok.* o čom пересвідчити ко́го в чім

presvedč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* v čom пересвідчити ся в чім; sám som sa o tom ~il я сам пересвідчив ся о тім

presvedčivý пересвідчуючий, неспохуючий; ~ dôkaz пересвідчуючий доказ

presvedč//lovať -uje -ujú *nedok.* koho o čom пересвідчувати ко́го в чім

presvedč//lovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* o čom пересвідчувати ся в чім

presvedčujúci p. presvedčivý пересвідчуючий; ~ hlas, tón пересвідчуючий го́лос, тон

presviet//iť -í -ia *dok.* просвітити; ~ slepačie vajcia просвітити курячі яйця; ~ rúfca röntgenom просвітити плюца рентгеном, зробити рентген плюц

presvit//ať -á -ajú *nedok.* просвічувати, проникати, розглядати; cez záclonu ~alo svetlo lampy че́рез фі́грант проникало світло ла́мпы

presyc//lovať -uje -ujú *nedok.* пересычувати; насычувати

presyc//lovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 пересычувати ся, обіда́ти ся, переї́дати ся; ~ sa mäsom переї́дати ся мясом 2 пересычувати ся; ~ sa zábavami пересычувати ся ба́лами 3 бути насиченым, бути переї́дженым

presyp -u *m* *geogr.* ду́на; piesočné ~у пісочны ду́ны

presypac//í: ~ie hodiny пісочны го́дины, пересыплюючі го́дины

presyp//ať -e -ú *dok.* пересыпати; ~ múku do iného vrečka пересыпати муку́ до друго́го мі́ха

presyp//ať, presypáv//ať -a -ajú *nedok.* пересыпати; ~ hrach пересыпати горох

presýtený 1 пересычёный; ~ zábavami пересычёный заба́вами 2 перенасычёный, пересычёный, проникнений; ~ roztok пересычёный ро́сток; vzduch ~ parami во́здух пересычёный па́рами

presýť//iť -í -ia *dok.* čím переї́сти, наситити; напустити чім

presýť//iť sa -í sa -ia sa *dok.* čím 1 переї́сти ся, пересытити ся; ~ sa sladkosťami пересытити ся соло́дкостями 2 наситити ся, пересытити ся; ~sa zábavami наситити ся заба́вами 3 бути насякну́тым, бути напу́щеным

prešediven//ý посивітый; ~é vlasу посивіты
вóлосы, посивіте вóлося

prešibaný хітрый, префіканий, выбитый,
валушний; ~ chlapec хітрый хлóпец; ~
úsmev хітрый ўсмів

pre//šit' -šije -šijú *dok.* 1 перешыты; ~ sukňu,
kabát перешыты сýкню, кабат 2 сшыты;
~ knihu сшыты áбо зброжуровáти книгу
3 пришыты, перешыты, попришывáти,
простегáти; ~ golier проштépати rálip

prešivan//ý 1 перешывáный, переробéный;
~é šaty перешывáны шмáты 2
проштепáный, перешывáный; ~ golier
перешывáный rálip; ~á deka проштепáна
дéка

prešív//at' -a -ajú *nedok.* 1 перешывáти,
перерабляти 2 (*knihu ap.*) сшывáти 3
проштеповати, перешывáти

preškol//it' -í -ia *dok.* 1 перекваліфіковáти,
переучіти; ~ robotníkov перекваліфіковáти
робітників 2 *hovor.* перевыховати

preškol//it' sa -í sa -ia sa *dok.* переквалі-
фіковáти ся

preškoř//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1
перекваліфікововати, переучовати 2
hovor. перевыхововати

preškrab//at' sa -e sa -ú sa, **preškriab//at' sa**
-e sa -u sa *dok.* перелізти, перешкрятати
ся; ~ sa cez plot перелізти чéрез пліт

preškriep//it' -í -ia *dok.* koho *hovor.* перемочі
в гáдці

preškrť//núť -ne -nú *dok.* перечеркнúти,
вычеркнути; ~ slovo, riadok перечеркнúти
слóво, рядок

prešľap -u *m šport.* перешляп (*в скóках, в
бiзy i m. n.*)

prešľap//ovat' -uje -ujú *nedok.* переміняти
ся, перестúповати; ~ z nohy на nohu
переміняти ся áбо перестúповати з нóгы
на нóгу; ~ на (jednom) mieste робити
крóкы на еднім місці

prešliap//at' -e -u *dok.* протóптати,
виходити; ~ cestičku, chodník протóптати
дорóжку, пішник

prešliap//nut' -ne -nu *dok.* перекрóчити,
перестúпити; ~ čiaru перекрóчити (чéрез)
лiнію

prešmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.*
перешмыкнути, перемігнути; ~ sa okolo
niekoho перешмыкнути ся кóло дакóго

prešmyk//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
перешмыковати ся, перемігнути ся

preš//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* пресовáти,
выжмыкати, выстискати; ~ hrozno пресо-
вáти грозно

prešpik//ovat' -uje -ujú *dok. kuch.*
прошпиковáти; ~ mäso slaninou прошпи-
ковáти мясо солонинов

preštep//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.*
перешывáти; пришивáти; ~ golier
перешывáти rálip

preštik//núť -ne -nú *dok.* 1 пересікнути
(*кліщáми, комбiнáчками*); ~ drôt
пересікнути дрiт 2 перещікнути; ~ cestovný
listok перещікнути путёвый листок

preštud//ovat' -uje -ujú *dok.* проштудовáти,
дóбрі вучіти; ~ literatúru проштудовáти
áбо вучіти літератúру

preštyliz//ovat' -uje -ujú *dok.* čo пере-
штiлізовáти, одредакторовáти штiл чóго,
штiлістiчні переробити áбо перетворити;
~ vetu перештiлізовáти речiня

prešvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.*
перескóчити, перелетіти; ~ sa cez zábradlie
перескóчити чéрез оgoróду

pretáč//at' -a -ajú *nedok.* 1 переливáти;
зливáти; ~ víno, pivo переливáти винó,
пиво 2 перекручáти, зно́ва накручáти,
перемóтовати; ~ film z jednej kazety do
druhej перекручáти фiлм з еднóй казéты
на дрúгу

preťahovačk//a -y ž *hovor.* затримованя,
здовгáве волочiня; перетягованя

preťah//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 перетягова-
ти, переміщáти; ~ skriňu ku dverám пере-
тяговати скриню к двéрям 2 протяговати,
перенóшовати, передівáти; ~ niť cez uško
ihly передівáти нитку чéрез ўшко iглы 3
притяговати, ланарити, примáнёвати;

~ niekoho na svoju stranu притяговати дакого на свій бік **4** ростяговати, натяговати **5** тягати, тягаво высловлєвати або говорити **6** *hovor.* (v čase) зтяговати, тягати, перетяговати **7** *čím po čom* тягати; ~ sláčikom po strunách тягати смыком по струнах; ~ niečo žehličkou перейти (злєгка) даштó (бігляйзом) **8** *expr.* ударяти, бұхати

preťah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (v čase) перетяговати ся, продóвжувати ся; schôdza sa ~uje громада перетягує ся **2** протяговати ся, выстерати ся **3** пересилєвати ся, намагати ся, дєрти ся

pretanc//ovať -uje -ujú *dok.* протанцєвати; ~ovala celý večer она протанцєвала цілий вєчор

pretáp//ať -a -ajú *nedok.* топити, ростóплєвати; ~ oseľ ростóплєвати оціль

pre//tať -tne -tnú *dok.* **1** перерубати, розрубати, перетяти; россєчі; ~ haluz перерубати конáрик **2** пересєчі; ~ cestu пересєчі дорóгу **3** *expr.* перєрєвати, нарушыти; тихо ~ťal prenikavý výkrik тихо нарушыв мицный крик

pre//tať sa -tne sa -tnú sa *dok.* перетяти ся, пересікнути ся

pretav//iť -í -ia *dok.* перетопити; ~ kov перетопити метал

preťazen//ie -ia s *tech.* перетяжіня; ~ strojov перетяжіня машин

preťazen//ý перетяжений, барз зтяжений; ~ motor перетяжений мóтор; je ~ prácou він перетяжений робóтов; ~é nervy напну́ты нєрвы

preťaz//iť -í -ia *dok.* перетяжыти; ~ stroj перетяжыти машину; ~ vozeň перетяжыти вагóн; ~ elektrickú sieť перетяжыти електричну сить

preťaz//ovať -uje -ujú *nedok.* перетяжувати

pretekár -a *m* учáстник шпортóвых перемагáнь; (účastník automobilových ap. pretekov) перебіжник *m*

pretekárk//a -y *ž* учáстниця шпортóвых перемагáнь; перебіжничка *ж*

pretekársk//y *príd. k pretekár;* ~ motocykel перебіга́юча мотóрка; ~é lietadlo шпортóвий або техн́ичный ероплáн; ~á dráha дорóга на перебігóвня

pretek//ať -á -ajú *nedok.* **1** переливати ся (чєрез край) **2** v rôzn. význ. протікати; cez dedinu ~á potok чєрез валáл або сєлó протікать пóтік; do člna ~ala voda до лóдькы протікала вóда, лóдька теклá, в лóдьцї была вóда

pretek//ať -á -ajú *nedok. šport.* перебігати ся; брати́ учáсть в перебігáнях; *aktívne* ~ *aktívni* учáстнити ся в перебігáнях

pretek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* перебігати ся, перемагати ся; ~ v žartoch перебігати ся в жáртах

pretek//y -ov *m pomn.* перебігáня; (automobilové, lyžiarské ap.) перебігáня; ľahkoatletické ~ легкоатлет́ичны перебігáня, перебігáня в легќій атлет́ицї; plavecké ~ перебігáня в плáванї; lyžiarske ~ л́ижны перебігáня; automobilové ~ автомобі́лóвы перебігáня; cyklistické ~ біци́клєвы перебігáня; recitačné ~ перебігáня в декламáцїї

préteri//um -a s *gram.* прєтеріт, минúлый час

pretiah//núť -ne -nu *dok.* **1** перетягну́ти, перемістити; ~ stôl k obloku перетягну́ти або перемістити стіл к óблаку **2** перетягати, переносити, передіти; ~ niť cez uško ihly передіти нитку чєрез ушко і́глы **3** притягну́ти, зланарити, приманити; ~ niekoho do svojho závodu приманити дакого до свóєго завóду; ~ brankára притягну́ти бранкаря **4** ростягну́ти, натягну́ти **5** протягну́ти, тягаво пові́сти або высловити **6** *hovor.* (v čase) зтягну́ти, перетягну́ти; ~ schôdzu перетягну́ти зіб́раня або грома́ду **7** *čím po čom* протягну́ти, перейти, перейти ся; ~ sláčikom po strunách протягну́ти смыком по струнах; ~ šaty žehličkou перейти бі́гляйзом шмáты **8** *expr.* ударити, бұхнути, плєснути, зайти

pretiah//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 (v čase) перетягнути ся, зтягнути ся; prednáška sa ~la лекція перетягла ся 2 протягнути ся, вистерти ся; vstal, ~ol sa він встав, протягнув ся 3 підорвати сили, пересилили ся, висилити ся

pretiahnutý 1 подовговастый, продовжений; ~ tvar подовговаста форма 2 (o zvuku, o hlase) тягавый, протяжный

pre//tietč' -tečie -tečú *dok.* перелляти ся, перетечі (чезе край); voda ~tiekla вода перетекла чезе край 2 протікати; strecha ~tiekla стріха протікла

pretin//at' -a -ajú *nedok.* 1 перетинати, перерубати; rossiakati 2 пересікати; cestu ~al chodník дорогу пересікав пішник 3 *expr.* переривати, перерушувати

pretin//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* пересікати ся, перетинати ся; ulice sa ~ajú v pravom uhle улиці пересікають ся під прямим углом

pretis//núť -ne -nú *dok.* перетиснути, перепхати, просунути; ~ niekoho cez oblok перепхати дакого чезе облок

pretis//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* перепхати ся, перетиснути ся, просунути ся; ~ cez dvere перепхати ся чезе двіри

pretk//at' -á -ajú *dok.* переткати, виткати; ~ látku zlatom переткати полотно золотів нитков

pretkáv//at' -a -ajú *nedok.* ткати (взórку даяков нитков)

pretlač -e ž *typ.* 1 перепечатка 2 надпечатка (на поштовій знамці i т. п.)

pretláč//at' -a -ajú *nedok.* 1 пропхавати, перетискувати, просувати; ~ stôl cez dvere перепхавати стіл чезе двіри 2 *kuch.* пасировати, протерати (чезе сито); ~ paradajky пасировати парадічки 3 передруковувати, публікувати знова; ~ článok передруковувати статтю

pretláč//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* пропхавати ся, протискувати ся, просувати ся, пролізати; ~ sa cez zástup ľudí прoderати ся чезе масы

pretlač//it' -í -ia *dok.* 1 пропхати, протиснути, просунути; ~ stôl cez dvere пропхати стіл чезе двіри 2 *kuch.* пропасировати, протерти (чезе сито); ~ paradajky, zeleninu протерти або пропасировати парадічки, зеленину 3 передруковати, опублікувати знова; ~ článok передруковати статтю

pretlač//it' sa -í sa -ia sa *dok.* пропхати ся, протиснути ся, просунути ся, перелізти; ~ sa cez dav прoderти ся чезе масы

pretlak -u *m* 1 щавя; paradajkový ~ парадічкова щавя 2 *tech.* надмірний або звышєний тиск; ~ paru надмірний тиск пары

pre//tlač' sa -tlačie sa -tlačú sa *dok. expr.* перетовчі ся, перебити ся; ~ sa do prvého перетовчі ся до выплаты

pre//tlač' sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* перетовкувати ся, перебивати ся

pretlmoč//it' -í -ia *dok.* 1 перекласти, перевести (на другýй язык) 2 высловити, передати; piesňou ~ žiaľ співанков высловити жаль

preto 1 *spoj.* зато; letí prvý raz, ~ sa bojí він летить перший раз, зато боїть ся 2 *zám. prísl. obyč. nasleduje spojka že, lebo, aby* зато, же; пótим, жєбы; для тóго, жєбы; spomenul som si na to ~, že som ho stretol я спомянув на тотó, зато же стрéтив єго • nič ~, ~ nič ніч, тотó не мать значіня; každé prečo má svoje ~ [*prísl.*] кáжде зато, мать своє што, вшитко мать свою причину

pretoč//it' -í -ia *dok.* 1 перелляти; зляти; ~ víno do druhého suda перелляти вино до другóй бóчки 2 перемотати, перевити; ~ film перемотати або перевити фíлм 3 перекрутити (*poškodumu*); ~ skrutku перекрутити шрúбку

prétor -a *m hist.* претор

prétorián -a *hist.* преторіанець

prétoriánsky *hist.* преторіанський

prétorsk//lý *hist.* преторський; ~é právo преторське право

pretože spoj. záto же; так як

pretras -u *m* *hovor.*: prísť na ~, byť na ~e ста́ти або́ быти те́мов або́ предме́том бісі́ды; brať niekoho na ~ бісі́довати о да́чім, о да́кім; перетряса́ти да́штo; плеткова́ти о да́кім, о да́чім

pretrénovaný *šport.* перетренова́ний; унаве́ний, вычерпаны́й

pretrén//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* *šport.* перетренова́ти ся; унавити ся, вычерпати ся

pretrh//at' -a -ajú *nedok.* *poľnohosp.* поперето́рговати, прорі́джовати; ~ mrkvu прорі́джовати мо́рков

pretrhávka -y *ž poľnohosp.* прорі́джованя; ~ геру, kukurice прорі́джованя цвиклы, тенде́ріці або́ куку́ріці

pretrh//núť -ne -nú *dok.* 1 перето́ргнути, росто́гнути; ~ niť перето́ргнути нитку; ~ papier росто́ргнути па́пірь 2 переру́шати; заста́вити; ~ styky s niekým переру́шати з да́ким спо́їня; ~ mlčanie переру́шати мовча́ня; ~ ticho на́рушати тихо 3 нато́ргнути, пошко́дити

pretrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 перето́ргнути ся, росто́ргнути ся; povraz sa ~ol мо́тузок перето́ргнув ся або́ росто́ргнув ся 2 переру́шати, заста́вити 3 высилити ся, сто́грати ся

pre/triasať -a -ajú *nedok.* 1 те́рти, трепа́ти; ~ ľan, konope те́рти лен, коно́пли 2 *expr.* перетрясовати, перебера́ти, розобе́рати, посу́джовати; ~ udalosti посу́джовати або́ розобе́рати приго́ды

pre/triasiť -trasie -trasú *dok.* 1 перетрясти, натрясти 2 *expr.* перетрясти, перебера́ти, розобе́рати, обсуди́ти

pretri//ieť -ie -ú *dok.* 1 уте́рти, проте́рти; ~ si rukou ústa уте́рти у́ста руко́в 2 нате́рти, нама́зати 3 (*cez sito*) проте́рти, пропаса́ювати • ~ si oči проте́рти (со́бі) о́чі; sotva si ~el oči він лем што о́чі проте́р, він лем што збудив ся або́ отворив о́чі; ~ fúzu niekomu на́рушати або́ сто́ргнути да́чії пла́ны

pretromf//núť -ne -nú *dok.* 1 перетро́мфовати, перебити тро́мфом або́ высшов ка́ртов 2 *hovor.* перекона́ти, перемочи́, перевы́шати

pretržítý *odb.* переру́шований; ~ pohyb переру́шоване погына́ня

pretvár//at' -a -ajú *nedok.* перетво́рєвати

pretvárk//a -y *ž* притво́рєваня

pretvar//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* притваря́ти ся

pretvor//it' -i -ia *dok.* перетвори́ти; ~ prírodu перетвори́ти приро́ду

preukaz -u *m* ле́гітима́ція; občiansky ~ ле́гітима́ція жы́теля; ~ totožnosti ле́гітима́ція то́тожності; vodičský ~ ле́гітима́ція шо́фера; členský ~ чле́ньска ле́гітима́ція; čitateľský ~ чи́тате́льска ле́гітима́ція; pracovný ~ робо́ча кни́жка

preuká//zať -že -žu *dok.* проя́вити, указа́ти; ~ niekomu lásku проя́вити ку да́кому сво́ю любо́в; ~ počtu niekomu указа́ти че́сть да́кому; ~ niekomu službu зроби́ти служ́бу да́кому

preuká//zať sa -že sa -žu sa *dok.* čím ле́гітимова́ти ся, доложы́ти *што*; ~ sa občianskym preukazom доложы́ти ле́гітима́цію жы́теля

preukaz//ovat' -uje -ujú *nedok.* проя́вляти, ука́зовати

preukaz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* čím ле́гітимова́ти ся, докладáти *што* (*leģitimáciu i m. n.*)

preukážka -y *ž* ле́гітима́ція то́тожності

prevádz//at' -a -ajú *nedok.* 1 (*cez ulicu*) перево́дити 2 перево́дити, переписова́ти; ~ peniaze na bežný účet перево́дити пі́нязі на обыча́йный у́чет; ~ dom na dcérino ме́но перево́дити ді́м на ме́но до́нькы або́ ді́вки

prevádz//at' -a -ajú *nedok.* *odb.* ве́сти, зді́йснюва́ти, реалі́зова́ти; ~ stavbu ве́сти будова́ня, ставля́ня; ~ remeslo заобе́рати ся реме́слом

prevádzka -y *ž* ход; робо́та, дія́льність *ж*; ~ závodu робо́та заво́ду; ~ vysokej ресе

ход або робота високої пещи; dať niečo do ~у пустити дашто до ходу; byť v ~е робити, діяти, бути в ході; vyradiť niečo z~у vyraditi dашto із роботи; vedúci ~у завідуючий виробы

prevádzkar -a *m* *hovor.* цеховый майстер

prevádzkar/leň -ne *ž* майстерська, цех

prevádzkovlý *príd. k* **prevádzka**; ~ inžinier виробний інженір, інженір во виробі; ~é poruchy дефекты во виробі; ~é predpisy виробны інструкції

prevádzkyschopný *odb.* виробиспособный; ~ traktor трактор вгодный к виробі

prevah/la -у *ž* перевага, перевышованя, вѣкша сила, вѣкша способность, пресила, выгода; číselná ~ чиселне перевышованя; mať ~u nad niekým, niečím máti выгоду перед даким, дачім

prevár/lať -a -ajú *nedok.* переваряти

prevar/lieť -í -ia *dok.* переварити; ~ mlieko переварити молоко

preváž/lať -a -ajú *nedok.* перевозити, переправляти

preváž/lieť -í -ia *dok.* 1 (ešte raz) переважыти; ~ mäso, múku переважыти або зважыти іщі раз мясо, мукы 2 (na jednu stranu) переважыти, перетягнути

prevažne *prísl.* переважні, главні, бівше, збівша, звѣкша

prevažný переважний, перевышующий, переобладающий, рішучий, надполовинный; ~á väčšina переважна бівшість

prevaž/ok -ku *m* переважнія (звышок при важіні)

prevaž/ovať¹ -uje -ujú *nedok.* 1 (ešte raz) переважовати 2 (na jednu stranu) переважовати, перетяговати

prevaž/ovať² -uje -ujú *nedok.* чиселні перевышовати, мати перевагу, бути в перевазі

preváz -u *m* *lek.* перевязання; ísť na ~ ити на перевязання

preváz/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 перевязовати, завязовати; ~ balík

motúzom перевязовати балик мотузком 2 перевязовати, робити перевязання

prevenc/ia -ie *ž* превенція, попереджіння, профілактика; ~ chorôb *lek.* попереджіння болестей, профілактика хворот

preventívny превентивный, охраняющий, попереджующий, профилактичный; ~е ошкovanje превентівне або охоронне скіпіня; ~е opatrenia попереджующі міры

prever/lieť -í -ia *dok.* перевірити; ~ normy перевірити нормы; ~ akosť перевірити якість; ~ členov strany перевірити членів партії

preverovan/ie -ia *s* перевірка

prever/ovať -uje -ujú *nedok.* перевіряти

preves/lieť -í -ia *dok.* 1 (na iné miesto) перевісити 2 cez čo завісити, перевісити, перешмарити

preves/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 (na iné miesto) перевішувати 2 cez čo вішати, перешмарівати (чѣрез дашмо)

prevetr/lať -á -ajú *dok.* провітрити; ~ izbu провітрити ізбу; ~ pľúca прочістити плюца

prevetráv/lať -a -ajú *nedok.* провітривати

prel/viať -veje -vejú *dok.* продути, профукати

previal/zať -že -žu *dok.* 1 перевязати; ~ balík motúzom перевязати балик мотузком 2 перевязати, зробити перевязку; ~ ranu перевязати рану

previerk/la -у *ž* перевірка; чістка; ~ plánov перевірка планів

prel/viest' -vedie -vedú *dok.* 1 перевести; ~ dieťa cez ulicu перевести дітину чѣрез ўлицю 2 перекласти, переписати; ~ majetok na syna перевести маєток на сына • ~ niekoho cez lavičku окламати дакого, обкрутити собі дакого коло палця

prel/viezť -vezie -vezú *dok.* 1 перевезти, переправити; ~ niekoho cez rieku перевезти дакого чѣрез ріку; ~ chorého do nemocnice перевезти або одправити хворого до шпыталя 2 повозити; ~ hostí po meste повозити гостів по місті; ~ deti autom повозити діти на авті

prel/viezť sa -vezie sa -vezú sa *dok.* **1** перевезти ся, переправити ся; ~ sa na druhý breh переправити ся на другий брег **2** повозити ся; ~ sa po meste повозити ся по місті; ~ sa na koči повозити ся на кочі **3** *hovor.* перейти (свою) заставку

previj//ať -a -ajú *nedok.* **1** перевивати; ~ film перевивати фільм **2** перевивати, перепеленковати; ~ dieťa перевивати або перепеленковати дитину

previnen//ie -ia s провинія, вина, проступок, прогрішіня ся; ľahké, ťažké ~ легкий, тяжкий проступок

previnil//ec -са *m* винник, провинивший ся; politický ~ політичний винник

previnily *kniž.* виноватый, винный, провинивший ся

previni//iť sa -í sa -ia sa *dok. proti komu* провинити ся *перед ким*, зробити проступок

previl//núť -nie -nú *dok.* **1** перевити, перемотати; ~ film перевити фільм **2** перевити, перепеленковати, завити; ~ dieťa завити дитину

previs -u *m* **1** перевіс; skalný ~ перевіс скály **2** *ekon.* неспівнена часть плану (*переходяча на слідуючій рік*); (*o peniazoch*) переходячий остаток

prel/viť -vije -vijú *dok.* **1** перевити **2** перевити (*дитину*)

prevláč//ať -a -ajú *nedok. hovor. expr.* переносити, переміщувати, переволочувати

prevládajúci переважаючий, маючий перевагу, перебівшуючий, пануючий; ~ názor переважаючий або пануючий погляд; ~ vplyv переважаючий вплив

prevlád//ať¹ -a -ajú *nedok.* переважувати, перебішувати, панувати; ~a názor переважувати або панувати погляд

prevlá//dať² -dze -dzu *dok. koho, čo* перемочі, переконати

prevlád//nut' -ne -nu *dok.* **1** перемочі, мати перевагу, взяти верх, переважати **2**

(*premočť silou*) переконати, перемочі, опанувати, оволодіти, зміцнити ся дакого

prevlečník -a *m* мужський кабат

prel/vliecť -vlečie -vlečú *dok.* **1** просунути, продіти, перетягнути; ~ niť uškom ihly продіти нитку ушком ігли **2** перевлечі, переоблечі, вимінити постільну білизну (*оболочіны, перинянькы*); ~ posteľ перевлечі постіль, вимінити постільну білизну; ~ rarlón переоблечі паллон

prevlieč//la -u *ž* *hovor.* оболочіна (*на перину, на заголовок*)

prevliek//ať -a -ajú *nedok.* **1** просувати, продівати, перетягувати **2** перевлікати, міняти постільну білизну (*оболочіны*)

prevod -u *m* **1** *práv. účt.* переведжіня; ~ majetku na ženu переведжіня маєтку на жінку; ~ zmenku переведжіня змінки **2** *tech.* переносіня, перепинанія, привод; remeňový ~ реміньове переносіня, реміньовий привод; reťazový ~ ланцюве переносіня; ozubený ~ зубчате переносіня

prevodný **1** переводный; ~ lístok переводный листок **2** *tech.* переводный, переносный, приводячий; ~ mechanizmus переводный або переносный механізм; ~ remeň переносный або приводячий ремінь

prevodov//ý *tech.* переводный, переносный, приводячий; ~é koleso переносне колесо; ~á skriňa переводна скринька

prevoz -u *m* перевозіня, переправляня; ~ tovaru перевозіня товару

prevozn//ý **1** перевозный, переправный; ~á tarifa заплачіня за переправу **2** путівный, погіняючий; ~ prístroj погіняючий прибор; ~á predajňa путівный sklep

prevrac//ať -ia -ajú *nedok.* перевертати, обертати, перекладати; ~ stránky knihy обертати або листовати сторони книги; ~ šálku hore dnom перевертати горня горі дном

prevrac//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok.* перевертати ся, обертати ся

prevrat -u *m* переворот, зміна, переміна; vedecký ~ переворот в науці; technický ~ технічний переворот, технічна революція; štátny ~ державний переворот

prevrátení/ý 1 перевернутий, обернений; ~ stôl обернутий стіл; ~é sane перевернуты сánky 2 змінений, скреслений, перекручений, знетворений; ~é pázory перекручені або несправні погляды; скреслені предстáвы

prevrátit' /it' -i -ia *dok.* 1 перевернути, обернути; ~ list v knihe обернути сторінку в книзі; ~ stôl перевернути або обернути стіл 2 змінити, перевернути (*hovor.*), обернути; ~ šaty перевернути шмáты • ~ niečo na žart обернути даштó на жарт; ~ niečo hore nohami перевернути даштó горí ногáми або верх дном; ~ kabát *hovor.* обернути кáбат, тримати ніс пóддя вітру; ~ niečo naruby перевернути даштó нáрубы

prevrátit' sa -i sa -ia sa *dok.* перевернутися, обернутися; sane sa ~ili сánky перевернули ся; ~ sa na chrbát обернутися на хырбét або лячі на хырбét

prevratní/ý переворотний, ведучий к перевороту (*в дачím*); революцій; ~á zmena корінна зміна; mať ~ význam máti вáжне значíня

prevratový *príd. k prevrat*

prevrhnúť -ne -nú *dok.* перевергнути, перевернути, обернути; ~ rohár, šálku перевернути пóгар, гóрня горí дном; ~ stôl, stoličku перевернути стіл, столéць; ~ čln перевернути лóдьку

prevrúť/ať -a -ajú *dok.* перевертіти, повертіти; ~ dosku перевертіти дóську; ~ otvor повертіти дірý

prevteliť -í -ia *dok.* перевоплотити, перевтілити

prevteliť sa -í sa -ia sa *dok.* перевоплотитися, перевтілитися

prevteľ/ovať -uje -ujú *nedok.* перевоплощати, перевтілювати

prevteľ/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* перевоплощати ся, перевтілювати ся

prevychovl'ať -á -ajú *dok.* перевыховати; ~ mládež перевыховати молодéж

prevychovávať/ať -a -ajú *nedok.* перевыховувати

prevýšlit' -i -ia *dok.* 1 перерости; ~ niekoho o hlavu перерости дакóго о гóлову 2 čo, koho, koho v čom переконáти, предстигнути

prevyšľovať -uje -ujú *nedok.* 1 переростáти (до вышкы) 2 (*predstihovať*) перевышовати

prevzatí/ý перевзятий; ~é slovo перевзятé слóво

preľvziať -vezme -vezmú *dok.* 1 v rôzn. význ. перевзяти, прияти; ~ peniaze, zásielku, list перевзяти пінязі, бáлик, письмо; ~ tovar перевзяти або прияти товáр; ~ hlásenie прияти рáпорт; ~ telefonický rozhovor прияти телефонный гóвор 2 прияти, взяти до свóїх рук; ~ тос взяти міць до свóїх рук; ~ velenie прияти на сéбе комáндованя; ~ funkciu прияти фýнкцію; ~ zodpovednosť взяти на сéбе одповідність; ~ agendu перевзяти аréнду; ~ výchovu niekoho перевзяти вихову дакóго; ~ iniciatívu взяти ініціатíву до свóїх рук 3 перевзяти; перейняти; ~ slová перевзяти слóва; ~ kultúru перейняти кул'tуру; ~ obyčaje перейняти обычаї

prevždy *prísł.:* raz ~ raz і навсé

prezenci/ia -ie ž презенція, навщівність ж; zisťovať ~iu познáчити навщівність

prezenční/ý: ~á listina список учáстників або учáствующіх; ~á služba *hovor.* актíвна воєньска слúжба

prezent -u *m kniž.* прэзент, дарунок, припідношіня, підношіня

présent -u/-a *m gram.* прэзенс, теперішній час

prezerl'ať -á -ajú *nedok.* 1 Perezерáти, переглядáти, просмóтрéвати; ~ knihu, časopis Perezерáти книгу, журнáл/часóпис 2 koho проглянути (хвóрого) *dok.*

prezerat' si p. prezerat' 1

preziab//nut' -ne -nu *dok.* перемёрзнути, прозябнути, закованіти; mám ~nuté nohy мам закованіти нѳгы

prezident -a *m* президѣнт; ~ republiky президѣнт рѣпубліки; ~ Akademie vied президѣнт Академії наук; volba ~a вѳльба президѣнта, президѣнтскы вѳльбы

prezidentsk//y президѣнтський; hodnost' ~a тѣтул президѣнта

prezid//ium -ia *s* президіа ж

prezieravý уважливий, продумуючий, предвѣдавий; ~ človек уважливий чоловік; ~ politik предвѣдавий політик

prezim//ovat' -uje -ujú *dok.* перезимовати

préz//le -í *ž mn. č. hovor.* бризлі

prell/zliec' -zlečie -zlečú *dok.* перезлечі, переодіти

prell/zliec' sa -zlečie sa -zlečú sa *dok.* перезлечі ся, переодіти ся

prezrad//it' -í -ia *dok.* прозрэдити, вызрэдити; ~ tajemstvo вызрэдити тайность або тайну; ~ kamaráta прозрэдити камарата

prezrad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* прозрэдити ся

prezrádz//at' -a -ajú *nedok.* прозрэджовати (*máľny i m. n.*)

prezrádz//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* прозрэджовати ся

prezret//y перезрѣтый; ~é hrozno перезрѣте грозно

prell/zriet' -zrie -zrú *dok.* 1 проглянути, попозерати; ~ knihu проглянути книгу 2 *koho* проглянути (хворого); lekár ho ~zrel лікарь проглянув ёго 3 *koho*, що розкрити, угаднути *kógo*, *што*

prell/zriet' -zreje -zrejú *dok.* перезрѣти

prezriet' si p. prezriet' 1

prell/ut' -uje -ujú *dok.* перезути

prell/ut' sa -uje sa -ujú sa *dok.* перезути ся

prezuv//ky -iek *ž mn. č. (j. č. ~ka)* галѳшы; папучи (*domášní*)

prezv//at' -e -ú *dok.* прозвати

prezved//dat' sa -á sa -ajú sa *nedok.* перезвѣдовати ся, вызвѣдовати ся

prell/zvediet' sa -zvie sa -zvedia sa *dok.* дозвѣдати ся

prezýv//at' -a -ajú *nedok.* прозывать

prezýv//a -y *ž* прозывка

prežehl//it' -í -ia *dok.* пробіглѣвати; ~ látku пробіглѣвати полѳтно; ~ šaty пробіглѣвати шматы або лѳхы

prežehn//at' -á -ajú *dok.* перекрестити

prežehn//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* перекрестити ся

prežehnav//at' -a -ajú *nedok.* крестити

prežehnav//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* крестити ся

prežier//at'¹ -a -ajú *nedok.* пережерати (*o móľax i m. n.*)

prežier//at'² -a -ajú *nedok.* глотати, проглѳтовати; ~ slzy глотати слызы

prežier//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* *vulg.* пережерати ся; переїдати ся, пересычовати ся

prell/žit' -žije -žijú *dok.* 1 прожыти, провѣсти; ~ detstvo v Prešove прожыти дѣтинство в Пряшові або провѣсти літо на валалі 2 пережыти, скýсити, перетерпѣти, знѣсти, вытримати; ~ šťastie скýсити або зажыти щастя; mnoho ~žil він много пережыв 3 *koho* пережыти

prežit//ok -ku *m* пережыток; ~y v myslení ľudí пережытки в мышліні або в думані людѣй

prežitý застаралый; пережытый

preživ//at' -a -ajú *nedok.* 1 проживати, проводити 2 пережывати, скýшувати 3 *koho* пережывати

prell/žrat'¹ -žerie -žerú *dok.* перегрызти, продѣравити, розжѣрти (*o móľax i m. n.*); kabát ~žratý моľами кабат або ковт (*zastar.*) прожѣртый моľами

prell/žrat' -žerie -žerú *dok. vulg. (jedením strovit')* прожѣрти

prell/žrat' sa -žerie sa -žerú sa *dok. vulg.* обжѣрти ся, обѣсти ся; переїсти ся, пересытити ся; пережѣрти ся

preľžriet' -žrie -žrú *dok.* пролыгнути *aj pren.*; ~ chlieb пролыгнути хліб; ~ hnev пролыгнути гнів; ~ urážku пролыгнути ганобіня; ~ odpoveď стримати ся од одповіді • ~ sliny *al. slinky hovor.* перемочі голод або смак на даштó

prež/ut' -uje -ujú, **prež/uvat'** -uje -ujú *dok.* пережувати, розжувати

prežúv//at' -a -ajú *nedok.* 1 розжувовати, пережувовати 2 (o *prežúvavcoch*) жувати

prežúvav//ec -са *m zool.* жуюче звіря

přhřav//a -y ž коприва • dotkla sa ~ plota *žart.* далéка родина

přhřavk//a -y ž *hovor.* копривка, кожны стрýпикы

přhřavový копривный

přhl//it' -i -ia *nedok.* 1 печі копривов 2 попечі ся; přhlava ~i коприва печé або палить

přchav//ý 1 *kniž.* порхавый, летýчий, бiглый, кýртый; ~ cit порхавé чýство; ~á sláva кýрта слáва; ~ sen кýртый сон 2 *chem.* етеричный; ~é látky летучі або етеричны річовины; ~é plyny летучі плiны

přchk//ý выбушный, нарёмный, прудкий, імпульзвный; ~ člověk выбушный або прудкий чоловік; ~á povaha імпульзвный характер

přch//nut' -ne -nu *nedok.* 1 опадати; lístie ~ne листя опадать 2 ліняти; vtáky ~nu птáхы лінять

při *predl. so 6. p. 1 při kím, čím;* (о)кóло кóго, чóго; ~ obloky при óкні або óблаці; ~ dverách при двéрях; ~ ceste при дорóзі; stát' ~ vchode стояти при вхóді; záhrada ~ dome сад при дóмі, сад (о)кóло дóму; vřba rastie ~ potoku véрьба ростé при пóтоці 2 з *кым*, при *кiм*; bývat' ~ otcovi жыти (доведна) з вітцём; nemám ~ sebe пеніазе я не мам при собі або кóло сéбе пiнязи; doklady som mal ~ sebe докумéнты я мав при собі 3 по, за *чим*, в часі чóго; ~ obede, večeri за обiдом, по обiді, вечéрі, в часі обiда, вечéрі; ~ práci а) при робóті; б) в часі робóты 4 (*vyjadruje stav niekoho*); byť ~ (dobrom) rozumе быти при свóім або

здорóвим розúмі; byť ~ vedomi *al. ~ sebe* быти при пóвній пáмяти; udržat' niekoho ~ živate утримати дакóго при живóті, захранити дакóму живот; všetko ostane ~ starom вшытко зостáне по-стáпому або так, як было 5 (*vyjadruje okolnosť*); tancovať ~ gramofóne танцéвати при ģрамофóні; čítať ~ sviečke чiтати при свiчці; ~ tejto príležitosti при тiй нагóді • sedieť mamke ~ sukni *hovor.* тримати ся мáмкiной сýкні; hlava ~ hlave гóлова при гóловi, ябку не є де упáсти

priadk//a -y ž 1 прядка 2 (*motýľ*) гадвабопряд (*Bombyx mori*)

priad//ky -ок ž *pomn.* прядкы *pomn.*; chodiť na ~ ходити на прядкы або на посiдки

priadz//a -e ž пряджа; bavlnená, ľanová, vlnená ~ бавовняна, ленóва, вовняна пряджа; česaná ~ text. чесáна пряджа

priah//at' -a -ajú *nedok.* запрягати; ~ kone запрягати кóні

priam 1 *prísl.* 1(*hneď*) одразу (же), тáкой (же) 2 (*práve vtedy*) в тот сáмый мóмент, як раз, прáві тоды 3 (*rovno*) прýмо, рiвно, без выкручáня II *časť.* прáві, як раз; ~ dnes som ho stretol я як раз днесь ёгó стрiтив

priamk//a -y ž *geom.* прýмá; vodorovná ~ горизонтáлна прýмá

priamo 1 *prísl.* 1 в *rôzn. význ.* прýмо; íst' ~ ити прýмо; pozrieť sa niekomu ~ do očí, do tváre попозерáти ся дакóму прýмо до очéй, до твáри; držať sa, sedieť ~ тримати ся, сидiти прýмо 2 беспосерéднé, прýмо; obrátiť sa ~ na ministerstvo оберну́ти ся прýмо на мiнiстéрство; je zodpovedný ~ mne він зодпóвидýй беспосерéдні мi; kupovať ~ od výrobcu куповáти прýмо од выробцi; letieť ~ do Prahy летiти прýмо до Прáгы (без пересáджованя); diktovať ~ do stroja дiктóвáти прýмо до машынкы писáрьци 3 прýмо, отворéні, без выговорок; povedal som mu to ~ я ёмý тотó прýмо повiв; odpovedať ~ одпóвiдáти прýмо, дати прýму одпóвидь II *časť.* прýмо; pokladám si to ~ за povinnosť повáжам собі тотó за

пряму повинність; utiecť niekomu ~ spred nosa утечі од дакого прямо сперед носа

priamočiary прямолінійний; ~ pohyb fyz. прямолінійне погінання

priamos//t' -ti ž прямота, отвореність

priamouhlý geom. прямоугільний; з ўглом 180°

priamy 1 *vrôzn. význ.* прямий; ~ smer прямий курз; ~ chôdza пряма похілька; ~ dôkaz прямий доказ; ~ zásah прямє попадїня; ~ vplyv прямий вплив; ~ potok прямий потіок; ~ vlak, vozeň прямий поїзд або влак, вагон; ~e spojenie пряме спїня; ~e voľby прямы вільбы; ~e volebné právo пряме волєбне право; ~a úternosť mat. пряма пропорційальність; ~e delenie buniek biol. пряме діліня кліток або бунєк; ~ rád gram. прямий пад; ~ predmet gram. прямий предмет; ~a reč gram. пряма реч 2 прямий, простодушний; отворєний; ~ člověk простодушний чоловік; ~a rovaha прямий або простодушний характер; ~ pohľad прямий погляд • ísť ~ou cestou іти прямов дорігов; ~ uhol geom. розвернутий ўгол

priani//ie -ia s желаня

priast' pradié pradú nedok. 1 прясти; ~ ľan, konope прясти лен, коноплі; ~ na kolovrátku прясти на кудєлі 2 (o mačke) мурлыкати

priať praje prajú nedok. 1 кому жычіти, благожелати, односити ся благожелачючо ку дакому 2 кому що желати, жычіти кому што; prajem vám všetko najlepšie (я) жєлам вам выштыко найліпше; ~ niekomu dobré ráno, dobrú noc желати дакому дїбре рано, дїбру ніч або спокїну ніч

priať si praje si prajú si nedok. желати, жычіти; nepraje si s tebou hovoriť він не жєлатє собі з тобів бісїдовати; що si prajete? што собі жєлатє?, што вам трєба?

priateľ//l' -ľa m 1 приятель, камарат, товариш; dobrý ~ дїбрий приятель; dôverný ~ довїрный приятель; ~ z detstva

приятель з дїтства 2 приятель кого, любитель м чїго; ~ detí приятель дїтєй; ~ hudby любитель мўзыкы; ~ia prírody любителї природы • v nůdzi poznať ~ľa [prisl.] приятелї познають ся в бїді; ~lia budme, dlhy si plaťme [prisl.] приятелї будьме, довгы собі платьме

priateľ//it' sa -í sa -ia sa nedok. s kým дружыти

priateľ/k//a -y ž приятелька

priateľsky prisl. по-приятельскы, дріжні, дружелюбні, по-товаришскы

priateľsk//ý приятельський, дріжний, товаришський, дружелюбний; ~é strenutie а) приятельске стрїтнўтя, стрїтнўтя приятелїв; б) šport. приятельске стрїтнўтя; ~é vzťahy приятельскы, товаришскы одношіня; ~ tón приятельський тон; ~é slová приятельскы слїва

priateľstv//o -a s приятельство, дріжба; dávne ~ довгорічне приятельство, старє приятельство; nadviazať, udržovať ~ s niekým надвязати приятельство, утримувати приятельскы одношіня з даким; ~ medzi národmi приятельство народів

priaz//eň -ne ž наклїнність, симпатїя; získať si ~ niekoho надобыти наклїнність к собі дакого; stratiť ~ niekoho стратити симпатїї дачїї

priazniv//ec -са m 1 доброжелатель, приклїнник м, приятель 2 меценаш; застанця, охоронця м; ~ knižnice, spolku охоронця бібліотєкы, спїлку

priazniv//ý 1 благоприємний; ~é počasie благоприємна погїда; ~á poloha приємне розположіня; ~é podmienky приємны услївія; ~ vplyv приємний вплив; ~ vietor приємний вітор 2 позїтивний, благоприємний, приємний; dostať ~ú odpoveď достати позїтивну або приємну одповідь; ~ výsledok позїтивний результат 3 доброжелачїй, благожелачїй, благосклїнний

pribal//it' -í -ia *dok.* прибалити, придати, приложити (до *балика, кўфра і т. п.*)

pribeh -u *m* пригода, історія; *zaujímavý* ~ інтересна пригода; *veselý* ~ весела історія

pribeh//núť -ne -nú *dok.* прибігнути

priber//ať -á -ajú *nedok.* **1** прийма́ти; ~ *zamestnancov* прийма́ти робітників **2** приберати́ на ва́зі, тучніти

priber//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* до чо́го бра́ти ся за *што*, пуща́ти ся до чо́го; ~ *sa* до пра́це бра́ти ся за робо́ту, бра́ти ся робити

pribij//ať -a -ajú *nedok.* прибива́ти, приklin-
цєва́ти

pri//bit' -bije -bijú *dok.* прибити, приklinцєва́ти; ~ *dosku* прибити до́ску; ~ *podkovu, podpäťok* прибити підков, за́пяток
● *stáť ako ~bitý* стояти як закопа́ний

približ//it' -i -ia *dok.* прибли́жити

približ//it' sa -i sa -ia sa *dok.* *v rôzn. význ.* прибли́жити ся; *čln sa ~il ku brehu* лодька прибли́жыла ся к бе́регу; *auto sa ~ilo k stanici* а́вто прибли́жыло ся а́бо підійшло́ к ста́нці; ~il *sa* ве́чер прибли́жыв ся а́бо надійшо́в ве́чор; ~il *sa rozhodujúci moment* прибли́жыв ся рішучи́й мо́мент; ~il *sa k cieľu* прибли́жыв ся к ці́лі; ~il *sa k pravde* прибли́жыв ся к пра́вді

približne *prisl.* прибли́жні, згру́ба, ско́ро; ~ *určiť* прибли́жні а́бо згру́ба опде́лити

približn//ý прибли́жний; ~á *dĺžka* прибли́жна до́вшка; ~á *цена* прибли́жна ці́на; ~ *výpočet* прибли́жний výraхо́нок

približ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* *v rôzn. význ.* прибли́жовати ся

priboj -a *m* прибо́й; *morský* ~ мо́рьський прибо́й

pribor -u *m* столóвий прибо́р; *nehrdzavejúci* ~ неярджа́вючий столóвий прибо́р

priborník -a *m* креде́нець

pri//brať -berie -berú *dok.* **1** прия́ти; ~ *nových členov do strany* прия́ти до па́ртії но́вых чле́нів **2** прибра́ти на ва́зі, потучні́ти, змогу́тніти; *veľmi ~brala* о́на

ба́рз прибра́ла а́бо потучні́ла; ~ *tri kilá* прибра́ти (на ва́зі) три кі́ла

pri//brať sa -berie sa -berú sa *dok.* до чо́го взяти́ ся а́бо ухо́пити ся за *што*; пу́стити ся до чо́го; ~ *sa* до пра́це взяти́ ся за робо́ту; ~ *sa* до та́нця пу́стити ся до та́нця а́бо та́нцєва́ти

pribrús//it' -i -sia *dok.* заостри́ти, троше́чки поостри́ти; ~ *nôž, sekeru* заостри́ти но́ж(ик), со́кирку а́бо то́пір

pribrdz//it' -í -ia *dok.* пригамо́ва́ти, загамо́ва́ти; ~ *auto* пригамо́ва́ти а́вто

pribúd//ať -a -ajú *nedok.* прибыва́ти, прибавля́ти ся; *vody v rieke stále ~a* во́ды в рі́ці все прибыва́ть; ~a *ľudí, obecnstva* люде́й, публі́ки прибыва́ть; *práce nám ~alo* робо́ты нам прибавля́ло ся; *dieťa ~a na váhe* ді́тина прибавля́ть на ва́зі

pribud//núť -ne -nú *dok.* прибу́ти, приба́вити ся, наро́сти до кі́лькості; *obyvateľstva ~lo* жыте́лів прибу́ло а́бо наро́сло́ а́бо збівшы́ло ся; ~lo *mi starostí* приба́вили ся мі ста́рості, прибу́ло мі ста́ростей

pribuch//núť -ne -nú *dok.* прибу́хнути, забу́хнути; ~ *dvere* прибу́хнути двє́рі

pribuzensk//ý родинний; ~é *vzťahy* родинні одно́шиня; *byť s niekým v ~om* ро́тере бы́ти з да́ким в ро́дині

pribuzenstv//o -a *s 1* ро́дство; *pokrvné* ~ кро́вне ро́дство **2** ро́дина, ро́дичі, рідня

pribuzn//á -ej *ž* ро́дина

pribuzn//ý¹ родинний; *byť niekomu ~* бы́ти з да́ким ро́динні; ~é *kmene* ро́динні пле́мена; ~é *jazyku* ро́динні я́зики

pribuzn//ý² -ého *m* ро́дина, рідний

pribyť//ok -ku *m* быва́ня *s*, ді́м

pricap//it' -í -ia *dok. expr.* прибу́хнути, забу́хнути, прихло́пнути, припе́рти; ~ *oblok, dvere* прибу́хнути о́блак/о́кно, двє́рі

pricest//ovať -uje -ujú *dok.* при́йти, припу́това́ти; ~ *ranným, večerným vlakom* при́йти ра́нішнім, ве́чірним вла́ком/по́їздом; ~ *autom, autobusom* при́йти а́втом, автобу́сою; ~ *lietadlom* приле́тїти ероплано́м

pricváll//at' -a -ajú *dok.* (o koňoch) прийти цв́алом; (o jazdcoch) приска́кати цв́алом
pricvik//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* прищипнути; ~ si prsty прищипнути (собі) палці
pricľa -e ž прічня, лежátkо з до́сок; drevená ~ деревяна прічня; ľahnúť si na ~u лячі на лежátkо (з до́сок)
pričap//it' -í -ia *dok. expr.* прибу́хнути, забу́хнути, приклопити • ~ niekomu dvere pred nosom прибу́хнути двéрі пе́ред дачі́йм но́сом; ~ dvere za niekým забу́хнути двéрі за да́ким, вигнати да́кого за двéрі
pričar//it' -í -ia, **pričar//ovat'** -uje -ujú *dok.* приворожи́ти, причарова́ти
pričast//ie -ia s *gram.* часоприда́вник; činné, trpné ~ акті́вний, пасі́вний часоприда́вник; ~ minulé trpné пасі́вний часоприда́вник мину́лого часу́; ~ prítomné trpné пасі́вний часоприда́вник тепе́рішнього часу́
pričetn//ý душе́вний норма́льний; byť v ~om stave бу́ти в норма́лнім ста́ві
pričin//a -u ž причі́на; ~ choroby причі́на хворо́ты; bez ~у без причі́ны; z viacerých príčin по мно́гим причі́нам; pre tú ~u з той причі́ны, по тій причі́ні
pričinen//ie -ia s причі́ніня, старостли́вость, усе́рдність; vlastným ~ím вла́стнов уси́ловносте́в а́бо старостли́восте́в
pričin//it' sa -í sa -ia sa *dok.* о чо́ причі́нити ся, постáрати ся, уси́ловати ся; ~ sa о víťazstvo причі́нити ся о пере́мо́гу; уси́ловати ся к то́му, же́бы пере́мо́чі
pričinlivý сна́жливий, усе́рдний
pričinn//ý причі́нний; ~á súvislosť причі́нне спо́їня а́бо причі́нна кореля́ція • ~á veta *gram.* причі́нне підрядне речі́ня
pričiň//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* о чо́ прикладáти старостли́вість а́бо усе́рдність к чо́му, ста́рати ся, уси́ловати ся о што́
pričít//at' -a -ajú *nedok. dok.* приписова́ти/приписа́ти, призна́вати/призна́ти; ~ vínu niekomu приписова́ти/приписа́ти вину да́кому

pričlen//it' -í -ia *dok.* при́члени́ти, припо́їти
pričleň//ovat' -uje -ujú *nedok.* при́членё́вати, припо́ёвати
pričňa p. priča
pričom spoj. причі́м
pridájj//at' -a -ajú *nedok.* плéкати, корми́ти гру́дєв; ~ dieťa плéкати ді́тину
pril//dať -dá -dajú *dok.* приложы́ти, доложы́ти, прида́ти, додати; ~ cukru, soli, octu прида́ти цу́крю, со́ли, оцту́; ~ stovku приложы́ти сто́вку • ~ do kroku прида́ти до кро́ку, ускоре́ти кро́к; ~ plyn *al.* плыну прида́ти плі́н
pril//dať sa¹ -dá sa -dajú sa *dok. ku komu* прида́ти ся, припо́їти ся; ~dal som sa k ním я припо́їв ся ку ним
pril//dať sa² -dá sa -dajú sa *dok. komu* 1 ста́ти ся з чі́м; ~dalo sa mu nešťastie з ним ста́ло ся неща́стя 2 прида́ти ся, пригоди́ти ся; peniaze sa mi ~dali пі́нязи мі прида́ли ся
pridáv//at' -a -ajú *nedok.* прида́вати, дода́вати, прикладáти
pridáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. ku komu* припо́ёвати ся, прида́вати ся, примыка́ти
pridavn//ý -é meno прида́вник, адъэ́ктив
pridav//ok -ku *m* 1 прида́вок, дода́ток 2 при́платок; vernostný ~ ві́рностный прида́вок, прида́вок за вы́слугу ро́ків; ~ na deti прида́вок к вы́платі на ді́ти
pridel -u *m* приді́л, порці́я; denný ~ chleba де́нна порці́я хлі́ба; tovar je na ~ това́р є на приді́л а́бо на ка́рткы
pridel//it' -í -ia *dok.* приді́лити; выді́лити; ~ niekomu pôdu приді́лити да́кому зе́млю; ~ niekomu byť дати до ужи́ва́ня а́бо приді́лити да́кому ква́ртель 2 дати, назнача́ти, приді́лити; ~ prácu дати а́бо приді́лити робо́ту; ~ úlohu дати як зада́чу 3 *koho kam* за́члени́ти, заді́лити; прикомáндова́ти, одкомáндова́ти; ~ili ho na iné pracovisko є́го пере́вели а́бо за́члени́ли на дру́ге місце́ а́бо на дру́гу робо́ту, є́го одкомáндова́ли к дру́гому за́ряджі́ню; ~ili ma k delostrelcom ме́не прикомáндова́ли ку ка́ноні́ям

prideľ//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*byť ap.*) приділявати, виділявати, предкладати **2** (*prácu ap.*) давати, назначувати; определяти **3** *koho kam* зачленювати, заділявати; командувати, прикомандувати

prideľov//ý приділовый, порцієвий; ~é ceny приділові ціны; ~ systém приділова або карткова система

pridlho *prisl.* придовго, дость або барз довго; čakať ~ чекати придовго або дость або барз довго

pridrôť/ovať -uje -ujú *dok.* придротовати, привязати дротом

pridružen//ý припоєний к дачо́му, побóчний, другоря́дний; ~á výroba побóчна výroba

pridruž//it' sa -í sa -ia sa *dok.* припоїти ся, придати ся; ~ sa k nejakému hnutiu придати ся к даяко́му ру́ху

pridrž//ať -í -ia *dok.* притримати, потримати, прихóпити; затримати

pridrž//ať sa -í sa -ia sa *dok.* потримати ся; ~ sa zábradlia притримати ся огороды, опёрти ся на огороду

pridrž//ať -a -ajú *nedok.* притримувати, тримати • ~ niekoho nakrátko тримати дакого на корóтко, бути ку дако́му тверды́м або некомпромісны́м

pridrž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čoho* притримувати ся, тримати ся за *што*; ~ sa zábradlia тримати ся огороды **2** *koho, čoho* притримувати ся чо́го, наслідувати ко́го; ~ sa nejakej mienky, teórie притримувати ся даяко́го по́гляду, даяко́й теорії

pridusený приглушений, тихий, стишений; ~ hlas стишений го́лос

pridus//it' -í -ia *dok.* придусити, угасити, приглушити; ~ oheň придусити оге́нь; ~ výkrik приглушити выкрик

pridyx -u *m* **1** одтінок, на́знак; povedala to s ~om іроніе в hlase она́ повіла то́то з на́знаком іронії в го́лосі **2** *lingv.* придых, аспіра́ція

priebeh -u *m* ход, по́ступ, процёс; протягом; ~ života ход живóта; ~ práce процёс робóты; ~ konferencie ход конфе́ренції; v ~u mnohých storočí на прóтязі мно́гий століть

prieberčivý переберчівий, виберчівий

priebojný **1** выбойный, пробóйный, прогресівный, амбіціóзний; ~ duch пробóйный дух; ~ talent великий та́лент **2** енергі́чний, боёвий • ~ náboj voj. острый патрón, патрón дум-дум

priecest//ie -ia s *žel.* перехід (желі́зничной доро́гы з доро́гов)

priečel//ie -ia s фасáда; ~ domu фасáда або передня́ часть до́му

priečelný фасáдный; ~ relief фасáдный релье́ф

priečin//ok -ka *m* **1** шу́флик; ~ stola шу́флик сто́ла; ~ v skríni по́лічка в скрині **2** поштова скринька (*на по́шту*)

prieč//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** *komu* протівити ся, бути прóтív во́лі, бути протівным ко́му; leňošenie sa tu ~í лінеші́ня ё́му протівить ся **2** *čomu* протіворечіти чо́му, іти протів чо́го, бути протівным чо́му; to sa ~í zdravému rozumu, logike то́то протіворечіть здоро́вому розу́му, ло́гіці **3** s *kým* га́дати ся

priečk//a -y *ž* **1** ступе́нька; ~ na rebríku ступе́нька на дра́бині **2** перегорóдка, стіна́; izba bola predelená drevenou ~ou і́зба была переді́лена дере́вянов перегорóдков або стіно́в

priečnik -a *m* спричник, сперечливий чоло́вік, гадливець, твердоголо́вець

priečn//ý поперечный; ~ priez поперечный розрі́з; ~a ulica поперечна у́лиця; ~e brvno поперечна гряда

priečny² спричний, га́даючий ся, твердоголо́вий; апри́лєвий

priedom//ie -ia s підсті́нка ж

prieduch -u *m* **1** прóдых, продыха́ня **2** *bot.* капіла́ры на листьах

prieduš//ka -ky *ž* *anat.* бронх, преду́шка; zápal ~iek запалі́ня бронхі́в

prieduškový бронхіальний, предушкóвый
priedušnic//a -e *ž anat.* дыхаюче горло, трахе́я

priedušný провздýшний; ~ *túg* провздýшна сті́на

priehľadn/ý провидный, просві́тний *aj pren.*, пропу́щаючий світло; очівидный; ~é sklo просві́тне скло; ~é *tajomstvo* очіви́дна та́йность

priehlav/ok -ku *m* приго́ловок (*hógy i obu*); *vysoký, nízky* ~ высо́кий, низкий приго́ловок

priehlb/eň -ne *ž* яма; вымоль, роклина, проглубени́на

priehlbín//a -y *ž* проглубени́на, роклина, яма; *dírá*

priehrad//a -y *ž* **1** перегороджі́ня, огорожі́ня, плі́т; *drevená* ~ деревя́не перегороджі́ня, деревя́ний плі́т **2** перегородо́да, гать **3 anat.** перегородо́дка; *nosová* ~ носо́ва перегородо́дка • *colná* ~ *obch.* цо́лна бар'єра

priehradk//a -y *ž* шу́флик, по́лічка; одділі́ня; ~ *v stole* шу́флик в сто́лі; ~ *v skriní* по́лічка в скрині • *poštová* ~ о́кно (*na poštu*)

priehradov/ý i priehradn/ý перегородо́дний; ~é *vzdúvadlo* перегородо́дна комо́ра

priehršť/ie -ia *s* пригорща • *rozdávať, dávať* *plným ~ím* роздава́ти, дава́ти ще́дров рукóв

priechod -u *m* перéхід; про́хід; *úzky* ~ узкий про́хід; ~ *cez železnicu* перéхід че́рез желе́зничну доро́гу; ~ *domom* пасáж

priechodn/ý проходя́чий; ~á *izba* проходя́ча і́зба; ~ *dvor* проходя́чий двир; ~ *dom* ді́м з проходя́чим дво́ром

priek -u *m* на́прик, на́злó; *robiť niekomu ~y* робити да́кому на́прик

prieklep -u *m* ко́пія; *urobiť dva ~y* надруко́вати дві ко́пії áбо в трéх екземп́ларах

prieklepový: ~ *papier a)* па́пірь на ко́пії; б) преклепо́вый па́пірь

priekop//a -y *ž* преко́па, кана́л, ярок; *za-vodňovacia, odvodňovacia* ~ заво́днючий,

одво́днюючий кана́л; *hradná* ~ гра́дна преко́па

priekopnícky новáторський, попере́дній, прогресі́вний, авантга́рдний

priekopníctv//o -a *s* новáторство

priekopník -a *m* новáтор, авантга́рдіста

priekupník -a *m* переку́пник

prieliv -u *m* про́лив; *Beringov* ~ Бе́рингі́в про́лив

prieloh -u *m* перелі́г, у́гор; незоро́ана зе́мля; по́ле під у́гором

prielom -u *m* **1** проло́м, *dírá* **2 voj.** прорыв; ~ *na fronte* прорыв на фрóнті

prielub//a -y *ž* про́руба

priemer -u *m* **1 geom.** ді́аметер; ~ *kružnice* ді́аметер ќруга **2** серéдне чі́сло, серéдня вели́чина; ~ *ciep* серéдня у́ровень ці́н; *aritmetický* ~ *mat.* серéдне а́рифмети́чне **3** серéдня у́ровень, надпримі́рность; *žiak vupíka nad* ~ учени́к ма́ть надпримі́рны спосо́бности

priemerne prisl. **1** в серéднім; *plniť plán* ~ на сто osem percent повни́ти план в серéднім на сто ві́сем процéнтів **2** похва́льні, серéдні; *učiť sa* ~ учі́ть ся він серéдні áбо похва́льні

priemern/ý **1** серéдній; ~á *výška* серéдня вы́шка; ~á *rýchlosť* серéдня ско́рость; ~á *teplota* серéдня темпе́рату́ра **2** серéдній, посере́дній, обыча́йний; ~é *schopnosti* серéдні áбо посере́дні спосо́бности; ~ *žiak* посере́дній учени́к

priemet -u *m geom.* прое́кція

priemetn/ý *geom.* прое́кчний; ~á *rovina* по́верх прое́кції

priemysl/el -lu *m* про́мысел *m*; *ľahký, ťažký* ~ леѓкий, тяж́кий про́мысел; *kľúčový* ~ основ́ный про́мысел; *textilný, chemický* ~ тексті́льний, хе́мічний про́мысел; *banský* ~ ба́ньський про́мысел; *potravinársky* ~ потравино́вый про́мысел

priemyselník -a *m* про́мысел́ник

priemyseln/ý про́мысло́вый; ~á *výroba* про́мысло́ва výróba, výróba про́мысло́вых това́рів; ~ *podnik* про́мысло́ва

фірма; ~é plodiny технічні культури; ~ štát промислова або індустріальна держава або країна; ~é stredisko промисловий центр; ~á škola промислової школи або технікум

priemyslovák -a *m slang.* ученик промислової школи

priemyslovk/la -y *ž hovor.* промислової школи, технікум

priemyslový p. priemyselný

priepas/l't -ti *ž 1* пропасть ж, глибока яма; hlboká ~ глибока пропасть; zrútiť sa do ~ti звалитися або упасти до пропасти

2 expr. пропасть ж; nepreklenuteľná ~ непереможна пропасть • rútiť sa do ~ti гнати ся до нещастя, падати до нещастя

priepastní/ly 1 барз глибокий, глибочезний; ~á jama глибочезна яма, яма без дна

prieplav -u *m* канал; Suezský ~ Суєзьський канал

priepustk/la -y *ž* пропущіння; dostať ~u достати пропущіння

priepustní/ly пропущаючий; ~á rôda пропущаюча земля

prierez -u *m* поперічне розрізання, переріз; kruhový ~ круговий переріз; štvorcový ~ квадратний переріз • ~ operou уривки з опери

prierub/la -y *ž* проруба ж

priesad/la -y *ž* россада; zeleninová ~ зеленинова россада; ~ kapusty россада капусти; sadiť ~u садити россаду

priesečnic/la -e *ž geom.* лінія пересічення (поверхностей)

priesek -u *m* висік; lesný ~ лісний висік

prieskum -u *m 1* дослідження, познавання; ~ terénu дослідження місцевості; systematický ~ нечогось систематичне познавання дачого **2** дослід, дослідження, розглядання; geologický ~ геологодосліджувачі роботи

prieskumník -a *m voj.* розвідник

prieskumní/ly розвідний; дозвідуючий; ~ oddiel розвідний oddíl; ~é vŕtanie ban. дозвідуюче вертіня

priesmyk -u *m* горський перехід

priestor -u *m* простір; vzduchoprázdny ~ вдухопорожній простір; medziplanetárny ~ міжпланетний простір; vzdušný ~ воздушний простір

priestorní/ly просторний, великорозмірний; ~á izba просторна ізба

priestoroví/ly просторовий; ~é vzťahy просторові відношення

priestranný просторний, великорозмірний; ~ dom просторний дім; ~ dvor просторний двір; ~á lúka великорозмірна лука

priestranstv/o -a *s* просторність, простір

priestrel -u *m* простріл; ~ plúc простріл плуц

priestupný: ~ rok переступний рік

priestup/ok -ku *m* провина, вина; переступління, перекрочіння; spáchať ~ зробити провину, провинити ся; disciplinárne ~ky нарушіння дисципліни; colný ~ цолне переступління, нарушіння цолних правил

priesvitk/la -y *ž odb. 1 papier.* просвітний знак в папірі **2 geod.** план або мапа на просвітнім матеріалі

priesvitní/ly просвітний; ~á látka просвітний матеріал; ~é sklo просвітне скло

priet'ah -u *m* затримовання, спомалівання, одкладання, перетягання; bez ~u без перетягання або затримовання; administratívne ~y адміністратівне волочіння

prietok -u *m fyz.* протікання текучості; ~ vody в річці кількість протікаючої води в річці; ~ prúdu *el. tech.* сила електричного току

prietokoví/ly протікаючий; ~á voda протікаюча вода; ~á rýchlosť скорість протікання (води в річці); ~ ohrievač vody протікаючий водонагрівач

prietr'ž -e *ž 1* переторгнення (перегорі); перерушіння; bez ~e вурошуť без перерушіння вислухати **2 lek.** кила • ~ mračen переторгнута хмар

prietr'žný *lek.* килівий; ~ pás килівий пас

prievan -u *m* протяг, цур' zastar.

prievoz -u *m* 1 (*miesto na rieke*) перевіз, переправа 2 (*plť*) перевіз, компа ж

prievozní/é -ého *s* перево́зне

prievozník -a *m* перево́зник, перево́жуючий на компа́

priezor -u *m* *tech.* 1 ди́оптер 2 *tech.* позера́ючий об́лачік

priezračn/ý провидный *aj pren.*, просві́тний, чі́стий; ~á voda чі́ста во́да; ~ vzduch чі́стий во́здух; ~ závoj просві́тний шла́ер; ~á náražka просві́тна позна́чка

priezvedn/ý *voj.* вызві́дуючий, вызві́дний, дозві́дуючий; ~ oddiel вызві́дний о́дділ; ~é lietadlo вызві́дний ероплáн, ероплáн-вызві́дник

priezved/ly -ov *m* *romn. voj.* вызві́дка, вызві́дованя

priezvisk/o -a *s* призві́ско; meno a ~ méно і призві́ско

prifarb/it' -í -ia *dok.* 1 прималёва́ти; ~ si pery прималёва́ти ра́мбы 2 *prep.* прифарбити, підфарбити; прикреслити, скреслити

priglej/it' -í -a *dok.* прилі́пити, прикле́їти (столя́рським кле́єм а́бо лепі́длом); ~ nohu na stoličke прилі́пити но́жку сті́лця

prihadz/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 (*pridať*) підшма́рєвати 2 придава́ти (*цїну*)

priham/ovat' -uje -ujú *dok.* *hovor.* пригамова́ти, загамова́ти

prihár/at' -a -ajú *nedok.* приго́рєвати; mlieko v tejto rajnici ~a мо́локо в тій кайстро́ні приго́рює • ~a tu ё́му́ уж приго́рює, він в тяжкі́й сітуа́ції

prihlás/it' -í -ia *dok.* 1 *čo* наго́лосити, приго́лосити *што*; ~ požiadavku наго́лосити сво́ї пожа́дованя/вымо́ги; ~ patent приго́лосити па́тент, да́ти вымо́ги/ пожа́дованя на па́тент 2 *koho* приго́лосити, записа́ти; ~ nového obyvateľa приго́лосити но́во́го жы́теля

prihlás/it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 приго́лосити ся, заре́єстрова́ти ся 2 *o čo, kam* записа́ти ся, приго́лосити ся де; ~ sa na skúšku приго́лосити ся на екза́мен; ~ sa o slovo попроси́ти сло́во; ~ sa do diskusie

приго́лосити ся до дис́кусії 3 *za koho* выго́лосити ся за ко́го, назва́ти се́бе прихылником ко́го, чо́го; ~ sa *za* Rusína він выго́лосив, же він Русин

prihlasovac/i; ~ia *povinnosť* приго́лошую́ча повинні́сть (*o місці перебува́ня*)

prihlas/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo* приго́лошова́ти *што* 2 *koho* предписова́ти *што*

prihlas/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 приго́лошова́ти ся; ре́єстрова́ти ся 2 *o čo, kam* записова́ти ся, приго́лошова́ти ся, дава́ти пожа́дованя *o чім* 3 *za koho* выго́лосити ся за ко́го, назва́ти се́бе кым, выго́лосити се́бе прихылником ко́го, чо́го

prihláška/a -y *ž* 1 приго́лоші́ня, зая́ва; ~ на skúšku приго́лоші́ня на екза́мен 2 листок, бланк; policajná ~ приго́лошую́чий листок

prihliad/at' -a -ajú *nedok.* *na čo* бра́ти до ува́ги, ува́жова́ти *o чім*, врахо́вовати *што*

prihliad/nut' -ne -nu *dok.* *na čo* взя́ти до ува́ги, зва́жыти *што*, рахо́вати ся з *чím* *dok.*

prihlob/it' -í -ia *dok.* приби́ти, припєвни́ти кли́нцями

pril/hnat' -zenie -ženú *dok.* пригна́ти

pril/hnat' sa *zenie* sa -ženú sa *dok.* пригна́ти ся, прибі́гнути, прилеті́ти, пригорну́ти ся, нагорну́ти ся, прифы́рча́ти; (*o búrke, víchrici ap.*) пригна́ти ся

prih/nút' -ne -nú *dok.* пригну́ти, нагну́ти, зогну́ти, троше́чки а́бо мале́нько огну́ти, наклоні́ти

prih/nút' si -ne si -nú si *dok. expr.* выпі́ти собі́, на́пити ся, опі́ти ся, спи́ти ся, хли́пнути

prihod/a -y *ž* приго́да, істо́рія, афе́ра, епізо́да; zaujímavá ~ інте́ресна приго́да; rozprávať ~у розпо́віда́ти (вше́лякы) афе́ры

prihod/it' -í -ia *dok.* 1 пришма́рити, приложи́ти, прида́ти; ~ raždia *na oheň* приложи́ти рі́джа на оге́нь 2 (*cenу*) прида́ти, підвы́шити

prihod//iť sa -í sa -ia sa *dok.* пригодити ся, стáти ся; *čo sa jej ~ilo?* што з нѣв пригодило ся *áбо* стáло ся?

prihodn//ý вгóдный, загвóдный, сýчий; *v ~ čas* в загвóдный *áбо* сýчий час; *~é miesto* вгóдне (*для дачóго*) мiсце

prihor//iet' -í -ia *dok.* пригоріти, припалити; *mäso ~elo* м'ясо пригоріло

prihovár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *komu* приговорѣвати ся *ку кóму*, заговорѣвати ся з *кым* **2** *za koho*, *čo* просити дакóго за дакóго, ородовáти за кóго, *што*, *о ким*, *чим*, заставáти ся *před kým* за кóго, *в чим*

prihovor -и *m* **1** приговор *m*, выступлiня *s*, *реч ж*; *rozhlasyový ~* выступлiня в рáдіу **2** приговорѣваня, ородовáня

prihovor//iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** *komu* приговорити ся *к дакóму*, забiсiдовáти ся з *даким*; *~il sa mi* незнáмý *človek* приговорив ся *ку ми* незнáмый чолóвик **2** *za koho*, *čo* приговорити ся, ородовáти за кóго, *што*, *о ким*, *чим*; *~te sa za mňa* приговорѣте ся словiчком за мѣне

prihr//ať -á -ajú *dok.* *šport.* передати, подати, пригрáти (*лóнту*, *пук*)

prihráv//ať -a -ajú *nedok.* *šport.* передавáти, подавáти, пригравáти (*лóнту*, *пук*)

prihráv//ka -у *ž* *šport.* передавáня, подавáня, пригравáня (*лóнты*, *пúку*)

prihrbený згорбѣный, куцiцькó зогнýтый, прикорчѣный; *~ chrbát* згорбѣный хырбѣт; *~ človek* згорбѣный чолóвик

pri//hriať -hreje -hrejú *dok.* пригрiти; *~ polievku* пригрiти пóливку

prihriev//ať -a -ajú *nedok.* пригрiвáти

prihrm//iet' -í -ia *dok. expr.* пригырмiти, прийти з рáхотом, пригнáти ся, приби́гнути; *~el vlak* з рáхотом пригнáв ся *vlak áбо* пóїзд

prihr//núť -nie -nú *dok.* **1** пригорнýти; *~ na korene zem* пригорнýти зѣмлю на корiня **2** прикрити, загорнýти **3** *expr.* *čo* причесáти, пригрáбати, пригорнýти (*vlasý, bradu ap.*)

prihr//núť sa -nie sa -nú sa *dok. expr.* прийти, привалити ся, нагорнýти ся

prichádz//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o dopravných prostriedkoch*) приходити, приближовати ся; *vlak, autobus ~a* *vlak*, автобýс приходiть; *vlaký ~ajú* *presne* влáкы приходiть нáчас (*по рóсписи*) **2** (*pešo*) приходити, ходити; (*dopravným prostriedkom*) приходити; *~ do práce* *pešo* приходити до робóты пiшки; *~a vždy vlakom* *o tretej* *vín* *все* приходiть влáком *о трѣтiй гóдинi* **3** приходити, ходити; *~ k niekomu* *po mlieko* ходити *ку дакóму* по молóко; *~ do škóľky* *po dieťa* ходити до матѣрськóй шкóлы за дiтинов; *~ na romos* *niekomu* приходити на пóмiч дакóму *aj pren.*; *~ s návrhom* приходити з пропозицiѣв **4** приходити; *listy ~ajú* до редакcie до редакцiї приходiть письма; *tovar ~a* до *obchodov* товáр приходiть до склѣпiв **5** (*v čase*) приходити, наставáти, приближовати ся, зачiнáти ся; *~a jar, leto, zima* наставáть *áбо* приближує ся *ярь*, *лiто*, *зимá* **6** *k čomu* задовáжовати, доставáти *што*; *~ k peniazom* доставáти пiнязi **7** *o čo* тратити *што*, лишáти ся *чóго*, приходити *о што*; *~ o majetok* приходити *о маеток* **8** *k čomu*, *na čo* приходити *к чóму*, досягáти *чóго*, доставáти *што*; *~ k zaujímavým poznatkom* приходити *к iнтерѣсным дáным*; *~ k presvedčeniu* приходити *к пересвiдчiню*; *~ k záveru* приходити *к заключiню* **9** *na koho* змiцнѣвати ся *чóго*, оволодiти *кым*, захóплѣвати *кóго*, находити *на кóго*; *~ajú* *na mňa* *driemoty* мѣне змiцнюють ся *áбо* приходiть на мѣне дримóты; *spánok dlho neprichádzal* спáнок дóвго не приходив **10** *komu* здавáти ся; *všetko mi ~alo* *ako sen* вшýтко мi здавáло ся сном **11** *komu* приходити ся, налѣжати; *~a mu sto eura* ѣмý належыть сто ѣвра **12** *neos. ~a* (*~alo*) *komu s neurč.* трѣба, трѣба было, приходiть ся (*приходило ся*) ● *~ niekomu* *na um al.* на розум приходiть до гóловы *áбо* на розум дакóму; *neprichádza mi to* на *jazyk* крýтити ся *áбо* вѣртити ся на

языку́ (а спомянути нияк не мі́жу); roky ~ajú staróba прихóдить áбо наближує ся; ~a rad na neho прихóдить ряд на нёго; ~ na svet приходить на світ; to neprichádza do úvahy o tím не є о чім думати, о тім не мі́же бути і рéчі; ~ do gurážu наберáти ся смі́лости; ~ k vedomiu, k sebe приходить к пáмяти, ку sóбі; ~ k rozumu приходить áбо наберáти ся розу́му; ~ k moci *al.* k veslu приходить к мі́ці; ~ k slovu а) брáти слóво (на зібрáні); б) мочі́ высловити слóво (по перестраші́ні і т. п.); в) доставáти ся на попере́днє місце, реалізо́вати ся; до́бри походить; ~a k slovu nová technika к слóву прихóдить новá тéхніка, слóво берé новá тéхніка; ~ na svoje приходить на сво́є, добивáти ся сво́го; ~ o rozum приходить о розу́м, страча́ти суджі́ня; ~ o hlavu, o život приходить о го́лову, о живо́т; ~ na iné myšlienky приходить на іншы́ думкы, россі́вати ся, одпúтовати ся; ~ niečomu на чуť приходить дачóму на смак; ~ na koreň niečomu приходить на ко́рінь дачóму, находити причі́ну дачóго

príchlop -u *m*, **príchlopk**/a -y ž прихлоп, прихло́пка; прикрывка; ochranný ~ охорóнный прихлоп; ~ na misu прикрывка на миску

príchod -u *m* приход, появлі́ня; neočakávaný ~ неочéкований приход; ~ vlaku, parníka приход áбо появлі́ня влáку, пáрника; po ~e do Moskvy sa zastavil u nás по прихóді до Москвы, він застáвив ся у нас

prichodiť *p.* **prichádzať**

príchodz/í -ieho *m* *kniž.* приходячий, при́йшовший; тот, хто при́йшов

prichuť/ť -ti ž присмак; horkastá ~ гіркáстый присмак; pudíngový prášok s vanilkovou, čokoládovou ~ťou пудінго́вый поро́шок з вані́лковым і чоколадóвым присмаком

prichýľ/íť -i -ia *dok.* 1 наклонити, склонити, нагну́ти 2 припéрти, прихы́лити; ~ dvere припéрти áбо прихы́лити двéрі 3 ко́го прихы́лити; nechceli ma ~ не хоті́ли ме́не прихы́лити

prichylnos/ť -ti ž наклóнность, одда́ность, лю́бов ж

prichyst/ať -á -ajú *dok.* пригото́вити, припáвити; ~ si knihy do školy припáвити книги до шкóлы; ~ (si) veci na cestu припáвити (со́бі) рі́чі на доро́гу; ~ obed, večeru припáвити áбо пригото́вити обі́д, вечéру; ~ niekomu prekvapenie припáвити да́кому неочéкованя

prichyst/ať *sa* -á *sa* -ajú *sa dok.* пригото́вити ся, пригото́вити ся; ~ *sa* na cestu припáвити ся на доро́гу, позберáти ся на доро́гу; ~ *sa* na skúšku пригото́вити ся на екзáмен

prichyt/iť -i -ia *dok.* 1 притримати, ухóпити і потримати; ~ plesniak rukou притримати гаті́я́к руко́в 2 поімáти, ухóпити; ~ zlodeja ухóпити злóдія; ~ niekoho pri krádeži поімáти да́кого при кра́джіні

prichyt/iť *sa* -i *sa* -ia *sa dok.* 1 ко́го, чо́го ухóпити ся, захóпити ся і потримати ся, притримати ся ко́го, чо́го; ~ *sa* zábradlia притримати ся огоро́ды áбо балустрáды 2 до чо́го взяти ся, ухóпити ся за што́, зачати робити што́; ~ *sa* do práce взяти ся за робо́ту, ухóпити ся робо́ты

pril/jať -jme -jmú *dok.* 1 прия́ти, достáти, взяти; ~ dar прия́ти дар(у́нок); ~ odmenu достáти нагоро́ду; peniaze odo mňa nepríjal пі́нязі од ме́не він не взяв áбо не прия́в; ~ pomos прия́ти по́міч; ~ miesto riaditeľa прия́ти фу́нкцію ди́ректора 2 чо́ всякнути, впити, абсорбо́вати *nedok. dok.*; pôda ~jme mnoho vlahu зéмля впе́ мно́го воло́гы áбо во́ды 3 (ко́го) звітáти, приві́тати; прия́ти, стрі́тити; ~ niekoho s radosťou приві́тати да́кого з раді́стів; ~ niekoho s otvoreným náručím приві́тати áбо прия́ти да́кого з роспростéртыми рука́ми 4 *v rôzn. význ.* приві́тати, прия́ти; ~ niekoho na audienciu прия́ти да́кого на авдіє́нцію; ~ niekoho do zamestnania прия́ти да́кого до робо́ты; ~ na vysokú školu прия́ти на висо́ку шкóлу; ~ záväzok прия́ти áбо взяти на се́бе обов'язок; ~

uznesenie, rezolúciu prijať постановління, резолюцію; parlament ~jal nový zákon парламент принял новый закон; s radosťou ~ slová niekoho z rádístiev prijať слова дакого • ~ dieťa za svoje prijať дитину за свою, усыновити дитину; ~ niekoho na milosť пребачити дакому, змінити гнів на милость

pri//jať sa -jme sa -jmú sa *dok.* (o rastlinách) прийняти ся, уяти ся, запустити коріня

prijateľn//ý (за)вгодный, успокоючий; ~ návrh (за)вгодна пропозиція; ~á cena успокоюча або доступна ціна

prijat//ie -ia s 1 прийняття; srdečné ~ сердечне або тепле прийняття 2 прийняття; ~ radu прийняття ради; ~ nového zákona прийняття нового закону

prijazd -u m 1 прихід; ~ motocyklistov прихід мотоциклістів 2 (*pristup*) приступ, прихід (*автом к дачо́му*)

pri//jem -jmu m 1 прийняття, приймання; ~ listov приймання писем; ~ telegramov приймання телеграмів; ~ tovaru прийняття товару; potvrdiť ~ peňazí потвердити прийняття пенязей 2 прибуток, витяжок; denný, týždenný ~ денний, тижденний або тижднёвый прибуток; ročný, mesačný ~ річний, місячний прибуток; hrubý ~ грубий прибуток; vedľajšie -jmu побочны витяжки 3 *obch.* прибуток, витяжок 4 *rádiotel.* слухання, послух

prijemc//a -u m приіматель m, адресат; ~ listu, zásielku приіматель письма, балика

prijemn//ý приемный; ~ večer приемный вечор; ~á vôňa приемный запах; ~ človek приемный чоловік; ~ úsmev приемный усмів; ~ hlas приемный голос; ~á správa приємна вістка

pri//jesť sa -je sa -jedia sa *dok.* приїсти ся, переїсти ся, надоїсти; rybu sa mi ~jedli рыбы ми приїли ся, надоїли

prijímac//í приймаючий; ~ia izba приймаюча ізба; ~ie skúšky приймаючі екзамени; ~ie dni приймаючі дні; ~ie hodiny приймаючі години

prijímač -a m *rádiotel.* радіо, телевізор; rozhlasový ~ радіо; televízny ~ телевізор

prijíman//ie -ia s *cirk.* причащання, причасть

prijím//ať -a -ajú *nedok.* 1 приймати, доставати, брати; ~ dary, peniaze приймати дары, пенязі; ~ úplatky брати підплатне; ~ poštu приймати пошту; ~ pomoc, radu приймати поміч, раду 2 всяковати, вливати, абсорбовати *nedok.* 3 зустрічати, приймати; ~ hostí зустрічати або приймати гостей 4 v *rôzn. význ.* приймати; ~ stránky vo štvrtok приймати навчівників по четвергях; ~ žiakov do školy приймати учеників до школи; nových zamestnancov ~a riaditeľ nových robotníkov приймати директор; ~ objednávky приймати за́казки; ~ záväzky приймати обовязки; ~ návrh, rezolúciu приймати пропозицію, резолюцію; ~ gratulácie приймати поздоровління або гратуляції 5 *cirk.* причащати ся

prijím//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (o rastlinách) прийняти ся, уїмати ся, запусчати коріня

prikaz -u m 1 приказ, рішіння, рósказ; dať ~ дати приказ; na ~ niekoho по рішінню дакого 2 рішіння; splniť ~ otcu сповнити отцове рішіння

prikázan//ie -ia s *cirk.* заповідь ж; desať božích ~í десять заповідей божьих

priká//zať -že -žu *dok.* 1 приказати, рішити; порадити; rodičia mu to ~zali йому так порадили родичі 2 *koho, kam* назначити (*на роботу*); ~ učiteľa na školu назначити учителя на школу 3 *čo* дати, приділити; ~ miestnosti приділити місності

příklad -u m v *rôzn. význ.*; svetlý ~ ясный приклад; poučný, názorný ~ поучуючий, наглядный приклад; podľa ~u niekoho за прикладом дакого; slúžiť niekomu ako ~ *al.* за ~ служити або бути прикладом дакому; dať za ~ дати за приклад; nasledovať ~ niekoho іти за прикладом дакого; vziať si, brať si ~ z niekoho взяти, брати приклад з дакого; uviesť ~y z literatúry привести приклади з літератури; počítať

~y z matematiky pišáti приклады з матемáтики • **přklady přitáhúj** [přisl.] приклады притягують

přklad//at' -á -ajú *nedok.* 1 прикладáти; ~ *studené obklady* прикладáти зимны обклады 2 придавáти, докладáти; ~ *euro ku euru* придавáти ёвро ку ёвро 3 припоёвати, прикладáти; ~ *k žiadosti doklady* прикладáти к заяві докумёнты 4 придавáти, прикладáти; ~ *drevo do rese* прикладáти дрыва до пёчкы 5 приписовати, придавáти; ~ *význam niečomu* приписовати значíня дачóму

přkladn//ý 1 прикладный, досконáльный, бесхыбный; ~á *rodina* прикладна родинá; ~ *čistota v byte* досконáла чéстотá в дóмí 2 поучуючий, одстрашуючий приклад, служачий на одстрашованя; ~é *potrestanie* покарёня як одстрашуючий приклад íншым

přkláň//at' -a -ajú *nedok.* наклоняти, склоняти

přkláň//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *ku komu, k čomu* приклоняти ся, наклоняти ся, склоняти ся 2 *k čomu přen.* склоняти ся к чóму, принимáти, признавáти *што*; ~ *sa k nějakému náhledu* склоняти ся к даякому пóгляду, принимáти дачíй пóгляд

přklinc//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 прибити (клинцями) 2 *přen.* приклинцёвати

přklon//it' -í -ia *dok.* наклонити, нахылити, склонити

přklon//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *ku komu, k čomu* наклонити ся, нахылити ся, склонити ся; ~il *sa nad stolík* він склонив ся над стóликом 2 *k čomu přen.* приклонити ся, прияти, признáти *што*; ~ *sa k nějakému názoru* признáти даякий пóгляд; ~ *sa k učeníu niekoho* прияти учíня дакóго; ~ *sa na stranu niekoho* приклонити ся на дачíй бiк

přklonk//a -y ž *gram.* приклóнка, енклiтика, енклiтичне слóво

přklonn//ý *gram.* енклiтичный; ~á *částica* енклiтична чáстка

přiklop -u *m* прёкрывка, прикlop

přiklop//it' -í -ia *dok.* прикрыти, закрыти; ~ *vrchnák* прикрыти прёкрывков

přiklopka *p.* **přiklop**

přikus//at' -a -ajú *dok.* прикусáти, прибiгнути, прискáкати (*на кону*)

přikmotr//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *ku komu* *hovor.* придати ся, припоiти ся, присiсти, прикмотрити ся

přikor//ie -ia *s* кривда, ублизíня, непráво, зло; *znášať, trpieť* ~ знáшáти, терпiти кривды

přikotúf//at' (sa) -a (sa) -ajú (sa) *dok.* прикотуляти ся

přik//ovat' -uje -ujú *dok.* приковáти *aj přen.;* *otroci boli ~ovaní k laviciam* ráбы были приковáны к лáвкам; *strach ~oval k miestu* страх приковáв ёгó к мiсцю • *stáť, ako (k zemi)* ~ovaný стояти як заковáный

přikrád//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* підкрадáти ся, прикрадáти ся *aj přen.;* *potichu sa* ~ *k niekomu* потихы підкрадáти ся к дакóму; ~a *sa* нос підкрадуе ся нiч

přikrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* підкрасти ся; ~ *sa ku dverám* підкрасти ся ку двёрям

přikras//a -y ž прикрáса, приукрашлiня; *povedať všetko bez přikras* повiсти вшытко без прикрáс

přikrášl//it' -í -ia *dok.* приукрасити, прикрасити; ~ *skutočnosť* приукрасити дiйсность

přikrátk//y прикорóткий, дость корóткий, прикуртýй, дость куртýй; ~é *šaty* прикорóткы шмáты

přikrčený прикорчёный, зогнۇтый, згорбёный

přikrč//it' -í -ia *dok.* прикорчiти, зогнۇти, скорчiти; ~ *nohu* зогнۇти нóгу; ~il *ramenami* він прикорчiв плечáми

přikrč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* трóшкы скорчiти ся, зогнۇти ся, прикорчiти ся; ~ila *sa pod oblokom* онá зогнۇла ся під óблаком óбо під óконом

pikri/ľit' sa -í sa -ia sa *nedok.* кому протівити ся, бути протівным, быти не по сма́ку, не любити ся

pikrm -u *m* прикорм; zeleninové ~y зеленино́вы прико́рмы, прико́рмы зо зеленины; podávať ako ~ zemiaky подава́ти як прикорм банду́рки **2** *poľnohosp.* прикормлі́ня, докормлі́ня; zelený ~ зелене́ прикормлі́ня

pikríml/it' -i -ia *dok.* прикормити

pikrm/ovat' -uje -ujú *nedok.* прико́рмлюва́ти, доко́рмлюва́ти; ~ dieťa прико́рмлюва́ти дитину; ~ statok zelenými krmivami прико́рмлюва́ти худобу зеле́ным кормивом; ~ včely прико́рмлюва́ти пчо́лы

pikroč/it' -i -ia *dok.* **1** *ku komu, k čomu* підійти/підійти, прибли́жити ся; ~ k obluku, ku dverám підійти к о́блаку, ку двéрям **2** приступи́ти, зачати да́што робити, дати ся до да́чого; ~ k riešeniu problému приступи́ти к ріші́ню пробле́мы, зачати ріша́ти пробле́м, дати ся до ріші́ня пробле́му

pikrov -u *m* покрывка; ľadový ~ ледо́ва покрывка

pikri/ly **1** острый, висо́кий, прудкий, зві́слый; ~ svah прудкий сваг; ~ breh висо́кий бе́рег; ~a skala зві́сла ска́ла **2** суро́вый, твердый; ~ človек твердый а́бо суро́вый чолові́к; ~e slová суро́вы сло́ва **3** острый, мі́цный, різкий; ~a bolesť мі́цна бо́лість; ~ kontrast різкий контра́ст, різкий ро́зділ **4** терьпкий, непри́ємный; ~a chuť непри́ємный смак **5** протівный, непри́ємный; ~a povinnosť непри́ємна повинні́сть; ~a pravda гі́рка а́бо терьпка́ пра́вда; ~ smiech непри́ємный смі́х

prikryť -kryje -kryjú *dok.* **1** прикрити, закрити; ~ prikryvkou прикрити па́плюном **2** закрити; ~ si tvár rukami закрити собі́ тварь рука́ми **3** прикрити (*cmín*); ~ stôl прикрити сті́л

prikryť sa -kryje sa -kryjú sa *dok.* прикрити ся; ~ sa perinou, kožuchom прикрити ся пери́нов, ко́жухом

prikryv/lať -a -ajú *nedok.* **1** прикрыва́ти, покрыва́ти **2** закрыва́ти **3** прикрыва́ти (*на cmín*)

prikryv/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прикрыва́ти ся, покрыва́ти ся

prikryvk/la -y ž **1** дека, прикрывка, по́кровець *hovor.*; vlínená ~ вовня́на де́ка; ~ na kone прикрывка на ко́ні, плат **2** *pren.* покрывка; snehová ~ сніго́ва покрывка **3** прикрывка; ~ na hrniec прикрывка на го́рнець

prikruť p. prikovať

prikúv/lať -a -ajú *nedok.* прико́вовати

prikvač/it' -í -ia *dok. expr.* **1** уда́рити; ~ili mrazu уда́рили мо́розы **2** *koho* звалити ся на ко́го; ~ilo ho nešťastie на не́го звалило ся неща́стя а́бо звалила ся бі́да; ~ili ju starosti ей звалили ся ста́рости **3** чо́ заві́сити, при́пну́ти, при́певнити

prikvapk/lať -á -ajú *dok.* поква́пкати

prikvap/ľnúť -ne -nú *dok.* прикв́апнути, кв́апнути ма́ло; ~ octu прикв́апнути оцту́, при́дати кв́апку оцту́, кв́апнути оцту́

prikviť/ľnúť -ne -nú *dok. expr.* неоче́ковані, одра́зу, неназда́йки при́йти, неоче́ковані обя́вити ся

prikýv/ľnúť -ne -nu *dok.* прикывну́ти, кывну́ти (*на знак зго́ды*)

priľah/ľlý сусі́дний, побóчний; ~é územie сусі́дні зе́млі, сусі́дня тері́торія; ~é dediny сусі́дні валáлы а́бо се́ла; ~é uhly *geom.* сусі́дні у́гли

priľah/ľnúť¹ -ne -nú *dok.* **1** *čo, koho, na čo, na koho* приля́чі, притисну́ти, приту́лити ся *ku ко́му, ku чо́му*, опéрти ся о ко́го, о *што*; ~ na zem приля́чі *ku зе́млі*; keď začul kroky, ~ol k míru учу́вши кро́ки, він притисну́в ся к сті́ні **2** *koho, na koho pren.* навалити ся, опéрти ся на ко́го

priľah/ľnúť² -ne -nú *dok.* *ku komu, k čomu* положи́ти ся, ля́чі *ku да́кому а́бо к да́чому*; звалити ся *к да́кому*

priľah/ľnúť³ -ne -nú *dok.* *ku komu, k čomu* притисну́ти ся, приту́лити ся *ku ко́му, ku чо́му*, обтягну́ти *што*; mokré šaty ~li

k telu мокры шмáты прилипли к тілу áбо облипли тіло

prilák//at' -a -ajú *dok.* приманити, привáбити

prilásk//at' -a -ajú *dok.* прилáскати, притýлити, трóхы погладити

prilb//a -y ž гeлма *zastar.*, прилба

prilep//it' -í -ia *dok.* приліпити, наліпити, приклеїти, наклеїти; ~ známku на obálku приліпити známku на копéртку

prilep//it' sa -í sa -ia sa *dok.* приліпити ся, приклеїти ся; *vlasý sa ~ ili k mokrému čelu* во́лосы приліпили ся к мокрóму чeлý
● *niečo sa niekomu ~ilo na prsty expr.* хтось потягну́в áбо украв даштó; *sedieť ako ~ený* сидіти як приліпéный, сидить áни не пóгне ся; *stáť ako ~ený* стояти як закопáный

prilep//ovat' -uje -ujú *nedok.* приліплéвати, наліплéвати, наклеéвати, приклеéвати

prilepš//it' -í -ia *dok.* кому приліпшыти, помóчи (*matepiální*)

prilepšovac//í: ~ie lístky приліпшуючі кáрткы

prilepš//ovat' -uje -ujú *nedok.* кому приліпшовати, помагáти (*matepiální*)

prilet -u *m* приліт; прихід; ~ vtákov приліт птáхів; ~ lietadla прихід ероплáна; ~ delegácie приліт áбо прихід делегáції

prilet//iet' -í -ia *dok.* 1 прилетіти, прийти; vtáky ~eli птáхы прилетіли; lietadlo ~elo presne ероплáн прилетів áбо пристáв нáчас; ~ lietadlom прилетіти áбо прийти ероплáном; kameň ~el spoza plotu кáмíнь вылетів спóза плóта 2 *expr.* прилетіти, прибігнути, пригнáти ся; keď sa dozvedela, hneď ~ela k nám кідь дозвídала ся áбо дізнáла ся о тім, онá одрáзу же прилетіла ку нам

prilet//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 прилітовати, приходити 2 *expr.* прилітовати, прибіговати

prilet//ovat' -uje -ujú *dok.* *hovor.* прилетовáти, припáйковáти, приварити; ~ drôt прилетовáти дріт

prilev -u *m* прилив; приток; ~ obyvatel'stva do miest прилив жытелів до міст; ~ turistov прилив ту́ристів; ~ finančných prostriedkov, kapitálu прилив áбо приток фінáнчных срéдств, кáпітáлу

priležitos//t' -ti ž нагóда, мóжність ж; *pri prvej ~ti* при пeршій нагóді, при пeршій мóжності; *z ~ti niečoho z naгóды* дaчóго; *hľadať ~* глядати нагóду; *nájsť vhodnú ~* нáйти підходячу нагóду áбо підходячий мóмент; *naskytla sa mu vhodná ~* ёмý надышлá підходяча нагóда; *prepásť ~* пропáсти áбо прохáвкати нагóду áбо мóжність; *nemal som ~* pozhovárať sa s ním я не мав мóжність поговорити з ним; *pracovné ~ti* робóчі мóжності ● ~ *robí zlodeja [prís.]* не покушуй злóдія, не дай мóжність злóдієви

priležitostn//ý нагóдний, з нагóды; ~á práca нагóдна робóта; ~á kúra нагóдне купіня; ~á báseň стишóк, присвячéный з даякóй нагóды; ~é šaty неді́льны шмáты

pril//liat' -leje -lejú *dok.* приляти, долляти; ~ vody do fľaše долляти вóды до фляшкы

prilieh//at' -a -ajú *nedok.* 1 прилігáти, приста́вати, заперáти ся; *dvere, obloky dobre ~ajú* двepi, óкна дóбpi прилігáють áбо заперáють ся 2 *k čomu, na čo* прилігáти, обтяговати шмо; *šaty ~ajú k telu al. na postavu* шмáты áбо лáхы прилігáють к тілу áбо обтягують фітýру 3 *k čomu* прилігáти к чóму, быти сусіднім з чím, находити ся в беспосерéдній близкості од чóго; *rozetku ~ajúce k domu* зeмлі, прилігáючі к дóму; зeмлі, находячі ся кóло дóму

prilievav//ý 1 прилігáвий, приста́ваючий, пасýючий, обтягуючий, тісний; ~é šaty прилігáвы áбо обтягуючі шмáты áбо лáхы; ~é čížmu чі́жмы з узкыми сáрами 2 вгóдний, завгóдний, акурáтний; ~ názov вгóдна нáзва; ~é porovnanie акурáтне порівнáня

priliepať (sa) p. prilepovať (sa)

priliev//at' -a -ajú *dok.* приливáти, доли́вати

prilip//núť -ne -nú *dok.* 1 прилипнути, притиснути ся, притїулити ся; vlasý ~li k mokrému čelu во́лосы прилипли к мокро́му челу́ 2 *ku komu pren.* припїтати ся, приліпити ся; od detstva ~la k matke од дїтства она́ припїтала ся к ма́мі

prilíši *prisl.* надміру, барз, дость; ~ často барз ча́сто

prilíši//lý надмірний; ~á dobrotа надмірна добротá; ~á námaha надмірна нама́га

priliv -u *m* 1 прилив; morský ~ мо́рьскый прилив 2 прилив, náріst, приросток; ~ pracoyných síl do výroby прилив а́бо náріst робо́чої си́лы до вы́робы; ~ nových síl прилив новых сил

prilí//núť -ne -nú *dok.* 1 к чо́му прильну́ти, прилипнути, пристáти, приліпити ся 2 *ku komu, k čomu* привязáти ся, припїтати ся, приліпити ся

priloh//a -y ž 1 приложі́ня (к журна́лу i *m. n.*); obrázková ~ к časopisu приложі́ня з ілюстра́ціями в журна́лі а́бо в часописі; strihová ~ приложі́ня з выкройками 2 приложéны докумéнты; ~у k žiadosti докумéнты, приложéны к заяві 3 *kuch.* при́корм

prilož//it' -í -ia *dok.* 1 приложы́ти, доложы́ти, положи́ти; ~ si prst k ústam приложы́ти па́лець к у́стам; ~ obklad на čelo положи́ти на челó обклад 2 приложы́ти, припо́ити, придати; ~ stovku приложы́ти а́бо придати сто́вку 3 приложы́ти, припо́ити; ~ zoznam приложы́ти список; ~ k žiadosti potrebné doklady припо́ити к заяві потрі́бны докумéнты; ~ návod приложы́ти інштру́кцію 4 підшма́рити, підложы́ти; ~ drevo, uhlie do kachiel підложы́ти дры́вна, у́гля до пе́чки

príložník -a *m odb.* при́ложник, рейсшы́на

prím -u *m hud.* прі́ма (*на́рмі́тура пе́ршых гусель i m. n. в орхестрі*); hrať ~ гра́ти пе́ршы гуслі

prím//a' -y ž 1 пе́рша клáса гімна́зії 2 *hud.* прі́ма (*пе́ршый ступі́нь то́нового ряду*); pomer dvoch tónov rovnakej výšky)

príma² *neskl. hovor.* 1 *príd.* міро́вый, світо́вый, клáсний, пе́ршой со́рты; отлі́чний, вы́значный; ~ chlapец міро́вый а́бо світо́вый хло́пець 2 *prisl.* прі́ма, міро́во, світо́во; отлі́чно, першо́рядні, пре́красні; ~ spieva пре́красні спі́вать; ~ človek прі́ма чолові́к

primabalerín//a -y ž прі́мабалері́на

primadon//a -y ž 1 *div.* прі́мадо́на 2 *prejor.* шко́дливый, наду́маний чолові́к, розма́заний чолові́к, нафу́канець

primálo *prisl.* дость, барз ма́ло, замáло

prima//lovat' -uje -ujú *dok.* примале́вати

prima//lovat' sa -ujt sa -ujú sa *dok.* примале́вати ся

primály дость, барз ма́ленький, примале́нький

primán -a *m hovor.* учени́к пе́ршой клáсы гімна́зії, пе́ршак

primár -a *m* гла́вный до́ктор, прі́мар

primárn//y прі́марный, перві́чный; основный; ~ tvar перві́чна фо́рма; ~ otázka основный вопро́с

primáš -a *m hovor.* пе́ршы гуслі в орхестрі

pril//mat' -má -majú *dok.* koho k čomu kniž. прину́тити ко́го зроби́ти што

prímen//ie -ia *s* прина́зывка, да́льше ме́но прида́ване к при́зви́ску

primeran//ý зодпо́відajúчий, на́лежный, вгóдний; ~á сена вгóдна ці́на

primer//at' -ia -ajú *dok.* примі́рати

primer//ie -ia *s* пере́міря; uzavrieť ~ догoдну́ти ся на пере́мірі

primerk//lovat' -uje -ujú *dok. hovor.* koho, čo приме́рьковáти за да́ким, зава́ровати на да́кого

primes -i ž примі́шок *m*; bez ~í без примі́шку

primies//it' -i -ia *dok.* примі́сити; ~ do cesta тї́ку примі́сити до ті́ста му́ку

primieš//at' -a -ajú *dok.* примі́шати

primieš//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* замі́шати ся; примі́шати ся

primitív -a *m* 1 примі́тів, примі́твный чолові́к 2 *um. slang.* неуче́ный маля́рь, маля́рь-самоу́к

primitivizm//us -u *m* 1 примітивність ж 2 *um*. примітивізм

primitivn//y *v rôzn. význ.* примітивний; ~a stavba примітивна будова; ~é nástroje примітивні інструменти; ~a technika примітивна техніка; ~ člověk примітивний чоловік; ~a rodina примітивна або першообщинна родина; ~e kmene примітивні або першообщинні племена

primkýnan//ie -ia *s gram.* примыканья, адьюнкція

primnoho *prísl.* привелё, примного, достъ вёлё, достъ мно́го

primont//ovat' -uje -ujú *dok.* примонтовати, монтованём припевнити, намонтовати

primor//ie -ia *s* приморья

primorsk//y приморський; ~ é mesto приморське місто; ~é štáty приморські державы; ~é podnebie приморський клімат

primraz//it' -í -ia *dok.* приморозити • *ostal'*, stáť ako ~ený не погынати ся, стояти без погынання, стояти як закопаний

primřz//at' -a -ajú *nedok.* 1 примерзати, замерзати 2 *na čom, na čo, k čomu* примерзати к чому

primřz//núť -ne -nú *dok.* 1 позамерзати; mláky ~li mláky позамерзли 2 *na čom, na čo, k čomu* примёрзнати к чому; doska ~la k ľadu до́ска примёрзла к лёду

primul//a -y ž примула, першоквіт

primysl//iet' si -í si -ia si *dok.* придумати, додумати

prinajlepšom *prísl.* принайліпшім

prinajmenej, prinajmenšom *prísl.* найменше, принайменшім, хочъ бы

prinálež//at' -í -ia *dok.* 1 *ku komu, k čomu* односити ся, приналежати; ~ k šľachte односити ся к аристократії 2 *komu* (при) належати

prináš//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* приносити; ~ peníze, balík приносити пінязі, балик; ~ novinu, správu приносити новину, вістку; ~ do daru приносити до дару; ~ radost', šťastie приносити радість,

щастя; noviny ~ajú o tom každý deň nové správy новинки кáждый день принóсять о тім новы ві́сті

princ -a *m* принц; korunný ~ корунований або наслідний принц

princezn//á -y ž принцезна

princíp -u *m* принцип; ~ rovnoprávnosti принцип рівноправности

pri//niesť -nesie -nesú *dok. v rôzn. význ.* принести; ~ niekomu list, balík принести дакому письмо, балик; ~ odpoveď, správu принести одповідь, вістку; ~ niekomu kvety принести дакому квітки; ~ šťastie принести щастя; ~ zisk принести прибыток; ~ žal' принести жаль, трапіня; noviny ~niesli ďalšie podrobnosti новинки принесли далшы подрібности • ~ na svet dieťa породити або принести на світ дітину; hovorí, čo mu slina na jazyk ~nesie *expr.* він говóрить вшытко, што на розум прийде; ~ bohatú úrodu дати добры результати; ~ obeť pre al. za niekoho, niečo принести жéртву за дакого, за даштó; ~ niekoho na mizinu довести дакого до біды, знічіти або ожобрачіти дакого; ~ niekoho na posmech зосмішнити дакого, зробити з дакого по́смix; ~ niekoho do vytrženia довести дакого до до́тя або до екста́зы

print//ovat' -uje -ujú *dok. odb.* принітовати; ~ ucho k hrncu принітовати ўхо к гóрнцю

printováv//at' -a -ajú *nedok. odb.* принітовувати

prínos -u *m* вклад; cenný ~ pre vedu, literatúru цінный вклад до на́уки, лі́терату́ры

prinož//it' -í -ia *dok. tel.* приножити; стояти в пози́ції «пята́ доведна, шпі́цы ніг ростя́гнуты»

prinuc//ovat' -uje -ujú *nedok.* принучувати

prinuc//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. do čoho* принучувати, нутити се́бе зробити *што*

prinút//it' -í -ia *dok.* принутити, донутити; čo ho ~ilo robiť to? што прину́тило є́го робити то́тó?

prinúť//it' sa -i sa -ia sa *dok.* do čoho принутити ся, донутити себе зробити *што*

priorit//a -y ž prioríta, péršість; ~ vynálezu prioríta винайджіня

priostro//it' -í -ia *dok.* приострити, заострити

priostro//it' sa -í sa -ia sa *dok.* приострити ся, заострити ся; situácia sa ~ila situácia приостирила ся, ситуація стала остріша

priotráv//it' -í -ia *dok.* приотравити, выкликати часточне отравління

pripad -u *m v rôzn. význ.* пригода, нагода, можливість, ситуація; zaujímavý ~ інтересна пригода; ~y porušenia pracovnej disciplíny пригода порушіня робочої дисципліни; v ~e nebezpečenstva в ситуації небезпечности; v danom ~e в даній ситуації; v najlepšom ~e в найліпшій ситуації; v každom ~e в кожній або любій ситуації; pre každú ~ про každú нагоду; v ~e potrebu по можности необи́дности; beznádejný, smrteľný ~ безнадійна, смертельна ситуація • z ~u na ~ в кожній окремій ситуації, індивідуальні; to je ~ pre seba *al.* osobitný ~ *hovor.* тотó є нагода про себе, о дачім трéба особливо заоберáти ся

pripad//at' -á -ajú *nedok.* 1 *komu, na koho* припадáти, доставáти ся *кóму*, выпадáти на óсуд *кóго*; majetok ~á synovi маєток припадáть синуви 2 *nakedy* припадáти, виходити *на што*; náš odchod ~á na nedeľu наш óдход виходить на неділю

pripad//at' -á -ajú *nedok.* *komu* здавáти ся, ука́зовати ся, відіти ся; ~á mi to smiešne тотó зда́вать ся мі або видить ся мі смішным

pripadne *prísl.* áбо, (a) мóже быти

pripad//núť -ne -nú *dok.* 1 *komu, na koho* припа́сти, достáти ся *кóму*, выпа́сти на óсуд *кóго* або чий 2 *nakedy* выпа́сти, вийти *на што*, зго́довати ся з чім; pohreb ~ol na nedeľu по́гріб выпав на неділю

pripad//núť -ne -nú *dok.* *komu* ука́зати ся

pripadný мóжний, евентуáльний

pripáj//at' -a -ajú *nedok.* 1 припо́євати, прикладáти, докладáти; k žiadosti ~am kópiu diplomu к заяві припо́єю кóпію дїплóму 2 *el. tech.* припо́євати, спо́євати, причлєнєвати; ~ na sieť припо́євати на сїть 3 прибавляти (*к повїд́же́ному*)

pripáj//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* припо́євати ся, спо́євати ся

pripál//it' -í -ia *dok.* 1 припалити, прикúрити; ~ niekomu cigaretu припалити да́кóму ці́гарєтлю, дати да́кóму прикúрити 2 *kuch.* припалити, пригоріти, перепечі; ~ mäso припечі мясо; ~ koláč припалити колáч; ~ila som mlieko пригоріло мі молóко 3 опалити, припалити, підпалити

pripál//it' sa -i sa -ia sa *dok.* пригоріти, припечі; mlieko sa ~ilo молóко пригоріло; mäso sa ~ilo мясо пригоріло

pripál//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 припáлєвати, прикúрєвати; ~ niekomu cigaretu зара́това́чом да́вати да́кóму прикúрєвати од запáлєвача 2 опáлєвати, підпáлєвати 3 (*o slnku*) гріти, палити, припіка́ти, опáлєвати ся

pripál//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* (*o jedle*) пригорє́вати, припіка́ти ся

pripamät//at' -á -ajú *dok.* *komu* чо́ напомянути

pripamät//at' si -á si -ajú si *dok.* припомянути, спомянути

pripá//sať -še -šu *dok.* опаса́ти, припасáти к пасу, к бóку; припевнити к пáсу; ~ si šabl'u припевнити шáблю к пáсу; ~ si zásteru припасáти собі шурц або фáртух

pripáž//it' -í -ia *dok.* *šport.* припáжыти, припазушы́ти; приложы́ти, притисну́ти руки к тілу

prii//pät' і **prii//pnúť** -pne -pnú *dok.* 1 припnúти, пришпендликовáти, пришпілити; ~ maš'lu, kvet na šaty припnúти ма́шлю, квіток на шмáты; ~ niekomu významenie припnúти да́кóму меда́йлу; ~ odznak припnúти значóк; ~ si korčule припnúти корчýлі (*к топáнкам*); ~ si lyže припnúти лі́жы 2 *žel.* припо́їти; ~ vozeň припо́їти вагóн

при́печ//ok -ка *т* припéцок (муровáный выступок при пéцї); *sedieť* на ~ку сидіти на припéцку

при́печ//at' -á -ajú *nedok.* 1 припéкати, опікати; ~ *slaninku, klobásy* опікати солонину, колбáсу 2 (о *slnku*) припéкати, палити, опáлєвати ся, солнити ся, выгрі́вати ся

при́печн//it' -і -ia *dok.* привязáти, прибити, припечнити

при́печн//ovat' -uje -ujú *nedok.* привязовати, прибивáти, припéчнєвати

при//piecť -pečie -pečú *dok.* 1 упечі́, припечі́; ~ *mäso* припечі́ мясо 2 (о *slnku*) припечі́, пригрі́ти, оргі́ти, зоргі́ти

при́пїj//at' -а -ajú *nedok.* кому́ пити на ко́го (на да́че здоров'я); ~ *niekomu* на *zdravie* пити на да́че здоров'я

при́пїj//at' si -а si -ajú si *nedok.* с кým на чо́ пити з кým за што́

при́пїnacї: ~ *špendlík* припинáючий шпéндлик; ~ *klinček* припинáчка (канцелáрська)

при́пїnacť//ik -ika *т* припинáчка (канцелáрська)

при́пїn//at' -а -ajú *nedok.* 1 припинáти, пришпéлєвати; ~ *si kvety* на *šaty* припинáти кві́тки на шма́ты; ~ *si vlasy vlásenkami* припинáти во́лосы спóнками; ~ *si lyže* припинáти лі́жы 2 *žel.* припéєвати; ~ *vozne* припéєвати ваго́ны

при́pis -и *т* урядне письмо, офіціáльне письмо; *dostať* ~ достáти урядне письмо

при́pї//sať -še -šu *dok.* в рóзн. význ. приписáти; ~ *niekoľko riadkov* приписáти да́кілько рядків; *úspech ~sal* себе ўспіх він приписáв собі́

при́pis//ovat' -uje -ujú *nedok.* в рóзн. význ. приписовати

при́pїt' -pije -pijú *dok.* кому́ выпити на ко́го (на да́че здоров'я, щáстя і т. н.); ~ *niekomu* на *zdravie*, на *šťastie* выпити на да́че здоров'я, щáстя

при́pїt' si -pije si -pijú si *dok.* с кým на чо́ выпити с кým на што́

при́pit//ok -ку *т* припиток, тост; *povedať* ~ пові́сти припиток áбо тост

priplác//at' -а -ajú *nedok.* приплáчати, приплáчовати, доплáчовати

priplat//it' -і -ia *dok.* приплатити, доплатити; ~ *desať eura* доплатити де́сять є́вра

priplat//ok -ку *т* приплáчіня, доплáчіня; навышок; *výkonnostný* ~ навышок за перевыповнїня плáну; ~ку на *dieťa* навышок (к выплаті) на ді́тину; *rýchlikový* ~ доплáчáня за скóрость, рі́хлікове доплáчіня

pripláv//at' -а -ajú *dok.* приплáвати; *lod ~ala* до *pristavu* шы́фа приплáвала до приставу áбо пор́ту

priplav//it' -і -ia *dok.* приплáвити; ~ *drevo* приплáвити де́рево

priplav//it' sa -і sa -ia sa *dok.* приплы́ти; ~ *sa* на *člne* приплы́ти на ло́дькі

priplaz//it' sa -і sa -ia sa *dok.* приплáзити ся, підплáзити ся; *ranený sa ~il* к *rieke* ранéный приплáзив ся к рі́ці

prii//pliest' sa -pletie sa -pletú sa *dok. expr.* 1 по́пасти *ďarďé*, приплéсти ся *ďarďé* 2 к *čomu*, до *čoho* вмі́шати ся, за́пýтати ся, сувáти ніс до чо́го • ~ *sa* на *jazyk* вырвати ся з язы́ка

priplicht//it' sa -і sa -ia sa *dok. expr.* підкра́сти ся

pripnúť *p.* **pripäť**

pripočít//at' -а -ajú *dok.* прирахóвати, прибáвити

pripočítav//at' -а -ajú *nedok.* прирахóвовати, прибавля́ти

pripodobn//it' -і -ia *dok.* кому́, *čomu*, *ku кому́*, к *čomu* наподобнити ко́му, чо́му, прирівна́ти, порівна́ти з кým, чім

pripodobň//ovat' -uje -ujú *nedok.* кому́, *čomu*, *ku кому́*, к *čomu* наподобнєвати ко́му, чо́му, прирівновати, порівновати з кým, чім

pripoј -а *т* спої́ня (влáку, автобúса); *vlak má ~* влак ма́ть спої́ня; *čakať* на ~ чéкати на спої́ня

pripoј//it' -і -а *dok.* 1 припої́ти, доложы́ти, приложы́ти; придати́; ~ к *žiadosti* *rodný list* приложы́ти к заяві ро́дний лист; ~

zoznam mien приложити список мен **2 el. tech.** споїти, припоїти, причленити; ~ на sieť припоїти к сіті **3 (povedať)** придати (к повіджіеному)

pripoj//it' sa -і sa -a sa *dok.* припоїти ся; ~ sa к výprave припоїти ся к експедиції

pripojkl/a -y ž **1 tech.** одбочіня; kábelová ~ кабелове одбочіня; vodovodná ~ одбочіня водоводу або воды; plynovodná ~ одбочіня пліну **2 žel.** одбочіня желізниці (к заводам, складам і т. п.)

pripomel//núť -nie -nú *dok.* **1** кому що, кого припомянути ко́му *што, ко́го, о чім, кім*; ~nul mi starého priateľa він припомянув мі старого приятеля; ~ minulosť припомянути мину́лость **2** кому що попередити ко́го о чім, зверну́ти *чію ува́гу на што*

pripomel//núť si -nie si -nú si *dok.* припомянути, спомянути (собі)

pripomienk//a -y ž примітка; kritické ~y к referátu критічны примітки к реферату

pripomín//ať -a -ajú *nedok.* **1** кому що, кого припомина́ти ко́му *што, ко́го, о чім, кім*; tu mi všetko ~a minulosť ту вшытко припомина́ть мі мину́лость **2** кому що попереджовати ко́го о чім, зверта́ти *чію ува́гу на што*

pripomín//ať si -a sa -ajú si *nedok.* припомина́ти, споминати

pripon//a -y ž *gram.* суфікс; slovotvorné ~y словотворны суфіксы

pripoviedk//a -y ž ріканка; приповідка

příprah -и *m* припряг, припряжный (кінь)

příprava -y ž **1** приправа, приготівля; ~y на odchod приправа к одходу; ~ на skúšku приправа на екза́мен; ~ rokmov, obeda приготівля стра́вы, обіду; ~ liekov приготівля ліків **2 krajč.** приправа (на ушы́тя одягу); platiť за ušitie s ~ou платити за ушы́тя і приправу

přípravený **1** приправений, го́товый; buď ~! будь приправений! **2** приправений; dobre ~ на skúšku до́бри приправений на екза́мен

příprav//it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* при́правити, при́готовити; ~ postel', kúpeľ при́правити по́стіль, купа́ня; ~ si reč при́правити реч; ~ nové vydanie básní, knihy при́правити но́ве вида́ня стихів, кни́гы; ~ gaňajky, večeru при́готовити фриштик або сніда́нок, вече́рю; ~ liek при́правити лі́к; ~ žiaka na skúšku при́правити учени́ка на екза́мен • ~ pôdu niečomu при́правити гру́нт дачо́му

příprav//it' -í -ia *dok. koho o čo* при́правити ко́го о *што*, обра́ти дако́го о *што*, взяти ко́му *што*; ~ niekoho о *život* при́правити дако́го о *жы́вот*, взяти дако́му *жы́вот*; ~ niekoho о *peniaze* обра́ти дако́го о *пі́нязі*; ~ niekoho о *česť* при́правити дако́го о *че́сть*, обесче́стити дако́го; ~ niekoho о *rozum* при́пра́ити дако́го о *розу́м*

příprav//it' sa -í sa -ia sa *dok. na čo* при́правити ся, при́готовити ся к *чо́у*; ~ sa на skúšku при́правити ся на екза́ен

přípravk//a -y ž *hovor.* **1** при́правина клáса **2** при́пра́ный курз

přípravn//ý при́пра́ный, підготóвлюючий; ~é práce при́правны робо́ы; ~é kurzy при́правны або підготóвлюючі кúрзы

příprav//ok -ku *m* препара́т, výroboк; chemický ~ хемі́ный препа́рат; ~ на striekanie stromov препара́т на пострі́кованя стрóмів; kozmetický ~ козметі́ный препара́т; liečebný ~ лі́чівый препара́т; jódový ~ є́до́вый препара́т або výroboк

příprav//ovat' -í -uje -ujú *nedok.* при́пра́лєвати, гото́вити, при́готовляти; ~ rukopis do tlače при́пра́лєвати або гото́вити рýкопис до дру́ку; ~ liek при́пра́лєвати лі́к; ~ úlohy гото́вити уро́кы; ~ žiaka на skúšku при́пра́лєвати учени́ка на екза́мен

příprav//ovat' -í -uje -ujú *nedok. koho o čo* обера́ти, олу́плєвати, при́пра́влєвати ко́го о *што*

příprav//ovat' sa -í sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čo* при́пра́влєвати ся, при́готовляти ся, гото́вити ся к *чо́му*; ~ sa на kandidátske

minimum готувати ся на кандідатське мінімум • ~ sa do hrobu *hovor. expr.* зберати ся на другый світ, приправлєвати ся на смерть

приправov//ňā -ne ž приправовня; ~ krmív приправовня кормив

приpriah//nut' -ne -nú *dok.* 1 (*dodatočne*) припрячі, запрячі, запрягнути; ~ tretieho koňa припрячі третєго коня 2 (*kone*) запрягнути 3 *koho do čoho hovor. expr.* запрячі, принїтити ко́го до чо́го; ~ niekoho do roboty запрячі або принїтити дакого до роботи або робити

приpri/iet' -ie -ú *dok.* 1 припєрти, притиснути, придусити; vietor ho ~el k mýru вітор притиснув є́ро к стіні або к мýру 2 принїтити, донїтити, присилити

приpudr//ovať -uje -jú *dok.* припудровати, напудровати; ~ si líca припудровати (собі) лице

приpust//it' -í -ia *dok.* 1 припустити, пустити; k tejto práci ma vôbec nepripustil ку тій роботі він мене не припустив 2 *na čo, k čomu* припустити к чо́му; ~ na skúšku, na súbeh припустити на екзāмен, на конкурз; ~ niekoho k slovu припустити дакого к слóву, дати дакому слóво 3 дозволити, допустити; ~ náhľad iného допустити іншу тóчку зрїня, допустити інший погляд; ak ~íme, že ... кідь допустиме, же ... 4 *poľnohosp.* припустити; ~ býka ku krave припустити быка з корóвов

приpustn//ý припўстный, позволючий, мóжный; ~ā hĺbka припўстна глўбка; ~é množstvo позволююча кїлькість; ~ rýchlosť припўстна або позволююча скорóсть; ~ā cena припўстна цїна

приpúšťan//ie -ia s *poľnohosp.* припущāня (*зєвїят*)

приpúšť//ať -a -ajú *nedok.* 1 припущāти, допущāти, пущāти 2 *na čo, k čomu* припущāти к чо́му; ~ ku skúške припущāти к екзāмену 3 дозволяти, допущāти; zákon nepripúšťā výnimku закон не дозволєює одхылїня 4 *poľnohosp.* припущāти

pripút//ať -a -ajú *dok.* привязāти, припўтати, спўтати; choroba ju ~ala k posteli хворóта припўтала єй к пóстели; ~ sedliakov k róde припўтати або привязати селян або землерóбів к зємлі • ~ pozornosť niekoho припўтати дачію внимāвость

pripút//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* привязāти ся, припўтати ся, припевнити ся

приraden//ý припосный, причленєный (як рівноцїнный); ~ā veta *gram.* прирядне речїня

приrad//it' -í -ia *dok.* припоїти, причленити

приrad'ovac//í *gram.* прирядный; ~ia syntagma прирядна або координатївна сїнтāрма або словозлўка; ~ie spojky прирядны або паратактїчны злўчники; ~ie súvetie зложеноприрядне, паратактїчне речїня

приrad'ovan//ie -ia s *gram.* прирядный

приrad'//ovať -uje -ujú *nedok.* припоєвати, спóєвати, причлєнєвати

при/rást' -rastie, -rastú *dok.* прирости • ~rástol mi k srdcu він прирїс ми к сєрдцю

приrast//ať -ā -ajú *nedok.* приростāти, зростāти

приrast//ok -ku *m* 1 прирóсток, прибыток, наростāня, збївшованя; ~ obyvateľstva прирóсток або наростāня жытельства; populačný ~ наростāня або збївшованя популāції; ~ vkladov наростāня вклāдїв; váhový ~ вагóвый прирóсток; priemerný denný váhový ~ тєлец сєредній дєнный прирóсток тєлят; výškový ~ вышкóве наростāня 2 прирóсток; ~ do rodiny прирóсток до родины

приrát//ať -a -ajú *dok.* прирахóвати; ~ k cene päť percent прирахóвати пять процєнтів к цїні

приratív//ať -a -ajú *nedok.* прирахóвовати

приraz//it' -í -ia *dok.* 1 прибўхнути, забўхнути, припєрти; ~ dveře прибўхнути двєрі 2 звышыти (цїну), прирахóвати (к цїні)

приráž//ať -a -ajú *nedok.* 1 прибўховати, забўховати, приперāти 2 звышовати (цїну), прирахóвовати (к цїні)

prirážk//a -y ž прибавляя; ~ k сене прибавляя к цїні

prirob//it' -i -ia *dok.* приробити; ~ dvere на кôľну приробити двєрі ку шôпі

prírod//a -y ž природа; živá, neživá ~ живá, неживá áбо мертвá природа; krásy ~у красôты природы; íst' von do ~у выйти вонка до природы; chrániť ~у охраняти природу; matka ~ природа-мáти; v lone ~у в лóні природы

prírodn//ý 1 природный; ~é bohatsvá природны богáтства; ~é krásy красôты природы; ~é rezervácie природна резервácия; ~é zákony закóны природы; ~é javy явлїня природы; ~é podmienky природны обстáвины; ~é vedy природны наўкы 2 натурáльный; ~ hodváb натурáльный гáдвab; ~é farby натурáльны фáрбы; ~ rezeň *kuch.* натурáльна рїзка

prírodopis -u *m* 1 природознáвство 2 *škol.* учебник природознáвства, учебник природных наўк (зоолóгїї, ботáнікы, геолóгїї, анатомїї)

prírodoved//a -y ž природознáвство с

prírodoved//ec -са *m* природознáвецъ, натурáлиста м

prírodovedeck//ý природознáвський; ~é laboratórium лаборатóрия природо-знáвства áбо природных наўк; ~á fakulta факúлта природных наўк

prírodzene 1 *prisl.* обыча́йні, нормáльні, непринучєні; správala sa ~ она поводила ся áбо тримала ся нормáльні 2 *modálna časť. hovor.* правáда, правáда же, їсто, сáмо собóв

prírodenos//t' -ti ž 1 природа, натýра; ľudská ~ людьскá природа áбо натýра 2 нормáльность, непринучєность ж; ~ kopania нормáльность поводжїня • zvyk je druhá ~ [*prisl.*] звык є друкá натýра

prírodzen//ý 1 природный, нормáльный, непринучєный; ~ á smrť природна смерть; ~é svetlo нормáльне освїтлїня; ~é hranice *geogr.* природны гранїці; ~ výber *biol.* нормáльный выбір 2 природный,

врождєный; ~ pud врождєный їнштїнкт; ~ rozum врождєный розúм 3 натурáльный; v ~ej veľkosti в натурáлїї великості

prirovnan//ie -ia s порівнáня, сконфронтóвáня

prirovn//at' -á -ajú *dok.* порівнáти, сконфронтóвáти

prirovnáv//at' -a -ajú *nedok.* порівновати, конфронтóвáти

prírub//a -y ž *tech.* прируба

príruč//k//a -y ž *škol.* учебник, помїчник, приручник; ~у pre žiakov учебники для учеників

príručn//ý приручный; помїчный; ~á knižnica приручна бїбліотєка; ~á lekárnička домáшня апатычка, апатычка пєршой пóмочи; ~ slovník приручный словник

prísad//a -y ž примїшок м, прибавлїня с

prísad//at' -á -ajú *nedok. ku komu* присїдáти

prísad//núť -ne -nú *dok. ku komu* присїсти

prísah//a -y ž присяга; клятвa; zložiť ~у зложыти присягу, присягáти; zachovať ~у дотримати присягу, зостáти вірным присязі; zrušiť ~у зрушыти присягу; krivá ~ кривa присяга

prísah//at' -á -ajú *nedok.* присягáти, кляти ся; ~ vernosť niekomu присягáти вірность дакóму

prísáť//at' -a -ajú *nedok.* присólєвати, придавáти сóли

prí/sat' sa -saje sa -sajú sa *dok.* приссáти ся; pijavica sa ~sala k nohe пиявка приссáла ся ку нóзі

prísáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* присáсовати ся

prísavk//a -y ž *bot., zool.* приссáвка

prísazn//ý 1 присяжный, относячий ся к присязі; ~é formuly фóрмулы присязы; ~á výroved' присяжна выповїдь, выповїдáня під присягов 2 *práv.* присягнувший, присяжный (завязáный присягов); ~ znalec експєрт

prisediac//i -ého *m* присїдáчий м, член (комїції і т. п.)

prischn//núť -ne -nú *dok.* присо́хнути/присхну́ти, засо́хнути/засхну́ти

prisil//it' -í -ia *dok.* прину́тити, дону́тити

priská//kať -če -čú *dok.* приска́кати, прибі́гнути; ~ na koni приска́кати на коні; dievčatko ~kalo k obloku дівча приска́кало к о́блаку/к о́кну

priskak//ovat' -uje -ujú *nedok.* приска́ковати, підска́ковати, прибі́говати

priskoč//it' -í -ia *dok.* приско́чити, прибі́гнути; ~il k nej прибі́гнув ку ній

prískok -u *m voj.* перебі́жка; vojaci sa približovali krátkymi ~mi воя́ци при́ближовали ся ку́ртыми перебі́жками

priskrutk//ovat' -uje -ujú *dok. odb.* при́шрубова́ти

prislad//it' -í -ia *dok.* присоло́дити; ~ čaj присоло́дити ча́й

prisládz//at' -a -ajú *nedok.* присоло́джовати

prislň//ie -ia *s astron.* пері́релій

príslovečný світозна́мий, войшо́вший до послóвіці а́бо погово́рки

príslov//ie -ia *s послóвіця*

príslovk//a -y *ž gram.* прислóвник, адве́рбіум; ~ účelu прислóвник ці́лі

prísľub -u *m* обіця́нка *ж*

prísľub//it' -í -ia *dok.* обіця́ти *dok. nedok.* пообіця́ти

prísluhovač -a *m pejor.* прислу́говач, служо́бник, помі́чник

prísluh//ovat' -uje -ujú *nedok. komu, čomu pejor.* прислу́говати, підряджовати

príslušenstv//o -a *s* ко́мфорт, лу́ксус (в до́мі *i m. n.*); byt s ~om ква́ртель зо вшиткым ко́мфортом

príslušník -a *m* член; представник; член; ~ кме́на член пле́мена; ~ národa представник на́ції; ~ rodiny, rodinný ~ член ро́дини; štátny ~ жы́тель держа́вы

príslušnosť -ti *ž* 1 принале́жність *ж*; чле́нство; etnická ~ принале́жність кдая́кій етні́чній гру́пі; národná ~ націо́нальність, націо́нальна принале́жність; rodinná ~ ро́динна сітуа́ція; stranická ~ принале́жність

к па́ртії; štátna ~ жы́тельство 2 *práv.* компете́нція

príslušný 1 нале́жний, зодпові́даючий, компете́нтний; ~ titul зодпові́даючий ті́тул; preštudovať si ~ú literatúru прошту́дова́ти нале́жну лі́терату́ру; ~é orgány компете́нтны о́рганы; ~ úrad компете́нтный у́ряд

prismud//núť -ne -nú *dok.* пригори́ти, припали́ти ся; kaša ~la каша пригори́ла

prisň//it' sa -í sa *dok. komu* присни́ти ся; ~il sa mi čudný sen мі присни́в ся чу́дний сон • ani sa mi neprisnilo *expr.* мі а́ни не присни́ло ся, мі а́ни на розу́м не пришло́

prisne *prisl.* стрóго; ~ hľadieť на niekoho стрóго позе́рати на дако́го, ~ potrestať niekoho стрóго пока́рати дако́го

prísn//ly *v rôzn. význ.* стрóгий, суро́вый, тверды́й; ~ učiteľ стрóгий учі́тель; ~ trest суро́ве пока́рання; ~e opatrnia стрóгы а́бо тверды кро́кы; ~a tvár стрóга тва́рь; ~ výzor стрóгий вы́зор; ~ tón стрóгий то́н; ~a diéta стрóга діе́та; *v* ~om zmysle slova *v* стрóгim смы́слі сло́ва

prisoli//it' -í -ia *dok.* присо́лити, досо́лити, при́дати со́ли; odpasal remeň, po jednej im prisolil одка́пчав ре́мінь, а по є́дній їм присо́лив

príspev//ok -ku *m* 1 поплáчованя; členské ~ky чле́нське поплáчованя; sociálne ~ky а) мате́ріална по́мич; б) по́мич про безро́ботных; využívať ~ аліме́нты 2 ста́тя, примі́тка (в журна́лі *i m. n.*); polemický ~ поле́мічна ста́тя 3 вкла́д, по́мич; diskusný ~ высту́рліня в ді́скусії; jeho práca bola ~kom k riešeniu problému є́го робо́та была вкла́дом а́бо напо́мична при рі́шені пробле́му

pril//spieť -speje -spejú *dok.* 1 *komu* чи́м да́ти по́мич а́бо підтри́мку, помо́чі; ~ radou помо́чі ра́дов, пора́дити 2 *k čomu* помага́ти, бы́ти на по́мочі, напомага́ти чо́му; ~ k zvýšeniu životnej úrovne помо́чі к звы́шню блага́ жы́вота 3 *čím* на чо́ внесе́ти вкла́д до чо́го; ~ na opravu cesty да́ти

пóмiч при опрáві дорóги **4** написáти стáтю áбо познáчку (до журнáлу i т. п.)

prispiev//at' -a -ajú *nedok.* **1** *komu čim* давáти пóмiч áбо підтримку, помагáти **2** *k čomu* підпорováти, помагáти, напoмагáти *чóму* **3** *čim na čo* внашáти вклад до *чóго*; ~ на kuchyňu давáти на стравовáня **4** писáти статiю áбо познáчки (до журнáлу i т. п.); pravidelne ~a do novín він регулáрні пише до новинóк, він регулáрні друкýє ся в новинкáх

prispievateľ -a *m* співробóтник (новинóк i т. п.)

prisponový: ~ (predikatívny) člen призвя-зочный/предикативный член áбо компoнéнт

prispôsob//it' -i -ia *dok.* *čo čomu, na čo* приспособити, зладити *што* к *чóму*

prispôsob//it' **sa** -i sa -ia *sa dok.* приспособити ся, звикнути, навикнути; ~ *sa k prostrediu* приспособити ся к окрyжáючий обстáновцi; oči *sa ~ili tme* óчi звикли на тму áбо приспособили ся тмi

prispôsob//ovat' -uje -ujú *nedok.* *čo čomu, k čomu, na čo* приспособлëвати, приспособляти *што* к *чóму*

prispôsob//ovat' **sa** -uje sa -ujú *sa nedok.* приспособлëвати ся, приспособляти ся; звикáти, навикáти

prisprostý приглýплый, глуповáтый, глýпый, придурковáтый; ~ úsmev при-глýплый ýсмiв

prísť príde prídu *dok.* **1** прийти; ~ peši прийти пішы; ~ vlakom, autom прийти влáком áбо поiздом, áвтом; ~ včas начас; ~ domov z práce прийти домiв з робóты; ~ k niekomu po mlieko прийти ку дакóму по молóко; ~ na schôdzku прийти на зiбрáня áбо на громáду; ~ на ротос niekomu прийти дакóму на пóмiч *aj preň.*; ~ на návštevu k niekomu прийти на навciвy ку дакóму **2** (o *dopravných prostriedkoch*) прийти, прибыти; vlak prišiel presne vlak/ поiзд пришóв áбо прибыв нáчас; autobus ešte neprišiel автобýс iщi не пришóв

3 прийти; list ešte neprišiel письмo iщi не пришлó; prišiel telegram пришóв телегрáм; tovar prišiel do obchodov товáр пришóв до склëнів **4** (o *veciach, javoch*) зачати ся, підняти ся; prišiel dážď пришóв додж; prišiel vietor підняв ся víтор **5** (v *čase*) прийти, зачати ся, настýпити, приближити ся; pride jar, leto прийде, зáчне ся ярь, лiто; prišla nedeľa пришлá недiля **6** попáсти, достáти ся, очутити ся; ~ do nešťastia достáти ся до нещáстя, до бiды; ~ do ťažkého položenia очутити ся в тяжкiй ситyácii **7** *k čomu* надобыти, достáти *што*; ~ k peniazom достáти пiнязи; ~ k zárobku заробити **8** o *čo* стратити *што*, прийти o *што*; ~ o prácu, o majetok прийти o робóту, o маéток; ~ o všetko стратити вшыткo, прийти o вшыткo; ~ vo vojne o syna стратити сына во вóйни; ~ o zdravie стратити здоров'я, прийти o здоров'я **9** *k čomu* прийти к *чóму*, досягнýти *чóго*; ~ k presvedčeniu прийти к пересвiдчiню; ~ k výsledku достáти (дaякy) результáты, досягнýти (дaякyх) результáтiв; ~ k záveru прийти к заключiню **10** *na čo* выкрыти, обявити, нáйти *што*; ~ na podvod одкрити клaм, обявити фалзiфiковáня; ~ na stopy niečoho выкрыти слiды дaчóго; prišiel som на myšlienku я прийшóв на дýмку, у мéне виникла дýмка **11** *na koho* оволодiти *чим*, змiцнити ся *чóго*; нáйти *на кóго*; prišli на mňa driemoty надiйшли на мéне дримóты, мéне оволодiли дримóты, мéне потягло на спáня; prišiel naňho strach; пришóв на нёго страх; ёго змiцнив ся страх **12** *komu* стáти; prišlo jej zle ёй стáло áбо зачалó быти недóбpi; prišlo jej na vracanie ёй пришлó на блювáня; prišlo jej do plaču ёй пришлó до плáчу, онá пустила ся до плáчу; prišlo mi ho ľuto мi стáло жаль ёго **13** *na koho* достáти ся *кóму*, выпасти на дóлю *чию* áбо *кóго* **14** *za čo, od čoho* prekladá sa so zmenou vetnej konštrukcie; *čo* príde за кáбáт? кiлька я довжён за кáбáт áбо ковт? *zastar.*; *čo* vám pride od roboty?

кілько я вам довжён за робóту? **15** *hovor.* (*lacno, draho*) обыйти ся (о даякú сýму); to mi prišlo draho тотó ми дóрого обыйшло ся • ~ z blata do kaluže (попáсти) з огня і до пóлумя, попáсти з бóлота до млáкы; ~ niekomu do cesty стояти на дачíйсь дорóзі áбо попéрек дорóгы дакóму; ~ niekomu na um *al.* на rozum прийти на розúм áбо до гóловы дакóму; nechse mi to prist' на jazyk mi тотó крúтить ся áбо вёртить ся по языкú; ~ pod čepiec выдати ся; ~ do druhého stavu *hovor.* огрúбнути; ~ do formy *šport.* прийти до фóрмы; ~ s niekým do rodiny прийти з даким до родины, породинькати ся з даким; prišla reč na niečo зашлá бiсiда о дачím; ~ do rovnováhy прийти до рiвновáгы; ~ na mizinu *al.* navnivoč (*o ľudoch*) прийти на мiзерiю, ожобрачiти ся; ~ do gurážu набрати ся смiлости; ~ k vedomiu, k sebe прийти ку пáмяти, ку сóби; ~ k rozumu прийти к розúму; ~ k moci, k veslu прийти к мiци, ухóпити áбо взяти до свóix рук мiць; ~ k slovu а) (*v diskusii*) достáти слóво; взяти слóво; б) (*po zľaknutí*) прийти к рéчi в) набыти свóii прáва; ~ do ceny звышыти ся в цiнi, подорожáти; ~ na svet появили ся на свiт; ~ na svetlo выйти на свiтло, указати ся, обявити ся; ~ na svoje добити ся свóёго; ~ o rozum прийти о розúм, зыйти з розúму; ~ o hlavu, o život прийти о гóлову, о жывот; ~ na iné myšlienku прийти на iншы дýмки, россiяти ся; ~ niečomu na chuť прийти на смак дачóму; ~ niečomu na koreň прийти на кóринь дачóму; to mi prišlo vhod тотó ёмú было як раз, тотó ёмú пригодило ся; kto prv pride, ten prvý melie [*prisl.*] хто пёршый приишóв, тóму i зачiнáти; kto pride medzi vrany, musí kvákať ako ony [*prisl.*] хто прииде мéджi ворóны, мýсiть крáкати як они; з вóвками жыти, по-вóвчi выти

prist'ahoval//ec -са *m* iмiрáнт

prist'ahovalecký iмiгрáнтський

prist'ahovalectv//o -а *s* iмiгрáцiя

prist'ah//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* iмiгрóвáти *nedok. dok.*, перестяговати ся, переселити ся

pril/stat¹ -stane -stanú *dok.* кому пристáти, iти, пiдходити, слyшати; šaty jej ~stanú шмáты ей пристáнуть áбо iдуть áбо пiдхóдять áбо слýшать

pril/stat² -stane -stanú *dok.* на чо пристáти на што, згóднути ся з чiм, быти спокiйним з чiм

pril/stát¹ -stane -stanú *dok.* (о *plavidle*) пристáти, приплáвати (к бéрегy), закот-вити; (о *lietadle*) пристáти, приземлити ся; lietadlo ~stálo ероплáн пристáв áбо приземлив ся; pilot ~stál s lietadlom пiлóт пристáв з ероплáном

pristát//ie -ia *s* (*plavidla*) пристáтя, (*lietadla*) приземлiня, пристáтя; núdzové ~ прину́чене пристáтя

pristav -у *m* пристав, порт *m*; morský, riečny ~ мóрьський, рiчний пристав; loď vchádza do ~u шыфа вхóдить до приставу áбо до пóрты

pristavati¹ p. pristaviť¹

pristáv//at¹ -а -ajú *nedok.* на чо (*privofovať*) згóджовати ся з чiм, приста́вати на што, давáти згóду на што

pristáv//at² -а -ajú *nedok.* 1 (о *plavidle*) приста́вати; (о *lietadle*) приста́вати, приземляти ся 2 присiдáти (*ероплáн*)

pristavb//a -у *ž* прибудовáня *c*

pristavisk//o -а *s*, **pristaviš//te** -ťа *s* приста́в

pristav//it¹ -í -ia *dok.* прибудовáти; ~ к budove крiдло прибудовáти к будóви крыло

pristav//it² -í -ia *dok.* приста́вити, присýнути, притягнúти; ~ stól k stene притягнúти стiл к стiнi; ~ vlakovú súpravu на прvé nástupišťе приста́вити влак на пёршый перóн

pristav//it³ -í -ia *dok.* ко́хо, чо застáвити, затримати

pristav//it⁴ sa -í sa -ia sa *dok.* застáвити ся, затримати ся

pristavn//ý приста́вний, портóвый; ~ robotník портóвый робiтник, дóкер; ~á

krčma портóва кóрчма; ~é mesto портóве місто

prístav//lok -ku *m* 1 пристáвок; kuchyňa bola v ~ku кúхня была в пристáвку 2 пристáвный столéць 3 *gram.* прилóжка, апозіція ж

prístav//ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* прибудóвувати

prístav//ovat'² -uje -uje *nedok.* приставляти, присувáти, притяговати; ~ rebrík k múru приставляти драбину к стíні

prístav//ovat'³ -uje -ujú *nedok.* *koho,* чо застáвлéвати, затримувати

prístav//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* застáвлéвати ся, затримувати ся

pristeh//ovat' -uje -ujú *dok.* пристéговати, пришити дакíлькомá стéгами; ~ rukáv, podšívku пристéговати рукáв, підшивку

pristih//núť -ne -nú *dok.* пристигнути, поімáти; ~ niekoho pri krádeži пристигнути дакóго при крáдежі; ~ pri číne поімáти на місці престýпку

pristrč//líť -í -ia *dok.* підсýнути, присýнути, сýнути, пристáвити

pristresť//ie -ia *s* 1 (*útulok*) притýлок; прихýлок 2 пристрішок, стрішка

pristresť//ok -ka *m* пристрішок, стрішка

pristrih//núť -ne -nú 1 підстречі; пристригнути, скоротити; ~ vlasy, fúzu скоротити áбо пристригнути вóлосы, баюсы, підстречі (вóлосы) 2 скоротити; ~ šaty скоротити шмáты áбо лáхы

prístroj -a *m* машына, апарáт; заряджіня; fyzikálne, optické ~e фізичне, оптічне заряджіня; premietací ~ перемітáючий апарáт; fotografický ~ фотографічний апарáт; telefónny ~ телефонный апарáт; zapisovací ~ записуюче заряджіня; meracie ~e мірячі заряджіня

prístup -u *m* 1 *v rôzn. význ.* приступ, підхід; ~ k domu приступ áбо підхід ку дóму; dobrý ~ k rieke дóбрый приступ к рікі; správny ~ k riešeniu otázku správный підхід к рішіню вопроса 2 вступ, вступліня; voľný ~ вóльне вступліня; umožniť, zamedziť ~

niekam отворити, запéрти вступ да́дде; ~ čerstvého vzduchu присун черствóго вóздуху

pristúp//líť¹ -i -ia *dok.* 1 *ku komu, k čomu* підійти, приближити ся; ~ bližšie k obloku підійти поближе áбо приближити ся к óкну/к óблаку 2 *do čoho i bezpredm.* сісти (*до влáку, електричкы i m. n.*); na zastávke ~ilo mnoho nových cestujúcich на зáставці сіло áбо вошлó мнóго пасажи́рів 3 *do čoho, k čomu* вступити до чо́го, припо́йти ся ку чо́му; do družstva ~ilo šestnásť nových členov до дру́жства вступило шістна́дцять новых члéнів; ~ k obchodnej spoločnosti вступити до торго́вой óбщности, стáти члéном торго́вой áбо обхóдной óбщности 4 *k čomu* приступити, прийти к чо́му, взяти ся за што, ухóпити ся чо́го; ~ k veci взяти ся за діло; ~ k štúdiu приступити к учіню, взяти ся за учіня 5 *na čo* згóднути ся на чім, прияти што; ~ na návrh прияти пропозицію

pristúp//líť² -i -ia *dok.* чо настýпити, нашлапнути на што

prístupn//lý достýпный, пристýпный; ľažko ~é miesto тяжкопристýпне місце; ~é ceny достýпны ціны; ~á literatúra достýпна літератúra; ~ výklad достýпне объясніня

prístup//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *ku komu, k čomu* підходити, приближувати ся 2 *do čoho i bezpredm.* сісти (*до влáку, до електричкы i m. n.*) 3 *do čoho, k čomu* вступáти до чо́го, припóбєвати ся ку чо́му 4 *k čomu* приступáти к чо́му, брáти ся за што, хáпати ся чо́го 5 *na čo* згóджувати ся з чім, принимáти што

prísúd//líť -i -ia *dok.* *komu, čomu* присудити; dom ~ili jemu дім присудили ёму́

prísudkový *gram.* присудко́вый, предіка́тíвний

prísud//ok -ku *m* 1 *log.* предіка́т 2 *gram.* присудок, предіка́т

prísudz//ovat' -uje -ujú *nedok.* *komu, čomu* присýджувати

prísun -u *m* 1 додава́ня; ~ tovaru додава́ня това́ру 2 *tel.* прису́нення, притягну́та (о́ддалено́й но́гы к стоя́чий но́зі)

prísun//ovať -uje -ujú *nedok.* присува́ти, прису́новати; (*pristrkovať*) підсува́ти, підсу́новати; *žel. (vozne)* подава́ти; (*dovážat', privážat'*) привозити

prísu//núť -nie -nú *dok.* прису́нути, притягну́ти, притисну́ти, прибли́жити

prísúv//ať -a -ajú *nedok.* присува́ти, притяговати, притисковати, прибли́жувати

prísvedč//iť -i -ia *dok. komu i bezpredm.* зго́днути ся з кým, дати дако́му за пра́вду, прикывну́ти, прита́кати ко́му; потве́рдити

prísvedč//ať -a -ajú *nedok. komu i bezpredm.* зго́довати ся з кým, прита́ковати, прикывовати ко́му; потве́рджувати

prísvoj//iť si -i -si -a si *dok.* присво́їти; ~ si dedičstvo присво́їти (со́бі) наслі́дство а́бо дідовизну́

prísvoj//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* присво́євати

prísych//ať -á -ajú *nedok.* присыха́ти

prisyp//ať -e -ú *dok.* присыпа́ти, підсыпати

prisýp//ať -a -ajú *nedok.* присыповати; посыповати; підсыповати; засыповати, пригартати

prišel//ec -ca *m pejor.* прише́лець, чужі́нець

prišer//a облúда, мато́га, страшо́к, пуди́ло

prišern//ý 1 (*vzbudzujúci hrôzu*) стра́шний, страше́зний, облúдний, мато́жний, ужасный; ~á *predstava* облúдне представлі́ня; ~ *sen* ужасный сон 2 *hovor. expr. (veľmi veľký)* ужасный, стра́шний, облúдний; ~ škandál ужасный шканда́л; ~á *bolesť* стра́шна біль

priľ//šiť -šije -šijú *dok.* пришы́ти; ~ gombík пришы́ти го́мбічку • ~ niekomu niečo на *krk hovor. expr.* дати дако́му да́што на ста́рость; ~ niekomu niečo *za golier* звалити вину на дако́го

prišív//ať -a -ajú *nedok.* пришива́ти

priškrip//núť -ne -nú *dok.* 1 *expr.* припучі́ти, притисну́ти, припе́рти, прищі́кнути 2 *pren.* прищі́кнути, припе́рти, притисну́ти

priškrténý: ~ hlas *expr.* захри́пнутий, придусе́ный го́лос

priškvar -u *m lek.* хра́ста (на *páni*)

priškvar//iť -i -ia *dok.* припече́, опра́жыти; припалити, пришкварити

priškvrk//nuť -ne -nu *dok.* припалити, обгори́ти

prišfiap//nuť -ne -nu *dok.* чо́ присту́пити на што́, притисну́ти, придуси́ти ку чо́му

prišpend//iť -i -ia *dok. hovor.* пришпі́лити, пришпенди́ковати, припну́ти

prišraub//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пришру́бовати, прикру́тити

prištipkár -a *m* 1 шу́стер (заобе́раючий ся *oprávov obuvi*) 2 *pren. hovor. pejor.* шу́стер; сла́бый, друго́рядный працо́вник; фу́шер

prištipkár//iť -i -ia *dok. hovor. pejor.* фушова́ти; бабра́цьки робити

prištip//núť -ne -nú *dok.* прищі́пнути, защі́кнути, припе́рти • ~ niekomu jazyk *expr.* скороти́ти язы́к дако́му

prištip//ok -ku *m* за́плата (на *obuvi*)

priťahovač -a *m anat.* притя́гуюча муску́ла, адду́ктор

priťah//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 притяговати, присува́ти, дотяговати 2 зата́говати, стяговати, утяговати; ~ si *remeň*, *opások* зата́говати ре́мінь, о́пасок; ~ *skrutku* дотяговати шу́бку 3 притяговати, *interesovať*; *more ho vždy ~ovalo* *móre* *ěť* *все* притяго́вало а́бо тяга́ло к со́бі 4 *hovor.* наліга́ти, натисковати (на *robóty i m. n.*) 5 *obyč. neos. hovor. (o mraze)* примерза́ти, замерза́ти, протяговати; *v noci ~uje* *в но́чі* *приме́рзать* 6 *fyz.* притяговати

pritak//ať -á -ajú *nedok. dok.* прита́ковати/прита́кати, прикывовати/прикывати

priťaž -e *ž* 1 о́бтяж, за́тяж 2 *pren.* тя́рха; *byť ~ou* *некому* *быти* на тя́рху дако́му

priťaz//it' -í -ia *dok.* 1 čo зтяжыти *што 2 komu prep.* згіршыти сітуацію *чію або кого*

priťazlivos//t' -ti ž 1 *fyz.* притяжливость, тяготіння, гравітація; *zemská* ~ земельне тяготіння, земельна притяжливость 2 вабливость, притяжливость, манливость ж

priťazliv//ý притяжливый, притягуючий, манливый, чаруючий; ~ *zovňajšok* притяжливый вонкайшок; ~á *žena* притяжлива або чаруюча жена

priťaz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 čo зтяжовати, притисковати *што*, класти затяж на *што 2 komu prep.* згіршовати сітуацію *чію або кого*

priťiah//núť¹ -ne -nu *dok.* 1 притягнути, присунути, посунути; ~ *stôl k obloku* посунути стіл к облаку/к окну 2 притягнути, зтягнути, утягнути; ~ (si) *remeň*, *opasok* утягнути ремінь, опасок; ~ *skrutku* зтягнути шрубку 3 опутати, привабити 4 *hovor.* притиснути, пустити ся (*до роботи i m. n.*) 5 *obyč. neos. hovor.* примёрзнати, замёрзнати, притягнути (*о морозі*); *pad ránom* ~lo над раном приморозило • *to je za vlasy* ~nuté *hovor.* тотó притягну́те за во́лосы; ~ *opraty al. uzdu* *niekomu* трéба быти ку да́кому твёрдшым

priťiah//nut² -ne -nú *dok. expr. (o vojsku)* приближыти ся, достáти ся, дотягнути; *vojsko* ~lo во́йско притягло

priťisk//ať -a -ajú *nedok.* 1 притискáти, притýлєвати; выужывáти 2 (*zvonček, gombík ap.*) притискáти

priťis//núť -ne -nú *dok.* 1 притиснути; ~ *dlane k tvári* притиснути до́лони к твáри або к лицям; *matka* ~la к себе *dieťa máti* притисла к sóбі дітину 2 притиснути; ~ *zvonček* притиснути на дзвіно́к або го́мбичку дзвінка́ 3 притягнути, посунути; ~ *stôl k oknu* посунути стіл к облаку/к окну

priťiláčat' *p. priťiskat'*

priťilačít' *p. priťisnúť*

priťilačn//ý *tech.* притисный; ~á *matica* притисна шру́ба

priťlíc//t' -tlčie -tlčú *dok.* прибити, притовчі, приклинцєвати; ~ *podpäťok* прибити зáпятok; ~ *klincami* прибити клинцями, приклинцєвати

priťik//ať -a -ajú *nedok.* прибивáти

priťim//ie -ia s змерьк, до змерьку

priťok -u *m* 1 приток, прилив; ~ *vody* приток во́ды 2 (*rieky*) приток; ~у *rieky z ľavej strany* лі́вы прито́ки рі́ки

priťom *prisl.* притім

priťomn//í -ých *m mn. č.* учáстник, учáствуючий; *rozhoduje väčšina* ~ých рі́шать векшына учáствуючих

priťomnos//t' -ti ž 1 сучáсность, теперішок 2 учáсть, екзистовáня, ествовáня; *za al. v* ~ti *niekoho* за учáсти да́кого

priťomný 1 теперішній, сучáсний, днєшній; ~ *živor* теперішній жы́вот; ~ *čas*, *prézent gram.* теперішній час, прэ́зенс 2 учáствуючий; *byť* ~ быти учáстником, учáствовати

priťrať//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 притра́фити ся, стáти ся; *môže sa to každému* ~ мо́же ка́ждому притра́фити ся або стáти ся, то́то мо́же стáти ся з ка́ждым 2 *komu* стáти ся, удати ся, пригодити ся; *možno sa ti* ~í *stretnúť sa s ním* мо́же то́бі при́йде стрі́тити ся з ним

priťrep//ať -e -ú *dok. expr.* притрепáти, долвечи́

priťres//núť -ne -nú *dok. expr.* прибу́хнути, забу́хнути

priťriel//it' -í -ia *dok. expr.* привалити ся, нагорну́ти ся, пригна́ти ся, прибі́гнути, прилетіти

priťuh//ý 1 до́сть ми́цный або си́лный; ~á *káva* до́сть ми́цна́ *káva* 2 до́сть гу́стый, до́сть твёрдый; *cesto je* ~é *tísto* до́сть твёрде́

priťul//it' -í -ia *dok.* 1 притýлити, притиснути (*к sóбі*), обя́ти, поглас́кати; ~ *dieťa* поглас́кати або обя́ти ді́тину, притýлити к sóбі ді́тину 2 прихы́лити

priťuk//ať -á -ajú *dok. expr.* притýлити, поглас́кати

prítuln/ý приту́лний, прихылний; ~é dieťa приту́лна або ласкава дітина; ~á mačka приту́лна ма́чка

prítul//ok -ku *m* приту́лок

prítuľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 приту́лювати, притиска́ти (к собі), ва́бити, обіма́ти 2 *koho* дава́ти приту́лок ко́му

príuč//it' -í -ia *dok. koho čomu* поучи́ти ко́го чо́му; навча́ти, виучи́ти ко́го чо́му; приучи́ти ко́го к чо́му; ~ niekoho robiť niečo навча́ти дако́го робити дашто́; ~ chlapca remeslu поучи́ти або навча́ти або виучи́ти хлопця ремеслу

príuč//it' sa -í sa -ia *sa dok. čomu* поучи́ти ся чо́му; навча́ти ся дашто́, заучи́ти ся до дачо́го, приучи́ти ся к чо́му

príuč//ka -ky *ž, príuč//ok* -ka/-ku *m* понавчи́ня, поучи́ня (обьча́йні во фо́рмі биткы, покара́ння або выгрі́шнія)

príušnic//a -e *ž anat.* о́колоу́шна желе́за

príušn//ice -íc *ž mn. č. hovor.* запалі́ня о́колоу́шних желе́з, мумпс

príušný *anat.* о́колоу́шний

priváb//it' -í -ia *dok.* примани́ти, притягну́ти, прива́бити

privádz//at' -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* приводи́ти; ~ deti do školy приводи́ти діти до шко́лы; ~ stroj do chodu пу́щати машину до хо́ду; ~ niekoho k presvedčeniu приводи́ти дако́го к пересвѣдчи́ню; ~ niekoho na myšlienku приводи́ти або наводи́ти дако́го на думку 2 *tech.* приводи́ти; ~ vodu, elektrinu niekam приводи́ти во́ду, заводити електрику да́гдѣ 3 *koho o čo* одо́берати, бра́ти од ко́го што; ~ niekoho o peniaze бра́ти од дако́го пінязі; ~ niekoho o rozum бра́ти дако́му розу́м • ~ na svet niekoho приводи́ти на сві́т дако́го; ~ na pravú al. dobrú cestu на́правляти на правди́ву або до́бру доро́гу; ~ reč na niečo перево́дити або на́правляти бісѣду на дашто́; ~ niekoho do romykova al. do rozpravok приводи́ти дако́го до безра́дності або спо́хыбованя; ~ niekoho do dobrej nálady приводи́ти

дако́го до до́бого нала́джія; ~ niekoho do vytrženia привѣ́сти дако́го к ра́дості; ~ niekoho do hriechu *hovor.* наводи́ти дако́го на грѣх; ~ niekoho do zúfalstva приводи́ти дако́го до безна́дійності або до неща́стя; ~ niekoho do hrobu приводи́ти або гна́ти дако́го до грóбу; ~ niekoho do záhuby приводи́ти дако́го на́змар або до за́губы; ~ niekoho na posmeh приводи́ти дако́го на по́смѣх; ~ niekoho na mizinu al. na žobrácku palicu приводи́ти дако́го до бѣ́дноты або на жо́брачу па́ліцю; ~ niekoho k rozumu наводи́ти дако́го на розу́м

privál -u *m* привал (во́ды і *m. n.*)

privál//it' -í -ia *dok.* 1 при́котуляти; ~ súdok piva при́котуляти бо́чку пива 2 *koho* привали́ти, придуси́ти, завали́ти; *padajúci strom ho* ~il па́даючий стром привали́в є́го

privál//it' sa -í sa -ia *sa dok.* 1 *expr. (o ľudoch)* привали́ти, навали́ти, нагорну́ти 2 (o *mračnách*) при́гнати ся

privandroval//ec -ca *m pejor.* привандро́ва́лець, чужди́нець

privandr//ovat' -uje -ujú *dok. expr.* привандро́вати, привлечі́ ся, при́блукати ся

privár//at' -a -ajú *nedok. tech.* прива́рѣвати

privar//it' -í -ia *dok.* наварити, доварити; уварити (допо́вноючо); ~ polievky доварити по́ливкы

privar//it' -í -ia *dok. tech.* привари́ти; ~ odlomenú časť skrutky привари́ти одломе́ну часть шру́бки

privar//ok -ku прива́рок

privarovat' p. privárat'

privát -u *m hovor.* прива́т; bývať на ~e бы́вати або жы́ти на прива́ті

privatist//a -u *m škol. zastar.* екстерні́ста

privatiz//ovat' -uje -ujú *nedok.* зособни́ти, приватизова́ти

privátn//y прива́тний; ~ byt прива́тний кварта́ль; ~ dom вла́стний дім; ~e hodiny прива́тны го́дины; ~ žiak škol. zastar. екстерні́ста

priváž//at' -a -ajú *nedok.* привозити

priväz//ovat' -uje -ujú *nedok.* привязовати, увязовати; ~ koňa привязати коня

priväz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* привязовати ся

privčas *prisl.* завчасу, прискоро, барз скоро

priveľa *prisl.* привелё, надміру, дость много/велё, барз много/велё; pracovať ~ дость велё/много робити; vedieť ~ дость велё знати

priveľký привеликий, надміру або дость або барз великий; ~ rozdiel привеликий або барз/дость великий розділ

priveľmi *prisl.* дость, надміру

prives -u *m* привіс, влечка; traktor s ~om трактор з привісом або з влечков

privesil//ovat' -uje -ujú *dok.* привесловати; ~ ku brehu привесловати к берегу

privesn//ý привісний; motocykel s ~ým vozíkom моторка з привісним возиком

prives//ok -ku *m* привісок; retiazka z ~kom ланцок з привіском; hodinky so zlatým ~kom годинки зо золотым привіском **2 anat.** апендікс, *ľud.* спіне черево **3 pren.** *pejor.* придаток; na nevlastného syna sa díva ako na ~ на неродного сына він (она) позерать ся як на притяж

privet -u *m* **1** поздравканя, привитаня; odpovedať na ~ відповідати на поздравканя **2** витаня, вітаюча реч; povedať krátke ~ повісти кърте/коротке привитаня; úvodný ~ вступне слово

privetivý ласкавий, сердечный, приятельский, дружелюбный; ~ člověk сердечный чоловік; ~ úsmev ласкавый ўсмів

pril/viat' -veje -vejú *dok.* **1** (o vetre) пригнати, принести; vietor ~vial vôňu думи вітор пригнав запах дыму **2** *koho pren.* привести; čo ho sem ~vialo? што ёго ту привело?

privial/zat' -že -žu *dok.* привязати; ~ čln o strom привязати лодьку к строму

privial/zat' sa -že sa -žu sa *dok.* привязати ся; ~ sa remeňmi k sedadlu привязати ся ре́мнями к сиджню

pril/viest' -vedie -vedú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* привести; ~ dieťa do školy привести дітину до школы; ~ stroj do chodu пустити машину до ходу; ~ niekoho k presvedčeniu привести дакого к пересвідчіню; ~ niekoho na myšlienku привести дакого на думку; čo ťa sem ~viedlo? што тебе ту привело? **2 tech.** ~ vodu, elektrinu niekam привести воду, електрику да́где **3** *koho o čo* приправити дакого *o што*, взяти од ко́го *што*; ~ niekoho o peniaze приправити дакого о пінязі; ~ niekoho o rozum приправити дакого о розум • ~ na svet niekoho привести на світ дакого; ~ niečo na svetlo вынайти або одкрыти дашто; ~ na pravú *al.* dobrú cestu направи́ти на правдиву доро́гу; ~ reč на niečo завести бісиду на дашто; ~ niekoho do romykova *al.* do rozpakov *al.* zmätku привести дакого до безра́дности або до спохыбованя або до неісто́ты; ~ niekoho do vytrženia привести дакого до ра́дости; ~ niekoho do hriechu наве́сти дакого на гріх; ~ niekoho do zúfalstva дове́сти дакого до безнаді́йности або до неща́стя; ~ niekoho do hrobu догна́ти дакого до гробу; ~ niekoho do záhuby приводити дакого на́змар або до за́губы; ~ niekoho na posmeh робити з дакого по́смих або по́смішки; ~ niekoho na mizinu *al.* na žobrácku palicu привести дакого до бі́ды або на жо́брацьку па́лицю; ~ niekoho na stopu niekoho привести дакого на дачі́ї слі́ды; ~ niekoho k sebe *al.* k vedomiu привести дакого к со́бі або к па́мяти; ~ niekoho k rozumu наве́сти дакого на розу́м

pril/viezt' -vezie -vezú *dok.* привезти; ~viezli ma autom méne привезли а́втом

privileg//ium -ia *s* привіле́рія, преферова́ня; вы́года, перева́ра; národnostné, triedne ~iá націо́нальні, кла́совы привіле́рії; dostať ~iá достати́ привіле́рії або вы́годы

privilegovan//ý привіле́гований, префе́рований, вы́годный; ~é vrstvy, triedy, kasty привіле́гованы ве́рсты, кла́сы,

касты; ~é postavenie привілегованы або преферованы функції

privi/nút' -nie -nú *dok.* притиснути, притупити (к собі); ~ dieťa k sebe притиснути к собі дитину; ~ (si) k prsiam притупити к груді

privítaci (при)витаючий; поздоровляючий; ~ preslov вітаюча реч

privít/at' -a -ajú *dok.* привітати, стрітати; srdečne ~ niekoho сердечні або тепло привітати дакого; ~ hostí vo dverách стрітати гостей при вході

privlastkový *gram.* придатковий, атрибутивний

privlastn//it' si -í si -ia si *dok.* присвоїти; ~ si cudziu knihu присвоїти чужу книгу

privlastňovac//i: ~ie *prídavné mená gram.* присвійні або посесивні придавніки або ад'єктиви; ~ie *zámená* присвійні або посесивні містоназивники

privlastň//ovat' si -uje si -ujú si *nedok.* присв'євати

privlastňovateľ -a *m práv.* присв'єватель

privlast//ok -ku *m gram.* придаток, атрибут; *zhodný, nezhodný* ~ згідний або конгруєнтний придаток або атрибут, незгідний або інконгруєнтний придаток або атрибут

priv//vliecť -vlečie -vlečú *dok. expr.* привлечі, довлечі; привести, довести; ~ snop pšenice привлечі сніп пшениці; ~vlečte ju sem nasilu приве́дьте ей ту насилу

priv//vliecť sa -vlečie sa -vlečú sa *dok. expr.* привлечі ся, дотерігати ся; *ledva sa ~vliekol k domu* він ледва привлік ся домів

prívod -u *m* 1 привод; ~ vody, oleja, (čerstvého) vzduchu привод води, олію (свіжого) в'оздуху 2 *tech.* підводні р'ули

privol//at' -á -ajú *dok.* 1 *komu* закрічати, крикнути 2 *komu* выголосити; ~ jubilantovi na slávu выголосити поздоровліня в честь юбіланта 3 *v rôzn. význ.* прикликати; ~ lekára прикликати лікаря; ~ romos прикликати поміч, покликати на поміч;

~ výťah прикликати ліфт; ~ hnev niekoho выкликати дачій гнів

privolávač -a *m odb.* тискатко, гомбичка (на приликання ліфту)

privol//it' -í -ia *dok.* *komu, na čo* зг'однути ся з чім, на што, дати зг'оду на што

prívoz -u *m* привезіння, привіз; ~ obilia привезіння з'єрна

privracač -a *m anat.* прона́тор, обертаюча долів р'уку або н'огу мускула

pri//vrieť -vríe -vrú *dok.* прип'єрти; ~ dvere, oblok прип'єрти дв'єрі, облак/окно; ~ oči прип'єрти або прижм'урити очі

privrz//núť -ne -nú *dok.* 1 *čo* прицв'якнути, прип'єрти; ~ niekomu prst прицв'якнути дакому палець 2 *koho hovor. expr.* притиснути або прип'єрти к стіні, принутити; *keď ju ~li, priznala sa* кідь ей прин'утили, призна́ла ся 3 *koho expr.* посадити (до ар'єшту)

prívŕžen//ec -sa *m* прихылник, послідовник, прод'овжуватель; ~ *pejakej teórie* прихылник даякої теорії

pri//vstať si -vstane si -vstanú si *dok.* вст'ати (дашто) поск'орше (*пробудити ся*)

privyk//at' -á -ajú *nedok.* *na koho, čo, (ku) komu, (k) čomu* привикати ку ко́му, чо́му

privyk//núť -ne -nú *dok.* *na koho, čo, (ku) komu, (k) čomu* привикнути ку ко́му, чо́му; звикнути на што; ~ *na tropické podnebie* привикнути на тропічний клімат • *človek i na šibenicu ~ne [prisl.]* чоловік на вш'ютко звикне; чоловік і на вішалку привикне

privyráb//at' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok.* привирабляти

privyrob//it' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* привиробити; ~il si tisíc eura він привиробив собі тис'яч євра

prizal//biť -bije -bijú *dok.* оморочіти, оглушити (уд'аром)

prizarábať p. privyrábať (si)

prizarobiť si p. privyrobiť si

prizdob//it' -í -ia *dok.* прикрасити, окрасити

prizdob//ovat' -uje -ujú *nedok.* приокраш'увати, окраш'увати

prízem//ie -ia s 1 пёршый етáж, *zastar.* шток; byt na ~í квáртель на пёршím етажí **2 div.** пáртeр; lístok na ~ листок до пáртeры

prízemn//ý 1 призёмный; ~é vrstvy vzduchu призёмны вёрствы вóздуху **2** находячий ся на пёршím етажí **3** едноетáжный; ~ dom едноетáжный дiм **4 div.** пáртeрный; ~á loža лóжа в пáртeрi **5 prep.** низкий, плиткий, повёрхний; ~é záujmy низкы iнтерёсы; ~é názory повёрхні áбо огранiчény пóгляды

prizer//ať -á -ajú *nedok.* 1 *na čo, k čomu* брáти до увáгы *што*, брáти óгляд *на што*, звáжовати *што* **2** *na čo, koho* дозерáти, доглядáти *на што*, сторожыти *што*

prizer//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. komu, čomu, na koho, čo* внимáво призерáти ся *на кóго, што*, розглядáти ся *на кóго, што*

prizm//a -y ž прiзма

prizmatick//ý прiзматiчний; ~é sklo прiзматiчне скло

priznak -u m прiзнак, сiмптóм, знак; ~y krízy прiзнакы крiзы; ~y choroby прiзнакы áбо сiмптóмы хворóты

priznan//ie -ia s *práv.* прiзнáня; ~ viny прiзнáня вины • *daňové ~ fin.* прiзнáня о прiймах

prizn//ať -á -ajú *dok.* 1 *čo* прiзнáти; ~ svoju chybu прiзнáти свою хыбу **2** *komu, čo* присудити *кóму што*, прiзнáти *кóму што*; ~ niekomu náhradu škody присудити *дакóму нагороджiня шкóды*

prizn//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* *k čomu* прiзнáти ся, узнáти, не поперáти *што*; ~ k vine узнáти áбо не поперáти свою вину; ~ sa ku krádeži прiзнáти ся ку крáдежi

priznáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 *čo* прiзнáвáти **2** *komu, čo* присúджовати *кóму што*, узнавáти *што*

priznáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* *k čomu* прiзнáвáти ся, узнавáти *што*

prízračný призраковый, матóжный

prízrak -u m призрак, матóга, привiджiня

pril//zrieť -zrie -zrú *dok.* 1 *na čo, k čomu* звáжыти, прiяти до увáгы **2** *na čo, koho*

доглянути за *чiм, кым*; ~ na deti доглянути на дiти

pril//zrieť sa -zrie sa -zrú sa *dok. komu, čomu, na koho, čo* внимáво попозерáти *на кóго, што*; запозерáти ся *на кóго, што*, прiзрiти ся *на кóго, што*; *zblízka sa ~ niečomu* зблизка запозерáти ся *на кóго, што*

pril//zvať -zve -zvú *dok.* прiзвáти, позвáти, покликати

prízvučn//ý притискóвый, акцéнтный, пiдакцéнтный; ~á slabika *gram.* акцéнтный áбо притискóвый склад

prízvuk -u m 1 *lingv.* притиск, акцéнт; *slovný, vetný ~* слóвный, фрáзовый акцéнт áбо притиск; *stály, pohyblivý ~* постiйный, перехóдный акцéнт áбо притиск **2** акцéнт; *hovoriť s cudzím ~om* говорити (з) чужiм акцéнтом

prízvuk//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *čo* акцéнтовáти *nedok. dok. што*, стáвити áбо робити акцент *на чiм*; ~ prvú slabiku slova акцэтовати першый склад слóва, стáвити áбо робити притиск áбо акцéнт *на пёршím склáдi слóва* **2** пiдкрéслёвати, акцэтовáти *nedok. dok.*, выдiляти

prízýv//ať -a -ajú *nedok.* позывáти, звáти, кликати; прiзывáти

prížen//iť sa -í sa -ia sa *dok.* приженити ся, перéйти до родины жены (*по свáдьбi*)

príživ//iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 наiсти ся, поiсти, напáпкати ся (*у дакóго, дарðé*) **2** *na kom, čom pejor.* приживити ся за рахúнок *кóго, чóго*, прожыти за рахúнок *кóго, чóго*

príživnick//ý приживницький, паразiтный; ~e triedy паразiтны клáсы

príživnictv//o -a s паразiтiзм м, дарьмоiдство с

príživník -a m 1 *bot. zool.* паразiт **2** *prep.* приживник, паразiт, дарьмоiд

príživn//ý паразiтный; ~é rastliny паразiтны ростлины

príživ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* приживовати ся, жыти на чужiй рахúнок

prižmúr/it' -i -ia *dok.* прижмúрити; ~ oči прижмúрити о́чі • ~ jedno oko *a/.* oči nad piečím прижмúрити е́дно о́ко над да́чим, позе́рати че́рез па́лці на да́штó, заперáти о́чі над да́чим

prižmur/ovat' -uje -ujú *nedok.* прижмúрёвати
proamerický *kniž.* проамери́цкий;
~á orientácia politiky проамери́цька
орьєнта́ція полі́тики

problém -u *m* пробле́м; ekonomický, vedecký ~ еконо́мічний, нау́чний пробле́м; nastoliť ~ вытя́гнути пробле́м; riešiť ~ рі́шити пробле́м

problematick/ý пробле́матичний; ~ výsledok пробле́матичны́ резу́льтаты а́бо вы́слідкы, pokladať niečo za ~é поважа́ти да́штó за пробле́матичне

problematik/a -y *ž* пробле́матика; ~ vedeckej práce пробле́матика нау́чной робо́ты; znalosť ~у зная пробле́маті́ки

prob/ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* про́бовати, скуша́ти

procedúr/a -y *ž* проце́ду́ра; liečebné ~у лі́чівы проце́ду́ры

proceduráln/ý проце́дура́льний; ~e pravidlá проце́дура́льны́ пра́вила

proces -u *m* 1 *práv.* (сúдний) проце́с; súdny ~ сúдний проце́с; vyhrať, prehrať ~ вы́грати, проѓрати проце́с; trestný, civilný ~ ка́рний, ці́вільний проце́с 2 проце́с; výrobný ~ вы́рoбний проце́с; pracovný ~ проце́с робо́ты, робо́тний проце́с; vývinový ~ проце́с рoзвítкy; psychický ~ псіхі́чний проце́с • urobiť s niekým, niečím krátky ~ скóро скінчі́ти з да́ким, да́чим

proces/ia -ie *ž* 1 (*veriacich*) проце́сія ж 2 (*sprivod*) по́ходо́ва́ня с, по́хід м, проце́сія ж

procesn/ý *práv.* проце́суа́льний; ~á lehota проце́суа́льний те́рмін

procesuálny p. procesný

producent -a *m* проду́це́нт, вы́робця, до́роблє́вач м; ~ mlieka вы́робця мо́лoка; filmový ~ фі́лмoвий проду́це́нт

produkc/ia -ie *ž* 1 проду́кція, вы́роба, вы́готовлі́ня; ~ osele вы́роба о́цели; ~ uhlia вы́роба а́бо до́быва́ня у́гля; ~ mäsa, mlieka вы́роба мя́са, мо́лoка; poľnohospodárska ~ вы́роба сі́льськогоспода́рських проду́ктів, сі́льськогоспода́рська проду́кція 2 проду́кція; priemyselná ~ проду́кція про́мыслу, про́мысло́ва проду́кція 3 проду́кція, твoрчoсть; knižná ~ друка́рська проду́кція а́бо кни́жна проду́кція; literárna ~ лі́терату́рна твoрчoсть; filmová ~ кіно́проду́кція; vedecká ~ нау́чны робо́ты

produkt/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 проду́ковáти, вы́рабляти, гото́вити, выпу́щати; ~ drevo проду́ковáти де́рево; ~ obilie проду́ковáти зє́рно; ~ mäso вы́рабляти мя́со 2 *obyč. trochu pejor.* фаб́риковáти; пе́чі як пала́чінкы, выпу́щати е́дно за дру́гим; ~ gománu фаб́риковáти рома́ны; masovo ~ не́що фаб́риковáти да́штó во вели́кій кі́лькoсті а́бо во вели́кім 3 *biol.* вы́тваря́ти, вы́рабляти, выді́ляти; ~ protilátку выді́ляти анті́тіла

produkt/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* ука́зовати сво́є і́скúство; ука́зовати се́бе; rád sa ~uje svojimi vedomosťami він лю́бить бли́снути сво́їми зная́ми а́бо ука́зати сво́ї зная

produkt -u *m* 1 *vrózn. význ.* проду́кт, вы́робок, ростлі́на, пло́д; poľnohospodárske ~у проду́кты сі́льськогo господа́рства; rastlinné ~у проду́кты росли́нного по́ходжі́ня; mliečne ~у мо́лoчны проду́кты; ~ práce проду́кты робо́ты ~ myslenia проду́кты мы́шлі́ня 2 ді́ло, твoрчість, резу́льтат; umelecký ~ худoбі́жня твoрчість; ~ zastaralých mravov ді́ло за́старі́лых зв́ыків

produktivít/a -y *ž* проду́ктивність ж, спосо́бність проду́ковáти; ~ priemyslu проду́ктивність про́мыслу; ~ lesa проду́ктивність лі́са; ~ práce ekon. проду́ктивність робо́ты

produktivn/ý 1 проду́ктивний; твoривий; ~e využitie pôdy проду́ктивне вы́ужыва́ня а́бо хoснoва́ня зє́млі; ~a пра́са проду́ктивна

ábo творива робота **2** *lingv.* продуктівный;
~ slovotvorný model продуктівный тип
словотворіння; ~a prípona продуктівный
суфікс

profanác//ia -ie *ž kniž.* профанация, гано-
біня; ~ vedy, umenia профанация науки,
іскусства

profanizátor -a *m* профанізатор, ганобник,
осочовач

profánn//y *kniž.* **1** обычайный, каждо-
дénный; ~a skutočnosť обычайна
дійсність, každодénность **2** ганобный,
зневажуючий, низкий, понижуючий

profan//ovat' -uje -ujú *nedok. kniž.*
профановати, ганобити, зневажовати,
понижовати *nedok. dok.*

profes//ia -ie *ž kniž.* професія; hudobník z
~ie професіональний музикант

profesionál -a *m* професіонал; umelec~
художник-професіонал; ~i a amatéri
професіоналы і аматёры áбо любителі

profesionalizác//ia -ie *ž* професіоналізація

profesionalizl//mus -tu *m* професіоналізм;
literárny ~ професіоналізм в літературі;
športový ~ професіоналізм в шпорті

profesionáln//y, profesijný **1** профе-
сіональний; ~ heres професіональний
артіста; ~e divadlo професіональний
театер **2** заучёный, наупражняный;
професіональний; ~ úsmev научёный
ýsmív

profesor -a *m 1 (na vysokej škole)* професор
m; univerzitný ~ універзитный професор,
професор університи **2 (na strednej škole)**
учитель, професор *m*

profesorč//lit' -í -ia *nedok. hovor.* **1**
професоровати, бути професором **2**
учителёвати, бути учителём, учіти

profesork//a - *ž 1 (na vysokej škole)*
професорка *ж*, univerzitná ~ універзитна
професорка, професорка університи **2 (na strednej škole)** учителька, професорка *ж*

profesorský **1** професорський **2**
учительский; ~ zbor зложіння учителів

profesúr//a -у *ž 1* професура, місце
професора **2** місце учителя

profil -u *m v rôzn. význ.* профіл *m*; detský
~ профіл дитини; klasický ~ класічний
профіл; z ~u з профілю; ~ spisovateľa
профіл писателя; básnický ~ профіл
поета; mravný ~ моральний профіл; ~
podniku профіл фірми; priečny, pozdĺžny ~
stav. поперечный, подовговастый профіл;
~ mostu stav. профіл мосту • úzky ~ а)
дефіцит, дефіцитный товар, недостаток; б)
узке місце

profil//ovat' -uje -ujú *nedok. odb.* профілювати
nedok. dok.; ~ovaná guma профілювана
гума; ~ovaná tehla профілювана цегла;
~ované železo профілюване залізо

profilov//ý *tech.* **1** профіловый; ~á
oseľ профілюва оціль **2** профіловый,
формотворный; ~ hoblík профіловый
гоблік

profit -u *m kniž.* прибуток, витяжок,
уторговання, prófit *zastar.*

profit//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. kniž.*
доставати áбо мати прибуток, витяжати,
тяжати, уторговати

proforma *prisl.* про фóрму, формалні, на
око, на перший погляд

profylaktick//ý *lek.* профілактичний,
попереджующий; ~é opatrenia
профілактичны áбо попереджующі крокы;
~é očkovanie профілактичне скіпіння

profylaktór//ium -ia *s lek.* профілакторія *ж*
profylax//ia -ie *ž* профілактика, попереджіння;
~ infekčných chorôb профілактика áбо
попереджіння інфекčných хвороб

prognostický прогностічний

prognostik//a -у *ž zried.* прогностіка,
предповідання (glávní pogodý)

prognóz//a -у *ž* прогноза *ж*

program -u *m v rôzn. význ.* про́грам; edičný
~ план видавання; industrializačný ~
про́грам індустріалізації; populudňajší,
večerný ~ vysielania v televízii пообідній,
вечірний про́грам передавання в телевізії;
koncertný ~ про́грам концерта; divadelný

~ театральный про́грам; výpočtový ~ odb. выраховуючий про́грам • **vziať si niečo do ~u** поставити перед собо́в дяку́ зада́чу, взять до сво́его пла́ну да́што; toto je na ~e а) то́то є на де́нним програ́мі б) то́то є в програ́мі ра́діа а́бо телеві́зії в) то́то при́правлює ся, го́товить ся; mať niečo na dennom ~e ма́ти да́што на де́нним програ́мі, ка́ждоде́нни зао́берати ся да́чим

programátor -a m odb. програ́матор

program/ovat' -uje -ujú *nedok. 1* *hovor.* планова́ти; ~ stavbu mostu планова́ти побудова́ня мо́сту **2** *odb.* програ́мовати, робити про́грам (*про електро́нну машину*)

programový програ́мовый; ~ článok програ́мова ста́тя; ~é vyhlásenie vlády програ́мове вы́голоше́ня пра́влі́ня; ~ dokument програ́мовый докуме́нт

progres -u m *kniž.* прог্রে́с

progresivita -a -y ž *progresivnosť* ж; ~ názorov прог্রে́сivність по́гляди́в • **daňová ~ ekon.** да́не́ва прог্রে́сivність

progresivní *kníž. v rôzn. význ.* прог্রে́сivный; ~e síly národa прог্রে́сivны си́лы наро́да; ~a paralýza *lek.* прог্রে́сivный пара́лиз; ~a mzda *účt.* прог্রে́сivный за́робок; ~a daň *ekon.* прог্রে́сivна да́нь

prohibičia -ie ž *odb.* прогібі́чний а́бо проти́воалкого́ловый за́ко́н (*напр. за́каз а́бо обме́жіння ви́робы і продава́ня алко́го́лу*)

prohibiční *kníž.* за́казую́чий; ~é clo *ekon.* за́казую́че цло

projekcia -ie ž *odb.* проеќція

projekční **1** проеќчный; ~á rovina проеќчный по́верх; ~é platno проеќчне по́лотно **2** проеќтный, проеќтовый; ~á kancelária проеќтна канце́ля́рня

projekt -u m *прое́кт*; ~ domu *прое́кт до́му*; ~ hydroelektrárne *прое́кт гідроеле́ктра́рні*; ~ mierovej zmluvy *прое́кт мі́рного дого́вору*

projektant -a m *прое́ктант*

projektil -u m ку́ля, на́бой, стрі́ла

projektivní *geom.* проеќтивный; ~a geometria проеќтивна геоме́трія

projektor -a m **1** *film.* проектор **2** *tech.* рефле́ктор, сві́тло; *automobilový ~* автомо́біло́вый рефле́ктор

projekt/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. odb.* проектова́ти/спро́ектова́ти (*будо́ву, доро́гу і т. н.*)

proklamácia -ie ž проклама́ція, вы́голоше́ння, вы́зва

proklam/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* прокламова́ти *nedok. dok.*, вы́голошова́ти/вы́голоси́ти

proklitický *gram.* проклі́тичний; ~é slovo проклі́тичне сло́во, проклі́тика

proklitik -a -y ž *gram.* проклі́тика, проклі́тичне сло́во

proklíz -a -y ž *gram.* проклі́за

prokonzul -a m *hist.* проко́нзул

prokurátor -a m **1** прокура́тор; *generální ~* ге́неральный прокура́тор **2** *hist.* прокура́тор

prokurátorský прокура́торський

prokuratúra -a -y ž *práv.* прокурату́ра ж

proletár -a m пролета́рь

proletariát -u m пролетари́ат; *priemyselný, roľnícky ~* промыш́ловый, сільськогосподарський пролетари́ат; *diktátúra ~u* диктату́ра пролетари́ату

proletarizácia -ie ž пролетариза́ція; ~ obyvatel'stva пролетариза́ція насе́лі́ня а́бо жы́тельства

proletariz/ovat' -uje -ujú *nedok.* пролета́ризова́ти *nedok. dok.*

proletársky пролета́рьський; ~ internaciona-
lizmus пролета́рьський інтернаціо́налізм

proletárstv/o -a s принале́жність ж к пролетари́ату

prológ -u m **1** *kníž.* проло́г, передсло́в, вступне́ сло́во, вступ; *hra v štyroch dejstvách s ~om* песа в шти́рех ді́ях з проло́гом **2** *cirk.* проло́г

prolongácia -ie ž *odb.* пролонга́ція, продо́вжіння, одло́жіння, одклада́ння; ~ zmenky пролонга́ція ве́ксля

prolong//ovať -uje -ujú *nedok. dok. odb.* пролонговати, продовжувати/продовжити, одкладати/одложити; ~ zmenku пролонговати вékсель

promenáď//a -y ž променáда

promenáďny променáдний; ~ koncert променáдний концéрт, концéрт вóнка

promen//ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *nedok. zastar.* проходити ся áбо прогýлэвати ся на променáді

prominent -a *m* попередній представник, діятель, промінéнт; literárni ~i літератýрны промінéнты áбо діятелі

prominentný промінéнтный, визначный; ~ neurochirurg визначный неврохірýрг

promiskuit//a -y ž проміскуіта, вóльны сексуáльны одношія

promócl//ia -ie ž промóція (*славностный акт вручія універзітного дїплóму áбо присуджія учéного стýпня*)

promótor -a *m* промóтор; осóба, вручаюча універзітний дїплóм

promovaný промовáний, дїпломовáний; з высóков шкóлов; ~ lekár, učiteľ промовáний дóктор, учітель

prom//ovať -uje -ujú *nedok. dok. koho* промовáти; славностні вручáти/вручіти (універзітний) дїплóм кóму; присуджовати/присудити наúčный стýпінь кóму

promtn//ý поготóвий, моментáльний, скóрий, нáглий, блескóвий; ~á obsluha поготóве обслýгованя

pronátor -a *m anat.* пронáтор

pronomináln//y *gram.* прономінáльний, містоназывниковый; ~a flexia містоназывникове склонéвáня; ~a forma prídavného мена прономінáльна áбо містоназывникова фóрма придáвника áбо адъéктива

propagác//ia -ie ž пропaгáція; ~ nových metód пропaгáція новых мéтодів; ~ kníh пропaгáція áбо популарізáція книг; ~ cudzineckého ruchu пропaгáнда áбо реклáма загранічного турізму

propagačn//ý пропaгáчний; ~á literatúra пропaгáчна літератýра

propagand//a -y ž пропaгáнда; stranická ~ партійна пропaгáнда; šuškaná ~ шушкана пропaгáнда, шушкáнда; robiť niečomu ~u робити дакóму пропaгáнду, пропaговáти даштó • robiť niekomu, niečomu dobrú *al.* zlé ~u робити дакóму, дачóму дóбру áбо злу пропaгáнду; хвалити áбо ганити дакóго, даштó

propagandist//a -u *m* пропaгáндіста, пропaгáтор; seminár ~ov семінáр пропaгáндістів

propagandistick//ý пропaгáндістський; ~á práca пропaгáндістська робóта

propagátor -a *m* пропaгáтор, пропaгáндіста, популарізáтор, шыритель *m*

propag//ovať -uje -ujú *nedok.* пропaговáти, поширéвати, шырити, популарізовáти *nedok. dok.;* ~ nové pracovné metódy пропaговáти новы мéтоды робóты

propán -u *m chem.* пропáн

propedeutik//a -y ž *odb.* пропeдéвтіка

propedeutický *odb.* пропeдeвтічний

propeler -a *m tech.* 1 прóпелер, вертýла 2 лóдька з вертýлов

proporc//ia -ie ž пропóрція, взаéмне одношія

proporcionálit//a -y ž пропорціонáльність, рівномірність

proporcionáln//y, proporčný *odb.* 1 пропорціонáльний, вирівнаний; ~e náklady вирівнаны выдавки 2 рівномірний; ~e rozvrhnutie učebnej látky рівномірне росподіліня учéбного матеріалу

propozíc//ia -ie ž пропозіція, діректіва, інштрукція; technické ~ie технічны діректівы

prorektor -a *m škol.* прорéктор, застýпник рéктора

prorock//ý прорóцький, віщій; ~á vidina прорóцьке привіджія, віщій сон; ~é slová прорóцькы слова

proroctv//o -a *s* прорóцтво, предповідáня (бúдучности)

prorok -a *m* 1 *bibl.* проро́к, бо́жий проповідник; *byť dobrým, zlým* ~ом *hovor.* *expr.* быти до́брым, злым проро́ком 2 *hovor. expr.* віщу́н, воро́жця *m*, ворожи́ля *ж* • *do roka ~a žart.* до ро́ка проро́ка, поже́лати побра́тым, же́бы їм до ро́ка наро́дила ся діти́на

prorok//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. arch. hovor.* *expr.* проро́ковати *nedok.*, проро́ковати/напроро́ковати, предпо́відати/предпо́вісти; ~ *niekomu, niečomu budúcnosť* предпо́відати а́бо проро́ковати да́кому, да́кому вели́ку бу́дучність

prosb//a -у *ž* про́сьба; *mám k tebe ~u* я ма́м ку то́бі про́сьбу; *obrátiť sa na niekoho s ~ou* оберну́ти ся ку да́кому з про́сьбов; *vyslyšať ~u* выслу́хати про́сьбу; *na moju ~u* на мо́ю про́сьбу • *ne má ~u* не́ма про́сьба, мо́лячий по́гляд; *ani s ~ou, ani s hrozbou* а́ни моли́твами, а́ни погро́зами

proscén//ium -ia *s div.* про́сцені́ум, авансце́на

prosebníčk//a -у *ž* про́сяча

prosebník -a *m* про́сячий *m*

prosebný про́сячий, умо́ляючий, бла́гаючий

prosik//ať -a -ajú *nedok. hovor. expr.* про́сити, умо́ляти, бла́гати

prosím *modálne slovo* 1 *v rôzn. význ.* про́шу; *posadte sa, ~ prošu, sadyte; ~, hovorte hlasnejšie* го́ворьте, про́шу, го́лосні́ше; *nehnevajte sa, ~ prošu, ne hnyvajte sa; dajte mi kilo chleba.* - *Prosím dajte mi kilo chleba.* - Про́шу; *môžem vám zatelefonovať?* - *Prosím môžu vám zatelefonovať?* - Про́шу; *ďakujem.* - *Prosím ďakujem.* - Про́шу 2 (*v otázke*) што ви по́ві́ли?; по́ві́чте і́щі раз, про́шу; *kedy príde tvoj otec domov?* - *Prosím?* ко́ли при́йде твій о́тець до́мів? - Про́шу?

prosit *cit.* на тво́є (на ва́ше) здо́ров'я (*mocm*)
prosiť -í -ia *nedok.* 1 про́сити; ~ о гре́ваче́нне про́сити о пре́бачі́ня; ~ о ро́мос про́сити о по́міч 2 *za koho* про́сити, приго́воре́вати ся, оро́довати, за́ступати ся 3 інфо́рмовати ся, про́сити ся 4 (*o zvieratách*) слу́жити,

сто́яти на за́дніх ла́бках 5 **prosiť (si)** чо́го , чо, *s neurč.* же́лати, хо́тіти; ~si vína хо́тіти ви́на; ~ (si) obed хо́тіти о́бідати; ~ím si čaj да́йте (про́шу) ми ча́ю • *smiem ~?* мо́жу по́просити (*na táneць*)

prosl//iť sa -í sa -ia sa *nedok. komu* про́сити, упро́шовати ко́го

proskribovan//ý одсу́дже́ний, по́ста́влений мі́мо за́кона, за́каза́ний; *hist.* про́скрибова́ний; ~á *literatúra* за́каза́на лі́терату́ра

proskrib//ovat' -uje -ujú *nedok. koho, čo* одсу́джовати, ста́вити мі́мо за́кона, за́казовати, ви́голо́шовати да́кого за шко́дливого

proskripc//ia -ie *ž* одсу́джі́ня, за́каз; *hist.* про́скрі́пція

prosn//ý і **prosov//ý** про́со́вий; ~á *kaša* про́сова ка́ша

prosl//o -a *s* про́со

prospech -u *m* 1 у́жыток, хо́сє́н, о́сог, ви́года; *osobný ~* о́со́бна ви́года; *urobiť niečo v ~* не́кого зро́бити да́што на хо́сє́н да́кого а́бо на бла́го да́кого; *majetok* грепа́да *v ~* štátu ма́єток пере́ходить на у́жыток дер́жавы; *zmeniť sa k svojmu ~u* зми́нити ся к лі́пшому 2 *škol.* у́спі́шність *ж*; *žiak má dobrý (nedostatočný) ~* учени́к у́співа́ть (не у́співа́ть), у учени́ка до́бра (недо́бра, зла) у́спі́шність

prospechár -a *m pejor.* хамті́вець, шпеку́лянт, калку́лянт

prospechársky *pejor.* хамті́вий, шпеку́лянтський, калку́лячний

prospechárstv//o -a *s pejor.* хамті́вість *ж*, шпеку́лованя *с*, калку́лованя *с*

prospekt¹ -u *m* 1 про́спє́кт; *reklamné ~y* рекла́мны про́спє́кты 2 про́спє́кт, план

prospekt² -u *m (ulica, tirda)* про́спє́кт; *Nevský ~* Не́вський про́спє́кт

prosperit//a -у *ž* ро́сквіт, ро́звиток, у́жыток, у́спіх; ~ *podniku* ро́звиток фі́рмы; ~ *literatúry* ро́сквіт лі́терату́ры

prospešný о́со́жний, хо́сє́нний, прино́сячий хо́сє́н; бла́готво́рний

prosp/iet' -eje -ejú *dok.* 1 піти на хосén áбо на ужыток, принéсти хосén áбо ужыток; ~el mu pobyt na dedine перебува́ня на валáлі прийшлó ёмý на хосén 2 *škol.* успішні закінчіти (*клáсу, курз, выsóку шкóлу i m. n.*)

prospiev//at' -a -ajú *nedok.* 1 іти на ужыток áбо хосén, прыносіти ужыток áбо хосén 2 *škol.* успівáти, успішні учíти ся; žiak výborne ~a ученик отлі́чно учíть ся, ученик ма́ть отлі́чну успі́шность

prostat//a -y ž *anat.* прoстáта, прoстáтна жeлéза

proste *p. prosto*

prostitúc//ia -ie ž прoстítу́ця ж

prostit//uovat' -уііе -уііú *nedok. dok.* 1 быти прoстítу́тков, заoбepáти ся прoстítу́ціeв, прoстítуoвáти *nedok. dok.* 2 *expr.* ёо зневáжыти/зневáжoвaти, oбeсчecтити/oбeсчéщoвaти; *pren. expr.* прoстítуoвáти *nedok. dok.*; ~ tlač прoстítуoвáти прeсу

prostitút//a -y ž прoстítу́тка

prostn//é -ých *s pomn. tel.* вoльны упpaжнíня

prosto i **proste** *prisl. i čast.* прoстo

prostoduchý, prostodušný прoстoдúшний, нaівный, прoстый, нeвалúшний

prostomyselný нaівный, прoстoдúшний

prostonárodn//ý *zastar.* прoстoнaрoдный; ~é rozprávky (прoстo)нaрoдны пpипoвiдки

prostopaš -e ž *arch.* рoспущéность

prostopašník -a *m* рoспúтник, рoзвратник

prostopašný *arch.* рoспущéный, рoзвратный (чoлoвiк)

prostorekú прoстoрiкий

prostot//a -y ž прoстoтá, пpиpoджéность, упрямoсть

prostovlasý *kniž.* прoстoвoлoсый; з нeпoкpытoв, гoлoв гoлoвoв; з гoлoв гoлoвoв

prostred *prel. s 2. p.* пoсepединi, в сepединi чoгo; ~ dediny пoсepединi вaлáлу áбо сeлa; ~ rieky в сepединi рiкы

prostred//ie -ia *s* oкpужiня, oбстáвина, атмoсфepa; domáce, cudzie ~ дoмáшнe,

чуджe oкpужiня; *v rodinnom* ~i в poдинных oбстáвинах, в oкpужiнi poдины

prostredne *prisl.* пoсepéднe, сepéднe; áни máло, áни мнóгo/вeлe; ~ nadaný žiak ученик зo сepéднiми(a) спoсoбнoстями, сepéднe вaлúшний áбо сúчий ученик

prostrednictv//o -a *s* пoсepéдництвo

prostrednictvom *prel. s 2. p.* пoсepéдництвoм, пpи пoмoчi, чeрeз пoсepéдництвo, чeрeз кoгo

prostredník¹ -a *m* пoсepéдник

prostredník² -a *m* сepéдний пáлeць

prostredn//ý 1 сepéдний; ~á izba сepéдня iзбa; ~ syn сepéдний сын; ~ej postavy чoлoвiк сepéднeгo рoстy 2 пoсepéдний, сepéдний; ~ román пoсepéдний рoмáн; ~ žiak сepéдний ученик • ~á cesta (je) cesta najlepšia [*prisl.*] сepéдня дopóгa нaйлiпшa, тpéбa угынáти ся кáждoму екстрeму

prostriedkom *predl. s 2. p.* пo сepединi, в сepединi, пoсepéд (дaчoгo)

prostried//ok -ku *m* 1 сepединa; ~ izbu сepединa iзбy; ~ leta сepединa лiтa; на ~ku, в ~ku в сepединi 2 *v rôzn. význ.* спoсoб, сpéдствo; liečivé ~ky лiчiвы спoсoбы; dezinfekčné ~ky дeзинфiкyючi спoсoбы; dopravné ~ky спoсoбы тpáнcпopтy; výchovné ~ky спoсoбы вoхoвы, вoхoвны сpéдствa; reč je dorozumievacím ~kom язык e сpéдствoм дopozумлeвaнiя; výrobné ~ky *ekon.* сpéдствa вoрoбы; pracovné ~ky *ekon.* сpéдствa рoбoты; finančné ~ky пiнaжны сpéдствa; ostať bez ~kov зoстáти бeз сpéдств • všetkými možnými ~ami вшыткыми(-a) мoжными сpéдствaми, любыми(a) сpéдствaми, лoбoв дopóгoв

prost//ý *v rôzn. význ.* прoстый, oбычáйный; ~ ľud прoстый нaрoд; ~á žena oбычáйна жeнá; на túto otázku je odpoveď veľmi ~á oдпoвiдь нa тoт вoпpoc бapз прoстá; ~ rád *gram.* бeспpинaзывниковый пaд • viditeľný ~ým oком ~ вiдiчий прoстый oком

protein -u *m chem.* прoтeи́н

proteinový *chem.* прoтeи́новый

protekc/ia -ie *ž* протéкция; dostať miesto s ~ou dostať місце по протéкції; mať ~iu máти протéкцію; robiť niekomu ~iu робити дакому протéкцію

proteccionárstv//o -a s протекціонізм (*zastar.*)

proteccioniz//mus -mu *m ekon.* протекціонізм

protečn//ý 1 протéчный; ~ systém протéчна сiстема, протекціонізм 2 маючий протéкцію • ~é dieťa протéчна дiтина

protektor¹ 1 протéктор (*zastar.*), охорóнця, напoмагáтель *м*; ~ mládeže охорóнця молодежи 2 *hist.* протéктор; řížsky ~ рейсхпротéктор

protektor² *m tech.* протéктор *м*

protektorát -u *m* 1 охорóна, підтримка; usporiadať výstavu pod ~om niekoho організовáти выставку при підтримці дакого 2 *polit.* протекторáт; ~ Čechy a Morava протекторáт Чéхы i Морáва

protektorový *tech.* протекторóвый

protektorský охорóнный; ~ tón охорóнный тон

protest¹ -u *m* протéст; skrytý ~ тихый протéст; podať ~ подати протéст

protest² -u *m práv.* протéст, óдклик; zmenkový ~ протéст áбо одкликáня вéксля

protestác//ia -ie *ž práv.* протéст, протестовáня

protestant -a *m* протестáнт

protestantiz//mus -mu *m* протестантiзм *м*, протестáнство *с*

protestantsk//ý протестáнтський; ~é náboženstvo протестáньска релі́гія

protestn//ý протéстный, в знак протéсту; ~á demonstrácia протéстна демонштра́ция; ~ štrajk протéстный штрайк; ~é hnutie протéстный рух

protest/ovat¹ -uje -ujú *nedok.* протестовáти, выголосити протéст

protest/ovat² -uje -ujú *nedok. dok. práv.* протестовáти; ~ zmenku протестовáти вéксель

protetick//ý протéзный; ~é oddelenie протéзна майстéрська; ~é práce протéзны робóты, протезовáня

protetik//a -y *ž lek.* 1 протезовáня; zubná ~ зúбне протезовáня 2 *slang.* протéзна майстéрська

protéz//a -y *ž lek.* протéза; zubná ~ зúбна протéза; má namiesto nohy ~u мать náмісто нóгы протéзу

proteže *neskl. m ž s zastar.* протeжé *neskl. м ж с*; протeжáнт, протeжовáный чоловiк

protež/ovat -uje -ujú *nedok. koho,* čo протeжовáти кóго, шмо

proti *predl. s 3. p. 1 v rôzn. význ.* прóтiв кóго, чoгo; divať sa ~ slnku позерáти прóтiв сóлнця; plávať ~ prúdu плáвати прóтiв течiня; hladíť psa ~ srsti глáдки пса прóтiв сéрсти; zrkadlo visí na stene ~ dverám глядило/зéркало вiсить на стiні (на)прóтiв двéрей; vystupovať, písať ~ niekomu выступáти, писáти прóтiв дакого; búriť sa ~ niekomu, niečomu бунтовáти áбо поставити ся прóтiв дакого, дачóго; ~ tomu nič nenamietam я не мам ніч прóтiв тóго 2 прóтiв, од чóго; prostriedok ~ moľom сréдство прóтiв мóлив; liek ~ kašľu лiк прóтiв кáшляня áбо од кáшлю; zaočkovať ~ besnote заскiпити прóтiв стéклости 3 в порiвнáні з кým, чím; прóтiв кóго, чóго; je ~ nej starý в порiвнáні з нéв він стáрый, він стáрый (о)прóтiв нéй; ~ vlaňajšiemu roku je úroda lepšia в порiвнáні з минúлым рóком урóда лiпша 4 прóтiв чóго, нiпрiк чóму; vydala sa ~ otcovej vóli она выдала ся прóтiв отцéвой вóли áбо вóли вiтця; ~ ošakávaniu прóтiв очéковáня, náпrik очéковáня; ~ zvyku прóтiв звyку; ~ zdravému rozumu náпrik здравóму розúму, прóтiв здравóго розúму • ísť hlavou ~ múru íти гóловов прóтiв стiны; je mu to ~ srsti éмý тотó не по сéрсти áбо не по смáку; je mi to ~ myslí я не згóджую ся з тым, я прóтiв тóго

proti ... *v zloženinách* антi..., контр..., протi.../противо...; protialkoholický про-

тіалкогólnый, антиалкогólnый; protidôvod контраргумент; protidemokratický антидемократічний; protiklad протівопоставліня, протіліжність

protialkoholický протіалкогólnый, антиалкогólnый; ~á poradňa антиалкогólnа конзултáция

protiargument -u m протіаргумент, контраргумент

protiatómový протіатомóвый; ~á ochrana протіатомóва охорóна

protidemokratický антидемократічний

protidiferický lek. протідіфтерічний

protidôvod -u m контраргумент

protifašistický антифашістьський

protihistorický антиісторічний

protihodnot/a -y ž цінá, еквівалент; рівноцінна заміна

protihráč -a m šport. протівник (в грі)

protichemický протіхімічний; ~á ochrana протіхімічна охорóна

protichod//ec -ca m встрічаючий; vyhýbať sa ~sovi уги́нати ся встрічаючому

protichodn//ý 1 протіліжний; ~á premávka протіліжний рух 2 протіліжний; ~é stanovisko протіліжний погляд, протіліжна точка зріня; ~é názory, záujmy протіліжні погляди, інтереси

protichrípkový lek. протіхірпковий

protiidúc//í¹ príd. встрічаючий; ~e auto встрічаюче авто

protiidúc//í² -eho m встрічаючий

protiimperialistický антиімперіалістічний

protiinfekčný lek. протіінфékный

protijed -u m протіотрава, протієд; pôsobíť ako ~ діяти як протіотрава або протієд

protikandidát -a m протікандідат

protiklad -u m 1 протіліжність ж, протівопоставліня с, контраст; rovanové ~у протіліжні характеры; postaviť niečo do ~u k niečomu al. s niečím протівопоставити даштó дачóму, поставити даштó до протіліжності ку дачóму або з дачím 2 filoz. протіліжність ж; ~ medzi telesnou a duševnou prácou протіліжність міджі

фізічнов і псіхічнов робóтов; jednota a boj ~ov єдність і бій протіліжностей

protikladn//ý 1 протіліжний, контрастний; ~é mienky, záujmy протіліжні погляди, інтереси; ~é typu контрастні тіпы 2 filoz. протіліжний, антагоністічний; ~é triedy антагоністічны клáсы

protikomunistický антикомуністічний; ~á propaganda антикомуністічна пропaгáнда

protikrivicový p. **protirachtický**

protifahl//ý протіліжний, протілежачій; ~breh протіліжний бéрег; ~é zhly geom. протілежачі ўглы

protilátk/a -y ž biol. анттіло, протівотіло

protileteck//ý протівоздушний; ~á obrana протівоздушна оборóна; ~ úkryt протівоздушный бункер

protiiletadlov//ý протієропланóвый; ~é dieľo протієропланóвый канóн; ~é delostreľstvo протієропланóва артілерія

protifudov//ý антинародний; ~á politika антинародна політіка

protimaterialistický антіматеріалістічний

protimatic//a -e ž tech. контрашрúба

protináboženský антирелігійний

protinárodný антинаціо́нальний, антинародний

protinávrrh -u m контрпропозіція ж

protinož//ec -ca m антипóд

protiofenzív//a -y ž voj. контрнаступліня; prejsť do ~ перейти до контрнаступліня

protiopaten//ie -ia s контраміра, контракрок

protiotázka//a -y ž протівопрóс, вопрóс на вопрóс

protipancierový протіпанцерóвый, протітанкóвый

protipechotn//ý voj. протіпіхóтний; ~é prekážky протіпіхóтны барьєры; ~é miny протіпіхóтны міны

protiplynov//ý протіплінóвый; ~á maska протіплінóва мáска; ~ úkryt протіплінóвый бункер

protipohyb -u m odb. протіліжне погынáня

protipokrokov//ý реáкный; рефрeсивный; ~é sily реáкчны силы

protipól протіпóлюс, протілéжный пóлюс
protipovodňový протіповоднёвый
protipožiarný протіпожáрный, протіогнё-
 вый; ~а služba протіпожáрна охорóна; ~é
 opatrenia протіпожáрны кро́ки
protiprávny протізакóнный, незаконный;
 ~ postup протізакóнный пóступ; ~ čin
 протізакóнне дія́ня
protiprirodzený неприроджёный
protiprúd -u *m odb.* протіто́к
protirachťový *lek.* протірахтíчный; ~
 vitamín протірахтíчный віта́мін
protirečen/ie -ia *s* протіречéня *c, aj filoz.*;
 v jeho slovách je plno ~í в ё́ро сло́вах
 мно́го протіречéнь; antagonistické ~ia
 антаго́ністíчны протіречéня; triedne ~ia
 клáсовы протіречéня
protireč/it' -í -ia *nedok.* протіречéти;
 ~ svojmu spoločníkovi протіречéти
 своёму собісідникови; to ~í zákonu то́то
 протіречéть за́кону
protireč/it' si -í si -ia si *nedok.* **1**
 протіречéти е́ден дру́гому; správy si ~ia
 ві́сті протіречéать собі́ áбо е́дна дру́гий;
 jeho výpovede si ~ili ё́ро ви́повіді́ были
 протіречéвы **2** протіречéти со́мому собі́;
 obvinený si začal ~ обвинéный зачáв собі́
 áбо сам собі́ протіречéти
protirečiv/ý протіречéвый; ~é vzťahy
 протіречéвы одноші́ня; ~é správy
 протіречéвы озна́мня
protireformác/ia -ie *ž hist.* протіреформáція
 (в католицькій це́ркви в XVII-XVIII ст.),
 протіреформáчный рух
protireformačný протіреформáчный
protirevolúci/ia -ie *ž* контрреволю́ція
protirobotnícky протіроботни́цкий; ~а
 politika протіроботни́цка полі́тика
protirozumový протіреча́щий розу́му áбо
 здоро́вому смы́слу, нерозу́мный
protislovansk/ý антиславя́нский; ~а
 politika Rakúsko-Uhorska антиславя́нская
 полі́тика Áвстро-Уго́рьска
protislužba -y *ž hovor.* взае́мная служба́,
 служба́ за службу́

protismer -u *m* протілéжне напра́вля́я;
 otočiť auto do ~u о́берну́ти áвто до дру́гого
 бо́ку áбо до дру́гой сторо́ны áбо на́зад
protismern/ý протілéжне напра́вля́я,
 протілéжный бі́к; ~ rohуb по́гынáня до
 протілéжной сторо́ны
protisocialistický антисоціалістíчный
protisociálny антисоціáльный
protispoločenský протіóбщностный, анти-
 óбщностный
protistranícky антипáртийный
protišpionáž -e *ž* контрвы́звідка
protišťátny протідержáвный, антидержáв-
 ный
protitankov/ý протітанко́вый; ~é prekážky
 протітанко́вы загоро́джія; ~ útok
 протітанко́ва ата́ка
protitetanov/ý *lek.* протітетано́вый; ~а
 injekcia протітетано́ва інеќція
protitlak -u *m* **1** *fyz. tech.* протітиск,
 протітискне́ня **2** протіді́яня, о́дпір
protiúč/et -tu *m účt.* стрі́чный раху́нок
protiúder -u *m* протіу́дар; odraziť ~ одразити
 протіу́дар
protiústavný антиконштíтучный; ~ zákon
 антиконштíтучный за́кон
protiútoč/it' -í -ia *nedok.* контратаковáти
protiútok -u *m* протіа́така, контрата́ка;
 prejsť do ~u пере́йти до протіа́таки
protiváh/a -y *ž tech.* протівáга
protivedeck/ý антинау́чный; ~а teória
 антинау́чна теорія́
protiv/leň -ne *ž* неприе́мность, протівность
 ж
protivenstv/o -a *s kniž.* неприе́мность,
 па́кость, кривда́, несправодли́вость,
 протівность
proti/vietor -vetra *m* протіві́тор, стрі́чный
 ві́тор
protiv/it' sa¹ -í sa -ia sa *nedok.* **1** *komu,*
čomu протівити́ ся, поста́вити ся протів
 ко́го, чо́го; keď prišli poň, neprotivil sa коли
 за ним прийшли́, він не протівив ся áбо не
 поста́вив ся протів **2** *čomu* іти́ і наперекі́р
 з чі́м, протіречéти чо́му; to sa ~í mojím

zásadam totó protiréčiť móim princípám,
totó idé i naпереkír móim princípám

protiv//ít' sa² -í sa -ia sa *nedok.* кому быти
протівным кому, одпуджовати ко́го

protivlád//a -у ž нелегálne управліня,
ілегалне опозічне управліня

protivládny антиуправляючий, протіуря-
дóвий

protivník -a *m* 1 протівник, неприятель 2
протівник, пáртнер (*в гри, шпóрті i m. n.*)

protivn//ý¹ протівный, неприятный,
одпуджуючий; ~á чуť протівный áбо
одпуджуючий смак áбо вкус; ten člověk je
mí ~ тот чоловік мi протівный

protivn//ý² *kníž.* протіілежний, протівный

protivojnov//ý протівойно́вый, міро́вый; ~é
hnútie протівойно́вый рух

protizáhyb -u *m kraj.* протірубéць

protizákonný протізаконный, незаконный;
~ čín протізаконне діяня, протізаконный
постýпок

protizávaž//ie -ia *s odb.* протівáга

protizbra//ň -ne ž протізбрань, áнтізбрань
(*антипáкéма i m. n.*)

protizmyselný несмысéльный, без смыслу

protizalob//a -у ž *práv.* протіжалóба; podat'
~и подати протіжалóбу

protokol -u *m* 1 *admin.* протоко́л; spísať
~ написати протоко́л 2 *ref.* реістратýра;
протоко́лове одділіня; vedúci ~ завіду́ючий
реістратýры

protokolác//ia -ie *admin.* протоколовáня

protokolárn//y протоколовый; ~e číslo чісло
протоко́лу, протоко́лове чісло; ~ záznam
протоко́ловый за́пис

protokol//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
протоколовáти, складáти/зложыти про-
токо́л; вносити/внести до протоко́лу; ~
výroved' протоколовáти выповідь

protón -u *m fyz.* протóн

protoplazm//a -у ž *biol.* протопла́зма

prototyp -u *m* прототі́п, тіп, мо́дел; ~ stroja
прототі́п машыны

prov//a -у ž *kníž. zried. námor.* челó (*шы́фы*)

provensalský [vysl. -vans-] провансáль-
ский; ~ jazyk *al.* провенсалчина прован-
сáльський язык; ~á literátúra провансáльска
літератýра

proviant -u *m* прóвіант; stráва, їдлó

provinc//ia -ie ž *v rôzn. význ.* прові́нція

provinciáln//y i **provinčný** прові́нціáльный;
~e mesto прові́нціáльне місто

provincionalizm//us -u *m* 1 прові́нціáлізм,
діалектізм 2 (*malomeštiactvo*) прові́н-
ціáлізм, прові́нціáльність ж

provinčný p. provinciálny

provitamín -u *m chem.* провітамі́н

proviz//ia -ie ž *obch.* комісі́йна вынагорода,
комісі́йны; dostať polpercentnú ~ достáти
півперцéнтну комісі́йну вынагороду áбо
півперцéнта комісі́йных

provizór//ium -ia *s* 1 *hist.* тогочáсне áбо
дочáсне правлі́ня, дочáсна vláда 2 даштó
дочáсне, тогочáсне, непéвне, тогочáсный
став

provizórny дочáсный, тымчасóвый;
~a vláda дочáсна vláда; ~e opatrenia
тымчасóвы кро́кы

provokác//ia -ie ž провока́ція

provokačný провока́чный

provokatér -a *m* провока́тор, підпіховач *m*;
~ vojny провока́тор во́йны

provokatérsky провока́торський

provokatívny провока́тивный, провоку́ючий,
підпіховачный; ~a otázka провоку́ючий
вопрóс

provok//ovať -uje -ujú *nedok.* провоковáти,
підпіховати

próz//a -у ž 1 *lit.* прóза; báseň *v* ~e стих/
стишо́к *v* прóзі 2 прóза; прозóвый твір;
uverejnili mu krátke ~у были публіковáны
ёго невеликы прозóвы твóры, публіковáли
ёму кúрты прóзы

prozaick//ý 1 *lit.* прозаі́чный; ~é dielo
прозаі́чный твір 2 *pren.* прозаі́чный;
~ člověk прозаі́чный чолові́к; ~ život
прозаі́чный жы́вот

prozaik -a *m* прозаі́к

prozód//ia -ie *ž metr. lit.* прозодія, стихозложія; *slabičná ~* слабічне стихозложія; *časomerná ~* метричне стихозложія

prozretefnoš//t' -ti *ž 1* предвідавість, предвіжнія, обережність *2 náb.* провіджнія, бог

prp//lať -le -lú *nedok. čo expr.* помáлы даштó робити, бáбрати ся, піпляти ся з дачím

prp//lať sa -le sa -lú sa *nedok. expr. 1 v čom* бáбрати ся з чím, рыти ся в чím, гра́бати ся в чím, піпляти ся з чím *2 s kým, čím* гра́ти ся, бáбрати ся, заоберáти ся, стримовати ся

prplav//lý *expr.* піпльавый, здовгáвый, намагáвый; *~á robota* намагáва робóта

prf cit. mnprr, воо

prsia *přs s pomn. 1* грудь *ж; vpadnuté ~* упаднута грудь; *přitísnuť al. přivínúť* на (svoje) ~ притиснути к гру́ди; *vypřáť al. vypřnúť ~* выпяти гру́ди *2* грудь *ж, гру́ди; tvrdé ~* тверды гру́ди áбо пéрсы; *silná v prsiach* з пóвнов гру́дév, з пóвными(а) пéрсами; *dávať dieťaťu ~* кормити дітину гру́дév, давáти дітині пити материнське молóко *3 kuch.* грудинька, гру́дка; *kuracie ~* курячі грудиньки *4 šport.* пéрсы, плáвати пéрсом; *zaplávať sto metrov ~* заплáвати сто мéтрів пéрсом áбо штíлом пéрсы • *chovať al. zohrievať* hada на (svojich) prsiach *expr.* кормити áбо зогрíváти гáда на (сво́їх) гру́дях

prsiar -a *m šport.* пéрсяр

prsk//lať -á -ajú *nedok. 1* пырскати, брыскати; *~ sliny* пырскати слины; *iskry ~ajú* іскры пырскають; *~ vodu* на niekoho брыскати во́ду на дако́го *2* фыркати; *kôň ~á* кінь фырка́ть

prskavk//a -y *ž* праска́вка

prsk//núť -ne -nú *dok. expr. 1* пырскнути, брызгáнути *2* фыркнути

prsnat//á -ej *ž* персна́та, грудна́та, *expr. lud.* ціцькати

prsník -a *m* гру́дь *ж, expr. lud.* ціцька́

prsn//lý *v rôzn. význ.* гру́дный; *~é žlázy anat.* гру́дны желéзы; *~á bradavka anat.* гру́дна борода́вка; *~ hlas* гру́дный го́лос; *~čaj* чай од ка́шля

prst -a *m* пáлець; *~y* на ruke, на nohe пáлці на рýці, на нóзі; *velký, stredný ~* *hovor.* великий, серéдній пáлець; *bruška ~ov* подýшочки пáлців; *odtlačky ~ov* одпечáтки пáлців; *~y rukavice hovor.* пáлці рукави́ці; *rukavice bez ~ov hovor.* палча́ки; *ukazovať ~om* ука́зовати пáлцём; *počítať* на *~och* раховáти на пáлцях; *hroziť ~om* грозити пáлцём; *chodiť* на *~och* ходити на пáлцях

• *dať soli medzi ~y* дати ці́пку соли меджі палці; *holý ako ~ a)* го́лый, на́гий; *б)* го́лый як го́луб; *mať* на *každý ~* *desať (dievčat, pytačov)* ма́ти на ка́ждый пáлець де́сять (*dievčat, sprošachiev*), ма́ти мнóго понýк, мочі со́бі выбе́рати; *řahať sa s niekým* за *~y* га́дати ся з да́ким, ма́ти з да́ким потягoвачкы áбо непорозумі́ня, быти з да́ким на нóжах; *ukazovať ~om* на niekoho ука́зовати пáлцём на дако́го; *omotať al. okrútiť (si)* niekoho okolo *~a* омотáти со́бі дако́го ко́ло пáлця, оволоді́ти дако́го; *ani ~om* перoһnúť áни пáлцём не погну́ти, ніч не зрoбити, зостáти пасíвным; *pchať do niečoho ~y expr.* міша́ти ся до да́кого, не пхáти ніс; *pchať ~y* до ohňa, medzi dvere міша́ти ся до рі́чі, з котро́й могли бы быти непри́ємности; *má v tom ~y* ма́ть в тім пáлці; *pozerať* на niekoho, niečo *cez ~y* позе́рати на дако́го, даштó звысо́ка áбо з погóрдoв; *môže si všetkých pät' al. desať ~ov oblízať expr.* він готóвый скáкати од ра́дості; *hládieť al. pozerať* niekomu на *~y* не спущáти о́чі з дако́го, контролё́вати дако́го; *stúpať* niekomu на *~y* твёрдо контролё́вати дако́го; *kúpiť, získať* niečo за *pät' ~ov* а čistu dlaň купити даштó за пять пáлців і е́дну до́лонь; укpáсти; *podaj čertovi ~, chmatne al. chytiť ti celú ruku [prisl.]* подáй чо́ртови пáлець, він ці́лу рýку ухóпить

prsl//t' -ti *ž* орани́на

prsteň -a *m* пёрстень *m*; zlatý ~ золотый пёрстень; snubný ~ слюбный пёрстень

prstencovitý перстеньковитый; ~é svaly *anat.* перстеньковиты мускулы; ~á chrupka *anat.* перстеньковитый хрящ

prstencový перстеньковый; ~á chrupka *anat.* перстеньковый хрящ; ~é zatmenie *Slnka astron.* перстенькове або часткове затемня Сольнца

prsten/lec -са *m* кружок; локня; ~се do vlasov кружки до волосів

prstenník -a *m* перстённый (палець, на котрім обыча́йні но́ситься пёрстень)

prstien/lok -a *m* *zdrob. expr.* перстёнок

prstoklad -u *m* *hud.* палцёклад, апплікатура

prstovilý палцёвый; ~ kĺb *anat.* палцёвый клуб; ~é svaly *anat.* палцёвы мускулы; ~é rukavice палцёвы рукавиці; ~é cvičenie палцёве упражніня

pršať prší pršia *nedok.* 1 ити, лляти, падати (о дожді); prší *neos.* дожд іде, падать; od rána pršalo *neos.* од рана падало; pršal hustý dažď міцно падало 2 одпадовати, падати (о стрілах, листях і т. п.)

pršiplášť -a *m* *hovor.* плащ до дождю

pršik/la -y ž 1 преганька; jarná, letná ~ ярна, літня преганька 2 *prel.* град, ліяк, привал

prť prte ž гóрьскый пішник, гóрьска стéжка

prúd -u *m* 1 пруд, течія; ~ nás ženie ku brehu пруд нас несе к бёрегу; plávať proti ~u, po ~e плáвати протів пруду, по пруді; *morské* ~у морьскы пруды; *vzdušné* ~у възду́шны пруды; *Golfský* ~ *geogr.* Гóльфстрім 2 пруд, потік, тік; ~ vody пруд або тік во́ды; ~у lávy пото́ки ла́вы; ~ *vzduchu* пруд во́здуху; liať sa, tiecť ~ом лляти ся, течі прудом або пото́ком 3 *el. tech.* ток; *jednosmerný* ~ е́днона́правле́ный ток; *striedavý* ~ переме́нный ток; *vysokofrekvenčný* ~ высо́кояко́стный ток, ток висо́кой ча́стоты; *sila* ~у сила то́ку; *spotrebič* je pod ~ом е́лектри́чный прибо́р є під то́ком або є за́пну́тый; *zarojiť* ~ за́поїти е́лектрику; *dodávka* ~ додава́ня е́лектрое́нєрґії 4 (*ľudí*) ко́ло́на; ~ *ľudí* са

zastavil ко́ло́на люде́й заста́вила ся; ~ *demonštrantov* ко́ло́на де́монштра́нтів; *pochodový* ~ *voj.* по́ходо́ва ко́ло́на 5 тік, плінутья; ~ *myšlienok* плінутья дýмок; ~ *života* плінутья жыво́та 6 (*politický, literárny ap.*) напра́вліня; *nové* ~у *v umení* но́вы напра́вліня в і́скүстві • *plávať al. ísť* proti ~у плáвати або іти протів пруду, робити в ро́спорі зо звы́кlostями; *ísť s* ~ом, *nechať sa unášať* ~ом іти з прудом, однаша́ти ся прудом, ко́нати по́для зау́жыва́ных спо́собів; *práca* je *v* *plnom* ~e робо́та іде в по́внім те́мпі

prúden/ie -ia *s* 1 ціркула́ція, течія; ~ *vody* *v* *potrubí* ціркула́ція во́ды в ру́лах; ~ *krví* *v* *tele* ціркула́ція кро́ви в тілі; ~ *vzduchu* ціркула́ція во́здуху 2 пере́міщіня, рух; ~ *obyvateľstva* пере́міщіня або мі́грація жыте́лів

prudér/lia -ie ž хворобна ганьблывость; фінго́вана, сімуло́вана, фі́лмова́на ганьблывость

prúd/liť -í -ia *nedok.* 1 течі, выті́кати 2 ціркуло́вати; *krv* ~í *v* *žilách* кро́в цірку́лює в жы́лах 3 ити, валити ся ма́сов; *ľudia* ~ili *do sály* лю́ди ва́лили ся до са́лы; *autá* ~ia *po uliciach* а́вта же́нуть ся по у́ліцях, гро́ма́да авт іде у́ліцями

prudko *prisl.* барз ско́ро а мі́цно, на́гло, різко, прудко; ~ *sa obrátil* він різко оберну́в ся; ~ *otvoril dvere* він прудко отворив двє́рі; *výroba* *niečoho* ~ *stúpa* вы́роба да́чо́го барз мі́цно звы́шує ся 2 мі́цно, о́стро, різко; ~ *prší* іде си́льний дожд; ~ *fúka vietor* ду́є різкий ві́тор; ~ *osvetlený výklad* різко осві́чена ві́трі́на; ~ *udrieť* *niekoho* мі́цно у́дарити да́чо́го 3 різко, з гні́вом, з подра́ждіне́м; ~ *odseknúť* різко одсе́чі або одпові́сти

prudk/ly 1 барз мі́цный а си́льний, на́глий, різкий, прудкий; ~ *rohyb* різке погну́тя; ~ *beh* ско́рый бі́г; ~á *rieka* прудка́ ріка́, ріка́ з прудкым течі́не́м; ~ *rast priemyslu* прудкий ро́звиток про́мыслу; ~é *tempo* різке те́мпо; ~ *pokles teploty* а) на́гле

знижіння теплоты або температу́ры; б) на́ггле охолоджі́ня; ~а зме́на на́гла змі́на; ~ zápal *lek.* силне запалі́ня 2 ми́цний, силний, бурливий, ні́чівый; ~ dážd', lejak ми́цний додж, лі́як; ~ vietor силний ві́тор; ~ mráz силний мо́роз; ~é slnko па́ляве со́лнце; ~é svetlo прудке сві́тло; ~ výbuch hnevu силний вибух гні́ву; ~é boje вели́ки бо́ї; klasť ~ odpoг кла́сти вели́кий о́дпір; ~á bolesť ми́цна бо́лість, ми́цний бі́ль 3 горя́чий, вибуш́ный, дражди́вый; ~ človek, вибуш́ный чоло́вік; ~á rovaňa вибуш́ный ха́рактер 4 прудкий, карколо́мный; ~ svah прудкий сваг; ~ stúpanie прудке ступа́ня (до бе́рега)

prúdnica -e ž *fyz.* лі́нія протіка́ня (во́здуху, текучо́сти)

prúdnicovlly аеродінамі́чний, обті́куючий; ~ tvar auta обті́куюча або аеродінамі́чна фо́рма ав́та

prúdivlly: ~é lietadlo *let.* реакті́вний ероплáн; ~á výroba *odb.* пасо́ва ви́роба

pruh¹ -u *m* пруг, пружо́к; ~ látku пруг ма́терії; ~ papiera пружо́к па́піря; ~ zeme поло́ска зе́млі; látka s bielymi ~mi поло́тно з бі́лыми(а) пружка́ми

pruh² -u *m* *hovor.* кыла ж

pruhovanlly пружковáний, в пружо́к; s ~ým vzorom з пружковáнов взо́рков; ~ šál пружковáний шал; priešne ~é svaly на по́перек пружковáны муску́лы

Prus -a *m* Прус

pruský пруський

Prusiak -a *m* *pejor.* Прус, Німець

prút -a *m* 1 прут; vrbový ~ вербо́вий прут; biť ~om би́ти пру́том 2 прут; železný, oceľový ~ желі́зний, оці́левый прут • čarovný ~ ча́руючий прут; rybársky ~ рыба́рский прут, уди́ця; ~y zlata, zlaté ~y пру́ты зо́лота, золо́ты пру́ты

prútenlly прутя́ний, плетё́ный із пру́тя; ~ košík плетё́ний або прутя́ний ко́шик; ~é kreslo прутя́не кресло́; ~ plot прутя́ний плі́т; ~á metla прутя́на мі́тла

prútlie -ia s пру́тя

prútik -a *m*, **prút/ok** -ka *m* *zdrob.* пру́тик, пру́ток

prútovlly *odb.* пруто́вый; ~é železo пруто́ве же́лізо

prúžik -a *m* *zdrob. expr.* пружо́к

pružin/la -y ž спру́га; péro; oceľová ~ оці́лева спру́га

pružinovlly спруго́вый; перова́ний; ~á oceľ перова́на оці́ль

pružkovanlly пружковáний, в пружо́к; ~á látka пружковáне поло́тно, поло́тно в пружо́к; ~é šaty пружковáны шма́ты або ла́хы

pružne *prísl.* 1 спру́жні, сві́жні, еласті́чні, мя́кко, ле́гко; ~ vyskočiť ле́гко выско́чити або підско́чити; ~ kráča він сві́жні або спру́жні ходи́ть або кра́чати 2 опера́твні, ско́ро, без затримки, погото́во; ~ kopať погото́во або опера́твні ко́пати або робити; ~ vybaviť niečo ско́ро або спру́жні ви́повнити да́штó

pružnoslly -ti ž 1 *v rôzn. význ.* пружно́сть, еласті́чність ж; ~ ocele пружно́сть оці́лі, ~ tkaniny пружно́сть поло́тна 2 опера́твність, ско́рость; пружно́сть ж; ~ v zasobovaní опера́твність в додава́ні това́ру

pružnlly 1 *v rôzn. význ.* пруж́ний, сві́жний, еласті́чний, оги́наючий; ~ kopárik оги́наючий ко́нарик; guma je ~á гума пружна; ~ vlakno *odb.* пруж́не або еласті́чне во́ло́кно; ~á tkanina *odb.* еласті́чне поло́тно; ~á konštrukcia *stav.* оги́наю́ча коншт́рукція; ~é telo пруж́не ті́ло; ~é svalstvo пруж́ны муску́лы/сва́лы; ~á pokožka еласті́чна ко́жа; ~á postava сві́жна фі́гу́ра; ~á chôdza пруж́не кро́ковáня 2 *pren.* пруж́ний; ~á politika пруж́на полі́тика; ~ organizátor розу́мный орга́ніза́тор

prúž/ok -ka/-ku *m* *zdrob. expr.* пружо́к

prv 1 *prísl.* ско́рше, по́кы; príst' ~ при́йти ско́рше; bol som ~ doma я був до́ма ско́рше; všetko bude ako ~ вшы́тко бу́де так, як пе́ред тым або як да́коли 2 *prv*

než, prv ako *spojkové výrazy* перед tym як; до тоды, як; musíme sa stretnúť, prv než odcestuješ póky ты не одыйдеш, мы мýсíme стрітити ся • ~ alebo neskôr, prv-neskôr *hovor.* найперше або пізніше, скорше або пізніше; nevie čo (má) ~ do ruky chytiť він не знати, што мать до рýкы ухóпити або за што ухóпити ся (*так вёлё робóты*)

prvák -a *m* першоклáсник

prvenstv/o -a *s* пёршiсть, о пёрше мiсце; сўта́ж о ~ перемага́ня о пёршiсть або о пёрше мiсце; vydobil si *al.* získal *al.* dosiahol ~ здо́быти або досягну́ти пёрше мiсце; mať svetové ~ тримати сві́тову пёршiсть; prepustil niekomu ~ усту́пити да́кому пёршiсть

prvobytn/lý *odb.* першообщи́нный; ~á spoločnosť першообщі́нна общность; ~á rodina першообщі́нна родина́

prvočísl/o -a *s* *mat.* пёрше чiсло, просте́ чiсло

prvo/hory -hôr *ž pomn. geol.* палеозóйська ё́ра, палеозóй

prvohorn/lý палеозóйский; ~é živočichy палеозóйська звірина

prv/lok' -ku *m v rôzn. význ.* еле́мент; ~ky literárneho diela еле́менты або ча́сти лі́тературного твóру; lexikálne, gramatické ~ky jazyka лексíчны, гра́матíчны еле́менты язы́ка; chemické ~ky *chem.* хемíчны еле́менты; periodická sústava ~kov *chem.* періодíчна сiстéма еле́ментiв; halové ~ky *chem.* гало́гены; dvojmocné, štvormocné ~ky *chem.* дво́валéнтны, шти́ривалéнтны еле́менты

prvok² -a *m zool.* пёрвiсна (выкопана) звірина, протiст

prvomájov/lý першомаё́вый; ~á manifestácia першомаё́ва мани́фестáciя

prvopis -u *m práv. lit.* ори́гінал

prvorad/lý першоря́дный, основный, глáвный; ~ význam першоря́дне або основне́ значíня; ~á úloha першоря́дна за́дача

prvoročiak -a *m* 1 першоклáсник (*ученик*); першокýрсник (*штудéнт*) 2 во́як пёршого рóку слýжбы

prvoročný 1 першокýрсный 2 (*o rastlinách*) е́днорóчный; ~á d'atelina е́днорóчна команíця

prvorođen/lec -sa *m* першона́родже́нець (*пёрша дiтина, наро́джена в дая́кiй роди́нi*); *aj prep.* дебют, пёршый твiр áвтора, лáстiвка

prvorođený першородже́нный; ~ syn першородже́нный або пёршый сын

prvosienk/a -y *ž bot.* першоквíт; *prep.* básnické ~y пёршы стишкы, лáстiвки

prvostupňový *práv.* першоступне́вый, пёршой iнштáнциi; ~ súd першоступне́вый суд; ~ rozsudok рiшíня першоступне́вого сýду, рiшíня сýду пёршой iнштáнциi

prvotin/a -y *ž* пёршый твiр, лáстiвка; básnická ~ пёршый поетíчный твiр; tento román je jeho ~ тот ромáн – ё́го пёршый твiр або ё́го лáстiвка

prvotlač -e *ž* пёрша друковáна книга, iнкуна́була

prvotnopospoln/lý *filoz.* першобытно-общі́нный, першообщі́нный; ~é zriadenie першобытнообщі́нный строй; ~á spoločnosť першобытна общность

prvotn/lý 1 первíчный, основный, найва́жнийший, прiмáрный; ~á príčina першопри́чина 2 першобытный, примíтивный; ~á spoločnosť першобытна общность; ~í ľudia першобытны люди 3 зачатóчный, пёршый; ~é ťažkosti зачатóчны або пёршы тяжкосты

prvotriedny першоклáсный, першо-сóртный, найлíпшой якосты; ~ tovar першоклáсный товáр, товáр найвысшой якосты; ~ odborník першоклáсный шпециáлиста

prv/lý *v rôzn. význ.* пёршый; dobehol ~ він добíгнув пёршый; Prvý máj Пёршый май; ~á trieda пёрша клáса; ~ ročník пёршый купз; pri ~ej príležitosti при пёршiй мóжности; ~ žiak v triede пёршый ученик

в клáci; ~é husle пёршы гýсли; ~á úloha першорядна задáча; tovar ~ej akosti товáр пёршой сóрты; vozeň ~ej triedy вагóн пёршой клáсы; od ~ej chvíle од пёршого момéнту, од пёршой минýты; v ~é časy в пёршых минýтах, на зачáтку; ~ dojem пёрше дoятя áбо взруšíня; на ~ pohľad на пóгляд, з пёршого взгляду
 ● v ~om rade в пёршiм рядi, на сáмый пéред; po ~é по-пёрше; ~á ротос пёрша áбо скóра пóмiч; ~ stupeň škol. основná шкóла, начáлна шкóла; ~ stupeň gram. позитiв, основный стýпiнь придáвникiв; ~ rád gram. назывáючий пад, номiнатiв; ~á osoba gram. пёрша осóба; на ~é slovo poslúchnuť на пёрше слóво послúхати; ~ rád al. hriech cirk. першорóдный грiх; ~á štvrť Mesiaca astron. пёрша фáзa Мiсяця; ~á rýchlosť пёрша скóрость; ~á lastovička пёрша лáстiвка; urobiť ~ krok зробити пёрший крок; z ~ej ruky (dozvedieť sa niečo) з пёршой рýкы; má ~é slovo hovor. рiшáюче слóво за ним; hrať ~é husle грáти пёршы гýсли

prvýkrát *čisl.* пёрший раз; ~ ísť do školy пёрший раз iти до шкóлы

prýšť/lit' -i -ia *nedok.* выстрiковати, вытiкати; krv ~i z rany кров выстрiкуе з раны

przní/lit' -í -ia *nedok. kniž.* 1 бесчестити, знасильнёвати, робити гáньбу 2 čo калiчити, казити

pseudodemokraci//ia -ie *ž* псевдoдемокрaцiя
pseudohistorick//ý псевдоiсторiчний; ~é romány псевдоiсторiчны ромáны

pseudoklasický псевдокласiчний

pseudokultúr//a -y *ž* псевдокултýра, лжекултýра

pseudofudovos//t' -ti *ž* псевдонарóдность *ж*

pseudomorálk//a -y *ž* лжеморáлка

pseudonym -u *m* псевдонiм

pseudoumen//ie -ia *s* лжеiсýство

pseudoved//a -y *ž* лженаука, псевдонаука

psí псýчий *aj pren.*; ~ brechot псýче брехáня; psia búda псýча бýдка; psie oči псýчi oči ● psie počasie *expr.* псýча пoгóда, пoгóда на

пса; psie časy *al.* roky тяжкы часы, тяжкы роки; ~ život псýчий жýвот, жýвот пiд пса; vyjsť na ~ tridsiatok достáти ся до злой сiтуáцii, выйти на мiзну

psiár//eň -ne *ž* псýрня

psic//a¹ -e *ž* боť. псýрька; коňа на ~i porásal коня на псýрьцi пас

psic//a² -e *ž* нár. сýка

psiča -ľa *s* псý, псик, щеня

psin//a¹ -y *ž* *expr.* 1 псина, псýче мýсо 2 сýка 3 псина, псýчий зáпах

psin//a² -y *ž* *hovor. expr.* потiха, жарт, псина; robiť si z niekoho ~u высмiёвати ся дакóму; niekto je pre ~u дахтó є на пóсмiх

psin//ec -ca *m* псýрня ● zima ako v ~ci *hovor. expr.* зимно як в псiнцi

psohlav//ec -ca *m* *expr.* облýда з псýчов гóловов (*в припóвiдках*)

psot//a -y *ž* *expr.* бiдá, худóба, псóта *ж* ● vyjsť na ~u прийти o мáеток, схудобнiти

psovit//é -ých *mn. č. zool.* псовиты

psovod -a *m* псовóд

psovský *expr.* псýчий

pst, psst *ciť.* псст, псстст

pstk//at' -á -ajú *nedok. hovor. expr.* говорити «псст», быти тихо

pstruh -a *m* *zool.* пструг

psuť psuje psujú *nedok. hovor. expr.* казити, псýти; ~ robotu псýти áбо казити робóту

psych//a -y *ž* *kniž.* душá

psychiatr//er -ra *m* псiхiáтер

psychiatr//ia -ie *ž* 1 псiхiатрiя 2 *hovor.* псiхiатрiчна клiнiка

psychiatrický псiхiатрiчний

psychick//ý псiхiчний; ~é javy псiхiчны явлiня; ~ vývoj псiхiчний рóзвиток

psychičn//o -a *s* *psych.* псiхiка

psychik//a -y *ž* *psych.* псiхiка; ~ dieťaťa псiхiка дiтини; poruchu ~u нарушiня псiхiкы

psychoanalytick//ý псiхoаналiтичний; ~á metóda псiхoаналiтичний мéтод

psychoanalýz//a -y *ž* псiхoаналiз

psychofyzický *psych.* псiхoфiзiчний; ~ paralelizmus псiхoфiзiчний паралелiзм

psychofyzik//a -y ž *psych.* психофізика

psychológ -a m психолог

psychológ//ia -ie ž v rôzn. význ. психологія; experimentálna ~ експериментальна психологія; ~ práce психолога роботи; ~ dieťaťa психологія дитини; ~ mas психологія мас

psychologick//ý v rôzn. význ. психологічний; ~é laboratórium психологічна лабораторія; ~é smery психологічны напавліня; ~výskum психологічне дослідження; ~ faktor психологічний фактор; ~é vplyvy впливи психологічных факторів; ~ román психологічний роман; ~á stránka reči психологічна сторона речі; ~á vojna voj. polit. психічна війна

psychologičk//a -y ž психологічка

psychologiz//ovat' -uje -ujú *nedok. lit.* психологізовати

psychopat -a m психопат

psychopatický психопатичный

psychopatológ//ia -ie ž психопатологія

psychopatologický психопатологічний

psychotechnick//ý психотехнічний; ~ý test психотехнічний тест

psychotechnik//a -y ž психотехніка

psychoterapeutick//ý психотерапевтичний; ~á liečba психотерапевтичне лічення

psychoterap//ia -ie ž психотерапія

psychóza//a -y ž *lek.* психоза; liečiť ~u лічити психозу; vojnová ~ войнтова психоза

pšenica//a -e ž пшениця; ozimná, jarná ~ озимна, ярна пшениця • oddeliť kúkoľ od ~e bibl. kniž. одділити кўколь од пшениці; rozoznáti zle, škodlivé, neprávě od dobrého, hosénneho, právogo; одділити вівці од кіз

pšeničn//ý пшеничний; ~ múka пшенична мукá; ~ý chlieb пшеничний хліб; ~é pole пшеничне поле

pšen//o -a s *nár.* про́со

pšenn//ý, pšenov//ý *nár.* про́совый; ~á kaša про́сова каша

pštros -a m пштрос

pštros//í пштросовый; ~ie pero пштросове пéro; ~ie mláďa пштросик; ~ia politika *pren.* пштрóся полі́тика, обме́жена або бесперспективна полі́тика

pterosaur//us -a m *zool.* птерозавр

ptyalín -u m *chem.* птіалін

pubert//a -y ž пуберта, перехідний вік

pubertáln//y *príd. k puberta* пубертальний; ~ vek перехідний вік; ~e vývojové obdobie період перехідного віку

publicist//a -u m публіциста м

publicistick//ý публіцистський, публіцистичний; ~á literatúra публіцистська література; ~á činnosť публіцистична діяльність; ~ štýl публіцистський штíl

publicistik//a -y ž публіцистика

publicit//a -y ž публіковання, публічність, популярність; mať veľkú *al.* širokú ~u máti велику популярність

publikác//ia -ie ž 1 публікація; публіковання; ~ archívnych materiálov публіковання архівних матеріалів 2 публікація; vedecká ~ научна публікація; публіковання научних робót; knižná ~ (надрукована) книга

publik//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* публікувати/опублікувати; ~ príspevku v časopisoch публікувати статі в журналах **publik//um** -a s публіка; divadelné ~ театральна публіка; hra má úspech u ~a песа мать успіх у публіки; získať priazeň ~a привлечі приязнь публіки, привлечі к собі публіку

pucák, pucer -a m *voj. slang. zastar.* пўцер

puc//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* 1 čo пу́цовати, чістити 2 *koho* гри́штити, пу́цовати, чістити

puč -u m *polit.* путч; kontrarevolučný ~ контрареволу́чний путч

puč//ať -í -ia *nedok.* пучати, росквітати; stromy ~ia стрóмы росквітáють *dok.*, на стрóмах росквітáють пучки

pů//čik -a m *zdrob. expr.* пучо́к; vrcholové ~y *bot.* верхóвы пучки

půčikový: ~ kel пучко́вый кел, брусельска капўста

pučist//a -u *m* пучіста *m*

pučistický пучістьскый

puč//it' -í -ia *nedok.* пучіти, роспұчовати; дусити; ~ slivky роспұчовати сливки; ~ varené zemiaky дусити варёны бандұрки

puč//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 пұкати, праскати, пучіти ся 2 *expr.* ~ sa od zlosti лем же не пұкнути од злости; ~ sa od smiechu пучіти ся од сміху, лем же не праскнути од сміху; дусити ся од сміху

púčok *p.* **púčik**

pud¹ -u *m* інштінкт; інтуїція; ~ sebazáchový інштінкт себезахранія; umelecký ~ художня інтуїція

pud² -u *m* (*stará ruská jednotka váhy, 16,4 kr*) пуд

púd//er -ru *m* пұдер; tekutý ~ текучій пұдер; tuhý ~ густий пұдер; detský ~ дітьскый пұдер

pudidl//o -a *s lek.* преганятко *c*

pudilár -a *m* *hovor.* zastar. буделяр, буделярик *zastar.*, піняжёнка

puding -u *m* *kuch.* пұдінг

pudingov//ý *príd. k* **puding**; ~ prášok пудінгівый порошок; ~á forma форма на пұдінг

pud//it' -í -ia *nedok.* повзбұджовати, нутити, гнати, підганяти

pudivý преганяючий; ~ prostriedok преганятко; ~ účinok преганяюче діяня

pudlík -a, **pud//el** -la *m* пұдлик, пұдел *m*

pudl//o -a *s* *hovor.* 1 задня часть ногавіць 2 *žart.* зад(ок)

pudlovac//i: ~ia *pec tech.* пудлінгівый пец; ~ proces пудлінгівый або оброблюючий процес

pudl//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* пудлінговати, выформовати *nedok. dok.*

pudový інштінктівний, неусвідомлюючий; ~ pohyb інштінктівне (по)гнұтя

pudový² пудівый

pudrenk//a -y *ž* пұдрениця

pudr//ovať -uje -ujú *nedok.* пудровати; ~ si tvár, nos пудровати (собі) тварь, ніс

pudr//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* пудровати ся

púhy *kniž.* простый, голый, (лем) сам, самісінький, лем едён; ~e slová лем слóва; ~e klebety лем огваряня

puch -u *m* смрід, смердюга, тяжкий (zá)пах **puch//núť** -ne -nú *nedok.* пұхнути, напұхати, опұхати; začali mu ~ pohy ему зачали пұхнути нóгы

puch//or -oral-ra *m* 1 *nár.* жолудок (*nmáxié*) 2 *prep. pejor.* брїх (у людёў) 3 *prep. pejor.* злóстник; трұцник, спричник

puk¹ -u *m* 1 пұчок, квіток ростлины; kvetný ~ квітний пұчок; listový ~ листівый пұчок; ružové ~у пұчки рұжы 2 *hovor.* пырщок; ~у na tvári пырщкы на твáри

puk² -u *m* *šport.* пук; rozohrávať ~ розгравати пук

puk³ -u *m* *hovor.* пук (забіглёвана фáлда на ногавіцях)

pukanc//le -ov *m* *mn. č.* пукáнци (роспұканы зёрна упечёной тендеріці/кукуруіці)

puk//ať -á -ajú *nedok.* тóргати; праскати; бұхати; тріскати; ľad ~á лед праскать; pery sa ~ajú ľámбы праскають 2 (*o stromoch*) роспұковати ся; (*o pukoch*) росквітати • srdce (sa) ~á niekomu сёрдце пұкать або розрывать ся дакому; ~ (sa) od smiechu сёрдечні сміяти ся, лем же не праскнути од сміху; hlava mu ~á гóлова у нёго тріцїть **puklin//a** -y *ž* пуклина; прасклина; шка́ра ж **puk//núť** -ne -nú *dok.* 1 пұкнути, праскнути, ростóргнути; ~ bičom праскнути бато́гом 2 *hovor. expr.* роспучіти, роспучіти од злóсти, ростóргнути

puk//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* праскнути, пұкнути, ростóргнути (ся); struna ~la стрúна ростóргла ся; pohár ~ol пóгар праскнув або пұкнув • srdce mu ~ne сёрдце ёму ростóргне ся або пұкне; ~ od hnevu *al.* od zlosti пұкнути од гніву або од злóсти; ~ (sa) od smiechu *al.* smiechom праскнути од сміху; hlava mu ~ne гóлова ёму праскне

puknut/ý пукну́тый, праскнутый, попра́скавший; ~é sklo праскну́те скло

pul/lec -са *m* 1 *zool.* жубрі́нка 2 *pren. expr.* (*prezývka malých detí*) ма́ленький, дробі́чк

pulmonáln/ly *lek.* пулмона́льний, плю́цный; ~e artérie плю́цны арте́рії

pulóv/ler -ra *m* свéдер, пуло́вер; *lyžiarsky* ~ ліжа́рський свéдер

pulp/a -у *ž odb.* дужина, мя́зга; *anat.* пу́льпа, дрень, *hovor.* шпік

pult -у *m* 1 (*dirigentský*) пу́лт; (*notový*) пю́ітер 2 (*stól v obchode*) пу́лт; *stáť za* ~om стоя́ти за пу́лтом; *rozložiť* tovar на ~e розложи́ти това́р на пу́лті; (*vo výčape*) сто́йка; *barový* ~ сто́йка в ба́рі; *chladiaci* ~ морозя́чий пу́лт; *predávať* pod ~om продава́ти під пу́лтом, продава́ти на чо́рно а́бо та́йні; *manipulačný* ~ ма́ніпула́чний пу́лт

pulz -у *m* пу́лз; *pravidelný, nepravidelný* ~ рівни́й, нері́вний пу́лз; *zrýchlený* ~ ускоре́ний пу́лз; *hmatať* ~ пы́цати пу́лз

pulzác/ia -ie *ž* пу́лза́ція

pulz/ovat' -uje -ujú *nedok.* пу́лзовати; *krv* ~uje в жи́лах кров пу́лзу́е в жы́лах

pum/la' -у *ž* 1 бо́мба; *slzotvorná* ~ слызотво́рна бо́мба 2 *škol. slang.* бо́мба, пя́тка, на́йгірша одмі́тка; *dostať* ~u доста́ти бо́мбы

pum/la' -у *ž zool.* пума́

pump/a -у *ž* пумпа; *ručná* ~ ру́чна пумпа; *benzínová* ~ *hovor.* бензи́нова пумпа; *bicyklová* ~ біци́клéва пумпа; *čerpať* vodu ~ou че́рпати во́ду пумпов

pump/ky -iek *ž pomn. hovor.* пумпки

pump/núť -не -nú *dok. koho hovor. expr.* выма́нити од ко́го (*пінязі*); ~ol som otca o sto eura я выма́нив од ві́ця сто є́вра

pump/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 пумповати; ~vodu zo studne пумповати во́ду зо студи́ні 2 напумповати; ~pneumatiku напумповати пневма́тики 3 *koho pren. hovor. expr. (pripravovať o peniaze)* выма́нёвати од ко́го (*пінязі*)

punc -у *m* 1 цайх *zastar.*, пунц (*на виробках із дорогоці́нних метáліє*) 2 знак; ха́ра́ктер, одпеча́ток, печа́тка; *mať* ~vedeckosti носи́ти нау́чний ха́ра́ктер

punc/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 цайховати, пунцовати, ста́вити цайх а́бо пунц; ~prstene цайховати пе́рстені; ~ované zlato цайхова́не зо́лото 2 *pren. hovor.* цайховати

puncov/ľňa -не *ž* цайхо́вня, пунцо́вня

punc' -у *m* пунч *m*

puncov/ľý пунчо́вый; ~á torta пунчо́ва то́рта; ~á zmrzlina пунчо́ва змерзли́на

punkc/ia -ie *ž lek.* пун́кція; *lumbálna* ~ лумба́льна пун́кція

punkt -у *m zastar.* 1 то́чка 2 пункт; ро́зді́л; ~у obžaloby пун́кты обви́ні́ня 3 (*miesto*) пункт; *strategické* ~у стра́тегі́чны пун́кты

punktičkár -а *m trochu pejor.* педа́нт, пунті́чкарь

punktičkársky педа́нтный, пунті́чка́рский

punktičkárstv/o -а *s* педа́нти́зм *m*, педа́нти́чность *ж*

punktum *prísl. hovor. zastar.* то́чка, ко́нець, ба́ста, дость, ве́цей о ті́м не ді́скуту́ему

puntičkár, puntičkársky, puntičkárstvo *hovor. p. punktičkár, punktičkársky, punktičkárstvo*

púpav/la -у *ž* пупа́ва

púpä -ťa *s* 1 ба́с. пучо́к 2 *pren. (o dieťaťi)* ма́леньке, дробі́чк

pupeň -а *m* пучо́к, пук; *vrcholový, bočný, pazušný* ~ бо́т. ве́рхній, бо́чний, пазу́шний пучо́к; *pupene sa rozvíjajú* пучки розвива́ють ся

pupen/lec -са *m* 1 пучо́к 2 (*vyrážka, puk*) пры́щ, пухы́рь 3 бо́т. попи́на́ва росли́на

pupil/a -у *ž anat.* зрені́ця, зрені́ця о́ка

pupkáč -а *m hovor. pejor.* бри́хач, пупка́ч

pupkov/llé -ého *s hovor. žart.* пого́щія з наго́ды наро́джія ді́тини, пупко́ве

pupkový p. pupočný

pupočník -а *m anat.* пупо́чник, пупо́чна шну́ра

пупоčný/л/ пупо́чний, пупко́вый; ~á prietrž пупо́чна кыла; ~á šnúra *anat.* пупо́чна шnúра, пупковина

pup/lok -ka *m* 1 пупо́к 2 *hovor. expr.* пупо́к, брїх

purist/a -u *m* пуріста *m*

puristický пурістський

puritán -a *m* пурітан

puritaniz//mus -mu *m hist.* пурітанізм, пурітанство

puritánski/y пурітанський; ~e *zmýšľanie* пурітанськы по́гляды

puritánstv//o -a *s* пурітанство

puriz//mus -mu *m* пурізм

purpur -a *m* пурпур

purpuropv//ý пурпуровый; ~á farba пурпуро́ва фáрба; ~é líca пурпуро́вы лица

pus//a -y *ž hovor.* поцілунок

pusink//a -y *ž zdrob.* 1 *hovor.* поцілунок 2 *hovor. expr.* роти́к 3 *obyč. v mn. č.* ~ky *kuch.* ко́пко́вый кола́чик

pusink//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* ці́ловáти ся

pust//a -y *ž* пуста́ (*травна́та степ в Ма́дьярську*)

pustatin//a -y *ž* пустыня

pust//it' -í -ia *dok.* 1 пустити, выпустити (*із рук*); ~ knihu na zem пустити книгу на зéмлю; ~ niečo z rúk выпустити да́што із рук; ~ uzdu, opraty (*ко́нов*) пустити у́зду, лі́ці 2 впустити, пустити; выпустити; ~ psa do izby пустити пса до хыжы/і́збы; ~ cestujúcich do vožňa впустити паса́жирів до ваго́на; ~ili ma do kina bez vstupenky méне пу́стили до кі́на без лі́стка; nepustili ho do sály ё́го не пу́стили до са́лы; ~ niekoho dopredu пропу́стити да́кого до пе́реду 3 пустити, пропу́стити, выпустити; ~ deti na prechádzku, do divadla выпустити ді́ти на прогу́лку, до теа́тру; ~ väzňa na slobodu выпустити арешта́нта а́бо запéрто́го на слобóду; ~ psa z reťaze спу́стити пса з ланцá 4 при́пустити; poľovník ~il medveďa na dostrel полёвник при́пустив медвѣ́дя на до́стріл 5 пустити,

отворити; ~ vodu, plyn пу́стити во́ду, плін 6 *hovor.* пу́стити; mäso ~ilo šťavu мя́со пу́стило ща́ву 7 *hovor.* оды́йти, зы́йти, вы́чистити; škvrna na obruse ~ila пятно́ на о́брусі зы́йшло 8 *hovor.* вы́бліднути, стра́тити фáрбу; šaty pri praní ~ili farbu ла́хы/шма́ты при пра́ні вы́блідли 9 пу́стити, да́ти (до хо́ду); ~ stroj пу́стити (до хо́ду) ма́шину 10 пу́стити, запну́ти; ~ rádio, televízor пу́стити ра́діо, телеві́зор • ~ z rúk vládu а) зречі́ ся влáды; б) стра́тити влáду; ~ uzdu fantázií да́ти во́лю фанта́зії; ~ čln na vodu пу́стити ло́дку на во́ду; ~ niekoho, niečo dolu vodou *hovor.* оха́бити да́кого, да́што о́суду а́бо на ві́ру в бо́га; ako ~ený z reťaze як з ланцá одто́ргнув ся; ~ psa na niekoho нагу́цкати пса на да́кого; ~ gól šport. пу́стити го́л; nepustil niekoho ku slovu не да́ти да́кому сло́ва по́ві́сти; ~ capa do záhrady *al.* do kapusty *žart.* пу́стити ца́па до са́дү; ~ niekomu žilou *al.* žilu пу́стити кро́в да́кому; ~ krv niekomu *hovor.* зби́ти до кро́ви да́кого; ~ žihadlo (*o ose, včele*) пу́стити жа́ло, у́кусити; ~ korene (*o rastline i človeku*) пу́стити ко́ріння; ~ výhonky пу́стити лі́торосткы; ~ niečo jedným uchom dnu, druhým von до є́дно́го у́ха ву́пустити, з дру́го́го ву́пустити; ~ si ústa *al.* jazyk на пре́ча́дзку пу́стити язы́к на шпа́цірку, да́ти во́лю язы́ку; ~ do pohavíc *expr.* пу́стити до но́гави́ць (од стра́хү)

pust//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *čoho, koho* пу́стити, ву́пустити *што*, перестáти трима́ти ся за *што*; ву́пустити (*із рук*) *што*; dieťa sa ~ilo matkinej rúky ді́тина перестáла трима́ти ру́ку ма́мы 2 *do čoho* взяти́ ся, ухóпити ся за *што*, за́чати (ро́бити) *што*; пу́стити ся до чо́го; ~ sa do práce ухóпити ся ро́боты; ~ sa do behu да́ти ся до бі́гу; ~ sa do plaču за́чати пла́кати, пу́стити ся до пла́чу; ~ sa do smiechu за́чати смі́яти ся, засмі́яти ся; ~ s niekým do reči да́ти ся з да́ким до ре́чі а́бо до бі́сіды; ~ sa dopísania, do

jedenia, do rozprávania зачати писати, їсти, бісидовати або говорити **3** *do koho, do čoho, proti komu, proti čomu* пустити ся до ко́го, обу́ти ся до ко́го *hovor. expr.*, напа́сти (*слóвні*) на ко́го; пре́чо сте са до́ňho ~ili? чом ви є́го на́пали або пусти́ли ся до не́го **4** пустити ся, ви́брати ся, пі́ти; ~ sa *do sveta* ви́брати ся до сві́та, пі́ти ту́ляти ся по сві́ті; ~ sa *chodníčkom* пі́ти пішні́ком; ~ sa *lesom* пі́ти че́рез ліс **5** зачати течі́, па́дати; з о́чі са jej ~ili slzy з ей очей за́чали течі́ або па́дали слызы; ~il sa *dážď* за́чав па́дати додж **6** то́пити ся; *sneh, ľad* са ~ *sníg*, лед то́пив ся

pust//núť -не -nú *nedok.* **1** пýстнути, ставати ся пустым, порóжнім, опу́щєным; *dom* ~не д́ім ста́вають ся пустым **2** *prep.* опу́щати ся (*морáльні*)

pustoš//iť -і -ia *nedok.* пу́стошы́ти, ру́йновати, ні́чити; ~ *krajinu* пу́стошы́ти кра́їну

pustošiv//ý пу́стошивый, ру́йнуючий, ні́чівый; ~á *vojna, búrka* ні́чіва во́йна, бу́ря

pustot//a -у *ž* пу́стотá, опу́щєность ж, порóжнє *prísl.*

pustovk//a -у *ž* (*vták*) пу́стівка ж

pustov//ňna -не *ž* пу́стыня

pustovnick//y (*jaskyňa, samota*) одлю́дний, пу́стовни́цький, самотні́й; ~á *jaskyňa* одлю́дна пе́щєра; ~ *život* пу́стовни́цький жы́вот, самота́рьський спо́соб жы́вота

pustovnič//iť -і -ia *nedok. hovor.* жы́ти пу́стовни́ком

pustovník -а *m* одлю́дник, пу́стовні́к, самота́рь; *žiť* ако ~ жы́ти пу́стовни́ком

pust//ý **1** пу́стый, безлю́дний, неза́людне́ний, необыва́ний, опу́щєний, порóжній, без жы́вота; ~ *dom* пу́стый д́ім; ~é *ulice* порóжні або безлю́дны у́лиці; ~ *kraj* пу́стый край; *ostrov* безлю́дний о́стров **2** смутні́й, порóжній, безу́тішний, ну́дний; *môj život bez nej* je ~ без не́й мій жы́вот пу́стый **3** (*o reči*) пу́стый, порóжній, без значі́ня; ~é *reči* пу́сты бі́сиды або ре́чі

pušk//a -у *ž* пу́шка; *poľovnícka* ~ *poľovníčska* пу́шка; *strielať* з ~у стрі́ляти з пу́шки; *nabiť* ~и на́бити пу́шку; *pažba* ~у па́жба пу́шки; *strojná* ~ ку́ломєт; *zahodiť* ~и до *žita* шма́рити пу́шку до жы́та, зложы́ти збра́нь

puškár -а *m* пу́шкарь

puškársk//y пу́шкарьський; ~ *dielňa* пу́ш-ка́рьска майсте́рьска

puškárstv//o -а *s* ви́роба пу́шок

puškov//ý пу́шный

púš//ť -те *ž* пу́стыня; *piesočná* ~ (*писко́ва*) пу́стыня; *saharská* ~ пу́стыня Саха́ра; *kráľ* ~те (*o levovi*) кра́ль пу́стыні; *koráb* ~те (*o ľave*) ко́рабєль пу́стыні • *hlas volajúceho* на ~ти *bibl. kniž.* глас во́пию́щого в пу́стыні; *zanexať* за sebou ~ оха́бити за сабо́в пу́стыню, спу́стошы́ти вшы́тко

púšť//ať -а -ajú *nedok.* **1** выпу́щати (*із рук*), по́пущати, про́пущати, пу́щати **2** впу́щати, пу́щати; про́пущати; ~ *niekoho do domu* (*v*) пу́щати да́кого до до́му; *nikoho nepúšťaj!* ни́кого не пу́щай! **3** пу́щати, выпу́щати; ~ *deti do záhrady* пу́щати ді́ти до са́ду; ~ на *slobodu* выпу́щати на сло́боду **4** при́пущати; ~ *nepriateľa* на dostrel при́пущати неприя́теля на до́стріл **5** пу́щати, отво́ряти; ~ *vodu* пу́щати во́ду **6** пу́щати, выпу́щати; ~ *šarkana* пу́щати, выпу́щати ша́ркани́я; ~ *mydlové bubliny* пу́щати мы́дловы́ бубли́нки **7** *hovor.* пу́щати; *mäso* ~а *šťavu* мя́со пу́щать ща́ву **8** одхо́дити, сходи́ти, страча́ти; *v teplej vode* *mastné flaky* dobre ~ajú в те́плій во́ді ма́стны пята́ до́брі схо́дять **9** *hovor.* блі́днути, зафа́рблєвати, пу́щати; *modrá farba* ~а на *bielu košeľu* синя́ фа́рба зафа́рби́ла бі́лу со́рочку • ~ *uzdu* осла́бляти ді́сциплі́ну або ў́зду; ~ *fámu*, *chýru* пу́щати або пошы́рєвати фа́му, хы́ры/слухы́; ~ *korene* пу́щати ко́ріня; ~ *výhonky* пу́щати лі́торосткы́; ~ *fantáziu*, *myšlienky* на *prechádzku* да́вати во́лю фанта́зії, думка́м; ~ *niečo* zo *zreteľa* стра́тити да́штò зо зóрного ў́гла; ~ (*si*)

сапа до капусты *al.* до záhrady *žart.* пушчати цапа до саду; ~ niečo jedným uchom dnu, druhým von до єдного ўха впушчати, з дрўгого выпушчати; ~ niekomu žilou *al.* krv niekomu пушчати кров дакому

púšť'at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** čoho, koho пушчатыся, переставати тримати ся за ко́го, *што*, выпушчати (із рук) *што* **2** do čoho бра́ти ся за *што*; зачина́ти (робити) *што*, пушчати ся до чо́го; ~ sa do práce пушчати ся до робóты, бра́ти ся за робóту; ~ s niekým do reči пушчати ся а́бо вступати до бисіды/до речі з даким; ~ sa do plaču пушчати ся до плачу; ~ sa do tanca пушчати ся до танця; ~ sa do behu пушчати ся до бігу **3** do koho, proti komu пушчати ся, обувати ся до ко́го, скакати до ко́го, нападати (слóвні) на ко́го **4** пушчати ся, ви́бра́ти ся (*на до́рогу*), іти, **5** po čom спущати ся по чім; ~ po povraze z oblaka спущати ся по мо́тузку з о́кна/з о́блака **6** зачина́ти течі́, ля́ти (ся); ~sa na dažď зачина́ть па́дати, іде́ на додж; krv sa ~a z rany із ра́ны зачина́ть течі́ кров **7** топити ся; sneh sa ~a сніг то́пить ся; zmrzlina sa ~a змерзлина то́пить ся

púšť'ovľý пустынний; ~á klima пустынний клімат

púť púte ž **1** путова́ня **2** путь, процесія (*на nejaké pútnické miesto*)

pútač -a *m* рекла́мний пла́рат, рекла́ма

púť'at' -a -ajú *nedok.* **1** čo, koho притяговати, манити, інтересовати; ~ niečiu pozornosť притяговати да́цію внимаво́сть **2** koho ku komu, k čomu звязовати а́бо спо́євати ко́го з кым, чім, привязовати ко́го ку ко́му, чо́му; ~alo ma k nemu priateľstvo нас з ним звязовало а́бо спо́євало приятельство **3** odb. утримовати; pôda ~a vodu земля утримує во́ду

pútavý притягуючий, примануючий, інтересный; ~ román притягуючий а́бо інтересный ромáн; ~ rozhovor інтересна бисіда

pút'lec -ca *m* про́діл; ~ на boku про́діл на бо́ку; ~ na prostriedku про́діл в середині **puter'la** -y ž бо́чичка, ге́летка (*на brándzu, molóko*)

putik'la -y ž *hovor.* ко́рчма

pútk'o -a ž *krajč.* пúтко (*на višáňa káбата i m. n.*)

put'ľňa -ne ž веде́рko, бо́чичка, ге́летка (*на brándzu, molóko*)

putn'at' -á -ajú *nedok.* вяза́ти, звязовати, спúтовати; (*коня*) пúтати

pútnick'ľý путницький, процесійный; ~é miesto процесі́йне місце

pútničk'la -y ž путничка

pútník -a *m* пúтник

put'o -a *s obyč.* *v mn. č.* ~á **1** о́ковы *aj pren.*; zhodiť ~á зошма́рити о́ковы; ~á otroctva *prep.* о́ковы а́бо о́ковы ра́бства **2** звязки, огни́во; ~á priateľstva прия́тельскы звязки; príbuzenské ~á ро́динны звязки; manželské ~á звязки побра́тых, звязки му́жа і же́ны

put'lovat' -uje -ujú *nedok.* **1** путова́ти **2** путова́ти; ~ do Jeruzalema путова́ти до Єрусали́ма **3** *expr. (o veciach)* путова́ти, ходити; ~ z rúk do rúk пере́ходити із рук до рук, ходити по рука́х; listy ~ovali do koša пи́сьма ішли до ко́ша

putovn'ľý **1** пúто́вний; ~é kino пúто́вне кіно; ~á výstava пúто́вна выставка **2** пере́ходячий; ~á zástava пере́ходяча за́става; ~ pohár пере́ходячий по́гар

puzdr'o -a *s 1* пúзд́ро, шкату́лка; ~ на mydlo пúзд́ро на мы́дло; ~ на okuliare пúзд́ро на окуля́ры; ~ на plniace pero пúзд́ро на повня́че пе́ро; ~ na husle пúзд́ро на гу́слі **2** anat. клуб; ~ kľbu пúзд́ро клубу; ~ svalu пúзд́ро муску́лы/сва́лу

pých'la -y ž **1** пови́шеность, наду́маность, нафукну́тость, наду́тость **2** го́рдость ж (*predmät góрдости*); пы́ха; syn je jeho ~ сын є є́го го́рдость • ~ pekľom дýха [*prísł.*] пы́ха пе́клом дыха́ть, го́рдость до до́брого не дове́де; ~ predchádza pád

[prisl.] ≈ хто висо́ко лі́тати, то́т низко па́дати

pyk/lať -á -aju *nedok.* за чо́ плати́ти, терпі́ти за *што*; ~ за svoje chyby плати́ти а́бо терпі́ти за сво́ї хыбы

pyknomet/ler -ra *m odb.* пі́кнометер, гу́стомір

pylón -u *m stav.* піло́н

pýr¹ -u *m bot.* піре́й

pýr² -u *m kniž.* ру́мянець; зачерве́ніня; ~ studu ру́мянець га́ньбы

pyramid/la -y ž v rôzn. význ. піра́міда; egyptské ~y е́гіпéтські пира́міды; ukladať niečo do ~y скла́довати да́што до пира́міды

pyramidáln/ly 1 *hovor. expr.* мо́гутний, гі́гантський, не́смірний, пира́міда́льний; ~а hlúposť не́смірна глупо́сть 2 (o tvare) пира́міда́льний

pyré *neskl. s kuch.* піре́ *neskl. s; zemiakové* ~ банду́ркове піре́; gaštanové ~ піре́ із га́штанів

Pyrene/je -í ž *pomn.* Пі́реней *pomn.*

pyrit -u *m geol.* пірі́т

pýr/liť sa -í sa -ia sa *nedok. kniž.* черве́ніти ся, ру́мяніти ся (на тва́рі)

pyromet/ler -ra *m odb.* піро́метр

pyrotechnik -a *m* піро́тэхнік

pyrotechnik/la -y ž піро́тэхніка

pysk -u *m* 1 (u zvierat) папу́ля, пысо́к, ры́ло 2 *hovor. expr.* у́ста, га́мбы, гу́бы; dať niekomu po ~u да́ти да́кому по га́мбі а́бо по пы́ску • zajačí ~ зая́ча гу́ба; šaty ako krave z ~u *pejor.* шма́ты як кі́дь бы коро́ві із пы́ска

pyskáč -a *m hovor. pejor.* папу́ля, пы́скач, ке́цош, та́рач

pyskatý *hovor. expr.* 1 га́мба́тый, ма́ючий гру́бы га́мбы; велико́ро́тый, з вели́ким ро́том 2 язы́ка́стый, о́стрый на язы́к, ма́ть підрі́заний язы́к

pysk/lovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* 1 папу́лева́ти, пы́сковати, гри́шыти 2 га́дати ся, надава́ти

pýš/liť sa -í sa -ia sa *nedok. čím* пы́шыти ся, го́рдити ся; хва́лити ся, выхва́лёвати ся

pyš//niet' -nie -nejú *nedok.* пы́шніти, бы́ти наду́мани́м/намы́слéным, вы́тяговати ся, заде́рати ніс

pyšn/ly 1 го́рдый, пы́шний, намы́слéный, повы́шенéцький; ~é dievča намы́слéне дівча; ~ pohľad повы́шенéцький по́гляд 2 *na koho, čo* го́рдый ќым, ч́ім; je ~ на сына він го́рдить ся сыно́м, він го́рдый на сына; byť ~ на svoju prácu го́рдити ся сво́єв робо́тов 3 пы́шний, роско́шный; ~é palace пы́шны а́бо роско́шны ка́штелі

pyštek -a *m zdob.* 1 *expr.* ро́тик, усто́чка; (zvierat'a) пысо́чок, ры́льце 2 *hovor.* поці́лунок; dať niekomu ~ поці́ловати да́кого 3 жо́лобок (на го́рлі ча́йника, дзба́нка і т. п.)

pytač -a *m* 1 спро́шач; mala mnoho ~ov ма́ла мно́го спро́шачів 2 сват; poslať ~ov посла́ти сватів

pytačk/ly -iek ž *pomn.* спро́сины

Pytagor/las -a *m* Піфа́гор; ~ova veta *geom.* теорéма Піфа́гора

pýtl/lať -a -aju *nedok.* 1 чо́ проси́ти *што*; ~ (si) chlieb проси́ти (ці́лий) хлі́б а́бо (кусо́к) хлі́ба; ~ (si) od niekoho reniaze проси́ти од да́кого пі́нязі; ~ si slovo проси́ти о сло́во; ~ o prepračenie проси́ти о преба́чіння 2 *koho* спро́шати ко́го; ~a ju učiteľ' ей спро́шати у́чител 3 *hovor.* (o sene) зві́довати ся • malá hŕba ~a viac [porek.] хто ма́ть да́што, хо́че ма́ти і́щі ве́цей; topánky ~aju rašu *al.* jest' топáнки ї́сти про́сять; keď spi, ani jest' перу́та кі́дь спити́, а́ні ї́сти не про́сить

pýtl/lať sa -a sa -aju sa *nedok.* 1 *koho na koho, po kom* проси́ти ся, зві́довати ся у ко́го о кі́м, ко́го; ~ sa на не́чеie zdravie зві́довати ся о да́чіім здо́рові; ~ niekoho на jeho názor проси́ти ся да́кого на ё́го по́гляд; ~aju sa на teba про́сять ся на те́бе; dieťa sa ~a spať ді́тина про́сить ся спа́ти

Pýtl/ia -ie ž Піфі́я

pýtick/ly піфі́чний, не́ясний, зага́дков́ый; ~á odpoved' піфі́чна о́дповідь

pytiactv/o -a *s* полёва́ння без пово́ліня

pytliac//it' -i -ia *nedok.* полёвати без поволіня

pytliak -a *m* полёвник без поволіня; *rejor. expr.* лісний злодій

pyžama -y *ž* піжамо; *hodvábná* ~ гадвабне піжамо

pyžamový піжамовый

Q

Q (kvé) *neskl. s* (hláska a písmeno) (латинське) ку

R

r [r i er] *neskl. s* (hláska a písmeno) (латинське) р *neskl. s*; malé r малé р; velké R велике Р; dlhé ř дівре р; slabikotvorné r складове р

rab -a *m bás.* раб, невольник

rabat -u *m obch.* рабат

rabiát -a *m* грубіян, насилник, суровець

rabiátny грубый, суровый, насилницький (*obyč. o člověku*)

rabín -a *m* рабин

rabovačk//a -y *ž hovor. expr.* рабованя, розкраданя, дранцюваня

rab//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* рабовати, розкрадати, дранцювати; ~ *obchody* рабовати склепы/обходы

rabovka p. rabovačka

rabsk//y bás. рабский, невольницький; ~ *život* невольницький живот; рабске екзистованя; живот в рабстві; ~é *putá* рабскы окowy

rabstv//o -a *s bás.* рабство, невольництво

racionalist//a -u *m* раціоналіста *m*

racionalistický раціоналістичный

racionalizác//ia -ie *ž* раціоналізація

racionalizátor -a *m* раціоналізатор

racionalizm//us -u *m* раціоналізм

racionaliz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* раціоналізувати

racionáln//y раціональний; ~a *výchova* раціональне вихованя; ~a *výroba* раціональна výroba; ~e *využitie* рôdy раціональне схоснованя зéмли; ~e *číslo mat.* раціональне число

rač//í рачій; ~ie *klepetá* рачі кліщі; ~ia *polievka* рача полівка, полівка із раків • *ísť* ~ím *krokom* тягати ся як рак, іти як рак

rač//it' -i -ia *nedok. 1* (*chcieť*) желати, хотіти; *čo sa bude* ~? *zastar.* што вам треба?, што собі рачите?; *ješť*, *piť* *čo len duša* ~i *máti* вшитко, што лем душá захоче **2 s neurč.** рачіти (*zastar.*); ~te *si sadnúť* най рачіть ся сісти; рачте сісти; *prosťu* сядьте; *neráčte sa rozčuľovať* не знервóзноюте ся, *prosťu*; *kam* ~íte *cestovať*? де рачіте іти? • ~te! (*nech sa páči*) *prosťu*, най ся любити!

rač//it' **sa** -i sa -ia sa *nedok. 1* (*chcieť*) *sa* хотіти ся; *nech sa ti* ~i *vstať* *prosťu*, встань; *rač* *vstáti* **2 s kým expr.** (*znášať* *sa*) добрі виходити, знашати ся, приятелити ся

račk//ovať -uje -ujú *nedok. expr.* (*ísť* *dozadu*) іти назад, рачковати

račk//ovať -uje -ujú *nedok.* картавити (*хыбні vyspóvľevати б́укеу р*)

račľavý *hovor.* картáвый

rad' -u *m 1* ряд, шерéня; ~ *domov* ряд дóмів; *stáť vo dvoch* ~och *стояти* в двох рядах áбо двомá шерéнями; *postaviť sa do* ~u *постáвити* ся до ряду; *sedieť v prvom* ~e *сидіти* в першім ряді **2** (*zástup*) зástуп, ряд; ~ *na lístky* зástуп áбо ряд на листкы; *postaviť sa do* ~u *стáти* до ряду; ~ *v rade* *стояти* в ряді; **3 voj. tel.** шерéня; ряд; *v* ~ *nastúpiť!* (*povel*) до еднóй шерéнғы настúпити! **4** (*skupina*) ряд; ~у *bojovníkov* *за мiер* ряды борців за мiр; *přijať do svojich* ~ov *прияти* до своіх рядів, *прияти* мéджі себе; *vyľúčiť zo svojich* ~ov *вышмарити* зо своіх рядів; *zomknúť svoje* ~у *еднáко дýмати* і конáти **5** (*poradie*) ряд; *byť na* ~e *быти* на ряді; *prišiel na* ~ *прийшов* на нёго ряд **6** (*mnoho*) мнóго, вéлє; ~ *problémov* мнóго проблемів **7 mat.** ряд, прорéпя; *aritmetický, geometrický*

~ арифметічна, геоматрічна прогресія; nekonečný ~ неконечный ряд; íst', stát' v predných, prvých radoch ити, стояти в передних, в первых рядах; v prvom ~e в першом ряду, на самый перед, наиперше; na všetko príde ~ вышито мать свій час; ~om, ~ za ~om, do ~u зарядом

rad² -u *m* (vyznamenanie) орден

rád¹ -u *m* орден; jezuitský ~ езуитский орден

rád² -u *m* *mat.* (stupeň) ступень *m*; jednotky nultého, prvého ~u единицы нулового, первого ступня

rád³ (rada, rado) *príd. s významom prisl.*

1 v spojení s osobným tvarom slovesa (s radosťou) prekladá sa osobnými tvarmi slovesa любить с *neurč.*; ~ pracuje він любить робити; ~ si vypije він любить выпити

2 v spojení s osobným tvarom slovesa; ~ pomôže він з охоты поможет

3 v spojení s osobným tvarom slovesa (teším sa, teší sa *ap.*) рад с *neurč.*; ~ vás vidím (я) рад, же вас віджу, (я) рад вас відіти

4 v spojení s osobným tvarom slovesa (obyčajne, spravidla) často, обыча́йни; rada zabúda она́ обыча́йни забывать, она́ часто забывать; to sa rado kazí то́то до́сть часто ка́зить ся (о телевізори і т. н.)

5 v spojení s podmienovacím spôsobom prekladá sa slovesom хотіти; ~ by som sa s ním porozprával я хотів бы побісідова́ти з ним

6 v spojení s pomocnými slovesami byť, mať prekladá sa slovesami тішити, радовати ся; любити; som ~, že si už doma mene

тішить, же ты уж до́ма; to som rada! як я рада!; nie si tomu ~? ты не рад то́му?, ты не радуеш ся то́му?; mať ~ любити; mám ~ hudbu я люблю му́зку; nemá ma ~ він мене не любить

rad/la -y *ž* 1 ráda; dávať rady ~у дава́ти ра́ды; pomôcť ~ou помочи́ ра́дов; požiadať o ~u попросити о ра́ду да́кого; posluchnúť ~ послу́хнути ра́ду; otcovská ~ отці́вска ра́да; podľa ~u lekára (nápis na liekoch) за ра́дов лікаря 2 (orgán) ра́да, комі́тет;

redakčná ~ реда́кчна ра́да; rodinná ~ родинна ра́да; Slovenská národná rada Слова́цька наро́дна ра́да 3 ráda, зібра́ня; vedecká ~ нау́чна ра́да • vedieť si *al.* dať si ~y s niečím дати собі ра́ды з да́чим; komu niet ~y, tomu niet pomoci [*prisl.*] не мож помочи́ то́му, хто не слуха́ти ра́ды; хто не хо́че прияти ра́ду, то́му нет по́мочи; dobrá ~ stojí groš [*prisl.*] до́бра ра́да прино́сить хо́сен; dobrá ~ nad zlato [*prisl.*] до́бра ра́да до́ро́гша зо́лота а́бо пі́нязей; po ~e páni múdri bývajú [*prisl.*] кидь чоло́вік порадить ся – змудру́(и)є

radar -u *m* ра́дар, радіолока́тор

radarovlý радаро́вый, радіолокаторо́вый;

~á stanica радаро́ва а́бо радіолокаторо́ва ста́нція

radci/la -u *m* ра́дця, пора́дця *m*; byť niečím ~om бути да́чим пора́дцем

radiác/la -ie *ž* 1 *fyz.* радіа́ція, выжа́рованы; ~ energie радіа́ція а́бо выжа́рованы ене́ргії

2 *anat.* радіа́льне розпо́ложі́ня (дачо́го); svalová ~ радіа́льне розпо́ложі́ня свало́вых во́локон

radiačnlý радіа́чний; ~ teória радіа́чна тео́рія; ~é pásmo радіа́чне па́сьмо

radiálnly *odb.* радіа́льний; ~a doprava радіа́льний тра́нспорт а́бо пере́права;

anat. ~ cievny zväzok радіа́льне розпо́ї́ня жы́л; *fyz.* ~a sila радіа́льна сила; ~a symetria радіа́льна сіме́трія

radián -u *m* *geom.* радіа́н

radiant -u *m* *astron.* радіа́нт

radiátor -a *m* радіа́тор (выгрі́ваю́че за́ряджі́ня); plynový ~ пліно́вий радіа́тор

radikál¹ -a *m* *polit.* радіка́л

radikál² -u *m* *chem. mat.* радіка́л; ~ kyseliny кі́слотный о́статок

radikálč/it' -í -ia *nedok. hovor.* радіка́лніча́ти

radikalizm/us -u *m* радіка́лізм

radikaliz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* радіка́лізова́ти, робити радіка́льным

radikálnly *v rôzn. význ.* радіка́льний; ~e riešenie радіка́льне рі́шіння; ~e opatrenia радіка́льны кро́кы; ~e zmeny радіка́льны

ábo корінны зміны; ~e liečenie радікальне лічіння; ~e názogy радікальны погляды; ~i socialisti радікальны соціалісты

rádi/lo -a s 1 **páđío** c; *udržívat'* spojení ~om утримувати споїня радіом áбо при помічї рáдіа; *hovořit'* do ~a *hovor.* выступáти в рáдіу **2** *hovor.* (*přijímač*) рáдіо; *zapnúť* ~ запnúти áбо пустити рáдіо

radioaktivit//a -y ž **радіоактївностъ** ж

radioaktivn//y **радіоактївный**; ~e žiarenie радіоактївне ожáрованя; ~e látky радіоактївны річовины

rádioamatér -a m **радіоаматёр** m

rádioamatérsky **радіоаматёрський**; ~ *kružok* **радіоаматёрський** **кружок**, **радіокружок**, **кружок** **радіоаматёрів**

rádíofikác//ia -ie ž **радіофікація**

rádíofón//ia -ie ž *odb.* **радіофонія**

rádiograf -u m *tech.* **радіограф**

rádiogramofón -u m **радіограмофón**

rádioizotop -u m *chem.* **ізотоп** **рáдіа**, **радіоізотоп**

rádiokonces//ia -ie ž *hovor.* **радіоконцесія**, **повоління** на уживаня **рáдіа**

rádiokoncesionár -a m *hovor.* **радіоконцесіонарь** m; **маючий** **право** уживáти **рáдіо**

rádiolamp//a -y ž *hovor.* **радіолáмпа**

rádioliečb//a -y ž **радіолічіння**, **радіотерапія**, **лічіння** **рáдієм**

rádiológ//ia -ie ž *odb.* **радіолóгія**

rádiolokátor -a m *tech.* **радіолокáтор**

rádiomajak -a m *tech.* **радіомáяк**

rádiomechanik -a m **радіомехáнік**

rádiomet//er -ra m *fyz.* **радіомётёр**

rádionk//a, rádiovk//a -y ž *hovor.* **барётка**

rádiopřijímač -a m *hovor.* **рáдіо**

rádioskop//ia -ie ž *lek.* **рентгеноскóпія**

rádiosond//a -y ž *fyz.* **радіосóнда**

rádiostanic//a -e ž **радіостáніця**

rádiotechnik -a m **радіотéхнік**

rádiotechnik//a -y ž **радіотéхніка**

rádiotelefon -u m **радіотелéфон**

rádiotelegrad -u m **радіотелéграф**

rádiotelegraf//ia -ie ž **радіотелéграфія**

radiotelegrafick//ý **радіотелéграфный**; ~é **vysílání** **радіотелéграфне** **высылáня**
rádiotelegrafist//a -u m **радіотелéграфіста**, **радіста**

rádiotelegram -u m **радіотелéграм**

rádíoterap//ia -ie ž *lek.* **радіотерапія**

rádiov//ý *říd.* k **rádío**; ~é spojení **радіóве** **споїня**; ~ *přístroj* **радіоапарáт**

rádiov//ý *řádíevý*; ~é **лúче** **рáдіёвы** **лúчі**

radist//a -u m **радіста** m

rad//it' ¹ -í -ia *nedok.* **рáдити**, **давáти** **рáды**

rad//it' ² -í -ia *nedok.* **1** **стáвити**, **роскладáти**; ~ *vedla* **seba** **стáвити** **едén** **кóло** **дрýгого**; ~ *rýchlosti* (*v aute*) **перешмáрévати** **скóрости**, **перепинáти** **скóрости** **2** *kam, k čemu kníž.* (*zarádovat'*) **прирахóвати**, **односити**; **припóвэвати**; ~ *do nějaké* **категórie** **односити** **к** **даякій** **категóрії**

rad//it' **sa** ¹ -í sa -ia sa *nedok.* **1** **s kým** **рáдити** **ся** **2** (*mať poradu*) **рáдити** **ся**, **выміняти** **пóгляды**

rad//it' **sa** ² -í sa -ia sa *nedok.* (*stavat'* *sa*) **ставяти** **ся**; ~ *sa za sebou* **ставяти** **ся** **до** **ряду** **áбо** **едén** **за** **дрýгого**

rád//ium -ia s *chem.* (*zn. Ra*) **рáдій**

rád//ius -ia m **1** *geom. aj pren.* **рáдіус**; **акснý** ~ **рáдіус** **діяня** **2** *anat.* **лучівна** **кість**

radlic//a -e ž **лёмеш**

radličk//a -y ž **лáпка** **култíváтора**

radličkov//ý **лапкóвый**; ~á *brána* **лапкóва** **боронá**; ~ *kultivátor* **лапкóвый** **култíváтор**

radl//o -a s **1** (*деревяный*) **плуг**, **сóха** **2** (*lemeš*) **лёмеш**

radnic//a -e ž **маістрáт**

radničn//ý *říd.* k **radnica**; ~á *veža* **бáшня** **маістрáту**; ~ *budova* **будóва** **маістрáту**; ~í *páni* **членóви** **маістрáту**

radno *vetná přisl.* **потрібно**, **дóбри**; **bolo by** ~ **потрібно** **бы** **áбо** **дóбри** **было** **бы**

radodajný *expr.* **щедрый**, **радодáйный**, **хто** **рад** **роздáвать** **дáры**; *pren. hovor.* ~ *žena* **радодáйна** **женá**, **женá** **похыбуючой** **морáлки**, **лégká** **женá**

radón -u *chem.* (*zn. Rn*) **радóн**

radónový **радóновы**

radorečn//ý *expr.* зговорчивый, таравый, хто вёлё говорить; ~á žena тарáчка

rados//t' -ti ž rádístь, утіха; úprimná ~ сердéчна радístь; ~ zo života rádístь зо жывóта; urobiť ~ niekomu зробити радístь дакому; pokaziť ~ niekomu показити радístь дакому; naplniť niekoho ~ťou обрадовати дакого; robiť niečo s ~ťou робити даштó з радístёв; plakať od ~ti плакати од радóсти; tvár mu žiarila ~ťou тварь ёго світила áбо сіяла радístёв; mať ~ z niečoho радóвати ся дачóму; ~ pozrieť na to rádístь попозерáти на тотó; jedna ~ еднá радístь; ~ti zimy, prázdnin радóсти зими, канікул • mladosť - radosť, staroba - choroba [prísł.] ≈ старístь не радístь; мóлодість – радístь, старístь – хворóта

radostiplný пóвний радóсти, барз радístный

radostník -a m (koláč) свадьбяный колáч

radostn//ý радístный, потішёный; ~á zvesť радístна вістка; ~é prekvapenie радóстне несподіваня; ~é perspektívy потішны перспектівы; ~á údolosť радístна пригода; ~á tvár радístна тварь; ~ rocit потішна áбо радístна чутливість

radován//ky -ok ž *pomn.* забавляня, весёлость, насолода, радóванка; oddávať sa ~kam оддавати ся забавляням

rad//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. z čoho, čomu* радóвати ся чóму; ~ sa zo života радóвати ся жывóту • sľuby sa sľubujú, blázní sa ~ujú [prísł.] обіцянка гáнка, шáленому радístь

radov//ý¹ *príd. k rad¹:* ~á číslovka *gram.* порядковий чісловник; ~é zapojenie *el. tech.* постúпне запоїня **2** рядóвый, простый; ~í robotníci рядóвы робітници; ~ vojak рядовый вояк

radov//ý² *príd. k rad²* ордёньський; ~í stužka ордёньський пáнтлик

rádov//ý *príd. k rád¹:* ~á sestra сестрá (монахіня); ~é pravidlá правила ордена

radšej **2. st. k rád³:** **1** ліпше; ~ tam nechod ліпше не ходь там; ліпше тобі там не йти

2 *prekladá sa konštrukciou* радше любити; ~ čítam ako hram karty я радше чітам, як грам кáрты; я радше люблю чітати, як грáти кáрты **3 v spojení spomocnými slovesami byť, mať** *prekladá sa spojením* радше любити; радше радóвати ся; ~ mám jablká я радше люблю ябка; byť ~ niečomu радше радóвати ся дачóму

radž//a -u *m* рáджа

ráf -u *m* *hovor.* ряф, óбруч (на кóлесах)

rafáč -a *m* грéбінь, чéсак (на зберáня брусніць, яфьыр)

rafi//ať -á -ajú *nedok. expr. 1 (udierať)* отрéповати, обивáти **2 (trhať)** зберáти (рукáми), чесáти (грéбінём); ~ čuťогiedky чесáти яфьыры

rafik//a -y ž *pejor. (o žene)* босóрка, босорáчка

rafinác//ia -ie ž *tech.* рафіновáня, очіщованя, прочіщованя; ~ nafty рафіновáня нáфты; ~ cukru рафіновáня цúкрю

rafinačn//ý рафінерный; ~á рес рафінерный пец

rafinád//a -y ž *cukrovar.* рафінада; чістий, рафіновáный цúкерь

rafinát -u *m chem.* рафінат, рафіновáный продúкт

rafinér//ia -ie ž **1 (nafty)** рафінерія нáфты **2 (cukru)** рафінерный завод

rafinérk//a -y ž рафінерія

rafinovanos//t' -ti ž **1 (prefikanosť)** хітрость, хамтівость, шпекулáція **2 (prejemnosť)** рафіновáность, лагóдность; ~ vysoká *technika* высóка тéхника, высóка тeхнічна úroveň

rafinovan//ý хітрый, шіковный; хамтівый, рафіновáный, шпекулáнтський; ~á žena хітра женá; urobila to ~ým spôsobom она шіковні зробила тотó, она зробила тотó рафіновáным спóсобоm **2 (prejemný)** рафіновáный, лагóдный, тонкий; ~á elegancia лагóдность

rafin//ovať -uje -ujú *nedok. tech.* рафіновáти *nedok. dok.;* очіщáти од іншых нечístот; ~

oleje рафіновати олиї; ~ cukor рафіновати цукеръ; ~ naftu очищати нафту
raf/nút' -ne -nú *dok. hovor. expr. 1* (udriet) тріснути, бұхнути, рафнути; ~ po hlave тріснути по голові **2** (schmatnúť) ухопити, схматнути; pes ho ~ol za nohu пес схматнув ёго за ногу **3** (spadnúť) упасти, бұхнути ся, тріснути ся
ráfov/ly ряфový; ~é železo ряфове желізо
raglán -a *m hovor.* раглан
raglanový раглановый; ~ rukáv раглановый рукав
ragú *neskl. s paŕy neskl. s; telacie* ~ теляче паŕý, паŕý із телятины
rách/lat' -a -ajú *nedok. expr. 1* (búchať) трепати, бұхати **2** (striefat) бахати
rachét/la, rakét/la -le *ž hovor. 1* пырскáвка **2** *pejor. (o žene)* рóхля
rachitick/ly рахітічний; ~é deti рахітічны діти
rachitid/la -y *ž. lek.* рахітіда, кривка
rachitik -a *m* рахітик
rach/nút' -ne -nú *dok. hovor. expr. 1* (buchnúť, s rachotom spadnúť) бұхнути, тріснути, упасти; ~ na zem тріснути на зéмлю **2** (zahrmiet) загырміти; зарахотáти; ~ol hrom загырмів гром, загырміло; ~lo delo зарахотáла канонада, бұхав канон áбо танк **3** (udriet) удáрити, бұхнути, тріснути; ~ po hlave тріснути по голові **4 škol. slang. (prepadnúť)** провалити ся, пропасти
rachot -u *m* рахот, гырот, гуркот, гуркотáня, дунія; ~ striel дунія вистрілів; ~ hromov гырот грóмів; s ~om sa zrútiť з рахотом звалити ся áбо упасти
rachotin/la -y *ž pejor. 1* (vec na rozpadnutie) старина, рахотина **2** (o človeku) рахотина
rachot/it' -í -ia, **rachot/tať** -се -cú *nedok.* рахотáти, дудніти; гырміти
raj -a *m* рай; zemský ~ зéмный рай; sľuboval ~ na zemi обіцяв рай на зéмлі; cítiť sa ako v ~i чути ся як в раї • Slovenský ~ Словацький рай (*географічна область*); studený máj, v stodole ~ [*prisl.*] холóдный май, в шóпі рай

rajbadl/lo -a *s ľud. (struhadlo)* тёрло
rajbanic/la -e *ž ľud.* тёрте тісто (*до заправкы пóливкы*)
rajbanicov/ly *ľud. prid. k rajbanica;* ~á polievka пóливка, заправлена тёртым тістом
rajban/ly *ľud.* тёртый; ~é cesto тёрте тісто
rajb/lat' -e -ú *nedok. ľud. 1* (drhnúť) дёрти, умывáти; ~ dlážku умывáти підлóгу **2** (strúhať) тёрти; ~ mrkvu тёрти мóрков
rajc -u *m ľud.* драждія
rajc/ovat' -uje -ujú *nedok. ľud.* драждити
rajčiak -a *m* парадічка ж, томáт *m*
rajčiakový парадічковый, томáтный
rajčin/la -y *ž hovor.* парадічка, томáт *m*
rajčinov/ly *hovor.* парадічковый, томáтный; ~á polievka парадічкова пóливка; ~á omačka парадічкова óмачка; ~ pretlak парадічкова щáва
rajnic/la -e *ž* кайстрóна • ostrihaný na ~u *hovor. žart.* острижéный на шапінку
rajón -u *m* раён; poľovnícky ~ полéвницькый раён; policajný ~ поліца́йный óкруг
rajonizác/la -ie *ž* раёнізовáня
rajoniz/ovat', rajón/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* раёновáти
rajsk/ly ра́йський; ~á záhrada ра́йський сад; ~á blaženosť ра́йске блажéнство; ~plyn ра́йський áбо розвесéлюючий плін (*ужывáючий ся при наркóзі*); ókись азóту ~é jablko ра́йске ябко
rajtár¹ -a *m zastar. (vejačka)* віялка ж
rajtár² -a *m zastar. (jazdec)* яздець
rajtár/ovat' -uje -ujú *nedok. zastar.* віяти; чістити зéрно (*од пóловы*)
rajt/ky -iek *ž pomn.* ра́йткы *pomn.*
rajt/ovat' -uje -ujú *nedok. zastar. (jazdiť)* яздити на коні • ~ на не́ком проганяти, шікановáти дакóго, стрóго притримовати ся дачóго
rak -a *m 1* (živočích) пак; chytat' ~y імáти ра́кы; očervenieť ako ~ почервеніти як пак **2 Rak astron.** Пак; obratník Raka Трóпик Па́ка • ísť ako ~ а) цувáти як рак;

б) (*pomaly*) іти як рак; ani ryba ani rak ани рыба ани рак, не рыба не мясо

raket//a' -y ž v rôzn. význ. ракета; svetelná ~ освітлююча ракета; viacstupňová ~ многоступенёва ракета; posná ~ носяча ракета

raket//a' -y ž šport. ракета, ракетка; tenisová ~ тенісова ракета

raketov//ý prid. k **raketa'** ракетовый; ~á pištoľ сігналный пістоль; ~é zbrane ракетовы збрáні; ~é lietadlo ракетовый ероплáн; na ~ pohon на реактивну погынаючу силу

raketov//ý prid. k **raketa**² ракетный; ~ rám ракетовый рам; ~á výplet ракетова сітька

rákos//ie -ia s, **rákosin//a** -y ž *hromad. kniž.* саш, сашына

rákoš -a m 1 *expr. (hromada, krdeľ)* ко́па, грома́да, гурт; ~ detí ко́па дітєй 2 *expr. (vrava, krik)* крик, гýргай • poď aj ty do ~a подь і ты ку нам áбо до на́шой компáнії; po ~i bývajú páni múdri [*prisl.*] ≈ пі́зно ра́дити, коли я і сам змудрі́в; po rádi чолові́к змудрі́е

rákoš//it' -i -ia *nedok. expr. (robiť krik)* крича́ти, выстра́яти; *zastar.* бі́сидова́ти, ра́дити ся

rakovin//a -y ž *lek.* раковина; ~ žalúdka раковина жо́лудка; zomrieť na ~u уме́рти на раковину

rakový p. račí

rakúsko-uhorsk//ý áвстро-уго́рьский; ~á monarchia áвстро-уго́рьска мона́рхія

rakúsky австри́йский

rakv//a -y ž тру́на; vložiť telo do ~у положи́ти ті́ло до тру́ны; stáť nad ~ou стоя́ти при тру́ні áбо над тру́нов

rakyt//a -y ž bot. ро́кыта

rakyt//ie -ia s *hromad.* ро́кытникóвы кря́кы

rakytník -a m bot. ро́кытник

rám -u m рам; ~ obrazu рам о́бразу; okenný ~ окно́вый рам; posný ~ опо́рный рам; ~ podvozku рам áвта; vyšívací ~ рам на вышива́ня; ~ okuliarov окуляро́вый рам

ramár -a m ра́мник

ramä bás. *zastar. p. rameno*

rambouilletk//a [-bujet-] -y ž (*druh oviec*) ра́мбульс *neskl. s*

rámc//ovat' -uje -ujú *nedok. kniž.* о́ргані́човати, о́рамковáти

rámcovite *prisl.* в гру́бых рисах; ~ načrtnúť намі́тити в гру́бых рисах

rámcov//ý о́бщій, в голо́вных рисах; ~é osnovy škol. о́бщій (шко́льский) про́грам; ~á novela *lit.* о́ргані́чующе розпо́відáня

rám//ec -ca m 1 ра́мка, о́ргані́чіня; ~ poviedky о́ргані́чіня розпо́відáня 2 ра́мки, гра́ніці; presahovať ~ možnosti выходи́ти за ра́мки мо́жности; robiť niečo v ~ci výskumu робити да́што в ра́мках нау́чного до́сліду

ramenatý плечі́стый, шыро́коплечі́й

ramenný плечо́вый; ~ kĺb плечо́вый клуб

ramen//o -a s 1 плече́; široké ~á шыро́кы плече́; závesiť sa niekomu do ~a взяти́ під ру́ку áбо під пазу́ху дако́го; prehodiť si pušku cez ~a взяти́ пу́шку на плече́; na ~ zbraň! voj. на плече́ збра́ны 2 *odb.* плече́; стрі́ла; кры́ло; рука́в; ~ raku плече́ па́кы; ~ žeriava стрі́ла жерья́ва; ~ kružidla но́жка ці́ркуля; ~ sily fyz. плече́ силы́; ~ rieky рука́в рі́кы; ~ návěstidla кры́ло семафо́ра 3 *geom.* сторо́на, ре́бро; ~ trojuholníka сторо́на триуго́льника; ~ uhla сторо́на у́гла

ramenonožc//le -ov m *mn. č. zool.* плечено́гы

ramenov//ý *tech. prid. k rameno* 2; ~é návěstidlo семафо́р

ramienk//o -a s 1 *zdrob.* плече́чко 2 *krajč.* (*vypchávka*) выпха́вка 3 (*vešiak na šaty*) ви́шáк 4 (*na ženskom odeve*) плече́чко

rámik -a m 1 *zdrob.* ра́мик 2 *včel.* ра́мик

ram//ovat' -uje -ujú *nedok.* чи́стити, прятати; выно́сити; ~ nábytok (*pred sťahovaním*) выно́сити бу́тор

rám//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 ра́мовáти, дава́ти до ра́му; ~ obrazu дава́ти до ра́му о́бразы 2 (*lemať*) обрýбовати; vlasy ~ujú jej tvár во́лосы обрýбують ей тварь

rámovk//a -y ž *hovor. (rámová píla)* ра́мова пи́ла

rámov/ý рамовый; ~é dvere рамовы двѣри; ~á pila рамова пила; ~á anténa рамова антѣна

ramp/la -y ž 1 *dopr.* рампа; nakladacia ~ рампа на наклáданя; odpaľovacia ~ одстрілююча рампа (*ракѣтна*) 2 *obuč.* v mn. č. ~у раппы (*závory na železničných al. hraničných prechodoch*) 3 *div.* рампа, авансцѣна

rampár -a *m* рампáрь, обслúжуючий раппы

rampáš -a *m* молодѣ вино

rampov/ý *príd. k rampa*; ~é efekty свѣтячі ефѣкты

rámus -u *m* *hovor. expr.* бұхот, глук, гырмот, крик; robiť ~ робити глук

ran/la¹ -y ž *aj pren.*; otvorená ~ отворѣна рáна; strelná ~ рáна по стрѣли; bodná ~ проколóта рáна; vojnové ~у войнóвы рáны; čas vylieči všetky ~ час вышýтко вылѣчить; spôsobiť ~у niekomu ранити дакóго

ran/la² -y ž (*úder, strela*) рáна, выстрѣл, úдер; delová ~ выстрѣл з канóна; ~ на bránu стрѣла на брáну; zraziť prvou ~ou збити з ниг пѣршов рáнов; zasadiť ~у дати úдер ● ~ osudu рáна нещáстя; zabiť jednou ~ou dve muchy едным úдером зáбити двѣ мұхы, едным máхом зробити двѣ рѣчи; едным выстрѣлом зáбити двох зáяців

raňajk/ovať -uje -ujú *nedok.* фриштиковáти, снѣдати *што*; ~ mlieko s roškami фриштиковáти молóко з рóгликами

raňaj/ky -ok ž *potn.* фриштик, снѣдáнок

raňajš/í рáнный; ~ia смена рáнна змѣна; ~ia prechádzka рáнна прогу́лка

ráň/lať -a -ajú *nedok.* 1 (*zrážať*) збивáти; ~ jablká збивáти ябко 2 (*zraňovať*) ранити *nedok. dok.*; kamene ~ali bosé nohy камѣня ранили бóсы нóгы; ~ dušu *pren.* ранити душý

ranav/ý зранѣный, покрытый рáнами; ~é nohy поранѣны нóгы; нóгы, покрыты рáнами; ~é srdce *pren.* зранѣне сѣрдце, сѣрдце пóвне жáлю

ranč -a *m* ранч, фáрма

rančér -a *m* рáзда рáнча áбо фáрмы

randál -u *m* *hovor.* крик, гұргай, гуляканя

rande *neskl. s hovor.* стрѣтнұтя (*злюбѣных*), рáнде *neskl.*; chodiť na ~ ходити на стрѣтнұтя; dať si ~ s niekým назначѣти стрѣтнұтя з даким

randevú p. rendezvous

ranen/ý¹ раненый; ~ vojak ранѣный вóяк; ľahko ~ vojak лѣгко ранѣный вóяк; ľažko ~ vojak тяжко ранѣный вóяк; ~é srdce *pren.* ранѣне сѣрдце, сѣрдце пóвне жáлю

ranen/ý² -ého *m* ранѣный

rang -u *m* *hovor.* тѣтул; шáржа; podľa ~у пóдля тѣтулу; krásu nedelia podľa ~у красý на дѣлять пóдля тѣтулу

ránhojič -a *m* *zastar.* фѣлчар; лѣкарь *m*

ran/íť -í -ia *dok.* ранити *nedok. dok.*; ~ do hlavy ранити до рóловы; ľahko, ľažko ~ лѣгко, тяжко ранити; ~ dušu ранити душý ● ~ila ho mŕtvica достáв инфáркт

rann/ý рáнный; ~á rosa рáнна росá; ~ mráz рáнный мóроз; ~á zmena рáнна смѣна; ~á rozcvička рáнна зарядка

rán/lo¹ -a *s* рáно; od ~a do večera од рáна до вѣчора; nad ~om над рáном; dobré ~! дóбре рáно! ~ je múdrešie večera [*prisl.*] рáно мудрѣше вѣчора

ráno² *prisl.* рáно; skoro ~ скóро рáно

ranofeudálny раннѣфеодáльный, односячий ся к рáннѣму феодáлизму

ranogotický раннѣготѣчный, односячий ся к рáнний гóтици

ranostaj -a *m* рáнный птáшок (*о чоловікови*)

ran/ý *v rôzn. význ.* рáнный, скóрый; ~á zelenina скóра зеленина; ~é ovocie скóра овоцина; ~ stredovek рáнно середнѣвѣча; ~á doba dejinná рáнный истóричный перѣод; ~á gotika рáнная рóтика; ~é detstvo рáнное дѣтство; ~á mladosť рáнная мóлодость

rapáň -a *m* *pejor.* рáпош; чоловік рапáвой твáри

rapav/ieť -ie -ejú *nedok.* рапáвити, ставáти ся рапáвым

rapav/ý рапáвый; ~á tvár рапáва тварь; ~é jablko рапáве ябко

rapčadlo *nár. p. rapkáč*

rapč//at' -í -ia *nedok. expr.* рапчáти, рахотити, тыркати, тыркотáти; будík ~і будик тыркать; ~ на гаркáці тыркотáти на тыркалці

rap//el' -la *m hovor. expr.* 1 шалénство, блазнівство, глупость; chytil ho ~ ёго ухóпило шалénство 2 (človek) придурковáтый чоловік; to je taký ~ він такий придурковáтый

rapidne *prisl.* скóро; прýдко; нáгли; ~ sa blíži jeseň скóро наближує ся óсiнь; ~ chudnúť прýдко хýднути

rapidny скóрый, прудкий, нáглий; ~é zvyšovanie výroby прудкé звышования výroby

rapik -a *m* рýчка (но́жа)

rapin//a -y ž рапкивина, ямка (*на твáри по кягнях áбо варіóлi*)

rapkáč -a *m* тыркач, тыркалка

rapk//at' -á -ájú *nedok. expr.* рапчáти, рапотáти, тыркати *aj pren.*

rapl//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* 1 шалíти, блазнíти, дурíти 2 *pren.* (občas nefungovať) казити ся, зле фунгóвати; pero mi ~uje пéро мi кáзити ся

raport -u *m hovor.* рáпорт; hlásiť sa na ~ voj. голосити ся на рáпорт; zavolať na ~ закликати на рáпорт

raport//ovat' -uje -ujú *nedok.* рапортовáти *nedok. dok.*

rapot -u *m* рахот, рахотáня; рапотáня; тріскот; бухот; ~ guľometu рахотáня куломéту; ~ strák рапотáня сорóк

rapotáč' -a *m expr.* (o človeku) тáрач, рапотáч

rapotáč' -a *m* (rapkáč) тыркáлка

rapotačk//a -y ž 1 *expr.* (žena) рапотачка 2 (rapkáč) тыркалка

rapo//tat' -се -сú *nedok.* гыркотáти, рахотáти, тріскати, дыркотáти; stroje ~сú машыны рахóчуть áбо гыркóчуть; будík ~се бýдiк тыркóче; straka ~се сорóка кракáче; ženy ~сú жéны рапóчуть

rapotav//ý рапотáвый; ~é straky рапотáвы áбо кракáвы сорóкы; ~é ženy рапотáвы жéны

rapšod -a *m* рапсóд

rapšod//ia -ie ž 1 *hud.* рапсóдія 2 *lit.* епічна поéма, епічна співанка

rapšodick//ý: ~á skladba *hud.* рапсóдія

rarach -a *m zastar.* чорт, злый дух, дябол

rarit//a -y ž рапіта; рідкость ж, рідка річовина; незвычайне

rároh¹ -a *m zool.* сóкол полéвницький

rároh² -a *m i rároh//a* -y ž *hovor. zromad. pejor. obyč. v mn. č. ~y* (haraburda) гарабýрдя, царáхы

rárož//ie -ia *s hromad. pejor.* гарабýрдя, царáхы

ras//a -y ž 1 раса; ~é rasy людьскы рáсы 2 (plemeno) порóда; čistá ~ чiста порóда; simentálska ~ dobytka сiментáльска порóда скóта

rasc//a -e ž кмин

rascovic//a -e ž 1 (nápoj) кминóва вóдка 2 *nár. (polievka)* кминóва пóливка

rascovicov//ý кминóвый; ~á polievka кминóва пóливка

rasist//a -u *m* расiста *m*

rasistick//ý расiстьскый; ~á teória расiстьска теóрия; ~á politika расiстьска полі́тика, полі́тика расiзму

rasizm//us -u *m* расiзм *m*

rasov//ý 1 расóвый; ~á nenávisť расóва нéнависť; ~á diskriminácia расóва дiскримiнация 2 плeмéнный; чiстой порóды, чiстокрóвный; ~ vlčiak чiстокрóвный вовчáк

rast -u *m v rôzn. význ.* píst; ~ dieťaťa píst дiтины; človek nízkeho rastu чоловік низкóго рóсту; duševný ~ душéвный píst; ~ výroby píst продýкції; ~ nezamestnanosti píst безробóтности; ~ produktivity práce píst продуктивности робóты; ~ obyvateľstva píst жителiв

rásť rastie rastú *nedok. v rôzn. význ.* рости; tráva rastie травá постé; citróny u nás nerastú цiтрóны u нас не постýть; ~ v biede

рости в бідності; stavba rastie будова росте; dlh rastie довг росте; umelecký ~ художній ріст, здоконалёвати ся в художнім одношіні; politicky ~ політичні рости • ~ šťastím розквітати од щастя; nikomu stromy do neba nerastú ≈ нікому стромы до неба не ростуть; rastie ako vrba pri potoku рости без виховы (о дітях); ~ do zeme рости до землі, горбити ся (од старобы); práca tu rastie pod rukami робота у нєго горить під рукамі; ~ ako huby po daždi рости як грибы по доджі; ~ v očiach niekoho рости в очах дакого; nech psom tráva rastie, keď kone podochnú [prisl.] по нас хочь і потопна; не стоїмє о річі, з котрых не ма́ме ужыток

rastl'er -ra m trch. рáстер

rastlin//a -у ж рoстлина; liečivé ~у лічывы рослины; priemyselné ~у промыслóвы култыры

rastlinár -a m рoстлинаръ m

rastlinárstv//o -a s (rastlinná výroba) рoстлиньство c

rastlinkár -a m hovor. знáлець (лікарьських) рoстлин

rastlinn//ý v rôzn. význ. рoстлиньный; ~ organizmus рoстлиньный oрганізм; oрганізм рoстлины; ~ olej рoстлиньный олій; ~é farbivo рoстлиньна фáрба; ~á výroba рoстлинаръство

rastlinopis -u m бoтáніка

rastlinopisn//ý бoтáничный; ~á zbierka колекція áбо збірка рoстлин

rastlinstv//o -a s рoстлиньство c

rastov//ý prid. k **rast**; ~é láky рoстóвы річовины; ~ hormón рoстóвый гормон, гормон рóсту; ~é podmienky услóвия рóсту

rašelin//a -у ж рашелина

rašelinisk//o -a s рашелиньско; рашелиньове бóлото

rašelinov//ý рашелиньовый; ~á pôda рашелиньова зéмля; ~ priemysel рашелиньовый промысел

rašp//la -le ж рáшпель m

rašp//ovat' -uje -ujú *nedok.* рашплёвати, обрабляти рáшплём

rata' *cit.* помóжте, на поміч; крічати о поміч; ~, topíme sa! поміч, тóпиме ся!

rat//a² -у ж *hovor.* поміч ж; volať на ~у кликати на поміч

rat'afák -a m *hovor. expr.* носиско

rátan//ie -ia s 1 *hovor.* вырівня́ня до́вгів, выучтовáня, розраховáня; prišiel čas ~ia прийшов час вырівня́ня 2 *škol. zastar.* (počty) раху́ньки, арифме́тика

rát//ať ráta/ráce, rátajú/rácu *nedok.* 1 раховáти; ~ peniaze раховáти пінязі; ~ v hlave, na prstoch раховáти в гóлові, на пáлцях; mňa k ním nerátajte мєне ку ним не прирахóвуйте 2 s čím, na čo раховáти ся з чім, сполігáти ся на што, брáти до уváгы што; ~am s tým, že odídete я раху́ю з тым, же він одыйде; so mnou môžeš vždy ~ на мєне мóжеш все сполігáти ся, зо мнов мóжеш все раховáти 3 (predpokladať) уváжовати, думати, калкуловáти; ~am, že to bol on я думам, же то був він 4 za čo (považovať) раховáти з чім; ~ sa za česť раховáти за честь про сéбе; on sa ~a za veľkého vedca ё́ро поважáють за великого учєного 5 (pýtať, požadovať) просити, выпрошóвати (ци́ну); draho ~ не́що дóрого просити за даштó 6 (odhadovať) давáти; ~am mu takých šesťdesiat (rokov) я да́вам ё́му так рóків шістьдєсят

rát//ať sa ráta/ráce sa rátajú/rácu sa *nedok.* 1 k komu, čomu раховáти сéбе єдним із кóго, чóго; налєжати ку кóму, чóму; быти єдним із кóго, чóго 2 za koho (pokladať sa) поважáти ся за кóго, раховáти ся, быти кым 3 (vyrovnávať si účty) розрахóвовати ся 4 pren. розрахóвовати ся, выраховати ся 5 (obyčajne v zápore) prekladá sa indíviduálne; keď on nie je doma, to sa mi ani sviatok neráce коли він не є дóма, то мi áни свято не є святом; to sa mi ráce, že si prišiel любить ся мi, же ты прийшов

ratifikác//ia -ie ж ратифіка́ція; ~ zmluvy ратифіка́ція договóру

ratifikačn//ý ратифіка́чний; ~á listina ратифіка́чна гра́мота

ratifik//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* ратифіко́вати; ~ zmluvu ратифіко́вати догово́р

raťoles//ť -ti ž 1 галу́зка ж, выго́нок, кона́рик м; ~ miegu оли́вкова галу́зка мі́ру 2 *pren.* (*dieťa*) діти́на, пото́мок

rat//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* ратова́ти, захи́нєвати

rat//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* ратова́ти ся, захи́нєвати ся

raubír -a m *hovor. pejor.* розбі́йник, рабово́дч м

raz' *čisl.* 1 (*často má charakter podst. mena a skloňuje sa*: -u m) раз; dva ~у два раз; posledný ~ (на) послі́дній раз; ~ za rok (є́дєн) раз за рік; po prvý ~ (по) пе́рший раз 2 (*základná*) раз, є́дєн; ~, dva, tri ... раз, два, три... • ~ za turecký rok барз зрі́дка, раз за рік по оби́цянці; ~dva раз-два (і го́тово)

raz² *prísl.* раз, ко́лишь, да́коли, ко́лишь-то; ~ vám to poviem да́коли я вам то́то пові́м; ~ tak, ~ onak раз так, раз і́ншак/і́на́кше; ~ ráno раз ра́но; ~ navždy раз (і) на все

raz³ *časť.* 1 раз, на́ко́нець; povedz mi už ~, čo vlastne chceš пові́ч ми́ уж раз а́бо на́ко́нець, што то́бі тре́ба а́бо што ты хо́чєшь; bude už ~ tu poriadok?! ці́ бу́де уж ту да́коли а́бо на́ко́нець по́рядок?! 2 ния́к; ~ nemôžem pochopiť ... я ния́к не мо́жу поро́зумити ...; ~ neviem, kde berú na to peniaze я про́сто не зна́м, о́дки у них бе́руть ся пі́нязі на то́то • ~ да́рмо ді́йсно, ні́ч не зроби́ш

ráz' -u m (*charakter*) ха́ра́ктер; triedny ~ spoločnosti класо́вий ха́ра́ктер о́бщности

ráz² -u m *lingv.* при́дых, твёр́дый присту́п

razanc//ia -ie ž прýдкость, пробóйность ж, сила (удápy)

razantn//ý прудкый, пробóйный, силный; ~á strela šport. прудка́ стрі́ла

razb//a -y ž выби́вáня, шта́мповáня; ~ mincí выби́вáня монє́т; nádobý boli datované

~ami го́рнци́ были́ датовáны шта́мпами, на го́рнцях́ были́ выби́вáны дáтумы

rázcest//ie -ia s крижова́тка, крижова́ны доро́ги, роспу́тя • byť на ~і́ быти на крижова́тці а́бо на роспу́ті

rázen//ie -ia s 1 выби́вáня, шта́мповáня; ~ mincí выби́вáня монє́т 2 (*ráz*) ха́ра́ктер; típ; спо́соб; člověk starého ~ia чо́лові́к ста́рой пова́ги

razen//ý *lingv.* взрыв́ный, експло́зивный ~é spoluhlásky взрыв́ны а́бо експло́зивны со́гласны

rážg//a -y ž прут, сухá галу́зка

raz//ia -ie ž (на́гле) пере́глядáня, рáзія; urobiť ~iu зроби́ти рáзію

raziaci: ~ stroj *tech.* а) машы́на на шта́мповáня монє́т; б) машы́на а́бо комба́йн на рáзі́ня прохі́дних доро́жок в ба́ні

razič -a m *ban.* прохóдник

razidl//o -a s *tech.* прибо́р на шта́мповáня (письма́, значкі́в, на́писів на сýхо)

raz//it' -í -ia *nedok.* 1 (*peniaze ap.*) шта́мповáти 2 *ban.* проходи́ти; ~ tunel проходи́ти тунє́л 3 пошы́рёвати, шы́рити; ~ heslo шы́рити ло́зунг • ~ cestu niekomu, niečomu пробивáти доро́гу да́кому, да́чому

raz//it'² -í -ia *nedok. hovor.* па́хнути, запа́хати, сме́рдіти; рáзити; z úst mu ~í з уст є́му́ запа́хать, є́му́ неприє́мні па́хне з уст/з ро́та; ~í z neho víno од не́го рáзить ви́ном; polievka ~í lojom по́ливка па́хне ло́єм

raznic//a -e ž *tech.* матрі́ця

rážny енергі́чний; ~ člověk енергі́чний чо́лові́к; ~ krok енергі́чний кро́к

razom *prísl.* 1 (*naraz*) є́дноча́сні, на́раз 2 (*zrazu*) одра́зу, несподі́вані, на́раз, та́кой; únava sa ~ stratila уна́ва одра́зу страти́ла ся а́бо пере́йшла́ 3 (*na jeden raz*) на є́дєн раз, на́раз

rážovitý ха́ра́ктерный, сво́йский; ~ kraj сво́йский край; ~ kraj origínálny наро́дний кро́й

rázpor||ok -ku *m* рoспóрок, выстриг (на ногавицях) (*hovor.*)

rázsoch||a рoскoнаріня, вилка конаря

rážštep -u *m* 1 рóсщип, ябкозберáч 2 *lek.* рóсщип

rázvor -a *m tech.* рóзвор, шырька; колесóвый рóзвор, колесóва шырька, шырька хóду; ~ vozňa колесный рóзвор áбо колесóва шырька ваóна

rázvor||a -y *ž* 1 (*žrd', ktorá spája prednú časť voza so zadnou časťou*) рóзвора 2 *pren. hovor.* (o dlhom človeku) довгáнь

raž -i *ž* жыто с • nebude z tej ~i múka *hovor.* тотá річ тобі не подáрить ся, з тóго ніч не вийде

ražď||ie -ia *s hromad.* гaлúзя, гaлузина

raž||eň -ňa *m* рóжень • *hovor. expr.* chodí, akoby ~ zhlťol а) хóдить вырівнаний; б) надýманий, пышний

ražň||é -ého *s (pálenka)* пáлінка з жыта, жытнёвка

ražniš||te -ťa *s* жытне пóле, жытнянка *hovor.*

ražň||ý жытный; ~á múka жытна мукá; ~ chlieb жытний хлїб

re *neskl. s hud. pe neskl. s*

reagenčný: ~ papier *chem.* лáкмус, лакмусóвый пáпирь

reag||ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* реагóвати; citlivo ~ на не́що чутливо реагóвати на даштó, быти чутливым к дачóму; prudko ~ на не́що óстро áбо скóро реагóвати на даштó

reakc||ia¹ -ie *ž* реáкция; vyvolať ~iu выкликати реáкцию; ~ на не́що реáкция на даштó; kyslá ~ *chem.* кісла реáкция

reakc||ia² -ie *ž* *polit.* реáкция

reakcionár -a *m* реакціoнáрь м

reakcionársk||y реакціoнáрьскый; ~ kruhy реакціoнáрьскы крúгы

reakčník -a *m pejor.* реакціoнáрь

reakčň||ý¹ *príd. k reakcia*¹ реакці́ый; ~á schopnosť спóсoбность реагóвати; ~ motor реактíвный мóтор

reakčň||ý² *príd. k reakcia*² реакці́ый; ~é živly реакці́йны елемéнты; ~á teória реакці́йна теорія

reaktív -u *m chem.* реактíв

reaktívň||y *tech.* реактíвный; ~e lietadlo реактíвный ероплáн

reaktív||ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* реактíвовáти; ~ vodu *chem.* реактíвовáти вóду

reaktor -a *m odb.* реáктор; котóл; atómový ~ атомóвый реáктор áбо котóл

reál||ie -ii *ž mn. č.* реáлії

realist||a -u *m* реáліста м

realistický 1 реáлістíчный; ~ román реáлістíчный ромáн 2 реáлістíчный; реáльный; ~ pohľad на vec реáльный пóгляд на річі

realit||a -y *ž* 1 дійсность ж, реáльность ж 2 *obch. zastar.* непогнúтость ж

realitň||ý *príd. k realita* 2; ~á kancelária реáлітна канцелáрня; канцелáрня, продава́юча негнúчость

realizác||ia -ie *ž* реáліза́ция, зді́йснення; ~ plánu реáліза́ция áбо зді́йснення плáну; fonetická ~ fonémy *lingv.* фонетічна реáліза́ция фонéмы; ~ výrobov *obch.* реáліза́ция вырoбків áбо продúкції

realizátor -a *m* реáлізáтор; byť ~om не́чого быти реáлізáтором дачóго, реáлізовáти áбо зді́йснити даштó

realizm||us -u *m* реáлізм; kritický ~ крітíчный реáлізм; socialistický ~ соціалістíчный реáлізм; naivný ~ *filoz.* наівный реáлізм

realiz||ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 реáлізовáти, зді́йснёвати/здійснити; ~ program реáлізовáти áбо зді́йснити прóграм; ~ návrh реáлізовáти прoпoзіцію 2 *odch.* ~ tovar реáлізовáти тoвáр

realizovateľň||ý зді́йснюючий, реáлізуючий, реáльный; ~é opatrenie реáльны крóкы; ~ plán зді́йснюючий áбо реáльный плáн

reálk||a -y *ž hovor.* реáлна клáса

reáln||y 1 реáльный, обектíвный; ді́йсный; ~ svet реáльный áбо обектíвный світ; ~a skutočnosť реáлна áбо обектíвна

дійсність; ~е *číslo mat.* реалне або дійсне число; ~а *mzda* реалный заробок; ~е *vedy zastar.* реалны науки; ~е *gymnázium zastar.* реална гімназія **2** (*uskutočnitelný*) реалный, здійснючий; ~ *plán* реалный або здійснючий план; ~ *termín* реалный термін; ~е *možnosti* реалны можности

rebarbor//a -у ж ребарбора ж

rebarborov//ý ребарборовый; ~ *kompot* ребарборовый компот

rebel, rebelant -а *m* ребелант, бунтарь, побурёвач

rebelantsk//ý ребелантський, бунтарський, побурюючий; ~é *reči* бунтарські речі

rebél//ia -іє ж бунт, побурёвання; повстання

rebell//ovat' -ує -ују *nedok.* бунтовати, ребелювати, побурёвати

rebernatý ребристый

rebern//ý ребровый; ~é *svalstvo* ребровы свалы/мускулы

reberk//o -а *s 1 zdrob.* ребірко **2** *kuch.* ребірко; *údené* ~ уджене ребірко

rebríč//lek -ка *m 1 zdrob.* драбинка (*переносна*) **2** *prep. hovor.* ступінок; *společenský* ~ общностный ступінок **3** *šport.* список ліпших; ~ *najlepších tenistov* список найліпших теністів

rebrík -а *m* драбина (*переносна*); *povrazový* ~ мотузкова драбина; *požiaru* ~ гасічка драбина

rebrin//a -у ж **1** (*na voze*) ребриняк (*бокóвый*) **2** (*v maštali*) драбина **3** *tel.* фізкультурна драбина; *švédská* ~ шведська стіна

rebrinák -а *m*, **rebrinov//ec** -са *m* (*voz*) ребриняк, ребриняковий віз, теліга з ребринами

rebr//o -а *s 1 anat.* ребро; *trčia mu* ~а тырчаты ёму ребра **2** *kuch.* ребро; *bravčové* ~а свиньскы ребра; *údené* ~а уджены ребра **3** *odb.* ребро, нервюра; *výstužné* ~а *stav.* тверды ребра; *křídelné* ~а *let.* нервюры; ~а *radiátora* ребра радіатора **4** *bot.* жылка; *listové* ~а жылкы листа

rebrovan//ie -іа *s tech.* ребровання, ріговання

rebrov//ý *príd. k rebro:* ~а *kost'* ребро; ~é *svaly* ребровы свалы; ~а *klenba archit.*

ребровый облук; ~ *chladíč tech.* радіатор

rébus -у *m* ребус, гаданка; *hovoriť v ~och* *prep.* говорити/бісидувати гаданками

recenzent -а *m* рецензент

recenz//ia -іє ж рецензія, одзвиз (рецензента)

recenzn//ý: ~ *výtlačok* екземпляр про рецензента; ~а *rubrika* критика (*рубрика в журналі*)

recenz//ovat' -ує -ују *nedok. dok.* рецензувати/зрецензувати

recep//ia -іє ж **1** святочне прияття, банкет **2** (*v hoteli*) реце́пція, приймаюча канцеля́рня

recepčn//ý *príd. k recepcia;* ~а *sieň* банкетна зала

recept -у *m 1* ре́цепт; *lieky* на ~ лі́кы на ре́цепт **2** (*návod*) ре́цепт; ра́да; ~ на *tortu* ре́цепт на то́рту; *mať* ~ на *niečo* ма́ти ре́цепт на да́што

receptár -а *m* книга реце́птів

receptor -а *m* *fyziol.* реце́птор

receptorický реце́пторный, реце́птивный; ~ *nervový aparát* реце́пторный нерво́вый апа́рат

receptový реце́птный

receptúr//a -у ж реце́пту́ра, ж

recidiv//a -у ж реце́діва ж

recidivist//a -у *m* реце́дівіста

recidiv//ovat' -ує -ују *nedok. lek. (o chorobe)* верта́ти ся, повто́рати ся

recipient' -а *m* (*človek*) реце́пієнт, приіма́тель

recipient' -а *m tech. 1* реце́пієнт; на́доба, го́рнець **2** течі́ня, о́зеро, водоно́сны ве́рсты

reciprocit//a -у ж взає́мность ж; ~*vplyvov* взає́мность впли́вів; на *základe* ~у на о́снóві взає́много о́бміну

recipročn//ý **1** взає́мный, дво́бічний; ~ *obchod* взає́мна торго́вля; ~ *zájazd* о́бмін з екску́рзіями **2** переверну́тый, оберну́тый; ~а *hodnota čísla mat.* оберну́та величина, оберну́те чи́сло

recitác//ia -ie ž декламованя, читаня стихів; zborová ~ хорове декламованя, хорове читаня

recitačn//ý декламаційний; ~é preteky кónкурз декламаторів

recitál -u *m* солóвый концéрт, солóвый вéчор, концéрт солíсты

recitativ -u *m* *hud.* речитатів

recitátor -a *m* декламатор, читач

recitátorsk//ý декламаторський; ~é umenie декламаторське іскúство, іскúство декламованя

recit//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 декламовати, читати стихы; ~ báseň декламовати стих áбо стишок 2 (*odriekať*) говорити наспáмьяť; механічні читати; ~ modlitbu читати молитву; ~ prednášku читати лекцію

reč -i ž 1 (*jazyk*) реч ж, язык *m*; ovládať cudzie ~i володіти чужими(а) языками; materinská ~ материнська реч, рódный язык; hovorová ~ говорóва реч, говорóвый язык; básnická ~ язык стихів, стихóвый язык 2 (*schopnosť hovoriť*) реч ž; strátiť ~ стратити реч, оніміти; porucha ~i дефéкт рéчі; dar ~i дар рéчі áбо слóва 3 (*rozhovor*) реч ж, бiсiда ж; jalové ~i пусты рéчі, порóжні слóва; o čom je ~? о чім є реч?, о што ідé?; pustiť sa do ~ s niekým пустити ся до бiсiды з дакым; obrátiť ~ на niečo обернути реч на даштó (інше); zamiešať sa do ~i замiшати ся до бiсiды 4 (*prejav*) реч ж, выступлiня *c*; povedať выступити (з рéчов); privítacia ~ вiтáюча реч, привiтáня, вiтáюче слóво • priama, nepriama ~ *gram.* пряма, непряма реч; nestojí to za ~ не вáрта i бiсiдовати о тiм; o tom nemôže byť ~i о тiм не мóже быти i рéчі; s ním nie je žiadna ~ з ним не договóриш ся; to je moja ~ тотó є мий пóгляд; bez ~i а) без рéчі; б) тотó є не здiйснююче; prísť do ~i прийти до рéчі áбо до плéток; prišiel do ~i а) о нiм зачали говорити; б) він став обектом плéток; ísť na kus ~i ити побiсiдовати, ити поплетковати; mať mnoho ~i máti мнóго

рéчі, розбiсiдовати ся; skákať niekomu do ~ skákати до рéчі, перебивати дакóго; ~i sa vracia, chlieb sa je [*prisl.*] рéчі говорять ся, а хлiб ся їсть; не вшитко, што повiсть ся, трéба брати вáжні; aký človek, taká ~ [*prisl.*] який чоловiк, такы i рéчі; vtáka pozná po perí а človeka po ~ [*prisl.*] птáха пóзнаш по пiрю, а чоловiка по рéчі

rečič//ky -iek ž *mn.* č. *pejor.* пусты áбо порóжні бiсiды, (пустá) таранина

rečníck//y 1 ораторський; ~ talent ораторський тáлент; ~á tribúna ораторська трiбуна; ~а otázka реторiчний вопрóс

rečnictv//o -a *s* ретóрика ж

rečník -a *m* 1 оратор; dobrý ~ дóбрый оратор 2 выступáючий; оратор; slávnostný ~ выступáючий зо славнóстнов áбо святóчных рéчов

rečn//it' -í -ia *nedok.* 1 (*mať prejav*) выступати з рéчов 2 *hovor.* вёлё говорити; ораторствовати; perečni toľko перестáнь ораторствовати áбо тiлько говорити

rečnovank//a -y ž 1 стишкы (про дiти), дiтськы стишкы 2 раховáнка (*v дiтських гpax*)

rečov//ý *príd. k reč*; ~é orgány óрrаны рéчі; ~ defekt дефéкт рéчі; ~á porucha дефéкт рéчі; ~á kultúra кулtúra рéчі

redakc//ia -ie ž *v rôzn. význ.* редакція; ~ rukopisu редакція áбо редiговáня рýкопису; technická ~ технiчна редакція; ~ časopisu редакція журнáла; cirkevná slovančina ruskej ~ie цepкoвнoслaвяньскый язык рýськой редакцii

redakčne *prisl.:* ~ upraviť článok одредагoвати статю

redakčn//ý редакційний; ~á úprava редакційна обрóбка, редiговáня; ~é prípomienky примiтки редáктора; ~á rada редакційна рáда, редколéгия

redaktor -a *m* редáктор; ~ publikácie редáктор видáня; hlavný ~ глáвный редáктор; zodpovedný ~ одповiдний редáктор; výkonný ~ редáктор (публiкацii)

redaktorč//it' -í -ia *nedok. hovor.*
редакторова́ти

redaktorsk//ý реда́кторський; ~é povolanie
професія реда́ктора; ~ plat реда́кторський
плат, плат реда́ктора

redaktorstv//o -a s реда́кторство

redig//ovat' -uje -ujú *nedok.* редактува́ти;
~ poviny редактува́ти новинки; ~ rukopis
реда́гувати рукопис

redik//at' sa -á sa -ajú sa *nedok. expr. 1*
та́цкати ся, тері́фати ся **2** (*hore*) лі́зти,
дра́пати ся, шкря́бати ся

redingot -u *m* реди́нго́т (*zastar.*)

redistribúci//ia -ie ž перерозді́ліня,
редистрібу́ція; ~ národného dôchodku
перерозді́ліня наро́дного дохо́дку

red'k//ev -vi ž редько́в

red'kovk//a -y ž *hovor.* редьковка

redkvičk//a -y ž *zdrob.* редьковка

red//núť -ne -nú *nedok. 1* рідну́ти; *hmla* ~ne
гмла рідне; *naše rady* ~nú на́шы ряды
рідну́ть *або* зме́ншую́ть ся **2** (*o tekutinách*)
става́ти ся рідким, рідну́ти

redší 2. st. k riedky

redukc//ia -ie ž **1 odb.** редуќція, зменші́ня,
знижі́ня; обме́джованя, спр́ощованя; ~
tlaku fyz. редуќція тиску; ~ *hlásky lingv.*
редуќція зву́ка; ~ *kovu chem.* редуќція
металу́ **2** (*zmenšenie*) зменші́ня,
скорочі́ня; ~ *roštu* зменші́ня *або* скорочі́ня
кілько́сти **3** (*prevod*) переве́джі́ня; ~
uhla fyz. перетворі́ня у́гла; ~ *devíz fin.*
переве́джі́ня ва́луты

redukcň//ý *príd. k redukcia*; редукую́чий;
~é činidlo *chem.* (редукую́чий) реакти́в;
~é sukolesie *tech.* редукто́р; ~é kružidlo
меха́нізм на знижі́ня кілько́сти оборо́тів

redukovadl//o -a s *chem.* редукую́чий
реакти́в

reduk//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1 odb.*
редукова́ти, зме́ншовати, знижова́ти;
обме́джовати, спр́ощовати; ~ *tlak fyz.*
редукова́ти тиск; ~ *kov chem.* редукова́ти
метал **2** знижова́ти/знижы́ти, скор́очовати/
скоротити; ~ *počet zamestnancov* знижы́ти

кілько́сть робітників **3** (*prevádzat'/previest'*)
переводити/переве́сти; ~ *devízy fin.* пере-
водити/переве́сти ва́луту **4** *na čo* знижова́-
вати/знижы́ти, редукова́ти

redukovateľn//ý: ~ *počet* піддаю́чий ся
знижі́ню *або* скорочі́ню кілько́сти; *ťažko*
~é *rudy chem.* тяжкоре́дукую́чі руди

reduplikác//ia -ie ž *odb.* редупліка́ція,
здво́їня; ~ *koreňa lingv.* редупліка́ція ко́рinya

reduplik//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.*
здво́ювати/здво́їти

redut//a -y ž **1 hist.** реду́та **2** (*verejná*
miestnosť) ка́сіно; будо́ва з танцюю́чов
са́лов і са́лов для публі́ки

reedic//ia -ie ž ре́еді́ція, перевы́да́ня; ~
knihy перевы́да́ня кни́ги

reemigrác//ia -ie ž ре́еми́гра́ція

reemigrant -a *m* ре́еми́грант

reemigr//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.*
ре́еми́грова́ти; ~ *do vlasti* ре́еми́грова́ти,
верну́ти ся до отчи́зны

referát -u *m 1* докла́д, ре́ефера́т; ро-
даť ~ *pročítati* докла́д *або* ре́ефера́т;
ре́еферова́ти *nedok. dok.*; ~ *o medzinárodnej*
situácii докла́д *о* ме́джи́наро́дній си́туа́ції
2 (*odbor*) одді́ліня; *školský* ~ шко́льське
одді́ліня; *prednosta* ~у заві́ду́ючий
одді́ліне́м **3** (*úsek činnosti*) компете́нція; *to*
nespadá do môjho ~у то́то не вхо́дить до
мо́єї компете́нції

referend//um -a s *polit.* ре́ефере́ндум,
ціло́наро́дне голо́сованя *о* держа́вним
вопро́сі

referent -a *m 1* докла́дчик, ре́ефере́нт **2**
заві́ду́ючий одді́ліне́м; ре́ефере́нт; *kádrový*
~ ка́дровый ре́ефере́нт, заві́ду́ючий
одді́ліне́м ка́дрів

refer//ovat' -uje -ujú *nedok. o čom i bezpredm.*
1 виступа́ти (з докла́дом, з ре́ефера́том),
ма́ти ре́ефера́т **2** (*podávať správu*)
інфо́рмова́ти да́кого *о* да́чим **3** *hovor.*
(*oznamovať*) ре́еферова́ти, розпо́віда́ти,
інфо́рмова́ти

reflektor -a *m* ре́ефле́ктор (*za aute; odrazové*
zrkadlo)

reflektorický/ý рефлекторный; ~á reakcia рефлекторна реакція

reflekt//ovat' -uje -ujú *nedok. na čo* рефлектовати *na што*, інтересовати ся *чим*; претендовати *на што*

reflex -u *m* 1 (*odraz*) одражіння, рефлекс; *sve-telný* ~ одражіння світла 2 *fyziol.* рефлекс; *podmienený* ~ условный рефлекс

reflex//ia¹ -ie *ž* *fyz.* одражіння

reflex//ia² -ie *ž* (*úvaha*) рефлексія, роздумовання, уваження

reflexivný¹ *príd. k reflex* рефлексивный; ~ *rohyb* рефлексівне погынання

reflexivn//y² *gram.* рефлексивный, вертаний; ~e *sloveso* рефлексівне *ábo* вертане часослво

reflexivn//y³ *príd. k reflexia*² рефлексивный, медітативный; ~a *lyrika* рефлексівна *ábo* медітативна лірика

reflexív//um -a *s gram.* 1 рефлексівне *ábo* вертане часослво 2 рефлексивный *ábo* вертаний містоназвивник

reflexný 1 рефлексный 2 рефлексивный; ~ *rohyb* рефлексівне погынання

reform//a -y *ž* реформа; *školská* ~ шкільська реформа; *peřařná* ~ піняжна реформа; *pozemková* ~ земельна реформа

reformác//ia -ie *ž* *hist.* реформація

reformačn//ý реформаційный, реформачный; ~é *hnutí* реформаційный рух

reformát -a *m* *hovor. zastar.* прихылник реформованої церкви

reformátor -a *m* реформатор

reformizm//us -u *m* *polit.* реформізм

reformn//ý реформный; реформаторський; ~é *snaha* реформаторськи снажіння, снажіння реформовати; ~é *reálne gymnázium* *zastar.* реформована реална гімназія

reformovan//ý¹: ~á *cirkev* реформована церьков

reformovan//ý² -ého *m* *hovor.* член реформованої церкви

reform//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* реформовати; перетворёвати/перетво-

рити; ~ *pravopis* провёсти реформу правопису *ábo* орфографії

refraktor -a *m* *odb.* рефрактор

refrén i *zastar. refrain* -u *m* рефрén, приспів

refrénový *príd. k refrén*; ~ *verř* рефрén

refundác//ia -ie *ž* рефундація, вёрнення, нагорода (одшкóдного); ~ *cestovného* вёрнення путёвого

refund//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* рефундовати, вертати/вернути, нагородити

regál¹ -u *m* *hist.* реалія (монопóльне *právo* на *dostaváňa* *dochoďiv* од *báňských* i *in. fírem*)

regál² -u *m* (*polica*) пóлічка; скриня з пóлічками; *knižný* ~ пóлічки на книжки, скриня на книжки, бібліотека

regál//ie -ii *ž* *pomn. hist.* пералії

regat//a -y *ž* *řport.* регáта; весларьскы перебігання

regenerác//ia -ie *ž* регенерация; обновліня; оздравліня, омолоджіння; оброджіння; ~ *buniek biol.* регенерация *ábo* обновліня кліток; ~ *organizmu* регенерация організму, новé творіння кліток; ~ *ródu* обновліня урóдности зéмли; ~ *síl* оздравліня сил

regeneračn//ý регенеративный; обнóвлюючий; оздравляючий; омолоджуючий; обрóджуючий; ~ *proces* обнóвлюючий процёс, процёс регенерации *ábo* обновліня; ~á *schopnost* регенеративна *ábo* обнóвлююча спосóбность, спосóбность к регенерации; ~é *látky* регенеративны річовины; ~é *kontly* регенераторы

regenerát -u *m* *tech.* регенерат, продукт регенерации

regenerativn//ý регенеративный; ~a *pec* регенеративный пец

regenerátor -a *m* 1 *tech.* регенератор *m* 2 *chem.* обнóвлёвач *m*

regener//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 обнóвлёвати ся/обновити ся, регенеровати 2 *čo* обнóвлёвати/обновити, регенеровати; ~ *oleje* регенеровати олії; ~ *ródu* регенеровати *ábo* обнóвлёвати урóдность зéмли

regenschor//i -iho *m zastar.* рѣгент, хормайстер, органіста

regent -a *m* рѣгент, органіста, хормайстер

regiment -u *m* 1 *zastar. (vojstva)* плук 2 *pren. expr. (veľa ľudí)* много, сила, рѣмѣнт

regionáln//ý рѣгіональний; містний; ~ *zemepis* рѣгіонална геогрăфія, красэнăвство; ~é *plánovanie* рѣгіоналне плановăня; ~é *zvláštnosti* містны особливости

regist//er -ra *m* 1 рѣгистер, список; menný ~ рѣгистер мен, мѣнный список; ~ *trestov práv.* рѣгистер покарань 2 (*škála*) діапозон; *hlasový* ~ діапозон гóлоса 3 *hud. tech. (regulátor)* рѣгистер

registrác//ia -ie *ž* 1 рѣгистрăція, зăпис до рѣгистра áбо до списка; ~ *kandidátov* рѣгистрăція кандідăтів 2 (*zaznamenávanie, konštatovanie*) конштатовăня, конштатăція; ~ *faktov* конштатовăня фăктів

registračk//a -y *ž admin. slang. (fascikel)* рѣгистрăтор; рѣгистрăчна скриня

registračný рѣгистрăчный; ~ *zápis* рѣгистрăчный зăпис; ~ *list* рѣгистрăчный лист; ~ *prístroj* рѣгистрăчный апарăт; ~á *skriňa* рѣгистрăчна скриня; скриня на укладăня писѣмностей; ~ *balón (na skúmanie poveternostných podmienok)* рѣгистрăчный балон

registrátor¹ -a *m admin. aj pren.* рѣгистрăтор; ~ *udalostí* рѣгистрăтор пригód

registrátor² -a *m* рѣгиструющая áбо записующая машина

registratúr//a -y *ž admin.* рѣгистратура

registr//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 рѣгистровăти, проводить рѣгистрăцію; ~ *členov* рѣгистровăти члѣнів; ~ *spisy* рѣгистровăти писѣмности 2 (*zaznamenávať*) рѣгистровăти, познăчовати; конштатовăти; ~ *fakty* познăчовати áбо конштатовăти фăкты

regres -u *m kniž.* 1 рѣрѣс; *sociálny* ~ соціалный áбо общностный рѣрѣс 2 *práv. (postih)* рѣрѣс

regres//ia -ie *ž* рѣрѣс, уступлїня; ~ *choroby* уступлїня хворóты

regresívny//y рѣрѣсівный; ~e *sily spoločnosti* рѣрѣсівны силы óбщности; ~a *asimilácia gram.* рѣрѣсівна асимілăція

regresn//ý *príd. k regres;* ~e *právo práv.* рѣрѣсівне прăво

regrut -a *m hovor.* рѣруът, брăнецъ

regrut//ovat' -uje -ujú *nedok.* рѣрутовăти *nedok. dok.*

regrut//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* рѣрутовăти ся *nedok. dok.*

regul//a -y *ž* предписăня, штатút; *vojenská* ~ военський штатút áбо пóрядок; *prísna* ~ твердый рѣжїм • *byť pod ~ou* ≈ быти під папúчов (*y ženy*)

regulác//ia -ie *ž* 1 рѣгулăція, рѣгуловăня; ~ *teploty* рѣгуловăня температуры; ~ *obehu bankoviek fin.* рѣгуловăня пїняжного óбїгу; ~ *výmenny látok lek.* рѣгуловăня обмїну рїчовин 2 (*riek*) рѣгуловăня течїня рїки

regulačn//ý рѣгулúчий; ~á *skrutka tech.* рѣгулúча шрубка

regulárn//y рѣгулърный, законный; за вшытыкыми(а) прăвилами; нормăльный, обвыклый; ~ *postup* пóступ зо вшытыкыми(а) прăвилами, нормăльный пóступ; ~a *armáda* рѣгулърна армăда

regulátor -a *m* рѣгулăтор; ~ *napätia tech.* рѣгулăтор напѣтя; *lesy sú ~om vlhkosti* рóду лїсы суть рѣгулăтором вóлгкости зѣмли

regul//ovat' -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* рѣгуловăти; ~ *prívod plynu* рѣгуловăти привод плїну; ~ *chod motora* рѣгуловăти ход мóтора; ~ *rieku* рѣгуловăти течїня рїки

rehabilitác//ia -ie *ž* 1 *polit.* рѣгабілітăція 2 *lek.* выновлїня здорóвья, выновлїня роботоспóсòбности

rehabilitačn//ý рѣгабілітăчный; ~ *ústav inštitúcia,* заоберăючи ся выновлїнѣм роботоспóсòбности; ~é *svičenia* рѣгабілітăчна фїзкултура (для выновлїня *robotospôsobnosti*); ~á *liečba* рѣгабілітăчне лічїня

rehabilit//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
1 перабілітовати; ~ svoje meno
 перабілітовати своє мєно; politicky ~
 політичні перабілітовати **2 lek.:** ~ končatinu
 перабілітовати фўнкції кончатины

rehabilit//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.*
 перабілітовати ся; ~ sa v niečích očiach
 опр́авдати ся в дачїїх оч́ах

rehl//it' sa -í sa -ia sa *nedok. hovor. expr.*
 регот́ати ся; ~ia sa ako kone регот́уть ся
 як коні; chlapi sa ~ili хл́опи регот́али ся

rehol//fa -le ž monášský órden, monášske
 здружіня

rehofnícky monášský; ~ život monášský
 жы́вот

rehovník -a *m* monáx

rehovní//ý monášský; ~á sestra монахі́ня,
 мона́шка; ~ sľub обіця́ня мона́шства

rehot -u *m 1 expr.* регот́а́ня, ре́гот; **2 (koňa)**
 регот́а́ня, ерджа́ня

rehol//tat' sa -ce sa -cú sa *nedok. 1 expr.*
 регот́ати, ерджа́ти **2 (o koňovi)** регот́ати,
 ерджа́ти

rehl//tat' sa -ce -cú *nedok. (o koňovi)* регот́ати,
 ерджа́ти

rehtať sa p. rehotat' sa

rehúňať sa p. rehotat' sa 1

recht *lud.:* mať ~ máti пра́вду; byť ~ niekomu
 бы́ти по во́лі дако́му а́бо по сма́ку а́бо по
 душі; nebyť ~ niekomu бы́ти дако́му не по
 во́лі а́бо не по сма́ку а́бо не по душі

rechtor -a *m zastar.* у́чи́тель *m*

rejd//la -y ž námor. ре́йда, котві́ня

rejdár -a *m námor.* вла́стник а́бо наёмник
 ло́дєк

rekapitulác//ia -ie ž рекапіту́ація,
 скороче́не повто́рія; ~ položiek *fin.*
 рекапіту́ація да́ных а́бо су́мы

rekapitul//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
 рекапіту́овати, скороче́но повто́рєвати/
 повто́ряти

rekc//ia -ie ž *gram.* ре́кція, вяза́ня; slovesná
 ~ часослòвне вяза́ня, часослòвна ре́кція

rekčn//ý *príd. k rekcia;* ~á zloženina *lingv.*
 зложє́не слòво вяза́ня

reklam//a -y ž рекла́ма; svetelná, neónová
 ~ світло́ва, неонóва рекла́ма; robiť ~u
 niekomu, niečomu робити рекла́му дако́му,
 дачо́му

reklamác//ia -ie ž **1 (tovaru ap.)** рекла́мація;
 podať ~iu подати рекла́мацію а́бо
 протє́ст **2 (z vojenskej služby)** прòсьба о
 ослободжі́ні од воєньско́й слў́жбы

reklamačn//ý рекла́маційный; ~á lehota
 час рекла́мації; ~ lístok рекла́маційный
 листок

reklamn//ý рекла́мный; ~ plagát рекла́мный
 пла́рат; ~é oddelenie рекла́мне одді́ліня;
 ~é spravodajstvo рекла́ма (*no televízií,*
pádiy)

reklam//ovať -uje -ujú *nedok. dok. 1* čo
 рекла́мовати *што*, подава́ти/подати
 рекла́мацію *на што*; ~ chybný tovar
 рекла́мовати пошкодже́ный това́р **2 koho**
 (*z vojenskej služby*) просити о ослободжі́ня
 ко́го з воєньско́й слў́жбы

rekognoscác//ia -ie ž рекогно́ска́ція

rekognosk//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
 рекогно́сковати *што*, прова́дити/
 провє́сти рекогно́ска́цію чо́го; ~ terén
 рекогно́сковати місце́вість

rekomando¹ *prisl. pošt.* рекома́ндо,
 доручє́ні; poslať list ~ послáти пись́мо
 доручє́ні а́бо рекома́ндо

rekomand//o² *s pošt.* доручє́не (пись́мо),
 рекома́ндо; dostať ~ достáти доручє́не
 пись́мо, достáти рекома́ндо

rekomendovaný *pošt.* рекомендо́ваний,
 доручє́ный; ~ list доручє́не пись́мо

rekompenzác//ia -ie ž нагоро́да, одшко́-
 дні́ня; компенза́ція; ~ škody компенза́ція
 а́бо нагоро́да шко́ды, одшко́дне

kompenz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* одшко́-
 днє́вати/одшко́днити, компензо́вати; ~
 výdavku компензо́вати выда́вки

rekonštrukc//ia -ie ž **1 (obnova)** обновлі́ня,
 перебудова́ня; реконшт́рукція; ~ hospo-
 dárstva реконшт́рукція а́бо перебудова́ня
 еконо́міки; plán ~ie план реконшт́рукції; ~
 údalostí обновлі́ня приго́ды; ~ tvaru *lingv.*

реконштру́кція або обновлі́ня фо́рмы 2 (*prestavba*) реконштру́кція

rekonštrukčn/ý 1 обновлюючий, перебудовуючий, реконштру́кчний; ~é práce обновлюючі роботи 2 реконштру́кчний

rekonštrul/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* 1 (*obnovovať*) обновлєвати/обновляти, реконштруовати; ~ priemysel обновлєвати про́мысел; ~ situáciu реконштруовати сит́уацію; ~ praslovanský tvar slova реконштруовати праславяньску фо́рму сло́ва 2 (*prestavovať*) реконштруовати; ~ umeleckú pamiatku реконштруовати худо́жню па́мятку

rekonvalescenc/ia -ie *ž odb.* реконвалесцен́ція, выздоровлі́ня

rekonvalescent -a *m* реконвалесце́нт, выздорівлюючий

rekord -u *m* реко́рд; svetový ~ світо́вий реко́рд; dosiahnuť ~ досягну́ти реко́рд; prekonať ~ перекона́ти реко́рд; držiteľ ~ носитель реко́рду

rekordér -a *m* рекорде́р; svetový ~ світо́вий рекорде́р, рекорде́р світа

rekordn/ý реко́рдний; ~ výkon реко́рдний вы́слідок або резул́тат; ~á úroda реко́рдна уро́да; v ~om čase в реко́рднім часі

rekordov/ý *peíd. k rekord*; ~á listina список реко́рдів

rekreác/ia -ie *ž* рекреа́ція, оддых, одпочінок; letná, zimná ~ літній, зимній одпочінок; kultúrna ~ (многоднєва) екскур́зія (до кул́турного це́нтра)

rekreačn/ý *príd. k rekreácia*; ~ pobyt рекреа́чний одпочінок; ~é stredisko дім одпочінку; ~é športovanie рекреа́чне шпортован́я, шпортован́я зара́ды одпочінку

rekreant -a *m* одпочіва́ючий (в до́мі одпочі́нку), рекреа́нт

rekreantský *príd. k rekreant*; ~ vlak тури́стський влак

rekreov/ľať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* одпочіва́ти/одпочі́нути

rekrimin/ovať -uje -ujú *nedok.* обвинєвати *дако́го*, рекрими́новати

rektáln/ly anat. ректа́льний; ~e meranie teploty ректа́льне мі́ряня температу́ры або тепло́ты

rektor -a *m* ре́ктор; ~ univerzity ре́ктор універсі́ты; ~ vysokej školy ekonomickej ре́ктор висо́кої шко́лы еконо́мічної

rektorát -u *m* ректора́т

rektor/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* ректорова́ти, быти ре́ктором

rektoskop -u *m lek.* ректоско́п

rektoskop/ia -ie *ž lek.* ректоско́пія

reku *čast.* 1 (*pri reprodukcii vlastných myšlienok*) ду́мам (собі́), ре́ку *zastar.*; pôjdem, ~, domov пі́ду, ду́мам (собі́), домі́в; пі́ду, ре́ку, домі́в 2 (*pri reprodukcii vlastných slov*) здасть ся; som, ~, jeho стры́ко я, здасть ся, є́го стры́ко

rekultivác/ia -ie *ž poľnohosp.* рекултіва́ція

rekupeác/ia -ie *ž tech.* рекупера́ція

rekupeátor -a *m tech.* рекупера́тор

rekurz -u *m práv.* апела́ція; podať ~ подати апела́цію

rekurznl/ý апела́ційний; ~á lehota апела́ційний час; ~é kopanie апела́ційний протє́ст; ~ súd апела́ційний суд

rekviem *neskl. s cirk. hud.* ре́квієм 1 *liturg.* сл́ужба за мерт́вим, заду́шна сл́ужба 2 *hud.* ре́квієм (*компози́ція*); Mozartovo Rekviém Ре́квієм Мо́царта

rekvirác/ia -ie *ž* реквира́ція, урядне за́беран́я або зга́бання да́чого

rekvir/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рекви́ровати; урядні га́бати; ~ majetok рекви́ровати ма́еток; ~ bytu рекви́ровати кві́ртелі

rekvizíc/ia -ie *ž práv.* реквізі́ція

rekvizit/la -y *ž obyč. v mn. č.* ~y реквізі́ты; divadelné ~y теа́тралны реквізі́ты; potrebné ~y потрі́бны реквізі́ты

rekvizitár/leň -ne *ž div.* склад теа́тралных реквізі́т

relác//ia -ie *ž* 1 релация, передавання; roz-
hlasová ~ радіопередавання; spravodaj-
ská ~ репортаж; hudobná ~ музична
релация 2 (*hlásenie*) релация, ознамення,
принесіння 3 (*vzťah, pomer*) одношіня,
споїня; vidieť niečo v širších ~iách шырше
позерати на даштó, відіти даштó в
шырших одношінях; v celoštátnej ~ii в
цілодержавнім одношіні

relativistick//ý релативістський; ~á filozofia
релативістська філософія

relativit//a -y *ž* релативность ж, односность
ж; teória ~у теорія релативности або
односности

relativizm//us -mu *m* *filoz.* релативізм

relativn//y релативний, односний; ~а
pravda односна істина або правда; ~e číslo
релативне або односне число; ~а väčšina
hlasov релативні векшына голосів; ~e
zámeno *gram.* релативний або односний
або вopróсно-односний містоназвыник

relé *neskl. s* *tech.* рэле *neskl. s*,
електромáгнет

reléov//ý *tech.* релеовый; ~é zariadenie
рэле; релеове заряджіння

relevantn//ý важный, рушучий, релевант-
ный; fonologicky ~é vlastnosti foném *lingv.*
фонологічні релевантны якості фонém

relief -u *m* v *rôzn. význ.* рельеф; nízký ~
низкий рельеф; ~ terénu *geogr.* рельеф
місцевости

reliefn//y v *rôzn. význ.* рельефный; ~а mapa
рельєфна мапа; ~ obraz postavy (*v románe*
ap.) рельефный образ

reliefov//ý рельефный; ~á výzdoba
рельєфне окрашіння, рельефна декорация

religiózny kniž. релігійный

relikt -u *m* релікт

reliktn//ý реліктный; ~é jazero *geol.* реліктне
озеро

relikv//ia -ie *ž* реліквія; rodinná ~ родинна
памятка; ~ie реліквії, остáтки предметів
по св. особах

remeň -a *m* 1 (*pás*) ремень *m*; ~ do nohavíc
ремень до ногавиць; opásat' sa ~om

опасати ся ремень; hnací ~ *tech.* женучий
ремень 2 (*koža*) кожа; ~om obtiahnuté kreslo
обтягну́те ко́жов кресло, ко́жане кресло •
pritiahnuť si ~ затягну́ти собі лі́пше ремень
або пас, ускромнити ся (*glávni v iđli*)

remenár -a *m* ремінярь

remenársk//y ремінярьський; ~e výroby
а) ремінярьскы виробкы; б) виробкы
із ко́жы, ко́жена га́лантерія; ~é remeslo
ремінярьске ремесло, ремінярьство

remenárstv//o -a *s* 1 (*remeslo*) ремінярьске
ремесло, ремінярьство 2 (*podnik*)
ремінярьска майстерська; фірма на
выробу ко́женой га́лантерії

remen//ec -са *m* ремінець, ремінок, шну́рок;
~се do topánok шну́рки до топа́нок

remenic//a -e *ž* (*koleso*) ремініця

remeňový ременьовый; ~ ро́поп погы́нання на
ремень

remeselne prísl. ремеселні; по-домáшньому
aj pren.; ~ vyrábať выбра́яти дома́шнім
способом; ~ robiť по-домáшньому робити

remeselníck//y *príd. k* ремеселник; ~а dielňa
майстерська ремеселника

remeselníči//it' -i -ia *nedok. hovor.*
ремеселничати, заоберати ся ремеслом

remeselník -a *m* ремеселник; drobný ~
дрібний ремеселник

remeseln//ý ремеселный, дома́шний; ~а
výroba ремеселна або дома́шня výroba

remesl//o -a *s* ремесло; umelecké ~а
художні ремесла; vyučiť sa ~ нау́чити ся
ремеслу; dať syna na ~ послáти сына
учіти ся ремеслу; literárne ~ писателське
ремесло; vyznať sa vo svojom ~e знáти
своє ремесло або діло • pliesť sa niekomu
do ~а плéсти ся да́кому до ремесла;
deväťoro remesiel, desiata psota [*prísl.*]
де́вять ремесел, де́сята псо́та

remien//ok -ка *m* ремінок; ~ na hodinky
ремінок на го́динкы

remilitarizác//ia -ie *ž* ремілітаризация

remilitariz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
ремілітаризова́ти

reminiscenc//ia -ie *ž kniž.* ремінісценція, споминання

remíz//a¹ -y *ž 1* (vozovňa) депо с, парк; ~ električiek депо електричок *або* трамваїв, трамвайный парк; autobusová ~ автобусовый парк **2** (*v lese*) гаїк, гай, хранене місце в лісі про звірята і пташата
remíz//a² -y *ž šport.* реміза, ничія, ничій результат; dosiahnúť ~и досягнути ремізу, грати на ремізу

remiz//ovat' -uje -ujú *dok. šport.* ремізовати
remizový¹ *príd. k remíza¹*

remizový² *príd. k remíza²;* ремізовий, патовий; ~é postavenie *šach.* патова *або* ремізова позиція

remont -и *m voj.* ремонт (поповніння хибуючих коней в армаді)

remorkér -а *m* тягача (за собов) парна лодь

renumerác//ia -ie *ž zastar.* особлива пеніяжна одміна

randezvous [randevú] *neskl. s kniž.* пандеву *neskl. s ,* ранде, стрітнүтя; dohovoriť si ~ договорити стрітнүтя; ísť na ~ ити на стрітнүтя

renegát -а *m* ренега́т; одступник, зра́дця

renegátsky ренега́тський; одступницький, зра́дницький

renegátstv//o -а *s* ренега́тство; одступництво, зра́дництво

renesanc//ia -ie *ž 1* Ренесан́ція, Возро́джіня **2** ренесан́ція, возро́джіня; národná ~ націона́льне возро́джіня; ~ vedy возро́джіня науки

renesančn//ý *príd. k renesancia 1;* ~é obdobie епо́ха Рене́санції *або* Возро́джіня

renet//a -y *ž* рене́та (со́рта яблoк)

renomé *neskl. s* реноме́ *neskl. s,* репута́ція, до́бре ме́но, до́бра по́вість; pokaziť si ~ показити собі до́бре ме́но *або* реноме́ *або* репута́цію

renomovaný реномований, ма́ючий до́бре ме́но, до́бру по́вість, попула́рный, просла́влений, сла́вний; ~ spisovateľ реномований *або* сла́вний писа́тель

renováč//ia -ie *ž* обно́влю́вання, опра́ва, ренова́ція; ~ domu ренова́ція до́му

renov//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* обно́влю́вати/обновити, реновова́ти/зреновова́ти; ~ budovu обно́влю́вати будо́ву

rent//a -y *ž* ре́нта; invalidná ~ інва́лідний до́ходок; pozemková ~ *ekon.* земе́льна ре́нта; absolútna, diferenciálna ~ *ekon.* абсолю́тна, дифере́нціа́льна ре́нта

rentabilít//a -y *ž* рентабі́льність, лукра́тив-ність *ж*

rentabiln//ý рентабі́льний, выно́сный, лукра́тивный; ~ podnik рентабі́льна фі́рма; ~á investícia рентабі́льна інвести́ція

rentier -а *m* рентье́р *m zastar.* пензіста

rent//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* быти рентабі́льным, выно́сным, лукра́тивным; опла́чувати ся

rentov//ý ренто́вий; ~á daň ренто́ва дань, дань з ре́нты

reorganizác//ia -ie *ž* реорганіза́ція

reorganizačný реорганіза́чний

reorganizátor -а *m* реорганіза́тор

reorganiz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* реорганізо́вати

reostat -и *m tech.* реостат

rep//a -y *ž* рі́па; цвика; kŕmna ~ кормо́ва рі́па, рі́па на кормлі́ня; cukrová ~ цукро́ва рі́па, цвика; červená ~ цвика
• (je) Slováč ako ~ він Слова́к як рі́па, він дійсний Слова́к

repár -а *m hovor.* ріпа́рь

reparác//ia -ie *ž 1* (oprava) ремо́нт, опра́ва **2** *v mn. č.* ~іє репара́ції, опра́вы; vojnové ~іє репара́ції

reparačn//ý репара́чний; ~é úhrady репара́чны вынагоро́ды

reparát -и *m škol. slang.* репара́т, опра́вний екза́мен

repar//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* ремо́нтовати, опра́вовати/опра́вити, зліпшова́ти/зліпшы́ти; ~ strechu ремо́н-това́ти стрі́ху; ~ hodinky опра́вовати го́динки; ~ si zdravie зліпшова́ти сво́є здо́ров'я

repatriác//ia -ie ž репатріація, повернення осіб до отчизны

repatriačn//ý *príd. k repatriácia*; ~á komisia комісія по репатріації, репатріачна комісія

repatriant -a *m* репатріант

repatriantský *príd. k repatriant*; ~ vlak vlak з репатріантами

repatri//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* репатріювати, вертати ся/вернути ся назад до отчизны; ~ vojnových zajatcov репатріювати війнових плінных

repertoár -ul/-a *m* репертоар; *operný* ~ оперный репертоар; *kmeňový* ~ основный репертоар; *zaradiť hru do ~u* включіти пєсу до репертоару; *stiahnuť z ~u* стягнути з репертоару; ~ *tém pren.* репертоар тем

repetent -a *m škol. slang.* репетєнт, ученик повторюючий класу

repetíc//ia -ie ž **1** *kniž.* повторіня **2** *div.* репетіція **3** *hud.* репріза, повторіня **4** *hud. (znamienko)* репріза, повторюючий знак

repetičn//ý *príd. k repeticia*; ~é *znamienko hud.* повторюючий знак, знак повторіня

repetítor -a *m* репетітор

repet//ovat' -uje -ujú *nedok. zastar.* **1** учіти ся, повторєвати **2** *škol.* повторєвати класу

repik -a *m bot. rénik*; ~ *lekársky (Agrimonia eupatoria officinalis)* рєнік лікарський

repikový репіковий; ~ *čaj* репіковий чай; ~ *odvar* репіковий вылуг *ábo* екстракт

repk//a -y ž *bot. réпка*

replik//a -y ž рєпліка, одповідь на попередню рєч

replik//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* подавати/подати рєпліку, реплікувати, висловити/высловлєвати рєпліку

repnisk//o -a *s* ріпове поліє

repn//ý ріповий; ріповий цукєрь; ~é *skrojku* листя цвиклы *ábo* ріпы; ~á *oblasť* ріпова область; ~ *kombajn* ріпузберáючий комбайн

reportáž -e ž репортáž ж; *rozhlasová* ~ розгласова репортáž, репортáž по радіу

reportážn//y *príd. k reportáž*; ~á *črta lit.* репортážна примітка; ~e *spravodajstvo* а) репортáž; б) репортєрство

reportér -a *m* репортєр; коментáтор; *rozhlasový* ~ радіокоментáтор

report//ovat' -uje -ujú *nedok.* робити репортáž (о *športovom* перемагані *i m. n.*); ~ *futbalový zápas šport.* робити репортáž з фотбалового стрітнүтя

repov//ý ріповый; ~é *listy* ріповє листя

represál//ie -ii ž *pomn.* репрєсáлії; *policajné* ~ поліцайтєьскы репрєсáлії

repres//ia -ie ž *kníž.* репрєсія

represív//y репрєсівный; ~e *opatrenia* репрєсівны міры, репрєсії

reprezentác//ia -ie ž репрєзєнтáція; *úspešná* ~ успішне выступлїня

reprezentačn//ý *príd. k reprezentácia*; ~á *miestnosť* репрєзєнтáційна містность; ~ *systém polit.* сїстама представництва; ~é *mužstvo šport.* репрєзєнтáційна команда

reprezentant -a *m* **1** репрєзєнтáнт; представитель; *snemovňa ~ov* палáта представителів; ~ *starého sveta* представитель старого світа **2** *šport.* член репрєзєнтáційной команди

reprezentatívny репрєзєнтáтівный, спосібный репрєзєнтовати

reprezent//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* быти представником *ábo* репрєзєнтáнтом *kógo*, представляти інтерєсы *kógo*, *чїї* **2** *šport.* быти члєном выбраной команды **3** *čo* быти предстáвлєваным *so zmenou vetnej konštrukcie*; *naše maliarstvo bude na výstave* ~ *niekoľko obrazov* на выставці *наше* малярство бұде предстáвленє *дакількома* образами

repriz//a -y ž (повторююче) представлїня, репріза

repriz//ovat' -uje -ujú *nedok.* повторяти (*представлїня*), репрізувати

reprizov//ý повторюючий, репрізовий; ~é *kino* кїно повторюючого фїлму, репрізовий фїлм

reprobác//ia -ie ž перєєкзаменовáня

reprobačný *príd. k* **reprobácia**; ~ skúšobný termín термін на опр́авный екза́мен, термін на пере́екзаменована́

reprobl/ovať -uje -ujú *dok.* провалити (на екза́мені); ~ kandidáta провалити канді́дата

reprodukc/ia -ie *ž* 1 пере́каз; передава́ня; репро́дукова́ня; ~ obsahu knihy пере́каз со́держання́ кни́ги 2 *ekon.* репро́дукція; rozšírená ~ росшы́рена репро́дукція 3 репро́дукція зву́ка (*при по́мочи репро́дуктора*) 4 (*obraz*) репро́дукція; farebná ~ фарбе́на репро́дукція

reprodukčn/ý *príd. k* **reprodukcia**; ~á technika те́хніка репро́дукції; ~é umenie выко́нующе іску́ство; ~é náklady *ekon.* репро́дукцны́ выда́вки

reproduk/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* 1 перепові́дати/перепові́сти; передава́-ти/передати́, репро́дукова́ти/зrepóдукова́ти; ~ rozhovor передати́ бі́сіду; ~ niečie slová репро́дукова́ти да́чії сло́ва 2 (*hudobné dielo*) выко́новати/выкoнати́ 3 typ репро́дукова́ти, передава́ти/передати́

reproduktor -a *m tech.* репро́дуктор

rep//tať -ce -cú *nedok.* ре́пта́ти, гúндрати, шóмрати

republika -y *ž* репú́бліка

republikán -a *m* републіка́нець

republikánsky републіка́нський; ~e zmysľanie републіка́нське дýманя áбо мышлі́ня; ~a strana републіка́нська па́ртія

republikový републіко́вий

reputác/ia -ie *ž* репута́ція; ре́номé *neskl.* s, dóбре ме́но; pokaziť si ~iu показати́ себе́ áбо сво́ю репута́цію

resekc/ia -ie *ž lek.* ресе́кція, одрі́зання, вирі́зання; ~ čreva, žalúdka ресе́кція че́рева, жо́лудка

reskir/ovať -uje -ujú *nedok. dok. hovor.* 1 (*riskovať*) рі́сковати/рі́скнути 2 (*obetovať, venovať*) же́ртвувати/поже́ртвувати, одва́жити ся; ja na to ~ujem я на то́то рескі́рю, я на то́то не пожа́лію пі́нязей

reskript -u *m hist.* рескри́пт

resorb/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* впи́вати/впити́, вся́ковати/вся́кнути до себе́

resorpc/ia -ie *ž* впи́вання, вся́ковання до себе́

resorpcn/ý *príd. k* **resorpcia**; ~á schopnosť спосо́бность впи́вати áбо вся́ковати до себе́

respektíve *čast.* áбо же, е́вентуа́льні, вла́стні

rest -u *m hovor.* 1 о́стáток, звы́шок

2 (*nedoplatok*) недо́платок 3 *pren.* неспóвнена за́дача, промі́жка, ді́ра; mať ~y v niečom ма́ти промі́жки в да́чім

restante: poste ~ на вы́дана́ адре́сáтови (*на ё́го пожа́дана́*)

resumé *neskl.* s ре́зюме́ *neskl.* s

rešerš -e *ž odb.* бі́бліогра́фічна інфо́рмація

rešet/o -a s ре́шéто; preosievať niečo на ~e переосі́вати да́штó на ре́шéті •staré ~ (*o žene*) ста́ра непо́рядни́ця; dieravý ako ~ ді́ра́вий як ре́шéто

rešpekt -u *m* ува́жіня, ва́жність, авторі́та, ре́шпект; mať ~ pred niekým ува́жати да́кого; deti majú ~ predо mnou ді́ти слýхають ся ме́не; vzbudzovať ~ вы́кликoвати ува́жіня áбо че́сть; získať si ~ заслужы́ти ува́жіня

rešpekt/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *koho* ува́жати ко́го, одно́сити ся з ува́жінем áбо че́стно ку ко́му 2 *čo* дотримо́вати, узна́вати, ре́шпекто́вати; ~ zákonу дотримо́вати за́коны; ~ niečie právo узна́вати да́чіе пра́во; ~ príkaz ре́шпекто́вати при́каз 3 *čo (brať ohľad)* ра́ховати ся з чі́м; ~ niečie zvyky ра́ховати ся з да́чіїми(а) звы́камі

reštanc/ia -ie *ž* 1 недо́платок 2 опу́щія́, недо́робка

reštaurác/ia¹ *ž* рештавр́ація; ді́етна ~ ді́етна рештавр́ація; staničná ~ ста́нічна рештавр́ація

reštaurác/ia² -ie *ž* 1 рештавр́ація, о́бновлі́ня, вы́новлі́ня; ~ umeleckých pamiatok рештавр́ація па́мяток іску́ства 2 *polit.* о́бновлі́ня, рештавр́ація 3 *hist.* (*voľby*) во́льбы *romn.*

reštauračn//ý¹ *príd. k reštaurácia¹*; ~á miestnosť містність або сála рештавра́ції; ~á strava рештавра́чна стра́ва, стравова́ня в рештавра́ції

reštauračn//ý² *príd. k reštaurácia²* рештавра́чний; ~é práce рештавра́чны робóты, робóты по рештавра́ції; ~é snahy рештавра́чны снажі́ня, снажі́ня рештаврава́ти *дашмо́*

reštaurant -u *m zastar.* рештавра́ція ж

reštaurátor -a *m* вла́стник рештавра́ції, рештавра́тор

reštaurátor -a *m* рештавра́тор

reštaurátorsk//ý **1** рештавра́торський; ~á dielňa рештавра́торська майсте́рська **2** рештавра́торський; ~é snahy *polit.* снажі́ня к рештавра́ції

reštaurátorstv//o -a *s* рештаврава́ня с

reštaur//ovať -uje -ujú *nedok. dok. 1* рештаврава́ти; ~ umelecké pamiatky рештаврава́ти па́мятки іску́ства **2** *polit.* рештаврава́ти, обно́влєвати/обновити; ~ monarchiu рештаврава́ти мона́рхію

reštaur//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. (liečiť sa)* лі́чити ся, попра́вляти сво́є здо́ров'я

reštitúcn//ia -ie *ž odb.* рештіту́ція

reštitučný *príd. k reštitúcia*; ~ proces *práv.* рештіту́чний проце́с

reštitu//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* рештітува́ти, обно́влєвати/обновити; ~ starý stav обновити поперéдне розпо́ложін'я

reštrikc//ia -ie *ž* скорочі́ня, ограні́чін'я, знижі́ня; ~ zamestnancov знижі́ня кілько́сти робі́тників

reštrikc//ný *príd. k reštrikcia*; ~é opatrenia кро́ки по ограні́чінню або знижі́нню (*дачóго*)

restring//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* скорóчовати/скоротити, ограні́човати/ограні́чити, знижовати/знижыти; ~ zamestnancov знижыти робóчі сили; ~ učivo скоротити у́чебный мате́ріал

ret bás. p. pera

retardác//ia -ie *ž* рета́рда́ція, спома́лєва́ня, стримова́ня

retardačn//ý спома́люючий, стриму́ючий, гаму́ючий; ~ vplyv гаму́ючий вплив

retard//ovať -uje -ujú *nedok.* спома́лєвати, гамова́ти, стримова́ти, рета́рдова́ти; ~ vývin спома́лєвати, гамова́ти ро́звиток

ret'az -e *ž v rôzn. význ.* ланц, ланцо́к; uviazať psa na ~ прив'язáти пса на ланцо́к; horská ~ горський пас, пас гор; ~ spomienok (ці́пый) ряд спо́минань

ret'az//ec -ca *m* ланцо́к, ланцу́шок; bunky tvoria ~се огни́вка ро́блять ланцо́к

ret'azovit//ý **1** припо́мина́ючий ланцо́к, поді́бный на ланцо́к **2** на́в'язую́чий; ~á reakcia *chem. aj pren.* на́в'язуюча ре́акція

ret'azov//ý ланцо́вий; на́в'язую́чий; ~ prevod ланцо́ве погы́н'яня; ~ most ланцо́вый мі́ст; ~á reakcia *chem. aj pren.* на́в'язуюча або ланцо́ва ре́акція

retiazk//a -y *ž 1* ланцо́к, ланцу́шок; zlatá ~ золотый ланцу́шок; ~ na hodinky ланцу́шок на го́динки **2** ~y *mn. č. (putá)* о́ковы (на ру́кы, но́гы) **3 (druh vyšívania)** ланцушо́кый сте́г

retiazkový *príd. k retiazka*; ~ obojok ланцушо́кый ошыйник

rétorik//a -y *ž* рето́рика, красоре́чництво с

retort//a -y *ž chem.* рето́рта, криву́ля, ба́нька

retranslác//ia -ie *ž* ретрансла́ція

retrográdny ретрогра́дний, зворóтний, оборо́тний; ~ slovník зворóтний або ретрогра́дний сло́вник

retrospektív//a -y *ž* ретро́спекті́ва, по́гляд до за́ду, до мину́лости, розду́мован'я про мину́ле

retrospektívny ретро́спекті́вний; ~ pohľad ретро́спекті́вний по́гляд або а́спє́кт (*на дашмо́*)

retúrk//a -y *ž ľud. zastar.* рету́рка, спіато́čný cestovný lístok путё́вый листок на́зад

retuš -e *ž* рету́ш ж

retušér -a *m* ретуше́р

retuš//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* ретушовáти; ~ fotografie ретушовáти фотогра́фії

reum//a -у ж рѣвма; маť ~у ма́ти рѣвму; trpieť на ~у терпіти на рѣвму

reumatick//ý ревматічний; ~é bolesti ревматічны бо́лі

reumatik -а *m* ревматік

reumatizm//us -у *m* ревматізм; klbový ~ клубовый ревматізм

rev -у *m* 1 (zvierat) рев, рычання, ревіня, крик; ~ šeliem рев диких звірят 2 (krik) рев, крик 3 (plač) рев, міцний плач, спів; pustit' sa do ~у розривати ся, розплакати ся

rév//a -у ж виниця

revanš -у *m* *hovor.* реванш, одплата; на ~ на реванш, на одплату

revanšist//a -у *m* реваншіста *m*

revanšistick//ý реваншістьський; ~é snahy реваншістьскы сна́жіня; ~á politika політика реваншізму

revanšizm//us -у *m* реваншізм

revanš//ovat' sa -ује са -ују са *dok. komu za* що одплатити ся ко́му за *што*, одплатити ко́му тым са́мым; одвдя́чити ко́го за *што*, реваншовати ся

rev//at' -е -у́ *nedok.* 1 (o zvieratách) рева́ти, рыча́ти; lev ~е лев рычи́ть а́бо ре́ве 2 рева́ти, крича́ти; ~ od bolesti рева́ти од бо́лесті; ~ на niekoho рева́ти а́бо крича́ти на да́кого; amplióny ~у́ репродукторы реву́ть 3 (plakať) рева́ти, мі́чно пла́кати

rever -у *m* (na kabáte) фазо́на

reverend//a -у ж ревере́нда

reverz' -у *m* *práv.* реве́рз, писе́мне выголо́шіня о при́знані да́кого, підписа́не вла́стнов рукóв; писе́мный обяза́нок; podpisať ~ підписа́ти обяза́нок

reverz' -у *m* (zadná strana mince al. medaily) реве́рз

reverzn//ý *odb.* реве́рзный; ~é kyvadlo *fyz.* оборо́тный ма́ятник; ~ motor *tech.* реве́рзный мо́тор

revid//ovat' -ује -ују́ *nedok. dok.* 1 прови́ряти//прови́рити, Perezeraťi//Perezriti, контро́люва́ти//пере́контролюва́ти, вико́нати реві́зію; ~ účty прови́рити ў́чты

а́бо пі́няжны докуме́нты 2 реві́дова́ти/зреві́дова́ти, Perezeraťi//Perezriti, Perezeraťi//Perezriti; ~ svoje názory Perezeraťi svoi pohľady

revír -у *m* 1 реві́р; poľovný ~ полі́вницький реві́р; rybolovný ~ реві́р на іма́ня рыб; lesný ~ лі́сний реві́р 2 реві́р, басе́йн; uhľový ~ у́гольний басе́йн

revírník -а *m* ста́рший лі́сник

revírny *príd. k revír;* ~ lístok полі́вницький лі́сток, поволі́ня на полі́ва́ня а́бо іма́ня рыб

revíz//ia -іе ж 1 реві́зія; контро́ля; ~ účtov реві́зія ў́чтів; ~ cestovných lístkov контро́ля лі́стків 2 реві́зія, пере́вірення; ~ svojich názorov пере́вірення сво́їх по́глядів; ~ marxizmu реві́зія марксі́зму

revizionist//a -у *m* реві́зіоніста

revizionistick//ý реві́зіоні́ський; ~é názory реві́зіоні́скы по́гляды

revizionizm//us -у *m* реві́зіоні́зм

revízn//y реві́зний; контро́льний; ~а komisia реві́зна комі́сія

revízor -а *m* реві́зор

revokaz -а *m* *zool. zastar.* філо́ксера, гро́знюва во́шка

revolta -у ж взбу́ра, бунт; ребе́лія; повста́ня, рево́лүція

revolt//ovat' -ује -ују́ *nedok. proti komu,* чо́му повста́вати, підніма́ти повста́ня, бунт *protiv koho, čoho;* бунтова́ти

revolúci//ia -іе ж соціа́льна ~ соціа́льна рево́лүція; socialistická ~ соціа́лістична рево́лүція; palácová ~ градо́вый а́бо замко́вый пере́ворот; kultúrna ~ ку́льтурна рево́лүція; urobiť ~иу зроби́ти рево́лүцію

revolucionár -а *m* рево́лүціо́нарь

revolucionizl//ovat' -ује -ују́ *nedok. dok.* рево́лүціо́нува́ти; ~ robotníkov рево́лүціо́нува́ти робі́тників

revolučnodemokratick//ý рево́лүці́но-демокра́тичный; ~é hnutie рево́лүці́но-демокра́тичный ру́х

revolučn//ý рево́лүці́йний; ~ boj рево́лүці́йне во́єва́ня; ~é tradície рево́-

луційны традиції; ~é hnutie революційный рух; ~é piesne революційны співанкы; ~é zmeny революційны зміны

revolver -a *m* 1 (*zbraň*) револьвэр 2 *tech. slang. (sústruh)* револьверова обрóbлююча машина

revolverovľý *v rôzn. význ.* револьверовый; ~á točovka револьверова обрóbлююча машина

révovľý *kniž. zastar.* грозновый; ~ prút грозновыи прут; ~á šťava грознова щáва

revuálny *príd. k revue;* ~ časopis ревью; program mal ~ charakter prógram мав характер ревью áбо перéглядy

revue (revü) *neskl. ž v rôzn. význ.* ревью *neskl. s* перéгляд; literárna ~ літературный перéгляд; ľadová ~ балёт на лёді

rez -и *m* 1 рóзріз, різ; ~ požom рóзріз нóжом; ~ pilou перепелити пилов; cisársky ~ *lek. císařský* різ 2 *geom.* попере́чний різ; priečny, pozdĺžny ~ попере́чный, поздовжний різ; попере́чне, поздовжне різання 3 *kuch.* плáток, кусóчок; pokrájať šunku na tenké ~у нарізати шўнку тонкими плáтками; čokoládové ~ плáтки чоколадóвой ролáды

rezací різачій; ~ horák *tech.* різак (*різання желіза пліном*)

rezač -a *m* різач; ~ skla різач скла, склорізач

rezačk//a -у *ž (stroj)* різáча машина; різáчка; ~ slamy різáчка солóмы; герпá ~ різáчка ріпы

rezák -a *m* 1 (*zub*) різáк 2 *tech. (druh noža)* різáк

rezanc//e -ov *m mn. č.* 1 різáнки; ~ do polievky різáнки до пóливкы; makové ~ різáнки з ма́ком 2 (*rezy*) кусóчки, плáтки; ~ slaniny кусóчки солонины; ~ polí *pren.* різáнки з узких кўсів

rezancovľý різанкóвый, на різáнки; ~á polievka пóливка з різáнками; ~é cesto тісто на різáнки

rezať ре́же ре́жy *nedok.* 1 *čo* ~ požom різати нóжом; ~ husi різати гўскы; ~ sečku різати с́чку; ~ drevo різати áбо пилити дéрево; ~

závity нарізати зáвіты; ~ vred різати вéред 2 (*spôsobovať bolesť*) різати, стискáти; guma ma reže rýma мéне рі́же áбо стискáти; kabát ma reže pod pazuchami ковт áбо кáбат мéне рі́же під пазўхами; oči ma režu óči мéне рі́жyть 3 *expr. (pretínať)* різати, розрізати; ~ vlny (*o lodí*) розрізати вóлны; ~ vzduch (*o strele*) розрізати áбо россікáти вóздух; ~ zákrutu *slang. (o vozidle)* різати закрўту áбо керўлю 4 *šport.* різати; ~ loptu підрізати лóпту 5 *expr. (biť)* молотити, товчі, бити, колотити 6 *pren. expr.* óстро критіковáти • dvakrát meraj, raz rež сім раз міряй, раз рі́ж; (*neprezradí, neurobí ap.*) ani keby ho rezali áни кідь бы ёго різали, хо́чэ забей; ~ do živého різати до живóго

rezať sa ре́же са ре́жy са *nedok.* 1 (*o zuboch*) різати ся, прорізовати ся 2 *expr. (prenikať)* врізовати ся 3 *expr. (biť sa)* дéрти ся, бити ся 4 *pren. expr.* óстро критіковáти е́дén дрўгого

rezb//a -у *ž* 1 різáня 2 (*umelecká*) різба, вырізована

rezbár -a *m* різбáрь по дéреви

rezbársk//y різбáрьський; ~е рáце різбáрьскы рóботы

rezbárstv//o -a *s* (худóжня) різбá

rezed//a -у *ž bot.* резе́да; ~ žltá (*Reseda lutea*) резе́да жóвта

rez//eň -ňa *m* 1 кусóк; ~ slaniny кусóк солонины 2 *kuch.* ріска, шніцля ж; bravčový ~ свиньска ріска; viedenský ~ віденьска шніцля; prírodný ~ прирóдна різка

rezerv//a -у *ž* 1 (*zásoba*) резе́рва, зáсоба; nevyčerpatelne ~у невычёрпны резе́рвы; skryté ~у скрыты резе́рвы; mať v ~е ма́ти в резе́рві áбо в зáсобі; odložiť si do ~у одложити до зáсобы 2 *pren.* стриманость ж; brať niečo s ~ou б́рати даштó з резе́рвов, стримані односити ся к дачóму; принимáти даштó критічно 3 *hovor. (záloha)* резе́рва, зáсоба; ~ mužstva *šport.* резе́рвны грачі; poručík v ~е *voj. zastar.* порўчік в зáлорі

rezervác//ia -ie ž 1 резервація, охрáněвана область; štátna ~ держáвна резервація; prírodná ~ природна охрáněвана область
2 резервація; indiánska ~ резервація індіців

rezervist//a -u m voj. zastar. резервіста

rezervn//ý резервний, нагороджувачий, заступуючий; ~é súčiastky резервні часті; ~é koleso (na aute) резервне колесо, резерва

rezervoár, rezervár -a/-u m резервоар aj pren.; vodný ~ водний резервоар, резервоар на воду; ~ sil резерва сил

rezervovan//ý резервований, стриманий, замкнутый (в собі); mať ~é stanovisko к пeчoмy стримані односити ся к дачoмy; byť ~ быти стриманым, поводити ся стримани

rezerv//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* резервувати, одложити, обіднати/обіднявати; ~ miesto niekomu (pri stole) резервувати місце дако́му; ~ si stôl обіднати (собі) стіл; ~ si cestovný lístok резервувати собі путёвий листок

rezidenc//ia -ie ž резиденція; letná ~ літня резиденція

rezidenčn//ý *príd. k rezidencia*; ~é mesto резиденчне місто

rezident -a m *polit.* резидент, сповномощённый заступник

rezidu//um -a s звышок, остáток

rezignác//ia -ie ž 1 зрікну́тя; одступліня, одречіня (од дачoгo) **2** (zmierenie sa s niečím) змі́рєня, покiрность о́суду

rezignovan//ý змі́рєний, покiрний, резігно-ваний; ~ človek покiрний чоловік

rezign//ovať -uje -ujú **1** *nedok. dok. na čo i bezpredm.* (odstupovať / odstúpiť) зріка́ти ся/зречі́ ся, одступувати/одступити, одходити/одйти до пензії, резігно́вати, подати демісію, абдіковати; vláda ~ovala правліня резігно́вало або подало́ демісію або абдіковало **2** *dok.* (zmieriť sa s osudom) покори́ти ся о́суду, змі́рити ся

rezin//a -y ž *hromad. (piliny)* пиловиня с

rezistenc//ia -ie ž **1** (odolnosť) імунність, непідда́йность, незло́мность, сила, резісте́нчность ж; ~ voči teplu незло́мность теплоті; ~ organizmu proti chorobám непідда́йность о́рганізму хворо́там **2** (odpor) антипа́тія, аве́рзія, протівіня, нелюбо́сть; pasívna ~ пасі́вне протівіня

rezistentn//ý резісте́нтний, незло́мний, імунний; organizmus ~ proti infekcii о́рганізм імунний або си́льний протів інфе́кції

reziv//o -a s пиломате́ріялы, пиловы мате́ріялы; stavebné ~ пило́вый мате́ріял на будова́ня

rezk//ý -ov m *mn. č. odb.* нарі́заны кусо́чки; repné ~ нарі́зана рі́па

rezk//ý 1 (rázny) рі́зкий, енергі́чний, ско́рий; ~ krok рі́зкий або енергі́чний кро́к; рі́зке або енергі́чне ході́ня; ~ pochod рі́зкий або жы́вий марш; na svoj vek je veľmi ~ на свої ро́ки він і́дє́ до́сть енергі́чний **2** (vzduch, vietor) сві́жий; о́стрый, прудкий, рі́зкий

rezn//úť -ne -nú *dok. expr.* (udrieť) б́хнути, уда́рити

rezn//ý (týkajúci sa rezania); ~á plocha рі́зний шрам; ~á hrana poža рі́зна гра́на но́жа; ~á rýchlosť ско́рость рі́зання; ~á rana рі́зна ра́на

rezn//ok -ka m *záhr.* щі́п; viničové ~у грозно́вы щі́пы

rezolúcn//ia -ie ž резолю́ція; mierová ~ міро́ва резолю́ція; prijať ~iu при́яти резолю́цію

rezolúčn//ý *príd. k rezolúcia*; ~ návrh прое́кт резолю́ції

rezolútn//ý рі́шучий, енергі́чний, рі́зкий, прудкий; ~ človek рі́шучий або енергі́чний чолові́к; ~a odpoveď рі́шуча о́дповідь

rezonanc//ia -ie ž резона́нція, о́глас, о́дзвук
rezonančn//ý резона́нчний; ~á dutina (rečových orgánov) резона́тор

rezonátor -a m резона́тор

rezn//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* резону́вати, розозвучува́ти; *pren.* озыва́ти ся, оголо́шовати ся

rezort -u *m* úряд; рéзорт (держáвного правлénя); ~ ministerstva školstva рéзорт міністерства школ

rezortný резóртный; ~ ústav резóртный інштíтут

rezultant/a -y *ž* *mat.* резулtáнта; сýма векторів

rezultát -u *m* резултáт

rezult/ovat' -uje -ujú *nedok.* z čoho kniž. вплива́ти із чо́го, быти резулtáтом чо́го

rezum/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* резюмова́ти; ~ hlavné myšlienky резюмова́ти основны дýмки; ~ výsledky резюмова́ти áбо зосумарізовáти резултáты

réz/ia -ie *ž* **1** *ekon.* выдавки výroбы; додатковы выдавки; podniková ~ выдавки фірмы; robiť niečo vo vlastnej ~ii робити даштó на влáстны выдавки áбо во влáстній рéжii **2** рéжія, режісýра, представлénя, інсценáція; divadelná ~ інсценáція пeсы; ~ filmu рéжія філму; asistent ~ie асistéнт режісéра

režijný **1** *príd. k réžia* **1**; ~é náklady режі́йны áбо додатковы выдавки; ~á cena влáстны выдавки; ~ cestovný lístok режі́йный доро́жный áбо путéвый листок **2** режісéрський; ~á práca режісéрська робóта, робóта режісéра; ~á koncepcia режісéрська концéпція

režim -u *m* **1** (*zriadenie*) рéжім; (держáвный) рéжім; kapitalistický ~ капіталістічний рéжім; odporca ~u протівник екзистуючого режіму **2** (*poriadok*) рéжім, пóрядок; denný ~ дéнный рéжім áбо пóрядок **3** (*potery*) рéжім; vodný ~ водный рéжім

režimist/a -u *m* *pejor.* прихылник екзистуючого режіму

režir/ovat' -uje -ujú *nedok.* режірова́ти; ~ hru, film режірова́ти пeсу, філм; kto ~oval tú hru? хто режісér той пeсы?, хто режірова́в тоту пeсу?

režisér -a *m* режісér, інсценáтор; filmový ~ філмо́вый режісér, кінорежісér;

rozhlasový ~ радіо́вый режісér, режісér в pádii

režisérsky режісéрський; ~a práca режісéрська робóта, робóта режісéра

režist/a -u *m* *hovor.* осóба режі́йного листка, режі́йніста

riad -u *m* грáты, сéрвіс; kuchynský ~ кухі́нськы грáты; zmývať ~ умыва́ти грáты

riaden/ie¹ -ia *s* **1** *tech.* управлénя; automatické ~ автоматі́чне управлénя; ~ na diaľku дiштáнчне управлénя, управлénя на далéкость **2** (*vedenie*) управлénя, веджі́ня; ~ podniku веджі́ня фірмы

riaden/ie² -ia *s* прятáня, робі́ня пóрядку; ~ bytu прятáня быва́ня áбо квáртеля

riaden/ý веджі́ений; ~á strela веджі́ена стрі́ла áбо кúля

riadiac/i **1** управляю́чий; ~a páka управляю́ча пáка; ~ mechanizmus управляю́чий мехáнізм **2** управляю́чий, ведúчий; ~ orgán управляю́чий óрган; ~a síla ведú́ча сила

riadi/lit' -í -ia *nedok.* чо́ **1** управляти чим, ве́сти шмо; ~ podnik ве́сти фірму; ~ hospodárstvo ве́сти гáзді́вство **2** (*viest'*) ве́сти шмо; ~ auto ве́сти áвто, шофeрова́ти

riadi/lit'² -í -ia *nedok.* **1** (*upratovať*) прятати, прятати квáртиль áбо быва́ня; ~ byt прятати квáртиль **2** *koho, čo zastar.* (*opatrovat'*) стáрати ся о ко́го, о шмо; ~ statok стáрати ся о худóбу áбо стáток

riadi/lit' sa -í sa -ia *sa nedok.* чим, подľа чо́го тримати ся, притримовати ся чо́го; ~ sa smernicami притримовати ся інштрúкцій áбо дiрeктів; ~ sa radou тримати ся ráды

riaditeľ -a *m* дiрeктор

riaditeľ/ňa -не дiрeкторська, кабінeт дiрeктора

riaditeľn/ý веджі́ений; ~á strela веджі́ена стрі́ла áбо кúля; ~ vzducholod' веджі́ений дiрiжабeль

riaditeľ/ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* дiрeкторова́ти, быти дiрeктором

riaditeľsk/ly діре́кторський; ~é povinnosti діре́кторські повинности, повинности діре́ктора; ~é pokarhanie *škol.* діре́кторське пока́рня, пока́рня од діре́ктора

riaditeľstv/o -a s 1 (*funkcia*) фу́нкція діре́ктора, діре́кторство 2 (*správa a budo-va správy*) діре́кція

riadkovan/lie -ia s *poľnohosp.* висів, висі́вня рядками

riadkový *príd. k riadok*; ~ honorár рядко́вий гонора́р; ~ sejací stroj рядко́ва сія́чка

riadn/ly 1 (*oprák: mimoriadny*) дійсний, регула́рний, норма́льний; ~a dovolenka регула́рна доволе́на; ~ poslucháč штуде́нт де́нного штуді́я; ~e vojsko регула́рне во́йско; ~ člen дійсний член 2 (*poriad-ny*); viesť ~ život жы́ти норма́льным а́бо вы́рівнаним жы́вотом; ~ človek порядний чоловік 3 *expr. (veľký, silný)* порядний, вели́кий, силний, слу́шний; ~ krajec chleba слу́шний кра́єць хлі́ба; ~e vetrisko силний вітри́ско

riad/ok -ka/-ku m 1 рядок; platiť za ~ платити за рядок 2 ряд, грядка; ~ zemiakov ряд банду́рок 3 (*pri pletení*) ряд

rias/la -y ž 1 *obyč. v mn. č.* ~y мігалі́ця, обє́рва 2 (*záhyb na látke*) скла́дка, набє́рана

rias/liť -i -ia *nedok. (látku)* набє́рати скла́дками, робити скла́дки (*na látke*)

rias/liť sa -i sa -ia sa *nedok.* збє́рати ся скла́дками

riasnat/ly скла́да́ний, набє́раний; ~á sukňa скла́дана а́бо набє́рана сукня

riasy rias ž *mn. č. bot.* рясы

riav/la -y ž (го́рський) по́тік; horská ~ го́рський по́тік, го́рська рі́чка; ľudská ~ *pren.* лю́дський по́тік

riebz/lie -i ž *mn. č. (ker i plody) bot.* вині́чки, рі́бєзлі; oberať ~ обє́рати вині́чки а́бо рі́бєзлі; zjesť jednu riezľu з'ї́сти є́де́н бобок вині́чки

riebzov/ly вині́чковий; ~ ker вині́чковий кряк; ~ lekvár вині́чковий ле́квар; ~é víno вині́чкове вино́, вино́ із вині́чок

ribstol -a m *tel.* шве́дська стіна́

ricín -u m (*rastlina*) рі́ці́н

ricínový рі́ці́новий; ~ olej рі́ці́новий олі́й

ricín/us -u m *hovor.* рі́ці́новий олі́й

riect' řéče řečú *dok. zastar.* řéчі, пові́сти

riečic/la -e ž řéшє́то; ро́шта; osievať na ~i осі́вати че́рез řéшє́то • hlava ako ~ a) страпа́та го́лова; б) тяжка́ а́бо діра́ва го́лова; chytať vodu *al.* vieter do ~e іма́ти во́ду а́бо ві́тор řéшє́том; urobiť z niekoho ~u (*dostrieť*) зроби́ти з дако́го řéшє́то

riečisk/o -a s, **riečil/šte** -šťa s ко́рыто (рі́ки)

riečn/ly рі́чний; ~e koryto ко́рыто рі́ки; ~ štrk рі́чний шу́тер; ~e ryby рі́чні ры́бы

rieden/ly 1 рі́дже́ний, розрі́дже́ний; ~ roztok рі́дже́ний ро́сток; ~é víno рі́дже́не (водо́в) вино́; ~é mlieko розрі́дже́не (водо́в) мо́локо 2 розрі́дже́ний, прорі́дже́ний; ~ les прорі́дже́ний лі́с 3 *typ.* рі́дже́но (набе́раний); ~á sadzba рі́дже́не набє́рана

riedidl/o -a s розрі́джо́вач м

riedin/la -y ž *les.* рі́дкий лі́с, рі́дкий по́раст

ried/liť -i -ia *nedok.* 1 рі́дити, розрі́джо́вати; ~ farbu рі́дити фа́рбу; ~ víno розрі́джо́вати вино́ (водо́в) 2 рі́дити, прорі́джо́вати; ~ les рі́дити лі́с 3 *typ.* прорі́дже́но набє́рати

riedk/ly 1 рі́дкий; ~e cesto рі́дке ті́сто; ~e mlieko рі́дке мо́локо; ~ vzduch рі́дкий во́здух 2 рі́дкий; ~ les рі́дкий лі́с; ~e vlasy рі́дкі во́лосы; ~ plátno рі́дке по́лотно 3 (*zriedkavý*) рі́дкий, рі́дкостный

riek/la -y ž рі́ка; rozvodnená ~ розля́та рі́ка; ponorná ~ підзе́мна рі́ка

riekank/la -y ž рі́канка, (ді́тські) сти́шки

rieknuť *p. riect'*

riešen/lie -ia s (*dej i výsledok*) рі́шіня; nájsť vhodné ~ на́йти на́лежне а́бо су́че рі́шіня

rieš/liť -i -ia *nedok. v rôzn. význ.* рі́шшити; ~ úlohu рі́шшити зада́чу; ~ problém рі́шшити про́блем; ~ spor рі́шшити спор; ~ rovnícu *mat.* рі́шшити ура́вня́я

riešiteľ -a m рі́шаю́чий; одга́дую́чий

riešiteľný підда́ючий ся рі́шіню, розрі́шу́ючий; ~ problém розрі́шу́ючий про́блем

ríf -a *m zastar.* (dĺžková miera = 0,779 m) лóкить; *merať* niečo na ~i мiряти даштó на лóкти

ríg/ef -la *m hovor.* záсув, záсувка, ráмпа

rigo škol. slang. p. rigorózum

rigol -a/-u *m* жолобок; одводнюючий канál

rigolovací рiголюючи́й; ~ *pluh* рiголюючи́й плуг, плуг на переобро́вня зéмли

rigol//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 кiприти; ~ *zem* кiприти зéмлю 2 рыти одводнюючі канáлы áбо борозды; ~ *lúky* одводнёвати, высúшовати лýки

rigorózn/ly *kniž.* стрóгий, выжáдуючи́й, некомпромiсний; ~e *predpisy* стрóгы предписáня; ~á *skúška* рiгорóзный екзáмен, екзáмен на тiтул кандiдáта áбо дóктора наýк

rigoróz/um -a *s škol.* екзáмен на тiтул кандiдáта áбо дóктора наýк

rih//at' -á -ajú *nedok.* ригати, ғырғати

rih//at' sa -á *sa nedok.* *neos.* одриговати ся, одғырговати ся; *dok.* ригати ся

richtár -a *m zastar.* биров; старóста

richtárc/it' -i -ia *nedok. hovor. zastar.* бировáти; старостовáти

richtársky *príd. k richtár;* ~ *úrad a)* фýнкция бирова *zastar.* áбо старóсты; б) сiльскый úряд

richt//ovat' -uje -ujú *nedok. ľud.* рихтовáти, готовити, припрáвлёвати

rikš//a' -e *ž* вóзик рiкшы

rikš//a' -u *m (človek)* рiкша *m*

Riman -a *m* Рiман

ríms//a -y *ž stav.* рiмса

rímskokatolícky рiмско-католицкый; ~a *cirkev* рiмско-католицька цéрьков, като-лицька цéрьков

rímsk/ly *v rôzn. význ.* рiмскый; *Rímska ríša* *hist.* Рiмска iмпéрия; *rímski bohovia* рiмскы богóви; ~e *právo práv.* рiмске прáво; ~e *číslice* рiмскы чiсла áбо цiфры

rímsovk//a -y *ž stav. (druh tehly)* рiмсóва цéгла

rímsový рiмсóвый

rín//a -y *ž*, **riň//a** -e *ž hovor.* рiнва, рiнёвка, одквáпуюча рýла, óдквап

rinč//at' -í -ia *nedok.* рiнчáти, дзвенчáти; ~ia *rozbité okná* дзвенчáть розбиты óблакы/óкна; ~ *reťazou* дзвенчáти лánцом • *zbrane* ~ia (*je vojna*) збрáни рiнчáть

ring -u *m šport.* рiнґ

ringlot//a -y *ž (strom i plod)* рiнґлóта

ringový *príd. k ring;* ~ *rozhodca* рiнґóвый сýдця

rinkot -u *m* рiнчáня, дзвенчáня; ~ *rozbitého skla* дзвенчáня розбитого скла; ~ *zbraní* рiнчáня збрáней

rín//ok -ku *m hovor. zastar.* площáдка *ж (obyčájný ярмаркова), ярмарок*

rin//út' sa -ie sa -ú sa *nedok.* ляти ся, течi; *pot sa mu* ~ul *z čela* пот ё́му лыв ся áбо тiк з челá; *z rany sa* ~ula *krv* з рáны теклá кров

riport -u *m* примiтка, познáчка, кýрта вiстка, кýрта репортáж (*в новинцi*)

rips -u *m text.* рiнс (*náзва полóтна*)

ripsov/ly рiнсóвый; ~á *stuha* рiнсóвый пáнтлик

riskantn/ly рiскáнтный; небезпéчнi одвáжный; ~ *krok* рiскáнтный крок; *to je* ~á *ves* тотó рiскáнтне дiло

risk//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* рiсковáти/рiскнути; ~ *život* рiсковáти жывот

ríš//a -e *ž* 1 iмпéрия; держáва; *tretia* ~ трéтя iмпéрия 2 *pren.* мiр; *rastlinná, živočišná* ~ ростлиный, жывóтный мiр 3 цáрство; *rozprávková* ~ приповiдкóве цáрство; ~ *snov* цáрство снiв

ritný *anat.* аналный; ~ *otvor* аналный óтвор

rituál -u *m cirk.* 1 (*kniha*) трéбник 2 (*obrad*) рiтуáл; обряд, церемóния; *svadobný* ~ свадьбяный обряд, свадьбянá церемóния

rituáln/ly рiтуáльный; обрядовый; ~ *jazyk* лiтурґийный язык; ~e *úcho* облечiня священослужытеля

rit//us -u *m cirk.* рiтуáл; обряд, обрядность *ж; pohanský* ~ погáньскый рiтуáл; *pohrebny* ~ погрiбный обряд

rival -a *m* протiвник, сопёрник

rivalit//a -y *ž* соперництво; перемагáня

riviér//a -y ž рівера, морський бєгер, морськы купєлі

ríz//a -y ž *liturg.* (slávnostné obradové rúcho kňazov) риза

rizalit -u *m archit.* ризаліт

rizik//o -a *s pick*, одва́жність; ~ podnikania рискóваность фірмы; ~ omylu pick змыліня; robiť niečo na vlastné ~ робити даштó на свій pick; bez ~a získať niečo добити ся дачóго і без даякóго рíску

rizikovllý *príd. k riziko*; ~é pracovisko рискáнтна áбо одва́жна робóта; ~á príťažka придáвок к выплаті за рискáнтность áбо одва́жність робóты

rizling -u *m* (vinič i víno) рíзлінг

ríz//ňa -ne ž *hovor.* деревоспуща́ючий жóліб

rizot//o -a *s kuch.* рíзóто; ~ z húb рíзóто з грибів

rmuť -u *m bás.* смýток, жаль

rmuť -u *m* 1 щáва (кашовита мáса з роздусéной овоцины áбо інших плодовин); hroznuý ~ грозно́ва щáва 2 *ban.* роздробéна руда 3 *anat.* пýлпа, шпíк

rmúť//it' -i -ia *nedok.* смутити, жаліти, зармýчовати, кормутити; čo vás ~i? што вас зармýчує áбо кормýтить?

rmúť//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* зармýчовати ся, кормутити ся; жаліти, смутити, тра́пити ся

roastbeef [vysl. rozbif] -u *m kuch.* ро́стбіф

rob//a -y ž *nár.* до́росла женá, вы́дата женá, дру́жка

rób//a -y ž *zastar.* шма́ты; plesová ~ балóвы шма́ты

robievať *nedok. opak. k robiť*

robinzonád//a -y ž *šport. slamg.* робінзонáда; шмаряня бранкаря за лóптов

rob//it' -i -ia *nedok.* 1 (pracovať) робити; ~ на poli робити на полі; ~ на akord робити на áкорд; ~ v továrni робити на заво́ді 2 (vyrábať) робити, выра́бляти, выготóвлєвати; ~ tehly выра́бляти áбо робити цє́гли; ~ nábytok робити ба́тор áбо заряджіня 3 (konať, uskutočňovať) робити; ~ prípravu на не́що готувити ся к дачóму;

~ vychádzky робити прогу́льки; ~ si svoju povinnosť повнити сво́ї повинности, повнити сво́ю повинность; ~ zlú politiku вє́сти злу полі́тику; ~ pokusy робити о́пыты; ~ nábor верьбовáти áбо робити náбір; ~ skúšku здава́ти екзáмен 4 (spôsobovať) робити, причíняти, прино́сити; ~ chaos робити ха́ос; ~ neporiadok робити не́порядок; ~ výtržnosti причíняти шкандáл, шкандалити; ~ dlhy робити до́вгы; ~ bolesť niekomu причíняти да́кому біль; ~ niekomu neprijemnosti робити áбо причíняти да́кому не́приємности 5 (ako súčasť ustálených spojení s podst. menami, ekvivalentných slovesu) *prekladá sa individuálne*; ~ žarty робити жа́рты, жартовáти; ~ krik робити кри́к; ~ poriadok робити по́рядок, прятати; ~ výber робити ви́бір, ви́берáти; ~ rozdiel робити рóзділ, розлі́човати; ~ poznámky а) (do knuhy) робити познáчки; б) (vtipkovať) одпу́щати жа́рты; ~ kroky при́нимáти кро́ки; ~ drahoty робити до́рогóты áбо драгóты; ~ poklony робити комплімє́нты áбо поклóны, кланя́ти ся; ~ dojem робити до́ятя; ~ česť робити че́сть; ~ si nároky робити со́бі пожа́дованя, претендовáти (на даштó); ~ si výčitky робити со́бі вы́читкы; ~ si starosti робити со́бі стáрости; ~ si ilúzie робити со́бі и́лúзії; ~ si nádeje надíяти ся; ~ si posmech z niekoho робити со́бі по́смíх з да́кóго; ~ niekomu advokáta робити да́кому адво́ката, застýпити ся за да́кóго; ~ niekomu spoločníka робити да́кому компáнію 6 *koho hovor.* робити фýнкцію ко́го; ~ vedúceho робити заві́дуючого, заві́довати; ~ spojku niekomu быти в спо́їні з да́ким 7 *hovor.* (o сене) стоя́ти, творити; to ~í spolu sto eura то́то стої́ть áбо твóрить сто є́вра 8 (predstierať) притвáрєвати ся, робити ся чим; ~ila, akoby neročula она́ притваря́ла ся, же не чує; она́ роби́ла ся, же не чує • ~ prieku *al.* на зло́šť не́кому робити на́прік áбо на зло́сть да́кому; ~ prekážky робити барьєры; ~ úklady

робити páсти; ~ zlú krv робити злу кров, вирабляти *ábo* россівати гáдки, ~ si ťažkú hlavu z niečoho бра́ти да́штó бли́зко к се́рдцю, робити собі́ тяжкú гóлову з да́чогó; ~ z komára somára робити з ко́мара со́мара, робити з мýхы слóна; šaty ~ia človeka [prísl.] обле́чіня ро́бить чо́ловіка, по обле́чіню стріча́ють

robiť/it' sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** (*diaľ sa*) робити ся, творити ся; *čo sa tu ~i?* што́ ту ро́бить ся *ábo* твóрить ся? **2** (*tvárit' sa, predstierat'*) притваряти ся, тварити ся, робити ся; ~i sa slerým він притва́рять ся *ábo* ро́бить ся слі́пим; ~i sa, že перо́чу́є він притва́рять ся, же не чу́є; ~ sa hlúpym він ро́бить ся глúпим; *čo sa tu ~i?* што́ з ним ро́бить ся *ábo* твóрить ся?

robot -a *m* ро́бот, автома́т • kuchynský ~ ку́хінський ро́бот

robot/la -у *ž* **1** ро́бота, ді́ло; ťažká ~ тяжка́ ро́бота; chlapská, ženská ~ му́жска, же́ньска ро́бота; хлóпске ді́ло, же́ньске ді́ло; *čo to dalo ~u!* што́ то́то да́ло ро́боты!; špinavá ~ брудна́ *ábo* шка́реда ро́бота; pustiť sa *al.* dať sa do ~у да́ти ся до ро́боты, ухóпити ся ро́боты, взя́ти ся за ро́боту, зроби́ти сво́є ді́ло; letné ~у лі́тні ро́боты **2** *hovor.* (*zamestnanie*) ро́бота, слúжба; chodiť do ~у хо́дити до ро́боты; hľadať si ~у глéдати ро́боту; prepustiť *al.* vyhoditiť z ~у про́пусти́ти *ábo* ви́шма́рити з ро́боты; nastúpiť do ~у на́стúпити до ро́боты *ábo* до слúжбы **3** *hovor.* (*výrobok*) ви́робок, ро́бота; гу́сна ~ ру́чна ро́бота **4** *hist.* па́ньске, ро́бота на па́ньскім • mať s niekým do ~у ма́ти з да́ким до ро́боты, ма́ти з да́ким ді́ло; mať niekoho v ~е ма́ти з да́ким до ро́боты; dať si s niečím ~и по́намага́ти ся з да́чим; to je pekná ~! *iron.* но і ро́ботка; ~ nie je zajas, neutečie [prísl.] ро́бота не за́яць, не уте́че; ро́бота не вовк, до лі́са не уте́че

robotnica/la -у *ž* **1** (*pracovitá žena*) ро́бітниця **2** *včel.* ро́бітна пчо́ла, ро́бітна як пчо́ла

robotníck/ly ро́бітницький; ~a trieda ро́бітницька клáса; ~a vláda ро́бітницьке правлі́ня, правлі́ня ро́бітників; ~ štvrť ро́бітницький раён; ~ lístok ро́бітницький листок; ~ plat плат ро́бітника, за́робок ро́бітника

robotnictv/o -a *s hromad.* ро́бітництво

robotníč/it' -i -ia *nedok.* робити як ро́бітник, бы́ти ро́бітником

robotník -a *m* ро́бітник; továrenský ~ заво́дський ро́бітник; lesný ~ лі́сний ро́бітник; stavebný ~ буді́вничий ро́бітник; sezónny ~ сезо́нний ро́бітник

robotní/ly **1** (*usilovný*) ро́бітний, сна́жливий, усе́рдний; ~á žena ро́бітна *ábo* усе́рдна же́на; ~é ruky ро́бітны ру́кы **2** (*pracovný*) ро́бітний; ~é šaty ро́бітны ла́хы; ~ deň ро́бітний де́нь **3** ро́бітний; ро́бітны люди

robot/ovať -uje -ujú *nedok. expr.* **1** тяжко робити, робити *ábo* ви́повняти тяжкú *ábo* умо́рну ро́боту, робити до́ умору **2** *hist.* хо́дити на па́ньске (за феода́лізму)

robustný мо́гутний, зава́литий, мі́цний, си́льний, тіта́нський

ročenk/la -у *ž* ро́чник, алма́нах

ročiak -a *m* (*o domácich zvieratách*) е́днорóчне зві́ря, е́де́н рік ста́ре

ročitý *zastar.* ро́чний; ~ dôchodok ро́чна пен́сія; ~ prírastok ро́чний при́росток

ročne *prísl.* ро́чні, за рік, шторі́к, ка́ждорóчні; ~ sa schádzať шторі́к стрі́чати ся; stotisíc ročne сто ті́сяч за рік; raz ~ (е́де́н) раз за рік

ročník -a *m* **1** рік; odvodný ~ рік одво́ду, одво́дний рік; ~ 1990 рік наро́дженія 1990 **2** *škol.* курз, клáса; prvý ~ пе́рша клáса; (*na vysokej škole*) пе́рший курз **3** (*časopisu*) комплéкт за рік; kompletný ~ по́вний комплéкт за рік **4** *šport.* шторóчні пере́магáня *ábo* пере́бігáня

ročníkov/ly *škol.* курзо́вий; ~á práca семестра́льна ро́бота

roční/ly **1** ро́чний; ~ rozpočet ро́чний розра́хунок; ~é obdobia поро́кы; ~á ťažba ро́чне до́бывáня; ~á dovolenka

рочна доволénка; ~á lehota рóчний тэрмін; ~é kruhy рóчны крýгы áбо вёрсты (на стрóмі) **2** (rok starý) годовáний едén рік, еднорóчний; ~é dieťa (едно)рóчна дítина

rod -u m **1** v rôzn. význ. род; ľudský ~ людський род; zo sedliackého ~u з селяньського рóду; ~om Slovák рóдом Словак, за походжінём Словак **2** родина́, дім; panovnícky ~ пановницький род, дім **3** gram. род; mužský, ženský, stredný ~ мужський, женьський, середній род **4** gram. залóг, род; slovesný ~ залóг áбо род часослóва; trpný ~ активний, пасівний залóг • od ~u a) (od narodenia) од народжіня; б) (od prírody) по натурі, по своїй природі; lenivý od ~u лінивий од природи; to majú v ~e totó у них в рóді

rodák -a m **1** (odniekať) рóдом із чóго, уроджéнець чóго; je ~ z Gemera він рóдом із Гéмера; oravský rodáci уроджéнці з Орáвы **2** (krajan) края́н

rodení/ý **1** рóдом, за походжінём; ~ Rusín Русин за походжінём; ~á admin. дівóче мéно **2** (nadaný) талантовáний; ~ hudobník талантовáний музыкáнт

rodič -a m **1** рóдич m (oměcъ, mámu) **2** ~ia mn. č. рóдичи; nevlasní ~ia óтчим i мачóха, невлáстны отецъ i мáти; starí ~ia дíдо i бáба (дíдко i бáбка)

rodičk/la -y ž **1** (žena, ktorá rodí) рóдичка; (žena, ktorá porodila) полeжнiця, рóдичка **2** (matka) мáти, máma

rodičovsk/é -ého s **1** (majetok) дóля маeткy рóдичів **2** (vyplatený podiel) пiняжна компензáция за дóлю рóдичівського маeткy **rodičovsk/ý** рóдичівський; ~ dom дiм рóдичів; ~á láska рóдичівська любóв; ~é požehnanie благослóвiня рóдичів; ~é združenie škôl hovor. здружiня рóдичів

rodiď/lá -diel s pomn. anat. жéньскы полóвы óргáны

rodin/la -y ž **1** v rôzn. význ. родина́; početná ~ велика родина́; bezdetná ~ бездiтна родина́, родина́ без дiтeй; stará učiteľská

~ старýй учiтeльскýй род; ~ športovcov родина́ шпортóвцiв **2** (deti) дiти, родина́; už má ~u уж мáють родину́, они уж мáють дiти; čakať ~u hovor. чéкати родину́, чéкати дiтину **3** (príbuzenstvo) рóдство; родина́; sme pokrvná ~ мы (покрóвна) родина́; ďaleká ~ далéка родина́; byť ~ niekomu быти в родинi з дакым, быти дачiїв родинóв; je mi ~ він мóя родина́, мы з ним родина́; prísť do ~u s niekým стáти родинóв дакóму, породинькати ся з дакым • hovor. žart. je mi ~ po Adamovi a Eve він родина́ по Áдамови i Èви, він мi нияка родина́; núka sa mi do ~y він (онá) нýкати ся мi до родини

rodinkársky prísl. по-родинному

rodinkárstv/o -a s родинкáрство; протекциóнáрство

rodinkl/ovať sa -uje sa -ujú sa nedok. hovor. expr. утримовати родинны одношiня

rodinn/ý **1** родинний; ~é pomery родинны одношiня; ~ život родинний живóт; ~á výchova родинне виховáня; ~ príslušník член родини; ~á hádka родинна гáдка; ~é prídavky придáвки на дiти; ~ krb родинний дiм; ~é právo práv. родинне прáво; ~á škola zastar. родинна шкóла; ~á tradícia родинна традиция; ~á údalosť родинна пригóда; ~á hrobka родинна грóбка áбо крiпта; ~é album родинний áлбум **2** родинний; ~á návšteva родинна навщiва

rodisk/o -a s мiсце народжiня

rodiliť -í -ia nedok. **1** (deti, mláďatá) рóдити; ~ v bolestiach рóдити в мýках áбо бóлестях; ~ v nemocnici родити в шпыталé; ~ deti родити дiти **2** (prinášať úrodu) приносити áбо давáти урóду; ~ ovocie приносити плóды; ~iaci strom плóдорóдный стром **3** pren. родити, породити; myšlienka ~í myšlienku еднá дýмка порóджує дрýгу, дýмка рóдить дýмку; hnev ~í nenávisť гнiв рóдить нéнависть

rodiliť sa -í sa -ia sa nedok. **1** (prichádzať na svet) родити ся **2** родити ся, пости,

выроста́ти, приноси́ти уро́ду; *tu sa ~í dobré hrozno* ту ро́дити ся до́бре грознó **3 pren.** (*vznikať*) ро́дити ся, зро́джовати ся, взни́кати; *~í sa nové dielo* ро́дити ся но́вий тві́р; *začali sa vo mne ~ pochybnosti* у ме́не за́чали родити ся спо́хыбованя

rodní/ý¹ *v rôzn. význ.* родный; *~á mať* ро́дна ма́ти; *~ brat* ро́дный бра́т; *~á obec* ро́дне се́ло; *~ dom* ро́дный ді́м; *~á reč* ро́дна ре́ч; *~é meno* при́зві́ско; *~é dáta* да́тум наро́дженя; *~ list* ро́дный ли́ст, метри́ка

rodní/ý² *-ého m* ро́дный, ро́дина; *ďaleko od ~ých* да́леко од ро́дины

rododendron *-u m (opkrasná rastlina)* рододе́ндрон

rodokmeň *-a m 1* родо́стрóм, стрóм ро́ду, ге́неало́гія; *~ cisárov* родо́стрóм а́бо ге́неало́гія ца́рів **2 (zvierat)** ре́дія; *pes s ~om* пе́с з родо́стрóмом, ре́дія пса

rodolásk/la *-u ž bás.* наро́долю́бство, патріо́тизм

rodofub *-a m* наро́долюбе́ць, патріо́т

rodomil p. rodofub

rodostrom *-u m zastar.* родо́стрóм, стрóм ро́ду, ге́неало́гічне де́рево

rodoví/ý *v rôzn. význ.* родо́вый; *~á spoločnosť* родо́ва о́бщность; *~náčelník* старшы́на ро́ду; *~á česť* че́сть ро́ду; *~é tradície* тра́ди́ції ро́ду; *~á koncovka gram.* родо́ва флéксія а́бо за́кончіння; *~é zámena gram.* місто́називи́ки з родо́вым за́кончінне́м а́бо флéксіє́в

roduverný лю́блячий свій наро́д, ві́рный сво́єму наро́ду

roh¹ *-u m v rôzn. význ.* ро́ра, ро́гу; *baraní ~* ба́рані́й пі́р; *lovecký, pastiersky* по́лівни́цький пі́р, па́стырський ро́жок; *~u pluhu* ча́пиги; *kopytný ~* ко́пытний пі́р; *~ mesiaca pren. bás.* пі́р мі́сяця; *• ~ hojnosti* пі́р го́йности; *pristane mu ako svini ~u* при́стане ё́му як сви́ні ро́гы а́бо як коро́ві сидло́

roh² *-u m 1* пі́р ро́ра ро́гу; *~ stola* пі́р сто́ла; *~ šatky* пі́р ху́щатя; *~ ulice* пі́р у́лиці; *zahnúť za ~* одбо́чити за пі́р; *ľavý ~* бра́ны *šport.* лі́вый

пі́р бра́ны **2 hovor.** (*vo futbale*) ро́говый; *kopať ~* ко́пати ро́говый

roháč *-a m 1 expr.* (*rohaté zviera*) ро́гаты́й, ро́гате́ зві́ря **2 (chrobák)** хру́ст-ро́гач

rohatý¹ (*o zvieratách*) ро́гаты́й

rohatí/ý² *-ého m expr.* (*o čertovi*) по́кушы́тель, чо́рт

rohovatí/ieť *-ie -eju nedok.* ро́говати́ти

rohovin/la *-y ž* ро́говина, ро́говита рі́човина

rohovití/ý¹ (*podobný rohu*) ро́говитый; *~ výrastok* ро́говитый ви́росток **2** ро́говитый; *~á pokožka* ро́говита ко́жа

rohovk/la *-y ž anat.* ро́говка, ро́гова оболóнка

rohoví/ý¹ ро́говый; *~á múčka* ро́гова му́чка; *~é gombíky* ро́говы го́мбі́чки

rohový² ро́говый; *~ dom* ро́говый ді́м; *~ kop šport.* ро́говый ко́п

rohož *-e ž (pletená z trstia, z lyka, zo slamy ap.)* ро́го́жка

rohožk/la *-y ž (jemnejšia pletená rohožka, používaná ako koberec, prikrývadlo ap.)* ро́го́жка

rohožkár *-a m* ро́го́жка́рь

rohožový ро́го́жовый

roj *-a m 1* ро́й; *včelí ~* ро́й пчо́л, пчо́ловый ро́й; *~ múch* ро́й мух; *~ detí expr.* ро́й ді́те́й **2 let.** ро́й; *stíhací ~* ро́й сти́рачо́к

rojalist/la *-u m polit.* ро́ялі́ста

rojalizm/lus *-u m polit.* ро́ялі́зм

rojčít/it¹ *-í -ia nedok.* ро́бити собі́ і́лүзі́ї, блу́знити

rojčivý ро́блячий собі́ і́лүзі́ї, блу́знівй

rojít/it¹ sa *-í sa -a sa nedok. 1 (o včelách)* ро́їти ся **2 pren.** (*hmúť sa, vychádzať*) го́рну́ти ся, ви́ходити **3 (hmýriť sa)** ро́їти ся, кру́жыти ся *aj pren.*; *v hlave sa mu ~ili* му́шленку в го́лові ё́му ро́їли ся ду́мки

rojkl/o *-a m* фа́нта́ста, і́лүзіо́ніста, ро́ма́нтík, блу́зновець *m*

rojnic/la¹ *-e ž včiel* ро́й

rojnic/la² *-e ž voj.* ро́йні́ця ж; *rozvinúť sa do ~e* ро́стягну́ти ся до ро́йні́ці

rok *-a/-u m v rôzn. význ.* ро́к ро́ка ро́ку; *kalendárny ~* кале́нда́рьный ро́к; *priestupný ~*

перестўпный рік; školský ~ шкільський або учібный рік; študentské ~у студентськы ро́кы; vojnové ~у войно́вы ро́кы, ро́кы войны; dovřšila osemnásty ~ она́ уж ма́ла вісёмна́дцять ро́ків, ей уж сповнило ся вісёмна́дцять ро́ків; па ~ а) в б́удучім ро́ці; б) (na dobu jedného roka) на рік • ~ čo ~ рік што рік, рок за ро́ком; takto ~ тамто́го ро́ку, пе́ред ро́ком; па takto ~ о рік; з ~а па ~ з ро́ка на рік; ako je ~ dlhý ці́лый рік; človek stredných ~ов чоловік се́редніх ро́ків; je v тво́йich ~och він в тво́їх ро́ках, він ма́ть ті́лько ро́ків як і ты; ту́ж в ~och хлоп в ро́ках; má už svoje ~у а) він уж до́спі́лий; б) (nie je už mladý) він уж в ро́ках; бу́ť в најле́пších ~och быти в ро́сквіті сил, быти в найлі́пших ро́ках; бу́ť sto ~ов за о́ріса́мі заостава́ти о сто ро́ків, стра́шні заостава́ти; raz za uhorský ~ барз зрі́дка

rok//ľa -le ž ро́клина, вы́моль

rokľina p. rokľa

rokok//o -a s ро́коко

rokokov//ý ро́коко́вый, в ро́коко́вім шті́лі; ~а доба ро́коко́вый пе́ріод; ~ sloh ро́коко́вый шті́л; ~ nábytok ро́коко́вый б́утор, ро́коко́ве за́ряджі́ня

rokovac//i ~ia ге́щ реч або́ язы́к і́днаня; ~ program про́грам і́днаня; ~ia sieň са́ла за́сіданя, конфе́рен́чна са́ла

rokovan//ie ~ia s 1 і́днаня, зі́браня, посу́джі́ня; program ~ia про́грам і́днаня, про́грам конфе́рен́ції або́ зі́браня 2 і́днаня, пере́говори *romn.*; mieřové ~ мі́ровы і́днаня або́ пере́говори; viesť ~ ве́сти і́днаня

rokl//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 о чо́т. і безпре́дм. і́днати о чо́м, посу́джовати што́; па дне́шней schůdzi budeme ~ о о́та́зке... на дне́шнім і́днані́ бу́деме посу́джовати во́про́с о ... 2 (*diplomatickou cestou*) ве́сти пере́говори; ~ о мі́ері ве́сти мі́рны пере́говори або́ говори́ти о мі́рі

rol//a -y ž kniž. ро́ля ж; titulná ~ гла́вна ро́ля; učit' sa ~у учі́ти ся або́ розу́човати ро́лю • hrať (veľkú) ~у гра́ти (вели́ку) ро́лю

rol//a role ž по́ле, зе́мля; obrábať role обра́блюти зе́млі; hnojiť roľu гно́їти зе́млю; pracovať na roli робі́ти на по́лі

rolád//a -y ž *kuch.* ро́ла́да

rolet//a -y ž ро́ле́та; plechová ~ бля́шана ро́ле́та; spustiť ~у спу́стити ро́ле́ту

roletov//ý ро́лето́вый; ~á látka ро́лето́ве по́лотно; ~á okenica накрúчу́ючи ся жа́лúзі́ї

roľnicko-robotnícky робі́тни́цько-се́льськый; ~ zväzok сою́з робі́тників і се́лян

roľnick//ý се́льськый; земле́ро́бськый; сільськогоспода́рськый; ~e obyvateľstvo се́льське на́селі́ня; ~ syn се́льськый сын; ~a otázka се́льськый во́про́с; а́грарный во́прос; ~e družstvo сільськогоспода́рське дру́жство; ~ kraj земле́ро́бськый край

roľníctv//o -a s 1 сільське господа́рство, земле́ро́бство; zaoberať sa ~ом зао́бера́ти ся сільським господа́рством 2 *hromad.* хрі́стіанство, хрі́стіяни, се́лянство

roľníč//iť -i -ia *nedok. hovor.* зао́бера́ти ся сільським господа́рством

rolníčk//a -y ž (*na konských postrojoch v zime*) дзво́ночок

roľník -a *m* се́лянин; земле́ро́б; malý, drobný ~ мало́земельный се́лянин; družstevní roľníci дру́жстє́вне земле́ро́бство

rolovac//i 1 скру́чуючий, на скру́чованя 2 скру́чуючий ся; ролова́ный 3 *let.* ролова́ный; ~ia dráha ролу́юча доро́га; ~ia plocha letiska взлі́тно-присі́да́юча пло́щадка

rol//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 скру́човати (до тру́бки); ~ papier скру́човати па́пір до тру́бки 2 *let.* ролова́ти, вы́роловати

román -a *m v rôzn. význ.* рома́н; historický ~ істо́ричний рома́н; napísať ~ написа́ти рома́н; prežiť ~ s niekým *hovor.* пере́жити або́ ма́ти рома́н з да́ким

romanc//a -e ž *lit. hud.* рома́нс

romanist//a -u *m* рома́ніста (*шпеціалі́ста з рома́ні́стики*)

romanistik//a -y ž рома́ні́стика, рома́ньска філоло́гія

romaniz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.*
романізовати

románopis//ec -са *m* романіста (*писáтель*)

románopisectv//o -а *s* писання романів

románov//lý *príd. k* **román**; ~ *dej*; фáбула ромáна; ~á *trilógia* ромáн в трéх чáстях áбо тóмах, трилóгiя; ~ *hrdina* геро́й ромáна

románsk//y ромáньскый; ~е *národy* ромáньскы наро́ды; ~е *jazyky* ромáньскы язы́ки; ~ *sloh* ромáньскый шті́л; ~ *kostol* ромáньска це́рков

romantick//lý **1** *príd. k* **romantizmus** романти́чний; ~á *poézia* романти́чна поéзія; поéзія романти́зму; ~á *filozofia* романти́чна філозо́фія **2** *príd. k* **romantika** романти́чний; ~á *láska* романти́чна любóв; ~ *príbeh* романти́чна істо́рія; ~ *človek* романти́чний чолові́к; ~ *kraj* романти́чний край

romantik -а *m* рома́нтік, продо́вжователь áбо на́слідник романти́зму

romantik//a -у *ž* **1** рома́нтіка **2** *zastar.* рома́нтіка, романти́зм

romantizm//us -у *m* **1** *lit. um.* романти́зм; *revolučný* ~ революці́йный романти́зм **2** романти́зм, рома́нтіка

romantiz//ovat' -uje -ujú *nedok.* романтизо-
вати *nedok. dok.*

romantizujúč//i романтизу́ючий; ~е *tenden-
cie* романтизу́ючі тенде́нції, тенде́нції
к романтиза́ції; ~ *náhľad* на niečo
романтизу́ючий по́гляд на да́штó

rombický ромбі́чний

romboéd//er -га *m geom.* ромбоéдер

romboid -у *m geom.* ромбоі́д

rondeau [rondó] *neskl. s poet.* рондо́ *neskl. s
rondel* -у *m* **1** *stav.* кругóва будóва, бесі́дка
2 *poet.* лі́ричний стишо́к (8-14 вірші́в)

rond//o -а *s hud.* ро́ндо *neskl. s*

ron//it' -і -іа *nedok.* пу́щати, слы́зати,
пла́кати; ~ *slzy* пу́щати слы́зы, пла́кати,
слы́зати

rop//a -у *ž* ро́па, необробе́на на́фта

ropovod -у *m* ропо́вод

ropuch//a -у *ž zool.* ропо́уха, жа́ба

roquefort [rokfór] -у *m* рокфо́р

roráty *rorát ž pomn. cirk.* ро́ждестве́ньска
ра́нна слу́жба

ros//a -у *ž* роса; *ranná* ~ ра́нна роса́; *zájsť*
~оу по́крити ся росóв; *za ~y* за росы́

rosnat//lý росистый; ~á *tráva* росиста́ травá;
~ *vzduch* росистый во́здух

rosničk//a -у *ž zool.* стромóва жа́бка,
квákша, кряка́вка, зеле́на жа́бка

rosn//lý **1** *príd. k* **rosa**; ~é *kvapky* ква́пки
росы́, росяны́ ква́пки **2** росистый; ро́сный;
по́критый росóв; ~á *tráva* росиста́ травá

rošád//a -у *ž šach.* роша́да; *malá, veľká* ~
малá, вели́ка роша́да; *urobiť* ~у зроби́ти
роша́ду

roš//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* робити,
зроби́ти роша́ду

rošt -у *m* **1** ро́шта (*в néci*) **2** *stav. (tvrdý
podklad z betónových al. železných pilót)*
пілoтoва клі́тка

roštenk//a -у *ž kuch.* **1** (*druh hovädzieho
mäsa*) хребто́ва ча́сть (говя́дина); **2** *kuch.*
дусе́не говя́дже мя́со (*із хребто́вої
ча́стку*); роштéнка

rot//a -у *ž voj.* рoта; *gulometná, tanková* ~
куломе́тна, танко́ва ро́та; *čestná* ~ че́стна
ро́та

rotác//ia -іе *ž* кру́чіня, рoта́ція; *dostať* ~іу
зача́ти кру́тити ся, доста́ти рoта́цію

rotacizm//us -у *m* **1** *lingv.* рoта́цізм **2** (*chybné
vyslovovanie r*) карма́вость

rotačk//a -у *ž tech. hovor.* рoта́ція, рoта́чна
маши́на

rotačn//lý кру́тячий, кру́тячий ся; рoта́чний;
~ ро́хуб кру́тяче погы́нання; ~á *plocha*
по́верх кру́чіня áбо рoта́ції; ~á *pec*
tech. рoта́чний пeц; ~ *stroj tech.* рoта́чна
маши́на, рoта́ція

rotaprint -у *m typ.* рoтапрі́нт

rotmajst//er -га *voj.* рoтма́йстер **2** *zastar. (u
žandárov)* рoтмі́стер

rotný¹ *voj.* ро́тный; ~ *rozkaz* ро́сказ по ро́ті,
ро́тный ро́сказ

rotn//lý² -ého *m* *voj.* ро́тный

rotor -a *m tech.* ротор, крутяча часть машини

rot/ovat' -uje -ujú *nedok.* ротувати, крутити ся

rotund//a -y *ž* ротунда

rotundovit//ý ротундовитый, во формі ротунди; ~á stavba ротундовита будова

rov -u *m kniž.* гріб, гробу, о гробі, з гробом

rováš -u *m 1 hist.* záріз **2 nár.** врубок, позначка (*na náliči i m. n.*) **3 nár. pren.** синиць на тілі (*po bityci náličee*) • piť, kupovať на ~ пити, купувати на довг; mať (*veľa*) на ~i, mať ~ u niekoho бути довжним дакому; máš veľa на ~i мно́го раз ты провинив ся

roven: byť ~ niekomu бути рівним дакому, рівняти ся дакому

rovi/eň -ne *ž 1* ровінь ж; stavať на jednu ~ niekoho s niekým ставати на єдну ровінь дакого з даким, порівнєвати дакого з даким; postaviť на ~ niekomu, niečomu прирівняти ся к дакому, к дачому **2** (o človeku) ровінь, пара; byť ~ niekomu бути паров дакому, бути ровінєв дакому; hľadať si ~ глядати собі пару або ровінь

rovesník -a *m 1* ровєсник **2** (*kamarát, priateľ*) камарат, приятель

rovin//a -y *ž 1* рівнина; úrodná ~ уродна або родюча рівнина **2 geom.** плóскость ж; horizontálna ~ горизонтálnа плóскость; naklonená ~ fyz. наклонєна плóскость **3 pren.** уровень ж, план *m*, óбласть ж; klásť на jednu ~u niečo прирівновати даштó к дачому, порівнати даштó з дачім; byť на jednej ~e s niekým, niečím бути рівноцінним дакому, дачому

rovinat//ý рівнинный, рівный; ~ terén рівнина; ~á oblasť рівнинна або рівна область

rovink//a -y *ž 1 zdrob.* рівнинка **2 šport.** рівный; cieľová ~ рівный фінішу

rovinn//ý **1 geom.** плóскостный; ~á geometria планиметрія **2** рівнинный, рівнина; ~ kraj рівнина

rovnaко *prisl.* еднáко, так сáмо, в еднáкій мірі, еднáким спóсoбoм, рівнáко; ~ dlhý еднáкой дóвжжкы; všetkých mám ~ rád я люблю вшыткы еднáко; ~ rozdeliť розділити рівнáко або еднáко

rovnaк//ý еднáкый, рівнáкый, такий же, такий сáмый; mať ~é práva s niekým máти еднáкы або рівны прáва з даким; byť ~ej mienky s niekým быти еднáкого пóгляду або дýмкы з даким; navlas ~ s niečím такий же, рівнáкый на вóлос з дачім; mať ~ú hodnotu máти еднáку цінý; ísť ~ým krokom íти еднáким крóком, íти з нóгы на нóгу • ~ým dielom в еднáкій мірі, еднáко; všetci sú z ~ého cesta вшыткы они з еднáкого тіста

rovn//ať -á -ajú *nedok.* вырівнєвати, рівнати

rovn//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** вырівнєвати ся, рівнати ся, ставати ся рівним або прямим **2 s kým, čím** рівнати ся з кým, чím; раховати ся рівним кóму; ty sa s ním nemôžeš ~ ты з ним не мóжеш рівнати ся, ты ёмý не ровінь **3 čomu** рівнати ся, бути рівним; dvakrát dva sa ~á štyrom два раз два рівнать ся штирём; výsledok sa ~á nule резултат рівнать ся нулі **4 čomu** бути еднáким, тотóжним з даким; бути цáлком подóбним дакому, цáлком подóбати ся, цáлком еднáко вызерати; to sa ~á zrade тотó цáлком подóбать ся зрадi

rovnic//a -e *ž mat.* уравніня; ~ druhého stupňa квадrátне уравніня; ~ s dvomi neznámymi уравніня з двомá незнáмыми(a); riešiť ~u рiшати уравніня

rovník -a *m geogr.* еквáтор

rovníkov//ý екваторіáльний; ~á Afrika екваторіáльна Áфріка

rovno *prisl.* **1** прямо, рівно; sedieť, stáť ~ сидіти, стояти рівно **2** рівно, прямо, по прямій лінії; chodte ~ a potom napravo íдьте рівно, а пóтім направо; ísť ~ на východ íти прямо на востóк **3** прямо, отворєні; povedz ~, bez okolkov пóвідж прямо або рівно без выговорок **4** (*bezprostredne*)

прямо, рівно; ísť ~ domov íti рівно домів (без *zástavok*); pôjdeme ~ na ministerstvo підеде прямо на міністерство; išiel tam ~ z roboty він ішов там рівно *або* прямо з роботи **5** (*presne*) рівно, акурат, прямо, начас, вчасні; ~ o druhej рівно о другій • ísť ~ k veci приступити прямо к ділу

rovnobežk/la -y ž *geom. geogr.* паралела ж **rovnobežník** -a m *geom.* паралелограм; ~ síl паралелограм сил

rovnobežný паралелный; ~é číary паралелны лінії

rovnocenný рівноцінний; рівнозначний; ~ súper рівноцінний протівник; ~é veci рівноцінны річі; ~é veľičiny рівнозначны величіны

rovnodennosť -ti ž рівнодённость ж; jarná, jesenná ~ ярна, осіння рівнодённость

rovnokrídly: ~ hmyz *zool.* рівнокрыла мушковина

rovnomenný едномённый; film, natočený podľa ~ého románu фільм, зробёный *або* накручёный підля едномённого роману

rovnomerný рівномірний; еднáкий; ~á teplota рівномірна *або* еднáка теплотá; ~é plnenie plánu рівномірне выполніня плáну; ~ pohyb *fyz.* рівномірне погынаня

rovnoprávnosť -ti ž рівноправность

rovnoprávny рівноправный; ~e postavenie рівноправна позіція; ženy sú ~e s mužmi жёны мають еднáкы права з мұжами *або* хлопáми, жёны рівноправны з хлопáми

rovnoramenný рівносторонний; рівноплéчий; ~ trojuholník *geom.* рівносторонний триугóлник; ~é váhy рівноплéчі вагы

rovnorodlý еднорóдный, гомогénный; ~ materiál еднорóдный матеріál; ~é pojmy еднорóды понятя

rovnosmerný прямолінійный; ~ prúd *el. tech.* постіный ток

rovnosť -ti ž рівність; znamienko ~ti знак рівности; ~ bodov *šport.* рівность бóдів, еднáка кількость бóдів; ~ hlasov рівность гóлосів; ~ pred zákonom рівность пéред законом; sociálna ~ соціálна рівность

rovnostársk/y вирівнюючий; зрівнюючий; ~a politika вирівнююча політіка, політіка зрівнёваня; ~e odmeňovanie вирівнююче примієваня

rovnostárstv/o -a s зрівнёваня

rovnostránný рівносторонний; ~ trojuholník *geom.* рівносторонний триугóлник

rovnošat/la -y ž уніфóрма; vojenská ~ воєньска уніфóрма; hasičská ~ гасічка уніфóрма; уніфóрма пожárників; vychádzková ~ святóчне облечіня

rovnotlakový *tech.*: ~ motor рівнотисковий мóтор

rovnouhlý *geom.* рівноугóлный; ~ trojuholník рівноугóлный триугóлник

rovnováh/la -y ž v rôzn. význ. рівновáга; ~ tela рівновáга; ~ síl рівновáга сил; bilančná ~ білáнчна рівновáга; duševná ~ душéвна рівновáга; udržať, stratiť ~u утримати, стратити рівновáгу; vyviesť *al.* vyniesť z ~y вывести з рівновáгы

rovnovážný *príd. k rovnováha*; ~a poloha позіція рівновáгы; ~ stav став рівновáгы, рівновáга

rovnoznačný рівнозначний, рівнозначáщій; ~ výraz рівнозначáще виражіня; ~é slovo рівнозначне слóво, сінóнім

rovnoszvúcný еднакозвúчный; ~é slovo омóнім

rovn/ly 1 (*priamy*) прямый, рівный; ~ čiara пряма *або* рівнá лінія; ~ smer рівне направліня; ~á postava рівнá фірýра; ~ nos рівный ніс; ~ ako jedľa рівный як осика *або* як смеpek **2** (*nie hrboľatý*) рівный, гладкий; ~á cesta рівный як дорога; ~ ako dlaň *al.* stôl рівный як дóлонь *або* стіл **3** (*rovnomený*) рівный; рівномірний; выровнаний, спокійный; ~ krok рівный крок **4** (*presný*) *prekladá sa príslovkou* рівно; čakal som ~é dve hodiny я чéкав рівно дві гóдины; ~é dve kila рівно два кіла **5** (*rovnaký*) рівнáкий, еднáкий, такый сáмый, ідентічний; rozdeliť na ~é časti розділити на дві рівнáкы *або* еднáкы чáсти **6** рівный; sme si ~í мы рівны; hľadať

si ~ého гледати собі рівного • skočiť na ~é
 поху ку кáждому односить ся єднако

rozbahnení/ý розбагнений, болотистый;
 мочаристый; лепкавый; ~ terén розбагнена
 місцевість; ~á cesta мочариста дорóга

rozbal//it' -í -ia *dok.* 1 роспаковáти,
 розбалити; ~ kufor роспаковáти кúфeр 2
 (dieťa) роспеленковáти, розбалити

rozbal//it' sa -í sa -ia sa *dok.* роспаковáти ся,
 розбалити ся

rozbaľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 роспа-
 ко́вовати 2 (kufor) роспако́вовати,
 розберáти 3 (dieťa) роспеленко́вовати,
 розба́лєвати

rozbeh -u *m* 1 рóзбiг; z ~u з рóзбiгу 2 *šport.*
mn. č. (vylúčovacie súťaže) зáбiг, ви́берны
 перемагáня в бiгу

rozbehl//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 (na
 všetky strany) рóзбiгнути ся 2 (nabrat'
 rýchlosť) рóзбiгнути ся, побiгнути скóро
 3 *pren.* розыйти ся, набрáти скóрость,
 розутечi ся, ростратити ся; auto sa ~lo
 áвто рóзбiгло ся áбо набрáло скóрость;
 stavba sa ~la рóбóты на будóві рóзбiгли
 ся 4 za kým побiгнути

rozbehovllý *príd. k rozbeh:* ~á dráha а)
 рóзбiрóва дорóга (*при скóках i m. n.*); б)
 (*na letisku*) взлiтна дорóга

rozberať p. rozoberať

rozbesnení/ý (o živých tvoroch) стéклый,
 зуривый, здичавiтый, здичeный,
 росчортeный, розлощeный 2 (o prírodných
 živloch) зуривый, дикий; ~á rieka дика áбо
 нескрочeна рiкá; ~é more зуриве мóре; ~é
 živly зурива ситúаця

rozbesn//iet' sa -ie sa -ejú sa *dok.* 1
 роззурити ся, росчортити ся, здичавiти ся
 2 (o živloch) роззúрити ся, роздичавiти ся
rozbesn//it' -í -ia *dok. expr.* koho роззúрити,
 нагнiвати, назлостити

rozbesniť sa p. rozbesniť sa

rozbežiš//te -ľa s *šport.* дорóга про
 рóзбiгнутá (*при скóках*)

rozbieh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 (na
 všetky strany) рóзбiговати ся 2 (naberať

rýchlosť) рóзбiговати ся, бiжáти скóро 3
pren. росхóджовати ся, рóзбiговати ся,
 наберáти скóрость; stroj sa ~a машына
 зачiнать iти напóвно; práce sa ~ajú
 рóбóты рóзбiгують ся; súťaž sa pomaly ~a
 перемагáня помáлы рóзбiгує ся

rozbijač -a *m* рóзбивáч, шкóдця,
 дезорганiзатор, нарúшовач; ~ jednoty
 рóзбивáч єднoсти

robijačskí/ý рóзбивáчскый, дезорганiза-
 торський; ~á politika рóзбивáчска полі́тика

rozbiť//ať -a -ajú *nedok.* 1 (na kusy)
 рóзбивáти, рóздрóблєвати; рóзламóвати,
 ростóвковати; ~ kameň рóзбивáти áбо
 рóздрóблєвати áбо дробити кáмiнь; ~
 okná рóзбивáти óкна/óблакы; ~ atómy fyz.
 росщiпити áтомы 2 (hlavu ap.) рóзбивáти
 3 (ničť) рóзбивáти, нiчiти, зношóвати,
 опотрeблєвати 4 *pren.* (kaziť) рóзбивáти,
 недотримóвати, нiчiти; (schôdzu)
 змарнити 5 *pren.* (narúšať) нарушáти,
 рóзбивáти, нiчiти, змарнити; ~ stranu
 рóзбивáти пáртию

rozbiť//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 рóзбивáти
 ся, ламáти ся 2 (ničť sa) зничiти ся,
 змарнити ся; тóргати ся; зношóвати ся

roz//biť -bije -bijú *dok.* 1 (na kusy) рóзбити,
 рóздрóбити, рóзламáти, зничiти; ~ kameň
 рóзбити áбо рóздрóбити кáмiнь; ~ okno
 рóзбити óкно/óблак; ~ vajce рóзбити яйце;
 ~ atóm fyz. росщiпити áтом 2 (poraniť)
 рóзбити, поранити; ~ hlavu, nos рóзбити
 гóлову, нiс 3 (zničiť) рóзбити, потóргати,
 ростóргати; ~ obuv рóзбити áбо потóргати
 áбо зносити óбув; ~ odev потóргати áбо
 выносити облечiня; ~ klavír рóзбити
 клáвiр; ~ cestu рóзбити дорóгу 4 *pren.*
 (prekaziť) рóзбити, нарúшыти; зничiти; ~
 niečie plánu нарúшыти áбо зничiти дачiї
 плáны; ~ schôdzu нарúшыти зiбрáня
 5 *pren.* (narúšiť) нарúшыти, рóзбити; ~
 jednotu нарúшыти áбо рóзбити єднiсть; ~
 manželstvo рóзбити рoдину áбо побрáтых
 6 (poraziť) рóзбити, зничiти; ~ nepriateľskú

armádu розбити армáду неприятеля; ~ súpera розбити протівника

roz/biť sa -bije sa -bijú sa *dok.* 1 розбити ся, розламáти ся; ~ sa na kusky розбити ся на фáлатки áбо кýскы 2 (*zničiť sa*) розбити ся, рострепáти ся, потóргати ся • dotiaľ chodí krčah po vodu, kým sa nerozbije [*prisl.*] дóты хóдить дзбанóк по вóду, пóкы не розóбе ся; звыкнув áбо научів ся дзбанóк по вóду ходити, там ёмý i гóлову одламáли

rozbolí/ieť -í -ia *dok.* розболіти ся; ~ela ma hlava мéне розболіла гóлова

rozbombard/ovať -uje -ujú *dok.* розбомбардовáти

rozbor -u *m* рóзбiр, анáлиз; robiť ~ politickej situácie робити анáлиз політiчної ситуáцiй, проанáлізувáти політiчну ситуáцю; ~ básne рóзбiр áбо анáлиз стихá; vetný ~ *gram.* рóзбiр áбо анáлиз речiня; slovný ~ морфологiчний анáлиз

rozborí/it' -í -ia *dok.* збúряти, розбúряти; розбити

rozbrázd/it' -í -ia *dok.* зробити борозды, ярочки на дачiм; розрыти; ~ zem зробити ярочки на зéмлi, розрыти зéмлю; ~ hladinu vody розбороздити пóверх вóды

rozbriežd/it' sa -i sa *dok. neos.* розвидніти ся

rozbroj -a *m* звáда, гáдка, конфлiкт, незгóда; гнiв; rodinný ~ конфлiкт в родинi; robiť ~e a) бути причiнов гáдок; б) (*medzi nekým*) незгóда кóго з кým

rozbúr/at' -a -ajú *dok.* розбúряти, збúряти; ~ starý dom збúряти стáрый дiм

rozbuřen/ý 1 розбурéный, бурливый; ~é more бурливе мóре; ~é živly бурлива ситуáция; ~á krv розгорячéна кров 2 *prep.* знепокоєный, взрушéный, доятый; ~é vášne бурлива запалéность áбо горливість 3 бурливый; ~ život бурливый живот; ~é časy бурливы часы 4 рúшный; неспокiйный, зуривый; ~ dav неспокiйна мáса; ~ úľ знепокоєный úлий

rozbúr/it' -í -ia *dok.* 1 взбúрити, розбúрити; vieter ~il more vítor взбúрив мóре; ~ hladinu розбúрити пóверх вóды 2 взрушыти, знепокóити, подраждити; распалити, напалити 3 роззúрити; знепокóити; ~ úľ знепокóити úлий

rozbúr/it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 взбúрити ся, зволновáти ся 2 (*o človeku a jeho citoch*) взрúшыти ся, подраждити ся

rozbuš/it' sa -i sa -ia sa *dok.* (*o srdci*) розбушыти ся, зачати прúдко бити áбо бúхати

rozbušk/a -y *ž voj. tech.* рóзбушка, (запáлюючий) кáпсель

rozčitený розжалéный, взрúшений, доятый, чýючий ся смúтнi

rozčít/it' sa -i sa -ia sa *dok.* розжалостити ся, взрúшыти ся, бути взрушéным áбо доятым

rozčtitlivený 1 розжалощéый, взрúшений, доятый 2 (*citlivý*) жалостливый

rozčtitliv/iet' sa -ie sa -eju sa *dok.* розжалити ся, взрúшыти ся, дояти ся

rozczuchaný росстрапачéный (*o vólosach*)

rozcvič/it' -í -ia *dok. šport.* розрушáти; ~ svalstvo розрушáти мускúлы

rozcvič/it' sa -í sa -ia sa *fok. šport.* розрушáти ся, порозгынáти ся

rozcvičk/a -y *ž* розрúшка, зарядка; ranná ~ зарядка áбо розрúшка

rozčarován/ie -ia *s* росчаровáня, склáмáня

rozčar/ovať -uje -ujú *dok.* росчаровáти, склáмáти

rozčar/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* росчаровáти ся, склáмáти ся

rozčer/it' -í -ia взволновáти, розвiрити вóлны (на óзерi); ~ hladinu vody взволновáти пóверх вóды

rozčert/it' sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* росчортити ся, назлостити ся, нагнiвати ся, россердити ся, роззúрити ся

rozče/sať -še -šú *dok.* росчесáти (*vólosy*)

rozčes//núť -ne -nú *dok. expr.* росщипити, росколоти (*наполовину, надвоє*)

rozčes//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* росщипити ся, росколоти ся (*наполовину, надвоє*)

rozčesnutý *expr.* росщипений, росколотый (*наполовину, надвоє*)

rozčítank//a -y ž ріканка; detská ~ дітьська ріканка

rozčlen//it' -í -ia *dok.* росчленити, розділити

rozčleňovac//i: ~ie číslovky *gram.* розділюючі або громадні числівники

rozčúlen//ie -ia s афэкт, подраждія, роззурія, взрушія; triasť sa od ~ia трясти ся од взрушія

rozčúlený назлощэный, нагніваний, намосурэный, напалэный

rozčúľ//it' -í -ia *dok.* назлостити, нагнівати, намосурити, напалити

rozčúľ//it' sa -í sa -ia sa *dok.* назлостити ся, нагнівати ся, напалити ся, хмүрити ся

rozčúľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* злостити, гнівати, напалёвати, драждити

rozčúľ//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* злостити ся, гнівати ся, драждити ся

rozdl//at' -á -ajú *dok.* 1 роздати; ~ peniaze chudobným роздати пінязі худобным; ~ poštu роздати пошту 2 (*darovat'*) подаровати 3 *kart.* здати, роздати

rozdáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 роздавати 2 (*darovat'*) даровати, подаровати 3 *kart.* здавати, роздавати • ~ úderу роздавати удáры; ~ rozum(у) давати ráды, поучовати

rozdel//it' -í -ia *dok.* 1 розділити, розбити; ~ na dve časti розділити на дві чáсти; ~ na skupiny розбити або розділити на дві грүпы; ~ majetok розділити маєток 2 розділити; ~ úlohy розділити задáчі; ~ poшту розділити пошту; ~ si sily розділити свої сили 3 (*odlúčiť*) одділити, розділити, роздвоїти; osud nás ~il óсуд нас розділив

rozdeľovac//i розділюючий; ~ie znamienko знак розділіня, розділюючий знак

rozdeľovač -a *m tech.* розділєвач *m*; ~ prídu (*v aute*) розділєвач запáлєвня

rozdeľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 розділєвати, розбивáти; ~ na skupiny розбивáти на грүпы 2 ~ úlohy розділєвати задáчі; ~ poшту розділєвати пошту 3 (*odlučovat'*) роспóєвати, одділєвати, розділєвати, роздвоєвати

rozdeľovň//a -ne ž розділєвня

rozdeľovník -a *m* 1 (*znamienko*) знак розділіня 2 росподілюючий список; ~ honoráru ознаміня о выплáчовані гонорápy

rozdiel -u *m* 1 рóзділ; časový ~ часóвый рóзділ; vekový ~ вікóвый рóзділ 2 (*odlišnosť*) рóзділ, розлишованя; на ~ od niečoho на рóзділ од дачóго 3 *mat.* рóзділ; ~ dvoch čísel рóзділ двох чíсел • všetci bez ~u вшиткы без рóзділу; robiť ~ medzi niečim робити рóзділ мєджі дачím

rozdieln//y розділный, одлишний, інший, інáкший; ~ vek одлишний вік; ~e názory розділны пóгляды; ~e povahy одлишны харáктеры; to sú dve ~e veci тоты суть дві цáлком іншы річі

rozdrap//it' -í -ia *dok.* 1 ростóргнути, розорвáти; ~ pohavice ростóргнути ногавіці; ~ list ростóргнути письмо 2 *hovor. expr.* ростворити, отворити; ~ dvere ростворити двєрі; ~ oči отворити óчі • ~í ma (*od zlosti*) я пүкну од злóсти; ide si plúca ~ він крічíть на пóвне гóрло

rozdrap//ovat' -uje -ujú *nedok. expr.* отваряти, ростваряти

rozdrap//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. expr.* 1 ростóргтовати ся, тóргати ся 2 *hovor. expr.* росшмáрєвати ся, хвалити ся, вытяговати ся; роскриковати ся

rozdráždený нагніваний, назлощэный

rozdrážd//it' -í -ia *dok.* 1 подраждити; ~ nerv подраждити нерв 2 (*rozhnevať*) подраждити, нагнівати

rozdiap//at' 1 ростóргати, потóргати, розорвáти 2 (*podriapať*) росшкрябати, дошкрябати

rozdiemaný *expr.* розоспáтый, задри-маний, дримлячий

rozdroben//ý 1 роздробёный, разбитый; ~ kameň роздробёный ка́мінь 2 *expr.* роздробёный, роскусковáный, распорошёный; ~á rôda роздробёна зёмля; ~ výroba роздробёна výroba; ~é sily роздробёны силы

rozdrob//it' -í -ia *dok.* 1 роздробити, разбити, роскыршыти 2 роздробити, поділити, роскусковáти, поділити на мёншы чáсти, распорошыти; ~ výrobu роздробити výrobu

rozdrúz//at' -a -ajú *dok.* разбити, поламáти, розламáти, rozdrúzгати

rozdrv//it' -í -ia *dok.* 1 разбити, роздробити, ростовчі, розмолóти; ~ kamene роздробити ка́міня; ~ oreh ростовчі óрех 2 *expr.* разбити, розламáти, поламáти, рострепáти, rozdrúzгати 3 (*porazit'*) разбити, перемочі, распорошыти, знічіти; ~ nepriateľa разбити неприяте́ля

rozduh//at' -a -ajú *dok.* 1 розду́ти; ~ vatru розду́ти оге́нь 2 *pren.* выкликати, розду́ти, підпалити; ~ vojnový požiar підпалити оге́нь во́йны, розду́ти оге́нь во́йны; ~ spor розвірити конфлі́кт áбо спор

rozdup//at' -e -ú *dok.* ростóптати

rozdur//it' -í -ia *dok. expr.* розогна́ти, порозганяти, одогна́ти

rozdvojený 1 роздвоє́ный, розділе́ный 2 *pren.* роздвоє́ный; ~ život роздвоє́ный живо́т

rozdvoj//it' -í -a *dok.* 1 роздво́ити, розді́лити 2 розлучі́ти, одді́лити, одто́ргнути (едно́го од дру́гого); osud nás ~il óсуд розлучі́в нас 3 одді́лити, одто́ргнути, розорва́ти (од себе́ дво́х би́ючих ся)

rozfúk//at' -a -ajú *dok.* 1 розду́ти (*на вшы́ткы бо́кы*) 2 (*оheň*) розду́ти, распалити

rozgajdaný *expr.* неогра́баний, неуправе́ный, неора́баний

rozglej//it' sa í sa -a sa *dok.* розлі́пити ся, роскле́йти ся

rozgníav//it' -í -ia *dok.* роспучі́ти, задусити

rozguráženy *hovor.* 1 нагні́ваний, назлоще́ный; посміле́ный 2 (*podnapitý*) підна́питый, підгура́жений, розвеселе́ный **rozguráž//it'** sa -i sa -ia sa *dok. hovor.* посмі́лити ся, достáти одва́гу

rozhádzan//ý 1 розошма́рений, розметáный; ~é šaty розметáны ла́хы; ~á postel' розошма́рена по́стіль 2 *hovor.* нафу́каний, розгара́ный, невырі́внаний, неприя́дний

rozhá//dzať -dže -džu *dok.* 1 розметáти, росшма́рити; ~ piesok розметáти пісо́к 2 (*uviesť do neporiadku*) розметáти, росшма́рити; ~šaty розметáти ла́хы; ~ hračky розметáти гра́чки 3 *hovor.* (*minút'*) розметáти, порозмі́товати, промарнити; ~ peniaze розметáти áбо поросшма́рэвати áбо промарнити áбо мину́ти пі́нязі 4 *hovor.* (*rozbúrať*) розобра́ти, збу́ряти, розбу́ряти, разбити; ~ základy розобра́ти фундаме́нты 5 *hovor. expr.* вывести із рівноба́гы, знепоко́ити, нагні́вати; м́ňa nič nerozhádze ме́не ні́ч не выведе з рівноба́гы áбо не нагні́вать • ~ si to s niekým погні́вати ся з да́ким

rozhadzovač -a *m* розмі́товач *m*; ~ hnoja розмі́товач гно́я

rozhadz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 росшма́рэвати, розмі́товати; ~ seno, hnoj розмі́товати сі́но, гні́й 2 (*robiť neporiadok*) розмі́товати, росшма́рэвати 3 *hovor.* розмі́товати, рострача́ти, росшма́рэвати, прома́рнёвати, марнити; ~ peniaze розмі́товати áбо рострача́ти áбо марнити áбо росшма́рэвати пі́нязі 4 *hovor.* (*rozoberať*) роз(о)бера́ти, бу́ряти, розбивáти • ~ rukami розма́ховати рука́ми **rozhadz//ovat'** sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* нафу́ковати ся, вытя́говати ся, заде́рати ніс

rozhajdák//at' -a -ajú *dok. hovor. expr.* розга́йда́кати, промарнити, пролумповáти, росшмаря́ти

rozhalenk//a -y ž сорóчка з одкры́тым га́ліром

rozhalen//ý 1 одкритый, обнажений, розопнутый; ~á hrud' обнажены груди 2 одкритый; ~á košela сорóчка з одкрым řálipom; ~ golier одкритый řálip

rozhal//it' -i -ia dok. 1 одкрити, обнажити, розопнути 2 (*rozopřt*) розопнути, одкрити

rozháň//at' -a -ajú nedok. розганяти; ~ dav розганяти масы; vietor ~a mračná vítor розгáнять хмáры

rozháň//at' sa -a sa -ajú sa nedok. 1 (*rukou*) розмáховати ся, замáховати ся 2 (*naberať rýchlosť*) розганяти ся

rozháran//ý непорядный, опущёный, неутішний, *aj pren.* розбитый; ~ život розбитый живот; ~é pomery неутішны одношія; ~ člověk опущёный чоловік; ~á hra šport. непорядна гра

rozhář//at' sa -a sa -ajú sa nedok. розгóрěвати ся, распáлěвати ся

rozhegan//ý роскываний, розбитый, розгěганий

rozheg//at' -á -ajú dok. роскывати, розбити, розгěгати

rozheg//at' sa -á sa -ajú sa dok. роскывáти ся, розгěгати ся

rozhřad -u m 1 вигляд; видно, відіти; odtial' je dobrý ~ po okolí óдты дóбрый вигляд наоколо, óдты дóбрі видно áбо відіти наоколо 2 кругозóр; člověk so širokým ~om чоловік з шыроkým кругозóром

rozhřadený máючий шырокий круг знálostей, барз учёный, мудрый, скусёный; ~ člověk чоловік з шырокими(а) знálostями; ~ politik далекозрáкий політік

rozhřad//iet' sa -i sa -ia sa dok. 1 розглянути ся, пообзерáти ся; ~ sa po okrají розглянути ся наоколо 2 розглянути ся, познакомити ся; ~ sa po gazdovstve розглянути ся по řаздівстві, познакомити ся з řаздівством 3 (*v očiach*) звыкнути на темноту

rozhřad//ňa -ne ř розглядня ж

rozhlas -u m rádio c; роcřивať ~ слřхати rádio; hovoriť do ~u говорити áбо выступáти в rádiу; pracovať v ~e робити в rádiу

rozhlás//it' -i -ia dok. розголосити, росхырити

rozhlasov//ý říd. k rozhlas; ~é zariadenie заряджіня рáдіа; ~á stanica радіостанція; ~ prijímač rádio; ~ orchester орхестер рáдіа; ~ pracovník робóтник рáдіа; ~á hra a) радіопеса; б) радіоінсценáція; ~á reportáž радіорепо́ртаж; ~ poslucháč радіослřхуючий

rozhlod//at' -á -ajú dok. розглотати, знічіти

rozhnevaný нагніваний, назлощёный, злóстный, напалёный

rozhnev//at' -á -ajú dok. нагнівати, назлостити, напалити

rozhnev//at' sa -á sa -ajú sa dok. нагнівати ся, назлостити ся, напалити ся

rozhodc//a -u m práv. šport. сýдця

rozhodcovsk//ý судцівський; ~á komisia судцівска комісія; ~á pišřalka судцівска пишáлка

rozhod//it' -i -ia dok. 1 росшмáрити, розметáти 2 (*rukami*) ростягнути 3 *hovor.* ростóргнути; kotol ~ilo котёл ростóргло • ide ho~ od zlosti идё ёго ростóргнути од злóсти

rozhodne přísł. 1 катєгорічні, некомпромісні 2 (*ako replika*) їсто, наїсто, óзай, наóзай, набётон, без рєчі, стопроцєнтні

rozhodnos//t' -ti ř рішұчьость ж

rozhod//núť -ne -nú dok. 1 o řom i bezpredm. рішыти *што*, вынести рішіня o чім; ~ o nieřom osude рішыти o дачіім óсуді 2 řо россудити; ~ spor россудити конфлікт 3 o řom до пєреду рішыти *што*; ~ o výsledku, vířazstve до пєреду рішыти o резултáті • ~ boj vo svoj prospech од пєреду рішыти во свій ўспіх

rozhod//núť sa -ne sa -nú sa dok. 1 рішыти ся, прияти рішіня; ~ol som sa odcestovať я рішыв одыйти 2 *pre koho*, řо выбрати кóго, *што*; дати пєршість кóму, чóму, застáвити ся на кім, чім

rozhodnut//ie -ia s 1 рішіня; z vlastého ~ia на влáстне рішіня; dozrelo v ňom ~ie в нім дозріло рішіня; zmeniť svoje ~ змінити

своє рішення; ~ padlo v poslednej minúte zápasu послідня минўта рішыла резултат стрітнўта **2** (výnos) рішення, постановління; prijať ~ прийняти рішення; ~ súdu рішення суду

rozhodnutý рішывший ся; som pevne ~ urobiť to я твердо рішыв зробити тотó

rozhodn/ý **1** рішаючий, рішучий; ~á chvíľa рішаючий або рішучий момент; рішаюча або рішуча минўта; ~é slovo рішаюче слóво; urobiť ~ krok зробити рішаючий або рішучий крок **2** рішучий, категорічний; ~ člověk рішучий чоловік; ~ protest рішучий або категорічний протест

rozhod/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** o čom i bezpredm. рішати *што*; вынести рішення або постановління о чім; рішати *што* **2** čo рішати; ~ spor рішати спор або конфлікт **3** o čom до пєреду рішати, рішати *што*; ~ o výsledku до пєреду знати резултат **4** šport. судити стрітнўта; ~ futbalový zápas судити фотбалóве стрітнўта

rozhod/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** рішати ся, принимати рішення **2** pre koho, čo выбєрати кóго, *што*, давати пєршість кóму, чóму, роздўмовати на чім, о чім, уважовати о чім

rozhodujúci рішаючий, рішучий; ~ moment рішаючий або рішучий момент; ~ zápas рішуче стрітнўта або запасія; ~a úloha рішуча роль; ~ hlas (pri voľbách) вирішуючий гóлос

rozhojd/ať -á -ajú *dok.* росколысати, розгóйдати; ~ hojdačku розгóйдати гóмбалку; ~ zvон росколысати звін

rozhorčen/ie -ia s побуріня, нагніваня; búrka ~ia бўра нагніваня; vzbudiť ~ выкликати побуріня

rozhorčený **1** побурєный, нагніваний, назлощєный; ~ dav побурєны масы; ~ hlas нагніваний, пóвный гніву гóлос; ~ boj страшный або зуривый бой

rozhorč/it' -í -ia *dok.* побўрити, нагнівати, назлостити, напалити

rozhorč/it' sa -í sa -ia sa *dok.* побўрити ся, нагнівати ся, назлостити ся, напалити ся

rozhor/iet' sa -í sa -ia sa *dok.* розгоріти ся

rozhorúčen/ý **1** розогрітый, розпалєный, горячий; ~ vzduch розогрітый вóздух **2** розгорячєный, горячий; ~é čelo горяче чолó; ~á hlava горяча гóлова

rozhorúč/it' sa -í sa -ia sa *dok.* розогріти ся, загріти ся

rozhost/it' sa -í sa -ia sa *dok.* усадити ся, розложити ся, розмістити ся; настати; na tvári sa mu ~il široký úsmev на єго твєри указав ся або настав шырóкий ўсмів; ~ilo sa тихо настало тихо

rozhovor -u *m* бісїда, дебáта, реч, діскўсія, інтервю; srdečný ~ сердєчна або приятельска бісїда; súkromný ~ осóбна дебáта; vážny ~ серьєзна діскўсія; dať sa do ~u вступити до дебáты або до діскўсії, дати ся до рєчі; nadviazať ~ надвязати бісїду, розговорити ся; telefonický ~ бісїда по телефóні; poskytnúť niekomu ~ дати інтервю дакóму

rozhovor/it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** розговорити ся, розбісїдовати ся **2** o čom зачати говорити або бісїдовати; забїсїдовати ся, заговорити ся; ~il sa o svojich plánoch розговорив ся о свóїх плáнах

rozhrab/ať -e -ú *dok.* розгрáбати, розгорнўти; ~ zem розгрáбати зємлю; ~ ropol розгорнўти пóпіл

rozhranič/it' -í -ia *dok.* розгранічіти, розділити

rozhran/ie -ia s граніця, мєджа, розгранічіня; ~ medzi lesom a stenou граніця мєджі лісом і стінóв; на ~í storočí на граніці віків; dejinné, historické ~ історічна граніця; byť na ~í života a smrti быти на граніці жывóта і смєрти; ~ vóđ geogr. водорóзділ

rozhrešen/ie -ia s cirk. aj pren. одппуціня грїхів; dať ~ одпустити грїхы

rozhr/núť -ne -nú *dok.* **1** одтягнути, ростягнути; ~ záclonu, oponu ростягнути фірáнр, зáнавес; ~ konáre ростягнути

конарі 2 ~ pahrebu розгорну́ти ва́тру; ~ zem розгорну́ти зе́млю

rozhrýz//núť -ne -nú *dok.* розгристи, перегристи

rozhrýz//it' -ie -ú *dok.* розгристи, розжувати

rozhucl//at' -á -ajú *dok.* подраждити, нагу́цкати *aj pren.*; ~ psa подраждити або нагу́цкати пса

rozhúp//at' -e -u *dok.* розколысати, розго́мбати, розго́йдати

rozhúp//at' sa -e sa -u sa *dok.* розколысати ся, розго́мбати ся, розго́йдати ся

rozhybl//at' -e -u *dok.* 1 привести до погы́нання або до руша́ння; ~ kolesá strojov привести до погы́нання ко́леса машин 2 (*rozhúpať*) розруша́ти; розколысати; ~ člnok розколысати ло́дку 3 *pren.* розколысати, розго́йдати, акти́визова́ти *nedok. dok.*; ~ masu акти́визова́ти ма́сы 4 знепоко́ити, взру́шити, выбурцова́ти; to ~alo obecnstvo то́то выбурцовало публіку 5 (*rozcvičiť*) ~ svalstvo розруша́ти муску́лы; ~ telo розруша́ти тіло

rozhybl//at' sa -e sa -u sa *dok.* 1 прийти до погы́нання; погну́ти ся; vlak sa ~al влак погну́в ся 2 розколысати ся; čln sa ~al ло́дка розколыса́ла ся або погну́ла ся 3 *pren.* розколысати ся; оживити ся; život sa znovu ~al живот зно́ва за́кыпів 4 (*rozchbičť sa*) розруша́ти ся, зроби́ти розру́шку

rozchádz//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* розходити ся; hostia sa ~ajú го́сті розхо́дять ся; mračná sa ~ajú хма́ры розхо́дять ся; naše názory, záujmy sa ~ajú на́шы по́гляды, інте́реси розхо́дять ся; opuchlina sa ~a опу́хлина розхо́дить ся 2 *s kým i bezpredm.* (*lúčiť sa*) розходити ся, оды́йти е́дén од дру́гого 3 *s kým i bezpredm.* (*prerušovať styky*) розходити ся, порва́ти 4 (*o šatách*) ви́лизати, лі́знути

rozchl//it' -i -ia *dok.* роспустити, росплести, росстрапатити; ~ vlasu роспустити во́лосы

rozchod -u *m 1* (*odchod*) ро́сход, розходжі́ня 2 *voj.* (*povel*) розыйти ся 3 (*rozlúčka*) розлу́ка 4 (*prerušenie stykov*) розыйджі́ня

(*двох люде́й про незго́ды*); ~ so ženou розыйджі́ня з же́нов 5 *tech.* шы́рка хо́ду ко́ляйни́ць або штре́кы *zastar.*; ~ kolies шы́рка хо́ду ко́лес (*ávmá*); ~ koľajnic шы́рка влако́вой ко́ляї або штре́кы

rozchod//it' -i -ia *dok.* (*topánky*) розходити

rozchod//it' sa -i sa -ia sa *dok.* розходити ся, розыйти ся

rozchodit' sa ² *p. rozchádzať sa*

rozchýr//it' -i -ia *dok.* чо́ розго́лосити *што*, розшы́рити або розне́сти або розхы́рити слухы о чім

rozchýr//it' sa -i sa -ia sa *dok.* розне́сти ся, розшы́рити ся, розхы́рити ся; ~ilo sa, že ... пішли або розшы́рили ся слухы́ або чу́ткы, же ...

rozchýl//at' -á -ajú *dok. expr.* 1 (*vykúpiť*) розобра́ти, покупити; tovar rýchlo ~ali това́р ско́ро розобра́ли 2 (*rozkradnúť*) розкра́сти, побра́ти; ~ majetok розкра́сти або побра́ти ма́еток

rozihran//ý 1 розогра́ный, розогра́вший ся, розбуйне́ный, буйный; ~é deti розогра́вши ся ді́ти 2 *pren.* весе́лый, живый, гу́нцу́цький; ~ pohľad весе́лый по́гляд; ~é oči весе́лы або гу́нцу́цькы о́чі

rozihrl//at' -á -ajú *dok. expr.* розвеселити, нара́довати, повзбудити, запалити • ~ niekomu krv, žilky запалити кров в да́чіїх жы́лах

rozihrl//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* (*o deťoch*) розогра́ти ся, розвеселити ся, нара́довати ся, ожи́ти • žilky sa mu ~ali в ні́м ка́жда жы́лка розогра́ла ся

roz/ist' sa -ide sa -ídu sa *dok.* 1 *v rôzn. význ.* розыйти ся; ~ do sveta розыйти ся по сві́ті; hostia sa ~išli ро́сті розыйшли ся; hmľa sa ~išla гм́ла або мо́лга розыйшла́ ся або ростя́гла ся; opuchlina sa ~išla опу́хлина розыйшла́ ся або стра́тила ся; súper i sa ~išli s nerozhodným výsledkom проті́вники розыйшли ся з не́пи́шучім ре́зультатом 2 *s kým i bezpredm.* (*rozlúčiť sa*) розыйти ся; роспа́сти ся; ~ sa navždy розыйти ся на́всє́, одобра́ти ся е́дén од дру́гого; ~

sa v dobrom rozýiti sa по-дóброму áбо в дóбрім 3 s kým i bezpredm. (prerušiť styky) розыйти ся, перестáти стрічáти ся, розвéсти ся, перестáти жыти ведно; ~ sa so ženou розыйти ся áбо розвéсти ся з жéнов 4 (o šatách) роспáсти ся, розлетіти ся, потóргати ся

rozjaren/ý весéлый; жывый; роскóшный, буйный; ~é deti роскóшны діти; ~é tváre весéлы лица; ~é oči весéлы óчі; ~á nálada весéла атмосфéра

rozjar/it' sa -í sa -ia sa dok. розвеселити ся, наráдовати ся, розогрáти ся; tváre sa ~ili лица розвеселили ся

rozjasn/it' sa -í sa -ia sa dok. розяснити ся; neos. розвидніло ся; obloha sa ~ila néбо розяснило ся, розвидніло ся; v hlave sa mi ~ilo в гóлові мі розяснило ся áбо прояснило ся; tvár sa mu ~ila тварь ёго повеселила

rozjašen/ý expr. поплáшэный, нерозвáжний, нерозумный; гунцўцький; ~é deti поплáшэны áбо гунцўцькы діти

rozjatren/ý болявый, незагоєный; отворéный; ~á rana незагоєна ráна; ~é city pren. подраждéны áбо поплáшэны чўства

rozjatr/it' sa -í sa -ia sa dok. подраждити, вскыпіти; ~ rany подраждити ráну; ~ dušu pren. подраждити душý

rozjatr/it' sa -í sa -ia sa dok. подраждити ся, знепокоїти ся, взрўшити ся, нагнівати ся, напалити ся

rozjazz -u m розбігнўтя (машыны)

rozjazz/a -y ž šport. рóзбиг, забигнўтя

rozjazzdov/ý; ~á dráha рóзбигóва дрáга

rozjím/at' -a -ajú nedok. роздўмовати, розмышляти, увáжовати, медітовáти

roz kalku/ovat' -uje -ujú dok. розрахóвати, зробити кáлкулáцію; росподілити; ~si čas роскалкулóвати свій час

roz kamarát/it' sa -i sa -ia sa dok. hovor. роскамаратити ся, знеприятелити ся, погнівати ся, перестáти камаратити ся

rozkašl//at' sa -e sa -ú sa dok. роскáшлати ся, закáшлати ся

rozkaz -u m 1 наряджіня, приказ, установліня, рóсказ; vydat' ~ выдати рóсказ áбо приказ áбо наряджіня; splniť ~ выповнити приказ; na pieči ~ на приказ дакóго, на дачій рóсказ 2 admin. рóсказ; armádny ~ рóсказ армáды; denný ~ voj. а) наряджіня на день, дéнный рóсказ; б) приказ армáды; bojový ~ боёвый рóсказ; povolávaci ~ позывáючий рóсказ (до военської слўжбы); cestovný ~ путёвый приказ; platobný ~ вызва на заплачіня пінязей

rozkál/zať -že -žu dok. 1 обіднáти, заказáти, приказáти nedok. dok. 2 (v reštaurácii) ~ si obed, večeru обіднáти собі обід, вечéрю

rozkazovac/í росказóвый; ~tón росказóвый тон; ~spôsob gram. росказóвый спóсoб, імператів

rozkazovačný пановáчний, роскáзуючий, командуючий; ~hlas пановáчний гóлос

rozkaz/ovat' -uje -ujú nedok. 1 роскáзовати, приказóвати, давáти приказы, рáдити nedok. dok. 2 (v reštaurácii) обіднáти, заказáти 3 komu командóвати

rozklad -u m 1 chem. fyz. розложіня, рóспад; ~rádioaktivnych prvkov радіоактívный рóспад 2 (hnutie) ~mŕtvoly розложіня мертвóго áбо трўпу 3 розложіня; рóспад; ~spoločnosti розложіня óбщности; morálny ~ морáльне розложіня

rozkladac/í роскладáючий; ростягуючий, розоберáючий; ~ia posteľ роскладáюча пóстіль, роскладáчка (hovor.)

rozklad//at' -á -ajú nedok. 1 (klast') роскладáти; розоставляти; розміщóвати; ~veci po stole роскладáти річі по стóлі 2 odb. (na časti) роскладáти, розбивáти; ~bielkoviny роскладáти бíлки; ~silu fyz. роскладáти силу; ~číslo mat. роскладáти чísло 3 (niečo zložené) роскладáти, ростяговати; ~stôl ростяговати стіл; ~stan роскладáти áбо розбивáти стан 4 (rozprestierať) роспростерáти; ~obrus

роспростерати óbpyc **5** (*rozoberat'*)
розберати, роспóевати **6** (*spôsobovat'*
rozklad, hnutie) розкладати, казити **7**
pren. розкладати; деморалізовати,
казити; ~ kolektív розкладати колектів;
~ armádu розкладати армáду **8** *hovor.*
(*vysvetľovat'*) росшырëвати ся; нашіроко ~
piečo росшырëвати ся о дачім • ~ oheň
розкладати огень; ~ rukami розмáховати,
гëстікуловати рукамі

rozklad//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** (*s vecami*) розкладати ся, розміщувати
ся, ~ sa na stole розкладати ся на столі
2 (*na časti*) розкладати ся; розбивати
ся, роспадати ся **3** (*hniť*) розкладати ся,
гнити **4** *pren.* розкладати ся, загнивати,
надгнивати, казити ся **5** (*rozprestierat'*
sa) роспростерати ся, простерати ся
6 (*o niečom zloženom*) розкладати ся,
ростяговати ся

rozkladn//ý *príd. k rozklad 2, 3;* ~ proces
процес розложіння áбо рóспáду; ~é
produkty продúкты розложіння áбо
рóспáду; ~ vplyv розкладáючий вплив; ~
živel розкладáючий елемент

rozklep//at' -e -ú *dok.* **1** розсклепати,
роспляскати; ~ nit розсклепати нит **2**
выклепати; ~ mäso выклепати мясо

rozklöp//at' sa -e sa -ú sa *dok.* (*o srdci*)
прúдко бúхати, бити; srdce sa mu ~e
сёрдце розбúхатъ ся ёму

rozkmál//sať -še -šu *dok. expr.* ростóргати,
потóргати; потрепáти

rozkmít//at' -á -ajú *dok.* розвібровати,
росколысáти, розгóйдати, розгóмбати

rozkmít//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* розвібровати
ся, росколысáти ся, розгóйдати ся,
розгóмбати ся

rozkmotr//it' sa -í sa -ia sa *dok. hovor.*
роскмотрити ся, роскамаратити ся,
знепрятелити ся, погнівати ся

rozkní//sať sa -še sa -šu sa *dok.* розрушáти
ся, роскывати ся

rozkol -u *m cirk. hist. polit.* роскóл; vyvolať
~ выкликати роскóл; ~ v strane роскóл в
пáртії

rozkoľemb//at' -á -ajú *dok.* росколысати,
розгóмбати

rozkolisan//ý **1** росколысáный, розгóм-
бáный; ~ zvон росколысáный дзвiн **2**
pren. нестабiлный, лабiлный, мiнливый;
~é ceny нестабiлны цiны; ~á norma
spisovnosti мiнлива нóрма лiтератýрного
языкá

rozkolis//at' -še -šu *dok.* **1** росколысáти **2**
pren. поволити, змiрнити

rozkolník -a *m* роскóлник, розбивáч

rozkonárený росконарéный, кошáтый,
роскошачéный; ~ strom росконарéный
стром

rozkonár//it' sa -i sa -ia sa *dok.* росконарити
ся, роскошатити ся

rozkop//at' -e -ú *dok.* роскопáти, розрыти;
~ záhradu роскопáти áгороду áбо сад ~
cestu розрыти áбо роскопáти дорóгу

rozkoš -e *ž* рóскiш; потiшiня; успокоiня;
блажéность; рáдость; náсолода; telesné
~e тiлéсна náсолода

rozkošatený росконарéный, роскоша-
чéный; ~ strom росконарéный стром

rozkošať//it' sa -í sa -ia sa *dok.* стáти
росконарéным, росконарити ся,
роскошатити ся, роспростерати ся (*o*
stróмах)

rozkošník -a *m* роскóшник; машкыртник;
епiкурéецъ

rozkošný **1** прекрáсный, чудéсный,
роскóшный; ~ kraj чудéсна краiна; ~
večer прекрáсный áбо роскóшный вéчор
2 роскóшный; пóвный náсолоды; viesť
~ život оддавати ся náсолодам, вéсти
роскóшный жывот

rozkotúľ//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* **1**
роскотуляти ся; роскотуляти ся на шыткы
бóкы; jablká sa ~ali ябкa роскотуляли ся
на шыткы бóкы **2** (*o peniazoch*) розыити
ся

rozkrádač -a *m* розскрадач; odhaliť ~ov štátu odkryti розскрадачів держави

rozkrád//at' -a -ajú *nedok.* розскрада́ти, одчу́джовати; ~ štátny majetok розскрада́ти державний маєток

rozkrad//núť -ne -nú *dok.* розскра́сти, пороскрада́ти; порозволóчовати; všetko mi ~li вшы́тко ми пороскрада́ли

rozkráj//at' -a -ajú *dok.* розрі́зати, розскра́яти; ~ zemiak розрі́зати банду́рку • ani keď sa ~aš хо́ць пра́скниш, хо́ць потóргаш ся, хо́ць нама́гаш ся як знаш

rozkraj//ovat' -uje -ujú *nedok.* розрі́зовати, розскра́євати

rozkríč//at' sa -í sa -ia sa *dok.* розскрі́чати ся

rozkročén//ý: ~é по́ху розскро́чені но́гы; stáť (naširoko) ~ стоя́ти з розскро́ченими(a) но́гами

rozskroč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розскро́чити ся

rozskročmo *prisl.* розскро́чені, з розскро́ченими(a) но́гами; sedieť ~ сиді́ти з розскро́ченими(a) но́гами áбо розскро́чені

rozskročný: stoj ~ *tel.* розно́жыти; mierny stoj ~ *tel.* но́гы на шы́рку плеч

rozkroj//it' -í -a *dok.* розрі́зати, перері́зати (на по́ловину)

rozskrok -u *m* 1 по́зіція ті́ла з розскро́ченими(a) но́гами; urobiť ~ розскро́чити (з но́гами) 2 (časť tela) ро́скрок 3 (na pohaviciach) розскро́чіня

rozkrúť//it' -í -ia *dok.* 1 розскру́тити; ~ koleso розскру́тити ко́лесо 2 *hovor.* закру́тити, выкру́чати (в та́нці) 3 розмота́ти, роспако́вати, розбали́ти; ~ balík роспако́вати ба́лик

rozkúp//it' -í -ia *dok.* розку́пити, розобра́ти

rozkúrl//it' -í -ia *dok.* 1 запали́ти, нагрі́ти, нато́пити; ~ pec нато́пити пец; ~ izbu нагрі́ти хы́жу áбо і́збу 2 *expr.* (rozohnať) вы́гнати, розогна́ти

rozkúskovan//ý поді́лений, розді́лений, роску́скований, роздро́бений (на ку́скы); ~é poľia роздро́бены по́ля; ~á hra роздро́бена гра, гра з ча́стыми(a) перерыва́ми (по пі́счальці сýдці)

rozkuš//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 розби́ти, роску́сковати, роздро́бити (на ку́скы) 2 розби́ти, розді́лити; ~ štát розді́лити держа́ву; ~ hru šport. розби́ти гру, ча́сто перерыва́ти гру (сýдце́м)

rozkvet -u *m* 1 ро́сквіт; ruža v ~e кві́ту́ча ру́жа, ру́жа ро́сквіта́ть 2 *pren.* ро́сквіт, ро́сквіта́ня; ~ priemyslu a obchodu ро́сквіт про́мыслу і то́ргівлі; hospodársky ~ krajiny еконо́мічний ро́сквіт кра́їны; byť v ~e tvorivých síl находи́ти ся áбо бы́ти в ро́сквіті тво́рчих сил

rozkvit//at' -á -ajú *nedok.* v rôzn. význ. ро́сквіта́ти

rozkvit//núť -ne -nú *dok.* v rôzn. význ. ро́сквітну́ти; ruže ~li ру́жы ро́сквітлі; stromy ~li стрóмы ро́сквітлі; ~la jar я́рь в по́внім ро́сквіті; priemysel ~ol про́мысел розвинув ся; dievča ~lo дівча ро́сквітло

rozkvitnut//ý ро́сквітну́тий, ро́сквітшый, кві́ту́чий; ~ strom ро́сквітну́тий стром; ~á záhrada кві́ту́чий сад; ~á ruža кві́ту́ча áбо ро́сквітну́та ру́жа

rozkyd//at' -á -ajú *dok.* 1 розмета́ти, росшма́рити, ростря́сти; ~ hnoj розмета́ти гній 2 *expr.* россы́пати; розля́ти; ~ lekvár po stole розля́ти ле́квар по сто́лі áбо забáбрати сті́л заваряни́нов

rozkypr//it' -í -ia *dok.* поко́пати, поры́лєва́ти; поора́ти; ~ pôdu поко́пати зе́млю

rozkys//núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* 1 (o ceste) на́кысну́ти, пере́кысну́ти 2 *pren. expr.* (o zemi) ро́скысну́ти, напу́чати

rozkysnut//ý 1 ро́скысну́тий, пере́кысну́тий; ~é cesto пере́кысну́те ті́сто 2 *pren. expr.* бри́хатый, тучный; ро́скысну́тий; ~é telo ро́скысну́те ті́ло

rozkýv//at' -a/-e -ajú/-u 1 ро́скыва́ти, розго́йдати; ~ zvon ро́скыва́ти дзві́н; ~ kyvadlo ро́скыва́ти ма́ятник 2 *pren. expr.* ро́скыва́ти, акти́зовáváти *nedok. dok.* • si kosti ро́скыва́ти со́бі кі́стя

rozkýv//at' sa -a/-e sa -ajú/-u sa *dok.* 1 ро́скыва́ти ся 2 *expr.* (rozhybať sa)

роскывати ся; розыйти ся **3** *pren. expr.*
 роскывати ся, активізовати ся *nedok. dok.*

rozladený/ý розладжений *aj pren.*; ~ klavír
 розладжений клавір; ~é rádio розладжене
 радіо; vrátil sa ~ (o človeku) він вернув ся
 розладжений

rozlad//it' -í -ia *dok. 1 (hudobné nástroje)*
 розладити **2** *koho* розладити *kógo*, сказити
 налаженность *kómu*

rozlad//it' sa -í sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.*
 розладити ся

rozľahl//ý просторный, широкый, обшир-
 ный; ~é námestie широка або велика
 площа́дка; ~ park просторный або
 обширный парк

rozľah//núť sa -ne sa -nú sa *dok. 1 (o zvuku)*
 роздати ся, рознести ся, зазвучати; ~ol
 sa výstrel розда́в ся выстрі́л; ~ sa zvuku
 piesne рознесли ся зву́ки співа́нки,
 зазвуча́ли співа́нки; ~ol sa krik розніс ся
 крик **2 (na veľkom priestore)** просте́рти
 ся, розпросте́рти ся, розложить ся,
 ростиа́гнути ся

rozlám//at' -e -u *dok.* розлама́ти,
 порозлама́вати, полама́ти, переломити

rozlep//it' -í -ia *dok.* розлі́пити, розкле́їти
zastar.

rozlep//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розлі́пити ся,
 розкле́їти ся *zastar.*

rozlept//at' -á -ajú *dok. 1* роззі́сти, роз-
 лепта́ти (o kicnóm) **2** *pren.* розложи́ти,
 на́рушы́ти, розби́ти; ~ stranu розложи́ти
 або розби́ти па́ртию; ~ jednotu на́рушы́ти
 або розби́ти єдність

rozlet -u *m* взлі́тну́тя, взлі́т; ро́сквіт,
 ро́звиток

rozlet//iet' sa -í sa -ia sa *dok. 1 v rôzn. význ.*
 розлеті́ти ся; vtáci sa ~eli пта́хы розлеті́ли
 ся; chýr sa ~el po celej krajine хыр розлеті́в
 ся по ці́лій краї́ні; šálka padla na zem a
 ~ela sa на kúsky го́рня упало́ на зéмлю і
 розлеті́ло ся або розби́ло ся на кусо́чки;
 sane sa ~eli dolu brehom са́нки розлеті́ли
 ся з бе́рега **2 expr. (prudko sa otvorit')** двéрі

отвори́ли ся • div sa mi hlava nerozletí
 го́лова ми про́сто трі́скать

rozlež//at' sa -í sa -ia sa *dok.*: ~alo sa mu to
 v hlave улежа́ло ся ёму́ то́то в го́лові; він
 продума́в або обдума́в або ріши́в то́то як
 тре́ба

roz//liat' -leje -lejú *dik.* розля́ти

roz//liat' sa -leje sa -lejú sa *dok. v rôzn. význ.*
 розля́ти ся; voda sa ~liala во́да розля́ла
 ся; svetlo sa ~lialo по miestnosti сві́тло
 розля́ло ся по мі́стности; rumenec sa mu
 ~lial na tvári зачервене́ння розля́ло ся ёму́
 по тва́рі, ё́го тварь розля́ла ся руме́нком;
 pocit šťastia sa mu ~lial v duši ё́го ду́ш
 залля́ло ща́стя

rozličn//ý **1** різнома́нитний, вше́лякий,
 неє́днакий, нері́внякий, одли́шний;
 ~é okolnosti різнома́нитні обста́вини;
 ~é farby вше́лякы фа́рбы; padali
 ~é otázky задава́ли ся різнома́нитны
 вопро́сы; obchod s ~ým tovarom скле́п
 з різнома́нитним това́ром **2 (rozdielny)**
 неє́днакий, нері́внякий; máme ~é ciele
 ма́ме неє́дна́кы ці́лі

rozlieh//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. (o zvukoch)*
 шы́рити ся (на вшы́ткы бо́кы), розноси́ти
 ся, озы́вати ся, звуча́ти

roz//liezť sa -lezie sa -lezú sa *dok.* розлі́зти
 ся, поросходи́ти ся, розыйти ся *aj pren.*
expr.

rozliš//it' -í -ia *dok.* розозна́ти, розпо́знати,
 діфе́ренцовати́; разли́шити, одли́шити

rozlišovac//i розозна́ваючий, розпо́знаваю-
 чий, діфе́ренцюючий; разли́шуючий, од-
 лишуючий; ~ia schopnosť спосо́бність
 розозна́вати або розпо́знавати; ~ znak
 розпо́знаваючий знак; ~ia funkcia foném
lingv. разли́шуюча фу́нкція фонéм

rozliš//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* розозна́вати,
 розпо́знавати, діфе́ренцовати́, разли́-
 шовати; ~ farby розпо́знавати фа́рбы; ~
 pojmy розозна́вати поня́тя **2** разли́шова-
 ти; čo ich ~uje? што їх разли́шує є́дно од
 дру́гого?, чі́м одли́шують ся од се́бе?

rozloh//a -y ž площадь ж; celková ~ pôdy цілкова площа́дка зéмли; majetok s ~ou desať hertárov ма́сток ма́ть де́сять ге́ктарі́в

rozlom//it' -í -ia *dok.* розломити, переломити

rozložen//ie -ia s розложі́ня, розпо́ложі́ня, розмі́щі́ня; ~ síl розпо́ложі́ня сил

rozlož//it' -í -ia *dok.* 1 (*rozmiestniť*) розложи́ти, ро́стягну́ти; розоста́вити; розмі́стнити 2 *odb. (na časti)* ~ vodu на

kyslík а воді́к розпо́жыти во́ду на кі́слоро́д і водо́ро́д; ~ číslo *mat.* розпо́жыти чи́сло

3 (*niečo zložené*) розпо́жыти, ро́стягну́ти; ~ stôl ро́стягну́ти сті́л; ~ gauč ро́стягну́ти

řavč; ~ stan розби́ти а́бо поста́вити ста́н

4 (*rozprestrieť*) розпо́жыти, розпо́стє́рти; ~ mapu на stole розпо́жыти ма́пу на

stôli; nad dedinou нос ~ila svoje krídla

pren. ні́ч розпо́стє́рла сво́ї кры́ла над се́ло́м/ва́ла́лом

5 (*rozobrať*) розпо́бра́ти, ро́стягну́ти

6 (*spôsobiť rozklad, hnutie*) розпо́жыти, згни́ти 7 *pren.* розпо́жыти; сказа́ти, дезо́рганізо́ва́ти; ~ armádu розпо́жыти

оге́нь а́бо ва́тру

rozlož//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 розпо́жыти

ся, розмі́стити ся, розоста́вити ся, ро́стягну́ти

ся 2 (*na časti*) розпо́жыти ся, розпо́сти ся

3 (*zhniť*) ро́скла́сти ся, згни́ти 4 *pren.* ро́скла́сти ся, сказа́ти

ся, загни́ти 5 (*rozprestrieť sa*) розпо́стє́рти

ся, розпо́жыти ся 6 (*pohodlne si sadnúť, rozvaliť sa*) у́сі́сти ся, ро́стягну́ти

ся, розпо́лити ся; ~il sa pohodlne vo svojom

kresle прие́мні у́сі́в ся в сво́ім кре́слі

rozlúč//it' -í -ia *dok.* розлучі́ти ся, оды́йти

rozlúč//it' sa -í a -ia sa *dok.* 1 s kým розпо́лучі́ти

ся, одо́бра́ти ся, да́ти да́кому збо́гом; ~ sa so všetkými розпо́лучі́ти ся зо́ вшы́ткыма(а)

2 s čím розпо́лучі́ти ся, розы́йти ся; ~ sa s rodným mestom розпо́лучі́ти ся з ро́дны́м

místom • môžeš sa s tým ~ мо́жеш з тым розпо́лучі́ти ся; ~ sa so životom розпо́лучі́ти ся з жы́во́том

rozlúčk//a -y ž лучі́ня, розпо́лучі́ня; одбе́ра́ня; на ~и на розпо́лучі́ня

rozlúčkový розлучко́вый; ~ večerok розлучко́вый ве́чор

rozlučovac//í -ie spojky *gram.* протіста́вны а́бо адверза́тивны злу́чники

rozluk//a -y ž 1 розлу́ка; по dlhej ~е по до́вгій розпо́лучі́ 2 *p.* **odluka**

rozlúp//nuť -ne -nu *dok.* ро́сколо́ти, ро́зді́лити, ро́здво́їти, ро́збити; ~ orech ро́сколо́ти а́бо ро́збити о́ріх; ~ slivku ро́зді́лити сли́вку

rozlúsk//nuť -ne -nu *dok.* ро́сколо́ти, ро́злу́скнути, ро́збити; ~ orech ро́злу́скнути

óріх; ~ struk ро́створи́ти стру́чок • ~ tvrdý oriešok ро́ску́сити тве́рды́ о́рішок

rozlúšť//it' -í -ia *dok.* 1 уга́днути, одга́днути; рі́шыти; ~ krížovku рі́шыти кри́жовку; ~ hádanku одга́днути га́данку; ~ záhadu уга́днути зага́дку; ~ problém рі́шыти

пробле́м 2 розпо́бра́ти, ро́сши́фрова́ти; ~ pismo ро́сши́фрова́ти пи́сьмо

rozľútostený розжа́лений, зарму́чений, засму́чений

rozľúťost//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розпо́жалости́ти

ся, розпо́жалити ся, ско́рмути́ти ся, зо́смутні́ти

rozmaľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* ро́змага́ти

ся, ро́сти, збі́вшова́ти ся, ро́змно́жова́ти

ся, мі́цні́ти, мо́гутні́ти; burina sa ~а бу́рина

ро́зра́статъ ся; oheň sa ~а оге́нь ро́зго́рює

ся; hrdosť sa ~а v ňom го́рдо́сть ро́зма́га́ть

ся в ні́м

rozmach -u *m* 1 ро́зма́х; ~ ruky ро́зма́х ру́кы

2 *pren.* ро́зві́ток, на́роста́ня, рі́ст, ро́сквіт; ~ národnooslobodzovacieho hnutia рі́ст

наро́дно-осло́боджу́ючо́го ру́ху; ~ poľnohospodárskej, priemyselnej výroby ро́зві́ток

сі́льськогоспода́рьско́ї, про́мыслово́ї

вы́робы; ~ techniky ро́зві́ток те́хнікы

rozmaň//uť sa -ne sa -nu sa *dok.* ро́зма́хнути

rozmaniť//ý ро́зноро́ды́й, рі́зномані́тны́й, вше́лякы́й, мно́гора́кы́й, пе́стрый; ~á strava пе́стра а́бо рі́зномані́тна стра́ва; ~é tvary ро́зноро́ды а́бо мно́гора́кы фо́рмы

rozmar -u *m* фанта, мұха, вырток, чуда́цтво; ženské ~ же́ньскы фанты а́бо мұхы; ~ přírody выртохы приро́ды; z ~u з чуда́цтва

rozmarín -u *m bot.* розмарин

rozmarň/y 1 весёлый, забавный, жартóв-ный; ~é epizódку весёлы а́бо забавны епізо́дки 2 выртошивый, наладóвый, *pren. expr.* хвилёвый, вітро́вый; ~é chůtky хвилёвы фанты

rozma/zat' -že -žů *dok.* 1 розма́зати 2 *pren. expr.* зма́зати

rozmazáv//at' -a -ajů *nedok.* 1 розма́зовати 2 *pren. expr.* зма́зовати

rozmaznan//ec -са *m expr.* розмазнáнець, мазнáнець, розмазнáна дітина

rozmaznan//ý розмазнáный; роспещёный; роспущёный; ~é decko розмазнáна а́бо роспещёна а́бо роспущёна дітина

rozmazn//at' -á/-e ajů/-ů *dok.* розма́знати, роспестити, роспустити

rozmaznáv//at' -a -ajů *nedok.* ма́знати, розма́зновати; пестити

rozmedz//ie -ia s 1 гра́ніця, розгра́нічія 2 (*rozpätie*) о́ддале́ность; промі́жка (*часу*); časové ~ промі́жка часу; v ~í niekoľkých hodin на прóтязі да́кілько́х го́дин; v ~í dvoch týždňov на прóтязі а́бо прóтягом двох тыжднів

rozmen//it' -i -ia *dok.* розмі́няти, розмі́нити; ~ desať eura розмі́няти де́сять є́вра

rozmer -u *m* 1 рóзмір, вели́кость; ~y ihriska рóзміры грі́ска 2 *geom.* рóзмір; teleso má tri ~y ті́ло ма́ть три рóзміры 3 (*rozsah*) рóзмір, мі́рка; nadobúdať široké ~y набы́вати шы́ро́кы рóзміры 4 *lit.* рóзмір

rozmer//at' -ia -ajů *dok.* 1 розмі́ряти; ~ pozemku розмі́ряти зе́млі 2 одмі́ряти; ~ obilie одмі́ряти зе́рна

rozmerný вели́кий, вели́кых рóзмі́рів

rozmet//at' -á -ajů *dok.* розме́тати, росшма́рити; ~ sadzbu tlač. розме́тати на́бір

rozmetávač -a *m* розмі́товач; ~ hnojа pol'nohosp. розмі́товач гно́ю

rozmetávadlo p. rozmetávač

rozmetáv//at' -a -ajů *nedok.* розмі́товати, росшма́рєвати

rozmiel'//at' -a -ajů *nedok.* розме́лєвати

rozmiel'ň//at' -a -ajů *nedok.* розмі́нєвати

rozmiest//it' -i -ia *dok.* розмі́сити

roz//miest' -metie -metů *dok.* розмі́сти

rozmiest//it' -i -ia, **rozmiestn//it'** -i -ia *dok.* розмі́стити; розоста́вити, розпо́жыти, розпо́ділити

rozmiel's//at' -a -ajů *dok.* 1 розмі́шати, пере́мишати; ~ usadeninu розмі́шати уса́денину; ~ betón розмі́шати бе́тон; ~ cement s vodou розмі́шати ці́мент з во́дóв 2 *kart.* ~ karty пере́мишати ка́рты

rozmlát//it' -i -ia *dok. expr.* ростовчі́, розби́ти (на кúскы), полама́ти; розлама́ти

rozmliažd//it' -i -ia поду́сити, роспу́чити, помер́вити, росте́рти (*кóлос в до́лони*); ~ uvarené zemiaky поду́сити а́бо погне́сти уваре́ны банду́рки; ~ červíka роспу́чити червя́чка

rozmnož//it' -í -ia *dok.* 1 розмно́жыти; ~ leták розмно́жыти проклама́ції 2 *biol.* розмно́жыти, выпестова́ти; ~ rastliny розмно́жыти ростлины 3 умно́жыти, збі́вшыти; ~ niečie rady умно́жыти ря́ды да́чї; ~ kapitál збі́вшыти капіта́л

rozmnož//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*o hmyze*) розмно́жыти ся 2 умно́жыти ся, зве́кшыти ся, збі́вшыти ся; розрости ся; розмо́чі ся; выро́сти; naše rady sa ~ili náшы ря́ды выро́сли; naša rodina sa ~ila náша ро́дина розмо́гла ся а́бо збі́вшыла ся; obyvateľstvo sa ~ilo жы́тельство зве́кшыло ся а́бо наро́сло

rozmnožovac//i; ~ie orgány *biol.* о́рганы розмно́жованя; ~ stroj *tech.* розмно́жуюча ма́шина, ротáтор

rozmnož//ovat' -uje -ujů *nedok.* 1 розмно́жовати 2 *biol.* розмно́жовати, пестова́ти 3 умно́жыти, зве́кшовати, збі́вшовати; ~ kapitál умно́жовати капіта́л

rozmnož//ovat' sa -uje sa -ujů sa *nedok.* 1 розмно́жовати ся 2 (*zväčšiť sa*) умно́жовати ся, зве́кшовати ся; розроста́ти ся, рости

rozmočen//ý розмокнутый, мокрый; ~é topánky розмокнуты топánкы; ~á zem розмокнута зéмля

rozmoč//it' -í -ia *dok.* розмочіти; ~ chlieb розмочіти хліб; dážd ~il zem зéмля розмókла од доджу

rozmoč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розмочіти ся

rozmok//núť -ne -nú *dok.* розмókнути

rozmoknut//ý розмокнутый; ~á cesta розмокнута дорóга

rozmont//ovať -uje -ujú *dok.* розобрати, розмонтовáти, порозбérати

rozmol//tať -tá/-ce -tajú/-cú *dok.* розмотáти, росплéсти, розв'язáти, розузлити

roz//môcť sa -môže sa -môžu sa *dok.* розрости ся, збівшыти ся, розмножыти ся; змогутніти, зміцніти, розмочі ся, росшырити ся; záškrt sa ~mohol дифтерія росшырила ся; požiar sa ~mohol ogěнь змогутнів; ~mohlo sa opilstvo пиятыка розмогла ся; ~mohli sa húsenice гусеніці розмножили ся

rozmráz//it' -í -ia *dok.* розморозити, одморозити; ~ zem розморозити зéмлю; ~ zamrznuté potrubie нагріти замерзнуты рúлы

rozmrázovač -a *m aut.* розморóзовач *m*

rozmráz//ovať -uje -ujú *nedok.* розморóжовати, одморóжовати

rozmrh//ať -á -ajú *dok.* промарнити, ростратити, минути, прогайдáкати, прошустровáти; ~ peniaze промарнити пінязі; ~ talent ростратити тáлент

rozmrv//it' -í -ia *dok.* роскырышыти; роздробити

rozmrz//núť -ne -nú *dok.* розмёрзнути, роспустити

rozmysl//iet' si -í si -ia si *dok.* 1 продúмати, обдúмати 2 (*zmeniť svoj úmysel*) роздúмати, передúмати

rozmyšľan//ie -ia *s* роздúмованя; bez ~ia (*urobiť niečo*) без роздúмованя, не роздúмуючи

rozmyšľ//ať -a -ajú *nedok.* дúмати, роздúмовати, обдúмовати; ~ nad niečím роздúмовати о дачім, обдúмовати даштó **roznášač** -a *m* 1 розношовач; ~ pečiva розношовач хліба; ~ novín розношовач новинók 2 *odb.* ~ chorôb (*o hmyze*) перенóшовач хворót

roznáš//ať -a -ajú *nedok.* 1 розносити; ~ poštu розносити пошту; ~ jedlo розносити стрáву/ідлó 2 (*nákazu*) розносити, росшырěвати; переносити 3 *expr.* (*šíriť*) роstrубовати, розносити, пошырěвати; розголошувати ~ klebety роstrубовати плéтки; nech ma ~ajú po celej dedine най о мi пошырюють плéтки по цілім селі

roznášateľ -a *m* рознашáч

roznáška//a -y *ž* рознашка, розношіня

roznecovač -a *m tech.* рóзбушка; запáлююча кáпсля

roznec//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 распáлěвати; ~ oheň распáлěвати ogěнь; ~ požiar vojny распáлěвати пожáр вóйны 2 *pren.* запáлěвати, выкликівати; ~ nenávisť выкликівати нéнависть

roznetsk//a -y *ž tech.* запáльник, запáлююча кáпсля

roz//niesť -nesie -nesú *dok.* 1 рознéсти; ~ noviny рознéсти новинкы 2 (*nákazu*) рознéсти, росшырити; перенéсти 3 *expr.* (*rozšíriť*) рознéсти, росшырити; роскырити

roz//niesť sa -nesie sa -nesú sa *dok.* рознéсти ся, росшырити ся; zvest' sa ~niesla po celej krajine вістка рознéсла ся по цілій країні; ~nieslo sa, že ... пішли чýтки (о тім), же ...

rozniet//it' -í -ia *dok.* 1 запалити, роздúти 2 *pren.* (*nenávisť ap.*) запалити, дати імпульз, ініціовáти

roznož//it' -í -ia *dok. tel.* ростягнути нóгы, розножыти; ~! (*povel'*) розножыти!

roznožka//a -y *ž tel.* розножіня с; urobiť ~ зробити розножіня

roznožmo *prisl.* розножмо; preskok ~ перескóк розножмо

rozober//at' -á -ajú *nedok.* 1 (*na časti*) розберати, розмонтовувати; ~ *hodinky* розоберати годинки; ~ *stroj* розоберати машину 2 (*rozakupovat'*) розберати, розкупувати 3 розберати, аналізувати, посуджувати; ~ *situáciu* посуджувати ситуацію; ~ *problém* розберати або посуджувати проблем 4 (*ospalého*) будити, преберати ся 5 *koho hovor.* (*o alkohole*) преберати

rozol//brat' -berie -berú *dok.* 1 (*na časti*) розобрати, розмонтовати; ~ *automat* розобрати автомат; ~ *stroj* розобрати машину 2 розобрати, розкупити; ~ *knihu* розкупити або розобрати книгу 3 розобрати, проаналізувати, обговорити; ~ *otázku* розобрати або обговорити вопрос; ~ *príčinu* niečoho проаналізувати або розобрати причини чого; ~ *situáciu* обговорити ситуацію; ~ *vetu* розобрати речіння, зробити аналіз або розбір речіння; ~ *báseň* розобрати або аналізувати стихок 4 (*ospalého*) пробудити, пребрати 5 *koho hovor.* (*o alkohole*) пребрати

rozodni//it' sa -í sa *dok. neos.* розвиднєвати ся

rozol//drat' i **roz//drat'** -derie -derú *dok.* 1 роздерти, розорвати, росторгати; ~ *rukávu* роздерти рукави; ~ *šaty* росторгати шмат 2 (*poranit'*) пошкрябати, одерти (*pýku i m. n.*)

rozol//hnat' -ženie -ženú *dok.* 1 (*na všetky strany*) розогнати; ~ *demonštrantov* розогнати демонстрантів; ~ *husi* розогнати гуски 2 (*likvidovat'*) розогнати, розпустити; ~ *spolok* розогнати сплок 3 (*rozptylit'*) розогнати, розсіяти, розсфукати; *vieter* ~*hnal* мрачна вітер розогнав або розсіяв хмари 4 розогнати, вигнати; одогнати; ~ *driemoty* розогнати або вигнати дрімоти; ~ *rozpaču* переконати безрадість 5 (*rozbehnúť*) розогнати; ~ *koňa* розогнати коня

rozol//hnat' sa -ženie sa -ženú sa *dok.* 1 розогнати ся, розмахнути ся, замахнути

ся; ~ *sa rukou* розогнати ся або розмахнути ся рукою; ~ *sa nožom* розогнати ся ножом 2 (*nabrat' rýchlosť*) розогнати ся, розбігнути ся

rozohn//it' -í -ia *dok.* запалити, взрушити, одушевити, повзбудити, надхнути; ~ *masy robotníkov* одушевити або запалити маси робітників; *víno ich* ~*ilo* вино повзбудило або взрушило їх

rozohn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 взрушити ся, одушевити ся, повзбудити ся, надхнути ся; *tvár sa mu* ~*ila* тварь його розвеселила ся 2 одушевити ся; розийти ся, розпалити ся; *rečník sa* ~*il* оратор одушевнив ся

rozohr//at' -á -ajú *dok.* 1 зачати грати; ~ *partiu šachu* зачати шахову партію 2 розограти; ~ *loptu šport.* розограти лопту; ~ *dámsky gambit šach.* розограти дамський гамбіт

rozohr//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* розограти ся; *deti sa* ~*ali* діти розограли ся; *útok sa* už ~*al* нападаючі гравці уже розограли ся

rozohrávač -a *m šport.* розогравачий **rozohrávk//a** -у *ž šport.* розогравання, передавання (лопты)

rozohr//iat' -eje -ejú *dok.* 1 розогріти; нагріти; зогріти; *slnko* ~*ialo zem* сонце нагріло або зогріло землю; ~ *motor* розогріти мотор; ~ *drôt (nad plameóm)* нагріти дріт; *víno nás* ~*ialo* вино розогріло або зогріло нас; ~ *masť* растопити масть 2 *pren.* розгорячити, розпалити, взрушити, повзбудити, надхнути, розвеселити; потішити; ~ *poslucháčov* повзбудити слухачів або студентів

rozohr//iat' sa -eje sa -ejú sa *dok.* 1 розогріти ся; нагріти ся; зогріти ся; *vzduch sa* ~*ial* вóздух зогрів ся або нагрів ся; *pec sa* ~*iala* пец нагрів ся; *motor sa* ~*ial* мотор розогрів ся; *pracoval, aby sa* ~*ial* він робив, жебы зогрів ся 2 *pren.* розгорячити ся, розпалити ся, надхнути ся, розвеселити ся; потішити ся

rozochven//ý трясущий; ~é prsty трясущі палці; ~ hlas трясущій голос; celý bol ~ він цілий трясся або трепетав ся

rozochv//iet' -eje -ejú *dok.* 1 привести до трясіння, до вібровання; ~ strunu розвібровати струну; ~ hlasivky увести голосівки до вібровання 2 (*citove vzrušit'*) увести до трясіння; взрушити, знепокоїти

rozochv//iet' sa -eje sa -ejú sa *dok.* 1 зачати вібровати або трясти ся 2 (*vzrušit' sa*) зачати трясти ся, затрясти ся, розклепати ся

rozol//mliet' -melie -melú *dok.* розмолоти

rozopät' p. rozopnúť

rozopín//at' i **rozpín//at'** -a -ajú *nedok.* 1 распинати, розкапчовати; ~ kabát, golier розкапчати кабат, ěalip 2 (*rozpojit'*) розпоїти, розкапчати 3 (*rozprestřet'*) розпростерати, розтяговати

rozopín//at' sa i **rozpín//at' sa** -a sa -ajú sa *nedok.* 1 распинати ся, розкапчовати ся 2 (*rozpořovat' sa*) розпоєвати ся

rozol//pnúť -pne -pnú *dok.* 1 розопнути, розкапчати; ~ kabát розкапчати кабат; ~ gombík розкапчати ěомбічку 2 розпоїти; розкапчати; ~ reľaz розкапчати ланц; ~ vagóny розпоїти вагоны 3 розпростерти, розтягнути; ~ křidla розпростерти або розтягнути крыла

rozol//pnúť sa -pne sa -pnú sa *dok.* 1 розопнути ся, розкапчати ся 2 розпоїти ся, одпоїти ся

rozor//at' -ie -ú *dok.* 1 розорати, поорати, зорати; ~ lúku поорати лúку; ~ medze розорати мѣджі 2 *pren. expr.* tvár ~aná vráskami тварь покрита морщинками; cesta je ~aná výmofmi ціла дорóга сама яма

rozorávač -a *m* діскóва боронá

rozoráv//a -y ž *hovor.* розорѣвання, розорѣвання зѣмлі

rozorvaný 1 неспокійний, склáманий, розорваний 2 *pren.* непорядний, розбитий; розгараний; ~ život розбитий або розгараний живот 3 *pren.* (o ěloveku)

підломѣний, душѣвні підломѣний, в ставі душѣвного неспокою

rozorv//at' -e -ú *dok.* ростóргати, розорвати
rozol//slat' -šle -šlú *dok.* росполати; ~ pozvánky росполати позвáня

rozosm//iat' sa -eje sa -ejú sa *dok.* россміяти ся

rozosmiaty рососмятый, сміючий ся

rozospatý розоспáтый, заспáтый, спячий

rozostavan//ý розоставяний, недобудований, незакінчений; ~ stavba розоставяна будóва

rozostav//at' -ia -ajú *dok.* розоставяти, зачати будовати або ставяти

rozostavený: ~ beh *šport.* штафетóвый бїг

rozostav//it' -í -ia *dok.* розоставити, розмістити, пороскладати, розложити, розтягнути; ~ stráže розоставити варту

rozol//stlat' -steliie -stelú *dok.* росстелити, постелити; постелити (*nócmil'*)

rozostr//iet' -ie -ú *dok.* 1 розостелити, росстелити, розтягнути, розпростерти; ~ plachtu розпростерти плáхту 2 ростворити; ~ dáždňik ростворити амбрéлу; ~ ruky а) розтягнути рúкы; б) ростворити обятя

rozostup -u *m* оддалѣность, промїжка, розоступлїня

rozostúp//it' sa -i sa -ia sa *dok.* ростúпити ся
rozořvan//ý 1 нагніваний, назлощѣний 2 знеприятелѣний; ~í susedia знеприятѣлы сусіды

rozořtv//at' -e -ú *dok.* 1 нагнівати, назлостити 2 поставити прóтив себе, розгнівати; ~ susedov розгнівати сусідів, поставити сусідів прóтив себе

rozotierat' p. rozťierat'

rozotřet' p. rozťřet'

rozovr//iet' -ie -ú *dok.* 1 розомкнути; отворити; ~ oči отворити oči 2 розпростерти, ростворити; ~ náručь ростворити обятя

rozozn//at' -á -ajú *dok.* 1 розпознати, диференцовати, одлишити; ~ biele od ěierného одлишити біле од чóрного 2

(*poznat'*) розпозна́ти, одлишyti; в tme ~
piečiu tvár в tмі розпозна́ти дачію тварь

rozožier//at' -a -ajú *nedok.* 1 (o hmyze)
росточовати, розліпкавати 2 (o kyseline)
розжерати

rozpačitý безра́дний, нерішучий, вага́вий;
~ pohľad безра́дний по́гляд; ~ úsmev
вага́вий у́смів

rozpad -u *m* рoспад; ~ koloniálnej sústavy
ро́спад колоніа́льної сісте́ми; ~ atómu fyz.
ро́спад а́бо щіпи́ня а́тому; ~ tkaniva lek.
ро́спад тка́ни

rozpad//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1
роспада́ти ся, розклада́ти ся; розва́лювати
ся, бу́ряти ся; dom sa ~á дім розва́лює
ся; telo sa ~á тіло розкла́дате́ ся; štát sa
~á держа́ва розпо́дате́ ся; šaty sa mi už
~ajú шма́ты на мі уж розлі́тують ся 2 *na*
čo (*delit'* sa) розді́лювати ся, ді́лити ся,
роспада́ти ся

rozpadávat' sa *p.* **rozpadat'** sa

rozpad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1
роспа́сти ся; розва́ляти ся, розва́лити ся;
розбу́ряти ся; ríša sa ~la імпе́рія розпо́ла
ся; spolok sa ~ol о́бщність розпо́ла ся 2
na čo (*rozdelit'* sa) розпо́сти ся, розді́лити
ся, розбити ся

rozpak//y -ov *m romn.* безра́дність,
неісто́та, спохыбованя ж; byť v ~och
бути в неісто́ті а́бо бути безра́дним;
prísť do ~ov при́йти до спохыбованя а́бо
до безра́дності; priviesť niekoho do ~ov
приве́сти да́кого до безра́дності а́бо
до неісто́ты; bez ~ov без завага́ня; не
ростратившысь

rozpálen//ý 1 розпале́ний, напале́ний,
нагрі́тий, розжа́рений; ~á pec
розпале́ний а́бо нагрі́тий пец; ~é železo
розжа́рене желе́зо; ~á zem нагрі́та зе́мля
2 *pren.* розгоря́чений; ~á tvar розгоря́чена
а́бо горя́ща тварь

rozpál//it' -i -ia *dok.* 1 (мі́цно) нагрі́ти,
розже́равити 2 *pren.* розпали́ти, напали́ти;
hnev mi ~il tvár гні́в розпали́в є́му тварь,
тварь розпали́ла ся є́му од гні́ву

rozpál//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 (мі́цно) нагрі́ти
ся, розже́равити ся 2 *pren.* нагрі́ти ся

rozpamät//at' sa -á sa -ajú sa *dok.*
роспа́мятати ся, спо́мянути собі́,
припо́мянути; спа́мятати ся

rozparcel//ovat' -uje -ujú *dok.* розбити на
ча́сти; розпа́рцелова́ти, розді́лити

rozpaž//it' -i -ia *dok.* ростягну́ти ру́кы (до
бо́ків); ~! (*povel*) ру́кы до бо́ків!

rozpät' *p.* **rozopnúť**

rozpät//ie -ia *s* 1 далéкість (ме́джі двома́
кра́йніми то́чками); ~ koľajnic шы́рка
желе́знодоро́жних ко́ляїв а́бо шын *zastar.*;
~ mosta шы́рка мо́сту; ~ kridiel *let.* ро́змах
а́бо шы́рка кры́л 2 *v rôzn. význ.* діа́позон;
hlasové ~ діа́позон го́лосу; mzdové ~
диа́позон та́рифної сі́тькы; výškové ~
диа́позон вы́шок 3 промі́жок, інте́рва́л,
одрі́зок; časové ~ промі́жок а́бо інте́рва́л
часу́, часо́вий інте́рва́л; v ~i niekoľkých
týždňov на прóтязі а́бо прóтягом да́кілько́х
ты́жднів

rozpečat//it' -i -ia *dok.* отвори́ти (письмо́,
копе́рку)

rozper//a -y *ž tech.* розпо́рка

rozpij//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* рості́кати
ся, розли́вати ся, розмо́кати ся, впи́вати
ся (o минтах)

rozpíl//it' -i -ia *dok.* роспи́лити, перепи́лити,
розрі́зати, перері́зати

rozpínan//ie -ia *s* fyz. росшы́рє́вня,
ростяго́вня с; наду́вати ся, експа́нзія; ~
plynov росшы́рє́вня плі́нів

rozpínat' *p.* **rozopínat'**

rozpín//at' sa -a -ajú *dok.* росшы́рє́вати,
звекшо́вати; розопну́ти, роскапча́ти

rozpínat' sa *p.* **rozopínat'** sa

rozpín//at' sa² -a sa -ajú sa *nedok.* 1
росшы́рати ся, звекшо́вати ся 2 *pren.*
поводи́ти ся а́гресі́вні

rozpínav//y 1 росшы́рюючий ся; ~á sila
сила росшы́рення 2 *expr.* експа́нзі́вний,
а́гресі́вний

rozpis -u *m* ро́спис, розді́лі́ня, по́пис

rozpí//sať -še -šu *dok.* росписати, розподілити, розділити

rozpí//sať sa -še sa -šu sa *dok.* росписати ся, дати ся до писання, пустити ся писати

rozpitv//ať -е -ú *dok.* 1 роспівати, пітвов розобрати, отворити труп або мертвого

2 pren. подрібно розобрати, аналізувати

rozpla//kať sa -če sa -čú sa *dok.* росплākати ся

rozplán//ovať -uje -ujú *dok.* росплановати; розпреділити, розділити; ~ gráciu на niekoľko dní росплановати роботу на декількох днів

rozplaš//iť -í -ia *dok.* 1 росполошати, розогнати **2 pren.** розогнати, розосяти, роспорошити

rozplavb//a -y ž *šport.* росплáвання

rozpleš//ť -í sa -ia sa *dok. expr.* ростягнути ся, роспляснути ся

rozplien//iť -í sa -ia sa *dok.* розмножити ся, росшырити ся, розрости ся, кількістєв розрости ся

roz//plieť -pletie -pletú *dok.* росплєсти (*kosý i m. n.*)

rozply//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* 1 стратити ся, ростратити ся, росплинути ся, зникнути, счєзнати; hmла sa ~nula гмла ростратила ся **2 pren.** росплинути ся, ростратити ся, стратити ся; jeho nádeje sa ~nuli він перестав надіяти ся, єго надії росплинули ся або ростратили ся

rozplýv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 рострачати ся, страчати ся, роспливати ся, росходити ся **2 pren.** рострачати ся; страчати ся, счєзати, зникати **3 (strácať jasné kontúry)** роспливати ся, страчати ся **4 nad kým, čím pren.** надхынати ся *кым, чим* **5 od čoho, čím pren.** роспливати ся; ~ sa od radosti роспливати ся од радості; ~ sa šťastím сіяти щастєм; ~ sa chválou рострачати ся в хвалах

rozpoč//et -tu *m 1 fin.* розрахунок, бюджет, фінанчний план; štátny ~ державний бюджет; ~ príjmov a výdajov розрахунок приймів і видавок; zostaviť ~ скласти

розрахунок; prekročiť ~ перекрóчити бюджет або розрахунок **2** розрахунок, калкуляція; podľa mojich ~tov підля моєй калкуляції, підля моїх розрахунків • urobiť čiaru cez ~ niekomu розбити або нарушити дачії плáны

rozpočít//ať -a -ajú *dok.* 1 čo зробити розрахунок чогó, розраховати што; ~ náklady скласти розрахунок видавок **2 (rozplánovať)** росплановати, розподілити, розраховати; práca bola ~aná na dva týždne робота была роспланована або розрахована на два тиждні **3** розраховати ся; на prvého a druhého ~! на першого і дрýрого розрахуй ся!

rozpočít//ať sa -a sa -ajú sa *dok. tel.* розраховати ся

rozpočít//ovať -uje -ujú *nedok.* плановати; зробити розрахунок; ~ované náklady видавки, заплановані видавки

rozpočtov//ý розрахунковый, бюджетный, передвіджений розрахунком; ~á dokumentácia розрахункова документация; ~á rovnováha рівновага в бюджеті; ~á organizácia організація фінансована державою

rozpoj//iť -í -a *dok.* роспоїти, роздвоїти, розділити, одділити од себе даштó споєне; ~ konce vedenia роспоїти кінці електричних дрóтів; ~ vagóny роспоїти вагóны; ~ prsty, zakliesnuté do seba одділити од себе пáлці, закліщені до себе

rozpoj//iť sa -í sa -a sa *dok.* роспоїти ся, роздвоїти ся, одділити ся од себе, розділити ся

rozpol//iť -í -ia *dok.* розділити на дві чáсти або на дві половини, розділити на половину, роздвоїти

rozpoltený 1 росколóтый, росщіпєный; розділєный на дві чáсти або на дві половини, роздвоєный **2 pren.** роздвоєный; ~ človек роздвоєный або розгарáный чоловік

rozpolt'/it' -í -ia *dok.* розколотити, розщипити;
роздвоїти

rozpomenút' sa p. rozpamätat' sa

rozpomenk//a -y ž (po)споминання, згадка;
živé ~ живы згадки; ~у на mladost'
споминання або згадки на молоді роки

rozpor -u *m* незгода, протиріччя,
конфлікт; vnútorné ~ внутрішні проти-
воріччя; antagonistické ~у анта-
гоністичні протиріччя; triedne ~
класові протиріччя; byť v ~e s niečím
бути в конфлікті з чим, протиріччати
чому; v ~e so zdravým rozumom напек
здоровому розуму; dostať sa do ~u so
zákonom достати ся до конфлікту зо
законом

rozpol'slat' -šle -šlú *dok.* розпослати

rozpol'vedat' -vie -vedia *dok.* розповісти,
порозповідати, поговорити

rozpoznat' -á -ajú *dok.* розпізнати,
пізнати, розознати, спізнати

rozpoznávac//i -ie znaky розпізнаючі
або розознаючі знаки

rozpožič//at' -ia -ajú *dok.* розпожичати;
порозпожичувати; роздати до довгу;
пожичити; ~ knihu розпожичати або
порозпожичувати книги

rozprac//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 čo зачати
робити або роботу над чим 2 розробити; ~
teóriu розробити теорію

rozprask//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* попраскати
ся, попукати ся

rozpraš//it' -í -ia *dok.* 1 розпорошити,
розогнати, розбрыскати; ~ voňavku
розбрыскати парфін 2 *prep. expr.*
(rozohnat') розпорошити, розогнати,
россіяти, розосіяти; ~ nepriateľa розбити
неприятеля; ~ deti розогнати діти

rozprašovac//i розпорошуючий, розбрыску-
ючий; ~ie zariadenie розпорошуючий
апарат, пулверизатор; ~ia komora tech.
карбуратор

rozprašovač -a *m* розпорошувач, пулвери-
затор; постріковач *m*

rozpraš//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 рос-
порошувати, постріковати; пулвери-
зовати *nedok. dok.*; ~ umelé hnojivá (z
lietadla) постріковати синтетичним гноєм 2
prep. expr. (rozháňat') розганяти

rozprav//a -y ž 1 дискусія, дебати *potn.*;
parlamentná ~ парламента дебати або
дискусія в парламенті; voľná ~ дискусія;
~ o návrhu zákona посудження пропозиції
закона 2 (slohový útvar) трактат,
уваження, розваження

rozprávač -a *m* розповідач; переповідач;
ľudový ~ народний розповідач

rozprávačský príd. k rozprávač; ~ talent
талант розповідача

rozpráv//at' -a -ajú *nedok.* 1 (hovoriť) гово-
рити, бісидувати; dieťa už ~a дітина уж
говорить або бісидіє; ~ hlúposti говори-
ти глупости; rýchlo ~ скоро бісидувати; o
čom ~aš? о чім ти говориш або бісидієш?;
~ zo sna говорити в сні або в спанку 2
розповідати; ~ svoje zážitky розповідати
свої пригоди; ~ vtipy розповідати
анекдоти або жарти; ~ obsah knihy
розповідати содержание книги • s ním sa
nedá ~ ёго не пересвідчш, з ним не стоїть
говорити; tebe sa dobre ~a тобі добрі го-
ворити; škoda ~ шкода говорити, не мать
значіння або не варта о тім говорити

rozpráv//at' sa -asa -ajú sa *nedok.* розпавати
ся, бісидувати, говорити 2 (nehnevať
sa) бісидувати, говорити, розпавати
ся; prestal sa so mnou ~ він перестав зо
мнов розпавати ся або говорити або
бісидувати 3 (škole) бісидувати, говорити,
тарати • ~ sa s niekým na pol úst говорити
з чим чєрез зуби

rozpráv//a -y ž приповідка

rozprávkar -a *m* приповідкарь

rozprávkov//ý v rôzn. význ. приповідковий;
~ hrdina приповідковий герої, герої
приповідок; ~á krajina приповідкава
країна; ~á kniha книга приповідок,
приповідки; ~á literatúra приповідкова

література; ~á suma приповідкова або фантастична сума

rozpraž//it' -i -ia *dok.* ростопити, распустити; ~ slaninu ростопити солонину; ~ maslo ростопити або попражыти масло

rozpred//at' -á -ajú *dok.* розпродати, продати вшытко; ~ majetok розпродати маєток; ~ všetky knihy розпродати вшыткі книги

rozpredáv//at' -a -ajú *nedok.* розпродавати, продавати вшытко

rozprestier//at' -a -ajú *nedok.* 1 ростягвати, розкладати, простерати; ~ koberec простерати покривці 2 розпростерати, розмішувати, ростягвати; ~ ruku розпростерати руки; ~ kridla ростягвати крила

rozprestier//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* розпростерати ся, ростягвати ся; розмішувати ся; všade dookola sa ~ala rovina всяды доокіла розпростерала ся рівнина

rozprestr//iet' -ie -ú *dok.* 1 (obrus ap.) розпростерти, простерти, ростягнути, пороскладати 2 выстерти, ростягнути, натягнути, розпростерти; ~ ruku ростягнути або выстерти руки; ~ kridla ростягнути або розпростерти крила

rozprestr//iet' sa -ie sa -ú sa *dok.* 1 розпростерти ся, розложити ся, ростягнути ся; ~ sa na zemi ростягнути ся на землі 2 *pren.* розпростерти ся, ростягнути ся; тихо sa ~elo nad mestom тихо розпростерло ся над містом; nad dedinou sa ~ila tmavá noc над селом/валалом ростягла ся темна ніч

rozpráhn//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 розлетіти ся; розбігнути ся; розутікати ся; vrabce sa ~li вороблі розлетіли ся; deti sa ~li діти порозбігали ся; ~li sa ako ovce розутікали ся як вівці 2 *pren.* розлетіти ся; myšlienky sa mu ~li думки єго розлетіли ся або порозбігали ся

rozpráhn//nut' -ne -nu *dok.* ростягнути, выстерти, розпростерти, росшмарити; ~ ruku ростягнути або росшмарити руки

rozpráhn//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* розмахнути ся, замахнути ся, розогнати ся

rozprúd//it' -i -ia *dok.* 1 розогнати, распрудити, зінтензивити погінання; ~ krv розогнати кров 2 *pren.* оживити; ~ súťaž оживити перемагання; ~ život пробудити живот

rozprúd//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 распрудити ся, дати ся до погінання 2 *pren.* оживити ся

rozptyl -u *m* росшырєвання, россієвання, россівати; ~ svetla fyz. росшырєвання або дифузія світла; jadro ~u (*pri streľbe*) ядро россієвання

rozptylen//ie -ia s забáva, побавіння

rozptylen//ý россіяний, распорошений, розогнаний; ~é svetlo россіяне або дифузне світло; ~á pozornosť россіяна внимавость; ~ človek неконцентрований або россіяний чоловік

rozptyl//it' -i -ia *dok.* 1 *v rôzn. význ.* россіяти, распорошити, розогнати, порозганяти; ~ svetlo россіяти світло; ~ pochybnosti россіяти спохыбовання; ~ vojská nepriateľa распорошити войска неприятеля 2 (*zabaviť*) розвеселити, забавити

rozptyl//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 *v rôzn. význ.* россіяти ся, ростягнути ся, росшырити ся, розложити ся, распорошити ся 2 (*zabaviť sa*) розвеселити ся, забавити ся

rozptylk//a -y ž *fyz.* выпукла або россіююча шовівка

rozptyl//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* россієвати, распорішовати, розганяти, порозганєвати 2 (*zabávať*) розвеселєвати, забавляти

rozptyl//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* россієвати ся, розлітати ся, ростягвати ся, росшырєвати ся 2 (*zabávať sa*) россієвати ся, забавляти ся

rozpuč//at' sa -i sa -ia sa *dok.* росквітати ся, зачати квітнути (о стрімах)

rozpuč//it' -i -ia *dok.* роздусити, распучіти; ~ plošticu роздусити блощіцю; hraje sa

s balónikom, ale nerozpučte ho gráйте ся з балóником, але не распúчне ёго áбо не смóтьте, жéбы вам не прáскнув • ~ím ťa ako žabu я задýшу тéбе як жáбу áбо хробакá; išlo ho ~ od zlosti він лем же не пýкнув од злóсти; nech ho ~í най прáскне (од злóсти)

rozpuč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* прáскнути; ростóргати ся; • šiel sa ~ od smiechu лем же не прáскнув од смíху, išov прáскнути од смíху; šiel sa ~ od zlosti він лем же не прáскнув од злóсти

rozpuk -u *m* 1 росквітнýтя (пýчкíе, пýкíе); stromy sú v ~u стрóмы квітнуть áбо пущáють пýчки 2 *pren.* росквітнýтя; ~ jari зачáток яри • to je do ~u а) (о niečom smiešnom) є до прáскнутя, мóже прáскнути од смíху; б) (о niečom, čo spôsobuje hnev, zlosť) пýкнути áбо прáскнути од злóсти

rozpuk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* прáскнути, роспрáскнути ся, ростóргнути ся; div sa jej srdce nerozpukne у нéй лем же сéрдце не ростóргне ся; hlava sa mi ide ~ (od bolesti) гóлова мí íде прáскнути áбо пýкнути

rozpusten//ý распущéный, розмазнáный, розбуйнéный; ~é deti распущéны дíти; ~ život розбуйнéный жывот

rozpust//it' -í -ia *dok.* 1 распустити, розв'язáти; ~é vlasu распущéны вóлосы, распущéне вóлося 2 (uvolnit') распустити, випустити; ~ žiakov распустити áбо випустити ученикíв 3 *pren.* (zrušiť) распустити; ~ spolok распустити спóлок; ~ parlament распустити парла́мент

rozpust//it' -í -ia *dok.* 1 растопити, распустити; ~sneh растопити снiг; ~ maslo растопити áбо распустити мáсло; ~ vosk растопити вiск; ~ cín растопити óлово 2 распустити; ~ vo vode распустити во вóді

rozpust//it' sa -í sa -ia sa *dok.* распустити ся, растопити ся; sneh sa ~il снiг распустив ся áбо растопив ся; cukor sa ~il цýкер растопив ся áбо распустив ся

rozpustný распúстный; ~é soli *chem.* распúстны сóли; rýchlo ~ cukor скóро распúстный цýкер

rozpúšťadl//o -a *chem.* распúщовач *m*

rozpúšť//at' -a -ajú *nedok.* 1 распущáти, розв'язовати 2 (púšťať, uvoľňovať) распущáти; отпушáти, повóлэвати 3 *pren.* (rušiť) распущáти

rozpúšť//at' -a -ajú *nedok.* 1 ростóплэвати, распущáти; ~ ростóплэвати масть 2 распущáти, розрiджовати, рiдити, ростóплэвати; ~ prášok vo vode распущáти пóрошок во вóді

rozpúšť//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 распущáти ся, ростóплэвати ся; топити 2 (vo vode *ap.*) распущáти ся, ростóплэвати ся

rozpúť//at' -a -ajú *dok.* зачати, распúтати, розв'язáти, викликати (вóйну, бóй)

rozpúť//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* розв'язáти ся, зав'язáти ся; зачати ся; розгорíти ся; ~al sa boj зав'язáв ся áбо розгорiв ся бой; potom sa ~ala zábava пóтим зачалó ся забавля́ня; ~ sa diskusia розв'язáла ся áбо зачалá ся дiскýсiя

rozputn//at' -á -ajú *dok.* распúтати, розв'язáти

roz//rásť sa -rastie sa -rastú sa 1 розрости ся; strom sa ~rástol стром розрiс ся; korene sa ~rástli корiня розрослó ся 2 *pren.* розрости ся, звекшыти ся; podnik sa ~rástol фiрма розрослá ся; džoba sa ~rástla довг вырiс

rozráť//at' -a -ajú *dok.* розрахóвати, расподiлити; ~ si peniaze розрахóвати пiнязи; ~ si prácu на dni расподiлити собi робóту на днi

rozraz//it' -í -ia *dok.* 1 (poraniť) розбити, ростяти, розломити; ~ niekomu hlavu розбити гóлову дакóму; ~ si koleno розбити áбо ростяти (собi) кóлiно 2 ростóргнути, протóргнути; ~ kordón протóргнути кордóн

rozráž//at' -a -ajú *nedok.* 1 розбивáти, ростинáти 2 розривáти, ростóрговати, прорывáти; ~ vzduch прорывáти áбо

розрізувати вóздух; ~ kordón prorývátì kordón

rozrečniť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (o rečníkovi) розговорити ся, розбісідовáти ся 2 *expr.* ростáрати ся, зачати тáрати, роскécати ся

rozrehoť sa -ce sa -cú sa *dok. expr.* розреготáти ся, россехотáти ся, россмíяти ся

rozrevľat' sa -e sa -ú sa *dok. expr.* 1 (začať kričať) зачати (міцно) крічáти, ревáти, роскрічáти ся; ~ sa na niekoho роскрічáти ся áбо розревáти ся на дакого 2 (rozplakať sa) зачати (барз) плáкати, росплáкати ся, розревáти ся

rozrel'zat' -že -žú *dok.* розрізати; ~ špagát розрізати мóтузок; ~ obrus розрізати óбрус

rozrezávľat' -a -ajú *nedok.* 1 розрізувати 2 (rozrážat') розрізувати, різати; ~ vlny (o lodi) розрізувати вóлны

rozriediť -i -ia *dok.* 1 розрідити; прорідити; ~ les прорідити ліс; ~ vzduch розрідити вóздух 2 ~ víno vodou розрідити винó водóв

rozriešiť -i -ia *dok.* 1 рішити, náйти рішіня, прияти рішіня; ~ úlohu рішити задáчу; ~ situáciu рішити cитуáцію, náйти вихід із cитуáції 2 ~ záhadu уга́днути зага́дку; ~ krížovku рішити крижóвку 3 россудити; вынести рішіня; ~ spor россудити спор

rozrobľiť -í -ia *dok.* 1 зачати (dajať robótu); ~ená práca зачатá робóта 2 розмішáти, роспустити; ~ váрно роспусти-ти вапнó; ~ hlinu розмішáти глину 3 роз-рідити; ~ pálenku розрідити пáлінку; ~ ený lieh розріджéный шпірітус

rozrúbľat' -e -u *dok.* розрубáти, перерубáти; ~ strom sekerou розрубáти стром топорóм; ~ trochu dreva нарубáти трошécьки дрыв

rozrúciť -a -ajú *dok.* збúряти, розбúряти, звалити

rozruch -u *m* непóкій, пáніка, пóплах; *expr.* крик, гáло; vyvolať al. vzbudiť ~ выкликати непóкій áбо пáніку

rozrušen'ie -ia *s* знепоко́їня, пáніка, взрушіня, подраждіня

rozrušen'ý 1 знепокоєный, взрушéный, подраждéный; celý ~ (o človeku) він барз áбо стрáшні знепокоєный; ~ hlas знепокоєный гóлос; ~é nervy подраждéны нérвы 2 ~é továrne, mosty знічéны фабрики, мóсты

rozrušiť -í -ia *dok.* 1 взрушити, знепокоїти 2 (pokaziť) пошко́дити, нару́шити; ~ ródne vrstvy нарушити верствы зéмлі 3 (zničiť) пошкодити, розбити, знічіти

rozrušiť sa -í sa -ia sa *dok.* знепокоїти ся, взрушити ся

rozrypl'at' -e -u *dok.* розрыти, роскопáти, зрылéváти

rozl'ryť -ryje -ryjú *dok.* 1 розрыти, роскопáти, порылéváти, перекопáти, покопáти; svine ~ryli zem свині розрыли зéмлю 2 (pokryť ryhami) розрыти, роскопáти, збороздити

rozryt'ý 1 розрытый, перерытый 2 розрытый, роскопáный, зборозджéный; vráskami ~é čelo зборозджéне морщíнами чолó

rozsadľiť -í -ia *dok.* *v rôzn. význ.* россадити; ~ stromky россадити стрóмики; ~ šalát россадити шалáту; ~ žiakov россадити учеників

rozsádzľat' -a -ajú *nedok.* *v rôzn. význ.* россáджовати

rozsah -u *m* 1 рóзсг, рóзмір, площáдка; ~ územia площáдка теритóрії; majetok o ~u desať hektárov гáздівство з рóзміром дéсять гектáрів 2 дóвжка, промíжок; *v ~u* dvoch kilometrov nenájdeš jediného domu в дóвжці двох кілометрів не náйдеш áни едén дím 3 обем, рóзсг, мíра; ~ výroby обем áбо мíрка výroby; ~ učiva рóссг учéбного матерíалу; ~ knihy рóссг книги; ~ pojmu рóссг понятия; ~ škôd рóссг áбо мíра шкóды; vo veľkom ~u во великій мíрі; *v plnom ~u* в пóвній мíрі, пóвністю 4 (škála) hlasový ~ дíапозóн гóлоса; *vlnový ~ radiotel.* дíапозóн волн

rozsahove *prisl.* рóссягом, обѐмом, по обѐму, рóзмiром; ~ *malý* рóссягом малый, невеликий по обѐму, невеликого рóзмiру
rozsamopašen//lý *expr.* розблaзнивший ся, рoспущѐный, рoзмaзнáный, рoзбуйнѐный; ~*é* deti розблaзнившы ся дiти

rozsek//at' -á -ajú *dok.* розрубáти, рoскoлóти, рoстяти, порoстинáти; порубáти; перерубáти (*вшыткo*)

rozsek//núť -ne -nú *dok.* розрубáти, рoскoлóти, рoстяти

rozsev -u *m* рóссiв, рoссiяня; ~ *baktérii* рoссiяня бaктѐрий

rozsiahl//y 1 прoстрáнный, великий, обшырный, обѐмный; ~*e územie* велика теритóрия 2 обѐмный, обшырный; ~*a látka (učivo)* обшырный материáл; ~*a kniha* грубá áбо обѐмна книга; ~*a právomoc* великы прáва; ~*e investície* великы iнвeстiцii, великий кáпитáл; ~*a práca* велика рoбóта; ~*e vedomosti* обшырны вiдoмoстi áбо знáня; ~*a zbierka* бoгáтa áбо обшырна збiрка áбо кoлѐкцiя; ~*e plánu* обшырны плáны

rozsievač -a *m* 1 рoссiѐвaч, сiятель 2 *pren.* сiятель, шыритель *m*

rozsiev//at' -a -ajú *nedok.* 1 сiяти, рoссiѐвати 2 *pren.* сiяти, пoшырѐвати, шырити; ~ *strach* a *hrôzu* сiяти áбо шырити стрaх i ўжac; ~ *smrť* сiяти смeрть

rozskák//at' sa -a sa -ajú *sa dok.* рoссkáкати ся, дати ся до скáкaня, зачати скáкати

rozskoč//it' sa -í sa -ia *sa dok.* (*do strán*) рoссkóчити ся, скóчити до oдлiшныx бóкiв

rozskok -u *m šport.* рoзгравáня лóпты (*в баскетбáлi*)

rozskrutk//ovat' -uje -ujú *dok.* рoсшрубoвáти
rozsobáš -a *m* рóзвoд *m*

rozsobášen//lý рoзвeджѐный; ~*á žena* рoзвeджѐна жeнá; ~*í manželja* рoзвeджѐны пoбрáты

rozsobáš//it' -i -ia *dok.* рoзвѐсти

rozsobáš//it' sa -i sa -ia *sa dok.* рoзвѐсти ся
rozstrapat//it' -í -ia *dok.* рoсстpaпaтити, пoстpaпaтити, рoстрeпáти; *vieter* *ma* ~*il*

вiтoр рoстрeпáв áбо рoстpaпaтив мóй вóлoсы

rozstrapat//it' sa -í sa -ia *sa dok.* 1 (*o vlasoch*) рoстpaпaтити ся, пoстpaпaтити ся, рoстрeпáти ся 2 (*pokaziť si účes*) пoкaзити ўчec, пoстpaпaтити ся

rozstrapkaný oстрямбáный, з oстрямбáными(а) крáями; ~ *okraj (látku)* oстрямбáный óкpaй

rozstrapk//at' -á -ajú *dok.* oстряmbaти; пoнaтóргoвaти

rozstrapk//at' sa á sa -ajú *sa dok.* oстряmbaти ся; пoнaтóргoвaти ся

rozstriel//at' -a -ajú *dok.* рoсстpиляти; ~ *na riečicu* зрeшeтeтити (*кўлями i m. n.*)

rozstrih//at' -á -ajú *dok.* рoсстpигнути (*ножычкaми*), рoзрiзати

rozstrih//núť -ne -nú *dok.* рoсстpигнути, пeрeстpигнути (*ножычкaми*); рoзрiзати, пeрeрiзати

rozstup *p. rozostup*

rozstúpiť sa *p. rozostúpiť sa*

rozsúd//it' -i -ia *dok.* рoссудити; ~ *spor* рoссудити спoр áбо кoнфлiкт áбо нeдopozумiня

rozsud//ok -ku *m* рiшiня сўду, рoссуджiня; вepдiкт; ~ *smrť* смѐртный вepдiкт; *oslobodzujúci* ~ oслoбóджyчe рiшiня сўду; *vyniesť* ~ вынeсти рiшiня сўду; *vykonať* ~ выкoнaти рiшiня сўду; *odvolať sa proti* ~кy oдкликaти ся прóтiв рiшiня сўду

rozsuš//it' sa -í sa -ia *sa dok.* рoссушыти ся, рoссóхнyти ся

rozsuš//ovat' sa -uje sa -ujú *sa nedok.* рoссóшoвaти ся, рoссыхáти ся

rozsviet//it' -i -ia *dok.* рoссвiтити, зaпaлити свiтлo; ~ *lampu, reflektory* зaпaлити лáмпы, рeфлѐктopы; ~ *v izbe* зaпaлити свiтлo в iзбi

rozsviet//it' sa -i sa -ia *sa dok.* зaпaлити ся, рoссвiтити ся; ~ *sa svetlá* рoссвiтили ся свiтлa; *v izbe* *sa* ~*ilo* в iзбi зaпaлили ся свiтлa

rozsypl//at' -e -ú *dok.* рoссыпaти, рoзмeтáти

rozsy'p/lat' -a -ajú *nedok.* 1 роспасти ся, рассыпати ся, розбити ся 2 (*trúsiť*) сыпати, рассыповати, мервити ся

rozsy'p/lat' sa -e sa -ú sa *dok.* 1 рассыпати ся, розметати ся 2 *hovor.* (*rozpadnúť sa*) розбити ся, роспасти ся, рассыпати ся

rozsy'p/lat' sa -a sa -ajú sa *nedok.* рассыпати ся, роспасти ся

rozsy'pávať *p.* **rozsy'pat'**

rozšafn/ly предвідавий, розважний, розумний; ~á *gazdina* розумна *gazdynja*; ~é *hospodárenie* розумне *gazdovány*; марнотратный, розмітуючий

rozšifrl/ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* росшифровати

rozšíren/ly 1 росшырэный; звекшэный; ~ *rukáv* росшырэный рукав; ~é *oči* росшырэны очи; ~é *cievy* росшырэны жылы; ~é *srdce* осшырэне сердце; ~é *vudanie novín* росшырэны новинки; новинки, з бівшым чіслом сторінок; ~á *reprodukcia ekon.* росшырэна репродукція; ~á *veta gram.* росшырэне речіння 2 (шыроко) пошырэный, маючий велику популярность; ~á *kniha* росшырэна книга; ~ *zvuk* росшырэный звук; ~ *pázor* росшырэный погляд

rozšír/it' -i -ia *dok.* 1 росшырити; ~ *park, ulicu* росшырити парк, уліцю; ~ *výrobu* росшырити výrobu; ~ *si vedomosti* росшырити відомости або знання 2 пошырити; ~ *správu* пошырити вісті; ~ *svoj vplyv na niekoho* пошырити свій вплив на дакого

rozšír/it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 росшырити ся; *srdce sa mu ~ilo* сердце ёму росширило ся *duševný obzor sa mu ~il* ёго душевный горизонт росшырив ся; 2 росшырити ся, збівшыи ся; *zvest' sa rýchlo ~ila* вістка скоро росшырила ся; *choroba sa ~ila* хворота росшырила ся; *zápach sa ~il po celom okolí* запах росшырив ся далеко наоколо

rozšír/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 росшырёвати, росшыряти 2 роспошырёвати; ~ *noviny*

роспошырёвати новинки; ~ *klebety* роспошырёвати плётки

rozšír/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 росшыряти ся 2 (*o zvesti ap.*) росшырёвати ся

rozškatu'k/ovat' -uje -ujú *dok. hovor. obyč. pejor.* росшкатулкова́ти, розділити, росчлени́ти, механічно россорти́ровати

rozšker/it' -i -ia *dok. expr.* отворити, ростворити, ротягну́ти; ~ *ústa* ростворити уста

rozšker/it' sa -i sa -ia sa *dok. expr.* отворити ся, ростворити ся, росшкірити ся; *řana sa ~ila* рана отворила ся; *orech sa ~il* орех праскнув; *ústa sa mu ~ili* уста або рот ёму росшкірив ся

rozšker/it' sa *p.* **rozškerit' sa**

rozškibl/at' -e -ú *dok. expr.* росторгати, поторгати, розорва́ти

rozšliap/lat' -e -u *dok.* 1 росшляпнути, роспучіти (*нозів*); ~ *řevna* задусити червяка 2 ротягну́ти, росшырити; ~ *topánky* ротягну́ти або росшырити топánky

rozšliap/nuť -ne -nu *dok.* роспучіти, росшляпнути (*нозів*); ростоптати

rozšte'k/at' sa -á sa -ajú sa *dok.* (*o psovi*) розблехати ся

rozštep -u *m* 1 росщип 2 *řel.* шнұра, присід з максімáльным розножінём

rozštiep/lat' -a -ajú *dok.* ротягати, росколоти, росщипити

rozštiepen/ly ротяганий, росколотый, росщипэный; ~á *koř* росщипэна кість

rozštiep/it' -i -ia *dok.* росколоти, росщипити

rozštiep/it' sa -i sa -ia sa *dok.* росколоти ся, росщипити ся, росторгнути ся

rozštvr/it' -i -ia *dok.* 1 розділити на штири часті 2 *řist.* четвєртовати *nedok. dok.*

rozšáč/lat' -a -ajú *nedok.* 1 роскрұчовати; ~ *koleso* роскрұчовати колесо 2 (*niečo zvinuté*) роскрұчовати, розмóтовати 3 *koho (v tanci)* зачати викрұчовати або крутити

roztáč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 розкручувати ся, розмотовати ся 2 (*rozmotávať sa*) розкручувати ся, розмотовати ся 3 (*v tanci*) зачати крутити ся

roztáhan//ý 1 розтягнутий, розтягнувший ся; ~á dedina довге село або розтягнувши ся село, розтягнутий вал 2 розметаний; ~é hračky, knihy порозмітовані грачки, книги 3 *prep.* розтягнутий; ~ román розтягнутий роман 4 розтягнутий, вытянутий; ~á blúzka розтягнута блузка

roztáhl//ať -á -ajú *dok.* 1 (*rozvláčiť*) розносити, розметати, розшмаряти; ~ hračky po celom byte розметати грачки по цілій квартирі 2 (*niečo tesné*) розтягнути 3 (*dodať rýchlosť ťahaním*) розогнати; ~ sape розогнати сánky; ~ auto розогнати авто

roztáhl//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* розтягнути ся, вытягнути ся; свідер розтягнув ся мі

roztáhovací розтягуючий; розкладаючий; ~ stôl розтягуючий стіл; ~ gauč розкладаючий диван

roztáhl//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 розтяговати; ~ gumu розтяговати гуму; ~ rukavice розтяговати рукавиці 2 розтяговати, розостелювати, розкладати; ~ deku розостелювати деку 3 (*oponu ap.*) розтяговати; ~ záclony розтяговати фірґанґи 4 розтяговати; розпростерати; ~ pohu розтяговати або розшырєвати нѳгы; ~ ruku натяговати рѳку; ~ kridla розтяговати або розпростерати крыла 5 розкладати, розтяговати; ~ stôl розтяговати стіл; ~ gauč розкладати диван 6 (*rozvláčať*) розмітовати, розшмарєвати, рознашати; ~ hračky po izbe розмітовати грачки по хыжі 7 *prep.* розтяговати; ~ slová розтяговати слова; ~ prednášku розтяговати лекцію

roztáhl//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 розтяговати ся, вытяговати ся; guma sa ~uje гума розтягує ся; pulóver sa ~uje пуловер або свідер розтягує ся

2 розтяговати ся; kovy sa teplom ~ujú метали під впливом тєпла розтягують ся 3 *hovor.* (*rozvaľovať sa*) розвалєвати ся; ~ sa na lavičke сидіти, розвалюючись на лавці 4 *hovor.* (*zaberať*) розложити ся, забєрати; na stole sa mi ~uje syn (*so svojimi vecami*) на моїм столі розложив ся сын, мій стіл забєрать сын 5 *hovor.* (*rozkazovať*) розказовати, командувати

roztancovan//ý танцюючий; ~é deti ростанцєвавшы ся діти; ~ spievod танцюючі демонштранти

roztanc//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* 1 ростанцєвати ся; všetci sa ~ovali вшитки ростанцєвали ся, вшитки пустили ся танцєвати 2 *prep.* зачати скакати; písmená sa mu ~ovali pred očami буквы зачали скакати або танцєвати єму перед очами; myšlienky sa mu ~ovali v hlave дѳмки освічували ся в єго голові

roztl//ať -tne -tnú *dok.* розстиати, розрубати; перерубати, пересікнути, перетяти

roztav//iť -í -ia *dok.* ростопити, распустити; ~ železo ростопити желізо; ~ vosk ростопити віск

roztav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* ростопити ся

rozťážnos//ť -ti ž *fyz.* росшырєность ж, росшырєня с; ~ plynov росшырєность плінів

rozťážn//ý росшыряючий, росшырєний; ~é látky росшыряючі матеріали або річовини

roztek//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* ростікати ся, розливати ся

rozťiah//nut -ne -nu *dok.* 1 розтягнути; ~ gumu розтягнути гуму; ~ rukavice розтягнути рукавиці 2 росстелити, розложити; ~ deku росстелити деку; ~ mapu na stole розложити мѳпу на столі 3 (*oponu ap.*) розтягнути, ростворити; ~ zíclynu розтягнути фірґанґ 4 выстерти, натягнути, розтягнути; ~ ruku розтягнути або натягнути рѳку; ~ pohu розтягнути нѳгы; ~ kridla роспростєрти крыла; ~ prsty розтягнути палці 5 розтягнути, розложити; ~stôl розтягнути стіл

rozťiah//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 розстягну́ти ся, вытягну́ти ся 2 (*zväščiť svoj objem*) росшы́рити ся 3 *hovor.* (*rozvaliť sa*) розва́лити ся (*в крѣсли і т. п.*) 4 *hovor. expr.* (*spadnúť*) упа́сти, натягну́ти ся на зѣмлю, розстягну́ти ся

roz//tiecť sa -tečie sa -tečú sa *dok.* постече́и ся, розля́ти ся

rozťier//ať -a -ajú *nedok.* постерáти, розма́зовати; ~ maslo na chlebe постерáти ма́сло на хлі́бі; ~ farbu постерáти фа́рбу

rozťín//ať -a -ajú *nedok.* ростина́ти, розру́бовати, россі́ковати; переру́бовати

rozťlač//liti -í -ia *dok.* 1 роздуси́ти, подуси́ти, распучи́ти, попучи́ти; zemiaky ~ банду́рки подуси́ти 2 розстягну́ти; ~ dve skrine розстягну́ти дві скрині 3 росходи́ти; ~ topánku росходи́ти топáнки 4 (*rozhybat*) потисну́ти, розогна́ти; ~ auto потисну́ти а́вто

roz//tíct' -tlčie -tlčú *dok.* 1 ростовчі́; ~ cukor ростовчі́ цу́кер; ~ orech ростовчі́ о́ріх 2 *expr.* (*rozbiť*) розби́ти; ~ okno розби́ти о́блак/о́кно; ~ niekomu hlavu розби́ти да́кому го́лову

roz//tíct' sa -tlčie sa -tlčú sa *dok.* 1 (*začať tíct'*) ростовчі́ ся; srdce sa mu ~títklo се́рдце є́му ростовкло́ ся 2 (*rozbiť sa*) розби́ти ся; všetky taniere sa ~tíkli вшы́ткы ті́иры розби́ли ся а́бо порозбива́ли ся

roztoč//liti -í -ia *dok.* 1 роскру́тити; ~ koleso роскру́тити ко́лесо; ~ motor нашта́ртова́ти а́бо запну́ти мо́тор 2 (*niečo zvinuté*) роскру́тити, розвину́ти 3 *koho* (*v tanci*) выкру́тити

roztoč//liti sa -í sa -ia sa *dok.* 1 роскру́тити ся 2 (*rozmotat sa*) розмота́ти ся, розвину́ти ся 3 (*v tanci*) выкру́тити ся

roztok -u *m* ро́сток

roztomil//ý *expr.* барз мі́лий; барз прие́мний; пре́красний, чу́дєсний, ча́руючий; ~é dievčatko пре́красна ді́вочка

roztopašník -а бе́тяр, незбе́дник, гу́нцут

roztopašn//ý 1 бетя́рьський, гу́нцу́цький, жа́ртівний; ~ smiech бетя́рьський смі́х

2 роспу́щений, гу́нцу́цький; ~é deti роспу́щєны ді́ти

roztop//liti -í -ia *dok.* 1 росто́пити; роспус́тити; ~ masť росто́пити ма́сть; slnko ~ilo sneh со́лнце росто́пило сні́г, сні́г росто́пив ся на со́лнці 2 (*vo vode ap.*) розріди́ти, роспус́тити

roztop//liti sa -í sa -ia sa *dok.* 1 росто́пити ся, роспус́тити ся 2 (*vo vode ap.*) роспус́тити ся; cukor sa v káve rýchlo ~í цу́кер ско́ро роспус́тив ся в ка́веї • idem sa ~ idý росто́пити ся од горя́чобы

roztraten//ý ростра́чений, ростру́сєний; ~é domky ростра́чены до́мики

roztrat//liti -í -ia *dok.* рострати́ти, роструси́ти

roztrat//liti sa -í sa -ia sa *dok.* 1 рострати́ти ся, страти́ти ся, роструси́ти ся; všetko sa ~ilo вшы́тко рострати́ло ся а́бо роструси́ло ся а́бо страти́ло ся 2 *expr.* (*rozísť sa*) розыйти ся, поросха́джати ся; выпари́ти ся; po jednom sa ~íme по є́днім розыйди́ме ся а́бо выпари́ме ся

roztrepl//ať -e -ú *dok.* 1 *hovor. expr.* (*rozbiť*) розби́ти, рострепа́ти; ~ okno розби́ти о́блак; ~ niekomu plot розби́ти плі́т да́кому 2 *kuch.* розмі́шати, вимі́шати; ~ žltok вимі́шати жо́втки

roztrepl//ať sa -e sa -ú sa *dok. expr.* 1 (*o srdci*) розбу́хати ся, ростря́сти ся 2 (*rozbiť sa*) розби́ти ся, ростовчі́ ся, рострепа́ти ся

roztresk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* розби́ти ся, рострепа́ти ся, розлеті́ти ся (*na dríbný kusôčky*)

roztrh//ať -á -ajú *dok.* 1 (*na kusky*) росто́ргати, пото́ргати, розорва́ти; ~ knihu росто́ргати кни́гу 2 росто́ргати, пото́ргати, розде́рти, поде́рти; ~ šaty росто́ргати шма́ты 3 росто́ргати, пото́ргати; vlk ~ al овси́ вовк росто́ргав а́бо пото́ргав вівчу́

roztrh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 росто́ргати ся 2 (*o šatách ap.*) росто́ргати ся, розде́рти ся 3 розыйти ся, розстягну́ти ся; mračná sa ~ali хма́ры розыйшли ся а́бо розстягли ся • ani keď sa ~áš, môžeš sa aj ~ хочь росто́ргаш ся, хочь пукне́ш; nemôžem

sa ~ не ростóргати ся же мi, я не мóжу
ростóргати ся

roztrh//núť -ne -nú ростóргнути, розорвáти;
kotol ~lo котёл ростóргло • ide ho ~ od
zlosti, smiechu він лем же не áбо скóро не
прáскнув од злóсти, од смiху; ide mi hlavu
~ idé mi гóлову ростóргнути; div mi srdce
neroztrhne сёрдце мi розривать ся; ~nem
ho ako žabu я готóвый ростóргнути ёго на
фáлатки áбо як жáбу

roztrh//núť sa -ne sa -nú sa dok. 1
ростóргнути ся, перетóргнути ся; struna
sa ~la стрýна ростóргла ся 2 взорвáти
ся, выбухнути; розорвáти ся; granát sa
~ol гранáт взорвáв ся áбо выбухнув;
nemôžem sa ~ я не мóжу розорвáти ся

roztrias//ať -a -ajú nedok. 1 рострясáти;
~ seno рострясáти сiно 2 koho hovor.
(ohovárať) перетрясáти; budú ma ~ po
celej dedine бóдуть перетрясáти мéне по
цiлiм валáли/céли

roz//triasť -trasie -trasú dok. v rôzn. význ.
рострясти; ~ seno рострясти сiно; po ceste
ma ~triaslo по дорóзi мéне рострясло

roz//triasť sa -trasie sa -trasú sa dok. зачати
трясти ся áбо дырóтáти; celý sa ~triasol
вiн цiлий тряс ся; ruky sa mu ~triasli рýкы
трясли ся ёмý

roztried//iť -i -ia dok. роздiлити, росчлени-
ти, россортiрóвáти; роскласiфiкóвáти, подi-
лити на гóупы; ~ ovocie россортiрóвáти
овоцину; ~ poštu россортiрóвáти áбо
роздiлити пóшту

roztriesk//ať -a -ajú dok. expr. розбити,
ростовчi, рострепáти

roztriešten//ý розбитый, роздробёный; ~é
sily роздробёны áбо розбиты силы

roztriešti//iť -i -ia dok. 1 розбити, роздробити
2 pren. розбити, роспорошыти

roztriešti//iť sa -i sa -ia sa dok. 1 розбити
ся, роздробити ся 2 pren. роздробити ся,
роспорошыти ся

roz//trieť -trie -trú dok. 1 постёрти,
розмáзати; ~ maslo na chlebe постёрти

масло на хлiбi áбо по хлiбi 2 постёрти,
помасiрóвáти

roztrpčený смутный, бóлистый, терьпкий,
гiрький, затерьпкнутый

roztrpč//iť -i -ia dok. роздраждити,
подраждити, нагнiвати

roztrúsen//ý 1 россыпанный, розметáный,
росшмáрный; ~é seno розметáне
сiно 2 pren. россiяный, розметáный;
роспорошёный; ~é domce розметáны
дóмики

roztrús//iť -i -ia dok. 1 россыпати,
розметáти, росшмáрjати 2 pren. россiяти,
роспорошыти

roztrús//iť sa -i sa -ia sa dok. 1 россыпати
ся, розлетiти ся 2 pren. hovor. розыйти ся,
розбiжáти ся, порозлiтовати ся

roztržitý россiяный, неконцентровáный,
невнимáвый; ~ pohyb россiяне погынáня;
nebuď ~! не будь россiяным!, позберáй
ся, концентруй ся!

roztržk//a -y ž розсходжiня, гнiв, незгóда;
vyvolať ~u выкликати гнiв; medzi nimi došlo
k ~e мéджi ними настáла незгóда

rozťužen//ý цливый, смутный, затужёный,
жалостливый; ~á žena жалостлива áбо
смутнá женá; ~ list цливе áбо смутнé
письмо

rozťuž//iť sa -i sa -ia sa dok. засмутити ся,
розжалостити ся, затужити ся

roztvár//ať -a -ajú nedok. ростварjати,
отварjати; ~ ústa ростварjати рот; ~ okná
ростварjати áбо отварjати óблакы/óкна

roztvár//ať sa -a sa -ajú sa nedok. ростварjати
ся, отварjати ся; роствóрёвати ся

roztvoren//ý ростворёный, отворёный; ~é
ústa ростворёны áбо отворёны úста; ~á
kniha ростворёна áбо отворёна книга; ~é
dvere ростворёны áбо отворёны двéри;
~é náručie ростворёны обjята; ~á dlaň
ростворёна дóлонь

roztvor//iť -i -ia dok. ростворити, отворити;
~ dvere отворити áбо ростворити двéри; ~
ústa, oči ростворити áбо отворити úста,
óчи; ~ náručь ростворити обjята; ~ dlaň

ростворити до́лонь; ~ dáždник ростворити
 або ростягну́ти амбрéлу; ~ kružidlo
 ростворити ціркуль

roztvor//it' sa -і sa -іа sa *dok.* розкрити ся,
 одкрити ся; ростворити ся

rozum -u *m* розу́м, посуджі́ня; činnost'
 ~у дія́ня розу́му; strata ~у стра́чіння
 посуд́жованя, помуті́ня розу́му; byť pri
 ~е быти при розу́мі або при здо́ровім
 розу́мі; podriadiť cit ~у під́рядити чу́ства
 посуджі́ню; zdravý ~ здо́ровий або
 терéзвий розу́м • maj ~! май розу́м!;
 будь розу́мний!, не роб глупо́сти!; nemá
 (zdravý) ~ він не при сво́ім розу́мі; він
 здурі́в; він з розу́му зыйшо́в; to je ~! *iron.*
 но і розу́м або го́лова!; robiť niečo s ~om
 робити да́што з розу́мом або розу́мні;
 s čerstvým ~om зо сві́жими(а) мозга́ми;
 nad tým zostáva ~ stáť над тым розу́м
 позаста́влює ся; vziať ~ do hrstí взяти ся
 за розу́м; pohnúť ~om погну́ти розу́мом;
 пошевелі́ти мозга́ми; prísť na ~ прийти до
 го́лови або на розу́м; priviesť k ~u niekoho
 приве́сти на розу́м дако́го; pripraviť o ~
 niekoho зве́сти з розу́му дако́го; vyjsť na
 detský ~ вийти на ді́тський розу́м; stále
 mi to chodí po ~е все то́то мі ходи́ть по
 розу́мі; chodí mi to po ~е (а немо́жем
 si spomenúť) то́то мі мо́татъ ся в го́лові
 (но нияк не мо́жу спомянути); dávať ~у
 niekomu дава́ти розу́мы дако́му; učiti
 дако́го розу́му; potraťiť *al.* stratiť ~ страти́ти
 розу́м, зыйти з розу́му; chodí ako bez ~u
 ходи́ть як пометéный

rozum//iet' sa -і -eju *nedok.* 1 *koho, čo, komu, čomu s bezpredm.* розумити ко́го, *што*;
 nerozumiem otázke я не розу́млю вопро́су;
 ~iem ľa я те́бе розу́млю; ~iem розу́млю;
 prepáče, nerozumel som a) пребáчте, я не
 порозумів; б) (*pri telefonovaní*) пребáчте,
 я не порозумів або я до́брі не чув; ~
 žartu розумити жа́рту 2 підрозу́млёвати,
 розумити; *čo tým ~ieš?* *што ты під тым*
розу́миш? 3 *čomu (byť v niečom znalcom)*
 розумити, розобе́рати ся в *чім* • немі́му

dieťaťu ani vlastná mať nerozumie [*prisl.*]
 ні́мій ді́тині а́ні вла́сна ма́ти не розу́мьт;
 хто не дасть зна́ти о сво́їх тяжко́стях, то́му
 не мож помо́чі

rozum//iet' sa -іе sa -eju *sa nedok.* 1
 розумити ся, підрозу́млёвати ся; ~іе sa,
 že ... розу́мьт ся, же ...; to sa ~іе samo
 sebou то́то са́мо собо́в розуми́ть ся 2
 (*navzájom*) розумити е́дén дру́гого 3 *do*
čoho, čomu розумити розобе́рати ся в *чім*

rozum//iet' si -іе si -eju *si nedok. s kým*
 розумити е́дén дру́гого, розумити со́бі

rozumn//ý розу́мний, мудрий, розва́жний,
 уважли́вий; ~ člověk розу́мний або
 уважли́вий чоло́вік; ~é dôvody розу́мны
 причи́ны; ~ nápad! до́бра іде́я!, розу́мна
 думка!

rozum//ovať -ује -uju *nedok.* розду́мовати,
 ува́жовати, мудрова́ти, заду́мовати ся

rozumov//ý розу́мовый, уважли́вий,
 раціо́нальний, інтелектуáльний; ~á čin-
 nosť розу́мова дія́льність; ~é schopnos-
 ti розу́мовы спосо́бности; ~á výchova
 розу́мове вихова́ня, розв́иток інтеле́кту;
 ~é dôvody розу́мовы причи́ны

rozutek//at' sa -á sa -aju *dok.* розбі́жати ся,
 розу́тїкати ся

rozuzlen//ie -іа s розв́язка; рі́шіння; ~ kon-
 fliktu розв́язка або розу́злі́ня конфлі́кту;
 hľadať ~ глédати рі́шіння

rozuzl//it' -і -іа *dok.* 1 розв́язати, розу́злити;
 ~ špagát розу́злити мо́тузок 2 *čo pren.*
 розрі́шити, вирі́шити *што*, розобе́рати ся
 в *чім*; ~ situáciu náйти вихід із *ситуа́ції*

rozuzl//it' sa -і sa -іа sa *dok.* 1 розв́язати
 ся, розу́злити ся 2 *pren.* розрі́шити ся,
 вирі́шити ся, розу́злити ся

rozvaden//ý по́гніваний, на́гніваний,
 знеприяте́лений, пова́дивший ся; ~í
 susedia по́гніваны сусі́ди

rozvad//it' sa -і sa -іа sa *dok.* по́гнівавши ся,
 пова́дившы ся

rozvádac//í *tech.* розв́одный; розпо́ділю-
 ючий; ~іе potrubie розв́одны ру́лы; ~іе
 kliešte (*na pílu*) розв́одны клі́щі

rozvádz//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*na rôzne miesta*) розводити, одводити, порозводжувати; ~ deti do školy розводити діти до школи 2 (*elektrinu, plyn ap.*) розводжувати 3 *tech.* розводити; ~ pílu розводити пилу 4 *koho, práv.* розводити *kógo*, розвести побратых або мұжа з женów 5 (*rozvíjajť*) розвивати; ~ myšlienku, tézu розвивати мышліня, тезу

rozvádz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*o manželoch*) розводити ся

rozvah//a -y ž розважність, уважованя, розумність; stratiť ~u стратити розважність; zachovať si ~u захаранити собі розумність або розважність; správať sa s ~ou поступовати обдумани

rozváľ//ať -a -ajú *dok.* 1 розваляти, звалити, збұряти; ~dom розваляти дім 2 (*postel' ap.*) розметати, покомєрзати

rozvalc//ovať -uje -ujú *dok.* (*plátno*) розскачати

rozvalin//a -y ž *obyč. v mn. č.* ~y збурянини, руїны; ~ hradu руїны граду; ležať v ~ách лежати в руїнах або в збурянинах

rozval//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*rozpadnúť sa*) роспасти ся, розвалити ся, россыпати ся, збұряти ся 2 розвалити ся; ~ sa na postel', v kresle розвалити ся на постіль, в креслі

rozvaľk//ať -á -ajú *dok.* розваľкати; ~ cesto розваľкати тісто

rozváň//ať -a -ajú *nedok. expr.* розвонєвати, воняти

rozvar//it' -í -ia *dok.* розварити; переварити; ~ zemiaky розварити бандұрки

rozvar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розварити ся; переварити ся

rozvášnený осліплений горливостєв, роззұрений; ~ dav роззұрена ма́са

rozvášn//it' -í -ia *dok.* роззұрити

rozvášn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* роззұрити ся

rozvážač -a *m* розвожовач

rozváž//ať -a -ajú *nedok.* 1 розвозити; розважати; ~ pečivo розвозити хлібóвы виробы; ~ tovar розвозити товар 2 *expr.* возити; ~ po meste возити по місті

rozváž//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* возити ся, розважати ся

rozváž//it' -í -ia *dok.* розважыти; розсфасовати; ~ múku, cukor розважыти мукý, цукєрь

rozváž//it' si -í si -ia si *dok.* роздумати собі, передумати собі, уважыти; dobre si rozváž, čo povieš дóбри роздумай собі, што повіш

rozvážk//a -y ž *hovor.* розвожованя (*movápie*)

rozvážný розважний, розумный, мудрый

rozvaž//ovať -uje -ujú *nedok.* розважовати; розсфасововати

rozvaž//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* уважовати, роздумовати, зважовати

rozváz//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 розвязовати 2 *hovor.* зрушыти, розорвати; ~ zmluvu зрушыти договór

rozváz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ослободжовати ся, розвязовати ся

rozveden//ý розведжєный; розыйшóвший ся; ~á žena розведжєна женá; ~í manželia розведжєны побраты

rozvesel//it' -í -ia *dok.* розвеселити; ~ priateľa розвеселити приятеля; víno ho ~ilo винó розвеселило єró

rozvesel//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розвеселити ся

rozveš//ať -ia -ajú *dok.* розвісити, розвішати; ~ bielizeň розвішати білізнý; ~ obrazy розвісити або розвішати óбrazy

rozvetven//ý 1 росконарєний; конаристый; кошатый; ~ strom росконарєный стром 2 росчленєный, великий, обшырный; ~á špiónážna sieť росчленєна шпіонážна сить; ~á rodina велика родина (*многочїсєлна родина*)

rozvetv//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 росконарити ся 2 *pren.* росконарити ся, росшырити ся, розрости ся

rozvetv//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 росконарєвати ся, кошатїти; росчленєвати ся; strom sa ~uje стром росконарєє ся; cesta sa ~uje дорóга

росчлѣнює ся **2** *pren.* росчлѣнёвати ся, росшырёвати ся, пошырёвати ся; *paša činnosť* sa pomaly ~uje póle náшой робóты помáлы росшырёє ся

rozviaľ/zať -že -žu *dok.* **1** розв'язати; ~ uzol розв'язати ўзел; ~ vrece so zemiakmi розв'язати мiх з бандўрками **2** *hovor.* розв'язати, розорв'ати; ~ zmluvu розв'язати дорóвóр; ~ pracovný pomer а) уволнити з робóты áбо слўжбы; б) уволнити ся з робóты • ~ niekomu ruky розв'язати рўкы дакомў; ~ niekomu jazyk розв'язати янык дакомў

rozviaľ/zať sa -že sa -žu sa *dok.* розв'язати ся; šnúrkа na topánke sa mi ~zala на топáнци розв'язáла ся мi шнўрка • jazyk sa mu ~zal а) ёмў язык розв'язáв ся; б) (o dieťatí) він зачáв говорити áбо бiсiдовáти

rozvidn'/iet' sa -ie sa *dok. neos.* розвиднiти ся

rozviedčik -a *m voj.* розвiдник

rozviedka/a -y *ž voj.* розвiдка

rozl/viesť -vedie -vedú *dok.* **1** (na rôzne miesta) розвѣсти, одвѣсти, порозважáти; ~ deti do školy розвѣсти дiти до шкóлы **2** (elektrinu, plyn ap.) розвѣсти; ~ vodu potoka, rieky розвѣсти вóду пóтока, рiкы **3** *tech.* ~ pilu розвѣсти пилу **4** *koho, práv.* розвѣсти кóго, розорв'ати побрáтых, розорв'ати брак чiй, мѣджи кым **5** (rozvinút') розвити, розвинути; ~ myšlienku розвинути дўмку

rozl/viesť sa -vedie sa -vedú sa *dok.* (o manželoch) розвѣсти ся

rozl/viezť -vezie -vezú *dok.* розвѣсти, порозважáти

rozvíjací: ~ vetný člen *gram.* другорядный член áбо компонент речiня

rozvíľ/at' -a -ajú *nedok.* **1** (niečo zvinuté) розвивáти, розмóтовати; розкрўчовати **2** *pren.* розвивáти; ~ myšlienku розвивáти мышлiня; ~ svoje schopnosti розвивáти свóй спóсòбности; ~ priemysel розвивáти прóмысел; ~ útok розвивáти атáку **3** розвивáти, ростваряти; ~ púčky ростваряти пупѣнькы

rozvíľ/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** розвивáти ся, розмóтовати ся, розкрўчовати ся **2** *pren.* розвивáти ся; ~a sa súľaž перемáгáня розвивáють ся; ~a sa diskusia дiскўсiя розвивать ся **3** (o púčkoch, kvetoch) розвивáти ся, розквітáти

rozvin'/út' -ie -ú *dok.* **1** розвинути, розкрити, одкрити, розмóтáти, ростягнўти; ~ zástavu ростягнўти зáставу; ~ skrútené koberce розкрити скрўчѣны пóкривцi **2** розвинути; ~ súľaž розвинути перемáгáня; ~ myšlienku розвинути мышлiня; ~ plán розвинути план; ~ činnosť розвинути дiяльнiсть **3** (púčky, kvety) розпустити, розквітнўти

rozvin'/út' sa -nie sa -ú sa *dok.* **1** розвинути ся, розкрити ся, розмóтáти ся, ростягнўти ся; šatka sa ~ula хўца розвинуло ся **2** *pren.* розвивáти ся, ростягнўти ся, росшырити ся; ~ul sa boj ростягнув ся бой; ~ula sa zábava зачалó ся гуляня; priemysel sa ~ul прóмысел розвив ся **3** (o púčkoch, kvetoch) розвити ся, розквітнўти ся

rozvíren'/lý розбурѣный, розвiрѣный; ~é more розбурѣне áбо неспокiйне мóре

rozvír'/líť -i -ia *dok.* **1** (prach) розвiрити; (hladinu vody) взволновáти, розбўрити **2** *pren.* взволновáти, побўрити; ~ verejnú mienku побўрити мышлiня áбо пóгляд жителiв; ~ mysle ľudí побўрити роздўмовáня людѣй **3** викликати, пiдняти; ~ diskusiu викликати дiскўсiю

rozvír'/líť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (o prachu) пiдняти ся, розвiрити ся; (o hladine vody) взволновáти ся, розбўрити ся **2** (o diskusii ap.) розвинути ся

rozl/viť -vije -vijú *dok.* **1** (o rastlinách) ростворити; розвинути; ростягнўти **2** *pren.* розвинути, розвити; ~ svoje schopnosti розвинути свóй спóсòбности

rozl/viť sa -vije sa -vijú sa *dok.* **1** (o púčkoch, kvetoch) ростворити ся, ростягнўти ся, розвинути пупѣнци листiв, квітiв i т. п. **2** *pren.* розвинути ся; jeho talent sa ~vil ёрó тáлент розвинув ся

rozvít//lý 1 (o *rastlinách*) росквітнутий, росквітнувший; ~á ruža росквітнута рўжа 2 *pren.* розвитий, розвинутий; ~ osobnosť розвитий чоловік; ~ priemysel розвитий промисел 3 *gram.* розвинутий, другорядний; ~ vetný člen другорядний або розвинутий член речіння

rozvláč//it' -i -ia *dok.* 1 рознести, розволочити, порозволочувати; порозношувати; deti ~ili hračky po celom byte діти порознашали грáчки по цілім квáртелі 2 *expr.* (rozkrádnúť) порознашати, розволочити, розкрасти 3 *koho expr.* (ohovoriť) обвинити, очорнити кóго, поогваряти кóго, наплетковáти на кóго

rozvláčný ростягнутий, подрібний; ~ román ростягнутий ромán

rozvlač//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 ростягувати, тягáво говорити, розволочувати, розносити 2 *expr.* (rozkrádať) розволочувати, розкрадáти 3 *koho expr.* (ohovárať) огваряти, очорнєвати кóго, плетковáти о кím

rozvln//it' -í -ia *dok.* 1 взволновáти, розбурити, підняти вóлны; príliv ~il more прилив взволновáв або розбўрив мóре; vietor ~il obilie vítor взволновáв зєрна 2 *pren.* знепокоїти, розбўрити, побўрити; ~ verejnú mienku побўрити погляд пўбліки

rozvln//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 знепокоїти ся, взволновáти ся, розбўрити ся, покрити ся волнáми 2 *pren.* знепокоїти ся, розбўрити ся

rozvod -u *m* 1 *práv.* рóзвод, розведжіня, зрушіння побрáтых або брáка; podať žiadosť o ~ подати пожáдованя о рóзвод 2 *tech.* розподіліня; ~ elektriny, pary розподіліня, електрикы, пáры 3 *tech.* (zariadenie) роздїлєвач *m*

rozvod//ie -ia *s* водороздїліня

rozvodk//a -y *ž* 1 *el. tech.* розвóдка, роздїлююча шкaтўлка 2 *tech.* (na pílu) розвóдка

rozvod//ňa -ne *ž el. tech.* розвóдня *ж*

rozvodnený (o *rieke*) розводнєний, розлявший ся, выйшовший із бєрегів

rozvodn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* (o *rieke*) розводнити ся, розляти ся, выйти із бєрегів

rozvodn//lý розподїлюючий, подїлюючий; розводячий; ~á doska *el. tech.* розводяча дóска; ~é potrubie розводячі рўлы

rozvodov//lý розводóвый, рóзвод побрáтых; ~ proces, ~é konanie розводóвый процєс, бракорозвóдный процєс

rozvoj -a *m* рóзвиток, розвивáня, рóсквіт, нáраст; ~ priemyslu рóсквіт промислу; ~ рóзвиток ремєсел; ~ umenia рóзвиток їскўства

rozvojev//lý *príd. k rozvoj;* ~é stredisko оддїліня технїчного прогрєсу (на завóді); ~é investície інвєстіції на росшырїня дачóго

rozvoniv//ať -a -ajú *nedok.* приємні пáхнути, давáти приємний зáпах, розвóнєвати, пáхнути, вóняти; v obchode ~ala káva в склєні приємні пáхла кáва

rozvoz -u *m* рóзвіз; ~ tovaru рóзвіз товáру

rozvoz//it' -í -ia *dok.* розвєзти, порозважáти

rozvracač -a *m* *hovor.* розврáтник, шкóдник; побўрєвач

rozvrac//ať -ia -ajú *nedok.* 1 čo розбивáти, казити, марнити *што*, підкóповати оснóвы чóго; ~ štát підкóповати оснóвы держáвы; ~ rodinu розбивáти родинý; ~ hospodárstvo розбивáти гaздівство; ~ obranu súpera *šport.* розбивáти защїту протівника 2 розкладáти, дезорганїзовáти *nedok. dok.* 3 (morálne) розкладáти; деморалїзовáти, казити; ~ mládež казити або деморалїзовáти молодєж

rozvrat -u *m* 1 нарушїня, розбитя; зáгуба, скáза; рóсклад; ~ rodiny розбитя або рóсклад родины; ~ národného hospodárstva рóсклад нарóдного гoсподáрства; politický ~ політїчний рóсклад; duševný ~ душєвне нарушїня 2 (mravný) рóсклад

rozvráten//lý розбитий, нарушєний, знічєний; розгарáний; ~é hospodárstvo

розбите *ábo* знічене господарство; ~é manželstvo розгаране побратство, нарушений брак; ~ život розбитый живот

rozvrát//it' -i -ia *dok.* 1 *čo* розбити *што*, нарушити *ábo* підломити основи *чóго*; розложити *што*; ~ spoločnosť підломити основи общности; ~ hospodárstvo krajinu розложити господарство країны; ~ duševný pokoj niekoho нарушити душевный покій дакого; ~ obranu súpera *šport.* прорвати оборону протівника 2 розложити, дезорганізувати *nedok. dok.*; ~ armádu розбити армáду 3 (*morálne*) деморалізувати, сказити; ~ mládež сказити *ábo* деморалізувати молодёж

rozvratníck//y розбивачський, диверзанта́ський, підрывний; ~a organizácia підрывна організація

rozvratník -a *m* розбивач, зашкóдник

rozvratní//ý розбивачський, зашкóдницький, підрывний; ~á činnosť підрывна діяльність; ~é živly зашкóдницькы *ábo* підрывны елементи

rozvrav//iet' sa -í sa -ia sa *dok.* розбісідовати ся, розговорити ся

rozvrh -u *m* 1 розписання, графік; розділіня; ~ hodin škol. розписання уроків; časový ~ prác часóвий графік робóт 2 (*plán*) проєкт, план

rozvrh//núť -ne -nú *dok.* (роз)поділити, розпланувати; ~ si práci розпланувати свою роботу

rozvrstven//ie -ia *s* розверствіння; triedne ~ клáсове розверствіння

rozvrstv//it' -í -ia *dok.* розверствити

rozvrť//at' -a -ajú *dok.* 1 переві́тити (*на дакі́лькох місця́х*); červu ~ali nábytok червотóч погрыз бóтор *ábo* заряджіня 2 розрыти; зрылювати; ~ záhradu зрылювати сад; ~ skriňu *pren.* перерыти (ці́лу) скриню

rozžurený роззурений, нагніваний, подраздє́ний, росчортє́ний, злóстный; ди́кий, стéклый

rozžúr//it' -i -ia *dok.* роззурити, нагнівати, подраздити, росчортити, назлостити, привє́сти до остеклі́ня *ábo* до стéклости

rozžúr//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 роззұ́рити ся, нагнівати ся, росчортити ся, назлостити ся, росстеклитися 2 *pren. expr.* vieter sa ~il вітор роззұ́рив ся 3 *expr.* ~il sa boj розгорів ся бой

rozžalosť//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розжалити ся, розжалостити ся

rozžat' *p. rozsvietit'*

rozžehl//it' -í -ia *dok.* розбі́гнє́вати; ~ šviky розбі́гнє́вати пұ́кы

rozžeraven//ý розжеравє́ний, роспалє́ний до горяча; горячий; ~é kachle роспалє́ний пец; ~é uhlie розжеравє́не ў́гля

rozžerav//it' -í -ia *dok.* розжеравити, роспалити; ~ železo розжеравити же́лізо

rozžerav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розжеравити ся

rozžhav//it' -í -ia *dok.* розжеравити

rozžhav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* розжеравити ся

rozžialený розжалє́ний, скормучє́ний, смутный

rozžial//it' -i -ia *dok.* розжалити, скормутити, *pren.* рани́ти

rozžial//it' sa -i sa -ia sa *dok.* розжалити ся, розжалостити ся, скормутити ся

rozžiar//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 розсві́тити ся, розяснити ся, запалити ся, розгорі́ти ся; ~ili sa svetlá розсві́тили ся сві́тла 2 *pren.* засія́ти; tvár sa mu ~ila od radosti є́ро лицє засія́ло од ра́дості, він засія́в од ра́дості

rozžu//ť -je -jú, **rozžu//vať** -je -jú *dok.* розжұ́вати

rozžviakat' *expr. p. rozžut'*

rozňý¹ ро́говий; ~ dom ро́говый дім

rozňý² рога́тый; ~ dobytok рога́тый ста́ток, рога́та худóба

rož//ok -ka *m* 1 *zdrob.* ро́жóк 2 *zdrob.* ро́жóк, у́голóк 2 (*pečivo*) ро́глик • narástli mu ~ky він зачав мно́го позво́ляти собі́, він став надұ́маний; vystrkovať ~ky ука́зовати ро́жки, ука́зовати свій ха́ра́ктер

rôsol -u *m* 1 (*huspenina*) студенина 2 (*roztok*) желе, аспік

rôsolovitý студенистый, желетворный

rôznobežk//a -y *ž geom.* еднá із розсходячих ся прямих; еднá із пересікаючих ся прямих

rôznobežník -y *m geom.* штириугólnик з різнобіжними сторонами

rôznobežn//ý непаралéльный, пересікаючий ся; ~é priamku розсходячі ся áбо непаралéльны áбо пересікаючі ся прямы (лінії)

rôznofarebný різнофарéбный

rôznorodý різнорóдий, нееднáкий, нееднорóдий

rôznosmerný різнопрямуючий; ~ pohyb різнопрямуюче погынáня, погынáня до різних бóків/сторóн

rôznostranný різносторóнный; ~ trojuholník *geom.* різносторóнный триугólnик

rôznotvárný різнофóрмный

rôzny *p. rozličný*

röntgen -u *m* (*prístroj i jednotka žiarenia*) рентген; vyšetriť plúca ~om сконтрóлєвати плóца рентгеном, рентгеновати плóца

röntgenograf//ia -ie *ž* рентгенографія

röntgenogram -u *m* рентгенограм

röntgenológ//ia -ie *ž* рентгенолóгія

röntgenologick//ý рентгенолóгичный; ~é vyšetrenie рентгенолóгичный дóслід, рентген

röntgenoterap//ia -ie *ž* рентгенотерапія

röntgen//ovať -uje -ujú *nedok.* рентгеновати

röntgenov//ý рентгеновый; ~é lúče рентгеновы лучи; ~ prístroj рентген; ~á lampa рентгенивска лампа; ~á snímka рентгенивский снімок; ~ á prehliadka рентгенивске переглянення; ~é žiarenie рентгеновы лучи

rub -u *m* нáрубы, дрýгий бiк дачóго • obrátiť niečo на ~у а) оберnúти нáрубы; б) переверnúти вшитко верх ногáми; všetko ide ~у вшитко iде нáрубы áбо наóпак

rubáč -a *m* 1 дереворубáч 2 (*v bani*) рубáч, збивáч

rúbaň *p. rúbanisko*

rúbanic//a -e *ž hovor. expr. (bitka)* битка

rúbanisk//o -a *s* рубаниско, вырубáный лiс; голина

rúbaňov//ý; ~é hospodárstvo лiсовырбуне řаздiвство

rubáš -a *m* 1 жéньска вышивáна сорóчка 2 рýхо, до котрóго облiка́ли мертвóго

rúb//ať -e -u *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* рубáти, стинáти; ~ drevo рубáти дры́ва; ~ les рубáти лiс; ~ šablou рубáти шáблєв 2 *koho pren. expr. (kritizovať)* óстро критиковáти 3 *ban.* рубáти áбо добывáти ýгля • ~ do živého *hovor.* óстро критиковáти; vysoko ~e ма́ть велике áбо нескрóмне пожа́дования; dá si na chrbte drevo ~ o барз мя́гким чоловiкови

rúb//ať sa -e sa -u sa *nedok. expr. (biť sa)* рубáти ся, бити ся; гáдати ся, вáдити ся

rubeol//a -y *ž lek.* рубеола, красну́ха

rubíd//ium -ia *s chem.* рубидiй (Rb)

rubín -a *m* рýбин

rubopis -u *m práv. zastar. (na zmenke)* iндосамéнт *m*, передавáючий нáдпис (*на вéксклi*)

rubopis//ec -ca *m práv.* iндосáнт, передавáючий

rubrik//a -y *ž* 1 колóнка, рýбрика 2 (*v novínách*) колóнка, рýбрика, оддiлiня; kultúrna ~ оддiлiня културы (*в новинкáх i m. n.*); ženská ~ жéньска рáбрика (*в новинцi i m. n.*)

rúč//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*dom ap.*) валяти, бýрати 2 (*prevracat*) перевертáти; шмаряти, метáти; ~ hanbu на пiєкого шмаряти гáньбу на дакóго

rúč//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* розвáлєвати ся, бýрати ся, роспадáти ся, пáдати долóв; zámky sa ~ajú зáмки роспадáють ся; ~ajú sa všetky prekážky рýшать ся вшиткы перегорóды; svet sa mu ~al pred očami *pren.* свiт мiняв ся ёму пє́ред очáми

ruč//ať -í -ia *nedok. (o dobytku)* мучáти, рычáти; (*o jeleňoch*) трубiти

ručen//ie -ia *s práv.* ручіня; відповідність ж; spoločnosť *s ~ím obmedzeným zastar.* общность з ограничѣнов відповідностей

rúči як трѣба, як налѣжить ся, сучій, способный, валушний

ručičk//a -y *ž 1 zdrob.* рúчка **2** стрілка, ручічка; hodinová ~ годинóва стрілка; minútová ~ минутóва стрілка; ~ tachometra стрілка тахомѣтра

ruč//it' -í -ia *nedok. za čo, koho 1* ручіти ся **2** (*byť zodpovedným*) нѣсти відповідність, відповідати, быти відповідным

ručiteľ -a *m práv.* зарúчующий м

rúčk//a -y *ž 1 zdrob.* рúчка, ручічка **2** (*hodinová*) стрілка, ручічка **3** рúчка, рукоятка; ~ pera рúчка (*на péro*); ~ poža рúчка нóжа; ~ metly рúчка мітлы; ~ na kufri рúчка кúффра; ~ granátu рукоятка гранáта

rúčk//ovať -uje -ujú *nedok. tel.* погынáти ся на руках (*на брáдлах*), ручковáти

ručnic//a -e *ž zastar.* пúшка

ručník -a *m 1* рушник **2** хúща, хúстя, хúсточка (*женáм на покрывáня гóловы, на утерáня нóса, тváри i т. п.*)

ručn//ý *v rôzn. význ.* рúчний; ~á прáца а) рúчна робóта; б) (*výšivka ap.*) вишывáня; ~ granát рúчний гранáт; ~á brzda рúчний гам; ~á batožina рúчний барáж

rúd//a -y *ž* рúда; železná, uránová ~ желізна, уранóва рúда

rudimentárn//y рудиментáрный, закырпачѣный, досконáлі нерозвинутый; ~e orgánu рудиментáрны óрганы áбо звышны óрганы

rudn//ý рúдный; ~é bane рúдны бáні; ~ priemysel минералообрóбный прóмысел

rudonosný рудонóсный

rugby [ragbi] *neskl. s párbí neskl. s*

rúh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu, čomu i bezpredm.* ганити, ганобити, грішити, кляти, проклинáти кóго, што, надавáти на кóго; ~ sa niecej viere ганобити áбо потúплѣвати дачію віру

rúhav//ý надавáючий, грішúчий, ганóблячий, проклинáючий; надавáючі рéчі; ~é myšlienky ганóблячі дúмки

ruch -u *m* рух, оживлiня; погынáня, згон; pouličný ~ úličный рух; stavebný ~ оживлiня в будовáні; turistický ~ турізм

rúch//o -a *s 1* славнóстне облечiня, шмáты, облечiня; svadobné ~ свадьбяné облечiня **2 cirk.** kňazské ~ риза • vlk *v ovčom ~u* вовк в óвчій скóрі

ruin//a -y *ž* збурянина, розвалина *aj pren., румовиско*

ruin//ovať -uje -ujú *nedok.* руйновáти, нічіти, пустошити, девастовáти

ruj//a -e *ž* руя, паріня висóкой звiрины

rujný буйный, руйный

rúk//a -y *ž 1* рúка; podať ~u подати рúку; stisnúť ~u стиснути рúку; vziať za ~u взяти за рúку; napísať ~ov написáти рукóв; šálka tu vypadla z rúk гóрня випало ёмú із рук; він розбив гóрня; ~y hore! рúкы горі!; ~ bozkávam (*pozdrav*) цілúю рúчки; po ľavej, pravej ~e по лiвій, прáвій рúці, по лiвiм, прáвiм бóці **2 anat.** кiсть ж **3** (*rukopis*) рúка, почерк, писáня; to nie je jeho ~ totó не ёго рúка áбо почерк **4** (*vedenie*) рúка, веджiня; chyba im pevná otcovská ~ iм хыбить твердá отцiвска рúка; pod niečou ~ou під веджiнём дакóго, під дачiїв рукóв **5 obyč. v mn. č. ~y** (*moc*) рúкы; dostať sa do niečich rúk достáти ся до дачiїх рук; držať niekoho v ~ách тримати в руках дакóго; vypustiť niečo z rúk выпустити із рук даштó; keď ja to vezmem do rúk кiдь я вóзьму тотó до свóїх рук; кiдь за тотó вóзьму ся я **6 obyč. v mn. č. ~y** (*vlastníctvo, majiteľ*) рúкы; dostať sa do cudzích rúk достáти ся до чужiїх рук; prejsť do druhých rúk перейти до дрúгих рук; do vlastných rúk до влáстных рук; dostať sa do dobrých rúk достáти ся до дóбрых рук; má plné ~y прáце він мать пóвны рúкы робóты, він завалёный робóтов; práca mu ide od ~y робóта горить ёмú в руках; má zlaté ~y він мать золоты рúкы; má šťastnú ~u він мать

щастливу рúку; mať čisté ~у він мать чісты рúкы; má zviazené ~у він мать звязаны рúкы; má voľnú ~у у něго рúкы розв'язаны; špiniť si ~у niekým, niečím бáбрати собі рúкы з дакым, дачім; robiť niečo ľavou ~ou робити даштò хоцьяк; priložiť ~у k dielu приложити рúку к ділу; podať pomocnú ~у подати поміч дакому; držať ochrannú ~у nad niekým тримати охоронну рúку над дакым; držať sa niečoho ~ami-nohami тримати ся дачого рука́ми-нога́ми; ~ami-nohami sa brániť niečomu рука́ми і нога́ми одбивати ся од дачого; robiť niečo holými ~ami робити даштò го́лыми рука́ми; rozdávať štedrou ~ou роздавати щéдров руко́в; prísť s prázdnyimi ~ami прийти з порожні́ми(а) рука́ми; sedieť so založenými ~ami сидіти зо заложéними рука́ми; kúpiť pod ~ou купити спі́друкы; dal by za neho ~у до о́гня дав бы за něго рúку до огня, він го́ловов ру́чить ся за něго; ísť niekomu po ~e іти по ру́ці дакому; ísť s niekým ~ v ~e іти з дакым плече́ о плече́; byť na dosah ~у быти під руко́в; on je moja pravá ~ він мо́я пра́ва рúка; mám to z prvej ~у я дізна́в ся то́тò з пе́ршых рук; chodiť z rúk do rúk ходити з рук до рук; dostať na ~у достáти на рúку; ~у na srdce рúку на се́рдце; ~у preč! (od niečoho) рúкы гет!; ~а ~у umýva рúка рúку умыва́ть; skade ~, s kade noha *rejor.* скáды рúка, скáды но́га; požiadať o niečiu ~у попросити о дачію рúку

rukáv -а *m* рука́в • vyhnúť si ~у підгорну́ти áбо высукати собі рука́вы; pustiť si hada do ~а довіровати фало́шному чоловікови; зогрі́ти áбо пригрі́ти собі га́да на гру́дях; už je ruka v ~e уж ді́ло догодну́те

rukávce -ов *m romn.* блюзка з позбе́ранými вышитými рука́вами (*часть наро́дного кро́ю*)

rukavica -е *ž* рука́вця • hodiť niekomu ~у шма́рити дакому рука́вцю

rukavička -а *ž zdrob.* рука́вічка • zaobchádzať sa s niekým v ~ách заобходити ся з дакым в рука́вках

rukávník -а *m* рука́вник

rukojemník -а *m* залóжник

rukopisný (*dôkaz*) пересвідчу́ючий; (*pravda, úspech*) оче́видный, явный; ~ *dôkaz* пересвідчу́ючий до́каз

rukopis -у *m* 1 рúкопис; рúка; úhľadný ~ шúм(в)ный рúкопис 2 *um.* письмо (*štitil, manéra robôty umelca*) 3 рúкопис *m*; ~ knihy рúкопис книги; staré ~у стародавны рúкописы

rukopisný рукописный; ~é pamiatky рукописны па́мятки; ~á strana а) сторо́на рúкопису; б) сторо́на, написана руко́в

rukľovať -іє -ію́ *nedok.* рукова́ти, іти на воєньску слúжбу; быти покликаны́м до армáды

rukováľť -те *ž* 1 рúчка; рукоятка, насáдка; ~ šable рукоятка ша́блі 2 (*učebná pomôcka*) уче́бный посі́бник, уче́бник

ruksak -а *m hovor.* гаті́жак

ruľ -а -у *ž geol.* т́нейс *m*

ruleť -а -у *ž* руле́та

rulička -а -у *ž hovor.* звиток; тру́бка; ~ vlasov звиток во́лолся; ~ z cesta тру́бка (*iz miesta*)

rum -у *m* рум -у *m*

rumádzgľat', **rumázgľat'** -а -ajú *nedok. expr.* пла́кати, реві́ти, рева́ти, вскрикати

romanček -а гарма́нчек (*апатичный*)

rumb -а -у *ž* румба

rumenľec -са *m* румя́нець, черве́на фа́рба (*гла́вни на тва́ру*)

rumenľiet' sa -іє sa -е́ју sa і **rumenľit' sa** -і sa -іа sa *nedok. kniž.* черве́нати ся

rumennľý bás. черве́ный; ~é líčko черве́не личко

rumoviskľo -а -s румовиско, ру́їна, збу́рянина

rumovľý румо́вый; ~á esencia румо́ва есе́нція; ~á voňa румо́вый за́пах

rumpál -у *m* навіяк

Rumun -а *m* Руму́н

rumunčinľa -у *ž* руму́ньський язы́к

Rumunkľa -у *ž* Руму́нка

rumunský руму́ньський

ruml/y -ov *m romn.* румовиска, руїны, збурянина
rún/o -a *s rúno*
runov/lý рунівый; ~é písmo рунове письмо
runy -rún *ž romn.* рұны (письмѣна)
rup i **rups** *cit.* праск
rup//núť -ne -nú *dok.* 1 праскнути, бұхнути 2 *škol. slang.* провалити ся
ruptúr/la -y *ž lek.* росторгнутя; ~ srdca росторгнутя сёрдца; svalová ~ росторгнутя свалу/мускулы
rúr/la -y *ž 1* рұла; vodovodná ~ водоводна рұла; odtoková ~ (водо)стікаюча рұла 2 (na riešenie) 3 anat. канал; трұбка; močová ~ мочовый канал(ик); zažívacia ~ їдлопереварюча трұбка 4 *hovor. (hlaveň)* глávня; ~ rušku глávня пұшки
rúrkovitý рулковитый, маючий фóрму рұлки
rúrkovník/y -ov *m romn. zool.* рулковники
rúrkovl/y рулковый; ~ lešenie рулкове лешіня
rúrov/ňna -ne *ž* руловня, руловый завод
Rus -a *m* Рус, рұський
rus -a *m (hmyz)* шваб
rusalk/la -y *ž mytol.* русалка
rusifik//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* русифіковати
Rusín -a *m* Русин
rusinistik/la -y *ž* русиністика
rusinistk/la -y *ž* русиністка
rusinizm/us -u *m* русинізм
Rusínk/la -y *ž* Русинка
rusínsk/y русинський; ~ jazyk русинський язык; ~e nárečie русинський діалект або говір; ~e obyvateľstvo русинське жытельство
rusist/la -u *m* русіста
rusistick/lý русістський; ~ časopis русістський журнал; журнал, присвячений вопросам русістики; ~á problematika проблеми русістики
rusistik/la -y *ž* русістика
rusizm/us -u *m* русізм
Rusk/la -y *ž* Рұска
Rusk/o -a *s* Росія

rusk/lý рұський; російський; • ~é vajce яйце з маёнёзов
rusofil -a *m* русофіл
rusofilský русофільський
rusofilstv/o -a *s* русофілство
rusý червенкастый (глávні o вóлосах)
ruš//ať -ia -ajú *nedok.* погынати ся, рушати ся
ruš//eň -ňa *m* локомотіва; рұшень; elektrický ~ електрична локомотіва
ruš//iť -í -ia *nedok.* 1 зрұшувати; зрұшувати закóны; ~ sľub, slovo зрұшyti обіцяня, слóво; брати нáзад обіцяня, слóво 2 порұшувати; ~ mier порұшувати мир; ~ ticho нарушати тихо 3 *koho* мішати кóму, вирішувати кóго; заваджати кóму; знепокоєвати кóго; ~ pri práci знепокоєвати при робóті; prepáčte, že vás ~ím пребáчте, же вас вирішую 4 (vytrhovať z myšlienok) одвертати, вирішувати
rušiteľ -a *m* нарушуючий *m*; ~ pokoja нарушитель покою; ~ verejného poriadku нарушитель публічного порядку
rušivo *prisl.:* ~ pôsobíť знепокоєвати, вирішувати ~ zasahovať do niečoho нарушати даштó
rušivý знепокоюючий, вирішуючий, одвертаючий; ~ moment одвертаючий момент
rúšk/o -a *s* прикрывало, прикрытя; pod ~om niečoho а) під прикритєм дачóго; б) в подóбі дачóго
rušnovodič -a *m* водитель (локомотівы)
rušnovl/y локомотівный; ~é depo локомотівне дéпо; ~á čata локомотівна гpупа
rušn/lý оживлёный, рұшний; глұчный; живый, неспокойный, бурливый; ~á debata оживлена бисіда; глұчны дебáты; ~á schôdza бурлива громада; ~á ulica оживлена або глұчна ўліця; ~é časy бурливы часы
ruštin/la -y *ž* рұський язык

ruštínár -a *m* русіста, учітель рúського языка; штудéнт катéдры рúського языка

rut/la -y *ž bot.* рúта

rutin/la -y *ž* зручність ж; шіковність ж; *mať* ~и ма́ти зручність, бути шіковним

rutinér -a *m* 1 *obuč. pejor.* зручний, шіковний; обыча́йні нетворивий чоловік, котрый в робóті лем зручний 2 *pejor.* ремесéльник

rutinovaný зручний; скусéный, поготóвый

rút/liť sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 пáдати (долóв); ~ sa do priepasti а) пáдати до прóпасти; б) *pren.* летіти до прóпасти; ~ sa k zemi (o lietadle) скóро пáдати на зéмлю 2 гнáти ся, скóро утíкати до пéреду; *rýchlik* sa ~il do stanice рíхлік скóро приходив к станіці 3 (*rúcať sa*) роспадáти ся, розвáлэвати ся • ~ sa do záhuby летіти до прóпасти

ruvačk/la -y *ž* битка, выпраск

ruv/lať sa -e sa -ú sa *nedok.* бити ся

rúž -u *m* губна́ помада, руж

ruž/la -e *ž* 1 рúжа; *šírová* ~ свербегузкóва рúжа, дика рúжа 2 *lek.* рúжа • *červený* ako ~ червéный як мáків квіт; червéный як рúжа; *trpezlivosť* ~é prináša [*prísl.*] терпезливóсть рúжы принóсить; *petá* na ~iach ustlané ёгó дорóга не посыпана рúжами; *niet* ~e bez *tínia* нет рúжы без тёрня

ružen/ec -са *m náб.* ружáнець; *modliť sa* ~ молити ся, переберáвши ружáнець

ružiak -a *m hovor. (zemiak)* рáнна рúжа (*сóрта бандúрок*)

ružic/la -e *ž* ружіця; *veterná* ~ вітрóва ружіця **ružicov/lý** *príd. k ružica*; ~á антéна ружіцёва антéна

ružienk/la -y *ž lek.* рубеóла

ružolíci ружоволиці́й

ružov/liet' -ie -eјú *nedok.* ружовіти; *tvár mu* ~ie тварь ружовіе ёмý

ružovkastý ружовка́стый, з ружóвым одті́нком

ružov/lý 1 ружóвый; ~ кер ружóвый кряк; ~ olej ружóвый олі́й 2 ружóвый, ружóвой фáрбы; ~é šaty ружóвы шмáты; ~á

plet' ружóва фáрба твáри 3 ружóвый, блідочервéный; ~é líca ружóвы лиця áбо блідочервéна тварь 4 *pren.* рáдісний, ружóвый, спокійний; ~á nálada ружóва атмóсфэра; *situácia* nie je ~á сítуáція не є рáдісна; ~é výhľadky ружóвы перспектíвы • *dívať sa* na niečo cez ~é okuliare позерáти ся на даштó чéрез ружóвы окуляры

ryb/la -y *ž* рыба; *chytať* ~ імáти рыбы; *udené* ~у уджéны рыбы; • *zdravý* ako ~ здорóвый як рыба; *mlčať* ako ~ мовчáти як рыба; *hádzat' sa* ako ~ на suchu метáти ся як рыба на сухíй зéмлі; *ani* ~ *ani* rak áни рыба áни мясо (рак); ~ *smrdí* od hlavy рыба смердить од гóловы

rybac/lí рыба́чий, рыба́ный; ~ia polivka рыба́ча полі́вка; ~ *zápach* рыба́ный зáпах; ~ *tuk* рыба́чий олі́й; ~ia *kosť* рыба́ча кість

rybacín/la -y *ž* 1 мя́со рыбы 2 (*zápach*) рыба́ный зáпах

rybačk/la -y *ž hovor.* імáня рыб; *ísť* na ~u íти імáти рыбы

rybár -a *m* рыба́рь

rybárik -a *m zool.* рыба́рик

rybár/liť -i -ia *nedok. hovor.* рыба́рити

rybársk/ly рыба́рьський; ~a sieť рыба́рьська сіть; ~ *loď* рыба́рьська шыфа; ~ *čln* рыба́рьська лóдка; ~a *osada* рыба́рьська осáда

rybárstv/o -a *s* рыба́рина, імáня рыб

rybí p. rybáci

rybičk/la -y *ž* 1 *zdrob.* рыба́ 2 *šport. slang.* шма́рія за лóптов (долóв)

rybin/la -y *ž* рыба́ный зáпах, зáпах рыбы

rybnatý (o *riekach* *ap.*) рыба́ный, богáтый рыба́м

rybnícn/lý рыба́рьський; ~é *hospodárstvo* рыба́рьське господа́рство

rybník -a *m* рыба́ник

rybn/lý рыба́ный; ~é *hospodárstvo* рыба́не господа́рство

rybolov -u *m* імáня рыб, рыба́лóвство

ryč/lať -i -ia *nedok.* 1 (o *zvieratách*) рычáти, бучáти, мучáти; *dobytok* ~í худóба мычíть; *lev* ~í лев рычíть; *jeleň* ~í елінь рычíть 2

pren. expr. ревіти, кричати; ~í od bolesti ревіти або кричати од бо́лести

rydl//o -a s до́лотко (на гравіро́ваня до ка́мня або де́рева)

rydz//i 1 чістий; ~e zlato чісте зо́лото; robiť niečo z ~eho vlastenectva робити да́што лем з патріоті́зму 2 *pren.* великоду́шний; ~ciť великоду́шне чу́вство

rydzik -a *m* риджі́к (*гриб*)

rydzos//t' -ti ž чісто́та; ~ zlata чісто́та зо́лота

ryh//a -y ž жо́лобок, боро́здка; ~ na dlani боро́здка на до́лони; urobiť ~ u na niečom зроби́ти боро́здку на да́чім

ryhovan//ie -ia s (*na pilniku*) жо́лобко́ваня

rychlik -a *m* рі́хлік, ско́рий влак

rychlikový *príd. k rychlik*; ~ vozeň ваго́н ско́рого вла́ку; ~ príplatok допла́чіня на ско́рость (вла́ку)

rychlokorčuliar -a *m* корчу́лєбі́жець

rychlomer -u/-a *m odb.* тахо́мєтер, спідо́мєтер

rychlonóhý скороно́гий, скоробі́жучий, пона́гляючий ся

rychloobrábací ско́ростный; ~ stroj *tech.* ско́ростна ма́шина

rychloopravov//ňa -ne ž майсте́рська ско́рой опра́вы; ~ toráпок майсте́рська ско́рой опра́вы о́бувы

rychlopaľb//a -y ž ско́ростна стрі́льба

rychlopaln//ý скоро́стрільний; ~é dielo скоро́стрільна збра́нь

rychlopis -u *m* стено́графія, ско́ропис

rychlopisný стено́графі́чний, скоропи́сний; ~ záznam стено́графі́чний за́пис, стено́гра́ма

rychloražič -a *m ban.* скоропро́биваючий ся

rychlos//t' -ti ž 1 ско́рость ж; s ~ťou blesku зо́ ско́ростє́в блє́ску 2 *odb.* ско́рость; ~ zvuku, svetla ско́рость зву́ку, сві́тла; priemerná ~ се́редня ско́рость; hodinová ~ годи́нова ско́рость 3 *tech.* ско́рость ж; prvá, druhá ~ пе́рша, дру́га ско́рость; prehadzovanie ~ti перешма́рєваня ско́ростей; zaradiť ~ за́пнути ско́рость; spiatočná ~ ско́рость до́зда́ду

rychlostn//ý *tech.* ско́ростный; ~á skúška ско́ростный е́кза́мен; ~ rekord реко́рд ско́рости; ~á páka па́ка перепи́наня ско́ростей; ~á skriňa скри́ня ско́ростей

rychlotavb//a -y ž ско́ростне то́піня або ро́сто́плє́ваня

rychlotavič -a *m* ско́ростный ро́сто́плє́вач

rychlotovar -u *m* ско́ростный то́ва́р; то́ва́р, посыла́ний наско́ро; poslať ako ~ посла́ти то́ва́р з вели́ков ско́ростє́в

rychl//y ско́рый; ~ krok ско́рый кро́к; ~ beh ско́рый бі́г; ~e tempo ско́ре те́мпо; ~a loď скоропла́ваюча шы́фа

ryk -u *m* 1 (*zvierat*) муча́ня, рыча́ня, ре́в 2 *pren. expr.* кри́к, ре́в

ryľ -a *m* ры́ль *m*

ryľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* рылє́вати (з ры́лєм, пона́тов)

rym -u *m metr.* рі́м; striedavý ~ чере́дуючий рі́м; mužský, ženský ~ му́жський, же́ньський рі́м

rymovačk//a -y ž 1 *pejor.* сти́шки 2 (*detská*) діти́ньський сти́шок

rymovan//ý рі́мований; ~á báseň рі́мований сти́шок

rym//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 пи́сати сти́хи 2 чо́ s čím рі́мовати

rym//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* (o slovách) рі́мовати ся

rypadl//o -a s *tech.* е́кскава́тор, ба́гер; (*vodné*) водо́черпа́лка; kráčajúce ~ кро́куючий е́кскава́тор

rypák -a *m* 1 (*u zvierat*) ры́ло 2 *pren. pejor.* ры́ло, пы́ск, но́здри *romn.*

rypl/at' -e -u *nedok.* 1 ры́ти, гра́бати, перегра́бовати, копа́ти, шпа́рати; ~ do steny шпа́рати сті́ну; ~ zem ры́ти зе́млю 2 *do koho, čoho pren.* приде́рати ся ку́ ко́му, підпи́ховати ко́го

rypl/at' sa -e sa -u sa *nedok.* 1 *v čom* ры́ти ся, гра́бати ся, перегра́бовати ся 2 *pren.* ба́брати ся, пі́пляти ся, задра́повати ся (е́де́н до дру́гого)

rypavý задра́пуючий, спри́чний

rypl/nút' -ne -nú *dok.* 1 ко́пнути, роскопа́ти; ~ do zeme роскопа́ти зе́млю 2 шту́хнути, дыр́гнути, б́ухнути; ~ do boka шту́хнути до бо́ку 3 *do koho, čoho pren.* шту́хнути ко́го

rys¹ -a *m zool.* рис м

rys² -u *m* 1 рис, рисунок, выкрес 2 ватма́ньский па́перь

rys³ -u *m* риса, черта́ ж; ~у tváre рисы тва́ри; ~ rovnáhu черта́ ха́рактера

rysavý *p.* **ryšavý**

rysovací/í рисую́чий; ~ia doska рисую́ча до́ска; ~ie potreby рисую́чи нале́жности

rysovač -a *m* рисо́вач

rysovadl/lo -a *s* рисую́чий меха́нізм

rys/ovat' -uje -ujú *nedok.* рисо́вати

rys/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*črtať sa*) обрисо́вати ся, вирісо́вати ся, намі́тити ся; *v hlavě sa mi* ~uje plá́n в мо́й го́лові намі́чать ся план; ~uje sa rekná úroda ука́зує ся до́бра уро́да 2 (*byť viditeľný*) вирісо́вовати ся, обрисо́вати ся

rysoví/ňa -ne *ž* рисо́вальна

ryšaví/ý сфарбе́ний до черв́ена, черв́еный, ярджа́вий; ~é vlasý ярджа́ве во́лосы

ryt' *ryje rytú nedok.* 1 рыти; *krt ryje v záhrade* кы́ртко ры́є зе́млю в са́ді 2 (*ryťom*) рылѐва́ти, копа́ти; ~ záhradu покóповати в са́ді (*рылѐм*) 3 рыти, гра́вировати; (*do dreva*) рі́зати (*no dřevě*)

ryt/lec -a *m* гра́вер; (*do dreva*) рі́зець

rytier -a *m* 1 *hist. aj pren.* рыца́рь *m* 2 (*nositeľ radu i sprievodca dámy v spoločnosti*) рыца́рь, кавалі́р; ~ Čestnej légie кавалі́р Ордѐна че́стной ле́гії; ~ Zlatej hviezdy кавалі́р Зо́лотої зві́зды; ~ cti рыца́рь че́сти; *správať sa ako* ~ пово́дити ся як рыца́рь • ~ smutnej postavy рыца́рь смутно́й фігу́ри; ~ bez bázne a hanby рыца́рь без стра́ху і напомя́нута

rytierskí/ý рыца́рьский *aj pren.*; ~e turnaje рыца́рьскы турні́ры; ~ román рыца́рьский рома́н; ~a česť рыца́рьска че́сть; ~ čin рыца́рьский посту́пок

rytierstv/lo -a *s* *v rôzn. význ.* рыца́рьство

rytin/la -y *ž* гра́вюра; ксі́логра́фія

rytmickí/ý рі́тмічний; ~é pohyby рі́тмічны погы́нання; ~á hudba рі́тмічна му́зыка; ~é cvičenia рі́тмічны упра́жніня • ~ zákon *lingv.* за́кон звуко́вої гармо́нії (*в слова́цькім язы́ку*)

rytmik/la -y *ž* 1 рі́тміка 2 (*rytmický ráz*) рі́тмічність ж

rytmiz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* рі́тмізовати

rytm/us -u *m* рі́тм

ryž/la -e *ž* рі́жа

ryž/liar¹ -a *m* рі́жарь, дорóблѐвач рі́жы

ryžiar² -a *m* робі́тник, промыва́ючий зо́лотый піс́ок

ryžovac/í промыва́ючий (*однося́чий ся к промыва́нню зо́лота*); ~ie zariadenie промывны́й сті́л (*на промыва́ннѣ зо́лота*)

ryž/ovat' -uje -ujú *nedok.* мы́ти а́бо промывати зо́лото

ryžovisk/o¹ -a *s* зо́лотá ба́ня

ryžovisk/o² -a *s* рі́жове по́ле

ryžoví/ý рі́жовый; ~é pole рі́жове по́ле; ~á polievka рі́жова по́ливка; ~á kefa рі́жова ке́фа, ке́фа із рі́жової со́ломы

S

s [s i es] *neskl. s* (*hláska a písmeno*) (латинське) *c neskl. s*; malé s малé c; velké S велике C

s, so *predl. so* 7. *p. v rôzn. význ.* (*vyjadruje spojenosť*) з , зо *кым, чім*; *otec so synom* оте́ць з сыно́м; *žiť s niekým* жы́ти з да́ким; *vziať so sebou* взя́ти зо собо́в; *rozprávať sa s niekým* бісі́довати а́бо гово́рити з да́ким; *písať si s niekým* пере́писовати ся з да́ким, пи́сати со́бі з да́ким; *chodiť s dievčaťom* ходи́ти з ді́вча́тѐм; *ísť k lekárovi s dieťaťom* і́ти з ді́тинов к до́кторови; *obrátiť sa s prosbou* оберну́ти ся з про́сьбов; *mäso so zemiakmi* мя́со з банду́рками; *tabuľka s nápisom* та́бличка з на́дписом 2 (*ako súčasť nezhodného prívlastku*) з, з *кым, чім* *al. sa prekladá príd. menom*; *dieťa s modrými očami* ді́тина зо сині́ми(а)

очками; šaty s dlhými rukávmi шмáты з довгыми(а) рукавами **3** (*v spojení s podst. menom vyjadruje okolnosť deja*) *prekladá sa príslovkou*; robiť niečo s ochotou, s nechuťou робити даштó з охóтов, неохóтов; odísť s plačom одыйти з пла́чом áбо плачу́й; piť s mierou пити з міров áбо зна́ючи міру; povedal so smiechom він говорив зо смі́хом áбо смію́чись; pracovať s úspechom успі́шні робити; študovať s vyznamenaním отлі́чно учи́ти ся **4** (*v spojení s podst. menom vyjadruje čas*) з, зо чім; s východom slnka з вихо́дом со́лнця; vstávať s kohútmi вставáти з когу́тами **5** (*v spojení s podst. menom vyjadruje príčinu*) з, зо кým, чім; leží v nemocnici so zlomenou pohou він (онá) лежыть в шпыталé зо зломéнов нóгов **6** (*vyjadruje predmet činnosti*) *prekladá sa individuálne*; chváliť sa s niečím хвалити ся з дачím; disponovať s niečím диспóновáти з дачím; šetriť s niečím економити на дачím; obchodovať s niečím обхóдовáти áбо торгóвати з дачím; neodkladali so sobášom свáдьбу они не одкладáли; prestaň s takými řečami! перестáнь з такыми(а) речáми! ● s dovolením позволéте; s prepáčením а) пребáчте; б) позволéте повéсти

sa (2. p. seba; 3. p. sebe, si; 4. p. seba, sa; 6. p. sebe; 7. p. sebou) **zám. 1** (*pri vlastných zvratných slovesách*) ся, сь; себе; smiať sa сміяти ся; narodiť sa нарóдити ся; správať sa поводити ся **2** (*vo funkcii predmetu*) сéбе, собóв; nazvať sa niekým назвáти ся дакым; pokladať sa за nieкого поважáти ся за дакóго; prezradiť sa вызрaдити ся, вызрaдити сéбе; báť sa o seba бояти ся о сéбе; vyskúšať na sebe овéрити на собі; žiť len pre seba жыти лем для сéбе; mať pri sebe niečo máти даштó при собі áбо зо собóв; kúpiť si niečo купити собі даштó **3** (*pri vyjadrovaní vzájomnosti*) едén за дрýгым; ísť za sebou йти за собóв áбо едén за дрýгым; dva kroky od seba два кро́кы од сéбе áбо едén од дрýгого; medzi

sebou мéджі собóв; едén з дрýгым; padli si do náručia они упáли до обятя едén дрýгому **4** (*vo funkcii častice, vyjadrujúcej pobádanie*) *neprekladá sa*; do roboty sa! до робóты!; sem sa! ты! ● prísť k sebe прийти ку собі; byť bez seba быти без пáмяти; už to máme za sebou тотó уж за нáми, тотó уж мáме за собóв; vziať niečo na seba взяти даштó на сéбе; samo sebou (sa rozumie) самó собóв (розумить ся)

sabotáž -e *ž* саботáж; hospodárska ~ економічна саботáж; robiť ~ робити саботáж, саботовáти

sabotážnik -a *m* саботáжник, саботёр **sabotážn/ly** саботáжный; ~a чінносť саботáж, саботáжництво

sabotér -a *m* саботáжник, саботёр

sabotérsky саботёрський

sabotérstv/lo -a *s* саботáж

sabot/ovať -uje -ujú *nedok. čo i bezpredm.* саботовáти *nedok. dok.*; ~ plnenie plánu саботовáти выпóвнiня плáну

sac/í **1** ссáчий; ~ie ústroje (*hmyzu*) ссáчий апарáт **2 tech.** всáсуючий; ~ ventil всáсуючий вéнтiл; ~ie potrubie всáсуюча рýла; ~ bager землювсáсываючий бáреp

sáčik *hovor. p. vrecúško*

sáčk/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* сачковáти; ~ tovar посачковáти товáр; ~ peniaze посачковáти пiнязи (по копéртках)

sad -и *m* сад; višňový ~ ви́шнёвый сад

sad/la -у *ž 1* нáбір, комплéкт; (*nádoby*) сéрвiс; ~ nástrojov комплéкт інструмéнтів; ~ karát комплéкт карт **2 šport.** сет, пáртия (*менісóва*)

sadár -a *m* садовóд

sadársky садовóй

sadárstv/lo -a *s* садовóдство

sad/lať -á -ajú *nedok. 1 v rôzn. význ.* **sadať** (**si**) сiсти; ~ si na stoličku сiсти на столéць; ~ na autobus сiсти до автобýсу; ~ do sedla сiсти до сiдлá; ~ si ku kartám сiдáти ку кáртáм; ~ si k robote сiдáти к робóті **2** (*spúšťať sa, klesať*) присiсти, спущáти ся; vrana ~á ворóна присiдáть; lietadlo ~á

ероплán присідать або приземлює ся; slnko ~á sólнце заходить (за гóры) **3** (o *pôde* *ap.*) сідати, усідати; základy ~ajú фундаменти сідаять; zem ~á зéмля осідать **4** (*usádzat' sa*) сісти, усідати; prach ~ на niečo пóрох сідать на даштó; piesok ~á на dno пісók осідать на дно • ~ на vysokého ко́на сідати на висо́кого коня, розма́ховати ся не в силі; vrana k vrane ~á [*prisl.*] воро́на к воро́ні сідать, рыба́рь рыба́ря видить здалéка

sadblla -y ž **1** (*dej*) саджіня; ~ zemiakov саджіня банду́рок **2** (*mladé rastlinky*) посаджіня

sadbovllý на саджіня; ~ material матеріа́л на саджіня; ~é zemiaky банду́рки на саджіня

saden/ec -са *m* садже́нець

sadeniclla -е ž (*stromček*) садже́нець; (*rastlina*) росса́да; tabakové ~ росса́да дуга́ну, дуга́нова росса́да; pestovanie sadenic v škólkach шляхти́ти садже́нці або росса́ды в шко́лках

sadenisk/o -а *s pol'nohosp.* місце на саджіня

sadistlla -и *m* саді́ста *m*

sadistickllý саді́стьський; ~é sklony саді́стьскы мане́ры

sadllit' -і -іа *nedok.* садити; ~ zemiaky садити банду́рки; ~ stromky садити стро́мики

sadiv/o -а *s* сaдиво

sadizmllus -и *m* саді́зм

sadlinlla -у ž уса́денина

sadll/o -а *s* шма́лець; bravčové ~ сви́ньський шма́лець; husacie ~ гуся́ча масть; zavázovať si ~ завязова́ти собі брюхо (*ležáti po obídi*)

sadllý p. sadnutý

sadllnúť -не -nú *dok.* **1** **sadnúť** (**si**) *v rôzn. význ.* сісти; ~ на bicykel сісти на би́цикль; ~ на ко́на сісти на коня; ~ на autobus сісти до автобу́су; ~ si k robote сісти за робо́ту; ~ si ku kartám сісти ку ка́ртам **2** (*spustiť sa*) сісти, спустити ся; (o *lietadle*) присі́сти, приземли́ти ся; vták ~ol птах присі́в **3** (o

pôde) сісти, усі́сти; zem ~la зéмля усі́ла; budova ~la будóва усі́ла **4** (*usadiť sa*) сісти, усі́сти; piesok ~ol на dno пісók усі́в ся на дно • ~ si на niekoho привязáти ся ку дако́му, сісти собі на дако́го; ~ niekomu на lep поімáти ся на дачі́й га́чик; čo ti ~lo на nos? якá мýха тебе укúсила?

sadllnúť (**sa**) -не (**sa**) -nú *sa dok.* **1** (o *mlieku*) зосі́сти ся **2** *hovor.* (o *odeve*) прийти вчас **3** *hovor.* підыйти, попáсти, сісти; otázka mu ~la вопрóс ё́му попáв або сів, котрый він хотів (*на екzáмени*); lopta mu ~la на nohu лóпта попáла ё́му на нóгу

sadnutllý **1** усі́вший **2** набрызнений, скыснутый; засты́тый; ~é mlieko набрызнене мо́локо; ~á huspenina засты́та студени́на

sadrlla -у ž **1** рі́пс, са́дра **2** *hovor.* садрóве повязáня, са́дра, рі́пс; dávať nohu do ~y да́вати нóгу до са́дры або рі́псу

sadrllovať -и́є и́ју *nedok.* **1** *pol'nohosp.* (*pôdu*) рі́псова́ти, садрова́ти **2** (*diery v ometke ap.*) зате́рати са́дров

sadrovlllec -са *m* рі́пс, са́дра

sadrový рі́псовый, садрóвый; ~ obváz садрóвый або рі́псовый обв́яз, са́дра, рі́пс; ~ odliatok садрóвый одли́вок

sadzlla -е ž *obyč. v mn. č.* ~е са́джа

sádzacllí **1** *typ.* набе́раючий; ~іа skrinka набе́раюча скринька; ~ stroj набе́раюча ма́шина **2** поса́джуючий, саджа́ючий; ~ stroj саджа́юча ма́шина

sadzač -а *m* *typ.* набе́рач

sádzáč -а *m* высáджовач; высáджовач банду́рок *i m. n.*

sádzat' sáďže sáďžu *nedok.* **1** кла́сти, саджа́ти; ~ chlieb до пeсе саджа́ти хлі́б до пéца; ~ halušky метáти галу́шки до кипя́чої во́ды **2** *typ.* набе́рати; ~ článok набе́рати ста́ту; ~ petítom набе́рати петі́том

sadzbl/a' -у ž *typ.* на́бір; kniha je v ~е книга є в на́борі, книга набе́рать ся; lámať ~и лама́ти або зала́мовати на́бір; rozmetať ~и розме́тати на́бір

sadzб/a² -y ž плáца; тákса; тарíфа; даňová ~ данёва тákса; úroková ~ процéнта; kilometrová ~ žel. желiзнодоро́жна тарíфа; trestná ~ práv. в ра́мках покара́ня

sadzbov/ý тарифный; ~á stupnica тарíфа
sadzobník -a m тарифна та́блiчка; mzdový ~ тарифна та́блiчка плáту; даňový ~ тарифна та́блiчка да́ни

sadzobný тарифный

sadzový: ~é ruky рýкы од сáджи

saf/le [sejř] -u m сейф, незгóрююча скриня

saharsk/ý prid. k **Sahara**; ~á púřř пустыня Сахара

sacharín -u m сахарiн; sladit' ~om солодити сахарiном даштó, клáсти сахарiн до дачóго

sacharóz/a -y ž chem. сахарóза

sak -u m ryb. (siet') сак, сiть

sak/lo -a s cáko, gépok

sakramentský hovor. expr. 1 дябóльскый, чортóвскый, проклятый, сакраментьскый 2 (velký) чортóвскый, обрóвскый, превеликый; treba si dávať ~ pozor трéба быти чортóвскы оберéжным, трéба вáровати ся áбо мерьковáти

sakrist/ia -ie ž cirk. сакристiя, ризниця

sál/a -y ž сала; тапеcна ~ танцёвáльна cáла; divadelná ~ театрáлна cáла

salám/a -y ž (уджéна) салáма; suchá ~ салáма твердóго уджiня; konská ~ кiньска салáма, салáма iз конины

salamand/er -ra m zool. саламáндер, слiпа ящурка

salámov/ý саламóвый; ~é mäso саламóве мясо

salař -a m cáлаш; кошáра, вiвчáрня

salařnictv/lo -a s вiвчáрня, кошáра

sál/at' -a -ajú nedok. 1 выдавáти тéпло; z песе ~а teplo пец выдавáть тéпло, з пéца шырить ся тéпло 2 pren. дыхати чiм; выгрiвáти што; блискати ся чiм; z oči jej ~alo řřastie з ей очéй блискало щáстя; ~а z nej mladost' онá дыхать мóлодостёв ● ~ блескы (o očiach) метáти блёскы

sálavý 1 прекрасный чiм, выжáруючий 2 fyz. радiáчный, выжáруючий

sald/lo -a s úřř. сáлдо

sald/ovat' -uje -ujú nedok. dok. салдовáти, зраховáти; зосумарiзовáти

salicyl -u m chem. салицилóвый нáтрий

salicylalkohol -u m салицилóвый шпирiтус

salicylov/ý салицилóвый; ~ preparát салицилóвый препарат; ~á kyselina салицилóва кiслотá

salmiak -u m chem. нашатырь м

salón -u m 1 (v dome) салóн, гостёвска; (v hoteli ap.) салóн; fajčiarsky ~ курiльня, iзба для курячих 2 hist. literárny ~ лiтератýрный салóн 3 ателье; кабинет; салóн; módný ~ ателье мод; kozmetický ~ козметiчный салóн; holičský ~ голiчскый салóн 4 (výstava) салóн, выставка; automobilový ~ выставка авт, автомобилный салóн

salónk/a -y ž hovor. салóнка (сóрта цукерникiв, котры вiшáють на рождёствёньскый стрóмик)

salónn/ly 1 салóнный; ~е správanie манёрне поводжiня; ~ rozhovor салóнна бiсiда 2 (parádny) святóчный; ~ řaty святóчны шмáты, святóчне облечiня 3 (prepychový) роскошный, комфóртный; ~ vozeň салóновыи вагóн

sálový салóвый

salt/lo -a s tel. сáлто с; urobiť ~ зробити сáлто; ~ mortale сáлто-мортáле

salut/ovat' -uje -ujú nedok. оддавáти честь, салутовáти nedok. dok.

salv/la -y ž 1 voj. сáлва; vypálit' ~и дати сáлву; streľba ~ами стрiльбá сáлвов 2 pren. взрыв; ~ smiechu взрыв смiху

salvov/ý салвóвый; ~á paľba салвóва стрiльбá

sám (sama, samo) zám. 1 сам, едén; sme sami мы самы; dieťa sa samo боi дiтина боiть ся (оставати ся) самá; celkom ~ цáлком сам, едén-единый 2 сам; ~ si je na vine вiн сам собi на винi; presvedč sa ~! пересвiдч ся сам!; ~ od seba сам од сéбе, з вáстной iнiцiатiвы; sami dobre viete, že

... вы самы дóбрі знáте/знáєте, же ...; je spokojný ~ sebou він спокійний сам (зо) собóв • to je kapitola sama pre seba то́то є капіто́ла сама́ о со́бі; sám ako prst сам а́бо еде́н як па́лець; nešťastie nechodí samo [prisl.] біда́ не хóдить сама́, неща́стя не хóдить само́

samaritán -a *m* 1 добросердечный чоловік, самаритан 2 *hovor.* брат милосердності

samaritánk//a -y *ž* 1 добросердечна жєна́, самаританка 2 *hovor.* сестра́ милосердності

samaritánskl/y *príd. k samaritán* милосердний, самаританський, лютостивий; ~ skutok милосердний поступок; ~a kapsa санітарна ташка, ташка медичної сестры

samb//a -y *ž* сáмба (та́нець)

sambovlý *príd. k samba*; ~á мелодія мелодія сáмбы

samček -a *m* 1 *zdrob.* (молодой) самéць 2 (*u hmyzu*) самéць

samč//i: ~ie pohlavné bunky мýжскы половы клі́ткы; ~ie rastliny мýжскы єдинці рослины

sam//ec -ca *m* самéць

samic//a -e *ž* самі́ця

samič//i *príd. k samica*; ~ie orgány жє́ньскы поло́вы о́рганы; ~ie potomstvo молоды самі́ці, потóмки самі́ці

samičk//a -y *ž* 1 *zdrob.* самі́чка 2 (*u hmyzu*) самі́ця

samobytnlý 1 незалéжний, самобытний; ~ národ самобытний нарóд; ~ kultúra самобытна култу́ра; ~ umelec самобытний художник 2 (*slobodný, samostatný*) незалéжний, самостáтний

samočinnlý автоматі́чний; ~ počítač автоматі́чний зрахóвочав а́бо компю́тер; ~á brzda автоматі́чний гам; ~á zbraň автоматі́чна збрáнь

samočisten//ie -ia *s* самоочи́щення

samočistiace//i самоочи́щуючі; ~e pôdne pochody процéс самоочи́щення зéмлі

samodružá *hovor.* (o žene) груба́, самодру́га

samohlásk//a -y *ž lingv.* голосна́; triedanie samohlások чередо́вaня а́бо алтерна́ція голосных

samohláskový *príd. k samohláska*; ~ systém систéма голосный, вокалі́зм

samohybnlý самохóдный; ~é delo самохóдный канóн; ~é hračky самохóдны гра́чки

samochvál//a -y *ž* самохвáла

samoindukc//ia -ie *ž* самоінду́кція

samojedíný сам-самі́сєнький, сам, осамочє́ний

samofúbos//t -ti *ž* самолю́бость, повы́шеность; нафúканость, пýха

samofúby самолю́бивый, спокійный сам зо собóв; ~ človek самолю́бивый чолові́к

samoobsluh//a -y *ž* 1 самообслúговaня; bufet so ~ou буфéт зо самообслúгов 2 *hovor. (obchod)* склеп а́бо обход самообслúговaня

samooplodnen//ie -ia *s* самоопылє́вaня (ро́стлин)

samopal -u *m* авто́мáт

samopalník -a *m* авто́мáтчик

samopaš -e *ž expr.* незбédность, гу́нцýтство; блазні́вость; urobiť niečo zo ~e зробити даштó з гу́нцýтства

samopaš//it' -í -ia *nedok. hovor. expr.* блазнити (ся), шаліти (ся), робити гу́нцýтства

samopašník -a *m expr.* незбédник, гу́нцýт, нані́чгóдник, гáлган

samopašnlý *expr.* ростопа́шний, роспу́щений, розмазнáний, роско́кошє́ний; ~é deti гу́нцýцькы а́бо роспу́щены ді́ти; ~á hra гу́нцýцька гра; ~é vlasy *pren.* непослу́шны во́лосы; ~ vetrík *pren.* ростопа́шний ві́трик

samopohyb -u *m filoz.* самопогы́на́ня

samorastl//ý 1 дикоросту́чий; ~ ovocný strom дикоросту́чий ово́чинóвый стром 2 *pren.* роджє́ний; особистый; ~ talent роджє́ний тáлєнт; ~ umelec роджє́ний художник; ~á ľudová ге́щ особистость нарóдного язýка

samorodák -a *m hovor.* ди́ке грозно́

samorodn/ý: ~é víno вино із дикого грозня
samorod/ý роджённый, osobistý, originálny; ~á poézia originálna poézia
samosebou 1 *prisl.* само собов; ~ sa rozumie само собов розумить ся **2** *časť.* само собов, правда
samospád -u *m* самоспад
samospádov/ý самоспадový; ~é zavražovanie самоспадове заволокованя; ~á doprava *ban.* самоспадова переправа, самоспадový одвіз, привіз
samospráv/la -y *ž* **1** самоуправління, автономія; politická ~ політичне самоуправління **2** (*orgán*) самоуправління; žiacka ~ управління учеників; ~ internátu управління інтернату
samosprávny/ý 1 автономный; ~a jednotka автономна єдениця **2** *príd. k* **samospráva 2;** ~e orgány органи самоуправління
samospúš/ť -te *ž fot.* самоспущ
samostačný *zastar.* самостатный, незалежний; автономный; byť finančne ~ бути матеріальні незалежним, бути самостатним в матеріальнім одношіні
samostatn/ý 1 самостатный; ~ človek самостатный чоловік; ~é myslenie самостатне мышліня; ~ štát самостатна держава; ~á práca самостатна робота; ~ roľník самостатный землероб **2** (*osobitný*) самостатный, окремый; ~ vchod do bytu окремый вход до квартиля; ~á jednotka voj. окрема войскова часть; ~ celok самостатне ціле
samot/la -y *ž* **1** самота, осамоченість, осамочіня; vyhľadávať ~ гледати осамочіня; utiahnuť sa do ~у осамотити ся; pociť ~у чутство осамочіня; nemať rád ~у не любити самоту **2** осада; žiť na ~е жыти в осаді; horské ~у горьскы осады
samotár -a *m* **1** (o *ľudoch*) самотарь, одлюдник; пустовник **2** (o *zvieratách*) самотарь(ка); diviák~ дика свиня-самотарька, дикий корназ-самотарь
samotársky самотарьский, одлюдный; пустовницький, опущеный; запёртый;

viest' ~ život жыти пустовником; жыти осамоченым, жыти самотным живото́м
samotk/la -y *ž slang.* (*väzenská cela*) самотка
samotn/ý 1 сам(отный), еден, єдиный; ~ ako palec еден як палець; ~ému je mi smutno ми єдному смутно; stretol ju ~ú na ulici він стрітив єй на ўліці саму **2** (лем) еден; už ~ fakt, že ... лем еден факт, же ...; уж сам по собі тотó факт, же ... **3** сам, самы́й; to sa týka jeho ~ého тотó дотыкаты ся єго са́мого; ~á myšlienka nie je zlá сама думка або ідея не зла; ідея сама́ по собі не зла; мне ~ému jej bolo ľuto ми са́мому было єй жаль
samoučel -u *m* самоціль
samoučelný самоцільний
samouk -a *m* самоук
samourčenie p. sebaurčenie
samovázb/la -y *ž* арешт в самотці
samoviazač -a *m* сноповязачка
samovlád/la -y *ž* абсолютизм, самоуправління, монархія
samovládca де́спот, диктатор, самоуправляючий
samovoľn/ý 1 свойвольный, самовольный; ~é konanie свойвольный поступок; ~é dieťa свойвольна або твердоголо́ва дітина **2** неумыселный, нехоченый, самовольный, спонтанный; ~ pohyb спонтанне або неумыселне погынання
samovôľ/la -le *ž* самово́ля, свойво́ля
samovrah -a *m* самоубивця
samovražď/la -y *ž* самоубивство
samovražedný самоубивчий; ~ úmysel замір скінчіти жывот самоубивством; ~ rokus самоубивственне покушіня, покушіня скінчіти з жывото́м
samovzdelávací самоосвітній, самоучащій ся; ~ krúžok самоосвітній кружок, кружок самоосвіты
samovznieten/lie -ia *s* самовзгоріня, самовоспламеніня

samovznietivý самовозгорівший ся, самовспламенівший ся; ~é uhlie само-возгорівше ся угля

samozápal -u *m* самозапаліня, самовспламеніння

samozápalný самозапалючий ся; ~ plyn самозапалючий ся плін; ~é uhlie самозапалюче ся угля

samozásobený -ia *s* самозабезпечення

samoznak -u *m* (*v rýchlopise*) стенографічний знак

samozrejm *časť* гей, віру, добрі, вдячні; природні

samozrejmý само собов розуміючий ся, очевидний, цілком природні; *považovať* за ~é поважати за очевидне; *je lep ~é, že ...* само собов розуміть ся, же ...

samozvaný -ec -ca *m* втеравець, самозванець, узурпатор

samozvaný 1 незваний, некликаний, непростений, втеравий; ~í *hostia* незвані або непростені гості 2 самозваний; ~ *vládca* самозваний володарь

samučičký, **samučký** *expr.* 1 (сам-)самісенький 2 сáмый; *stál na ~om kraji* він стояв на сáмим краї

samý 1 сáмый; *na ~om začiatku* на сáмим зачатку; *na ~om vrchu* на сáмим верху; *na ~om kraji* на сáмим краї; *nad ~ou hlavou* над сáмов головою 2 *hovor.* тот сáмый, тот же; *tí ~í, čo ...* тоты самы, котры ...; тоты же, што ...; *v ten ~ večer* в тот же вечор 3 сáмый, цілком; *bol ~é blato* він був цілий од болота; *ruky mal ~á rana* єго рúкы были сáма рана; єго рúкы были цілком поранєны; *strom je ~ kvet* стром є цілком або цілий заквітнутий; *boli tam ~í starci* там были сáмы стары люди

sanác -ia -ie *ž fin.* санация, оздоровління

sanačný оздоровлюючий; ~ *plán* план оздоровління (*дачого*)

sanatór -ium -ia *s* санаторій, оздравовня; *tuberkulózne* ~ туберкульозний санаторій

sanatórny санаторный; ~a *liečebňa* санаторне лічіння

sandál -u *m obyč v mn. č.* ~e сандалы

sandálový сандаловый; ~é *topánky* сандаловы топаньки

san -e -í *ž pomn. cánky pomn. • práca* иде ako *v lete* на ~iach робота иде як в літі на сáнках

sangvinický сангвінічний; ~á *povaha* сангвінічний характер

sangvinik -a *m* сангвінік

sanic -la -e *ž 1 (dráha)* саніця, санкова дорога 2 *hovor.* санкованя, спущаня на сáнках 3 (*časť sani*) полózка

sanitár -a *m* санітарь

saniták -a *m voj. slang.* санітарь

sanitk -la -y *ž hovor.* санітка, скора поміч, áвто скорой помічі

sanitný санітарный; ~ á *služba voj.* а) санітарна слúжба; б) санітарна часть; ~ *materiál* санітарный матеріал; ~é *auto áвто* скорой помічі

sanitr -la -y *ž* селітра

sánk -la -y *ž (čelusť)* нижня чéлюсть

sánkar -a *m šport.* шпортовець, заобєраючий ся санковим шпортом

sánkarský *príd. k sánkar;* ~ *šport* санкарський шпорт

sankc -ia -ie *ž* сáнкція; *покута, покараня; трест; trestné ~ie* сáнкції; *stíhať ~iami* *niekoho* уложити сáнкції ку дакому

sankcionovať -uje -ujú *nedok. dok. čo* санкціоновати *што*, давати/дати сáнкцію на *што*; *потвердити, одобрити*

sánkovačk -la -y *ž hovor.* санкованя

sánk -lovať -uje -ujú *nedok.* санковати; ~ *deti* санковати діти, возити діти на сáнках

sánk -lovať *sa* -uje *sa* -ujú *sa nedok.* санковати ся

sán -ky -ok *ž pomn. cánky pomn.*

san -lovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* сановати; *оздоровляти/оздоровити;* ~ *priemysel* сановати промисел; ~ *financie* оздоровляти фінанції; ~ *svoje dlhy* платити або вирівнати свої довги

sánový сановый

sanskrit -u *m lingv.* санскріт

sanskritsk/lý санскрі́тський; ~ jazyk санскрі́тський язык; ~é písmo санскрі́т **sapér** -a *m voj.* жені́ста
sapfick/lý: ~á strofa *lit.* сапфі́чна строфа
sár//a -y *ž* cápa; za ~ou mal pôž za cárov y něго быв но́ж(ик)
saranč//a -e *ž zool.* са́ранча
sardel//a -y *ž (ryba)* анчо́ус *m*, хамса́ *ж*
sardelov/lý анчо́усный, хамсо́вый, *iz* хамсы; ~á pasta анчо́усна па́ста
sardink//a -ky *ž 1 (ryba)* са́рдинка **2 len v mn.** *č.* ~ky (*konzerva*) са́рдинки; škatuľa od ~iek конзе́рвна шкату́лька од са́рдінок
sarkastický саркасти́чный
sarkazm//us -u *m* сарка́зм
sarkofág -u *m* саркофа́г
sarkóm -u *m lek.* сарко́м, ту́мор
sať saje sajú *nedok. 1 (z prs, z vemena - mlieko)* сса́ти ссе ссу́ть **2 (vsávať - vzduch, vodu)** всава́ти, впи́вати; látka dobre saje vodu ма́терія до́бри всава́ть а́бо впи́вать во́ду
satan¹ -a *m* са́тан, дя́бол
satan² -a *m (huba)* са́тан, са́танський гри́б
satanský са́танський, дя́вольський; ~ úsmev са́танський а́бо дя́вольський у́смів
satelit -u *m v rôzn. význ.* сате́літ
satelitný *príd. k satelit*; ~ štát сате́літна держа́ва
satén -u *m text.* сате́н
satir//a -y *ž* са́тіра; politická ~ політи́чна са́тіра; ~ na niečo са́тіра на да́штó
satirick/lý са́тірі́чний; ~ román са́тірі́чний рома́н
satirik -a *m* са́тірік
satisfakc//ia -ie *ž* са́тісфа́кція; успоко́їня; dať ~iu niekomu да́ти успоко́їня да́кому; žiadať o ~iu пожа́дати а́бо ви́мага́ти са́тісфа́кції *zastar.*
saturác//ia -ie *ž 1 chem.* сатура́ція; насы́ченость **2 pren. забезпе́чення чо́го чім; успоко́їня потре́бности в чім
Saturn -u *m* **Saturn//us** -u *m astron.* Сату́рн
saturovaný *chem.* насы́ченный; ~ roztok насы́ченный ро́сток**

satur//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* підсту́повати/підсту́пити сатура́ції **2 čo čím pren.** забезпе́чувати/забезпе́чити *што* чім, успоко́ївати/успоко́їти потре́бность в чім, насы́чувати/насы́тити *што*; ~ trh výrobkami забезпе́чити а́бо насы́тити то́рг това́рами; ~ kultúrne potreby spoločnosti успоко́їти култу́рны пожа́дованя о́бщности
saun//a -y *ž* са́вна, фі́ньска ва́на
savan//a -y *ž* сава́на
savec *p. cicavec*
sav/lý 1 p. cicavý 2 вса́соваючий, впи́ваючий; ~á látka ма́теріал, до́бри впи́ваючий во́лگیсть; вса́суюча ма́терія
saxofón -u *m hud.* саксофо́н
saxofonist//a -u *m* саксофо́ніста *m*
saxofónov/lý саксофо́новый; ~é sólo со́ло саксофо́на; ~ part па́ртія саксофо́на
sced//it' -í -ia *dok.* сциди́ти; зля́ти; ~ vodu сциди́ти а́бо зля́ти во́ду; ~ uvarené zemiaky зля́ти во́ду з банду́рок, зля́ти банду́рки
scell//iet' -ie -eju *dok. (o rane)* за́жыти, заго́їти ся, запе́рти ся; rana ~ila rána за́жыла а́бо заго́їла ся а́бо запе́рла ся
scell//it' -í -ia *dok. 1* спо́їти (дове́дна); ~ pozemku спо́їти зе́млі, да́ти дове́дна **2 krajč.** сці́лити, зо́шити, спо́їти, зашто́пкати; ~ látku зо́шити поло́тно
sceľovaci: ~ zákon за́кон о спо́їні а́бо о здру́жіні земе́ль; ~ stroj сці́лююча ма́шина
sceľ//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* обе́днёвати а́бо здру́жувати до є́дно́го ці́лого; ~ pozemku обе́днёвати а́бо здру́жувати земе́льны ча́стки **2 krajč.** сці́ле́вати, зашто́пковати
scén//a -y *ž 1 v rôzn. význ.* сце́на; vyjsť na ~u ви́йти на сце́ну; záverečná ~ фіна́льна сце́на; ľúbostná ~ любо́вна сце́на; ~ žiarlivosti сце́на жарли́вости; robiť ~y niekomu ви́страяти сце́ну да́кому **2 (divadlo)** сце́на, теа́тер; ochotnícka ~ любите́льська сце́на; činoherná ~ драма́ти́чний теа́тер, теа́тер дра́мы; operná ~ о́перный теа́тер, о́пера **3 pren.**

сцена, арена; politická ~ політична арена; objavíť sa na ~e verejného života wystąpiť na scénu общностного жыво́та; vystúpiť na ~u dejín выйти на арену істо́рії; odísť zo ~y одыйти зо сцены

scená́r -a *m* сценарі́й

scenárista//a -u *m* сценаріста

scenér//ia -ie *ž* пейза́ж; prírodná ~ пейза́ж, образ природы; ~ hôr пейза́ж гор, го́рьский пейза́ж

scénick//ý сцені́чный; ~é umenie сцені́чне іску́ство; ~á hudba сцені́чна му́зыка, му́зыка к представлі́ню; ~ obraz сцені́чный образ, мізансцена

scénograf -a *m* декора́тор (в теа́трі)

scentraliz//ovat' -uje -ujú *dok.* центра́лізова́ти

scest//ie -ia *s* кламлива доро́га; одклоні́ня, одбочі́ня; byť na ~ іти по одбочені́й доро́зі; dostať sa na ~ збити ся з доро́ги

scestovaný мно́го путова́вший; ~ človek чолові́к, котрый мно́го путова́в

sciedz//at' -a -ajú *nedok.* сциджова́ти, злива́ти

scitliv//iet' -ie -eju *dok.* ста́ти чу́вствуючи́м

scvrk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 зморщі́ти ся, стягну́ти ся; pokožka sa ~la ко́жа зморщи́ла ся; plod sa ~ol пло́д зморщи́в ся 2 *expr.* схылити ся, скорчи́ти ся; ostareť a ~ol sa він постари́в і я́кось-то похыли́в ся 3 *pren. expr.* скоротити ся, зменшы́ти ся; ~li sme sa na polovicu із нас (з)оста́ла ся лем полови́на

scvrknut//ý 1 зморще́ний; схылений; ~ é listy зморще́не листьа; ~á tvár зморще́на тва́рь 2 *pren.* схили́вший ся, высохну́вший

sčasti *prisl.* сча́сти, часточні́

sčeren//ý зволне́ний, розбу́рений, неспо́кійний; ~á hladina vodu зволне́ний по́верхь во́ды

sčer//it' -í -ia *dok.* зволнова́ти, покрити́ волна́ми, розбу́рити; ~ hladinu взволнова́ти по́верхь во́ды

sčer//it' sa -í sa -ia sa *dok.* (o hladine *ap.*) взволнова́ти ся, покрити́ ся волна́ми

sčern//iet' -ie -eju *dok.* счорні́ти; потемні́ти **sčerven**//iet' -ie -eju *dok.* счервені́ти, почервені́ти

sčerviv//iet' -ie -eju *dok.* счерві́ти, схробачні́ти, ста́ти черві́вым або хроба́чным, зачерві́ти або схробачні́ти

sčiatky *présl.* сча́сти, часточні́

sčítac//í 1 зрахо́вуючий; ~ia komisia (*pri voľbách* *ap.*) зрахо́вуюча комі́сія 2 зрахо́вуючий; ~ harok зрахо́вуючий лист

sčítan//ec -ca *m* *mat.* зрахова́нець

sčítan//ie -ia *s* 1 *mat.* зложі́ня 2 зраху́нок, у́чет; ~ hlasov зрахова́ня го́лосів 3 (*súpis*) пере́пис *m*; ~ ľudu *al.* obyvatelstva пере́пис жы́тельства

sčítaný счи́таний; ~ človek счи́таний чолові́к

sčít//at' -a -ajú *dok.* 1 *mat.* зложы́ти 2 зрахова́ти, підрахова́ти; ~ hlasy зрахова́ти го́лосы 3 (*urobiť súpis*) списа́ти • jeho dni sú už ~ané е́го дні́ уж зрахова́ны

sčít//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *mat.* склада́ти 2 зрахо́вовати

seans//a -y *ž* засі́дання, зібра́ня, сеа́нс *m*

seba *p. sa*

sebadôver//a -y *ž* уві́реность *ж* в себе́ або в свої́ силы, ві́ра в себе́ або в свої́ силы; stratiť ~u стратити ві́ру в свої́ силы

sebaisto//t' -a -y *ž* уві́реность *ж* в себе́ або в свої́х силах

sebaisty уві́рений в себе́, ві́ра в себе́

sebaklam -u *m* клама́ня са́мого себе́

sebakontrol//a -y *ž* себеоволоді́ня *c*

sebakritick//ý самокриті́чний; ~ človek самокриті́чний чолові́к; ~é stanovisko самокриті́чне оці́ніня

sebakritik//a -y *ž* самокриті́ка; robiť ~u заобера́ти ся самокриті́ков

sebalásk//a -y *ž* себелю́бость

sebaobhajob//a -y *ž* самозащі́та

sebaobran//a -y *ž* самооборо́на; zraníť v ~ зранити при самооборо́ні; povedať niečo na ~u пові́сти да́што на свою́ самооборо́ну або самозащі́ту

sebaobranný *príd. k sebaobrana*; ~ boj самооборо́на, самозащі́та

samoobviňovan//ie -ia s самообвиня
sebaovládan//ie -ia s самооволодіня, само-
 контро́ля
sebapodceňovan//ie -ia s недооці́нія
 само́го себе
sebapozorovan//ie -ia s самомерко́ва́ня;
psych. інтроспе́кція
sebaúct//a -y ž самоува́жнія, ува́жнія к
 само́му собі
sebaukájan//ie -ia s *lek.* уко́ёва́ня ся,
 онані́зм, онано́ва́ня, мастурбо́ва́ня
sebaurčen//ie -ia s самоопреді́лі́ня
sebauspokojen//ie -ia s *kniž.* самоуспоко́ї́ня,
 самоспо́кійно́сть
sebauvedomovan//ie -ia ž *kniž.*
 самоосмы́слі́ня, самоусвідо́млі́ня
sebauvedomen//ie -ia s 1 уві́ренос́ть ж в
 собі́ 2 самоу́віренос́ть, самовлю́бленос́ть,
 самонаді́янос́ть ж; *prilísné* ~ черезмі́рна
 самоу́віренос́ть 3 самоосмы́слі́ня; *národ-
 né* ~ націо́на́льне самоусвідо́млі́ня
sebavedom//ý 1 самоу́віре́ний, уві́рений
 в себе́ *ábo* в сво́їх силах; ~é *vystupovanie*
 самоу́вірене поведі́жнія 2 самоу́віре́ний,
 самонаді́яний; ~á *odpoveď* самоу́вірена
 одпові́дь
sebavzdelávan//ie -ia s самоучі́ня, само-
 осві́та
sebazáchov//a -y ž самозакра́ннія; *rud* ~y
 інштíнкт самозакра́ннія
sebazáchran//a -y ž самозакра́ннія
sebazapren//ie -ia s самоодре́чі́ня, само-
 одрі́кну́тя, самоодве́ргну́тя; *len z veľkým*
 ~ím *som to urobil* я зробив то́то лем з
 вели́ким самоодрі́кну́тём
sebazdokonalen//ie -ia s *kniž.* само-
 удоскона́лі́ня
sebe p. sa
sebl//ec -са *m* егоі́ста, самолюбець
sebeck//ý егоі́стичний, самолюбивий; ~
človek самолюбивий чолові́к, егоі́ста;
 ~é *sklony* егі́сті́чны наклóнно́сті; ~á
láska егоі́стична любóв; ~á *rovaha*
 самолюбивий *ábo* егоі́стичний ха́ра́ктер
sebectv//o -a s самолюбо́сть, егоі́зм

seberovn//ý рівноці́нний, рівний; *hľadať*
si ~ého гле́дати собі́ рівноці́нного *ábo*
 рівного собі́; *hovoriť s niekým ako so* ~ým
 говори́ти з да́ким як з рівноці́нним
sebestačný економі́чно незале́жний,
 самовыстачу́ючий, самостáтний; ~ *štát*
 економі́чні незале́жна держа́ва
seces//ia -ie ž мо́де́рна (*štil* в *architektúry*
XIX-XX вв.)
secesn//ý *príd.* **secesia**; ~ *štýl* шті́л мо́де́рны;
 ~á *budova* будо́ва в шті́лі мо́де́рны
sečk//a -y ž сі́чка (*míšanka nasíkánoy*
solómy i trávy); *rezať* ~u рі́зати сі́чку
sečkovíc//a -e ž рі́за́чка соло́мы *ábo* сі́чки,
 корморі́зка
sečnic//a -e *geom.* се́куча
sečn//ý рубя́чий; секу́чий; ~á *zbraň* рубя́ча
ábo сі́чна збра́нь; ~á *rana* рі́зана ра́на; ~á
rovina geom. се́куча плóскос́ть
sed -и *m* 1 *tel.* сидя́че поло́жі́ня; *cviky v* ~e
 упра́жні́ня в сидя́чím поло́жі́ня; ~ *zpožto*
 сиджі́ня з вы́тягну́тими(а) до пе́реду
 нога́ми 2 (*na koni*) сиджі́ня
sedac//í сидя́ючий; ~ia *časť tela* сидя́юча
 ча́сть ті́ла; ~ia *vaňa* сидя́юча ва́на; ~ *kúpeľ*
 поя́сна ва́на; ~ *perv anat.* сидя́ючий нерв
seďačk//a -y ž 1 столе́ць, табу́ре́тка 2 *šport.*
 крэ́сло (*líftu*)
seďačkov//ý *príd. k seďačka* 2 кресло́вый; ~
výtah кресло́вый лі́фт
sedadl//o -a s 1 сиджі́ня; ~ *stoli* сиджі́ня
 сті́лця; *mäkké, tvrdé* ~ мягké, тверде́
 сиджі́ня; *sklápacie* ~ скло́пую́че сиджі́ня 2
(miesto) міс́це, крэ́сло
sedatívny успоко́юючий; ~ *účínok*
 успоко́юю́че ді́я́ня лі́ку
sedatív//um -a s успоко́юючий лі́к
sedáv//ať -a -ajú *nedok. opak. k sedieť*
 высиджо́вати
sedav//ý сидя́чий; ~é *zamestnanie* сидя́ча
 робо́та
sedem čís. сім • *držať* niečo pod siedmimi
zámkami трима́ти да́што під семо́ма
 за́мками

sedemčlenný сімчлєнный; ~ súbor сімчлєнный ансамбль

sedemdenný p. sedemdňový

sedemdesiat čísl. сімдесят

sedemdesiatin//a -y ž сімдесята часть, єдна сімдесята

sedemdesiat//iny -ín ž *pomn.* сімдесятины, сімдесяты роковины

sedemdesiatk//a -y ž *hovor.* **1** (číslo 70) (ціфра, число) сімдесят; *napísať* ~u написати ціфру сімдесят **2** *hovor. (vek)* сімдесят років, сімдесятілітя; *hádal* mu ~u він гадав єму сімдесят років; *oslavovať* ~u ославлявати сімдесятку **3** *hovor. (rýchlosť)* скорость ж сімдесят кілометрів (за годину); *ísť* ~ou іти скоростєв сімдесят кілометрів (за годину) **4** *hovor. (v hoteli ap.)* нóмер або число сімдесят, сімдесятий нóмер; *bývať* на ~e бывати на сімдесятім нóмері або числі

sedemdesiatnik -a *m* сімдесятрóчный хлоп

sedemdesiatročný сімдесятрóчный

sedemdesiattisíc čísl. сімдесят тисяч

sedemdesiaty čísl. сімдесятий

sedemdňový сімднёвый

sedemmesační//ý сіммісячный; ~é dieťa сіммісячна дітина; ~ kurz сіммісячный курс

sedemnásť čísl. сімна́дцять

sedemnásťin//a -y ž сімна́дцятина, сімна́дцята часть, єдна сімна́дцята

sedemnástk//a -y ž **1** сімна́дцятка, (ціфра) сімна́дцять **2** нóмер сімна́дцятий, число сімна́дцятьє, сімна́дцятий нóмер

sedemnásťročný сімна́дцятьрóчный

sedemnásty čísl. сімна́дцятий

sedemosminový сімосминóвый; ~ takt сімосминóвый такт

sedemposchodový сіметáжный

sedemročnic//a -e ž сімрочница, сімрóчный план

sedemročný сімрóчный

sedemsto čísl. сімсто

sedemstý čísl. сімстоцятий

sedemtisíc сім тїсяч

sedemtriedk//a -y ž *hovor.* сімклáсна шкóла
sedemtriedn//y сімклáсный; ~а škola сімклáсна шкóла

sedemuholník -a *m geom.* сімугóлник

sediačky prísł. сидячки

sed//ieť -í -ia *nedok.* **1** *v rôzn. výzm.* сидіти; ~ на stoličke сидіти на стільці; ~ za vrcholom сидіти за верьхом стóла; ~ pohodlne сидіти спокійні; ~ po turecký сидіти по-турецьки; ~ pri obede сидіти при обіді; *dieťa už ~í* дітина уж сидить; ~ nad knihou (*učíť sa ap.*) сидіти за книгов; ~ v reštaurácii сидіти в рєштавра́ції; на streche ~í vrabec на стріці сидить воробель; ~ на zodpovednom mieste сидіти на одповіднім місці; ~ vo vláde *hovor.* сидіти в правліні **2** (*o spánku ap.*) сидіти на яйцях **3** *hovor.* сидіти (*v apéšmi*); бути під арештом; *už jedenkrát ~el* він уж раз сидів **4** *hovor. (o šatách)* сидіти (*no fórmí*); *šaty mu dobre ~ia* костюм на нїм добрі сидить; *kabát mi zle ~í* рєрок на мї не сидить; *tá raketa mi ~í v ruke* тотá ракєта мї сидить, тотý ракєту приємні тримати в рýці **5** *hovor.* стабілный, бути стабілным; *auto dobre ~í* áвто стабілне **6** *hovor.* підходити; бути умістным; *tvoje námiety nesedia* твої познáчки неумістны, ты не маш правду; *kritika ~í* крі́тика умістна; *prezývka ~í* прїзвіско підходить **7** *hovor.* підходити, бути по смáку або по во́лі; *tá úloha mu nesedí* тотá рóля єму не по во́лі або не підходить або не про нєго; *také pesničky mu nesedia* такы співанкы не про нєго ● ~ ako na trní *al.* на іглáх сидіти як на іглáх; ~ на lavici obžalovaných сидіти на лáвці обвинєных; ~ so založenými rukami сидіти зо заложєными(а) рукáми; ~ po uši v dlžobách бути по ўхa в довгáх; ~ niekomu v žalúdku сидіти дакóму в жóлудку; *zostať ~ (o dievčatí)* засидіти ся, зостáти стáров дівков; ~ на нєком придерáти ся ку дакóму, сидіти на дакім; ~ на dvoch stoličkách сидіти на двох стільцях; ~ за

ресол сидіти за пецом; ~ žene pri sukni тримати ся жєніной сукні

sediment -u *m* *geol.* уложенина; усаденина

sedimentác/ia -ie *ž* *odb.* седіментация, осіданя; ~ krvi осіданя або усаджованя еритроцитів

sedimentačn/ý *odb.* седіментный, усаджований, осіданий; ~á skúška *lek.* реакція усаджованя еритроцитів

sedimentárn/ý *geol.* седіментарный, усаджований, осіданий; ~é horniny усаджованы породи

sediment/ovať -uje -ujú *nedok. odb.* седіментувати, усаджувати ся, осідати

sedlač -e *ž* *hromad.* мужицтво, хлопство (*fud.*)

sedlár -a *m* реміляр, сідєлник, сідляр

sedlársk/ý ремілярський; сідлярський; ~a dieľňa ремілярська майстерська; ~é remeslo ремілярство

sedlárstv//o -a *s* 1 (*remeslo*) ремілярське, сідлярське ремєсло 2 (*dieľňa*) ремілярство, ремілярська майстерська

sedl/at' -á -ajú *nedok.* сідлати (*коня*)

sedliack/ý 1 селяньський; ~ dvor селяньський двир; ~e povstanie *al.* *vzbury* селяньскы повстаня; ~ stav *hist.* селяньска каста; ~e dievča *razdivske* дівча; ~ kraj sеляньске облєчїня; *zdravý* ~ *rozum* здоровый *razdivskij* розум 2 *pejor.* (*opak:* *panský*); селяньський; ~ spôsoby селяньскы манєры або способы

sedliač/it' -í -ia *nedok.* заобєрати ся сільським господарством, робити на зємлі

sedliak -a *m* 1 селянин, хлібороб; *bohatý* ~ *bohatý* селянин 2 *pejor.* (*aj ako nadávka*) селянин, валалчєн, з валалу; *správať sa ako* ~ поводити ся як валалчєн або з валалу 3 *fud.* (*v šachu*) (*pešiak*) пішка

sedl/o -a *s* 1 *v rôzn. význ.* (*na koni*) сідло; *vyskočiť do* ~а *высочіти до сідла*; *bicyklové* ~ сідло біцигла; ~ *ventilu tech.* сідло клєпки 2 *geogr.* сідло, сідловина; *horské* ~ сідловина 3 (*v tesárstve*) сідло; *tesať brvná*

do ~а *крєсати дєрево до сідла* 4 *krajč.* сідло; *šaty so* ~om шмєты зо сідлом • *čitiť sa v* ~е *чїти ся в сідлі*; *vyhodit'* *niekoho zo* ~а *hovor. expr.* *вышмарити дакого зо сідла*

sedlovitý сідловитый

sedlov/ý *príd. k sedlo* 1, 2; ~ *kôň* сідловый кінь; ~á *strecha stav.* сідлова стріха

sedm//a -y *ž* 1 *p.* **sedmička** 2 *kart.* се(д)мина

sedmičk/la -y *ž* 1 семічка, чїсло сім, нємер сім 2 *hovor.* семічка, чїсло сім, сємый нємер; *cestovať* ~ou *путовати семічков, сємым чїслом*; *bývať na* ~е *бывати на семічці або на чїслі або нємері сім*; *vypiť jednu desiatku* *выпити пєгар дєсятчрадусного пива* 3 *kart.* семічка; *červená* ~ семічка чєрвінь

sedmíkráska p. sedmokráska

sedmín//a -y *ž* 1 сєма часть, єдна сєма 2 *hovor. p.* **sedmička**

sedmohradsk/ý *transilvanský*; ~á *oblasť* *transilvanská* область

sedmokrásk/la -y *ž* магічєрка

sedmorak/ý: ~ým *spôsobom* (*urobiť niečo*) сєморакыми(а) способами; ~é *hrozno* сєморакє грозно (*rôznych sópmie*); ~á *dúha* сєморакє радуга, сїморакой фєрбы радуга

sedmoro čísl. сємеро, сім; ~ *šiat* сємеро шмєт, сім костюмів; ~ *jedál* сім нєєднєкых їдєл; ~ *deti* сємеро дїтєй

sedmoslivkár -a *m iron.* сємосливкарь, бідный зємєнин або воевєда

sedmospáč -a *m expr.* спєктош, спєч

sedr/la -ie *ž zastar.* крайський суд

segedínsky: ~ *guláš/guláš* сєгєдїньський гїляш (*svinský gulyáš z dusenou kapustou*)

segment -u *m odb.* сєгмєнт

segmentác/ia -ie *ž odb.* сєгмєнтация

segregác/ia -ie *ž* сєгєрєация; *rasová* ~ (*rásova*) сєгєрєация

seizmick/ý сєйсмічний; ~é *pohyby* сєйсмічны колєсєня; ~á *stanica* сєйсмічна станция

seizmograf -u *m* сєйсмограф

seizmografický сейсмографічний; ~
prístroj сейсмограф; ~ zápis сейсмограма,
сейсмографічний запис

seizmogram -u *m* сейсмограм

seizmológ//ia -ie *ž* сейсмологія, сейсмо-
графія

seizmomet//er -ra *m* сейсмометр

sejací сіячий; ~ stroj сіячка; сіяча машина

sejačk//a -y *ž* сіячка; úzkopádková ~
узкорядкова сіячка

sejačkový сіячковий; ~ agregát сіячковий
агрегат

sejbl//a -y *ž* 1 сіяня, посів, засів; križová ~
крижовий посів; ~ ozimín сіяня озимин;
čas ~y час сіяня 2 (čas siatia) сіяня

sekáč¹ -a *m* 1 сікач (na kapústy i *m. n.*),
соковырка 2 (druh noža) косак *m*

sekáč² -a *m* *hovor. expr.* фешак, гавалір,
фічур, сёкач

sekan//á -ej *ž* *hovor.* фашірка

sekant//a -y *ž* *geom.* сёканс

sekantný (o človeku) пановачний,
росказуючий

sekan//ý¹ торгавий, енергічний, переры-
ваний, різкий; *hovorit'* ~ou гецоу говорити
різков речов, акцентувати слова,
высловлєвати слова енергічні

sekan//ý² молотый; ~é mäso молоте мясо;
~ rezeň молота різка; ~é orechy молоты
оріхи; ~é olovo *poľov.* брок, кўля

sekl//at' .á -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* сечі,
молоти; ~ kapustu сечі капўсту; ~ mäso
молоти мясо; ~ drevo колоти дрыва; ~ lad
а) сечі лед; б) (z chodníka *ap.*) рубати лед;
~ do nepriateľa сечі або рубати неприятеля
2 продавати, молоти (мясо); dnes ~á nový
mäsiar днесь продавать новый мясáрь
3 *hovor. expr.* ліпити, печі як палачінки;
~ články печі статі як палачінки 4 (trhat')
торгати, тягати; ~ kľučkou тягати ключков
5 (trhane rozprávať) торгати, енергічно
высловлєвати слова • ~ dobrotu зо
вышитых сил старати ся быти добрым;
~ rapa робити зо себе пана; ~ do živého
різати до живого

sekl//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* (bojovať)
рубати ся, бити ся; вадити ся

sekc//ia¹ -ie *ž* одділіня, сёктор, сёкція,
реферат; futbalová ~ фотбалова сёкція

sekc//ia² -ie *ž* *lek.* сёкція, россічіня

sekcňý *príd. k sekcia'*; ~ šéf начальник
одділіня, завідуючий одділінєм або
сёктором

seker//a -y *ž* соковырка, топір; tesárska ~
кресáчка • plávať ako ~ ani keby ~y padali
~ i кідь бы шыткы з неба падали

sekir//ovať -uje -ujú *nedok. hovor. koho*
сёкировати, шіканувати, бузерувати,
пронаслідовати, придерати ся ку ко́му

sekl//núť -ne -nú *dok.* 1 сікнути, різко
ударити; ~ mečom сікнути шаблєв; ~
bičom праскнути бато́гом 2 *expr.* торгнути,
потягнути, потягнути ключков 3 (o hmyze)
укўсити; ~la ho osa ёго укўсила о́са • ~lo
ho v križoch сікло ёго в крижах, чув різку
бóлість в пáці; ~ol niekomu žilu пустив кров
дако́му; všetko stíchlo akoby ~ol náraz
шытко стихло; bolesť prestala akoby ~ol
бóлість перестала як кідь бы одрубáв

sekl//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 розрубати
собі (dashed), бұхнути ся (dashed острым);
~ sa sekerou do pohy бұхнути ся топором
по нóзі 2 *hovor. expr.* (pomýliť sa) сікнути
ся, пошпóтити ся, прорáховати ся 3 *hovor.*
(o mlieku, krvi *ap.*) зрáзити ся • ~ sa do
rozoru вытягнути ся як стрўна

sekréc//ia -ie *ž* *fyziol.* сёкрє́ція

sekrét -u *m* *fyziol.* сёкрє́т

sekretár¹ -a *m* (tajomník) сёкрєтáрь

sekretár² -a *m* (nábytok) сёкрєтáрь

sekretariát -u *m* сёкрєтариáт; ~ OSN
сёкрєтариáт ООН

sekt -u *m* шампáньске

sekt//a -y *ž* сє́кта

sektár -a *m* сє́ктáрь

sektársk//y сє́ктáрьскый; ~a politika
сє́ктáрьска полі́тика

sektor -a *m* сє́ктор; сє́кція; výrobný ~
выробный сє́ктор; súkromný ~ сукрómный
áбо влáстный сє́ктор

sektorový секторовый, секційний; ~ nábytok секторове заряджіння бивання
sekularizácia/lia -ie ž odb. секуларизація
sekulárny¹ сторочний
sekulárny² odb. секулярний, світський; ~ kňazstvo секулярне духовенство
sekunda/a¹ -y ž 1 секунда; zlomok ~y доля секунды; presne na ~u рівно на секунду 2 hud. секунда
sekunda/a² -y m škol. (trieda) друга класа (гімназії)
sekundán -a m škol. ученик другої класи (гімназії)
sekundant -a m секундонт
sekundár -a m доктор-асистент
sekundárny/y другий, другорядний; секундарный; ~e pohlavné znaky секундарны або другорядны половы признаки; ~e vinutie el. tech. друге обвинутя; ~a infekcia секундарна інфекція; ~ význam другорядне значіння
sekundovať -uje -ujú nedok. кому быти секундантом ко́го
sekundový/y секундový; ~á gučička секундová стрілка
sekvester/ler -ra m práv. секвестер
sekvestrácia/lia -ie ž čoho práv. секвестрація чо́го; уложіння секвестра на што; секвестрованія; ~ majetku уложіння секвестра на маєток, секвестрованія маєтку
sekvestruvat' -uje -ujú nedok. док. чо́го práv. секвеструвати што, укладати/уложити секвестер на што; ~ majetku секвеструвати маєток
selanka/la -y ž hud. літ. іділія
selekcja/lia -ie ž odb. селекція, вибір
selekcionár -a m селекціонер
selekční/y селекční; ~ stanica селекční станція
selektor -a m tech. селектор
selén -u m chem. (zn. Sn) селен
selenit -u m chem. селеніт
selénový/y chem. селеновый; kyselina ~á селенова кислота

sem přisl. ty; pod' ~! подь ты!; ~ sa! (подьте) ты!; ~ a tam a) ты і там, до обидвох боків або сторон, ты і назад; б) ту-там, ты і там; а) ту-там, ты і там; то ты, то там; б) дагде; в) інколи; ani ~ ani tam (ani pohnút) ані ты ані там; ~ ... tam або ... або; slušnosť ~, slušnosť tam, urobiť to musím slúšni або неслушні, вшитко єдно я мұшу тотό зробити
semafor -a m семафор; ~ ukazuje na voľno семафор ука́зує вольно
sémantický/ý lingv. семантичний; ~á funkcia семантична функція; ~é zmeny семантичны зміны; ~ rozbor семантичний аналіз
sémantik -a m семантик, семасіолог
sémantik/a -y ž lingv. 1 семантика, семасіоло́гія 2 (význam) семантика, значіння
semaziolog/lia -ie ž lingv. семасіоло́гія
semā p. semeno
semenáč -a m стром, выросший із семéна
semenačka/la -y ž poľnohosp. bot. семéнник; uhorka~ ýгорка-семéнник
semenár -a m семенарь
semenársky/y семенарьский, семéнный; ~e závody семенарьске господарство; ~ obchod семенарьский sklep
semenárstvo/o -a s семенарьский sklep, sklep зо семéнами
semencový конопляный, леняный; ~ olej конопляный або леняный олі́й
semenic/la -e ž семéнный (rostlina)
semenisk/o -a s 1 семéнный, росса́дник 2 pren. росса́дник, огниско; ~ chorôb росса́дник хворот; ~ osvetu огниско осві́ты 3 zastar. (seminár) семіна́рія (духóвна)
semenník -a m 1 bot. семéнный 2 anat. семéнный
semenný/ý семéнный; ~á rastlina семéнная ростлина; ~é rozmnožovanie семéнное размно́жение; ~ kanálík anat. семéнный канал
semen/o -a s 1 на́сіння, семéно aj pren.; mrkvové ~ моркво́ве семéно; hluché ~ не зыйшо́вше семéно; ~ vzbúry pren. семéно

бунту; zasiaľ na ~ засяти на семéна; ísť do ~a ити до семéна **2** *fyziol.* семéно, спéрмiя; mužské ~ спéрмiя c

semenotok -u *m lek.* вырон спéрмiї áбо семéна, полуця

semenovod -u *m anat.* семеновóд

semest/er -ra *m škol.* семéстер

semestrálne *prisl.:* ~ robiť skúšky здавати екзáмены кáждый семéстер, семестрálни здавати екзáмены

semestráln/ý семестрálный; ~e skúšky семестрálны екзáмены

semiačk/o -a *s hromad. expr.* семéно, семéнко, семéнка; slnečnicové ~ солнечнiцéве семéно, семéно солнечнiцi

semienk/o -a *s* семéнко

semifinále *neskl. s šport.* семiфiнале

semifinalist/a -u *m šport.* семiфiналiста, учáстник семiфiналу

semifinálov/ý *šport.* семiфiналовый; ~ zápas семiфiналовé стрiтнýтя

seminár -a *m 1 škol. slovanský* ~ оддiлiня славянської фiлолóгiї **2 škol. (cvičenie)** семiнár, семiнárны упражнiня; viesť ~ вéсти семiнár; ideologický ~ iдeолóгiчний семiнár **3 (bohoslovecký seminár)** духóвна семiнáрия

seminarist/a -u *m* семiнáристa

seminárn/ý **1** *príd. k seminár* **1, 2** семiнárный; ~e cvičenie семiнárны упражнiня; ~ práca семiнárна робóта **2** *príd. k seminár* **3** семiнárный; ~a budova семiнárна будóва, будóва духóвной семiнáрии

semiológ/ia -ie *ž* семiолóгия

semiotik/a -y *ž* семiотiка, семiолóгия

semiš -u *m* сéмиш *m*

Semit/a -u *m* Семiта

semitsk/ý семiтський, семiтiчний; ~é národy семiтський náроды, Семiты; ~é jazyky семiтський áбо семiтiчны языки

semitológ -a *m* семiтóлог

semitológ/ia -ie *ž* семiтолóгия

sen *sna m 1* сон, сновiджiня; strašný ~ стрáшный сон; móра; vykladať sny

коментовáти сны; veriť na sny вiрити на сны; rozprávať zo sna говорити в снi áбо зо сна; je to ako ~ тотó як сон; ako vo sne (*pamätať sa na niečo*) так як чéрез сон; ani vo sne ma nepapadlo áни в снi не снiло ся мi **2** *pren.* сон, желáня; celoživotný ~ желáня цiлого живóта; uskutočňovať svoj ~ сдiйснити свóе желáня **3 (spánok)** сон; ~ mi sadá na oči мéне клóнить на спáня; prebrať sa zo sna пробудити ся зо сна • spať *al.* snívať večný ~ спáти вiчним сном

senát -u *m 1 polit. hist.* сенат **2** судцiвска колéгия, тiбунал; сенáт; ~ najvyššieho súdu сенáт найвысшого сýду; trestný ~ кáрный суд; **3 zastar.** рáда; mestský ~ мiстська рáда; akademický ~ škol. академiчний сенáт

senátn/ý *príd. k senát;* ~e voľby вóльбы до сенáту

senátor¹ -a *m 1 hist. polit.* сенáтор **2 zastar.** член рáды; ~ mesta член мiстської рáды

senátor² -a *m* сенáтор (*cópma пубa*)

sendvič -a *m* сéндвич, узкий дóвггий бiлий хлiб

senilit/a -y *ž* старóба, сенiлность

senilný старýй, зостарнýтий, сенiлный

senior -a *m 1* старшýй **2 šport.** дорóслый; majstrovstvá ~ov майстрóвства дорóслых **3 cirk.** сенéр

seniorský *príd. k senior;* ~ rekord *šport.* рекóрд дорóслых

senník -a *m* сiнáря, шóпа на сiно, сiнник

sen/o -a *s 1* сiно; hraбаť ~ грáбати сiно; obracať ~ обертáти сiно **2 obyč. v mn. č.** ~á *hovor.* кошiня сiна, зберáня сiна

senn/ý сiнный; ~ voz вiз на сiно; ~é vidly (деревяны) вилы; ~á mŕva сiнна мёрва • ~á nádcha сiнна нáдха

sentenc/ia -ie *ž 1* сентéнция, выповiдь **2** вердiкт

sentimentalit/a -y *ž* сентимéнтáльность ж

sentimentáln/ý сентимéнтáльный; ~ človek сентимéнтáльный чолóвик; ~a nálada сентимéнтáльне наладжiня; ~a pieseň сентимéнтáлна спiванка

senzác//ia -ie ž сензация, взрушіня, пánika; vzbudiť ~iu викликати сензацию

senzačk//a -y ž *hovor.* сензация; сензачне сповіщаня, сензачна вістка

senzačn//ý 1 сензачный, чудесный, найліпший, першокласный, високоякісний, елітний; ~á správa, údalošť сензачна вістка, пригода; ~ úspech чудесный успіх; 2 *slang.* (skvelý) чудесный, елітний; ~é dievča чудесне або найліпше дівча; ~ nápad високоякісна думка або ідея

senzibilit//a -y ž сензитівність, звышєна чутливість або емоціональність

senzibiln//ý сензитівний, сензитівний, емоціональний, ліричний; ~é dieťa емоціональна дитина

senzitív//y 1 зо звышєнов чутливостєв або емоціоналностєв, сензитівний, сензитівний 2 *filoz. (zmyslový)* сензитівний, чутливый; ~e rozpoznanie сензитівне познаня 3 чутливый; внимавый, сензитівний; ~ umelec сензитівний малярь

senzorický *odb.* чутливый, сензитівний, сензуальний, смислобый

senzualit//a -y ž сензуальність, чутливість ж

senzualizm//us -u *m* сензуалізм

senzuálny (*zmyslový*) сензуальний, чутливый

separát -u *m* (окремый) одпечаток, сепарат

separatist//a -u *m* *polit.* сепаратіста *m*

separatistick//ý сепаратістичный; ~é tendencie сепаратістичны тенденції; ~á politika сепаратістична політика, політика сепаратізму; ~ program сепаратістичный програм

separatizm//us -u *m* *polit.* сепаратізм

separátn//y сепаратный, окремый, самостатный; ~a miestnosť окрема містність; ~a zmluva сепаратный договір; ~ mier сепаратный мир

separátor -a *m* *tech.* сепаратор

separé *neskl.* s сепарé *neskl.*, окрема містність

separ//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 сепаровати; ~ mlieko сепаровати молóко 2 одділяти/одділювати; ізовати; ~ pacienta ізовати пацієнта

separ//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* сепаровати ся, ізовати ся, одділювати ся/одділити ся

sép//ia -ie ž (*živočích i farba*) сепія

septemb//er -ra *m* септємбер *m*

septembrový септембровый

septim//a -y ž 1 *škol.* сєма клáса (*římnáží*) 2 *hud.* септіма

septimán -a *m* *škol.* ученик сємой клáсы (*římnáží*)

septimánsk//y *príd. k septimán;* ~a učebnica učebník для сємой клáсы (*římnáží*)

serená//a -y ž серенáда

sér//ia -ie ž сєрія; ~ pokusov сєрія óпытів; ~ kníh сєрія книг; číslo a ~ pasu чísло і сєрія пácy; skúšobná ~ скушáюча сєрія

seriál -u *m* серіál (*statéú, rádiový vysílání i m. n.*)

sériove *prísl.* серійні, в сєріях, сєріями; ~ vyrábaný вырабляный сєріями; (находячий ся) в серієвий виробі

sériov//ý 1 серієвий; фабричний, пасовый; ~á výroba серієве або фабричне виготовліня; сєрієве випущіня; ~ výrobok серієвий або пасовый виробок 2 *el. tech. (radový)* постúпный; ~é zapojenie постúпне спóйна

seriózn//y серьєзний, вáжний, дóбрий, солідний; ~ člověk серьєзний чоловік; ~a práca дóбра або солідна робóта; ~a tvár серьєзне лицé

sérológ//ia -ie ž *lek.* серологія

sérologický *lek.* серологічний

séroreakc//ia -ie ž *lek.* серореакція

séroterap//ia -ie ž *lek.* серотерапія

seróz//a -y ž *lek.* серóзна оболóнка

serózn//y *lek.* серóзний; ~ tekutina серóзна текучость

serpentín -u *m* *min.* серпентін

serpentín//a -y ž 1 серпентіна, закрута, кривуля *hovor.* 2 (*papierová stuha*) серпентіна

sér//um -a s *lek.* сэрүм

serv -u *m šport.* 1 подання, подавання 2 право подання

serviln//ý *púejor.* сервільний, підлизавый, лишкавый, пятилизачский, улэсливый; ~ človек сервільний чоловік; ~é správanie улэсливе поводжіння

servírk//a -y ž сервірка, чашничка

servírovac//i: ~ stolík сервірний стóлик

servír//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 сервіровати *nedok. dok.* подавати; ~ jedno подавати їдло; ~ na porceláne сервіровати на порцелані; ~ pro troch сервіровати для трьох 2 *pren.* припідносити, подавати 3 *šport. p.* **servovat'**

servis -u *m* 1 (*súprava*) сэрвіс jedálny ~ столовий сэрвіс; kávový ~ кавеєвий сэрвіс; 2 *tech.* 3 *šport. p.* **serv**

servisn//ý *príd. k servis* 2; ~á služba сэрвіс **servisovl//ý** *príd. k servis* 1 сэрвісний; ~á šálka сервісна шálка, шálка од сэрвісу

servítka -y ž, **servít//ok** -ka *m* сервітка

servl//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. šport.* сервовати, подавати/подати

servus *cst. hovor. (priateľský pozdrav)* здра́вствуй(те), приві́т, аго́й

seržant -a *m voj.* сержант

sesternic//a -e ž сестерніця, двоюрóдна сестра́

sestersk//ý 1 сесте́рьский; ~á láska сесте́рьска любóв 2 е́днотіпный, е́дно-профіло́вий; ~é podniky фі́рмы е́дного і то́го са́мого про́філу; ~á loď е́дноті́пна шы́фа

sestr//a -y ž 1 сестра́; vlastná ~ вла́стна сестра́; nevlastná ~ невла́стна сестра́ 2 (*medicínska*) сестра́; zdravotná ~ меди́цинська сестра́; detská ~ дітьска сестра́; hlavná ~ ве́рхня сестра́ 3 (*členka rehole*) сестра́, мона́шка, milosrdná ~ мілосе́рдна сестра́

sestričk//a -y ž *zdrob.* 1 сестрі́чка 2 *p.* **sestra** 2, 3

set -u *m šport.* сет

setbal [setból] -u *m šport.* сетбо́л, послі́дня лóпта в ці́ті (*v ménici, volejbáli*)

set//ler -ra *m (druh psa)* сéтер

sever -u *m* сéвер; на ~ на сéвер; на ~ од niečoho на сéвер а́бо к сéверу од дачóго; od ~u зо сéверу; жи́ť на ~е жы́ти на сéвері

severák -a *m* се́верак, сéверный ві́тор

severan -a *m* жы́тель *m* сéвера, се́веран

severn//ý сéверный; ~á strana сéверна сторо́на; ~é kraje сéверны кра́ї; ~ ról Сéверный по́люс; ~ vietor сéверный ві́тор; ~á žiara сéверне сі́ння

severoafričský се́вероафрі́цький

severoamerický се́вероамери́цький

severoatlantický: Severoatlantický пакт Сeвроатланти́чний пакт

severovýchod -u *m* сéверо-востóк, сéверо-выход

severovýchodný сéверо-востóчный

severozápad -u *m* сéверо-за́пад

severozápadný сéверо-за́падный

seversk//ý 1 сéверный; ~ typ сéверный tíп; ~é národy наро́ды сéвера 2 шканді́навський; ~é štáty шканді́навскы держáвы; ~á kombinácia *šport.* шканді́навска комбі́нація (лі́жы)

sexappeal [seksepil] -u *m* сексе́піл, притя́гуючий, вабли́вий, чу́встуюча красóта

sext//a y ž 1 шéста клáса (*гимна́зії*) 2 *hud.* сéкста

sextakord -u *m hud.* секстако́рд

sextán -a *m* ученик шéстой клáсы (*гимна́зії*)

sextánsk//ý *príd. k sextán;* ~a učebnica учéбник для шéстой клáсы; ~a látka мате́ріал шéстой клáсы

sextant -u *m tech.* секста́нт

sextet//o -a s *hud.* сексте́т

sexualit//a -y ž сексуа́льність ж

sexuáln//y сексуа́льный, поло́вий; ~ život сексуа́лгый жы́вот; ~a výchova сексуа́лна а́бо поло́ва вы́хова

sezón//a -y ž sezóna; divadelná ~ театрálна сезона; kúpeľná ~ сезона купелів; otvoríť ~и отворити сезону; uhorková ~ *hovor.* угоркова або мертва сезона

sezónn//y сезонный; ~e práce сезонны работы; ~ tovar сезонный товар; ~ listok сезонный листок

sfack//at' -á -ajú *dok.* кохо сфляскати, выфляскати ко́го

sfalš//ovat' -uje -ujú *dok.* сфалшовати, перекрутити, сфалзифікувати *nedok. dok.* ~ podpis сфалшовати підпис; ~ historické udalosti сфалзифікувати історичны факты

sfanatiz//ovan//ý сфанатизований, доведжений до фанатизму, фанатичный; ~á mládež сфанатизована або доведена до фанатизму молодёж

sfanatiz//ovat' -uje -ujú *dok.* кохо сфанатизувати, довести ко́го до фанатизму, зробити фанатіком ко́го

sfár//lat' -a -ajú *dok. ban. slang.* спустити ся до шахты

sfarben//ie -ia s 1 зафарбіння, фярба; ~ kože фярба ко́жы; ochranné ~ охоронне зафарбіння 2 тембр; ~ hlasu тембр гóлоса

sfarben//ý зафарбёный, з фярбов; do hneda ~é lístie листья зафарбёне до рúда; nápadne ~ hmyz невыразні сфарбёны муховины

sfarb//it' -í -ia *dok.* сфарбити; rumeň ~il líca лица сфарбив румянець

sfašiz//ovat' -uje -ujú *dok.* сфашизувати

sfašiz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* сфашизувати ся

sfér//a -y ž 1 сфёра 2 *preu.* сфёра, область ж; rozumová, citová ~ область розуму, чýства; hospodárska, politická ~ економічна, політична область або сфёра; záujmová ~, ~ záujmov ~ vplyvu сфёра або óкруг інтересів; ~ vplyvu сфёра впливу

sférick//ý сферічний; ~ trojuholník *geom.* сферічний триугóлник; ~á trigonometria *mat.* сферічна тригонометрія; ~á astronómia сферічна астрономія

sfilm//ovat' -uje -ujú *dok.* сфілмовати, екранізувати *nedok. dok.*; ~ román сфілмовати роман

sfiltr//ovat' -uje -ujú *dok.* профільтрувати

sfing//a -y ž сфінга

sformovan//ý сформований; pekne ~á tvár прекрасні сформоване лицé, лицé прекрасной фóрмы

sform//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 сформувати, придати даякú фóрму; ~ hlinu сформувати глину; ~ klobúk придати фóрму кáлапу; ~ si svoj názor na svet сформувати свій погляд на світ; ~ charakter сформувати характер 2 (*vytvoriť*) сформувати, вытворити; ~ oddiel сформувати óдділ

sform//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* 1 сформувати ся, определити ся; charakter sa definitívne ~oval характер дефинітивні сформовав ся 2 сформувати ся, вытворити ся; ~ovali sa spoločenské triedy в óбщности вытворили ся клáсы; ~oval sa futbalový oddiel сформовав ся фотбалóвый óдділ

sformul//ovat' -uje -ujú *dok.* сформуловати, склáсти; ~ odpoveď сформуловати або склáсти óдповідь; ~ požiadavku сформуловати пожа́дованя; ~ zákon сформуловати закóн; ~ vetu склáсти речіня

sfotograf//ovat' -uje -ujú *dok.* сфотографувати, зняти

sfúk//nuť -ne -nu *dok.* 1 здúти, сфýкнути; vieter ~ol klobúk z hlavy вітор здув кáлап з гóловы; ~ prach z police здúти пóрох з пóлочки 2 *hovor.* задúти; ~ sviečky задúти свічку 3 *hovor. expr. (urobiť)* зробити єднóв лівов; to sa nedá len tak ~ тотó не дасть ся лем так сфýкнути; to ~em тотú робóту прóсто не звáляш; ~ol to za jeden večer тотó він зробив за єдén вéчор

sfuš//ovat' -uje -ujú *dok. hovor. expr.* сфушувати, показити, збáбрати

sgrafit//o -a s *um.* сграфіто *neskl. s*

schádz//at' -a -ajú *nedok.* 1 сходити, спущáти ся; ~ po schodoch сходити або

спущати ся долів ґарадичами; ~ z vlaku сходити з влáку **2** (*strácať sa*) сходити; sneh ~a z polí сніг сходить з полей; farba ~a фáрба сходить

schádz//at' -a ajú *nedok. hovor.* всходити; siatiny pekne ~ajú высівы шúm(в)ні всходять; oziminy ~ajú озимины всходять

schádz//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. 1* (*zhromažďovať sa*) сходити ся, зберáти ся, стрічáти ся; hostia sa už ~ajú ґostí уж сходять ся; spoločnosť sa ~a každý týždeň общность сходить ся кáждый тыждень; **2** (*o organizácii*) зберáти ся, засідáти; kolégium sa ~a každé dva týždne колéгія засідать кáжды два тыждні **3** s kým (*stretávať sa*) стрічáти ся; ~ajú sa тајне они стрічáють ся потаёмкы **4** сходити ся, зближовати ся; cesty sa ~ajú дорóгы сходять ся; rieky sa ~ajú рікы стікають ся áбо спóюють ся

schátran//ý *kniž.* схатра́ний, занедба́ний, спустну́тий; ~é budovu схатра́ны будóвы; ~ staréc занедба́ний ста́ркий

schátr//at' -a -ajú *dok. kniž.* схáтрати, опустити ся, занедба́ти ся

schém//a -у ž **1** схéма; ~ stroja схéма машыны **2** схéма, шабло́на

schematick//ý **1** схематі́чний; ~é znázornenie схематі́чне зобра́ннє, схематі́чний о́браз **2** схематі́чний, шабло́нний; ~á ro-stava схематі́чний персонáж

schematizác//ia -ie ž схематизáція, схема-тізовáня

schematizm//us -u *m* схематі́зм

schematiz//ovať -ује -ују́ *nedok. dok.* схематі́зовáти

scherzo [skerco] -a s *hud.* скéрцо *neskl. s*

schizm//a -у ž *cirk.* схізма, роскóл, незгóда; cirkevná ~ церкóвний роскóл, схізма

schizmatik -a *m cirk.* схізмáтик, роскóлник

schizofrén//ia -ie ž *lek.* схізoфрeнія

schizofrenický *lek.* схізoфрeні́чний

schizofrenik -a *m lek.* схізoфрeні́к

schlad//it' -í -ia *dok.* охолодити, схо́лодити; ~ vodu, víno охолодити вóду, винó; ~

horúce mlieko охолодити горяче молóко; ~ aj pren.; ~ horúce hlavy схо́лодити горячі гóловы

schlad//it' sa -í sa -ia sa *dok. 1* охолодити ся, остыти **2** *neos.* (*o počasí*) похолодні́ти

schlad//núť -ne -nú́ *dok. 1* охолодити ся, остыти **2** *pren.* остыти: а) (*o citových stavoch*) hnev ~ol гнів остыв; ich nadšenie ~lo їх одушевлі́ня остыло; б) (*o ľuďoch – uspokojiť sa, ovládnuť sa*) rozpálené hlavy ~li розгорячeны гóловы остыли

schlipen//ý **1** (*o niti, vlne ap.*) попýтаний, замотáний; ~é ните попýтаны ниткы; ~á priadza замотáна пряджа **2** (*o vlasoch*) страпáтый, замотáний; ~é vlasy страпáте вóлося

schlip//it' -í -ia *dok.* замотáти, спýтати

schlip//it' sa -í sa -ia sa *dok.* замотáти ся, попýтати ся; ните sa ~ili ниткы попýтали ся; vlasy sa pod čiapkou ~ili вóлосы під чáпков замотáли ся

schmat//núť -ne -nú́ *dok. expr.* ухóпити, схмáтнути

schnúť schne schnú́ *nedok. 1* (*sušiť sa*) сóхнути, сушыти ся; bielizeň schne білізнá сóхне áбо сýшыть ся; pôda, tráva schne зeмля, травá схне **2** (*schnúť, chradnúť*) сóхнути, хýднути; strom schne стром сóхне; ústa jej schnú ей ґáмбы сóхнуть; starénka začala ~ бáбка зачалá хýднути

schod -u *m* ґарáдича, ступeнок

schodík -a *m 1* *zdrob.* ступeнок (*драбины*) **2** *obyč. v mn. č.* ~у (*do vozňa, vlaku, električky ap.*) схóдик, вісáчий ступeнок; letecké ~у пристáвны схóды

schodiš//te -'a s ґарáдичі, схóды; ґарáдичовый áбо схóдóвый прóстір; hlavné ~ голóвны ґарáдичі; zadné ~ зáдны ґарáдичі

schodiš'ový ґарáдичовый, схóдóвый; ~ priestor ґарáдичовый áбо схóдóвый прóстір, улі́чка

schodiť¹ *p. schádzat'*

schod//it' -í -ia *dok. 1* (*pochodiť*) похóдити; ~ celé mesto похóдити ці́ле мі́сто **2**

(*chodením zničiť*) зносити, виносити, знічіти; ~ topánky зносити топánky

schodit'³ *p. scházat*²

schodn/lý проходячий, выходжений; ~á cesta проходяча або выходжена або вытоптана дорóга

schod/ok -ku *m fin.* дефіцит, недостáток

schodovitý ступенковий

schodov/lý гарáдичовый, сходóвый; ~é zbrádlie гарáдичовы опérky

schod/ly -ov *m mn. č.* гарáдичі, схóды; ísť hore ~mi íти горі гарáдичами; točíté ~ крутячі гарáдичі; pohyblivé ~ ескалáтор

scholastick/lý схоластичный; ~á filozofia схоластична філосóфія; ~é myslenie схоластичне мышліня

scholastik -a *m* схоластík

scholastik/a -y *ž* схоластíка

schop/it' -i -ia *dok.* схóпити, ухóпити

schopit' *sa p. vzchopit'* **sa**

schopnos/l' -ti *ž* спосóбность ж; duševné ~ti душéвны спосóбности; organizačné ~ti орóганізачны спосóбности; řečové ~ti языкóвы спосóбности, спосóбности на языки; znižená pracovná ~ знижена роботоспосóбность; preseňovať svoje ~ti переоцінєвати свої спосóбности; podľa svojich ~tí в міру своїх спосóбностей; zlučovacia ~ prvkov спосóбность елементів сплòєвати ся; rozmnožovacia ~ спосóбность к розмно́жованню

schopn/lý 1 спосóбный, талантовáный; ~ pracovník спосóбный робóтник 2 *čoho, na čo* спосóбный *на што*; ~ na vojenskú službu спосóбный на воєньску слұ́жбу; on je ~ všetkého він спосóбный на выштку; nebol som ~ preriecť slova я не міг проречі áни слóво

schov/lať -á -ajú *dok.* 1 сховáти, скрýти; спрýтати; ~ sa за chrát спрýтати ся за хырбет; ~ niečo pred niekým скрýти даштó пєред дакым; ~ niekoho сховáти або скрýти дакóго 2 спрýтати, положýти, уложýти; ~ pero do vrecka спрýтати пєро до кішені; ~ peniaze do peňaženky

положýти пінязі до буделярика • ~ niekoho do vrecka засýнути дакóго за пас; ~ hlavu do piesku спрýтати гóлову до піску; ~ niečo za skriňu, pod podušku спрýтати даштó за скриню, під зáголовок

schov/lať *sa* -á *sa* -ajú *sa dok.* сховáти ся, скрýти ся, спрýтати ся; ~ sa za krik сховáти ся за кряк; ~ sa niekomu, pred niekým скрýти ся дакóму, пєред дакым; slnko sa ~alo za mraky сóлнце скрýло ся за хмáрами • najradšej by sa ~al pod zem він бы найрадше скрýв ся під зємлю; môže sa ~ pred ním він (онá) мóже скрýти ся пєред ним, він (онá) áни по члєнky не є ёмý

schovávačk/a -y *ž*, **schovávanka** -y *ž* (*deská hra*) схóваванка, схóваванky; hrať sa na ~u грáти ся на схóваванky

schováv/lať -a -ajú *nedok.* 1 (*skrývať*) схóвовати, скрýвáти, прýтати; ~ zápalky pred deťmi скрýвáти швáблйки пєред дítми 2 (*klať*) прýтати, одкладáти, клáсти; ~ peniaze na dovoľenku одкладáти собі пінязі на доволєнку

schováv/lať *sa* -a *sa* -ajú *sa nedok.* 1 *kam* схóвовати ся, скрýвáти ся, прýтати ся; укрýвáти ся *де*; ~ sa pred niekým скрýвáти ся або прýтати ся пєред дакым; ~ sa za dom, za strom схóвовати ся за дím, за стром 2 *kde* скрýвáти ся; ~ sa v horách скрýвáти ся в гóрах; ~ sa za zvučné frázy скрýвáти ся за звúчными(а) фрáзами

schôdz/l'a -e *ž* громáда, зібрáня, засідáня; krátka, dlhá ~ кýрте, дóвге зібрáня або засідáня; dôležitá, búrlivá ~ вáжне, бурливе зібрáня або засідáня; výrobná ~ виробна громáда; operatívna ~ оператівне зібрáня; členská *al.* plenárna ~ члєньска або пленáрна громáда; výborová ~ засідáня комítету; ~ výboru засідáня комítету; otvoril' ~u отворити засідáня або зібрáня

schôdzk/a -y *ž* 1 *p. schôdza* 2 стрітнýтя; dať si ~u s niekým дати собі стрітнýтя з дакым; dnes mám s ním ~u днесь я мам з ним стрітнýтя

schôdzkovat' *p. schôdzovat'*

schôdzovl'ý *príd. k schôdzka 1; ~á*
 miestnosť cála zacidáň

schôdz/ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* zacidáti

schránk//a -y ž скринька; poštová ~ пошто́ва
 скринька; hodiť list do ~u вложити письмо
 до пошто́вой скриньки

schrúm//at' -e -u *dok. expr.* з'їсти, схру́м-
 кати, згрызти; ~ mrkvu з'їсти морков

schud//núť -ne -nú *dok.* схуднути, похуди́ти

schudnutl'ý схудну́тий, похуди́вший; ~á
 tvár схудну́та тварь; z nemocnice prišiel
 veľmi ~ зо шпиталé він прийшо́в барз
 схудну́тий

schudobnenl'ý схудобне́ний, збідні́вший;
 ~á rodina схудобне́на або збідні́ша
 родина

schudobn//iet' -ie -eju *dok.* схудобни́ти,
 обидни́ти

schúlený схуле́ний, скорче́ний, счу́пений,
 огну́тий; sedel ~ od zimy сидів схуле́ний
 од зими; drobná ~á starénka мале́нька
 згорбе́на ста́ра ба́ба

schúl//it' sa -i sa -ia sa *dok. 1* сху́лити ся,
 скорчи́ти ся, счупи́ти ся, згорбити ся; ~ sa
 od zimy счу́лити ся од зими; ~ do kľbka
 скорчи́ти ся до клубя́ 2 *do čoho* схова́ти
 ся, закрути́ти ся до чо́го; ~ sa do kabáta
 закрути́ти ся або схова́ти ся до ка́бата

schúlostiv//iet' -ie -eju *dok.* розма́знати ся

schuti *prisl.* з поти́шнєм, з успоко́їнєм; ~ si
 zajesť зо сма́ком собі заїсти; ~ sa zasmiať
 од душы засміяти ся

schut//niť -i -ia *dok. (jedlo)* ста́ти смачні́шим

schválen//ie -ia s схвалі́ня, потверджі́ня;
 predložiť návrh na ~ дати пропози́цію або
 проєкт на схвалі́ня; uznesenie podlieha ~iu
 pišnia підліга́ть потверджі́ню

schvál//it' -i -ia *dok. 1* потвердити,
 одобрити, прияти; ~ plán потвердити
 план; ~ rozpočet потвердити розраху́нок
 або бюджет; ~ návrh zákona потвердити
 або прияти проєкт зако́на; ~ rezolúciu
 прияти резолю́цію; ~ väčšinou hlasov
 прияти векши́нов го́лосів 2 (*súhlasne* sa

vyjadrit') одобрити; ~il moje rozhodnutie він
 одобри́в мо́є ріші́ня

schválne *prisl.* на́роком, умы́селні; ~
 tam išiel він на́роком там пішо́в; ~ mu to
 povedal він пові́в ё́му то́то на́роком

schválny умы́селный, переду́маний,
 планова́ний

schvaľ//ovat' -uje -ujú *nedok. 1* схва́лёвати,
 потве́рджовати, одобря́ти, прийма́ти;
 ~ zákony прийма́ти або схва́лёвати
 зако́ны; ~ plán, rozpočet потве́рджовати
 план, розраху́нок або бю́джет 2 (*súhlasíť*
s niečím) одобря́ти; ~ujem to я одо́брюю
 то́то; neschvaľujem jeho počínanie я не
 одо́брюю ё́го посту́пок

schváť//it' -i -ia *dok. koho, čo expr. 1* (*prudko*
uchopiť) ухо́пити, поіма́ти ца́пнути ко́го; ~
 za ruku ухо́пити за ру́ку; ~ za golier поіма́ти
 за га́ліп 2 (*náhle a prudko sa zmocniť*
niekoho) ухо́пити, обя́ти ко́го, оволоді́ти
 кым; ~il ho prudký kašeľ він мі́цно
 зака́шлав; ~il ho pocit hrôzy ним оволоді́ло
 чу́вство стра́ху або обя́в ё́го ўжа́с

schyb//it' -i -ia *dok. hovor. bezpredm. i v čom*
 зроби́ти або допу́стити хы́бу, змы́лити ся;
 ~ vo výpočtoch змы́лити ся в раху́нках,
 прорахова́ти ся; otec neschybil v ničom
 оте́ць в ничі́м не окла́мав ся або не
 зроби́в хы́бу

schýlen//ý згорбе́ний, зогну́тий, схы́лений;
 ~á postava згорбе́на фігу́ра; kráčal so ~ou
 hlavou ішо́в зо схы́ленов або скло́ненов
 го́ловов

schýľ//it' -i -ia *dok.* схы́лити, наклонити,
 склонити, нагну́ти; ~ hlavu nabok
 наклонити го́лову на́бік • nemá kde hlavu
 ~ він не ма́ть де го́лову приклонити, він не
 ма́ть де переночова́ти

schýľ//it' sa -i sa -ia sa *dok. 1* (*skloniť* sa)
 наклонити ся, склонити ся, нагну́ти ся,
 зогну́ти ся; ~ sa nabok, dopredu наклонити
 ся на́бік, до пе́реду; ~ sa nad dieťa
 наклонити ся або нагну́ти ся над ді́тину
 2 (*o čase*) склонити ся, підійти; deň sa ~il
 k večeru де́нь скло́нив ся к ве́чору

schyľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* čo наклоняти, склоняти, схылёвати, нагынати, зогынати; ~ hlavu наклоняти *або* склоняти голову; ~ chrbát зогынати хырбёт

schyľ//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*nakláňať sa*) наклоняти ся, склоняти ся, нагынати ся, зогынати ся; ~ sa dopredu наклоняти ся до пэреду 2 (*blížiť sa*) к *čomu* клонити ся, схылёвати ся, приближовати ся к *чóму*; slinko sa ~uje k západu сóлнце схылює ся к záпаду; deň sa ~al k večeru день схылює ся к вéчору, вечеріло 3 *neos.* (*chýľiť sa*) к *čomu* наступати, приближовати ся, ближыти ся; ~uje sa к večeru схылює ся к вéчору, наставать вéчор; hra sa ~uje ku koncu гра підходить ку кінцю; ~uje sa k búрке ближыть ся буря **schyst//at'** -á -ajú *dok. hovor.* čo приготувити, підготувити, приправити

schyst//at' sa -á sa -ajú sa *dok. hovor.* приготувити ся, приправити ся, позберати ся; ~ na cestu приправити ся на дорóгу; ~aj sa, ráno ideme na poľovačku приправ ся, ráno ідеме на полёвачку

schyt//at' -á -ajú *dok.* переімати, поімати (*вшитых*)

schyt//it' -і -іа *dok. expr.* 1 *koho*, *čo*, *koho* за *čo* (*prudko chytiť*) ухóпити; chlapец ~il tašku a bežal do školy хлóпєць ухóпив ташку і побіг до шкóлы; ~ niekoho за ruku, za plece ухóпити дакóго за рúку, за плéче; ~ niekoho do náručia ухóпити дакóго до обятя; ~il ho vír ёго ухóпив выр 2 (*o duševných stavoch*) ухóпити кóго; оволодіти кым; ~ ho smutok ним оволодів смúток; ~ila ho túžba po domove ёго ухопила тýга за домовинов; ~ ho zlosť ёго ухóпила злóба; ~il ho kašeľ ёго ухóпив кáшель

schyt//it' sa -і sa -іа sa *dok. expr.* 1 (*náhle sa rozhodnúť niečo urobiť*) схóпити ся, пустити ся, позберати ся; ~ila sa a ušla она náраз схóпила ся і одышла; vták sa ~il na kridla птах схóпив ся на крыла 2 (*náhle vzniknúť*) неочёковані зачати ся, возникнуть; ~il sa vietor náraz підняв ся вітор

si p. sa

siah//a -y ž сяга ж; ~ dreva сяга дрыв

siah//at' -а -ajú *nedok.* 1 *na* *čo* дотыкати ся, імати ся, дотуляти ся *чóго*; ~ si (rukou) на líce, на čelo дотуляти ся рукóв лица, твáри; niesiahaj na to! не дотуляй ся тóго! не імáй ся тóго! 2 *na* *čo* *pren.* дотýлєвати ся, сягати на шмо; ~ на majetok не сягай на маєток; ~ на cudzie сягати на чуджé 3 *po čom*, *za čím* сягати, натяговати рúку к *чóму*, тягати ся к *чóму*; доставати шмо; імати ся за шмо; ~ po kľúčke натяговати рúку ку ключці двéрей; ~ за vupínačom натяговати руку к выпіначу; ~ po knihe ~ тягати ся за книгов; *po revolveri* імати ся за револьвер 4 *po čom* *pren.* брати ся за шмо, обертати ся к *чóму*; ~ po knihe брати ся за книгу; ~ po nových námetoch обертати ся к новым тéмам 5 *do čoho* лізти, сувати, залізати; ~ do vrečka лізти до кішені, сувати рúку до кішені; ~ do aktovky лізти до ташкы *або* актóвки 6 *k čomu* (*používať niečo*) сягати, ухылити ся; ~ k násiliu сягати по насилности; ~ k prísnyim opatreniam ухылити ся к твердым крóкам 7 *až kam*, *po čo* (*dosahovať istú výšku*) доходити по кóго шмо, досяговати *чóго*, тягати ся; tráva ~a až po kolená травá дохóдить по кóліна; končiare ~ajú do oblakov véрхы гор досягують хмáры 8 *až kam*, *po čo* (*plošne*) роспростерати ся, тягати ся, доходить до *чóго*, сягати; les ~al až po cestu ліс тягáв ся аж ку дорóзі; корсе ~ajú až k dedine гóры роспростерáють ся аж ку сáмому валáлу 9 (*do minulosti*) походить; počiatky univerzít ~ajú do stredoveku пёршы унвiєрзіты зачали появляти ся в середнєвічі • ~ niekomu на česť сягати дакóму на честь; pokiaľ mi pamäť ~a накілько я памятам, кідь мéне не клáмле пáмять

siah//nuť -не -ну *dok.* 1 *na* *čo* дотýлити ся, ухóпити, притýлити ся к *чóму* 2 *na* *čo* *pren.* сягнути на шмо; ~ на niečí majetok сягнути на дачій маєток; ~ niekomu на slobodu

сягнути на дачію слободу **3** *po čom, za čím* натягнути руку к дачо́му, потягнути ся за чим, достати *што*, ухопити ся за *што* **4** *po čom pren.* взяти ся за *што*, натягнути ся за чим; ~ по pere взяти ся за пéro; ~ pre povinu натягнути ся за новинка́ми **5** *do čoho* сунути, засунути руку до чо́го, залізти, полізти (рукóв) до чо́го; ~ do vrecka сунути руку або полізти до кішені; ~ do zásuvky залізти (рукóв) або залізти до засу́вки **6** *k čomu* сягнути, ухилити ся • ~ niekomu на život сягнути на дачій живот; ~ si на život сягнути на (свій) живот

siahodlh/ý **1** (*veľmi dlhý*) барз до́вгий, до́вгий-предо́вгий; ~á niľ барз до́вга або довже́зна нитка **2** (*dlhotrvajúci*) барз до́вгий або до́вгий, неконечный, ростягну́тый; ~ list барз до́вге письмо; ~á prednáška барз до́вга або ростягну́та леќція; ~á veta барз до́вга фра́за, барз до́вге речі́ня

siahovic/a -e *ž* сяговина, метро́вы дры́ва; buková ~ бую́ва сяговина, метро́вка б́ука **siak/at'** -a -ajú *nedok.* смáркати ся, смáркати ніс; ~ do vreckovky смáркати ся до ху́щати або до серві́тки

siamsk/ý сіа́мський • ~é dvojčatá сіа́мскы близня́та *aj pren.*; ~á domáca mačka *zool.* сіа́мска ма́чка (*Felis catus domestica*)

siať seje sejú *nedok.* **1** сі́яти, ся́ти *aj pren.*; ~ obilie, oziminy сі́яти зéрко, озими́ны; ~ ručne, strojom сі́яти ру́чні, машыно́вым спо́собом; ~ do riadkov сі́яти до рядкі́в; ~ nenávisť сі́яти не́навість **2** *hovor.* просі́євати, сі́яти; ~ múku просі́євати му́ку

siatba *p. sejba*

siať/ie -ia *s* **1** сі́яня, высі́в; doba ~ia час сі́яня; ~ do brázd сі́яня до боро́зд; па ~ на высі́в; hrach па ~ горо́х на высі́в або на саджі́ня **2** *hovor.* (*siatina*) высі́вы

sibirsky сібі́рський

Sibylla -y *ž* **1** Сібі́ла; ~ine proroctvá проро́цтва Сібі́лы **2** *pren.* **sibyla** проро́кі́ня **síce** *modálny výraz (používaný v odporovacích súvetiach)* хо́ць (i), но, пра́вда,

штопра́вда; to je ~ pravda, ale ... то́то хо́ць пра́вда, но ...; dosiahli sme to, ~ horko-
-ľazko, ale predsa хо́ць і гі́рько-тя́жко, но мы все же доби́ли ся то́го; bolo to ~ ľazko vysvetliť, no pochopil ma хо́ць то́то было тя́жко высві́тити, він ме́не порозу́мив; to sú ~ pekné slová, lenže nič viac хо́ць су́ть то́ты шýв(м)ны сло́ва і ніч ве́ще

sacilsk/ly си́цільський; ~а obrana *šach.* си́цільска оборо́на

sidecar [sajtkar] -u *m* **1** во́зик мотоці́кла **2** мотоці́кел з во́зиком

sideln/ý голо́вне мі́сто; ~ mesto роло́вне мі́сто, резіде́нція (управлі́ня)

siderit -u *m min.* сі́дері́т, же́лізний шпат

sidlisk/o **1** місце заселі́ня, заселе́на ча́сть; ľudské ~á лю́дскы заселі́ня; pôvodné ~á Slovanov найста́ршы поселе́ння Сла́вян **2** *archeol.* поселе́ня; мі́стиско; paleolitické ~á палеолі́тічны поселе́ння **3** (*časť mesta*) кварта́л, рае́н; nové ~á mesta новы кварта́лы або рае́ны мі́ста

sídliskový *príd. k sídlisko*

sídl/it' -i -ia *nedok.* **1** насе́ляти; Slovania ~ili vo východnej Európe Сла́вяни насе́ляли востóчну Еуро́пу **2** *pren.* панова́ти, ца́рствовати; v hlbokých lesoch ~ilo тихо в глубо́ких лі́сах панова́ло тихо; úsmev ~il na jej tvári з є́й лица не сходи́в у́смів **3** (*mať sídlo*) ма́ти резіде́нцію, жы́ти; vláda ~i na hrade правлі́ня ма́ть резіде́нцію на за́мку

sídl/o -a *s* **1** місце поселе́ня; поселе́ня; pôvodné ~а Slovanov найста́ршы поселе́ня Сла́вян **2** це́нтер; ~ kraja, okresu це́нтер кра́я, о́кресу **3** резіде́нція; ~ vlády резіде́нція правлі́ня; letné ~ лі́тня резіде́нція

siedmak -a *m* *hovor.* учени́к се́мой кла́сы, семокла́сник

siedm/ly се́мый • cítiť sa v ~om nebi бы́ти або чу́ти ся в се́мім не́бі; chváliť do ~eho neba винаша́ти до неба́с; v siedmej *al. sedemdesiatej* siedmej krajine ...

(*začiatok rozprávok*) в сімій, сімдесят сімій країні ...

siemens [si] -u fyz. сіменс

siemens-martinský [si] : ~á пес марте-
новский пес

sieľ/ň -ne ž 1 cáла, zasadacia ~ cáла
засідань; slávnostná ~ репрезентачна
цáла; sobášna ~ cáла для побрátя;
koncertná ~ концертна cáла; súdna ~ cáла
сúду; operačná ~ оперáчна cáла 2 *nár.* сіни
потп.

siestľa [si-e] -y ž сієста (*пообідній*
одпочінок)

sieľ/t -te ž 1 сiть ж, сiтька; rybárska
~ рыбáрьска сiтька; ~ pavučiny сiть
павучiны; ochranná ~ а) (*v cirkuse*) сiть,
сiтька; б) (*pri hode kladivom*) охорóнна сiть;
okenná ~ облакóва сiтька; ~ na kolísanie
сiтька на гóмбаня; chytacia ~ *pofov.* сiть
на íмáня 2 *šport.* сiтька; volejbalová ~
волейбалóва сiтька; hrať на ~ti грáти на
сiтькi; lopta v ~ti лóпта в сiтькi 3 *prep.*
сiть ж; cestná ~ сiть дорóг; železničná ~
сiть железнiць; telefónna ~ телефонна
сiть; obchodná ~ торгóва сiть; špiónážna
~ афентýрна сiть, шпiонáжна сiть; ~ čiar
сiть лiнiй • dostať do svojich ~ti niekoho
ухóпити до свóix сiтей дакóго; spríadať
svoje ~te okolo niekoho розоставляти свói
сiти óколо дакóго; замáнєвати дакóго до
свóix сiтей

siet'k/la -y ž 1 сiтька; ~ на vlasы сiтька на
вóлося; stolnotenisová ~ столнотенисóва
сiтька; ~ na chytanie motýľov сáчок 2 *hovor.*
(*taška*) сiтька , тáшка

siet'k/lovať -uje -ujú *nedok.* плéсти сiть

siet'kovitý сiтьковитый

siet'kový сiтьковый; ~á elektroda сiтькóва
електрóда

sietnic/la -e ž *anat.* сiтниця, оболóнка
сiтницi

siet'okridly: ~ hmyz сiтєкрылы, сiтєкрылы
мушковины

siet'ovan/lie -ia s сiтєве плетiня, плетiня
сiтєк

siet'/lovať -uje -ujú *nedok.* плéсти сiть áбо
сiтьку

siet'ovin//a -y ž сiтьковина, сiтьковинóвый
материáл

siet'ovinov//ý сiтькóвый; ~é záclony
сiтькóвы фiгрáнгы

siet'ov//ý сiтєвый; ~ plot сiтєвый плiт; ~á
vzorka сiтєвый тiп; ~á postielka сiтєва
пóстiлька; ~ filter сiтєвый фiльтер; ~á taška
сiтька (*ташка*); ~ anténa *el. tech.* сiтєва
антéна

sifón -u *m* сiфон

sifónov//ý сiфонóвый; ~fľaša сiфон,
сiфонóва фляшка; ~ uzáver сiфонóва
заклóпка

signál -u *m* 1 сiгнал; svetelný, zvukový ~
свiтлóвый, звукóвый сiгнал; dať ~ дати
сiгнал; časový ~ сiгнал часý, часóвый
сiгнал; rozhlasový ~ радióвый сiгнал 2
hovor. сiгнал (*сiгнáльный экземплáр книги*)

signalizác/la -ie ž сiгнaлiзáция; svetelná ~
свiтлóва сiгнaлiзáция

signalizačn//ý сiгнaлiзáчный; сiгнáльный;
~é zariadenie сiгнaлiзáчне заряджiня; ~á
zástavka сiгнáлна зáставка

signaliz/lovať -uje -ujú *nedok. dok.*
1 сiгнaлiзóвати; ~ rukami, vlajkami
сiгнaлiзóвати рукáми, зáставами; ~
správu передавати ознáмiня сiгнáлами
2 *prep.* сiгнaлiзóвати, попередити/
попереджовати о чим; bolesť ~uje zápal
бiль сiгнaлiзýє о запáлiнi

signáln//ý сiгнáльный; ~ výstrel сiгнáльный
выстрiл; ~e svetlá а) сiгнáльны лáмпашы
áбо огнi; б) свiтофóр; ~а trúbka сiгнáльный
рожóк; ~ výťahовý typ. сiгнáльный
экземплáр; druhá ~ sústava *psych.* дрýга
сiгнáлна сiстéма

signálový p. signálny

signatár -a *m* *dipl.* держáва, пiдписáвша
договóр

signatárny *dipl.:* ~ štát; держáва, пiдписáвша
договóр

signatúr//a -y ž 1 сiгнaтýра 2 пiдпис
(áвторa)

sign//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 означувати/означіти сігнатуров 2 підписувати/підписати

sih//e' -le ž молодой ігличнатый або хвойный стромик

sihfač//ie -ia s *hromad.* хвойный або ігличнатый молодняк

sihlin//a -y ž (*mladý ihličnatý porost*) хвойный молодняк

siholl//e -te ž (*príčný*) острів

sík//at' -a -ajú *nedok.* 1 *expr.* мочіти ся, сикати 2 (*striekat*) течі, стрікати ся; krv len tak ~ala z rany кров лем так стрікала або текла із раны

sill//a -y ž 1 v *rôzn. význ.* fyzická ~ фізична сила; mať ~u v rukách máti в руках силу; z celej ~y зо вшитых сил; byť pri ~e бути при силі; merať ~y s niekým міряти сили з даким; napnúť všetky ~y напружені вшиты сили; z pozície ~y з позиції сили; duševné ~y душевні сили; ~ou svojej vôle силов своєї волі; skúšať svoje ~y пробувати свої сили; nemám už síl я уж не мам вѣце сил; ~ kolektívu сила колектіву; ~ zvyku сила звыву; ~ slova сила слова; v jednote je naša ~ єдинство – наша сила, наша сила в єдинстві; pomer triednych síl соодно́сность клáсовых сил; nadprirodzená ~ надприродна сила; ~y prírody сили природи; hybná ~ погына́юча сила; pracovná ~ робоча сила; kvalifikovaná ~ кваліфікована сила; ~y mieru сили міра; pokrokové ~y прогресівны сили; ozbrojené ~y озброєны сили; letecké ~y воздұшны сили; výrobné ~y *ekon.* виробны сили; odstredivá ~ *fyz.* центробіжна сила; konská ~ *fyz.* кінська сила; kúpna ~ (*peňazi*) *ekon.* кұпна сила; 2 (*intenzita*) сила, могутність; ~ zvuku сила звұка; ~ vetra сила вітра; ~ svetla сила світла; ~ hlasu сила гóлосу; 3 (*výkonnosť*) сила, могутність; ~ motora могутність мотора; ~ vysielacky сила высыла́ющей апаратуры 4 *hovor. (hrubka)* гру́бка, могутність 5 *hovor. expr. (množstvo, počet)*

сила; oddiel o ~e sto mužov óдділ о сто боєвників; ~ ľudí грома́да, мно́го, ко́па, сила люде́й

siláck//y *príd. k silák;* ~e slová, reči *pren.* хвалько́вы слова, хвастлива таранина

silák -a *m expr.* силáк; атлét

siláž -e ž силáж; kukuričná ~ кукуріча́на або тендеріча́на силáж

silážn//y силáжний; ~a jama силáжна яма; ~a krmovina сілаж, сіла́жне кормиво

siláž//ovat' -uje -ujú *nedok.* сілажова́ти *nedok. dok.*

silážový p. silážny

silikát -u *m min.* сіліка́т

silikátový min. сіліка́тний, сіліка́товый

salikóz//a -y ž *lek.* сіліко́за

sil//it' -í -ia *nedok.* 1 *koho* čo do čoho прину́чувати, силити ко́го (*zrobumu dašmó*) 2 *neos. na* čo позыва́ти на што; чувствовати позыва́ня к чо́му; ~í ma na dávение силить мене на верта́ня

sil//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* do čoho прину́чувати ся, силити ся (*zrobumu dašmó*); ~ sa do práce силити ся робити; ~ sa do smiechu прину́чувати ся сміяти

sil//it' si -í si -ia si *nedok.* напина́ти; ~ si oči напина́ти о́чі

siln//iet' -ie -ejú *nedok.* 1 ставати ся міцным, силным; міцніти, силніти; dieťa ~ie дітина силніє 2 (*zosilňovať sa*) зосилнѣвати ся, міцніти, силніти; mráz ~ie мóроз силніє; vietor ~ie вітор силніє; dážď ~ie додж зосилнює; paľba ~ie стрільба́ зосилнює; hrmot ~ie гырмот зосилнює 3 *hovor. (tučniť)* тучніти

silnoprúdov//ý odb. силнотокóвый, силно-прудо́вый; ~a technika téхника висо́ких то́ків, силнотокóва téхника

siln//ý 1 силный, міцный; ~ človек силный або міцный чоловік; ~á ruka міцна рұка; ~é plůsa силны плю́ца; ~é plecía міцны плéчі; ~á vóľa силна во́ля; ~á povaha силный харáктер; ~ hráč силный грач; ~ jed силный єд; ~ liek силный лік; ~ film силный фі́лм 2 (*mohutný*) могутный; ~á

armáda могутна армáда **3** (*pevný*) міцний, силний; ~ povraz міцний мотузок; ~ organizmus міцний орґанізм; ~é zdravie міцне здоров'я; ~é nervy міцні нерви **4** (*výkonný*) силний; ~ motor силний мотóр; ~ prúd силна електрика; ~é okuliare силні окуляри **5** (*intenzívny*) силний, міцний, різкий; ~ hlas силний áбо міцний гóлос; ~é svetlo силне світло, різке світло; ~ dažď силний дожд; ~ vietor силний вітор; ~ uragán силний урагáн, силна бұря; ~ mráz силний áбо міцний мóроз; ~é ochladienie силне áбо різке охолоджен'я; ~ pokles різке падін'я áбо понижен'я; ~á bolesť міцна бóлість; ~ zápach силний запах; ~á náruživosť силна хтівість; ~á túžba неперекóнюча тўга; ~ dojem міцне дoят'я; ~ vplyv силний вплив; ~ kašiel силний кашель **6** (*tuhý, ostrý*) міцний, силний; ~á káva силна кáва, ~é víno силне вино; ~ roztok міцний рóсток; ~ tabak міцний дугáн **7** *hovor.* (*hrubý, tlstý*) грубий, тучний; ~á vrstva а) грубá вёрства; б) (*uhlia ap.*) ~ ľad грубий лед; ~á niť грубá нитка; ~á žena тучнá áбо пóвна женá • ~é pohlavie силний пол; ~á stránka niekoho, niečoho силна сторóна дакого, дачóго; ~í sveta tohto міцні свíта тóго; mať ~ú pozíciu заберáти áбо мáти силні позíції

sill/o -a с силосна яма

siločiar//a -y ž, **silokrivk//a** -y ž *fyz.* силова лiнiя

silomer -u *m tech.* силомiр

silon i **silón** -u *m* сiлoн

silon//ky -iek ž *potn. hovor.* сiлoнкy, сiлoнoвy пaнчoxы

silonov//ý i **silónov//ý** сiлoнoвый; ~é paпчuxy сiлoнoвy пaнчoxы; ~é šaty сiлoнoвy шмáты, шмáты iз сiлoнy

silou-mocou *prísl.* силов-мóцoв, зa кáждy цiнý

silov//ý силóвый; ~é cvičenia силóвы упражнiня; ~á hra *šport.* силóва гpа o лóптy; ~á čiara *fyz.* силóва лiнiя; ~é pole *fyz.* силóве пóле

siluet//a -y ž силуэта

silúr -u *m geol.* сiлур, сiлурiйскый перiод; сiлурiйска сiстéма

Silvest/er -ra *m hovor.* послiдний день рóка, передвечор Новóго рóка; stráviť ~ra doma стрiтити Новый рiк дóма

silvestr//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* стрiчáти Новый рiк

silvestrovsk//ý *príd. k* **Silvester** новорóчний; ~ program новорóчний прóграм; ~ kabaret новорóчне естрáдне представлiня; ~ noc новорóчна нoч; ~ zábava новорóчний вéчor, новорóчне гуляня

sim//a -y ž *geol.* сiма, сiмáтична оболóнка Зéмли

simentálk//a -y ž *poľnohosp. slang.* (*simentálska krava*) сiмeнтáлка

simentálsky сiмeнтáльскый; ~ dobytok сiмeнтáльскый стáток

simulác//ia -ie ž сiмyлoвáня, сiмyлáция

simulant -a *m* сiмyлáнт

simulantský сiмyлáнтськый

simul//ovat' -uje -ujú *nedok.* сiмyлoвáти *nedok. dok.*; ~ chorobu сiмyлoвáти хворóту

simultáнк//a -y ž *šach.* сeáнс eднoчáснoй гpы

simultánn//y eднoчáсний; ~a hra *šach.* eднoчáсна гpа

sinav//ý синёвáтый; ~épery синёвáты áбо синi гáмбy

sinekúra -y ž *kniž.* сiнекýра

singulár -u *m gram.* eднóтне чiсло

singulárový *gram. príd. k* **singulár**; ~ tvar фóрма eднóтнoгo чiслa, сiнгyларóва фóрма, фóрма сiнгyлáра

sin//iet' -ie -ejú *nedok.* синiти, ставáти ся синim áбо синёвáтым

sink//a -y ž синяк, пiдлятина; telo mal samá ~ вiн мав тiло сáма синька, вiн быв цiлий в синякáх

sinus -u *m mat.* сiнус

sinusoid//a -y ž *geom.* сiнyсoида

sinusovk//a -y ž *slang.* сiнyсoида, сiнyсoидална кpивкa

sínusov//ý *geom.* синусовый; ~á veta теорема синусів

sionist//a -u *m* сіоніста *m*

sionistick//ý сіоністичний; ~á organizácia сіоністична організація

sionizm//us -u *m* сіонізм

sípavý хриплявий, захрипнутий; ~ hlas хриплявий голос; ~é dýchanie хрипляве дихання

sip//iet' -í -ia *nedok.* сыпіти; had ~í гад сыпить; voda v hrnci ~í вода в горнці сыпить; na prsiach mu ~í ему в грудях храпить

sipot -u *m* сыпіня

sír//a -y *ž* сіра; dezinfikovať sudy ~ou дезинфікувати бочки сіров; čistá, technická ~ чистá, технічна сіра

síran -u *m* сіль ж сірної кислоти

sírén//a -y *ž* сірена, свисток; lodná ~ свисток пароплаву; roplachová ~ поплахова сірена; ~ hučí *al.* реве сірена гучить або завивать

Sírén//a -y *ž mytol. aj pren.* Сірена

siričitan -u *m chem.* сіль ж сірнистої кислоти

siričit//ý *chem.* сірнистий; kyselina ~á сірниста кислотá

sír//it' -í -ia *nedok.* оброблювати сіров; ~ vínne sudy сірити виновы бочки

Sír//i//us -a *m astron.* Сіріус

sírnat//ý сірний, сірнистий; ~ prameň сірне або сірнисте жрідло; ~é kúpele сірны вань; ~ zápach сірний запах

sírn//y сірний, сірнистий; ~ žriedlo сірне жрідло • ~ kvet сірний квіт

sírot//a -y *ž* сиротá; ostať ~ou остáти ся сиротóв; opustený ako ~ опущений як сиротá; úplná ~ повна сиротá

sírotin//ec -са *m* сиротинець, сирітський дім

sírotský сирітський; ~ dôchodok сирітська пенсія; ~á pokladnica сирітська каса

sírouhlik -a *m chem.* сіроуглерод

sírovať *p.* sírít'

sírovodík -a *m chem.* сіроводорód

sírovodíkov//ý *chem.* сіроводорódний; ~á voda сіроводорódна вода; сіроводорódна кислотá; ~é kúpele сіроводорódны вань; ~ zápach сіроводорódный запах

sírov//ý сірний; ~ zápach сірний запах; kyselina ~á *chem.* сірна кислотá; ~é kúpele сірны вань

sirôt//a¹ -y *ž zdob. expr.* сирітка, сиротинка

sirôt//a² -y *ž (kvet)* сирітка

sirup -u *m* сируп

sirupovitý сируповитий; ~ roztok сируповитый рóсток, рóсток густоты сирупу

sirý bás. сірий, осирочений; siré ulice осирочены ўліці; siré dieťa сирóтка, осирочена дитина

sítár -a *m* решетáрь (*ремеселник*)

sitk//o -a *s* *zdob.* ситко, ситечко

sit//o -a *s* сито, решето; hrubé ~ грубé решето; jemné ~ дрібнé сито; preosiať múku cez ~ переосіяти муку чéрез сито • prší ako zo ~а дожд падаєт як з вéдра; brať vodu do ~а, nosiť vodu v ~е носити воду з решетом

situác//ia -ie *ž* 1 ситуáція, обстáвина, положіня; medzinárodná ~ міжнародна ситуáція; politická ~ політична ситуáція або обстáвина; vnútropolitická ~ внутрішнєполітична ситуáція, внутрішнє положіня; napätá ~ напята ситуáція; nepríjemná ~ неприємне положіня; priaznivá ~ приємна ситуáція або обстáвина; revolučná ~ революційна ситуáція; beznádejná ~ безнадійне положіня; poveternostná ~ а) метеорологічна ситуáція б) прогнóз порóды; východisková ~ восхóдне положіня 2 *odb.* ситуáція • byť v ťažkej ~ii бути або находити ся в тяжкій ситуáції; vžiť sa do niečej ~ie вжити ся до дачієй ситуáції; byť rápom ~ie бути пáном або řáздом положіня або ситуáції; zachraňovať ~iu захрáнювати ситуáцію; využiť ~iu využити ситуáцію

situačn//ý ситуáчний; ~á správa ситуáчна вістка або ознаміння о ситуáції; ~á komika комізм ситуáції; ~ plán *odb.* ситуáчний план

ситуованý 1 (*umiestnený*) расположенý; dobre ~ dom дiм, побудованýй áбо стоячий áбо расположенýй на добрiм мiсцi **2** *pren.* сiтуованýй; dobre ~ добрi сiтуованýй, добрi забезпеченýй

situl/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* розкладати/розложити, розміщати/розмістити; ~ budovu розмістити будову **2** *pren.* розміщати, односити к чому; autor ~uje Slovákovi на územie ... áвтор односить Словакам територию ...

sivastý сивастый, сивый

siv/liet' -ie -ejú *nedok.* сивіти

sivk/lo -a *m (obyč. o koňovi)* сивко

sivobelasý сивый, світло-синий

sivobiely сиво-бiлий

sivočierny тiмно-сивый

sivohlavý сивоволосýй

sivohnedý рудый, сиво-рудый

sivooký сивоокий

sivovlasý сивоволосýй

sivozelený сиво-зеленýй; ~á unifórma сиво-зелена унiфóрма

sivožltý сиво-жовтый; ~á budova сиво-жовта будова

siv/lý сивый; ~ holub тiмно-сивый голуб; ~é oči сивы óчи; ~é vlasy сивы волосы; ~á brada сива бóрода; ~á hmľa сива гмля áбо мóлга; ~é тiмно сивы хмáры

Sixtínsk/ly: ~á kaplnka Сикстiнська капличка; ~а madóna Сикстiнська мадонна

sizyfovsk/lý сизифовский; ~á práca сизифовска робóта

skack/at' -á -ajú *nedok. expr.* скáкати, підскаковати; ~ на jednej nohe скáкати на еднiй нóзи; vracес ~á воробель скáче

skade *prisl.* óдки

skadekoľvek *prisl.* хоцьóдки, óдки завгóдно, з хоцькотрóго мiсця

skaderuka-skadenoħa *neskl. m ž pejor.* скадырука-скадыноħа; прихожець

skadiaľ *prisl.* óдки(ль)

skafand/ler -ra *m* скафáндер

skál/kať -če -ču *nedok. 1* скáкати; ~so švihadlami скáкти зo скакáлками; ~ на

jednej nohe скáкати на еднiй нóзи; ~ ponad oheň скáкати че́рез о́гeнь; lopta ~če лóпта скáче áбо підскакує; ~ do diaľky, do výšky *šport.* скáкати на до́вшку, до вышкы teplota ~če *pren.* темпeрату́ра áбо теплотá скáче; srdce ~če od radosti *pren.* се́рдце скáче од ра́дости; ~ z jedného predmetu na druhý (*v rozhovore*) *pren.* скáкати з еднóй тeмы на дрýгу **2** (*dolu*) скáкати, зоскаковати (*з dachózo*) ● ~ niekomu do reči скáкати да́кому до ре́чи, перебивáти да́кого; ~ okolo niekoho скáкати о́коло да́кого

skákav/lý скака́вый, скачу́чий; ~á chôdza скака́ве крача́ня; ~á lopta *šport.* скака́ва лóпта

skal/la -y *ž 1* (*kameň*) ка́мiнь *m*; hádzať ~у метáти ка́мiня; ~и lámať розбивáти ка́мiня **2** (*bralo*) скáла ● byť ako ~ быти твердым як скáла áбо ка́мiнь; stvrdnúť на ~и стáти твердым як ка́мiнь, оберну́ти ся на ка́мiнь; srdce ako ~ ка́мяне се́рдце, се́рдце як ка́мiнь; ~ by zaplakala скáла бы заплакала, i ка́мiнь бы розжалостив ся

skalár -a *m fyz.* скала́рý

skalic/la -e *ž min.* скалі́ця; modrá ~ мiдяна скалі́ця; zelená ~ желiзна скалі́ця

skalič/liť -í -ia *dok.* скалі́чити

skalisk/lo -a *s 1* скáла, скалиско **2** *expr. (okrúgelý)* ка́мiнь (*на выкладáня дорóг*)

skalistý ка́мянистый; ~ breh ка́мянистый бе́рег; ~é dno rieky ка́мянисте дно рiкы

skal/liť -í -ia *dok. 1* (*zamútiť*) скаламутити, заму́тити; ~ vodu скаламутити во́ду **2** заму́тити, показити; *pren.* ~ radosť показити ра́дость

skal/liť sa -í sa -ia sa *dok. 1* (*o vode*) скаламутити ся, заму́тити ся **2** *pren.* хму́рити ся; radosť sa chyťo ~ila ра́дость ско́ро захму́рила ся

skalnat/lý ка́мянистый; скалистый, скалнáтый; ~ rôda ка́мяниста зeмля; ~ breh ка́мянистый áбо скалистый бе́рег; ~á cesta ка́мяниста дорóга

skaln/lý¹ ка́мяный, скалистый, скалнáтый; ~á stena ка́мяна стiна; ~á jaskyňa скáлна

пещэра, пещэра в скалах; ~ útes скála
2 (ako súčasť odborných termínov) orol ~
 zool. орёл скальный; kuna ~á zool. камяна
 куница; ~á kost' anat. темённа кість **3** *pren.*
 твердокамянный; ~ prívrženec півный
 або скальний застанця ~ fanúšik твердый
 болільник

skaln//lý² -ého *m šport. slang.* болільник або
 фанушik

skalopevn//lý незломный, непідда́ний,
 твердый, міцный; ~é presvedčenie
 незломне пересвідчення; ~á viera незломна
 віра

skalp -u *m* корість

skalpel -a *m* ска́лпел

skalp//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* скалповати
skamarát//it' sa -í sa -ia sa *dok.* скамаратити
 ся, сприятелити ся

skamenelin//a -y *ž* скаменина

skamenel//ý **1** скамяні́тий, скамяні́вший;
 ~á rastlina скамяні́та ростлина **2** *pren.*
 остовпéний, окамяні́вший • stáť ako ~
 стояти як окамяні́вший або як закопа́ний

skamen//iet' -ie -ejú *dok. 1* скамяніти,
 оберну́ти ся на ка́мінь; cement vo vlhku
 ~el цімент во вóлгкости скамянів **2** *pren.*
expr. (znehybniť) скамяніти, остовпіти,
 застыти; ~ od údivu остовпіти од
 зачúдованя

skampol//o -a *s* трічко

skand//ovat' -uje -ujú *nedok.* скандовати; ~
 verš скандовати стих; ~ heslá скандовати
 лóзунги

skántr//it' -í -ia *dok. expr.* знічіти, змáрити,
 скантрити

skántr//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* змáрити
 ся, зáбити ся, скінчіти зо собóв

skal//núť -nie -nú *dok. kniž. (o slzách)*
 скатуляти ся, течі; slza jej ~nula po líci
 слызá ей скатуляла ся по твáри

skap//ať -e -ú *dok. 1* (smíznúť, stratíť sa)
 змізнути, стратити ся, пропа́сти; sneh už
 ~ sníг уж зыйшóв; klobúk mi ~al kálap mi
 стратив ся або змізнув; ~ali mu peniaze
 пінязі ёму пропа́ли **2** *expr. (uhynúť,*

zdochnúť) здо́хнути, загинути; krava ~ala
 корóва здо́хла; ~ od hanby згоріти од
 гáньбы; bodaj by si ~al! жéбы ты здох!,
 бодáй бы ты здох!

skapatý *hovor. expr.* здохну́тий,
 загинувший; нездоровый; dnes som
 akýsi ~ днесь я якийсь нездоровый або
 гeн'глявый

skár//ať -a -ajú *dok. expr. koho* покáрати;
 pánboh ho ~a za toto пан бог ё́го покáрать
 за тотó; bodaj by ~alo takúto robotu! чорт
 бeрь такú робóту!, най пропа́де такá
 робóта!

skarik//ovat' -uje -ujú *dok.* скарікатуровати,
 намалёвати в карікатурний фóрмі

skar//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* скеровати,
 забóчити, оберну́ти; ~ doľava, doprava
 скеровати або забóчити до лiва, до прáва

skasír//ovat' -uje -ujú *dok. ľud.* одпрятати,
 одстранити, зліквідувати *що nedok.*
dok., збáвити ся чо́го; ~ staré šatstvo
 збáвити ся стáрого облечiня

skaut -a *m* скавт

skauting -u *m* скавтізм

skautský скáвтьський; ~ tábor скáвтьський
 тáбор; ~á družina скáвтьський óддiл; ~é
 heslo скáвтьський лóзунг

skaz//a -y *ž 1* (záhuba) зáгуба ж, змар м,
 погрóма ж; zachrániť pred ~ захранити од
 погрóмы; odsúdený na ~u одсуджéний на
 зáгубу **2** скáза; podliehať ~e показити ся •
 brať ~u а) (kaziť sa) казити ся; б) (ničiť sa)
 гынуги, згынуги; bodaj by ~u vzali! бодáй
 бы їх чорт забрáв!

skazonosn//ý *kniž.* пустошивый, зни́чучий,
 шкодливый, роскладáючий; ~á víchrica
 пустошива бýря; ~ vplyv зни́чучий вплив

skeč -u *m div.* скетч, е́дноáктна песа

skef//ovat' -uje -ujú *dok.* скефовати,
 почи́тити ке́фов; ~ prach z skrine
 поу́терати поро́х зо скрини

skelet -u *m 1 anat.* ко́стра, скéлет; ~ človeka
 ко́стра чоловiка **2 stav. (nosná konštrukcia)**
 ко́стра, коншт́рукція; montovaný ~
 монтовáна коншт́рукція

skeleton -u *m šport.* скелетон (низкы канадьскы сánкы)

skeletov//ý *stav.* скелетовый; ~á stavba а) скелетове будованя; б) скелетова будова

skeps//a -y *ž kniž.* скéпса

skepticizm//us -u *m* скептицизм

skeptick//ý скептичний; ~ človек скéптик; ~é slová скептичны слова; ~ názor скептичний погляд (на даштó)

skeptik -a *m* скéптик

skerovať *p.* skarovat'

skic//a -e *ž 1* скіца, нашмáрок **2** *lit.* óчерк

skicár -a *m* альбум для нашмáрок áбо скіців

skic//ovať -uje -ujú *nedok.* робити нашмáркы

skicovitý нашмарковый; ~ obraz нашмáрок

skif -u *m šport.* скіф

skifár -a *m šport.* веслáрь на скіфі

skip -u *m tech.* скіп

skipový *tech.* скіповый; ~ výťah скіповый ліфт

sklad -u *m. 1* склад; ~ dreva склад дéрева;

~ potravín склад стравовин; ~ obilja склад

зérна; byť на ~е быти на склáді **2** *lingv.*

сінтáрма, словоспоіня; vetný ~ присудкова

сінтáрма; vetný ~ предікатівне слово-

споіня, предікатівна сінтáрма; uřovасí ~

опреділююче áбо детермінатівне слово-

споіня, опреділююча áбо детермінатівна

сінтáрма; priřadovасí ~ прирядна áбо

координатівна сінтáрма **3** (на sukni zá-

hyb) фáлда; ~у на sukni фáлды на сýкні

4 (zloženie) штруктýра, зложіня; ~ jazyka

штруктýра языка

skladac//í складáючий, роскладáючий;

ростягуючий; розоберáючий; ~ia stolička

складáючий столéць; ~ meter складáючий

мéтер; ~ia posteľ роскладáюча пóстіль;

~ čln складáючий чолнóк; ~ dáždnik

складáюча амбрéла

skladan//ý складáний; на фáлду; ~á sukňa

складáна сýкня, фалдовáна сýкня

sklad//at' -á -ajú *nedok. 1* (dolu) знимáти;

складáти; ~ knihy z police складáти книги

з пóлчкы; ~ dvere z pántov знимáти двéрі

зо зáвисів; ~ batoh z pliec знимáти гатіжáк з

плеч; ~ okuliare знимáти окуляры; ~ kabát знимáти кáбат **2** (vykladať) выкладáти, складáти; ~ tovar выкладáти товáр; ~ vrecia z voza складáти мíхы з вóза; ~ uhlie z vagóna складáти ўгля з вагóна; **3** (ukladať) укладáти; ~ drevo do kletky укладáти дрыва до клéток; ~ seno do kôp складáти сíно до коп; ~ domček z kociek складáти дóмик з кýбиків **4** (prehýbať) складáти; ~ servítku do trojuholníka складáти сервітку до триугóльника; ~ bielizeň складáти білізнý; ~ štvormo складáти на четвéро **5** (opak: rozkladať) роскладáти; ~ posteľ роскладáти пóстіль; ~ stoličku роскладáти столéць **6** (opak: rozoberať) складáти; ~ rušku складáти пýшку **7** čo hovor. (vzdávať sa niečoho) зрікати ся од чого; ~ úrad зрікати ся уряду; ~ funkciu зрікати ся фýнкції • ~ vinu на niekoho звáлéвати áбо складáти вину на дакóго; ~ nádej do niekoho сполігáти ся на дакóго; ~ skúšku складáти екзáмен; ~ prisahu *al.* sľub складáти присягу, слюбовати; ~ zbrane складáти збрáні

sklad//at' sa -á sa -ajú sa *nedok. 1* z čoho, koho складáти ся; ~ sa z častí складáти ся із частéй; molekula sa ~á z atómov молекула склáдать ся з атомів; byt sa ~á z troch izieb квáртель склáдать ся із трéх ízeb **2** na čo (robiť medzi sebou zbierku na niečo) складáти ся; робити збірку; ~ sa на niekoho, niečo зберáти пінязі про дакóго, на даштó

skladateľ -a *m hud.* композітор

skladateľský композіторський; ~ talent композіторський тáлент

skladb//a -y *ž 1* (zloženie) зложіня,

штруктýра, склад; ~ priemyslu штруктýра

прóмыслу; ~ zemskej kôry зложіня зéмной

кóры **2** *hud.* композиція, песа; orchestrálna

~ орхестрóва композиція, песа для

орхéстра; klavírna ~ клáвірна композиція,

клáвірна песа, песа про клáвір **3** твір;

básnická ~ поéма **4** *gram.* сінтаксіс

skladbový *príd. k skladba 4* сінтаксічний

skladisk//o -a *s*, **skladište** -t'a *s* склад, місце на складання; ~ dreva, uhlia склад на угля, на дрова; дроварня

skladištn//ý складовый; ~é priestory складовы простори або місності або місця

skládka -y *ž* *hovor.* (miesto na uloženie niečoho) складована

skladné -ého *s* складне; плачіня за храніння на склади; zaplatiť ~ заплатити за уживання складу

skladník -a *m* складник; hlavný ~ завідуючий складом

skladný 1 складуючий ся 2 довго складуючий ся

skladovac//í: складуючий; ~ie priestory складуючі простори або місності

sklad//ovat' -uje -ujú *nedok.* хранити, складовати на склади; ~ zemiaky, obilie складовати бандурки, зерно

skladov//ý складовый; ~é priestory складовы простори або місності; ~ list складовый лист

sklaman//ie -ia склámаня, росчаровання; trpké ~ терьпке росчаровання або склámаня zažiť ~ скúсити склámаня; ~ v láske росчаровання в любви

sklaman//ý склámаний, росчарований; ~é dievča склámане дівча; ~ hlas росчарований гóлос

sklam//at' -e -ú *dok.* koho окламáти, росчаровáти kóго, не оправдáти дачiї надiї; ~ dôveru niekoho склámати або не оправдáти дачiю довiру

sklam//at' sa -e sa -ú sa *dok.* v kom, čom i bezpredm. склámати ся, росчаровáти ся; ~ sa v priateľovi росчаровáти ся в приятелёви

skláň//at' -a -ajú *nedok.* склоняти, нагынáти, нахыляти; ~ hlavu склоняти гóлову; búrka ~a konáre stromov k zemi búра нагынáть конарi стрóмiв к зéмли

skláň//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 склоняти ся, нагынáти ся, нахыляти ся; ~ sa nad niekým нагынáти ся над даким 2 *pred*

kým, čím pren. склоняти ся; ~ sa *pred* osudom склоняти ся пéред óсудом 3 *pred kým, čím pren.* (s úctou) кланяти ся 4 (zvažovať sa) спущáти ся; cesta sa ~a do doliny дорóга спúщaть ся до долины 5 клонити ся, склоняти ся, спущáти ся; slnko sa ~alo k horizontu sóлнце схыляло ся к горiзóнту; večer sa už ~al nad mestom вéчор уж схыляв ся над мiстом

sklápac//í склòпуючий; ~ie sedadlo склòпуюче сиджiня; ~ia strecha auta склòпуючий верх áвта; ~ most пiднимáючий мiст

skláp//at' -a -ajú *nedok.* čo 1 спущáти; ~ sedadlo спущáти сиджiня 2 (knihu) заперáти, затваряти

sklap//núť -ne -nú *dok. expr.* запéрти, затворити

sklár -a *m* склярь

sklár//eň -ne *ž* склярьскый завод

sklársky склярьскый; ~ priemysel склярьскый прóмысел; ~ majster склярьскый мáйстер

sklárstv//o -a *s* склярьскый прóмысел

skľav//ieť -ie -ejú *dok.* заковáти, окочáти; prsty ~eli od zimy пáлци заковáли од зими **skľb//it'** -i -ia *dok. tech.* споiти, дати доведна, звязáти

sklenár -a *m* скленáрь (встaвляючий скла)

sklenený p. sklený

sklenic//a -e *ž* пóгар

skleník -a *m* скленик, париниця

sklenikov//ý склениковый, париниковый; ~á teplota склениковá теплотá; ~é kvety склениковы квіткы; ~á rastlina склениковы ростлины

sklenk//a -y *ž* пóгарик; фляшка

sklen//ý i **sklenen//ý** скленяный; ~á váza скленяна вáзa; ~é dvere скленяны двéри; ~é oko скленяне óко; ~á vata скленяна вáтa • ~ výraz očí скленяны óчи

sklep -ul/-a *m zastar.* 1 *hovor.* (obchod) склеп 2 (pivnica) пивниця; vínný ~ винна пивниця **sklep//at'** -e -ú *dok. hovor. expr.* 1 збити; стрясти; ~ sneh z kabáta стрясти снiг з

кабата **2** *pren.* (*román ap.*) насмолити, стрепати, накачати; ~ článok стрепати статтю

sklepenie *zastar. p. klenba*

sklepník -a *m hovor. zastar.* склепарт

sklepný пивнічний

sklerotický склеротичний; ~ proces склеротичний процес

sklerotik -a *m* склеротик

skleróza -y *ž lek.* склероза

skleslý склєслый, смутный, скормучєный; утрáпєный; ~ člověk смутный чоловік; ~á nálada склєсла налаженость

sklesnutý *p. skleslý*

skličít' hovor. p. vzklíčít'

skl/o -a *s* скло; tabuľové ~ листове скло; zrkadlové ~ глядилове або зеркалове скло; mliečne ~ матове скло; nerozbitné ~ нерозбитне скло; zväčšovacie ~ звєкшующе скло; vodné ~ водне скло; hrubé ~á (*na okuliároch*) грубы скла; rozor ~! Neklopiť! меркуй, скло! Не обертати!

sklobetón -u *m tech.* склобетон

sklon -u *m* **1** наклонїня; uhol ~u ýhol наклонїня **2** наклонєность; vrodené ~у вродженє наклонности; ~ k pohodlnosti наклонность к лїнивости; ~ k tučnote нахылность к тучнотї; individualistické ~у індівідуалістичны предположїня

sklon/iť -í -ia *dok.* схылити, наклонити; зогнути; ~ konár наклонити або зогнути конарт; ~ hlavu do dlaní обхопити голову руками, понорити ся тварєв до долоней • ~ šiju схылити шыю або голову; nemá kde hlavu ~ він не мать де або єму не є де голову приклонити

sklon/iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** схылити ся, наклонити ся, зогнути ся; ~ sa nad niekým наклонити ся або схылити ся над даким **2** *pred kým, čím pren.* схылити голову; ~ sa pred osudom схылити голову перед осудом, покорити ся осуду **3** *pred kým, čím (s úctou)* поклонити ся, дати честь кому, чо́му

sklonn/lý *gram.* склону́ючий; ~é slová склону́ючі слова

sklon/ok -ku *m* ко́нець; на ~ku roka, sezóny, leta в кінце або на кінце ро́ка, сезо́ны, лі́та; на ~ku dňa на скло́ні дня; do ~ku života до кінце живото́та; на ~ku života на скло́ні живото́та, в кінце (своє́го) живото́та

sklonomer -u/-a *m geod.* склономір

skloňovac/i *gram.:* ~ia ко́псовка флєксі́я, зако́нчі́ня (*при скло́нє́в́ані*); ~ vzor tíп скло́нє́ва́ня

skloňovan/ie -ia *s gram.* скло́нє́ва́ня

skloň/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. gram.* скло́нє́ва́ти ся

skloňovateľný *gram.* скло́ну́ючий

sklop/ec -ca *m poľov.* пасть, око

sklop/iť -í -ia *dok.* **1** склопити, спустити, одтягнути; ~ sedadlo спустити сиджїня; ~ bočnicu (*nákladného auta*) одтягнути або склопити бочницю **2** (*skloniť*) схылити; ~ hlavu схылити голову; ~ oči спустити очі; ~ pohľad склопити зрак **3** заперти, закрити, зложити; ~ knihu заперти книгу; ~ požičky kružidla зложити ножки цїркуля

sklop/iť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** спустити ся (*o knihe*) заперти ся, закрити ся, зложити ся

sklopn/lý **1** склópуючий; ~é sedadlo склópуюче сиджїня **2** (*skladací*) скла́даючий

sklov/lec -ca *m anat.* склóвець (ока)

sklovin/la -y *ž* **1** *anat.* (зубна) ема́йл **2** (*roztavené sklo*) скленя́на ма́са

sklovit/lý скловитый; ~á hmota скловита ма́са; ~ľad скловитый лед

skľúčený склєслый, скормучєный, смутный; sedieť ~ сидіти скормучєні або зо скормучєным візором

skľúč/iť -í -ia *dok.* скормутити, зосмутнити; здепрімовати, знічїти

skľučujúci скормучіючий, депрімуючий, зничуючий, убиваючий; ~ pocit убиваюче чувство; ~ dojem депрімуюче доятя

sklz -u *m* **1** схóвзнута **2** *tech.* штáпель, схóвзнута шыфы **3** *admin. slang.* одстава́ня при выповнїні плáну

skíľavk//a -y ž сховзánка (на дітьській площáдці і в базéні)

skíľznic//a -e ž (časť lyže) ховзячий по́верьх ліжы

skíľz//nut' -ne -nu *dok.* 1 сховзнути, зошмыкнути, зыйти; klobúk ~ol do čela кáлап сховзнув на челó; zrak mu ~ol na knihu ёго по́гляд зыйшо́в на книгу 2 *do čoho pren.* сховзнути ся к чо́му; ~ do idealizmu сховзнути ся до ідеалізму

skíľz//nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* похóвзнути ся

skíľzn//ý *príd. k skíľz* 1 сховзячий; ~á plocha сховзячий по́верьх

skíľzový p. skíľzný

skob//a -y ž 1 гáчок 2 ско́ба; клямбра

scoč//it' -í -ia *dok.* 1 ско́чити, зробити скок; lopta ~ila лóпта підско́чила; ~ do diaľky *šport.* ско́чити до далéка; ~ z mostíka *šport.* ско́чити з мóстика áбо з трампліна; ~ do električky наско́чити до електрички; ~ na nohy ско́чити на нóгы 2 *z čoho (dolu)* зоско́чити; ~ z lietadla зоско́чити з ероплáна (з náдаком); ~ zo stromu ско́чити зо стрóму 3 (*vrhnúť sa*) ско́чити, шмáрити ся; ~ do vody ско́чити áбо шмáрити ся до вóды; ~ k dverám ско́чити ку двéрям; ~ na nepriateľa (на)шмáрити ся на неприя́теля; ~ do niekoho (*v reči*) ско́чити до да́кого 4 *po čo hovor.* забі́гнути за чим; *kam* забі́гнути де; scoč mi po cigarety забі́гний ми про ціга́рétлі; len ~ila do obchodu, hneď sa vráti она́ забі́гла лем до склéпу, та́кой ве́рне ся; ~ím k susedom я забі́гну к сусі́дам • ~ do reči niekomu ско́чити до ре́чі да́кому, перебити да́кого; aj do ohňa by ~il за neho він за не́го го́товий ско́чити і до огня і до вóды

scoč//ky -iek ž *potn. slang. (lyže)* ско́каньскы ліжы

scočnú ско́рый; жывы́й; ~ танес ско́рый та́нецъ

skok -u m 1 скок; ~ do diaľky, do výšky *šport.* скок до далéка, до вы́šky; ~ o tyči *šport.* скок з жéрдёв; ~ z mostíka скок з трампліна

áбо з містка 2 (*zmena*) скáканя; tepelný ~ скáканя теплоты áбо темпе́ратуры; ~ vo vývoji скáканя в розви́тку; vývoj v ~och розви́ток в скáканях • на ~ а) (*blízko*) ці́лком бли́зко, руко́в подати; б) (*na chvíľu*) на ми́нútку; to je len na ~ руко́в подати; на ~ od nás бли́зко од нас, на два кро́кы од нас; на ~ tam zájdem на ми́нútку забі́гну там; hrať do ~u гра́ти до ско́ку áбо до та́нця; pustiť sa do ~u пу́стити ся та́нцёва́ти; ~ do neznáma скок до не́зна́ма

skokán¹ -a m *šport.* ско́кан

skokan² -a m *zool.* травя́на жа́ба

skokansk//ý ско́каньскый; ~ mostík ско́каньскый місто́к áбо трамплі́н; ~á veža ско́каньска ве́жа (для ско́ків до вóды)

skokom *prísl.* 1 (*v skoku*) ско́ком, ско́ками 2 (*rýchlo*) мі́гом; е́дным мі́гом; ~ som bol pri ňom я мі́гом бы́в при ні́м

skokovitý ско́ковитый; ~ vývoj ско́ковитый розви́ток

skolektiviz//ovat' -uje -ujú *dok.* ско́лекті-ві́зовáти *nedok. dok.*

skolióz//a -y ž *lek.* ско́ліóза; vrodená ~ вродже́на ско́ліóза

skoll//it' зра́зити, за́бити; ~ vtáka зра́зити пта́ха; požom ~ medveďa но́жом за́бити ме́дві́дя

skombin//ovat' -uje -ujú *dok.* ско́мбіно́ва́ти

skomolenin//a -y ž ско́молени́на, ско́моле́не сло́во

skomoll//it' -í -ia *dok.* ско́молити; ~ slovo ско́молити сло́во

skompletiz//ovat' -uje -ujú *dok.* ско́мплеті́зовáти; ~ ročník časopisu ско́мплеті́зовáти ро́чник журна́ла áбо ро́чний ко́мплект журна́ла

skomplik//ovat' -uje -ujú *dok.* осло́жнити, ско́мпліко́ва́ти; ~ situáciu ско́мпліко́ва́ти сі́туа́цію; ~ si život осло́жнити áбо ско́мпліко́ва́ти сві́й жы́вот

skompon//ovat' -uje -ujú *dok.* зложы́ти, напіса́ти, ско́мпону́ва́ти; ~ оперу напіса́ти о́перу; ~ hudbu k filmu зложы́ти áбо напіса́ти му́зыку к фі́лму

skompromit//ovat' -uje -ujú *dok.*
скомпромітовати, пошкодити доброму
мёну

skompromit//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.*
скомпромітовати ся, скомпромітовати
себе

skon -u *m* сконання, смерть, кінець живото́та
skon//at' -á -ajú *dok.* сконати, умерти

skoncetr//ovat' -uje -ujú *dok.* зосередити,
сконцентровати

skoncetr//ovat' sa -uje sa -ujú sa
зосередити ся, сконцентровати ся

skoncip//ovat' -uje -ujú *dok.* скласти,
зложити; нашмарити, зробити нашма́рок,
сконціповати; ~ list написати нашма́рок
письма

skonc//ovat' -uje -ujú *dok.* s čím скінчити,
зробити з дачім кінець

skonč//it' -í -ia *dok.* 1 кінчити, скінчити,
закінчити; ~ reč zdravicou закінчити реч
здравіцёв; ~ prácu закінчити роботу; ~ obed
кінчити обід, кінчити обідати; ~ rozhovor
кінчити бісіду; ~ školu скінчити школу 2
(ocitnúť sa) кінчити; ~ vo väzení кінчити в
арешті, пона́сти до арешту; ~ na prvom
mierste скінчити на першім місці; tragicky ~
trafiční кінчити 3 s čím (skoncovat') скінчити
4 *p.* skončiť sa

skonč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* кінчити ся,
скінчити ся, закінчити ся

skonfišk//ovat' -uje -ujú *dok.* зга́бати, скон-
фішковати

skonstru//ovat' -uje -ujú *dok.* зложити,
змонтовати, сконструювати; ~ stroj
сконструювати машину

skontrol//o -a *s fin.* перевірка учтів

skontrol//ovat' -uje -ujú *dok.* перевірити,
переконтролювати

skontrol//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. fin.*
перевіряти/перевірити учты

skonzum//ovat' -uje -ujú *dok.* стровити,
з'їсти, сконзумовати

skoordin//ovat' -uje -ujú *dok.* зладити,
увести до зладжіня, скоордіновати; ~
prácu ľudí s prácou strojov зладити або

скоордіновати роботу́ людей з робото́в
машын

skop//at' -e -ú *dok.* 1 покопати; ~ záhradu
покопати сад 2 зрылювати, скопати; ~
korček скопати бережок

skop//at' -e -ú *dok.* 1 скопати (вытиском
ни́з); ~ perinu скопати перину (нога́ми) 2
koho expr. скопати, накопати (нога́ми)

skop//at' -e -ú *dok. expr.* звалити,
провалити; ~ skúšku провалити ся на
екза́мени

skóre *neskl. s šport.* ско́ре, резулта́т; naše
mužstvo má aktívne ~ наша кома́нда ма́ть
актíвне ско́ре або резулта́т; zlepšiť si ~
зліпшыти собі ско́ре; otvoriť ~ отворити
ско́ре

skorig//ovat' -uje -ujú *dok.* čo 1 опра́вити
што, зробити опра́ву чо́го; ~ článok
опра́вити статю 2 вnéсти опра́вліня
до чо́го; ~ svoje názory змінити або
ско́риго́вати свої по́гляды

skormútený смутный, скормуче́ный

skormút//it' -í -ia *dok.* зосму́тніти,
скормутити

skoro *prísl.* 1 (čoskoro) ско́ро, штоско́ро 2
(zavčas) ско́ро, завчасу́; ~ ráno ско́ро
ра́но 3 (rychlo) ско́ро, ско́рше 4 (takmer)
ско́ро такий, ско́ро што; ~ taký ako ja
ско́ро такий же, як я; už je tomu ~ desať
rokov з то́го часу́ уж минуло ско́ро де́сять
ро́ків 5 (len-len že nie) лем же не; ~ omdlel
od strachu він лем же не зомлі́в од стра́ху;
~ som zmeškal vlak я лем же не запі́знив
на влак

skorocel -u *m bot.* скороце́л

skór//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. šport.*
дава́ти/дати го́л

skorumpovan//ý підпла́чуючий, (моральні)
сказе́ный, скорумпова́ний; ~á spoločnosť
скорумпова́на общность

skorump//ovat' -uje -ujú *dok.* підплатити;
скорумповати

skorump//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.*
підкупити, скорумповати ся

skoruš//a -e *ž bot.* рябина

skorľý *v rôzn. význ.* скорый; ~á jeseň скора осінь; ~á smrť зарання смерть; ~é ovocie скора овочина; ~ stredovek скоре середнєвіча • до ~ého videnia до скóрого стрітнўтя, до свіданя

skos//it' -i -ia *dok.* скосити *aj pren.* зожати; ~ trávu скосити траву; ~ obilie зожати зёрна; ~ila ho gulka кўля скосила ёго

skostnaténý 1 окостенівший, закостенівший 2 *pren.* закостенівший, окостенівший ~ systém окостенівша сiстéma; ~ spôsob života окостенівший спóсоб живóта

skostnat//iet' -ie -ejú *dok.* 1 окостеніти; закостеніти; chrupavka ~ie хрящ окостеніє 2 *pren.* окостеніти; закостеніти, стáти закостенітим

skotúľ//at' -a -ajú *dok.* скотуляти, скарбуляти **skotúľ//at'** sa -a sa -ajú sa *dok.* скотуляти ся, скарбуляти ся

skovat' skuje skujú *dok.* 1 (*kovaním zhotoviti*) скóвати 2 (*spojiť, spútať*) скóвати, заковáти **skôr** *prisl.* 1 (*včassšie*) скóрше, поскóрше; mal si prísť ~ тобi трéба было прийти скóрше; ~-neskôr, ~ či neskôr скóро áбо пізно; čím ~ як мож (по)скóрше 2 скóрше; ~ ty máš pravdu скóрше ты маш правду; ~ umriem, ako by som to dovolil я rádше умру, як допўщу тотó; ~ naopak скóрше наспак • kto ~ príde, ten ~ melie [*prisl.*] хто пёрший прийшов, тот i зачінать

skôrnat//iet' -ie -ejú 1 покрити ся кóров áбо кóрком; rōda ~ela зéмля покpыла ся кóрком 2 стáти áбо зробити ся склеротічним; žily ~eli жылы стáли склеротічними(a)

skrachovan//ec -са *m hovor. expr.* банкpót, скpаховáнець, невыдaрeнець

skrachovan//ý *hovor. expr.* збанкpотовáний, скpаховáний, выйшовший на мiзiну; ~á politika збанкpотовáна пoлiтiкa; ~ študent недоучiвший ся штудeнт; ~ človek скpаховáний чoлoвiк, банкpót

skrach//ovat' -иє -ијú *dok. hovor. expr.* пoтepпiти кpах, скpаховáти, oбанкpотoвáти

ся; banka ~ovala бáнкa скpаховáлa; jeho plány ~ovali ёго плáны скpаховáли

skraja 1 *prisl.* зo зачáтку; hned ~ зo сáмого зачáтку 2 *predl. s 2. p.* з кpáю, нa кpái чoгo; ~ dediny нa кpái вaлáлу; ~ lesa нa кpái лiсa

skraper [skrejper] -ra *m tech.* скpепep **skrásn//iet'** -ie -ejú *dok.* стáти iщi кpáсшым, покpаснiти

skrásľ//it' -i -ia *dok.* 1 (*vyzdobiť*) укpасити, выпaрaдити 2 *pren.* прикpасити

skrat -u *m el. tech.* скpат, выбитя пóисткы **skrátenin//a** -y *ž* скopочéна фóрмa (слóвa) **skrátený** скopочёный, зменшёный

skrát//it' -i -ia *dok.* скopотити, зменшити; ~ šaty скopотити шмáты ~ pracovný čas скopотити робóчий дeнь • ~ niekomu život скopотити дaкóму живoт, умучiти дaкóго

skratk//a -y *ž* 1 скopочiня, скopочёне слóвo, абpевиáтyрa 2 скopочéна фóрмa; v ~e в скopочёний фóрмi, в стиснутiй фóрмi 3 *hovor.* (*kratšia cesta*) кýртшa дopóгa

skrátk//a 1 *prisl.* кýрто, кopóткo 2 *modálne slovo* eдным слóвoм, кýрто пoвiджéно

skratkov//ý скopочёный; ~é slovo *lingv.* скopочёне слóвo

skrbáľ//at' sa -a sa -ajú sa i **skrbáľ//it'** sa -i sa -ia sa *dok. expr.* скoтyляти ся, yпáсти *ďardé* дoпóв

skrbľ//it' -i -ia *nedok. expr.* быти лaкóмым, скупым; скупчiти

skrčľ//ek i skrčľ//ok -ka *m expr.* нерoзвинутий, зaкырпачёный чoлoвiк, зaкырпачёна звiрина; *žart.* бaцyлячiк

skrčľ//it' -i -ia *dok.* 1 (*zohnúť*) зoгнýти, пoкopчiти; ~ поху пoкopчiти нóгы; ~ hlavu medzi pleciami втягнýти гóлoвy мeджi плeчi 2 (*do kľbka*) пoкopчiти 3 пoкopчiти, пoгýжвaти; ~ šaty пoкopчiти шмáты

skrčľ//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 (*zohnúť sa*) cкopчiти ся, зoгнýти ся, cчyпити ся 2 (*o látke ap.*) пoкopчiти ся, пoгýжвaти ся

skrčmo *prisl.* cкopчéно; skok ~ šport. пepескóк cкopчéно, пepескóк зo зoгнýтими(a) нoгáми

skreh//núť -ne -nú *dok.* окончати, законати, скрегнути; ~li mi ruku окончали ми руки (*од зими*)

skrehnut//ý окончаный, окончивший, законивший, скрегнутый; ~é telo окончивше тіло; ~é ruku законившы руки

skre//sať -še -šú *dok.* скресати

skreslený скреслєный, недійсний, неприродный, кламный, неправдивый; ~ obraz неприродне зображєня

skresl//it' -i -ia *dok.* перекрутити, скреслити, скомолити

skresl//ovat' -uje -ujú *nedok.* перекручувати, скреслєвати, комолити

skrič//at' -i -ia, **skrik//nut'** -ne -nu *dok.* 1 закричати, скрикнути (*од бєлєсту i m. n.*) 2 крикнути (*кому даштє*), выкрикнути

skri//ňa -ne ž 1 скриня; trojdielna ~ тридверєва скриня 2 *tech.* скриня; rýchlostná, prevodová ~ скриня скорєстей, передаваня; kľuková ~ пакєва скриня; hudobná ~ музикална скриня; hracia ~ музикалный автомат • výkladná ~ вітрїна

skriptá skript s *pomn.* скріпта, учебник про штудєнтів

skritiz//ovat' -uje -ujú *dok.* скритиковати, критічні посудити

skriv//it' -i -ia *dok.* скривити, огнути, зогнути; ~ železnú tyč огнути желізний прут; ~ ústa скривити рот; ani vlas na hlave sa mu neskriví ани волос на голові не скривить ся єму

skrivodlivý *kniž.* несправодливый; ~ človек несправодливый чоловік

skriž//it' -i -ia *dok.* 1 скрижыти, зложити накрест; ~ ruku na prsiach скрижыти руки на груді; ~ nohu перекрижыти нєги, переложити нєгу на нєгу 2 скрижыти; ~ rastliny скрижыти ростлины • ~ dve odrody pšenice скрижыти дві сорты пшеніці; ~ niečie plány скрижыти або розбити дачії планы; ~ niekomu cestu стати попєрек дорєги дакому

skriž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* скрижыти ся, стрітити ся крижом

skrkv//at' -e -ú *dok. expr.* 1 покорчіти, згужвати 2 погужвати, покорчіти, скорчіти; ~ šaty покорчіти шматы

skrm//it' -i -ia *dok.* скормити; ~ všetko krmivo скормити вшитко кормиво

skrofulóz//a -y ž *lek.* скрофулєза

skroj//it' -i -a *dok.* одрізати, зрізати (*ножом*)

skromn//ý 1 скромный, невыжадующий, спокійный з малым; ~ človек скромный або невыжадующий або спокійный з малым чоловік 2 скромный, незначный; ~ obed скромный обід; ~é požiadavky скромны пожадованя; ~é prijmy, výdavky скромны приймы, выдавки; ~ majetok скромный або незначный маєток

skrot//it' -i -ia *dok.* 1 оволодіти, скротити, утіштити; ~ rozhnevaný dav утішити розгніваны масы; ~ žiakov скротити або оволодіти учеників; ~ hnev *pren.* оволодіти гнів; ~ rozvodnenú riekú *pren.* укротити розводнену ріку, укротити вийшовшу із бєрегів ріку 2 скротити, утішити

skrot//núť -ne -nú *dok.* 1 (*o zvieratách*) стати крєтким 2 *pren.* стати крєтким; утішити, успокоїти

skrs//núť -ne -nú *dok.* vznikнути; родити ся; ~lo v ňom podozrenie у нєго виникло підозріня; v hlave mi ~la myšlienka в моїй голові родила ся думка

skrutátor -a *m* раховалник гєлєсєв (*при голосованї*)

skrutín//ium -ia *s* зрахованя гєлєсєв при голосованї листками

skrút//it' -i -ia *dok.* 1 čo (*zvinút*) звинутити, скрутити 2 čo, čím обернути, закрутити што; ~ vupíначом обернути випиначом; ~ volant обернути волант або кєрмаль

skrút//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 звинутити ся, скрутити ся; ~ sa do kľbka звинутити ся до клубя 2 (*otočiť sa*) обернути ся 3 (*o ceste, chodníku ap.*) обернути, скрутити

skrutk//a -y ž шрєбка; ~ s maticou шрєбка з матіцєв; spojovacia ~ спєююча шрєбка;

упевňovacia ~ уміцнююча шрубка; nastavovacia ~ надставляюча шрубка; kĺbová ~ клубова шрубка

skrutkorez -u *m tech.* шрубкоріз

skrutkovač -a *m* шрубовак

skrutk//ovat' -uje -ujú *nedok.* шрубовати, зашрубовувати

skrutkov//ý шрубковий; ~ kľúč шрубковий ключ; ~ á matica mátiця; ~ prevod шрубковий перевод

skrut'/nut' -ne -nu *dok.* обернути, скрутити; ~ kľúč *al.* kľúčom обернути ключом (в замку)

skrut'/nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 обернути ся; ~ sa na podpätku обернути ся на зап'ятку 2 (o ceste, chodniku) обернути ся, оглянути ся

skruž -e *ž stav.* круговий носьник

skrvavený кровавий, окровавлений

skrvav//it' -í -ia *dok.* 1 кого поранити до крові 2 що окырвавити, забабрати кровев; ~ si ruku окырвавити собі руки, забабрати собі руки кровев

skrvav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* окрвавити ся, забабрати ся кровев

skryš//a -e *ž* скрыша, тайне місце на скрыва́ня дакого́ або дачого́; ~ zbraní тайна скрыша збрани; podzemná ~ підземна скрыша, підземне скрыва́ня

skryl//t' -je -jú *dok.* 1 (schovat') скрити, сховати, спрятати; ~ tvár do dlaní спрятати тварь до долони 2 кого скрити, спрятати; ~ prenasledovaného скрити або спрятати пронаслідованого 3 (zatajit') скрити, затаїти; ~ dojatie затаїти взрушіня або доятя

skryl//t' sa -je sa -jú sa *dok.* скрити ся, спрятати ся, сховати ся

skryt//ý скритый, тайний, утаєний; ~ nepřítel тайний неприятель; ~ á síla скрита сила; ~ é pracovné rezervy скриты (робочі) резервы

skryvačk//a -y *ž* схованки *romn.*; hrať sa на ~u гра́ти ся на схованки

skrýv//at' -a -ajú *nedok.* 1 (schovávať) скривати, схововати, прятати 2 кого скривати, перехововати 3 (zatajovať) скривати, утаєвати; ~ radosť скривати радість; ~ svoje úmysly скривати свої заміри або ўмысли 4 *pren.* скривати, таїти; more ~a veľa tajomstiev móре скривать або таїть в собі мно́го тайн

skrýv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 скривати ся, схововати ся 2 *pred kým* скривати ся, схововати ся *перед ким* 3 *v čom* таїти ся, скривати ся, кривити ся; *v tom sa* ~a nebezpečenstvo в тім скривать ся небеспечность; *za tým sa* ~a prekvapenie в тім таїть ся несподівання; *v zemi sa* ~a veľké bohatstvo в землі скривать ся велике боратство 4 *s čím* скривати ся, таїти *щмо*

skrz, skrze *predl. so 4. p. zastar.* 1 (pre kvôľ) із-за ко́го, чо́го, по чії́ вині, про ко́го; ~ teba som zmeškal vlak із-за тебе я запізни́в на влак або на поїзд 2 (cez) че́рез *щмо*; slnko presvecovalo ~ husté listie со́лнце просві́чувало че́рез густе листья 3 (prostredníctvom) че́рез ко́го, *щмо* або посередни́цтвом ко́го; výchova ~ leteratúru вихова посередни́цтвом літерату́ры або че́рез літерату́ру

skrz-naskrz *prisl. hovor. expr.* ці́лком, по́вністю, ці́лково, до послі́дньої б́уквы

skuč//at' -í -ia *nedok. expr.* вы́ти; pes ~í пес вы́е або завия́ть; ~ od bolesti вы́ти од бо́лести; vietor ~í ві́тор завыва́ть

skučerav//iet' -ie -ejú *dok.* (o vlasoch) кучеря́вити, кандря́вити, ста́ти кучеря́вим або кандря́вим; vlasy mu ~eli во́лосы ё́му скучеря́вили або ста́ли кандря́вити

skuhr//at' -á -ú *nedok. expr.* 1 (prositi) просинкати, з пла́чем просити, просити на ко́лінах, ко́лінковати 2 (o vetre) вы́ти, завыва́ти 3 *pejor.* сту́кати, стенати, ё́йкати, ж́гырлошати, бы́ти скупым

skuhrav//ec -ca *m pejor.* лако́мець, скупа́нь

skuhrav/ý 1 *expr.* выючий, завывающий, фнюкавый 2 *pejor.* скупый, лакомый, хамтывый

skuhr//it' -i -ia *nedok. pejor.* быть скупым, жгырлошты, скупанити

skuhiroš -a *m pejor.* скупань, лакомецъ

skultúr//it' -i -ia *dok. hovor.* скульптурнити, зроби́ти култу́рным, звышы́ти култу́рну́ уровень дачо́го

skúmadl//o -a *s chem.* реагэнт

skúm//at' -a -ajú *nedok.* 1 (*študovať*) штудова́ти, професіона́льні, нау́чно штудова́ти, дослі́джовати; *vedecky* ~ про-водити нау́чний до́слід; ~ *jazyk, literatú-ru* штудова́ти язы́к, лі́терату́ру; ~ *návrh* штудова́ти а́бо розобе́рати пропозі́ції а́бо прое́кт; ~ *terén* аналі́зовати місце́вість 2 (*zisťovať*) становити, wyjáсняти; ~ *príčiny* wyjáсняти причі́ны

skúmateľ -a *m* дослідник

skúmavk//a -y *ž* дослідка, пробірка

skúmaový досліджуючий, кушаний; ~ *rohľad* досліджуючий по́гляд; ~é о́чі проника́ючі о́чі

skunk -a *m zool.* (*zvieria i kožušina*) скунс

skupaň -a *m pejor.* скүпош, лакомецъ, жгырлош

skupenstv//o -a *s* фізі́чний став; *plynné* ~ пліно́вый став; *plynné* ~ *vody* паротво́рный став во́ды

skupin//a -y *ž v rôzn. význ.* гру́па; ~ *hlások* гру́па зву́ків; *jazyková* ~ язы́кова гру́па; *krvná* ~ гру́па кро́ви; *pracovná* ~ робо́ча гру́па; *stranička* ~ парті́йна гру́па

skupinár -a *m* скупіна́рь; веду́чий робо́чої гру́пы

skupinov//ý гру́повый; ~ *let* гру́повый лет; ~ *telefón* спарова́ный телефо́н (*про двох i в́е́че учас́тників*)

skúp//it' -i -ia *dok.* (вшы́тко) скупити

skúp//y 1 скупый, лакомый, хамтывый; ~ *človek* скупый чоло́вік 2 скупый; скро́мный, худо́бный; ~é *lúče slnka* скупы лу́чі со́лнца
• *je* ~ *na slovo* він скупый на сло́ва

skus -u *m lek.* прикус, згрыз; *pravdelný* ~ спра́вный прикус

skúsenos//t' -ti *ž* скусе́ность, о́пыт; *pracovné* ~ti робо́чі о́питы; *bohaté* ~ti бо́гата скусе́ность; *z vlastnej* ~ti з вла́стной скусе́ности; *odovzdať* ~ti ді́лити ся о́питом, пере́дати скусе́ности

skúsen//ý скусе́ный, о́пытный, випро́бований; ~ *politik* скусе́ный а́бо о́пытный полі́тік; ~é *oko* скусе́не о́ко

skús//it' -i -ia *dok.* 1 (*pokúsiť sa*) по́пробова́ти, скү́сити, зроби́ти про́бу; *skus to urobiť!* по́пробуй зроби́ти то́то! 2 (*vyskúšať*) по́пробова́ти, випро́бовати; ~ *svoje literárne umenie* по́пробова́ти писа́ти 3 (*zažiť*) скү́сити, за́жыти, перетерпі́ти; ~ *niečo na vlastnej koži* за́жыти на вла́стній ко́жі да́што; *on už veľa* ~il він уж мно́го перетерпі́в а́бо за́жыв • ~ *šťastie* по́пробова́ти ща́стя а́бо се́рénчу

skusmo prisl. во фо́рмі про́бы а́бо о́пыта, на про́бу, про про́бу, для про́бы

skusy -ov *m romn.:* *isť* на ~ *iti* да́што дозна́ти ся а́бо дозві́дати ся а́бо на вызві́ды

skúšač¹ -a *m (človek)* про́буючий

skúšač² -a *m (prístroj)* інді́катор, про́бник; *vákuový* ~ інді́катор ва́куума; ~ *akumulátora* про́бник акуму́латора

skúšačk//a -y *ž (prístroj)* про́бник

skúš//at' -a -ajú *nedok.* 1 (*pokúšať sa*) про́бывати, скү́сити, зроби́ти про́бу, по́пробова́ти; ~ *vstať* по́пробова́ти а́бо скү́сити вста́ти 2 про́бывати, скү́сити; ~ *stroj* вы́скупшати а́бо випро́бовати машы́ну; ~ *prstom ostrie noža* про́бывати па́лце́м ві́стря но́жа; ~ *svoje sily* про́бывати сво́ї си́лы ~ *svoje literárne umenie* про́бывати сво́є лі́терату́рне іску́ство, про́бывати пе́ро, про́бывати писа́ти; ~ *krvný tlak* змі́ряти кро́вний тиск; ~ *pulz* змі́ряти пу́лз; ~ *trpezlivosť* вы́скупшати терпе́зливостъ 3 (*drahé kovy*) пу́нцова́ти 4 (*v škole*) екза́меновати, при́нимати екза́мен 5 *div.* про́бити ре́петі́цію, ре́петі́ровати; ~ *hru*

робити репетіцію пєсы **6 krajč.** міряти, примірювати; ~ kabát міряти кáбат • ~ šťastie пробувати щáстя áбо серénчу

skúška -y ž **1** проба, скушáня; перевірка; ~ motora скушáня áбо проба áбо перевірка мóтора; zaťažkávacia ~ скушáня на затажнія; ~ na tlak *al.* тlаком скушáня на тиск; ~ odvahu перевірка одвáжності; ~ krvného tlaku міряня кровяного тиску

2 аналіз; krvná ~ аналіз крóви; chemická ~ хеміный аналіз; ~ vodu аналіз вóды

3 екzáмен; prijímacia ~ приймаючий екzáмен; štátna ~ держáвний екzáмен; opravná ~ опрáвний екzáмен; písomná, ústna ~ писémный, ўстный екzáмен; ~ dospelosti екzáмен на атестáт зрілості (*maturita*), матурітний екzáмен; skladať ~и здавáти екzáмен; prejsť ťažkou ~ou перéйти тяжкóв перевірок **4 div.** репетіція; generálna ~ генерáлна репетіція **5 krajč.** міряня, переміряня

skúšob/ňá -ne ž **1** містність на пробування (одягу) **2** (*v divadle ap.*) сáла для репетіції

skúšobn/ý **1** пробный, опытный; ~é spustenie turbíny пробне пушнія турбіны; ~á lehota пробный час; ~ leť пробне літáня; ~á séria опытна сєрія **2** экзаменаційный; ~á komisia экзаменаційна комісія, комісія про экзаменовáня; ~é obdobie экзаменаційна сєсія • ~ kameň пробный кáмінь

skutkov/ý дійсний, фактічний; ~ stav фактічне росположіня предметів; ~á podstata *práv.* зложіня престýпку, дійсне ядрó

skutočnos/ť -ti ž дійсність, фактічність, реáлність ж; факт; objektívna ~ обектівна áбо реáлна дійсність; taká je ~ такы фáкты; taká дійсна ситуáція • v ~ti в дійсности, фактічні

skutočn/ý **1** дійсний, реáльний, дійсно екзистуючий; фактічний; ~á udalosť дійсна пригóда; ~ stav vecí фактічне росположіня предметів **2** (*ozajstný*) дійсний, оправдивий; ~á láska дійсна

любóв; ~é šťastie оправдиве щáстя, оправдива серénча

skut/ok -ku *m* дійсность, постýпок, крок; zlý ~ злы́й áбо глýпый постýпок; stať sa ~kom здійснити ся, стáти дійсним; po slovách majú nasledovať ~ky по слóвах ма́ють наслідувати ділá

skuvíň/at' -a -ajú *nedok. expr.* жáлостні нарікáти, квілити

skvalitn/it' -í -ia *dok.* чо зякостнити, зліпшыти *smo*, підвиштити якість чо́го

skvapaln/it' -í -ia *dok.* зрідити ся, зробити текучім; ~ plyn зрідити плін

skvelý **1** (*nádherný*) парадный, роскішний, богáтый, луксýсный; ~ dom луксýсный дім; ~ obed роскóшный обід **2** (*vynikajúci*) блистячий, прекрасный, визначный, чудесный; ~ hrač чудесный áбо блистячий грач; ~ úspech визначный áбо блистячий ўспіх; ~a myšlienka прекрасна ідея

skvič/at' -í -ia *dok. expr.* сквічáти, заквічáти

skvl/ieť sa -ie sa -eju sa *nedok.* **1** блищáти ся, світити ся, **2** блищáти; світити; ексцеловáти; ~ čistotou блищáти чістотóв

skvost -u *m* **1** дорогоценність ж **2** *pren.* пєрла, дорогоценность, цінность; ~ architektúry цінность архітектúры

skvostný прекрасный, чудесный, дорогоценный, приповідкóвый, высокоякостный

skypr/it' -í -ia *dok.* покопáти, порылєвáти

skys/nút' -ne -nú *dok.* скыснути, выкыснути; зрáзити ся; mlieko ~lo молóко скысло; víno ~lo винó скысло

Skýt -á *m hist.* Скіф

skyť/at' -á -ajú *nedok. kniž.* давáти, приносити; представляти собóв; to ~á rozličné výhody тотó давáть áбо приносíть велику выгóду; ~ smutný obraz представляти собóв смутный образ

skýtsky скіфський

skyv/la -y ž кусóк (хліба); ~ chleba кусóк хліба; za ~ ou chleba šiel až za oceán за кусóм хліба ішóв за мóре

slabičn/ý складовый, складотворный; сілабічний; ~ verš сілабічний стих; ~á spoluhláska *lingv.* складовый або складотворный согласный

slabik//a -y ž склад

slabikotvorn/ý складовый, складотворный; ~á hláska *lingv.* складовый або складотворный звук

slabik//ovat' -uje -ujú *nedok.* читати по складах

slabin//a -y ž 1 *anat.* слабина; bolest' v ~e біль в слабині 2 *prez. expr.* слабина, слабé місце; odhaliť ~y nepriateľa виявити слабі місця протівника

slab//núť -ne -nú *nedok.* слабнути, ставати ся слабым

slaboch -a *m* 1 *pejor.* чоловік слабій волі, нерішучий, піддаючий ся лéгко чужо́му впливу, чоловік слабóго харáктеру 2 (фізічно) слабый чоловік

slabomyseľný слабомысёлный, слабоду́хый

slaboprúdový слаботоко́вый; ~á elektro-technika слаботоко́ва електротéхника

slabos//t' -ti ž 1 слабóсть, хыло́сть ж; fyzická ~ фізічна слабóсть; preháť svoju ~ перемагати сво́ю слабóсть 2 (*sladá stránka*) слабá сторóна, слабóсть ж; to je jeho ~ тотá ёго слабóсть, тотá ёго слабá сторóна 3 (*slabá vôľa*) слабóсть, слабá во́ля

slabozraký слабозра́кий, зо слабым зра́ком

slab//ý 1 слабый, крeгкий, непереко́нующий; ~ chlár крeгкий хлоп 2 слабый, нева́жный; ~ zrak слабый зрак; ~é zdravie слабé або крeгké здо́ровя; ~ pamäť слабá па́мять; ~ žiak слабый ученик; ~ román слабый або нева́жный ромáн; ~á úroveň слабá або невысо́ка у́ровень; ~á úroda слабá або низка́ уро́да; ~ obed слабый обéд; ~ zárobok слабый або низкий за́робок 3 (*málo intenzívny*) слабый; ~é svetlo слабé свéтло; ~ vietor слабый вітор; ~á strela слабый у́дер 4 слабый, рідкий; ~á kyselina

слабá кіслотá; ~á káva слабá ка́ва; ~é pivo слабé пиво 5 *hovor. (necelý)* неці́лый, непóвний; ~é kilo неці́лe кіло; ~ meter неці́лый мeтeр 6 незначный; ~á prevaha незначна́ перева́га; ~á väčšina незначна́ векшы́на 7 *hovor. (tenký)* тонкий; ~á vrstva тонка́ ве́рства; ~ ľad тонкий лед ● je ~ ako mucha слабый як мýха, барз слабый; stáť na ~ých nohách стояти на слабых нóгах; v ~ej chvíli в мiнýту слабóсти; ~á stránka слабá сторóна; je ~ v páse niekto (*na niečo*) слабый в дрiкý дахтó (*na dаштó*), кышка тонка́ у да́кого

sláčik -a *m* смык

sláčikový смыко́вый; ~é hudobné nástroje смыко́вы музика́льны інструме́нты; ~ orchester стру́нный орхeстер

slad -u *m* со́лод

sladársky солодо́вый; ~ priemysel výroba со́лоду

sladič -a *m bot. (druh paprade)* многоно́жка ● ~ obyčajný многоно́жка обыча́йна, солодкий па́поротник (*Polypodium vulgare*)

sladidl//o -a *s* соло́дка річовина; umelé ~ річовина, заміню́ча цýкeрь

slad//it' -í -ia *nedok.* чо́ солодити, кла́сти цýкeрь до чо́го; ~ čaj, kávu солодити або присоло́джовати чай, кáву

sladkast/ý 1 солодкова́тый; ~á chuť солодкова́тый смак 2 *prez.* солодкий, барз солодкий; ~ úsmev солдодкий або барз солодкий у́смів; ~é reči солодки або улéсливы ре́чі

sladk//é -ého *s hovor.* солóдке; лікер; ~é víno солóдке вино́

sladkovodn/ý солодково́дный; ~é ja-zero солодково́дне о́зеро; ~é ryby солодково́дны рыбы; ~é rastlinstvo солодково́дны ростлины

sladký *v rôzn. význ.* солодкий; прие́мный; сeнтимeнтáльный; ~ šťava солодка щáва; ~á vôňa солодкий за́пах; ~ sen солодкий сон; ~é reči солодки ре́чі ● ~á voda солодка во́да; ~é mlieko солодкé

молóко; ~á paprika солодка паприка; ~á smotana солодка сметанка; ~é drevko bot. солодоватый корень; ~á materčina солодкозвучный родной язык; ~é scény сентиментальны сцены; ~á pieseň сентиментальна або солодкаста співанка

sládok -ka *m* пивовар

slad//ovat' -uje -ujú *nedok. odb.* čo солодити; ~ jačmeň солодити ярець

sladov//ňa -ne *ž* солодовня

sladov//ý солодовый; ~ jačmeň солодовый ярець, ярець для со́лodu; ~ výťažok солодовый екстракт

slák -a *m* смык

slalom -u *m šport.* слалом; vodný ~ водный слалом

slalomár -a *m šport. slang.* слаломіста

slalom//ky -iek *ž pomn. šport. slang.* слаломовы ліжы

slalomovk//a -y *ž šport. slang.* слаломова траса

slalomov//ý слаломовый; ~á trať слаломова траса; ~é bránky слаломовы бранки (на mpáci)

slam//a -y *ž* соло́ма • mlátiť prázdnu ~u молотити порожню соло́му, перелива́ти із пусто́го до порожне́го; nepreložiť križom ~у *hovor. expr.* па́лець о па́лець не уда́рить, і па́лце́м не погну́ти; ~ mu trčí z topánok (z čižiem) ≈ він з валалу, од не́го на кіломе́тер валало́м па́хне

slamenáčik -a *m zdob.* солом'яний калап

slamenák -a *m* солом'яний калап

slamenica *p.* slamienka

slamenožltý солом'яний, солом'яной фа́рбы, сві́тло-жо́втий

slamen//ý солом'яний; ~á strecha солом'яна стрі́ха; ~ klobúk солом'яний калап; ~á farba фа́рба соло́мы, солом'яна фа́рба; ~kôš солом'яний ко́шик • ~ vdovec *žart.* солом'яний вдове́ць; ~á vdova *žart.* солом'яна вдо́ва

slamienk//a -y *ž* солом'яний ко́шик

slamk//a -y *ž zdob.* соло́мка • topiaci sa s ~y chytá [*prisl.*] то́пячий ха́пати ся і за соло́мку

slamník -a *m* стружляк, напхатый соло́мов **slamovožltý** солом'яний, фа́рбы соло́мы, сві́тло-жо́втий

slan//ec -ca *m* сла́нець (зе́мля)

slang [*sleng*] -u *m* а́про *neskl.* s жа́рло́н; športový ~ шпо́рто́вый жа́рло́н, жа́рло́н шпо́рто́вців; študentský ~ шу́дентський жа́рло́н

slangový [*sleng-*] жа́рло́нный; а́рго́ти́чний; ~ výraz жа́рло́нне сло́во; а́рго́ти́зм

slaničk//a -y *ž* со́льни́чка, со́лянка

slanin//a -y *ž* солони́на • nebude zo psa ~ ani z vlka baranina [*prisl.*] не бу́де зо пса солони́на а́ні з во́вка барани́на; як во́вка не корми́ти, він все лем до лі́са позе́рати

slanisk//o -a *s 1* (pôda) со́лянка **2** (*nádrž na soľ pre zver*) ва́лів зо со́лів

slan//ý **1** со́ле́ный; ~é jedlo со́ле́на стра́ва; ~á voda со́ле́на во́да; ~é jazero со́ле́не о́зеро **2** пересо́ле́ный; polievka je ~á по́ливка пересо́ле́на • nezarobiť ani na ~ú vodu не зароби́ти а́ні на со́ле́ну во́ду а́бо а́ні на хлі́б з водо́в

slas//ť -ti *ž* насоло́да, блаже́ность, поті́шні́я **slastný** соло́дка́стый; соло́дкий; ~ život соло́дкий живо́т

slatin//a -y *ž* моча́риста, боло́тиста зе́мля

sláv//a -y *ž* сла́ва; získať si ~u просла́вити ся; byť na vrchole ~у бы́ти на ве́рху сла́вы; prevolávať niekomu na ~u проголо́шовати сла́ву да́кому • ~ tu vstúpila do hlavy сла́ва ё́му покру́тила го́лову; už je na vešnej ~е ца́рство ё́му небё́сне, він уж пішо́в до ві́чності; márna ~ ма́рна сла́ва; што зро́биш, ніч не зро́биш; svetská ~- poľná tráva [*prisl.*] зе́мска сла́ва недо́вгові́чна; ~у sa nepaješ сла́вы не на́йш ся, со́ловя ба́снями не ко́рмлять

Slavian -a *m zastar.* Слав'янин

slavianofil -a *m* слав'янофі́л

slávik -a *m* со́ловей

slavist//a -u *m* славі́ста, слав'янозна́вець

slavistick/ý славистічний, славянознавчий, славистський; ~ kongres конгрес славистів; ~á literatúra славистічна література

slavistik/a -y ž славістика, славянознавство
sláv/it' -í -ia *nedok.* славити, ославлювати, припоминати; ~ výročie славити річницю; ~ meniny ославлювати менины; ~ vítězstvo ославлювати або припоминати переможіння

slávnosť -ti ž славність; свято; školská ~ шкільська славність; dožinková ~ свято укончіння зберання урожаю

slávnostní/ý славностный; святочный; ~ projev славностна реч; ~ řečník оратор (на славностнім засіданні і т. п.); ~á schůzka славностна громада або зібрання; ~ obed святочний обід; ~ ráz něcooho славностный характер дачого; ~á nálada святочна атмосфера

slávn/ý 1 прославленный, визначний, знамый; славный; ~ vedec визначний або знамый учений; ~ deň славный день; ~a bitka славна битка 2 čím прославивший ся, славячий ся, знамый 3 hovor. (ako hodnotenie) славный, добрый 4 zastar. (pri oslovení) уважаний; ~ súd! високоуважаны панови судці!

slávobrán/la -y ž славностна або триумфална брана

slávybažný славолюбивый, жаждучий славы

slávovýlan/ie -ia s kniž. овації, кликання на славу

sléčn/la дама, молодá пání

sled -u m 1 ряд, поступ; ~ udalostí ряд пригод; ~myšlenok поступ думок 2 voj. ряд, ешелон; v prvom ~е в першій ряді, в першій ешелоні

sleď -a m zool. следь

sled/ovat' -uje -ují *nedok.* 1 koho, čo слідити за ким, чим; ~ pohľadom niekoho слідити очима за даким; ~ rozhovor слідити за бісідом; ~ hru слідити за грою; ~ časopisy слідити за журналами 2 koho (špehovat)

слідити за ким, становити слідованя за ким 3 іти; ~ nějaký cíl іти за даяким цілём

sleďovit/é -ých mn. č. zool. слёдевиты

slepač/í курячий; ~ie vajce куряче яйце; ~ia polievka куряча поливка; ~ia farma куряча фάρма

slepačín/la -y ž куряче мясо, курятина

slepáň -a m 1 pejor. сліпый, сліпёць, сліпый чоловік 2 (o krátkozrakom) сліпый, expr. засліпёный чоловік, сліпа кърка

slepl/ec -ca m сліпый, сліпёць

slepeck/ý prid. k slepec; ~é písmo азбука для сліпых; ~ ústav дім сліпых

slepiacky prisl. зо запёртими(а) очами; посліпачьки

slepl/it' -í -ia *nedok.* сліпити, осліплювати; sľnce ma ~í солнце мене осліплює

slepl/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* expr. казити (собі) очі; ~ sa vyšíváním казити собі очі вишиванём

slepo prisl. 1 посліпачьки, насліпо 2 pren. сліпо; ~ poslúchať сліпо повиновати ся або слухати ся; ~ veriť сліпо вірити; ~ plniť príkazy сліпо выповняти прикази

slepot/la -y ž сліпотá aj pren. душевна ~ душевна сліпотá

slepúch -a m zool. (plaz) веретениця; ~ obyčajný веретениця обычайна (Anguis fragilis)

slepl/ý 1 сліпый aj pren.; ~ člověk сліпый чоловік, сліпый; ~á láska сліпа любов; ~á nenávisť сліпа ненависть; ~á poslušnosť сліпа слухняність; ~á náhoda сліпа пригода; chodiť ako ~ ходити як сліпый 2 глухий; ~é okno глухий облак, глухе окно; ~é dvere глухі двєрі; ~á kofaj сліпа коляя; ~á ulica сліпа улічка • ~ náboj сліпый патрón; ~é črevo anat. сліпе чєрево; zápal ~ čreva запаління сліпого чєрева або апендікса, апендіцит; ~á baba (hra) жмурячкы, жмұрькы; hrať sa na ~ú babu грати ся на жмурячкы; dostať sa do ~ej uličky попáсти або достáти ся до сліпого улічкы; prišiel k tomu ako ~á kura k zrnú ~

прийшов ку то́му як спі́па кúрка ку зéрну,
 ё́му то́то з не́ба упáло

slez¹ -u *m anat.* (časť žalúdka prežívavcov)
 слез

slez² -u *m bot.* мálва; ~ lesný (*Malva silvestris*) мálва лісна

slezin//a -y *ž anat.* селезі́нка

sliedič -a *m 1* слі́дитель, шпегу́н, вызві́довач
 2 (*pes*) стопáрь

slied//it' -i -ia *nedok. 1* слі́дити, стопова́ти,
 шпіцлє́вати 2 *po kom, čom, za kým, čím*
 слі́дити за кым, чім

sliediv//ý слі́дивый, допро́шуючий;
 ~é súseďky слі́дивы сусі́дкы; ~é о́чі
 допро́шуючі а́бо слі́дивы о́чі

slieň -a *m geol.* ме́ррель; hlinitý ~ глини́стый
 ме́ррель

sliepk//a -y *ž* кúрка • chodí spávať so ~ami він
 і́де спі́ати з кúрка́ми; chodí ako zmoknutá ~
 він хóдить як мо́кра кúрка; vajce by chcelo
 ~u učiť яйце хоті́ло бы кúрку у́чити, яйця
 кúрку не у́чать

sliepň//ať -a -ajú *nedok. expr.* (o zdroji svetla)
 сла́бо го́ріти, сла́бо сві́тити, слі́пкати

sliepň//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.*
 ка́зити о́чі; ~ sa pri vyšívání ка́зити со́бі о́чі
 при ви́шива́ні а́бо ви́шива́нєм

sliepňav//ý (o svetle *ap.*) ма́тний, лі́гота́вий;
 ~é svetlo ма́тне а́бо лі́гота́ве сві́тло

slimač//í 1 слима́чий 2 *pren.* слима́чий; ~ie
 tempo слима́че те́мпо; ísť ~ím krokom íti
 слима́чим кро́ком; ~ia ulita слима́ча бу́дка

slimák -a *m zool. anat.* слима́к • vliecť sa
 ako ~ влє́чі ся як слима́к

slin//a -y *ž* слина́ • hovoriť, čo ~ na jazyk
 donesie говори́ти а́бо пові́сти вшы́то, што
 при́йде на розу́м а́бо до го́ловы

slin//it' -i -ia *nedok. 1* ви́діляти слину́,
 сли́нити; chorý pes ~ í хво́рий пес сли́нить
 2 *čo* сли́нити; ~ si prsty сли́нити со́бі па́лці

slinivk//a -y *ž*; ~ brušná *anat.* панкреа́тична
 желе́за, панкреа́с

slinn//ý сли́нный; ~é žľazy сли́нны желе́зы

slinotok -u *m lek.* сли́ні́ня

slintačk//a -y *ž veter.* сли́нта́вка; stádo
 napadla ~ бы́дло на́пала сли́нта́вка

slint//ať -á -ajú *nedok. expr.* ви́діляти слину́,
 пу́щати сли́ны, сли́нтати

slintoš -a *m pejor.* сли́нтош, сли́нта́вий
 чолові́к; сли́нта́ва ді́тина

sliv//a -y *ž (strom i plod)* сли́вка

slivk//a -y *ž* сли́вка; sušené ~y суше́ны
 сли́вки; kompot zo ~ák сли́вко́вый ко́мпот
 • vziať *al.* zbalilť svojich päť *al.* sedem
 slivák в́зяти со́бі ці́лый (обыча́йні ма́лый)
 ма́сток а́бо вшы́ткы кра́мы

slivkovomodrý те́мно-си́ний (*фа́рба
 дозрі́тої сли́вки*)

slivkov//ý сли́вко́вый; ~ lekvár сли́вко́вый
 ле́квар; ~ koláč сли́вко́вый кола́ч; ~é
 knedle сли́вко́вы кне́длики; ~á farba
 фа́рба сли́вки; ~ sad сли́вко́вый сад

slivovic//a -e *ž* сли́вови́ця, па́лінка зо сли́вок

sliz -u *m* сли́з *m*

slizký сли́зкий, шы́кля́вый

sliznic//a -e *ž anat.* сли́зни́ця, сли́зиста
 оболо́нка; ústna ~ сли́зиста оболо́нка
 ро́та; posová ~ сли́зиста оболо́нка но́са;
 zápal ~e запали́ня сли́зистой оболо́нки

slíž¹ -a *m zool.* (*ryba*) сли́ж

slíž² -a *obyč. mn. č. slíže* -ov *m hovor.*
 рі́занкы; makové ~e рі́занкы з ма́ком

slnc//e -a *s bás.* со́лнце

slnecnic//a -e *ž bot.* со́лнечни́ця

slnecnicov//ý со́лнечни́цевый; ~é se-
 meno со́лнечни́цеве семе́но; ~ olej
 со́лнечни́цевый олі́й

slnecník -a *m* амбра́ла (*од со́лнця*)

slnечно *vetná prísl.* со́лнечно, со́лнечні

slnecn//ý со́лнечный; ~ lúč со́лнечный
 луч; ~é svetlo со́лнечне сві́тло; ~é teplo
 со́лнечне те́пло; ~á energia со́лнечна
 ене́ргія; ~ deň со́лнечный де́нь; ~ byt
 со́лнечный ква́ртель; ~é hodiny *fyz.*
 со́лнечны го́дины; ~é škvrny со́лнечны
 пятна́; ~á sústava *astron.* со́лнечна
 сі́сте́ма; ~é kúpele со́лнечне купа́ня; ~ úpal
 по́палі́ня со́лнцем; ~é okuliare со́лнечны
 окуля́ры, окуля́ры проті́в со́лнця

sln/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* опалёвати ся, лежати на со́лнці; ~ sa na pláži опалёвати ся на пла́жі

Slnk/o -a s *astron.* Сólнце; obiehať okolo ~а крутити ся óколо Сólнця; zatmenie ~а затмíня Сólнця

slnk/o -a s со́лнце; východ, západ ~а выход, за́пад со́лнца; zubaté ~ холо́дне áбо зубáте со́лнце • horské ~ *lek.* со́лукс, го́рське со́лнце; nič nového pod ~ом ніч новé під со́лнцем; najväčší mudrc pod slnkom *iron.* величезный мудре́ць під со́лнцем

slnovrat -u m солнцестоя́ня; letný, zimný ~ лі́тне, зимне солнцестоя́ня

slobod//a -y ž 1 слобóда; národná ~ наро́дна áбо націо́нальна слобóда; osobná ~ слобóда особно́сти; ~ slova, tlače слобóда сло́ва, прэсы; ~ zhromažďovania слобóда грома́дити ся; bojovať za ~и боро́ти ся за слобóду 2 слобóда, во́ля, во́льност; žiť na ~е жы́ти на слобóді; pustiť na ~и пу́стити на слобóду áбо на во́лю

slobodár//eň -ne ž быва́ня для слобóдных (*при заводі i m. n.*)

slobodník -a m 1 voj. слобóдник 2 *hist.* во́льнопропу́щеник

slobodno *vetná prísl.* мож • ~! во́йдыте! (*одповідь на заклóпканя на двéрі*)

slobodn//ý 1 слобóдный; ~ národ слобóдный наро́д; ~ štát слобóдна держа́ва; ~ človek слобóдный чоловiк; ~é voľby слобóдны во́льбы; ~á vôľa слобóдна во́ля; ~é rovolanie слобóдна профес́ія 2 слобóдный, во́льний; ~é mesto во́льне мі́сто; ~ prístav слобóдный пристав áбо порт; ~ prístup k niečomu слобóдный приста́п к дачо́му 3 (*neženatý*) слобóдный, неже́наты́й; ~á (*nevýdatá*) слобóдна, невы́дата; ~ mládepec слобóдный áбо неже́наты́й хло́пец; ~é dievča слобóдне áбо невы́дате дiвча; ~á matka слобóдна ма́ма • ~ým okom во́льным о́ком; má ~é ruku він ма́ть розв'язаны́ ру́ки

slobodomurár -a m во́льний му́рник, масо́н

slobodomurársk//y масо́ньский; ~а lóža масо́ньска лóжа, о́рганіза́чна гру́па во́льных му́рників

slobodomurárstv/o -a s масо́нство

slobodomysel'ný во́льноду́маючий, во́льний

slobodymilovný слободолю́бвий, во́льнолю́бвий

sloh -u m 1 штiл м; románsky, gotický ~ ромáньский, го́тичний штiл; hovorový ~ говоро́вый штiл рéчі 2 *škol.* штiлістiчны упра́жнiня, твóрчiсть

sloh//a -y ž стро́фа

slohov//ý 1 штiло́вий; ~ nábytok сло́говый бýтор 2 *škol.* штiлістiчный; ~á úloha штiлістiчна зада́ча; ~é cvičenie штiлістiчны упра́жнiня

sloj -a m ве́рства; пласт; uhol'ný ~ уго́льный пласт; soľné ~е со́ляны ве́рсты

slon -a m слон • ~ indický *zool.* инди́йский слон (*Elephas maximus*); robiť z bichy *al.* ко́мара ~а робити iз му́хи сло́на

slon//í слоно́вый, сло́ний; ~ chobot слоно́вый хо́бот; ~ie kly слоно́вы клы

slonovin//a -y ž слоно́ва кість

slonov//ý слоно́вый; ~á kosť слоно́ва кість **slopl//ať** -e -ú *nedok. pejor.* 1 (*o zvieratách*) хлипати 2 (*o ľudoch*) пи́ти, попи́вати, хля́стати, ле́рати (*во́дку i m. n.*)

Slovač -e ž *hromad. expr.* Слова́ци, Сло́вач

Slovák -a m Слова́к

slovakist//a -u m слова́кіста

slovakistik//a -y ž слова́кістика

slovakizác//ia -ie ž слова́кіза́ція

slovakizm//us -u m слова́кізм

slovakiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* слова́кізо́вати

Slovan -a m Славя́нин

slovanský славя́ньский

slovenčin//a -y ž слова́цький язы́к

slovenčinár -a m 1 (*na strednej škole*) у́чи́тель слова́цького язы́ка áбо слова́цькой лі́терату́ры 2 (*na vysokej škole*) слова́кіста, у́чи́тель слова́цькой філоло́гiї; штуде́нт-

словакіста **3** (*odborník*) словакіста; шпеціаліста зо словацької філолоґії
slovenč/iť -i -ia *nedok.* словакізова́ти *nedok. dok.*

slovenist/a -u *m* словініста, шпеціаліста по словінському языку

slovenistik/a -y *ž* словіністика

slovensk/iý словацький; Slovenská národná rada Словацька народна рада

slovesnos/iť -ti *ž* літературна творчість, словесность ж (*zastar.*); ľudová ~ у́сна народна творчість

slovesn/iý¹ літературний, словесный (*zastar.*); ~á tvorba словесна творчість, літературна творчість, література

slovesn/iý² *gram.* часословный; ~ tvar часословна форма, форма часослова; ~é podstatné meno одчасословный називник

sloves/i -o -a *s gram.* часослово; ретосне ~ помічне часослово; *zvrátne* ~ вертане або рефлексівне часослово; *prechodné* ~ перехідне або транзитівне часослово; *neprechodné* ~ неперехідне або інтранзитівне часослово; *dokonavé* ~ часослово завершеного віда; *nedokonavé* ~ часослово незавершеного віда

slovičkár -a *m hovor. pejor.* буквоїд

slovičkár/iť -i -ia *nedok. hovor. pejor.* грати ся зо словами, словічкарити

slovičk/i -o -a *s 1 zdrob.* словічко, слівко **2 škol.** (новé) слівко; *učit' sa* ~а учіти або заучовати (новы) слівка • *zastaviť sa* на ~и нікого забігнути на пару слів ку дакому

slovinčín/a -y *ž* словінський язык

Slovin/ec -ca *m* Словінець

Slovink/a -y *ž* Словінка

slovinský словінський

slovko *p.* **slovičko**

slovn/ié -ého *s pošt.* плачіня за слово, слівне

slovník -a *m 1* словник *m*; *náučný* ~ енциклопедичний словник; *výkladový* ~ толкючий словник; *dvojazyčný* ~ двоязычний словник; *prekladový* ~

перекладовый словник; *viacsväzkový* ~ многотомный словник; *normatívny al. pravopisný* ~ нормативный або орфографічний словник; *etymologický* ~ етимологічний словник; *synonymický al. synonymný slovník* синонімічний або синонімный словник, словник синонімів; *frazeologický, terminologický* ~ фразеологічний, термінологічний словник; ~ *cudžích slov* словник чужих слів; *zostavovať* ~ составляти словник **2** словник, *záсіб slov*; *léksika*; *má bohatý* ~ він мати або у нього багатий *záсіб slov*; *aktívny, pasívny* ~ активний, пасивний словник

slovníkár -a *m* лексикограф; словникарь

slovníkársk/i *y* словниковый, лексикографічний; ~а *práca* словникова робота, лексикографічна робота, робота лексикографа

slovníkový словниковый; ~ *materiál* словниковый матеріал

slovn/iý слівный; ~ *materiál* слівный матеріал; ~é *spojenie spoja slov*, словоспоління; ~ *súboj* слівна війна; ~а *zásoba* а) словниковый склад языка; б) *záсіб slov*; ~а *hra* гра слів; ~ *rozbor gram.* морфологічний аналіз

slov/i -o -a *s v rôzn. význ.* слівко; *cudzie* ~ чужé слівко; *domáce* ~ слівко родного языка; *prevzaté* ~ перевзяте слівко; *hľadať* ~а гледати (потрібны) слівка; *kritické* ~а критічны слівка, слівка критікы; *otvorené* ~а сердечны слівка; *kultúra* ~а культúra слівка або річі; *sloboda* ~а слобода слівка; *ujať sa* ~а взяти слівко; *nedostal sa k* ~у ёму не дали слівко, ёму не дали высловити ся; *úvodné, záverečné* ~ ступне, заключне слівко; ~а *piesne* слівка співанкы; *dať* ~ дати слівко; *dodržať* ~ дотримати слівко; *stiahnuť* ~а взяти свої слівка назад • *svojimi* ~ами *rozpovedať* розповідати своїми(а) словами; *od* ~а *do* ~а *od* слівка до слівка; *inými* ~ами іншими(а) словами; *slovom* слівком; ~ *dalo* ~ слівко

дало слово, слово за слово; *posledné* ~
 послідне слово; *čestné* ~ чéстне слово; ~
 robí muža слово робить хлопа; to je ~ do
 bitky то́то є сер'є́зна бі́сідá; *nemám slov*
 не мам слов, я не нахо́джу слов; *chytať*
 за ~á хáпати áбо імáти на сло́ві; *stratiť*
 ~ s niekým перешма́рити ся да́кількома
 слова́ми з да́ким, трати́ти реч з да́ким;
veriť на ~ ві́рити на сло́во; на ~ *poslúchať*
 слухáти ся од пе́ршого сло́ва, на сло́во
 послухáти; на ~ *vzatý (odborník)* ма́йстер
 сво́єї робо́ты; *bez ~a a)* тихо; мо́вчки; б)
 без сло́ва

slovosled -u *m* порядок слов

slovotvorní/ý словотво́рний; ~ *prostriedok*
 словотво́рний ме́тод; ~á *přípona*
 словотво́рний су́фікс

slow-fox -u *m* шло́у-фокс, по́мáлый
 фоксстро́т

sľub -u *m* 1 обіця́ня; да́ти обіця́ня, обіця́ти;
dodržať ~ дотримáти áбо сповни́ти
 обіця́ня 2 (*prisaha*) прися́га; *slávnostný*
 ~ сла́вно́стне обіця́ня; *zložiť* ~ зложы́ти
 прися́гу; *manželský* ~ обіця́ня по́бра́тых
 • *kŕmiť* niekoho ~mi корми́ти да́кого
 обіця́нками; ~y sa ~ujú, *blázni sa radujú*
 [*prisl.*] обіця́нка-га́нка, ша́леному ра́дость;
 глупы́й і обіця́нкі рад 3 *cirk.* обé́т, обіця́ня;
rehoľný ~ мона́шський обé́т, мона́шське
 обіця́ня; ~ *mlčanlivosti* обіця́ня мовча́ня

sľúb//it' -i -ia *dok.* обіця́ти, да́ти обіця́ня

sľubní/ý многообіця́ючий; ~ *začiatok*
 многообіця́ючий за́чаток; *gysuje sa* ~á
 úroda у́рода обіця́ть бы́ти бо́гáта áбо
 бо́гáтов

sľub//ovať -у́є -у́ју *nedok.* 1 обіця́ти *nedok.*
dok. , да́вати обіця́ня 2 *čo (zbudzovať*
nádej) обіця́ти *што*, пода́вати надію
на што; *jašteň* ~у́є *dobrú úrodu* яре́ць
 обіця́ть до́бру у́роду • ~ *hory-doly (modré*
z neba) не́кому обіця́ти зо́лоты го́ры
 да́кому, обіця́ти да́кому ба́рз мно́го,
 обіця́ти да́кому го́ры-до́лы

sľub//ovať si -у́є si -у́ју si *nedok.* *čo od čoho*
 оче́кувати, че́кати *што* од ко́го, чо́го; *veľa*

sme si ~ovali od *novej metódy* мы мно́го
 оче́кували од но́вого ме́тоду, мы да́вали
 вели́кы наді́ї на но́вый ме́тод

slučk//a -y ž 1 штра́нґ; за́ложы́ти штра́нґ на
 шыю 2 *poľov.* о́ко, случка, па́сть; *chytať* do
 ~y імáти до о́ка áбо случкы́ áбо па́сти

sľud//a -y ž слю́да

sľudový слюдо́вый

sluh//a -u *m* слуга́; *robiť* ~u не́кому бы́ти
 слуго́м да́кому, служы́ти, прислужова́ти
 да́кому; *přijať* ~ *прия́ти* слугу́; *hotelový* ~
 слуга́ в го́телі; • ~ *boží kníž.* свяще́ник,
 служы́тель ку́лта; ~ *dvoch pánov* слуга́
 дво́х пані́в

sluhovsk//á -ej *zastar. (miestnosť)* сну́гівска,
 і́зба для слугі́в

sluhovsk//ý *príd. k sluha*; ~á *izba zastar.*
 сну́гівска, і́зба для слугі́в; ~á *vernosť*
 ра́бська ві́рность, ві́рность слугы́; *psja*
 одда́ность

sluch -u *m* слух; *dobrý, zlý* ~ до́брый,
 злы́й слух; *hudobný* ~ му́зыка́льний слух;
absolútny ~ *hud.* абсо́лю́тний слух; *napínať*
 ~ на́пина́ти слух; *strácať* ~ страча́ти слух,
 глу́хнути; *spievať, hrať podľa* ~u співа́ти,
 гра́ти по́для слуху́

sluch//a -y ž слыха

slúchadl//o -a s 1 (*telefónne*) телефо́нне
 слухáтко 2 *obyč. v mn.* č. ~á слухáтка

sluchový слухо́вый; ~ *orgán* слухо́вый
 о́рган, о́рган слуху́; ~ *vnem* слухо́ве
 сприни́маня

sluk//a -y ž *zool.* слу́ка

sluši//ať -í -ia *nedok.* слушы́ти, і́ти áбо
 підходи́ти к тва́ри (о *облечіні і т. п.*)

sluši//ať sa -í sa *nedok. neos.* свідчи́ти ся,
 слушы́ти ся; *to sa nesluši* то́то не слушы́ть
 ся; *ako sa* ~í на не́кого як слушы́ть ся
 да́кому, як лю́бить ся да́кому

slušiv//ý (ідучи́й) к тва́рі; ~é *šaty* шма́ти
 і́дуть к тва́рі

slušnos//ť -ti ž слу́шность; досто́йность ж

slušn//ý 1 слу́шний; досто́йный,
 пристой́ый; ~ *človek* слу́шний чоло́вік;
 ~é *správanie* пристой́не поведи́ня; ~

vtip пристойный анекдот; 2 слухной, достойный, солидный; ~ obed слухной обід; ~ plat слухной заробок; ~á suma солидна сума; ~á cena слухна ціна

služb//a -y ž 1 v rôzn. význ. служба; ísť do ~у а) наступити до службы; б) ити або наступити до работы (по доволёнци, хворóти і т. п.); prísť neskoro do ~у запізнити до работы; byť v ~е быти в службѣ або в работѣ; ~ v armáde служба в армáді; činná ~ активна служба; výzvedná ~ вызвідна служба; spojovacia ~ служба споїня; poveternostná ~ служба погоды 2 служба, дежурство; mať ~и быти в службѣ; denná, počná ~ дѣнна, нóчна служба; дѣнне, нóчне дежурство 3 служіня, поміч; preukázať ~и некому допомóчи дакому; komunálne ~у а) комунáльны службы; комунáльне обслóужованя; б) фірмы квартирнóго обслóужованя 4 voj. служба, дежурный • ~у božie cirk. богослужіня, служба; k ~ám к вáшым службам; byť k ~ám некому быти к службам дакому; vypovedať ~и (o stroji, súčiasťke, organizme ap.) зречі ся служити; zrak mu vypovedať ~и зрак ёму выповів службу, він осліп; nervy mu vypovedaávajú ~и нѣрвы ёму выповіли; batéria vypovedala ~и батѣрія ёму выповіла

službukonajúci служба, дежурный; ~ dôstojník дежурный офіцѣр

služ//it' -і -ia nedok. 1 v rôzn. význ. служить; ~ u gazdu служить у рáзды; ~ pri pechote служить у піхóты; ~ vlasti служить отчїзни; ~ omšu служить богослужбу; ~ na niečo служить на даштó; izba ~ila za kuchyňu і спáľňu їзба служила єдночáсно за кúхню і спáľню; ~ za vzor служить прикладом; poňu akosi nechcú ~ нóгы якóсь не хочять мѣ служить; zdravie mi už neslúži здорóвья мѣ уж не слúжыть 2 (ísť k duhu) хосѣнный, осóжний, быти на хосѣн або на ужыток; tunajšie povetrie mi neslúži тутѣшний клїмат зле впливать на мѣне або мѣ шкóдить; robota vo fabrike mu neslúži робóта во

фабриці мѣ шкóдить 3 (stáť na zadných nohách) служити; pes ~i пес слúжыть • ~ dvom pánom служити двом панáм; nech ti ~ (na zdravie)! най тобі слúжыть, на здорóвья; ~ku cti робити честь

služk//a -y ž 1 слúжка aj pren. 2 (v domácnosti) прислúговачка, домáшня робітниця

služn//é -ého s zastar. слúжне, заробок, плат

služn//y -eho m zastar. окрúжний начáльник, слúжний (адмїністратівна осóба в стáпїї Угóрщинї)

služobn//á -ej ž zastar. прислúговачка, слúжка

služobne prisl. 1 служóбні, по ділáх слúжбы; som tu ~ я ту служóбні; ~ odcestovať служóбні одпутовáти або ити 2 по службѣ; ~ starší, mladší по службѣ або служóбні стáрший, молóдший; ~ vyšší, nižší служóбні высший, низший

služobník -a m 1 kníž. служытель м, раб; ~ spravodlivosti служытель справодливости; ~ boží zastar. раб бóжый 2 zastar. (v úctivom pozdrave) ваш покїрный (покїрниый) слугá

služobn//ý служѣбный; ~ postup служѣбный пóступ; ~ predpis служѣбны предписáня; vojenský ~ predpis воєньскы предписáня, воєньскый порядок; ~é roky служѣбны рóкы, одрóбѣны рóкы; ~á cesta служѣбна путь; ~ byť служѣбный квáртель

slých -u m: (ani chýru) ani ~и áни хыру áни слúху

slých//ať -a -ajú nedok. чúти; o tom ani neslýchал o тїм він і не чув або áни не чув; kto to kedy ~al? хто то коли чув?

slýšať zastar. p. počuť

slz//a -y ž 1 слызá; ~у му течú слызы ёму течúть; vyhrkli mu ~у ёму слызы выступили на очáх; preglgať ~ прогылгнуги слызы; prelievať ~у лляти або проливáти слызы 2 pren. (malé množstvo tekutiny) квáпка • roniť krokodílie ~у проливáти або лляти крокодїловы слызы

slzav/ý слызавый, слызыэный; пównый слыз; ~é oči слызавы óчи; óчи, пównы слыз
 ● ~é údolie долина слыз або смýтку

slz/it' -i -ia *nedok.* 1 слызити; oko mi ~i óко mi слызить 2 (*plakať*) пла́кати; лляти слызы

slzník -a *m anat.* слызный мишóк

slzn/ý слызный; ~é žľazy слызны желéзы; ~ vačok слызный мишóк

slzotok -u *m lek.* слызотíк

slzotvorný слызотвóрный; ~ rýп слызотвóрный плiн

slzovod -u *m* слызный канáл

smalt -u *m odb.* смáлта; емáйл ж

smaltovac/i смалтýючий, емáйлýючий; ~ia pec смалтýючий або емáйлýючий пец

smalt/ovat' -uje -ujú *nedok.* смалтовáти, емáйловáти, покрывáти смáлтом або емáйлом

smaltov/ňa -ne ž смалтýючий завóд

smaragd -u *m* смарáгд

smaragdový 1 смарáгдový; ~ prsteň смарáгдový пёрстень 2 (*o farbe*) фáрба смарáгду, зелéный

smaz/it' -i -ia *nedok.* выпражáти

smäť -u *m* смед; má ~ він матъ смед, він хóче або ёму хóче ся пити; umierať od ~u умерáти од смéду; ~ po romste *pren.* смед мстити

smädn/ý смéдный; ~é ústa смéдны ўста; ~é hrdlo пересóхнуте (од смéду) гóрло; byť ~ хотiти пити

smec' -a/-u *m šport.* смеч, ўдер нападаючого

smeciar -a *m šport.* смечар, нападаючий

smec/ovat' -uje -ujú *nedok. šport.* смечовáти, напада́ти ўдером

smejk/o -a *m expr.* смiйко, усми́ючий ся чоловiк

smell/ec -ca *m* смiлчáк, одважливецъ

smell/ý смiлый, одвáжный, небоязливый; ~ člověk смiлый або одвáжный чоловiк; ~á myšlienka смiлá дýмка; ~é plánu смiлы плáны; ~á odpoveď смiлá óдповiдь; ~á žiadosť смiлé пожа́дованя

smen//a -y *z* змiна; denná, počná ~ дéнна, нóчна змiна; pracovať na ~y робити на змiны

smenmajst/er -ra *m hovor.* змiнóвый мáйстер

smennos//ť -ti ž змiнность ж

smenov/ý змiнóвый; ~ majster змiнóвый мáйстер; ~á norma змiнóва нóрма, нóрма за змiну

smér -u *m* 1 направлiня; ~ vetra направлiня вiтру; všetkými ~mi по вшыткых направлiнях; severným, južným ~om сéверным, южным направлiнем; ~om na Bratislavu по направлiню к Братислáви; v tomto ~e sa nič nevykonalo *pren.* в тiм нáпрямi нич не зробило ся 2 (*lode, lietadla*) курз; zmeniť ~ змiнити курз 3 *pren.* направлiня, нáпрям, течiня; literárny ~ лiтературный нáпрям або течiня; filozofický ~ фiлосóфске направлiня

smernic//a -e ž дiректiва, iнштрукцiя, поуцiня; vydať ~e pre niečo выдати дiректiвы о дачiм

smerník' -a *m odb.* (zámerný uhol) напрямник; осéвый азимýт; ~ lietadla прямовáня ероплáна

smerník² -a *m voj.* прямýючий; лiнéйный

smern/ý *ekon.* дiректiвный; орьентýючий; ~ plán дiректiвный план; ~é číslo орьентýюче чiсло

smérodajn/ý вирішуючий, повинный, определюющий; to nie je ~é totó не є так вирішуюче, totó не є так вáжне

smér//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 (*pohybovať sa istým smerom*) ити, ити нáпрямом к дачóму; loď ~ovala k ostrovu шыфа плáвала в нáпрямi к óстрову 2 (*byť obrátený istým smerom*) выходити; okná ~ujú do ulice óкна выходять на ўлицю; cesta ~uje na sever дорóга вéде на сéвер 3 *pren.* снáжыти ся; všetci ~ujú k jednému cieľu вшыткы мы снáжыме ся к еднóму цiлю 4 *pren.* (*v rozhovore*) клонити; viem, kam ~uješ я знам, де ты клóниш 5 *tech.* обернýти; ~ anténu обернýти антéну

smerovk/a -у *ž* **1** (*šípka*) указатель
прямовання, стрілка **2** (*na aute*) сігнальна
стрілка, стрілка завернута **3** *hovor. (na*
lietadle) волант *m* обертання

smerovnik -а *m* дорóгу указатель, ука-
затель дорóги

smerovl'ý *príd. k smer; rádiotel.* ~а антéна
напрямована антéна; ~é *kormidlo let*
волант обернута

smell't' -ті *ž* **1** (*drobná nečistota*) смітко *c*,
смітинка *ж*, смітя *c* *hromad.*; *kôš* на ~і кош
на смітя; *vyhodiť* *niečo* до ~і вышмарити
даштó до смітя *odvoz* ~і вывиз смітя **2**
expr. (niečo bezcenné) смітя, ряндя *c*;
(*jazykové*) хыба • *má deti ako smeti* матъ
громáду áбо кóпу дитей; *má peňazi ako*
smeti матъ пинязей як смітя; *v cudzom*
oku vidí ~, а во *svojom* *brvno* невиді [*prisl.*]
в чужім óку солóмку видиме, а в своїм
пóлно не збáчíme áбо не видиме

smetiar -а *m* смітьарь

smetiarsky: ~ *voz* смітьарське áвто

smetisk/o -а *s* смітиско; *vyhodiť* на ~ *dejín*
pren. вышмарити на смітиско історії

smet//it' -і -іа *nedok.* смітити, шпінити

smetnik -а *m* смітник

smiat' са *smeje* са *smejú* са *nedok.* **1** сміяти
ся; ~ са на *plné ústa* заливáти ся сміхом,
сміяти ся на *póвны ústa*; *oči* са *im smiali*
ix óчі сміяли ся **2** *komu, čomu (vysmievať*
sa) сміяти ся *над кым, чім*, высмієвати
kóго, что, робити *póсмiх над кым, чім*
• *kto sa smeje naposledy, ten sa smeje*
najlepšie [prisl.] дóбри сміє ся тот, хто сміє
ся посліднім

smidl/a -у *ž* óкраець, кúсок, фáлаток (*хліба*)

smiech -у *m* **1** сміх; *dusiť* са ~ом дусити
ся од сміху; *pustiť* са до ~у пустити ся до
сміху; *je mi do ~e* мі до сміху, смішно мі
2 *póсмiх*; *byť* на ~ *niekto*ми *byti* дакóму
на *póсмiх* **3** *obuč. v mn. č. ~у (žart)* жарт,
фигель • *nebolo mi do ~u* мі было не до
сміху áбо не до жартів áбо не до фиглів
smiechota -у *ž* *obuč. v mn. č. ~у* жарты,
фиглі

smiešn//y смішний; *byť* ~ *byti* смішным;
nebuď ~ не будь смішным; ~а *sepa* смішна
ціна

smiet' *smie smú nedok.* **1** сміти, мочі; *smiem*
vojsť? мóжу вóйти?; *nesmiev fajčiť* я не
смію кúрити; *to sa nesmie a)* *totó* не мож;
б) *totó* закарáне **2** *len v zápore (vyjadruje*
neželateľnosť) не сміє, не трéба; *on sa to*
nesmie dozvedieť він не сміє дзнáти ся,
ёмý не трéба знáти о тім, він не мýсить
знáти; *nesmieš si to tak k srdcu brať* ты не
мýсиш *totó* брáти так близько к сёрдцю
• *smiem prosiť ?* мóжу вас позвáти? (*до*
táncia); *kto sa bojí, nesmie do lesa [prisl.]*
хто боїть ся, не сміє до ліса; вóвків бояти
ся – до ліса не ходити

smietka *p. smet'*

smilnik -а *m* неморáльник, неганéбник

smiln//it' -і -іа *nedok.* любити ся, сексовáти
ся, чуджоложыти

smilný неморáльний, аморáльний, нега-
нéбный

smilstv//o -а *s* неморáльність, неганéбность,
чуджолóжство, полóва распущéность

smoking -у *m* смóкін'

smol/a -у *ž* **1** смолá, дехт *m* **2** *pren. hovor.*
неуспіх, невезіння, смолá; *mám ~u* мі не
вéзе, мам смолу; *pretrhnúť* ~ перервáти
ланцóк неуспіху • *vliecť* са *ako ~* влечі ся
як смолá, лізти як слимáк

smolenic//a -е *ž* фáкля

smoliar -а *m* **1** смолярь, смолóвар **2** *pren.*
hovor. невезучий áбо неуспішний чоловік;
чоловік, мáючий все неуспіх; чоловік,
котрóму все не вéзе áбо не удáвать ся;
неудáчник

smolin//ec -са *m* *min.* уранóва рудá

smol//it' -і -іа *nedok.* затерáти смолóв;
смолити

smolnat//ý смолистый; смолóвый; ~é *drevo*
смолисте дéрево

smolníčka *p. smolenica*

smoln//ý **1** смолистый, смолóвый; ~é
drevo смолисте áбо смолóве дéрево **2**

смолистый; ~á vôľa смолиста воня, воня
смолы, воня за смолóв

smolový смолистый, смолóвый

smotan//a -у ž сметánка; kyslá ~ квасна́
сметánка; sladká ~ солодка́ сметánка;
zajas na ~e kuch. заяць або заць на
сметáнци

smotánk//a -у ž 1 р. **smotana** 2 *pren.*
сметánка (*общности*); spoločenská ~
сметánка общности

smotanov//ý сметанко́вый; ~ syr сме-
танко́вый сыр; ~é maslo сметанко́ве
ма́сло; ~á farba fáрба сметáнки,
сметанко́ва fáрба

smrad' -у *m* смрад, неприємный záпах,
смердюга • stratil' sa ako ~ вытрати́ти ся
незба́чени, зми́знути як дым

smrad' -у *m* *pejor.* дареба́к, мерза́вецъ,
смердялецъ

smrad//it' -í -ia *nedok.* смерди́ти, воня́ти,
па́хнути; *pren.* ку́рити

smrad'fáv//a -у ž *expr.* смердя́ва
(ми́нерáлна) во́да, запа́хуюча во́да

smrad'fáv//ý смердя́вый; смердя́чий,
неприємни запа́хуючий; ~ дым смердя́вый
дым; ~é mäso смердя́че або сказа́не
мясо; ~é vajce сказа́не яйце

smradliak -а *m* *pejor.* сме́рдѣх

smradúch -а *m* *pejor.* сме́рдѣх

smrč//ok -ка *m* *bot.* сме́рчок

smrd//iet' -í -ia *nedok.* 1 воня́ти, па́хнути,
смерди́ти 2 *hovor. expr.* гнуси́ти ся *чим*,
чо́го so zmenou vetnej koňštrukcie; práca
tu ~í він гну́сить ся робо́ты, робо́та ёму́
смерди́ть; у́сепіє ту ~і він гну́сить ся
учі́ня, учі́ня ёму́ смерди́ть 3 *pren. hovor.*
expr. па́хнути; to ~í во́jnoу то́то па́хне
во́йно́в • guba ~í od hlavy рыба́ смерди́ть
од го́ловы; ~í grošom бы́ти без гро́ша

smrečin//a -у ž сме́речина; сме́реко́вый
по́раст, ліс

smrek -а *m* сме́рек; červený ~ червёный
сме́рек

smrekov//ec -са *m* червёный сме́рек

smrekovic//a -е ž сме́реко́ва па́ліця

smrekov//ý сме́реко́вый; ~é drevo
сме́реко́ве де́рево; ~ les сме́реко́вый ліс;
~ porast сме́реко́вый по́раст

smrk//at' -á -ajú *nedok.* 1 смáркати,
втягови́ти но́сом 2 *expr.* пла́кати, на́ріка́ти
(i *npu* *tim* посма́рко́вати)

smrš//it' -te ž возду́шный вы́р або за́вей,
фу́явіця

smr//it' -ti ž сме́рть, ко́нець живо́та; klinická
~ кліні́чна сме́рть; ~ povrazom сме́рть
че́рез пові́шіня; ~ zastrelením сме́рть
застрі́ленём; rozsudok ~ti приговоре́ный
на сме́рть; odsúdiť na ~ одсуди́ти на
сме́рть; hrdinská ~ геро́ична сме́рть; padol
hrdinskou ~ťou за́гину́в сме́ртѣв хоро́брых
• на ~ сме́ртел́ні, на сме́рть; на ~ unavený
сме́ртел́ні унаве́ный; на ~ urogený на
сме́рть доткну́тый або ура́зений; на ~
bledý блі́дый як сме́рть; на ~ sa pohnevať
на сме́рть по́гніва́ти ся з да́ким; на ~
zbiť niekoho на сме́рть зби́ти да́кого;
bojovať na život a na ~ бо́єва́ти на живо́т і
на сме́рть; priatelia na život a na ~ прия́тели
на ці́лый живо́т або аж до грóбу; nepriateľ
na ~ сме́ртел́ный непри́ятель; byť priateľmi
až do ~ti бы́ти прия́телями до сме́рти; do
~ti si zapamätať *al.* nezabudnúť до сме́рти
запам'я́тати со́бі або не забу́ти; to ti do
~ti nezabudnem то́то я то́бі до сме́рти не
забу́ду; do ~ti to neurobiš i в живо́ті то́то
не зро́биш, до сме́рти то́то не зро́биш;
zabudnúť ako na ~ начі́сто забу́ти; zápasíť
so ~ťou бы́ти при сме́рти, боро́ти ся зо
сме́ртѣв; hľadiť ~ti do tváre по́зера́ти
сме́рти до тва́ри або в о́чі; mať ~ na jazyku
дыха́ти на ла́дан, ма́ти сме́рть на язы́ку;
byť medzi životom a ~ťou нахо́дити ся
ме́джі живо́том і сме́ртѣв; byť synom ~ti
бы́ти одсудже́ным на сме́рть; jeho poslať
len pre ~ ěro посла́ти лем за сме́ртѣв; kde
niet, tam ani ~ neberie чо́го не́т, то́го і бо́г
не во́зьме; ~ на не́т і сýду не́т

smrteľne *prisl.* сме́ртел́ні, на сме́рть;
~ ranený сме́ртел́ні ра́нений; ~ chorý
сме́ртел́ні хво́рый; ~ bledý блі́дый

як смерть; ~ *nenávidieť* смертельні ненавидіти; ~ *vážne* (*niečo brať, myslieť*) смертельні серйозно або важні

smrteľník -a *m* смертельник

smrteľní/ý 1 *v rôzn. význ.* смертний, смертельний; všetci ľudia sú ~і вшитки люди смертельні; ~á *hodina* смертний час; ~á *posteľ* смертельна постіль; ~ *hriech* смертельний гріх ~ *trest* а) одсудження на смерть; б) повішення, кара смерті 2 (*spôsobujúci smrť*) смертельний; ~ *jed* смертельна отрова; ~ *rana* смертельна рана 3 *prep.* смертельний, смертний; ~á *puda* смертельна нуда; ~á *nenávisť* смертельна ненависть; ~á *únava* смертельна унава • *ležať* на ~ej posteli лежати на смертельній постели

smrtiac/i усмерчуючий, смертоносний; ~а *zbraň* смертоносна збрannya; ~ *jed* усмерчуюча або смертоносна отрова

smrtk/a -y *ž* 1 смертка, смерть 2 чéреп (*címбол смérту*) • ~ *ho preskočila* страшно ёро

smrtní/ý смертний; ~ *prípád* смертна пригода; ~á *posteľ* смертельна постіль; • ~é *oznámenie* ознамiня о смерті; ~ *list* смертний лист; *Smrtná nedeľa cirk.* Страстна недiля; *do ~ej smrti* до (самоi) смерті

smrtonosn/ý смертоносний, смертельний; ~á *zbraň* смертоносна збрannya; ~ *jed* смертоносна або смертельна отрова

smud -u *m* дым, чмуд

smud/iť -í -ia *nedok.* дымити, чмудити

smúť/iť -í -ia *nedok.* 1 смутити 2 (*nosiť smútok*) носити жалобу

smutnohrl/a -y *ž zastar.* трагедiя

smutní/ý 1 смутный, зармучёный, жалостный; *byť* ~ смутити, быти смутным; ~á *pieseň* смутна або зармучёна співанка; ~ *pohľad* смутный вызор; ~á *tvár* смутна тварь 2 (*zarmucujúci*) смутный, жалостный, зармучёный; ~á *správa* зармучёна або смутна вістка; ~á *skutočnosť* жалостный факт; *je ~é, že... смúтно, же...* • ~á *víba*

bot. смутна верба; *rytier ~ej postavy* рыцарь смутного образа

smutočn/ý жалобный; ~ *sprievod* жалобна або погрібна процесiя; ~á *reč* надгробна реч; ~ *odev* жалобне одячення; ~і *hostia* одпроваджаючи на послiдню дорóгу; ~á *nálada* погрібна атмосфeра; ~á *omša cirk.* панiхiда

smúť/ok -ku *m* 1 смúток, жалость, цливість 2 жалоба; *mať* ~ а) мiти жалобу;

б) (*chodiť v čiernom*) носити жалобу; *nosiť* ~ носити жалобу • *má ~ za nechtami hovor. žart.* мать нóхті в жалобі, він нóсить жалобу за нóхтями, у нёго за нóхтями жалоба

smyk -u *m* 1 *poľnohosp.* волочýра 2 (*na prepravu lesa*) лiсоспущiня

smyk/ovať -uje -ujú *nedok. poľnohosp.* вырiвновати смыком (*zopánu зéмлю*), тягiти

snad' *čast.* мóже, мóже быти; ~ *príde zajtra* мóже (быти) він прийде зiвтра; ~ *sa niečo dozvieme* мóже быти, мы о дачiм дознáме ся; ~ *je to pravda* мóже быти, тотó (i) правдa; мóже тотó правдa; *prošu, totó pravda*

snah/a -y *ž* снажiня, намáга, желáня, старáня; *všetka ich ~ bola márna* вшитки iх снажiня або старáня были мiрны(ми)

snajp/ler -ra *m* снiйпер

snár -a *m* сóнник; высiвлёвач снiв

snáť *sníme snímu dok.* зняти, дати долóв, зложыти; ~ *klobúk z hlavy* зняти кáлап з гóловы; ~ *kabát z klnca* зняти кáбат з клинця; ~ (*si*) *okuliare* зняти окуляры; ~ *obraz zo steny* зняти óбраз зó стiны; ~ *kameň zo srdca* нiekomu зняти кáмiнь з дачiёго сёрдця або з дачiёй душы

снаžen/ie -ia *s kniž.* снажiня, намáга, желáня, старáня; *literárne, kultúrne ~* лiтератýрны, културны снажiня

снаž/iť sa -í sa -ia *sa nedok.* 1 намагáти ся, стáрати ся, снáжыти ся 2 о сó снáжыти ся, прикладáти вшитки силы к чóму *i s neurč.*; ~ *sa pochopiť niekoho, niečo*

снáжyти ся áбо стáрати ся порозумити *dakózo, dаштó*; ~ dosiahnuť lepšie výsledky снáжyти ся досягнути лiпшых результатiв; čím viac sa ~iš, tým horšie to dopadne чiм вéце стáраш ся, тым гiрше вихóдить

snaživý старáючий, снажливый, усéрдный, усилиуючий, пильный; ~ človek пильный чоловік; ~ žiak усéрдный ученик

sneh -u *m* 1 снiг; ~ padá снiг пáдaть; čerstvo napadnutý ~ снiжовывапшый снiг; prachový ~ порохóвый снiг; večný ~ *geogr.* вiчны снiгы 2 *kuch.* снiг (*vyšľagany* бiпкы)

snehobiely снiгобiлий, бiлый як снiг
sneholam -u *m* снiгозатримуючі щiты

snehomer -u *m* *meteor.* снiгомiр

snehovk/la -y *ž obyč. v mn. č.* ~y снiгóвки, теплы топáнки

snehov/ý снiгóвый; ~é vločky хумáчки снiгý, снiгóвы хумáчки; ~á guľa снiгóва гýля; ~á voda снiгóва вóда; ~á búrka снiгóва бýря, ура́н; ~ pluh снiгóвый плуг; ~é mračná снiгóвы хмáры; ~é záveje снiгóвы зáвеi

snehuliak -a снiгуляк, снiгóва бáба

Snehulienk/la -y *ž* Снiгурка

snem -u *m* сейм, парла́мент; zvolat' ~ скликати сейм áбо парла́мент; rišsky ~ *hist.* рейхста́т; spolkový ~ бундеста́т; cirkevný ~ вселéньский собóр

snem/ovat' -uje -ujú *nedok.* засiдáти в сéйми, засiдáти в парла́ментi; spisovatelia ~ujú писáтели засiдáють

snemov/ňna -ne *ž* 1 палáта (*парла́менту*); poslanecká ~ палáта послáнцiв; Horná ~ вéрхня палáта; (*v Anglicku*) палáта лóрдiв; Dolná ~ нижня палáта; (*v Anglicku*) палáта 2 (*budova*) парла́мент

snemovn/ý парла́ментський; ~á геč виступлiня в парла́ментi

snemový парла́ментський

snell/t' -ti *ž* 1 *lek.* гангiрена ж 2 *bot. (hrdza na obilninách)* гнилий рóсклад волóкна; ~ pšeničná пшени́чна ярджá

snežienk/la -y *ž bot.* пiдснiжник

snež/lit' -í *nedok. neos.:* ~í пáдaть снiг, снiжyть

snežn/ý снiгóвый; ~é polia снiгóвы поля, заснiжéны пóля; ~á čiara *geogr.* Снiгóва лiнiя; ~á voda снiгóва вóда

snímac/lí 1 знимáючий; ~ie okno вставнé óкно 2 знимáючий, фiлмýючий; ~ia kamera знимáючий апарáт, фотоапарáт

sním/lať -a -ajú *nedok.* 1 (*skladat'*) знимáти; ~ klobúk знимáти кáпaп 2 (*filmovať*) знимáти, фiлмóвати, фотогرافóвати (*кiно- áбо фотоапарáтом*)

snímateľný p. snímací 1

snímok/la -y *ž* снiмок, фóтка; fotografická ~ фотогرافiя; letecká ~ еропланóвый снiмок; röntgenová ~ рентгено́вый снiмок; zvuková ~ звуко́вый зáпис

snímok/ovať -uje -ujú *nedok.* рентгено́вати, робити рентгеногра́мы

snit' kniž. p. snívat'

snív/lať -a -ajú *nedok.* 1 вiдiти сон, снити ся 2 o čom *pren.* снивáти, роздумовати, передумовати • ~ večný сен спáти вiчним сном

snív/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* снити ся; ~al sa mi sen снило ся мi; снив ся мi сон; ~alo sa mi o tom, ako... мi снило ся o тiм, як...; ~alo sa mi s tebou снило ся мi з тобóв; ты мi снив ся • o tom sa mi ani nesnívalo o тiм áни не снило ся мi, мi тотó i не снило ся

snob -a *m* сноб

snobizm/us -u *m*, **snobstv/o** -a *s* снобiзм

snop -a *m* снiп; ~ slamy снiп солóмы • opitý ako ~ спитый як снiп, барз опитый; spať ako ~ твéрдо спáти, спить як зáбитый

snop/lec -ca *m v rôzn. význ.* пучóк; ~ vlasov пучóк волóсiв; svalový ~ свалóвый пучóк; ~ svetla пучóк свiтла

snor/lit' -í -ia *nedok.* 1 (o psovi) слiдити, стопóвати 2 *pren.* глédати (*по чужiх кишéнях i m. n.*)

snovac/lí снýючий; ~ stroj снýюча машына; ~ie žláz (u pavúka) снýючі желéзы

snovač -a *m text.* сновáльник

snovačk/la -y *ž text.* сновáльниця

snovárl/leň -ne ž сновáльня, сновáльный цех
snovať *snuje snujú nedok.* 1 сновáти, ткáти;
 ~ koberce ткáти покрóвці; ~ pavučinu
 сновáти áбо ткáти павучíну 2 *pren.*
 сновáти, робити; ~ plánu робити плáны; ~
 intrigu припрáвлёвати интρίгы

snúben/lec -са *m* женáч, заручéный

snúbenic//a -e ž невіста, заручéна

snúb//it' sa -i sa -ia sa *nedok. s čím poet.*
 побрáти ся

snubný слюбный; ~ prsteň слюбный
 пёрстень

snuť p. snovať

sob -a *m zool.* соб, сéверный елінь (*Rangifer*
tarandus)

sobáš -a *m* вінчáня, свáдьба; женіня;
 uzavrieť ~ побрáти ся; civilný ~ цивільна
 свáдьба; cirkevný ~ церкóвне вінчáня;
 ísť na ~ íти на свáдьбу; mať ~ (o mužovi)
 женити ся, (o žene) выдати ся

sobáš//it' -i -ia *nedok.* брáти; вінчáти

sobáš//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* брáти ся;
 вінчáти ся

sobášni//y вінчáний, побрáтый; ~ list лист
 побрáтых; ~a sieň сáла на побрáтя; ~a
 obúčka свáдьбяный пёрстень; ~e šaty а)
 свáдьбяны шмáты; б) вінчáльны шмáты

soblií prid. k sob; ~ie mäso sóбе мясо, мясо
 зо сéверного еліня

soboľ -a *m zool.* sóболь *m* • ~ sibírsky
 sóболь (*Martes zibellina*)

sobol//í соболій; ~ia kožušina собóля
 кожушина; ~ie kožku собóлі кóжкы

sobolin//a -у собóля кóжа, sóболь

sobot//a -у ž субóта; voľná ~ вольна субóта;
 Biela ~ cirk. стрáсна субóта • dlhší piatok
 ako ~; dlhšia ~ ako nedela *hovor. žart.*
 (keď trčí spodná sukňa) дóвша пятніця як
 субóта; з-під пятніці субóту видно

sobotn//ý і **sobotňajší** субóтний і
 суботняйший; ~ večer субóтний вéчор; ~é
 poviny суботняйшы новинкы

soc//ať -ia -ajú *nedok. koho 1 (drgať)* дыр'рати;
 штúхати; ~ niekoho laktom дыр'рати дакóго
 лóктём; ľudia bežali a ~ali jeden druhého

люди бiжáли і штúхали едén (до) дрúгого
 2 *kam (sácať)* зошмáрёвати, здрылёвáти;
 ~ niekoho do vody зошмáрёвати дакóго
 до вóды 3 *obyť. neos.* трясти, метáти; на
 hrboľatej ceste nás ~alo z boka na bok на
 горболятій дорóзі нас метáло з бóка на бiк
soc//ať sa -ia sa -ajú sa *nedok. expr.* дыр'рати
 ся, штúхати едén до дрúгого

sociáldemokrat -a *m* соціáл-демокрáт

sociáldemokratický соціáл-демократічний

socialist//a -u *m* соціáліста

socialistick//ý соціáлістічний; ~ štát со-
 ціáлістічна держáва; ~á industrializácia
 соціáлістічна індустріалізація; ~ realiz-
 mus соціáлістічний реалізм; ~á strana
 соціáлістічна пáртія

socializác//ia -ie ž соціáлізація; ~ priemyslu
 соціáлізація прóмыслу

socializm//us -u *m* соціáлізм; utopický ~
 утопічний соціáлізм; vedecký ~ наўчний
 соціáлізм; národný ~ націóнальний
 соціáлізм

socializ//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
 соціáлізовáти, обществляти/обществити

sociáldemokratický соціáл-демократічний

sociálno-ekonomický соціáлно-економіч-
 ный

sociáln//y 1 соціáльний, общностный; ~
 pokrok соціáльний прогрéс; ~a reforma
 соціáлна рефóрма 2 ~a demokracia
 соціáл-демокрація; ~e poistenie соціáльне
 забезпéчення

sociálpatriotizm//us -u *m* соціáл-патріотізм

sociáľšovinizm//us -u *m* соціáл-шовінізм

sociológ -a *m* соціóлог

sociológ//ia -ie ž соціóлогія

sociologick//ý соціóлогічний; ~ výskum
 соціóлогічне дослiдження; ~é teórie
 соціóлогічны теорії

sód//a -у ž 1 *chem.* сóда, сóвда; брóвза;
 ~ на pranie сóвда на рáйбаня; jedlá ~,
 ~ bikarbóna сóда бiкарбóна, сóда áбо
 брóвза на питя 2 *hovor. (voda)* совдóва
 вóда

sodík -a *m chem.* нáтрій

sodný: ~ lúh горлява або лепкава або кавтістична сода; uhličitan ~ *chem.* угленатрієва сіль; chlorid ~ *chem.* хлористий натрій

sódovk//a -y ž совдówka, совдова вода

sódovkár//eň -ne ž содовкарня, завод неалкоголічний напиків

sódov//ý: ~á voda совдова вода, совдовка

sofist//a -u m софіста

sofistický софістичный

sofistik//a -y ž софістика

sofizm//us -u m софізм

soch//a¹ -y ž соха, скупптура • stáť ako ~ стояти як соха

soch//a² -y ž (*podpera*) підперка

sochár -a m скупптор, сохάρь

sochársk//y скуппторський, сохарський; ~ dielo скупптурный або сохарський твір; ~a dielňa майстерська скупптора або сохаря

sochárstv//o -a s сохарство, скупптура (*іскýство*)

sochor -a m пáка; vára *zastar.*; dvojzvrtný ~ двоплеча пáка; dvíhať ~om піднімати при помічі пáкы

sój//a -e ž соя

sojč//lí prid k **sojka**; ~ie pierko пірко сойкы

sojk//a -y ž zool. сойка; • ~ обущайна сойка (*Garrulus glandarius*)

sójo//vý соевый; ~á múčka соєва мукá; ~ olej соевый олій; ~é boby соєвы бобы; ~á čokoláda соєва чokoláda

sok -a m сопérник, протівник; ~ovia v láske соперники в любві

sok//el -la m stav. цокель, підставець (сохы)

sokol¹ -a m zool. сокол *aj pren.*; ~ myšiar сокол мышáк (*Falco tinnunculus*); let ~a літáня сокола; poľovačka so ~mi полёвáня зо соколами

sokol² -a m (*člen organizácie Sokol*) сокол

sokoliar -a m соколяр

sokolic//a -e ž соколіця; саміця сокола

sokolov//ňa -ne ž гімнастична сáла (*общности «Сокол»*)

soľ soli ž v rôzn. význ. сіль; kuchynská ~ кухінська сіль або сіль на варіння; dobytčia

~ сіль для худобы; dobývať ~ добывати сіль; jedlo bez soli їдло без со́ли; ~ kyseliny *chem.* сіль кислоти • potrebuje to ako ~ ёму́ треба то́то як сіль або як во́здух

solanín -u m *chem.* соланін

solanínový *chem.* соланіновый

solár//ium -ia s 1 соларій 2 солнечны го́дины

solárny *astron.* солнечный; ~ rok солнечный рік

solarový *chem.* соларовый; ~ olej соларо́вый олі́й

solenoid -u m *tech.* соленоід

solen//ý солёный; ~ é гuby солёны рыбы; ~é mäso солёне мясо

soliar -a m 1 (*pracovník pri dobývání soli*) солива́р 2 (*solič*) солі́льник

soliar//eň -ne ž солільня

solič -a m солі́льник

solidarit//a -y ž солідарность ж; prejav ~y проявліня солідарности; pocít ~y чу́вство солідарности; medzinárodná ~ *pracujúcich* меджінаро́дна солідарность робітників

solidariz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* s kým, čím солідарізовáти ся *nedok. dok.*

solidárny солідарный; byť ~ s niekým, niečím солідарізовáти, быти солідарным з даким, дачим

solídny//y v rôzn. význ. ~ človek солідный чоловік; ~a firma солідна фірма; ~e šaty елега́нтны шма́ты; ~a práca солідна робота; ~e vedomosti солідны відомости або знання; ~ plat солідный за́робок

solipsizm//us -u m *filoz.* соліпсизм

solisk//o -a s 1 соляны ба́ні, місценаходжіня со́ли 2 ро́фов. соляны жо́лобы (*на лизáня со́ли звірятами*)

solist//a -u m соліста

sol//iť -í -ia *nedok.* 1 čo солити *што*, сыпати сіль до чо́го; ~ polievku солити по́ливку 2 (*zasáľať*) солити, засо́лёвати; ~ mäso, guby солити мясо, рыбы

solivar -u m солива́рный завод; солива́р

solivarník -a m солива́рник

solmizačný/ý: ~á slabika *hud.* звук музы-
кальной гáммы

soľničk//a -y ž солянка

soľník -a *m poľov.* жоліб зо солёв

soľn/ý со́льный; ~ sklad со́льный склад; ~
mlyn со́льный млин; ~é ložisko со́льный
пласт; *kyselina* ~á *chem.* соляна кіслотá;
● stáť ako ~ stáť стояти як закопáный

sól//o -a s со́ло; *husľové* ~, ~ pre *husle* *hud.*
гуслёве со́ло; *tanečné* ~ со́ловый та́нецъ;
spievať ~ співа́ти со́ло; *mať* ~ (*pri tanci*)
танце́вати со́ло

sólov/ý 1 со́ловый; ~ výstup со́ловый
но́мер; ~ spev со́ловый спів, со́ло; ~
nástroj со́ловый інструме́нт; ~ tanec
со́ловый та́нецъ, со́ло 2 єдинний; ~á
jazda šport. єдинне корчулєва́ня; ~ únik
šport. то́рпнута

solventný *práv.* солвє́нтный, маєтний,
замо́жный, бога́тый; до́бри сітуова́ний; ~
dlžník маєтний довжник

somár -a *m* 1 осє́л, со́мар 2 *pren. pejor.*
(*mn. č.* ~i) со́мар, дура́к; *sprostý* ~
дура́к дурако́м (зоста́не); *korunovaný* ~
корунова́ний со́мар ● *robiť z komára* ~a
робити з му́хы сло́на

somárčín//a -y ž *hovor. expr.* сомари́на,
глу́пость ж

somársk//y 1 сома́рский 2 *pren. pejor.*
дура́цкий, глу́пый ● ~e uši a) сома́рськы
у́ха; б) (*na knihe*) загну́ты ро́гы сторо́ны;
~a *lavica škol.* сома́рьска ла́вка (*obyčájni*
pérsha áбо *poslídna*); ~ kút кут в кла́сі, де
стояли покара́ны; ~ *kašeľ ľud.* сома́рский
ка́шель

somárstvo *p.* сома́рчина

somatológ//ia -ie ž соматоло́гія

sombrer//o -a s сомбре́ро

sonant//a -y ž *lingv.* сонáнта

sonát//a -y ž сона́та

sonatín//a -y ž *hud.* сонати́на

sond//a -y ž 1 со́нда; *meteorologická* ~
метеороло́гічна со́нда; *žalúdková* ~
жолудко́ва со́нда; *urobiť* ~u *pren.* зроби́ти
со́нду 2 *ban.* пуклина, діра́, верче́ный

о́твір; *naftová* ~ нафто́ва пуклина; *hĺbková*
~ глукбо́ва діра́, глукбо́вый верче́ный
о́твір

sondáž -e ž сонда́ж, сондова́ня

sondážny *príd. k sondáž*; ~ výskum
сондова́ня, сонда́ж

sondovac//i: ~ie *zariadenie* заряджі́ня на
сондова́ня

sond//ovať -uje -ujú *nedok.* сондова́ти; ~
rôdu pren. сондова́ти зе́млю

sonet -u *m poet.* сонє́т

sonetov//ý сонєто́вый; ~á forma сонєто́ва
фо́рма, в фо́рмі сонє́ту

sonór//a -y ž *lingv.* соно́рный звук

sonórny//y 1 звучный; ~ hlas звۇ́чный го́лос
2 *lingv.* соно́рный; ~e *spoluhlásky* соно́рны
согласны

sopečnatý: ~ kraj вулкані́чный край, край
со́пок

sopečnl//ý вулкані́чный; ~é *horniny*
вулкані́чны поро́ды, поро́ды вулкані́чного
походжі́ня; ~á *činnosť* вулкані́чна
діяльність; ~ *rôvod (hornín ap.)* вулкані́чне
походжі́ня

sop//leť -la *m* 1 *expr.* со́пель; ~ mu те́че є́му
со́пель те́че; *utierať si* ~le утерáти собі́
со́плі 2 *hovro. pejor. (o mladom človekovi)*
со́пляк, со́пель 3 *hovor. (výrastok nad*
zobákom moriaka) вы́росток (*на дзобакý*
áбо на клюві) ● *ešte mu ~ visí (pod nosom)*
він і́щі со́пляк, є́му і́щі мо́локо на ра́мбах
не обсо́хло

sopk//a -y ž вулкан, со́пка; *činná* ~ діючі́й
вулкан; *vyhasnutá* ~ выгасну́та со́пка;
výbuch ~ выбух вулкана́ áбо со́пки

sop//ľa -le, **sopľal//ňa** -ne ž *pejor.* со́пляве
ді́вча, со́пляня

sopľavk//a -y ž (*choroba koní*) со́плявка

sopľav//ý *expr.* со́плявый; *aj pren.*; ~ nos
со́плявый ніс; ~é *decko* со́плява ді́тина;
~ *chlapec* со́плявый хло́пєць, со́пляк,
молокосо́с

sopliak -a *m*, **sopľoš** -a *m pejor.* со́пляк,
со́плєш, молокосо́с

soprán -u *m hud.* сопрано *c;* koloratúrny ~ колоратурне сопрано

sopranistk//a -y *ž* сопраністка

sopránov//ý сопрановый; ~é sólo сопранова́рія; ~ hlas сопрано

sopúch -a *m 1* кратер **2** (*v pesi*) дымоперехід
3 шпаргетовый або пецовый отвір

sort//a -y *ž* сорта

sortiment -u сортимент; асортимент; ~ tovaru сортимент товару; ~ jedál асортимент стравы

sortír//ovať -uje -ujú *nedok. ľud.* сортировать

sós -u *m 1 zastar. p.* **omáčka** **2** *pren. pejor.* пусты, яловы слова; poetický ~ поетична пустословность або таранина

sosn//a -y *ž bot.* сосна

sosnov//ie -ia *s* сосновый ліс

sosnov//ý сосновый; ~ háj сосновый гай

sot//it' -í -ia *dok. 1* бұхнути; дрыллити; штұхнути; ~ do niekoho бұхнути до дакого **2** (*dolu*) шмарити, зошмарити; ~ niekoho do priepasti зошмарити дакого до пропасти **3** (*dnu*) втиснути, всунути, вдрыллити

sotva¹ *prisl. 1* ледва, лем же, лем-лем же, з тяжкостёв; ~ sme sa pomestili мы лем-лем же вмістили ся; ~ stojím na nohách я лем же тримлю ся на ногах; ~ badateľnú ледва збаченый **2** (*málo, trochu*) ледва, лем; ~ nadvihnutý ледва або злётка припіднятый **3** (*pri označení miery*) ~ kilometer odtiaľto одты скоро кілометр, одты менше кілометра; chlapec ~ desaťročný хлопець ани не десятирочный **4** *v spojení so zámenami* málo; ~ kto málo хто, ці дахто; ~ kedy málo коли; ~ kde málo де; zabávali sa tak, ako na ~ ktorej zábave мы бавили ся так, як málo коли або як нігда **5** ледва же, а ці; ~ pride а ці він прийде

sotva² *spoj.* ледва, лем што; ~ začal hovoriť, všetko stíchlo лем што він зачав говорити, вшытко стихло; ~ to povedal, ktosi zaklopal він не стигнув договорити, хтось заклóпав; ~ sa otočil, už ma nebolo він не стигнув ани обернути ся, як мене уж не было

sotvačo *zám.* málo што, тяжко; ~ našli тяжко они дахто нашли

sotvakde *prisl.* málo де, а ці дагде

sotvakedy *prisl.* málo коли, а ці даколи; ~ také niečo uvidíš málo коли ты také увидиш, také рідко (коли) увидиш

sotvaktó *zám.* málo хто

sotvaktory *zám.* málo котрый

sov//a -y *ž* сова • počná ~ ночна сова; hľadi ako ~ позерать як сова

sovchoz -u *m* совхоз

sov//í совий; ~ie mláďa со́вья; ~ie oči со́ві о́чі

soviet -u *m* совет

sovietsk//y советський; ~a vláda советська vláda; Sovietsky zväz Советський союз

spac//í спальный; ~ vak спальный вак; ~ vozeň спальный вагон

spack//at' -á -ajú *dok. hovor. expr.* показити

spáč -a *m* спляч; zobudil' ~ов збудити сплячив; je veľký ~ він великий спляч або *expr.* снахтош

spád -u *m 1* склон, свар; ~ cesty склон дорóгы; cesta má ~ дорóга іде долóв, дорóга мать склон **2** (*priebeh*) протіканя; ~ deja, udalostí протіканя діяня або ставшого ся; predstavenie nemalo ~ спектаклю не wystacalo динамічности

spad//at' -á -ajú *nedok. 1* (*voľne visieť*) падати, спадовати **2** (*zvažovať sa*) знижувати ся, падати, спущати ся **3** *kniž. (patrit'*) односити ся; dielo ~á do obdobia romantizmu твір одно́сить ся к періоду романтизму; ~ do právomoci входити до компетенції

spádnic//a -e *ž geod.* лінія найбівшого одклóну, склóну

spad//núť -e -nú *dok. 1* (*na zem*) упа́сти, звалити ся; potkol sa a ~ol він пошпóтив ся і упáв; ~ z koňa упа́сти з коня; čiarka tu ~la z hlavy ша́пка злеті́ла ё́му з го́ловы; jablko ~lo zo stromu я́бло упáло зо стрóма; opona ~la zánavec спу́тив ся; putá ~li *pren.* о́ковы упáли **2** (*opadať*) опáсти; listie ~lo listy опáло **3** (*klesnúť*) клéснути, упáсти; voda v studni ~la во́да в стýдні клéсла **4**

(*zrútiť sa*) звалити ся, упасти, збуряти ся; dom ~ol дім звалив ся **5** (*o rose*) нападати; ~la rosa напала роса • ~nuté očko спустивше ся очко; skoro z nôh ~ol лем же не упав (*od začudovania*); ~lo mu srdce do pohavíc стратив одвагу, достав страх; ~ol mi kameň zo srdca камінь з душі мі звалив ся, гора з плеч мі звалила ся; ~lo mu belfo z očí він перестав бути засліпéним, він видить проблеми реалні; ako by z neba ~ol як кідь бы з неба упав; nič samo z neba nespadne з неба ніч самó не упáде; čo si na hlavu ~ol? што ты на гóлову упáв?; nespadol som na hlavu ты не упáв на гóлову, я не дурáк, я іщі розум не стратив, я іщі з розуму не зыйшóв; kto druhému jamu kope, sám do nej ~ne [*prisl.*] не рый другому яму, бо сам до нэй упáдеш; хто другому яму кóпле, сам до нэй упáде; jablko nespadne ďaleko od stromu [*prisl.*] ябко од стрóму далéко не пáдaть

spadnutí/ie -ia s спадіння, розваління • horúčava на ~ горячóба на умéртя; dom на ~ дім на розваління

spádov/lý: ~á priamka geom. лінія найбівшого склóну

spách//at' -a -ajú *dok.* **1** виконати, зробити, допустити ся; ~ trestný čin виконати престýпок, зробити пристýпок; ~ krádež виконати крадеж, укрáсти; ~ hriech допустити ся грíху; ~ krivdu на не́ком урáзити да́кого; **2** *hovor. žart. expr.* збұхати, вытворити; ~ operu збұхати óперу

spachtoš -a *m pejor.* спáхтош

spáj//at' -a -ajú *nedok.* **1** спóєвати, змíчнёвати, звязовати *што, што чим*; ~ čiastky do celku спóєвати чáсти доведна; ~ konce drôtov спóєвати кінці дрóтів; ~ tehly muríva спóєвати áбо вязáти цéглы з вакóвков **2** (*spínať*) спóєвати; ~ vagóny спóєвати вагóны **3** (*zlučovať*) спóєвати, обеднёвати; ~ majetky спóєвати маeткы; ~ sily обеднёвати силы; **4** спóєвати, звязовати; ~ osobné záujmy

s verejnými спóєвати осóбны інтерéсы з óбщностными(a); ~ teóriu s praxou спóєвати теорíю з прáктиков; ~ príjemné s užitočným спóєвати приeмне з дóбрым áбо осóжным; ~ rieky prieplavom спóєвати рíкы канáлом; mestá ~a telefón мiста споeны телефóном; ~a nás spoločný osud нас спóюe óбща дóля; ~ body úsečkou спóєвати тóчки лініeв; ~ slová do viet спóєвати слóва до рeчíнь, складáти зо слов рeчíня; ~ telefonicky спóєвати по телефóні **5** (*do jedného*) спóєвати, вміщовати; ~ dohromady viacero operácií вміщáти дакíлько оперáцiй; návrh ~a v sebe jednoduchosť a názornosť в проeкті спóюють ся простотá з наглядностeв; ~ v sebe niekoľko vlastností спóєвати в собі дакíлько властивостей

spáj//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** спóєвати ся, обeдновати ся **2** (*spínať sa*) спóєвати ся **3** s kým (*telefonicky ap.*) спóєвати ся **4** s kým (*spolčovať sa*) спóєвати ся, обeдновати ся **5** (*byť v súvislosti*) спóєвати ся, быти споeным; posledné údalosti sa ~ajú s jeho menom послíдні пригóды споeны áбо звязáны з ё́го мeном **6** s čím спóєвати ся, вязáти ся; táto predložka sa ~a s inštrumentálom тот приназывник вяже ся з інштрумeнтáлом **7** (*tvoriť celok*) спóєвати ся, вміщáти ся; v jeho osobe sa ~a... в ё́го осóбі вміщaть ся ... **8** (*splývať*) спóєвати ся, стрíчáти ся; cesty sa ~ajú дорóгы спóюють ся; rieky sa ~ajú рíкы зливáють ся

spájk//a -y ž пáйка; olovená ~ оловяна пáйка **spájkovac//i** пайкóвый; ~ cín пайкóве óлово; ~ drôt пайковáчий дрíт

spájkovačk//a -y ž *tech.* пáйка; elektrická ~ електрична пáйка

spájk//ovať -uje -ujú *nedok.* пайковáти

spájkový пайкóвый, на пайковáня; ~ materiál пайкóвый матeріáл

spak//ovať -uje -ujú *dok. ľud.* **1** (*zbalit*) уложити, позберáти, спaковáти; ~ si kufoр спaковáти свій кұфep; ~oval si veci a

odišiel він позберав свої річі і одышів 2 (zjest) змастити, зожерти

spak//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. ľud. (zbalit' sa)* спаковати ся, позберати ся, уложити ся

spakruky *prisl.* 1 верхня сторона руки; ~ si utierať ústa утерати уста верхнєв сторонам руки; ~ udiieť удари́ти верхнєв сторонам руки 2 *pren. (lajdácky)* хочьяк, ледабыло, поверхні; ~ urobená práca хочьяк зробена робота

spálenin//a -у ž 1 попаленина; ~ prvého, druhého stupňa попаленина першого, другого ступня 2 пригоренина ж; bolo cítiť ~u пахло пригоренинов

spalic//ovať -uje -ujú *dok. koho* спалицєвати; збити палицєв, покарати палицєв

spál//it' -і -іа *dok.* 1 спалити; ~ list спалити письмо; ~ mŕtvolu спалити мертвого; ~ dedinu спалити валал/село; slnko ~ilo trávu солнце спалило траву; mráz ~ kvety мороз спалив квітки 2 (*popálit'*) спалити, попалити ~ si ruky на печі попалити руки на шпарєті; ~ si chrbát (na slnku) попалити хырбєт (на солнци) 3 (*pripálit'*) перепечі, спалити; ~ koláče спалити колачі 4 (*prepálit'*) спалити, пропалити; ~ košefu žehličkou спалити сорочку бі́лґязом; ~ motor спалити мотоп ● ~ za sebou všetky mosty спалити за собов вшитки мосты; mráz žihľavu nespáli [*prisl.*] мороз коприву не спалить

spáliteľn//ý спалюючий, горючий; ~é látky горючі матеріалы

spál//ňa -не ž спалня

spaln//ý *odb.* ~é produkty спалюючі продукты; ~é teplo *chem. fyz.* теплота спалєваня, высша теплота горіня ~é plynu пліны згорєваня або спалєваня

spaľovac//í *odb.* спалюючий; ~ motor мотоп внутрішнього спалєваня

spaľ//ovať -uje -ujú *nedok.* спалєвати *aj pren.*; ~ mŕtvolu спалєвати мертвых; ~ plynu спалєвати пліны; láska ho ~uje *pren.* любов спалює єго

spaľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* спалєвати ся

spamät//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 (*prísť k sebe, prebrať sa*) спамятати ся; ~aj sa, kým nie je neskoro спамятай ся, по́кы не пізно; ešte sa ani nespamätal a už... він і спамятати ся не встиг як ...

2 (*znovu sa vzchopiť, nadobudnúť nové sily*) поправити ся, выздоровіти, прийти ку собі; ~ sa z porážky поправити ся по прєрґи; ~ sa zo zľaknutia поправити ся од настрашіня 3 (*rozpomenúť sa*) спамятати ся, роспамятати ся

spamäti *prisl.* наспамять, з памяти; naučiť sa niečo ~ научіти ся дашто наспамять; ~ recitovať báseň з памяти декламовати стишок, декламовати наспамять; ~ ročítať раховати в голові

span//ie -іа s спаня; на ~і в сні, в спані; prejsť sa pred ~ím перєйти ся пєред спанєм; uložiť sa на ~ уложити ся спати, лячі спати ● sadnite si, aby ste nám ~ neodnesli; nemá ani ~ia, ani stani *hovor.* а) (*je nervózny*) ємý не спить ся, не лежыть ся; б) (*je veľmi aktívny*) він не познать ани спаня, ани одпочінку; він не мать ани спаня, ани одпочінку

spanill//ý *kníž.* чаруючий, прекрасный; ~á deva прекрасне дівча

spánkov//ý *anat.* слыховый; ~á kost' слыхова кість

spán//ok¹ -ку *m obyč. v mn. č. ~ky* слыхы; trieť si ~у терти собі слыхы; priložiť revolver k ~ku приложити револьвер ку слыху; krv tu udrela do ~kov кров ударила ємý до слых; prešedivené ~ky сивы або посивиты слыхы

spán//ok² -ку *m* спанок, спаня; popoludňajší ~ пообідній спанок; pokojný ~ спокійне спаня; zimný ~ зимный спанок; hypnotický ~ гіпнотічний спанок; príroda sa prebúda zo zimného ~ку природа пробуджує ся зо зимушнього спанку; liečba ~ком лічіня спанком; premohol ho ~ спанок переміг єго; má tuhý ~ він мать твердый спанок;

uložiť sa na ~ лячі спати • má zajačí ~ він мати заячий спанок, він спить одним оком; ide na mňa ~, ~ má obchádza mene хилить на спаня; ~ tu sadá na viečka ему зліплюють ся очі; spať ~kom spravodlivých а) (*dobře*) спати спанком праведных; б) (*byť mrtvý*) спати вічним спанком, спати гробовим спанком; zaspáť večným ~kom заспати вічним спанком

spánombohom *cit.* 1 (*pozdrav*) з богом, прощай(те) 2 (*vyjadruje rezignáciu*) бог з ним; nech ide ~ най іде, бог з ним, най іде з богом 3 бже храни; не дай бже; не дай бог; s tým sa tak stretnúť v noci, ~ бже храни стрітати ся з ним так в ночі; не дай бог стрітати єго в ночі 4 *expr.* (*preč*) гет; poberie sa radšej ~ він радше одийде гет; choďte si ~! ідыте, ходыте гет!

spanšten//ý *pejor.* спанщений, попанітый **spanštl//iet'** -ie -ejú *dok. pejor.* спанщити, попанщити

spap//at' -á -ajú *dok. det.* спапкати, з'їсти; ~aj polievočku спапкай полівку

spar//a -у ž духотá, душно, горичáва; je taká ~, že sa nedá dýchať так душно, же дыхати не мож

spár//at' -a -ajú *dok.* 1 распорóти; ~ sveter попустити сведер 2 (*odpárať*) odporóти

sparenin//a -у ž попаренина

spar//it' -í -ia *dok.* спарити; запарити; заварити; ~ čaj запарити чай; ~ krmivo запарити кормиво

spár//it' -í -ia *dok.* 1 споїти до пары, спаровáти; ~ rukavice, topánky спаровáти рукавиці, топáнки; ~ tanečníkov спаровáти танцёристів 2 *koho (zvieratá)* споїти, припустити; ~ samicu so samcom припустити саміцю зо самцем

spar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* запарити ся; seno sa ~ilo сіно спарило ся áбо заприло

spár//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 вытворити пары, спаровáти ся, попаровáти ся 2 (*o zvieratách*) споїти ся, припустити ся

sparn//o¹ -a s горичáва

sparno² *vetná prísl.* душно, духотá, горячо

sparn//ý душний, горячий; ~ letný деň горячий літній день; ~é leto горяче літо

spartakiád//a -у ž спартакіáда

spart'ansk//ý спартанський; ~á výchova спартанське виховáня

spartsk//ý *hist.* спартанський; ~é zákony спартанськы закóны

spás//a -у ž спасіня; ráta, ратунок; гледати спасіня áбо спасіня в дачім • čakať на niečo ako na ~u чекати на даштó як на спасіня; Armáda ~у Армада спасіня

spasen//ie *p.* **spása**

spas//it' -í -ia *dok.* спасти, захранити, ратовáти; ~ od smrti спасти áбо захранити од смёрти; ~ svoj život спасти (свій) живот; ~ ľudstvo спасти людство

spas//it' sa -í sa -ia sa *dok.* спасти ся, захранити ся, ратовáти ся; ~ sa útekom захранити ся бiгством

spasiteľ -a *m* спаситель, хранитель

spasiteľn//ý спасаючий, рату́ючий, охраняючий, ослобóджуючий; ~á myšlienka спаса́юча мысль; ~á viera *náb.* спаса́юча віра

spasiteľský *príd. k spasiteľ;* ~á úloha роль спасителя

spásny спасительський

spásonosný *kniž.* спасительський; ~ pápad спасительська іде́я

spásť spasie spasú *dok.* спасти; dobytok ~ol trávu худóба спа́сла траву

spastický *lek.* спазмáтичний, спасти́чний; ~ stav спасти́чне расположéня

spať спі спia *nedok.* спáти *aj pren.;* mesto спі мiсто спити; svedomie спі сóвість спити • ~ svoj večný sen спáти вічним спáнком; ~ spáнком spravodlivých спáти спáнком справодливых; ~ ako zabitý спáти як забитий áбо як мертвий; ~ ako dudok спáти як дéрево áбо сніп; ~ ako v oleji *al.* в мlieku спáти солóдко; спáти твердым спáнком áбо без зад́них нiг; ~ ako zajac *al.* мы́ш во вreci спáти як заць áбо мыш в мiху; лéгко будити ся; chodiť ~ so spiekami iти спáти з кúрками; iти скóро спáти áбо iти

за світла або за видна; ~ на vavrínoch спочивати на лавринах; успокоїти ся з досягнутими(а) успіхами; čert nespí чорт не дрімле або не спить; keď spí, ani jest' перу́та (je dobrý) коли спить, ані їсти не про́сити; він до́брий, коли спить

spávi//ať -a -ajú *nedok.* 1 спати; ja ~am на tejto posteli я сплю на тій постелі; nemôžem ~ я не можу спати, ми не спить ся 2 s kým *hovor.* спати • до neho chodí už lem duša ~ до не́го ходить уж лем ду́ша спати, він зле ви́зерать, він ці́лком зослабну́тий або вы́черьпаний; kto ~a v peci, náзда sa, že všetci [prisl.] чоловік ча́сто посуджує і́нших по́для се́бе

spaví//ý мно́го спя́чий, любля́чий поспати, спа́вий; ~é dieťa спа́ва діти́на • ~á choroba спа́ва хво́рість

spazmatický спазматичный

späť *prisl.* на́зад; ísť ~ а) іти на́зад; б) іти на́зад, верну́ти ся, іти до́за́ду; ani krok ~ ані кро́к на́зад або до́за́ду; položiť ~ по́ложити на́зад, верну́ти на сво́є міс́це; vrátiť ~ не́що верну́ти на́зад да́штó; vziať ~ жа́лобу взяти на́зад обвине́ня; cestou ~ по до́ро́зі на́зад; tam а ~ там і на́зад; до обидво́х бо́ків

spätní//ý¹ поверне́ний, оберну́тий, ретро́спекті́вний; ~ vplyv оберне́ний впли́в; ~ pohyb оберну́те руша́ня; ~á prihrávka *šport.* передава́ня ло́пты на́зад; ~ chod motora оберну́тий хо́д мо́тора; ~ ventil оберну́тий ве́нтіл; ~é zrkadlo (na aute) гляди́лча на за́дній ви́гляд; ~ náraz оберну́тий на́раз; ~á väzba *radiotel.* оберну́те спо́їня; ~á platnosť *práv.* по́верне́на си́ла; so ~ým dátumom з ретро́спекті́вним да́тумом

spätní//ý²; stoj ~ *správ.* stoj spojný стоя́ня з пята́ми при со́бі

spätí//ý 1 (zopnutý) за́стегне́ний, за́капча́ний; спо́єний; ~é ruky спо́єны ру́кы 2 спо́єний, зв'яза́ний; úzko ~ s niečím ті́сно спо́єний з да́чим; ~ so životom ті́сно зв'яза́ний з живото́м

speaker [spíker] -a *m* спі́кер

spečatí//it' -í -ia *dok.* потве́рдити, досві́дчити; ~ svoj sľub prisahou потве́рдити сво́є обіця́ня прися́гов • jeho osud je ~ený е́ро́ осуд рі́шений

spektrál//y спектра́льний; ~e farby спектра́льны фа́рбы; ~a analýza, ~ rozbor спектра́льний ана́ліз

spektograf -u *m fyz.* спектогра́ф

spektografí//ia -ie *ž fyz.* спектогра́фія

spektromet//er -ra *m fyz.* спектроме́тер

spektrometrí//ia -ie *ž fyz.* спектроме́трія

spektroskop -u *m fyz.* спектроско́п

spektroskopí//ia -ie *ž fyz.* спектроско́пія

spektrí//um -a *s* спе́ктор *m*; slnečné ~ солне́чний спе́ктор; farby ~a фа́рбы спе́ктра

speleológ -a *m* спелео́лог

speleológí//ia -ie *ž* спелеоло́гія

speňaží//it' -í -ia *dok.* спі́няжити, оберну́ти на пі́нязі; ~ tovar продати това́р; ~ svoje vedomosti продати сво́ї зная

speneni//ý спі́нений, спі́нивший ся, по́критий пі́нов; ~é more спі́нене мо́ре; ~é víno, pivo спі́нене ви́но, пиво; so ~ými ústami зо спі́нени́ми(а) га́мбами, з пі́нов на у́стах; ~ kôň змыше́ний кінь

spení//it' -í -ia *dok.* спі́нити

spení//it' sa -í sa -ia sa *dok.* спі́нити ся, по́крити ся пі́нов; pivo sa ~ilo пиво спі́нило ся; rieka sa ~ila рі́ка спі́нила ся • krv sa tu ~ila кров у не́го ски́піла; в ні́м озва́ла ся злость

spereni//ý перистый; ~é listy *bot.* перисте ли́стя

sperí//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (o slzách *ap.*) выступи́ти (во фо́рмі квáпок); pot sa tu ~il на че́ле є́му на че́лі выступи́ли квáпки по́ту 2 по́крити ся (квáпками по́ту), за́блискати (од слъ́з); oči sa ~ili slzami є́му о́чі за́блискали ся слъ́зами, на о́чі є́му на́верну́ли ся слъ́зы

spermí//a -y *ž biol.* спе́рма

spermí//ia -ie *ž*, **spermí//ium** -ia *s biol.* спе́рмія, сперматозо́ід

spestr//it' -í -ia *dok.* спестрити; обогатити, оживити; ~í a obohatí život i druhým спестрити і обогатити живот і другим

spešnin//a -y ž *pošt.* скóre доручіння; *žel.* багаж, одослана на скору переправу

spešninov//lý *prid. k* **spešnina**; ~ vozeň багажний вагон (*при влаку*); ~ list накладове письмо (на багаж, послану пасажирьсков скоростев)

spešn//lý скорый, наглый, понагляючий ся; ~ tovar наглый товар; ~á zasielka скóre одосланя (*поштов i m. n.*)

spev -u *m* **1** спів, співання; *dievčenský* ~ дівочий спів; *vtáci* ~ спів пташат; *po izbách* sa ozýval ~ по хыжах або ізбах озывав ся спів; ~ *motorov pren.* спів моторів; *pochodovať* so ~ом машіровати зо співом; *chodiť* na ~ ходити на спів, брати уроки співу **2** *lit.* співанка, пісня • *nebolo* tu do ~ u ёму было не до співання або не до співанок

spevácko-tanečný співацько-танцевальний; ~ súbor ансамбель пісні і танцю

speváck//y співацький; ~а súťaž перемагання в співі, співацькы перемагання; ~ zbor хор; ~ krúžok хоровый кружок

spevák -a *m* **1** (*mn. č.* ~ci) співак; *operný* ~ оперный співак; *koncertný* ~ концертный співак; *jarmočný* ~ ярмарковий співак; *potulný* ~ путуючий співак **2** (*mn. č.* ~ky) *zool.* співаючі пташата, птахи

spevav//ý співавий; ~ národ співавий народ; ~ hlas співавий голос; ~é vtáky *zool.* співавы птахи

spevn//iet' -ie -eju *dok.* спевнити, зосилнити, зміцнити; ~ stenu, hrádzu спевнити стіну, насып; ~ cestu спевнити дорогу; ~ obranu зосилнити оборону; ~ normu звышити норму; ~ si svalstvo telocvikom зосилнити (собі) мускулы фізкультуров

spevn//ý **1** співаючий; ~ співаючий народ **2** співаючий, наспіваний; ~ hlas співаючий голос; ~é verše співаючі або наспіваны стихи; ~ melódia співуча мелодія; **3** вокальний; ~é číslo вокальний номер

spevoherný оперный; ~ súbor оперный ансамбель

spevohr//a -y ž опера

spevokol -u *m* хор

spiačky *prisl.* спячки, по-спячки, в сні

spiatky *prisl.* назад; *vrátiť* sa ~ вернути ся назад; *cesta* ~ дорога назад

spiatočnick//y реакційный, регресивный, ретроградный, контрареволуційный; ~ *človek* реакціо́нарь, непрогресивный чоловік; ~а *ideológia* реакці́йна ідеоло́гія

spiatočnictv//o -a *s* реакці́йность ж, реакція, ретроградство

spiatočník -a *m* реакціо́нарь, ретроград

spiatočn//ý верну́тый, верне́ный; ~а *cesta* дорога назад, верну́ти ся; ~а *adresa* адреса посылателя; ~ *lístok* лі́сток там і назад; ~а *rýchlosť* *tech.* ход до за́ду

spic//a -e ž шпі́ца

spieč' *spečie* *spečú* *dok.* **1** (*spotrebovať*) упечі, выпечі; ~ *všetku* *múku* выпечі вшытку мукы **2** (*spolu*) спечі, запечі (*доведна*)

spieč' *sa* *spečie* *sa* *spečú* *sa* *dok.* **1** упечі ся, смажыти ся; *mäso* *sa* *upieklo* *mäso* упекло ся **2** (*dophromady*) спечі ся

spier//at' *sa*¹ -a *sa* -ajú *sa* *nedok.* *hovor.* (*protiviti'*) протівити ся, всперати ся

spier//at' *sa*² -a *sa* -ajú *sa* *nedok.* (*o látke*) збігнути ся, спрати ся, зра́йбати ся (*од прання*)

spieť *speje* *spejú* *nedok.* *kniž.* (*smerovať*) ити, крачати, спіти, підходити, приближовати ся *k* чому; ~ *k* *cieľu* приближовати ся *k* цілю; ~ *k* *lepšiemu* спіти або крачати *k* ліпшому, зліпшовати ся; *práca* *speje* *ku* *koncu* робота іде або приближує ся або підходить *ku* кінцю; *kam* *to* *všetko* *speje?* *k* чому або де вшытко тотó веде?

spievajúci, spievajúcky *prisl.* *hovor.* заспівуючі, зо співанков; *ísť* ~ *cez* *les* ити зо співанков чéрез ліс; ити, заспівуючі лісом

spiev//at' -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* співати; ~ *pieseň* співати співанку або

пісню; ~ si pri práci співа́ти при робо́ті; falošne ~ фало́шні співа́ти; ~ z nôt співа́ти по́для нот; ~ sólo співа́ти со́ло; ~ dvojhlasne співа́ти дво́голосні; ~ druhý hlas співа́ти дру́гим го́лосом; more, stroj ~a *pren.* мо́ре, маши́на співа́ть; ~ v Národnom divadle співа́ти в Націо́нальнм або На́роднім теа́трі; vtáci ~ajú пта́хы співа́ють; kohút ~a ко́ут співа́ть; vietor ~a ві́тор співа́ть **2** *hovor.* (*spievavo hovoriť*) співа́ти; співа́во говори́ти • ~ ódy на піе́кого співа́ти о́ды або діфіра́мбы на дако́го; (počkaj) ešte budeš inak *al.* inú pesničku ~ поче́кай, ты і́ці заспіва́ш і́ншак або іна́кшу співа́ну; či chlieb ješ, toho pieseň ~aj [*prisl.*] чі́й хлі́б їш, то́го і співа́нку співа́й; keď vtáčka lapajú, rekne mu ~ajú [*prisl.*] кі́дь чоло́віка потребу́ють, ё́му слюбую́ть го́ры-до́лы

spiež¹ -e ž брoнза ж • smiech ako spiež смі́х як дзвіно́к, дзві́нкий смі́х

spiež² -a *m* дзвіно́к

spiežov//ec -са *m* бронзо́вый дзвіно́к

spiežový бронзо́вый; ~ zvones бронзо́вый дзвіно́к

spij//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** *čím a bezpredm.* співа́ти ся; ~ sa vínom співа́ти ся вино́м; ~ sa od radosti, od žiaľu співа́ти ся од ра́дості, з жа́лю **2** *pren. čím (opájať sa)* пня́ти од чо́го; ~ sa úspechom пня́ти од у́спіху, опива́ти ся сво́ім у́спіхом

spill//it' -i -ia *dok.* спилити, зрізати (*пилув*)

spill//ovat' -ује -ују́ *dok.* (*obrusiť pilníkom*) опилни́ковати

spill//ovat' -ује -ују́ *nedok.* спилёвати, зрізати, зрізовати (*пилув*)

spínac//í **1** спо́ючий, спина́ючий; ~ia reťaz спо́ючий ланц **2** *tech.* ~ie hodiny електри́чні го́дини

spínač -a *m* *tech.* выпина́ч; hlavný ~ термостáт; ~ prúdu выпина́ч електри́ки

spínálny *anat.* хырбтіце́вый; ~ miecha хырбтіце́вый шпі́к

spin//at' -a -ajú *nedok.* **1** спо́ёвати, припо́ёвати; спё́ннёвати; ~ vzne спо́ёвати ваго́ны; ~ prackou **2** зошпендли́ковати (*доведна*); спо́ёвати доведна; спо́ёвати шпендли́ком • ~ ruky а) (*pri molitbe, na znak prosby*) моли́твенно скла́дати ру́кы; б) (*ako výraz zúfalstva*) зала́мовати ру́кы; в) *ku komu, k čomu, po kom, po čom* підни́мати ру́кы ку́ ко́му, к чо́му; ~ ruky k nebu підни́мати ру́кы к не́бу

spin//at' sa¹ -a sa -ajú sa *nedok.* спо́ёвати ся, спё́ннёвати ся

spin//at' sa² -a sa -ajú sa *nedok. hovor.* **1** kone sa ~alı ко́ні става́ли на за́дні но́гы, ко́ні спинáли ся; voda sa ~ala во́да взду́вала ся **2** (*spierať sa*) протівити ся

spinet -u *m* *hud.* спіне́т

spink//a -y ž спóнка, спо́на

spink//at' -á -ajú *nedok.* (*o deťoch*) *expr.* спáти; hajaj, ~aj, moje dieťa гая́й, спинка́й, моє ді́тя; gáю, gáю, моє ді́тя

spirituál -u *m* шпі́рітуáл, релі́гійна співа́нка (*амери́цьких не́гріве*)

spis -u *m* **1** урядний па́перь; úradný ~ офіціáльний або урядний лист; nevybavené ~у невы́бавене папі́ря; vybavovať ~у ви́бавлєвати урядне папі́ря obžalovací ~ *práv.* обвиню́ючий лист **2** *obuč. v mn. č.* ~у твóрчість; básnické ~у поеті́чна твóрчість, стихи́; zbrané ~у ви́браны твóры

spisať spiše spišu *dok.* **1** (*urobiť súpis*) скла́сти списóк або о́пис, переписáти; ~ inventár скла́сти о́пис інвентаря́; ~ dobytok списáти худóбу **2** скла́сти, написáти; ~ protokol *al.* zápisnicu написáти протоко́л **3** *zastar. (byť autorom)* написáти, витворити

spisb//a -y ž лі́терату́ра; vedecká ~ нау́чна лі́терату́ра; umelecká ~ худо́жня лі́терату́ра, белетрі́стика

spisk//at' -a -ajú *dok. hovor. expr.* зосновáти, спискати; to všetko on ~al то́то вшы́тко він зосновáв або списка́в; то́то ё́го рук ді́ло

spis//ovat' -ује -ују́ *nedok.* **1** (*robiť súpis*) скла́дати списóк або о́пис, переписoвати **2** скла́дати, писáти; ~ protokol зло́жыти

протокол **3** *zastar. (byť autorom)* писати, творити

spisovateľ -a *m* писатель *m*; *Zväz slovenských ~ov* Союз словацких писателей

spisovateľsk/ý писательский; ~á činnosť діяльність або робота писателя; ~ talent талант писателя, писательский талант

spisov//ňa -ne *ž* реістратура, архів

spisovn/ý літературный; ~ jazyk літературный язык; ~á norma норма літературного языка; ~á výslovnosť літературна висловність

spisový *príd. k spis 1*: ~ materiál урядный материал

spiš: ísť do ~a *hovor. žart.* положить ся спати, піти спати

spiš//ťat' -ti -tia *dok.* списати

spit' sa spije sa spijú sa *dok.* напиться, спить ся; ~ sa od radosti, žiaľu напиться од радости, з жалю • ~ sa do nemoty *al.* на мол напиться до німоты, на мол; ~ sa na obraz boží спить ся на образ божий

spitý *kniž.* пьяный, напительный; ~ človek пьяный чоловік; je ~ він опительный • ~ na mol *al. ako spor hovor. expr.* пьяный на мол або як сніп

splác//at' -a -ajú *nedok.* сплачовати, вертати (довг)

splách//núť -ne -nu *dok. 1* змыти, сполокати; ~ mydlo z rúk змыти або сполокати мыдло з рук **2** сполокати, прополокати; ~ si vlasy сполокати собі волосы; ~ si ústa прополокати собі уста • ~ si hrdlo дати собі погарик

splachovac//í сполोकуючий, змывный; ~ záchod сполोकуючий заход, туалета, WC

splachovač -a *m* сполोकуючий когүтик

splach//ovať -uje -ujú *nedok. 1* сполоковати, змывати **2** сполоковати, прополоковати, ополоковати

spláknúť *p. spláchnuť*

splanír//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* выравнивать, заривнати, зробити рівним, спланіровати

spľas//núť -ne -nú *dok.* спляснути, зменшити ся; brucho mu ~lo він схүднув;

bublina ~la бублина сплясла або зменшила ся

spľas//núť -ne -nú *dok.* плескнуты; ~ rukami плескнуты руками

splašen/ý **1** сполошанный, настрашенный, перестрашенный; ~é stádo сполошане або настрашене стадо **2** (*preľaknutý*) перестрашенный

splaš//it' -í -ia *dok. 1* сполошати, настрашыти; ~ kone сполошати коні; ~ vtákov сполошати птахи **2** *expr.* переполошати, перестрашыти; ~ celú dedinu перестрашыти цілий валал **3** *hovor. expr. (zohnať)* задоважити, найти, позганяти, роздобыти; kde si to ~il? де ты тотό роздобыв?

splaš//it' sa -í sa -ia sa *dok. 1* (o zvieratách) сполошати ся, настрашыти ся **2** (o ľudoch) переполошати ся, выстрашыти ся

splašk//y -ov *m* *romn.* помыи *romn.*

splat//it' -í -ia *dok.* сплатити, выплатити, вырівнати довг; ~ dlžobu сплатити довг

splátk//a -y *ž* сплátка; splácať v mesačných ~ach сплачовати в місячних сплátках; kúpiť, predáť na ~y купити, продати на сплátкы

splátkov//ý *príd. k splátka*; ~ úver сплатковый довг або борг

splatnos//ť -ti *ž* час сплатности або плачіня; deň ~ti зменуку день сплатности вékселя

splatn/ý підлігаючий к сплачіню; ~ šek шек, маючий быти выплаченный; zmenka je ~á zajtra вékсель мать быти выплаченный завтра

splav -u *m* (*splavovanie*) сплавления, спуща́ня; ~ dreva сплавления дэрева

splavn/ý сплавный; ~é rieky сплавны рікы

splav//ovať -uje -ujú *nedok. 1* змывати **2** (*drevo*) сплавлияти

splesnený заплеснитый, покрытый пліснєв; ~ chlieb заплеснитый хліб

splesn//ieť -ie -ejú, **splesniv//ieť** -ie -ejú *dok.* сплесніти, заплеснівити, покрити ся пліснєв

splel'/t' -ti ž 1 сплетіня; ~ konárov сплетіня конарів 2 *anat.* pl'úсна ~ плюсне сплетіня; brušná ~ со́лнечне сплетіня; aortálna ~ аортальне сплетіня; ramenná ~ плечове сплетіня 3 (*neusporiadané množstvo*) путанина, сплетіня; ~ ciest, ulíc путанина доріг, ґлиць; ~ vrások, žiliiek сить морщинок, жылок

spletl'/at' -á -ajú *nedok.* сплітати, заплітати; ~ vlasy do vrkočov заплітати во́лосы до ко́сы

spletl'/at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* сплітати ся, заплітати ся

spletenin//a -y ž сплетіня, мотанина

spletit'/ý 1 сплетёный, переплітаючий ся; ~é uličku переплітаючі ся ґлички 2 *prep.* замотаний, складний; ~á situácia замотана ситуація; ~ problém складний проблем *ábo* вoпpoc

spliasl'/at' -a -ajú *dok.* *koho expr.* сфляскати, выфляскати (по папу́лі), збити, набити ко́го

spliest' 1 spletie spletú *dok.* сплести, заплести; ~ dovedná dva vrkoče сплести дві ко́сы доведна; ~ vlasy do vrkoča заплести ко́су, заплести во́лосы *ábo* во́лося до ко́сы; ~ všetko prútie переплести *ábo* сплести прутьи; *expr. často pejor.* *koho* s kým сплести ко́го з ким

spliest' 2 spletie spletú *dok.* 1 *koho (pomýliť)* змылити, помылити, помотати, поплести 2 *čo* спутати, перепутати; ~ adresy перепутати адрэсы

spliest' sa 1 spletie sa spletú sa *dok.* сплести ся, поплести ся

spliest' sa 2 spletie sa spletú sa *dok.* (*pomýliť sa*) змылити ся, поплести ся, замотати ся

spliest' si spletie si spletú si 1 *čo* змылити, поплести (собі); ~ si dátum змылити собі да́тум; ~ si cesty поплести (собі) до́ро́гы; ~ si adresy перепутати (собі) адрэсы 2 *koho* s kým, *čo* s čím змылити, спутати, омылом заміняти; ~ si otca so synom спутати отця зо сином, прияти отця за сына

spln -u *m (fáza mesiaca)* по́вный місяць; mesiac je v ~е те́пёр по́вный місяць

splň//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* сповнєвати, выповнєвати, здійснєвати 2 *čo* успокóвати *што*; ~ požiadavky успокóвати потреби́ности

spln//it' -í -ia *dok.* выповнити, сповнити; ~ plán, normu выповнити план, но́рму; ~ kontingent выповнити контингэнт; ~ prisahu, sľub выповнити присягу, обіцяня; ~ slovo дотримати сло́во; ~ žiadosť, prosbu выповнити пожа́дованя, про́сьбу; ~ úlohu сповнити зада́чу; ~ očakávanie выповнити очéкованя; ~ svoje poslanie, účel выповнити сво́ю місію, зада́чу

spln//it' sa -í sa -ia sa *dok.* выповнити ся, сповнити ся, здійснити ся; túžby sa ~ili желáня здійснили ся; nádeje sa ~ili надії сповнили ся; želanie sa ti ~ilo желáня тобі сповнило ся; predpoveď sa ~ila предповідáня сповнило ся

splniteľn//ý выповнюючий, здійснюючий; ~á úloha выповнююча зада́ча

spnomocnen//ec -са *m* уповномóченный, повірений

spnomocnen//ie -ia *s* повіреность, повномóчность; даť niekomu ~ дати повіреность да́кому

spnomocn//it' -í -ia *dok.* *koho* спвомомóчити ко́го, дати повномóчность ко́му; повірити ко́го

splnomocniteľ -а *m* спвомомóчуючий, повірюючий *m*

splnomocň//ovať -ује -ују́ *nedok.* *koho* спвомомóчовати ко́го, да́вати повномóчность ко́му, повірєвати, да́вати повіреность ко́му

splňovať *p.* splňať

sploďin//a -у ž продýкт; plynné ~ horenia плінóвы продýкты згорєваня

sploď//it' -í -ia *dok.* 1 сплодити; привєсти на світ; породити; ~ dieťa привєсти на світ дітину 2 *prep.* порóдити; ~ nepávisť порóдити нєнавість

sploštený сплющений, спляснутый; Zem má guľovitý, trochu ~ tvar Земля мать гулёвиту, трошечки спляснута фóрму; ~á lebka сплющений або спляснутый чéреп

splošť/it' -í -ia *dok.* спляснути; ~ guľu спляснути кúлю

splynovací *tech.* карбураторный; ~ motor карбураторный мóтор

splynovač -a *m tech.* карбуратор, плінофікатор

splyn/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* плінофікувати; ~ uhlie плінофікувати ўгля **2** (*usmrcovať plynom*) усмёрчовати, забивати/забити пліном, отравляти/отравити пліном (в пліновы́х комóрах і т. п.)

splyl/nút' -nie -nú *dok.* зляти, споїти, сплинути; farby, zvuky ~nuli фáрбы, звуки зляли ся; ~ s domácim obyvateľstvom сплинути з корінними(а) жытелями; perý ~nuli v bozku гáмбы злили ся або споїли ся в поцілúнку

splyv/lať -a -ajú *nedok. 1* зливати ся; в jeden celok зливати ся до єдно́го ці́лого **2** (*voľne padať*) спа́довати, звішовати; plášť jej ~al z plies плащ спа́довав з ей плеч; vlasy jej ~ali po tvári во́лосы па́дали по ей тва́ри **3** *šport. (na vode)* лежа́ти на во́ді

splyvav/lý **1** злива́ючий ся, сплива́вий; ~á reč сплива́ва реч; ~á výslovnosť *lingv.* сплива́ва высловно́сть; ~ intonácia сплива́ва інтона́ція **2** звішую́чий, спада́ючий; ~é šaty звішую́чі шма́ты

spočiatku *prisl.* зо зача́тку, на зача́ток, спёршатку

spočil/nút' -nie -nú *dok. 1* (*ocitnúť sa*) очути́ти ся; jeho ruka ~nula jej na pleci ё́ро рука́ очути́ла ся на ей плéчі **2** (*o zraku*) застави́ти ся; ~ pohľadom на niekom застави́ти ся по́глядом або приза́стави́ти свій зрак на да́ким; jeho zrak ~nul na dverách ё́ро о́чі за́стави́ли ся на двéрях

spočít/lať -a -ajú *dok. 1 mat.* чо́ зложы́ти; ~ dve a päť зложы́ти два і п'ять **2** *koho, čo* зрахова́ти, порахова́ти, перерахова́ти;

~ peniaze зрахова́ти пі́нязі; ~ žiakov зрахова́ти або перерахова́ти учени́ків; ~ výdavky зрахова́ти выда́вки • to by sa dalo na jednej ruke *al. prstoch* jednej rúky ~ то́то на па́лцях є́дно́й ру́ки мож было бы перерахова́ти; ~ niekomu rebrá перерахова́ти да́кому ре́бра; rebrá by si mu mohol ~ ё́му вшы́тки ре́бра мож зрахова́ти; jeho dni sú už ~ané ё́го дні уж зрахова́ны

spočítav/lať -a -ajú, **spočít/ovat'** -uje -ujú *nedok. 1 mat.* додава́ти, склада́ти **2** (*určovať počet*) зрахова́ти, зрахóвovati, перерахóвovati; ~ pokladničnú hotovosť зрахова́ти касóву гото́вoсть

spočív/lať -a -ajú *nedok. 1* (*ležať*) лежа́ти,бы́ти, находити ся; celá váha tela ~ala na jednej nohe ці́ла́ або вшы́тка ва́га ті́ла находити́ла ся на є́дній но́зі; на ňom ~a všetka zodpovednosť на ні́м лежы́ть вшы́тка одпові́дність; в jeho rukách ~a náš osud наш óсуд (нахо́дить ся) в ё́го рука́х; ~ niekomu v náručí бы́ти в да́чіїх об'я́тах **2** (*o pohľade*) за́стави́ти ся; о́чі všetkých ~ali na ňom по́гляды вшы́ткых за́стави́ли ся на ні́м **3** (*byť*) бы́ти, явля́ти ся, в чім причі́на; в čom ~a príčina? в чім причі́на?; problém ~a v tom, že ... причі́на в ті́м, же ...; в čom ~a moja úloha? в чім мо́я за́да́ча? **4** (*odpočívateľ*) одпочі́вати, оддыхова́ти **5** (*byť pochovaný*) одпочі́вати, лежа́ти, похóвати; tu ~a jeho telo ту одпочі́вать ё́го ті́ло, ту він лежы́ть або похóваний • ~ na navránoch одпочі́вати на ла́врах

spod *predl. s 2. p.* спі́д чо́го; vytiahnuť ~ lavice вытя́гнути спі́д ла́вки; vymaniť sa ~ niečieho vplyvu вы́рвати або вытя́гнути спі́д впли́ву да́кого; ľudia ~ Tatier люди спі́д Та́тер

spodin/la -y **ž 1** спі́д, спі́дня ча́сть; спі́дня ве́рства; ~ mozgu *anat.* о́снова мо́згу **2** (*usadenina*) уса́денина **3** *pren.* дно; mestská ~ дно мі́ста; ~ ľudstva дно о́бщности

spódl/ium -ia *s chem.* кі́стяний ўго́ль

spodkom *prisl.* 1 сподом, че́рез дно, по дні; voda odtekala ~ вода одтікала сподом *або* че́рез дно *або* по дні 2 сподом, нижнєв до́рогов; podme ~ (*spodnou cestou*) по́дме спіднєв *або* нижнєв до́рогов

spodk//y -ov *m pomn.* ра́чі; тренірки *pomn.*

spodnic//a -e *ž*, **spodničk//a** -y *ž* го́мбіна́чка, *lud.* по́ділок, тісно́ха

spodn//ý 1 спідний; ~á strana спідна сторо́на; ~á pera спідня ра́мба; ~á hranica спідня гра́ниця; ~ register *hud.* спідний пе́рїстер; ~ úder *šport.* у́дер ни́же па́су, у́дер під па́с; ~á voda спідня во́да 2 (*o bielizni*) спідний, на́тільний; ~á bielizeň спідня білі́зна; ~á sukňa го́мбіна́чка, тісно́ха; ~é pohavice ра́чі, тренірки • ~a ~a то́н підте́кст

spodoben//ie -ia *s lingv.* сподо́бованя, асими́лація; ~ podľa znelosti асими́лація *або* сподо́бованя по дзві́нкості

spodob//it' -í -ia *dok.*, **spodobn//it'** -í -ia *dok.* на́подоби́ти; (*farbami, slovom*) зма́лева́ти, нама́лева́ти

spodob//it' sa -í sa -ia sa, **spodobn//it' sa** -í sa -ia sa *dok.* 1 *lingv.* сподо́бити ся, асими́лова́ти ся *nedok. dok.* 2 *biol.* асими́лова́ти ся *nedok. dok.*

spodobovan//ie -ia *s 1 lingv.* сподо́бованя, асими́лація 2 *biol.* асими́лація

spodob//ovat' -uje -ujú *nedok.* на́подобне́-вати; (*farbami, slovom*) ма́лева́ти

spodob//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *lingv.* сподо́бовати ся, асими́лова́ти ся *nedok. dok.* 2 *biol.* асими́лова́ти ся *nedok. dok.*

spodok -ku *m 1* спід, спідня ча́сть, спідня сторо́на; ~a ~a до́му спідня ча́сть до́му; od ~ku až do vrchu зо́ споду а́ж до ве́рху; ~a ~a hradске́й stav. спідня ча́сть до́роги 2 (*na nádobe*) дно h́niec на ~ku те́че дно ка́йстро́ны те́че, го́рнець зо́ споду те́че; h́niec má de_равý ~ ка́йстро́на ма́ть ди́раве дно 3 (*usadenina*) уса́денина; ~a ~a ка́ву уса́денина ка́вы

spodstatnen//ý *gram.* субста́нтіво́ваний; ~é prídavné meno субста́нтіво́ваний прида́вник

spohodn//iet' -ie -eju *dok.* зліни́вити

spochab//iet' sa -ie sa -eju sa *dok. expr.* по́блзніти ся, зблзніти ся, зы́йти з ро́зumu, стра́тити ро́зум

spoj -a *m 1 odb.* спо́їня, спо́єваня; nitovaný ~ ніто́ване спо́єваня; zva_ранý ~ зва́рєване спо́єваня; nervový ~ нерво́ва сі́тка 2 *obu_č.* v *mn.* *č.* ~e спо́їня; cestné ~e сі́ть до́риг; letecké ~e возду́шна сі́ть; dopravné ~e тра́нспорти́на сі́ть 3 спо́їня; po_chný ~ но́чне спо́їня; spoj *č.* 5 спо́їня № 5

spojár -a *m voj. hovor.* спо́ярь

spoj//le -ov *m pomn.* спо́ї *pomn.*; Ústredná správa ~ov Це́нтра́льне пра́влі́ня спо́їв; pracovníci ~ov ро́бі́тники спо́їв

spojen//ec -sa *m* сою́зник; vojenský ~ сою́зник во во́йні, воє́ньський сою́зник; Spojenci *hist.* сою́зники (*в пе́ршій сві́товій во́йні кра́їны Анта́нты; в dru_гій сві́товій во́йні кра́їны, вою́ючи про́ти́в фаши́зму*)

spojeneck//ý сою́зний, сою́зни́цький; ~á zmluva до́говір о́ сою́зі; ~é vojská сою́зны во́йска; ~é štáty сою́зны держа́вы

spojenectv//o -a *s* сою́з; uzavrieť ~ за́ключи́ти сою́з

spojen//ie -ia *s 1* спо́їня, мі́цно спо́їти; ~a ~a *časti v celok* спо́їня ча́стей до́ведна *або* до ці́лого; ~a ~a ва́гонов спо́їня ва́гонів; kĺbové ~a ~a кльбо́ве спо́їня; miesto ~ia мі́сце спо́їня; pohlavné ~ *biol.* інті́мні об_ца́ти ся *або* спо́їти ся, поло́вий акт 2 (*miesto*) спо́їня 3 (*zlú_čenie*) спо́їня; ~a ~a те́орі́я s пра́хоу спо́їня те́орі́ї з пра́ктиков 4 (слово)спо́їня; ~a ~a hlások спо́їня зву́ків; slovné ~a ~a словоспо́їня, спо́їня слів 5 *el. tech.* ко́нта́кт; krátke ~a ~a ку́рте спо́їня 6 (*styk, kontakt*) телефо́ні́к ~a ~a спо́їня по телефо́ні; dostať ~a ~a спо́їти ся (*по телефо́ні*); byť v priamom ~a ~a s niekým ма́ти пря́мий ко́нта́к з да́ким; prerušiť ~a ~a s niekým пе́реру́шити спо́їня з да́ким; nadviazať ~a ~a s niekým на́двяза́ти ко́нта́к *або* спо́їня з да́ким; ~a ~a s vonkajším svetom

bolo prerušené spoїня з навколишнім світом было перерване; **7** spoїня; vlakové ~ желізнодоро́жне áбо влако́ве spoїня; letecké ~ возду́шне spoїня; priame ~ пряме áбо без пересіда́ння spoїня **8** (súvislosť) spoїня; v ~і s tým... в spoїні з тим ...

spojený 1 (zlúčený) споєний; ~é územie споєна теріторія; ~é nádoby fyz. споєны на́добы; Spojené štáty *hovor.* Споєны штаты; Spojené kráľovstvo *hovor.* Споєне кралёвство; Organizácia Spojených národov Опрáнізація споєных наро́дів **2** (spoločný) совмістний, общій; ~útok совмісна ата́ка; ~ými silami споєный общі́ми силами **3** (súvisiaci) споєний; výdavky s tým ~é выда́вки з тим споєны; to je ~é s nebezpečenstvom то́то споєне з небеспе́ков **4** s kým споєный, підтримуючий spoїня

spoj//it' -i -a dok. 1 споїти, дати доведна, припоїти; ~ drôty споїти дрóты; ~ brvná skobami спевнити де́рово скóбами; ~ vagóny споїти ваго́ны **2** споїти, зложити, поскладáти, присунути; ~ stoly споїти áбо присунути сто́лы; ~ nôžky kružidla споїти но́жки кру́жытка áбо ці́ркуля **3** (zlúčiť) споїти, обєдинити; ~ majetky споїти маєткы; ~ sily обєдинити силы **4** (kombinovať) споїти, скомбіновáти; ~ príjemné s užitočným споїти приємне з желáным; ~ teóriu s praxou споїти теорію з прáктиков; ~ slová do vety споїти слóва до речі́ня **5** (nadviazať spojenie) споїти; ~ rieky prieplovom споїти рі́кы кана́лом; ~te ma s riaditeľom (telefonicky) спóйте ме́не з діре́ктором; ~ svoj osud s osudom niekoho спóйте свій óсуд з óсудом да́кого; ~il nás spoločný cieľ нас споїла óбща ці́ль

spoj//it' sa -i sa -a sa dok. 1 споїти ся, дати ся доведна, припоїти ся, сплинути **2** споїти ся, обєдинити ся; proletári všetkých krajín, ~te sa! пролетарі́ вшы́ткых країн, спóйте ся! **3** (nadviazať spojenie) споїти ся; ~ sa telefonicky споїти ся по телефо́ні; ~ sa so zahraničím надвя́зати ко́нтáкт зо

загранице́в **4** (splynúť) споїти ся, злити ся; rieky sa ~ili рі́кы споїли ся áбо злили ся; ich pery sa ~ili їх ра́мбы злили ся в поці́лунку **spojiv//ka, spojov//ka** -ky ž *anat.* оболóнка (на óчній мі́галні́ці і на óчній ру́лі); zápal ~iek *lek.* запалі́ня оболóнки

spojiv//o -a s **1** spoїня ж; citové ~ емоціо́нальне spoїня **2** спою́юча рі́човина **3** *anat.* спо́юючий ма́теріал

spojivov//ý: ~é tkanivo *anat.* спо́юючий ма́теріал

spojk//a -y ž **1** *tech.* обі́мка; spoїня, спóйка; objímková *al.* rúrková ~ рурко́ва обі́мка; klbová ~ клубо́ва обі́мка; kolajnicová ~ коляйні́цеве спóєвня **2** *tech.* (v automobile) спóйка; suchá ~ сухá спóйка **3** *voj.* (človek) спóйка; robiť ~u робити спóйку **4** *šport.* спóйка, серéдній нападáючий **5** *gram.* злúчник; priřadovacia, podřadovacia ~ прирядний áбо парата́ктінный, підрядний áбо гіпотакті́чний злúчник

spojkov//ý 1 *tech. prid. k spojka 2;* ~ pedál спойко́ва педа́ла **2** *gram.* злúчниковый; ~á veta злúчникове речі́ня

spojnic//a -e ž **1** *geom.* спо́ююча пряма́ **2** *tech.* спóйка, спóєвач; ~ kolajnic spóйка коляйні́ць

spojný: stoj ~ *tel.* основна́ позі́ція стоя́ня (*шпíчки доведна*)

spojovac//í 1 спо́юючий, спóйка; ~ článok спо́ююче огни́вко; ~ia chodba спо́ююча хóдба; ~ia morféma *lingv.* спо́ююча морфе́ма **2** спóйка; ~ dôstojník спо́євий офіце́р; ~ia služba спóйка, спо́єва слúжба

spojovať *p. spájať*

spojovateľ -a *m* телефо́ніста (*на кому́нікаторі*)

spojovka *p. spojivka*

spojovník -a *m* дефі́с

spokojný 1 спо́кійний; ~ život спо́кійный жы́вот **2** s čím спо́кійный чі́м; ~ s výsledkom спо́кійный з резу́льтáтом

spolahliv//ý 1 спо́лягли́вий, наді́йний; ~ človek спо́лягли́вий áбо наді́йный чоло́вік; politicky ~ полі́тично спо́лягли́вий; dostať

sa do ~ých rúk попа́сти до сполягливых рук
2 достовірний, надійний, сполягливий;
 ~é informácie достовірны інформації,
 сполягливы інформації; ~ prameň надійне
 жрідло

spoľah/núť sa -ne sa -nú sa *dok. na koho,*
 čo сполягну́ти ся, надіяти ся, положити
 ся; ~ sa na náhodu сполягну́ти ся на
 пригоду; на мňa sa môžeš ~ на мене
 можеш положити ся або сполягну́ти ся;
 už som slúbil, môžeš sa ~ я же обіцяв, ти
 можеш бути спокійний; ~ní sa! не бій ся!,
 будь спокійний!

spoľahnut/ie -ia s: na neho niet ~ia на не́го
 не мож сполягну́ти ся, він несполягливий
 або ненадійний чоловік

spoľč/iť sa í sa -ia sa *dok. 1* споїти ся; ~ili
 sa proti mne они споїли ся або зговорили
 ся проти́ мене **2 s kým** (*dať sa do spolku*)
 споїти ся, вступити до бісіды

spoľčovac/í práv.: ~ia sloboda слобода
 сходжінь, мітінгів, улічних демонстрацій;
 ~ie právo právo організовати кружки,
 сполкы

spoľč/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
s kým (*dávať sa do spolku*) сповівати ся,
 обєднєвати ся, здружувати ся, давати ся
 доведна

spolieh/at' sa -a sa -ajú sa *nedok. na koho,*
 čo сполігати ся, надіяти ся; ~ sa na vlastné
 sily сполігати ся на вла́стны або свої́ сили

spolkov/ý 1 *príd. k spolok 1:* ~á činnosť
 робота в кружку́ або в общности; ~á miest-
 nosť містность кружка́ або общности; ~é
 stanovy штатут кружка́ або общности **2**
 (*federatívny*) федератівний; федералний;
 ~ štát федератівна держава; ~ kan-
 celár федералний канцлер; ~á vláda
 федератівне правління, федератівна
 вла́да; ~á republika федератівна
 републіка • Spolková republika Nemecko
 Федератівна Републіка Німєцько

spoločensko-ekonomick/ý общностно-
 економічний; ~á formácia общностно-
 економічна формація; ~ rozvoj

общностно-економічний розвиток; ~
 systém общностно-економічна сістема
spoločensko-historick/ý общностно-істо-
 річний; ~ proces общностно-історічний
 процес; ~é hľadisko общностно-історічна
 точка зріня

spoločensko-politick/ý общностно-полі-
 тичний; ~á situácia общностно-політична
 ситуація; ~é zmeny общностно-політичні
 зміны; ~á a ideová jednota общностно-
 політична і ідейна єдність

spoločenskovedný общностно-нау́чний;
 ~é odbory общностно-нау́чны або
 общностны дисципліны; ~í pracovníci
 спеціалісты общностных наук

spoločensko-výrobn/ý общностно-выро́б-
 ный; ~é vzťahy общностно-выро́бны
 одношіня

spoločensk/ý 1 v rôzn. význ. общностный;
 ~é zriadenie общностна формація,
 общностна сістема; ~é vlastníctvo
 общностна вла́стность; ~é pomer-
 y общностна ситуація; ~é premeny
 общностны зміны; ~é triedy общностны
 класы; ~é vzťahy общностны одношіня;
 ~é vedomie общностна псіхіка або
 усвідомленость; ~é vedy общностны
 науки; ~ život общностный живот; ~é
 postavenie поставіня в общности; ~é sty-
 ky договорєность з людми; ~é rozdiely
 соціалны розділы; ~ román соціалный
 роман; ~á miestnosť общностна містность;
 ~á hra ма́сова гра; pravidla ~ého sprá-
 vania правила поведжіня в общности;
 ~ takt общностный такт; ~á výchova
 škol. общностна вихова **2** бісідливый,
 общаючий; ~ človek бісідливый чоловік;
 ~á povaha дру́жный зарактер; nie je veľmi ~
 він не барз бісідливый чоловік

spoločensky *prísl.* соціалні, в общностном
 одношіні; ~ žiť а) обертати ся в общности;
 б) брати участь в общностнім животі;
 je ~ činný він берє участь в общностнім
 животі, він робить (велику) общностну
 роботу; ~ sa vyšvihnúť вытягнути ся або

пробити ся в общности; ~ podmienený jav соціалні релатівний факт

spoločenstvo/o -a s 1 общность ж; ~ cieľov, záujmov общность цілів, інтересів; jazykové al. rečové ~ общность языка або річі, мовна общность; ~ ľudí общность людей 2 (spolok) общность, союз, здружіння, спóлок; Európske hospodárske ~ Европске економічне здружіння; vojenské ~ воєнський союз; pracovné ~ робóча общность 3 (spoločnosť) общность; ľudské ~ людська общность 4 (spolužitie) жыти доведна; životné ~ muž a ženu жыти доведна муж і женá, споєний живот мужа і жены 5 odb. (formácia) общность; rastlinné ~ общность растений

spoločne prísł. 1 доведна; ~ obrábať pôdu доведна обраблювати зéмлю; urobíme to ~ зробимо то́то доведна 2 (odpoveď pri želaní dobrej chuti) і вам, вам тиж, взаємні

spoločník -a m 1 (pri cestovaní) сопутник; (v rozhovore) собісідник; robiť ~a niekomu робити компанію да́кому 2 (spoluúčastník) соуча́стник; ráchateľ a jeho spoločníci престо́пник і ё́го компа́нія 3 obch. па́ртнер; ~ firmy па́ртнер фі́рмы; tichý ~ тихий па́ртнер

spoločnosť/t' -ti ž 1 общность, форма́ція; феода́льна, капіталістична, соціалістична общность; triedna, beztriedna ~ клáсова, бесклáсова общность 2 общность, компа́нія; pestrá ~ пéстра общность, пéстра компа́нія; veselá ~ весéла компа́нія, весéла общность; vybraná ~ выбрана общность; trhať ~ казити компа́нію; chodiť do ~ti ходити до общности; dáma zo ~ti да́ма з общности; uviesť niekoho do ~ti увéсти да́кого в общность 3 (spolok) общность; союз; кружо́к, клуб; vedecká ~ нау́чна общность; divadelná ~ театрálна общность, театрálный кружо́к; Spoločnosť národov hist. Лі́ра на́цій 4 obch. общность, компа́нія; akciová ~ акціо́ва компа́нія, акціо́ва общность

spoločný/ý общій, колектíвний, еде́н; ~ majetok колектíвний ма́сток; ~ cieľ обща або е́дна ці́ль; ~ nepriateľ общій неприяте́ль; ~ byt общій кварта́ль; ~é hranice общі гра́ніці; ~é črty общі рисы; majú mnoho ~ého они ма́ють мно́го общого; ~á práca колектíвна робóта; ~ život споєний живот; ~á cesta а) обща доро́га, е́дна доро́га; б) путова́ння доведна, іде́ме дво́є або вшиткы; ма́ме ~ú cestu ма́ме е́дну доро́гу, іде́ме доведна; ~é stravovanie общностне стравова́ння; ~ menovateľ mat. общій знаменате́ль; previesť na ~ého menovateľa привéсти к общому знаменателю • nájsť ~ú reč náйти общій язык; ja s tým nemám nič ~ého я не мам з тым ні́ч общого

spoločok -ku m 1 орґаніза́ція; кружо́к; спóлок; rybársky ~ орґаніза́ція рыба́рів divadelný ~ театрálный кружо́к; драматі́чний кружо́к; ~ pre ochranu zvierat спóлок на охоро́ну звіря́т; krajinský ~ спóлок родакі́в; založiť ~ заложы́ти орґаніза́цію або кружо́к 2 орґаніза́ція, круг людей; nechcu ho prijať do ~u они не хотять прия́ти ё́го до сво́его кру́гу; dávať sa s niekým do ~ku дава́ти ся з да́ким до спóлку; mať tajné ~ky s niekým бы́ти та́йні споє́ний(м), ма́ти та́йны спо́йна з да́ким

spolovice prísł. 1 наполовину, споловины; ~ prázdny споловины поро́жній 2 не ца́лком, напóлы, частко́во; obrábať pozemok ~ обраблювати зéмлю напóлы

spolu prísł. 1 ведно, доведна; ~ sa prechádzať гуля́ти або проходить ся ведно, гуля́ти дво́є; ~ chodili do školy они ведно ходили до шко́лы, они доведна учі́ли ся; urobíme to ~ зробимо то́то обо́є; ~ s tým доведна з тым; oni chodia ~ (o zaľúbených) они хóдять доведна; они стріча́ють ся; žiť ~ жы́ти доведна; nežíjú ~ они не жы́ють ведно 2 (spoločnými silami) доведна, догрома́ды; взае́мні ме́джі собо́в; ~ pracovať, učiť sa доведна робити, учі́ти ся 3 (medzi sebou) е́де́н з дру́гим,

мédжі собóв; *hovorili* ~ по немецкы они говорили мѣджі собóв *ábo* єдén з дрýгим по-німѣцькы **4** доведна; догромады; *to sa piše* ~ тотó пише ся доведна **5** (*pri počítaní*) вшыткого, і тóго, цалкóво, цалком; ~ *treba zaplatiť...* вшыткого *ábo* цалкóво трéба заплатити ... • *my sme* ~ *husi*, *kravy* перáсли! мы вєдно гýскы, корóвы не пáсли!; ты сѣбе зо мнов не рíвняй!

spoluautor -a *m* соáвтор

spolubojovník -a *m* приятель по збрáни, ведновоючий

spolubývajúci -i -eho *m* веднобывáючий (*v izbi* і *m. n.*)

spolucestujúci -i -eho *m* веднопутýючий, ведноідучий

spolucíti -li -i -ia *nedok.* *s kým* сочýвствовати кóму; злютостити ся, злютощáти ся, проявляти лютость *ábo* милосѣрдность

spoludedič -a *m* наслідник з дакым

spoluhlásk -a -y *ž lingv.* соглáсный

spoluhláskový *príd. k spoluhláska*; ~*systém* сístема соглáсных звýків, консонантíзм

spoluhrač -a *m* **1** (*hráč toho istého mužstva*) ведногра́ючий **2** (*partner*) пáртнер; *pozrieť ~ovi do karát* заглянути пáртнерови до карт

spolujazd -ec -a *m* (*na bicykli, v aute*) ведноідучий (*в áвті, на біці́клі*)

spolumajiteľ -a *m* влáстник з дакым

spolunadobudnutý веднонадобытый; ~ *majetok* веднонадобытый маесток

spolunájomník -a *m* веднобывáючий наёмник

spolunažívan -ie -ia *s* дрýжни жыти доведна з дакым; *manželské* ~ дрýжный живот побрáтых; *mierové* ~ *národov* дрýжный живот нарóдів

spolunažívať -a -ajú *nedok.* *s kým* і *bezpredm.* **1** дрýжни жыти доведна, жыти вєдно **2** (*žiť v zhode*) знáшáти ся, дóбрі виходити, жыти в злагóді

spoluobčan -a *m práv.* соотчíзняник

spoluobvinen -lý -ého *m práv.* обвинѣный з дакым дрýгим

spoluobyvateľ -у *m* сожытель *m*; ~ *bytu, domu* веднобывáючий жытель дóму, квáртиеля *ábo* в квáртиели, в дóмі

spolupacient -a *m* пацієнт (*тóго сáмого шпýтáля* і *m. n.*)

spolupáchateľ -a *m* єдén з престýпників

spolupatričnosť -ti -ti *ž* дрýжність, колегіáльність *ж*, приятельство *с*, солідáрность, єдність *ж*

spolupôsob -liť -í -ia *nedok.* **1** єдночáснi діяти **2** доведна робити

spoluprác -la -e *ž* коопера́ція, взаємна робóта; *medzinárodná* ~ меджінаро́дна коопера́ція; *nadviazať* ~и надвязáти на взаємну робóту; *v ~i s* пекýт в коопера́ції з дакым

spoluprac -lovať -ује -ују *nedok.* кооперовáти, вєдно участнити ся в робóті

spolupracovník -a *m* **1** товáриш, коле́га, (по робóті); співучáстник; *najbližší* ~ *niekoho* нáйблизшыи коле́га дакóго **2** коле́га по робóті; *externý* ~ екстérный коле́га по робóті

spolutrpiť -a *m* тот, хто тѣрпить вєдно (*з дакым*), веднотерпячий

spoluúčast -ti -ti *ž* **1** учáсть; ~ *občanov* на гiадені штáту учáсть жытелів на управлiні держáвов **2** *práv.* учáсть в престýпкy **3** (*súciť*) лютость, змiлованя

spoluúčastník -a *m* **1** учáстник **2** *práv.* учáстник (*престýпкy*) і тот дрýгий

spoluúčastni -liť -i -i -ia *sa nedok.* на чóт учáствовати в чім, быти учáстником чóго

spoluúčink -lovať -ује -ују *nedok.* брáти учáсть, участнити ся

spoluúčinkujúci -i -eho *m* учáстник, берýчий учáсть (*доведна з кým*)

spoluváz -leň -ňa *m* товáриш по арѣшті

spoluvini -la -у *ž* учáсть на вині (*на престýпкy*)

spoluvinník -a *m* учáстник на вині

spoluvlastník *p. spolumajiteľ*

spoluzakladateľ -a *m* єдén із основáтелів

spoluzodpovedný за чó несýчий одповідность за што (*доведна з дакым*);

одповідіаючи за *што* доведна (з *дакым*);
som ~ za to я тиж одповідам за тотó

spolužiak -a *m* еднокласник

spolužit'/ie -ia *s* жыти доведна; manželské
~ жыот побратых доведна; ~ Čechov a
Slovákov v jednom štáte Чехы і Словаці
жыли в єдній державі; mierové ~ národov
дружный жыот народів

spomalen'/ý спомалёный; ~é tempo
спомалёне тёмпо; ~ film спомалёный
філм; ~ záznam спомалёный запис

spomall'/it' -í -ia *dok.* 1 спомалити;
затримати; ~ tempo спомалити тёмпо; ~
krok спомалити крок; ~ vývoju спомалити
тёмпо выробы; ~ vývoj затримати
розвиток 2 знизхити або зменшыти
скóрость; auto ~ilo áвто знизхило скóрость
áбо спомалило ход

spomedzi *predl. s* 2. *p.* із чóго, спомéджі
чóго, спóза чóго; vyjsť ~ stromov выйти
спомéджі áбо спóза стрóмів; jeden ~ nás
едén із нас

spome//núť -nie -nú *dok.* спомянути;
назвáти; повíсти; ~ niečie meno спомянути
дачiе мéно; ani slovom nespomenúť tú
príhodu він áни слóвом не спомянув о тій
пригóді

spome//núť si -nie si -nú si *dok.* *čo, na koho,*
čo i bezpredm. спомянути, припомянути
кóго, *што, о kím, чім*; nemôžem si ~ я не
мóжу спомянути áбо припомянути собі; ~
si na priateľov спомянути приятелів áбо на
приятелів

spomenutý спомянутый; vyššie ~ высше
спомянутый

spomienk//a -y *ž* 1 *na koho, čo* споминáня
на kóго, што; ~ *na domov* споминáня
на отчiзну; mám príjemné ~y *na to* я мам
приємны споминáня о тiм 2 (*spomienková*
slávnosť) вéчор пáмяткы 3 припоминáня;
to nestojí ani za ~u о тiм не стóить áни
бiсiдовáти

spominaný споминáный, спомянутый

spomín//ať -a -ajú *nedok.* 1 *koho, čo*
споминáти; ~al si, že... ты говорив, же...

2 *na koho, čo* споминáти *на kóго, што*;
nespomínajte nás po zlom не споминáйте
нас в злiм 3 (*oslavovať*) ослáвлёвати; ~
výročie niečoho ослáвлёвати роковину
дачóго

spomín//ať si -a si -ajú si *nedok.* *na koho,*
čo споминáти, припоминáти *kóго, што*;
matne si naň ~am смýтно собі *на то*тó
споминам; živo si *na to* ~am я дóбрi áбо
жыво пáмятam собі *то*тó

spol//môcť -môže -môžu *dok.* спомóчи,
помóчи; nič ti už nespomôže ніч тобi уж не
спомóже áбо не помóже

sponi//a -y *ž* 1 *прячка* 2 (*do vlasov*) спóнка 3
lingv. звязка

sponad *predl. s* 2. *p.* пóнад *што, пóверх*
чóго; divať sa ~ okuliarov позерáти ся
пóнад окуляры áбо пóверх окуляра

spondej -a *m metr.* спондéй

spondejský *lit.* спондéичный; ~ hexameter
спондéичный гексамéтер

sponiže *predl. s* 2. *p.* ниже, пониже чóго; ~
mosta пониже мóста (*по течiнi*); ~ dediny
ниже áбо пониже сéла áбо валáлу

sponk//a -y *ž* 1 *прячка* 2 (*do vlasov*) спóнка
3 (*na spisy*) спóнка 4 *anat.* спóююча кiсть

sponkov//ý *príd. k spona* 4; ~á kost'
спóююча кiсть

sponov//ý *lingv.* звязочный; ~é sloveso
звязочне часослóво; часослóво-звязка

spontánný спонтáнный, самовóльный,
стихийный; ~ prejav самовóльне
проявлiня; ~ potlesk спонтáнный áплавз

spopod *predl. p.* **spod**

spopoln//it' -í -ia *dok.* 1 спополнити,
перевёрнути в пóпил 2 дати спалити; ~
mŕtvolu спополнити тiло мертвóго

spopulariz//ovať -uje -ujú *dok.*
спопуларизовáти *nedok. dok.*; ~ vedecké
poznatky спопуларизовáти наўчны знáня

spor -u *m* спор, гáдка, конфлiкт; dostať sa
do ~ достáти ся до спóру; ~y о majetok,
majetkové ~y мáеткóвы спóры; súdny ~
сýдный спор áбо процéс; vyhrať ~ выграти

судный процес; bez ~u без спору; je bezo ~u, že... без спору, же ...

spór//a -y ž *biol.* спора

sporadický спорадичный, рідкостный

sporák -a *m* шпóрак, пец; elektrický, plynový ~ електричний, плінóвый шпóрак áбо пец

sporiadan//ý утримований в порядку, даваний до порядку; ~á domácnosť утримоване (домáшне) гáздівство; ~ život вирівнаний áбо слүшний спóсoб живóта; ~á rodina вирівнана áбо нормáльна родина

spor//it' -í -ia *nedok.* 1 *čo* економити; шпорити, шетрити; ~ peniaze економити áбо шпорити пінязі; ~í na auto він шпóрить (пінязі) на áвто 2 *čím, na čom* економити *што, на чім*; ~ svetlom, drevom економити світлом, дéревом; ~ na strave шетрити на стрáві

sporiteľ' -a *m* вкладáтель

sporiteľ//ňa -ne ž шпоритéльна; Štátna ~ Держáвна шпоритéльна

sporiteľn//ý вкладный; ~á knižka вкладна книжка; ~á pokladnica вкладна кáса

sporiteľsk//ý *príd. k sporiteľ'*; ~é vklady (шпорóвы) вклáды (*в шпорóву кáсу*)

sporivý еконóмный, шпоривый

sporn//ý 1 спóрный, конфлiктный; ~é otázky спóрны вoпpóсы; ~é prípady спóрны áбо конфлiктны пригоды; пригоды, викликуючі сумнівы 2 *práv.* котрый є предметом спóрных сторóн

sporov//ý *práv.* спорóвый; ~ poriadok порядок судного спóру; ~é konanie спорóве їднáня

spor//lý 1 (*nepočetný*) скрóмный, бідный; ~é správy скрóмны інформáції; ~é svetlo слабé світло 2 (*výdatný*) щéдрий, силный; ~ dažď щéдрий áбо силный додж

spoten//ý 1 спóчений, пóтный; ~é telo спóченé тiло 2 пропóчений; ~á košeľa пропóчена сорóчка

spot//it' sa -í sa -ia sa *dok.* спотити ся

spotreb//a -y ž ужывáня; выдавка; ~ materiálu ужывáня матерiáлу; ~ elektrického prúdu выдавка на електрику;

~ mäsa на jedného obyvateľa конзумáция мяса на єдно́го жытеля

spotrebič -a *m* заряджiня (*ужывáюче електричну i m. п. енергiю*); ~ elektrickej energie електричне заряджiня; plynový ~ плiнóве заряджiня

spotrebiteľ' -a *m* конзумéнт, одберáтель *m*

spotrebiteľsk//ý конзумóющий, ужывáющий; ~á verejnosc' конзумóючи; ~ dopyt інтерес ужывáтеля

spotrebn//ý конзүмный; ~ tovar конзүмный товáр; ~ é predmety ужывáючи предметы; ~ priemysel легкий прóмысел; ~ hodnota *ekon.* ужита цiнность áбо вáртiсть

spotrebl//ovať' -uje -ujú *dok.* выужыти, минути, ужыти, з ужывáнем выужыти; ~ potraviny, zásoby выужыти стрáвовины, резерву; на výrobu niečoho sa ~uje veľa materiálu на výrobu дачóго выужыє ся мнóго матерiáлу; mesačne ~ujeme desať kilogramov cukru за мiсяць миниме дéсят кiл цүкрю; prijímač ~uje veľa prúdu rádio берé мнóго енергiї; ~oval som tri ceruzky, dve gumeny a päť háčkov papiera я схосновáв три церүзкы, двi гүмы i пять гáркiв папiря

spotvoren//ý *hovor.* змерзачéный, здеформовáный, спотворéный, скомолéный; ~é črty tváre змерзачéны рисы твáри; ~á ľudová pieseň здеформовáна нарóдна спiванка; ~ preklad несправный áбо злый перéклад; ~á podoba v zrkadle спотворéне одражiня в глядiли áбо в зérкалi; ~é slovo скомолéне слóво

spotvor//it' -í -ia *dok. hovor.* скреслити, перекрутити, скомолити

spove//ď -de ž *náb. aj pren.* спóвидь ж; chodiť na ~ ходити на спóвидь áбо сповiдáти ся; *pren.* dielo je autorovou ~dou тот твiр є спóвидéв áвтора

spoved//ať' -á -ajú *nedok. koho náb. aj pren.* сповiдáти; а) *cirk.* ~ v spovednici сповiдáти в сповiдáлнi; б) *pren. expr.* (*vypytovať'*) sa) matka ~ala dcéru máti сповiдáла дiвку

spoved//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* *komu z čoho náb. pren.* сповідати ся *кому в чім*; *nebudem sa ti* ~ я не буду тобі сповідати ся, я не повинний тобі сповідати ся; ~ sa *pred smrťou* сповідати ся *перед смертю*

spovednic//a -e *ž* сповідальня

spovedník -a *m* сповідник

spovední//ý *príd. k spoved'*; ~é *tajomstvo* тайна сповіді; ~á *formula* *формула* сповіді; ~ *otec* *духовный отець*, сповідаючий

spoza *predl. s 2. p.* *spoza čógo*; ~ *oblakov* *vykúkalo slnko* *spoza* *xmar* *вызерало* *солнце*; *vyjsť* ~ *rohu* *выйти* *spoza* *rogu*; *pozerať* ~ *záclony* *позерати* *spoza* *fípránra*; ~ *hraníc* *spoza* *граніць*

spozdiť sa *kniž. zastar. p.* *oneskorit' sa*

spozn//ať -á -ajú *dok.* 1 *спознати*; *hneď ma* ~al *він* *такой* *мене* *спознав* 2 (*zoznámit' sa*) *познакомити* ся; ~al *som ho* *pred* *dvomi rokmi* *мы* *спознали* *ся* *уж* *перед* *двома* *роками*, *я* *знав* *его* *уж* *перед* *двома* *роками* 3 (*zistiť, uveďomiť si*) *порозумити*; ~al, *že* *sa* *mýlil* *він* *порозумів*, *же* *мылив* *ся*

spozorn//iet' -nie -eju *dok.* *стати* *веще* *внимавым* *або* *мерькующим*, *збыстрити* *слух*

spozor//ovat' -uje -uju *dok.* *збачити*, *увідити*

spôsob -u *m* 1 *спôсоб*, *мôтод*, *пρίнціп*; ~ *výrobu* *спôсоб* *выробництва*; ~ *myslenia* *спôсоб* *думаня* *або* *мышліня*; ~ *života* *спôсоб* *жывôта*, *порядок* *жывôта*, *штiл* *жывôта*; ~ *tvorenia slov* *спôсоб* *творiня* *слов*; *rôznymi* ~mi *різними* *або* *вшеліякими* *спôсoбaми*; *príslovkové* *učenie* ~u *gram.* *обстáвник* *спôсoбу* (*дiяня*) 2 (*štyl*) *манêра*; ~ *reči* *манêра* *говорити*; ~ *spevu* *манêра* *спiву* 3 *obyč v mn. č.* ~y *манêры*; *spolčenské* ~y *пpáвила* *поводжiня*; *meštiacke* ~y *мищáньскы* *манêры*; *poznať* ~y *быти* *выхованым*, *знáти* *поводити* ся; *čo sú to za* ~y? *што* *то* *за* *манêры*? 4 *odb.* *пôрядок*; ~ *financovania* *пpи́нцип* *або* *пôрядок* *фiнанцôвáня*; ~ *uzavretia zmluvy* *пpи́нцип* *зaпêртя* *дoгoвôpy* 5 *gram. (slovesný)* *спôсоб*; *oznamovací*

~ *ознамôвый* *спôсоб* *або* *iндикатiв*; *rozkazovací* ~ *рoсказôвый* *спôсоб* *або* *iмператiв*

spôsobilos//t' -ti *ž* 1 *спôсôбность*, *квалiфiкация* *ж*; *pracovná* ~ *рôбôча* *спôсôбность*; *odborná* ~ *квалiфiкация*; *telesná* ~ *фiзiчна* *спôсôбность*; *právna* ~ *правовá* *спôсôбность*; *nemá* *patričnú odbornú* ~ *на* *то* *miesto* *êрô* *квалiфiкация* *недостáтня* *на* *выповнiня* *той* *рôбôты* 2 *на* *чо* *вгôдность* *ж* *к* *чôму*

spôsobil//ý 1 *на* *чо* *пpигôдный* *на* *што*; *budova* ~á *на* *бýванiе* *будôва* *пpигôдна* *або* *вгôдна* *на* *бывáня*; *voda* ~á *на* *rouživanje* *вôда* *пpигôдна* *на* *ужывáня* 2 (*schopnosť*) *спôсôбный*; ~á *osoba práv.* *правоспôсôбна* *осôба*

spôsobil//í -í -ia *dok.* *запpичинити*, *зрôбити*; ~ *škodu* *запpичинити* *шкôду*; ~ *smrť* *запpичинити* *смерть*, *быти* *пpичинов* *смêрти*; *ranu* ~enê *воjnou* *рáны*, *нанесêны* *вôйнов*; ~ *bolesť* *запpичинити* *бôлiсть* *або* *бiль*; ~ *radosť* *зрôбити* *рáдость*; ~ *rozruch* *выкликати* *взрушiня*; ~ *pohoršenie* *выкликати* *погоршiня*

spôsobný *слýшний*, *выхованый*, *тáктный*, *серьёзный*, *солiдный*, *корêктный*; ~ *človek* *слýшний* *або* *выхованый* *чоловiк*

spôsobil//ovat' -uje -uju *nedok.* *запpичинêвати*, *наносити*, *выкликoвати*

spôsobov//ý: ~á *veta gram.* (*зложêно*) *пiдpядне* *або* *гiпотактичне* *речiня* *спôсoбу* *дiяня*

sprac//ovat' -uje -uju *dok.* 1 *обрôбити*; ~ *suroviny* *обрôбити* *сyровины*; ~ *drevo* *обрôбити* *дêрево* 2 *розрôбити*; ~ *tému* *розрôбити* *тêму*; *vedecky* ~ *наýчно* *розрôбити*; ~ *heslo (v slovníku)* *розрôбити* *заголôвне* *слôво* (*в* *словнику*) 3 *šport.* *пpияти*; ~ *prihrávku* *пpияти* *пpигpáвкy*; ~ *loptu* *пpияти* *лôпты* 4 *koho hovor.* *обрôбити*; (*psychicky*) ~ *niekoho* (*псiхiчно*) *обрôбити* *дакôго*

spracovateľ -a *m* 1 обрóbлєвач; тот, хто обрóbлює (*даштó*) 2 *pren.* розрóbлєвач; тот, хто розрóbлює (*даштó*)

spracovateľský обрóbлюючий; ~ *priemysel* обрóbлюючий прóмысел

spracovávať -a -ajú *nedok.* 1 (*suroviny ap.*) обрóbлєвати 2 *pren.* (*témy ap.*) розрóbлєвати 3 *šport.* (*loptu, prihrávku*) принимати 4 *koho hovor.* обрóbлєвати

spracovávateľ *p.* **spracovateľ**

spracúvať *p.* **spracovávať**

spráchnivený спорохнавітий

spráchniv/ieť -ie -eju *dok.* спорохнавіти

sprásk/lať -a -ajú *dok. expr.* (*zbiť*) *koho* спрáскати, набити, збити, стовчі

sprat' sa *sperie sa sperú sa* (*o látke*) збігнути ся, спрати ся (*od práňa*)

spra/tať -се -cú *dok.* 1 взяти; ~ *zo stola* взяти зо стóла; 2 (*schovať*) спрятати 3 *expr.* (*zjest'*) виїсти, вичістити, вилизати

spra/tať sa -се са -cú са *dok.* (*vmestiť sa*) вóйти, змістити ся, впрятати ся • *dobrych ľudí sa veľa ~се [prisl.]* добрых людéй мнóго вмістить ся; *nemôže sa mu do hlavy ~* тотó нияк не вклáдати ся ёму в гóлові, тотó не мóже до гóловы ёму змістити ся; *nemôže sa do kože ~ (od radosti ap.)* він (онá) не мóже до кóжы вмістити ся

spratn/ý 1 спрятний, умістний 2 толєрáнтний, спокійний, неспричний; ~á *rovaha* толєрáнтний харáктер

sprava *prisl.* спрáва

sprav/a² -у *ž* прибóр; приналєжности

správ/a¹ -у *ž v rôzn. význ.* правліня; ~ *majetku* правліня маєтком; ~ *domova* домóве правліня; *mestská ~* містьскé правліня; *vojenská ~* воєньске правліня; *hlavná ~* *podniku* глáвне правліня фірмы

správ/a² -у *ž* 1 вістка, інформáція, ознамінá; *radostná ~* рáдістне ознамінá; *úradná ~* офіціáльне ознамінá; *dostať ~u* достáти інформáцію; ~ *o počasí* вістка о погóді 2 *voj.* рáпорт; *podat' ~* подати рáпорт 3 *vyučtováňa*; вістка; *výročná ~* цілорóчне *vyučtováňa* 4 ~у *mn.* *č.* послідні

інформáції; інформáція (*rádia, televízií*); *večerné ~y* вечірні інформáції; *športové ~y* нóвости зо шпóрту, шпóртóвы нóвости

správán/ie -ia *s* поводжінá, поведінка; *mať dobré ~* дóбрі áбо достóйні поводити ся; *neslušné ~* неслúшна поведінка

správ/lať sa -a са -ajú са *nedok.* 1 поводити ся, тримати ся; *slušne sa ~* слúшні поводити ся; *nevie sa ~* він не знáти поводити ся 2 *ku komu* поводити ся з кým; *hrubo sa ~ k niekomu* гру́бо поводити ся з кým 3 (*riadiť sa*) притримовати ся; ~ са *zásadou*, *že ...* притримовати ся прінціпу, *že ...* *nebudem sa ~ podľa teba* я не піду за твоїм прикладом

správč/a -у *m* ведúючий; гáзда, еконóm; ~ *majetku* ведúчий маєтку, еконóm; ~ *domu* гáзда домóу; ~ *školy zastar.* дірєктор шкóлы; *národný ~ zastar.* нарóдний ведучий

spravidla *prisl.* як прáвило

spraviť *p.* **urobiť**

správny/ý *príd. k správа*¹ управляючий; ~ *aparát* управляючий áбо адміністратівний апарáт; ~е адміністратівны *vydavky*

správny/ý² спрáвний, правдивый; ~ *výsledok* правдивый резултáт; ~а *metóda* спрáвний мéтод; ~á *životospáva* спрáвний рéжим; *nájsť si ~ pomer k niečomu* náйти спрáвний підхід к дачóму, спрáвні підходить к дачóму; ~ *človek* спрáвний чоловік; ~а *výslovnosť* спрáвна *vysslovnosť*; *ísť ~ym smerom* ити спрáвнов *putěv*; *utvorit' si ~ obraz o niečom* *vytvoriti sobi* правдиву *predstavu* о дачім

spravodajc/a -у *m* репортér, корешпóндєнт

spravodajsk/ý репортёрский, корешпóндєнтський; ~á *agentúra* агєнство прэсы

spravodajstv/lo -а с агєнство прэсы

spravodliv/ý справодливый; ~ *človek* справодливый чоловік; ~ *trest* справодливе *pokáňáňa*; ~é *požiadavky* справодливы *požádováňa*; ~é *ocenění* *ocenění*; ~ *boj* справодливый бой, *spravodlivé vojeváňa*; *bojovať za ~ú vec* боёвáти за справодливе дїло • *sprať*

спánком ~ých спáти спánком праведных
áбо уж одпочіваючих

sprav//ovať -uje -ujú *nedok.* čo управляти
чим, вести *што*; ~ majetok вести маєток,
управляти маєтком; ~ štát управляти
державою

sprav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* čím
притримувати ся чого; ~ sa zásadou
притримувати ся принципу

spred, spredo *predl.* s 2. p. 1 (*v miestnom
významе*) перед чим; од, сперед чого;
odísť ~ domu одийти сперед дому; vziať
~ niekoho ніщо взяти сперед дакого
дашть; взяти дашть, што стояло áбо
лежало перед даким; (*vzal mu to*) ~ nosa
спід носа áбо сперед носа 2 (*v časovom
významе*) (тому) дозяду; ~ desiatich rokov
перед десятима роками, десять років
тому дозяду; udalosti ~ desiatich rokov
пригоди сперед десятих років; šaty ~
desiatich rokov шмáты сперед десятих
років; názory ~ desiatich rokov погляды,
екзистуючі перед десятима роками

spredu *prísl.* 1 спереду; pohľad ~ образ
спереду; fotografovať ~ фотографувати
спереду 2 (*vo funkcii prívlastku*) чéльный;
útok ~ атака чéлна áбо спереду

sprehá//dzať -dže -džú *dok.* росшмарити,
поперешмарёвати, привести до непо-
рядку

sprenever//a -y ž спреневіра, присвоїня
собі; дефравдація; ~ štátnych reňazí
спреневіра держáвних пінязей

sprenever//iť -í -ia *dok.* спреневірити,
присвоїти собі; ~ peniaze присвоїти собі
áбо спреневірити пінязі

sprenever//iť sa -í sa -ia sa *dok.* čomu, komu
зрадіти, стáти ся невірним; ~ sa svojim
zásadám зрадіти своїм принципам

sprepadený *expr.* проклятий, нанічгódный,
паскúдный, чортóвський

sprepitn//é -ého s *hovor.* препитне; nechať
niekomu ~ охабити дакому препитне

spresn//iť -í -ia *dok.* уточнити, шпеціфікувати

spresň//ovať -uje -ujú *nedok.* уточнёвати,
уточняти, шпеціфікувати

spreš//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* спресовати

sprevá//dzať -dza -dzajú *nedok.* 1 (*ísť,
cestovať spolu s niekým*) спроваджáти *aj
pren.* 2 *voj.* конвоёвати, спроваджáти; ~
trestancov конвоёвати áбо спроваджáти
арештáнтів 3 спроваджáти, проводити;
posledné slová ~dzať smiech послідні
слóва викликали сміх; ~ potleskom
проводити áплавзом; pohľadom ~ niekoho
проводити поглядом дакого 4 (*spájať
sa*) спроваджáти; ~dzalo ho šťastie ёго
спроваджáло щáстя áбо спроваджáла
серénча; všade ho ~dza úspech всяды
ёго спроваджáть ўспіх; moje požehnanie
ťa bude ~ моё благословінá бúде з
тобóв áбо бúде тебе спроваджáти; túto
chorobu ~dza vysoká horúčka тотú хворóбу
спроваджáть высóка горячка áбо теплотá
5 (*na hudobnom nástroji*) спроваджáти,
акомпоновáти

sprch//a -y ž 1 лійка, спырха; teplá, studená
~ теплá, холóдна лійка áбо спырха; dať
si ~и дати собі лійку áбо спырху 2 *pren.*
неприємне преквапінá

sprchár//eň -ne ž *hovor.* лійкарня,
спырхарня

spřch//nuť -ne -nú *dok.* 1 (*o dažďi*) крóпнути,
попáдати; ~ol dážď покропив додж; už
týždeň nesprchlo уж тыждень не пáдало,
уж тыждень як квáпкы доджú не крóпло
2 опáдати, облетіти; lístie ~lo zo stromov
листя опáдало зо стрóмів

sprchovací лійковий, спырхуючий; ~ kút
лійковий áбо спырхуючий кúтик

sprch//ovať -uje -ujú *nedok.* koho лійкувати,
спырховáти, мыти під лійков

sprch//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
лійкувати ся, спырховáти ся

sprchov//lý *príd.* лійковий, спырхóвый;
~é zariadenie лійковий áбо спырхóвый
апарáт

spriadací прядкóвый; ~ stroj машина на
пряджінá

сприадаč -а *m* прядник

сприад//ať -а -ajú *nedok.* 1 прясти; ~ nite прясти нитки; pavúk ~а sieť pavúk плéте павучіну 2 *prep.* складати, сновати; ~ dej сновати дійство; ~ sny о lepšom živote думати о ліпшій животі; ~ plány складати або сновати плани

сприад//ať sa -а са -ajú са *nedok.* 1 сплітати ся, спрягати ся 2 *prep.* творити ся, витваряти ся 3 *s kým (spolčovať sa)* сповівати ся, давати ся доведна

сприah//ať -а -ajú *nedok.* 1 запрягати (доведна); впрягати; припрягати (до одного запрягу) 2 *prep. expr.* сповівати, давати доведна

сприah//ať sa -а са -ajú са *nedok.* 1 *s kým (používať spoločný záprah)* запрягати (доведна з даким) 2 *s kým prep. expr. (spolčovať sa)* сповівати ся, обєднєвати ся (prótiv дакого)

сприah//nuť -не -ни *dok.* 1 запрячі (доведна); впрячі (до одного запрягу) 2 *prep. expr.* споїти, дати доведна, обєдинити

сприah//nuť sa -не са -ни са *dok.* 1 *s kým* запрягнути (доведна з даким) 2 *prep. expr.* споїти ся, обєдинити ся (prótiv дакого); ~ sa s čertom споїти ся з чортом

сприahnúť/ý 1 споєний; ~á os споєна ось; ~é vozne споєны вагоны 2 *s kým prep. expr.* споєний; oni sú ~í proti mne они споїли ся протів мене

сприast' spradie spradú *dok.* 1 спрясти 2 (*minút*) спрясти, выпрясти (*вшытко*); ~ všetku vlnu спрясти або выпрясти вшытку вівну 3 *koho s kým expr.* звязати

сприatelen/ý дружний; ~é krajiny дружны країны

сприatel//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *s kým* сприятелити ся, скамаратити ся 2 *s čím (zmierniť sa)* змірити ся, удобрити ся; ~ sa s myšlienkou змірити ся або удобрити ся з думков

сприaznený 1 родинний; byť ~ s niekým быти родинні з даким 2 *prep* близький

(дакому); byť duchovne ~ s niekým быти душевні близьким дакому

спrieč//it' -í -ia *dok.* 1 čo поставити ся поперек 2 *komu* що внутити одпір кому к чому

спrieč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 стати поперек; застряти; kľúč sa ~il v zámku ключ застряв в замку; slová sa mu ~ili v hrdle слова застряли йому в гортани 2 *komu (postaviť sa na odpor)* підрядити ся, зречі ся повиновати ся; ~ sa rozkazu не підрядити ся росказу 3 (*stať sa odporným*) спротивити ся; ~ila sa mu táto robota йому спротивила ся тотá робота

спriemyseln//it' -í -ia *dok.* індустріалізовати *nedok. dok.;* ~ krajinu індустріалізовати країну

спrievod -и *m* 1 походованя, процєсія; prvomájový ~ першомаєве походованя; svadobný: pohrebný ~ свадьбяна, погрібна процєсія; pochodovať v ~ походувати в процєсії, походувати на славности 2 спроваджаня, ескорта; čestný ~ чесна ескорта; prísť v ~e niekoho прийти в спроваджані дакого; robiť ~ niekomu робити допровод дакому 3 *voj. nám.* конвой; šli v ~e dvoch vojakov они ішли під конвоєм двох вояків 4 (*suita*) почесть; cestovať v ~ svojich priateľov путовати в допроводі своїх приятелів 5 *hud.* допровод, акомпанемєнт; hudobný ~ акомпанемєнт 6 коментарій; slovný ~ k obrázkom допроводжуючий текст або коментарій к образкам

спrievodc/a -и *m* 1 спроваджуочий; ведучий екскурсії; ~ turistov спроваджуочий туристів; ~ v galérii спроваджуочий в галєрії 2 (*publikácia*) путєводитель *m*; ~ po Bratislave путєводитель по Братіславі 3 (*vo vlaku*) спроваджуочий; (*v elektrické*) кондуктор

спrievodk/a -у *ž pošt.* спроваджуочий бланк **спrievodn/ý** 1 спроваджаючий; ~á loď спроваджаюча шыфа, шыфа ескорта; ~ list спроваджуочє письмо;

припровóджуючий за́пис **2** *príd. k* **sprievod 6**; ~ výklad коментáрій; ~ text к о́бразком спровáджуючий текст к о́бразкам **3** *príd. k* **sprievod 5**; ~á hudba акомпане́мент **4** (*vedľajši*) спровáджуючий, попу́тний; ~ jav спровáджуючий факт; ~ znak спровáджаючий знак; ~é zmeny спрова́джаючі змі́ны; ~ vokál *lingv.* доповню́ючий голосо́ный; голосо́ный звук, спровáджуючий звук

sprijemni//it' -í -ia *dok.* сприе́мнити, зроби́ти прие́мнішим, прие́мным, окраси́ти; ~ robyť niekde niekomu сприе́мнити да́че перебува́ння да́д́е

sprijemň//ovat' -uje -ujú *nedok.* сприе́м-не́вати, робити прие́мнішим, скра́шлє-вати

sprikr//it' -í -ia *dok.* чо́ зроби́ти прикрýм, неприе́мным, спроти́вити, згнуси́ти, одра́дити, одстра́шити; ~ niekomu život отро́вити да́кому живо́т

sprikr//it' sa -i sa -ia sa *dok.* спроти́вити ся; на́доісти; jedno sa ~ilo ї́дло спроти́вило ся ї́мý; ~il sa mu taký život ї́мý на́доїв та́кий живо́т

spisahan//ec -са *m* повста́нець, бу́річ

spisahaneck//ý повста́нецький, бу́річський, та́йний; ~á organizácia повста́нецька а́бо та́йна о́рганіза́ція; ~á činnosť бу́річска дія́льність

spisahan//ie -ia *s* повста́ня, взбу́ра; pro- tištatne ~ проти́державна взбу́ра; odhalit' ~ одкрити взбу́ріння

spisahan//ý **1** присягну́вший, завязаны́й присягов; byť ~ бы́ти під присягов, да́ти присягу, присягну́ти **2** учáстник взбу́ры, договори́вший ся (з да́ким, прóтив да́кого); byť ~ s niekým бы́ти учáстником повста́ня; sú ~í proti mne они догово́рили ся прóтив ме́не

spisah//at' -á -ajú *dok.* завязáти присягов

spisah//at' sa -á sa -ajú sa *dok. proti komu* **1** за́присяга́ти ся, завязáти ся присягов **2** та́йни спо́йти ся, догово́рити ся; tuším, sa všetci ~ali proti mne я чу́ю, же вшы́ткы

спо́или ся прóтив ме́не; ako by sa bolo všetko proti mne ~alo як кидь бы вшы́ткы прóтив ме́не спо́или ся а́бо спря́гли ся

spriśn//iet' -ie -eju *dok.* ста́ти стрóгим, вижа́дуючим, сприсни́ти

spriśn//it' -i -ia *dok.* сприсни́ти, вижа́довати; ~ kontrolu присни́ше контролє́вати; ~ výber присни́ше робити ви́бір, вижа́довати при ви́борі; ~ požiadavku звы́шити пожа́довання, за́вести высшы́ пожа́довання; ~ trest звы́шити мі́ру трє́сту а́бо пока́рання

spriśň//ovat' -uje -ujú *nedok.* сприсне́вати, вижа́довати

spriśtup//nit' -í -ia *dok.* **1** чо́ зроби́ти досту́пним к чо́му; ~ cestu niekam отвори́ти до́ступ да́д́е; ~ niečo verejnosti (*jasky- ňu, archív ap.*) отвори́ти до́ступ о́бщности к да́чому **2** зроби́ти досту́пним, спри́ступ-нити; ~ uenie masám зроби́ти досту́пним а́бо спри́ступнити і́ску́ство ма́сам; senove ~ tovar спри́ступнити това́р по ці́ні, зроби́ти на това́р досту́пну ці́ну

spriśtupň//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** чо́ робити до́ступ к чо́му **2** робити досту́пним, спри́ступне́вати

spriśtomni//it' -í -ia *dok.* оживи́ти (в па́мяти), спо́мянути, припо́мянути; живо́ собі предста́вити; ~ si minulosť спо́мянути мину́лость, (дúмками) перене́сти ся до мину́лости; ~ si udalosti spred dvadsiatic rokov оживи́ти собі при́годы спє́ред двадцятє́х ро́ків

spriśtomň//ovat' -uje -ujú *nedok.* оживля́ти (в па́мяти), спо́мина́ти; живо́ собі представля́ти

sprob//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* **1** по́пробовати, спрóбовати, скýсити (*zrobumu dаштó*); musíme ~ niečo інше скýсíme да́штó інше; ~oval vstať він по́пробовав а́бо скýсив вста́ти (на но́гы) **2** (*vyskúšať*) выпрóбовати, вы́сkušати; ~oval všetky klúče він выпрóбовав вшы́ткы ключі; ~ si sily s niekým він змі́ряв сво́ї сили з да́ким, він выпрóбовав сво́ї сили

з дакым; ~ šťastie спрóбовати щáстя, серéнчу

спростák -а *m expr.* дурák, дурачísко, глупák, трýба, трýлє, мáмляс

спроста//ňa -не *ž expr.* спростáня, глупáня, примітівка

спrostos//t' -ті *ž* глупóсть, спрóстость, тупóсть; ľudská ~ людська глупóсть áбо тупóсть; tárať ~ti тáрати глупости; robiť ~ti робити глупости

спrostredkovan//ý познáний посередництвом áбо чéрез дакóго; ~é roznanie познáня чéрез дакóго

спrostredk//ovat' -ије -ијú *dok.* 1 чó быти посередником *pri* чím, указáти посередництво *v* чím, зробити *што*; ~ kúpi, predaj стáти посередником при куповáні, при продавáні; peniaze ~ијú výmenu tovarov пiнязи сyть посередником при вимiні товáрів; ~ styk s niekým зоргáнiзовáти стрiтнýтя з дакым 2 посередництво; ~ované poznávanie skutočnosti познáня посередництвом дiйсности

спrostredkovateľ -а *m* посередник

спrostredkovateľ//ňa -не *ž* бюрó *neskl.* s, aгeнтýра ж; ~ aгeнтýра робóты; ~ sobášov бюрó áбо aгeнтýра вiнчáня

спrost//ý 1 (*opak: múdry*) глупый, спрóстый; ~ člověk глупый чоловік; ~ výraz tváre глупый áбо дурацький вираз твáри; bol by si ~, keby si tam išiel ты був бы дурák, кiдь бы ты там пiшов 2 *hovor. expr.* дурацький, глупый; ~á situácia дурацька áбо глупа ситýація; ~á náhoda дурацька áбо глупа пригóда 3 *hovor. expr. (vulgárny)* грубый, неприємний, протiвный; ~é reči, žarty грубы рéчi, жарты áбо анекдóты ● somár *al.* blázon *al.* hlupák ~ послiдний дурák, дурák дкракóм (зостáне); ~á hus (o žene) глупáня; ~ ako baran *al.* poleno *al.* tlk глупый як барáн áбо як пeнь áбо як товк; ~ má šťastie глупый мaть щáстя, глупакáм щáстити; ja som z toho ~ я з тóго спрóстый

sprotiv//it' -í -ia *dok.* чó спротiвити, зробити протiвным *што*

sprotiv//it' sa¹ -í sa -ia sa *dok. komu i bezpredm.* спротiвити ся, стáти протiвным; надoїсти, сприкрити ся

sprotiv//it' sa² -í sa -ia sa *dok. komu, čomu i bezpredm. (postaviť sa na odpor)* не пiдрядити ся, зречi ся пiдрядити ся, спротiвити ся

спрšk//a -у *ž* 1 дóджик, кýртый додж; letná ~ лiтний дóджик 2 *prep.* барз велє дачóго; ~ nádavok, bozkov мнóго надáвок, поцiлункiв

спrvoti, sprvu *prisl.* спérшатку, зó зачáтку; ~ sme nechápali, čo sa robí зó зачáтку мы не розумили, што рóбить ся; ~ sa nám zdalo, že je chorý спérшатку нам здáло ся, же вiн хвóрый

спrzni//it' -í -ia *dok.* 1 (*pohlavne zneužiť*) знасилнити, обесчестити; ~ dievča знасилнити áбо обесчестити дiвчa 2 (*zhanobiť*) обесчестити, осквернити, зганобити; ~ meno niekoho осквернити дачiе мéно

спuch//núť -не -nú *dok.* спúхнути, опúхнути; ruka mu ~la ёмý спúхла рýка; viečka ~li od plaču вiчка опúхли од слыз

спupný безочiво смiлий, пишный, повышенéцький, оповажливый; ~ človek повышенéцький чоловік; ~ výzor повышенéцький áбо надúманий виזור

спurn//ý спричний, труцовитый, твердо-головый, затятый; ~é dieťa труцовита дiтина

спúst//a -у *ž hovor.* мнóго, кóпа, громáда; ~у tovaru громáда товáрів; ~ ľudí мáса людéй áбо нарóду

спust//it' -í -ia *dok.* 1 спустити; ~ vedro do studne спустити вéдро до стýдні; ~ oponu спустити зáнавес; ~ rampu спустити рáмпу; ~ loď na vodu спустити шыфу на вóду; ~ drevo po rieke спустити дéрево по рiкi; ~ očko (*pri pletení*) спустити очко; ~ kolmicu *geom.* спустити перпендикуляр; ~ plachty спустити плáхты; ~ zástavy

на полірде (*na znak smutku*) спустити застави на пів жёрдки; ~ kohútik спустити когутик; **2** (*zhodit'*) спустити, зошмарити; ~ parašutistov зошмарити парашутистів **3** (*vyпустить*) випустити; ~ rybník випустити рыбник; ~ balón випустити балон **4** *hovor.* (*schudnúť*) зошмарити, спустити, збавити; ~ niekoľko kíl зошмарити або спустити дакілько кіл **5** *hovor.* (*zľavíť*) спустити, знижити; ~ z ceny знижити ціну; ~ na desať centov знижити або спустити о дёсять цёнтів **6** (*uviesť do prevádzky*) пустити, спустити; ~ turbínu спустити турбіну; ~ elektrárňu пустити електростаніцію; ~ motor спустити мотоп **7** (*zачаť*) зачати, отворити, спустити; ~ paľbu зачати стріляти, спустити або отворити огнь; ~ krik зачати кричати, спустити крик, розкричати ся; ~ plač зачати плакати, росплакати ся; ~ reč зачати говорити; hudba ~ila valčík орхестер загрів валчік ● nespustiť z očí niekoho, niečo не спустити никого, ніч з очей; oka nespustiť z niekoho oka не спустити з дакого; ~ zo zreteľa випустити з очей

spustíť sa -і sa -ia sa *dok.* **1** (*pohnúť sa smerom dolu*) спустити ся, зийти; ~ dolu schodmi зийти долів по тарадичах **2** (*klesnúť, padnúť*) спустити ся, клёснути, упати; lietadlo sa ~ilo ероплан спустив ся; ~ sa na kolená спустити ся або упати на коліна; hmľa sa ~ila гмла або мёлга упала **3** (*opustiť*) охабити, шмарити; ~ sa roboty охабити роботу **4** *pren.* (*mravne*) опустити ся **5** (*zачаť*) зачати, спустити ся; ~il sa dážd' зачалó падати, (с)пустив ся додж

spustlý *kníž.* (моралні) сказёный, неморалный, опущёный; ~ život неморалный живот

spustí/núť -не -nú *dok.* **1** спустнути, спустіти, зароснути; polia ~li полія спустіли; mestá ~li міста спустіли **2** *pren.* (*mravne*) опустити ся

spustnutí/ý **1** опущёный; спустошёный; порожній; ~é polia опущёны полія **2**

(*zanedbaný*) запущёный, занедбаний; ~é hospodárstvo запущёне, занедбане řаздівство

spustošíť -і -ia *dok.* спустошити, знічіти, знівочіти, здевастовати; požiar ~il dedinu огнь спустошив валал або село; nepriateľ ~il krajinu неприятель знічив або здевастовав країну

spúšťíť -те ž **1** (*na zbrani*) когутик, спущ **2** (*na fotoaparáte*) спущова ромбічка

spúšťíť -те ž *kníž. expr.* спустошіня; знічіня, знівочіня; to je hotová ~ а) тотó прóсто погрóма або покараня; тотó прóсто знівочіня; б) тотó дійсне спустошіня

spúšťíť/ací **1** (*ktorý sa spúšťa*) спущаючий, піднімаючий; ~ most спущаючий або піднімаючий міст **2** (*ktorým sa niečo spúšťa*) ~ie zariadenie спущаюче заряджіня; ~ mechanizmus спущаючий механізм; ~ kohútik спущаючий когутик

spúšťač -а *m* (*štartér*) *tech.* штартер; samočinný ~ автоматічний штартер

spúšťíť/ať -а -ajú *nedok.* **1** (*zhora dolu*) спущати; опуцати; ~ oponu спущати занавес; ~ padací most спущати падаючий міст; ~ loď на vodu спущати шыфу на воду; ~ drevo po rieke сплавляти дёрево по рікі; ~ očko (*pri pletení*) спущати очко; ~ plachty спущати плахты **2** (*zhadzovať*) спущати, зошмарёвати; ~ parašutistov зошмарёвати парашутистів; ~ bomby зошмарёвати бóмбы **3** (*vypúšťať*) випущати; ~ rybník випущати рыбник; ~ balón спущати балон **4** *hovor.* (*chudnúť*) змітовати, спущати, знижовати на вазі **5** *hovor.* (*zľavovať*) спущати, знижовати; ~ z ceny знижовати ціну **6** (*uvádzať do prevádzky*) пуцати; ~ turbínu пуцати турбіну; ~ motor штатовати мотоп **7** (*zачínať*) зачінати, піднімати; ~ krik зачінати кричати, піднімати крик; ~ plač зачінати плакати ● ~ zo zreteľa спущати з дóгляду; nespúšťať oči z niekoho не спущати очі з дакого

spúšťíť/ať sa -а sa -ajú sa *nedok.* **1** (*dolu*) спущати ся; сходити; ~ po lane спущати

ся по лані *ábo* мотузки; ~ *sa* dolu kopcom (*na sánkach* *ap.*) спущати ся долобєрегом *ábo* з бєпера **2** (*klesať, padať*) спущати ся, падати; lietadlo *sa* ~а ероплán спущать ся; hmla *sa* ~а гмла спущать ся; ~ *sa* na kolená спущати ся *ábo* падати на кóліна **3** (*opúšťať*) охабляти, зашмáрєвати **4** *pren.* (*mravne*) опу́щати ся; od zlosti začal piť, *spúšťať* *sa* од злóсти зачáв пити, опу́щати ся **5** (*zачínať*) зачінати ся; ~а *sa* dážd' зачінать падати, спущать ся додж, зачінать ся додж

спу́šťovllý *príd. k* **спу́šť'** спущóвый; ~é zariadenie спущóвый механізм; ~ oblúčk (na *puške*) охрáнєвач спущóвого когýтика **спút'/at'** -а -ajú, **спутн'/at'** -á -ajú *dok.* **1** спýтати, звязáти, повязáти; ~ *ruky*, поһу звязáти рýкы, нóгы; ~ *okovami* повязáти до окóв **2** *pren.* скротити, оволодíti; ~ *živly* оволодíti ситýацію; ~ *fantáziu* скротити фантáзію

спút'/um -а *s* *lek.* выкашланный глен, выкашлана храковина

спышн'/iet' -ie -ejú *dok.* спышніти, погордíti **спýт'/at' sa** -а *sa* -ajú *sa* *dok.* *na čo* попросити ся *na што*; ~aj *sa*, kóľko *je* hodín попрóсь ся, кíľко гóдин

спýтavo *prísl.* *вопрóсний, попрóшуючий; скушáючо; ~ sa* *rozrieť* скушáючо попозерáти ся

спýтavý *спрóшуючий, попрóшуючий; скушáючий; ~ pohľad* *спрóшуючий* пóгляд

спyt'/ovat' -uje -ujú *nedok.*: ~ (si) *svedomie* *спрóшовати* сво́ю сóвість

спyt'/ovat' sa -uje *sa* -ujú *sa* *nedok.* **1** *na čo* просити ся *на што* **2** *na koho* просити ся кóго

srand//a -у *ž* *hovor. expr.* сранда, швáнда, псина; áпрль (*жарт на пєршого áпріля*); *zo* ~у на потіху

Srb -а *m* Серб

srbšín//a -у *ž* сєрбський язык

Srbk//a -у *ž* Сєрбка

srbochorvátčín//a -у *ž* сєрбскохорвáтський язык

srbochorvátsky сєрбскохорвáтський

srbský сєрбський

srdc//e -а *s* **1** сєрдце *aj pren.* ~ *bije*, *tľiče* сєрдце бє, товчє; *rozšírenie* ~а росшырїня сєрдця; *porážka* ~а ростóргнутя сєрдця; *chytiť sa za* ~ ухóпити ся за сєрдце; *materské* ~ материнське сєрдце **2** (*stred*) сєрдце, сєрдцевина; ~ *Európy* сєрдце Еврóпы **3** (*zvona*) сєрдце **4** *obyč v mn.* *č.* ~*ia kart.* сєрдця • *z celého* ~а, *zo* ~а з цíлого сєрдця, з цíлою душы; *má dobré* ~ він мать дóбре сєрдце; *má zlaté* ~ у нєго золотє сєрдце; ~ *má z kameňa* він мать камяне сєрдце; *človek bez* ~а чоловiк без сєрдця, бессєрдчєный чоловiк; *vyvolená* *môjho* ~а дáма мóєго сєрдця; *získal si* *niečie* ~ завоєвáти дачіє сєрдце; *dať* *niekomu* *svoje* ~ дати дакóму свóє сєрдце; *dať celé* ~ до *niečoho* вложити сво́ю душý до дачóго; *nosiť* *niekoho v* ~i любити дакóго; *nosiť* *dieťa pod* ~om носити дiтину під сєрдцєм; *vziat' si* *ku* ~u взяти собі к сєрдцю; *pripúšťať si* *k* ~u припущáти собі к сєрдцю; *kameň spadol* *zo* ~а *niekomu* *kámiň* звалив ся зо сєрдця *ábo* з душы; *div* *mu* ~ *peruklo* *od* *žiaľu* сєрдце у нєго ростóрговало ся од жáлю; *v hĺbke* ~а *si* *želať* *niečo* в глyбині душы желáти собі даштó; *prirástol* *mi* *k* ~u він прирiс к мóєму сєрдцю; *už* *mám* ~ *na mieste* тепєрь мóя душiчка спокійна; *s ťažkým* ~om *robiť* *niečo* з тяжкым сєрдцєм робити даштó; *s ľahkým* ~ з легкым сєрдцєм; *mať* *ľahké* ~ *na* *niekoho* *máti* *ťažké* сєрдце на дакóго; ~ *mu* *krváca* *egó* сєрдце кровлєв заливать ся; *ísť* *za* *hlasom* ~а прислýховати ся гóлосу сєрдця; ~ *ma* *ľahá* *tam* сєрдце мєне тягáть/тягне там; *vidieť* *až* *do* ~а *niekomu* *vidíti* аж до душы дакóму; *má*, *čo* *len* ~ *žiada* він мать вшытко, што лем душá захóче; *ruku* *na* ~ рýку на сєрдце; *čo* *máš* *na* ~i? што маш на сєрдцi *ábo* на душi?; *nemám* ~ *to* *urobiť* я не мам сєрдце тотó зробити; ~ *mu* *spadlo* *do* *nohavíc* *emý* душá на пятах упáла; *čo* *na* ~i, *to* *na* *jazyku*

[prisl.] што на розу́мі, то́то і на язы́ку; на jazyku med a v ~i jed [prisl.] на язы́ку мед, а в се́рдці лед

srdcelomný p. srdcervúci

srdcervúci /i/ сердцебо́лістний, душебо́лістний; ~ plač сердцебо́лістний плач; ~ výkrik сердцебо́лістний выкрик; ~a drama душебо́лісна дра́ма

srdcovitý сердцевитый; ~ list сердцевитый лист; ~ tvar сердцевита фо́рма

srdcovk/la -y ž 1 bot. сердцевка, розбите се́рдце 2 (druh čerešní) черешня зо сердцевитыми(а) пло́дами 3 žel. крижова́тка двох коля́йни́ць

srdcovic/la -e ž anat. а́орта

srdcovník -a m bot. сердцевник, сердцева тра́ва

srdcovlý 1 сердцевый; ~ sval сердцевый свал; ~á komora сердцева ко́мора; ~á choroba хвороба се́рдця, сердцева бо́лість; ~á chyba сердцева хыба; ~á porážka мертвіця; ~á činnosť сердцева дія́льність 2 kart. червёный; ~é eso червёный туз

srdčne prisl. 1 сердечні, од (цілого) се́рдця; ~ sa zasmiať засмі́яти ся од ду́шы; ~ ďakovať не́кому се́рдечні а́бо од цілого се́рдця дя́ковати да́кому; ~ blahoželať не́кому се́рдечні а́бо од цілого се́рдця благоже́лати да́кому; je mi ~ ľúto є́ ми се́рдечні жа́ль 2 hovor. expr. je mi (to) ~ jedno є́ ми (абсо́лютні) є́дно

srdčný 1 сердечный; ~ člověk сердечный чоло́вік; ~ pozdrav се́рдечне по́здоровлі́ня; ~ rozhovor се́рдечна бі́сіда; mať ~ vzťah се́рдечні одно́сити ся к да́кому 2 p. srdcový

srdiečk/o -a ž 1 zdrob. се́рдечко 2 zdrob. (zvonka) язы́чок 3 (v šalátovej al. kapustnej hlave) се́рдцевина, ду́жина 4 expr. (oslovenie) душі́чка, се́рдце мо́є

srdliť sa -í sa -ia nedok. expr. гні́вати ся, злос́тити ся

srdití/y 1 (zlostný) сердитый, зло́стный, злы́й; ~ pohľad зло́стный по́гляд; ~

hlas се́рдитый го́лос 2 (popudlivý) не́стриманий, пы́рхкий; ~á žena не́стримана же́на

srdnatý expr. одва́жний, сме́лий; не́боязли́вий

srdoš -a m expr. 1 (zlostník) зло́стник; гні́вник 2 (prchký človek) не́стриманий а́бо пы́рхкий чоло́вік

srieň -a m 1 (inovať) по́мороза, за́мороза; vlasý ako ~ во́лосы посереб́ре́ны по́морозов 2 (na vode) ле́док; do rána sa na jazere chytil ~ до ра́на о́зеро по́крыло ся ле́дком

sřkl/at' -a -ajú nedok. 1 (vydávať sřkavý zvuk) сы́чати; ~ od bolesti сы́чати од бо́лесті 2 (sřkavo jest) хли́пати; потя́говати; ~ polievku хли́пати по́ливку, ї́сти по́ливку потя́гуючі, го́лосно хли́пати по́ливку 3 (pľuť cez zuby) плю́вати (че́рез зу́бы), чви́рькати (слино́в)

sřkot -u m хли́паня

sřn/la -y ž се́рна • bežať ako ~ бі́жати як се́рна; nohy má ako ~ но́гы ма́ть як се́рна; má oči ako ~ ма́ть о́чі як се́рна, о́чі як у се́рны

sřňa -ťa, sřňatk/o -a s се́рня, мо́лода се́рна, ді́тина се́рны

sřňacin/la -y ž ме́со зо се́рны

sřnčlí /i/ príd. k sřnec; ~ia zver се́рны; ~ie parohy ро́гы се́рны; ~ia stopa слі́д се́рны; • ~ chrbát kuch. хырбе́т се́рны

sřnlec -ca m се́рняк, са́мець се́рны

sřnli /i/ príd. k sřna; ~ie mláďa се́рня, ді́тина се́рны; ~ia koža ко́жа се́рны

sřnk/la -y ž 1 zdrob. се́рня, ма́ленька се́рна 2 p. sřna

sřsliť -ti ž се́рсть ж; во́вна ж; kozia ~ ко́зя се́рсть, ко́зя во́вна; letná, zimná ~ лі́тна, зи́мна се́рсть • ježiť ~ ї́жати ся; je po ~ti не́кому не́що да́што по сма́ку а́бо по се́рсті да́кому; nie je po ~ti, je proti ~ti не́кому не́що не по сма́ку, є́ про́тів сма́ку а́бо се́рсті да́кому да́што

sřstený се́рстя́ний

sřstnatí/y вовня́ний; ~á zver вовня́на зві́рь

sršat' -í -ia *nedok.* 1 (*o iskrách*) сыпати ся; iskry ~ali na všetky strany іскры сыпали ся *ábo* летіли на вшыткы бoky; z očí mu ~ia iskry, blesky *pren.* в ёró очáх блискають іскры, блёскы 2 *expr. (prekypovať)* горіти, наповнєвати ся; ~ hnevom, nenávisťou ~ горіти гнівом, ненависть; ~ od zlosti кypіти злость; ~ veselostí выжáровати весёлость; ~ vtipom наповнєвати ся веселость

sršleň -ňa *m* шёршень *m*; hniezdo ~ňov гніздó шёршенів • hľadieť ako ~ позерáти як звір' *ábo* як вовк; byť ako ~ быти як осá; do roboty je ako ~ до робóты як огень

sršlit' sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* гнівати ся, злостити ся

srvátka -a -y *ž* сервáтка; mliečna ~ молочна сервáтка, жынчця (з вівчого/овчого сыра) • krvná ~ *neodb. (sérum)* сервáтка крóви, кровяná сервáтка

sťa *spoj. bás.* як, як бы

stabilita -a -y *ž* стабiлность, неминность, пёвность *ж*; hospodárska, politická ~ економiчна, політична стабiлность; ~ jazyka стабiлность *ábo* неминность языка; ~ lietadla стабiлность ероплáна

stabilizácia -ie *ž* стабiлізація, стабiлность; ~ cien, ekonomiky стабiлізація цін, економiкы

stabilizátor -a *m tech. chem.* стабiлізатор

stabilizovat' -uje -ujú *nedok. dok.* стабiлізувати; ~ menu стабiлізувати валу́ту

stabilizovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok.* стабiлізувати ся; pomery sa ~ovali ситуáция стабiлізувала ся; hospodárska situácia sa ~ovala економiчна ситуáция стабiлізувала ся; ceny sa ~ujú ціны стабiлізують ся; zdravotný stav chorého sa ~oval став здоров'я хворóго стабiлізував ся

stabilný стабiлный, неминный, пёвный; ~é štátne zriadenie стабiлный держáвный строй; ~ systém стабiлна сiстёма; ~á мена стабiлна валу́та; ~ poloha telesa стабiлна пóза ті́ла; ~á rovnováha неминна рiвнова́га

sťaby spoj. bás. як, як бы; ~ blesk як (бы) блеск; zmizol, ~ sa bol prepadol пропáв, як бы під зёмлю провалив ся

staccato¹ *prisl. hud.* стаккáто; hrať ~ грати стаккáто

staccat/o² -a *s hud.* стаккáто *neskl. s.*

stacionárny *odb.* стаціо́нарный, неминный; ~é elektrické pole стаціо́нарне електричне пóле

stáčlat'¹ -a -ajú *nedok. 1 (zvinovať)* звивáти, скручáти 2 крутити, обертáти; ~ volant (*dofava, doprava*) крутити во́лант 3 (*zahýbať*) скручáти, забóчовати; ~ doľava забóчовати долі́ва 4 *pren.* переходити, переводити; ~ rozhovor, reč переходити з бiсiдов на даштó дрýге, перевести бiсiду на даштó дрýге

stáčlat'² -a -ajú *nedok. (prelievať)* переливáти; ~ víno do fľaš переливáти *ábo* розливáти винó до фляшok

stáčlit' -í -ia *nedok. 1* стáчiти, быти дость (*дость великым, шырóкым i т. п.*); стáчiти; na to mi nestačia peniaze на тотó мi не стáчiть пiнязей; na to ti ~í desať Eur на тотó тобi дость *ábo* стáчiть дёсáть Евр; to ti ~í na týždeň toró тобi буде дость на тыждень; plat mi sotva ~í na stravu выплата мi лёдвa стáчiть на їджiня; ďakujem, to ~í дякую, стáчiть *ábo* дость; to nestačí tóro málo, tóro не выстáчiть; bežal, čo mu sily ~ili він бiжáв што ёмý сили стáчили, він бiжáв/бiг зo вшыткых сил 2 *komu, na koho*, čo понагляти, поспiхáти, спiшыти за кым, чим; darmo sa ponáhľal, nestačil мi дáрьмо він понагляв ся, не стáчiв за мнов; na súpera sme jednoducho nestačili мы прóсто не стáчили на протiвника; nestačil na úlohu він не стáчiв на задáчу; ~il na neho sám він сам на нёго стáчiв 3 *s čím (vystačovať)* nestačím so silami, s peniazmi мi не выстáчать сил, пiнязей; nestačím s dychom я не стáчу з дыхом 4 *s neurč.* дость, стáчiть; ~í pripomenúť, že ... стáчiть припомянути, же ...; ~í povedať, a všetko bude vybavené стáчiть повiсти,

і вишито буде зроблене **5** *nedok. dok. s neurč. (stihnút)* стигнути; ~iš to urobiť? ты стигниш зробити тотó; nestačil som sa pripraviť я не стигнув приправити ся

stade *prisl.* óдты, з то́го місця

stadeto *prisl.* óдты-то, з то́го місця

stadial' *p. stade*

stád//o -a *s* ста́до; ~ овієс ста́до овéць; ~ kôz ста́до кіз; ~ hovädzieho dobytku ста́до рога́той худóбы; ~ koní ста́до конéй • ísť ako ~ іти як ста́до барáнів

stafylokokový *lek.* стафілоко́ковий

stafylokok//us -a *m lek.* стафілоко́к

stagnác//ia -ie *ž* стагно́вання, не розви́вання, увязні́ня; ~ v raste увязні́ня в розви́тку а́бо в ро́сті; umelecká ~ увязні́ня в іску́стві; ideová ~ іде́йне стагно́вання

stagn//ovat' -uje -ujú *nedok.* бути а́бо находи́ти ся в увязні́ні, не розви́вати ся, стагно́вати, стоя́ти (на місці); výroba ~uje výroba не розви́вать ся, ста́гнує; život ~uje живо́т ста́гнує

st'ah -u *m odb. (kontrakcia)* стягова́ня, сти́гання; svalový ~ контра́кція а́бо стягова́ня сва́лів

st'ah//at' sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* стяга́ти ся, утяга́ти ся, сто́рати ся, зде́рти ся, нама́гов уна́вити ся, ви́бити ся зо́ сил, уко́нати ся

st'ahovac//i' *tech.* стягую́чий; ~ia *skrutka* стягую́ча шру́бка

st'ahovac//i' *príd. k st'ahovanie*; ~ voz авто на перестягова́ня заря́джі́ня бива́ння а́бо бу́тора; ~ie náklady перестягую́чі вида́вки, вида́вки на пере́віз

st'ahovačk//a -y *ž hovor. expr.* стягова́ня, переселі́ня

st'ahovák' -a *m poľnohosp.* згра́бовач (на згра́бованя сі́на)

st'ahovák' -a *m tech.* стягovaч

st'ahovan//ie -ia *s* стягова́ня, переселі́ня; пере́віз

st'ah//ovat' -uje -ujú *nedok. 1 (dolu)* стяго́вати, знимáти; ~ obrus zo stola знимáти а́бо стягovaти об́рус зо́ сто́ла; ~ deku з

ніе́кого стягovaти де́ку з дако́го **2** (*vyzliekať*) ~ kabát знимáти а́бо вызліка́ти ка́бат; ~ čižmy, rukavice стягovaти а́бо вызути чі́зми, знимáти а́бо дава́ти до́лов рукави́ці **3** (*kožu*) зде́рати, обде́рати; ~ kožu zo zajaca зде́рати ко́жу зо́ за́ця а́бо за́яця; ~ koňa обде́рати ко́ня **4** (*nasadzovať*) наднимáти, натягovaти; ~ klobúk do očí *al. na oči* наднимáти ка́лап на о́чі **5** (*spúšťať*) спущáти; ~ oponu, roletu спущáти за́навес, ро́лэту; ~ vlajku спущáти за́ставу **6** тяга́ти, спущáти; ~ kohútik тяга́ти а́бо спущáти когу́тик **7** (*premiestňovať*) стягovaти, тяга́ти ~ zoťaté stromy стягovaти зруба́ны стро́мы **8** (*zužovať*) стягovaти, заты́говати; ~ slučku стягovaти а́бо заты́говати мо́тузок; ~ opasok заты́говати о́пасок; žiaľ ~uje hrdlo жа́ль стя́гує го́рло **9** (*preväzovať*) стягovaти, перетя́говати; ~ реме́том, špagátom стягovaти ре́мінéм, мо́тузком **10** (*zmašťovať*) піднимáти, змо́рщовати; ~ obočie піднимáти павуча́йки; ~ čelo морщи́ти чело́; ~ ústa стягovaти га́мбы а́бо уста́; ~ tvár od bolesti морщи́ти ся од бо́лесті; kŕč ~uje nahu корч стя́гує но́гу **11** (*skrčovať*) ско́рчовати, корчи́ти; ~ nahu pod seba ско́рчовати но́гу під се́бе; ~ chvost піднимáти хві́ст **12** (*sústredovať*) стягovaти, прису́вати, гро́мадити, концентрова́ти; ~ vojsko na hranice згро́ма́джовати во́йско на гра́ниці; ~ hráčov do obrany пересу́вати гра́чів до оборо́ны **13** (*povolávať*) покли́ковати, позы́вати; ~ záložníkov призывáти за́логу; ~ staršie ročníky призывáти люде́й ста́ршого ві́ку **14** (*vylučovať*) стягovaти; ~ peniaze z obehu стягovaти пі́нязі з о́бігу; ~ tovar z predaja стягovaти то́вар з прода́вання **15** (*odvolávať*) одкли́ковати, бра́ти на́зад; ~ obžalobu одкли́ковати обви́ні́ня; ~ návrh стягovaти про́позицію; ~ žiadosť бра́ти пожа́дованя на́зад; ~ slovo а) зречі́ ся сво́єго сло́ва а́бо оби́ця́ня; б) бра́ти сво́ї сло́ва на́зад **16** (*zrážať*) одрахова́ти, стягovaти; ~ z platu одрахова́ти з пла́ту; ~ na dane ви́рахова́ти да́ни

st'ah/ovať² -uje -ujú *nedok.* 1 *koľo* стягувати; перевозити, переселяти; ~ do nového bytu стягувати до нового бивання 2 *čo* перевозити; ~ nábytok перевозити бйтор або заряджіння квартеля

st'ah/ovať sa¹ -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*zmenšovať sa*) стягувати ся, скорочувати ся; *kov sa* ~uje (*od zimy*) желізо стягує ся; *hrdlo sa* ~uje горло стягує ся 2 (*zužovať sa*) стягувати ся; *slučka sa* ~uje око зтягує ся; *kruh sa* ~uje круг зужує ся 3 (*o obočí ap.*) стягувати ся, посувати ся; морщити ся 4 зтягувати ся, утягувати ся; ~ sa opaskom зтягувати ся ремінєм 5 (*ustupovať*) одтягувати ся, уступувати; *nepriateľ sa* ~uje неприятець уступає 6 (*sústredovať sa*) концентрувати ся; стягувати ся, зберати ся; *mračná sa* ~ujú nad dedinou хмари збераютъ ся над селом або валалом

st'ah/ovať sa² -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 переселяти ся, переходити; ~ sa do nového bytu переселяти ся до нового бивання або до нового квартеля 2 (*z miesta na miesto, tiež o zvieratách a vtáko*) стягувати ся, кочувати

st'ahovav/ly 1 стягуючий, кочуючий, перелітавий; ~é vtáky перелітавы або стягуючі або кочуючі птахи; ~ ryby переплываючи рыбы 2 ~ život кочовый живот

staj//ňa -ne ž стайня

stajn/lik -a m *hist.* стайник

stajnový príd. k stajňa; ~ hnoj гній, стайнєвий гній

stalagmit -u m сталагміт

stalaktit -u m сталактіт

stále prísł. все, безперервнй, цілий час; ~ viac a viac все вєце і вєце

stálic//a -e ž *astron.* непогінajúча звїздá; звїздá, незмінююча своє місце

stállly 1 (*nemenný, trvalý*) безперервний; стабільний; незмінний ~е bydlisko стабільне місце бивання; ~а divadelná scéna стабільна сцєна; ~а armáda стабільна армáда; ~ zamestnanec стабільний

робóтник; ~ zákazník стабільний купуючий; ~ hosť стабільний навщівник або гость; ~е počasie стабільна погóда; ~а veličina mat. стабільна величинá; ~а učebnica стабільний учєбник; ~ prízvuk lingv. стабільний акцєнт; ~ prívlastok lit. незмінний епїтет 2 (*ustavičný, nepretržitý*) незмінний, безперервний; стабільний; *udržiavať* ~ stýk s niekým утримувати безперервне спóйна з даким; ~а prevádzka безперервна výroba; ~а kontrola стабільне контролювання; ~е paromípanie стабільне напominання 3 стабільний; ~ človek стабільний чоловік; ~а povaha стабільний характер; ~ cit стабільна емоція

stan -u m 1 стан; *poľný* ~ полєвий стан; *turistický* ~ туристичний стан 2 *voj.* (*veliteľstvo*) стан; *hlavný* ~ глávний стан

stanič//a -e ž 1 v rôzn. význ. станіця; *železničná* ~ желізнодорожна станіця; *konečná* ~ конєчна станіця; *hygienicko-epidemiologická* ~ гігієнічно-епідеміологічна станіця; *meteorologická* ~ метеорологічна станіця; *rozhlasová* ~ радіостаніця 2 станіця; *záchytná* ~ вытрезвóвня; *rozgovoracia* ~ розглядня; ~ prvej pomoci станіця пєршої помóчі 3 (*budova*) (желізнодорожна) станіця

staničn/ly станічний; ~á budova будóва станіці, станічна будóва; ~á reštaurácia станічна рєштаврáція; ~é hodiny станічны гóдины

staniol -u m станіол m

staniolov/ly станіоловый; ~é ozdoby станіоловы украшіня

stankár -a m *hovor.* продавáч в стáнку

stann/ly; *práv.* ~é právo стáнне právo; воєньска ситуáція

stán/ok -ku m 1 стáнок, кіóск; *povínový* ~ новинкóвый стáнок або кіóск; *kvetinový* ~ стáнок з квітками 2 (*šiator*) стáнок, шáтор 3 (*na výstave*) стенд 4 *pren.:* ~ kultúry (*v divadle*) цєнтер култыры

stan/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* 1 становáти, жыти в стáнах 2 ставяти стáны

stanovisk//o -a s точка зріння; погляд; позиція; одношіня; kladné, záporné ~ позитівне, негати́вне або отри́цателне одношіня (к дачо́му); zaujať kladné ~ к не́щому позиті́вни одне́сти ся к дачо́му; заня́ти позиті́вну пози́цію к дачо́му; vyučavacie ~ вы́чеку́юча пози́ція; zaujať ~ к не́щому заня́ти конк্রে́тну пози́цію к дачо́му; пові́сти сво́є одноші́ня к дачо́му, вы́словити ся к дачо́му

stanoviš//te -ľa s місценаходжі́ня; пози́ція, пункт, пост; ~ pre kameŕu місце для каме́ри; ~ poľovníka пози́ція, зао́берajúча полёвником; ~ veliteľa кома́ндный пункт; zaujať svoje ~ заня́ти сво́є місце або сві́й пост; zmeniť svoje ~ змíнити сво́ю пози́цію, пере́містити ся; ~ taxíkov, autobusov стоя́ння та́ксіків, автобу́сів

stanov//iť -í -ia dok. 1 на́значи́ти, стано́вити, опе́реді́лити; ~ termín на́значи́ти те́рмін або час; ~ cenu стано́вити ці́ну; ~ poŕmu ви́значи́ти но́рму; ~ hranicu стано́вити гра́нцію 2 (zistiť) опе́реді́лити, стано́вити; ~ si pláň práce стано́вити або зроби́ти собі́ план ро́боты; ~ diagnózu опе́реді́лити діагнóзу; ~ pomery medzi dvoma veličinami опе́реді́лити вза́ємне одноші́ня дво́х вели́чин

stan//ovy -ov ž pomn. штатýт; ~ strany штатýт па́ртії; vzorové ~ прикладный штатýт

stanov//ý станóвый; ~á plachta станóва пла́хта; ~ dielec станóва часть; ~ tábor станóвый ла́герь

star//ať sa -á sa -ajú sa nedok. 1 o koho, čo ста́рати ся о ко́го, шмо; ~ sa o deti ста́рати ся о ді́ти; ~sa o čistotu ста́рати ся о чі́стоту, слі́дити за чі́стото́в; ~ sa o gazdovstvo ста́рати ся о га́зді́вство 2 o koho, čo, do koho, čoho інте́ресо́вати ся кым, чім; зао́бера́ти ся чім; вмі́шова́ти ся до чо́го; ~ sa len o svoju prácu інте́ресо́вати ся або зао́бера́ти ся лем сво́єв ро́ботов, ста́рати ся лем о сво́ю ро́боту; ~ sa do niečích vecí вмі́шова́ти ся до да́чіїх пробле́мів

star//ec -ca m ста́рый, ста́рый хлоп, ді́до **starecký** старе́цький; ~ krok старе́цький кро́к; ~ hlas старе́цький го́лос

starejš//í -ieho m старо́ста (на сва́дьбі)

staren//a -y ž ста́ра, ста́рка, ба́бка, ба́ба

starešin//a -u m hist. старі́йшы́на, нача́льники

stárež -e ž hromad. ста́рці, ста́рйы

star//ieť sa -ie sa -ejú sa nedok. do koho, čoho інте́ресо́вати ся кым, чім; вмі́шова́ти ся до да́чіїх пробле́мів, ста́рати ся о шмо; čo sa -ieš do toho? што то́бі до то́го?, што вмі́шуєш ся до то́го?, я́кє то́бі ді́ло до то́го?

starig//a -y ž 1 pejor. (o žene) ста́рі́а, ста́рі́а́ня 2 (o husi) ста́ра гу́ска, са́мі́ця

starigáň -a m expr. ста́рі́а́нь, ста́ркый

starin//a -y ž 1 (stará, nepotrebná vec) ста́ри́на 2 (starožitnosť) а́нтіква́ріа́тна рі́ч, ста́рожи́тність

starinár -a m ста́рожи́тник, а́нтіква́ріа́тник

stark//á -ej ž 1 (starena) ста́рка 2 fam. (oslovenie manželky) ста́рка, ба́бка; ма́ма, ма́мка 3 nár. (stará mať) ба́бка, ба́ба

stark//ý -ého m 1 (starec) ста́р(к)ый 2 fam. (oslovenie manžela) ста́рый; ді́до; оте́ць 3 nár. (starý otec) ді́до, ді́до

star//núť -ne -nú nedok. ста́рі́ти, ста́рнути

starob//a -y ž ста́рость, ста́роба ж; zomrieť od ~y уме́рти од ста́рости; mať zabezpečení ~u ма́ти поста́рану або за́беспе́чену ста́робу • staroba - choroba [pris.] ста́роба – хворóба; ста́рость – не ра́дость

starobin//ec -ca m ста́роби́нець, ді́м для пре́ста́рі́лих

starobn//é -ého s пен́зія в ста́рости

starobn//ý; ~ dôchodok ста́робна пен́зія; ~é poistenie ста́робне по́и́щія

starobyl//ý ста́рода́вный, да́вный, прада́вный; ~é mesto ста́рода́вне мі́сто; ~ hrad ста́рода́вный за́мок; ~é piesne ста́рода́вны співа́нки

staročech -a m hist. полі́т. ста́рочех

staročeský ¹ prid. k staročech ста́роче́ський

staročeský/l^{y2} старочеський; ~á literatúra стародавна чеська література

stáročnl/y (много)віковий; ~ útlak вікове утесніня, віковий ўтиск; ~é boje вікові бої

starodávn/y стародавний, старый; ~e mesto старе місто; ~a pieseň стародавна або стара співанка; ~e zvyku стародавны звыкы або обычаї; ~e hodiny стары години; ~e šaty стародавны шмáty

starodievočk/y *príd. k stará dievka*; ~é pázory погляды старої дівки

starodievoctv/o -a s живот старої дівки; bojím sa ~a я боюся зостати старов дівков

staromládenecký старопаробочький; ~ život старопаробочький живот; ~ byt старопаробочький квартель, старопаробочьке биваня

staromládenectv/o -a s старопаробочтво, старопаробочький живот

staromódn/y старомодный; ~e šaty старомодны шмáty; ~e pázory старомодны погляды

staronový старый (знова отворёный, обновивший свою діяльність, вернувший ся і т. п.); ~ časopis старый журнал, знова обновённый; ~ hráč староновый грач; грач, вернувший ся до своёго старого клубу

starootcovský дідівський; ~ dom дідівський дом

staropanenstvo p. starodievoctvo

starorímsky старорімський

staroruský староруський

staroslávn/y старославный, старопрославлённый; ~e mesto славне старе місто, прославлене місто

staroslovanský старославянський

starosloviencín//a -y ž старославянський язык

staros/l^t -ti ž 1 старость, старостливість, клопóты *romn.*; má ~ti він мати багато старости; žiř bez ~ti жыти без старостей; finančné ~ti фінанчны тяжкості; robiř si ~ti робити собі старости; robiř niekomu ~ti робити або причиняти дакому старости або клопóты 2 (*starostlivost*) старостливість;

~ o deti, rodinu старостливість о діти, родину • mař niečo na ~ti а) (*starat' sa*) старати ся о даштó; б) (*mař v svojej kompetencii*) вéсти шмо, старати ся о шмо; vziař si na ~ niekoho, niečo взяти на себе клопóты о дакого, о дачім; to je moja ~ totá мóя старостливість

staros/l^{t2} -ti ž (*staroba*) старóба, старóсть ж; на ~ на старóсть, в старóсти, в старóбі

starostl/a -u m старóста (валáлу, сéла)

starostlivos/l^t -ti ž старостливість ж; ~ o rodinu старостливість о родину; ~ o čistotu jazyka старостливість о чистоті языка; sociálna ~ соціáлна старостливість; liečebná ~ лікарська старостливість

starostliv/y 1 старостливый, дбанливый; ~ otec старостливый отéць 2 (*pozorný*) дбанливый, старостливый; ~á příprava старостлива припрáва або підготовéность

starostov/lá -ej ž *hovor. (žena starostu)* старостóва, старостиха, женá старóсты

starosvat -a m старóста, посаджённый отéць

starosvetsk/y старомóдный, застарáлый; ~ nábytok старомóдне заряджіня квáртеля, застарáлый бýтор; ~ člověk старомóдный чоловік; ~é zvyku застарáлы звыкы або обычаї

starousadlík -a m старый жытель, староусаджéнець (сéла, мiста)

starovek -u m старый вік, стародавность ж

starovek/y стародавний; ~é dejiny стародавна історія

starozákonný *príd. k Starý zákon* старозакóнный, стародавний; ~ prorok старозакóнный прóрок

starožitník -a m старожытник, антикваріáтник

starožitnos/l^t -ti ž старожытность, антикваріáтна річ; zbierař ~ti зберáти антикваріáтны предмéты; obchod so ~ťami антикваріáтныи склеп або óбход

starožitnl/y антикваріáтныи; ~ predmety антикваріáтныи предмéты

staršin/la -u *m* 1 *voj.* старшына 2 *hist.* начальник, старейшина; ~ *rodu* начальник роду

staručký старенький

starl/ý 1 (*vekove*) старый; ~ *človek* старый человек; ~é oči стары очи; mám už ~é nohy я мам уж стары нѳгы, у мене уж стары нѳгы; cítim sa už ~ я чѳю ся старым 2 (*majúci určitý počet rokov*) –рѳчный; sto rokov ~ dub сторѳчный дуб; aký je ~ ten dom? кѳлько рѳків тѳму дѳму? 3 (*opak: nový, čerstvý*) старый; ~é zemiaky стары бандѳрки; ~ chlieb старый хлѳб 4 (*opak: nový*) старый; ~é šaty стары шмáты; ~é nehody стары незгѳды; ~é metódy стары мѳтоды; ~á trať стáра трáса; ~ spoločenský poriadok старый общнѳстный строй 5 (*dávny*) старый, давный; ~ priateľ старый áбо давный приятель; ~ socialista старый соціáлиста 6 (*staroveký*) стародавний; ~í Rímania, Gréci, Slovania стародавны Рѳмляне, Грѳкы, Славяне 7 (*starobyľ*) стародавний, старый; ~ hrad стародавний зáмок; ~ zvuk стародавний звык áбо обычай 8 (*nepotrebný*) старый, невалѳшный, непотрѳбный; ~é papiere стáре áбо непотрѳбне папѳря; ~é železo стáре желѳзо • ~ otec дѳдо, дѳдушко; ~á matka бáбка, бáба; ~ mládenec старый пáробок; zostať ~ým mládencom зостáти старым пáрибком, зостáти слѳбѳдным; ~á dievka стáра áбо слѳбѳдна дѳвка, невыдата; zostať ~ou dievkou зостáти стáров дѳвков, зостáти слѳбѳднов áбо невыдатѳв дѳвков; *iron.* зостáти на оцѳт; Starý svet Стáрый свѳт; Starý zákon Стáрый закѳн; на ~é kolená на стáры кѳлина; ~ kocúr *iron.* старый коцѳр; ~á líška стáра лишка; všetko prišlo do ~ých koľají а) вшытко вошлѳ до стáрых коляѳв; б) вшытко пішлѳ по-стáрому; všetko ide po ~om вшытко идѳ по-стáрому áбо як даколи áбо як колись; за ~ých čias за стáрых чáсів; hádzal niečo do ~ého železa шмаряти даштѳ до стáрого желѳза; poznať niekoho *al.* неѳчо

ako ~ peniaz познáти дакѳго як свѳѳ пять пáлцѳв; ~á láska nehrdzavie [*prisl.*] стáра любѳв не ярджавѳе; ~stojí to za ~ú belu не стѳѳть тѳтѳ за нѳч, тѳтѳ выѳдженѳо яйця не стѳѳть; ~, ale jarý [*prisl.*] старый, но мѳцный; mladý mųže, ~ musí [*prisl.*] молодой мѳже, старый мѳсить (умѳрти)

starl/ý -ého *m* 1 (*oslovenie manžela*) старый, стáркый; mųj ~ мѳй старый áбо стáркый 2 *hovor.* (vedúci, šef) сам, старый, шеф; náš ~ наш старый, (наш) шеф

stal/ť -te *ž* 1 (*kapitola*) главá; úvodná ~ вступнá главá 2 (*článok*) статья

stať sa стане са станѳ са *dok.* 1 *kým, čím* стáти; ~ ministrom стáти мѳнѳстром; ~ sa boháčom стáти богáчѳм, зборáтнути; ~ sa učiteľom стáти учѳтелѳм; ~ sa predsedom organizácie стáти предсѳдáтелѳм оргáнизáцѳи; stalo sa mųdou s *neurč.* стáло мѳдным, стáло ся мѳдов; ~ sa obeťou стáти жѳртѳвѳ; ~ sa korisťou nepriateľa стáти кѳристѳв неприятеля 2 *z koho, čoho kým, čím* стáти из кѳго, чѳго кым, чѳм змѳнити ся, обернѳти ся из кѳго, чѳго в кѳго, штѳм; z dievčata sa stala žena, dievča sa stalo ženou з дѳвчáтя стáла ся женá; дѳвчá змѳнило ся áбо обернѳло ся в женѳ 3 стáти ся; stalo sa nešťastie стáло ся нещáстя; čo sa stalo? штѳ стáло ся?; čo sa mi môže stať? штѳ зѳ мнов мѳже стáти ся? • nič sa nestalo (*odpoveď na ospravedlnenie*) нѳч; глѳпѳсть; stalo sa (nič sa nedá robiť) уж так стáло ся (нѳч не зрѳбиш); rado sa stalo (*odpoveď na poďakovanie*) мѳ было приѳмнѳ тѳтѳ зрѳбити

stať si стане сѳ станѳ сѳ *dok.* *v rôzn. význ.* стáти; ~ si do prostriedku стáти до середины; ~ si do radu стáти до ряда; ~ si na prsty стáти на пáлцѳ; ~ si niekomu do cesty стáти на пѳперек дѳрѳгы дакѳму • ~ sa na čelo hnutia стáти на челѳ рѳху

sťať стне стнѳ *dok.* 1 зрубáти, одрубáти, одсѳчѳ; ~ vrchovec stromu зрубáти верѳх стрѳму; sťať niekomu hlavu одрубáти áбо одсѳкнути дакѳму гѳлову 2 *koho* позбавити

веджіня; скорочувати о голову **3** *hovor. expr. (zbit)* збити, высечи, выпороти; s'tal ho remeňom він выпоров єго рéмінєм

s'tať sa stne sa stnú sa *dok. hovor. expr. (opit' sa)* опити ся, стяти ся

stát' stojí stoja **1** v *rôzn. význ.* ~ pri okne стояти при óкні áбо при óблаку; ~ v rade стояти в ряді; ~ v rozore стояти смірно; ~ na pohách стояти на нóгах; ledva ~ na pohách лéдва тримати ся áбо стояти на нóгах; ~ na hlave, na rukách стояти на гóлові, на рукáх; ~ opretý o niečo стояти опéртый о даштó; ~ pri stroji стояти при машині; zostať ~ ako prikovaný zostáti стояти як приковáнный; ~ na stráži стояти на вáрти; ~ na lístky do divadla стояти в ряді за лісткáми до теáтру; golier zle stojí rálip недóбрі стоїть; skriňa stojí pri okne скриня стоїть при óкні; pri ceste stál strom при дорóзі стояв стром; dom stojí na betónových základoch дом стоїть на бетонóвим фундамéнті; na konci listu stála rečiatka на кінце письма стояла áбо была пéчатка; na liste stála adresa на письмі была адрéса; v liste, v novinách stálo, že ... в письмі, в новинкáх было (написáно), же...; práca stojí u mňa na prvom mieste робóта у мéне стоїть на пéршім мiсці **2** (*byť, nachádzať sa*) стояти, быти; izby stoja prázdne хыжы стоять порóжні; ~ v plameni быти áбо находить ся в полóміні; ~ k dispozícii, k službám niekomu быти к дiспозіції, к слóужбáм дакомý; ~ pred úlohou стояти пéред задáчов; ~ zoči voči niečomu позерáти в óчі дакомý; ~ pred súdom стояти пéред сýдом **3** (*nehýbať sa*) стояти, не погынáти ся; ~ na mieste стояти на мiсці; vlak stojí влак áбо пóїзд стоїть; zostať ~ застáвити ся, zostáti стояти; čas nestojí час не стоїть на мiсці **4** (*nefungovať*) стояти; не робити, ніч не робити; hodiny stoja гóдины стоять; stroje stoja машины стоять; továreň stojí завóд стоїть áбо не рóбить **5** (*zostať nedotknutým*) завáранина мóже ~ dlho заваранина мóже стояти

дóвро; v lete mlieko nemôže dlho ~ в літі молóко не мóже дóвго стояти **6** *na čom (nástojit)* стояти, настóєвати; ~ si na svojom стояти áбо настóєвати на свóім **7** *o koho, čo* інтересовáти ся *кým, čím*; nestojím o to мi тотó не трéба, я тотó не потребúю, мéне тотó не інтересýє; nestojím ja o tvoje peniaze не трéба мi твоїх пiнязей; nestojím o tvoje priateľstvo я не потребúю твоє приятельство **8** (*byť v situácii*) обстояти, быти; dobre, zle stojí робóта идé дóбрі, зле; zle stojím (móí) діла обстоять зле; stojí na výhru, na prehru выгравать, прогрáвать; ako stojí vec? як обстоять діла? • vlasy stoja dupkom вóлосы стоять дýпком; ~ na čele niečoho стояти на челі дачóго, быти завідуючím дачóго; ~ v ceste niekomu стояти в дорóзі дакомý, стояти попéрек дорóгы дакомý; ~ na vlastných pohách стояти на свóїх áбо на влáстных нóгах; ~ na pevných pohách мiцно áбо пересвiдчiні стояти на нóгах; ~ na slabých pohách стояти неiсто áбо лем так-так на нóгах; ~ na vojnovej pohe s niekým быти на войнóвій нóзі з даким; ~ jednou nohou v hrobe стояти єднóв ногóв в грóбі; ~ v slove, ~ si za slovom быти áном свóєго слóва; odkedy svet svetom stojí одколи свiт свiтом стоїть; aby reč nestála жéбы бiсiда не перестáла áбо не стояла; nad tým zostáva rozum ~ над тым зостáвать розúм стояти, я зрiкам ся ту розумити даштó; otázka stojí takto вопрóс стоїть так

stát' stojí stoja *nedok.* **1** (*mať cenu*) стояти; čo stojí kilo chleba? кiлька стоїть кiло хлiба?; to stálo vefa peňazí тотó стоїть мнóго пiнязей **2** *koho* стояти кóму, обходити ся, обыйти ся *dok. кóму о шмо*; čo ľa to stalo? кiлька тéбе тотó стояло?; nič ma to nestálo тотó мéне ніч не стояло; dovolenka ma stála päť tisíc доволéнка мéне обышлá за пять тiсяч (корýн) **3** *koho pren. (vyžadovať si)* стояти кóму чóго; пожáдовати од кóго шмо; vás

to stojí peniaze, námahu вас то́то стоїть пінязі, на́ма́гу; од вас то́то вижа́дує пінязі, на́ма́гу **4** (*mať hodnotu, nebyť bezcenným*) стояти; *taká látka nestojí nič také* по́лотно ніч не стоїть; ~ за да́чо (*mať akú-takú hodnotu*) ма́ть яку-та́ку ціну́, да́што лем стоїть **5** за чо́ (*vyrównať sa*) стояти; *taká izba stojí za dve* та́ка і́зба стоїть за дві **6** за чо́ (*oplatiť sa*) стояти *што, s neurč.* *stojí to za pokus* стоїть а́бо опла́тити ся по́пробова́ти; *stojí za povšimnutie, že ...* стоїть зба́чити а́бо за́регістровати́, же ...; *nestojí to za to* не стоїть то́то за то́то • *dobrá rada stojí groš* до́бра ра́да стоїть гро́ш, до́бра ра́да прино́сить у́жytoк; *nestojí to za fajku* мо́cky *hovor.* не стоїть то́то а́ни за пипку ду́га́ну; *nestojí to za reč* не стоїть а́ни бісидова́ти о́ тім; *mohlo by ho to ~ krk al. hlavu* то́то мо́гло бы ё́го стояти го́лову, він мі́г бы запла́тити го́ловов; *stoj čo* сто́й стій *што стій*

statick/ý **1** ста́тичний; ~é за́ла́женіє ста́тичне за́тяжіння; ~ bod ста́тична то́чка **2** ста́тичний; ~á *hra šport.* ста́тична гра́; ~é chápanie niečoho ста́тичне розу́міння да́чо́го

stát/lie -ia s стоя́ня; *miesto na ~* мі́сце на стоя́ня; *lístok na ~* ли́сток на стоя́ня (*na ťmađión, do meámpy i m. n.*)

statik/la -y ž ста́тика

státisíc/le -ov m *pomn.* сто́ тисяч

státisícovllý *príd. k státisíce;* ~é náklady (*knih ap.*) сто́тіся́чны ті́ра́жы

státiv -u m ста́тів

statkár -a m фа́рма́рь, бога́тый га́зда, бога́тый землеро́б

statkársk/ly фа́рма́рьський, землеро́бський; ~a ро́да фа́рма́рьська зе́мля

statkový *príd. k statok¹;* ~ vozeň ваго́н для худо́бы

statný уросну́тий, смі́лий, дрі́чний; ~ mládenec дрі́чний хлѐпец

statočn/ý **1** че́стный; ~ člověk че́стный чоло́вік; ~ občan че́стный жы́тель **2** (*svedomitý*) до́бросо́вістный; ~á práca

до́бросо́вістна робо́та **3** (*mužný*) му́жний; ге́ро́йський, хоро́брий; ~ boj хоро́брий бой; ~á armáda ге́ро́йська арма́да

stat/ok¹ -ku m ста́ток, худо́ба; rožný ~ рога́тий ста́ток; drobný ~ дрі́бний ста́ток; jatočný ~ уби́вний ста́ток

stat/ok² -ku m **1** (*hospodárstvo*) фа́рма; га́зді́вство; ма́єток *panský* ~ па́нське га́зді́вство; *správca* ~ku га́зда фа́рмы **2** *len v mn. č.* ~ky блага́; ці́нності; *materiálne* ~ky ма́теріальні блага́; *kultúrne* ~ky ку́льтурні ці́нності; *spotrebné* ~ky *ekon.* предме́ты у́жыва́ня **3** *zastar. (majetok)* ма́єток, га́зді́вство

stator -a m *tech.* ста́тор

status: ~ quo [kvó] *práv.* ста́тус-кво; *zachovať ~ quo* збере́чі ста́тус-кво

stav¹ -u m **1** став, розпо́ложіння, ці́ту́ація; *zdravotný* ~ став здо́ровья; *duševný* ~ ду́шевне розпо́ложіння; *finančný* ~ фіна́нчна ці́ту́ація, став фіна́нців; *byť v dobrom* ~е бы́ти в до́брім ста́ві; *byť v zlom* ~е бы́ти в злі́м ста́ві а́бо в недба́ливості; ~ ро́часія ці́ту́ація по́го́ды; *byť v ~e zrodu* бы́ти в ста́ві зро́джіння; *plynný, tekutý* ~ *fyz.* пли́новий став, став те́кучості; ~ k **1.** (*prvému*) *januáru* став k **1-ому** (пе́ршому) янува́рю; *zistiť skutočný* ~ на́йти дійсне розпо́ложіння рі́че́й **2** (*situácia, pomery*) розпо́ложіння, став; *majetkový* ~ ма́єтко́ве розпо́ложіння; *rodinný* ~ ро́динне розпо́ложіння; *mládenecký* ~ став сло́бодного; ~ *manželský* став по́бра́тых; *vstúpiť do ~u* *manželského* всту́пити до ста́ву по́бра́тых; *vojnový* ~ во́єньска ці́ту́ація; *vyhlásiť vojnový* ~ а) вы́голоси́ти во́єньський став; б) вы́голоси́ти во́йну да́кому; *byť vo vojnovom* ~е s *niekým* нахо́дити ся в ста́ві во́йны з да́ким *aj pren.*; *za daného ~u* в да́ній ці́ту́ації **3** став; *v surovom, čerstvom* ~ в су́ровім, сві́жім ста́ві; *v triezvom, opilom* ~е в те́ре́звім, п'яні́м ста́ві **4** (*počet*) (чі́селный) зло́жіння, чі́селно́сть ж; ~ *mužstva* зло́жіння ко́ма́нды; ~ *armády* чі́селно́сть арма́ды; ~ *dobytká*

чісёлность скота **5** ка́ста; šľachtický ~ аристократична ка́ста; tretí ~ *hist.* трэ́ця ка́ста; generálne ~у ге́неральны ста́вы **6** šport. раху́нок; aký je ~? якый раху́нок?; ~ zápasu je nerozhodný раху́нок стрі́тнўтя ниче́йный; za ~u **2** : 0 pre mňa при раху́нку **2** : 0 про ме́не • byť v inom *al.* druhom ~е бы́ти грубо́в а́бо в дру́гим ста́ві а́бо самодру́гов; byť v ~е s *neurč.* а) (*môct*) бы́ти в ста́ві s *neurč.*; б) (*urobiť niečo zlé*) бы́ти спосо́бным на *што al.* s *neurč.*

stav² -u *m* кро́сна *romn.*; tkať na ~е тка́ти на кро́снах; navinúť nite na ~ навити нитки на кро́сна

stav³ -u *m* га́ть

stavadl/lo -a *s žel.* блок, блокова́ня, блок-апа́рат

stavan/lie -ia *s (budova)* будо́ва, будова́ня; hospodárske ~ia господа́рськы будо́вы

stavár -a *m* *hovor.* інжі́нїр-ставя́тель; студе́нт-ставя́тель *m*

stavarin/la -y *ž štud. slang.* ставя́тельське ді́ло, шпеціа́льність ставя́теля

stavársky *hovor. prid. k stavár*

stav/lat¹ -ia -ajú *nedok.* **1** (*dávať stáť*) ста́вити; ~ dieťa на по́ху ста́вити ді́тину на но́гы; ~ kolky ста́вити а́бо росставля́ти ко́лки **2** (*klásť, umiestňovať; zaraďovať*) ста́вити; ~ vertikálne сті́вити верті́кально; ~ rebrík k stene ста́вити дра́бину к сті́ні; ~ kreslo k oknu ста́вити кре́сло к о́кну; ~ prekážky do cesty ста́вити барьє́ры на доро́зі; ~ do stráže niekoho ста́вити на ва́рту а́бо сторо́жыти да́кого; ~ k stroju niekoho ста́вити к маши́ні да́кого; ~ otázku ста́вити вопро́с; ~ do protikladu niečo s niečím проти́попоставля́ти да́што да́кому **3** (*budovať*) будова́ти, ставя́ти; ~ most будова́ти мі́ст; ~ železnicu будова́ти желе́зну доро́гу; ~ dom бідова́ти а́бо ставя́ти ді́м; ~ barikádu будова́ти барика́ды; ~ prieplav будова́ти кана́л; ~ pamätník будова́ти па́мятник; ~ hniezdo вити гні́здо; ~ stoň робити стог **4** *na čom preň.* выході́ти із чо́го; опе́рати ся на

што; ~ia на том, же ... він выході́ть із то́го, же ...; ~ на tradíciách выході́ти із тради́цій, опе́рати ся на тради́ції **5** *na čo pren.* (*spoliehať sa*) сполі́гати ся; ~ на skúsenosti сполі́гати ся на о́пыт **6** *na čo (pri stavke)* ста́вити; ~ на eso *kart.* ста́вити на ту́за; ~ на koňa ста́вити на ко́ня **7** *na čo (pripravovať niečo)* ста́вити, готови́ти, при́правити *што*; ~ на čaj, kávu ста́вити во́ду на ча́й, ка́ву

stav/lat² -ia -ajú *nedok.* (*zastavovať*) за́ста́влюва́ти, затримо́вати; dych mi ~ia я за́дыхам ся, за́ста́влюю́ ся мі́ дыха́ня; ~ kone за́ста́влюва́ти ко́ні

stáv/lat¹ -a -ajú *nedok.* (ча́сто) сто́яти; on zvykne ~ на rohu ulice він обы́чайні сто́їть на ро́гу ў́лиці

stav/lat¹ sa¹ -ia sa -ajú *sa nedok.* **1** ставля́ти ся; ~ do radu ставля́ти ся до́ ряду; ~ sa на špičku ставля́ти ся на па́лці; ~ do pozoru ставля́ти ся смі́рно; ~ do cesty niekomu ставля́ти ся кри́жом доро́ги да́кому; ~ sa do výhodnej pozície за́берати́ ви́годну по́зіцію **2** (*priečiť sa*) проти́вити ся, вспе́рати ся; darmo sa ~iaš да́рьмо ты вспе́раш ся; ~ sa proti niečej voľi проти́вити ся да́чїй во́лі **3** (*zaujímať stanovisko*) одно́сити ся; ~ sa kladne, záporne k niečomu по́зітївнї, не́га́тївнї одно́сити ся к да́чому; ~ sa s nedôverou k niečomu з недо́віров одно́сити ся к да́чому; ~ sa proti návrhu vystupáti а́бо бы́ти проті́в про́позиції **4** *za koho, čo (brániť, zastávať)* бы́ти прихы́лником ко́го, чо́го, бы́ти за ко́го, *што*; підтримо́вати ко́го, *што*; ~ sa za ľudskosť бы́ти за гума́нізм; ~ sa za návrh підтримо́вати про́позицію **5** (*chvástať sa*) хва́лити ся • ~ sa do zlého svetla ставя́ти ся до́ зло́го сві́тла; ~ sa na vlastné nohy ставя́ти ся на сво́ї но́гы; ~ sa na zadné nohy ставя́ти ся на за́дні но́гы; ~ sa na odpor проти́вити ся; ~ sa bokom *al.* chrbtom k niečomu сто́яти бо́ком а́бо хы́рбе́том од да́чого

stav//at' sa² -ia sa -ajú sa *nedok.* (*zastavovat' sa*) застáвлёвати ся; *nebudem sa tam ~ ne budu tam* застáвлёвати ся; *dych sa mi ~ia я задыхую ся, у мене застáвлює ся дыхáня*
stáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* ставáти ся; ~a sa, že ... стáвать ся, же ...; бывать, же
stavb//a -у ž 1 (*dej*) будовáня, ставяня; стáвба; ~ domu, *priebrady* будовáня дóму, *перегороды* 2 (*objekt*) *hospodárske ~* *господáрьскы будóвы*; *pracovať na ~e* робити на стáвбі 3 (*štruktúra*) зложíня, штруктúра, строй; ~ *hmoty* зложíня матерéї; ~ *tela* зложíня тіла; ~ *atómu* зложíня áтому; *gramatická ~ jazyka* *граматічний строй языка*; ~ *vetý* штруктúра речíня; *konštrukcia* речíня; *metrická ~ verša* метрічна штруктúра стихá
stavbár -a *m* *hovor.* будовáтель *m*, робітник на стáвбі, ставéбный робітник
stavbyvedúc//i -ého *m* завідуючий стáвбы
stavebnic//a -е ž 1 (*z kociek*) кúбикы (*дiмська гра*) 2 (*zo súčiastok*) конштруктор, ставярь (*дiмська гра*)
stavebníctv//o -a *s* ставярьство, будівництво; ставярьський про́мысел
stavebník -a *m* ставярь, будівник
stavebnin//a -у ž будівницький матеріал
stavebnomontážn//y будівницько-монта́ж-ный; ~е *práce* будівницько-монта́жны работы
stavebn//ý будівницький, ставярьський; ~ *materiál* будівницький матеріал; ~é *drevo* ставярьске дéрево; ~é *práce* будівницькы работы; ~é *náklady* выдавки на будовáня; ~ *rozetok* фýндуш на будовáня; ~á *jama* будівницька яма; ~é *povolenie* пово́ліня на ставяня áбо будовáня; ~ *robotník* будівницький робóтник; ~ *inžinier* будівницький інжі́рь; ~ *priemysel* будівницький про́мысел; ~é *látky* *biol.* вытвóрююча тканина
stav//lec -ca *m* *anat.* стáвець; *krčné ~ce* шыйны стáвці
stavenisk//o -a *s* будівницька площáдка; будівницький у́ча́сток

stavid//o -a *s* шлюз *m*
stavikrv -у *m* *bot.* го́рець пташáчий (*Polygonum aviculare*)
stavisk//o -a *s* ставиниско
stav//it' -í -ia *dok.* постáвити • ~ *všetko na jednu kartu* постáвити вшитко на е́дну кáрту; ~ím *krk na to, že ...* дам го́лову на то́то, же ...
stav//it' sa¹ -í sa -ia sa *dok.* (*zastavit' sa*) застáвити ся
stav//it' sa² -í sa -ia sa *dok.* *s kým* стáвити ся з *кым* о *што*, всадити ся; ~ím *sa o sto Eura* стáвлю ся о сто Евра; ~ím *sa, že prehraš* стáвлю ся, же ты про́граш
staviteľ -a *m* будовáтель
staviteľsk//ý ž 1 *príd. k staviteľ* будовáтельський 2 *príd. k staviteľstvo* архіте́ктурный; ~ *sloh* архіте́ктурный штíл; ~é *ramiatky* архіте́ктурны пáмятки, пáмятки архіте́ктуры
staviteľstv//o -a *s* 1 будівництво 2 (*architektúra*) архіте́тура, будівниче іскуство (*kniž.*)
staviv//o -a *s* 1 матеріал на будовáня 2 *biol.* (*stavebné látky*) утвóрююча тканина
stávk//a¹ -у ž 1 стáвка; *uzavrieť ~u* запéрти стáвку; *vyhrať ~u* вы́грати стáвку; *urobiť niečo na ~* зробити даштó на стáвку 2 (*suma*) стáвка • *byť v ~e* стояти на кáрті
stávk//a² -у ž *zastar.* штрайк; *všeobecná ~* óбщій штрайк
stávkokaz -a *m* *zastar.* штрайкока́з
stávk//ovať -uje -ujú *nedok.* *zastar.* штрайковáти; о́рганізовáти штрайк
stávkov//ý¹ *príd. k stávka*¹; ~á *kancelária* ставко́вый ста́нок, ставко́ва канцеля́рня
stávkov//ý² *príd. k stávka*² *zastar.* штрайко́вый; ~ *výbor* штрайко́вый коміте́т; ~é *hnutie* штрайко́вый рух
stavov//ec -ca *m* *obyč. v mn. č.* ~ce *zool.* ставо́вець
stavovsk//ý сполко́вый, касто́вый; ~é *privilegia* касто́вы привіле́її; ~é *rozdiely* касто́вы ро́зділы; ~á *česť* касто́ва че́сть, че́сть ка́сты áбо спо́лку

stavový *príd. k stav'*; ~é slovesá *lingv.* ставовы часослова, часослова ста́ву; ~á rovnica *plynov fyz.* уравни́я ста́ву плі́нів

stáž -e *ž* стаж; dvojročná ~ двойро́чна стаж; vedecká ~ v zahraničí нау́чна стаж за границе́в

stáž/leň -ňa *m* лодный стовп, стяжень

stážení *lý* стяже́нный, обжа́нный; ~é pracovné podmienky стяже́ны а́бо тяжкы усло́вия рабо́ты; ~é dýchanie стяже́но дыха́ния

stáž/liť -í -ia *dok.* стяжыти, згіршыти обста́вины

stážka *prísl.* з на́магов, намага́во, тяжко, лёдва

stážnosť -ti *ž* жалоба́, поносованя́; podať ~ proti niekomu подати жалобу проті́в дако́го, поносовати́ ся на дако́го; podať ~ proti rozhodnutiu súdu подати жалобу проті́в ріші́ня су́ду; kniha prianí a ~і книга желань і жалоб

stáž/ovať -uje -ujú *nedok.* стяжовати, згіршовати; ~ práci стяжовати робо́ту; ~ si život згіршовати собі́ живо́т

stáž/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. na koho,* чо́ стяжовати́ ся, поносовати́ ся, подава́ти жалобу́

stážovateľ -a *m práv.* стяжуючий, поносу́ючий

stearín -u *m chem.* стеарін

steblo -a *s* сте́бло *c*; ~ trávy сте́бло тра́вы; obilné ~ зерно́ве сте́бло

steep -chase [stýplčejs] *neskl.* **s 1** крос **2** (*v jazdecke*) сті́плчез, ско́кы че́рез барьєры

steh -u *m 1* стег; šíť veľkými ~mi шы́ти вели́кими(а) стéгами; križikový ~вышывка крижи́ком **2 lek.** стег; vybrať ~у выбра́ти стéгы **3 (spôsob zošívania, vyšívania)** стег; retiazkový ~ ланцушо́кый стег; drobný ~ дрі́бный стег

stehenný і **stehnový** *anat.* бедро́вый; ~á kosť бедро́ва кість; ~ sval бедро́вый свал; ~ nerv бедро́вый нерв

stehlík -a *m* стéглик; ~ obyčajný *zool.* (*Carduelis carduelis*) стéглик обыча́йный

stehn -o -a **s 1** *anat.* бе́дро; стéгно (*hovor*) **2 kuch. (*bravčové*) лы́тка; (*z hydiny*) но́жка;**

kuracie ~ но́жка з кúркы~ husacie ~ гу́сяча но́жка

steh/ovať -uje -ujú *nedok. krajč.* сте́говати, фі́рцовати

stek/lať -á -ajú *nedok. 1 (dolu)* сті́кати; zo strechy ~ala voda зо стрі́хы сті́кала во́да; po tvári mu ~al pot з є́го тва́ри сті́кав пот, пот сті́кав по є́го тва́ри **2 z čoho** сті́кати; ~ z krvi сті́кати кровле́в, пусти́ла ся кров

stelesnení *lý* *v rôzn. význ.* зді́йснений, уведже́нный до ді́йсности, зматеріа́лізова́ний; на́подобе́ний; персоні́фікова́ний; ~á myšlienka зді́йснена думка; ~á добрôta зосу́бєктивізова́на а́бо персоні́фікова́на добрôта; ~á krása ді́йсна а́бо персоні́фікова́на красо́та

stelesn -liť -í -ia *dok.* зді́йснити, персоні́фікова́ти, зматеріа́лізува́ти

steliv -o -a *s* пості́лка (*для худобы*)

stemn -lieť -ie -eju *dok.* сте́мніти, поте́мніти, ста́ти те́мным а́бо тма́вым

sten -la -y *ž 1 (múr)* сті́на; ~y izby сті́ны і́збы; kamenná ~ ка́мяна сті́на; priečna ~ попе́речна сті́на; ľadovcová ~ ле́дяна сті́на; skalná ~ ка́мяна сті́на **2** сті́нка; ~ kotla сті́нка котла́; ~y bunky *biol.* сті́нky клі́тки а́бо бу́нькы; srdcové ~y *anat.* сті́нky се́рдця; ~y čriev *anat.* сті́нky кышо́к а́бо че́рев; brušná ~ *anat.* брі́шна сті́нка **3 geom.** гра́на *ж*; ~y kocky гра́ны кúба **4 ban.** сті́на

• španielska ~ шпане́льська сті́на; bledý ako ~ блі́дний як сті́на; pritisnúť niekoho к ~е притисну́ти к сті́ні дако́го; postaviť k ~е niekoho поста́вити к сті́ні дако́го; а́ж ~у ма́ју уші́ і сті́ны ма́ють у́ха, і сті́ны чу́ють; podopierať ~у підпира́ти сті́нку; maľovať čerta на ~у ≈ мале́вати чо́рта на сті́ну; škraбаť sa po ~ách (*od bolesti*) шкря́бати ся по сті́на́х (*od bólestu*); akoby hrach na ~у hádzal як о сті́ну го́рох метати́; hlavou ~у nepreraziš [*prísl.*] сті́ну го́ловов не пере́беш

stenat' *p. stonat'*

stenč -liť -sa -í -ia *sa dok. 1* стонша́ти ся, ста́ти то́нким **2 pren. expr.** зменшы́ти

ся, знизити ся; zásoby sa ~ili zásoby зменшили ся; kapitál sa ~il kapitál знизив ся

stenograf -a *m* стенографіста, стенограф

stenograf//ia -ie *ž* стенографія

stenografický стенографічний; ~ záznam стенограф; ~ štýl *pren.* стенографічний штіл

stenograf//ovat' -uje -ujú *nedok.* стенографувати

stenogram -u *m* стенограм

stenomaľb//a -y *ž* стінопис, стінне малювання, малювання по стіні

stenotyp//ia -ie *ž* 1 стенотіпія 2 писання на (пишучій) машинці

stenotypist//a -u *m* стенотіпіста

stenovan//ie -ia *s ban.* добывання (угля)

step¹ -i *ž* степ ж

step² [st-] -u *m* (*druh tanca*) степовання

stepár [st-] -a *m* танцюючий степовання

steper//it' -í -ia *dok. expr. (s námahou zniest)* зволочи, знести; ~ z rovaly vrese pšenice звлечи з поду міх пшениці

steper//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr. 1 (s námahou zísť)* степірати ся (*тяжко зыйти* або *спустити* ся) 2 (*spadnúť*) звалити ся, шлюпнути ся; ~ sa do mláky шлюпнути (ся) до млáкы; ~ sa z rebríka звалити ся з драбини

stepn//ý *príd. k step¹* степний; ~á tráva степна трава; ~ vietor степний вітор; ~ vták степний птах

step//ovat' [st-] -uje -ujú *nedok.* степувати, танцювати степ

stereofón//ia -ie *ž* стереофонія

stereofonický стереофонічний; ~ zvuk стереофонічний звук

stereograf//ia -ie *ž* стереографія

stereokin//o -a *s* стереокіно

stereoskop -u *m* стереоскоп

stereoskopick//ý стереоскопічний; ~ obraz стереоскопічний образ; ~ é kino стереоскопічне кіно; ~é videnie стереоскопічне віджіння

stereotyp¹ -u *m psych.* стереотіп

stereotyp² -u *m typ.* стереотіп

stereotypn//ý стереотіпний, шаблонний; ~é otázky стереотіпны вопросы; ~á práca стереотіпна робота

sterilit//a -y *ž* стерільність ж

sterilizác//ia -ie *ž v rôzn. význ.* стерілізація; ~ mlieka стерілізація молóка; ~ ľudí стерілізація людéй

sterilizačný стерілізаційний; ~ prístroj стерілізаційний апарát, стерілізатор; ~ zákrok стерілізація

sterilizátor -a *m* стерілізатор (*aparát*)

sterilný *v rôzn. význ.* стерільний; ~ obväz стерільний обвяз; ~ člověk стерільний чоловік

stesk -u *m bás.* цливість, смúток

stetoskop -u *m* стетоскоп

steward [stjuard, stevard] -a *m* стюárd

stewardk//a [stjuard-, stevard-] -y *ž* стюардеса

stiah//nuť -ne -nu *dok. 1 (dolu)* стягнути, потягнути, укрáсти; ~ obrus zo stola стягнути обрус зо стóла; ~ deku z niekoho стягнути дéку з дакого 2 (*vyzlieť*) стягнути, зняти; ~ si rukavice стягнути або зняти рукавиці 3 (*kožu*) здéрти, обдéрти; ~ zajaca, ~ kožu zo zajaca здéрти ко́жу зо зáця або зáцяця 4 (*nasadiť*) надняти, натягнути; ~ klobúk do očí надняти кáлап на о́чі; ~ čiapku na uši натягнути чáпку на ўха 5 (*spustiť*) спустити; ~ roletu спустити занавес 6 потягнути, тóргнути; ~ záchrannú brzdu тóргнути захорóнюючий гам; ~ vodu (*v záchode*) спустити во́ду; ~ kohútik потягнути ко́гүтик 7 (*zúžiť*) стягнути, затыгнути; ~ slučku стягнути або затыгнути о́ко; ~ opasok затыгнути о́пасок 8 (*previazať*) стягнути, перевязáти; ~ kufor реме́ном стягнути кúфер ре́мíнем 9 (*spolu*) стягнути; ~ plecía стягнути плéчі; ~ obočie стягнути обéрвы; ~ čelo зморщíти челó; ~ tvár od bolesti зморщíти тварь од бóлести 10 (*pod seba*) стягнути; (*smerom do vnútra*) втягнути; ~ nohy pod seba стягнути нóгы

під сѣбе; ~ chvost стягну́ти хвіст; ~ hlavu medzi pleciami втягну́ти го́лову ме́джі плечі́; ~ rožky (o slimákoví) спря́тати рі́жки **11** čo (zmierniť) у́брати, сти́шити ~ plyn у́брати плі́н; ~ knôť сти́шити гні́т; ~ horúčku зби́ти або зни́жити те́плоту́ або те́мперату́ру **12** (o víne) зля́ти; ~ do fliaš зля́ти до фла́шок **13** *koho, čo (sústrediť, premiestniť na jedno miesto)* стягну́ти, притягну́ти, згромади́ти, сконце́нтрова́ти; ~ vojsko na hranice згромади́ти во́йско на гра́ниці; ~ hráčov do obrany пере́вести гра́чів до обо́роны **14** *koho, čo (odvolať odniekiaľ)* стягну́ти, одкли́кати, одве́сти, выве́сти; ~ divíziu, armádu стягну́ти диві́зію, армі́ду; ~ pluk z frontu стягну́ти або одкли́кати плу́к з фрóнту **15** *koho (povolať)* позва́ти, покли́кати; ~ záložníkov позва́ти офіце́рів в за́лoгі **16** čo (vyradiť) стягну́ти; ~ peniaze z obehu стягну́ти пі́нязі з о́бігу; ~ tovar z predaja стягну́ти то́вар з продава́ня, не продава́ти то́вар; ~ z programu, z repertoáru стягну́ти з про́граму, з реперто́ару **17** čo (vziať naspäť, odvolať) стягну́ти, взяти́ на́зад; ~ návrh, žiadosť стягну́ти про́позицію, пожа́дована́; ~ obžalobu стягну́ти обви́ніня **18** čo (strhnúť, zraziť) стягну́ти, одрахова́ти; ~ z platu одрахова́ти з пла́ту **19** *koho kam (zvábiť)* за́влекі́, зата́гну́ти; kamaráti ho ~li do krčmy ка́марата́ зата́гли є́го до ко́рчмы • ~ol ryšné rožky стягну́в пи́шны ро́жки, за́ганьбив ся; ~ol by z nahého kožu expr. він стягну́в бы́ і з го́лого ко́жу

stiahnuť sa -ne sa -nu sa *dok.* **1** стягну́ти ся, скороти́ти ся; sval sa ~ol свал скороти́в ся; hrdlo sa mu ~lo го́рло є́му стя́гло ся **2** (schúlť sa) скорчи́ти ся; ~ sa do kľbka скорчи́ти ся до клубя́ **3** (v obočí ap.) стягну́ти ся, зморщи́ти ся; tvár sa mu ~la od bolesti є́го ли́це зморщи́ло ся од бо́лесті **4** (zúžiť sa) стягну́ти ся, зата́гну́ти ся; slučka sa ~la oko стя́гло ся **5** (ustúpiť) одтя́гну́ти ся, одсту́пити; nepriateľ sa ~ol непри́яте́ль одсту́пив; ~ sa do obrany

пере́йти до обо́роны **6** (opásať sa) стягну́ти ся, зата́гну́ти ся, перетя́гну́ти ся; ~ sa opaskom стягну́ти ся ре́мінє́м; ~ sa do šnurovačky зата́гну́ти ся до корзе́ту **7** *pren.* (o človeku) уза́мкну́ти ся • ~ sa do svojej ulity скри́ти ся до сво́єї слима́чої хы́жки **stiečť** сте́че сте́чу́ *dok.* (dolu) сте́чі; slza jej stiekla dolu lícom слы́за сте́кла по є́й ли́ці або тва́ри; nechať dáždňík ~ z vody оха́бити амб́релу́ сте́чі; оха́бити амб́релу́, же́бы з не́й сте́кла во́да • ~ z krvi сте́чі кро́влєв

stierací: ~ krúžok (vo valci motora) сте́раю́чий кру́жок

stierač -a *m* (na aute) сте́рач

stieradllo -a *s* (murársky nástroj) глади́лка

stierľať -a -ajú *nedok.* **1** сте́рати, выте́рати, утере́ти; ~ si rúž z perí сте́рати ру́ж з ға́мб або з уст; ~ si pot z čela сте́рати пот з че́ла; ~ z tabule napísané сте́рати з та́блы на́писа́не **2** *pren.* сте́рати; ~ rozdiely сте́рати ро́зді́лы; ~ hranice medzi niečím сте́рати гра́ниці ме́джі да́чим

stiesnení/ý **1** (priestorovo obmedzený) ті́сний, стисне́ний; ~é pomery стисне́ны обста́вины; ~é priestory (divadla) ті́сны простóры (меа́мпа) **2** (skľúčený) ско́рмуче́ний, сму́тний, несві́й; при́дусе́ний; ~á nálada сму́тна атмосфе́ра, сму́тне нала́джіня; ~ hlas сму́тний го́лос

stiesňujúci стисню́чий, тра́пний, непри́ємний, деприми́уючий; ~ pocit стисню́че або непри́ємне чу́вство

stihac/í: ~ie letectvo *voj.* сті́раю́ча або бомбарду́юча авіа́ція; ~ie preteky *šport.* сті́раю́чі перебі́раня

stíhač -a *m* **1** *voj.* бомбарде́р, нічи́тель *m* **2** *šport.* бі́жець (уча́стник перебі́гана́)

stíhačká/la -y *ž* *hovor.* (lietadlo) сті́рачка, бомбарде́р *m*, бомбардо́вий ероплáн

stíhaní/ie -ia *s práv.* прона́слі́дована́; trestné ~ ка́рне або пре́ступне прона́слі́дована́

stíhľať -a -ajú *nedok.* **1** *v rôzn. význ.* прона́слі́довати; ~ utečencov

пронаслідувати утікачів; ~ vedúcu skupinu (cyklistov ap.) *šport.* добігати ведучу групу; ~ podľa zákona пронаслідувати підля закону **2** (trestat') кáрати; trestné ~ niekoho кáрати дакого; ~ zradu кáрати зраду **3** (postihovať) постигáти; ~a nás nešťastie за nešťastím постигáть нас нещáстя за нещáстєм **4** (striedať sa za sebou) наслідувати едén за дрýгим, змíняти едén дрýгого; jedno nešťastie ~a druhé еднó нещáстя змíнює дрýге

stih//núť -не -nú *dok.* **1** (časovo stačiť) стигнути; за krátky čas ~ol postavil dom за корóткий час він стигнув поставити собі дiм; keď ~neš, zastav sa u nás кiдь стигнеш, прийди́ ку нам; ~ vlak, loď *hovor.* стигнути на влак, на шыфу **2** (postihnúť) постигнути, стигнути; ~lo ho nešťastie ёго постигло нещáстя; ~ol ho posmech він став на посмiх; jeho plány ~ol neúspech ёго плáны рухнули, ёго плáны постигнув неýспiх; ~ol ho zaslužený trest ёго постигла заслужéна кáра

stihomam -и *m* мánія пронаслідованя

sticha *prísl. p.* ticho²

stích//nut' -не -nu *dok.* **1** стихнути; стiшити; (na chvilu); затихнути; všeci ~li вшыткы стихли áбо замóвкли; harmonika ~la гармонiка затихла; vtáci ~li птáхы стихли áбо притихли; hudba ~la мýзыка стихла; vrava ~la бiсiда замóвкла **2** (zostať tichým) затихнути; ulica, dedina ~la ýлиця затихла, селó стихло, валáл стихнув; dom ~ol дiм затихнув **3** (prestať) стихнути, утихнути; (na chvilu) притихнути; vietor ~ol вiтор стихнув áбо притихнув; deti ~li дiти стихли

stimul -и *m* стiмул; пóштовх; materiálny *al.* hmotný ~ матерiáльний стiмул; morálny ~ к práci морáльний стiмул к робóти; ~у на zvýšenie produktivity práce стiмулы на звышiня продуктiвности робóты; byť, stať sa ~om на нещó *al.* нещóho служыти стiмулом к дачóму áбо (для) дачóго

stimulác//lia -ie *ž odb.* стiмулáцiя, пóштовх; *biol.* elektrická ~ činnosti srdcového svalu

електрична стiмулáцiя дiяня серцёвóго свáлу; *ekon.* ekonomická ~ екoномiчна стiмулáцiя

stimul//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* *čo v rôzn. význ.* стiмуловáти; *fyziol.* ~ hormonálnu činnosť стiмуловáти гормонáлну дiяльнiсть; *ekon.* (podnecovať, podnietiť) nová mzdová sústava ~uje vyrábánie kvalitných výrobkov новá сiстéма зáробку стiмулýє выпущáня высóкoякiстной продóкцiї

stin//ať -а -ajú *nedok.* **1** стинáти; рубáти; зрубáти; ~ stromy стинáти áбо рубáти стрóмы; ~ les рубáти лiс **2** *koho, komu čo* обезголовити кóго; стяти áбо одрубáти гóлову кóму; ~ hlavy odsúdencom стинáти гóловы одсуджéнцям

stisk -и *m* **1** стискнутя, стиск; ~ ruky стискнутя рýкы, подáня рýкы; ~ ramien стискнутя плеч **2** (tlačénica) згрýмаж, нáвал

stisk//ať -а -ajú *nedok.* **1** стискáти; ~ ruku стискáти рýку, подавáти рýку; ~ v dlani нещó стискáти в дóлони даштó; ~ pod pazuchu нещó стискáти даштó пiд пазýхов **2** (zatínať) стискáти, стисковати; ~ päste стискáти пiясти áбо кулакы; ~ zuby стискáти áбо затинáти зýбы; ~ perý od bolesti стискáти гáмбы од бóлести **3** *čo (stláčať)* натискáти, притискáти *што. на што*; ~ kľučku притискáти на ключку двéрей; ~ tlačidlo натискáти на гóмбiчку; ~ kohútik спущáти áбо натискáти на когýтик **4** *koho (objímať)* обнимáти, тýлити ку собі; ~ v náručí обнимáти дакого **5** стискáти ся, здáвлёвати ся; ~a mi hrdlo (*od žiaľu ap.*) гóрло мi стискать ся; človeku srdce ~a чоловiкови сёрдце стискать • ~ plecami стискáти плечáми

stisk//ať sa -а са -ajú са *nedok.* **1** (zviať sa) стискáти ся, здáвлёвати ся; srdce sa mi ~a сёрдце мi стискать ся **2** (*objímať sa*) обнимáти ся, обнимáти едén дрýгого

stis//núť -не -nú *dok.* **1** *čo (stlačením zovrieť)* стиснути; ~ ruku niekomu стиснути áбо подати рýку дакóму **2** *čo (zať ať)* стиснути,

зятати; ~ päst' стиснути п'ять або кулак; ~ pery стиснути р'ямби; ~ zuby стиснути або зятати зуби 3 *čo* (*stlačiť*) притиснути *што*, на *што*; ~ kľučku притиснути на ручку двéрей; ~ gombík на elektrickom zvončeku притиснути на рóмбичку електричного дзвінка; ~ kohútik спустити когútик 4 *koho* (*objať*) об'яти; ~ okolo krku niekoho об'яти óколо шы́ дакого 5 *neos. expr.* (*zovrieť*) стиснути ся, притиснути ся; ~lo mi srdce (*od žiaľu ap.*) сéрдце мi стисло; hrôza jej ~la srdce страх стиснув ей сéрдце, сéрдце стисло од стрáху • bodaj ho ~lo bodáň або най бы ёго стисло, най бы ёго фрас забрáв

stisnút' sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 (*zovrieť sa*) стиснути ся, притиснути ся; pery sa tu ~li р'ямби ёмý стисли ся; srdce sa jej ~lo од žiaľu сéрдце ей стисло ся од жáлю 2 *hovor. expr.* (*objať sa*) об'яти ся, об'яти ёдén дрýгого

stíšen'ý стихнутый, зослабéный, тихый; povedať ~ým hlasom повéсти стихнутым гóлосом або напівголóсно

stíť/it' -i -ia *dok.* 1 стихнути, зробити тихше; ~ hlas знижyти або приглушыти гóлос, стихнути; ~ rádio, gramofón стихнути рáдио, грамóфон 2 (*zmierniť*) утíшыти, змягчíти; ~ bolesť утíшыти биль 3 *hovor.* (*spomaliť*) спомалити, пригамовáти; ~ beh, krok спомалити бiг, крок; ~ tempo спомалити або знижyти тéмпo; ~ koňa спомалити коня; auto v zákrute ~ilo áвto в зáкpутi пригамовáло

stlačí/at' -a -ajú *nedok.* 1 стискáти, придáвлёвати; ~ vzduch стискáти вóздух 2 *čo* притискáти на *што*; ~ gombík притискáти на рóмбичку 3 (*dolu*) притискáти; vietor ~a dym k zemi вiтор притискать дым к зéмлю 4 (*znižovať*) знижовати; ~ ceny, mzdu знижовати цiны, плат

stlačiť/it' -i -ia *dok.* 1 стиснути, придавити; ~ plyn здавити плiн 2 *čo* натиснути на *што*; ~ kľučku натиснути на ключку або фыр'гiту

двéрей 3 (*dolu*) притиснути; vietor ~il dym k zemi вiтор притиснув або придавив дым к зéмлю 4 (*znižiť*) знижyти; ~ ceny, mzdu знижyти цiны, плат; ~ rekord pod dve minúty знижyти рéкорд пiд двi минýты

stlačiť/it' sa -i sa -ia sa *dok.* стиснути ся **stlačiteľnos'/t'** -ti *ž odb.* стиснутость ж **stlačiteľný** стискуючий; vzduch je ~ вóздух ё стискуючий, вóздух стискать ся; вóздух мóже змéншовати свiй óбём

stlať stelie stelú *nedok.* стелити; ~ posteľ стелити пóстiль; ~ cestu kvetami бáс. стелити дорóгу квiтками; ~ slamou постеляти або стелити солóмов

stlčť stlčie stlčú *dok.* 1 збити; ~ niečo z dosák збити даштó з дóсок 2 *koho expr.* (*ubiť*) збити, набити, змолотити

stlkať/at' -a -ajú *nedok.* збивáти

stlmí/it' -i -ia *dok.* 1 стихнути, приглушыти, зробити тихшим; ~ hlas знижyти або стихнути гóлос; ~ hudbu стихнути або приглушыти мýзyку 2 (*zmierniť*) змягчíти; ~ náraz змягчíти нáраз; ~ svetlo зослáбнути свiтло; farby змягчíти фáрбы 3 *šport.* застáвити; ~ loptu застáвити лóпту

stĺp -a/-u *m* 1 стовп; elektrický ~ електричний стовп; telegrafný ~ телегрáфный стовп 2 *stav. archit.* колонáда; dórsky, korintský ~ дóрфска, корiнтська колонáда; posný ~ нóсный стовп; víťazný ~ триумфáльный стовп 3 *pren.* (*opora*) стовп

stĺpcov'ý: ~é korektúry *typ.* колонкóвы коректýры

stĺp/ec -ca *m* 1 колóнка, стовпéць; ~ čísel стовпéць або колóнка чiсел; sádzať do dvoch ~cov наберáти до двох стовпцiв або до двох колóнок; на ~coch novín, časopisu *pren.* на сторiнках новiнок; журналiв 2 (*na tlačive*) анкетa; ~ príjmov, výdavkov анкетa выносiв або приймiв, выдaвок 3 *fyz.* стóвбик; ortuťový ~ ртýтный стóвбик; ~ vzduchu стóвбик вóздуху 4 *typ.* колóнка, стовпéць; korigovať ~се робити колонкóвы коректýры

stĺporad'ie -ia *s* колонáда ж

stlíst//núť -ne -nú *dok.* стучніти, стáти тучным, прибрати (на vázi), *pejor.* збахратіти

stmať//iet' -ie -eju *dok.* стмавіти, потемніти
stmel//it' -í -ia *dok.* 1 упевнити, уміцнити 2 *pren.* з'єднотити, зомкнути, стмелити; ~ kolektív з'єднотити áбо стмелити колектів

stmievať//at' sa -a sa *nedok. neos.* стмивáти ся, вечоріти, звечерівати ся

sto *čisl.* сто • *gazdovať* od tisíc a ku stu бути злым гáздом; *byť* ~ rokov за opisami заоставáти на сто рóків, стра́шні заоставáти; *mať* ~ chuti (*urobiť niečo*) стра́шні хотіти (*zrobíťi dašmó*); *bočiť* на ~ honov od nieko ho обходити дакого надалеко; *ani* на ~ párov volov ho sem nedotiahneš e go не дотягнеш ту нияков силов, áни сто páрами во́лів e go ту не дотягнеш; ~ (*striel*) *hrmených al.* ~ *hromov* sa ti do matere (*páralo*)! гром і блеск!; *bežať* o ~ šest' бiжáти зо вшитых сил; *robiť* o ~ šest' робити о сто шість

stoč//it' -í -ia *dok.* 1 (*zvinút*) скрутити; ~ koberec скрутити кобeрець 2 обернути, скрутити *aj pren.* ~ volant скрутити во́лант; ~ rozhovor *al.* ~ reč обернути бiсiду; ~ reč на politiku обернути бiсiду на політику 3 (*zabočiť*) скрутити, обернути; ~ doľava скрутити áбо обернути до́ліва

stoč//it'² -í -ia *dok.* (*preliat*) перелляти; ~ víno do fľaš розлляти вино́ до фляшок

stočlenn//ý сточлénный; ~ súbor (*spevácky, tanečný*) сточлénный ансамбль; ~á delegácia сточлénна делегáция

stodol//a -y ž 1 стодóла, пеливня • *studený* máj, v ~e raj [*prisl.*] студéный май, в стодóлі рай

stoh -u m 1 стог; ~ slamy, sena стог солóмы, сiна; *zakladať* ~ укладáти стог 2 *pren.* (*kopa*) ~у spisov кóпа папі́ря

stohlavý стоголóвый; ~ drak стоголóвый драк

stoh//ovať -uje -uju *nedok.* стоговáти; ~ slamu стоговáти солóму

stoick//ý стоiчный; ~á filozofia стоiчна фiлoзoфiя

stoik -a m стóик

stoj -a m *tel.* стóйка, стояня; *cvičiť* v ~i упражняти в стóї áбо постоячки; ~ на rukách стóйка на руках; ~ spojny стóйка нóгы доведна, рúкы долóв; ~ rozkrochný стóйка нóгы од сéбе

stojačky *prisl.* постоячки; ~ strielať стрiляти постоячки; ~ jest' їсти постоячки

stojan -a m пiдстáвець; ~ на kvety пiдстáвець на квiтки; *tabuľový* ~ пiдстáвець на шкóльську дóску; ~ на poty пiдстáвець на нóты, пюпiтер; *maliarský* ~ малярський пiдстáвець, мольбóрт; ~ на fotografický aparát пiдстáвець на фотографiчний апарáт, статiв; ~ на sušenie sena костряб

stojanov//ý: ~á lampa стояча лáмпа; ~ vešiak стоячий вiшáк

stojat//ý 1 стоячий; ~ golier *krajč.* стоячий гáлir; ~é písmo друковáны бýквы 2 стоячий; ~á voda стояча вóда

stojk//a -y ž 1 (*podporný stĺp*) пiдпiрный стовп, стóяк; 2 *div. (druh kulisy)* стáнок 3 *tel.* стóйка; *urobiť* ~и зробити стóйку 4 *voj. slang. (stráž)* стóрож, вáрта; *mať* ~и мати вáрту, сторожыти

stojmo *prisl.* стоячі; *položiť* ~ поставити стоячо áбо стóймо

stojn//é -ého s 1 *žel.* штроф за стояня вагóнів выше нóрмы 2 плачiня за мiсце (*na mórzy*)

stok//a -y ž стóка, канáл

stokoruna -y ž, **stokorunáčk//a** -y ž *hovor.* сто корýн, стóвка

stok//ovať -uje -uju *nedok. stav.* каналiзовáти *nedok. dok.*

stokov//ý стокóвый; ~é vody стокóвы вóды; ~ rýry стокóвы рýлы

stokrásk//a -y ž стокрáска

stokrát *čisl.* сто раз; о сто раз, о сто раз вéце

stolár -a m столяр

stolárčín//a -y ž *hovor.* столярина ж, столярство с

stolárč//it' -i -ia *nedok. hovor.* столярёвати
stolár//eň -ne ž столярня (майстерська)
stolársk//y столярський; ~á dieľňa столярська майстерська; ~ majster столяр
stolárstv//o -a s 1 (*remeslo*) столярство
2 (*dieľňa*) столярська майстерська або майстрівня
stolček -a m столець
stoll/ec -са m 1 (*bez operadla*) столець, табуретка **2** *kniž. (s operadlom)* кресло; *prezidentský* ~ президентське кресло, кресло президента; *predsednícky* ~ председателське кресло **3** *kniž.* трон, престол; *kniežací* ~ князьський престол; *pápežský* ~ папський престол
stolic//a' -e 1 лавка, лавочка, столець **2** *tech.* машина; *valcovacia* ~ валцуюча машина **3** (*úrad*) престол; *pápežská* ~ папський престол; *Sväta stolica cirk.* святий престол **4** *zastar. (katedra)* катедра; ~ *matematiky, rusinčiny* катедра математик, русинського языка; ~ *jazyka a literatúry* катедра языка і літератури **5** *hist. admin.* комітат; *prišli ráni zo* ~се прийшли панове з комітатського управління
stolic//a' -e ž *lek.* выпорожніня; *tvrdá, riedka* ~ тверде, рідке выпорожніня
stoličk//a -y ž 1 столець; *sedieť* на ~е сидіти на стільці; *hojďacia* ~ гомбалка **2** (*zub*) корінний зуб • *sedieť* на dvoch ~ách сидіти на двох стільцях
stoličn//ý *príd. k stolica'* **5** *hist.* комітатський; ~ *úrad* будова комітатського управління; ~é *voľby* комітатськи вольби; ~é *mesto* комітатський центр; ~ *súd* комітатський суд
stolík -a m стóлик; *pisací* ~ стóлик для пишучої машинки; *šachový* ~ шаховий стóлик; *konferenčný* ~ конференчний стóлик; *servírovací* ~ сервіруючий стóлик; *počný* ~ нóчний стóлик
stolnoteniso//lý *príd. k stolný tenis*; ~ hrač грач столóвого тéнісу або пінг-пóнгý; ~ *turnaj* тóрнай столóвого тéнісу або в пінг-пóнгý; ~ *stôl* стіл для пінг-пóнгý або для

столóвого тéнісу; ~á *raketa* пінг-пóнгóва ракета
stoln//ý столóвий; ~á *lampra* столóва лáмпа; ~ *tenis* столóвий тéніс, пінг-пóнг
stolovan//ie -ia s сервіровáня
stoll//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 їсти, гостити ся **2** сервіровáти *nedok. dok.*
stolovník -a m сидячий за стóлом (в часі їдžія)
stolov//ý 1 *príd. k stôl*; ~á *noha* нóжка стóла; ~á *zásuvka* столóва зáсuvка **2** столóвий; ~á *bielizeň* столóва білізнá; ~é *páčinie* столóвий сéрвіс; ~é *hrozno* столóве грóзнó; ~ *olej* столóвий олії (*ужывáючії в стрáві*); ~é *víno* столóве вíно
stometro//lý стометрóвий, на сто мéтрів; ~á *chodba* стометрóва хóдба; ~á *vzdialenosť* стометрóва далéкосť; ~á *priepasť* стометрóва прóпасьť
ston -u m стон
stonásobne *prísl.* о сто раз; ~ *odplatiť* *niekomu niečo pren.* о сто раз одплатити дакóму за даштó
stonásobný о сто раз вéкшый
stonásob//ok -ku m о сто раз бівша кількосť, о сто раз вéце
ston//at' -á -ajú *nedok.* стонáти, выдавáти стóны
stonk//a -y ž стóнка, былъ ж
stonožk//a -y ž стонóжка
stop' *cit.* 1 стоп **2** *pošt. (označenie konca vety v telegrame)* тóчка
stop' -u m 1 *ekon.*: сеноvý, mzdový ~ стабілізáція цін, плáту (*на вызначений час*) **2** *hovor.* автостóп; *cestovať* ~ом путовáти автостóпом
stop' ~ *čiara* лінія стоп (*на дорóзі*); ~-*signál* сíгнал стоп
stop//a -y ž 1 v *rôzn. význ.* снід; *ľudská* ~ слід чоловіка; *zajačia* ~ заячий слід; ~ *po lyžiach* стóпа по ліжах, ліжна стóпа; ~y *kolies* сліды кóлес; *isť* по ~е ити по сліді; ~y *vojny pren.* сліды вóйны **2** (*stará dĺžková miera - 0,3048*) стóпа **3** *lit.* стóпа; *daktylská* ~ ямбічна стóпа • *ani* ~y *nezostalo* по

ніе́чом а́ни слі́ду не оста́ло по да́чим;
zmiznúť bez ~у счэ́знути а́бо змі́знати а́бо
страти́ти ся без слі́ду; byť na ~е не́кому,
ніе́чому натра́фіти на слі́д дако́го, дачо́го

stopár -a m 1 (*pátrač, stopovateľ*) стопа́рь 2
poľov. (pes) вы́шукоча

stopársky: ~ *pes poľov.* вы́шукоча

stopér -a m *šport. slang.* се́редній о́брáнца

stopercentne *prisl.* стопроце́нтні, на сто
проце́нтів, по́вністю; býť *presvedčený*
~ бы́ти абсолю́тні уві́реным а́бо
пересві́дчёным, бы́ти уві́реным а́бо
пересві́дчёным на сто проце́нтів

stopercentní/lý 1 стопроце́нтный; ~é *plnenie*
plánu стппроце́нтне вы́вовні́ня плáну;
~á *účasť* стопроце́нтна у́часть; ~ *lieh*
стпроце́нтный шпі́ритус 2 *pren. (úplný)*
стпроце́нтный, по́вный; ~ *úspech* по́вный
у́спіх; ~á *istota* по́вна а́бо стопроце́нтна
істо́та; ~ *invalid* по́вный інва́лід 3 *pren.*
ді́йсний, о́правдивий, першо́класний; ~
hráč першо́класный гра́ч; ~ *muž* ді́йсний
хлоп

stop/liť sa -í sa -ia sa *dok.* ростопи́ти ся;
sneh sa ~ *sníť* ростопи́в ся

stopk/la -y ž 1 *bot. (kvetu, listu, rastliny)*
сто́пка; ~ *listu* сто́пка ли́стка 2 сто́пка,
но́жка; ~ *pohára* сто́пка а́бо но́жка по́гара;
~ *mozgu anat.* мозго́ва но́жка, спі́дня ча́сть
се́редне́го мо́згу • *mať oči (ako) na ~ách*
ма́ти о́чі на сто́пках, ви́гуляны о́чі

stop/ky -iek ž *pomn.* сто́пки, секундо́мір

stoplamp/la -y ž *hovor.* стоп-сі́гнал

stop/núť -ne -nú *dok. hovor.* сто́пнути (*час*);
~ *čas* не́кому сто́пнути дако́му час

stopovač -a m (*pes*) вы́шукоча

stop/ovať¹ -uje -ujú *nedok.* 1 гле́дати;
~ *detektívmi* не́кого гле́дати дако́го
детекті́вами а́бо при по́мочі детекті́вів 2
(*ísť po stope*) і́ти за слі́дами, вы́слі́джовати
~ *zver* вы́слі́джовати зві́ря

stop/ovať² -uje -ujú *nedok.* 1 (*merať čas*
stopkami) сто́повати́ час 2 *ľud. (autá)*
сто́пнути а́бо заста́вити а́вто

stopov/lý: ~é *prvky chem.* слі́ды (*даяко́й*
хемі́чної рі́човины в да́чím)

stopping -u m *šport. slang.* за́ставлі́ня
(*лónгты*)

stoprocentný správ. stopercentný

storak/lý: ~é *možnsti* сто́ра́ки мо́жності; на
~ *spôsob* на сто́ра́кий спо́собо

storn/ovať -uje -ujú *dok. kniž.* сторно́вати
nedok. dok.; зру́шыти; ~ *účet* сторно́вати
розра́хунок; ~ *objednávku* сторно́вати
зака́зку а́бо о́бідна́вку

storoč/lie -ia s сто́роча, сто́лі́тя, ві́к; на
prelome ~ia на перело́мі ві́ків а́бо сто́лі́ть

storočnic/la -e ž *kniž.* сто́роча, сто́лі́тя,
сто́рочный юбіле́й

storočn/lý сто́рочный; ~ *človek* сто́рочный
а́бо сто́лі́тній чо́ловік; ~é *jubileum*
сто́рочный а́бо сто́лі́тній юбіле́й

stotin/la -y ž 1 *mat.* сто́цята ча́сть 2 *voj.*
zastar. сто́тина

stotísic *čisl.* сто́ ті́сяч

stotísic/le -ov m *mn.* *č.* сто́вки ті́сяч

stotísici сто́ті́сячний; ~ *návštevník* сто́ті́-
ся́чний на́вщівні́к а́бо го́сть (*вы́ставкы*
i m. n.)

stotísicin/la -y ž сто́ті́сячна ча́сть

stotísick/la -y ž *hovor.* 1 сто́ ті́сяч 2 ли́сток
на сто́ ті́сяч

stotísicov/lý v *rôzn. význ.* сто́ті́сячний;
~á *suma* сто́ті́сячна су́ма; ~é *mesto*
сто́ті́сячне мі́сто; мі́сто, нара́ховую́че
сто́ ті́сяч жы́телів; ~é *zástup* сто́ті́ся́чны
ма́сы

stotník -a m *voj. hist.* сто́тник

stotožn/liť -í -ia *dok.* 1 стото́жнити, зго́днути,
зі́дентіфі́ковати 2 *geom.* спли́нути, спо́їти;
~ *priamku* спли́нути а́бо спо́їти пря́мки

stotožn/liť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 стото́жнити
ся, зго́днути ся 2 *geom.* спли́нути ся,
спо́їти ся 3 s *kým* по́вністю зго́днути ся
а́бо стото́жнити ся

stotožň/ovať¹ -uje -ujú *nedok.* 1
стото́жнёвати, зго́довати 2 *geom.*
спли́вати, спо́ёвати

stotožň/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 стотожнёвати ся, згодовати ся 2 *geom.* (*kryť sa*) спливати ся 3 *s kým* повністю згодовати ся

stovarovan/lie -ia *s ekon.* стоварованя

stovežat/ly стовежатый; ~é mesto стовежате місто

stovk/la -y **ž** 1 *v rôzn. význ.* стівка; počítat' do ~y раховати до стівки; ~y ľudí стівки людей; dostal som za to ~u *hovor.* я достав за то стівку 2 *hovor.* (*miestnosť č. 100*) число або номер сто; býva na ~e він бывать на стоцятім номері 3 *hovor.* (*rýchlosť*) скóрость сто кілометрів за годину 4 *hovor.* *šport.* сто метрів, стометрówka; bežať ~u біжати сто метрів або стометрówку

stovkár -a *m šport.* біжець на сто метрів, стовкарь

stožiar -a *m* 1 стовп; elektrický ~ електричний стовп, стовп електровысылання; hlavný ~ головний стовп 2 (*pre zástavu*) заставка жердь; vytiahnuť zástavu на ~ вытягнути заставку на жердь

stožiarov/ly стовпovýй; ~é svetlo стовпове світло; ~á loď стовпова шифа

stôl stola *m* стіл; kuchynský ~ кухінський стіл; umývací ~ умывающий стіл; písací ~ письменный стіл; operačný ~ операчный стіл; prestrieť na ~ прикрити стіл; sedieť pri ~e сидіти за столом; vstať od stola встати спóза стола • rozhodnúť o niečom pri zelenom stole рішити даштó при зелénім столі, рішити даштó кабінетным спóсобом; za okrúhlym stolom за окрúглым столом

stôš -a/-u *m* 1 штос *m*; ~ listov штос писем; ~ kníh штос книг 2 штос, склádка *ж*; ~ tehál штос цéгел; ~ dreva склádка дров

stráč/at' -a -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* страчати, тратити; ~ klúče тратити ключі; ~ perie (*o hydinе*) тратити пір'я; ~ na váhe тратити на вáзі; ~ rýchlosť (*o aute ap.*) тратити скóрость; ~ rovnováhu тратити рівновáгу; ~ trpezlivosť тратити терпезливость; ~ nádej тратити надію;

~ odvahu páдати дúхом, страчати одвáжность або смілость; ~ význam тратити значін'я; ~ na сене страчати цін'ю; ~ platnosť тратити силу, переставати бути дійсним; ~ čas тратити час 2 *čo (prichádzať o niečo)* тратити што, приходити о што; ~ majetok тратити маеток; ~ tuža прийти о мýжа; ~ sily тратити сили; ~ reč страчати реч; ~ vedomie тратити пáм'ять, омліти; ~ zrak тратити зрак; ~ dôveru а) (*niečiu*) тратити довіру, прийти о довіру; б) (*k niekomu*) тратити довіру ку дакомý; ~ chuť а) тратити смак; б) (*do niečoho*) тратити желáня (*robitu dаштó*), тратити охóту (*к дачóму*); ~ nárok на niečo тратити прáво на даштó • ~ hlavu страчати гóлову; už ~am nervy уж стрáчам нérвы; ~ rôdu pod pohami стрáчам зéмлю під ногáми; ~ zo zreteľa страчати з дóгляду

strác/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* страчати ся, пропадати, счезати, мізнути; začali sa ~ reniaze začali счезати пінязі; ~ sa v diaľke страчати ся або счезати в далéкости; starý otec sa nám celkom ~a (*chradne*) наш дíдо цáлком упáд'ать на очáх

strač/ly сорóчий • ~ ia nôžka *bot.* лютик; domček na ~ej nôžке дóмик на кúрiх нóжках

strád/at' -a -ajú *nedok.* *kniž.* жыти в бídі, в недостáтку, терпіти, жыворити

stradivár/ky -ok **ž** *pomn.* страдівáриус, страдівáрий (*гýсли*)

strach -u *m* 1 страх, боязливость *ж*; áжас; smrteľný ~ смертéльный страх; ~ z nezamestnanosti страх з безрóбóтности; ~ pred budúcnosťou страх пéред бúдучностéв; zmeravieť od ~u стéрьпнути од стрáху; ošedivieť od ~u посивіти од стрáху; mať ~ бояти ся, máти страх; dostať ~ настрáшыти ся; umierať ~om умерáти од стрáху; z neho ide ~ він наводíть страх 2 (*obavy*) неспокóйность, непóкій, страх 3 *vetná prísl. hovor.* страх, стрáшні; ~ na to pomyslieť стрáшні або страх на то́ подумати; ~ pozrieť страх попóзерáти 4

prísl. hovor. у́жác(ні), страх; ~, ako ma to bolí ужáсні як болить; ~, ako rada tancuje она́ стра́шні любить танцёвати **5** *obyč. v mn. č.* ~у стра́хы; raz zakašleš a už toľké ~у закашлеш раз, і одразу такы стра́хы; *pijaké* ~у! ниякы стра́хы!, не бій ся!, не бійте ся! • ~у má plné gate пóвны ногавіці од страху́; ~ má veľké oči [*prísl.*] страх мать великы о́чі; на ~ (*veľmi*) стра́шні як ...; на ~ *otrhaní* стра́шні а́бо ужáсні якы обто́рганы

strachopud -a *m expr.* боягу́з, бойко; *nár.* страшо́к

strach//ovať sa -u-je sa -ujú sa i **strách//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* бояти ся, страховáти ся, ма́ти страх з дако́го, з дачо́го, побо́евати ся ко́го, чо́го

strak//a -у ž *сорóка* • гаро́се ако ~ кра́каты як сорóка; *kradne* ако ~ краде́ як сорóка

strakat//iť sa -і sa -ia sa *nedok.* пестрити, стракатити

strakat//ý пéстрый, стракáтый; ~á *krava* стракáта корóва; ~á *fazuľa* стракáта а́бо пéстра фасóля; ~é *šaty* пéстры шма́ты; ~ *zástup* пéстра ма́са а́бо товна́

strakopud -a *m ľud. (vták)* великий пéстрый дятель

strakoš -a *m (vták)* сорокопу́т

strál//ň -ne ž *убоч, свaг, склон; holé* ~не го́лы свáгы

stran//a' -у ž *v rôzn. význ.* сторо́на, сторо́нка; бiк; ľavá, pravá ~ лiва, пра́ва сторо́на, лiвий, пра́вый бiк; severná, južná ~ се́верна, ю́жна сторо́на; svetové ~у сторо́ны сві́та; rozísť sa *na rôzne* ~у розы́ти ся на вшы́ткы сторо́ны а́бо бо́кы; ľisná ~ ли́сна сторо́на; orašná ~ дру́гий бiк, проти́воле́жна сторо́на; з ора́сней ~у а) з дру́гого бо́ку; б) з дру́гого кiнця; ~у *mnohouholníka* сторо́ны мно́гоуго́льника; *zmluvné* ~у *práv.* догово́рюючі ся сторо́ны; *nepriateľské* ~у знеприяте́лены сторо́ны; *strýko* з *otcovej* ~у стры́ко з отцо́вого бо́ку; *preváha* je *na* *mojej* ~е перева́га на мо́йй сторо́ні • ~ou *prísl.* бо́ком, на́бiк, сторо́нов; *zavolať si* ~ou *niekoho* покликати бо́ком

дако́го; *držať sa* ~ou *тримати ся бо́ком; stať si* ~ou *ста́ти собі бо́ком; žarty* ~ou! жа́рты бо́ком!; з *jednej* ~у з е́дно́го бо́ку; з *druhej* ~у з дру́гого бо́ку; на *druhej* ~е на дру́гим бо́ці; *byť na niečej* ~е *быти на дачи́м бо́ці; pridať sa na niečiu* ~у *поста́вити ся на дачи́ю сторо́ну; držať niekomu* ~у *тримати ся дачи́ей сторо́ны; ísť na (malú, veľkú)* ~у *іти на (малу́, велику) потре́бу*

stran//a' -у ž (*v knihe*) сторо́на; *titulná* ~ *тітулный лист*

stran//a' -у ž *polit.* па́ртія; ľavicová, pravicová ~ лiва, пра́ва па́ртія; *vládna* ~ *управляюча па́ртія; koalíčné* ~у *коалі́чны па́ртії; byť v* ~е *быти чле́ном па́ртії; vstúpiť do* ~у *вступи́ти до па́ртії*

stranick//y **1** па́рті́йный; ~а *legitímácia* па́рті́йна ле́гітіма́ція; ~á *práca* па́рті́йна робо́та; ~ *výbor* па́рті́йный ко́мітет; ~а *schôdza* па́рті́йна гро́мада; ~ *aparát* па́рті́йный апа́ра́т; ~а *disciplína* па́трі́йна дісци́пліна; ~а *skupina* па́рті́йна гру́па; ~а *organizácia* па́рті́йна о́рганіза́ція **2** (*opak.* *nestranný*) ~е *rozhodovanie* зау́яте рі́шiня

straník -a *m* член па́ртії, па́рті́ець

strán//iť -і -ia *nedok.* *komu* *тримати чи́ю сторо́ну, быти на чи́ім бо́ці*

strán//iť sa -і sa -ia sa *nedok.* *koho, čoho* *сторонити ся, бо́чити од дако́го, од дачо́го, здале́ка обходити дако́го, да́шмо, ва́ровати ся; ~ sa ľudí, spoločnosti* *сторонити ся а́бо ва́ровати ся люде́й, о́бщности; ~ roboty* *сторонити ся робо́ты*

stránk//a' -у ž **1** сторо́на; *dobrá* ~ до́бра а́бо по́зитiвна сторо́на, плус; *zlá* ~ глупа́ а́бо неа́тiвна сторо́на, мiнус; *boľavá* ~ сла́бе мiсце, слаба́ сторо́на; *dve* ~у *tej istej veci* *дві сторо́ны той са́мо́й рі́чі* **2** сторо́на, бiк, одно́шiня, то́чка зóру; з *tejto* ~у з то́й сторо́ний, в ті́м одно́шiні, з то́го по́гляду, з то́й то́чки зóру; з *každzej* ~ зо вшы́ткых сто́ро́н а́бо бо́ків; з *umeleckej* ~ з худо́жнёго бо́ку а́бо аспе́кту; з *organizačnej* ~ з о́рганіза́ційного бо́ку, в о́рганіза́ційні́м одно́шiні, з то́чки зрі́ня

організації **3** *práv. admin.* сторо́на; žalujúca ~ обвиняючий, обвинитель; kupujúca ~ купуюча сторо́на, купуючий; prijímanie stránok прийма́ння навщівників • chytiť niekomu ~и поста́вити ся на да́чій бік а́бо на да́чу сторо́ну

stránka² -y ž сторо́на, сторі́нка

stránkovací: ~ stroj *tech.* номеру́ючий прибо́р

stráňk//ovat' -uje -ujú *nedok.* номерова́ти а́бо чи́слова́ти сторо́ны

stráňkový *príd. k stránka¹ 3;* ~ deň при́нимаю́чий де́нь

strapáč//ky -iek ž *pomn.* га́лушки; ~ s kapustou, bryndzou га́лушки з ка́пустов, з брі́ндзов

strapáň -a *m expr.* стра́пош, неучеса́ный а́бо страпа́тый чолові́к

strapat//it' -í -ia *nedok.* страпатити, росстрапатити; ~ vlasy страпатити во́лосы; ~ niekoho росстрапатити да́кого

strapat//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* страпатити ся, росстрапатити ся

strapat//ý **1** страпа́тый, неучеса́ный, неуправе́ный; ~é vlasy страпа́ты во́лосы; ~á hlava страпа́та го́лова; ~ chlapец страпа́тый хло́пець **2** обде́ртый, обно́сeный, обто́рганий; ~é listy обто́рганы сторо́нки (*кни́гы i m. n.*)

strap//lec -са *m 1* ре́нцля; šatka so ~ami ху́ца з ре́нцлями **2** (*zdrap*) фа́латок, кусо́к **3** стра́пець; ~ hrozna стра́пець гро́знá; ~ všiel рой пчо́л (*во фо́рмі стра́пця*)

strápený стра́пеный, зму́чений, выче́рпаний, выси́лений, унаве́ный; ~ človek стра́пеный чолові́к; ~ výraz унаве́на а́бо выче́рпана тва́рь

stráp//it' sa -í sa -ia sa *dok.* стра́пити ся, выче́рпати ся, унави́ти ся, змори́ти ся, выси́лити ся

strapk//at' -á -ajú *nedok.* (látku) робити ре́нцлі

strapk//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* стра́пкати ся

stras//t' -ti ž *kniž.* мучі́ня, му́ка, трапі́ня, біда́, су́жованя, ста́рость; ~ti života ста́рости а́бо му́кы живо́та

strastiplný *kníž.* по́вный ста́рости а́бо бо́лести а́бо трапі́ня; ~život живот по́вный ста́рости а́бо трапі́ня

strašiak -a *m* страшо́к; vyzerá ako ~ do ма́ку він вызе́раєт як страшо́к в ма́ку а́бо в са́ді а́бо як страшо́к в го́роху

strašidelný страше́зный, страшний, ужа́сний; ~ sen страшний сон

strašidlo//o -a *s 1* приви́джія, мато́га; veriť v ~á ві́рити в приви́джія **2** (*strašiak*) страшо́к, пуди́ло **3** *pren.* мато́га; ~ vojny мато́га во́йны

strašliv//ý **1** страшний, ужа́сний, грозоста́шний, пеке́льний; ~ obraz страшний о́браз; ~ sen пеке́льний сон; ~á smrť стра́сна а́бо ужа́сна сме́рть; ~ zločin страшний престу́пок **2** *expr.* (*veľký*) страшний, ужа́сний; ~á bieda стра́сна а́бо ужа́сна біда́; ~á nenávisť стра́сна не́навість; ~ úder страшний уда́р; mám ~ hlad я стра́шний а́бо барз голо́дный **3** (*veľmi zlý*) страшний, страше́зный, ужа́сний; ~ film страшний фі́лм; žijú v ~ých pomeroch они жы́ють в стра́шній сітуа́ції

strat//a -y ž **1** страчі́ня, утрачі́ня; ~ peňazí страчі́ня пі́нязей; ~ slobody страчі́ня сло́боды; ~ sluchu страчі́ня слуху́; ~ krvi страчі́ня кро́ви; ~ vedomia страчі́ня усвідо́мліня; ~ pamäti страчі́ня па́м'яті; ~ času, časová ~ страчі́ня часу́ *aj šport.*; ~ na váhe страчі́ня на ва́зі; ~ členstva страчі́ня чле́нства, вышмарі́ня з чле́нства (*організа́ції i m. n.*); ~ občianskych práv страчі́ня жы́тельських пра́в, страчі́ня пра́в жы́теля; ~ rýchlosti *let.* страчі́ня ско́рости; ~ authority страчі́ня авторі́ты; ~ rodičov страчі́ня ро́дичів **2** (*škoda*) шко́да, страчі́ня; hospodárske ~y га́зді́вськы шко́ды; obchodovať so ~ou торго́вати зо стра́тов **3** *obyč. mn. č.* ~y *voj.* стра́ты; ~y na ľuďoch a materiáli стра́ты на лю́дях і те́хніці; utrpieť ťažké ~y по́не́сти тяжкы

страты **4** *šport. získač al. urobiť ~u* выграти подавання

stratég -a *m* стратѣ́р

stratég//ia -ie *ž* стратѣ́рія; ~ šachu стратѣ́рія шахової гри

strategick//ý стратѣ́чний; ~ plán стратегі́чний план; ~é územie стратегі́чна територія; ~é suroviny стратегі́чний матеріал; ~é letectvo стратегі́чна авіація

straten//ý **1** страче́ный, затраче́ный; стративший ся, пропавший; ~é kľúče страче́ны ключі; ~ pes пропавший пес; ~á kniha затраче́на або пропавша книга; ~ čas страче́ный час **2** (*opustený*) страче́ный; ~ človek страче́ный чоловік **3** (*stroskotaný*) страче́ный, пропавший; ~á existencia пропавший або загинувший чоловік; ~í ľudia страче́ны люди; ~ syn блудный сын **4** (*bez nádeje ný, prehratý*) стративший, програвший; ~á partia šach. програвша партія; ~ boj безнадійний бой
● žiť na ~ej varte жыти далеко од світа, жыти без споїня зо світом

strat//it' -í -ia *dok. 1 v rôzn. význ.* стратити; ~ peniaze, kľúče стратити пнязі, ключі; ~ na váhe стратити на ва́зі; ~ rýchlosť стратити ско́рость; ~ podkovu стратити підкову **2** *čo (prísť o niečo)* стратити *што*, прийти *о што*; ~ majetok стратити маєток, прийти *о маєток*; ~ muža стратити му́жа, прийти *о му́жа*; ~ reč, sluch, zrak стратити реч, слух, зрак; ~ vedomie стратити усвідомліня; ~ dôveru a) (*niečiu*) стратити дачію дові́ру; б) (*k niekomu*) стратити дові́ру ку дако́му; ~ rovnováhu стратити рівнова́гу; ~ trpezlivosť стратити терпезливі́сть; ~ nádej стратити наді́ю; ~ odvahu стратити сміло́сть; ~ platnosť стратити силу; перестати быти дійсним; ~ chuť a) стратити смак, стратити апеті́т; б) (*do niečoho*) стратити желанія (*зробити дашмо́*); ~il som chuť do jedla я стратив смак до їд́жия, я стратив апеті́т; ~il som nárok na niečo я стратив пра́во на дашто́
● ~ hlavu стратити го́лову; ~il nervy він

не витрима́в з нер́вами, він не оволоді́в собо́в; ~ rozum стратити розу́м; ~ pôdu pod nohami стратити зе́млю під нога́ми; ~ slovo za niekoho приговорити ся за дако́го; ~ pár slov s niekým перешма́рити ся дакі́лькома слова́ми з да́ким; ~zo zreteľa стратити з до́гляду; nemá čo ~ він не ма́ть што стратити

strat//it' sa -í sa -ia sa *dok. 1* стратити ся, пропа́сти; змі́знути, сче́знати; kľúče sa ~ili ключі стратили ся або пропа́ли; list sa ~il письмо стратило ся або пропа́ло; ~il sa pes пес пропав або стратив ся; ~ sa z dohľadu стратити ся з до́гляду; ~ sa bez stopy пропа́сти без слі́ду або бесслі́дні, змі́знути; ~ sa v zástupe стратити ся в товні; chodník sa zrazu ~il пішник на́раз стратив ся **2** *hovor. (odísť)* змі́знути; radšej sa ~ím ра́дшей я змі́зну ● ten sa vo svete nestratí тот або він в сві́ті не стра́тять ся або не пропаде́

stratosfér//a -y *ž* стратосфе́ра

stratosféricky стратосфе́рний, стратосфе́річний; ~ let лі́т до стратосфе́ры

stratov//ý страто́вий; ~á výroba страто́ва výroba; ~é investície страто́вы інвести́ції; ~é časy стра́та робо́чого часу́

strav//a -y *ž 1* (*stravovanie*) стра́ва, їдло́; столова́ня; tam je zlá ~ там зла стра́ва, там зле ко́рмлять **2** (*jedlo*) їдло́, стра́ва; suchá ~ suchá стра́ва; výdatná ~ сы́тна стра́ва; ľahká ~ легке́ їдло́; pracovať za ~u робити за стра́ву; platiť za byť a ~u платити за кварта́ль і стра́ву

stráv//it' -i -ia *dok.* стровити, переварити; ~ potravu стровити їдло́

stráv//it' -i -ia *dok. (prežiť)* прове́сти, стра́вити (*дая́кий час*); ~ dovolenku pri mori прове́сти доволе́нку ко́ло мо́ря

stráviteľn//ý перева́рєваний, стра́вуючий; ľahko ~ pokrm легко перева́рєвана або стрóвлєвана стра́ва

stravn//é -ého *s* плачі́ня за стравова́ня або за стра́ву

stravník -a *m* стрáвник; тот, хто стравує ся (дарде)

stravn/ý: ~é lístky листки на стравованя

stravovan/ie -ia *s* стравованя; spoločné *al.* verejné ~ общностне áбо жытельске стравованя

strav/ovať -uje -ujú *nedok.* стравовати, кормити

strav/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* стравовати ся, ходити на стрáву, їсти; ~ sa v jedálni стравовати ся в їдальні

stráž -e *ž* **1** стóрож, вáрта **2** (*hliadka*) стóрож; čestná ~ чéстна стóрож; vymeniť ~е вымінити стóрож **3** охорóна, вáрта; závodná ~ заводська охорóна; telesná ~ осóбна охорóна; pohraničná ~ (*druh vojska*) пограничны войска **4** (*služba*) служба; вáрта; (*na lodi*) служба; byť *al.* stáť na ~i, mať ~ *al.* držať ~ стояти на вáртi

strážc/a -u *m* **1** стóрож; počnú ~ нóчный стóрож; ~ majáka стóрож маякá **2** *iron.* (*ochranca*) охорóнца; ~ovia poriadku охорóнці пóрядку; ~ovia čistoty jazyka охорóнці чістоты языка; ~ zákona охорóнці закóна • anjel ~ *cirk.* áнгел-хранитель

stráž/it' -i -ia *nedok.* **1** охраняти, сторожыти, вартовати; ~ továreň сторожыти áбо охраняти фабрику; ~ dom вартовати дiм **2** сторожыти, охраняти, хранити; ~ niečí pokoj охраняти дачiй пóкiй; ~ čistotu jazyka хранити чiстоту языка; ~ ako oko v hlave хранити як óко в гóловi • ~ žene sukne тримати ся жéниной сýкни

strážmajst/er -ra *m* **1** (*u polície*) старшина **2** *voj. zastar.* стражмáйстер

strážnic/a -e *ž* **1** сторожнiця, вартóва бóдка, мiстность про вáрту **2** оддiлiня; policajná ~ оддiлiня поліцiї; hasičská ~ пожáрна станiця

strážnik -a *m* стóрож; вáрта; počnú ~ нóчный стóрож; policajný ~ поліцáйт; dopravný ~ регулюючий (ýлічним рúхом); železničný ~ желiзнодорожний стóрож

strážn/ý **1** сторóжний, вартóвий; ~a jednotka вартóвий оддiл; ~a služba

вартóва служба; ~a бóдка вартóва бóдка; ~a veža сторóжна вéжа; ~ pes вартóвый пес

strážn/ý **2** -ého *m* стóрож, вáрта; во́як, стоячий на вáртi

strč/it' -i -ia *dok.* **1** *koho, do čoho* дрылити **2** *v rôzn. význ. (vopchat)* упхати, вложыти, всýнути, засýнути; ~ ruku do vrecka всýнути рýку до кишéни; ~ hlavu do dverí всýнути гóлову до двéрей; ~il mi do ruky list він всýнув мi до рýки письмо; ~ paraгája do kletky посадиди папара́я до клiтки; ~ do basy *expr.* запечi до арéшту; peniaze si ~i do vrecka *pren.* пiнязi він положыв до кишéни; strč mu stovku (do ruky) a pustí ťa *expr.* сунь ёмý стóвку (до рýки), i він пýстить тéбе • ~ pod nos niekomu niečo всýнути пiд нiс дакóму даштó; ~ do vrecka niekoho всýнути до мiха дакóго

strč/it' sa -i sa -ia sa *dok. do čoho, kam expr.* всýнути ся до чóго, де, залiзти де

streb/at' -e -ú *nedok.* (*o zvieratách, pren., pejor. i o ľuďoch*) хлиптати, хлипати

strečk/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) каздырити ся, бзикати ся **2** *pren. (o ľuďoch)* выстраяти, вытваряти, побiговати, сполошáни бiжати, полошáти ся

streč/ok -ka *m* (*cudzopasná mucha*) óвад

stred' -u *m* **1** середина, цéнтер; ~ ihriska середина грiска; ~ mesta цéнтер мiста; ~ kružnice цéнтер окрýжности; útočiť ~om *šport.* нападáти чéрез цéнтер; postaviť do ~u постáвити до середины; ~ týždňa середина тыждня; v ~е mesiaca в серединi мiсяця; stáť v ~е стояти в серединi áбо посерединi áбо в цéнтрi **2** круг, окружiня, óкруг людéй, úзша óбщность; v našom ~е в нашiм крýгу; vylúčiť niekoho zo svojho ~u вышмарити áбо выгнати дакóго зо свóего окружiня • stať sa ~om pozornosti *al.* záujmu стáти ся цéнтром внимáвостi áбо интерéсу áбо гáлантности

stred' *predl. s* **2. p.** в серединi чóго, сéред чóго; ~ týždňa в серединi тыждня, сéред

тыждня; zastať ~ izby заставити ся в середині хыжы або ізбы

stred'la -y ž céreда (день тыждня); popolečná ~ cirk. першый день великого по́сту

stredajš'li prid. k **streda**; ~ obed обід в цэреду; ~ie povinny новинкы зо цэреды

stredisk'o -a s 1 цэ́нтер; hospodárske ~ kraja економічний цэ́нтер края 2 пункт, база, цэ́нтер; agitačné ~ агіта́чний пункт; kultúrne ~ дом култу́ры; športové ~ шпортóвый цэ́нтер; zdravotnícke ~ медици́нский пункт; informačné ~ інформáчна база; výkupné ~ выкупный пункт; rekreačné ~ дім одпочі́нку

stredne prisl.: ~ ťažký (o úlohe ap.) серéднёй тяжкості; ~ veľký серéднёй великості; ~ vysoký človek чоловік серéдного рóсту

stredník -a m 1 (prst) серéдній пáлець 2 gram. zastar. тóчка зо запятóв

strednotratiar -a m šport. slang. б́іжець на серéдні д́іштáнції

stredn'ly 1 geogr. серéдній, центрáльный; ~á Európa Серéдня або Центрáлна Еврóпа; ~é Slovensko серéдня або центрáлна Словáкія; Stredný Východ Серéдній Востóк; ~á slovenčina середнёслова́цкы діалéкты 2 серéдній; ~ tok rieky серéдне течіння рíкы; ~ roľník серéдній землерóб; muž ~ých rokov муж серéдніх рóків; ~ útočník šport. серéдній нападáючий, цэ́нтер; ~á tretina šport. центрáлна зóна (гокеёвóго грícka); ~á váha šport. серéдня вáга; ~á hra šach. середина грý; ~á škola серéдня шкóла; ~é vlny rádiotel. серéдні вóлны; ~ rod gram. серéдній род; ~á orba poľnohosp. серéдне або плыткé орáння 3 (priemerný) серéдній • zlatá ~á cesta золотá середина

stredoafrick'ly prid. k **Stredná Afrika**; ~é kmene середнеа́фріканьскы племенá; племенá, жыючі в Серéдній А́фріці; ~é štáty держáвы Серéднёй А́фрікы

stredoamerick'ly prid. k **Stredná Amerika**; ~í Indiáni Індіяни Серéднёй А́мерики

stredoázijsk'ly prid. k **Stredná Azia** середнеа́зійський; ~é štáty держáвы Серéднёй А́зії, середнеа́зійскы держáвы

stredobod -u m kniž. цэ́нтер; stať sa ~om pozornosti, záujmu стáти ся цэ́нтром внимáвості або інтерéсу

stredoeurópsk'ly середнееврóпський; ~e štáty середнееврóпскы держáвы; держáвы Серéднёй або Центрáльной Еврóпы; ~ čas середнееврóпський час

stredohorsk'ly середнегóрський, середнёвышкóвый; ~á fauna, flóra середнегóрська фáуна, флóра

stredojazyčn'ly lingv. середнеязы́чний; ~é hlásky середнеязы́чны зву́кы

stredometrážny film. середне́метрáжний

Stredomor'lie -ia s Середоземномóріє

stredomorsk'ly середоземномóрський; ~á oblasť óбласть Середоземного мóря; ~é podnebie середоземномóрський клі́мат

stredoslovenčin'a -y ž середнёслова́цкы діалéкты

stredoslovensk'ly середнёслова́цкий; ~ kraj середнёслова́цкий край або óбласть, óбласть Серéднёй Словáкії; ~é nárečia середнёслова́цкы діалéкты; ~á výslovnosť середнёслова́цка выслóвность

stredoškólák -a m ученик серéднёй шкóлы

stredoškolsk'ly: ~á mládež ученикы серéднёй шкóлы; ~é vzdelanie серéдня осв́іта; ~ profesor профéсор або учі́тель серéднёй шкóлы

stredovek -u m середне́ві́ча, серéдні ві́кы

stredovek'ly середне́ві́ковый; ~é umenie середне́ві́кове іску́ство, іску́ство середне́ві́ча; ~é mestá середне́ві́ковы мі́ста; ~é dejiny історія серéдніх ві́ків

stredov'ly центрáльный; ~ á poloha центрáльне распóложіння; ~ uhol geom. центрáльный ў́гол

Stredozem'lie -ia s geogr. Середоземномóря

stredozemný: Stredozemné more Середоземне мóре

stredoziemsk/ý (внутрі) континентальний, середньоземноморський; ~é podnebie (внутрі)континентальний або середньоземноморський клімат

stredtýžď/leň -ňa *m* середина тижня; *v ~ni* в середині тижня

streh -u *m*: byť *v ~u* бути напоготові

strech/la -y *ž* 1 стріха; šindľová, škridlová ~ шиндлєва або ґонтіва стріха; slamená ~ солом'яна стріха; стріха із кычок; ґон'а ~ рівна стріха; pultová ~ пултова стріха; sedlová ~ сідлова стріха 2 (na klobuku) криса; úzka, široká ~ узка, широкa криса ● bývať s niekým pod jednou ~ou жыти або бивати під єднов стріхов з даким; mať ~u nad hlavou máti стріху над головом; dostať pod ~u (dom, stavbu) достати під стріху; keď už ~ horí nad hlavou кидь гром ударить, кидь пєрун трісне; hneď je oheň na ~e він (онá) одразу як огєнь на стріхі (o vyбушнїм харáктерї); o tom už vragce na ~e čivrikajú o тїм уж вороблі на стріхі чвїракають; lepší vragce v hrsti ako holub na ~e [prís.] лїпший воробєль в рўці, як ґолуб в нєбі

strechovitý во фóрмі стріхы

strechový p. strešný

streknúť p. strieknuť

strel/la -y *ž* 1 (náboj) кўля, нáбой, патрón; delová ~ канонóва кўля; riadená ~ наведжєна кўля; dráha ~у траєктóрія 2 (výstrel) выстрїл 3 šport. коп; ~ на bránu коп на брáну; tvrdá ~ твердый коп 4 zastar. (šíp) стрїла ● vyletiť ako ~ вылетїти як стрїла; ~ z jasného neba як гром сєред яснóго нєба; sto striel hmených! гром і блеск!

strelb/la -y *ž* 1 стрільбá; палїня с; огєнь м; ~ z pušky стрільбá з пўшки; guľometná, minometná ~ куломєтна, мїномєтна стрільбá; ostrá, cvičná ~ стрільбá з острыми, пустыми патрónами; ~ z pištole šport. стрільбá з пїштоля; pustiť ~u спустити стрільбў 2 šport. (na bránu) стрільбá або коп на брáну

strel/lec -sa *m* 1 стрїлец; dobrý, zlý ~ дóбрый, злый стрїлец; guľometný ~ voj. куломєтний стрїлец; sviatočný ~ тыж-стрїлец 2 šport.: ~ gólu стрїлец ґóла; ~ koša грач, дáвший кош (в баскетбáлї); výborný ~ грач, дáвший мнóго ґóлів 3 šach. стрїлец 4 **Strelec** astron. (súhvezdie) Стрїлец

streleck/ý 1 *v rôzn. význ.* стрїлєцькый; ~ pluk стрїлєцькый плук; ~ šport стрїлєцькый шпорт; ~é preteky перемагáня в стрїлбї 2 šport. ґолóвый

strelen/ý 1 (ranený) ранєний; ~ do chrbta ранєний до хырбєта 2 hovor. expr. не при свóїм розўмї, пометєний, стрїлений, бўхнутый

strel/iť -í -ia *dok.* 1 стрїлити, выстрїлити; ~ z pušky, dela выстрїлити з пўшки, з канóна; ~ do terča выстрїлити до тєрча; ~ do hlavy стрїлити до ґóловы, пустити кўлю до ґóловы 2 šport. стрїлити, кóпнути; ~ na bránu кóпнути на брáну 3 šport. (dosiahnuť gól ap.) стрїлити, зашмáрити (lónny do сітькы); ~ gól стрїлити або дати ґол; ~ kôš дати кош 4 expr. (dať zaucho) стрїлити, влїпити; дати; ~ facku, zaucho влїпити фáцку, заўхо; ak ti jednu ~ím як тобї єднў влїплю ● akoby do neho ~il a) як бы до нєго стрїлив; б) як ущїпнутый; ~ si z neкого стрїлити собї з дакóго, повтїповáти над даким; ako keby ~il прямый як стрїла; рївний як по нитцї; ~ sara повїсти глўпость, зробити глўпость, унаглии ся, бламовáти ся

streliv/lo -a *s* кўлі, нáбої

strelk/la -y *ž* 1 (na kompase) стрїлка (магнетóва) 2 zool. (časť kopyta) стрїлка (копыта)

strelmajst/er -ra *m* одстрїлєвач

strelnic/la -e 1 voj. стрелнїця, полїгón 2 (v cirkuse ap.) тїп, стрелнїця

streln/ý стрїлний; ~á zbraň стрїлна збрань; ~á rana стрїлна рáна; ~ prach стрїлний порох; ~á bavlina chem. пїроксїлін; ~é práce ban. одстрїлюючі робóты

strémovaný *hovor.* стрёмованный, індіспонованный

strém//ovat' *sa* -uje *sa* -ujú *sa* *dok. hovor.* стрёмовати *ся*

strep//at' *sa* -e *sa* -ú *sa* *dok. hovor. expr.* звалити *ся*, зосипати *ся*, перевернути *ся*

stres//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* потрестати, покарати • *nech ma boh ~ce na mieste* най мене бог покарати або скарати на тім місці; *не одйти ми з того місця*

strešň//ý стріховый, стрішний; ~á *konstrukcia* стрішна конштрукція; ~ *rebrík* пожежна драбина (*на стріхі*); ~é *okno* стрішне вікно, стрішний облак

strešňený *expr.* блазнівний, шалений, не при своїм розумі; ~ *človek* блазнівний чоловік

stret//at' -á -ajú *nedok. koho* стрічати ко́го, стрічати *ся* з *кым*

stret//at' *sa* -á *sa* -ajú *sa* *nedok.* 1 *s kým, čím* *v rôzn. význ.* стрічати *ся* з *кым, čím*, стрічати ко́го, *што*; *ľudia, s ktorými sa cestou ~ám* люди, з котрими(а) я стрічам *ся* по дорозі або котрих я стрічам по дорозі; ~ *sa s ťažkosťami* стрічати *ся* з тяжкостями; *všade sa ~á s obdivom* всьди єго збожнюють 2 (*v protismere*) стрічати *ся*; *vlak* *sa ~ajú* вла́ки стріча́ють *ся* 3 (*na jednom mieste*) стрічати *ся*, сходити *ся*; ~*ali sa v kaviarni* стрічали *ся* в кавярні; *cesty sa ~ajú* до́роги схода́ть *ся*

stretáv//at' -a -ajú *nedok. koho* стрічати ко́го, стрічати *ся* з *кым*; ~*am ho každé ráno* я стрічам єго ка́же ра́но

stretávať *sa* *p. stretať* *sa* 1

stretávac//í: ~ie *svetlá (na aute)* стрічаючі світла

stret//núť -ne -nú *dok. koho* стрітити ко́го, стрічати *ся* з *кым*; ~*ol som ho na ulici* я стрітив єго на ву́лиці, ми стрітили *ся* на ву́лиці • ~*lo ho nešťastie* з ним стрясла *ся* біда, він достав *ся* до баламу́ти; ~*lo ho šťastie* єму пощастило *ся*, єму повезло

stret//núť *sa* -ne *sa* -nú *sa* *dok.* 1 *s kým, čím* *v rôzn. význ.* стрітити ко́го, *што*, стрітити

ся з *кым, čím*; ~ *sa s priateľom* стрітити приятеля, стрітити *ся* з приятеле́м; *s takým dačím som sa ešte nestretol* з таким да́чим я і́ще не стрі́тив *ся*, з нічи́м поді́бним або таким я і́ще не стрі́чав *ся*; *s týmto názorom som sa už kdesi ~ol* я де́сь уж стрі́чав *ся* з таким по́глядом; *ešte som sa nestretol s takou ženou, ako ste vy* з тако́в же́нов або та́ку же́ну, як ви, я і́ще не стрі́чав *ся*; ~ *sa s odporom* стрі́тити *ся* з неохо́тов; *protiviti sa*; ~ *sa s ťažkosťami* стрі́чати *ся* з тяжко́стями; ~ *sa s priaznivým ohlasom* стрі́тити *ся* з по́зитивним одзы́вом, *vyklikati* *udobrinia*; ~ *sa s porozumením* стрі́тити *ся* з поро́зумієм; ~ *sa s neúspechom* за́знати неу́спіх 2 (*v protismere*) стрі́тити *ся*; *vlak* *sa ~li* вла́ки стрі́тили *ся*; *pohľady sa im ~li* їх по́гляды стрі́тили *ся* 3 (*na jednom mieste*) зы́йти *ся*, стрі́тити *ся*; *cesty sa ~li* до́роги стрі́тили *ся* або зы́йшли *ся*; ~*neme sa na námestí* стрі́тими *ся* або зы́йдеме *ся* на пло́щадці

stretnuť//ie -ia *s* 1 *v rôzn. význ.* стрі́тну́тя; *neočakávané* ~ неоче́коване стрі́тну́тя; *maturitné* ~ стрі́тну́тя *vyпускників* 2 (*boj*) стрі́тну́тя, *бой*, *запасі́ня*; *rádka* 3 *šport.* стрі́тну́тя, *за́пас*; *futbalové, hokejové* ~ *фотба́лове, хоке́єве* стрі́тну́тя; *priateľské* ~ *приятельське* стрі́тну́тя

strhan//ý 1 *вычерпанный, высилennyй, зморє́ный, утра́пє́ный*; ~á *tvár* *вычерпана* *тварь*; ~ *kôň* *высылennyй* *кінь* 2 (*o závíte*) *одто́ргнутый, показє́ный*

strh//at' -á -ajú *dok.* 1 *čo (postřhať)* *сто́рати*; ~ *šaty* *zo seba* *сто́ргнути* *зо се́бе шма́ты*; ~ *zástavy* *сто́ргнути* *за́ставы* 2 *koho (zmorit)* *пересилити* *ся* *so zmenou* *vetnej konstrukcie*; ~*al mi chlapca* *він пересилив* *мі хлопця*; ~ *koňa* *вычерпати* *коня* 3 *сто́ргнути, показити*; ~ *závit (na skrutke)* *сто́ргнути за́віт*

strh//at' *sa* -á *sa* -ajú *sa* *dok.* (*v práci*) *пересилити* *ся*

střh//at' -a -ajú, **střháv//at'** -a -ajú *nedok.* 1 (*dolu*) *сто́ровати* 2 (*so sebou*) *уношати*

aj pren.; voda ~a všetko so sebou вода унесла вшитко за собов; ~ masu; а) (o človeku) заінтересовати ма́сы; б) (o ideách) заінтересовати а́бо па́дбо́дрівати ма́сы; ~ na seba pozornosť сто́рговати на себе зрак **3** (*k sebe*) притяговати ку собі; (*nabok*) одпуджовати **4** (*odpočítavať*) одраховати; ~ z platu одраховати з плату **strháv//ať sa** -a sa -ahú sa *nedok.* **1** сто́рговати ся **2** (*zo sna*) будити ся

strh//núť -ne -nú *dok.* **1** сто́ргнути, зорвати; ~ plagát сто́ргнути пла́тат; ~ zástavu сто́ргнути за́ставу; ~ šaty z niekoho сто́ргнути шма́ты з да́кого; ~ klobúk z hlavy сто́ргнути ка́лап з го́ловы; ~ jablko zo stromu зорва́ти я́бло з сто́рму; ~ rušku z pleca сто́ргнути пу́шку з плеча́; ~ strechu сто́ргнути стрі́ху **2** (*sp sebou*) уне́сти, сто́ргнути *aj pren.*; príúd vody ho ~ol пруд во́ды сто́ргнув а́бо уніс зо собов; ~ masu сто́ргнути ма́сы; dať sa ~ уне́сти ся **3** (*k sebe*) притягну́ти, то́ргнути (*k sobi*); (*nabok*) оддры́лити **4** (*odpočítavať*) одраховати; ~ z platu одраховати з плату **5** *hovor. expr.* зроби́ти; do večera to ~neme (*prácu*) до ве́чера то́то зроби́ме • ~ masku z niekoho сто́ргнути ма́ску з да́кого; ~ víťazstvo na svoju stranu перемочи́; ~ moc do svojich rúk ухо́пити ми́ць до сво́их рук

strh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** (*zľaknúť sa*) сто́ргнути ся; настра́шити ся, напудити ся **2** (*zo spánku*) пробудити ся **3** (*začať sa*) зачати ся, ухо́пити ся; підняти ся; сто́ргнути ся; ~la sa bitka зачала́ ся а́бо сто́ргла ся битка; ~ol sa krik підняв ся крик; ~ol sa potlesk роздало́ ся тлє́скання; ~la sa búrka підняла́ ся бу́ря

strhujúci могутний, інтересний, взрүшуючий, чарүючий; ~ пре́јав взрүшуюча реч; ~a hudba чарүюча му́зыка

strias//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo z čoho* (*otriasaf*) стрясовати, трясти; ~ jablká трясти я́бка; ~ sneh z kabáta стряса́ти сні́г з ка́бата **2** *neos. koho* трясти; ~a ma zima ме́не трясє́ зимов

strias//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*chvieť sa*) трясти ся, стрясовати ся **2** *koho, čo* (*zbavovať sa*) зба́влєвати ся ко́го, чо́го, знимати зо себе шмо́; ~ sa všetkých povinností знимати зо себе вшиткы повинности; ~ sa dotieravcov зба́влєвати ся безочі́вых

striasť strasie strasú *dok.* **1** *čo z čoho* (*otriasť*) страсти, отрясти; ~ ovocie страсти о́воцину; ~ prach, sneh страсти а́бо стрє́пати поро́х, сні́г **2** *pren.* (*zbaviť sa*) страсти, зошма́рити; ~zo seba jarmo, okovu зошма́рити зо себе я́рмо, о́ковы; ~ zo seba nepríjemný pocit страсти зо себе неприє́мне а́бо депресі́вне чу́вство; ~ zo seba dŕiemoťu зба́вити ся дрімо́т, страсти зо себе дрімо́ты **3** (*dohromady*) страсти, стрє́пати; ~ zemiaky страсти банду́рки (*в мі́ху і м. n.*) **4** *neos.* страсти; striaslo ma (*od odporu, zimu ap.*) стрясло ме́не; striaslo ma od zimy стрясло ме́не од зимы • ~ kŕpcami протягну́ти но́гы

striasť sa strasie sa strasú sa *dok.* **1** сто́ргнути ся, страсти ся; ~ sa od strachu страсти ся од стра́ху а́бо од настра́шіня; ~ sa odporom страсти ся несма́ком а́бо авє́рзіє́в **2** (*pocítiť otras*) страсти ся; celá budova sa striasla ці́ла будо́ва потрясла́ ся **3** *čoho expr.* зба́вити ся, страсти ся; ~ sa povinnosti зба́вити ся повинностей; ~ sa niekoho страсти ся да́кого; ~ sa nepríjemného pocitu зба́вити ся од неприє́много чу́вства; ~ sa dlhovo зба́вити ся довгі́в **4** (*dohromady*) страсти, стрє́пати; perie sa striaslo пі́ря стрясло ся; maliny sa striasli, preto je ich tak málo малины стрясли́ ся, за́то їх так мі́ло

stridža -ľa s (*o decku*) стрі́джа (*ді́тина стрі́рйі*)

strieborniak -a *m zastar.* сере́бряник, стрі́берник

strieborní/ý сере́бряный; ~ peniaz сере́бряна моне́та; ~á medaila сере́бряна меда́йла; ~ príbor сере́бряный прибо́р; ~é vlasy сере́бряны во́лосы • ~á svadba

серебряна свадьба; ~á líška серебряна лишка; *dusičnan* ~ азотносеребряна сіль; ~ *jedľa* серебристый смéрек

strieborn/ý² -ého *m* серебряник; *tridsať* ~ých *bibl.* тридцять серебряників *aj pren. expr.*

striebrišt/ý серебристый, серебряный; ~ *lesk* серебристый або серебряный лeск; ~á *voda* серебриста вода; ~é *vlasu* серебряны волосы; ~ *smiech* серебряный або серебристый або звучный сміх

striebri/it' -i -ia *nedok.* серебрить *aj pren.*

striebri/o -a *s* серебрó *aj pren.* • *živé* ~ ртуть; *je ako živé* ~ (о *decku*) він як живё серебрó, він як ртуть

striebovlasý *expr.* сереброволосый, сиво-волосый

striedač -a *m* 1 змінник 2 *šport.* нагороджуючий грач

striedačk/la -у *ž* *šport. slang.* лавка для нагороджуючих грачів

stried/at' -a -ajú *nedok.* 1 міняти, чередовати; ~ *šaty* міняти шмáты; ~ *farbu* чередовати фáрбы; ~ *ženy* міняти жéны; ~ *prihrávky* міняти пригáвки 2 (*nahradzovať*) міняти, замінати; ~ *hráča* міняти грача; ~ *stráže* міняти вáрты

stried/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *s čím* (*striedavo sa vyskytovať*) чередовати ся, ви́мінати ся, пере́міщувати ся 2 *s kým* міняти ся, чередовати ся

striedav/ý вимінюючий ся, чередуючий ся; ~é *úspechy* перемінны успіхы; ~é *vyučovanie* учіння на розлічны зміны (зо *zmínov doobídněj i poobídněj zмін*); ~ *prúd el. tech.* перемінный ток; ~á *horúčka lek.* мінлива температурá або теплотá; ~ *gým* перекрещуюче ріфмовáня; ~é *listy bot.* нóвше листя

striedk/la -у *ž* м'якúшка (*хліба*)

striedmy терезбий, стриманий, стримуючий, мірний, скромный; ~ *človek* стримуючий або скромный чоловік; *viest' ~ život* вéсти мірний спóсoб живóта

striednic/la -е *ž lingv.* чередуючий ся звук; *jerové ~e* рефлéксы *ъ і ь* (в *славянських языках*)

strieht/nuť -не -ну *nedok.* 1 *koho*, *čo* (*strážiti*) сторожити, вартовати, стрéгнути 2 *na koho*, *čo* підстерігати, овартовати *kógo*, *што*; ~ *na zlodejov* підстерігати злóдіїв 3 *na čo* (*vyčkávať*) вычéковати *kógo*, *што*, очéковати *што*; ~ *na rozkazy* очéковати рóсказы; ~ *na vhodnú príležitosť* вычéковати вгóдну пригoду 4 *na koho*, *čo* (*dávať pozor*) слідити за *кым, чім*; *išiel som ~*, *čo bude robiť* я пішóв попозерáти, што він бúде робити; ~не *na každý jeho pohyb* він слідить за кáждым ёго крóком

striekačk/la -у *ž* 1 стрікачка; *hasičská* ~ пожáрна стрікачка; *ručná* ~ рúчна стрікачка; *motorová* ~ автострікачка 2 стрікачка, шприц; *injekčná* ~ стрікачка, шприц

striekan/ly (о *látke*) стріканий; ~é *sako* стріканé сáко

striek/at' -a -ajú *nedok.* 1 (*vystrekovať*) стрікати; *voda ~a* *na všetky strany* вода стрікати на вшыткы бóкы; *krv ~a z tepny* кров стрікати із жылы 2 (*špliechať*) брызкати 3 (*postrekovať*) постріковати; ~ *stromy*, *viníč* постріковати стрóмы, грознó; ~ *ulice* поливáти ўліці 4 (*nanášať farbu*) фарбити (*при нóмочі пулверізáтора*); ~ *auto* фарбити áвто

striek/nuť -не -ну *dok.* 1 встрікнути, брызгнути; ~ *vodu do tváre* встрікнути або брызгнути воду до твáри 2 *správn. vstreknúť*

striel/at' -a -ajú *nedok.* 1 стріляти; ~ *z pušky*, *luku* стріляти з пúшки, лúку; ~ *naslepo* стріляти насліпо; ~ *do terča* стріляти до тёрча 2 *koho* (*usmrcovať*) рoсстрілёвати; ~ *ľudí* рoсстрілёвати людéй 3 *šport.* бити, стріляти; ~ *na bránu* бити на брáну; ~ *jedenátku* стріляти або кóпати еденáтку; ~ *gól* бити гóл; ~ *vedľa* бити мiмо • ~ *očami* рo *niekom* стріляти очáми на дaкóго; *z toho sa nestriela* з тóго не стрілять ся; ~

si z niekoho stríľати собі z дакого, робити собі z не́го жа́рти

striel'ľňa -ne ž стрілля (*ôtvír v múri grádu*)

strišk/la -y ž 1 стрішка, мале́нька стрі́ха 2 (*na čiapke*) да́шок

strieživý 1 терезвий 2 терезвий, реалный; ~ *odhad* реалне оціні́ня

strig/la -y ž 1 (*v rozprávkach*) ежіба́ба, чароді́йка, босо́рка; ста́ра, шака́реда, зла, нелюба же́на *aj pren. 2 lud. (motýľ)* ве́чірній моты́ль

strigôň -a *m* чароді́йник, чорнокня́жник

strih -u *m* 1 (*strihnutie*) стригну́тя, застригну́тя (*напр. ножычками*) 2 *krajč.* фазо́на; *moderný* ~ мо́дна фазо́на 3 *krajč.* выстриг 4 *film.* зо́стриг

strihací: ~ *stôl film.* стриго́вий ста́л

strihač -a *m* 1 стрига́ч; ~ *ovies* стрига́ч ове́ць 2 *krajč.* выстригovaч 3 *film.* зостриговач

strih/lať -á -ajú *nedok.* 1 стричі́, різати (*ножычками*); ~ *látku, papier* стричі́ а́бо різати поло́тно, па́пірь; ~ *vlasu* стричі́ во́лосы; ~ *zákazníka* стричі́ кліє́нта; ~ *ovce* стричі́ ві́вці; ~ *si nechty* стричі́ но́хти; ~ *stromku* стричі́ а́бо поостриговати стро́мики 2 *krajč.* кро́їти 3 *film.* зостриговати, робити зо́стриг фі́лму • ~ *očami* зведа́во позе́рати; ~ *ušami (o psovi)* напну́ти у́ха; (*o koňovi*) кывати у́хами; *dva razy meroj, jeden raz ~aj [prisl.]* два раз а́бо сім раз мі́рйя, а раз рі́ж

strih/núť -ne -nú *dok.* 1 стригну́ти 2 *hovor. expr.* влі́пити, стрі́лити; ~ *zaucho* влі́пити за́ухо • ~ *ušami* напну́ти у́ха; ~ *pohami* зроби́ти ножы́чки (*при ско́ку*)

striktn/ľý стро́гий, тверды́й; ~é *oddržiavanie príkazov* стро́ге вы́повні́ня при́казів

striptíz -u *m* стрі́птіз; *robiť ~ hovor.* робити стрі́птіз

striž -e ž *tech.* сі́нтетичне во́лókно (постри́гане на кúскы)

strižný: ~ *tovar zastar.* стри́жний това́р

strkl/lať -á -ajú *nedok.* 1 *koho* пха́ти 2 *kam (pchať)* сува́ти • ~ *nos do niečoho* сува́ти ніс до да́чого

strmeň -a *m* стрі́мено

strmeňový стрі́меневый; ~ *remeň* стрі́меневый ре́мінь

strmhlav *prisl.* стрі́мго́лов, го́ловов до́лов, рі́вно до́лов; *skočiť ~ do vody* ско́чити стрі́мго́лов до во́ды; ~ *útočiace lietadlo* пі́кіруючий еро́план, стрі́мго́лов на́падаючий еро́план

strmhlavý стрі́мго́ловый, го́ловов до́лов; ~ *pád* стрі́мго́лове па́ді́ня, па́ді́ня го́ловов до́лов; ~ *let* пі́кірова́ня, стрі́мго́лове літа́ня

strmien/lok -ka *m* 1 *zdrob.* стрі́менок, мале́ньке стрі́мено 2 *anat.* стрі́менок

strm/ľý 1 прудкий, ступа́ючий го́рі; ~ *svah* прудкий сваг; ~ *skala* прудка́ ска́ла; ~é *schody* прудкы́ га́ра́дичі 2 різкий, ско́рый; ~ *pohyb* різкы́ руша́ня а́бо погы́на́ня; ~ *krok* різкий кро́к; ~á *voda* прудке́ те́чі́ня во́ды 3 різкий; ~ *človek* різкий чо́ловік; ~é *slovo* різке́ сло́во; ~ *pohľad* стро́гий по́гляд

strnádka/la -y ž (*vták*) овся́нка (*Emberiza caerulea*); *pren. expr. (živé dievča)* вертля́ве ді́вча

strnisk/o -a *s* стерня́нка

strniskov/ľý стерня́нко́вый; ~á *orba* стерня́нко́ве ора́ня, плы́ткє ора́ня; ~á *sejba* стерня́нко́вый вы́сів; ~é *plodiny* стерня́нко́вы култу́ры

strnul/ľý *kníž.* 1 зде́ревяні́тый, ска́мяні́лый, непогы́наючий; непри́родже́ный; ~ *pohyb* непри́родже́не руша́ня; ~á *tvár* ска́мяні́ла тва́рь 2 *pren.* ско́стна́ті́ый, зако́сна́ті́ый, конзерва́тивный; ~ *prax* ско́стна́ті́ла пра́ктика 3 за́сты́вший, непогы́наючий; ~ *pohľad* непогы́наючий по́гляд; ~ *úsmev* за́сты́вший у́смів; ~á *róza* за́сты́вши́ по́за **strl/núť** -nie -nú *dok.* зде́ревяні́ти, за́сты́ти; *všetko ~nulo* вшы́тко зо́ста́ло на є́дні́м місці́

strof/la -y ž стро́фа

strofick/ľý стро́фі́чний; ~á *stavba básne* стро́фі́чна будо́ва по́е́мы

stroh/ľý 1 стро́гий; ~á *morálka* стро́га мо́ра́лка а́бо е́ті́ка; ~é *gesto* стро́ге ре́сто

2 скупый; ~á odpoveď скупá або кърта одповідь; ~é slová скупы слóва 3 простый, стрóгий; ~á forma простá або стрóга фóрма

stroj -a *m* 1 машина; šijací ~ шыюча машина; poľnohospodárske ~e сільсько-господарськы машины; parný ~ парóва машина; výroba ~ov výroba машин 2 (obrábaci) машина; frézovací ~ френзуюча машина; tlačiarenský ~ типографічна машина; tkáčsky ~ ткáцька машина 3 (pisací) (пишúча) машинка; diktovať priamo do ~a диктовáти прямо до машинкы • pekelný ~ пекéлна машина

strojár -a *m* *hovor.* 1 машинобудовáтель *m*; машинознáтель 2 інжінíрь-машинобудовáтель; студéнт-машинобудовáтель

strojár/leň 1 машинне одділіня, машинна сáла 2 машинобудівный завод

strojársky машинобудівный; ~ závod машинобудівный завод; ~ robotník робóтник машинобудівного прóмыслу; ~ priemysel машинобудівный прóмысел, машинобудовáня

strojárstvo -a *s* машинобудовáня, машинобудівный прóмысел

strojca -u *m* *kniž.* ініціáтор, опрáнізáтор; ~ úspechu, víťazstva опрáнізáтор úспиху, перемóгы • každý je sám ~om svojho osudu *al.* šťastia кáждый ініціáтор своёй дóлі або щáстя

strojček -a *m* машинка; ~ na mletie машинка на молóтя мяса; ~ na mletie maľky машинка на молóтя ма́ку; ~ na strihanie машинка на стригáня; holiaci ~ машинка на брытвіня; elektrický holiaci ~ електрична бритва

strojený неприрóдный, сімуловáный, афектовáный, робéный; ~ úsmev неприрóдный ўсмів; ~ hnev сімуловáный гнів

stroj/iti -í -a *nedok.* 1 (pripravovať) гóтовити, припрáвлéвати; ~ svadbu гóтовити свáдьбу; ~ kone na cestu припрáвлéвати

кóні на дорóгу; ~ hostinu гóтовити гóстину 2 (zamýšľat) задúмовати 3 (obliekať) обліkáти; • ~ úklady гóтовити пасть, робити інтрíғы

stroj/iti sa -í sa -a sa *nedok.* 1 (chystať sa) гóтовити ся, припрáвлéвати ся, зберáти ся; ~ do bitky гóтовити ся до биткы; dlho sa ~iš дóвго зберáш ся; ~ sa na skúšky гóтовити ся на екзáмены 2 (zamýšľat) задúмовати, зберáти ся; práve som sa ~il odísť я як раз зберáв ся áбо дúмав одыйти; ~í sa ženiť він намірéвавв ся áбо зберáв ся жени́ти ся 3 (obliekať sa) обліkáти ся; ~ sa do šiat обліkáти ся, парадити ся; ~ sa na bál зберáти ся на бал

stromajst/er -ra *m* ведúчий мехáнік

strojnásob/iti -í -ia *dok.* утрóити

strojnásob/iti sa -í sa -ia sa *dok.* утрóити ся

strojnick/ly механічний; ~a dielňa механіч-на майстерська

strojník -a *m* 1 мехáнік 2 *žel.* машиніста

strojopis -u *m* 1 машинопис *m* 2 (text) машинописный текст, машинопис; dve strany ~u дві сторóны машинопису áбо на машинці

strojov/ňa -ne *ž* машинне одділіня, машинна сáла

strojov/ly 1 *v rôzn. význ.* машинный; ~á výroba мішинна výroba; ~é pletenie машинне плетіня; ~é dojenie машинне до́ня корóв; ~ olej машинный олі́й; ~é zariadenie машинне заряджіня; ~ park машинный парк; ~á a traktorová stanica машино-тракторóва станіця 2 (presný) машинный, одробéный; ~ pohyb машинный áбо одробéный рух; ~á hra машинна гра; so ~ou presnosťou з машиннов акурáтностéв

strojvodca -u *m* *žel.* машиніста

strom -u *m* стром; listnatý, ihličnatý ~ листнáтый, хвóйный стром; okrasný ~ декоратівный стром; ovocný ~ овоциновýй стром • ~ života стром живóта; pre ~y nevidieť les із-за стрóмів не видно ліс, про стрóмы не видно ліс; jablko nepadá ďaleko

od ~u [prisl.] я́бо од яблони недалёко па́даты, я́бо не па́даты далёко од стрóму; žiadny ~ nerastie do neba [prisl.] ниякий стром не росте́ до не́ба; вы́ше чела́ ўха не росту́ть; не ві́чно нитці́ вить ся; bez vetra sa ani lístok na ~e nepohne [prisl.] без ві́тру і́ листок на стрóмі не по́гне ся; не́т ды́му без о́гня

stromček -a *m* 1 *zdrob.* стрóмик 2 (*vianočný*) (рождéственський) стрóмик; dať niekomu niečo pod ~ подарова́ти да́кому да́што к Рождеству́ а́бо під стрóмик • ovešajú ako vianočný ~ овіша́ный (на́купом і *m. n.*) як рождéственський а́бо новоро́чний стрóмик

stromčekovitý стромикóвый; ~é ríbezle, egreše стромикóвы рі́безлі а́бо вині́чки, ё́грешы

stromčekový: ~á slávnosť новоро́чний стрóмик (*свято*)

strom/lec -са *m* ме́нший стром, стрóмик

stromkár -a *m* садо́в, сади́вник (*култиво-ва́тель плодо́вых стрóмів*)

stromkárstvo -a *s* сади́вництво (*култиво-ва́тель плодо́вых стрóмів*)

stromkovitý: ~ ker стромикови́тый кряк

stromkovlý: ~á škôlka стромикóва шко́лка

stromorad/ie -ia *s* але́я

stromový стромóвый; ~á koruna кору́на стрóма; ~á kôra ско́ра стрóма; ~á pilka стромáва пи́лка

stronc/ium -ia *s chem. (zn. Sr)* стрóнцій

strop -и *m* по́вала; mzdový ~ *ekon.* гра́нця а́бо строп пла́ту

stropnic/la -e *ž stav.* повалóвый трам; *ban.* пере́клад

stropní, **stropový** повалóвый; ~é svetlo по́валове сві́тло; ~á maľba малёва́ня по́валы; ~ posník *stav.* повалóвый трам

stroskotan/lec -са *s* 1 (*lode*) пото́пенець 2 *prep.* крах, банкро́т, па́діня; ~ politiku крах полі́тики; ~ plánov скраховáня пла́нів

stroskol/tať -cel-tá -cu/-tajú *dok.* 1 (*o lodi*) пото́пити ся 2 *prep.* (*o človeku*) потерпе́ти крах а́бо неу́спіх; (*o plánoch, politike*)

потерпе́ти крах а́бо неу́спіх, скрахова́ти; ~ на niečom потерпе́ти неу́спіх а́бо скрахова́ти на да́чím

strov/it' -í -ia *dok.* 1 *p.* strávit² 2 (*minút*) мину́ти, рострати́ти, вы́жыти; ~ všetky peniaze мину́ти вшы́ткы пі́нязі

strožliak i stružliak *nár. p.* slamník

střp/lať -a -ajú *nedok.* 1 дере́вня́ти, те́рьпнути, ко́чаніти 2 (*obavami*) те́рьпнути (*од стрáxy і m. n.*)

střpč/it' -í -ia *dok.* чо́ знепри́ємнити, отрови́ти, сказа́ти, зроби́ти нера́дістным; ~ niekomu život знепри́ємнити да́кому живо́т; ~ niekomu bytí niekde отрови́ти да́кому пере́бывáня да́де

střpen/ie -ia *s* терпе́зливість, терпі́ня; maj chvíľku ~ia май мину́тку терпе́зливости а́бо терпі́ня; už nemal ~ia уж не мав терпі́ня; len ~! лем терпі́ня!

střp/iet' -í -ia *dok.* потерпе́ти, стерпі́ти, вы́терпіти, зне́сти; nestrpím neporiadok я не стéрплю а́бо не зне́су непо́рядок; ~ úrazku стерпі́ти га́ну а́бо пони́жіня; nestrpím, keď niekto ... я не зне́су, кі́дь да́хто ...; povedal to hlasom, ktorý nesprí odpor він по́вів то́то то́ном, не терпя́чим по́знáчки

střp/nut' -ne -nú *dok.* 1 здере́вня́ти, стéрьпнути, око́чаніти 2 (*zdesiť sa*) настра́шити ся, згро́зити ся

střpnutý стерьпну́тый, ско́чані́лый, здере́вня́ний; ~á poha, ruka стéрьпнута но́га, ру́ка; má ~é všetky zuby він ма́ть стерьпну́ту че́люсть

struční корóткий, кúртый, стисну́тий; ~á správa корóтка інфо́рмація а́бо ві́стка; ~á odpoveď корóтка о́дповідь; ~ obsah корóтке со́держáніє, кúртый о́бсяг

strúhadl/o -a *s* 1 те́рло, терле́чко; ~ на zemiaku, mrkvu те́рло на банду́рки, мо́рков 2 (*stolárske*) столя́рський стру́г 3 (*na ceruzky*) стру́га́тко

struhák -a *m* 1 (*stolársky*) столя́рський стру́г 2 *hovor.* те́рло, терле́чко ~ на uhorky те́рло на ўго́рки

strúhan//ec -са *m* *obyč.* *v mn. č.* ~се стругáнки

strúhank//a -у *ž kuch.* **1** твердé тісто; polievka so ~ou по́ливка з твёртым тістом **2** (тёрты) сухарі **3** стругáнка; kokosová ~ кокосóва стругáнка áбо мука

strúhan//ý тёртый; ~á mrkva тёрта морков; ~é ovocie тёрта овочина

strúh//at' -а -ajú *nedok.* **1** стругáти; ~ šindle стругáти шындли áбо гóнты; ~ hračky стругáти грáчки **2** стругáти; ~ ceruzku стругáти церу́зку áбо блáйвас *zastar.* **3** тёрти, протерáти; дрíбно рíзати; ~ zemiaky, mrkvu тёрти банду́рки, морков; ~ kapustu рíзати капúсту • ~ vážnu tvár робити серьёзный выраз (твáри); ~ zo seba pána стругáти зо себе пáна; ~ frajerinu робити фраерину; ~ parádu парадити ся, франтити ся; ~ poklony робити комплімэнтý; ~ mrkvíčku niekomu посмієвати ся íбо высмієвати ся з дакого

strúchnatený спорохнавітый

struk -у *m* **1** струк, стру́чок; ~ fazule, hrachu стру́чок фасóлі, гороху **2** (сесок) ціцька ж; kravský ~ коровяча ціцька

strukovin//a -у *ž obyč.* *v mn. č.* ~у струковины; variť ~у варити струковины

strukovitý **1** (majúci struky) струковый **2** (podobajúci sa struku) струковитый

strukov//ý струковый; ~á fazuľa струкова фасóля

strun//a -у *ž* **1** (na hudobnom nástroji) стру́на; husľová ~ гуслéва стру́на **2** (pružina) спрýга; prasknutá ~ прáскнута спрýга **3** *obyč.* *v mn. č.* ~у (raketová výplet') стру́ны • trafiť niekomu на ~и тра́фити дакому на стру́ну

strung//a -у *ž* стру́нга (часть загóну, де дóять вівці)

strunový струновый; ~ nástroj *hud.* струно́-вый інструмэнт

strup -у *m* *kníž.* *zried.* засхnúта кров на рáні, струп, хрáста, вéред

stružlik//at' -á -ajú *nedok.* стругáти, вирізо-вати, гобликовáти

struž//liny -ín *ž mn. č.* стружлины

stýc, strýk//o -а *m* стрыко (з отцóвого бóку)

strychnín -у *m* стріхнін

stryň//á -ej *ž* стрына́ (стрыкова жéна)

strž//eň -ňa *m* **1** сердцевина, дужина **2** середня часть, середина дачóго **3** стрéжень (зо зéмлі тырчáчій кóринь)

stučn//iet' -ie -ejú *dok.* стучніти, прибрáти на вáзі

stud -у *m* гáньба, гaньбливость ж; panenský ~ дівóча гaньба; falošný ~ фалóшна гaньба

studenin//a -у *ž* студенина

studen//it' -i -ia *nedok.* холодити

studen//o' -а *s* зимнé мiсце, зимно, холóдно; položiť do ~а нiєсо положыти даштó на зимнé áбо холóдне мiсце

studen//o' : на ~, за ~а холóдне, зимнé; podávať нiєсо на ~ (jedlo) подавáти даштó зимнé; obrábanie kovov за ~а холóдный спóсoб обрóбки метáлів

studenokrvný холоднокрóвный; ~ živočích холоднокрóвне звiря

studenomilný (o rastlinách, živočíchoch) холоднолюбый

studen//ý *v rôzn. význ.* холóдный, зимный; ~á voda холóдна áбо зимнá вóда; ~ pároj холóдный напиток; ~ vietor зимный вiтор; ~é pásmo холóдне пáсьмо; ~á sprcha зимнá спырха áбо лiйка *aj pren.*; ~é jedlá холóдны áбо зимны їдла; ~á večera холóдна вечéря; ~á farba зимна фáрба; ~ pohľad холóдный пóгляд; ~á vojna холóдна вóйна

stud//ňa -не *ž* стúдня; kopaná, vŕtaná ~ копáна, верчéна стúдня; artézska ~ артезіáньска стúдня

studnic//a -е *ž* жрiдло; ~ múdrosti *pren.* жрiдло премúдрости; nevýčerpateľná ~ нiєчо́но невычёрпуюче жрiддо дачóго

studničn//ý i studňový (*v rôzn. význ.*) студнёвый; ~á voda студнёва вóда; ~é koleso студнёве кóлесо; ~á pumpa студнёва пóмпа

stuh//a¹ -y ž mášľa *aj pren.*; uviazať vľasy ~ou перевязати волося машлєв; smútočná ~ жалобна машля, жалоба; ~ cesty, rieky mášľa dorógy, ріки

stuh//a² prisl. туго, міцно, силно; ~ zaviazat' міцно завязати

stuh//núť -ne -nú *dok.* 1 стугнути, стверднути; betón ~ol бєтєн стугнув 2 (o svaloch) стугнути, стверднути • krv mu ~la v žilách єму кров стугла в жылах

stuhnut//ý 1 затверднутый 2 (o svaloch) стугнутый, ослабєный 3 (o mrtvom) закованівший

stuchlin//a -y ž стухлина; cítiť tu ~u ту пахне стухлинов

stuch//núť -ne -nú *dok.* стухнути

stuchnut//ý стухнутый, стухнүвший; ~ vzduch стухнутый вєздух; ~ zápach стухнутый запах; ~á múka стухнүта мукá

stukať -á -ajú *nedok. nár.* стукати, стонати

stúľ//iť -i -ia *dok.* 1 (pritisnúť k sebe, stisnúť, pritúľiť) тиснути, притүлити, стягнути, обяти; ~ hlavy dovedna (тісно) притиснути ся головами, дати голови доведна 2 (schúľiť) тиснути, притиснути, скорчіти, покорчіти, стягнути, счүлити; ~ hlavu do kabáta стягнути голову до řálipa; kôň ~il uši кінь счүлив ўха

stúľ//iť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 (pritisnúť sa; pritúľiť sa) притиснути ся, притүлити ся; ~ sa k sebe притиснути ся єдєн ку дрүгєму; ~ do náručia niekomu притүлити ся к дакєму 2 (schúľiť sa) скорчіти ся, стягнути ся, причупити ся; ~ sa do kľbka скорчіти ся до клубя; ~ sa pod prikrývku стягнути ся під дєку

stúpačk//a -y ž *hovor. p.* stúpadlo

stúpadl//o -a s 1 (pedal) пєдáла ж 2 *stav. slang.* (stúpacie vedenie) стєяк; ~ parného kúrenia стєяк паровєго огрівáня 3 *obyč. mn. č.* stúpadlá (vstavané priečky slúžiace ako rebrík na komínoch ap.) скєбы 4 *obyč. mn. č.* stúpadlá (háky pripevňované na obuv pri výstúpe na stĺpy ap.) мáчки, нєхті 5 (nožné tlačidlo) пєдáла ж

stupaj -e ž 1 (časť nohy) стүпня 2 (stopa) слід; ľudské ~e сліды чєлєвіка 3 (schodík, stúpadlo) стүпєнь, стүпєнька, řaráдича; ~ koča стүпєнька кєча; ~ schodov стүпєнька řaráдичєв 4 (spodná časť pančuchy al. ponožky) слід

stúpajúc//i 1 піднимáючий ся, повышуючий ся, ростүчий, збівшуючий ся; ~ trať желізнична дорєга, піднимáюча ся дорєги áбо горі; ~a teplota повышуюча ся тємпєратүра; ~a drahota збівшуюча ся дорєгота; ~ počet niečoho збівшуюча ся кількєсть дачєго 2 восходячий; ~ prízvuk *gram.* восходячий акцєнт

stúpan//ie -ia s ступáня; склон; mierne, prudké ~ мїрне, прудкє ступáня

stúpl//ať -a -ajú *nedok.* 1 (šliapať) наступáти, ступáти; nestúpaj mi po nohách не стүпай мї на нєги; nepozerať, kde ~a він не позáраť, де ступáť 2 (ísť) ступáти, крачáти, їти; ~ po schodoch ступáти по řaráдичах; ~ si z nohy na nohu крачáти з нєги на нєгу 3 ступáти, постáвити ся; ~ na päty, prsty ступáти на пята, пáлці; ~ na stoličku постáвити ся на столєць 4 (opak: klesať) піднимáти ся, їти дорєги; cesta ~a дорєга идє áбо вєде дорєги; slnko ~a сєлнце идє дорєги; voda ~a вєда піднимáть ся; hmla, dym ~ гмла, дым піднимáть ся áбо идє дорєги 5 (zvyšovať sa) звышовати ся, піднимáти ся, звєкшовати ся, змїцнєвати ся, підрости; teplota ~ тємпєратүра піднимáть ся áбо звышует ся; produktivita práce ~a прєдуктївнєсть робєты піднимáть ся áбо звышует ся; záujem ~a їнтерєс звєкшует ся; ceny ~ajú цїны звышуют ся áбо ростүть; nálada ~a наладжїня звышует ся 6 (udierať) ударяти; бити; krv ~a do tváre кров удáряť áбо бе до твáри; víno mi ~a do hlavy винє удáряť до гєловы • ~ niekomu на päty наступáти дакєму на пята; ~ niekomu do svedomia ступáти дакєму до сєвєсти

stúpavilý восходный; ~ let лет з набѣром вышкы; ~á intonácia восходна інтонація; ~á dvojhĺaska *lingv.* восходный діфтонг

stupl/eň -ňa *m* 1 (*schod*) ступень, ступенька; ~ne schodov ступні гарадичів 2 *obyč. v mn.* *č.* ~ne (*kaskada*) каскада; vážské ~ne важскы каскады 3 (*etapa*) ступень, етапа; vývojový ~ ступень розвитку; па tomto ~ni vývoja на тій етапі розвитку; ~ne výrobného procesu ступні процёсу výroby 4 (*miera*) ступень, міра, уровень; ~ presnosti ступень акуратности; ~ previnenia міра вини; ~ stlačenia plynu ступень стиснутя пліну; ~ príbuzenstva ступень родства; spálenina druhého ~ňa попаленина дрого ступня 5 *gram.* ступінь *m*; prvý, druhý ~ основный ступінь, позитів; высший ступінь, компаратів 6 (*kategória*) ступень; odznak I. (prvého) ~ňa значок першого ступня; škola II. (druhého) ~ňa школа дрого ступня 7 ранг; kapitán I. (prvého) ~ňa капітан першого рангу 8 (*sily vetra, zemetrasenia*) ступень; zemetrasenie 5. (piateho) ~ňa землетрясія пятого ступня 9 *škol.* оцінка; ~ňe známok ступні оцінок, оцінки 10 *mat. fyz.* градус; tepelný ~ градус тепла; desať ~ňov Celzia дѣсять градусів Цѣлзія або по Цѣлзію; desať ~ňov zimy дѣсять градусів морозу; ~ земеписней šířky, dĺžky градусы шырькы, довжкы; uhlový ~ градус угла

stúpen/lec сторонник, застѣнця, продѣжователь

stupidny обмежѣный, примітивный, тупый, глупый

stupien/ok -ka *m zdrob.* ступѣнок

stup/liť -i -ia *dok.* затупити; ~ pôž затупити нож

stúp/liť -i -ia *dok.* kam, na čo i *bezpredm.* 1 ступити, наступити; ~ на mínu наступити на міну; ~ niekomu на попу ступити на нѣгу дакому; zle ~ зле ступити; пошпѣтити ся 2 (*vojst*) вступити, ступити; ~ do kaluže ступити до млѣкы 3 стѣти, поставити ся; ~ на stoličku стѣти на столѣць

stupnic/la -e *ž* 1 шкала; rámma; ~ tvrdosti шкала твѣрдости; ~ farieb rámma фарб; ~ známok *škol.* систѣма отміток; ~ teplomeru шкала тепломіры 2 *hud.* durová, molová ~ дурѣва або мажѣрна, молѣва або мінѣрна rámma

stupňovac/li -ia spojka *gram.* градѣчный злѣчник

stupňovan/lie -ia *s* 1 (*dej*) збѣвшія, зосилніня, звышіня; ~ terogu зосилніня тѣропу; ~ boja за niečo зосилніня бѣя за даштѣ 2 *gram.* ступіні порівнѣня

stupň/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 звышовати, звѣкшовати, зосилнѣвати, зінтензівнѣвати; ~ tempo звышовати тѣмпо; ~ výrobu звышовати výrobu; ~ hlas звышовати гѣлос 2 *gram.* творити ступіні порівнѣня; творити ступіні порівнѣня придѣвників або адѣктивів

stupň/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* поступні збѣвшовати ся, зосилнѣвати ся, зінтензівнѣвати ся, выростѣти

stupňovit/ý 1 ступнѣвитый, терасовитый; ~é sedadlá ступнѣвиты або терасовиты сидѣчі місця (*v kiní, na štadióni, v amfiteátri i m. n.*) 2 (*postupný*) поступный; ~ vývoj поступный розвиток

stúp/nuť -ne -nu *dok.* 1 (*zdvihnúť sa*) підняти ся; voda ~la уровень вѣды підняла ся 2 (*zvýšiť sa*) підняти ся, звышыти ся, звѣкшыти ся, взрости; životná úroveň ~la уровень жывѣта підняла ся; produktivita práce ~la продуктівность робѣты взрѣсла; tlak ~ol тиск звышыв ся; ceny ~li ціны підняли ся; záujem ~ol інтерѣс взрѣс або звышыв ся; výroba ~la výroba продѣкції звышыла ся 3 (*udrieť*) удѣрити; víno mu ~lo do hlavy винѣ удѣрило ѣму до гѣловы; krv mu ~la do tváre кров ѣму удѣрила до твѣри • sláva mu ~la do hlavy слѣва удѣрила ѣму до гѣловы; ~ v niečich očiach вырости в дачіих очѣх

stužk/la -y *ž* пѣнтлик

stužkov/lá -ej *ž* *hovor.* пѣнтликова (*гулянка, на котрій выпускники клѣсів*)

доставають зелений пантик як символ зрілості)

stužkovilý пантиковий; ~á zábava пантиковий вечор; *p. stužková*

stvár//at' -a -ajú *nedok. expr.* робити, витваряти; ~ nezbedy (o deťoch) витваряти; ~ hlúposti робити дурачини

stvárn//it' -i -ia *dok.* придати форму, оформити; umelecky ~ niečo художнє оформити даштò; hudobne ~ музичні оформити, зробити музичне оформлєня

stvol -a *m bot.* стєбло с

stvor//la -y ž (o žene) створїня, существо, душа; čo si ja ~ úbohá počnem? што ми, бідній, робити?; je to dobrá ~ totó є дòбре створїня, дòбра душа

stvoren//ie -ia s 1 (dej) створїня; od ~ia sveta од створїня свїта *aj pren.*

stvor//it' -i -ia *dok.* створити, витворити
• ako ho boh ~il як єгò бог створив, в шмáтах Áдама

stvoriteľ -a *m* створитель, творець

stvrđ//núť -ne -nú *dok.* 1 (stuhnúť) ствєрднути; cement ~ol цїмент ствєрднув 2 (o svaloch) ствєрднути, стýгнути 3 (o chlebe) ствєрднути, стáти твердым 4 *pren.* (citové) ствєрднути, стáти нечутливим, затвєрднути; srdce mu ~lo сєрдце єму ствєрдло

stý čís. стоцятый

stýčn//lý 1 *príd. k styk* 1; ~á plocha пòверхь дотыкáня; ~ bod а) стык; мїсце дотыкáня; б) *pren.* тóчка дотыкáня 2 спóйка; ~ dôstojník voj. спóюючий офіцєр

styd//núť -ne -nú *nedok. kniž. (chladnúť)* стыти, стынути, одстывáти, холодніти, ставáти ся зимным áбо холодным; večera ti ~ne вечєра тобї стыне • krv mu ~ne v žilách єму кров стыне в жылах

styk -u *m* 1 стык, дотыкáня; miesto ~u мїсце дотыкáня; ~ plôch дотыкáня пòверхьив 2 (kontakt) кòнтáкт, спóїня; ~ so svetom спóїня áбо кòнтáкт зо свїтом; ~ s prírodou кòнтáкт з прїродов; obchodný ~ торгòвы спóїня áбо кòнтáкты; kultúrne ~у культúрны

спóїня; diplomatické ~у дїпломатїчны одношїня; rozvoj ~ov рòзвиток кòнтáктів áбо спóїнь; písomný ~ переписованя; byť v písomnom ~u s niekým переписовати ся з дакым 3 (stretávanie sa) стрїчáня ся; osobný осòбный кòнтáкт; služobný ~ службєбный кòнтáкт, службєне спóїня; rodinný ~ родинны спóїня; jazyk je nástrojom ~u язык є срдєство дорозумлєваня; pohlavný ~ полòвы спóїня, полòвый акт; udržovať ~ s niekým дорозумлєвати ся з дакым; prísť do ~u а) (s niekým) стрїтити ся; б) (s niečím) стрїтити ся з дачїм, натрáфити на даштò 4 (priame spojenie) спóїня с; poštový ~ s cudzinou поштòве спóїня зо заграницєв; byť v ~u, udržovať ~ s niekým (telefonicky ap.) быти в кòнтáкті, мáти спóїня, пїдтримовати кòнтáкт áбо спóїня з дакым 5 *fin.* розрахúнок; bezhotovostný ~ безготовòстне выучтованя, безготовòстный розрахúнок 6 *len v mn. č.* ~у (známosť) маť široké ~у мáти великы áбо обшырны спóїня áбо знáмости

stýkač -a *m tech.* кòнтáктор; elektromagnetický ~ електромáгнітный кòнтáктор

stýk//at' -a -ajú *nedok. (napichovať)* напїховати; надївáти; ~ na ražeň slaninu напїховати солонину на рòжню; ~ korálky на нїтку надївáти пацїркы на нїтку

stýk//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. s kým* 1 (udržovať styky) утримовати спóїня áбо кòнтáкты 2 (stretávať sa) стрїчáти ся; дотýлєвати ся, сусїдити; ~ sa s rôznymi ľuďmi стрїчáти ся зо вшелякыми(а) людьми 3 (navzájom sa dotýkať) дотýлєвати ся

stýr//at' -a -ajú *dok.* змордовáти, змýчити, утрáпити, трїзнити

subdodávateľ -a *m* субдодавáтель, часткòвый додавáтель

súbeh -u *m* кòнкурз; vypísať ~ выголосити кòнкурз; zúčastniť sa ~ прїяти ýчасть в кòнкурзі; prihlásiť sa na ~ прїголосити ся на кòнкурз

súbežn/ý 1 паралелный; ~é priamky паралелны прямы 2 (časove) паралелный, еднчасный; ~é akcie еднчасны акції; ~é javy паралелны або еднчасны явліня

subjekt¹ -u m v rôzn. význ. субъект

subjekt² -u m zastar. (v obchode) помічник, службник

subjektivizm/lus -u m v rôzn. význ. субективізм

subjektívny/ly 1 (opak: objektívny) субективний; ~a príčina субективна причина; ~ idealizmus субективный идеализм; ~á lyrika субективна лірика 2 (osobný) субективный, особный; ~ pocit субективне переживання або чуйство; ~ názor субективный взгляд; ~ stav субективне розположення

subkomis//lia -ie ž субкомісія, підкомісія

sublimác//lia -ie ž chem. сублимація

sublimát -u m chem. сублимат

sublim//ovať -uje -ujú nedok. dok. chem. сублимовати

súboj -a m дуел m; vyzvať na ~ вызвати на дуел; slovný ~ слівный дуел; zvädzať ~ (o loptu) šport. боювати о лопту; letecký ~ воздушный дуел

súbor -u m 1 збірка; ~ článkov збірка статей; ~ veršov збірка стихів; ~ prednášok збірка лекцій 2 (komplex) комплекс; ~ otázok, problémov комплекс вопросов, проблемів 3 (súprava) комплект, набір; ~ požov набір ножів; ~ na líker прибор на лікер 4 ansámble; spevácky ~ хор, співацький ансамбль; divadelný ~ драматичный кружок

subordinác//lia -ie ž субординція; gram. гіпотаксис, детермінація, підрядність

súborn/ý 1 повный; ~é vydanie diela повне видання творів; ~á výstava повна виставка 2 цалковий, общій; ~ plán цалковий план; ~á učebnica общій учебник; ~ názov обща або цалкова назва

subret//a -y ž субретка; оперетна або кабаретна співачка

subskripcl//ia -ie ž підписка; vypísať ~iu підписати ся, дати підпис

subskripčn/ý підписовый; ~á akcia підписка, підписова акція; ~ hárok підписовый гáрок, підписова квітання

substanc//ia -ie ž субстанція, основа

substantivizác//lia -ie ž gram. субстантивіація

substantivizovan/ý субстантивованный; ~é adjektívum gram. прида́вник або адъектив в значіні називника або субстантива, субстантивованный прида́вник або адъектив

substantiviz//ovať sa -uje sa -ujú sa nedok. dok. gram. субстантивувати ся

substantívny/ly prid. k substantívum; ~e skloňovanie склонёвания називників

substitúcl//ia -ie ž 1 заміна, субституція; ~ hlások lingv. субституція або чередовання звуків 2 chem. заміщення 3 mat. підставління

substitučn/ý prid. k substitúcia; ~á reakcia chem. реакція заміщення; ~á metóda mat. метод підставління

substitu//ovať -uje -ujú nedok. dok. 1 субституувати; заміняти/замінити, заміщати/замістити 2 mat. підставляти/підставити

substrát -u m 1 субстрат, основа; filozofický ~ філософська основа; jazykovú ~ языковий субстрат, (язык-) субстрат 2 biol. матеріал; syrký ~ (v doprave) сыпкий субстрат

substratov/ý; ~ vplyv lingv. субстратовый вплив, вплив субстрату; ~ jazyk языковий субстрат, (язык-) субстрат

subvenc//ia -ie ž субвенція, фінанчна підпора; štátna ~ державна субвенція

subvenc//ovať -uje -ujú nedok. фінанчні підпорувати

súc/i 1 сучий, валушний, спосібный; to je ~ chlapец тот хлопець спосібный або розумный 2 na čo сучий на што, пригодный к чому; pôda ~a на obrábanie земля пригодна або суча на обрабляня; to nie je ~e na piť totó na nič не годить ся; dievča ~e на vydať дівча суче на выдавання

súcit -u m (projaviti) лютость, мілосердність; budiť ~ вызивати мілосердність або лютость; mať ~

s niekým сочувствовать дакому, проявити милосердность ку дакому; zo ~u k niekomu з лютости ку дакому

súcitl/iť -i -ia *nedok.* s kým сочувствовать ко́му; выкликвати чүвство жалю к дакому

súcitn/iý маючий порозуміння, лютостивий, милосердний; ~é srdce милосердне сердце; ~ pohľad лютостивий погляд

súčasník -a *m* сучасник

súčasn/iý 1 єдночасний; ~é udalosti єдночасны пригоды 2 (*terajší*) сучасний; днєшній, теперішній; ~á medzinárodná situácia сучасна меджінародна сїтуація; ~á doba теперішній час; ~ stav теперішня сїтуація 3 сучасний; ~á literatúra сучасна література; ~é umenie сучасне іскүство; ~é dejiny сучасна або нова історія

súčas/t' ti ž 1 часть, творячий часть; детал 2 *preu.* творячий складаючу часть; organická ~ неєчоho органічний елемент дачого; neoddeliteľná ~ неєчоho неодділююча часть дачого

súčl/et -tu *m* сума; копеčný ~ ко́нєчна сума

súčiastka -y ž часть, детал; náhradné ~y нагороджующі части

súčin -u *m* *mat.* результат множіня

súčiniteľ -a *m* коефіцієнт; ~ rozpínavosti fyz. коефіцієнт росшырїня (плїнів)

súčinnosť -i ž колективна або споєна діяльність; ~ vojsk споєна діяльність войск

sučk/a -y ž *zool.* сұчка

sud -a *m* бочка; ~ piva бочка пива; kvasný ~ квасна́ ка́дя, процєс квасїня; kapusta zo ~a накладана капүста (з бочкы) ● je ako ~ (o tučnom človeku) він як бочка

súd -u *m* 1 *v rôzn. význ.* суд; ľudový ~ народный суд; okresný, krajský, Najvyšší ~ окрєсний, крайский, Найвысший суд; poľný ~ воєньско-полєвый суд; odvolací ~ одкликуючий суд; čestný ~ чєстный суд, суд чєсти; posledný ~ cirk. страшний суд; boží ~ божый суд; žalovať na ~e niekoho подавати до сүду жалобу на дакого; postaviť pred ~ niekoho поставити пєред суд дакого; odovzdať vec ~u передати

діло до сүду; mať ~ máti суд, судити ся 2 (*sudcovia*) суд, сүдці; slávny ~! (*oslovenie*) сла́вный суд! прїхádza ~ прїхóдить суд; vypovedať pred ~om одповідати пєред сүдом 3 (*mienka, posudok*) суд, суджіня, погляд; prísny ~ стрóге суджіня; vypášať ~y o piečom выносити суджіня о дачім 4 *filoz.* суджіня; *logický* ~ логічне суджіня ● už je na božom ~e він уж пєред божым сүдом

sudc/i/a -u *m* 1 сүдця; ~ z ľudu народный сүдця; vyšetrujúci ~ дослїджуючий сүдця; nestranný ~ непредпоятый, обєктивний, справодливый сүдця 2 *hovor.* (*v športe*) сүдця, арбітер; *futbalový* ~ фотбаловый сүдця

sudc/i/ovať -uje -ujú *nedok.* *hovor.* čo i bezpredm. судити; ~ zápas судити запасїня

sudcovský судцєвський; ~ úrad судцєвска фўнкція; ~ talár судцєвський талар

súden/iý 1 суджєний; viackrát ~ pre kradež вєце раз суджєний за краджїня; ~ nebol суджєний не був 2 (*predurčený*) выволєний, (пред)опреділєний óсудом; nie mi je ~é vyhrať mi не суджєно выграти ● čo komu ~é, to ho neminie што ко́му суджєне, тотó єго не минє

sudičk/a -y ž *mytol.* богыня óсуду

súd/iť -i -ia *nedok.* 1 судити; ~ zločincov судити прєстүпників 2 *preu.* (*osudzovať*) судити одсүджовати; rád ~i iných він любить судити дрүгых; nesúd a nebudeš súdený не судь і не бұдєш суджєным; víťazov nesúdia перемóжців не сүдять 3 (*usudzovať*) судити, запєрати; ~iac podľa zovňajšku сүдячі по фізіонómїі або вонкайшку; z jej odpovede sa dalo ~, že ... по єї одповідї мож было судити, же ... 4 судити, дүмати, предпоягати, раховати; čo ~iš o tom? як ты рахүєш?; што ты дүмаш о тїм?; што ты сүдиш о тїм? ● podľa seba ~ím teba пóдля сєбе сүджу тєбе

súd/iť sa -i sa -ia sa *nedok.* s kým судити ся **súdnictv/o** -a *s* сүдна сїстєма, судництво

судни́чк/а -у *ж* судна хро́ніка, озна́мня і з са́лы суду (в *новинка́х*)

судни́чка́р -а *м slang.* а́втор судно́й хро́ніки, репо́ртér (*пишучи́й судну хро́ніку*)

судн/ly 1 судный; ~е *pojednávanie* судне засі́дання *або* ї́днання; ~ *výrok* судный вы́рок, вы́рок суду; ~ *proces* судный проце́с; ~а *výpoveď* судне тверд́жіння; ~ *poriadok* судный по́рядок; ~е *trovy* судны трóвы; ~а *sieň* судна са́ла, судна си́нь; ~ *znalec* судный експе́рт; ~а *budova* будóва суду; ~е *lekárstvo* судне ліка́рство; ~ *prax* судна пра́ктика 2 *rossúdzujúciy*; ~ *človek* *rossúdzujúciy* чоло́вік; ~ *čitateľ* *rossúdzujúciy* чи́татель • де́н а) *bibl.* судный де́нь, судный ча́с; ко́нець сві́та б) *prep. expr.* ко́нець сві́та; ша́лений ди́м

судоб/ly 1 (*менерішні́й*) суча́сний; ~е *umenie* суча́сне і́скуство 2 (*vo vzťahu k minulosti*) суча́сний ко́му, чо́му

судов/ly *príd. k sud*; ~а́ за́тка за́тычка бо́чки; ~е *pivo* бо́чкове пи́во; ~а́ *kapusta* накла́дана капу́ста (в бо́чці)

судру́х -а *м* това́риш, прия́тель

судру́жк/а -у *ж* това́ришка, прия́тельска

судру́жск/ly *товаришский*; *приятельский*; *камара́тський*; *колегіа́льний*; *колекти́вний*; ~а́ *spolupráca* *товаришска* взае́мна ро́бота; ~а́ *romos* *товаришска* по́міч; ~а́ *návšteva* *товаришска* *або* *приятельска* нави́дба; ~е́ *ovzdušie* *товаришска* *або* *приятельска* атмо́сфе́ра; ~ *pozdrav* *товаришке* поздо́рoвкня

судру́жнос/lt' -ті *ж* є́дностъ *ж*, ко́мпактностъ *ж*, *колегіа́лностъ*; *odb.* спо́еностъ *ж*; ~ *rody* спо́еностъ зе́мелъ; ~ *molekul chem.* си́ла спо́ености мо́лекул 2 є́дностъ; *kolectivna* ~ є́дностъ *колекти́ву*

судр́зн/ly 1 є́днóтний, пе́вний, ко́мпактний, *колекти́вний*, спо́єний; ~ *zemina* *колекти́вна* зе́мля 2 *дру́жный*, ко́мпактний; ~ *kolectiv* *дру́жный* *або* є́днóтний *колекти́в*

suffix -у *м lingv.* су́фікс

sufixáln/ly і **sufixov/ly** *lingv.* суфі́ксо́вий, суфі́ка́льний; ~а *morféma* суфі́ка́льна *морфе́ма*

sugesc/ia -іє *ж* су́гесція́, вну́чіня

suggestívny/ly *сугесті́вний*, вну́чуючий (*дашмо*); *притя́гуючий*, *підма́нючий*; *пересві́дчуючий*; *наводя́чий* (*на дашмо*); ~а *otázka psych.* *наводя́чий* *вопро́с*; ~ а *krása* ча́рюча *красо́та*

сúhlas -у *м* 1 *согла́шіння*, *одо́бріння*; *на znak* ~у *на знак* *согла́шіння*; *nemý* ~ *тихе* *согла́шіння* *або* *одо́бріння*; *stretnúť sa s nadšeným* ~ом *стрі́тити* *ся* *або* *на́йти* *прие́мне* *одо́бріння* 2 (*povolenie*) *согла́шіння*, *пово́ління*, *рі́шіння*; *pisomný* ~ *писе́мне* *пово́ління*; *so* ~ом *školy*, *rodičov* з *рі́шінєм* *шко́лы*, *ро́дичів*; *na to treba* ~ *ministerstva* *на* *то́то* *тре́ба* *согла́шіння* *або* *рі́шіння* *міністе́рства* 3 (*súlady*) *согла́шіння*, *в зго́ді*; *v* ~е *s niečím* *в зго́ді* з *дачі́м*

сúhlas/it' -і́ -іа *nedok.* 1 *s kým, čím* і *bezpredm.* *согла́шати* *ся* з *кым*, *чим*; *одобря́ти шмо*; *v min. č. prekladá sa dok. slovesami* *одобря́ти* *шмо*; ~ім *s vami* *я* *согла́шам* *ся* з *ва́ми*; ~ім *s tvojou voľbou* *я* *одо́брю́ам* *твій* *выбі́р*; ~іл *s návrhom* *я* *согла́шам* *ся* з *тво́єв* *пропо́зиціє́в* 2 (*zhodovať sa*) *зго́джовати* *ся* з *чим*, *бути* *є́дна́ким* з *чим*; *to nesúhlasí so skutočnosťou* *то́то* *не* *зго́джує* *ся* з *дійснiстє́в*; *dáta* *nesúhlasia* *да́туми* *не* *зго́джують* *ся* *або* *не* (*суть*) *є́дна́ки*; *výsledok* ~і́ *выслі́док* *або* *резултáт* *спра́вний*

сúhlasn/ly 1 (*na znak súhlasu*) *одо́брюю́чий*; *потве́рджую́чий*; ~а́ *odpoveď* *потве́рджую́ча* *о́дповідь*; ~ *výkrik* *одо́брюю́чий* *выкри́к*, *выкри́к* *одо́бріння*; ~е́ *kývnutie hlavou* *одо́брюю́че* *кывну́тя* *го́ловов*, *одо́брюю́че* *прита́кованя* 2 (*zhodný*) *зго́джую́чий* *ся*, *є́дна́кий*; *рівна́кий*; ~е́ *mienku* *є́дна́ки* *по́гляды* *або* *посуд́жіння*; ~е́ *výpovede* *є́дна́ки* *выпо́віді*; ~ *výsledok* *є́дна́кий* *резултáт* *або* *выслі́док*; ~е́ *čísla mat.* *чи́сла* з *рівна́ким* *зна́ком*; ~ *prúd fyz.* *ток* *то́го* *са́мого* *напра́вління*

súhr//a -y ž 1 зладжéность ж, гармóнія ж, зладжéность в мýзыці, в співі; ~ роhybov зладжéность погынань; ~ farieb зладжéность фарб; ~ viazne (*pri hre*) нет зóгранности áбо гáрмонії 2 взаємодіяня; ~ náhodných okolnosti взаємодіяня неочéкованих обстáвин

súhrn -u m 1 сýма ж 2 цáлком, резултáт, óбща áбо цáлкова сýма

súhrnn//ý цáлковый, óбщій; ~á správa цáлкова вiстка; ~ názov цáлкова нáзва; ~á suma цáлкова сýма

súhvezd//ie -ia s грúпа звiзд, созвiздя

suchár -a m 1 *obyč. v mn. č.* ~e сухáрь м 2 (*suchý strom al. konáre*) ~e сухой стром áбо конáрь, сухой конáрик

such//o' -a s 1 (*suchosť*) сýхо, сухóта ж 2 (*suché miesto*) сухé мiсце; *držať v ~u* тримати на сухiм мiсці 3 (*suchá pevnina*) сýша, зéмля; на vode i на ~u на вóдi i на сушi áбо на зéмли 4 (*suchota, suché počasie*) сухотá, áсуха; *boj proti ~u* боёвáня зó áсухов; *nastali ~á* настáла áбо зачалá сухóта • *už to al. už to máme v ~u* ≈ уж тотó máme докiнчéне áбо готóве; *hádzat' sa ako ryba na ~u* метáти ся як рыба на сýху

sucho² *prisl. v rôzn. význ.* сýхо; *tu je ~ tu* сýхо; ~ *kašle* він сýхо кáшле, мать сухой кáшель; *oznánil, že ~...* *pren.* він сýхо повiв, же ... • *obísť na ~* выйти сухым iз вóды

suchomiln//ý сухолюбивый; ~é *rastliny* сухолюбивы ростлины

suchopárny *v rôzn. význ.* сухой, сухопáрный; ~ *človek* сухопáрный чоловiк; ~ *predmet (v škole)* нýдный предмёт; ~ *výklad* нýдне пояснiня; ~ *život* нýдный жывот

suchot//a -y 1 сухотá 2 (*suché počasie*) áсуха, сухá погóда

suchotinár -a m туберкулóзник, хвóрый на туберкулóзу (з *туберкулóзов плюц*)

suchot//iny -ín ž *pomn.* туберкулóза (*плюц*), сухотины *zastar. hovor.*

such//oty -ôt ž *pomn. hovor.* туберкулóза (*плюц*), сухотины • *vreckové ~* кишéньвы сухотины

suchozemský сухозéмский

such//ý *v rôzn. význ.* сухой; ~á *zem* сухá зéмля; ~é *povetrie* сухой вóздух; ~é *pery* сухы гáмбы; ~ *strom* сухой стром; ~ *chlieb* сухой хлiб; ~é *seno* сухé сiно; ~ *byt* сухой квáртель; ~é *leto* сухé лiто; ~é *podnebie* сухой клiмат; ~á *pokožka* сухá кóжа; ~ *kašeľ* сухой кáшель; ~ *zápal pľuhrudnice* запалiня погрýдника; ~é *koryto* сухé кóрыто; ~á *strava* сухá стрáва; ~é *zemiaky* сухы бандýрки (*без мáсла*); ~ *výpočet* сухой вырахунок; ~é *čísla* сухы чiсла áбо цiфры; ~ *človek* сухой чоловiк; ~á *destilácia odb.* сухá дестiлáция; ~ *ľad* сухой лед; ~é *víno* сухé винó; ~á *saláma* сухá салáма; ~á *spojka (v aute)* сухá спóйка; ~ *tréning* сухой трéнинг • *žič o ~om chlebe* жыти на хлiбi i вóдi; *neostalo na ňom ~ej niťky a)* на нiм сухóй ниткы не остáло; б) ёго рознéсли áбо цáлком роскритiковáли, живóго мiсця на нiм не охaбили

suit//a -y ž 1 (*sprievod*) спроваджáня, дóпровод 2 *hud.* сýїта

sujet [súže] -u m сюжёт

suk//a -y ž сýка

súkací сукáючий, мотáючий; ~ *stroj* сукáюча машына

súkač -a m сукáч, мотáч

súk//at' -a -ajú *nedok.* 1 сукáти; ~ *nite* сукáти ниткы; ~ *dratvu* сукáти дрáтов ж 2 пiдкáсовати; ~ *rukávy* пiдкáсовати рукáвы 3 *pren. expr.* сыпати; ~ *verše* сыпати стихы; ~ *vtrпу* сыпати анекдóты 4 *expr. (piť)* гылтáти, хлипати; ~ *do seba* пасáти, жéрти (*fud.*)

súkenk//a -y ž *hovor.* сукняна фабрика

súkennictv//o -a s вырoба сýкна

súkenník -a m 1 (*výrobca*) сукéнник 2 (*predavač*) продóвáч сýкна

súkenn//ý сукéнный; ~ *poňavice* сукéнны ногáвиці; ~é *karpe válenky*, сукéнны чiжмы

súkmeňov//ec -са *m* родак, краян

suk//ňa -не *ž* сукня; hladká ~ гладка сукня; skladaná ~ складана сукня • strážiť žene ~не тримати ся жєниной сукні, быти (слівни) привязаним к жєниной сукні; držať sa materinej ~не тримати ся за материну сукню

sukničkář -а *m* *hovor.* сукнічкарь *m*

súkn//o -а *s* сукно

súkoles//ie -ia *s* систєма кóлес

sukovic//a -е *ž* *nár.* суковита палиця

súkrom//ie -ia *s* сукромный або особный живот • bývať na ~і бývати або жыти на сукромнім квартєли

súkromne *prisl.* сукромні, сукромным спóсoбoм; ~ са učíť бра́ти сукромні уро́кы; ~ vyučovať сукромні дава́ти уро́кы; ~ са rozhovárať s niekým ма́ти з дакым сукромну бисіду; prišiel som sem ~ я прийшов по сукромнім ділі; ~ hospodáriť сукромні газдова́ти або господарити; ~ hospodáriaci roľník сукромный землероб

súkromníč//it' -і -ia *nedok. hovor.* сукромні господарити, быти сукромником

súkromník -а *m* 1 сукромный господарь 2 (*remeselník*) сукромный ремеселник 3 (*roľník*) сукромный замлероб

súkromnohospodársky сукромногосподарський

súkromnokapitalistický сукромнокапиталістичный; ~ vlastníctvo сукромнокапиталістичный маесток; ~é hospodárenie сукромнокапиталістичне газдівство; ~ podnik сукромнокапиталістична фірма

súkromnoprávny práv. сукромноправовый
súkromnovlastníck//y сукромновластницький; ~ pomer k práci сукромновластницьке одношіня к робóти; ~а morálka сукромновластницька моралка або єтика

súkromn//ý 1 сукромный, особный; ~ podnikateľ сукромный фірємник; ~á firma сукромна фірма; ~ byt сукромный квартель; ~ majetok сукромный маесток; ~ záujem сукромный або особный інтерєс; ~ rozhovor сукромна бисіда; ~ život

сукромный або особный живот; ~á прах сукромна прáктика; ~ lekár сукромный лікарь; ~é hodiny сукромны уро́кы; ~á osoba сукромна особа 2 *ekon.* сукромный; ~ sektor сукромный сектор

súkvet//ie -ia *s* соквітєя *s*

súlád -у *m* 1 (*harmónia*) зладженость ж, гармонія; ~ farieb гармонія фарб; ~ pohybov зладженость погынáнь; žiť v ~е жыти в згóді; rodinný ~ зладженость в родині 2 (*zhoda*) згóда, зладженость; ~ medzi výrobnými silami а výrobnými vzťahmi зладженость мєджі виробными силами і виробными одношінями; v ~е s niečim в згóді з дачím; dať do ~u s niečim дати до згóды з дачím

sulfát -у *m chem.* сулфáт

sulfatiázol -у *m lek.* сулфатіазóл

sulfid -у *m chem.* сулфід

sulfit -у *m chem.* сулфіт

súlož -е *ž* спóїня, полóвый акт, полóве спóїня мýжа і жєны; mimomanželská ~ позапобратське полóве спóїня мýжа і жєны

súlož//it' -і -ia *nedok.* спóєвати ся; выкóновати полóвый акт, ма́ти полóве спóїня

súložnic//a -е *ž* соложніця; жєна, выкóнуюча полóвый акт пóза побратства

súložník -а *m* солóжник; муж, выкóнуючий полóвый акт пóза побратства

sultán -а *m* султáн (*панóвник в іслáмських країнах*)

sultanát -у *m* султанáт

sum//a -у *ž* сýма; veľká ~ велика сýма

sumár -а *m* цалкóвый розрахунок; кýртый перєгляд

sumárne *prisl.* сумáрни; цалкóво; ~ hodnotiť сумáрни оцінєвати; ~ možno povedať, že ... сумáрни або цалкóво мож повєсти, же ...

sumárny 1 сумáрный, цалкóвый; ~ výkaz сумáрне выучтованє; ~ rozpočet цалкóвый розрахунок; ~ prehľad сумáрный перєгляд 2 бiлáнчний; ~ výsledok бiлáнчний результат

sum/lec -са *m* сýмець

súmern//ý 1 сіметрічний; ~á konštrukcia сіметрічна конштрукція 2 рівномірний, пропорціональний; ~á postava рівномірна або пропорціональна фігура

sumk//a -у *ž voj.* пúздо на патроны

súmrak -и *m* стмива́ня; večerný ~ вечірне стмива́ня; ~ života послі́дня фа́за жы́вота

súostrov//ie -а *s* архіпелáг, гру́па о́стровів

sup -а *m* суп

súpažný šport. дво́ма рука́ми; ~ trh, řah то́ргнутья, тяг дво́ма рука́ми

súper -а *m* 1 проті́вник, сопе́рник; nebezpečný ~ небеспе́чний проті́вник 2 (partner) па́ртнер; rovnocenný ~ рівноці́нний па́ртнер; nemá ~а не ма́ти па́ртнера, быти без па́ртнера; obohrat ~а обогра́ти па́ртнера

superbomb//a -у *ž* супербо́мба

súperen//ie -ia *s* супері́ня *s*

superfosfát -и *m chem.* суперфосфа́т

superintendent -а *m* суперінтенда́нт

súper//it' -í -ia nedok. суперити

superlatív -и *m* 1 gram. суперлаті́в, найвы́сший стúпнь 2 pren. выс́ша похва́ла; hovořit o niekom v ~och говори́ти о дакі́м в суперлаті́вах

superman -а *m pejor.* надчолові́к

supermoderný супермодер́ний, гіпермодер́ний; ~é auto супермодер́не а́вто

supín//um -а *s lingv.* супі́н

súpis -и *m* о́пис *m*, пере́пис *m*; списо́к *m*; bibliografický ~ списо́к бібліографі́ї; inventárny ~ інвентар́ний списо́к; ~ majetku о́пис ма́стку; ~ řudu пере́пис жы́телів

súpisk//a -у *ž* списо́к; ~ cestujících списо́к пасажи́рів; ~ hráčův списо́к гра́чів

súpisový і **súpisný** *príd. k súpis*; ~ hárok переписний́ га́рок

supletívny//y суплеті́вний; ~e tvary gram. суплеті́вні фо́рми

supl//ovat' -uje -ují nedok. 1 (nahradzat) замі́няти, застúповати 2 škol. звстúповати (учі́теля)

súprav//a -у *ž* 1 комплэ́кт, колеќція; řarnitúra; ~ bielizne (postel/nej) комплэ́кт білі́зны; tepláková ~ теплakovый комплэ́кт

2 řarnitúra; колеќція; ~ náčinia řarnitúra інштрумэ́нтів; ~ požov колеќція но́жів 3 (zariadenie) машы́на; vřtacia ~ вертя́ча машы́на; řrézovacia ~ фрезую́ча машы́на 4 (servis) сёрві́з; kávová, řčajová ~ каво́вый, чаё́вый сёрві́з; ~ na líker сёрві́з на лі́кер 5 řel. (влакóве) зложі́ня; vlaková ~ влако́ве зложі́ня; nákladná ~ зложі́ня това́ру

súradnic//a -е *ž odb.* координáта; zeměpisné ~е географі́чні координáты

súradnicov//ý координáтний; ~á os ось координáт; ~á sústava сі́стема координáт

súradn//ý 1 соодно́сный; ~é pojmy соодно́сны поня́тя 2 geom. координáтний; ~é roviny координáтны по́верхы; ~é osi о́си координáт, координáтны о́си

súrl//it' -í -ia nedok. 1 koho понагля́ти, на́глити, підганя́ти 2 řo понагля́ти з чім; ~ odpoved' понагля́ти з о́дповілє́в, жа́дати неодкла́дну або поспі́шну о́дповідь 3 бы́ти поспі́шным або неодкла́дным; řas beží, robota ~í час уті́кати або бі́жыть, робо́та не че́кати 4 (ponáhlřat' sa) понагля́ти ся, на́глити ся, спі́шыти

surmit//a -у *ž zastar.* трýба

súrn//y неодкла́дний, налі́гавый; ~а práca неодкла́дна робо́та; ~ prípad налі́гава рі́ч; ~а porada налі́гаве засі́дання; ~á pořta налі́гава по́шта; ~ telegram неодкла́дний теле́грам

súroden//ec -са *m* брат, сестра́; mám veřa ~cov мам мно́го бра́тів і сестє́р; mám dvoch ~cov а) я мам дво́х бра́тів; б) я мам дві́ сестры́; в) я мам бра́та і сестру́

súrodý є́днорóдний, рівна́кий, гомогéнный

surogát -и *m kniř.* сурога́т, наподобени́на

surov//ec -са *m* їробі́ян, насилник, немі́ло-сє́рдник, гру́бый чоло́вік

surovic//a -е *ž* суро́вый лі́с

surovin//a -у *ž* матері́ал; priemyselná ~ промисло́вый матері́ал; spracovat' ~у

оброблювати матеріали; zberné ~y зберня матеріалу

surovinový матеріаловый; ~á základňa матеріалова база; ~é zdroje матеріаловы засоби; ~é rezervy матеріаловы резерви

surový 1 суровый; ~á strava сурова страва; ~é ovocie сурова овочина; ~é zemiaky суровы бандурки; ~á kapusta сурова капуста; ješ' niečo ~é їсти дашто сурове 2 (nespracovaný) суровый, необробёный; ~ materiál суровый материал; ~é kože суровы кожаны матеріали; ~á nafta сурова нафта; ~é železo сурове железо; ~ hodváb суровый гадваб; ~á tehla сурова цегла; ~á forma (umeleckého diela) сурова форма; ~é drevo сурове дерево 3 (drsny) суровый; ~á zima сурова зима; ~á pravda pren. сурова правда 4 (bezohľadný) expr. грубый, суровый, твердый; ~ človek грубый чоловік; ~é zaobchádzanie грубё заобхаджання або поводжіння; ~á hra šport. сурова гра; ~é nádavky грубё надавання; ~ žart грубый жарт

surrealist/a -u m сюрреаліста

surrealistický сюрреалістичный

surrealizm/us -u m сюрреалізм

sused -a m сусід

sused/a -y ž сусіда, сусідка

sused/it' -í -ia nedok. 1 s kým сусідити, сусідствувати, жыти в сусідстві 2 s čím сусідити з ким, гранічити з чим; находить ся ко́ло чо́го; náš dom ~í s vaším наш дім нахо́дить ся бли́зко ва́шого

susedn/ý 1 сусідний; ~ dom сусідній дім; ~ obec сусіднє село, сусідній валан; ~ stôl (v reštaurácii) сусідній стіл, столик 2 (blízky) близконаходячий ся

susedov ľud. сусідський; ~e deti сусідські діти

susedovci/li -ov m mn. č. hovor. сусідови, сусіди

susedsk/ý сусідський; ~é spolunažívanie добры сусідські одношіня; ~á ротос сусідська поміч, поміч сусідів

susedstvo/o -a s 1 сусідство; prijať niekoho do ~a прияти дакого до сусідства 2 (blízke okolie): v ~e je obchod в сусідстві находить ся sklep або обход; v ~e s niekým, niečim в сусідстві з даким, дачім

súslednos/t' -ti ž послідовність ж; ~ časov gram. послідовність часів

súsoš/ie -ia s скульптурна група, група сох **suspend**/ovat' -uje -ujú dok. зосадити з фúnкції; зрушити фúnкчnosť дачо́го; ~ zákon зрушити закон

suspensor -a/-u m lek. суспензор

sústav/a -y ž v rôzn. význ. сістема; hospodárska ~ економічна сістема; filozofická ~ філософська сістема; školská ~ шкільська сістема; ~ ozubených kolies tech. сістема озубёных ко́лес; zavlažovacia ~ завлажующа сістема; nervová ~ нерво́ва сістема; slnečná ~ солнечна сістема; volebná ~ волёбна сістема; desiatková ~ mat. десятинна сістема

sústavn/ý сістематичный, непереста-ва́ючий, планований; ~ á práca сісте-матична робота; ~ výskum сістематичне дослідження

súst/o -a s кусок, фалаток; prehltnúť ~ пролыгнуги кусок

sústras/t' -ti ž жалость; prejav ~ti проявити жалость; vysloviť ~ niekomu высловити жалость дакому

sústrastný жалостный; ~ telegram жалостный телеграм; ~ pohľad жалостный погляд

sústreden/ie -ia s 1 (dej) концентрованя, заміряня; ~ kapitálu концентрованя капіталу; ~ pozornosti концентрованя внимавости; ~ jednotiek концентрованя воєньских частей 2 šport. (tábor) тренінгове стрітнўтя; dvojtyždňové ~ двотыжднёве стрітнўтя; vrátiť sa zo ~ia вернути ся зо стрітнўтя 3 (sústredenie sa) концентрованость; заміряна або зосерёджена внимавость; зосерёдженость ж; pracovné ~ концентрованя в роботі

sústreden//ý 1 заміряний, зосереджений, концентрований; ~á pozornosť концентрована уважність; ~ pohľad зосереджений або концентрований погляд 2 концентрований, зосереджений; ~ útok концентрована атака; ~á paľba концентроване стріляння

sústred//it' -í -ia *dok.* 1 зосередити, концентровати; ~ pozornosť на не́що зосередити уважність на да́што 2 зосередити, позберати; ~ statok do spoločných maštali позберати ста́ток до общі́х ста́ень

sústred//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 на чо́ зосередити ся, заміряти ся, концентровати ся ~ sa на пра́цу заміряти ся на робо́ту; ~ sa на х́ру заміряти ся на гру́ 2 на чо́ (*zamerat'* sa) ~ sa на чита́нє заміряти ся на чита́нє 3 (*zhromaždit'* sa) позберати ся

sústredn//ý концентрічний; ~é kružnice *geom.* концентрічні окру́жності

sústredňováci: ~ tábor a) шпортóвый ла́герь, шпортóвы стрі́тнута́ (*на трені́рованя́*); б) концентра́чний ла́герь

sústredňovať -uje -ujú *nedok.* 1 чо́ на чо́, *koho* (*zameriavať*) концентровати, замі́рєвати *што на чім, на ќым*; ~ pozornosť зосереджовати уважність на да́што; ~ úsilie на не́що концентровати сна́жінє на да́што 2 *koho, čo, kam, kde* зосереджовати, концентровати, зберати; ~ vojsko зосереджовати во́йска

sústredňovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 на чо́ зосереджовати ся, замі́рєвати ся, позаста́вля́вати ся на ч́ім 2 *kde* (*zhromažďovať sa*) зосереджовати ся, концентровати ся, зберати ся 3 на чо́ (*orientovať sa*) *nedok. dok.* ~ на живо́чі́сну výrobu о́рьєнтовати ся на живо́тновóдство

sústruh -ul/-a *m* то́чóвка

sústruž//it' -í -ia *nedok.* то́чіти, обто́човати

sústružník -a *m* то́карь *m*

súš -e *ž* (*pevnina*) су́ша, зéмля

sušen//ie -ia *s* суші́ня *s*

sušen//ý суше́ний, су́хий; ~é mlieko суше́не мо́локо; ~é gybu суше́ны ры́бы; ~é jablká, hrušky суше́ны я́бка, гру́шки, ~é slivky суше́ны сли́вки; ~á zelenina суше́на зелени́на; ~é hrozienka суше́ны гро́зінка

sušiac//i суша́чий; ~a pec суша́чий пец; ~a skriňa суша́ча скрина́

sušiak -a *m poľnohosp.* ко́стряб, о́стырьба́ (*на суші́ня комані́ці i m. n.*); ~ na seno суші́чка на сі́но (*nár.*)

sušiar//eň -ne *ž* суші́чка, суші́лля; ~ na obilie суші́чка на зéрно; ~ ovocia a a zeleniny су́шня; ~ tabaku суші́чка ду́гану

sušič -a *m* (*prístroj*) су́шіч, осу́шова́ч; ~ na vlasy фен

sušičk//a -y *ž* суші́чка; obilná ~ суші́чка зéрна; ~ ľanu суші́чка лё́ну

sušienk//a -y *ž* 1 *obyč. v mn. č.* ~y суше́на ово́чина; суші́ня 2 (*druh pečiva*) кéксы

suš//it' -í -ia *nedok.* сушы́ти; ~ bielizeň сушы́ти бі́лизну; ~ seno сушы́ти сі́но; ~ huby сушы́ти гри́бы; ~ gybu сушы́ти ры́бы

suš//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 (*schnúť*) сушы́ти ся, со́хнути; šaty sa ~ia шма́ты су́шать ся а́бо со́хнуть 2 (*sušiť si šaty*) сушы́ти ся, со́хнути; ~ sa pri peci сушы́ти ся при пе́ці

súťaž -e *ž* 1 перема́ганя; супе́рня; prihlásiť sa do ~e приго́лосити ся на перема́ганя а́бо супе́рня; zapojiť sa do ~e запо́ити ся до перема́ганя; ~ o najlepšieho pracovníka перема́ганя о найлі́пшого працо́вника 2 (*konkurz*) ко́нкурз; vypísať ~ выго́лосити ко́нкурз; literárna ~ лі́терату́рный ко́нкурз 3 *šport.* перема́ганя; ша́мпіо́на́т; majstrovská ~ перема́ганя на пе́ршість кра́їны, ша́мпіо́на́т кра́їны; krajské, okresné ~e кра́йскы, окру́жны перема́ганя; šachová ~ шахо́вы перема́ганя, перема́ганя в ша́ху

súťaženie *p.* **súťaž** 1

súťažiac//i перема́гаю́чий, уча́тник перема́гань, сопе́рник; ~e kolektívy перема́гаю́чі ко́лекті́вы

súťažiac//i ² -eho уча́тник перема́гань, перема́гаю́чий, сопе́рник

sút'až//it' -і -іа *nedok.* перемагати ся, суперити; ~ s niekým v práci перемагати ся в роботі з даким; ~ o niečo перемагати ся áбо суперити о дашто

sút'ažn//ý *príd. k sút'až;* ~é podmienky условія перемагань; ~ poriadok правила перемагань

suterén -u *m* сутерен; пивніця

suterén//y сутеренный; пивнічний; ~a miestnosť сутеренна містность, пивнічна містность

sutin//a -y *ž* 1 *geol.* руїна 2 *obyč. v mn. č.* ~y румовиска, розваілины, згориниска

sútok -u *m* зливаня, місце зливаня; ~ rieč зливаня рік

súvah//a -y *ž* (*bilancia*) біланція, вислідок, резултат дачо́го; *rozpočtová* ~ розрахункова біланція; *ročná* ~ річна біланція, річний вислідок; *zostaviť al. urobiť* ~и зробити біланцію

súvahový біланцовый

súveký сучасный (*дако́му, дачо́му*)

súver//ec -са *m* єдиновірець

suverén -а *m* 1 суверен, найвысший панівник 2 зна́лець, майстер, професіона́л

suverenit//a -y *ž* суверенность ж; ~ štátu суверенность державы

suverén//y 1 суверенный, незале́жный; ~ štát суверенна держава; ~ národ суверенный народ; ~ vládca суверенный правитель 2 бесхыбный, абсолю́тний; ~e víťazstvo абсолю́тна перемо́га; ~e ovládanie techniky бесхыбне володіня даяко́в те́хніков

súvet//ie -іа *s gram.* зложено́ речіня; *priradovacie, podradovacie* ~ зложеноприрядне (паратакти́чне), зложенопідрядне (гіпотакти́чне) речіня

súvis -u *m* спо́ня ж; *logický* ~ логи́чне спо́ня; *nachádzať* ~ medzi niečím находить спо́ня ме́джі дачи́м; *v* ~e s tým в спо́ні з тым; *hovoriť bez* ~и говорити несвязні

súvis//iet' -і -іа *nedok. s čím* находить ся áбо быти в спо́ні, быти спо́еным з чи́м;

navzájom ~ быти взає́мні спо́еным; *to s tým nesúvisí* то́то од то́го не залёжыть, то́то з тым не спосне; *s tým úzko* ~і з тым тісно спо́ене; *tieto fakty nesúvisia* то́ты факты не спо́ены ме́джі собо́в, ме́джі тыми(а) фактами нет (ніякого) спо́ня

súvis//ý 1 неперерыва́ный, непереру́шований, взає́мні поспо́ёваний; ~ rad непереру́шований ряд; ~á reťaz udalostí непереру́шоване огни́вко пригод 2 (*o reči ap.*) связный, логи́чний; ~á reč связна́ реч; ~ text логи́чный текст

súvzt'ažn//ý соодно́сный, корелаті́вный; ~é hodnoty соодно́сны ці́нності; ~é hlásky *lingv.* корелаті́вны зву́кы

súzvuch//ý созвучный; гармоні́чний; ~ akord созвучность, акор́д; ~é slová *lingv.* о́монімы

súzvuk -u *m* созвучность, гармо́нія

súžen//ie -іа *s* тра́піня, сму́ток, скорму́ченость, ста́рость (фізі́чна áбо пси́хічна), жаль, біда́; *mať* ~ ма́ти тра́піня, ста́рати ся; *v radosťi* i *v* ~і в ра́достях i в жа́лю

súžiť *p. sužovať*

súžiť//ie -іа *s* жыти доведна, доведна нажыва́ти; коекзі́стенція; *spoločenské* ~ о́бщностне нажыва́ня; *mierové* ~ národov міро́ва коекзі́стенція наро́дів; *bratské* ~ Slovákov a Rusínov бра́тьське нажыва́ня Слова́ків i Русинів

suž//ovať -ує -ују́ *nedok.* тра́пити, му́чити, знепоко́евати; ~ ženu тра́пити же́ну; *kašeľ* ма ~ує кашель ме́не му́чить; *svedomie* ма ~ує ме́не грызе́ áбо му́чить со́вість

suž//ovať sa -ує са -ују́ са *nedok. pre koho,* чо́ тра́пити ся, му́чити ся *pro koho, iz-za чо́го*

svadbl//a -y *ž* сва́дьба; *strieborná, zlatá, diamantová* ~ сере́бряна, золо́та, бри́ліантова сва́дьба

svadobčan -а *m* го́сть *m* на сва́дьбі, сва́дьбяный го́сть

svadobn//ý сва́дьбяный; ~á hostina сва́дьбяна́ гостина; ~ sprievod сва́дьбяне́ спроводжі́ня; ~ obrad сва́дьбяный о́бряд

ábo сокáш; ~ rár женáч áбо молодый i невіста; ~é šaty свадьбяны áбо вінчальны шмáты; ~á cesta свадьбянá дорóга; ~á пос ніч побрáтых, свадьбянá ніч; ~í hostia свадьбяны góсті, góсті на свáдьбі; ~á kytica свадьбяный букéт; ~á pieseň свадьбянá співанка; ~ otec свядьбяный отéць; ~á mať свадьбянá máma

svah -u *m* склон, бéрег, ступáня; сваг, ýбоч; *strmy al. prudký* ~ прудкий бéрег; ~у hôr склоны гор; *severný, jižný* ~ сéверный, южный склон; ~ pásupu *žel.* склон желізнодорожного náсыпу

svahovac//i: ~ie zariadenie свагóве заряджіня

svah//ovat' -uje -ujú *nedok.* сваговáти, робити склон (*гóры*); спéвнэвати náсып (*дорóгы*)

svák i svák//o -a *m* стрыко, ўйко

svaľ -u *m* свал, мускúла; парнúť ~у напnúти мускúлы áбо свáлы; brušné ~у брúшыны мускúлы; srdcový ~ сердцéва мускúла; dvojhlavý ~ двоголóвый свал

svaľstv//o -a *s* мускúлы, свáлы, мускулатýра

svár -u *m* гáдка, звáда, незгóда • jablko ~у ябко незгóды, причíна звáды

svár//it' sa -i sa -ia sa *nedok. kniž.* гáдати ся, вáдити ся

svárliv//ý kniž. гадáвый, гащеривый; ~á žena гадáва áбо гащери́ва женá

svat -a *m* 1 сват (*отéць єднóго із побрáтых по одношіню к рóдичам дрýгого побрáтого*) 2 *nár. (pytač)* спрoшáч, сват

svatkl//a -y *ž* свáха

svatovc//i -ov *m* *potm. hovor.* сватóви

sväte *prisl.* 1 свято, як святий; ~ sa tvárit' робити ся святым 2 (*naisto*) свято, наісто; ~ sľúbit' наісто обіцяти

svät//ec -са *m* святий

svätenic//a -е *ž* náдoба зо свячéнов áбо святóв водóв

sväten//ý свячéный; посвячéный; ~á voda свячéна áбо святá водá • báť sa ako čert ~ej vody бояти ся як чорт свячéной áбо святóй воды; перомóже ti ani ~á voda *žart.*

не помóже тобi áни свячéна водá, ніч тобi уж не помóже

svätic//a -е *ž* святá

svät//it' -i -ia *nedok.* 1 святити, посвящáти; ~ kostol посвящáти цéрьков 2 *pren.* святити, ослáвлéвати; ~ nedel'u святити неділю; ~ mena *al. meniny* ослáвлéвати менины

sväto p. sväte

svätodušn//ý: ~é sviatky трóйцин день; ~á nedel'a день св. дýха

svätójánsk//y святояньский; ~а пос святояньска ніч, ніч в передвéчор Іváна Купáлы (з 23-го на 24 іюна); ~е ohně святояньскы огні (*запáлéваны в передвéчор 24-го іюна*); ~а slávnosť святояньске свято; ~ chlieb святояньский рóглик áбо хліб; ~а muška *zool.* святояньска мýшка, світлячóк

svätokrádež -е *ž* святотáтство; dopustiť sa ~е допустити ся святотáтства

svätokrádežník -а *m* святотáтець

svätokrádežn//ý святотáтський; ~á ruka рúка святотáтця; ~á myšlienka святотáтцька дýмка

svätokup//ec -са *m* святотáтський купéць, купéць святостей; недóбрый чоловiк, подляк

svätokupectv//o -а *s* торгiвля святостями, сiмонiя

svätopeterský: ~ chrám храм святóго Петра

svätostán//ok -ку *m cirk. aj pren.* олтарна скринька; ~ vedy олтарна скринька наýки

svätosväte *prisl.* істóтні, істо наісто; ~ sľúbit' niečo істóтні обіцяти даштó

svätoštefansk//ý: ~á koruna *hist.* корúна святóго Штефáна; ~ dóm храм святóго Штефáна

svätováclavsk//ý: ~á koruna *hist.* корúна святóго Вáцлава; ~á legenda лeгéнда о святiм Вáцлавi

svätožiar//a -y *ž* глорiола

svätuškár -а *m* святош, фаризéй

svätvečer -а *m* Святий вéчор

svät/ý¹ 1 *cirk.* святий; ~í bratía (o Cyrilovi a Metodovi) святы бр́а́тя; ~ rodina святá родина; ~ otec pápa рíмський; ~í otcovia святы отцо́ви; ~á omša святá літу́ргія або богослужба; Svätá stolica святий престол (*Bamikán*); Písmo ~é, Sväté písmo Свя́чене писа́ня 2 (*náboženský*) свя́чений, релі́гійний; ~é knihy свя́чені книги; ~é pesničky релі́гійны співа́нки 3 *pren.* (*mravne bezúhonný*) ~ človek святий чоловік; robiť sa ~ým робити ся святым 4 (*posvätný*) святий, свя́чений; ~á chvíľa свя́чена мину́та; ~á povinnosť святá повинні́сть, свя́чена повинні́сть; ~é miesto свя́чене місце; ~é právo на не́що свя́тє пра́во на да́штó 5 (*spravodlivý*) святий, свя́чений; ~ hnev святий або свя́чений гні́в; zahorieť ~ým hnevom загорі́ти свя́ченим гні́вом; ~á nenávisť святá не́наві́сть 6 (*skutočný*) святий, оригіна́льний, правди́вий, істи́нний; ~á pravda святá пра́вда; ~ rokoj по́вний по́кій; mať ~ rokoj ма́ти святий по́кій; daj mi ~ rokoj! дай ми святий по́кій!, оха́б ме́не в по́кої!

svät/ý² -ého *m* святий; obrazy ~ých іко́ны; vyhlásiť za ~ého вы́голосити за свято́го; ● Všetkých ~ých (свято) вшы́ткых свя́тых; vám ani ~ nevyhovie вам і святий не ви́лагодити; to by dožralo aj ~ého ты і святий бы не вы́тримав; videl som všetkých ~ých (*od bolesti*) я ві́дів вшы́ткых свя́тых (*od bólestu*); oklame aj ~ého він і свято́го окла́мле; ani ~ému (*nedám niečo*) а́ни за што на сві́ті, а́ни свято́му; na kieho ~ého? я́ко́го чо́рта?; stojí ako ~ за dedinou сто́ить як закопа́ний; як кідь бы к зе́млі при́пис; komu pán boh, tomu všetci ~í ≈ ко́му бог, то́му і вшы́ткы свя́ты; до́брі то́му жы́ти, ко́му ба́бка воро́жить

svätý/ľna -ne *ž* 1 (*časť chrámu*) святы́ня, олта́рь (*sanktuár*) 2 святы́ня *aj pren.*

svedč/ľať -í -ia і **svedč/ľiť** -í -ia *nedok.* кому, чо́му і *bezpredm.* слухы́ти, приста́ти, іти,

годи́ти ся; klobúk mu dobre ~í ка́лап ё́му приста́не або іде́

svedč/ľiť¹ -í -ia *nedok.* 1 (*na súde*) свідчи́ти, бы́ти свідко́м, выступáти як свідок; ~ proti niekomu свідчи́ти протів дако́го; falošne ~ фало́шні свідчи́ти, дава́ти фало́шны або неправди́вы выпові́ді 2 о чо́м (*byť dôkazom*) свідчи́ти о чо́м, служы́ти або бы́ти до́казом чо́го; to ~í o tom, že... то́то служы́ть до́казом то́го, же... ● kto mlčí, ten ~í хто мовчи́ть, то́т свідчи́ть

svedčiť² *p. svedčať*

svedč/ľiť sa -í sa -ia sa *nedok.* (*patríť sa*) слухы́ти ся, на́лежы́ть ся; to sa nesvedčí то́то не слухы́ть ся або не на́лежы́ть ся; ~ilo by sa mi tam ísť mi бы слухы́ло ся пі́ти там; ako sa ~í як тре́ба, як слухы́ть ся

svedeck/ý свідочы́кий; ~ výpoveď свідочы́ка выпові́дь, выпові́дь свідка́; ~á prisaha прися́га свідка́

svedectv/lo -a *s* 1 (*výpoveď*) свідочт́во, свідчи́ня 2 (*dôkaz*) свідочт́во, до́каз; ~ o tom *al.* toho, že... свідочт́во то́го, же...; до́каз то́го, же... 3 *zastar.* (*vysvedčenie*) свіді́тельство, атеста́т; maturitné ~ атеста́т зрі́лости

sved/lok -ka *m v rôzn. význ.* свідок; krivý ~ кривы́й свідок; korunný ~ голо́вний свідок; vypočúvanie ~kov выпро́шованя свідків; vypovedať ako ~ выпові́дати як свідок; povolať za ~ka не́кого позва́ти або покликати або взяти за свідка́ дако́го; očitý ~ оче́видний свідок; pred ~kami povedať не́що пові́сти да́штó пе́ред свідка́ми; živý ~ не́чо́го жы́вий свідок дачо́го; byť ~kom udalostí бы́ти свідко́м при́год

svedom/lie -ia *s* со́вість ж; ~ mi to nedovolí ми со́вість то́то не позво́лити; hlas ~ia го́лос со́вісти vůčitku ~ia вы́читкы со́вісти ● nemá čisté ~ він не ма́ть чі́сту со́вість, у не́го со́вість нечи́ста; s čistým ~ím з чі́стов або спо́кійнов со́вісте́в; pre pokoj ~ia про по́кій со́вісти; trápi *al.* hryzie ho ~ ё́го тра́пить або гры́зе со́вість; ~ sa pohlo v ňom з ним со́вість по́гла; má to na ~í то́то

лежыць на ёго сьвісьці; že máš to ~? же маш тоту сьвісьць?, як тобі не сьвісьцно?; nemal som ~ urobiť to mi не выстачало сьвісьці зробіти тото; vstúpil niekomu do ~ia вступіти дакому до сьвісьці; kupčenie so ~ím купаваня сьвісьці; sloboda ~ia слобода сьвісьці

svedomit//ý сьвісьцны; добросьвісьцны; ~ člověk сьвісьцны чолвiк; ~á práca добросьвісьцна робота

svet -a **m 1** (*vesmír*) світ; vznik ~a походжiня свiта **2** (*galaxia*) світ, галаксiя; hviezdne ~у звiзды свiта **3** (*zemegula, zem*) світ, мiр зiмна кiля; mapa ~a мапа свiта; národy ~a нарoды свiта; štyri strany ~a штири чiсты свiта; cesta okolo ~a путованя oколо свiта; obísť celý ~ обыи чiпы свiт; sedem divov ~a сiм чудiс свiта; potoppa ~a потoпа свiта **4** (*spoločnosť ľudí*) світ; kapitalistický, socialistický ~ капiталiстiчны, соцiалiстiчны свiт; divadelný ~ театрiлны свiт; vedecký ~ наўчны свiт; detský ~ дiтський свiт **5** (*riša, sféra, oblasť*) свiт; rastlinný, živočíšny ~ ростлiнны, жывoтны свiт; rozprávkový ~ приповiдкoвы свiт, свiт приповiдок aбо приповiдки; ~ kníh свiт кнiг; duševný ~ душiвны свiт **6** (*cudzina*) чужi краiны; свiт, мiр; ísť do ~a iти до чужiх краiн; túlať sa po ~e путоваiти aбо ходити по свiтi **7** (*ľudia*) людi, нарoд; свiт; ~ je zlý людi – злы; celý ~ vidí, že... чiпы свiт видиць, же...; dostať sa do ~a достiти ся до свiта; tam bolo ~a! там было нарoду!; pred ~om при нарoдi; на людях; пiред свiтом **8** (*spoločenský poriadok, doba*) свiт, пoрядок, час; v dnešnom ~e не мoжеш рoбiць, co chceš днесь не мoжеш рoбiць, што захoчеш; povojnový ~ пoвoйнoвы чiс; vybudovať lepší, spravodlivejší ~ выбудовати лiпшы, справoдлiвы свiт; teraz je už iný ~ тепiрь свiт уж iншы **9** (*okolie*) *prekladá sa individuálne*; posadť chlapca k oknu, nech vidí ~ посaдь хлoпця к oблаку aбо oкну, най пoпoзiрати ся наoколо; aký je ten ~

около нас крiсны! якiй тот свiт крiсны oколо нас!, якi крiсoтi наoколо! vyjsť do poľa a rozhladnúť sa tak po širom ~e выити до пoля i так рoзглянути ся по шырoкiм свiтi • prísť na ~ прiйти aбо пoявиць ся на свiт; uzrieť svetlo ~a а) (*narodiť sa*) увидiти свiт; б) (*o knihe ap.*) увидiти свiт, выити на свiт; odobrať sa zo ~a, odísť na druhý ~ одoбрати ся зo свiта, одыйти на дрyгiй свiт; znieť z tohto ~a некого знiсти з тoгo свiта дакoгo; ani za (živý) ~, za nič na ~e aни за што на свiтi; ~ je široký свiт великiй; co ~ ~om stojí што свiт свiтом стoить, з давных чiсiв; mocní tohto ~a мiцны свiта тoгo; urobiť diery do ~a зрoбiць дiрy до свiта; обявити Амeрику; tárať do ~a тiрати до свiта, гoвoрити глyпoсты, мoлoти вoлoвины; roztrubovať do ~a рoстрyбoвати до свiта; užívať ~a ужывати свiта; mať sa k ~u кiтнути, прoквiтати; прeкраснi сiбe чyти; od výmyslu ~a од ствoрiня свiта, од вымыслу свiта; to ~ nevidel, videl to ~? тoтo свiт не вiдiв, вiдiв тoтo свiт?; на posmech ~a на высмiх свiта

svetácky свiтський; ~ člověk свiтський чолвiк; ~ spôsob života свiтський спoсoб жывoтa

svetáctv//o -a с свiтський спoсoб жывoтa

svetadiel -a/-u **m** чiсть ж свiта

sveták -a **m** свiтський чолвiк

svetaskúsený свiтаскyсiнiй, вiдiвший свiт

svetelnosť -i **ž** свiтiвoсть ж

sveteln//ý v rôzn. význ. свiтлoвы; ~ свiтлoвы луч; ~ efekt свiтлoвы eфeкт; ~á vlna свiтлoвa вoлнa; ~á energia свiтлoвa eнepгiя; ~ zdroj жрiдлo свiтлa; ~ signál свiтлoвы cигнал; ~ náboj voj. свiтлoвa кiля; ~á reklama свiтлoвa рeклaмa; ~ rok свiтлoвы рiк

svet//er -ra **m** свiдeр м

svetielk//ovať -иe -иjú *nedok.* фoсфopoвати

svetielkujúci фoсфopюючий; ~ ciferník фoсфopюючий цiфiрник

svetlic/a¹ -e *ž zastar.* ізба (*línше выбавена*), светліца

svetlic/a² -e *ž voj.* освітлююча ракета

svetličk/a -у *ž* синька (*для білизны*)

svetlik -а *m* (*obyč. v túre, na streche*) óкно (*на вітрáня, освiтлiння*)

svetl/o -а *s* **1** світло *c*; *silné, slabé* ~ сильне, слабе світло; *ostré* ~ острé світло; *zdroj* ~а жрiдло світла; *rýchlost'* ~а скорóсть світла; *slnečné* ~ солнéчне світло; *mesačné* ~ мiсячне світло, світло мiсяця; ~ *lampy* світло лáмпы; *denné* ~ дéнне світло; *pozerať* нiеčo *proti* ~у позерáти даштó протiв світла **2** освiчiння, світло; *elektrické* ~ електричне освiчiння; *umelé* ~ умéле áбо iскýстvenне освiчiння **3** (*elektrina*) електрика, світло; *platiť* за *byť* а ~ платити за квáртель i електрику; ~ *zdrazelo* електрика здорóжáла **4** *obyč. v mn. č.* ~á (*zdroj svetla*) світло, огéнь; *zapaliť* ~ запалити світло áбо огéнь; *zhasnúť* ~ згасити світло, загасити огéнь; *neónové* ~ неонóве світло; *signalizačné* ~ ciťнáльне світло; ~á *mesta* світла мiста **5** *obyč. v mn. č.* ~á семафóр **6** *obyč. v mn. č.* ~á (*na aute*) світла; *stretávacie* ~á стрiчаючі світла; *obrysové* ~ обрисóве світло **7** (*deň*) світло, день *m*; *prišli sme ešte* за ~а мы прийшли iщi за видна; мы прийшли, кiдь было iщi видно; *už bolo* ~, *keď* *sme vstávali* уж было видно áбо світло, коли мы вставáли • *uzrieť* ~ sveta а) (*narodiť sa*) увiдiти світло; б) (*o knihe ap.*) увiдiти світло, выйти на свiт; *vytiahnuť* нiеčo на ~ вытáгнути даштó на свiт бóжий; *stavať* нiеčo *do dobrého, zlého* ~а укáзовати даштó до дóброго, злóго світла, представляти даштó во выгóдним, злiм свiтлi; *stavať* нiеčo *do nového* ~а ставяти даштó до новóго світла; *ukázať sa* *v pravom* ~е укáзовати сéбе в правдивiм свiтлi, укáзати свою iстинну тварь; *výjsť* на ~ бо́жие выйти на свiт бóжий

svetlobelasy світло-синий

svetločervený світло-червений

svetlogaštanovl/ý світло-гаштанóвый; ~é *vlasý* світло-гаштанóве вóлося

svetlomer -у/-а *m fyz.* фотомéтер

svetlomet -у *m* прожéктор, рефлéктор

svetlomiln/ý світлолюбивый; ~é *rastliny* світлолюбивы рослины

svetlomodrý світло-синий

svetlooký світлоокий

svetlos/l' -ti *ž* **1** світлость ж, освiтлiння *c*

2 *odb.* просвiчiння; промiжка; внутрiшній обéм; ~ *mosta* просвiчiння мóста; ~ *komína* внутрiшній обéм кóмина

svetlošedý світло-сивий

svetlotlač -е *č ty.* фототiпiя, гелiогрáфiя

svetlovlasý світловолоосый

svetl/ý *v rôzn. význ.* світлый; ~é *vlasý* свiтлы вóлося, свiтле вóлося; ~á *farba* свiтла фáрба; ~é *šaty* свiтлы шмáты; ~á *izba* свiтла хыжа áбо iзба; ~ *zjav* свiтле зявлiння; ~á *budúcnosť* свiтла бóдучность; ~é а *tmavé stránky života* свiтлы i темны сторóны жывóта; ~ *um* свiтлый розúм; ~é *chvílky* (*u chorého*) мiнýты просвiтлiння • *byť* ~ým *příkladem* быти свiтлым áбо дóбрым прикладом; *česť jeho* ~ej *ramiatke!* честь ёгó пáмятцi!, най бóде свiтла ёгó пáмятка!

svetobežník -а *m* вандрóвник

svetoborn/ý **1** розрúшуючий, пустошивый, зничуючий **2** *pren.* епохáльний; барз вáжный; ~ *význam* епохáльне значiння; ~é *údalosti* епохáльны пригóды; *nič* ~ého *níč* осóбого

svetobôľ -у свiтóвый жалé; депрécия; *má* ~ надышлá на нёго депрécия, вiн хмýрно наладжéний

svetodejinn/ý свiтóво-iсторiчний; ~á *úda-lost'* свiтóво-iсторiчна пригóда; ~ *význam* свiтóво-iсторiчне значiння

svetochýrny свiтoзнáмый, вызнáчный; ~ *umelec* свiтoзнáмый худóжник, худóжник зo свiтóвым мéном, вызнáчный худóжник; ~а *značka* (*výrobku*) свiтóва знáчка выпóбки; ~ *román* свiтoзнáмый ромáн

svetonáhľad -u *m* світóгляд; идеолóгия, філософія; materialistický, idealistický ~ матеріалістичный, идеалістичный світóгляд; umelecký ~ художній світóгляд; vedecký ~ нау́чний світóгляд

svetonáhľadový світоглядный, идеологічний; ~ systém світоглядна сістема

svetonázor -u *m* світóгляд; идеолóгия

svetonázorový світоглядный, идеологічний; ~ boj идеологічний бой; ~é rozdiely світоглядный або идеологічний розділ, розділ в світóглядах; ~é otázky идеологічны проблемы або вопросы

svetoobčan -a *m* 1 космополіта 2 *expr.* (світóвый) чоловік, жытель

svetovlád//a -y *ž* світóве пановáня; boj o ~u бой за світóве пановáня, бой за опановáня світом

svetovládci//a -u *m* володарь світа

svetovládni//y *príd. k svetovláda*; ~a riša пануюча над світом імперія; ~e plány плáны світóвого пановáня

svetov//ý світóвый; цілосвітóвый; ~ priester світóвый прóстір; ~é strany стрáны світа; ~é dianie світóве діяня; ~ trh світóвый торг; ~ obchod світóва торгівля; ~á literatúra світóва літератúra; ~ význam світóве значіння, світóво-історічне значіння; ~ á vojna світóва війна; ~á revolúcia всесвітóва або світóва революція; ~á kríza kapitalizmu світóва кріза капіталізму; ~ názor світóгляд, идеолóгия; ~ rekord світóвый рекóрд; ~é prvenstvo світóва першість; ~á povest' світóве мéно; učenec ~ého мена учéный зо світóвым мéном, знáмый учéный в світі, світóво знáмый учéный; ~ spisovateľ світóво знáмый писáтель, знáмый писáтель в світі; mať ~ú úroveň досягну́ти світóву ўровень; ~ kongres світóвый конгрéс; ~á výstava світóва выставка; ~é dejiny світóва історія

svetoznámi//y знáмый в світі, світóво знáмый; ~é kúpele купелі знáмы в цілім

світі; ~ vedec світóво знáмый учéный, учéный зо світóвым мéном

svetsk//ý *v rôzn. význ.* світський, зéмський, позéмський, людський; нерелігійный; ~ člověk світський чоловік; ~á sláva світська слава; ~é veci світські річі; ~é a cirkevné školy світські і церковноприходьські шко́лы; ~é piesne світські спі́ванки; ~ klérus бі́ле духовéнство • na ~ú hanbu ≈ на по́сміх людéй

sviatk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* 1 не робити, одпочіва́ти; dnes ~ujem днесь я не роблю́ 2 проводити свята́ки, святковáти; ako ste ~ovali? як ви святковáли?

sviatočne *prísl.* свята́чні; ~ oblečený свята́чні облечéный; cíti sa ~ чу́є ся свята́чні, він ма́ть свята́чну на́ладу, він свята́чні нала́дженýй; vyzeral ~ він ви́зерав свята́чні

sviatočn//ý 1 свята́чний; ~ deň свята́чний де́нь; ~ šaty свята́чны шма́ты; ~á košeľa свята́чна сорóчка 2 (*slávnostný*) славно́стный, святко́вый; ~ á nálada славно́сна на́лада; ~é ticho славно́стне тихо 3 *expr. (príležitosťný, zlý)* бідный, сла́бый, свята́чний; ~ fajčiar свята́чний куря́ч; ~ poľovník бідный полéвник; ~ rybár сла́бый або свята́чний рыба́рь

sviat//ok -ku *m* 1 свято; štátny, cirkevný ~ держáвне, церко́вне свято; národný ~ наро́дне або націо́нальне свято; obliecť sa ako vo ~ облечі́ ся свята́чні; vianočné ~ky ро́ждество́; veľkopočné ~ky па́ска 2 де́нь наро́дженія; наро́денины; менины *romn.*; moja žena má dnes ~ мо́я женá ма́ть днесь наро́денины або де́нь наро́дженія; darovať niečo niekomu k ~ku подаровáти да́кому да́штó к наро́денинам • ~-nesviatok (*každý deň*) свято-несвято, ка́ждый де́нь, в ка́ждім часі; nemá ani ~ku, ani piatku *expr.* він (онá) не зна́ть одпочі́нку; čo na piatok, to na ~ ≈ ма́ть лем є́дны шма́ты; но́сить все то́тó са́ме; о вели́кий бідно́ті

sviatos//t' -ti ž *circ.* святость • zaobchádzať sa s niečím ako so ~ťou заоходити ся з дачім як зо святостев

sviec//a -e ž **1** свічка; hromničná ~ посвячена свічка (*запáлююча в часі блéсків i т. п.*) **2** *šport. slang.* свічка • rovný ako ~ рівный як свічка

sviečk//a -y ž v *rôzn. význ.* свічка; čítať pri ~e чітати при свічці; medzinárodná ~ odb. меджінарóдна свічка; ~ v motore (*запáлююча*) свічка в мóторі

sviečkár -a *m* свічкарь; тот, хто выраблять свічки

sviečkár//eň -ne ž свічковый завод

sviečkovíc//a -e ž (*druh mäsa*) (*говядина*) мясо од хырбéта

sviečkov//ý¹ *príd. k sviečka*; ~é svetlo свічкове світло, світло свічки

sviečkov//ý² *príd. k sviečkovic*; ~ prírodný rezeň говяджа природна різка

svietiac//i **1** блистячий; ~e оці блистячі оці **2** світячий ся, фосфорóуючий; ~e гуčičky (*na hodinkách*) світячі ся стрілки áбо ручки **3** *vaj.* світячий; ~ náboj світяча кúля

svietidl//o -a *s* лампа

svietiplýn -u *m* світячий плін

sviet//it' -i -ia *nedok.* **1** світити; slnko, mesiac ~i оóлнце, місяць світить; na stole ~ila petrolejová lampa на стóлі світила нафтóва лампа; ~ elektrinou, petrolejom світити електриков, нафтов; ~ sviečkou світити свічков; ~ si lampášom світити лампашом **2** (*lesnúť sa*) світити ся, блистіти; оці му ~ia оці ёму світять ся áбо блистять; dlážka ~ila (*čistotou*) підлóга блискать ся (*чистотóе*)

sviet//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** світити ся, блискати ся **2** *neos.* світити ся; v dome sa ešte ~ilo в дóмі їці світило ся

svietliv//ý **1** світливый; ~ plyn світливый плін **2** *expr.* блистячий; ~á čistota блистяча áбо осліплююча чістотá

svietnik -a *m* підсвічник • pod ~om býva tma свічка під собóв не світить, під лампов бывать тма

svietnikový; ~ luster підсвітниковый лúстер **sviež//i** v *rôzn. význ.* свіжий; zobudiť sa celkom ~ він пробудив ся цáлком свіжим; ~ vetrik свіжий вітрик; ~á tvár свіжá тварь; ~á farba свіжá фáрба; ~ starac бóдрый дíдо

svil//ňa -ne ž свиня *aj pren.* (*ako nadávka*); chovať ~ne хováти свині, заоберáти ся свиновóдством • špinavý ako ~ брудный як свиня; pristane mu ako ~ni rohy пристáне ёму як свині рóгы áбо як корóві сідлó; ja som s tebou ~ne перásol я з тобóв свині не пас, ты мi не рівня, ты мéне зо собóв не порівнюй

svinacin//a -y ž свинина, свинське мясо

svinčik -a *m* *hovor.* непóрядок, нечістотá, бруд

sviniar -a *m* **1** *zastar.* пастырь свиней; свинарь **2** (*nadávka*) свиня

svin//it' -i -ia *nedok. hovor.* **1** (*o zvieratách*) свинити, шпінити **2** *pren.* шмаряти гáну, ганити, робити свинства

svinsk//ý **1** свинський; ~é mäso свинське мясо, свинина; ~á masť свинський шмáлець, свинська масть **2** *expr.* (*neslušný*) неслúшный, непристóйный, вулáрный; ~é žarty неслúшны жáрты áбо анекдóты; ~é reči вулáрны рéчі

svinstv//o -a *s* **1** (*špina*) свинство, шпíна, бруд **2** *pejor.* свинство; robiť ~á робити свинства; to je ~ тотó є свинство

svišť -a *m* свіщ

svišťan//ie -ia *s* свист; ~ striel *al.* гулік свист куль; ~ vetra свист вітра

sviš//tať -ti -tia *nedok.* свіщáти; guľky lem tak ~ťali кúлі лем так i свіщáли; vietor ~ťi вітор свистить

svit -u *m* **1** (*svetlo*) світло, яс, сіяня; ~ mesiaca світло місяця; ~ hviezd світло звíзд; pri ~e mesiaca при світлі місяця, при луні; ~ lampy світло лáмпы **2** (*svitanie*) розвиднёваня, світáнок; на ~e, за ~u (*vstávať*) на світáнку вставáти; od ~u do mrku од розвиднёваня до тмы, од світу до змёрьку

svitan/ie -ia s розвиднёваня, світанок, світ;
на ~і на світанку

svit/at' -á -ajú *nedok.* 1 *neos.* світати; ~á світати, розвиднює ся; začalo ~ зачало розвиднёвати ся 2 (*o novom dni, o ráne*) родити ся, наставати; ~á nový deň наставать або наставать новый день; ~á nám nádej *prep.* нам родить ся надій • už ti ~á? но, дошло (до тебе) ?

svit/nút' -ne -nú *dok.* 1 *neos.* розвиднити ся 2 (*o novom dni, o ráne*) настати; прийти; ~ol biely deň настав день; ~la nám sloboda *prep.* пришла наша слобода 3 (*zasvietiť*) засіяти, загоріти; ~lo slnko засіяло сонце; ~ol v ňom slabý lúč nádeje *prep.* в нім загоріла іскра надії • ~lo mu v hlave, v mysli він порозумів, до нього дошло, пришло йому на розум

svižný свіжий, повный сил; легкий; ~ krok легкий крок

svoj *zám.* свій • jediný ~ho druhu єдиний свого роду; ~ho času свого часу; myslieť si ~e думати своє, зостати при своїй думці; stáť, trvať na ~om стояти, тирвати на своїм; vždy len ~e hodie він все твердить своє; vykonať *al.* spraviť si ~e зробити собі своє; vytrpieť si ~e вытерпiti собі своє; prísť si na ~e прийти собі на своє, добити ся свого; povedať si ~e повісти собі своє; domáhať sa ~ho добивати ся свого; ísť ~ou cestou iti своєю дорогою; robiť si po ~om робити по-своєму; nebyť vo ~ej koži бути не в своїй шкірі, не чути ся добрі; mať ~e року мати свої роки, бути зрослим, бути в роках; bývať vo ~om dome жыти в своїм домі; cítiť sa ako vo ~om чути ся як в своїм; budú ~i они будуть свої, они женач і невіста, они молодий і молодіця; robiť niečo na ~u päť робити дашто на свою п'ять, робити дашто сам

svojbytn/ý *kniž.* особый, оригінальний, самостатный; ~á osobnosť самостатна індивідуальность

svoje/lt' -ti *ž expr.* отчізна; родина

svojhlavý неуступный, твердоголовый

svojpomoc -i *ž* своѣв помічов

svojpomocný без дачії поміч; ~á akcia акція без дачії поміч

svojprávny *práv.* правоспосібный, самостатный; ~a osoba правоспосібна або самостатна особа

svojráz -u *m* свійскость, особость, типичность; národný ~ національна типичность

svorázn/ly свійскый, особый, типичный; ~ talent особый талант; ~a kultúra свійска культура; ~ kraj свійскый край; ~ charakter особый характер

svojsk/ly (*svojrázny*) свійскый, рідный, властный; близкий; ~ prístup k veci свійскый підхід к ділу; ~ým spôsobom (*robiť niečo*) властным способом

svojvoľn/ly свойвольный, самовольный, любовольный; ~ človek свойвольный чоловік; ~é konanie любовольный поступок

svojvôľ/a -le *ž* свойволя, самовольность

svok/or -ra *m* 1 (*manželov otec*) свекор 2 (*manželkin otec*) тесть *m*

svokr/la -y *ž* 1 (*manželkina matka*) свекра 2 (*manželkina matka*) теща, *expr.* тещаня

svokrovcl/i -ov *m pomn.* свекор і свекра; тесть і теща

svork/la¹ -y *ž* сворка; ~ psov сворка псів; ~ vlkov сворка вовків

svork/la² -y *ž tech.* 1 (*na upevňovanie*) сворень 2 (*na spájanie*) скоба

svorník -a *m* 1 *tech.* лівник 2 *stav.* (*klenby*) клямбра

svorn/ly дружний, з'єднаний, нерозділний; ~á rodina дружна родина; ~ národ з'єднаний народ; budme ~! з'єднотме ся!, спойме ся!

svrab -u *m* сверблячка ж

svrabľavý сверблячий

svrabov/lec -sa *m* сверблячковый росточ

svrabov/ly 1 *príd. k svrab; roztoč* ~, zákožka ~á сверблячковый росточ; ~á masť сверблячкова мазь 2 *prep. expr.* (*biedny*) бідный, мізерный

svrb//iet' -í -ia *nedok.* свербіти; nos ma ~í ніс мене свербить • ~í ho jazyk ёго свербить язык; ~í ma dlaň мене долонь свербить
svrbiv//ý свербячий; ~ rocit свербячка; ~é výrazky свербячі стрूपики
svrbľavka *hovor. p. svrsb*
svrbľavý *hovor. p. svrbivý*
svrč//lek -ka *m* сверчок
sybarit//a -u *m* сибаріта
syč//ať -í -ia *nedok.* сычати; had ~í гад сычїть; hus ~í гўска сычїть; para ~í пара сычїть
syfilis -u *m lek.* сїфіліс
syfilitick//ý *lek* сїфілітічний; ~á výrazka сїфілітічны стрूपики
syfilitik -a *m* сїфілітік, сїфілітічний хворый, хворый на сїфіліс
sychravý (*o počasí*) суровый
syk//ať -á -ajú шыпіти, сычати
sykav//ý свистячий, шыплячий; ~é spoluhlásky *lingv.* свистячі і шыплячі согласны
sýkork//a -y *ž* синічка
sykot -u *m* сычання; шыпіня; ~ hada сычання гада; ~ paru сычання пары
sylabický сілабічний; ~ verš сілабічний стих
sylabotonicý сілабо-тонічний; ~ verš сілабо-тонічний стих
sylab//us -u *m* конспект, тезы; ~ prednášok конспект лекцій
sylogizm//us -u *m* сілогізм
symbióz//a -y *ž* сїмбіоза; коекзистенція; живот доведна або ведно
symbol -u *v rôzn. význ.* сімбол
symbolick//ý сімболічний; ~ obraz сімболічний образ; ~á ročzia сімболічна пое-зія
symbolik -a *ž* сімболік
symbolik//a -y *ž* сімболіка
symbolizm//us -u *m* сімболізм
symboliz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. čo* сімболізовати
symetral//a -y *ž* ось ж сіметрії
symetr//ia -ie *ž* сіметрія
symetrický сіметрічний

symfón//ia -ie *ž hud.* сімфонія
symfonick//ý сімфонічний; ~á báseň сімфонічна поема; ~ skladba сімфонічний твір; ~ orchester сімфонічний орхестер; ~ koncert сімфонічний концерт
symfonik -a *m* сімфоніста
sympat//ia -ie *ž* сїмпатія; zo ~ie k niekomu zo сїмпатїї к дакому; mať ~ie k niekomu máti сїмпатїї к дакому, сїмпатізовати з даким; získat' si niečie ~ie надобити собі дачїї сїмпатїї
sympatick//ý¹ сїмпатічний; ~ mladík сїмпатічний молодой чоловік або паробок; ~á tvár сїмпатічна тварь; byť ~ niekomu выкликати дачію сїмпатію, быти сїмпатічным дакому
sympatick//ý² сїмпатічний; ~é nervstvo сїмпатічны нервы
sympatiz//ovat' -uje -ujú *nedok. s kým* сїмпатізовати з кым, скушати чувство сїмпатїї ку кому
sympóz//ium -ia *s* сїмпозіум
syptóm -u *m* сїмптóm; прїзнак, знак; ~y choroby прїзнакы хворóты
symptomatick//ý 1 сїмптоматічний; ~á liečba сїмптоматічне лічїня 2 сїмптоматічний; ~ zjav сїмптоматічне явлїня
sympomatik//a -y *ž* сїмптоматїка
syn -a *m* 1 сын (*mn. č.* сыновї); vlastný ~ влáстный сын; nevlastný ~ невлáстный сын; prvorodený ~ першонароджєный сын; krstný ~ крєстный і хрєстный сын, крєсня і хрєсня; marnotratný ~ *bibl.* блудный сын 2 *pren. (mn. č. сыны)*; ~ovia národa сыны народа; ~ svojej doby сыны свóего часу • byť ~om smrti быти одсуджєным на смерть; aký otec, taký ~ [*prisl.*] який отець, такой сын; ябко од яблони недалєко падать
synagóg//a -y *ž* синагóра
syn//ák -aka/-ka *m expr. (v oslovení)* сынчек
synátor -a *m hovor. žart. pejor.* сынóчок, сын
syndikát -u *m* сїндікат
syndikus і **syndik** -a *m* сїндік

syndróm -u *m* odb. сіндром
synekdoch//a -y *ž lit.* синекдоха
synchrocyclotron -u *m* fyz. синхроциклотрон
synchrón//ia -ie *ž* синхронія
synchronický p. synchronný
synchronizačn//ý синхронізаційний; ~á spojka (*v aute*), ~é zariadenie синхронізаційна спойка, синхронізатор
synchroniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* синхронізовати
synchrónn//y синхронний, синхронізаційний; ~ motor синхронний мотор; zo ~eho hľadiska з точки зріня синхронії, з погляду синхронії, з аспекту синхронії
synkop//a -y *ž hud. lingv.* синкопа
synkopický *hud.* синкопичний, синкопований
synkretizm//us -u *m* синкретизм; *pádový ~ lingv.* синкретизм падів
synod//a -y *ž* синода
synodálny синодальний, синодський
synonym//ia -ie *ž lingv.* синонімія, синонімічність ж
synonymický *lingv.* синонімний, синонімічний; ~ rad синонімічний ряд; ~ slovník синонімічний словник
synonymný *lingv.* синонімічний; ~ výraz синонімічний вираз
synonym//um -a *s lingv.* синонім
synops//a -y *ž* сінопса
synoptick//ý сіноптичний; ~á tabuľka сіноптична таблиця; ~é mapy сіноптичні мапи
synov//ec -са *m* племянник
synovsk//ý сынівський; ~á povinnost' сынівська повинність
syntémantick//ý *lingv.* синсемантичний, неповнозначний; ~é častky reči синсемантичні частини речі; ~é slová синсемантичні або службові слова
syntagm//a -y *ž lingv.* синтаґма, словоспоїня; *determinatívna ~* детермінативна синтаґма; *predikatívna ~* предикативна або визначуюча синтаґма; *koordinatívna ~* координативна або приєдна синтаґма

syntagmatick//ý *lingv.* синтаґматичний, синтаксичний; ~ celok синтаксичне ціле; ~é spojenie синтаксичне сполучення
syntagmatik//a -y *ž lingv.* синтаґматика
syntaktick//ý *lingv.* синтаксичний; ~ vzťah синтаксичне одношення; ~á funkcia синтаксична функція; ~ý rozbor синтаксичний аналіз або розбір
syntaktik -a *m* синтаксиста, спеціаліста по синтаксису
syntax -e *ž lingv.* синтаксис
syntetick//ý 1 (*opak: analytický*) синтетичний; ~é dielo синтетична робота; ~é dejiny синтетична історія; ~á metóda синтетичний метод; ~é jazyky синтетичні мови; ~ chápanie синтетичне розуміння **2** (*umelý*) синтетичний, умільний; ~é látky синтетичні або умільні волокна; ~ kaučuk синтетичний каучук; ~ benzín синтетичний бензин; ~é vlákna синтетичні або умільні волокна
syntetiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok. v rôzn. význ.* синтетизувати; ~ poznatky синтетизувати знання; ~ výsledky синтетизувати результати; ~ kaučuk синтетизувати каучук
syntéz//a -y *ž* синтез; ~ vedeckých poznatkov синтез научних знань; ~ čpravku *chem.* синтез аміаку
syprací: ~ otvor лех (на висипованя бандушок *i m. n.*)
sypan//lice -ic *ž pomn. zastar.* кягні
sypl//at' -e -ú *nedok. 1* сыпати **2** (*o obilí*) давати вєлє зерна; pšenica dobře ~e пшєніця дєбрі сыпле ● akoby hrach na stenu ~al як о стінєу горох бы сыпав або метав; ~ niekomu piesok do očí сыпати дакєму пісок або порох в очі; ~ si popol na hlavu посыпувати голову попєлом; ~ niečo ako z rukáva сыпати даштє як з рукава
sypl//at' sa -e sa -ú sa *nedok. 1 v rôzn. význ.* сыпати ся; zrno sa ~e z vreca зерно сыпле ся із мішкє; sneh sa ~e сніг сыпле ся; úderý sa na nás len tak ~ali удєры на нас лєм так сыпали ся; otázky sa ~ali zo všetkých strán вєпрєсы сыпали ся зо вшыткых бєків;

peniaze sa mu ~ú пінязі сыплють ся ёму
2 *expr.* валити ся; deti sa ~ú zo školy діти
 біжати гуфом зо школы **3** (*o obilí*) сыпати
 ся, осыпати ся; obilíe sa už ~e (*je zrelé*)
 зерно уж осыпуе ся

sýpk//a -y ž сыпанецъ

sýpkovin//a -y ž *text.* сипковина

sýpk//ý **1** сыпкий; ~ materiál сыпкий
 матеріал; ~ sneh сыпкий сніг **2** сыпкий;
 ~é zemiaky сыпкы бандуркы

syр -a *m* сыр; ovčí ~ овчий сыр; tavený ~
 топёный сыр; ementálsky ~ швайцарський
 або ементальський сыр; hrudka ~a грудка
 сыра • cítiť sa ako červík v ~e чути ся як
 червик в сырі, як сыр в маслі крутить ся

syрár -a *m* сыровар

syрár//eň -ne ž сыроварня

syрársky сыроварный; ~ priemysel сыро-
 варный промысел

syrovník -a *m* сырник

syrový сыровый; ~ koláč сыровый колáč

sýs//eľ -ľa *m* сүслик

systém -u *m v rôzn. význ.* cistéma; filo-
 zofický ~ філософська cistéma; ~ jazy-
 ka cistéma языка; hláskový ~ звуковá
 cistéma; gramatický ~ граматична cistéma,
 граматичный строй; veršový ~ метрічна
 cistéma, метрічний строй стихá; per-
 vonový ~ нервова cistéma; zažívací ~ тра-
 вячий апарат; feudálny, kapitalistický ~
 феодална, капіталістична cistéma; mzdový
 ~ платова cistéma; prémieový ~ преміална
 cistéma (*заплатіня робóты*); volebný ~
 волёбна cistéma; ~ hry cistéma gry; chla-
 diaci ~ cistéma охолоджіня

systematick//ý cистематічний; ~ výskum
 cистематічний дóслід, cистематічне
 дослідження; ~ popis niečoho cистематічний
 óпис дачóго; ~ tréning cистематічне
 тренováня, cистематічний трéнінг; ~é
 štúdium cистематічне учіня

systematik//a -y ž cистематика; ~ rastlín
 cистематика ростлин

systematizác//ia -ie ž **1** cистематизáция;
 ~ pojmov cистематизáция понять **2**

cистематизáция або рóспис місць (робóты)
 ~ miest рóспис місць

systemizovan//ý: ~é miesto *admin.* cисте-
 мизоване місце

systematiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.*
 cистематизовáти

systémový cистёмный; ~ prvok елемéнт
 cистёмы; orgánický елемéнт

systoll//a -y ž *lek.* систóла

systolický *lek.* систолічний; ~ tlak систо-
 лічний тиск

sýtič -a *m tech.* (*v aute*) насычовач

sýt//it' -i -ia *nedok.* сытити, насычовати

sýt//it' sa -i sa -ia sa *nedok. čím i bezpredm.*
 кормити ся, насычовати ся, їсти

sýtobelasy світло-белáвый, сыто-белáвый

sýtočervený світло-червёный, сыто-червё-
 ный

sýtos//t' -ti ž **1** сытость ж; pocit ~ti чýвство
 сытости **2** (*farby*) сытость, ясность; ~
 farbu ясность фáрбы **3** (*hlasu*) сытость,
 звúчность ж • do ~ti до сыта, достъ,
 порядні; najest' sa a napiť sa do ~ti наїсти
 ся і напити ся до сытости; užít niečoho do
 ~ti быти сытым дачім по гóрло; nasmiať sa
 do ~ti досыта насміяти ся; do ~ti vynadívať
 sa на нечо досыта вынапозерати ся на
 даштó

sytozelený світло-зелёный, сыто-зелёный

sýt//y **1** сытый; už som ~ я уж сытый,
 наїджёный **2** (*výživný*) сытый, выдатный,
 сытний; ~e jedlo сытне їдло; ~ obed
 сытний обід **3** сытый, світлый, густый; ~a
 zeleň світло-зелёна фáрба; ~a farba світлá
 або сытá фáрба **4** (*o hlase*) выразный,
 сильный, сытний • ~ hladnému neverí
 [pris.] сытый голóдному не розúмьт або
 не вірить; aby bol i vlk ~, i baran celý жёбы
 і вовк був сытый і вівці цілы

Š

š [š i eš] *neskl. s (hláska a písmeno)* ш *neskl. s*; malé š малé ш; velké Š велике Ш

šábes -u *m* (židovský sviatočný deň) шáбаш *aj pren.*; dnes majú ~ днесь у них шáбаш

šabl/la -le *ž* шáбля; damascénska ~ дамáска шáбля; pripásať si ~ľu припасáти собі шáблю; biť sa ~ľami бити ся зо шáблями

šablón/la -y *ž* 1 шаблónа, схéма, tíп, фóрма; písmenová ~ буквóва шаблónа, трафарét; maliarska ~ малярська фóрма áбо шаблónа; robiť niečo podľa ~у робити даштó при пóмочі схéмы 2 *pren.* шаблónа, схéма; myslieť podľa ~у дýмати пóдля схéмы

šablónovit/ý шаблónный, схематічний, штамповáнный; стереотіпный; ~á fabula шаблónна фáбула, шаблónна діéва осно́ва

šabľovitý подібный шáблі, шаблёвитый

šabľový: ~ танес шаблёвый тáнець, тáнець зо шáблями

šafár -a *m* 1 *zastar.* (hospodársky správca na veľkostatku) госпoдáрь, ráзда 2 (*správca*) завідуючий 3 (*hospodár*) ráзда

šafár/it' -i -ia *nedok.* 1 (*spravovať*) госпoдарити, ráздовáти, вéсти даякий маeток 2 *hovor.* (*hospodáriť*) ráздовáти, роскáзовати, вéсти; dobre, zle ~ дóбрі, злe ráздовáти

šaf/le' -la *m* *hovor.* шáфлик, шáфель; naliat' vodu do ~ľa налляти вóду до шáфлика

šafraň -a *m* *v rôzn. význ.* шафрáн; farbiť látky ~ом фарбити полóтно шафрáном • vážiť piešo ako ~ váжyти даштó як в апатыці áбо барз скýпо

šafraňik -a *m* *zastar.* подомóвый склепáрь áбо обхóдник

šafraňovožltý шафранóвый, шафранóво-жóвтый

šafraňov/ý 1 шафранóвый; ~ olej шафранóвый олі́й 2 (*o farbe*) шафранóвый; ~é šaty шафранóвы шмáты

šach¹ -a *m* (vládca) шах

šach² -u *m* 1 *obyč. v mn. č.* ~y шáхы, шáхматы *pomn.*; hrať ~ грáти шáхы; je majster v ~u він мáйстер в шáху 2 *len j. č.* шах; dať niekomu ~ дати шах дакóму; ~ mat шах i мат • držať niekoho v ~u тримати під грóзов дакóго

šachist/la -u *m* шахіста

šachor -a *m* саш

šachorin/la -y *ž* сашына

šachovitý шаховитый; ~ *vzog* шаховитый óбразок

šachovnic/la -e *ž* шаховніця, шахóва дóска; stolík so ~ou шахóвый стóлик, стóлик зо шаховніцév

šachov/ý шахóвый; ~á partia шахóва пáртія; ~ turnaj шахóвый тýрнай; ~é figúry шахóвы фігúры

šacht/la -y *ž* 1 шáхта; kutacia ~ перепрáбуюча яма 2 *hut.* (horná časť vysokej pece) колóшник 3 *stav.* шáхта; výťahová ~ ліфтóва шáхта; vetracia ~ вентіла́чна шáхта; ~ turbíny шáхта турбіны

šachtov/ý шахтóвый; бáньський; ~á pec шахтóвый пец; ~ výťah шахтóвый ліфт; ~ rýp бáньський плін; ~é čerpadlo бáньська вычёрпуюча машына

šachy *p. šach*²

šajn -u *m* *hovor. expr.* представлі́ня, понятя; nemať ~u о пiешот не мáти о дачім áни нáйменшого представлі́ня áбо понятя

šakal -a *m* шакáл *aj pren.*; zavýjať ako ~ выти як шакáл

šál¹ -u *m* шал; vlínený ~ вовняный шал; hodvábný ~ гадвáбный шал

šál² -u *m* *kuch.* мя́со з бéдра; mäso zo ~u говядже мя́со зо зáднэй лыткы áбо зо зáднёго стéгна

šalabacht/ler -ra *m* 1 *hovor. expr. (rozrhaná, stará kniha)* пошкоджéна, потóргана книга, писáнка 2 *nár. pejor. (pochabel)* лядбош, тарáдло

Šalamún -a *m* *bibl.* Шаламúн

šalamúnsky: ~e rozhodnutie шаламúньске рішіння

šalát -u *m* 1 v rôzn. význ. шалáта ж, шáлат *m*; hlávkový ~ кочанóва шалáта, uhorkový ~ угоркóвый шáлат; paradajkový ~ парадíчковый шáлат; zemiakový ~ бандуркóвый шáлат; vlašský ~ мясóвый шáлат (з маёнэзов) 2 *štud. slang.* потóргана книга

šalátovllý: ~á priesada шалатóва россáда; ~é uhorky шалатóвы ўгоркы; ~ prívarok шалатóвый привáрок; ~á misa миска зо шáлатом • ~é vydanie *hovor. žart.* потóргана книга, потóрганный журнал

šall/ieť sa -ie sa -eju sa *nedok.* 1 *hovor.* (byť duševne chorý) шалíти, блазнíти, быти псіхічно хвóрым, не máти здоровый розúм, сходити з розúму 2 *expr.* робити глúпости, блазнити ся, тратити розúм; ~ sa od radosti тратити розúм од радóсти 3 *za kým, čím expr.* сходити з розúму *po kím, čím*, быти без розуму од кóго, чóго; ~ sa za dievčaťom сходити з розúму за дівчáтём

šálk/la -у ž гóрня, шáлка, фíнджа; porcelánová ~ порцеланóве гóрня; ~ kávu, čaju гóрня кáвы, чаю

šalovací *odb. slang.* шалýючий; ~ie dosky шалýючі дóскы; ~ materiál шалýючий матеріáл

šalovanllie -ia s *odb. slang.* шаловáня; drevo на ~ie дéрево на шаловáня

šall/ovať -uje -ujú *nedok. odb. slang.* čo i *bezpredm.* шаловáти; ~ základy шаловáти фундамéнты

šalovk/la -у ž *odb. slang.* (doska na debnenie) дóска на шаловáня

šalvllia -ie ž шалвія; *bot.* ~ lekárska (*Salvia officinalis*) шалвія лікарська; ~ lúčna (*Salvia pratensis*) шалвія лúчна

šalviovllý шалвіóвый; ~ olej шалвіóвый олі́й; ~a vôňa шалвіóвый záпах

šambrán/la -у ž *stav.* зáрубня (óколо óблаків i двéрей, обыча́йні выкресана із камíня піскóвця)

šamot -у *odb.* шáмот; vuturovať пес ~ом обмуровáти пец шамотóвыми(а) цéглами áбо шáмотом

šamotár -a *m* робóтник, вырабляючий шáмот; шамотáрь

šamotár/leň -ne ž шамотóвый завóд

šamotovllý шамотóвый; ~é výrobky шамотóвы вырòбки; ~é tehly шамотóвы цéглы ~á пес шамотóвый пец

šampanskllé -ého s шампáньске; fľaša ~ého фляшка шампáньского; fľaša od ~ého фляшка од шампáньского

šampiňón -a *m hovor.* шампíнен; kurča на ~och кúря на шампíне́нах

šampión -a *m* шампíон; svetový ~ v šachu шампíон свíта в шáху

šampionát -у *m* 1 (*súl'az*) шампíонáт; šachový ~ шахóвый шампíонáт 2 (*prvenstvo*) шампíонáт; získať ~ выбоёвати звáня шампíона

šampón -у *m* шáмпон; tekutý ~ текúчий шáмпон; suchý ~ шáмпон в порошку; žltkový ~ жовткóвый шáмпон; umývať si hlavu ~ом умывáти гóлову шáмпоном

šampus -у *m hovor.* шампáньске; piť ~ пити шампáньске

šamstl/ler -ra *m hovor. expr.* фраїр, řавалір, любóвник, курізáнт, напáдник; má ~ra она́ мать řавалі́ра

šanc: vystaviť *al.* vydať niekoho v ~ *hovor.* выставити áбо выдати дакóго небеспéчности

šanc/la -e ž *обыč. v mn. č.* ~e *hovor.* шáнца, надíя, мóжность; mať veľkú ~у máти мнóго шáнців áбо мóжностей; stratiť ~у стратити шáнцы áбо надíї; premarniť všetky ~е промарнити выткы шáнцы áбо мóжности

šanll/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* 1 *koho, čo (šetrit)* сáновати / шáновати, хранити кóго, што, старостливо односити ся ку кóму, чóму; ~uj si поху хрань áбо сáні(y) й / шані(y)й собі нóгы 2 *koho (futovať)* сáновати / шáновати, жалíти, хранити

šanll/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.* сáновати / шáновати себе

šanovlivllý *hovor.* шановливый, шпоровливый, еконóмный; ~á gazdina еконóмна áбо шпоровлива řаздыня

šansón [-zón i -són]-u *m* шансо́нова співа́нка, шансо́н; ľúbostný ~ любóвный шансо́н; spievať ~у співа́ти шансо́ны

šansonier [-zoňier i -soňi-ér] -a *m* шансонé́р, вико́новате́ль співа́нок, куплетіста

šansonierka [-zoňiera i -soňi-éra] -y *ž* , **šansoniérka** [-zoňierka i -soňi-érka] -y *ž* шансонé́рка, шансо́нова співа́чка

šant/a -y *ž obyč. v mn. č. ~y expr.* гу́нцтво́ство, шашовина, шалі́ня; vystrájať *al.* ву́чі́на́ť ~у робити гу́нцтво́ства; шалі́ти

šant/it' -í -ia *nedok. expr.* шашко́вати, шалі́ти, ви́страяти, гра́ти ся; deti veselo ~ili v parku ді́ти ви́страяли а́бо гра́ли ся в па́рку

šantiv/ly *expr.* розпо́щений, розпо́заний, неслухня́ний; ~é deti розпо́щені ді́ти, гу́нцты

šarapat/a -y *ž hovor. expr.* гу́нцтво́ство, шашовина, шалі́ня, незбе́дність, шарапа́та; robiť *al.* vystrájať ~у робити а́бо ви́страяти гу́нцтво́ства а́бо шарапа́ты

šarapat/it' -í -ia *nedok. hovor. expr. 1* ви́чиняти, ви́страяти, шарапати́ти; povodeň ~í по́водень шарапа́тять а́бо ви́чинять **2** ви́страяти гу́нцтво́ства, гра́ти ся; deti ~ia ді́ти ро́блять гу́нцтво́ства а́бо ви́страють

šaratic/a -e *ž* шарати́ця (лі́чіва міне́ральна во́да на Мо́раві)

šarišský ша́рішський

šarkan -a *m 1* (rozprávková obluda) ша́рканий, драк; sedemhlavý ~ сімго́ловый драк **2** (detská hračka) (возду́шный) га́д а́бо ша́рканий; púšťať ~а пу́щати ша́рканий; letieť *al.* utekať ako ~ ле́тіти як стрі́ла а́бо як ша́рканий

šarlach -u *m* ша́рлах, ска́рлатина; ochorieť na ~, dostať ~ охво́рити на ша́рлах а́бо ска́рлатину

šarlachový ша́рлахо́вый, ска́рлатино́вый; ~ toxín ска́рлатино́вый токсін

šarlát -u *m text.* пурпу́р

šarlatán -a *m 1* нефáховый лі́карь, ма́стичка́рь **2** (podvodník) клама́рь, подво́дник, ша́рлата́н

šarlatánstvo -a *s 1* ма́стичка́рьство **2** (podvodníctvo) кла́мана, ша́рлатанство

šarlátový **1** (zo šarlátu) пурпу́ровый; із пурпу́ру; ~é rúcho пурпу́рове ру́хо, пурпу́ровый плащ **2** (o farbe) пурпу́ровый, че́рвений; ~á zora че́рвена зо́ря

šarm -u *m hovor.* притя́жливост, очарова́ня, ша́рм, пое́зія; nemá ~ в ній не́т ша́рму

šarmantn/ly притя́жливый, ча́рючий, ша́рмантний, поеті́чний; ~á žena притя́жлива же́на

šarnier -a *m hovor.* (kľbová záves) ша́рні́р

šarvan/ec -ca *m expr.* незбе́дник; шуга́й, ха́лан, гу́нцут

šarvátka -y *ž 1* (bitka) битка, запаса́ня **2** (nedorozumenie, hádka) га́дка, зва́да, перестрі́лка *zastar.*

šarž/la -e *ž hovor. 1* (hodnosť) тіту́л, зва́ня; mať ~и ма́ти (высо́ке) зва́ня; vyslúžiť si ~и вы́служити (высо́кий) тіту́л **2 pren.** вели́кий пан, впли́вный чоло́вік

šašin/la -y *ž hromad.* са́шина; мо́ciar zarastený ~ou мо́чар заросну́та саши́нов

šaškovský шашо́вський, кла́вновський

šaš/lo -a *m* ша́шо, кла́вн, коме́діа́нт; robiť zo seba ~а робити зо се́бе ша́ша а́бо кла́вна а́бо коме́діа́нта

šašovsk/ly шашо́вський, кла́вновський; ~á čiapka шашо́вска ша́пка

šat -u *m bás. zastar.* шма́ты, обле́чі́ня

šatenk/la -y *ž hovor.* бо́н на тексті́льний то́вар

šatenkov/ly: ~é body бо́ны на тексті́льні то́вари

šat/it' -í -ia *nedok. koho 1* облі́кати; sestra ho chová i ~í сестра́ ко́рмить і облі́кати є́го **2 zastar.** (svedčať niekomu) іти, підходи́ти к тва́ри ко́му

šatk/la -y *ž 1* ху́стка, ху́ща (на го́лову); hodvábná ~ га́два́бне ху́ща; kašmírová ~ кашмі́рове ху́ща **2 zastar.** (vreckovka) носо́ве ху́ща

šat/ňa -ne ž 1 (v *kine, reštaurácii, divadle*) шатня, гардероб, (v *škole, na ihrisku*) вызлікарня (*hovor.*); odložiť si kabát do ~ne дати кабат до шатні, вызличі ся во вызлікарні 2 (pre *hercov*) перезлікарня, костюмерна ж

šatniark/la -y ž шатнярка, гардеробниця
šatnic/la -e ž *div.* перезлікарня, костюмерна
šatník -a m 1 (*skriňa*) скриня на шмáты; zavesiť šaty do ~a завісити шмáты до скрині (на шмáты) 2 (*zásoba šiat*) гардероб, туалет

šatovk/la -y ž *hovor.* полóтно на шмáты; dámska ~ матеріál на дамскы шмáты

šatstv/lo -a s *hromad.* обличіня, гардероб
šaty šiat ž *pomn.* обличіня; шмáты; костюм; detské ~ дітьске обличіня; zimné, letné ~ зимне, літне обличіня; зимны, літні шмáты; ušit' si nové ~ ушити собі новы шмáты • ~ robia človeka [*pris.*] по шмáтах áбо по обличіню стрічають; шмáты рóблять чоловіка

šed' šede/šedi ž сива фáрба; сивина
šedastý сивáстый, з сивым одтінком; ~ hodváb сивáстый гáдзав

šed//iny -ín ž *pomn.* (*sivé vlasy*) сивина, сиве во́лося; hlava pokrytá ~inami гóлова покрита сивинами, сива гóлова

šediv//iet' -ie -ejú *nedok.* 1 (o *vlasoch*) сивіти; vlasy ~ejú во́лосы сивіють 2 (o *iných veciach*) сиріти, сивіти; more ~ie móре сиріє

šedivník -a m *bot.* вéреск

šediv//ý 1 сивый; ~é fúzu сивы баюсы; ~é vlasy сивы во́лосы; ~ dedko сивый дідó 2 сирый; сивый; ~ kabát сирый кабат; ~ дым сивый дым 3 (*fádny*) сирый, невыразный, монотóнный, еднофóрмный; ~é dni сиры áбо невыразны дні

šed//ý сивый; сирый, тмáво-сивый; ~á farba сива фáрба; ~á skala сира скáла; ~á hmла тёмно-сива гмла; ~ zákal *lek.* бильмó, катарáкта; ~á ocel' *hut.* сива оціль

šéf -a m *hovor.* шеф, ведúчий чóгось, дирéктор; ~ činohry дирéктор драматічного театра; ~ diplomatického protokolu

завідуючий дипломатічним протоколом; konferencia ~ov vláđ кофeрeнция шeфів правління

šéfkučár -a m *hovor.* шефкухáрь

šéflekár -a m глáвный áбо ведúчий лікарь

šéf//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шефовáти, быти шeфом

šéfpilot -a m глáвный пілóт, начáльник ероплáна

šéfredaktor -a m шефредáктор, глáвный редáктор

šechtár -a m дойник

šejk -a m шейк

šek -u m 1 шек; vystaviť ~ выпиcати áбо заповнити шек; podpísať ~ підписати шек 2 *hovor.* поштóвый перeсун; poukázať peniaze ~om послáти пiнязи поштов áбо поштóвым перeсýном

šekov//ý шeкóвый; ~á knížka шeкóва книжка

šelak -u m шелáк; natierať nábytok ~om нaтерáти скрині шелáком

šelest -u m 1 шeлeст; ~ lístia шeлeст листя 2 *lek.* шeлeст, шум; ~y srdca шeлeсты сeрдця

šelest//it' -í -ia *nedok.* шелeстiти; stromy ~ia стрóмы шелeстят листями

šelm/la -y ž 1 хiщный, дрáвый, хiщный звiрь; mačkovité ~y хiщники iз порóды мачковитых; loviť ~ имáти хiщных звiрів 2 *pren. žart.* шeлма, шeлмeць, бeштiя, нaнiчгóдник

šelmovsk//ý 1 шeлмóвский, шeлмóватый, швинглярь, кламáрь; ~ človек шeлма, гунцут 2 шeлмóвский, фиглярский, гунцúтський; ~é oči шeлмóваты oči; ~ úsmev шeлмóвский áбо гунцúтський ýсмiв; ~ kúsok шeлмóвство, гунцúтство, хiстрость

šenk -u m *star. hovor.* 1 (*krčma*) кóрчма, пýтика, вычaп 2 (*výčapný pult al. stól*) пунт; piť pri ~u пити при пýпті

šenkár -a m *zastar. hovor.* корчмáрь

šenk//ovať -uje -ujú *nedok. zastar. hovor.* розливáти, чаповáти; ~ víno, pivo розливáти винó, пиво

šepkand//a -y ž *hovor.* шéпканя, нашéпкованя, шүшканя; росшыріня слүхів, неправдивы слүхы; *nepriateľská* ~ невражива пропагáнда, росшырёваны неприятелём слүхы

šepkan//ý шéпканий, нашéпкований; ~é *slová* нашéпкованы слова • ~á *propaganda hovor.* нашéпкованя, росшыріня слүхів

šepkár -a *m* шепкарь, суфлёр

šepkár//eň -ne ž шепкарьска áбо суфлёрска бұдка

šepkársk//y шепкарьский, суфлёрский; ~а бұдка шепкарьска áбо суфлёрска бұдка

šepk//at' -á -ajú *nedok.* 1 шéпкати; ~al *mu do ucha* він шéпкав ёмү до ўха 2 *expr. (potajomky sa o niekom rozprávať)* перешéпковати ся, шушкати собі

šepkom, šepky *prísl.* шéпком, по-шéпкы

šeplet//a -y ž *expr.* 1 (*nepotrebná vec*) гарабурдя, барахлó *hromad.* 2 *pren.* глүпость, пустячіна, дрібница; *hnevať sa pre* ~у гнівати ся про глүпости 3 (*o človeku*) тарац, кéцош, лябдош

šeplet//it' -í -ia *nedok. hovor. expr.* тарати, кéцати, лябдати, молóти, трепáти

šep//núť -ne -nú *dok.* шéпнути, пошéпкати, зашéпкати

šepot -u *m* шéпот

šep//otať -осе -осú *nedok. expr.* шéпкати, тихо бiсидóвати áбо говорити

šepťat' *p.* **šepkať**

šeptom *prísl.* шéпком, по-шéпкы

šerb//eľ -la *m vulg.* шéрблик *zastar.* нóчник

šerblík -a *m hovor.* нóчник

šerif -a *m* 1 (*vo Veľkej Británii i v USA*) шéриф 2 *slang. (vedúci, riaditeľ)* ведүчий, шеф

šer//it' sa -í sa *neos. dok.* змерькáти ся, вечоріти

šerm -u *m šport.* шерм, шермовáня

šermiar -a *m šport.* шермярь

šermiar//eň -ne ž *šport.* шермярьска сáла, сáла на шермовáня

šermiarsk//y *šport.* шермярьский, на шермовáня; ~е свіку шермярьскы

упражніня; ~а сúťaž шермярьскы перемагáня

šermiarstv//o -a *s šport.* шермовáня

šerm//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 шермовáти 2 *pren. expr.* розмáховати; ~ *povínamí* розмáховати новинкáми; ~ *rúkami* розмáховати, гестікуловáти рукáми

šer//lo' -a *s* сүмрак, полотмá, полосвітло; *večerné* ~ вечірні сүмеркы

šero² *prísl.* сүмрачні

šerosvit -u *m (prítmie)* полотмá, сүмрак

šerp//a -y ž перевязка ж; пáнтлик, шырóкый поясóвый пáнтлик; *prepásať sa* ~ou опасáти ся шырóкым поясом áбо шéрпов

šer//lý 1 (*málo osvetlený*) темный, полотемный, сүмрачный, сiрый; ~á *izba* темná ізба; ~á *ulička* темná ўліця 2 (*tmavý*) темный; ~á *budova* темná будóва 3 (*dávny, neznámy*) стародáвный, дáвный; ~ *dávnovek* стародáвный вік áбо сива давнина

šesť *čísl.* шість

šesták -a *m* 1 двáдцять галéрів 2 *hovor.* дрібná монéта • *nestojí ani za* ~ не стоіть тотó áни за грош

šesťboj -a *m šport.* шістьбой

šesťboký шістьгрáнный; ~ *ihran* шістьгрáнна пірамiда

šesťciferný шістьзнáчный

šesťčlenný шістьчлéнный

šesťdesiat *čísl.* шістьдесять

šesťdesiatin//a -y ž шістьдесята часть, едná шістьдесята

šesťdesiat//iny -ín ž *pomn.* шістьдесятіля, шістьдесята роковина

šesťdesiatk//a -y ž 1 (*číslo*) (цiфра) шістьдесять 2 *hovor. (vek)* шістьдесять рóків; шістьдесятіля; *dožiť sa* ~у дожыти до шітьдесять рóків 3 *hovor. (rýchlosť)* скóрость ж шітьдесять кіломéтрів (за гóдину) 4 *hovor. (predmet označený číslom 60)* чiсло áбо нóмер шітьдесять, шітьдесятый нóмер, шітьдесяте чiсло; бýва па ~е він бывать на шітьдесятім нóмері áбо чiслі

šest'desiatnik -a *m* шістьдесятник, шістьдесятрочный муж або хлоп
šest'desiatročný шістьдесятрочный
šest'desiat tisíc čísl. шістьдесят тисяч
šest'desiaty čísl. шістьдесятий
šest'dieln//y (складаючи ся) із шістьх частей; ~a symfónia сімфонія із шістьх частей; ~ román роман із шістьх томів
šestic//a -e *ž* шість, шестеро, шестка
šestin//a -y *ž* єдна шеста часть, шестина
šestk//a -y *ž* 1 число шість, шестка 2 *hovor.* шестка, шесте число, шестый номер; cestovať ~ou попутати або ходити шестков або шестым числом або номером; bývať на ~е бивати на шестім номері 3 *hovor.* (záprah) коч тяганий трёмá парами коней або шестёма конями
šest'krát čísl. 1 шість раз 2 (*pri násobení*) шістьма; ~ päť шість раз пять
šest'miestny (o číse) шістьмістный
šestnásť čísl. шістнадцять
šestnásťtin//a -y *ž* 1 шістнадцята часть, єдна шістнадцята 2 *hud.* єдна шістнадцята
šestnástk//a -y *ž* 1 (цифра) шістнадцять 2 *hovor.* (pivo) шістнадцятьпроцентне пиво 3 *šport.* (vo futbale) шістнастка, покутова площадка 4 *hovor.* (v hoteli ap.) шістнадцятий номер
šestnásty čísl. шістнадцятий
šestonedel//ie -ia *s* шістьтижневый породовый період
šestonediel//ka рідичка; рідичка (протягом шість тижнів по родах); horúčka ~ok родильна горячка
šestorák -a *m* рофов. елінь з шістьма одростками на рогах
šestorak//ý шісторакый, шість сортів; ~é koláče шісторакы колачі
šestork//a -y *ž* zastar. шестка
šestoro čísl. шестеро, шість; ~ detí шестеро дітей; ~ jedál шість страв
šest'osminový; ~ takt *hud.* шістьвосьминовый такт
šest'radličný; ~ pluh *poľnohosp.* шістьлемешный плуг

šest' ráz p. šest'krát
šest'ročný *v rôzn. význ.* шістьрочный; 1 (*majúci šest' rokov*) ~é dieťa шістьрочна дитина 2 (*trvajúci šest' rokov*) ~á прах шістьрочна практика
šest'sedadlov//ý шістьмістный; ~é auto шістьмістне авто
šest'slabičn//ý metr. lingv. шістьскладовый; ~é slovo шістьскладове слово, слово із шістьх складів
šest'sten -a *m mineral. geom.* гексаєдр, куб, шістьгранник
šest'stenný í šest'stenový mineral. geom. шістьгранный; ~ kryštál шістьгранный криштал
šest'sto čísl. шістьсто; ~ rokov шістьсто років
šest'stopový metr. шістьстопный; ~ jamb шістьстопный ямб
šest'storochn//ý шістьсторочный; ~é obdobie шістьсторочный період
šest'uholník -a *m* шістьугólnик
šest'uholníkov//ý шістьугólnый, гексаго-нальний; ~á pyramída шістьугólnа піраміда
šest'valcový шістьвалцовый; ~ motor шістьвалцовый мотоп
šest'vall'ec -ca *m* 1 шістьвалцовый мотоп 2 шістьвалцове авто
šest'záprah -u *m* запряг шість конів, шестка (конів)
šest'zväzkový шістьтомный; ~ slovník шістьтомный словник; ~ román шість-томный роман
šešu//la -le *ž* стрічок
šetr//it' -í -ia *nedok.* 1 čo, čím, na čom і bezpredm. (rozumne hospodárit') економити, шпорити што, на чім; ~ peniaze економити або утрачати пінязі; ~ vodu економити водів; ~ na strave шпорити на страві; ~ на auto шпорити на авто 2 (chrániť) хранити, охрانیти, жалувати, шетрити; ~ si zdravie хранити своє здоров'я; ~ si oči хранити собі очі; ~ si šaty шетрити собі облечіння 3 čo (neničiť) хранити, охрانیти што; ~ stromy

охраняти стрóмы **4** (*obyč. v zápore*) шетрити, хранити; еконóмно утрача́ти; *nevie ~ vodou* він не знати шетрити водóв, він не шётрить водóв **5** (*obyč. v zápore*) *čím* не бути скупим на даштó; *nešetřil chválou* він не був скупим на похва́лы

šetřil/iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr. 1* *(bláznit' sa)* *blázniti* ся, сходити з розу́му, выстраяти **2** *za kým, čím* сходити з розу́му, тратити розу́м, бути без розу́му *od kógo, čógo*

šiat/or -га *m* ша́тор, стан (*на ярмарку i m. n.*); ша́тор; *jarmočný ~* ярмарковий ша́тор, ярмарковий стан; *rozložit' ~* розложити стан; *bývať pod ~om* жыти в ста́ні

šibač -а *m etn.* облива́ч; хло́нець, котрый в пасха́льний понеділе́к облива́ть дівча́та i швіга́ть карба́чіком

šibačk/la -у *ž 1* облива́чка; пасха́льний звича́й облива́ня водóв i швіга́ня карба́чіком дівча́т **2** карба́чік

šibal -а *m* фи́глярь, гун́цут, бета́р; дареба́к, ла́йдак; клама́рь; хітрак

šibalsk/lý фи́глярьський, гун́цу́тський, шві́гня́рський; хі́трый; *~ úsmev* гун́цу́тський у́смів; *~é oči* фи́глярьські о́чі

šibalstv/o -а *s 1* фи́глярьство; гун́цу́тство; хі́трацтво; *v očiach mu hralo ~* в о́чах ё́му гра́ло гун́цу́тство, о́чі у не́го были фи́глярьські **2** незбе́дність, гун́цу́тство; ростопа́шність; *robiť ~á* робити незбе́дництва

šibl/at' -е -ú *nedok. 1* *koho, čo čím* швіга́ти, шляга́ти; *~ koňa bičom* шляга́ти ко́ня карба́чом **2** *pren.* шляга́ти, бити; *dážď ~e do oči* дождь шляга́ть до тва́ри

šibeníc/la -е *ž* виша́лка; *odsúdiť na ~u* одсудити на виша́лку; *odvisnúť na ~i* уме́рти на виша́лці, кінчи́ти жы́вот на виша́лці • *doviesť niekoho na ~u* привести́ дако́го на виша́лку; *dovести́ дако́го к виша́лці; prísť al. dostať sa na ~u* доста́ти ся на виша́лку; *človek privykne aj na ~u [pris.]* чолові́к приви́кне i на виша́лку; чолові́к на вшы́тку зви́кне

šibeničny: *~ stĺp* стовп виша́лки; *~ humor* гу́мор виша́ючого; *~ termín* *hovor. expr.* те́рмін виша́ня

šibký *expr.* сві́жний, ско́рый, шіко́вний

šibl/núť -не -nú *dok. 1* *koho, čo, do čoho, čím i bezpredm.* шві́гнути, шля́гнути; *~ prútom, korbáčom* шві́гнути а́бо шля́гнути пру́том,

охраняти стрóмы **4** (*obyč. v zápore*) шетрити, хранити; еконóмно утрача́ти; *nevie ~ vodou* він не знати шетрити водóв, він не шётрить водóв **5** (*obyč. v zápore*) *čím* не бути скупим на даштó; *nešetřil chválou* він не був скупим на похва́лы

šetřil/iť sa -í sa -ia sa *nedok. expr. 1* *(bláznit' sa)* *blázniti* ся, сходити з розу́му, выстраяти **2** *za kým, čím* сходити з розу́му, тратити розу́м, бути без розу́му *od kógo, čógo*

šiat/or -га *m* ша́тор, стан (*на ярмарку i m. n.*); ша́тор; *jarmočný ~* ярмарковий ша́тор, ярмарковий стан; *rozložit' ~* розложити стан; *bývať pod ~om* жыти в ста́ні

šibač -а *m etn.* облива́ч; хло́нець, котрый в пасха́льний понеділе́к облива́ть дівча́та i швіга́ть карба́чіком

šibačk/la -у *ž 1* облива́чка; пасха́льний звича́й облива́ня водóв i швіга́ня карба́чіком дівча́т **2** карба́чік

šibal -а *m* фи́глярь, гун́цут, бета́р; дареба́к, ла́йдак; клама́рь; хітрак

šibalsk/lý фи́глярьський, гун́цу́тський, шві́гня́рський; хі́трый; *~ úsmev* гун́цу́тський у́смів; *~é oči* фи́глярьські о́чі

šibalstv/o -а *s 1* фи́глярьство; гун́цу́тство; хі́трацтво; *v očiach mu hralo ~* в о́чах ё́му гра́ло гун́цу́тство, о́чі у не́го были фи́глярьські **2** незбе́дність, гун́цу́тство; ростопа́шність; *robiť ~á* робити незбе́дництва

šibl/at' -е -ú *nedok. 1* *koho, čo čím* швіга́ти, шляга́ти; *~ koňa bičom* шляга́ти ко́ня карба́чом **2** *pren.* шляга́ти, бити; *dážď ~e do oči* дождь шляга́ть до тва́ри

šibeníc/la -е *ž* виша́лка; *odsúdiť na ~u* одсудити на виша́лку; *odvisnúť na ~i* уме́рти на виша́лці, кінчи́ти жы́вот на виша́лці • *doviesť niekoho na ~u* привести́ дако́го на виша́лку; *dovести́ дако́го к виша́лці; prísť al. dostať sa na ~u* доста́ти ся на виша́лку; *človek privykne aj na ~u [pris.]* чолові́к приви́кне i на виша́лку; чолові́к на вшы́тку зви́кне

šibeničny: *~ stĺp* стовп виша́лки; *~ humor* гу́мор виша́ючого; *~ termín* *hovor. expr.* те́рмін виша́ня

šibký *expr.* сві́жний, ско́рый, шіко́вний

šibl/núť -не -nú *dok. 1* *koho, čo, do čoho, čím i bezpredm.* шві́гнути, шля́гнути; *~ prútom, korbáčom* шві́гнути а́бо шля́гнути пру́том,

карбачом **2** мігнути, швігнути • ~ okom *al.* očami мігнути оком або очами; akoby ~ol čarovným prútičkom як кідь бы швігнув чаровным прүтичком або чарóвнов палічков

šib//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor. expr.*

1 (*udrieť sa*) тріскнути ся, бўхнути ся, удáрти ся **2** (*hodiť sa*) ~ol sa na posteľ він шмáрів ся на пóстіль

šibrink//ovat' -uje -ujú *nedok. čím hovor. expr.* máхати, розмáховати; ~ požom розмáховати нóжом; ~ rukami розмáховати рукáми

šic *cit.* (*odháňanie mačiek*) кец

šičk//a -y ž шыячка; крайчїрка; ~ bielizne крайчїрка білізны

šidll/o -a s **1** шыло; obuvnícke ~ (шустерське) шыло **2** *prep.* непосідник • ~ vo vreci neutajíš [*prisl.*] шыло в міху не затаїш

šiel p. ist'

šiest//y *čisl.* шéстый; ~ v rade шéстый в рядї; ро ~ej hodine по шéстій гóдині • vycitíť niečo ~ym zmyslom порозумити даштó шéстым смыслом

šifón -u *m text.* шіфóн

šifonier -a *m zastar.* (*bielizník, šatník*) шыфонёр; řардерóб

šifrl/a -y ž v *rôzn. význ.* шіфра

šifrovací: ~ klúč ключ к шіфру, код

šifrovan//ý (за)шіфровáний; ~é správy шіфровáны вїсті; ~ telegram шіфровáний телегрáм

šifrl/ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** шіфровáти, писáти шіфров, зашіфрóвovati **2** *nedok. dok.* підписовати/підписáти шіфров; doklad šifrovaný vedúcim oddelenia документ підписáний завідуючим одділіня

šicht//a -y ž *hovor.* **1** (робóча) змінá; пощ́на, denná ~ нóчна, дéнна змінá **2** *hovor.* тяжкá робóта, велика намáга; to bola ~ то была намáга або тяжкá робóта

šij//a -e ž **1** шыя; затылок; бўщя ~ шыя быкá *aj prep.; labutia* ~ шыя лáбути *aj prep. bás.* **2** *geogr.* перешыёк • sklonit' ~u pred

niekým склонити шыю або гóлову пéред даким

šijac//i шыючий; ~ stroj шыюча машина; ~ie potreby шыючі потрéбности

šik' -u *m hovor.* вкус(ность), елегáнція; má ~ він мать вкус

šik' *príd. neskl. i prisl. hovor.* парадный, елегáнтный (в ходжіні, рушáні), в́кусный, шармáнтный; aká si ~ якá ты елегáнтна; je ~ oblečený він в́кусні або шармáнтні облечéный

šik -u *m 1* ряд, шерéн'а, строй; postaviť sa do ~u пóстáвити ся до ряду **2** колóна • bojovať v prvom ~u боёвáти в пёршых рядáх; v jednom ~u s niekým (*byť, bojovať ap.*) в еднім стрóю з даким

šikanác//ia i **šikanér//ia** -ie ž *hovor.* пронаслідовáня, придира́ня, прогáняня, шікановáня, штвaня

šikan/ovat' -uje -ujú *nedok. koho hovor.* пронаслідовáти, придира́ти ся ку кóму, тра́пити, прогáняти, шікановáти, трóвити кóго

šikmin//a -y ž наклонéна плóскость

šikmo *prisl.* кóсо; наклонéно; náбик; nasadiť si ~ klobúk надїти кáлап náбик

šikmooký косоо́кий

šikml//ý кóсый; наклонéный; ~á čiara кóса лінія; ~é čelo склонéне челó; ~é oči кóсы о́чі; ~á poloha наклонéне расположіня • dostať sa na ~ú plochu достáти ся на наклонéну плóскость

šikl//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor.* (*hodiť sa*) годити ся, підходити; dobre sa k sebe ~nú они гóдять ся або підхóдять ку собі або підійшли едén к дрóгому

šikl/ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* **1** (*viest'*) вéсти; ~ dieťa за руку вéсти дітину за рýку **2** (*dopravovať*) додавáти, привозити **3** *koho, čo* (*sprostredkovať*) находити, глédати кóго, шмо, оргáнیزовáти шмо; ~ovali mu nevestu они глédали ё́му невїсту

šikl/ovat' sa **1** -uje sa -ujú sa *nedok. hovor. expr.* їти; ~ sa за руку їти рýка в рýці; їти, тримаючі ся за рýки

šik//ovať sa² -uje sa -ujú sa *nedok. ku komu, k čomu, do čoho i bezpredm. hovor.* годити ся, підходити, іти *ку ко́му, чо́му*

šikovnic//a -e *ž hovor.* зручна, погото́ва, шіко́вна женá; выбита *або* префіка́на женá

šikovník -a *m hovor.* 1 зру́чний, спосо́бний, выбитий чоловік; ма́йстер, зна́лець 2 *rejor.* префіка́нець

šikovnos//t' -ti *ž* зру́чність, спосо́бність, шіко́вність, су́чність

šikovn//ý *hovor.* 1 зру́чний, спосо́бний, шіко́вний, су́чий, надáний, талантова́ний; быстрый; ~á *gazdina* шіко́вна *gazdynja* 2 *expr.* вго́дний, до́брий, шув(м)ний, видарений; ~*postava* до́бра *або* дрі́чна фігу́ра; ~é *šaty* видарены шма́ты

šilt -u *m hovor. zastar.* да́шок (на *хлóнскій чáнци*)

šimpanz -a *m* ші́мпанз

šind//el' -la *m* шындель, го́нт

šindfov//ý шындлё́вий, го́нто́вий; ~á *strecha* шындлё́ва *або* го́нто́ва стрі́ха

šinút' sa *šinie sa šínú sa nedok.* ити, пла́вати; *člnok sa šinie po vlnách* ло́дка по́мáлы пла́вaть по во́лнах

šíp¹ -a/-u *m* стрі́ла, ші́п; *namierit' na niekoho* ~ заці́лити стрі́лу *або* ші́п на да́кого; *indiánsky* ~ індіа́нський ші́п • *Amorové -y kniž.* стрі́лы Аму́ра, любо́в

šíp² -a/-u *m hovor. (ruža)* свербе́гúz, свербе́гузoва рúжа

šipk//a¹ -y *ž (ukazovateľ smeru) (ука́зуюча)* стрі́лка

šipk//a² -y *ž* свербе́гúzка; *zbierať* ~ збе́рати свербе́гузкы

šipkov//ý *príd. k šípka²;* ~ *lekvár* свербе́гузко́вий ле́квар; ~ *čaj* свербе́гузко́вий ча́й; ~á *ružička* кві́ток свербе́гузкы • *Šipková Ruženka* Спя́ча красáвиця

šiplačk//a -y *ž expr.* пі́плячка; здо́вгáва, по́мáла, пі́плява прохо́дяча робо́та; ба́брáчка

šipl//ať sa -e sa -ú sa *nedok. s čím i bezpredm. expr.* по́мáлы, здо́вгáво робо́ти да́штo, ба́брати ся, вози́ти ся, пі́пляти ся

piplav//ý *expr.* нама́гáвий, умо́рний, пі́плявий, ба́бра́вий; ~á *robota* нама́гáва робо́та

šipovitý ші́повитий, стрі́лкоподо́бний

šipový¹ ші́повий, стрі́лко́вий, стрі́лкоподо́бний; ~ *tvar* стрі́лкоподо́бна фо́рма

šipov//ý² *príd. k šíp²:* ~ *keg* кря́к свербе́гузкы, свербе́гузник; ~ *kvet*, ~á *ruža* рúжа свербе́гузника

širák -a *m* (шы́рококри́сий) ка́лап, ка́лап з шы́ро́кими(а) кри́сами • *mať pod ~om* бы́ти опы́тим; *má pod ~om* ма́ть выпито́; *peďa si to za ~* він не похва́лить ся з тым, о́ тим він не бу́де крі́чати

širav//a -y *ž expr.* шы́ро́чінь, да́ле́кість ж

širic//a -e *ž* гúня

šír//it' -i -ia *nedok.* 1 (*zváčšovať do širky*) росшы́рeвати, збі́вшовати, звéкшовати, рoстяговати 2 (*vydávať*) пошы́рeвати, выда́вати, выпу́щати; *pec ~ila teplo* пeц выда́вав тéпло 3 (*rozširovať*) росшы́рeвати, шы́рити; ~ *osvetu* шы́рити освíту; ~ *strach* росшы́рeвати стра́х; ~ *reči* росшы́рeвати слýхы

šír//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* 1 росшы́рeвати ся, шы́рити ся; збі́вшовати ся; *v tomto mieste sa rieka ~i* в тiм мiсцi рiкá росшы́рюe ся 2 шы́рити ся, *od kvetov sa ~i silná vôňa* од кві́тів шы́рить ся силна́ пахóта, кві́ткы выпу́щaють силну́ пахóту 3 шы́рити ся, росшы́рeвати ся; *pákaza sa ~i infekcia* росшы́рюe ся

šíriteľ -a *m* шы́ритель, росшы́рeвaтель м; ~ *pákazy* шы́ритель iнфeкцiї; ~ *kultúry* росшы́рeвaтель кул'tу́ры; ~ *pokroku* шы́ритель проѓресу; ~ *ideí* пропа́гaндiста iдeї

širk//a -y *ž* 1 шы́рька, шы́ринá; ~ *miestnosti* шы́рька мíстности; *jednoduchá, dvojité* ~ обы́чайна, двої́та шы́рька; *merať ~u* мiря́ти шы́рку; *kôň na ~u šport.* кiнь на шы́рку 2 *geogr. astron.* шы́ротá; *zemepisná* ~ *geogr.*

географічна широтá; *astronomická* ~ *astron.* астрономічна широтá **3** широтá, ширинá; ~ *záujmov* широтá інтересів; *rozrásť sa do* ~у розрости ся, росшырити ся • *ísť do* ~у а hlьky з дачім барз подрібні заоберáти ся, даштó глубоко аналізováти **širočizný, širokánsky** *expr.* широчезный, широканьський

široko *prisl.* **1** ширóко; ~ *sa rozkročiť* ширóко розскрóчити ся, ширóко розостáвити нóгы **2** обшырні, просторóво; ~ *niečo rozpovedať* обшырні росповісти о дачім

široko-dáľeko *prisl. expr.* ширóко-далéко, всяды, наоколо, óколо; *piesne sa niesli* ~ співанкы розносили ся на шыткы бóкы áбо ширóко-далéко; ~ *nikoho nebolo vidieť* нигде наоколо не было видно áни душы

širokolíci широколицый; ~ *chlapec* широколицый хлóпeць

širokopleci широкоплéчий; ~ *mládenec* широкоплéчий пáробок

širokoriadkovíly *poľnohosp.* широко-рядкóвый; ~é *kultúry* широкорядкóвы культóры

širokorozchodníly *žel.* ширококоляйный; ~á *železnica* ширококоляйна желізна дорóра; ~é *koľaje* ширóкы коляі

širokouhlý *odb.* широкоуглый; ~ *film* широкоуглый фíлм

široklý **1** *v rôzn. význ.* ширóкий; ~é *plecia* ширóкы плéчі; ~á *ulica* ширóка ўліця; ~é *platno* ширóкий екран; ~ *okruh otázok* ширóкий круг вопрóсів; ~á *verejnosť* ширóка óбщность; ~é *vrstvy* ширóкы мáсы робóчих; ~á *právomoc* ширóка пóвна міць; ~é *vedomosti* обшырны знаня áбо відомости; *mať* ~ *rozhlád* мáти ширóкий перéгляд, ширóко позерáти на проблéмы **2** (*rozsiahy, šíry*) безберéжный, неконéчий; отворéный; ~é *more* безберéжне мóре **3** (*pre označenie šíry*) *prekladá sa nepriamymi pádmí podst. mena* шырька; ~ *dva metre* двометрóва шырька; *140 centimetrov* ~á *látka* 140 цeнтимéтрів

шырóке полóтно áбо двоітой шырькы **4** ~á *nár.* грубá, самодрýга, тяжкá; *žena* je ~á женá грубá • *je širší ako dlhší* він шырьший як дóвший; *mať* ~é *lakte* мáти ширóкы лóкті, знáти робити лóктями, знáти пробивáти собі дорóгу; *mať* ~é *srdce* а) мáти дóбре áбо мягкé сéрдце; б) быти мінливим в любóви

širl/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* запрягáти; ~ *kone* запрягáти кóні

širl/y¹ *expr.* ширóкий, безкрáйний, безгранічний, великорозмíрный, прост-рáнный; ~а *rovina* ширóка рівнина; ~а *step* безгранічна áбо ширóка степ • *pod* ~ым *nebo*м під отворéным нéбом; *v* ~ом *poli* в чістім пóлі

širl/y² *šír ž z pomn.* шлeі (на кóні, вóлы)

šišak -а *m 1* (*rytieraška prilba*) гeлма **2** (*druh vojenskej čiapky*) шішáк

šišat/ý *hovor.* шішковитый; продовговáтый, продовжéный; *dieťa má* ~ú *hlávku* у дітини продовговáта гóловка

šiška/a¹ -у *ž* (*šupinatý plod ihličnatých stromov*) шішка

šiška/a² -у *ž kuch.* крeпля, шішка

šit *šije šíju nedok. v rôzn. význ.* шыти; ~ *šaty*, *bielizeň* шыти шмáты, білізнý; ~ на *mieru* шыти на мíру; ~ на *stroji* шыти на (шыючий) машыні; ~ *topánky* шыти топáнкы; *to je naňho ako šité* тотó як кідь бы на нёго было шыте; *jej sestra šije* *hovor.* ей сестрá шыє, ей сестрá крáйчирка • ~ *niečo proti* *niekomu* робити інтрíфы прóтив дакóго; *vo dne šije*, *v noci pára* чeрeз день шыє, в нóчі пóре; переливать із пустóго до порóжнёго, дарéмна робóта; *všetci čerti s ním šíju* він непосидный, він незбéдный **šit/ie** -ia -s шытя; ~ *položila na stolík* шытя она́ положыла на стóлик

škál/la -у *ž 1 v rôzn. význ.* шкáла; *farebná* ~ шкáла фарб; *tepelná* ~ шкáла теплоты áбо темперáтуры; ~ *manometra tech.* шкáла маномéтра; ~ *citov* шкáла чувств **2** *hud.* рáмма

škamr//lat' -e -ú *nedok. na koho, čo i bezpredm. expr.* рéптати, вырчáти, шóмрати, гúндрати; *večne* ~e він вічно шóмрать

škamrav//ý *hovor.* 1 шомрáвий, гундрáвий; плаксивый; ~é dieťa плаксива дитина 2 *expr.* міготáвий, бликаючий, мáтний; ~é svetlo мáтне світло

škandál -u *m hovor.* шкандáл, погоршіня, побуріня; інцидэнт; *vyvolať* ~ выкликати шкандáл; *urobiť* ~ зробити шкандáл áбо погоршіня; *robiť* ~у робити шкандáлы áбо інцидэнты; шкандалити, погіршовати

škandalist//a -u *m hovor.* шкандаліста, *pejor.* хулірáн

škandalizačný *hovor.* шкандáльний; ~ článok шкандáлна стаття

škandaliz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* шкандалізовáти ся *nedok. dok.*

škandáln//y шкандáльний; ~a aféra шкандáлна афéра

Škandináv//ec -ca *m* Шкандіна́вець

Škandináv//k/a -y *ž* Шкандіна́вка

škandinávsk//y шкандіна́вський; ~e krajiny шкандіна́вські країни

škapuliár -a *m cirk.* талізмáн *m*, амулэ́та *ж*

škár//a -y *ž* шка́ра, пуклина, діра́ (в дачі́м)

škared//ý шкарéдий, нешúв(м)ный, протівный, непорядный; ~á žena непорядна áбо нешúвна жéна; ~é počasie шкарéда áбо протівна погóда; *je* ~é tak sa zachovať нешúвні так поводити ся ● *Škaredá streda hovor.* стра́тна сéреда (*streda po fašiangoch*)

škatu//ľa -le *ž* шкату́лка; *papierová* ~ папіре́ва шкату́лка, шкату́лка з па́піря; *plechová* ~ бляша́на шкату́лка

škatuľk//a -y *ž* *zdrob.* шкату́лка; ~ zápaliek, zápalková ~ шкату́лка шва́бликів ● *ako zo ~y hovor. expr.* як óбразок, як гра́чка

škatuľk//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шкату́лковáти, укладáти

šker//it' -i -ia *nedok. expr. (len v spojení so substantívom zuby)* шкі́рити, вышкі́ряти; ~ zuby шкі́рити зúбы

šker//it' sa -i sa -ia sa *nedok. expr.* шкі́рити зúбы, вышкі́ряти ся; *čo sa ~iš?* што шкі́риш ся?

škica, škicovať, škicovitý *hovor. p. skica, skicovať, skicovitý*

škľab//it' sa -i sa -ia sa *nedok. expr. 1 (kriviť tvár pri plači, smiechu ap.)* грімасовáти, кривити ся, вышкі́ряти ся 2 *na koho (škeriť sa - pri smiechu) hovor.* шкі́рити ся, видрі́жнати ся, робити гріма́сы ко́му; *chlapec sa ~il na dievčatko* хлóпець видрі́жняв ся дівча́то

šklban -a *m pejor.* обто́рганець, голодрáнець; потúлєвач (*často v nadávke*)

šklb//ať -e -ú 1 *čo* скúбсти, скубáти; ~ hus, sliepku скубáти гýску, кúрку 2 *expr.* то́ргати, выто́рговати; рвáти, выривáти; ~ si vlasы то́ргати на собі́ во́лосы 3 *koho, čo, kým, čím expr.* тягáти, потяговати, то́ргати, потóрговати ко́го, што́; *pes ~al remeňom* пес потóрговав ре́мінє́м 4 *neos. koho, komu čo expr.* то́ргати, ко́лоти; ~e ho v pohe ё́го то́ргать áбо ко́ле но́гу

šklb//ať sa -e sa -ú sa *nedok.* 1 рвáти, то́ргати (*на собі́*); ~ sa za vlasы то́ргати на собі́ во́лосы 2 (*mykať sebou*) трясти ся, натряса́ти ся, помы́ковати ся, заперáти ся, вышмы́ковати ся 3 (*křčovite sa trhať, mykať*) то́ргати ся, потóрговати ся; трясти ся

šklbav//ý торгáвий, колкóчий; ~á bolesť торгáва бо́лість, торгáвий біль

šklb//núť -ne -nú *dok. expr. 1* то́ргнути; ~ol ju za ruku він то́ргнув ёй за рúку 2 *neos.* ко́льнути; ~lo ho v pohe ё́го ко́льнуло в но́зі

škod//a' -y *ž* 1 шко́да, стра́та, убыток; *hmotná* ~ матеріáлна шко́да; *morálna* ~ морáлна шко́да; *vojnové* ~у шко́ды, зробéны войно́в; *zapríčiniť al. urobiť al. spôsobiť* ~у запри́чинити шко́ду áбо убыток; *utrpieť* ~у утерпі́ти шко́ду áбо убыток; *nahradiť* ~у нагородити шко́ду 2 (*neprospech, ujma*) шко́да; ~ na zdraví шко́да здоро́вю; *robiť na vlastnú* ~у робити

на шко́ду собі; на ~у *niekomu* на шко́ду дако́му; *to mu nebude na ~u* то́то ё́му не пошко́дить; *parobiť viac ~u ako osohu* запричи́нити ве́ще шко́ды як ужи́тку *ábo* хосна́; *naučiť sa na vlastnej ~e* нау́чити ся на вля́снім гірькі́м о́пыті

škoda² vetná prísl. 1 *koho, čoho* ~ члапца шко́да хло́пця; ~ *času* шко́да часу́; *je ho veľká* ~ ё́го барз шко́да; *to je ~ !* жаль! *ábo* шко́да!; ~ *námahy!* шко́да нама́гы!, не сто́їть і старати ся! 2 *so spoj. že i bez spoj.* шко́да, жаль; ~, *že nie som maliar* шко́да, же я не малярь

škodc//a -у *m* 1 (*živočích*) шко́дця *m*; ~овіа овоспých *stromov* шко́дці овоци́нових стрóмів; *ochrana proti ~om* охорóна прóтив шко́дців 2 (*človek*) шко́дця, ничітель, неприя́тель; ~ *ľudu* шко́дця *ábo* непри́ятель наро́да

škod//it' -і -іа *nedok. komu, čomu i bezpredm.* шко́дити, робити *ábo* причі́нити шко́ду; бути на шко́ду; *fajčenie mu ~í* курі́ня ё́му шко́дить; *na lačný žalúdok fajčenie ~í* на голо́дний жо́лудок курі́ня шко́дить, на́ще ра́но курі́ня шко́дить; *chcel by mu ~* він хоті́в бы пошко́дити ё́му • *neškodilo by, keby ...* не шко́дило бы, кі́дь бы ...; *kto neskoro chodí, sám sebe ~í [prisl.]* хто нескóро хóдить, сам собі́ шко́дить; *i dobrého veľa ~í [prisl.]* і мно́го до́брого шко́дить

škodlivin//a -у *ž odb.* шко́длива рі́човина; шко́длива приміша́нка

škodlivos//t' -ті *ž* шко́дливостъ ж

škodliv//ý шко́дливий; ~ *hmyz* шко́длива мушкови́на; ~é *výpary* шко́дливи́ выпары́; ~ *vplyv* шко́дливый впли́в

škodn//á -ей *ž poľov.* шко́длива зві́рина, шко́дця *m*

škodný p. škodlivý

škodorados//t' -ті *ž* шко́дорáдостъ, зломы́сёлность; нежы́чливість

škodoradostník -а *m* шко́дорáдостник, шко́дорáдостный чоло́вік, ехі́дна

škodoradostný злора́достный, злошко́дливый; ~ *úsmev* злора́достный у́смів; ~ *človek* злора́достный *ábo* злошко́дливый чоло́вік

škod//ovat' -ује -ују́ *nedok. čo, na čom i bezpredm.* ма́ти шко́ду, бу́ти пошко́джены́м; трати́ти; *nemôžeme ~ toľké peniaze* мы не мо́жеме трати́ти тілько́ пінязей

škodovk//a -у *ž hovor.* 1 (*auto*) áвто зна́чки «Шко́да» 2 (*továrň*) заво́д «Шко́да»

školl//a -у *ž* 1 шко́ла; *základná deväťročná škola* осно́вна де́вятьрóчна шко́ла; *gymnázium* гі́мназі́я; *odborná ~* фа́хова шко́ла; *hudobná ~* музика́льна шко́ла; *vysoká ~* висо́ка шко́ла, вуз; *materská ~* ді́тський сад; *tanečná ~* танце́вальна шко́ла, шко́ла та́нців; *cirkevná ~* церкóвна шко́ла; *chodiť do ~u* ходи́ти до шко́лы; *vychodiť ~u* закінчи́ти шко́лу 2 *hovor.* (*štúdium, vzdelávanie*) шко́ла, учі́ня; *poslať do škôl* послáти учі́ти ся; *výjsť al. vychodiť ~u* закінчи́ти учі́ня 3 *hovor.* (*vyučovanie*) учі́ня (*в шко́лі i m. n.*); *často zamešková ~u* він ча́сто пропу́щать уро́ки *ábo* шко́лу *ábo* учі́ня; *nechať po ~e* оха́бити по уро́ках; *chodiť poza ~u* ходи́ти по́за шко́лу, прогу́льовати уро́ки 4 *hovor.* нау́ка, уро́к; *to bude preňho dobrá ~* то бу́де про не́го до́бра шко́ла, то бу́де про не́го до́брий уро́к 5 (*učebná metóda*) шко́ла; ме́тод; *husľová ~* гу́слё́ва шко́ла 6 (*stúpeni istého smeru*) шко́ла; *impresionistická ~* шко́ла імпре́ціонізму

školáck//y' *príd.* шко́лярьський; ~а *chyba hovor.* груба́ хыба, шко́лярьска хыба

školácky² prísl. (по-)шко́лярьський, по-шко́льський; ~ *sa vyjadrovať* высло́вля́вати ся по-шко́лярьськи

školáčk//a -у *ž* шко́лачка, учени́ця нача́льної *ábo* се́редне́й шко́лы

školák -у *m* шко́лярь, учени́к нача́льної *ábo* се́редне́й шко́лы

školen//ie -іа *s* 1 учі́ня, шко́ловáня; *základné ~* нача́льне учі́ня; *jazykové ~* учі́ня язы́ку;

politické ~ політичне школовання **2** (*školské vzdělání*) освіта

školen/ý **1** учений, підготовлений; кваліфікований; ~ personál підготовлений або кваліфікований персонал; ~ pracovník підготовлений робітник; ~ člověk освічений або учений чоловік **2 odb.** управлений; ароматизований; ~é víno вина управлены вина • ~ hlas поставленный голос

školl/it' -í -ia *nedok.* **1** (*učit', vzdělávat*) учіти, просвіщати, приправлювати, готувати; ~ aspirantov приправлювати аспірантів; odborně ~ професійно приправлювати; politicky ~ політично просвіщати **2 odb.** упорядити; ароматизувати *nedok. dok.*; ~ víno ароматизувати або обраблювати вино • ~ hlas ставити голос

školl/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* учіти ся, упражняти ся, просвіщати ся

školitel' -у *m.*: ~ aspirantov научний ведучий аспірантів

školní/é -ého *s* плачіня за учіня; шкільне; oslobodit' od -ého ослободити од шкільного або од плачіня за учіня

školnícky *príd. k školník*; ~ byt квартира шкільника

školníčk/la -у *ž* **1** шкільничка **2** жінка шкільника

školník -а *m* шкільник

školomet -и *m expr.* буквоїд, педант

školometství/lo -а *s expr.* буквоїдство; педантизм

školopovinn/ý школоповинний; ~é dítě школоповинна дитина, дитина шкільського віку; ~á mládež молодіж шкільського віку; ~ vek шкільський вік

školoovaný *zastar.* школований, учений; ~ člověk школований або учений чоловік

školsk/ý **1** шкільський; учібний; ~ rok шкільський рік; ~é prázdniny шкільські канікулы; ~á dochádzka навщівність шкільної; ~é vzdělání шкільська освіта; ~ lékař шкільський доктор; ~ inspektor шкільський інспектор; ~ vek шкільський

возраст або вік **2** шкільський; ~ dvor шкільський двір; ~á budova будова шкільної, шкільська будова; ~é pomůcky учібні принадлежності

školství/lo -а *s* **1** (*školský systém*) система просвіщенія **2 hovor.** (*správa škôl*) відділення народнього просвіщенія; Ministerstvo ~a Міністерство просвіщенія; pracovat' na ~e робити в шкільстві або на відділенні народнього просвіщенія **3** шкільні, учілища; poľnohospodárske ~ сільськогосподарські учілища

škop¹ -а *m* (*vyškopený baran*) вимішкований або выкастрований баран

škop² -а *m* (*drevená nádoba*) шафлик, шафель

škopenic/la -е *ž* мішкована або кастрована вівця

škopík -а *m*, **škop/ok** -ка *m* шафлик, шафель

škorč/llí *príd. k škorec*; ~ie hniezdo шкорче гніздо, шкоречник

škor/lec -са *m* шкорінець

škoric/la -е *ž* шкоріця; mletá ~ молота шкоріця

škoricovník -а *m* шкоріцювий стром, шкорічник

škoricov/ý **1** шкоріцювий; ~ vůňa шкоріцювий пахот, пахот шкоріці; ~ chuť шкоріцювий смак, смак шкоріці **2 kuch.** з шкоріцюв; ~ koláč колач з шкоріцюв; ~ cukor шкоріцювий цукер **3** шкоріцювий, рудий; ~á látka шкоріцювий матеріал

škorpión -а *m* шкорпіон, щур

škót -а *m hovor.* *pejor.* скупань, лакомець, жғырлош, шкроб

Škót -а *m* Шкот, Шотландя

Škót/la -у *ž* Шкотка, Шотландянка

škótsky шкотьський, шотландський

škovránčí *príd. k škovránok*; ~ spev спів жаворонка

škovrán/ok -ка *m* жаворонок

škôlk/la -у *ž* **1 hovor.** (*materská škola*) дитський сад, матерська школа **2 les.**

овос. шкóлка; овоспá ~ овоцино́ва шкóлка; lesná ~ лісна шкóлка

školár -a *m* робóтник шкóлки (*лісної, овоцино́вої i т. п.*)

školársky школáрьський; ~ závod школáрьський заво́д, шкóлка

školárstv/o -a *s* култівова́ня овоцино́вих стрóмів в шкóлках

škrabák¹ -a *m* шкря́бка, шкряба́тко; ~ на zemiaku шкря́бка на банду́рки; ~ на topánky кéфа на топáнки; ~ на čistenie koní грéблиця (на ко́ні)

škrabák² -a *m* *hovor. pejor. (pisár)* писáрь, урядник, писáрик

škraban/lec -са *m* **1** *hovor.* шкрябане́ць; ~ на tvári шкрябане́ць на лиці **2** *pejor.* шкрябани́на

škrabanin/la -y *ž* *hovor. expr.* шкрябани́на

škrab/lať -e -ú, **škriabať** -e -u *nedok.* **1** *koho, čo i bezpredm.* ма́чка ~е ма́чка шкряба́ть; žiletka ~е бритва шкря́бе **2** *koho, čo* чесáти, шкря́бати, те́рти; ~ si hlavu чесáти (со́бі) го́лову; ~е ma v hrdle шкряба́ть ме́не в го́рлі **3** *čo, z čoho* зде́рати, обде́рати, чи́стити; ~ zemiaku чи́стити áбо шкре́птáти банду́рки; ~ kôru zo stromov зде́рати áбо обде́рати ко́ру зо стрóмів **4** *hovor. expr. (perekne písat)* ма́гуляти áбо шкря́бати (як кúрка ла́бками), писáти чмарани́нами

škrab/lať sa -e sa -ú sa, **škriab/lať sa** -e sa -u sa *nedok.* **1** шкря́бати ся, пошкря́ковати ся; ~ sa za uchom шкря́бати ся за ўхо́м, шкря́бати заты́лок; ~ sa vo vlasoch шкря́бати го́лову **2** *expr. (driapať sa)* дра́пати ся, лі́зти; ~ sa na strom лі́зти на стрóм; ~ sa hore kopcom шкря́бати ся горі́ бе́регом

škrabk/lať -á -ajú *nedok. expr.* **1** *čo, koho i bezpredm.* шкря́бати, шкра́бкати, де́рти; ~ si bradu шкря́бати (со́бі) бо́роду **2** *po čom, na čo i bezpredm.* шкря́бати, дра́пати; ~ na dvere шкря́бати на двéрі

škrabk/lať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* шкря́бати (ся); ~ sa po hlave шкря́бати по го́лові áбо в го́лові

škrabľav/ly **1** (*drsny*) корáвый, дра́плявый; ~é ruky корáвы ру́кы **2** хри́плявый, гру́бый, хра́плявый, захри́пну́тый; ~ hlas хра́плявый го́лос

škrab/núť -ne -nú *dok.* шкря́бнути, пошкря́бати; ма́чка ho ~la ёго́ пошкря́бала ма́чка

škrabnut/ie -ia *s* шкря́бнута; ~ на skle шкря́бнута на склі

škrabot -u *m* шкряба́ня; ~ pera шкряба́ня пе́ра

škrabo/tať -ce -cú *nedok. expr.* шкря́бати, дра́пати; ~ pazúrmi на dvere шкря́бати áбо дра́пати па́зурами по двéрях

škrat/a -y *ž* *expr.* облúда, потво́ра

škreč/lať -í -ia *nedok.* **1** (*o niektorých vtákoch a zvieratách*) стрекотáти; врискати, крича́ти, вискати; sojka ~í со́йка кричи́ть; opice ~ia на́лпы врискаю́ть **2** (*o ľudch*) крича́ти, врискати, вискати; ~ na plné hrdlo врискати áбо крича́ти на по́вне го́рло; dieťa ~a ді́тина вриска́ть **3** (*o veciach*) скреготáти, скри́піти; amplión ~í ампліо́н скри́пить

škrek -u *m* оглу́шуючий крик, вриск; ~ opíc вриск на́лп; pustiť sa do ~u пустити ся до вриску, розре́віти ся, роскри́чати ся

škrekvav/ly *expr.* кри́клявый, вриска́вый; ~ hlas вриска́вый го́лос; ~é vtáky вриска́вы пта́хы

škrekvúň -a *m* *expr.* крикúн; врискúн

škrekot -u *m* крик, вриск, ве́реск; ~ vrán крик воро́н; ~ opíc кри́кы на́лп

škrekotať *hovor. expr. p. škrečať*

škrekotav/ly: ~á sojka кри́клява со́йка

škriabať *p. škrabať*

škriabať sa *p. škrabať sa*

škriat/lok -ka *m* **1** *rozpráv. prekladá sa individuálne:* domáci ~ домо́вый ліліпу́тан; lesný ~ лі́сний муж; zlý ~ злы́й дух, нечи́стий **2** *pejor. (nadávka malému dieťaťu al. človeku)* недо́рòсток, за́кырпа́те́нець

škridl/a -y і **škridlic/a** -e *ž* че́реп; cementová ~ ці́менто́вый че́реп

škridlicový черепо́вый, чере́пічний

škriek/lat' -a -ajú *nedok.* 1 (o *niektorých vtákoch a zvieratách*) кричати, чвирікати; стрекотати 2 *pren. pejor.* (o *ľuďoch*) вискати, піщати 3 *expr.* (*vydávať škreklavý zvuk*) визгати, піщати; *husle* ~ajú гуслі визгають

škriekavý p. škreklavý

škriep//it' sa -i sa -ia sa *nedok. s kým, o čo, o čom i bezpredm.* вадити ся, гадати ся з ким, із-за чого; stále sa ~i s niekým она все гадать ся або вадить ся з даким; *neškiep sa so mnou!* не вадь ся зо мною!

škriepiv//ý гадавий, спричний; ~ *stará baba* спрична стара баба

škriepk//a -y ž звáда, гáдка, недорозуміння; *vyvolať* ~u викликати гáдки; *vyhľadávať* ~у глядати звáды або гáдки; *dať sa al. pustiť sa s niekým do* ~у дати ся або пустити ся з даким до гáдки

škriepnik -a *m* гадавий, гащеривий, спричний чоловік; штвач, інтригáн

škriepn//y гадавий, гащеривий, спричний; штвáвий, інтригáнський; ~а *rovaňa* гадавий або інтригáнський характер

škriet' škie škrú *nedok. expr.* злостити, драждити, гнівати, штвáти; *škrie ma to* то́то ме́не злостить або дра́ждити

škripl//at' -e -u *nedok.* 1 скрипіти, пискати; *pero* ~е пéро скрипить; *brzdy* ~u га́мы пискають; *piesok* ~е *pod nohami* пісoк скрипить під нога́ми 2 *expr.* (o *hudobných nástrojoch*) скрипляти; *husle* ~у гýслі скриплять або визгають • ~ *zubami* скреготати зубáми

škripav//ý скрипльавий; ~é *vrátka* скрипльави бра́нки або воро́тка

škripl//ec -са *m* 1 *hovor. tech. (kladka)* (во́льне) ко́лесо 2 (*pasca*) пасть; *nastaviť* ~ на́ставити пасть; *myš sa chytila do* ~а мыш поіма́ла ся до па́сти 3 (*mučidlo*) на́тягoвач; *natiahnuť* *niekoho na* ~ підняти да́кого на на́тягoвач 4 (*cviker*) пенснé *neskl.* s • *nezradí al.* перoвiе ніч, ani *keby ho na* ~ ľahali *hovor. expr.* і кідь бы ё́го мучи́ли, він не ви́зрадить; і кідь бы підни́мали ё́го

на́тягoвачом, він не ви́зрадить; *fajčí, ako by ho na* ~ ľahali *expr.* кúрить, як кідь бы ё́го на́тягoвачом тя́гали; *vriskать, як кідь бы ё́го рíзали*

škrip//iet' -í -ia *nedok.* скрипіти; *reťaze* ~ia лáнцы дзеленча́ть або скрипля́ть

škripľavý скрипльавий; ~ *piesok* скрипльавий пісoк; ~ *hlas* храпльавий або сіпльавий або скрипльавий го́лос

škripot -u *m* скрипа́ння, визг'; ~ *píly* визг' пи́лы

škripol//tať -ce -cú *nedok. expr.* скрипіти, визгáти; *pero* ~се пéро скрипить; ~ *zubami* скреготати зубáми

škrkl//at' -a -ajú *nedok. expr.* гурчати; *v bruchu mu* ~а в брiху ё́му гурчiть

škrkavk//a -y ž i **škravic//a** -e ž *hovor. (hlísta)* аскарідо́за • ~ *detská zool.* людська аскарідо́за (*Ascaris lumbricalis*)

škrkl//núť -ne -nú *dok.* 1 *neos.* (v *zažívacích orgánoch*) загурча́ти, гуркнути 2 *čím i bezpredm.* шкыр́тнути; ~ *zápalkou* шкыр́тнути швáбликом 3 *expr. (prehovoriť, ozvať sa)* пискнути, заікнути ся; *ani o tom neškrkol o* ті́м а́ни не пискнув або не заікнув ся

škrob¹ -u *m* кро́хмаль; *zemiakový, ryžový* ~ бандурко́вий, рі́жoвий кро́хмаль; *stužiť košeľe* ~ом крохмалити сорoчки

škrob² -a *m* *hovor. expr. (lakomec)* скýптош, жғырлош, шкроб

škrobár//eň -не ж крохмалёвий заво́д

škrobárenský крохмалёвий; ~ *priemysel* крохмалёвий про́мысел

škrobený 1 крохмалёний, накрохмалёний; ~ *golier* крохмалёний га́лir; ~а *košeľa* накрохмалёна сорoчка 2 *pren. hovor. (odmeraný, chladný)* нафýканий, стриманий, хо́лодний, легкова́жний; ~ *človek* нафýканий чоловік; ~ а *spoločnosť* нафýкана або легкова́жна о́бщность

škrob//it' -í -ia *nedok.* крохмалити, накрохмалёвати; ~ *bielizeň, záclony* крохмалити білі́зну, фі́рганғы

škrobovin//a -y ž *odb.* кро́хмаль *m*

škrobov/ý крохмалёвий; ~á múčka крохмаль; ~ сиког крохмалёвий цукерь
škrofulóz/a -у ž lek. туберкулóза, туберкулóзне охворіня, шкрофулóза
škrť -у m 1 перече́рькуюча лі́нія 2 (vynechanie) скорочіня, пропу́щія, виха́біня; urobiť ~у v rukopise зроби́ти виха́біня в ру́кописі; cenzúrný ~ цензу́рне виха́біня 3 čím шкы́ртнута; ~ zápalkou шкы́ртнута а́бо запáлє́ваня шва́бликом; jediným ~om рєга є́дним выче́ркнутєм пє́ра • urobiť niekomu ~ cez rozpočet hovor. перече́ркнути дачі́ї плáны, змáрити дачі́ї плáны
škrť/at' -á -ajú nedok. 1 čo i bezpredm. перече́рьковати, заче́рьковати, выче́рьковати 2 čo выпу́щати, виха́бляти, вышмáрёвати; ~ celé části románu вышмáрёвати а́бо виха́бляти ці́лы чáсти ромáна 3 čím i bezpredm. шкы́ртати; ~ zápalkami шкы́ртати а́бо запáлє́вати шва́бликами
škrťaci/i tech. шпоривый; ~ ventil, ~a klapka шпоривый вє́нтїл, кла́пка
škrť/lit' -í -ia nedok. 1 koho, čo дусити; ~ vtácatá дусити птáшата 2 koho pren. дусити; golier ma ~í řálni mi дуси́ть шую 3 koho (o kašli ap.) дусити; kašel ho ~í ěró дуси́ть кáшєль; dým ma ~í мє́не дуси́ть дым
škrť/nút' -ne -nú dok. 1 перече́рькнۇти, выче́рькнути, заче́рькнути 2 čo выпустити, виха́бити; ~ slovo, vetu выче́рькнути слóво, рєчі́ня 3 čím i bezpredm. шкы́ртнута; ~ zápalkou шкы́ртнута а́бо запáлити шва́бликом
škrupin/a -у ž шкарў́па; ~ vajca шкарў́па яйця; ořechová ~ шкарў́па о́риха, о́рихова шкарў́па; vylúpiť jadro zo ~у ви́брати ядро із шкарў́пы
škrupulant -а m пере́гнáні старостливый а́бо шкрупулóзный чоловї́к
škrupulanstv/o -а s шкрупулóзность, пере́гнáна старостливість

škrup//ule -úl' ž mn. č., **škrupul//a** -le hovor. сۇ́мнїв, страх, стáрость; robiť si ~ дарє́мні бо́яти ся дачóго; без страху́ переживáти даштó; bez ~úl' без стáрости, без сۇ́мнїву
škrupulózny шкрупулóзный, надмі́ру узкостливый; ~ člověk шкрупулóзный чоловї́к
škuľ/at' -e -ú nedok. 1 kým, čím бұхати, трясти, тóргати, ску́бати кóго, што 2 koho (trhavo bolieť) тóргати, ко́лоти кóго; zub ma ~e мє́не зуб тóргать
škuľav/ý шу́лявий, ко́сый, косоо́кий; ~ chlapec шу́лявий хлóпець; ~é oči ко́сы о́чі; ~é oko ко́се о́ко
škuľ/lit' -i -ia nedok. 1 шку́лити; ~i na pravé oko він шку́лить на прáве о́ко; ~ na obidve oči шку́лить обóма о́чами 2 na čo i bezpredm. hovor. expr. шку́лити о́ком а́бо о́чами 3 na koho i bezpredm. expr. (zazerať) ко́со позєра́ти, шку́лити
škumát//y -ov m pomn., **škund//ry** -ier ž pomn. expr. кۇ́дрї, чуприна, грива, стрáпы
škut//liny -in ž mn. č. страпáты во́лосы с, чұ́пры
škutý škút ž n. č. hovor. чұ́пры
škvár/a -у ž шквáра; ~ z uhlia шквáра з у́гля; posypať zamrznuté chodničky ~ou посыпати замерзну́ты хóдники шквáров
škvarenin/a -у ž праже́нїця
škvár/lit' -í -ia nedok. 1 (pražiť) прáжыти, выпража́ти, опража́ти; ~ mäso выпража́ти мя́со 2 ростóплєвати; топити, вытóплєвати, перетóплєвати; ~ slaninu топити а́бо вытóплєвати солонину
škvár/lit' sa -í sa -ia sa nedok. 1 прáжыти ся, опра́жовати ся; mäso sa ~í мя́со прáжыть ся 2 (o slanine ap.) ростóплєвати ся, вытóплєвати ся, топити ся, перетóплєвати ся
škvark/a -у ž 1 шквáрка; bryndzové halušky so ~ami галу́шки з брї́ндзов є́ шквáрками 2 pren. кусóк; ~ zeme, poľa кусóк зє́млі, по́ля
škvarobetón -u m stav. шкваробє́тон

škarobetonový шкваробетонový, з шкваробетону; ~é tvárnice шкваробетонóвы (фазонóвы) блóкы

škarový: ~ betón stav. шкваробетон

škvor -a *m* хохолáк

škvřk/lať -í -ia *nedok.* 1 (*pri škvareni*) шыпíти; masť ~í na rajnici масть шыпить на кайстрóні 2 гурчáти; v bruchu mi ~í в брíху ми гурчíть

škvřk/lať -a -ajú *nedok.* гурчáти; v bruchu mi ~í в брíху ми гурчíть

škvrn/la -y ž пятнó, фляк; masná ~ маснé пятнó; atramentová ~ пятнó од тинты; vyčistit' ~u вычíстити пятнó; slnečné ~y *astron.* пятнá на сóлнці

škvrní/ly фляковитый, пятнистый; ~é listy фляковите листя; ~ jeleň *zool.* пятнистый елíнь; ~ týfus *lek.* высыпный тífус

šlabikár -a *m* буквáрь *m*

šlág/ler -ra *m* *hovor.* 1 шлáгер, мóдна співанка; spievať ~re співáти шлáгры; komponovať ~re творити áбо писáти мóдны співанкы 2 *expr.* новинкá, окрáса сезóны; tento jeho román bol ~rom sezóny тот ёго ромáн став окрáсов сезóны

šlágrist/la -u *m* шлáгрíста, композíтор шлáгрів; композíтор, пишучій мóдны співанкы

šlágrov/ly *hovor. prid. k šláger*; ~é piesne шлáгровы áбо мóдны співанкы

šľahač -a *m* шлягáч *m*

šľahačk/la² -y ž *kuch.* шлягáчка; jahody so ~ou ягoды зo шлягáчкoв

šľahačk/la² -y ž (*prístroj*) шлягáчка

šľah/lať -á -ajú *nedok.* 1 *koho*, čo čím бити, шлягáти, швігáти; ~ bičom шлягáти карбáчoм áбо прúтиками 2 (*o daždi ap.*) шлягáти, бити; dážd' ~á do oblaka додж бe до óблака 3 (*o ohni*) звíрити ся, горíти 4 *kuch.* шлягáти; ~ šľahačku шлягáти шлягáчку

šľah/lať sa -á sa -ajú sa *nedok.* шлягáти ся, бити ся (по хырбeті прúтиками)

šľah/núť -ne -nú *dok.* 1 *koho*, čím шлягнути, бұхнути, удáрити; ~ prútom шлягнути

прúтом 2 *pren.*: ~ okom мiгнути óком; ~ pohľadom на нiекого, нiечо шмáрити пóгляд на дакóго, на даштó 3 čím мáхнути, удáрити; ~ chvostom мáхнути хвóстом
šľach/la -y ž шляха; odstrániť z mäsa ~ одстранити з мяса шляхы; natiahnutie ~y рoстягнúтя шляхы

šľachetnos/ť -ti ž великодúшность, добродúшность, добросердéчность

šľachetn/ly *v rôzn. význ.* великодúшный, добродúшный, добросердéчный; ~ človek великодúшный чoлoвiк; ~é srdce великодúшне сeрдцe; ~ cieľ добродúшный цiль

šľachovit/ly жыловáтый; ~é mäso жыловáте мясo; ~ človek жыловáтый чoлoвiк; ~é poľu жыловáты нóгы

šľachov/ly шляхóвый; ~é povrazce шляхóвы ниткы

šľacht/la -y ž *hromad.* аристокрáтия, дворянство; (*v Pofsku*) шляхта; vyššia, stredná ~ высша, сeрeднiя аристокрáтия; rodová ~ родóва аристокрáтия

šľachtic -a *m* аристокрáт; шляхтiч

šľachtick/ly аристокрáтичный, дворяньский; шляхéтьский; ~ titul аристокрáтичный áбо дворяньский тiтул; získať ~ titul достáти аристокрáтичный тiтул áбо тiтул аристокрáта; ~é sídlo пáнство; ~é výsady привилéгии аристокрáтичнoгo стáву; ~ého pôvodu аристокрáтичнoгo пoхoджiнa

šľachtictv/o -a *s 1 hromad.* аристокрáтия, аристокрáты, аристокрáтичны звaнiя 2 аристокрáтичный тiтул, аристокрáтичне звaнiя, аристокрáтия

šľachticn/la -ej ž аристокрáтка, дворянка

šľacht/liť -í -ia *nedok.* 1 *biol.* злiпшoвати порóду, зaoбepáти ся сeлeкцiев áбо выбepoм, вылiпшoвати; ~ psom вылiпшoвати порóду пciв; ~ená jablň сeлeкцiйнa яблiнь 2 *pren.* облéгшoвати, вылiпшoвати; práca ~í človeka рoбóта удoскoнáлюe чoлoвiкa 3 čo *hovor.* стáрати ся, пeстoвáти; ~ si tvár пeстoвáти твapь, стáрати ся o твapь

š'acht//it' sa -í sa -ia sa *nedok. hovor.* прикрашувати ся; *každé ráno sa hodinu ~í* кáжде рáно онá цілу гóдину прикрашує ся

š'achtitel' -a *m polnohosp.* селекціонáрь; ~ *kukurice* селекціонáрь тендеріці, кукуріці

š'achtitel'sk//ý селéкчний; ~á *práca* селéкчна робóта; ~á *stanica* селéкчна станіця

š'achtitel'stv//o -a *s* селéкція, пестовáня

š'ak' -u *m hovor. expr.* пригóда, порáжка, шляк; ~ *ho trafil* шляк ёгó тра́фив, порáзило ёгó

š'ak' -u *m hovor. (stopa)* стóпа, слід

š'ak' -a *hovor. expr.* чорт, дябол, фрас; *ber ho ~!* чорт ёгó берь!; *chod' do ~a!* идь áбо ходь до фрáса áбо до чóрта!, ходь до чортóвой мáтери!

šlamastik//a -y *ž hovor. expr.* (неприємна) історія; *dostať sa do ~u* достáти ся до баламúты áбо тра́пной ситуáції

š'ap//a -y *ž hovor.* 1 (*chodidlo, stupa*) стўпня, стóпа, подóшва; *poraniť si ~u* поранити собі стўпню 2 (*časť ponožky, topánky*) стўпня; *deravé ~u* на ponožkách дірáвы стўпні на штримфлях

š'apaj -e *ž 1 (odtlačok chodidla)* слід; *dážď zmyl všetky ~e* дождь змыв вшыткы сліды 2 (*chodidlo*) стўпня, стóпа • *ísť al. kráčať al. stúpať v ~ach* niekoho ити по дачіих слідáх, продóвжовав дачіє діло

š'ap//ky -iek *ž mn. č. hovor.* шляпки, *j. č.* шляпка

šlendrián -a *m hovor. expr.* непорядный чоловік, лáйдак; шландріян

šlendriánsky *hovor. expr.* непорядный, лайдáцький; шландріяньскы, хаотічний

šliam -u *m (hlien) hovor.* глен м, піна ж

šliapadl//o -a *s* педáла ж

šliap//at' -e -u *nedok.* 1 толочіти, тóптати, мяти; ~ *kvety* тóптати квіткы 2 *pren.* тóптати, попере́ати, знижовати; ~ *práva* попере́ати прáва; ~ *zákonu* попере́ати закóны; ~ *česť* niekoho оскверняти да́кого; ~ *po citoch* niekoho тóптати да́чі чўвства 3 мяти, дусити, потóптовати; ~

kapustu толочіти капúсту (*в бóчці*) • ~e *si* *po jazyku al. na jazyk hovor. expr.* а) він не шепелявить; б) він протіворечіть сам собі; ~ *na päty* niekomu настўпати на пята да́кому

šliap//nut' -ne -nu *dok.* шляпнути, настўпити; ~ *na pohnu* настўпити на нóгу; ~ *na spojku* нашляпнути на педáлу спóйкы

šluk -u *m hovor.* шлук (*едно́ потягнўты дьму при куріні*); *daj mi ~a* дай ми потягнўти

šluk//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* шлуковáти, потяговати (*при куріні*)

šmah -u *m* взмах; мах; *jedným ~om* єдным ма́хом (рўкы); *urobiť jedným ~om al. ~om ruky a)* зробити на́раз áбо єдним ма́хом; б) зробити без на́магы

šmahom *prisl. hovor.* міром

šmar//it' -í -ia *dok. koho, čo, čím, do čoho, o čo hovor. expr.* шмáрити; ~ *o zem* шмáрити на зéмлю; ~ *o hlavu* шмáрити до гóловы

šmar//it' sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* шмáрити ся; ~ *o zem* шмáрити ся на зéмлю

šmatl//at' -á/-e -úl/-ajú *nedok. expr. (čaptat')* ча́птати, ходити ча́птаво

šmatlav//ý *expr.* ча́пта́вый; ~é *pohnu* ча́пта́вы нóгы; ~ *človek* ча́пта́вый чоловік

šmátr//at' -a -ajú *nedok. po kom, čom i bezpredm. expr.* на́ма́цовати, ма́цати, об́ма́цовати ко́го, ш́то; об́ма́цовати *po čim*; ~ *po vreckách* об́ма́цовати кішені; ~ *al po stene kým našiel* выпі́нає він об́ма́цовав стіну́ по́кы не нашо́в выпі́нає

šmelin//a -y *ž hovor.* шпекулáція, шпекулатівный об́ход, шмелі́на; *dať sa na ~u* дати ся на шпекулáцію; *zbohatnúť zo ~u* збога́тнути на шпекулáції

šmelinár -a *m hovor.* шпекулáнт, шмелі́нарь **šmelinár//it'** -i -ia *nedok. hovor.* шпекуловáти, заоберáти ся шпекулáцієв, шмелі́нарити; ~ *s mäsom* шмелі́нарити з мя́сом

šmelinársk//ly *hovor.* шпекулáнтський, шмелі́нарьський; ~а *aféra* шмелі́нарьська афе́ра; ~е *cenу* шпекулáнтськы ціны

šmelinárstv/o -a s *hovor.* шпекулація, шмелінарьство

šmel//it' -í -ia *nedok. hovor.* шпекулювати, заоберати ся шпекулацієв; ~s *potravinami* шпекулювати з потравинами

šmink//a -y ž *div. slang.* грім

šmink//ovat' -uje -ujú *nedok. div. slang.* грімовати, накладати грім; ~ *herca* грімовати артиста

šmink//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. div. slang.* грімовати ся

šmirg//el -la *m* шміргель *m*

šmirg//ovat' -uje -ujú *nedopk. hovor.* шмірглєвати, чистити або гладити шмірглєм

šmirglový: ~ *papier* шмірглєвый папірь

šmuh//a -y ž (забáбрана) смýга; *krvavá* ~ кровáва смýга

šmyk' *cit. 1 (naznačuje prudké odrezanie niečoho)* шуп, раз; *chytil nůž a ~, už bolo po vrkoči* він ухопив ніж і шуп – косы уж не было **2 (napodobňuje rýchly pohyb)** шмык; *a myška ~ do diery* а мышка шмык до діри

šmyk' *2 -u m* шмык, шмыканя; *auto dostalo ~* áвто достáло шмык

šmýkačk//a -y ž *hovor.* ледóва дорóжка, хóвзанка

šmýk//at' sa -a sa -akú sa *nedok.* хóвзати ся; *deti sa ~ali po ľade* діти хóвзали ся на лєді; *topánky sa ~ali po parketách* топáнки хóвзали ся áбо шмыкали ся по паркéтах

šmykľav//ý ховзкий, шмыклявый; ~ *ľad* ховзкий лед; ~*á cesta* шмыклява дорóга

šmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok. 1* похóвзнати ся; *pohy sa mu ~li* а *spadol* він похóвзнув ся і упáв **2 hovor. expr.** мігнути ся, прошмыкнути ся, шмыкнути; *nebadane sa ~ol do záhrady* не видно было як він шмыкнув до садý

šnaps -u *m ľud.* шнапс

šnupací: ~ *tabak* нюхаючий дугáн

šnup//at' -e -ú *nedok. čo i bezpredm.* нюхати (дугáн); ~ *tabak* нюхати дугáн

šnupavý: ~ *tabak* нюхаючий дугáн

šnup//núť -ne -nú *dok. čo, čoho i bezpredm.* понюхати (дугáну); ~ *si tabaku* понюхати дугáну

šnúr//a -y ž шнýра, шнýрка; мóтузок; *hodvábná* ~ гадвábна шнýра; *silonová* ~ сілонóва шнýра; ~ *na bielizeň* шнýра на білізнý áбо мóтузок на білізнý; *pavliesť niečo na ~u a)* надіти áбо навлечі даштó на нитку; б) передіти нитку чéрез даштó; *zápalná* ~ *tech.* запáлююча шнýра; *pupočná* ~ *anat.* пупóчна шнýра; ~ *perál* нитка перл

šnúr//k/a -y ž шнýрка, пáнтлик; *zaviazat' si ~y na topánkach* зав'язáти шнýрки на топáнках

šnúr//k//ovat' -uje -ujú *nedok.* шнуровáти, зашнурóвувати

šnurovací: ~іє топáнку шнуровáчі топáнки, топáнки зо шнýрками

šnurovačk//a -y ž корзét; *posiľ ~u* носити корзét

šnurovan//ie -ia s шнуровáня; ~ топáнок шнуровáня топáнок; *šaty so ~ím* шмáты зо шнуровáнєм

šnur//ovat' -uje -ujú *nedok.* шнуровáти, зашнуровáти; ~ топáнку шнуровáти áбо зашнуровáти топáнки; ~ *šnurovačku* шнуровáти корзét

šodó *neskl. s kuch.* горячий напиток із винá з цýкрєм і яйцями ≈ яйчний лікер

šofér -a *m* шóфер *m*

šofér//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* шоферовáти, вéсти áвто

šoférsky шофёрський; ~ *kurz* шофёрський курз, шофёрськы кýрзы

šoférstv//o -a s **1 (činnosť)** робóта шóфера **2 (povolanie)** шоферовáня, профéсія шóфера

šok -u *m lek.* шок; *elektrický* ~ електричний шок

šok//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. 1* *koho lek.* вызивáти/вызвати шок **2 pren.** шоковáти

šomr//at' -e -ú *nedok. expr. 1* *na koho, čo, proti čomu i bezpredm.* шóмрати, гýндрати, дýдрати, рептáти *na kógo, што; stále ~al*

на нове порядки в доме він все рептáv на новы порядки в домі **2** (*mrmlat'*) бормотати, мырмляти; ~ si pod nos бомотати собі під ніс

šomrav//ý шомравый, гундрáвый, дудравый, рептáвый; ~ človek шомравый áбо рептáвый чоловік, гундрoш, дудрош; ~á rovaha гадáвый характер

šop -u *m* *hovor.* (účes) ўзлик волося / волосів

šop//a -y ž **1** (*kôľňa*) шóпа **2** (*prostredie na šope*) під áбо пóвала шóпы

šort//ky -iek ž *mn.* č. шóрткы *romn.*, кýрты ногавічки

šos -u *m* *hovor.* пóла, фáлда

šošovic//a -e ž лénча; ~ s vajcom лénча з яйцём • *predať al. zapredať* niekoho за міsu ~e *bibl., kniž.* продати дакого за ленчóву пóливку áбо за бандуркóву пóливку

šošovicov//ý ленчóвый; ~á polievka ленчóва пóливка; ~ prívarok ленчóвый привáрок (як *приложіня*)

šošovičk//a -y ž *zdrob.* **1** (*malá šošovica*) лénчка **2** матérське пятнó; mala ~u na tvári онá мáла на лиці малéньке матérське пятнó

šošovk//a -y ž **1** *fyz.* лінза; dvojdutá ~ двоякоогнýта лінза; ~ mikroskopi лінза мікроскóпу **2** *anat.* шошóвка ж

šošovkový лінзóвый

šovinist//a -u *m* шóвиніста

šovinistický шóвиністічний; ~á propaganda шóвиністічна пропáгáнда

šoviniz//mus -mu *m* шóвинізм

špagát -u *m* **1** шпaгáт, мóтуз, лáно; ľanový ~ ленóвый мóтуз; zaviazať ~om завязáти шпaгáтом **2** *šport.* шпaгáт • *chodiť* за niekým ako на ~e ходити за даким як тінь áбо як привязáний

špag//lety -iet ž *mn.* č., **špaget//a** -y ž *j.* č. шпaгéты, шпaгéта

špacht//ľa -le ž шпáхтля ж

špajd//ľa -le ž, **špaj//ľa** -le ž *hovor.* (деревяна) дóвга пáлічка

špajz//a -y ž *hovor.* шпaйз, комóра

špajzový *príd. k špajza*; ~ oblôčik шпaйзóвый óблaчик, коморóве óкно

špalier -a *m* шпáлір; stáť v ~i стояти в шпáлірі

špalt//a -y ž *typ.* гpánка

španiel -a *m* іспáнець

španielčin//a -y ž іспáньський язык

španielk//a -y ž іспáнка

španielk//a -y ž *hovor.* іспáнка (*xpínka*)

španielsk//y іспáньський; ~é pomaranče іспáньскы помарáнчі; ~e pobrežie іспáньський схыл; ~a chrípka *lek.* іспáнка, іспáньска хpіпка • ~a stena іспáньска стінá, ~e vtáčky *kuch.* іспáньскы птáшата; to mi je ~a dedina *hovor.* тотó для мéне кítáйська гpáмота

špár//a -y ž шкáра, проміжжа, дірá, торглина; ~y na oblokoch шкáры в рáмах (óблаків)

špáradl//o -a *s* (*na vyšparovanie zubov*) зубóчістка

špár//at' (sa) -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* шпáрати, дóбати, вертіти; ~ si v zuboch шпáрати в зубáх; ~ prstom v nose вертіти áбо дóбати (пáлцём) в нóсі

šparg//ľa -le ž шпáрľя

špargľov//ý шпaрľéвый; ~á polievka шпaрľéва пóливка, пóливка з шпáрľéв

šparchat' p. špárat' (sa)

špas -u *m* *hovor.* жарт, швáнда; robiť si z niekoho ~ робити собі з дакого жарты; urobil to zo ~u він зробив тотó зо жарту • s ním nie je žiaden ~ з ним нет ниякого жарту, він не розúмить жартам; s tým nie je ~ тотó не жарт, тотá річ не жартóвна; to je drahý ~ тотó дорогýй жарт; pre mňa je to len ~ про мéне є то лем швáнда; okrem ~u óкрем жарту

špás//ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* жартóвати, швандóвати, забавляти; rád s ňou ~oval він любив жартóвати з нёв

špásovný *hovor.* жартóвный, швандóвный; ~ ľovek жартóвный чоловік, жартóвник

špat//a -y ž *expr.* паскúда, облúда, шкаредяк, брыдóта

špat/lit' -í -ia *nedok.* паскудити, шкаредити, брыдити, робити брыдкым; *ten účes ju velmi ~í* тот учес робить брыдков *ábo* шкарéдов

špatn/lý шкарéдый, брыдкий, паскúдный, нешúв(м)ный, недóбрый, злый; *~á žena нешúв(м)на ábo* шкарéда женá

špecialist/a -u *m* спеціаліста *m*

špecialit/a -y *ž* **1** (*vybrané jedlo al. nápoj*) даштó выбране, спеціáлность; выбране їдлó, спеціáлный напиток **2** (*charakteristická vlastnosť*) особливость, характерна *ábo* особлива риса; *to je jeho ~* тотó єгó особливость

špecializác/lia -ie *ž* спеціалізація; *~ výroby* спеціалізація výroby

špecializ/ovat' -uje -ujú *nedok.* спеціалізовáти *nedok. dok.;* *~ výrobu* спеціалізовáти výroбу

špecializ/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čo* спеціалізовáти ся *nedok. dok.* на што; *~ sa* на štúdiu atómovej fyziky спеціалізовáти ся на штудовáня атомóвой фізіки

špeciálk/a -y *ž* *voj.* спеціáлна мапа, спеціáлка

špeciálnos/l't -ti *ž* спеціáлность *ж*

špeciáln/y **1** спеціáлный, особливый; *~a obuv* спеціáлна óбув; *~e cviku* спеціáлны упражнiня; **2** спеціáлный; *~a* спеціáлна хемiя; *~a mapa voj.* спеціáлна мапа

špecifick/lý спеціфічний, характерный; *~á vôňa* спеціфічний záпах; *~é teplo fyz.* спеціфічна теплотá; *~á hmota fyz.* спеціфічна мáса; *~á váha fyz.* спеціфічна вáга

špecifik/a -y *ž* спеціфіка

špecifikác/lia -ie *ž* спеціфікація; *~ tovaru* спеціфікація товáру

špecifik/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* спеціфіковáти, класіфіковáти

špecifi/kum -ка *s* спеціфіка, спеціфіч-ность, особистость *ж;* *národné ~* націóнальна спеціфіка

špeditér -a *m* *hovor.* **1** (*nakladač, nosič*) накладáч, носитель **2** (*majiteľ zasielateľskej firmy*) експедітор

špeditérsky *príd. k špeditér;* *~á robota* експедіторська робóта, робóта експедітора

špeditérstv/o -a *s* експедіція, трáнспортна канцелáрня

špeh -a *m* шпег, шпіон

špeh/ovat' -uje -ujú *nedok. koho, čo, za kým, čím i bezpredm.* шпеговáти, шпіонити, слідити за *кым, чiм;* слідити за *кым*, шпеговáти *кóго, што;* *~ niekoho* шпеговáти дакóго

špehúň -a *m* *expr.* шпег, шпіон, вызвiдáч

špekulác/lia -ie *ž* *v rôzn. význ.* шпекулáція; *metafyzické ~ie* метафізічны шпекулáції; *to sú len zbytočné ~ie* то суть лем пусты посúджовáня; *burzové ~ie* бурзóвы шпекулáції; *valutové ~ie* валютóвы шпекулáції

špekulačn/lý шпекулáнтський, шпекулатівный; *~é ceny* шпекулáтiвны ціны

špekulant -a *m* **1** шпекулáнт *aj pren.* **2** *expr.* мудéрец

špekulantsk/lý шпукулáнтський, шпекулатівный; *выпочiтáвий;* *~é živly* шпекулáтiвны елементы

špekulantstv/o -a *s* *выпочiтáвость,* шрекулáция

špekulatív/n/y **1** шпекулáтiвный, *выпочiтáвий;* *~a filozofia; myslenie ~ého típu* мышлiня шпекулáтiвного tíпу **2** шпекулáнтський, шпекулáтiвный; *~e zisky* шпекулáтiвы прибуткы

špekul/ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** шпекуловáти, заоберáти ся шпекулáцієв; *~s pozemkami* шпекуловáти зо землями; *~ na burze* шпекуловáти на бúrзi **2** *o čom, nad čím i bezpredm.* філософовáти, посúджовати, роздúмовати, мудровáти *o чiм;* *rád ~uje* він любить посúджовати *ábo* мудровáти

špenát -u *m* шпéнат; *letný ~* літний шпéнат

špenátový шпенатový; ~ *prívarok* шпенатový привáрок; ~á *polievka* шпенатова по́ливка

špendlík -a *m* шпéндлик; *rombóška*; *zatvárací* ~ ангі́льський шпéндлик; *pichnúť* ~om уколóти шпéндликом • *vyskočil* akoby ho ~om *pichol* *expr.* він вискочів як кідь бы ёго шпéндликом ко́льнув; *prepadol sa al. stratil sa ako* ~ *v kope sena* пропáв áбо стратив ся як ігlá в ко́пі сі́на; *je тихо, že* ~ *počuť* *spadnúť* є тихо так, же чу́ти, як мýха перелетить

špendlíkár -a *m* шпендлика́рь

špendlíkoví шпендлико́вый; *ako* ~á *hlavička* як шпендлико́ва го́ловка

špendlík -í -ia *nedok.* пришпендлико́вати áбо шпендлико́вати áбо зашпендлико́вати (шпéндликами); пришпі́лєвати; ~ *sukňu* зашпендлико́вати сýкню шпéндликами

šperhák -a *m* *hovor.* шпергáк

šperk -u *m* дорогоценнóсть ж, украші́ня с, шперк; *zlaté* ~у золотé украші́ня, золоты шпéрки

šperkoví ~é *výrobku* дорогоценности, шперко́вы виробкы

špetk /a -y *ž* щі́пка ж; ~ *solí* щі́пка со́ли

špic -a *m*, **špic** /a -e *ž* *hovor.* грот, ко́нець, шпі́ц; ~ *veže* грот ба́шні; ~ *lode* ніс шыфы

špicat /ý *hovor.* шпі́цатый, о́стрый; ~á *veža* шпі́цата ба́шня; ~é *topánky* шпі́цаты топа́нки; ~*nos* шпі́цатый áбо о́стрый ніс; ~ *výstrih* о́стрый выстри́г; ~ *golier* *rálip* з о́стрыми уго́лками

špic /e' -la *m* *hovor. pejor.* вызвіда́ч, донаша́ч, удава́ч, шпі́цель

špičk /a -y *ž* 1 *hovor.* грот, шпі́ц, кінчі́к; ві́стря; ~ *ihly* грот іглы; ~ *poža* кінчі́к но́жа; ~ *veže* грот áбо шпі́ц ба́шні; ~ *posa* кінчі́к но́са 2 на па́лцях; *kráčať* *na al.* по ~áч крача́ти áбо іти на па́лцях 3 сиварні́чка; *cigareta* *v dlhej* ~e ці́раєтля в до́вгій сиварні́чці 4 *hovor. (jedlá huba)* підпенька 5 *kuch. (držh hovädzieho mäsa)* за́дне стéгно 6 *obyč. v mn. č.* ~ *hovor.* ве́рхы, ве́рхность (о́бщности); *vládnúca* ~ володі́ючі

ве́рхы 7 *hovor.* на́йвысшы го́дины; *ranná* a *večerná* ~ *ránny* і *večérny* на́йвысшы́й час • *má* ~у він (она́) до́бри нала́дженý, він (она́) підна́питы

špičkoví 1 ве́дучий; *mať* ~é *postavenie* ма́ти ве́дуче міс́це; ~í *pretekáři* ве́дучі перебі́гуючі 2 максі́мальный, реко́рдный; на́йвысшы́й; *výkop* а) (*v športe* *ap.*) реко́рдне дося́гнутý; б) (*v práci*) максі́мална ви́роба • ~é *topánky* топа́нки з шпі́цатыми носáми; ~ *tanec* та́нець на па́лцях; ~é *hodiny* на́йвысшы́й час

špieť *špie* *špejú* *nedok. bezpredm. i koho* (бо́лісно) палити, (бо́лісно) свербі́ти; *rana* *špie* *rána* свербі́ть; *koža* *dlho* *špela* *od žihľavy* ко́жа до́вго пали́ла од копривы

špik -u *m* *hovor.* ко́стна мя́зга

špik /ovat' -uje -ujú *nedok. kuch.* шпі́ковáти, перешпі́ковáти

špin /a -y *ž* 1 бруд *m*, нечі́стота, смі́тя с; *v byte* *bola* ~ в кві́ртелі было́ бру́дно, в кві́ртелі був бруд 2 *prep.* бруд *m*, нечі́стота; *naváľať* *al. nakydať* ~у на *niekoho* наметáти на да́кого бруд, обля́ти да́кого бру́дом áбо нечі́стото́в 3 *expr.* мерза́вець, дареба́к; *ty si jedna* *obyčajná* ~ ты є́ден обыча́йный дареба́к

špinaví /ec -ca *m* 1 *hovor. expr.* бру́деш, непоря́дник, недба́йливець 2 *prep.* мерза́вець, нані́чго́дник, дареба́к; мі́зерáк

špinavobelasý бру́дно-сині́й

špinavozelený бру́дно-зеле́ный

špinavožltý бру́дно-жо́втый

špinaví /ý 1 брудный, нечі́стый, забáбраный; ~é *ruky* брудны́ ру́кы; ~á *košeľ* забáбрана сорóчка; ~á *voda* нечі́ста во́да 2 *prep.* брудный; нечі́стый, нече́стный, немора́льный; ~*zárobok* нече́стный за́робок; ~á *konkurencia* нече́стна конкуре́нція • *lietať* *ako* ~á *bielizeň* *hovor.* ско́ро бі́гати з є́дно́го міс́ця на дру́ге, кру́тити ся áбо верті́ти ся як во́вірка в ко́лесі; *preberať* *sa* *v niečej* ~ej *bielizni* ры́ти ся в да́чії бру́дній білі́зні,

розоберáти пробле́мы сукро́много дачи́его живо́та

špin//it' -í -ia *nedok.* 1 čo bábrати, бруднити, забрудняти; ~ riad bábrати го́рнци; ~ si ruku bábrати ру́ку 2 *koho, čo, na koho, čo pren.* bábrати, бруднити, огваряти, брызга́ти на дако́го, чорнити, очо́рнёвати ко́го, *што*; ~ meno niekóho очо́рнёвати ме́но дако́го, бруднити дачи́ю репу́та́цию 3 *hovor.* бры́дити; bábrати; malá mačka veľa ~í máча ве́лє бры́дить • ~ si s niekým, piečím ruku *expr.* бруднити собі з да́ким, да́чим ру́ку; ~si do vlastného hniezda *pejor.* бры́дити собі до вла́стного гні́зда

špin//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 bábrати ся, бруднити ся, забруднёвати ся; svetlé veci sa rýchlo ~ia сві́тле ско́ро бру́днить ся 2 *s kým, čím* bábrати ся о ко́го, о *што*; nebudem sa s ním ~ я не бу́ду о не́го ру́ку оберáти, я не бу́ду з ним bábrати ся

špin//tat' -tál/-ce -tajú/-cú *nedok. hovor. pejor.* 1 bábrати, бруднити 2 *na koho, čo* bábrати, бруднити, ганити, огваряти, тупити, бесчестити, робити га́ньбу да́кому, да́чому

špión -a *m hovor.* шпіо́н

špionáž -e *ž* шпіо́наж, шпіо́нство

špionážn//y шпіо́ньський; ~a služba шпіо́ньска служба; ~a centrála шпіо́ньський це́нтер; ~ film фі́лм о шпіо́нах, шпіо́ньський фі́лм

špiónk//a -y *ž* *hovor.* шпіо́нка

špion//ovat' -uje -ujú *nedok. koho i bezpredm. hovor.* шпіо́нити за кым, зао́берáти ся шпіо́на́жов

špiónsk//y *hovor.* шпіо́ньський; ~a činnosť шпіо́ньска дія́льність

špirál//a -y *ž* шпіра́ла ж; hyperbolická ~ гі́перболі́чна шпіра́ла; elektrická ~ електро́нагріва́юча шпіра́ла

špirálovit//ý шпіра́ловитий; ~é schody шпіра́ловиты га́радичи

špirálov//lý *príd. k špirála*; ~ pohyb шпіра́лове погы́нання; ~á struna шпіра́лова пружы́на

špiritist//a -u *m* шпірі́тіста

špiritistick//ý шпірі́тісті́чний; ~á seansa шпірі́тісті́чний се́анс; ~á literatúra шпірі́тісті́чна лі́терату́ра, лі́терату́ра о шпірі́тізмі

špiritiz//mus -mu *m* шпірі́тізм

špiritiz//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor. pejor.* шпірі́тізова́ти, мудрова́ти, фі́лософовáти

špiritus -u *m* *hovor.* шпірі́тус

špiritusov//lý *hovor.* шпірі́тусо́вий; ~á lampa шпірі́тусо́ва ла́мпа, шпірі́туска

špítal -a *m* *hovor. zastar.* шпыта́ль

špfach//núť i **šplech//núť** -ne -nú *dok. expr.* шпля́хнути, стрі́кнути, вы́стрі́кнути

špfachot i **šplechot** -u *m* *expr.* шпля́хнутя, плéсканя

špfachot//tat' i **šplechot//tat'** -ce -cú *nedok. expr.* плéскати (ся), плю́скати (ся), плю́скоті́ти, члю́пкати; vlny ~tali o bok člna во́лны плéскали ся о бі́к ло́дыкы

špfachot//tat' sa -ce sa -cú sa *nedok. expr.* плéскати ся, плю́скати ся

špfachtanic//a -e *ž* *hovor. expr.* члю́пкані́ця, члю́пкани́на

šplhad//lo -a *s tel.* жерд́ь, мо́туз на ла́зіня

šplh//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* ла́зити, лі́зити, дра́пати ся, тяга́ти ся; ~ sa po povraze ла́зити а́бо лі́зити по мо́тузі, тяга́ти ся по мо́тузі; ~ sa na strom лі́зити а́бо дра́пати ся на стро́м; ~ sa po stromoch ла́зити по стро́мах • ~ sa po chrboch druhých ла́зити по хырбо́ті дру́гих

šplhav//lý ла́зязчий, пла́зязчий; ~é jašterice пла́зязчі ящу́рки; ~é vtáctvo ла́зязчі пта́хы

šplhúň -a *m* *hovor. pejor.* карье́риста, вы́дүмова́ч, префі́кане́ць

špliech//at' -a -ajú *nedok. expr.* 1 плéскати (ся); бры́скати; voda ~a во́да бры́ска́ть; fontána ~a фонтáна бры́ска́ть 2 выплéсковати; vlny ~ali na breh во́лны выплéсковали на бе́рег

špong//ia -ie *ž* шпо́нгія ж

šponov//ky -iek *ž* *pomn.* шпо́ртовы но́гаві́ці, шпо́но́вки; dámske, pánske ~ же́ньскы, му́жскы шпо́ртовы но́гаві́ці

šporák -a *m* *hovor.* пэчка; plynový ~ плінóва пэчка

špor/liť -í -ia, **špor/ovať** -uje -ujú *nedok. hovor.* шпорити, шпоровáти, економити

šporovlivý *hovor.* шпоровливый, еконóм-ный

šport -u *m* шпорт; letné, zimné ~у літні, зимны шпóрты; kráľovná ~u кралёвна шпóрту; biely ~ a) ліжóвый шпорт; б) тénис; (zaslúžilý) majster ~u (заслужéный) майстер шпóрту; pestovať ~ заоберáти ся шпóртом; robiť niečo zo ~u *prep.* робити даштó зо шпóрту áбо зарáды шпóрту áбо про шпорт

športk/a -y ž 1 шпóртка ж (*viď lomérii*); výhrať v ~e выграти в шпóртці 2 (*blanketa*) лісток шпóрткы; vyplniť ~u виконити лісток шпóрткы

športkár -a *m* *hovor.* шпорткарь, граючий на шпóртку

športk/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шпортковáти, грáти шпóртку

šport/ovať -uje -ujú *nedok.* шпортовáти, заоберáти ся шпóртом

športov/lec -са *m* шпортóвець; aktívny ~ актívный шпортóвець

športovisk/o -a s шпортóва площáдка

športovky//ňa -ne ž шпортóвкíня

športovo *prísl.:* je ~ oblečená она́ шпортóво одблечéна; ~ vyspelé obcenstvo шпортóво зріла пúбліка

športov/ý шпортóвый; ~á gymnastika шпортóва гімна́стика; ~é hry шпортóвы гры; ~ klub шпортóвый клуб; ~é disciplíny шпортóвы дісціплíны; ~é správy шпортóвы вісті, нóвості шпóрту; ~é potreby a) шпортóвы товáры; б) шпортóвый інвентáрь; ~ lekár шпортóвый лікарь; ~é jazdectvo шпортóва їздá; ~é lietadlo шпортóвый ероплáн; ~é auto шпортóве áвто; ~ kočík (дítський) шпортóвый кóчик; ~á sukňa шпортóва сýкня; ~ kabát шпортóвый кáбат; ~é topánky шпортóвы топáнки; dievča ~ého typu дівча шпортóвого тíпу

šprintér -a *m* *šport.* шпрінтер, біжець на корóткы діштáнції

šprintérsk/ly *šport.* шпрінтерський; ~é disciplíny шпрінтерський дісціплíны

šprint/ovať -uje -ujú *nedok. šport.* шпрінтовáти, біжáти на корóтку діштáнцію

šprot/a -y ž шпрóта; konzervovať ~у консервовáти шпрóты

šprt/ať sa -á sa -ajú sa *nedok. škol. slang.* рыти ся, шпóртати ся, усéрдні (до подрібна) учíти ся; біфлєвáти ся

špúl/liť -i -ia *nedok.* надувáти, высувáти; ~ регу надувáти гáмбы

špunt -a *m* *hovor. expr.* дітятко, дітиня, шпунт; буцлятко; малятко; дюгов, зátка

špurt -u *m* *šport.* шпурт; тóргнутя; rýchlostný ~ скóростный шпурт; prémiový ~ преміóвый шпурт

špurt/ovať -uje -ujú *nedok. šport.* шпуртовáти; прибавляти скóрость; робити тóргнутя; cyklista ~uje біцігліста шпуртýе

šraf/a -y ž *odb.* штрíх, лінія

šraf/ovať -uje -ujú *odb. nedok.* штрíховáти, заштрíхововати; робити штрíхы, ліні́ї

šramot -u *m* шұхот, бўхот, рáхот; tichý ~ тихый áбо легкий шұхот

šramot/tat' -ce -cú, **šramot/liť** -í -ia *nedok.* шухотáти, шухотíти, бўхати, рáхотáти, рáхотíти

šrapnel -a *m* *voj.* шра́пнел *m*

šrapnelový *voj.* шрапнелóвый; ~ črep шрапнелóва черепина, шрапнелóвый чéреп

šraub/a -y ž *hovor.* шру́ба

šraubovák -a *m* *hovor.* шрубовáк

šraub/ovať -uje -ujú *nedok. hovor.* шрубовáти, закрұчовати

šrot -u *m* 1 грубый пóмол, шрот; kukuričný ~ тендерічáный шрот áбо грубый пóмол 2 одлóмок, óдпад; oseľový ~ оцілєвий одлóмок; kovový ~ желі́зный одлóмок; zber ~у зберáня шрóту • dať do ~u a) (*kovové predmety*) здати желі́зо; б) (*knihy*,

papier) здати одпадový пáперь; в) (*handry ap.*) здати рянды

šrotovac/lí -ie stroje шроту́ючи машины, машины для грубо́го помо́лу

šrot/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 шротова́ти, гру́бо молóти; ~ obilie гру́бо помолóти зérно, шротова́ти зérно, молóти зérно грубым помо́лом 2: ~ staré železo шротова́ти ста́ре желізо; ~ starý papier шротова́ти ста́ре папіря

šrotovisk/o -a s 1 дробу́ющий цех 2 місце, де скла́дає ся óдпад

šrotovl/ňa -ne ž дробу́ющий цех, шротóвня

šrotovnic/la -e ž, **šrotovnik** -a m шротóвник, помо́л ко́рму; nasypať jačmeň do ~e насыпати ярець до шротóвника áбо до машины на дроблі́ня мате́ріалу

šrotový: ~ mlyn шротóвый млин, млин на грубый помо́л зérна

štáb -u m 1 voj. штаб; hlavný ~ гла́вный штаб; generálny ~ ге́неральный штаб, veliteľ ~и нача́льник шта́бу; dôstojník ~и офіце́р шта́бу, шта́бный офіце́р; pracovať na ~e робити на шта́бі 2 штаб, апарáт, нача́льство; filmový ~ фі́лмовый штаб; mať ~ spolupracovníkov ма́ти штаб сполупрацо́вників

štabarc -u m *hovor. expr.* гы́рмот, б́ухот, глук, ѓукот, ра́хот, трі́скот

štábny шта́бный; ~ lekár шта́бный ліка́рь; ~ kapitán *zastar.* шта́бный ка́піта́н; ~ dôstojník шта́бный офіце́р

štadiálny штадіа́льний, штаді́йный; ~ vývoj штадіа́льний ро́звиток

štadión -a m штадіо́н; futbalový ~ фотба́ловый штадіо́н; zimný ~ зимный штадіо́н

štadiov/lý штаді́йный, штадіа́льний; teória ~ého vývoja теорія штаді́йного ро́звитку

štád/ium -ia s шта́дія ж; prípravné ~ при́правлю́юча шта́дія; pokročilé ~ choroby про́гресівна шта́дія хворóбы

štafáž -e ž 1 фон; оформлі́ня, о́кружі́ня; robiť ~ *prep.* служи́ти фо́ном 2 *div. film.* штаті́сты

štafet/a -y ž 1 штафе́та; ~ priateľstva штафе́та прия́тельства 2 *šport.* штафе́та, штафето́вый бі́г; polohová ~ ко́мбіно́вана штафе́та 3 *šport. (kolík)* штафе́та, штафето́ва па́лічка; odovzdať ~и передати штафе́ту áбо штафето́ву па́лічку; prevziať od niekoho ~и пере́взяти од да́кого штафе́ту áбо штафето́ву па́лічку

štafetov/lý штафето́вый; ~ beh штафето́вый бі́г; ~ kolík штафето́ва па́лічка; ~é preteky штафето́вы перебі́гання, штафе́та

štajerák -a m *hovor.* кінь штае́рской поро́ды, штае́рак

štamperlík, štamprík -a m *hovor.* шта́мперлік

štandard -u m штандáрт м, у́ровень ж; vysoký životný ~ висо́ка у́ровень жы́вотá, высóкий жы́вотный штандáрт • zlatý ~ *ekon.* золо́тый штандáрт

štandard/la -y ž 1 штандáрда; за́става, за́ставка; ~ prezidenta republiky штандáрда презі́дента репúблї́ки 2 (*transparent*) транспа́ре́нт

štandardiz/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* штандарті́зова́ти; ~ balenie tovaru штандарті́зова́ти пако́вання то́варів

štandardn/lý 1 штандартный, ті́пізова́ный; ~é domy штандартны́ áбо ті́пізова́ны до́мы 2 нормалі́зова́ный, ті́пізова́ный; ~ výkon ті́пізова́на áбо нормалі́зова́на výroba

štart -u m v rôzn. význ. шта́рт; vybehnúť zo ~и шта́ртова́ти, вибі́гнути на шта́рт; nastúpiť na ~ настúпити на шта́рт; trénovať ~ трено́вати шта́рт; opakovaný ~ повто́ренный шта́рт; mať dobrý, zlý ~ ма́ти до́брый, злы́й áбо недо́брый шта́рт *aj prep.*

štartér¹ -a m (*osoba*) шта́ртер

štartér² -a m *tech.* шта́ртер; automatický ~ автома́тичний шта́ртер; zapnúť ~ запну́ти шта́ртер

štartovac/lí шта́рто́вый; ~ia dráha шта́рту́юча доро́жка; ~ blok *šport.*

штартовый блок; ~ *povel* штартовый сігнал

štart/lovať -uje -ujú *nedok. dok.* **1** *šport.* штартовати, брати/взяти штарт; ~ *zo štartovacích blokov* штартовати *zo штартуючих блоків* **2** *obyč. nedok.* (*dať sa do pohybu*) штартовати; *auto* ~uje *авто штартує*; *lietadlo* ~uje *єроплан штартує* *ábo* *vzlítать* **3** (*pretekať*) брати/прийма́ти участь в перемагані; ~ *na majstrovstvách sveta* брати участь в майстрівствах світа
štartovnl/ý штартовый; ~á *číara* штартова лінія; ~é *číslo* штартове число, штартовий нómep

štartovll/ý штартовый; ~ *blok šport.* штартовый блок; ~á *číara* штартова лінія
Šťasten/la -y *ž.* Фортуна; **šťasten/la** -y *ž kniž.* *спіне щастя, щасна пригода; miláčik* ~у *любимчик доли*

šťastl/ie -ia *s* щастя, серénча; *rodinné* ~ *родинне щастя*; *materské* ~ щастя *мáтери*; *hľadať* ~ *гледати щастя*; *žiarť* ~ím *сіяти щастём*; *byť* *na vrchole* ~ia *быти на верху блажености*; ~ *v hre* щастя *в гри*; *tráfa sa jej* ~ *трафлять ся ей щастя*; *má* ~ *ёму вéзе, мать щастя*; *nemá* ~ *ёму не вéзе, він не мать щастя*; *žičí al. praje mu* ~ *ёму вéзе, ёму жычить щастя, ёму усміює ся щастя* • ~, *на* ~ *к щастю, на щастя*; *na moje (tvoje ap.)* ~ *на моє (на твоє i m. n.) щастя*; *šlepé* ~ *спіне щастя, спіпа пригода*; *skúsiť* ~ *скүсити щастя*; ~ *v nešťastí* щастя *в нещасті (о нещасті, котрє могло скінчіти ся, но не скінчіло ся трапичні)*; *mnoho al. veľa* ~ia! *много áбо вёлє щастя!*, *будь(будьте) щастливы!*; *s kým mám to ~?* *kniž.* *з кым мам тоту честь?*; *každý* *je kováčom svojho* ~ia [*prísl.*] *каждый сам коваль своёго щастя*

šťastliv/lec -ca *m* щастливець; щастливчик
šťastliv/o *prísl.* **1** щастливо; ~ *sa usmievať* щастливо усмівати ся **2** щастливо, без старости, без проблемів; ~ *pricestovať* щастливо верну́ти ся; ~ *skončil školu* він успішні скінчів шкóлу

šťastliv/ý **1** застливый; ~ *človek* щастливый *чоловік* **2** щастливый, успішний; ~ *výherca* успішний вигерця (*в лотерії i m. n.*); ~ *plač* щастливы слызы, слызы щастя **3** щастливый, успішний; ~ *deň* щастливый *áбо* *успішний день*; ~ú *cestu!* щастливу *дорóгу!*, щастливо!; *želám vám* ~é *sviatky* *жéлам вам щастливы святкы*; ~ *Nový rok!* щастливый *Новый рік!*; *z* *Novým rókom*, *з* *Новым рóком*, *з* *новым щастём*

šťastne *prísl.* **1** щастливо; ~ *sa smiať* щастливо сміяти ся **2** щастливо, *благодáтні*; ~ *sa dostali z horiaceho domu* *они благодáтні выбрали ся із горящого дóму*

šťastnl/ý **1** щастливый; ~á *matka* щастлива *мáти*; ~ *výzor* щастливый *пóгляд*; ~ *smiech* щастливый *смíх*; ~é *detstvo* щастливе *дітинство* **2** щастливый; *успішний*; ~ *v láske* він щастливый *áбо* *успішний в любви* **3** щастливый, *успішний, добрый*; ~á *myšlienka* щастлива *áбо* *успішна думка* **4** щастливый, *успішний, благодáтний*; ~á *náhoda* щастлива *áбо* *успішна пригода*; ~ *deň* щастливый *áбо* *успішний день*; ~é *chvíle* *минúты щастя, щастливы минúты* • ~ú *cestu!* щастливу *дорóгу!*; *narodil sa na* ~ej *planéte* він *нарóдив ся під щастливов звiздóв, він народив ся на щастливий планéти*; *má* ~ú *ruku* він (онá) *мать щастливу рýку*

šťát -u *m* **1** держáва; *ľudovodemokratický* ~ *нарóдно-демократична держáва*; *kapitalistický* ~ *капіталістична держáва* **2** *krajina*; *precestoval mnohé* ~у він *обыйшов мно́гы кра́йны áбо* *много країн*

šťatár/ium -ia *s zastar.* воєньске *стáнне* *пráво*; *vyhlásiť* ~ *выголосити воєньске стáнне práво*; *zrušiť* ~ *зрушыти воєньске стáнне práво*

šťatist/la -u *m div.* штатіста *aj pren.*

šťatistick/ý штатістичный; ~é *údaje* штатістичны *дáны*; ~á *evidencia* штатістична *евiдєнція*; ~é *pozorovania* штатістичны *дозерáня*

štatistik -a *m* штатістік

štatistik//a -y *ž v rôzn. význ.* штатістіка; urobiť *al.* zostaviť ~u зробити штатістіку; ~ pôrodnosti штатістіка родючости; matematická ~ математічна штатістіка

štátnic//a -e *ž hovor.* держáвний екzáмен; robiť ~u здавати держáвний екzáмен

štátnick//ý дипломатічний; держáвний ~ rozum розум держáвного діятеля; dať sa na ~ú dráhu ста́ти держáвним діяте́лем

štátnik -a *m* держáвний дія́тель

štátnly 1 *v rôzn. význ.* держáвний; ~ znak держáвний герб; ~a hymna держáвна гі́мна; ~e územie тері́торія держáвы; ~e hranice держáвны грани́ці; ~e zriadenie держáвний строй; ~ rozpočet держáвний бю́джет áбо розраху́нок; ~ plán держáвний план; ~a zmluva держáвний догово́р; ~ aparát держáвний апа́ра́т; ~a podpora держáвне підпорова́ння; ~e tajomstvo держáвна та́йносьть; ~ majetok держáвний ма́сток; ~ obchod держáвна торго́вля, держáвне обхо́довáння; ~ podnik держáвна фі́рма; ~a banka держáвна ба́нка; ~ poklad держáвна доро́гоці́нность; ~e občianstvo, ~a príslušnosť держáвне жы́тельство; ~a príslušnosť жы́тельство; ~ príslušník жы́тель; ~a rôžička держáвна пожа́чка; ~e príjmy держáвны до́ходы; ~ zástupca держáвний проку́ра́тор; ~ súd держáвний суд; ~a arbitráž держáвна арбітра́ж; ~ činiteľ дуржáвний дія́тель **2** (*v pomenovaniach rôznych inštitúcií ap.*): Štátna plánovacia komisia Держáвна планую́ча комі́сія; ~ tajomník держáвний секретáрь; Štátna poisťovňa Держáвна поі́стєвня; ~ zamestnanec держáвний служи́тель; ~a skúška škol. держáвний екzáмен

štátoprávn//ý держáвно-пра́вовый

štátotvorný конштруктíвний; (*tvoriaci štát*) держáвний, державнотворный

štátoved//a -y *ž* нау́ка о держáві

štátovk//a -y *ž fin.* держáвний кре́ді́тний лі́сток

štatút -u *m odb.* штату́т; organizačný ~ opránizáčny штату́т áбо по́рядок

šťav//a -y *ž v rôzn. význ.* щáва; žalúdočná ~ жолудко́ва щáва; jablková ~ ябко́ва щáва; paradajková ~ параді́чкова щáва; vyrábať ovocné ~y выра́бляти ово́цино́вы щáвы; dusiť sa vo vlastnej ~e а) *kuch.* дуси́ти ся во вла́стній щáві; б) *pren.* вари́ти ся в сво́ій щáві

šťaveľ -a *m* щáвель *m*

šťaveľov//ý щавелё́вый; ~á omáčka щавелё́ва о́мачка, о́мачка із щáвеля

šťavnat//ý *v rôzn. význ.* щавна́тый; ~á hruška щавна́та гру́шка; ~é mäso щавна́те мя́со; ~é krmivo щавна́те корми́во, щавна́та па́ша; ~á zeleň щавна́та зе́лень, щавна́тый зе́лёный кві́т; ~á nadávka *pren.* щавна́та на́давка, щавна́те сло́во

štebot -u *m* ще́ботáня, ще́бот; ~ lastovičky ще́ботáня ла́стівки; veselý ~ detí *pren.* весё́ле ще́ботáня ді́тей

štebo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok.* ще́ботáти; чві́рікати; lastovička ~ce ла́стівка ще́бо́че áбо чві́ріка́ть; dievčatá stále ~tali *pren.* ді́вчата ці́лий час ще́ботáли

štebotav//ý ще́ботáвий; ~é vtáča ще́ботáве пта́ша; ~é dievča *pren.* ще́ботáве ді́вча

štedrovečern//ý *príd. k Štedrý večer*; ~á večera Ще́дра ве́чєря, Ві́лія

štedrl//ý *v rôzn. význ.* ще́дрый; ~ človek ще́дрый чоло́вік; ~ zem ще́дра зе́мля; ~é dary ще́дры да́рунки • Štedrý deň, Štedrý večer Ще́дрый де́нь, Ще́дрый ве́чєр; ~á večera ще́дра ве́чєря, ві́лія; ~á noc ще́дра ні́ч, ні́ч пе́ред Ро́ждєством

štek//ať -á -ajú *nedok. 1* (*o psoch, vlkoch*) га́вкати, брєхáти, завивáти; pes ~á пес га́вкaть áбо брєше **2** *pren. pejor.* (*o ľudoch*) га́вкати, брєхáти; нада́вати; stále на мňa len ~á він все на ме́не брєше áбо нада́вать **3** *pren. expr.* (*o strelných zbraniach*) трі́щáти, рапчáти; guľomet ~á ку́ломє́т трі́щіть áбо рапчі́ть

štekli//iť -í -ia *nedok. v rôzn. význ.* кы́ткати, щі́котáти; ~ niekoho pod pazuchami кы́ткати

дакого під пазухами; vôňa pečeného mäsa
~ila nos záпах печеного мяса щікотав ніс
štekľivý кыткавый, щікотавый; ~ človek
кыткавый чоловік; чоловік, котрый боїть
ся щікотаня або кытканя

štek//núť -ne -nú *dok.* загавкати, гавкнути,
брэхнути; pes ~ol пес загавкав

štekot -u *m* 1 гавканя, бреханя; ~ psov
гавканя псів 2 тріщаня, рапчаня; ~
automatov рапчаня автоматів

šteňa -ľa *s* 1 псик, пся, молодой псик 2
pren. pejor. псик, молокосбс

štep¹ -ul-a *m* *záhr.* скіп, выгонок; *jednoročný*
~ єднорочный выгонок; *presádzať* ~
пересаджовати скіпы

štep² [št-] -u *m* *krajč.* стег; *zošívať* plátno
~om зошывати полотно стегом, стеговати
полотно

štepár -a *m* *záhr.* скіпяр, шпеціаліста по
скіпіню стромів

štepársky *záhr.* скіпярський; ~ vosk
скіпярський віск; ~ nôž скіпярський нож

štepárstvo -o-a *s* *záhr.* скіпарина, скіпарство

štep//liť -í -ia *nedok.* 1 *záhr.* скіпити,
заоберати ся скіпінєм стромів; ~ ovocné
stromy скіпити оwoчиновы стромы; ~ guže
скіпити ружы 2 *koho*, *čo proti čomu* скіпити
prótiem čógo; ~ niekoho *proti* kiahňam
скіпити дакого протів осыпок

štepnic//a -e *ž* овочинова шкóлка

štepni//ý скіпéний; ~á *záhrada* овочинóвый
сад (*де виштыкы стромы скіпéны*)

štep//ovať -uje -ujú *nedok.* *krajč.* стеговати,
простеговати, застеговати; ~ golier
стеговати гáлir, дорóблєвати або
докінчовати гáлir стегованєм

štet//lec -sa *m* (*na maľovanie*) пэнзель,
пэнзлик; *maliarský* ~ малярський пэнзлик;
tenký ~ тонкий пэнзлик; *plochý* ~ плóский
пэнзлик; *majster* ~sa *pren.* майстер
пэнзлика

štetinat//ý серстнатый, щетинатый; ~ chrbát
brava серстнатый або щетинатый хырбэт
кóрназа; ~é fúzy серстнаты баюсы

štet//liny -ín *ž* *mn.* č. серсть; щетина; miesto
fúzov mal pod nosom ~ намісто баюсів він
мав під нóсом щетины

štetk//a -y *ž* щітка ж, пэнзель *m*; ~ na
bielenie щітка на біління; *omietkárska* ~
штукатурный пэнзель; *vulg.* (*fahká žena*)
щітка, простітутка, куртізана

štetkár -a *m* щіткарь, продавач щіток

štetkárs//y щіткарський; ~a *výroba*
щіткарська výroba

štiap -u *m* пáлиця на обиваня óріxів, грúшок
і т. п.

štiav -u *m* щáвель *m*

štibr//at' -e -ú *nedok.* одлáмовати,
одщіповати, мервити, дробити; ~ chlieb
одлáмовати кусóчки хліба

štic//a -e *ž* чуб; *hustá* ~ густый чуб; *chytiť* za
~u ухóпити за чуб • *až sa mu* (jej) ~ *parí* z
něho (ней) пот пóтоком вáлить ся

štic//ovať -uje -ujú *nedok.* тóргати за чуб,
тягáти за вóлося; *majster často* ~oval *učňov*
ма́йстер чáсто тягáв учнів за вóлося

štiepanic//a -e *ž* *obyč. v mn.* č. ~e 1
росколóты дрыва 2 (*triesky*) тріскы, щіпкы

štiep//at' -a/-e -ajú/-u *nedok.* 1 *čo* колóти,
росколéвати; ~ drevo колóти дрыва; ~
skaly розбивáти каміня, скáлы 2 *koho*,
čo hovor. *obyč. neos.* колóти кóму, в чім;
v hlave ma ~a кóле мi в гóлови; ~a ho v
kolene кóле ěго в кóліні

štiep//at' sa -a/-e sa -ajú/-u sa *nedok.*
колóти ся; росколéвати ся, пiддавати ся
росколéваню; рýла або гнейс *min.* лéгко
росколóє ся

štiepate//n//ý кóлючий; росколóючий; ~é
drevo росколóючі дрыва

štiep//liť -i -ia *nedok. odb.* роздiлєвати,
ростинáти, роскладáти на чáсти

štiepn//y *odb.* колючий; росщєплючий ся,
лéгко оддiлюючий ся, розвєрствовати ся,
росслóєвати ся; ~ materiál росщєплюючі
ся матерiáлы; ~é nerasty росщєплюючі ся
мiнерáлы

štihl//y 1 худый, тонкий, высóкий, дрiчний,
уроснýтый; ~e dievča дрiчне дiвча 2

дóвгый, вы́сокий або до́вгий, уросну́тый; ~е по́ху уросну́ты но́гы; ~ то́ло! висо́ка то́поля; ~а ве́жа висо́ка ба́шня

štikac//i: ~ie kliešte *hovor.* діркуючі кліщі, дірковачки

štik//at' -á -ajú *nedok. hovor.* дірковати, пробивати; ~ cestovné listky дірковати лістки

štikút//at' -a -ajú *nedok.* чкати; dieťa ~а дітина чкати

štikút//at' sa -a sa *nedok. neos. komu* чкати ся; ~а sa mu ё́му чкати ся, він чкати

štipac//i: ~ie kliešte *tech.* щікуючі кліщі, щікачки

štipl//at' -е -u *nedok.* **1** *koho, čo* щіпати **2** *bezpredm. i kohom* *čo* кусати ся, грызти; *muchy* ~u му́хы куса́ють або *expr.* грызу́ть; *blcha* та ~е ме́не куса́ть або ку́ше б́лыха; *had* ~е га́д жа́лить або ку́сать **3** *bezpredm. i koho, čo* щіпати; *mráz* ~е uší мо́роз щі́пле ўха; *dym* ~е о́чі ды́м щі́пать або щі́пле о́чі; *korenje* ~е па́прика щі́пать, па́прика ба́рз па́лить; ~u та о́чі ме́не щі́пають о́чі

štipav//ý щіплявий, палявий; ~а *bolest'* палява бо́лість

štipl//ec -са *m* **1** щіпець (*на бі́лизну*) **2** щіпець, кусок, ломоть *m*; ~ *chleba* кусок хлі́ба

štipendijný штіпенді́йний; ~ *fond* штіпенді́йний фонд

štipend//ium -ia *s* штіпенді́я; *dostať* ~ достати штіпендію; *roberať* ~ доставати або поберати штіпендію

štipk//a -у *ž* **1** *v rôzn. význ.* щіпка, кус, куці́цько, троше́чки; ~ *solí* щі́пка со́ли; ~ *múky* куці́цько му́кы **2** *pren. expr.* ква́пка, куці́цько, троше́чки; *pečtil k nej ani ~u ústy* він не ску́шав ку́ ній а́ни троше́чки ува́жіня, він не дава́в ё́й а́ни троше́чки че́сти, він а́ни троше́чки не ва́жив со́бі ё́й

štipku *prísl. expr.* ква́пку, ква́почку, троше́чка, куці́цько, лем-лем

štiplav//ý **1** куса́ючий, ужа́люючий; ~ *hmyz* ужа́люючі мушкови́ны **2** (*na chuť*) о́стрый, пали́вий; щі́плявий; ~а *raprika* щі́плява або пали́ва па́прика **3** різкий, пали́вий,

опа́люючий; ~ *viator* різкий або пали́вий ві́тор; ~ *mráz* щі́плявий мо́роз **4** *pren. підпіхуючий, шкодора́достный*; ~ *človek* підпіхуючий або е́хідный чо́ловік; ~е *roznámky* підпіхуючі позна́чки; ~ *úsmev* шкодора́достный ўсмі́в

štirl//a -у *ž* *hovor.* гермафроді́т

štít -u *m* **1** щі́т; *okružly* ~ *окру́глый* щі́т **2** (*erb, címer*) герб **3** (*vyvesná tabuľa*) виві́ска; *firemný* ~ фіре́мна виві́ска **4** *archt.* щі́т, фронтон; *gotický* ~ го́тичний фронтон **5** (*vrchol*) пі́к, ве́рх, го́ры; *skalný* ~ ска́льний ве́рх **6** *zool. (kryt na chrbte chrobákov)* щі́т, щі́ток • *snímkovanie zo ~u lek.* просві́чування; *mať al. zachovať si čistý* ~ захи́рити сво́е ме́но в чи́стоті, захи́рити сво́ю че́сть, бы́ти че́стным

štít//it' sa -i sa -ia sa *nedok. čoho, koho* шкавороди́ти ся, гнуси́ти ся, проти́вити ся; *neštít* sa *nijakej práce* він не шкавороди́в ся *nijakou* ро́боты

štítivý проти́вний, гнуса́чий, шкавородли́вий

štítatnk//a -у *ž* *zool.* мі́нявка, арце́ла, ~ *obyčajná (Arcella vulgaris)*

štítník -а *m* *hist.* щі́тоно́сець

štítň//y **1** щі́тний, нахо́дячий ся на щі́ті **2** *archit.* щі́тний, фронтонний; ~а *stena* щі́т, фронтон, щі́тна сті́на **3** *lek.* щі́тний; ~а *chrupka* щі́тний хрящ; ~а *žlaza* щі́тна желе́за

štít//ok -ku *m* **1** на́лепка, етике́та, та́бличка; *kartónový* ~ карто́нова етике́та; *senový* ~ на́лепка з ціно́в, ці́нник; *dierny* ~ дірко́ва та́бличка **2** (*tiendlo čiapky*) да́шок **3** (*chyťínová doštička na hrudi u hmyzu*) щі́ток

štoč//ok -ka *m* *typ.* кліше́ *neskl. s*

štól//a -у *ž* **1** (*z látky al. pletená*) што́ла, шал **2** *cirk.* епітрахі́ль **3** *cirk.* по́платок за церко́вне служі́ня

štop//at' -el-á -úlajú *nedok. ľud.* **1** *koho, čo (drgať, štuchať)* по́пыхати, дры́ляти, шту́хати **2** *čo (hydinu)* на́пхавати, ви́кормле́вати; ~ *husi* ви́кормле́вати гу́скы

štopkac//i што́пкаючий; ~ia bavlínka што́пкаюча нитка; ~ie potrebu што́пкаючи потреби́ности

štopkačk//a -y ž нитка на што́пканя

štopk//at' -á -ajú *nedok.* што́пкати; ~ rančuchy што́пкати штримфлі

štôl//ňa -ne ž *ban.* ходо́ба, што́лня

štrajk -u *m* штрайк, забасто́вка; *generálny* ~ ге́нералний штрайк; *vyhlásiť* ~ выго́лосити забасто́вку; *vstúpiť do* ~u вступити до штра́йку, заштрайковати; *potlačiť* ~ придусити штрайк

štrajk//ovat' -uje -ujú *nedok.* штрайковати, бастовати

štrajkov//ý штрайко́вый; ~ *výbor* штрайко́вый коміте́т

štramák -a *m* *hovor.* 1 фешак, красáвецъ, парáдеш, швігак, сéкач 2 куріза́нт, фра́йр, гавалі́р, мі́лый

štrand -u *m* *hovor.* 1 (мо́рьска піскови́та) плаж ж 2 плаж, місце на купáня

štrandov//ý *hovor.* плажо́вый; ~é *nohavice* плажо́вы ногави́ці; ~ *oblek* плажо́вый костю́м

štrán//ok і **štran//ok** -ku *m* *hovor.* мо́тузок, штран'

štrapác//ia -ie ž *hovor.* на́мага, снажі́ня, тяжко́сть, обтя́жність

štras -u *m* скленя́ны паці́рки

štrasový із скленя́них паці́рок; ~ *náhrdelník* нашыйник із скленя́них паці́рок

štrbav//ý 1 (o *ľudoch* і *zvieratách*) беззу́бый, щербáтый; ~á *stará žena* беззу́ба ста́ра же́на; ~ *kôň* беззу́бый кінь 2 *expr.* выщербле́ный, щербáтый, пошкодже́ный; ~ *pôž* выщербле́ный нож; ~é *zuby* щербáты зу́бы

štrbin//a -y ž 1 щербина ж, пуклина, шка́ра, ді́ра; *pozapchávať* ~у позапха́вати щербини; *hlasivková* ~ *anat.* голосо́вкова щербина; *ústna* ~ у́сна щербина 2 щербин(к)а; *pôž mal* ~у на но́жику были щербинки

štrb//it' -í -ia *nedok.* щербити, выщербле́-вати, робити щербини; ~ *pôž* щербити нож

štrk' -u *m* шу́тер; *riečny* ~ рі́чний шу́тер; *nánosový* ~ наносо́вый шу́тер; *cestný* ~ доро́жный шу́тер

štrk² *cit.* дыркот, гыркот, гырк

štrkár -a *m* розбива́ч ка́міня на шу́тер

štrk//at' -á -ajú *nedok.* 1 бренча́ти, дзвені́ти; *peniaze* ~ajú пі́нязі а́бо моне́ты дзвеня́ть 2 *čím* бўхати, трі́скати; ~ *riadom* бўхати ѓратами

štrk//núť -ne -nú *dok.* 1 гуркну́ти, брякну́ти; *vo dverách* ~ol *kľúč* в двéрях брякну́в ключ 2 *čím* зарахотáти; ~ *záverom* пу́шку зарахотáти за́вером пу́шки 3 *expr.* пі́кнути, пискну́ти; *nesmieš o tom pred ním ani* ~ не смі́єш о ті́м пе́ред ним а́ни пискну́ти а́бо і не за́йкуй ся при ні́м о ті́м

štrkot -u *m* черькотáня, черька́ня, дзвені́ня; ~ *lyžíc* черькотáня ло́жок; ~ *kľúčov* дзвені́ня ключі́в

štrkotat' *expr.* **štrkat'**

štrkovisk//o -a *s* шутровиско

štrkovit//ý шутрови́тый, піскови́тый; ~á *rôda* піскови́та зе́мля; ~á *cesta* доро́га вы́сыпана шу́тром

štrkov//ňa -ne ž шутро́вый заво́д, ка́мянодробля́чий заво́д

štrkov//ý шутро́вый; ~ *násyp* шутро́вый на́сып; ~é *cesty* шутро́вы доро́ги

štrnášť *čísł.* штирна́дцять

štrnášťčlenný штирна́дцятьчле́нный, скла́даючий ся із штирна́дцять чле́нів; ~á *skupina* штирна́дцятьчле́нна гру́па, гру́па із штирна́дцять люде́й

štrnášťdenný штирна́дцятьднё́вый, дво́-тыждне́вый

štrnástk//a -y ž 1 (ці́фра) штирна́дцять 2 *hovor.* штирна́дцятий но́мер, штирна́дцятье ці́сло

štrnášťročný штирна́дцятьро́чний

štrnásty *čísł.* штирна́дцятий

štrng *cit.* ценг', цвенг'

štrngl//at' -á -ajú *nedok.* цёныґати, дзвеніти, дзвякати; ~ *ostrohami* дзвякати острóгами; ~ *pohármi* дзвеніти пóгарами; ~ajú *mu vo vrecku drobné peniaze* в кішені ёму дзвенять дрібны пінязі

štrngl//at' si -á si -ajú si *nedok.* чо́кати ся

štrngl//núť si -ne si -nú si *dok.* чо́кнути ся; ~ si s niekým чо́кнути собі з даким

štrngot -u *m* дзвін, дзвяканя, цёныґот; ~ *zlata* дзвін зо́лота; ~ *reľazi* дзвін а́бо цёныґот ла́нців

štrngol//tať -ce -cú *nedok. bezpredm. i čím expr.* дзвеніти, дзвякати, цёныґати

štruktúrl//a -y *ž v rôzn. význ.* штрукту́ра, зложіня; ~ *dreva* штрукту́ра де́рева; ~ *rôdu* штрукту́ра зе́млі; ~ *príemyslu* штрукту́ра про́мыслу; ~ *románu* зложіня рома́на; ~ *spoločnosti* штрукту́ра о́бщности; ~ *jazyka* штрукту́ра я́зыка

štrukturalist//a -u *m* штрукту́раліста

štrukturalistick//ý штрукту́ралісті́чний; ~á *teória* штрукту́ралісті́чна теорія

štrukturaliz//mus -*tu m odb.* штрукту́ралізм

štruktúrn//y **1** штрукту́рний; ~e *premeny* зміны в штрукту́рі **2** штрукту́ра́льний; ~a *jazykoveda* штрукту́ра́льна лі́нгві́стика

štruktúrn//y штрукту́рний; ~ *analýza* штрукту́рний ана́ліз

študent -a *m* **1** (*na strednej škole*) ученик; *dobrý* ~ до́брий ученик; ~ *tretej triedy gymnázia* ученик трéтёй клáсы гімна́зії; ~ *strednej školy* ученик се́реднёй шко́лы **2** (*na vysokej škole*) штудéнт; ~ *filozofickej fakulty* штудéнт філозо́фской фа́култы; *večný* ~ ві́чний штудéнт • *je zaľúbený ako* ~ він залюбе́ний як хло́пець, він залюбив ся як гімна́зіста

študentk//a -y *ž* **1** (*na strednej škole*) учениця **2** (*na vysokej škole*) штудéнтка

študentsk//ý штудéнтський; ~ *život* штудéнтський живо́т; ~ *národ expr.* штудéнты, штудéнтський наро́д; ~é *časopisy* штудéнтськы журна́лы; ~á *zábava* штудéнтський ве́чор; ~á *láska*

штудéнтська любóв; *za ~ých čias* за штудéнтських ро́ків

študentstv//o -a *s* **1** (*hromad.*) ученикы; (*na vysokej škole*) штудéнтство, штудéнты; *slovenské* ~ слова́цька шко́льська молодéж, слова́цьке штудéтство **2** (*študentský vek*) штудéнтськы ро́кы, ро́кы учі́ня

štúdl//ia -ie *ž* **1** (нау́чна статя); *jazykovedná* ~ лі́нгві́стична а́бо языкознáвча статя **2** етюда, нашма́рок; *portrétné* ~ie нашма́рки портре́та

študiijn//ý учебный; ~é *romôsky* учебники, учебны помі́чники; ~ *rok* шко́льський рік; (*na vysokej škole*) академі́чний рік; ~ *plán* учебный план

štúdl//io -ia *s* штуді́о; *rozhlasové* ~ радіоштуді́о; *televízne* ~ телеві́зне штуді́о

štúdl//ium -ia *s* **1** (*vedecký výskum*) выучі́ня; штудова́ня; до́слід, до́сліджова́ня; *venovať sa ~iu* піе́choго заняття ся выучі́нем дачо́го, до́слідити дашто́; ~ *literatúry* штудова́ня лі́терату́ры **2** (*navštevovanie školy vyššieho typu*) учі́ня, штудова́ня; ~ *práva* штудова́ня пра́ва; *univerzitné* ~ штудова́ня а́бо учі́ня в уніве́рзіті; *večerné* ~ учі́ня во ве́чірній шко́лі; *dial'kové* ~ зао́чне учі́ня а́бо штудова́ня

študovan//ý *hovor.* учёный; ~ *človek* учёный чолові́к

štud//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** учі́ти ся, штудова́ти; ~ *na univerzite* учі́ти ся в уніве́рзіті; ~ *externe* учі́ти ся ексте́рні; ~ *na dial'ku* учі́ти ся зао́чно **2** (*ako predmet*) ~ філозо́фі штудова́ти філозо́фію **3** (*vedecky skúmať*) штудова́ти, до́сліджова́ти; ~ *vývin jazyka* до́сліджова́ти ро́звиток я́зыка **4** (*dôkladne si všímať*) штудова́ти, сконто́роле́вати **5** розу́чова́ти, репеті́ровати; ~ *novú divadelnú hru* репеті́ровати нову́ песу

študov//ňa -ne *ž* учё́бна мі́стность; штудо́вня

študujúc//i штуду́ючий, у́чащий ся; ~a *mládež* у́чаща ся молодéж

štuchan//ec -са *m expr.* штúхнутя, штовхáнець, бúхнутя, дырúнутя

štuch//ať -á -ajú *nedok. koho, do koho; komu, koho do čoho hovor. expr.* дрыляти, пхáти, штóвхати кóго; ~ lakťom do niekoho пхáти áбо штóвхати лóктём дакóго

štuch//ať sa -á sa -ajú *sa nedok. hovor. expr.* дрыляти ся, пхáти ся, штóвхати ся; діти зачали дрыляти ся

štuk, štuk *cit.* чік

šťuk//a -y *ž* щúка

šťuk//ať -á -ajú *nedok. čím i bezpredm.* цвáкати, лúскати, бúхати

štukatér -a *m stav.* штукатúрник

štukatérsk//y *stav.* штукатúрный; ~e práce штукатúрны роботы ~a sadra штукатúрный гіпс

štukatúr//a -y *ž stav.* штукатúрка

šťuk//núť -ne -nú *dok.* цвáкнути, лúскнути, бúхнути; вуріпаč ~ol выпінач цвáкнув

šťúpl//y щúплый, хылый, малый і тонкий; ~ щúплый юна́к; ~a postava хыла áбо крегká фі́гура

šťúr -a *m* шкорпіо́н

šťúrov//ec -са *m* приклóнник áбо наслідователь Людовіта Штúра

šťúrovsk//ý штúровський; ~á generácia покоління áбо генерáція Штúра; ~á poézia штúровска по́езія

šťváč -a *m* підпіховач, побúрєвач, штвач; vojnový ~i підпіховачі во́йны

šťvan//ec -са *m* наганяний, пронаслідований, штвáний чоловік, вигна-нець

šťvanic//a -e *ž 1 len j. č. pošov.* наганяня, гон 2 *obuč. v mn. č. ~e pren. expr.* наганяня, пронаслідования 3 *obuč. v mn. č. ~e pren.* підпіхованя, штваня; выпады; vojnové ~e підпіхованя к во́йні

šťvan//ie -ia *s* підпіхованя, штваня

šťvať šťve šťvú *nedok. 1* čo штвáти, пронаслідувати; ~ lišku пронаслідувати лишку 2 *koho pren. expr.* пронаслідувати, штвáти; šťvali ho niekoľko dní є́го пронаслідували дакі́лько днів 3 *koho, čo*

proti komu, čomu, na koho, do čoho expr. підпіховати, штвáти, нагúцковати *што на кóго, што*, ставяти кóго, *што прóтív кóго, чóго; šťval proti nemu susedov* він нагúцковав на є́го сусі́дів 4 *koho hovor. expr.* гнівати, злостити, роздрáжнєвати; dnes ma všetko šťve днесь мéне вшытко роздрáжнює

štvav//ý штвáвий; підпіхуючий; підпáлю-ючий; осóчуючий, огваряючий; ~á kampaň огваряюча кампáнія, кампáнія огваряня áбо осóчованя ~é reči підпіхуючі рéчі

štvr//ať sa -á sa -ajú *sa nedok. expr.* лізти, дрáпати ся, шкрябати ся; ~ sa do korca лізти áбо шкрябати ся на бéрег

štvorak//ý четвероякий, штирèх сóртів; ~é farby четвероякы фáрбы; ~é prvky четвероякы елемéнты; ~á možnosť riešenia четверояка мóжність рíшіня

štvorboký штирісторóнний, штирібóчний, штирігáнный; ~ hranol штирігáнна призма; ~ ihlan штирігáнна піраміда

štvorcifern//ý штирізнáчный; ~é číslo штирізнáчне чíсло

štvorcovo-hniezdový *poľnohosp.* квад-рáтно-гніздóвый; ~á sejba квад-рáтно-гніздóве сiяня, квад-рáтно-гніздóве сад-жáня

štvorcový квадратный; ~ obrus квадратный óбрус; ~ otvor квадратный óтвір; ~ meter квадратный мéтер; ~ kilometer квадратный кіломéтер; ~á sústava *min.* квадратна сістéма

štvorčekovaný коцковáный; ~ papier коцковáный пáперь

štvorčekov//ý: ~á oktáva *hud.* четвэ́рта октáва

štvorčlenn//ý штирічлéнный, із штирèх члéнів áбо людéй; ~á rodina штирічлéнна родина, родина із штирèх члéнів

štvordenný штиріднёвый; ~ výlet штирі-дéнна екскúрзія

štvordobý штирідóльный; ~ takt *hud.* штирідóльный такт; ~ motor *tech.* штирітáктный мóтор

štvorlec -ca *m* квадрат

štvorfarebný із штирєх фарб; ~á tlač šтирєфарбяне друкованя; друкованя, складаюче ся із штирєх фарб

štvorhlas -u *m* *hud.* (вока́льний) квартєт

štvorhlasný штирєголосовый, із штирєх гóлосів; ~ spev штирєголосове співаня

štvorhrľa -y *ž* *šport.* парна гра; pánska ~ парна мýжска гра; dámska ~ парна жєньска гра; miešaná ~ парна змішана гра

štvorhran -u *m* штирєгранник

štvorhranný штирєгранный, штирєгóлный; ~ výstrih штирєгóлный выстриг; ~á tyč штирєгранна жердь

štvoricľa -e *ž* четвєртка, штірка *hovor.*

štvorkľa -y *ž* **1** ціфра штирі, четвєртка **2** *škol.* четвєртка, штірка, достаточнo **3** четвєртка, штірка, четвєртый нóмер; býva na ~e він бывать в четвєртім нóмері **4** *hovor.* (izba pre štyroch) ізба про штирєх áбо про четвєро; (v nemocnici) штирєпостілєва ізба **5** *hovor.* (rýchlosť motorových vozidiel) четвєрта скóрость **6** (dva páry koní) четвєртка кóнів

štvorkár -a *m* *hovor.* штиркарь, четвєрт-карь

štvorlíst/ok -ka/-ku *m* **1** штирєлисток (комані́ці i *m. n.*); našla ~ oná нашла штирєлисток **2** *pren.* четвєртка; nerozlučný ~ нерозділна четвєртка

štvorlitrový штирєлітровый

štvormesačný штирємісячний; ~é dieťa штирємісячна дітина

štvormiestny штирємістный; ~e auto штирємістне áвто; ~e číslo штирєзнáчне чísло

štvormo *prísl.* на четвєро; в штирєх екземларах; zložiť ~ зложыти на четвєро; napísať zoznam ~ написати список в штирєх екземпларах

štvormocný *chem.* штирєвалєнтный; ~ prvok штирєвалєнтный елемєнт

štvomotorový штирємоторовый; ~é lietadlo штирємоторовый ероплан

štvornásobný штирєразный, о штирі раз бівший

štvornohý штирєногый

štvornožky *prísl.* штирєножки; ~ sa doplazil do krytu на штирєножках він доплáзив ся до бýнкpa

štvoro *čísł.* четвєро; ~ detí четвєро дітєй

štvorposteľový: ~á izba v hoteli штирєпостілєва ізба в готєлі, ізба в готєлі для штирєх, штирємістна ізба (в готєлі)

štvorramenný: ~ svetník підсвічник на штирі свічки

štvorročný штирєрóчный; ~e dieťa штирєрóчна дітина

štvorrozmerný *geom.* штирєрозмірный

štvorručne *prísl.* на штирі рýкы; hrať ~ грати на штирі рýкы

štvorspev -u *m* *hud.* (вока́льний) квартєт

štvorsten -u *m* *geom.* штирєгранник, тетраєдр

štvorstranový штирєсторонový, на штирєх сторóнах; ~ list штирєсторонкóве áбо штирєсторонóве письмо, письмо на штирєх сторóнах

štvorstrunový штирєіструновый; ~ hudobný nástroj штирєіструновый музыкáльный інштрумєнт

štvorstup -u *m* *tel.* колóна по штирі

štvorstpňový штирєіступнєвый; ~á raketa штирєіступнєва ракєта

štvorsýtny: ~a kyselina *chem.* штирєвалєнтна кіслóта

štvortaktný: ~ motor *tech.* штирєітáктный мóтор

štvouholník -a *m* *geom.* штирєгóлник

štvoruholníkový *geom.* штирєгóлный

štvorvalcový *tech.* штирєвалцóвый; ~ automobil áвто з штирєвалцóвым мóтором, штирєвалцóве áвто

štvorverš/ie -ia *s poet.* штирєістих

štvorveslicľa -e *ž* *šport.* штирєвеслóва лóдька, двопáрка, четвєртка

štvoryľkľa -y *ž* кадріль ж

štvorzáprah -u *m* зáпряг зo штирєх кóнів

štvorväzkový штирітómный; ~ román роман в штирëх тóмах

štvr/ť -te *čisl.* 1 чéтверть, четвeртина ж; ~ litra четвeртина літра; ~ kila четвeртина кіла; ~ metra четвeртина мéтра 2 квaртáл, paєн; obchodná ~ торгóвый квaртáл; továrenská ~ фабричний paєн 3 *astron.* чéтверть ж; prvá ~ Mesiaca пeрша фáзa Місяця • kamaráti z mokrej ~e *hovor.* žart. пияци

švrtáčk/а -y ž *hovor.* четвeртoклáсниця

švrták -a *m hovor.* четвeртoклáсник

švrt'finále *neskl.* s šport. чéтвертьфінáл

švrt'hodin/а -y ž чéтверть гóдины

švrt'hodinov/ý пятнадцят'минутóвый; ~á prestávka пятнадцят'минутóва пeрeрвa

švrtin/а -y ž 1 eдná чeтвeртa, чeтвeртa чacть, чéтверть 2 *hud.* чéтверть ж

švrtinov/ý: ~á nota *hud.* eдná чeтвeртa чacть нóты, чéтверть

švrt'/it' -í -ia *nedok.* чeтвeртити, дiлити на штиpi чacти

švrtk/а -y ž 1 *hovor.* чeтвeртина ж, чeтвeртa чacть, чéтверть; ~ jablka чeтвeртина ябka 2 *hud. slang.* чeтвeртинна нóта

švrtol/hory -hôr ž *pomn. geol.* мeзoзóйскa eпa

švrt/ok -ka *m* чeтвeрьг • *cirk.* Zelený ~ cтpáстный чeтвeрьг

švrtoročiak -a *m škol. slang.* чeтвeртoкyрсник

švrt'ročn/ý квaртáльный, тpимісячний; ~ plán квaртáльный плaн; ~é hlásenie гoлoшiня зa квaртáл

švrt'rok -al-и *m* квaртáл, чéтверть рóка

švrt/ý *čisl.* чeтвeртый; ~ v rade чeтвeртый в рядi; ~é poschodie чeтвeртый eтáж áбо *zastar.* штoк; po ~é пo-чeтвeртe

štýl -и *m v rôzn. význ.* штiл; vedecký ~ наyчний штiл; novinársky ~ жyрнáльный áбо нoвинáрьскый штiл; umelecký ~ хyдoжний штiл; telegrafický ~ cтислий áбо тeлeгpáфный штiл; kvetnatý ~ квітнáтый штiл; románsky ~ ромáньскый штiл;

gotický ~ гoтiчний штiл; izba v ľudovom ~e iзбa в нaрóднiм штiлi; životný ~ óбpаз áбо штiл живóтa; nový ~ obliekania нoвий штiл облeчiня; plavecký ~ šport. штiл плáвaня; zápas vo voľnom ~e šport. вóльнe зaпaciня

štylist/а -и *m* штiлiстa

štylistick/ý штiлiстiчний; ~é zvláštnosti штiлiстiчны oсoбливocти

štylistik/а -y ž штiлiстiкa

štylizác/ia -ie ž 1 твopиня, писáня, cклaдáня; ~ listu cклaдáня áбо писáня письмa; ~ vyhlášky cклaдáня вьгoлoшiня 2 штiлiзáция; ~ ľudovej piesne штiлiзáция нaрóднoй cпiвaнкy

štylizátor -a *m* штiлiзáтop

štylizovan/ý штiлiзoвáный; ~á ľudová pieseň штiлiзoвáна нaрóднa cпiвaнкa

štyliz/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* 1 твopити/ствopити, писáти/нaписáти, cклaдáти, cклaдáти/злoжити; ~ žiadosť cклaдáти зaявлiня áбо пoжáдoвaня 2 штiлiзoвáти; ~ ľudový кроj штiлiзoвáти нaрóдный кocтюм

štýlov/ý 1 штiлóвый; ~á rozmanitosť kníh штiлóвa poзнopóдocть книг 2 штiлóвый; ~ nábytok штiлóвe зapяджiня квáртeля; ~é šaty штiлóвe облeчiня; ~á jazda штiлóвa iздá

štyr/и *čisl.* штиpi; ~ hodiny штиpi гóдины; ~ koruny *al.* eурa штиpi кopýны áбо éвpa; ~ia штиpiєми • žiť len medzi ~mi stenami жыти мeджi штиpiємa cтiнáми; hovoriť medzi ~mi očami гoвopити мeджi штиpiємa oчáми

štyridsať *čisl.* штиpiдцят'я

štyridsaťročný штиpiдцят'póчный; ~ muž штиpiдцят'póчный мyж

štyridsaťstupňov/ý штиpiдцят'гpáдусный; ~á horúčka штиpiдцят'гpáдуснa тeплотá; ~ horúčava штиpiдцят'гpáдуснa гopучáвa

štyridsaťtisíc *čisl.* штиpiдцят' тiсяч

štyridsiatk/а -y ž 1 (цiфpa) штиpiдцят' 2 штиpiдцят' (póкiв); dožiť sa ~y дoжыти cя штиpiдцяткy, дoжыти cя дo штиpiдцят' (póкiв) 3 *hovor.* штиpiдцятый (нóмep); býva na ~e вiн бывaть нa штиpiдцятiм нóмepi

ábo čísli 4 *hovor.* скóрость штирідцять кілометрів за годину

štyridsiatnik -a *m hovor.* штирідцятник, штирідцятьрóчний чоловік

štyridsiat//y *čisl.* штирідцятый; ~e roku штирідцять рóкы; je ~ v rade він штирідцятый в ряді

štyrikrát, štyri razy *čisl.* штирі раз

štyristo *čisl.* штирісто

štyritisíc штирі тис́яч

šudiar -a *m, šudier* -a *m hovor. pejor.* кламáрь, ци́ган, підводник

šud//liť -í -ia *nedok. koho, čo i bezpredm. hovor. pejor.* клáмати, ци́ганити, підводити, шалити

šuhaj -a *m expr.* юна́к, хлóпець, хáлан; švárny ~ шум(в)ный юна́к; ~ ako jedľa хлóпець (дрі́чний) як топо́ля

šuhajk//o -a *m, šuhajčik//o* -a *m zdrob. expr.* юна́чик, хлóпчик

šuch *čif.* шух

šuch//at' -a -ajú i **šuchať** -á -ajú *nedok. expr.* 1 *čo, čo o čo* шúхати, пошúховати, шухотáти, тéрти, потерáти; ~ si ruky потерáти рúкы; ~ čelo тéрти челó 2 *čim* шухотáти, шухотíти; ~ nohami шúхати ногáми 3 мыти, шкрябати, ошкрябовати, тéрти; чістити; ~ riad чістити гóрнци; ~ dlážku мыти підлóгу

šuch//at' sa -a sa -ajú sa i **šuch//at' sa** -á sa -ajú sa *nedok. expr.* 1 *po čom, o čo, čim* тéрти ся *o што, чім*; ма́чка sa jej ~ala *o поху* ма́чка тéрла ся *o ей* нóгы 2 *expr.* влечі ся, тягáти ся (шúхаючі ногáми)

šuchav//ý *expr.* тягáвий, шúхаючий; ~é kroku шúхаючі кро́кы; ~á chôdza шúхаюче ходіня

šuch//núť -ne -nú *dok. expr.* 1 *o čo, po čom (rukou)* перéйти *по чім*; ~ol si rukou *o čelo* він перейшóв рукóв *по челі* 2 (*spôso-biť šuchoť*) зашухотáти, прошухотáти; шы́кнути; му́шка ~la мышка прошухотáла áбо шы́кла 3 *čo, koho, kam* всýнути; ~ *poхu* do čížmy він всýнув нóгу до чі́жмы 4

expr. (udrieť) стрі́лити, фля́снути; jednu ti ~nem е́дну то́бі стрі́лю

šuch//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 *o čo, koho* зава́дити *o што*, доту́лити ся *чóго*, обтéрти ся *o што*; ~ol sa *o jeho chrbát* він зава́див *o ё́го* хырбéт, він доту́лив ся ё́го хырбéта 2 *expr. (udrieť sa)* удáрити ся, бұхнути ся; ~ol som sa *o skalu* я удáрив ся *o кáмінь áбо o скáлу* 3 *kam* шы́кнути ся, вгұ́пнути ся; rýchlo sa ~la *do domu* скóро шы́кла (ся) *до дóму* 4 *expr.* стáти ся; пригoдити ся; všetko vie, *čo sa len ~ne* *v meste* він знáть вшы́то, *што стáне* ся *в мі́сті*

šuchot -u *m* шухотáня, шéлест; ~ *listia* шухотáня листя; ~ *bosých nôh* шухотáня бóсых ні́г

šuchol//tať -ce -cú *nedok. bezpredm.* i *čim* шелесті́ти, шухотáти; *listie ~ce* листя шелестить; *hodváb ~ce* гáдвab шухóче; ~ *papierni* шухотáти пáперями

šuch//tať sa -ce sa -cú sa *nedok. expr.* ходити, бродити, поту́лєвати ся, мотáти ся, потóвковати ся, поневі́ряти ся; *romaly sa ~tal* *po izbe* він потóвковав ся *по хы́жі* (з кúта до кúта)

šúfanc//e -ov *m mn. č. kuch.* бобáлькы; ~ *s makom* бобáлькы з ма́ком; ~ *zo zemiakového cesta* бобáлькы із бандуркóвого тіста

šúf//at' -a -ajú *nedok.* 1 шúлькати; ~ *šufance* шúлькати бобáлькы з тіста 2 крутити, скручáти, скру́човати; ~ *cigaretu* скру́човати ци́гарétлю

šúf//ok -ka *m* 1 *bot.* щúтка, кóлос; *kukuríchný ~* тендері́чна щúтка 2 (*niečo skrútené do valčeka*) трúбка, звиток, змóток

šumienk//a -y *ž hovor.* шумінка (*пóрошок, концентрáт для шы́пчoго напíтку*)

šum//iet' -í -ia *nedok.* 1 *bezpredm.* i *čim* шумі́ти, шелесті́ти, шурчáти; *les ~í* ліс шумить; *vieter ~í* ві́тор шумить; *potok ~í* пóті́к шурчíть 2 кы́піти, шумі́ти; *námestie ~elo* плóщáдка шумі́ла 3 (*o víne ap.*)

шыпі́ти; šampanské ~í шампа́ньске
шыпи́ть

šumiv//lý 1 шумячий, журча́чий; ~ vodopád
шумячий водопа́д 2 шыпу́чий; ~ é víno
шыпу́че вино́; ~ pároj шыпу́чий напиток

šumn//lý *hovor.* шув(м)ный, прекра́сный,
дри́чный, елега́нтный, фе́шный; ~á
dievčina прекра́сна дівка

šunk//a -y ž шу́нка; pražská ~ пражска
шу́нка; varená ~ варéна шу́нка; ~ s
chrenom шу́нка з хрі́ном; údená ~ бужéна
шу́нка

šunkov//lý шунко́вый; з шу́нков; з шу́нky;
~á omeleta омелéта з шу́нков; ~ chleběk
хлі́бик з шу́нков

šup *cit.* 1 марш, шуп; а подь; chytili ho а ~
s ním do basy ёго́ імили і шуп з ним до
басы́ 2 га́йда, дава́й; ~ sem! га́йда ту!

šup//a' -y ž шупка, шупі́нка, ко́рка; ~
z pomaranča, z citróna ко́рка з помара́нча,
з ці́тро́на; zemiaková ~ банду́ркова шупка;
variť zemiaky so ~ou варити банду́рки
зо шупков; jesť jablká so ~ou їсти я́бка з
шупков

šup//a² -y ž *hovor. expr.* фа́цка, ра́на, уда́р;
dostal poriadnu ~u він доста́в порядну
фа́цку

šupák -a *m hovor. pejor.* поту́лєвач,
обто́рганець

šup//ať -е -и *nedok.* шкре́пати, чи́стити; ~
zemiaky шкре́пати банду́рки; ~ pomaranč
олу́плєвати помара́нч

šup//ať sa -е sa -ú sa *nedok.* одлу́плєвати
ся, одді́лєвати ся; spálená koža sa ~e
спалéна ко́жа одлу́плює ся

šupin//a -y ž *obyč. v mn. č. ~y* 1 шупина,
шупка; škraбаť z kapra ~y чи́стити ка́пра,
очи́щати шупи́ны з ка́пра 2 *hovor.* лупина 3
шупина, шупка, ко́жа, ко́жка; ~y slnečnice
шупка (підсолне́чніцевих) се́ме́н

šupinatý шупи́наты́й; ~ had шупи́наты́й гад

šupk//a -y ž шупка, ко́жа; zemiaky v ~e
банду́рки в шупці́

šuplat//a -y ž (тонкий) плато́к

šuplík -a *m hovor.* шу́флик; ~ písacieho
stola шу́флик пишучо́го сто́ла • leží v ~u
лежы́ть в шу́флику; dať *al.* odložiť do ~a
дати́ або одложи́ти до шу́флика

šup//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* 1 *čo,*
koho, kam шма́рити, шупну́ти, упахáти; ~li
ho do väzenia ёго́ шма́рили до гарéшту
2 *kam* вопхáти, шы́кнути, всу́нути ся,
шупну́ти ся 3 *komu, koho (udriet)* уда́рити,
влі́пити, стрі́лити ко́му; пере́йти; ~ol som
tu do chrbta я уда́вив ёго́ до хырбе́та, я
перейшо́в ёму́ по хырбе́ті

šupol//ie -ia *s hromad.* листя́ з тендері́ча́ной
щу́тки, лупи́ны

šupom *prisl. hovor. expr.* ско́ро, на́гли,
напо́нагли, мі́гом, та́кой; poslali ho domov
~ёго́ посла́ли до́мів та́кой

šup//ovať -uje -ujú *nedok. koho hovor. expr.*
посла́ти ко́го мі́гом

šups *p. šup*

šúr -u *m* мо́чарь, моча́риско

šust//it' -í -ia *nedok. bezpredm. i čím expr.*
шусті́ти, шумі́ти, шелесті́ти; vetrik ~í lístím
ві́трик шелесті́ть листе́м; dažďík ~í doždík
шуми́ть; šaty ~ia шма́ты шустя́ть

šušk//a -y ž ші́шка; smreková ~ сме́реко́ва
ші́шка; borovicová ~ сосно́ва ші́шка

šuškand//a -y ž *hovor.* слухы́, шу́шканя;
nepriateľská ~ слухы́, росшы́рєваны
неприяте́лем

šuškan//ý на́ше́пкованы́й; шу́шканы́й; ~á
propaganda *hovor.* росшы́рє́ваня слухы́в,
шу́шканя

šušk//ať -á -ajú *nedok. čo komu, s kým*
i bezpredm. ше́пкати / ше́птати,
наше́пковати / наше́птовати; шу́шкати,
нашу́шковати; ~ do ucha шу́шкати до ў́ха;
v meste sa ~á, že... *neos.* в мі́сті шу́шкати
ся, же ...

šuš//lať -le -lú *nedok. (zle vyslovovať*
sykavky) шепеля́вити

šuškav//ý шепеля́вий; ~á stará babka
шепеля́ва ба́бка

šuš//lať -ti -tia шусті́ти, шумі́ти, шелесті́ти;
listie ~tí листя́ шелесті́ть; slama ~tí

солóма шустить; *hustý dážd' ~tí* густый додж шумить

šušťivý шусти́вый, шелестя́чий; ~ *hodváb* шусти́вый га́дваб

šušušu, šu-šu-šu i **šu šu šu** *cit. (naznačuje a) šuškanie; b) šuchot listia, papiera ap.)* шу-шу-шу

šuta -y ž шўта, безро́га (вівця, ко́за i т. п.)

šuver//it' sa -í sa -ia sa *nedok. expr.* корчі́ти ся, кривити ся, скруча́ти ся; *doska sa* -í да́ска кривить ся

šváb -a m шваб, таракан • *zaliezt' ako ~ hovor.* спря́тати ся до сво́єї ды́ры; ~ *tu víta v mozgu (choč'jka dýmka i t. n.)* ве́ртить ё́му в го́лові, тра́пить ё́го дýмка

švabach -u m го́тичний шрі́фт, го́тичне пи́сьмо, шва́бах

švabachovlý написа́нный го́тичним шрі́фтом; ~é písmo го́тичний шрі́фт, го́тичне пи́сьмо

švác *cit.* бац, бух, швах; ~ *tu zaucho* бац ё́му за ўхо

švac//núť -ne -nú *dok. hovor. expr. 1* *koho, komu* ба́цнути, бў́хнути, шва́хнути; ~ *po hlave* бў́хнути по го́лові **2** *koho, čo kam (hodiť)* шма́рити, уда́рити, трі́скнути; ~ol ho o zem трі́скнув з ним на зе́млю

švac//núť sa -ne sa -nú sa *dok. hovor. expr. 1* (*udrieť sa*) бў́хнути ся, ба́цнути ся, ча́пнути ся; *ale som sa ~ol* но я і ча́пнув ся **2** (*hodiť sa*) шма́рити ся, шлю́пнути ся; ~ *sa do posteľe* шма́рити ся до по́стели

švagllor -ra m **1** (*manželkin brat*) шо́вґроп **2** (*sestrin manžel*) шо́вґроп м **3** (*manželov brat*) шо́вґроп м **4** (*manžel ženinej sestry*) шо́вґроп

švagrín//á -ej **1** (*manželova sestra*) шовґрина **2** (*bratova manželka*) шовґрина **3** (*manželkina sestra*) шовґрина

švagrovci: sme (sú...) ~ мы (они...) шовґро́ви

švagrovský: ~ ро́мер шовґро́вство

švagrovstv//o -a s шовґро́вство

Švajčiar -a m Швайча́рь

Švejčiar//a -y ž Швайча́рька

švajčiarск//y швайча́рьский; ~ *syр* швайча́рьский сы́р; ~e *hodinky* швайча́рьскы го́динкы

švand//a -y ž *hovor.* жар́т, шва́нда, гу́нцýтство; *urobiť ~u* зроби́ти жар́т, зроби́ти да́што про шва́нду

švandrl//a -y ž *pejor.* побі́га́йка, прости́ту́тка

švárny шўв(м)ны́й, дрі́чний, фё́шний, ша́рма́нтный; ~ *šuhaj* дрі́чний юна́к

Švéd -a m Шве́д

švédčín//a -y ž шве́дський язы́к

Švédк//a -y ž Шве́дка

švédск//y шве́дський, ~a *oseľ* шве́дська о́ціль; ~ *domček* шве́дський / фі́ньський до́мик

švehol//it' -í -ia *nedok.* чві́рікати, ще́ботати; *lastovička ~í* ла́стівка ще́боче

švih -u m **1** уда́р; то́ргну́тя; ~ *biča* уда́р бато́гом; *prudký ~* різкий уда́р **2** *tel.* шві́г, ма́х(ну́тя), розма́х **3** *hovor.* шві́г(ом), блё́ск(ом), ви́бера́нність; *obliekať sa so ~om* еле́гантні облі́кати ся; *nemá ~* она́ не ма́ть еле́гантності, у не́й не́т еле́гантності

švihácky¹ *príd. hovor.* фі́чу́рьський, шві́га́цький, пара́дний, франто́вський; ви́бера́ний; ~ *kabát* франто́вський ка́бат; ~ *výzor* фі́чу́рьський взля́д

švihácky² *prísl.* еле́гантні, пара́дні, фі́чу́рьскы, франто́вскы; як фі́чу́р а́бо франт; ~ *sa obliekať* еле́гантні а́бо франто́вскы облі́кати ся

švihadl//o -a s *tel.* скака́лка

švihák -a m *hovor.* фі́чу́р, франт м

švih//ať -á -ajú *nedok. 1 čím* розма́ховати ся, зама́ховати ся, ма́хати; ~ *prútom* зама́ховати ся пру́том; ~ *šablou* ма́хати ша́блём **2 čo, koho, komu do čoho** пля́скати, шві́гати; ~ *psa* шві́гати пса; ~ *do tváre* пля́скати по ли́ці **3 expr.** ле́гіти, у́ганяти; *len tak ~al* він у́ганяв так, лем пята́ за ним бли́скали

švih//núť -ne -nú *dok. 1 čím* розма́хнути ся, зама́хнути ся, ма́хнути **2 čo, koho, čím** пля́снути, шві́гнути, уда́рити; ~ *bičom*

швігнути карбачом **3** *expr.* пролетіти, перебігнути, мігнути, просвистіти; *okolo ucha* мі ~ла гу́лка о́коло ўха просвистіла мі кўлька

švík -u *m v rôzn. význ.* шов; dvojitý ~ двойной шов; morfeťatický ~ *lingv.* морфематічний шов, розгранічїня морфем

šviš/ľat' -ti -tia *nedok.* свистати; guľky ~tia кўлі свистать

švitor/ľit' -í -ia *nedok.* щебетати; škvránok ~í жаворонок щебече; husle ~ia гўсли нїжно грають

švol/ľit' -í -ia *nedok.* міло глადкати, кыткати / кыцкати дакого дачім

švung -u *m hovor.* темпо, рітм; *len v spojeniach:* dostať sa *al.* prísť do ~u *hovor.* достати ся або прийти до темпа або рітму; byť vo ~u бути в темпі; vyjsť zo ~u вийти з темпа або рітму

T, Ľ

t [t i tē] *neskl. s (hláska i písmeno)* (латинське) **t** *neskl. s;* malé t мале т; veľké T велике Т; tvrdé t тверде т; mäkké Ľ м'яке т

ta *zám. prísl.* там; pobeťovať sem i ta бігати там і ту

ť *2. a 4. p. zám.* ты тебе

táák *ciť. (vyjadruje údiv)* но так

tabačenk/ľa -y ž *zastar.* дуганова картка, боны на дуган (*при картковій сістемі*)

tabačiar -a *m* дуганярь (*роплдждователь, дороблєватель; робітник дуганового промислу*)

tabačiar/ľeň -ne ž *hovor.* дуганова фабрика

tabačiarstv/ľo -a *s* дуганярьство

tabak -u *m* дуган; fajkov ~ пипковий дуган; cigareťový ~ цігаретлєвий дуган • *to je silný* ~ тот є міцний дуган; *to nestojí ani fajku* ~u *hovor.* тотó на вартá áни пипкы дугану, тотó не стоїть áни понюхати дуган, тотó не мать ціну

tabakov/ľý дугановий; ~é listy дуганове листья, листья дугану; ~ priemysel дугановий

промысел; ~é výrobky дугановы выробкы; ~ dym дугановый дым; ~é polia дугановы поля

tabatierk/ľa -y ž цігаретлєвка, шкатулка на цігаретли

tabelátor -a *m (prístroj)* табулатор; abecedný ~ алфавітний табулатор; elektronický ~ електронічний табулатор

tabl/ľa -y ž **1** табла, по́ле; pšeničná ~ табла або поле пшениці; ~ ľadu табла лєду; ~ čokolády табла чоколады **2** лист; sklená ~ лист скла

tableau [tabló] *neskl. s* табло выпускників шко́лы

tablet/ľa -y ž, **tabletk/ľa** -y ž таблєтка; ~ anopryrinu таблєтка анопіріну; prehltnúť ~u пролыгнуги таблєтку

tablica *p. tabla*

tábor -a *m 1 v rôzn. význ.* ла́рерь *m*; vojenský ~ воєньський ла́рерь; zajatecký ~ ла́рерь для плєнных або заятых; výcvikový ~ учєбный ла́рерь, postaviť ~ (*utáboriť sa*) розложыти ла́рерь **2** *zastar. (zhromaždenie)* мі́тінг, маніфєста́ція, ма́сова грома́да (*во́нка*)

táborák -a *m hovor. 1* вечірна ва́тра (*v lárepi*) **2** (*táborový oheň*) вєчор при ва́трі, ла́грова ва́тра

táborisk/ľo -a *s* ла́рерь, місце на ла́грова́ня

tábor/ľit' -í -ia *nedok. 1* (*bývať pod stanmi*) жыти в ста́нах **2** (*mať tábor*) розложыти ся ла́ром, ула́грова́ти ся

táborit/ľa -u *m hist.* таборіта

táborov/ľý **1** ла́герьный; ~ oheň ла́герьный о́гєнь; ~ život ла́герьный живот **2** *príd. k tábor 2 zastar.;* ~ řečník ора́тор, выступáючий на ма́совых мі́тінгах

tabu *neskl. s* табу́ *neskl. s*

tabul/ľa -y ž *hist.* ра́да або палáта сўдцїв

tabul/ľa -le ž **1** табла; školská ~ шко́льска табла; rysovacia ~ табла на черчіня; vývesná ~ табла для ознаміня; orientačná ~ а) (*v budove ap.*) план будóвы; б) укáзователь (дорóгы), орьєнта́чка; firemná ~ фірємна табла; ~ cti табла

чэсти; pamätná меморіална табла **2 p. tabla**

tabulárny *príd. k tabula*; ~ sudca *hist.* член судцёвской рады або палаты

tabulátor -a *m tech.* табулатор; ~ písacieho stroja табулатор пишучой машыны

tabuľk//a -y *ž 1* таблічка; *štatistické* ~y штатистічны таблічкі; ~ *prvej ligy šport.* таблічкі стрітнўты каманд першой лігі; *strelecká* ~ *šport.* список найліпшых стріліц (гóлів); *turnajová* ~ *šport.* турнаёва таблічка; *logaritmické* ~y *mat.* таблічка логарітмів, логарітмічна таблічка; *tarifné* ~y *odb.* таріфны таблічкі **2** таблічка; ~ *čokolády* таблічка чоколады **3** (*s textom*) до́ска; таблічка; *orientačná a*) (*v budove ap.*) інформачна до́ска (*з плáном розміщення містностей, служб i m. n.*); б) указатель (дорóг), орьєнта́чка **4** *škol. zastar.* ірífельна до́ска

tabuľov//ý *príd. k tabuľa*; ~é sklo листко́ве скло; ~á maľba гóти́чне мале́в́а́ня (*po d́epevi*)

taburet -u *m* табу́рeт, табу́рeтка

tácka *p. táča*

tack//at' sa -á sa *ajú sa nedok.* та́цкати ся, ша́тати ся, шпóтати ся, іти та́цка́ючі; ~ sa *od slabosti, od únavy* та́цкати ся од сла́бости, од уна́вы; ~ *z boka na bok* ша́тати ся з бо́ка на бiк; *opitý sa* ~á п'яний або опитый та́цкати ся

tackav//ý та́цка́вый, колыса́вый, лабíлный; ~á *chôdza* та́цка́вы кро́кы

tác//ňa -ne *ž i tácka//a* -y *ž* та́цка; *okružla* ~ окрúгла та́цка

táč//ky -ok *ž pomn.* фúрик; *voziť štrk na* ~ach возити шúтер на фúрику

tade *prísl.* тады, тов дорóгов, по тii дорóзi, в тiм на́прямi; ~ *choď* iдь тады, iдь тов дорóгов, iдь в тiм на́прямi, iдь по тii дорóзi; ~ *neprejdeš* тады не перéйдеш, по тii дорóзi ты не перéйдеш • *kade...* *tade...* де бы не... всьады...; *kade chodí, tade si spieva* кады він хóдить, всьады собi

спiва́ть; *túla sa kade-tade* він поту́люе ся бог знать кады

tadeto *prísl.* тады, тов дорóгов, по тii дорóзi, в тiм на́прямi; ро́дiте ~ по́дыме тады, по́дыме по тii дорóзi або в тiм на́прямi або тов дорóгов

tadiaľ *p. tade*

tadiaľto *p. tadeto*

tadžický таджíкский

Tadžičk//a -y *ž* Та́джiчка

tadžičtin//a -y *ž* таджíкский язык

Tadžik -a *m* Та́джiк

taft -u *m text.* тафт

taftov//ý тафто́вый, з та́фту; ~á látka тафт; ~é šaty тафто́вы шма́ты, шма́ты iз та́фту

tág//o -a *s* кый; *biliardové* ~ бiлiа́рдный кый

ťah -u *m 1* тяг, тяга́ня; ~ *motora* тяг мо́тора;

skúška ~om скуша́ня на ростягну́тя;

vzpieranie ~om *šport.* спeра́ня тягом **2**

(*v komíne*) тяг; *komín, pec má dobrý ťah* ко́мин, пeц ма́ть до́брый тяг, ко́мин до́брі

тяги́ть **3** штри́х, маза́ня; ~ *seguzou* штри́х

це́рyзкы; ~ *štetcom* тяга́ня пeнзли́ком; ~

sláčikom погы́на́ня смы́ком; *niekoľkými*

~mi, *na niekoľko* ~ov (*napísať, namaľovať*)

дакiлькoма́ штри́хами **4** (*v hre*) тяг, кро́к;

kto je na ~u? хто на тягу?, хто ма́ть кро́к?

5 *pren.* кро́к, спóсoб; *taktický* ~ тактíчный

кро́к, тактíчный спóсoб **6** (*žrebovanie*)

ти́раж, ро́зогpáня **7** (*vtákov*) тяга́ня,

пeрeлiта́ня; *jarný, jesenný* ~ vtáctva я́рне,

осíннe пeрeлiта́ня птáxiв **8** (*pri fajčení*)

пoтягнýтя; *daj mi dva* ~y дай мi двa раз

пoтягнýти **9** (*črta tváre*) ри́са (твáри); *jemné*

~y то́нeнькы́ або мiлы́ ри́сы • *jedným*

~om, *v jednom* ~u éдным ма́хом; без

oдпoчiнку, бeспeрeрвнi, бeз пeрeстaвáня;

byť v ~u *hovor.* быти гeт, стрaтити ся,

зми́знути, выпaрити ся

ťahac//i: ~ia *harmonika* га́рмонiя

ťahačk//y -iek *ž pomn. hovor. expr. 1*

натягoвaчкы, кло́пoты *pomn. 2* во́лoчiня,

пeрeтягoвaня, стримoвaня

ťahadl//o -a *s tech.* тяга

ťahák -a *m slang.* 1 (v *divadelnej hre ap.*) шлárер, гіт 2 *škol. (nedovolená pomôcka)* тягáк 3 *šport.* ухопіня лóпты (*npu volejbáli*)

ťahanica *p.* **ťahačky**

ťahan/ý 1 тягáвий, протягуючий; ~á реč тягáва реч 2 *tech.* тягну́тый, ростягований, натягований; ~é sklo ростяноване скло; ~ plech ростягована бляха; ~ drôt натягований дрiт

ťah/lať -á -ajú *nedok.* 1 тягáти, влечі, не́сти; ~ povraz тягáти мóтуз; ~ niekoho за ruku тягáти дакóго за рýку; ~ za vlasы тягáти за вóлосы; ~ za usi тягáти за ў́ха; ~ čiaru тягáти лі́нію; ~ košelu cez hlavu тягáти сорóчку чéрез гóлову; táto farba ~á oči totá фáрба рíже о́чі, од той фáрбы уна́влюють ся о́чі 2 (*vliecť za sebou*) тягáти, влечі; ~ sánku тягáти сáнки; ~ čln (*nákladný*) тягáти áбо влечі наложéный чолнóк 3 (*von*) тягáти, вы́тяговати; ~ klinec zo steny вы́тяговати áбо тягáти клинець зо стíны; ~ vedro zo studne тягáти áбо вы́тяговати вéдро зо стýдні; ~ otázku (*na skúške*) тягáти вопрóс; ~ žreb тягáти жреб; ~ ruku z vrecка тягáти рýку з кішéні; ~ zub тягáти áбо тóргати зуб 4 (*pumpovať*) чéрьпати, вычéрьповати, пумповáти, выпумповати; ~ vodu чéрьпати вóду 5 (*dnu*) тягáти, потяговати, втяговати; всавáти; ~ z cigarety потяговати з цiгáрétлi 6 (*mať ťah*) máти тяг, тягáти; komín dobre ~á kóмин дóбрi тягáть 7 *tech.* тягáти; натяговати; ~ drôt, rúry тягáти дрiт, рýлы 8 *kuch. (cesto)* вáлькати, розвáльковати (*жéбы мiсто было тонкé*); ~ závin розвáльковати тісто на ролáду 9 *hovor. (zavádzat)* тягáти, проводити; ~ potrubie, linku тягáти водовóдны рýлы, лі́нію 10 *hovor. expr. (pracovať)* тягáти; ~ za troch тягáти за трéх 11 *hovor. (vábiť)* тягáти; ~ niekoho do kina тягáти дакóго до кiна 12 (*priťahovať, lákať*) тягáти, влечі, манити; ~á ho to ku kartám ěró тягáть ку кáртам 13 (*fúkať*) фýкати, тягáти; od okna ~á

од óкна фýкать áбо тягáть 14 (*pri hre*) ходити, тягáти; ~ kráľom *šach.* ходити áбо тягáти крáľём • ~ čas тягáти час; ~ za nos niekoho водити за нiс дакóго; ~ za jeden povraz быти заедно, тягáти за едén кóнець; ~ niekoho z byrnyde тягáти дакóго з бiды áбо баламýты, помагáти дакóму з неприемной сiтуáцii; ~ gaštany z ohňa за niekoho тягáти рáштаны iз огня про дакóго; ~ ako z chlpatej deky z niekoho niečo клищáми вы́тяговати áбо тягáти даштó од дакóго

ťah/lať sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1 s kým (*navzájom sa poťahovať*) тягáти ся, потяговати ся, мiряти собi силы 2 s kým o čo i *bezpredm. pren. expr.* тягáти ся, вáдити ся, гáдати ся 3 s čím *expr.* волочiти ся, ходити, носити; ~ sa s kuľom волочiти кyфep, волочiти ся з кyфром 4 *expr. (pomaly niečo robiť)* тягáти, перетяговати, бáбрати ся з чiм; neťahaj sa! не тягáй!, скóрше! 5 (*o čase*) тягáти ся; dni sa ~áli днi влечýть ся; vec sa ~á už niekoľko rokov прóблем тягáть ся уж дакiлько рóкiв 6 (*rozprestierať sa*) тягáти ся, простерáти ся; pohorie sa ~á od ... do ... гóры тягáють ся од ... до ... 7 тягáти ся, стелити ся, лежáти; hmľa sa ~á po zemi гмля тягáть ся áбо стéлить ся по зéмлі; vinič sa ~á po stene грóзнó тягáть ся по стiнi; fazuľa sa ~á фасóля завивать ся 8 (*o riedkej hmote*) тягáти ся; med sa ~á мед тягáть ся 9 *kam, ku komu pren. hovor.* ~á sa do mesta ěró тягне до мiста; deti sa len ku mne ~ajú дiти тягáють ся лем ку мi • ~ sa s niekým за prsty тягáти ся з дакым за пáлци, вáдити ся áбо гáдати ся з дакым, быти з дакым на нóжах

ťahav/ý 1 тягáвий, протягуючий; ~á pieseň тягáва áбо кормýтна áбо смутнá спiванка; ~á реč тягáва реч 2 (*o rastlinách*) завивáючий ся, вючий ся

ťahomer -u *m tech.* тягомiр

ťahuň -a *m* 1 (*o koňovi*) тягáючий кiнь, фурмáньський кiнь 2 *pren. (o človeku)*

снажливый, барз усёрдний чоловік, робóтний

tachomet/ler -ra *m* *tech.* тахомéтер

taj -u *m* *obyč.* *v mn.* *č.* ~е тайность, тайна; ~е prírody тайности природы; zasvätiť do ~ov hudby посвятити до тайностей музыки; preniknúť do ~ov života проникнути до тайностей живота

tajen/ý таєний, затаєваний, скритый; ~ radosť таєна або затаєвана радість ~ strach таєний страх

tajfún -a *m* тайфун

tajg/la -y *ž* тайга; život *v* ~е живот в тайгі, тайгóвый живот; ľudia *z* ~у жителі з тайги

tajgový тайгóвый; ~ les тайга

taj/iť -í -a *nedok.* **1** (*zamlčovať*) таїти, затаєвати, скривáти; поперáти; ~ niečo pred niekým скривáти або таїти або затаєвати даштó пéред даким **2** (*obsahovať v sebe*) скривáти, таїти, затаєвати, поперáти; ~ v sebe nebezpečenstvo таїти в собі небеспéчність

taj/iť sa -í sa -a sa *nedok.* **1** *čím* (*zakrývať, zamlčovať*) хранити, тримати в тайности, таїти, затаєвати, скривáти *што*; netajím sa tým я не скривам тотó **2** *v čom* (*skrývať sa*) таїти ся, крыти ся, скривáти ся • dých sa mi ~í (*od strachu ap.*) дых затáює ся ми

tajne *prísl.* **1** тайні, потаємкы; niečo robiť тайні або потаємкы робити даштó; ~ niekoho ľubiť тайні любити дакого **2** потаємкы, украдомкы; ~ vziať niečo потаємкы взяти даштó; ~ hlasovať тайні голосовáти, прияти участь в тайнім голосовáні; hlasovať budeme ~ голосовáти будеме тайні

tajničk/la -y *ž* слóво, послóвиця зашифровáна в кросворóді або в крижóвці

tajnosnubn/ý *bot. zastar. (rastliny)* бесквіткóвый, спорóвый; бесквіткóвы, спорóвы рослины

tajnos/iť -ti *ž* тайность, тайна, даштó скривáне; držať niečo *v* ~ti тримати даштó в тайности; nemať ~ti pred niekým не máти тайности пéред даким; nemá pred ním

~ti він (онá) не мать тайности пéред ним; nerobiť ~ti *z* niečoho не робити тайности *з* дакого

tajnostkár -a *m* **1** скритый чоловік **2** любитель тайн(остей)

tajn/ý **1** скритый, таєний, затаєваний, утаєваний, непублічний; ~ východ тайный выход; ~á skryša тайне скрита; б) (*ľudí*) бункер, пивніця; ~é dvere утаєваны двéрі **2** тайный; ~á schôdza тайне зібраня; ~é rokovanie тайны їднаня або переговори; ~á organizácia тайна організація; ~á vysielacka тайне радіовысыланя, нелегáлна радіостаніця; ~á zmluva тайный договóр; ~ dokument тайный документ; ~á zbraň тайна збрáнь **3** (*skrytý*) тайный, затаєний, скритый; ~á obava тайне знепокоїня **4** (*tajomný*) таємный, тайный; ~é čary таємне чаровáня • ~é pismo тайнопис, таємне письмо; ~é hlasovanie тайне голосовáня; ~é voľby тайны вóльбы; ~á polícia тайна поліція; *v* ~om kútku srdca в тайнім кúтику сéрдця, потаємкы

tajn/ý **2** -ého *m* *hovor.* тайный áгeнт (поліції)

tajomnič/iť -í -ia *nedok. hovor.* секретарєвáти, выкóновати фúнкцію секретаря

tajomník -a *m* секретарь *m*; vedecký ~ учёный секретарь; generálny ~ ге́нерáлный секретарь

tajomn/ý таємный, загадкóвый, загадный, незна́мый, секрётный; ~ úsmev таємный ўсмів; ~ hlas загадкóвый гóлос; ~á sila незна́ма або таємна сила

tajomstv/o -a *s* тайна, тайность, секрёт, загадность; štátne, vojenské ~ держáвна, воєньска тайность; výrobné ~ виробный секрёт; listové ~ тайна переписованя; ~ života тайна жывóта; ~ úspechu секрёт ўспиху; prezradiť ~ прозрáдити тайну або секрёт; je verejným ~om, že ... про никого не є тайность, же ... • zahalený ~om покритый тайностєв

tajuplný таємный; пóвный тайн

tak¹ zám. prisl. 1 (*takým spôsobom*) так, таким способом; ako sa opovažuje s tebou ~ hovoriť? як він сміє так бісидувати з тоб'ю?; to nie je celkom ~ totó не цілком так; urob ~, ako ti hovorím! зроб так, як я тобі говорю! nechajme to ~! охábме тотó так!; práve ~! як раз так!, прáви так **2** (*vyjadruje mieru*) так, накілько, як ~ sladko sa mi spí mi так солóдко спить ся; prečo sa ~ červenáš? чом ты так червенієш?; asi ~ а) приближни; б) (*ako odpoveď*) óколо тóго, як хто, што; на спóсoб чóго; ako~ а) (*čiasťočne*) хоць лем куціцько; б) (*horko-tažko*) лем-лем, гірько-тяжко; si ako~ spokojný? ты хоць трошечкы спокійный?; (len) ~~~ лем-лем; len ~ лем так, так i; sneh sa len ~ sypal сніг так i сыпав ся; len ~ sa triasol od strachu він лем так тряс ся од стрáху; len ~ na pol ucha (*počúvať*) він лем так на пів ўха; len ~ jedným okom (*zazrieť niekam*) він лем так єдним óком **3** (*vyjadruje približnosť*) приближни; môže byť ~ päť hodín так мóже быти пять гóдин; môže mať ~ štyridsiatku *hovor.* мóже máти так штирідцять, ёму óколо штирідцять, він бýде máти óколо штирідцять **4** (*vyjadruje príčinu*) так; len ~ лем так, прóсто так; to nie je len ~ totó нелем так; тотó не прóсто так; len ~ sme sedeli мы лем так сиділи, мы прóсто сиділи; ~, či opak так áбо інáкше **5** (*v takom prípade*) так; keď nemáš čo robiť, ~ odíď! кідь не маш што робити, одыйды!; keď robiť, ~ robiť кідь робити, так робити • а ~ ďalej i так дáлше; ~ а ~ так i так

tak² spoj. 1 (*a preto*) i зáто; je tu zima, ~ idem preč ту зимá, зáто я идý гет **2** *vo výrazoch:* aj ~, ani ~ вшытко єдно; aj ~ za to nič nedostaneš i так за тотó ты ніч не достáнеш; môžeš ma aj potrestať, ani ~ to neurobím мóжеш ты мéне покáрати, вшытко єдно я тотó не зрóблю; aj ~ nebolo nič vidieť, a zrazu ešte hmla i так ніч не было видно, а ту іцї гмла **3** ~ ... ако як ... так; ~ ty, ako aj ja як ты, так i я

tak³ čast. 1 но; так; ~ čo, ako sa máme? но, як ділá?; по ~, podme! но так, пóдьме!; ~ mi dajte toto но так дáйте мi тотó; ~ ty si ženatý? так ты женáтый? **2** (*napríklad, povedzme*) *obyčajne* sa neprekladá; byť ~ na vašom mieste быти так на вáшім місці; ešte ~ film, to ho zaujíma кіно, прóшу, єгó іцї так інтересує **3** так; ~, veru ~ так, так **tak⁴ cit.** (*vyjadruje prevrpenie*) но як!

takisto i tak isto 1 prisl. (rovnako) так сáмо, єднáко **2 spoj. (aj, tiež)** так, тыж

takmer čast. 1 скóро (што) **2** лем же не **takpovediac čast. (inými slovami povedané, teda, respektíve)** інáкше повіджéно, іншыми словáми

takrečeno čast. 1 так повісти, як гóворити ся, як повідáють **2 (skoro, nakmer)** лем же не

takt¹ -u m 1 hud. такт, тактóвый рóзмір; trojštvrťový ~ тричетвертинный такт; vykľepávať ~ выбивати такт **2 tech.** такт

takt² -u m такт; nemá ~u він не мать такт, він не тáктный, ёму хыбить такт

taktick/lý тактічний; ~ manéver, ťah тактічний манéвер, спóсoб; ~á chyba тактічна хыба, хыба в тáктіці; ~ výcvik voj. тактічна припрáва • ~é zbrane тактічны збрáні

taktiež čast. тактыж, тыж; on ~ nevie він тыж не знáть; а peniaze ~ nepotrebuješ а пiнязи тобi тáктыж не трéба

taktik/a -y ž v rôzn. význ. тáктика; vyučávacia ~ вычéкуюча тáктика; zmeniť ~u змiнити тáктику

taktiz/ovať -uje -ujú nedok. тактізовáти, маневровáти

taktn/lý príd. k takt² тáктный; ~é správanie тáктне поведжiня; ~ človek тáктный чоловік; je veľmi ~ človek він барз тáктный чоловік, він маніпулує великим тáктом

takto¹ zám. prisl. 1 так, таким способом; но так; ~ sa nedá robiť так тотó робити не мож; ~ to urob зроб тотó так; škoda ~ márneň čas шкóда так тратити áбо марнити час, шкóда тратити час таким способом;

~ je to!? но так!? **2** (*pred dvojbodkou*) слідоучим спóсoбoм **3** *v spojení s podst. menom*: ~ rok пéред рóкoм, влoни; на ~ rok чéрез рік, o рік

takto² *čast.* **1** мéджi iншым, цaлкóвo; oн je ~ nie zlý človek мéджi iншым, він не злий чоловік; peňazí ~ by aj bolo, ale ... пiнязi, цaлкóвo бy стáчiлo, áлe ... **2** нaпpиклaд; nevieš, ~ čo nového v dedine? ты не знаш, штo, нaпpиклaд, нoвóгo в сeлi?; a čo ~ počuť medzi ľuďmi? а штo, нaпpиклaд, чýти мéджi лyдмi?

taktomer -ul/-a *m odb.* мeтpoнóм

taktovk/la -y *ž 1 hud.* дiрiжéрьскa пáлiчкa; zdvihnúť ~u пiдняти дiрiжéрьскy пáлiчкy; hrá orchester pod ~ou niekoho гpятъ opхéстep пiд дiрiгoвáнeм дaкoгo

taktovlý *hud.* тaктóвый *al. sa prekladá nepriamymi pádmí podst.* тaкт: ~á číara тaктóвa лiнiя; ~á змeнa змiнa тaкту

tak/ly *zám.* **1** тaкый; (*v prísudku*) тaкый; ~é maličkosti тaкy мáлoстi áбo дpибницi; našli sa aj ~í, čo mu zavideli нашли ся i тaкy, кoтpы ёмy зaвiдiли; ~ istý тyкый сáмый, тaкый жe; *v ~om prípade* в тaкiй нaгóдi, в тaкiм слýчaй; aкo ~ як тaкый **2** *v spojení s prid.* тaкый, тaк; buďte ~ dobrý! бyдътe тaкy дóбpы!, бyдътe лyбéзны!; ~á je pekná oná тaкá шýв(м)нa; je ~ smelý він тaкый смiлий • raz ~ в двa рaз вéчe(й); ~ým spôsobom тaкым спóсoбoм; aký~ якый-тaкый, дaякийськa

takýto *zám.* **1** тaкый **2** *expr.* (*obychajne vo zvolacích vetách*) тaкый; вот тaкый, вот якый; ale takéto čosi! тpéбa жe (тaкé!); takéto hanba! тaкá гáньбa!

takzvaný тaк звáный

takže *spoj.* тaк жe; motor hučal, ~ sme nič nepočuli мóтop гyчáв, тaк жe мы нiч не чýли

taľafatka/la -y *ž obyč. v mn. č. ~y expr.* **1** тaлiяфáткy *romn.* плéткy, тáрaнiя, тaрaнинy, пoвiдáчкy; nebudem počuvať ~y я не бyдy слýхaти плéткy **2** (*zbytočnosti, maličkosti*) нeсмыслy, мáлoстi, глyпoстi

talár -a *m* тáлap, pýxo; senát zasadal v ~och сýдцi зaciдáли в тáлapax

talent -u *m 1* тáлeнт, дap; má hudobný ~ він (онá) мaть мyзыкáлный тáлeнт; má obchodný ~ мaть oбхóднoгo дýхa **2** (*o človeku*) тáлeнт, тaлeнтoвáный чoлoвiк starať sa o mladá ~y стáрати ся o мoлoды тaлeнты

talentovaný тaлeнтoвáный, дapoвитый; ~ básnik тaлeнтoвáный пoёт

Talian -a *m* Тaлiян

taliančin/la -y *ž* тaлiянськый язык

taliančinár -a *m slang.* **1** (*učiteľ*) yчiтeль тaлiянськoгo языкá **2** (*poslucháč*) штyдeнт, yчaщий тaлiянськy фiлoлóгiю **3** (*odborník na taliansku filológiu*) шпeцiалiстa пo тaлiянськiй фiлoлóгiї

Talianka/la -y *ž* Тaлiянкa

taliensky тaлiянськый

talig/la -y *ž* (*dvoколесова*) тeлiгa

tál/ium -ia *s chem.* (*Tl*) тáлiй

talizman -u *m* тaлiзмáн

talmud -u *m* тáлмyд

talmudist/la -u *m* тaлмyдiстa

talmudizm/us -u *m* тaлмyдiзм

там¹ *zám. prísl.* **1** (*označuje vzdialené miesto, opak: tu*) тaм; ~ nič nenájdeš тaм тy нiч не нáйдeш **2** (*ukazuje na smer, opak: sem*) тaм; už ~ nechodím я yж тaм не хóджy; o hodinu ~ prídem я тaм пpийдy o рóдинy; ty si sadneš sem a ty ~! тy сядeш тy, а тy тaм!; nechod' ~! тy не хoдь тaм! **3** *hovor. expr. (označuje stratu)* cпoмiнáй, як звáли; moje peniaze sú ~ мoї пiнязi cуть тaм, плáкaли мoї пiнязi; moja mládosť je už ~ eй, дe мoя мoлoдocть! • sem a ~ тy i тaм, тy i нáзaд, дo oбидвoх бóкiв; tu a ~ a) (*kde-tu*) дe-тy; б) (*niekedy*) iнкoли, чac oд чacý; kde bolo, ~ bolo (*začiatok rozprávky*) дe бoлo, тaм бoлo; sem ... ~ ... *prekladá sa záporom v druhej časti*; slušnosť sem, slušnosť ~ ... слýшнocть тy, слýшнocть тaм; слýшнocть áбo нeслýшнocть ...; jedna noha sem, druhá ~ eднá нóгa тy, дpýгa тaм; ~ sú dvere! тaм cуть двépi!, вoт (вaм) бoг,

а вот по́pir!; ~ je pes zakopaný! réle де пес зако́паний!; kde niet, ~ ani smrť neberie чо́го нет, то́го і бог не во́зьме; ≈ на нет і о́уду нет; kam čert nemôže, ~ pošle babu [prisl.] де чорт не мо́же, там ба́бу по́шле; kto chce kam, pomôžme mu ~ [prisl.] там ё́му і до́рога

tam² *časť.* же; там; čo ~ po tom! што там поті́м!; kto ho ~ vie хто ё́го зна́ть • je ~ toho! є там то́го!

tambur//a -y *ž hud.* тамбу́ра (балка́ньскый струно́вый музы́чный інструме́нт)

tamburáš -a *m* музы́кант, гра́ючий на тамбу́рі

tamburín//a -y *ž* тамбу́ріна

tamdolu *zám. prisl.* там доло́в

tamhľa *zám. prisl.* но там

tamhore *zám. prisl.* там горі́, там на верьху́

tamodtiaľ *zám. prisl.* о́дты

tamten *zám. 1* тамто́т *2 hovor. (minulý)* мину́лый; тамто́т; ~ týždeň мину́лый ты́ждень, тамто́т ты́ждень

tamtiež *zám. prisl.* там ты́ж, там же

tancmajst//er -ra *m zastar.* танцма́йстер, у́читель та́нців

tancovačk//a -y *ž hovor.* танцу́лька, та́нці, танце́ва́ня

tanc//ovat' -uje -ujú *nedok.* танце́вати; ~ valčík, tango танце́вати ва́лчик, та́нго; ~ s niekým танце́вати з да́ким • ~uje ako mu pískajú *hovor.* танцює як ё́му гра́ють; ~ niekomu po hlave дос́ть ве́лє позво́лює собі (по одно́шині к да́кому)

tandem -u *m 1 (zadné sedadlo)* танде́м *2 šport.* танде́м, дво́містный би́цикл *3 tech.* танде́м

tan//ec -са *m 1* та́нець; vyzvať do ~са niekoho позва́ти да́кого на та́нець; krútiť sa v ~сі кру́тити ся в та́нці; orchester hral do ~са орхесте́р грав до та́нця, орхесте́р грав танце́вально́ мелоді́ї; ľudové ~се наро́дны та́нці; spievať do ~са співа́ти до та́нця *2 hovor. (zábava)* та́нці, ве́чор та́нців; išla na ~ она́ пішла танце́вати

tanečnic//a -e *ž 1* танце́ристка; je dobrá ~ она́ до́бри танцює *2 (z povolaní)* танце́ристка; barová ~ танце́ристка каба́рєту

tanečník -a *m* танце́риста

tanečn//ý танце́вальный; ~á zábava танце́вальный ве́чор, бал; ~ večierok танце́вальный ве́чор, ве́черінка; ~á škola шко́ла та́нців; уро́кы та́нців; ~ kurz курз та́нців; ~á pieseň танце́вальна співа́нка; співа́нка в рі́тмі та́нця; ~á hudba танце́вальна му́зыка; ~ majster а) у́читель та́нців; б) ма́йстер та́нця; ~ orchester естра́дный орхесте́р; ~ súbor ансамбелъ та́нця; ~á sieň танце́вальна са́ла, са́ла на танце́ва́ня; ~ parket танце́вальный паркє́т

tangenciálny *geom.* тангенціа́льный

tangens -u *m geom.* та́нгенс

tangent//a -y *ž geom.* дотыка́юча, та́нгєнта; ~ krivky дотыка́юча криво́й

tanglo -a *s* та́нго

tanier -a *m 1* та́нір; hlboký, plytký ~ глубо́кий, плы́ткий та́нір; zjesť (za) ~ polievku з'їсти та́нір по́ливки *2 tech. disk*

tanierov//ý ді́скový; ~é brány по́лноhosp. ді́скový бороны

tanín -u *m chem.* та́нін

tanistr//a -y *ž* то́рба, торбина, та́шка; žobrácka ~ жобра́цька то́рба

tank¹ -u *m voj.* танк; ľahký, ťažký ~ легкый, тяжкый танк

tank² -u *m 1 (cisterna)* танк, ці́стерна *2 fot.* танк

tankist//a -u *m* танкі́ста

tank//ovat' -uje -ujú *nedok. čo i bezpredm.* танко́вати, че́рьпати, напо́внєвати (па́ливо); ~ benzín че́рьпати бе́нзін; lieta-dlo ~uje ероплан та́нкує (па́ливо)

tankov//ý¹ *príd. k tank¹ voj.* танко́вый; ~á jednotka танка́ва ча́сть; ~ útok танко́ва ата́ка

tankov//ý² *príd. k tank²* танке́рный; ~á loď та́нкєр, танке́рна лодь

tantal -u *m chem.* та́нтал

Tantalov: ~e myky тантало́вы му́кы, му́кы Та́нтала

tantiém//a -y ž *ekon.* тантьєма

t'ap *ciť.* тяп, шляп

táp//at' -e -ú *nedok.* 1 ходити напوما́чки (в темно́ті); ~ v tme ходити в тмі, блудити в темно́ті 2 *pren.* стратити ся, бути неуві́реним, неуві́рено нама́цковати • ~ v rochybnostiach бути безра́дним

tápavý неуві́рений, похыбу́ючий; ~ krok похыбу́ючий крок

tapet//ovat' -uje -ujú *nedok.* тапетова́ти, обліплёвати тапéтами

t'apk//a -y ž *obyč. v mn. č. ~y (druh topánok)* легкы жёньскы топа́нкы без за́пятків, тьпкы

t'apk//at' -á -ajú *nedok.* 1 (*tlieskať*) бити о до́лоні, тлэ́скати 2 (*potľapkávať*) тля́пкати, потля́пковати (по плéчі) 3 (*cupkať*) іти дрі́бным кро́ком, цу́пкати

t'ap//núť -ne -nú *dok.* тля́пнути, уда́рити • ~ si do dlani s niekým тля́пнути собі по до́лонях з да́ким

tar//a -y ž *obch.* та́ра

táračk//a -y ž *obyč. v mn. č. ~y expr.* тарани́на, поро́жні рэ́чі, плéтки

táradl//o -a s *expr.* лябдош, та́рач, та́ра́дло, трéпач, kéцош

táraj -a m *expr.* лябдош, kéцош, та́ра́дло

táranin//a -y ž *obyč. v mn. č. ~y expr.* тарани́на, ке́цани́на, глупо́сть

tarasnic//a -e ž *hist. voj.* тарасні́ця

tár//at' -a -ajú *nedok. expr.* трéпа́ти языко́м, та́рати • ~ dve na tri мо́ло́ти а́бо трéпа́ти дві́ по́за три

táravý *expr.* та́ра́вий, уке́цаний

t'arbák -a m *expr.* по́ма́лий, немо́торный, неме́гло, тарба́вий; ме́дві́дь

t'arbav//ý *expr.* по́ма́лий, немо́торный, неші́ковный, ге́нгля́вий, тарба́вий; ~ krok тарба́вий кро́к; ~é ро́хубу ге́нгля́вы по́гына́ня; ~ člověk по́ма́лий а́бо немо́торный чо́лові́к; ~é písmo *pren.* тарба́вий по́черк, тарба́ве пи́сьмо

tarhol//ňa -ne ž (*druh cestoviny*) тарго́ня

t'arch//a -y ž 1 тя́рха, зя́тяжінá с; to je užasná ~ то́то ужа́сна тя́рха а́бо зя́тяжінá

2 *čoho pren.* тя́жкості, ста́рості, зя́тяжінá; ~ viny тя́жкості ви́ны; ~ daní зя́тяжінá да́ні; ~ dlžôb тя́рха а́бо зя́тяжінá до́вгів; ~ rokov тя́жкості ро́ків; pod ~ou dôkazov під тя́рхов до́казів 3 *obch.* довг; majetok bez ~y ма́еток без до́вгів • byť na ~u niekomu бути на тя́рху да́кому, зя́тяжова́ти да́кого

t'archavá (o žene) груба́, самодрю́га

tarif//a -y ž та́ріфа; colná ~ цо́лна та́ріфа; mzdové ~у заробко́ва та́ріфа; železničná ~ же́лізнодоро́жна та́ріфа

tarifn//ý та́ріфный; ~á sadzba та́ріфна ви́шка поплáтків; ~á stupnica та́ріфна шкáла; ~ systém та́ріфна сі́стéма; ~ poplatok поплáток

tarokov//ý: ~é karty тароко́вы ка́рты, ка́рты про гру на та́рок (78 карт)

tarok//y -ov m *pomn. (druh karát)* ка́рты про гру на та́рок (78 карт)

tas//iť -í -ia *nedok.* ви́тягова́ти, ви́нимáти; ~ ме́ч, šebľu ви́тягова́ти ме́ч, ша́блo; ~ zbraň імáти ся збра́ні

tašk//a -y ž 1 та́шка, кабе́лка; nákupná ~ наку́пуюча та́шка, сі́тька; cestovná ~ доро́жна та́шка; dámska ~ кабе́ла, кабе́лка; náprsná ~ буделя́рик; žiacka ~ а) та́шка, актóвка; б) (*na chrbát*) га́тіжа́чік 2 (*aktovka*) актóвка, та́шка

t'at' tne tnú *nedok.* 1 (*sekerou, mečom*) тяти, ру́ба́ти, розру́бовати 2 *expr. (bit')* бити, молотити, ко́лотити, товчі́; ~ hlava-nehlava молотити голо́ва-него́лова, бити по́ чім по́пáло • ~ do živého тяти да́кого о́стрoв рéчoв, крі́тікова́ти, рі́зати по́ живі́м

Tatár -a m Tatár

tatárčin//a -y ž тата́рський язы́к

Tatárk//a -y ž Тата́рка

tatársk//y тата́рський; ~ vrad тата́рська інва́зія а́бо а́грeсі́я а́бо ата́ка • ~а opačka *kuch.* тата́рська ма́єнeза

tatk//o -a m ня́нько, ня́нe, о́цко

tat//o -a m ня́нько, о́тець

tátoš -a m кінь-о́ге́нь м, о́гня́ний кінь (*npunovідкoвый*)

tatr//a -y ž *hovor.* 1 татра (значка *áema*) 2 *zastar.* татра (цирапэмля)

tatraplán -u *m* татраплан (*áemo*)

tatrovk//a -y ž *hovor.* «Татра» (*áemo*, *автомозавод*)

t'av//a -y ž верблюд; ~ jednohrbá, dvojhrbá
одногорбый, двогорбый верблюд

tavb//a -y ž 1 плавліня; ~ ocele плавліня
оцели 2 (*množstvo vytaveného kovu*)
выплавліня; denná ~ дённо выплавліня

tavenin//a -y ž выплавка

tavený плавлёный; ~ сыр плавлёный сыр

t'av//i верблюджій; ~ hrb верблюджій горб;
~ie mäso верблюдже мясо, верблюджіна,
верблюджати́на

taviac//i плавлячий; ~a pec плавлячий пец;
~a teplota температура або теплотá
плавліня

t'aviar -a *m* 1 поганяч верблюдів 2 (*majiteľ*
t'ia) верблюдарь

tavič -a *m* плавляч

tav//it' -í -ia *nedok.* 1 (*roztápat'*) плавити;
~ kov, železo плавити метáл, желізо 2
варити; ~ oceť варити оціль

tav//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* плавити ся,
роspлáвлёвати ся

taviteľný плавливый; ľahko, ťažko ~
легкоплавливый, тяжкоплавливый

tax//a -y ž такса

taxác//ia -ie ž таксація

taxatívny; ~ výpočet подрібный вирахунок

taxátor -a *m* таксáтор, одгáдователь,
оцінёватель

taxi *neskl.* s táksi *neskl.* s

taxik -a *m* táксiк *m*

taxikár -a *m* шо́фер táksi, таксікарь

t'ažb//a -y ž добува́ня; výroba, nóрма;
рубáня; ~ uhliá, nafty добува́ня у́гля,
на́фты; ~ dreva рубáня де́рева; denná,
mesačná ~ дённо, місячне добува́ня,
дённа, місячна nóрма

t'ažen//ie -ia s по́хід; vojenské ~ воєньский
по́хід • byť v poslednom ~í быти áбо
находити ся при послéднім дыху

t'ažisk//o -a s 1 *fyz.* цéнтер зятяжі́ня 2 *pren.*
цéнтер зятяжі́ня, цéнтер; ~ práce основна́
áбо глáвна часть робóты, основнé áбо
голóвне в робóті

t'až//it' -í -ia *nedok.* 1 чо добува́ти; ~
uhlie, rudu добува́ти у́гля, рúду 2 з чо́го
pren. тяжыти у́жыток áбо выгоду з чо́го,
выу́жыти што; ~ zo situácie тяжыти зо
ситуа́ції; ~ z vojny обогáчовати ся з во́йны

t'až//it'² -í -ia *nedok.* (*zaťažovať*) зятяжовати;
~ svedomie зятяжовати со́вість, лежáти на
со́вiстi

t'až//it' sa -í sa *nedok.* *neos.* ~í sa mi mi не
хóче ся, mi лiнiть ся

t'aživ//ý стисню́чий, тяжкый; ~ pocit
стисню́че áбо тяжкé чувство; ~é тихо
стисню́че áбо умýчу́че тихо

t'ažk//ať -á -ajú *nedok.* звáжовати в рýці

t'ažk//ať si -á si -ajú si *nedok.* на ко́го, чо́
i безpredm. тяжкати со́бі, жалóвати ся

t'ažko *prisl.* 1 (*s veľkou váhou*) тяжко; ~
dopadnúť тяжко упа́сти; 2 (*s námahou*)
тяжко, з náмагов; ~ pracovať тяжко
робити; ~ sa pohybovať тяжко руша́ти ся
áбо погына́ти ся; ~ dýchať тяжко дыхати; ~
chápať тяжко розумити; ~ sa hojiť помáлы i
зле го́йти ся, тяжко го́йти ся; ~ si zvykať тяжко
звыка́ти со́бі 3 *v spojení s prid.* тяжко-; ~
rozpuštný тяжкороспýщуючий; ~ strávitelný
тяжкоперевáрю́чий, тяжкострóвлю́чий;
~ čitateľný тяжкочитáючий 4 (*veľmi*) тяжко,
барз; ~ ranený тяжко ранéный; ~ sa
previniť а) тяжко áбо серъёзно провинити
ся; б) зробити тяжкый престýпок; ~ som
sa proti vám previnil я барз провинив ся
пéред váми; ~ doplatiť на не́що до́ро́го
заплатити за да́што; на to ~ doplatíš ты
до́ро́го запла́тиш за то́то, то́то то́бі до́ро́го
обы́йде ся • horko-~ лем-лем, з (великов)
náмагов; je mi ~ na duši mi тяжко на ду́ші;
je mi ~ od žalúdka ме́не боли́ть жо́лудок; ~
mi padne є mi не по со́бі

t'ažkoatletický тяжкоатлетичный

ťažkomyselnosť/t' -ti ž (skleslosť, stiesnenosť) (глубокий) смуток, отупеність, задуманість, депресія, меланхолія

ťažkomyselný (človek) смутний, склєсний, отупєний, скормучєний

ťažkopádny/y 1 нешіковный, немоторный, помáлый, тяжкий; ~ krok тяжкий крок; ~ člověk а) немоторный чоловік; б) (přimyslení) помáлый чоловік; ~e pohybu тяжкы погынанія 2 přen. тяжкий; тяжкы стихи, тяжкá поєзія; ~ štýl тяжкий штíl 3 тяжкий, масівный; ~a budova масівна будова; ~ nábytek тяжкий áбо масівне заряджіня квáртеля, бúтор

ťažkosť/t' -ti ž 1 тяжкость ж 2 тяжкость, старость, трапіня; finančné -ti фінанчны старости áбо тяжкости; robiť -ti niekomu а) робити старости дакому; б) затяжовати дакого; в) причинити тяжкости, робити старости дакому; ~ti mi robí čítanie старости мi рóбить чítанія, я тяжко чítам

ťažkotónážnik -a m hovor. тяжкотонáжник

ťažkotónážny тяжкотонáжний, много-тонóвый; ~ vlak многотонáжный влак áбо пóїзд

ťažký/y 1 v rôzn. význ. тяжкий; ~ náklad тяжкє наложіня; ~ kufoř тяжкий кúфєр; ~é dveře тяжкы двєрі; ~é ťažná тяжкы хмáры; ~ krok тяжкий крок; ~á ruka тяжкá рýка; ~ štýl тяжкий штíl; ~á vôňa тяжкий зáпах; ~ vzduch тяжкий вóздух; ~ přemysel тяжкий прóмысел; ~á atletika šport. тяжкá атлєтика; ~á váha šport. тяжкá вáга; ~é figury šach. тяжкы фігúры; ~á voda chem. тяжкá вóда; ~á doba тяжкий період; ~á hudba тяжкá áбо серьєзна мýзыка 2 (v spojení s označením váhy) вáгов на ...; ~ 50 kg вáгов на 50 кг 3 (namáhavý) тяжкий, намагáвий; ~á práca тяжкá áбо намагáва рóбóта; ~é dýchanie тяжкє дыханія; ~á cesta намагáва дорóга; ~ pôrod тяжкє рoджінія; ~é podmienky тяжкы обстáвины, тяжкá атмосфєра; ~ život тяжкий живот; ~é časy тяжкы часы; ~ osud тяжкá дóля, тяжкий óсуд; ~ rok тяжкий рік; ~á úloha

тяжкá áбо намагáва задáча; ~á skúška тяжкий екзáмен; ~á povaha тяжкий харáктер 4 (ťažko stravitelný) тяжкий, тяжкоперевáрєваний, тяжкострóвлюючий; ~ obed тяжкострóвлюючий обід; ~é jedlo тяжкострóвлююче їдлó 5 (velký) тяжкий, великий; ~á vina велика вина; ~é zranenie тяжкє поранінія; ~ pacient тяжкохвóрый; ~é komplikácie великы комплїкації; ~é obete великы жєртвы; ~á porážka тяжкы стрáты; ~ trest тяжкє покарáня, тяжкий трєст; ~ omyl тяжкá áбо велика хыба; ~é peniaze hovor. великы пінязі; ~ hriech тяжкий грìх • s ~ým srdcom (robiť niečo) з тяжким сєрдцєм; ~oriešok твердый óришок; robiť si ~ú hlavu z niečoho брáти близко к сєрдцю даштó, рóбити собі тяжкú гóлову з дачóго; mať ~é srdce на niekoho мáти тяжкє сєрдце на дакого

ťažnica/a -e ž geom. медіана

ťažný/y 1 тяжный, тягóвый; ~é zviera тяжне звїря; ~ dobytok тяжный áбо тягóвый скот 2 (na ťahanie) тягóвый; ~é lano тягóвый мóтуз; ~á sila тягóва сила

ťažný/y² пiднимáючий; ~á veža ban. пiднимáючий стовп; ~á kľetka пiднимáюча клїтка

ťažobla -y ž тяжкость, ощущінія тяжкости; ~ od žalúdka ощущінія тяжкости на жóлудку; тяжко на жóлудку; prišla na mňa ~ пришлó мi зле на жóлудку

team [tým], tím -u m комáнда, грúпа; futbalový ~ фотбалóва комáнда; pracovný ~ рóбóча грúпа (konštruktívne i m. n.)

teamový [tý-], tímový/ý грóповый, колектівный; ~á spolupráca грóпова áбо колектівна рóбóта

teatrálny театрáльний, афектовáний; ~e gesto театрáльне рєсто; ~a póza театрáлна пóза; ~e scénu туатрáлны сцєны

tečúci/i текúчий; ~a voda текúча вóда

teda 1 част. знáчїть, ітáк; ~ tak je to! знáчїть, тотó так!; ~ dobre знáчїть, дóбри; to ~ nie! но уж нет!; to som ~ nečakal тотó я i сам не очєковав

teda² spoj. 1 (*to jest*) то є, то єсть; значить; mal oblečený kabát, ~ chcel ísť von мав облечёный кабат, значить, зберав ся одыйти **2** (*preto*) зато; chodí tam málo ľudí, ~ je každý vítaný там ходит мало людей, зато там каждый витаный

téglik -a *m zdrob.* шкатулка, келимок (*на масть, крем i m. n.*)

tehel//ňa -ne *ž* цегельня

tehl//a -y *ž* цегла; pálená ~ палёна цегла; nepálená ~ непалёна цегла, сурова цегла; šamotová ~ шамутова цегла

tehljar -a *m* цегляр

tehljarsk//y цеглярский; ~ priemysel цеглярский промысел; ~a hlina цеглярска глина; ~a pec печь на выпалёвания цеглы

tehljarstv//o -a *s* цеглярский промысел, цеглярска výroba

tehlovin//a -y *ž* (*materiál na výrobu tehál*) цеглярска глина

tehlovočervený цеглово-червёный, цегловый

tehlov//ý 1 (*z tehál*) цегловый, из цеглы; ~ múr цегловый мур, цеглова стіна; ~ dom цегловый дом **2** (*tehlovej farby*) цегловый, цегловой фярбы; ~á farba цеглова фярба, фярба цеглы **3** (*podobný tehle*) цегловый, в фёрмі цеглы; ~ tvar фёрма цеглы

tehotensk//ý *prekladá sa nepriamymi pádmi* *podst.* грубá, самодрýга; ~é šaty лáхы áбо облечіня про грубý áбо самодрýгу

tehotenstv//o -a *s* грубá, самодрýга

tehotn//á -ej *ž* грубá; ~ žena грубá женá

technicko-administratívny адміністративно-технічний; ~e opatrenia технічно-адміністратівны міры

technicko-dokumentačný; ~ materiál технічна документація

technicko-inžiniersk//y інжінерно-технічний; ~e kádre інжінерно-технічны кáдры

technicko-organizačn//ý організaчно-технічний; ~e opatrenia організaчно-технічны міры

technick//ý 1 *v rôzn. význ.* технічний; ~ pokrok технічний прогрес; ~é kádre технічны кáдры; ~é minimum технічний мінімум *m*; ~á literatúra технічна література; ~ termín технічний термін; ~á výspeľosť úroveň розвитуку техніки; ~é kreslenie технічне кресліня; ~á prehľadka (*auta*) технічний огляд; ~é disciplíny технічны дісціпліны; ~ krúžok технічний кружок; ~é kultúry технічны културы; ~ redaktor технічний редактор **2** *šport.* технічний; ~ boxer технічний боксер **3** *hovor.* ~ ples (*ples poslucháčov vysokej školy technickej*) бал штудентів високой школы технічної

technik -y *m 1* *v rôzn. význ.* технік; prevádzkový ~ виробный технік; banský ~ баньський технік; strojňý ~ механік; zvukový ~ звукооператор; zubňý ~ зубный технік **2** *hovor.* (*poslucháč*) штудент високой школы технічної **3** *šport. slang.* технічний грач; грач, володіючий високов техніков

technik//a -y *ž 1* *v rôzn. význ.* техніка; vojenská ~ воєньска техніка; moderná ~ сучасна, прогресівна техніка; výdobytky ~у досягнўтя техніки; ~ skoku do výšky техніка скóку до выšky **2** *hovor.* (*škola*) політехнічний інштїтут; (*budova*) будóва високой школы технічної

technokrac//ia -ie *ž* технократія

technológ//ia -ie *ž* технологія; ~ výroby технологія výroby; ~ obrábania kovov технологія обрóбки металів

technologický технологічний; ~ postup технологічний процёс

teist//a -u *m* теїста

teistický теїстичный; ~ názor теїстичный погляд

teizm//us -u *m* теїзм

tektonick//ý тектонічний; ~é zemetrasenie тектонічне землетрясіня; ~é poruchy тектонічны погыніня áбо нарушіня

tekutin//a -y *ž* текучость

tekut//ý текучій; ~ stav текучій став; ~á strava текуче їдлó; ~é palivo текуче выгрівáня;

~é ovocie текуча овочина; ~ rúder текучій пудер; ~é železo ростопене желізо; ~ betón текучий цемент (для інекції)

tekvic//a -e ж дыня

tekvicov//ý дынёвий; ~é jádra дынёвы семéна

teľa -ľa s 1 (v rôzn. význ.) теля, телятко; odstaviť ~ (mláďa) одлучіти теля од коровы або матки; chovať teľa ховати телята 2 *pren. pejor.* (o hlupom človeku) теля; ~ sprosté сóмар спростый 3 *hovor.* (vypracovaná koža) теляча кожа 4 *voj. slang.* (batoň) гатіжак • klaňať sa zlatému ~ťu кланяти ся золотому телятцю; hľadiť ako ~ на nové vráta позерати як баран на новы ворота; ten by vymánil aj z jalovej kravy ~ він і од чапа молóко выманить, він і місяць з неба достане

teľac//i телятина; ~ie mäso теляче мясо; ~ raprikáš paťy із телятини; ~ia koža теляча кожа; ~ie párky телячі парки

teľacin//a -y ž 1 (mäso) телятина, теляче мясо 2 (vypracovaná koža) теляча кожа

teľatník -a m телятник

telefón -u m 1 телефон; domáci, poľný ~ домашній, польный телефон; zavolať ~om niekoho позвонити (по телефоні) дакому 2 *hovor.* (telefonát) телефонный гóвор; ~ máš маш телефон, тебе кличуть к телефону

telefonát -u m телефонный гóвор

telefonicky *prisl.* по телефоні; ~ sa spojil s niekým позвонити дакому (по телефоні); ~ hovoriť s niekým говорити по телефоні з даким

telefonick//ý телефонный; ~ rozhovor телефонный гóвор; ~é spojenie телефонне спóйна; ~á správa телефонна вістка, ознаміння по телефоні

telefonist//a -u m телефоніста

telefoniz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* телефонізовати; ~ обес телефонізовати село або валал, завести телефон до села або до валалу

telefonní//y телефонный; ~á budú телефонна будка, телефон-автомат; ~e slúchadlo телефонне слухатко; ~e vedenie телефонне веджіння; ~a ústredňa центрáлна телефонна станіця; ~ zoznam телефонный список, телефонна книга

telefon//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* 1 кому телефоновати, звонити / позвонити (по телефоні) 2 *pre koho (privolať)* позвати / звати, кликати / покликати (по телефоні) ко́го; ~ *pre lekára* позвати (по телефоні) лікаря

telegraf -u m телеграф

telegraf//ia -ie ж телеграфія; bezdrôtová ~ бездротова телеграфія

telegraficky *prisl.* 1 телеграфічні, по телеграфі; ~ oznámil сповістити телеграфічні 2 *hovor. (stručne)* телеграфным штілом

telegrafick//ý телеграфный, телеграфічний; ~é spojenie телеграфне спóйна; ~á rýchlosť телеграфна скóрость; ~ štýl (*veľmi stručný*) телеграфный штіл

telegrafist//a -u m телеграфіста

telegrafní//ý телеграфный; ~ stĺp телеграфный стовп; ~ úrad телеграф (у́ряд); ~ poplatok по́платок за телеграм; ~á páska телеграфна пásка

telegraf//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* телеграфовати

telegram -u m телеграм; súrny ~ налігавый або неодкладный телеграм; bleskový ~ блесковый телеграм; blahoprajný ~ поздорóвляючий телеграм; podať ~ подати телеграм

telekomunikác//ia -ie ж телекомунікація

telekomunikačn//ý телекомунікаčný; ~á sieť телекомунікачна сіть

telemark -u m *šport.* телемáрк

teleobjektív -u m телеобектів

teológ//ia -ie ж теоло́гія

telepat -a m телепáт

telepat//ia -ie ж телепáтія

teleskop -u m *fyz.* телеско́п; *astronomický* ~ астрономічний телеско́п; *elektrónkový*

~ електроновый телескоп; horizontálny
~ горизонтальный телескоп; zrkadlový ~
глядиловый або зёркаловый телескоп

teleskopický *l*ý *v rôzn. význ.* телескопичный;
1 (*súvisiaci s teleskopom*) ~ sústava
pozorovania телескопична cистема
позерання **2** (*zasúvací*) ~ perforátor
tech. телескопный перфоратор; ~ tlmič
телескопичный амортизатор; ~á vidlica
телескопична вилка

telesný *l*ý **1** (*týkajúci sa tela*) тілесный,
фізичный *al. sa prekladá nepriamymi pádmi*
podst. тіло; ~ pohyb погынання тілом; ~é
cvičenia фізичны упражняня; ~á hmotnosť
вага (тіла); ~á chyba фізична хыба; ~á
výchova а) фізкультура, фізична култура,
фізична вихова; б) *škol.* фізкультура,
фізичне підготовлення; ~á chyba фізична
хыба; ~ trest тілесне покарання; ~é
pozostatky тілесны остатки **2** (*zmyselný,*
pohlavný) тілесный, смысловый; ~ rôžitok
тілесна насолода; ~é obcovanie полове
споїня; ~á láska тілесна любов • ~á stráž
тілоохорона, особна охорона

telesný *l*o -a *s 1* *fyz.* тіло; pevné ~ тверде
тіло; cudzie ~ (*v organizme*) чужде або
іншородне тіло; nebeské ~á небесны тіла
2 *tech.* прибор; vyhrievacie ~ радіатор
(центрального выгрівання); osvetľovacie
~ жрідло світла, лампа **3** колектів,
ансамбель; divadelné ~ театр; hudobné
~ орхестер

televízny *l*a -ie *ž* телевізія; farebná ~ фарёбна
телевізія; čierno-biela ~ чорно-біла
телевізія; účinkovať *v* ~i-i выступати в
телевізії; pozeráť sa na ~iu, pozeráť ~iu
позерати телевізор

televízny *l*y телевізний; ~é vysielanie
телевізне передавання або высылання; ~
program телевізний проґрам; ~ prenos
телевізне передавання; ~a hra *al.* inscenácia
телевізна гра або інсценация; ~a kamera
телевізна камера; ~a vysielacia телевізна
станція, телевізний цэнтэр; ~ prijímač

телевізор; ~ divák телепозератель; ~a
obrazovka телевізний образ або екран

televízor -a *m* телевізор

tell/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* (*o krave*) телити
ся

teľná (*o krave*) тільна

teľnat/ý повный, тучный; ~á žena тучна
женá, женá в тілі

tell/o -a *s 1* тіло; ľudské ~ людське тіло;
držanie ~a тримання тіла; vojenské držanie
~a воєнське тримання тіла; ublíženie na
~e тілесне пошкодження; ublížiť na ~e
niekomu ублизыти на тілі дакому; triasť
sa na celom ~e трясти ся цілым тілом **2**
(*trup*) труп; tričko (tesne) obťahovalo jeho
mohutné ~ тричко (тісно) обтяговало ёго
моргутне тіло; hra na ~ *šport.* гра тілом **3**
(*o veciach*) тіло; ~ stromu ствол строму;
~ lode тіло шыфы; ~ granátu тіло граната
4 (*v protiklade k duchu*) тіло, стілесніня •
(*celým*) ~om a (*celou*) dušou душів і тілом;
(*byť s niekým*) jedno ~ a jedna duša єдєн
дух і єдна душа; єдно цілє; žilky mu hrajú v
~e ёму жылкы грають в тілі, в нїм вшытко
так і грать; držať niekoho na tri kroky od
~a тримати дакого на три крокы од себе;
Božie ~ *cirk.* (*sviatok*) свято тіла Христовá;
свято тіла господня

telocvič/ňa -ne *ž* фізкультурна або
гімнастична са́ла

telocvičn/ý фізкультурный, гімнастичный;
~á jednota шпортóва общность; ~é
náradie гімнастичне снаряження; ~ úbor
тренінговый або гімнастичный костюм

telocvik -u *m 1* фізкультура; гімнастика;
ranný ~ рання гімнастика, зарядка;
nápravný ~ лічівна фізкультура або
гімнастика; pestovať ~ заоберати ся
гімнастиков або фізкультуров; dychací ~
дыхаюча гімнастика, гімнастика на дыхання;
porodný ~ попородова гімнастика;
oslobodenie od ~u ослободження од
фізкультуры **2** *hovor.* (*predmet v škole*)
фізкультура; уро́кы фізкультуры; hodina ~u
уро́к фізкультуры

telocvikár -a *m* 1 фізкультурник, гімнаста; najlepší ~ v triede найліпший шпортовець в класі 2 *škol. slang.* фізкультурник, учитель або професор фізкультури

teloved//a -y *ž* соматологія

telov//ý 1 тіловый, фізичный; (*týkající sa tela*) *prekladá sa nepriamymi pádmi podst.* : тіло; ~é orgány орғаны тіла; ~ dutiny полости тіла 2 (*telovej farby*) тілової фарби; ~é ranniču панчохи тілової фарби

telovýchov//a -y *ž* фізкультура, фізична культура

telovýchovn//ý фізкультурный; ~á jedna-ta шпортівна общность; ~ ústav інститут фізкультури; ~é lerárstvo шпортівна медицина; ~ pracovník робітник в області фізкультури і шпорту

telúr -u *m chem.* (zn. *Te*) телур

tém//a -y *ž* 1 téma; historická ~ історична тема; aktuálna ~ актуальна тема або тема на злобу дня; vďačná ~ вдячна або благодарна тема 2 *gram.* тема, тематичний гласний

tematick//ý 1 тематичный; ~ plán тематичний план; ~ okruh круг тем 2 *gram.* тематичный; ~ vokál тематичний гласний; ~é slovesá тематичны часослова

tematik//a -y *ž* тематика

temenn//ý темённый; ~á kost' anat. темённа кість

temen//o -a *s*, **tem//ä** -ena *s* 1 anat. темя, мякушка (*hovor.*); holé ~ го́ле або лысе темя; poškrabať sa po ~e пошкрябати ся по темені або по мякушці 2 верх; ~á horstva верх гор; vystúpiť na ~ vrchu підняти ся на верх гóry

temer *časť.* скоро; boli sme už ~ pri dome мы уж были скоро при са́мих до́мі; o tom sa ~ vôbec nehovorilo о тім скоро ці́лком не говори́ло ся

temn//iet' -ie -ejú *nedok.* темніти; voda v jazere ~ela вода в о́зері ставала те́мнов; zrak mu ~ie od zlosti о́чі є́го темніють од зло́сти

temn//iet' sa -ie sa -ejú sa *nedok.* темніти; lesy, mraky sa ~ejú лі́сы, хма́ры темніють

temn//o¹ -a *s* 1 (*tma*) темнота, тма, притма; ~ noci тма но́чі, но́чна темнота 2 *kniž.* (*potlačanie pokroku*) тма, реакціо́на́рство, реа́кція; ~ zaostalosti тма заоста́лості; ~ reakcie тма реа́кції; obdobie ~a (*pobielohorské obdobie v Čechách*) те́мна епо́ха, епо́ха те́мной реа́кції (*po bitve na Bílíu hůři v Čechii*)

temno² *prísl.* 1 (*tmavo*) в тма́вій фа́рбі, те́мно; ~ sfarbený темнозафа́рбе́ний, намале́ваний в тма́вій фа́рбі 2 (*nejasne*) неясно, смутно; ~ tušiť смутно або неясно чу́вствовати, скуша́ти смутне́ або неясне чу́вство 3 (*v prísudku*) те́мно, хма́рно; tu je ~ ту те́мно

temnota *p. temno*¹

temn//ý 1 те́мный; ~á noc те́мна ні́ч; ~é nebo те́мне не́бо; ~ žalár темни́ця, арешт 2 (*nejasný*) неясний, смутний, те́мный; ~ predstava смутна́ або неясна предста́ва (*o dachím*) 3 (*zlý v širokom zmysle*) те́мный; ~é stránky života те́мны сторо́ны живо́та; ~é dni okupácie те́мны дні окупа́ції; stredovek те́мне середне́ві́ча; ~é sily reakcie те́мны си́лы реа́кції; ~é myšlienky те́мны думки 4 *lingv. zastar.* глу́хий; ~é spoluhlásky глу́хи со́гласны

temper//a -y *ž* (*farba i obraz*) темпе́ра

temperament -u *m* темпе́рамент; ohnivý ~ запали́стий темпе́рамент; herecký ~ темпе́рамент арти́сти; má ~ він ма́ть темпе́рамент, він темпе́раме́нтний або з темпе́раментом

temperamentne *prísl.* темпе́раме́нтні, з темпе́раментом

temperamentn//ý темпе́раме́нтный; ~ člověk темпе́раме́нтный чоло́вік; ~é tance темпе́раме́нтны та́нці

temperatúr//a -y *ž* темпе́рату́ра, теплота

temperovan//ý 1 (*mierne zohrievaný*) зогрі́тий, пригрі́тий; ~á voda зогрі́та вода 2 *hud.* темпе́рований; ~é ladenie

темпероване наладжованя; ~ klavír
темперований клавір

temper//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* čo нагрівати/нагріти, підтримувати/підтримати рівномірну теплоту; ~ vzduch нагрівати віздух; ~ radiátory підтримувати рівномірну теплоту або температуру в радіаторах, темперувати радіатори; ~ liatinu темперувати сурове желізо

temperov//lý *um.*: ~á farba темперова фарба; ~á maľba темперове малювання

temp//lo -a *s 1* (*stupeň rýchlosti deja*) темпо; rovnomerné ~ рівномірне темпо; rýchle, pomalé ~ скоріе, помале темпо; zrýchlene ~ ускорене темпо; pracovné ~ робоче темпо; nasadiť rýchle ~ ускорити темпо; spomaliť ~ спомалити темпо; ~ technického rozvoja темпо технічного розвитку **2** *v rôzn. význ.* темпо; а) (*rýchly pohyb, rýchlosť*) ~ behu темпо бігу; dostať sa do ~а набрати темпо; hra v rýchlom ~е гра в скорім темні • tempo! tempo! скорше! скорше!; до того! до того!; б) *hud.* ~ árie, valčíka, pochodu темпо арії, вальчика, маршу; predohra v rýchlom ~е увертюра в скорім темні; в) *fon.* ~ reči темпо речі; г) *šach.* získať ~ виграти темпо; stratiť ~ стратити темпо **3** (*pri plávaní ap.*) взмах; urobiť dve-tri ~á зробити два-три взмахи • plným ~ом повним темпом; zo vшитых сил; pracovať plným ~ом робити повним темпом; slimačím ~ом слимачим темпом

ten *zám. 1* (*pri odkaze al. poukaze na vzdialenejší predmet*) тот; to je ten dom то є тот дім; v tomto dome, kde ... в тім домі, де ...; ten, kto ... тот, хто ...; ten či onen тот або другий; v tom okamihu в тім моменті, в тоту минуту; z tohto dôvodu *al.* з tej príčiny, že ... з той причини, же ...; s tým rozdielom, že ... з тым лем розділом, же ...; s tým cieľom, aby ... з тым цілём, жебы ...; som tej mienky, že ... я того погляду, же ...; v tom čase в тім часі; toho večera того вечора, і тот вечор; ten istý а) тот сáмый; б) такой же **2** (*vo význame tento*) тот; toho

roku bude zlá úroda toho roku уро́да бу́де слаба́; tej noci vás čakám той но́чі я вас че́кам; po čom sú tie vajcia? кі́лька стоя́ть тоты яйця?; toho roku, mesiaca того ро́ку, місяця **3** (*taký*) такий; tým čínom, tým spôsobom таким спо́собом; v tom prípade при тій наго́ді, в да́нім слу́чаї; do tej miery, že ... до той мі́ры, же ...; toho druhu того ро́ду **4** (*ako zdôraznenie*) často *sa neprekladá*; ach, tá dnešná mládež! oh, уж то́та дне́шня молоде́ж!; šepkali si o nej то najhoršie шéпкали або говорили собі о ній то́то найгірше; zarobiť daku tu stovku заробити то́ту дая́ку сто́вку • з tej duše з ціло́й ду́шы; za ten širý svet (*nedám ap.*) а́ни за што на сві́ті

tenč//iť sa -i sa -ia *sa nedok. 1* (*stenčovať sa, tenknúť*) ставáти ся тонким, тонша́ти ся **2** *expr. (zmenšovať sa, ubúdať)* зме́ншовати ся, ви́чєрьповати ся

tendenc//ia -ie *ž* тенде́нція, за́мір, сна́жіння; stúpajúca, klesajúca ~ восходя́ча, нисходя́ча тенде́нція; separatistické ~ie nacionalistov сепараті́стичны тенде́нції націо́налістів

tendenciózny тенде́нціо́зний

tendenčný тенде́нчний; ~ spisovateľ тенде́нчний пи́сáтель; ~ výklad тенде́нчний ви́клад, тенде́нчне поясні́ня; ~prístup тенде́нчний підхі́д

tend//ler -ra *m* те́ндєр

tendrový те́ндровый; ~ gušeň желе́знична локомоті́ва

tenis -u *m* те́ніс; stolný ~ столо́вый те́ніс, пі́нґ-по́нґ

tenisk//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~у те́нісо́вы топа́нки

tenisov//lý те́нісо́вый; ~ kurt *al.* dvorec те́нісо́вый ку́рт, те́нісо́ве грі́ско; ~ á loptička те́нісо́ва ло́пта; ~ turnaj те́нісо́вый ту́рнаї; ~á raketa те́нісо́ва раке́та

tenist//a -u *m* те́ніста

tenkonohý тонконо́гий

tenkostenný/ý тонкостінний; ~á váza тонкостінна ваза; ~á rúrka тонкостінна рурка

tenk//ý 1 тонкий; ~ ľad тонкий лед; ~ á knižka тонка книга; ~ krk, driel тонка шыя, тонкий пас або дрик; ~ hlas тонкий го́лос
2 (chudý) тонкий, сухой • ~é črevo anat. тонка кишка, тонке черево

tenor¹ -u m (hlas) тено́р; dramatický ~ драматичний тено́р

tenor² -a m (spevák) тено́р

tenorist//a -u m тено́р (співа́к), теноріста

tenorový теноро́вый; ~ hlas теноро́вый го́лос

tento zám. 1 тот; tohto roku то́ро ро́ку, в тім ро́ці; v tomto smere, v tomto ohľade в тім на́прямі, в тім одноші́ні; v tejto súvislosti в спо́їні з тым; z tejto strany з то́ро бо́ку; z tohto hľadiska з то́ро по́гляду, з то́й то́чки зрі́ня
2 (prítomný) да́ный, тепе́рь; v túto chvíľu в да́ну ми́нуту, тепе́рь; v tomto čase в тім часі, тепе́рь; táto štúdia да́на ста́тя; v tomto prípade при тій наго́ді, в да́нім слу́чайі

tentohľa zám. но тот

tentokrát, správne pozri tentoraz

tentoraz prísl. на тот раз; ~ ti odpustím на тот раз я одпу́щу то́бі; ~ mu to neprejde на тот раз то́то ё́му так не пере́йде

teodolit -u m geol. теодоли́т

teokratic//ia -ie ž теокра́тія

teokratick//ý теокра́тичный; ~á vláda теокра́тія, теокра́тичный строй

teológ//ia -ie ž теоло́гія, богосло́віє

teologick//ý теологі́чний, богосло́вский; ~ názor теологі́чний по́гляд; ~á fakulta богосло́вска факу́лта

teoretick//ý теореті́чний; ~é vedomosti теореті́чны зна́ня; ~á poučka а) (теореті́чна) о́снова; б) mat. теоре́ма; ~á fyzika теореті́чна фі́зіка

teoretik -a m теореті́к

teoretiz//ovať -ује -ују nedok. теореті́зовати

teór//ia -ie ž тео́рія; ~ relativity тео́рія релаті́вности або одно́сности; ~

pravdepodobnosti тео́рія веро́ятности або правді́поді́бности; ~ hudby тео́рія му́зика; mať vlastnú ~iu o niečom hovor. ма́ти сво́ї по́гляды на да́штo

tep -u m пулз, бита се́рдця; ~ srdca пулз се́рдця; zrýchlený ~ ускóренный пу́дз

tepan//ý ви́бива́ный; ~é zlato ви́бива́не зо́лото; ~á bronzová misa ви́бива́на бронзо́ва миска

tepl//at' -e -ú nedok. 1 tech. ви́бива́ти; ~ striebro, zlato ви́бива́ти серебро́, зо́лото
2 (o srdci) би́ти ся

tepel//ý 1 тепло́вый; ~á energia тепло́ва ене́ргія; ~é straty тепло́вы стра́ты, стра́ты те́пла; ~á elektrárň тепло́ва електростані́ця; ~á izolácia тепло́ва ізола́ція
2 температúрный, тепло́вый, тепло́та; ~é rozdiely температúрны ро́зді́лы; ~é zmeny температúрны змі́ны; змі́ны в тепло́ті; ~é výkuvy температúрны вы́кывы

teper//it' -i -ia nedok. expr. тяга́ти, тепери́ти, тері́рати

teper//it' sa -í sa -ia sa nedok. expr. з на́магов влечі́, тері́рати; (do vrchu) тяга́ти ся, влечі́ ся, лі́зти, тепери́ти ся

teplákov//ý: ~é pohavice теплако́вы або ліжа́рськы ногави́ці; ~á súprava а) ліжа́рський костю́м; б) костю́м на трéнінг

teplák//y -ков m помн. тепла́кы; ліжа́рський костю́м; костю́м на трéнінг

teplár//eň -ne ž тепла́рня, тепло́ва електростані́ця

teplíc//a -e ž горя́че жрі́дло, терма́льне жрі́дло

tepl//o' -a s те́пло, тепло́та aj pren.; dvadsať stupňov ~a два́дцять гра́дусів те́пла; mať rád ~ любити те́пло; držať nohy v ~e трима́ти но́ги в те́плі; slnečné ~ солне́чне те́пло; špecifické ~ fyz. уді́льна тепло́та; spracovanie za ~a tech. обро́бка за те́пла (метáла); ~ domova pren. те́пло до́мовины

teplo² *prisl.* тѣпло; ~ oblečený тѣпло одягнений; vonku je ~ вонка тѣпло *ábo* на дворі тѣпло; je mi ~ mi тѣпло

teplotkrvn/ý теплокрівний; ~é zvířata теплокрівне звіря

teplomer -u/-a *m* тепломір, термометер; založit' *al.* даť chorému ~ дати тепломір хворому; vložit' ~ pod pazuchu вложити тепломір під паху

teplomerov/ý: ~á stupnice шкала тепломіру

teplomiln/ý теплолюбивий; ~é rostliny теплолюбивы рослины

teplot/a -y *ž* **1** температура, теплота, тѣпло; telesná ~ температура тіла; stupeň ~у градус тѣпла; ~ tavenia *a)* *fyz.* температура топіння; *b)* *hut.* температура топіння **2** (*horůčka*) горячка, (звышена) теплота; má ~u він (она) мати теплоту *ábo* горячку; zrazit' ~u збити теплоту; zmerať ~u зміряти *ábo* поміряти теплоту **3** *preu.* тѣпло, теплота, сердечность *ж*

teplotn/ý температурний; ~é změny температурны зміны; зміны теплоты; ~é poměry тепловы пропорції; ~á křivka температурна кривка

teplovod -u *m* тепловод, паровод

teplovodn/ý¹ тепловодный; ~é potrubie тепловод

teplovodn/ý² термалний; ~é pramene термалны жрідла

teplovzdorný тепловытримлючий

tepl/ý **1** *v rôzn. význ.* теплый; ~é podnebie теплый клімат; ~é jedlá теплa страва; ~ kabát теплый кабат; ~á farba теплa фарба; ~é slova теплы *ábo* сердечны слова **2** *hovor.* (*homosexuální*) гомосексуальный; (on) je ~ він теплий *ábo* педераст • ~é místočko теплe *ábo* тепленьке містечко

tepnl/a -y *ž* **1** *anat.* артерія; žalúdočná ~ жолудкова артерія **2** *preu.* (o cestě) dopravná ~ mesta главна артерія *ábo* маїстрала міста

tér -u *m* дехть *m*

terajš/í днѣшний, теперішній; ~ia doba днѣшний час, теперішній час; ~ia mládež днѣшня *ábo* теперішня молодѣж

terap/ia -ie *ž* терапія

terár/ium -ia *s* терарій, тераріум

teras/la -y *ž* *v rôzn. význ.* тераса

terasovite *prisl.* терасовито, терасами, *v* фóрмі терасы

terasovit/ý терасовитый, терасовый; ~é schodiště терасовиты гaрадичі; ~é záhrady терасовы сады

teraz *prisl.* тепѣрь, в тій минútі, в тім часі, такої, уж, моменталні, в тім моменті

terc -u *m* **1** *hovor.* (*tercia*) тѣрція; spievať ~ співати тѣрцію **2** *kart.* терц

terc/ia -ie *ž* **1** *hud.* тѣрція **2** трѣтя класа гімназії

tercián -a *m* ученик трѣтѣй класы гімназії

terciánskl/y: ~a učebnice учебник для трѣтѣй класы гімназії; ~a látka матеріал трѣтѣй класы гімназії

terciárny третинный

terciér -a *m* *geol.* третѣгорный період, період третѣгop

tercín/la -y *ž* *poet.* терцина

terciový: ~ interval *hud.* тѣрція, терціовый інтервал

terč -a *m* фігурина; strielať do ~a стріляти до фігурины; byť ~om posmechu служити фігуринов висміху; stať sa ~om niečieho hnevu стати обектом дачієго гніву

terén -u *m* місцевість *ж*, тѣрен *m*; kopcovitý ~ гориста місцевість; skalnatý ~ скалиста місцевість; členitý ~ члененый тѣрен; preskúmať ~ пізнати місцевість *ábo* тѣрен; lyžiarsky ~ ліжарський тѣрен; pracovať v ~e робити в полі (*o leólorax, etnógrafaх i m. n.*); ísť do ~u іти до тѣрену *ábo* на експедицію (*o leólorax, etnógrafaх i m. n.*)

terénny/ly містностный, теренный; ~ bod точка в місцевості; ~e vozidlo теренне авто; ~ beh *šport.* крос; ~é motocyklové preteky мотокрос; ~a jazda їзда по

місцевості; ~ výskum дослід в місцевості
 або в терені; ~ pokusy полёвы опыты

tereziánsk/ly: ~ urbár *hist.* терезіанський
 урбарій (*опис крестьянской земли*); ~e
 reformy *hist.* реформи Марії Терезії,
 терезіанські реформи

teriér -a *m* (*druh psa*) терьер

terig//ať sa -á sa -ajú sa *nedok. expr.* тягати
 ся, влечи ся, терігати ся

teritoriáln/ly територіальний; ~e hranice
 територіальні границі, границі територій;
 celok ~ єдина територія, територіальне ціле;
 tvoriť ~ celok творити територіальне ціле,
 представляти собою територіальну єдність;
 ~e rozdelenie sveta територіальне розділення
 світа

teritór//ium -ia *s* територія ж

terkelic/la -e *ž* теркелиця, грознова водка

termáln/ly термальний; ~ prameň термальне
 жрідло; ~e kúpele балнеологічні купелі

termín¹ -u *m* термін, час; ~ volieb термін
 волеб; ~ skúšky *škol.* термін складання
 екзамена; dodací ~ термін надання; ~
 splatnosti термін або час сплати; skrátiť
 ~ скоротити термін; pred ~om перед
 терміном; na ~ на термін, к терміну

termín² -u *m* термін, вираз; vedecký ~
 научний термін; odborný ~ спеціальний
 термін

terminológ//ia -ie *ž* термінологія; odborná ~
 спеціальна термінологія

terminologický термінологічний; ~ časopis
 термінологічний журнал; ~ slovník тер-
 мінологічний словник, словник термінів

terminovan/ly термінований, часований;
 ~ práca термінована робота, начасована
 робота

termín//ovat' -uje -uju *nedok. dok.* терміно-
 вати, становити час; ~ úlohu терміновати
 задачу

terminový: ~ kalendár *šport.* шпортовий
 календарь

termočlán//ok -ku *m* *fyz.* термоелемент,
 термопара

termodynamik/la -y *ž* *fyz.* термодинаміка

termofór -u *m* 1 (*fľaša*) термоска 2 (*gumová
 fľaša*) зогрівачка

termomet/er -ra *m* термометер, тепломір

termometrl/ia -ie *ž* термометрія

termonukleárn/ly *fyz. chem.* термоядровий;
 ~a zbraň термоядрова збрания; ~ reakcia
 термоядрова реакція

termosk/la -y *ž* *hovor.* термоска, термосова
 фляшка

termostat -u *m* термостат

thermostatický термостатичний

thermostatik/la -y *ž* термостатика

tern/lo -a *s* 1 (*v hre lota*) одгаднута тріх
 чисел 2 (*výhra*) вигра

teror -u *m* терор

terorist/la -u *m* тероріста

teroristick/ly терористичний, терористський;
 ~á organizácia терористична організація; ~
 čin терористичне діяння

terorizm/us -u *m* терорізм

teroriz/ovat' -uje -uju *nedok.* тероризувати
nedok. dok.

těrový: ~ papír теровый папір

terpentín -u *m* терпентін, терпентіновий
 олій

terpentínov/ly терпентіновий; ~á
 vůňa терпентіновий запах; ~á farba
 терпентінова фарба; ~ olej терпентіновий
 олій, терпентін

tesák -a *m* 1 (*pořovnícky nůž*) полівницький
 нож 2 *obyč. v mn. č.* ~y (*zuby*) клыки

tesan/ly кресаний; ~é drevo кресане або
 окресане дерево; ~ kameň кресаний
 камінь

tesár -a *m* кресач

tesársk/ly кресачський; ~a sekera кресачка,
 кресачський топір; ~a práca кресачка
 робота, робота кресача

tesárstv/lo -a *s* кресачство

tesať teše teš *nedok.* кресати, окресовувати;
 ~ drevo, kameň кресати дерево, камінь

tesil -u *m* *text.* тесіл

tesilový тесіловий; ~ oblek тесіловий
 костюм, костюм із тесілу

tesne i **tesno** *prisl.* 1 (*veľmi blízko*) тісно, тісні *al. sa prekladá zám.* сáмый; stáť ~ vedľa seba стояти тісно або близко ко́ло себе або е́ден при дру́гим; ~ на hraniciach на (сáмій) грани́ці; priplávať ~ k brehu приплáвати к сáмому бе́регу; auto zastalo ~ pred domom áвто застáвило пря́мо пе́ред до́мом або пе́ред сáмым до́мом або ті́сні пе́ред до́мом; kameň preletel ~ nad hlavou ка́мінь перелеті́в над сáмов го́ловов або по́над сáму го́лову 2 (*v časovom význame*) незадо́вго до; ско́ро по; ~ pred koncom незадо́вго до кінце, пе́ред сáмым кінце́м; ~ pred piatou hodinou о да́кілько мину́т пе́ред п'ятов го́динов; ~ po vojne та́кої по во́йні 3 (*s nevelkým rozdielom*) з невели́ким або ма́лым ро́зділом; ~ zvíťaziť, vyhrať вы́грати з ма́лым або невели́ким або міні́мáльным ро́зділом; ~ prehrať ті́сно програти́, програти́ з міні́мáльным ро́зділом або раху́нком

tesnen//ie -ia s ті́снiня; ~ oblokov ті́снiня о́блаків або о́кен; guменé ~ гу́мове ті́снiня

tesniaci *tech.* ті́снiячий, уті́снюючий; ~ krúžok підло́жко́вий кру́жок; ~ materiál підло́жко́вий ма́теріáл

tesn//it' -í -ia *nedok.* ті́снити, уті́снювати, прилі́рати; zle ~ неті́сно прилі́рати

tesnopis -u *m zastar.* стеногра́фія

tesn//ý 1 (*malý*) ті́сний, ма́лий, узкий; ~é šaty ті́сны шма́ты; ~é topánky ті́сны топáнки; ~ byt ма́лий або ті́сний кварта́ль 2 (*hustý*) ті́сний, гу́стий; ~é rady demonštrantov ті́сны ря́ды демонштра́нтів 3 (*úzky*) ті́сний, бли́зкий; ~á spolupráca ті́сна спі́вробота; ~á súvislosť s niečím ті́сне спо́їня з да́ким; ~é susedstvo бли́зке сусі́дство; ~é spojenie vetných členov *lingv.* ті́сне спо́їня чле́нів речі́ня 4 (*s malým rozdielom*) з міні́мáльным або невели́ким ро́зділом; ~é víťazstvo вы́гра з міні́мáльным ро́зділом або міні́мáлнов перева́гов в раху́нку; ~ výsledok ті́сний резу́льтáт

test -u *m* те́ст; psychologický ~ псі́хологі́чний те́ст; inteligenčné ~у те́сты

інтеліге́нтности; funkčné ~у функціо́нальни те́сты; skúšobný ~ скуша́ючий те́ст; písať ~ z fyziky робити те́ст з фі́зіки; zisťovať pomocou ~ov прові́ряти при по́мочі те́стів

test' -a *m* те́сть *m*

testament -u *m* те́стамент, заві́щання; urobiť, napísať ~ зробити, написáти те́стамент або заві́щання

testamentárny заві́щуючий; ~dedič заві́щуючий наслідник, наслідник по заві́щані

testátor -a *m práv.* заві́щате́ль

testin//á -ej ž те́ща

test//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 тестова́ти, прові́ряти при по́мочі те́стів 2 *škol. zastar.* koho да́ти за́почет ко́му (за на́вщівле́ння семіна́ріє)

teši//it' -í -ia *nedok.* 1 (*spôsobovať niekomu radosť*) ра́довати, ті́шати, проявляти ра́дость; táto práca ma veľmi ~í totá робо́та ме́не барз ті́шить; život ho veľmi ~í жы́вот барз ті́шить ё́го; nič ma neteši ні́ч ме́не не ра́дує або не ті́шить; ~í ma (*pri predstavení*) барз прие́мні, барз ра́д(а) 2 koho (*utešovať*) уті́шувати; ~ niekoho v žiali уті́шувати да́кого в жа́лі; - Vyzdraviete! – ~і лека́р chorého Вы выздо́ровієте! – уті́шує до́ктор хво́рого

teši//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 (*utešovať sa*) уті́шувати ся, ті́шати ся 2 z koho, čoho, komu, čomu, bezpredm. i so spoj. že (*mať radosť*) ра́довати ся ко́му, чо́му, за ко́го; ~ sa zo syna ра́довати ся зо сы́на; ~ sa z úspechov ра́довати ся з у́спіхів; ~ sa novým šatám ра́довати ся но́вим шма́там; úprimne sa ~ од ду́шы ра́довати ся; ~í sa, že je už doma він ра́д, же є уж до́ма 3 na koho, čo (*s radosťou čakať*) з ра́дісте́в че́кати на ко́го, шмо; ~ sa na prázdniny ті́шати ся на ка́нікулы, з ра́дісте́в че́кати на ка́нікулы; ~il som sa na tento deň я ті́шив ся на то́т де́нь, я з ра́досте́в че́кав то́т де́нь 4 čomu ра́довати ся, ті́шати ся чо́му; ~ sa popularite obecenstva ра́довати ся з популя́рности у публі́ки; ~ oblúbe

тішити ся з популярності; ~ dôvere priateľov ráдовати ся довірі приятелів
tešľa -y ž кресачка, сокирка на кресання
tet/la -y ž **1** тета (мамина або отцова сестра) **2** (oslovenie cudzej ženy) тета
tetiv/la -y ž **1** тетива **2** geom. хорда
tetk/la -y ž **1** (matkina al. otcova sestra) тета **2** hovor. (dedinská žena) тета, тётка
tetovan/lie -ia s тетовання
tet/ovat' -uje -ujú *nedok.* тетовати
tetraéd/er -ra m geom. тетрае́дер
tetrachlór -u m chem. тетрахлор
tetralóg/ia -ie ž тетралогія
tetrov -a m zool. тетерев
texas//ky -iek ž *pomn. hovor.* тексаскы *pomn.*, джінсы *pomn.*
text -u m v rôzn. význ. текст; ~ piesne текст співанкы; rukopisný ~ рукописный текст, рукопис
textác/ia -ie ž odb. (zákona) формулювання
textár -a m автор текстів (співанок), текстарь
textil -u m **1** (metrový) текстіл **2** (kusový) текстільны виробкы; dámsky ~ жёньскы текстільны виробкы
textilák -a m slang. текстільник
textil/lie -íi ž *pomn.* текстіл m
textilk/la -y ž hovor. текстільна фабрика
textiln/ý текстільный; ~ priemysel текстільный промысел; ~á továreň текстільна фабрика; ~ robotník текстільный робітник, текстільник; ~á predajňa а) sklep з полотном; б) галантерейный sklep; ~ tovar а) текстіл; б) трикотажны виробкы, трикотаж
text/ovat' -uje -ujú *nedok.* формулювати, текстувати
textov//ý текстовый; ~á časť (obrázkovej knihy) текстова часть
téz/la -y ž теза; ~y prednáška тезы лекції
tezaurác/ia -ie ž ekon. тезавра́ція, тезавровання
tezaur//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. ekon.* тезавровати; одкладати, громадити (дóма)

tezaur//us -a/-u m тезаврус (великий толкóвый словник)
tézovite *prisl.* во фóрмі тез
tézovitý во фóрмі тез
tchor -u m zool. тхірь • smrdí ako ~ смердить як тхірь
ti 3. p. *zám.* ty тобі, *ti* hovor.
tiahly kniž. тягáвый; протягуючий; ~ spev тягáвый або протягуючий спів
tiah//nuť -ne -nu *nedok.* **1** p. **t'ahať** **2** (ísť, pohybovať sa) тягáти ся, рушáти ся; ~ ulicami тягáти ся ўлицями; mračná ~nu хмáры ідуть **3** (o vtákoch) тягáти, пролітáти; divé husi ~nu ди́кы гýскы тягнуть
tiahnuť sa p. **t'ahať sa**
tiar/la -y ž тіара
tiecť те́че те́чу *nedok.* **1** v rôzn. význ. течі; rieka те́че ріка́ течé; slzy те́чу слзы течу́ть; krv те́че z rany кров течé з rány **2** (stekať prúdom) течі, ляти; pot mu те́че z čela пот лі́є з něro по челі; slzy jej tiekli po tvári слзы лі́ють ей по твáри або по лицах **3** (mať dieťa) течі, протіка́ти; hrniec те́че горнець течé; strecha те́че стрі́ха протіка́ть • те́че mu do topánok течé ё́му до топáнок, не ма́ть до́бру позі́цію; ešte mu те́че mlieko po brade і́щí ё́му течé мо́локо по бо́роді, є і́щí до́сть мо́лодий; sliny mu те́чу на niečo слины ё́му течу́ть на да́штó; z cudzieho krv netečie [*prisl.*] з чужо́го кров не течé; keď netečie, aspoň kvapka ≈ кі́дь не течé, хо́ць лем ква́пкаты
tielk//o -a s (*tričko*) три́чко
tieň -a m v rôzn. význ. тинь ж; ľudský ~ лю́дська тинь; ležať v tieni лежа́ти в ті́ні; svetlo a ~ сві́тло і тинь • sledovať niekoho ako ~, ísť za niekým ako ~ ходи́ти або і́ти або слі́дити за да́ким як тинь; len ~ zostal z neho (*schudol*) з něro лем є́дна тинь зоста́ла; vrhať ~ на niekoho шма́ряти тинь на да́кого, на да́штó
tienidl//o -a s **1** тині́ня с **2** (*lampe*) абажу́р

tienist//ý тінєвий; ~á strana ulice тінєвий бік ўлиці; ~á stránka niečoho *pren.* тінєвий бік дачо́го

tien//it' -i -ia *nedok.* тінити, метати тинь на *dashmó*, зацлоняти; strom nám ~i стром тинить нам; štítok čiapky ~i tvár dáшок ча́пки за́тінює тварь; nestoj tu, ~iš mi! не стій ту, ты мі за́тінюєш

tieňohr//a -y ž тінє́рпа, тінє́ва гра, теа́тер тінєй; čínska ~ кіта́йска тінє́рпа; tichá ~ bukového listia тиха тінє́рпа буко́вого листя

tieňomiln//ý тінє́любивый; ~é rastliny тінє́любивы рослины; ~á lesná vegetácia тінє́любива лісна ве́гетація

tieň//ovat' -uje -ujú *nedok.* тушовати, робити тіни, тінєвати

tieňov//ý тінєвий; ~á hra кіта́йскы тіни; ~é divadlo теа́тер тінєй; ~ kabinet *publ.* тінєвий кабіне́т; ~á ekonomika тінє́ва еконо́міка

ties//eň -ne ž **1** (*pocit'*) тіснотá, псо́та; duševná ~ душе́вна тіснотá **2** тяжо́ба, тяжко́сть; finančná ~ тяжка́ фіна́нчна сітуа́ція; časová ~ а) недо́стáток часу́; б) šach. цейтнóт, часо́ва тіснотá

tiesn//it' -i -ia *nedok.* **1** тискáти, тіснити; šaty ju ~ia шма́ты єй тісны; ~ený súperom *šport.* тіснє́ний протівником **2** (*ťažit'*) притискáти, дусити, стискáти

tiesn//it' sa -i sa .ia sa *nedok.* стискáти ся, быти тісно ко́ло себе́

tiesniv//ý стисню́чий, неприє́мный; скормучє́ный; ~ pocit неприє́мне пережывáня; ~á nálada скормучє́не наладжі́ня

tiež čast. тьж, тактьж; i

tig//er -ra *m* ті́рєр

tigr//í (*v rôzn. význ.*) ті́рровый; а) ~ skok ті́рровый скок, скок ті́гра; ~ia koža ті́ррова ко́жа; ~ia klietka клі́тка (про) ті́гра; б) *pren.* ~ia povaħa ті́рровый ха́ра́ктер; ~ pohľad ті́рровый по́гляд • ~ie oko *mineral.* ті́рро́ве око

tigric//a -e ž ті́рці́ця

tigríča -ľa s ті́рця с

tich//nut' -ne -nu *nedok.* (*v rôzn. význ.*) тихнути, затихáти, утихáти; а) (*utíchať, zmlkať*) vrava, spev ~ne бісі́да, спі́в тихне; ruch ulíc ~ne рух ўлиці́ тихне а́бо стихать; б) (*poľavovať, ustávať*) vietor ~ol ві́тор затихáв; boj pomaly ~ne бо́й пома́лы тихне а́бо затихать

tich//o¹ -a s тихо; večerné, počné ~ ве́чі́рне, но́чне тихо; hrobové ~ гробо́ве тихо; mŕtve ~ ме́ртвє тихо; nastalo *al.* завла́дло ~ настáло тихо; porušiť ~ на́рушы́ти тихо

ticho² *prisl.* *v rôzn. význ.* тихо; ~ sa rozprávať тихо а́бо по-тихы говори́ти; byť ~ (*nehovoriť*) бы́ти тихо, не бісі́довáти; kráčať ~ іти а́бо крача́ти тихо; ~ plakať тихо пла́кати; ~ padal dážď тихо па́дав додж; sedieť, ležať ~ тихо а́бо спо́кійні сиді́ти, лежа́ти; v izbe bolo ~ в хы́жі а́бо в і́збі было́ тихо; vonku je ~ во́нка тихо; ~! тихо!, тихше!, не говори́ти!, не бісі́довáти!

tichomorsk//ý тихоокеа́нский; ~á oblasť о́бласть Тихого океа́на; ~é pobrežie сваг Тихого океа́на, тихоокеа́нский сваг; ~é manévry манє́вры в Тихім океа́ні

tichos//t' -ti ž тихо́сть • *v ~ti* (*tajne*) в тихости, по-тихонькы, та́йні

tich//ý **1** *v rozn. význ.* тихый; ~ rozhovor тиха бісі́да; ~ smiech тихый смі́х; ~ plač тихый плач, тихы слы́зы; ~é zakľopanie тихе закло́пканя; ~á ulica тиха ўлиця́; ~ rodinný život тихый родинный жы́вот; more bolo ~é мо́ре было́ тихе; ~ sobáš скро́мна сва́дьба; ~é dieťa тиха ді́тина; ~á povaħa тихый ха́ра́ктер; ~ vietor тихый а́бо сла́бый ві́тор; ~ dážď тихый додж **2** (*bez slov*) тихый, молчали́вый; ~ protest тихый протє́ст; ~ súhlas тиха зго́да; ~á dohoda тиха дого́да • ~á voda brehu podmýva *al.* мы́е [*prisl.*] тиха во́да бе́регы підмы́вать а́бо мыє́, в тихім хо́муті чо́рти вода́ть ся

tik cit. ті́к; ті́к-так ті́к-так

tik//ať -á -ajú *nedok.* ті́кати; hodiny ~ajú го́дины ті́кають

tiket -u *m* ті́кет; лі́сток

tikot -u *m* тіканя с

timbr//e [timbr] -u *m* тембр

tinktúr//a -у *ž* тинктура; jóková ~ ёдова тинктура

tint//a -у *ž* zastar. тинта

tip -u *m* угаднута, предповідання результату, тін

tip//ovat' -uje -ujú *nedoki*. 1 *koho*, čo тіповати, предповідати ко́му вигра (при шпортóвых перемагáнях); ~ víťaza угадувати переможця; ~ výsledok zapasu предповідати результат гри 2 грати на шпортлóто

tip-top *príd. neskl. hovor.* тін-топ; отлічний, визначний, прекрасний

tiráđ//a -у *ž* тірада, довга хваляча реч

tiráž -е *ž* тіраж; видаваючі даны (книгы)

Tirolák -a *m* Тіролчán

tirolský тірольський

tis -u *m* (strom) тіс

tisíc *čísł.* тисяч • mám ~ chutí (urobiť niečo) мі стра́шні або барз хоче ся; ~ hrmených! тисяч чóртів!

tisícero *čísł.* тисяч вшелиякий sóртів

tisíc//i *čísł.* тисячний; ~ kilometer тисячний кіло́метр; ~a čiastka тисячна часть

tisicin//a -у *ž* тисячна часть або до́ля

tisick//a -у *ž* 1 (*číslo*) тисяч, тисячка 2 *hovor.* тисячний нóмер, тисячне чísло 3 (*bankovka*) тисяч (ёвра), лісток на тисяч ёвра 4 *hovor.* (počet) тисяч (фáлатків zastar. кýсків); ~ hrušiek тисяч гру́шок 5 *len v mn. č.* ~у *expr.* тисячі; ~у ranených тисячі ранéних; ~у ľudí тисячі і тисячі людéй

tisickorunáčk//a -у *ž* *hovor.* тисячкорунóвий листок

tisickrát, tisíc ráz *čísł.* тисяч раз

tisicnásobn//ý 1 о тисяч раз вéце, о тисяч раз бівший; ~é zváčšenie збівші́ня о тисяч раз 2 (*mnohonásobný*) тисяч рáзовий; ~á ozveňa тисяч рáзове ёхо

tisicov//ý тисячний, тисячóвий, многоті-сячний; ~é zástupy тисячóвы ряды; ~é škody тисячóвы шкóды; ~é mestá тисячóвы мі́ста, мі́ста з многотісячними жы́телями

tisicročný тисячрóчний

tiskat' *p.* tlačit'

tis//núť -ne -nú *nedok.* 1 (*pred sebou*) пхáти (пéред собóв); ~ vozík пхáти (пéред собóв) вóзик; ~ do popredia niekoho пхáти до перéду дакóго 2 *čo k čomu* тиснути, притискáти; ~la chlapca k sebe она́ притискáла або притуляла хлóпця к собі 3 (*nasilu*) сувáти, пхáти; ~ peniaze do ruky niekomu пхáти або сувáти пінязі до рýк дакóму 4 (*stískat'*) тиснути, стискáти; ~ ruku niekomu стискáти рýку дакóму • ~ mechúr pod vodu ≈ носити вóду в решéті

tis//núť sa -ne sa -nú sa *nedok.* 1 (*pretláčať sa niekam*) пхáти ся, пропхавáти ся, пробивáти ся; ~ sa k dverám 2 (*pchať sa*) пхáти ся, пропхавáти ся, лізти, сувáти ся; ~ sa do popredia пропхавáти ся до пéреду; *čo sa ~eš medzi nás?* што ты пхаш ся мéджі нас? 3 *ku komu, k čomu* (*pritískat'* sa) тиснути ся, притискáти ся, притуляти ся; *dieťa sa ~ k matkinej hrudi* дітина притуляла ся к мáминій грúди; ~ sa jeden k druhému притискáти ся е́дén к дрýгому 4 (*tiesniť sa*) тискáти ся; пхáти ся; ~ sa pri dverách пхáти ся при двéрях; ~ sa v malej miestnosti стискáти ся в малій мі́стности; • *slzy sa jej ~nú do očí* слызы тиснуть ся ей в óчі; *slová sa mi ~nú na jazyk* самы слóва прóсять ся мi на язык

tisov//ý тисóвий; ~é drevo тисóве дéрево

tiš -е *ž* bás. тиш ж, тихо; hrobová ~ гробóве тихо

tišin//a -у *ž* 1 *p.* ticho' 2 тихе течіня

tiš//it' -i -ia *nedok.* 1 *koho* успокóевати 2 *čo* (*zmiernovať*) успокóевати, утішовати; ~ bolesť утішовати биль або бóлість; ~ hnev мірнити або успокóевати гнів; ~ plačúce dieťa утішовати плачúчу дітину

titán' -a *m* титán, ті́тант; ~ hudby, poézie титán мýзыкы, поéзії

titán' -u *m* chem. (zn. Tl) титán

titanizml//us -u *m* титанізм, титанічний бой

titánov//ý chem. титанóвий; ~á oceľ титанóва о́ціль

titanský тітанічний; ~ boj тітанічний бой
titáč/ia -ie ž *chem.* тітрованя
titáčn/ý: ~á metóda *chem.* метод тітрованя
títul -u m 1 титул, звання; ~ majstra športu титул майстра шпорту; kniežací ~ князьський титул; doktorský ~ звання або титул доктора, докторський титул; akademický ~ академічний титул, титул ученого; mať ~ majstra sveta носити титул майстра або чемпіона світа 2 (*nadpis knihy, článku*) назва, заголовок, титул; ~ knihy, článku заголовок книги, статі; kniha vyšla pod ~m Básne книга вийшла під назвою «Стихи», dať článku ~ дати назву статі 3 (*dôvod, odôvodnenie*) основа, причина, аргумент; pod ~om, z ~u niečoho на основі чого; nemám na to ~ не мам на то́то аргумент; má na to ~ *hovor.* мати на то́то причину 4 *práv. (nárok)* титул 5 *slang. (kniha)* назва, титул; knižnica má tisíce ~ov бібліотека нараховує тисячі назв або титулів; го́дне vychádza sto knižných ~ov ро́чні виходить сто титулів книг
titulárny: ~ radca *zastar.* титулярний радця
titulov/ý: ~é písmo титуловый шріфт, титулове письмо
tituln/ý титульний; ~á stránka титулна сторінка; ~ list титульний лист, титул; ~á úloha глávна ро́ля
titul/lok -ku m 1 (*názov článku*) заголовок 2 (*vo filme*) тітр, субтітр; заголовок, підзаголовок 3 *hovor. (text pod obrázkom v novinách)* текстівка
titul/ovat' -uje -ujú *nedok. koho* титулювати *nedok. dok.,* називати; ~ doktorom називати доктором; ~oval ju slečnou він назва́в єй слéчноу
tkáč -a m ткач
tkáčov/ňa -ne ž ткачівня
tkáčsky ткацький; ~ člnok ткацький чолно́к; ~ stav *slang.* ткацька машина; ~ priemysel ткацький про́мысел; ~é remeslo ткацьке ремесло

tkanin/la -y ž полóтно с, тéкстїл; hodvábná ~ гадва́бне полóтно; výroba tkanín тка́цька výroba, текстїлна výroba
tkaniv/lo -a s v *rôzn. význ.* тканина ж; svalové, nervové ~ *anat.* свало́ва, нерво́ва тканина; umelé ~á умéла тканина
tkan/ý тка́ний; ~é plátno тка́не; ~ vzor тка́ний úzor
tkat' tká tkajú *nedok.* тка́ти; ~ plátno, koberce тка́ти полóтно, по́кровці, ко́вры
tkvieť tkvie tkvejú *nedok. v čom kniž. 1 (spočívať, byť)* за́ключати ся, спочи́вати, быти в *mim;* význam tohto diela tkvie v tom, že ... значі́ня то́го твóру за́ключать ся або є в тім, же ...; v čom tkvie moja chyba? в чім є або спочи́вать мо́я хыба? 2 (*uschovávať sa*) храни́ти so zmenou *vetnej konštrukcie:* v duši mu tkvie obraz matky в душі він храни́ть о́браз ма́тери
tlač -e ž 1 (*proces*) друко́ваня с, дру́к м; odovzdať do ~e зда́ти до дру́ку; kniha je v ~i книга нахо́дить ся в дру́ку 2 (*reprodukčná technika*) друко́ваня; plochá ~ плóске друко́ваня; farebná ~ фарба́не друко́ваня; vydať ~ou niečo надруко́вати да́штó, wydať дру́ком да́штó 3 (*knihy, časopisy*) прéса, новинкы; zahraničná ~ за́гранічна прéса; odborná ~ професіо́нальна прéса; denná ~ періо́дична прéса; oznámiť niečo v ~i інформова́ти о да́чім в новинка́х; zástupcovia ~e предста́вители прéсы 4 *text.* на́пхавка
tlačenic/la -e ž штовха́нина, стискáня, мотани́на, на́вал; nastala ~ за́чала ся штовха́нина • vyznať sa v ~i зна́ти, што к чо́му; вызна́ти ся в мотани́ні
tlačenin/la -y ž *text.* фа́рбов взоркова́на тканина
tlačenk/la -y ž *kuch.* тлачéнка
tlačen/ý 1 друко́ваний; ~á kniha друко́вана книга; ~ text друко́ваний текст; ~ formulár друко́вана бланкéта; ~é písmená друко́ваны б́квы 2 *text.* взоркова́ний; ~á zástera взоркова́ний фа́ртух

tlačiar -a *m* 1 друкáрь; типограф 2 *text.* взоркуючий тканины

tlačiar/leň -ne *ž* 1 друкáрня, типографія 2 *text.* фарбярська майстерня

tlačiarensk/ý друкáрьский, типографский; ~á farba друкáрьська або типографська фарба; ~á technika друкáрьська або типографська техніка, техніка друкування

tlačiarničk/a -y *ž* набір гумовых букв, малá друкарнічка

tlačiarsky друкáрьский, типографский; ~ stroj *al.* lis друкáрьська машина

tlačiarstvo/o -a *s* типографське діло, друкування книг

tlačidl/o -a *s* 1 (*gombík*) гóмбичка (*на притискáня*)

tlač/liť -í -ia *nedok.* 1 (*pred sebou*) тиснути, дрыляти (*népred sobóv*); ~ vozík тиснути вóзик пéред собóв 2 (*nútiť ustupovať*) тиснути; ~ súpera *šport.* тиснути протівника; ~ nepriateľa тиснути неприятеля 3 (*zhora*) тиснути, натисковати *aj pren.*; ~ (na) gombík натиснути (на) гóмбичку; ~ на brzdu натисковати на гам; musíš паñ viacej ~ *pren. hovor.* ты мýсиш на нёго вéце натисковати 4 (*ťažiť*) ~ia ho dlhy ёго тискають дóвгы 5 (*tlačéním pripravovať*) тiсно укладáти; набивáти; ~ kapustu (*do suda*) набивáти капýсту (*до бóчки*) 6 *čo, k čomu, na čo* притискáти к чóму; ~ si dlaň на čelo тиснути дóлонь на челó 7 (*omínať*) тиснути, стискáти; topánky ма ~ia топáнки мéне стискáють 8 (*pri pôrode*) бóлести 9 (*knihy ap.*) друковáти 10 *text.* фарбiнём выбивати • *každý vie, kde ho topánka -í [prisl.]* кáждый сам знáть / знáс, де áбо што ёго боли́ть; кáждый сам знáть / знáс свóе хвóре мiсце; кáждый сам знáть / знáс, де ёго бокáнча тискать

tlačiť sa p. tisnúť sa

tlačiv/o -a *s* 1 (*blanket*) бланкéта; ~ žiadosti *al.* prihlášky приголошiня, пожа́дованя; úradné ~ бланкéта, формуляр (*официáльный*) 2 *pošt.* (*ako nadpis*)

друковáный; poslať ako ~ послáти як цiнне письмо

tlačov/ly: ~ konferencia прес-конференция; ~é stredisko прес-цéнтер; ~á kancelária *al.* agentúra канцелáрня áбо а́гентура дру́ку; ~á cenzúra цензу́ра дру́ку; ~ orgán о́рган дру́ку; ~ zákon за́кон о друковáні; ~ hárok друковáный лист; ~á chyba друковáна хыба

tlak -u *m* 1 тиск; atmosferický ~ атмосфе-ри́чний тиск; krvný ~ тиск кро́ви, ~ plynu тиск плiну; statický ~ статичный тиск 2 *pren. (nátlak)* нáтиск; politický ~ політи́чний нáтиск; pod ~om niečoho під тиском áбо нáтиском дачóго; vyvíjať ~ на niekoho натисковати на да́кого 3 *len v mn. č.* ~y (*pri pôrode ap.*) бóлести

tlakomer -u *m* 1 (*barometer*) баромéтер; ortuťový ~ ртутный баромéтер 2 (*manometer*) маномéтер

tlakov/ly: ~á výš, niž о́бласть высóкого, низкóго тиску; ~ rozdiel рóздiл в тиску; ~á brzda възду́шный гам; ~á vlna тискóва áбо взрывнá вóлна; ~á która тискóва комóра; ~ obväz тискóвый обвяз; ~é potrubie напорóвый рулопровóд; ~á maznica тискóва оли́йничка; ~á skúška (*kúrenia*) тискóва скýшка

tlam/a -y *ž* папýля (*звiрям*)

tlampač -a *m* репродýктор, амплiон

tľap *cit.* тляп

tľap/a -y *ž* тлáпа; medvedia ~ тлáпа медвiдя

tľapk/a -y *ž* (*ryba*) кáмбала

tľapk/lať -á -ajú *nedok.* 1 тляпати; ~ niekoho po plecи тляпати да́кого по плéчi 2 (*tlieskať*) плéскати в дóлони 3 (*tľapkaním pridávať formu*) лiпити, формовáти; ~ koláč формовáти колáч

tľapkavý плóскый; ~ kameň плóскый кáмiнь

tľap/núť -ne -nú *dok.* тляпнути

tíct' тiче тiчú *nedok.* 1 *čo (roztlákať)* товчi, розбивáти; ~ orechy товчi о́риxy; ~ mak молóти мак; ~ cukor молóти цýкерь 2 *na čo, po čom i bezpredm. (biť, búchať)* бýхати, бити; ~ päšťami на dvere бити пëстями на

двѣри; ~ na bubon бити по бубні; srdce mi tlieće сѣрдце мѣ бѣхати **3** *čo (rozbiť sa)* розбивати, бити; ~ riad розбивати грати **4** *koho (biť) hovor.* молотити, трепати, бити **5** *čo do čoho (zatĺkať)* бити, вбивати, забивати *што до чого*; ~ klinec do steny вбивати клинці до стіни • ~ si hlavu (o mŕ) бити ся головою о стіну; ~ do hlavy niekomu пієщо вбивати до голови дакому дашто

tlíct' sa tlieće sa tľú sa *nedok.* **1** (*rozbiť sa*) розбивати ся, бити ся, товчі ся **2** (*biť sa*) бити ся, молотити ся **3** (*biť seba*) бити себе • ~ sa do prs бити себе до грудей або до груди

tlíč -e ž отрубы *помп.*

tlíčen/ý товчений, молотый; ~é korenie молота паприка

tlíhub//a -y ž *expr.* пустомеля, лябдош

tlíčik -a m товчок, товк

tliesk//ať -a -ajú *nedok.* тлѣскати, плѣскати, аплодовати

tlieť tlie tľeju *nedok.* **1** тліти; uhľiky tľeju ўглики тліють; nádej tlie *pren.* надія тліє **2** (*o organických látkach*) розкладати ся, порохнати

tlík -a m **1** товк **2** *pren. (nádavka)* товк, друк, пняк • už som ti povedal, že si ~ я уж тобі повідав, же ты товк; sprostý ako ~ глупый як пняк або як друк

tlíkot -u m битя; ~ srdca битя сѣрдця

tlímen/ý **1** (*o zvukoch*) приглушений, стихнутый; ~ rozhovor приглушена бісїда **2** (*o citoch*) стриманий, придусєный **3** (*o svetle*) зослѣбнути, притмити; ~é svetlo зослѣбнути світло

tlímič -a m **1** глушитель м, амортизатор м; ~ nárazov амортизатор; ~ výfuku глушитель **2** *hud.* глушитель м

tlímiť -i -ia *nedok.* **1** (*zvuku*) приглушувати, стиховати; ~ hlas стиховати голос **2** (*prejavu citov*) стримувати, придушувати; ~ smiech стримувати сміх; ~ hnev, radosť придушувати гнів, радість **3** (*zmierňovať*) зм'ягчувати; змѣншувати; ~ bolesť

змѣншувати біль; ~ nárazy зм'ягчувати наразы; ~ loptu šport. заставлєвати лопту; ~ svetlo зослѣблєвати світло

tlímiť -a -y ž *el. tech.* стишуюча цівка

tlímoč/iti' -i -ia *nedok.* **1** (*prekladať*) перекладати **2** (*sprostredkovať*) передавати; вислѣвлєвати; ~ niečí názor вислѣвлєвати дачій погляд; ~ rozkaz передавати приказ; ~ pozdrav передавати поздоровліня

tlímočník -a m **1** (*prekladateľ*) перекладатель; robiť ~a niekomu робити перекладателя дакому **2** тлумачник, вислѣвлєватель; ~ názorov, záujmov тлумачник поглядів, інтерєсів

tlo: do tla (*zhorieť* al. *spáliť*) дотлѣ

tlísl/núť -ne -nú *nedok.* тучніти, грубнути

tlísl/ý v *rôzn. význ.* тучный, грубый; ~ človek тучный чоловік; ~á kniha груба книга

tlup//a -y ž *pejor.* маца, громада, копа, шайка, банда; ~ dievčat громада дівчат; ~y detí маца або копа дітей; ~ zbojníkov банда розбійників

tma' tmy ž **1** тма, темнота; тѣмно; пошнѣ ~ нѣчна темнота; hustá ~ густѣ тма; za tmy (*vstávať, vracáť sa*) за тмы; v tme в тмі, по тмі; robiť sa jej ~ pred očami у нѣй робить ся тма пѣред очами, не видить; zvyknúť si na tmu, rozhľadieť sa v tme звикнути собі на тму, розглянути ся в тмі; ~ ako v rohu тма як в міху **2** *pren. (nevedomosť)* темнота; duševná ~ темнота, духовна заосталость • biela ~ снїгова бѣря; vĺčia ~ вѣвча тма, куряча слїпотѣ

tma' vetná *prisl.* тѣмно; bolo už ~ было уж тѣмно

tmár -a m тмар, побѣжник

tmav/lieť -ie -eju, **tmav/núť** -ne -nú *nedok.* темніти, тмавіти

tmavobelasý тмаво-бѣлавый

tmavočervený тмаво-чѣрвєный

tmavohnedý тмаво-рѣдый, тмаво-гашта-новый

tmavomodrý тмаво-синій

tmavovláska//a -y ž тмавоволо́са жена́ *ábo* дівка

tmav//ý 1 темный, захма́рений; ~á пос темна́ ніч; ~á miestnosť темна́ мі́стность; ~á fot. komora темна́ комо́ра 2 (*tmavej farby*) тма́вий, тма́вой фа́рбы; ~é vlasy тма́вы во́лолсы; ~é šaty тма́вы шма́ты, тма́ве обле́чіня

tmel -u m гі́пс, тмель, шпакле́вка; sklársky ~ скла́рьський гі́пс; včelí ~ пчо́лій віск; maltový ~ шпакле́вка

tmel//it' -i -ia *nedok.* гі́псовати, тмелити

tmieť sa tmie sa tmejú sa *nedok.* тмі́ти ся; звечері́вати ся, вечері́ти

tmít' sa tmí sa *nedok. neos. (stmievať sa)* тмити ся • tmí sa mi pred očami тмить ся мі пе́ред оча́ми

tmol//it' sa -i sa -ia sa *nedok. expr.* мотати ся, поневі́ряти ся, пото́вковати ся, ходити ту і там без ці́ля; ~ sa po dvore мотати ся *ábo* поневі́ряти ся по дво́рі; ~ sa niekomu porod по́ну мотати ся да́кому по́під но́гы

to¹ zám. (*bez rozlišovania rodov*) 1 тотó; to je môj muž тот є мій муж; to nie je pekné tak klamať (тотó) не шүв(м)ні так кла́мати; čo ťa do toho? што то́бі до то́го?; čo ty na to? што ты пові́ш на то́то?; len von s tým! лем во́нка з тым!; nestojí to za to не стої́ть за то́то; už mám toho dosť то́то уж мі надої́ло, уж мам то́го дость; už mám toho po krk уж мам то́го по́над го́лову; tým viac тым ве́ще; tým lepšie тым лі́пше; to pokladá vec za vybavenú він пова́жать то́то ді́ло за скінче́не 2 (*nahradzuje osobné zámeno*) він, она́, оно́; či ti je to roveň? а ці він *ábo* она́ то́бі рі́внять ся? • už to mám! уж то́то мам! ako sa to vezme як во́зьме ся!; to sa musí nechať то́то му́сить оха́бити ся; je čestný, to sa musí nechať він че́стный чолові́к, ніч не пові́ш; ide to s ním dolu корсом іде́ то́то з ним до́лов бе́регом, є́го ді́ла недо́бры; čert to ber! bodaj to čert vzal! най чорт то́то бере́, чорт берь!; do toho, do toho! *šport.* до то́го, до то́го!

to² spoj. (*aj ako súčasť spojovacích výrazov*) то; to sadal, to vstával він то сіда́в, то встава́в; to jest то єсть; a to a to, a právi; aj to ku tomu же; nohavičie boli staré, aj to na kolene bola ešte diera нoгави́ці были ста́ры, (i) ку то́му же на ко́ліні была ді́ра; čo slovo, to hlúposť што сло́во, то глупо́сть **to³ časť.** то; to ja tak kričím то я так кри́чу; to by sme sa pozreli! то мы і́щі уви́диме *ábo* попозе́раме!; to si ma prekvapil то ты ме́не не спо́дївав

toalet//a -y ž 1 (*šaty*) тоале́та, ла́хы; večerná ~ вечі́рна тоале́та; plesová ~ плесо́вы ла́хы 2 (*úprava zovňajšku*) тоале́та; ranná ~ ра́нна тоале́та; robiť si ~u робити собі тоале́ту 3 (*stolík*) тоале́та, тоале́тний сто́лик 4 (*záchod*) тоале́та, за́ход

toaletn//ý тоале́тний; ~é potrebu тоале́тны принале́жности; ~ stolík тоале́тний сто́лик; ~é mydlo тоале́тне мы́дло; ~ papier тоале́тний па́перь; ~ krém козметі́чний крем; ~á súprava тоале́тний прибо́р

toast [tost] -u m тост, при́питок; поздоровлі́ня; povedať ~ пові́сти тост

toast//ovať -uje -ujú *nedok. kniž.* выпива́ти на здо́рове

tobolk//a -y ž 1 (*náprsná taška*) піня́жєнка 2 (*tabatierka*) табаке́рка, пүздо́ро на ці́фарєтлі *ábo* ці́фа́ры 3 bot. шкату́лка

tobôž časť. тым ско́рше, тым ве́ще (по потве́рджую́чим рєчі́ні); тым ме́нше (по отри́цані)

toč -a m tel. обер́нення на бра́длах *ábo* на крү́гах; ~ nazad обер́нення на́зад

točený 1 (*vyrobený na točovke*) круче́ный, выкру́ченный, обкру́ченный 2 *šport. (o lopte)* круче́ный

toč//it' -i -ia *nedok.* 1 čo верті́ти, кру́тити, оберта́ти; ~ koleso кру́тити *ábo* оберта́ти ко́лесо; ~ kolotoč кру́тити ко́лоточ 2 čo, čím (*otáčať*) оберта́ти *шмо*; ~ hlavu оберта́ти го́лову; ~ gombíkom doprava оберта́ти го́мбічку *ábo* ре́гуля́тор допра́ва 3 *neos. (potácať)* шпо́тати ся; та́цкати ся; trochu som si vypil а už ma ~i я троше́чки выпив,

і мене пота́чкує; я троше́чки выпив, і уж шпо́там ся; hlavu mi ~í го́лова мі крúтить ся **4** *čo (natáčať)* накрúчовати; ~ si vlasу накрúчовати собі во́лосы **5** *čo* цідити; розлива́ти; ~ med цідити мед; ~ pivo розлива́ти пиво **6** *čo (na točovke)* крутити
 ● ~ s niekým крутити з даким

točít'lit' sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*okolo osi*) верті́ти ся, крути́ти ся, оберта́ти ся; *koleso* sa ~í ко́лесо крúтить ся *або* оберта́ть ся; *Zem* sa ~í Зе́мля оберта́ть ся **2** (*pohybovať sa v kruhu*) крути́ти ся; ~ sa v tanci крути́ти ся в та́нці; *hlava* sa mi ~í крúтить ся мі го́лова **3** (*zotáčať sa*) крути́ти ся, закрúчовати ся, загина́ти; *chodník, rieka* sa ~í пі́шник, рі́ка закручу́ють ся **4** *hovor.* крути́ти ся, верті́ти ся; ~ sa *okolo sporáka* крути́ти ся *або* верті́ти ся о́коло шпарге́та; ~ sa *okolo žien* облі́товати о́коло же́н **5** *hovor. (o rečiach ap.)* крути́ти ся, верті́ти ся; *rozhovor* sa ~il *okolo tejto témy* бі́сіда крути́ла ся о́коло то́й те́мы; *okolo tejto otázky* sa ~í *celá polemika* о́коло то́го во́прóсу розго́ріла ся *або* розкрути́ла ся ці́ла полéміка

točit'ly витий, вінто́вий; ~é *schody* вити́ гарáдичі

točiv'ly крутя́чий ся, оберта́ючий ся; ~ *rohyb* крутя́че ся погы́нання; ~á *stolička* оберта́ючий ся столе́ць

točk//a -у *ž* **1** ко́утик; *sudová* ~ ко́утик бо́чки; *zvrťol ~u nad vaňou* скрути́в ко́утик над ва́нов **2** *stav. slang.* скру́чіня до́ро́гы (з *барз* *малым* *pádiysom*)

toč'ňna -не *ž* **1** *geogr.* по́люс; *severná* ~ се́верный по́люс **2** *žel.* оберну́тый круг

točnica *p.* **točňa** **2**

točovk//a -у *ž* тока́рна машы́на, су́струг **točovk//ovať** -у́је -у́ју́ *nedok.* крути́ти, то́чіти (*на тока́рній машы́ні*)

tog//a -у *ž* *hist.* то́ра

tohoročn'ly, tohtoročn'ly тогору́чний, то́го ро́ку; в ті́м ро́ці; ~á *úroda* тогору́чна у́ро́да; ~á *žatva* тогору́чна жа́тва, тогору́чны жни́ва

tok -у *m* **1** те́чіня; ~ *rieku* те́чіня рі́кы; *prudký* ~ прудке́ те́чіня; *svetelný* ~ по́тік лу́чів **2** (*koryto*) те́чіня; *horný, dolný* ~ ве́рхне, ни́жне те́чіня рі́кы; *stredný* ~ *rieku* се́редне те́чіня рі́кы, *vodný* ~ рі́ка, во́дне те́чіня **3** *pren.* те́чіня; проті́ка́ня; ~ *času* те́чіня ча́су; ~ *života* те́чіня жи́вóта; ~ *myšlienok* те́чіня ду́мок; ~ *udalostí* проті́ка́ня приго́д **tokajsk'ly** тока́йський; ~é *víno* тока́йське ви́но, то́кай

tokár -а *m* то́карь, су́стру́жник

tokárčin//a -у *ž* тока́рське ремéсло

tokárč'lit' -і -ia *nedok. hovor.* тока́рити

tokár'leň -не *ž* тока́рська майсте́рська

tok//ať -а́ -ajú *nedok.* то́кати

toleranc//ia -іє *ž* **1** (*znášanlivosť*) терпі́ня, мя́гкий, невыжа́дуючий, то́лерантний; *náboženská* ~ ві́ротерпі́ня, релі́гійна то́леран́ція **2** (*odchýlka*) одхы́ліня; ро́зді́л; *malá, veľká* ~ невели́кий *або* мале́нький, вели́кий ро́зді́л

tolerančny; ~ *patent hist.* за́ко́н о сло́бо́ді ві́росповідá́ня

tolerantny **1** терпе́зливий, то́лерантний; *nábožensky* ~ ві́ротерп́лячий **2** беневоле́нтний, мя́гкий; ~ *vedúci* беневоле́нтний *або* мя́гкий за́віду́ючий

toler//ovať -у́је -у́ју́ *nedok.* *čo* терпі́ти, то́лерова́ти

toliar -а *m* *hist.* таля́рь

tol'ko *zám. prisl. i čisl.* **1** тілько́, так ве́лє *або* мно́го; ~, *koľko* *treba* тілько́, кі́лько трéба; *dvakrát, trikrát* ~ о два́ раз, три́ раз тілько́ *або* ве́че **2** (*v časovom význame*) так до́вго; *kde si bol ~?* де́ ты́ був так до́вго?, де́ ты́ тілько́ поту́лєва́в ся?

tol'k//ly *zám.* **1** (*ukazuje na veľkosť*) та́кий (вели́кий); *aby si ~á* *narástla* росни́й аж та́ка вели́ка (*пожелá́ня* *мале́нькій* *дівоч*и); *moriak* ~ *ako* *teľa* пу́лька та́ка, як те́ля; *diera* *je ~á, že ...* ді́ра та́ка (вели́ка), же ...; *dva razy, desať ráz* ~ в два́ раз, в де́сять раз ве́че *або* бі́вший **2** (*ukazuje na ročnosť*) тіль́кий, тілько́; *po ~ých rokoch* по тіль́ких ро́ках; ~é *peniaze* тілько́ пі́нязей;

na ~ých miestach в тільких місцях; nemám pre ~ých я не мам про тільких людей; aspoň koľkí-toľkí хоць бы дакотры

toľkýto *zám.* тільки-то

toľme *prisl. hovor.* так барз, до такой міры, тільки, натілько

tolstojizm//us -u *m* толстóвство, толстóвщина

tolstov//ec -са *m* толстóвець

tolstojovsk//ý толстóвский; ~é учение толстóвске учіня, толстóвство

toluol -u *m chem.* толуол

tomahavk -u *m (indiánska bojová sekera)* томарáвк

tombol//a -y *ž* томбóла (zábavná lotéria s vecnými výhrami)

tón -u *m v rôzn. význ.* тон; vysoký, nízky ~ высóкий, низкий тон; celý ~ цілий тон; zvýšiť ~ (reči) звышыти тон áбо гóлос; rozkazovačný ~ вла́стный áбо роскáзуючий тон; polemický ~ полемічний тон; svetlé ~y світлы тóны; to patrí k dobrému ~u тотó выжáдує дóбрый тон

ton//a -y *ž* тóна

tonalita//a -y *ž hud.* тонáльність ж; durová ~ мажóрна тонáльність

tonálny тонáльный

tonáz -e *ž* тонáж

tonický тонічний; ~ verš *poet.* тонічна систéма зложіня стихá

tonik//a -y *ž hud.* тонáльність ж

tónik//um -a *s lek.* тонізуючий лік

tónin//a -y *ž hud.* тонáльність ж; ~ C-dur тонáльність до мажóр

tonokilomet//er -га *m* тóно-кілометр

tón//ovat' -іје -іју *nedok.* 1 čo придавáти (даякый) одтінок чóму 2 fot. тінєвáти; обмінєвáти

tonový тоно́вий, в єдну́ тóну; ~ náklad váга в єдну́ тóну

tónov//ý *hud.* тонáльный, тóновий; лáдовый; ~é prechody тонáльны áбо тóновы перехóды; ~é delenie лáдове діліня

tonus -u *m lek.* тóнус; svalový ~ свалóвый тóнус

tonúť tonie tonú *nedok.* 1 пáдати на дно, понóрєвáти ся на дно, топити ся 2 *pren.* быти понорєным до дачóго, понорити ся; топити ся в дачím; dom tonul v zeleni дім топив ся в зелєни

tonzúr//a -y *ž* тонзúра

topánk//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~y топáнка; nízke, vysoké ~y низкы, высóкы топáнкы; zimné, letné ~y зимýшні, літýшні áбо літні топáнкы • tečie mu do topánok він не мать дóбру позіцію, ємý течє до топáнок

topas -u *m min.* топáз

top//it' -і -ia *nedok.* топити, потóплєвáти; ~ маčky топити мáчкы; ~ lode топити шыфы

top//it' -і -ia *nedok. (roztápať)* топити, ростóплєвáти; slnko ~í sneh сóлнце ростóплює сніг; ~ masť, slaninu топити масть, солонину

top//it' sa' -і sa -ia sa *nedok.* 1 топити 2 (úmyselne) топити ся 3 *pren.* топити ся, утóплєвáти ся; ~ sa v blate топити ся в бóлоті; ~ sa v zlate утóплєвáти ся в зóлоті; ~ sa v dlhoch быти по ўха в довгáх • kto sa ~í, aj britvy (slamky, stebľa) sa chytá [*prisl.*] тóпячий ся імáть ся і за солóмку áбо і солóмкы

top//it' sa² -і sa -ia sa *nedok.* 1 топити ся; ростóплєвáти ся; sneh, ľad sa ~í сніг, лед тóпить ся; vosk sa ~í вóск ростóплює ся; maslo sa ~í мáсло тóпить ся áбо ростóплює ся 2 (o kovoch) роспушáти ся, ростóплєвáти ся

topograf//ia -ie *ž* топогрáфія

topografick//ý топогрáфічний; ~á мапа топогрáфічна мáпа; ~é názvy топогрáфічны нáзвы; ~á anatómia топогрáфічна анатомія

topoľ -а *m* топо́ля ж; • ~ biely bot. топо́ля біла (*Populus alba*); ~ čierny bot. топо́ля чóрна (*Populus nigra*)

topológ//ia -ie *ž geom.* тополóгія

topoľov//ý тополє́вий; ~á alej тополє́ва алєя

toponomastik//a -y *ž lingv.* топоніміка (рóзділ лексікології)

toponym//ia -ie *ž* 1 *lingv.* топоніміка, топонімія 2 (*súhm miestnych mien*) топоніміка

toponymický *lingv.* топонімічний; ~ názov топонімічна назва

toponymik//a -y *ž lingv.* топоніміка

topor -a *m* топір

torb//a -y *ž* торба, циделя, гатіжак, полотняный мішок; vojenská ~ гатіжак; žobrácka ~ жобрацька торба • minister bez ~y *zastar.* міністер без ташки або без кресла

toreador -a *m* тореадор

tór//ium -ia *s chem. (zn. Th)* торій

tornáď//o -a *s* торнадо

torpéd//o -a *s voj.* торпедо

torpéd//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 *voj.* торпедовати *nedok. dok.*; ~ loď торпедовати шыфу 2 *pren. hovor.* марити, змарити, знеможніввати; ~ konferenciu марити конференцію

torpédovk//a -y *ž* торпедовый чолнок

torpédov//ý торпедовый; ~á loď міноносець; ~ čln торпедовый чолнок; ~é lietadlo торпедоносець, торпедовый ероплан

tort//a -y *ž* торта

tortov//ý торто́вый; ~é cesto торто́ве тісто; ~á plnka торто́ва повнина; ~á forma торто́ва форма

tortúr//a -y *ž* мучіня, трізніння; *aj pren.*; postúpil ~u ёго мучили або трізнили

torz//o -a *s* 1 торзо; ~ sochy торзо со́хы 2 незакінчений твір; ~ básnického diela неповне зібрання стихів; zostať ~om зостати незакінченим

torzovitý неповный, незакінчений

toť *prisl. hovor.* 1 (*tuhľa*) но і 2 (*nedávno*) недавно 3 (*neďaleko*) ту, недалёко; ~ za rohom ту, за углом або за ро́гом

totalit//a -y *ž* 1 цілость, цілковость 2 (*celok*) ціле 3 тоталітний режім

totalitarizm//us -u *m* тоталітарізм

totalitný тоталітний; ~ systém тоталітний режім

totáln//y тоталный, повный; ~a porážka повне розбитя; ~a vojna тотална війна

totem -u *m* тотем

totiž *čast.* 1 то есть 2 діло в тім, же ...; *zajtra* ~ nemám čas діло в тім, же завтра я не мам час

totožnosť//ť -ti *ž* 1 тотожность, згодность, подібность 2 еднакость, ідентичность ж; preukázať svoju ~ доказати своєю особность, предложити документи; urobiť niečiu ~ становити дачію ідентичность

totožn//ý тотожный, згодный, еднакий, ідентичный, тот са́мый, цілком такий; ~é názory, záujmy тотожны або еднакы погляды, інтересы; ~é trojuholníky *geom.* тотожны трикутники

tovar -u *m* товар, товари; kusový ~ кусовый товар; spotrebný ~ предмети широкого ужывання; priemyselný ~ промисловы товари; partiový ~ браковый або пошкоджений товар; výmena ~u выміна товари; obchod s rozličným ~om sklep з різноманітним товаром; pašovaný ~ пашований товар; sklad ~u товарный склад; výroba ~u výroba товари; výrobsca ~u виробця товари; zásoby ~u резервы товари

továr//eň -ne *ž* завод, фабрика; textilná, chemická ~ текстільна, хемічна фабрика; ~ na konzervy конзервний завод; ~ na výrobu nábytku фабрика на заряджіння квартели; буторова фабрика; ~ na automobily автомобіловый завод; ~ na penicilín пеніциліновий завод

továrensk//ý фабричний, заводський; ~á výroba заводська або фабрична výroba; ~á značka фабрична значка; товарный знак; ~ robotník заводський або фабричний робітник; ~á budova заводська або фабрична будова; ~ komín заводський або фабричний комін; ~á štvrť заводська четвєрь

tovariš -a *m* 1 (*potomník*) товариш, помічник 2 приятель, товариш *zastar.*

továrnik -a *m* фабрикант

tovarový товаровый; ~á výroba товаровá výroba; ~ obrat оборót товáрів; ~á výmena товарový обмін

tovaroznal//ec -са *m* товарозна́лец

tovaroznalectv//o -а товарозна́вство

toxick//ý токсичный; ~é látky токсичны річовины

toxikológ//ia -ie *ž* токсиколо́гія

toxín -u *m* токсін

tôňa *p.* tieň

tônistý *p.* tienistý

trácky *hist.* фракі́йський

tradic//ia -ie *ž* тради́ція; ľudová ~ народна тради́ція; národné ~ie націона́льні тради́ції; nadvázovať на ~ie виходити з тради́цій, на́дв'язовати на тради́ції; stať sa ~iou ста́ти тради́цією, во́йти до тради́ції

tradicionalistický тради́ційний

tradicionalizm//us -u *m* тради́ціоналізм

tradičn//ý тради́чний; ~á výstava тради́чна выставка; ~é zvuky тради́чны обыча́ї або звы́кы

tradi//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* передава́ти ся, пере́ходити, ма́ти тради́цію; to sa ~uje od čias... то́та тради́ція тяга́ть ся од часів ...; tieto zvuky sa ~ujú z pokolenia na pokolenie то́ты звы́кы або обыча́ї пере́ходять з поколі́ня на поколі́ня

trafik//a -y *ž* тра́фика, дугано́вий склеп

trafikant -a *m* тра́фікант, прода́вач в дугано́вім скле́пі

trafi//it' -í -ia *dok.* 1 *č*o, *do č*oho тра́фити, попа́сти до чо́го; ~ cieľ *al.* do cieľa тра́фити ці́ль, попа́сти до ці́ли; ~ kameňom do okna тра́фити ка́мінем до о́блака або до о́кна; 2 *kam (nájsť cestu)* náйти до́рогу, тра́фити або попа́сти на до́рогу; ~ domov тра́фити до́мів; ~íš k nám? ты náйдеш до́рогу ку нам?, ты тра́фиш ку нам?; zle ste ~ili а) вы не ту до́стали ся, вы не ту тра́фили; б) (*v zlom čase*) вы не на час при́шли 3 *na koho, čo hovor.* на́трафити, стрі́тити да́кого; ~ na vodu, na zlatú žilu на́трафити на во́ду, на зо́лоту жы́лу ~ на зна́ме́но стрі́тити зна́мого, тра́фити на зна́мого 4 *s neurč.*

мо́же ста́ти ся, кі́дь, кі́дь бы *s vedľajšou vetou* ~ia príst' dažďe, všetko zmokne мо́же ста́ти ся, же при́дуть до́джі, вшы́тко змо́кне; кі́дь при́дуть до́джі, вшы́тко змо́кне; ~ím sa nahnevať я мо́жу і на́гнівати ся; ~ím zmeškať vlak мо́же ста́ти ся, же я за́пізно на влак або по́їзд • ~ do živého тра́фити до живо́го; ~ niekomu na strunu тра́фити да́кому на стру́ну, при́йти да́кому на смак; ~ na pôtu тра́фити на но́ту; ~ klinec po hlave тра́фити клине́ць по го́ловці, попа́сти до то́чки; ~ila kosa na kameň тра́фила ко́са на ка́мінь; ~ená hus zagágala ≈ тра́фена гу́ска за́ра́гала, на зло́дієви ша́пка горить; šľak ho ~il шляк є́го тра́фив, чорт є́го взяв; nech to šľak ~í, aby to šľak ~il, šľak to ~il най то(то́) шляк тра́фить, най то́то чорт во́зьме; же́бы то́то шляк тра́фив, же́бы то́то чорт взяв; шляк то тра́фив, чорт то́то взяв; aby ho šľak ~il же́бы є́го шляк тра́фив, же́бы є́го чорт взяв

trafi//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*naskytnúť sa*) тра́фити ся; také šťastie sa ti viac natrafi také щáстя ве́ще то́бі не при́трафить ся 2 (*hodiť sa*) піді́йти; skús, či sa ti tieto topánky netrafia na nohu? по́пробуй / спроби́й, мо́же бы́ти, же то́ты топа́нки то́бі піді́йдуть або бу́дудь якра́з

trafostanic//a -e *ž tech. slang.* тра́фостані́ця, трансфо́рматорна ста́нція

tragač -a *m* на́нічго́дний во́зик, на́нічго́дне áвто, тра́рач

tragéd -a *m* 1 (*herec*) тра́гік, тра́геді́йний або тра́гічний актёр 2 áвтор тра́геді́й; тра́гік

tragéd//ia -ie *ž* тра́геді́я • robiť ~iu z niečoho робити тра́геді́ю з да́чого

tragický *prisl.* тра́гічні, тра́гічно; ~ sa skončiť скінчи́ти ся тра́гічно або тра́гічні

tragick//ý тра́гічний; ~á udalosť тра́гічна при́года; ~á smrť тра́гічна сме́рть; ~é následky тра́гічны на́слідкы; ~á báseň тра́гічна по́ема; ~ tón тра́гічний то́н

tragičnosť//ť -ti *ž* тра́гічність ж

tragik -a *m* тра́гик, трагічний актёр
tragik//a -y *ž* трагічність ж; трагізм; *životná*
 ~ трагічність життя
tragikoméd//ia -ie *ž lit.* трагікомедія *aj pren.*
tragikomick//ý трагікомічний; ~á situácia
 трагікомічна ситуація
tragikomik//a -y *ž* трагікомічний характер
 (дачого), трагікомічність ж
tragizm//us -u *m* трагізм
tragiz//ovat' -uje -ujú *nedok.* čo робити
 трагедію з чого; ~ udalost' трагічно
 односити ся к пригоді, трагічно
 спринимати пригоду
trachella -y *ž* 1 anat. трахея 2 bot. *obyč.*
v mn. č. ~y трахеї
trachóm -u *m lek.* трахома
traja *čisl.* троє; ~ chlapci трієми хлопці; *boli*
sme ~ нас было троє, мы были трієми
trajektór//ia -ie *ž* траєкторія
trak -u *m* 1 секівка, портók; *plachta* s ~mi
 секівка з траками (на ношіня травы) 2 *len*
v mn. č. ~y контрагы *romn.*
Trák -a *m hist.* Фракієць
trakcl//ia -ie *ž žel.* тягання; *parná, elektrická* ~
 парове, електричне тягання
trakt -u *m* 1 (*časť budovy*) крыло 2 anat.
 тракт; *zažívací* ~ жолудочно-кышкóвый
 тракт
traktát -u *m* 1 трактат; *filozofický* ~
 філософський трактат 2 *prejor.* *pejor.* нау́чна
 робота; *písať* ~y писати нау́чны работы
traktor -a *m* тра́ктор; *pásový* ~ пасо́вый
 тра́ктор
traktorist//a -u *m* тракторіста
traktorov//ý тракторо́вый; ~á stanica
 маши́но-тракторо́ва ста́нція; ~á vlečka
 тракторо́ва влечка
trakt//ovat' ¹ -uje -ujú *nedok.* (*podávať,*
vysvetľovať) трактова́ти
trakt//ovat' ² -uje -ujú *nedok. hovor.* (*hostiť*)
 гостити, частова́ти; ~ niekoho nadávkami
prejor. expr. частова́ти дако́го надávkami
trakt//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. hovor.*
 (*hostiť sa*) угоща́ти ся; (*navzájom*) угоща́ти
 е́ден дру́гого; ~ sa nadávkami *prejor. expr.*

га́дати ся, ва́дити ся áбо частова́ти,
 гостити е́ден дру́гого
traky p. trak 2
trám -u *m* 1 трам, окресáne дере́во 2 *stav.*
 трам, гряда, но́сник
tramp ¹ -a *m* ту́риста
tramp ² -u *m* ту́ризм; жы́ти в ло́ні приро́ды;
chodiť na ~ жы́ти в ло́ні приро́ды
tramping -u *m* ту́ризм; жы́вот в ло́ні приро́ды
trampk//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~y *hovor.*
 тра́мпкы *romn.*
traml//poty -pôt *ž romn.* тра́мпоты, кло́поты;
 ста́рости; неприя́мности; s ním ве́чне ма́š
 ~ з ним ві́чно маш кло́поты
tramp//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.*
 тра́мпова́ти; жы́ти в ло́ні приро́ды
trampsk//ý ту́ристський; ~ výstroj
 снаря́дженя ту́ристы; ~ život жы́вот в ло́ні
 приро́ды; ~é piesne ту́ристські співа́нки
transakc//ia [tranz-] -ie *ž obch.* трансфе́рт
transcendentálny *filoz.* трансценде́нтальный
transcendentn//ý трансценде́нтный; ~
pojem filoz. трансценде́нтне поня́тя; ~é
číslo mat. трансценде́нтне чи́сло
transformác//ia -ie *ž* 1 трансформáция,
 перетворі́ня, перемі́ніня; ~ príro-
dy перетворі́ня приро́ды 2 *odb.*
 трансформáция, перетворі́ня, перемі́ніня;
 ~ napätia *el. tech.* трансформáция напятьа;
 ~ súradnic *mat.* трансформáция коорди́нат
transformačn//ý трансформáчный; ~é
pravidlá пра́вила трансформáций; ~á
stanica трансформáчна ста́нція; ~á
gramatika lingv. трансформáчна гра́матика
transformátor -a *m el. tech.* трансформáтор
transform//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1
 трансформова́ти, перетво́рєвати / пере-
 творити 2 трансформова́ти, перетво́рє-
 вати / перетворити; перемі́нєвати / пере-
 мінити; ~ prúd *el. tech.* трансформова́ти
 ток; ~ rovnici *mat.* трансформова́ти áбо
 перетворити уравни́ня
transfúz//ia -ie *ž* перелива́ня; ~ krvi
 перелива́ня кро́ви, трансфу́зия

transfúzn//y; ~а stanica трансфузна станція, станція перелива́ня кро́ви

transkontinentáln//y трансконтинентальний; ~а železnica трансконтинентальна залізниця

transkrib//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. lingv.* транскрибувати

transkripc//ia -ie ž транскрипція; fonetická ~ фонетична транскрипція

transliterác//ia -ie ž транслітерація

transmis//ia -ie ž *tech.* трансмісія, привод

transmisný *tech.* трансмісний; приводовый; ~ ремінь приводовый ремень

transoceánsk//y трансокеанський; ~а doprava трансокеанський транспорт; ~ parník трансокеанський пароплав

transparent -u *m* 1 транспарент 2 *text.* бархат

transpon//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* транспонувати, переносити / перенести

transport -u *m* 1 транспорт, транспортування, перевозина 2 транспорт, ешелон; vojenský ~ (воєнський) транспорт, ешелон; ~ ranených транспорт ранених

transportér -a *m* 1 транспортёр, конвеєр; pásový ~ пасовий транспортёр 2 *voj.* транспортёр, бронетранспортёр; obrněný ~ бронетранспортёр 3 (*uhlomer*) транспортёр

transport//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* транспортувати, перевозити / перевезти; ~ ranených транспортувати або перевозити ранених

transpozic//ia -ie ž 1 транспозиція 2 *hud.* транспозиція; транспонування

tranz -u *m* транз; upadnúť do ~u упасти до транзу; byť v ~e бути або знаходити ся в транзі

tranzistor -u *m el. tech.* транзистор

tranzitivn//y транзитивний, перехідний; ~e slovesá *gram.* перехідні або транзитивні часослова

tranzitn//y транзитний, перевізний; ~ vlak транзитний влак або поїзд; ~é vízum

транзитне візо; ~ tovar транзитний товар; ~é clo транзитне цло

tranzit//o -a *s i tranzit* -u *m* транзит, перевіз, переправа або транспорт товару

trap -u *m expr.* біг, цвал; клус *m*; pustit' sa do ~u пустити ся біжати, пропустити цвалом або клусом

trápen//ie -ia *s* 1 трапіня, мучіня, му́ка; mám s ním len ~ мам з ним лем трапіня; бідá мi з ним; мi з ним лем мучіня; každý má svoje ~ каждый мат' своє трапіня, у каждого свій крест 2 старости, клопоти *pomn.*; parobit' ~ некому наробити дакому старости або клопот

trapéz -a *m geom.* трапедія

trapéz//a -y ž *šport.* вісяча гразда

trapezoid -u *m geom.* штиріугólnик зо штирєма неедна́кими(а) сторонами і штирєма неедна́кими(а) углами, трапедія

tráp//it' -i -ia *nedok.* 1 (*týrať*) тра́пити, му́чити, трізнити; ~ zvieratá му́чити, трізнити звірята 2 (*spôsobovať muku*) му́чити, трізнити; ~i ju zvedavosť ей тра́пить зведáвость; ~i ho svedomie тра́пить є́го совість; ~i ho bolesť, choroba му́чить є́го біль, хворота; ~i ma hlad, smäd му́чить мене́ голод, смед; čo ťa ~i? што тебе́ тра́пить?

tráp//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* 1 (*prežívať muku*) му́чити ся, тра́пити ся, терпіти, знепоко́євати ся; dlho sa netrápil він довго не тра́пив ся 2 *s čím, nad čím (mordovať sa)* мордовати ся, тра́пити ся; ~ sa s úlohou мордовати ся або тра́пити ся зо зада́чов; ~ sa s deťmi му́чити ся з дітми 3 *o koho, čo (zneponojuvať sa)* му́чити ся, трізнити ся, знепоко́євати ся; netráp sa pre to не муч ся про то́то

trápn//y тра́пний, неприємний, протівний; ~e ticho тра́пна павза, неприємне тихо; ~e nedorozumenie неприємне непорозуміння

trap//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor. expr.* біжати, цвалати, клусати

tras//a -y ž тра́са, дорóга; ~ novejšie železnice тра́са но́вої залі́зної дорóги або

желізниці; vytýčiť ~u визначити трасу або дорóгу

trasen/ý трясёный; ~é ovocie трясёна овочина

trasírk//a -y ž *geod.* трасóвый ко́лик

traskavin//a -y ž вибушина, вибушний матеріал

traskav/ý вибушний, лёго експлозівний; ~ plyn лёго експлозівный плін; ~á ortuť лёго експлозівна ртуть

trasľav/ý трясúчий; ~é luku трясúчі ся рýкы; ~ hlas трясúчий гóлос

trasochvost -a *m*, **trasorít//a** -y ž (*vták*) трясорітка

trasovací *odb.* трасóвый; ~ kolík трасóвый ко́лик

tras/ovat' -uje -ujú *nedok.* трасовати, визначовати *nedok. dok.*; ~ cestu трасовати дорóгу

trasovisk//o -a *s* мочариста зéмля, мóчарь

trať//t' -te ž **1** (*linka*) дорóга, лінія; železničná ~ желізна дорóга, жедізнодорожна лінія; ~te električek трамвайна дорóга; letecká ~ воздýшна лінія; hlavná ~ голóвна магістрáла або дорóга **2** *žel.* (*koľaje*) желізна дорóга; elektrifikovaná ~ електріфікована желізна дорóга; křížom cez ~ ležal človek попере́к або крижом дорóги лежа́в чоловiк **3** *tech.* машина; valcovacia ~ валцýюча машина; ~ na valcovanie plechov машина на валцováня або вырівнёваня бля́хы **4** *šport.* дiштáнция; beh na stredné, dlhé ~te бiг на середні, довгы дiштáнции

tra-ta-ta *cit.* (*napodobňuje bubnovanie, streľbu*) та-та-та́, тра-та-та́

trat'/it' -í -ia *nedok. 1* (*vytrácat'*) тратити, миняти; ~ věci з вреска тратити рі́чі з кишéні; ~ peníze тратити пiря; ~ klíče тратити ключи **2** *čo* (*strácat'*) тратити *што*, прийти о *што*; ~ zrak, sluch прийти о слух, зрак; ~ na cene тратити ці́ну; ~ na váhe тратити на ва́зі, тратити ва́гу; ~ nádej страча́ти на́дій; ~ rozum тратити розу́м, приходити о розу́м **3** (*miňat', márnit'*) тратити, марнити,

по́страчовати; ~ síly тратити силы; ~ čas марнити час • ~ hlavu страча́ти го́лову; čas ~í, čas platí čas – пiнязі; chudoba cti netratí [*prisl.*] бiднотá честь не тратить

trat'/it' sa -í sa -ia sa *nedok. 1* (*miznúť*) тратити ся, счезáти; začali sa ~ peniaze зачали счезáти пiнязі; ~sa z dohľadu скривáти ся здо́гляду; hory sa ~ia v diaľke го́ры тратя́ть ся або счезáють в дали́ні; sneh sa ~í s polí sníг схóдить з по́лей **2** (*po jednom vychádzať*) счезáти, вытрача́ти ся; po jednom sa začali ~ z izby они по е́днім зачали вытрача́ти ся з iзбы

trativod -u *m odb.* водоодводный канáл; дрена́ж

traťmajst'/er -ra *m* (желізно)дорóжный ма́йстер

traťový 1 дорóжный, лінійный; ~ úsek учáсток дорóгы; ~ dozorca дорóжный обходжа́ючий, контролю́чий дорóгу; ~á dišťancia дiштáнция дорóгы **2** *šport. prid. k trať 4; prekladá sa nepriamymi pádmí* *podst.* дiштáнция; ~ rekord ре́корд дiштáнции

traum//a -y ž травма; psychická ~ псiхична травма

traumatický травматичный; ~ šok травма-тичний шок

traumatiz/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* травматизовати *nedok. dok.*

traumatológ//ia -ie ž травматоло́гия

tráv//a -y ž травá; poľná ~ полéва травá; morská ~ мо́рська травá • už na ňom ~ rastie éro гри́б уж травóв запiс; nech psom ~ rastie, keď kone podochnú [*prisl.*] ≈ по нас хо́ч потóпа; svetská sláva – poľná ~ [*prisl.*] сві́тська сла́ва недовговiчна

travertín -u *m* траверти́н, вапно́вый туф

travertínový траверти́новий; із траверти́на; ~ lom поверхóва ба́ня

traverz//a -y ž *odb.* траве́рза, гряда

traverz/ovat' -uje -ujú *nedok. šport.* траверзовати

travest//ia -ie ž літ. траве́стія (*від noézii*)

tráviac/li стрóвуючий, перевáрючий; ~e šťavu стрóвуючи щáвы; ~a činnosť стрóвіня стрáвы

travič -a *m* отравитель

tráv//it' -i -ia *nedok.* стрóвлéвати, перевáрёвати; ~ potravu перевáрёвати стрáву; žalúdok mu dobre ~i жóлудок ёмý дóбрі трóвить, стрóвлéвания матъ в пóрядку

tráv//it' -i -ia *nedok.* (*prežívať*) проводить; ~ dovolenku pri mori проводить доволéнку при мóрі; ~ celé hodiny nad knihou цілыми гóдинами сидіти над книгoв

tráv//it' -i -ia *nedok.* *koho,* чо тровити, отрóвлéвати; ~ potkany отрóвлéвати áбо тровити патканів; ~ rybu тровити рыбы

trávnat//ý травнатый, травянистый; ~é ihrisko травнатé гріско; ~ porast травнатé ростлиństwo

trávnica/-e ~ž (*pieseň*) співанка кісців

trávník -a *m* 1 трáвник 2 *pren. šport. (ihrisko)* травяна плóщádка, пóле

trávn//y травяный, травянистый; ~ porast травнатé ростлиństwo, травнатый пораст; ~a kultúra травяниста áбо травнатá ростлина

trávoпоľný травопóльный; ~ systém травo-пóльна сiстéма

trávoव//ý травяный, травянистый; ~é semenо травяне семéно; ~á plachta плáхта на ношіня травы, секівка, портóк; ~á príchuť травóвый присмак áбо смак

trawler [tróvler] -a *m* траулер

trblie//tať sa -cel-ta sa -cu/-tajú sa *nedok.* міготáти ся, блискати ся, блищáти ся, ліготáти ся; hviezdy sa ~cu звiзды блискають ся; oči sa ~cu óчі ліготáють; plamienok sviečky sa ~ce плáмя свiчки міготáть ся

trblietav//ý міготáвий, ліготáвий, іскрячий, блищáчий; ~é svetlo міготáве свiтло; ~é hviezdy міготáвы звiзды; ~é náušnice блищáчі наушніці

trblietka/-a -y ~ž (*ozdoba na šaty*) окpáца

trč//ať -i -ia *nedok.* 1 (*vyčnievať*) торчáти, высувáти ся; ruky mu ~ali z krátkych rukávov ёмý з кýртых рукавів торчáли рýкы; ~ do hora торчáти горі 2 торчáти, сидіти; *expr.* ~ doma торчáти áбо сидіти дóма; zostať ~ niekde застряти да́дé, зостáти торчáти да́дé • ~i mu slama z toránok він валалчáн, він з валáлу

trdl//o -a *s pejor.* бóльван, трýлё, примитів

treba *vetná prisl.* трéба, потрiбно; ~ niečo robiť трéба даштó робити; ~ vziať do úvahy трéба брáти до уváгы; čo ti ešte ~? што тобi iщi трéба?; bolo ti to ~? тотó тобi было трéба?; tak ti ~! так тобi i трéба!

trebárs' *spoj. hovor.* хоць, хотъ; necítil zimu, ~ vonku bolo chladno він не чýствовав зимý, хоць вóнка было зимно; oženil sa s ňou, ~ rodičia boli proti він оженив ся з нёв, хоць рóдичи были прóтив

trebárs' *časť. hovor.* хоць; môžete prísť ~ zajtra вы мóжете прийти хоць зáвтра; ak nemal nijakú robotu, presedel doma ~ celý deň кiдь він не мав нияку робóту, він мiг просидіти дóма хоць цілий день

treč//í трúчий ся; ~ia sila *fyz.* сила тертя; ~ia plocha *tech.* пóверхь тертя; ~ia spojka *tech.* трúча спойка, спóйка тертя

tref -y *ž kart.* трéфа

tref//a -y *ž hovor.* трафіня (ціля); акурáтний ўдер

trefn//ý *hovor.* акурáтний, выдаренный; ~á poznámka акурáтна познáчка; ~á odpoveď выдарена óдповідь; ~á charakteristika акурáтна характерiстка

trefov//ý *kart.* трéфовый; ~á desiatka трéфова десятка

trém//a -y ~ž трéма, страх, неiстóта, нервóзность; маť ~и (z niečoho) máти трéму (з дачóго), знервóзнéвати ся (з дачóго); dostať ~и достáти трéму, достáти страх; знепокоёвати ся

trémist//a -и *m* несмілий, боязливый чоловiк

trémoll//o -a *s hud.* трéмoло; husľové ~ гуслёве трéмoло

trend -u *m* тенденція, напрямління
розвитку; stúpajúci ~ тенденція росту;
svetový ~ v móde тенденція розвитку
моджінародной моды

tréner -a *m* тренер

trénérsk/lý тренерський; ~á funkcia
функція тренера; ~á škola тренерська
школа; ~ kurz тренерські курси; ~á rada
тренерська рада

trénérstv/o -a *s* тренерська робота;
функція тренера

trénic/la -e *ž obyč. v mn. č.* ~e трініці,
незгоди; národnostné ~e національні
трініці або незгоди; vnútorné ~e внутрішні
трініці; sociálne ~e соціальні незгоди

trén/lie -ia *s 1 fyz.* тріня; тертя; koeficient ~ia
коефіцієнт тріня **2 (ryb)** тертя

tréníng -u *šport.* трінінг, тренування;
dvojfázový ~ двоетапове тренування

tréníngov/lý трінінгівий; ~ zápas
трінінгіве стрітнута; ~é ihrisko трінінгіве
площадка, трінінгіве гріско; ~ tábor
трінінгівий лагерь

trénír/lky -ok *ž pomn.* трінірки *pomn.*

trénky *hovor. p. trenírky*

trénovaný тренуваний; ~ bežec
тренуваний бігун; ~ športovec тренуваний
шпортовець

trén/ovat' -uje -ujú *nedok. 1 kohot* тренувати; ~
reprezentantov тренувати репрезентантів
2 čo i bezpredm. (nacvičovat) тренувати
ся в чім; упражняти ся в чім; ~ strelbu
тренувати ся в стрільбі; ~ujeme dvakrát do
týždňa мы тренуємо ся два раз до тыждня
або два раз тыжденні

trén/lý *lingv.* фрікатівний; ~é spoluhlásky
фрікатівні согласні

trepací; ~ stroj тріліця, тріпальна машина

trepáč -a *m (lanu al. konope)* тріліця, тріпач

trepánac/ia -ie *ž lek.* тріпанация; ~ lebku
тріпанация чірепа; ~ zuba тріпанация
зуба

trepán/ovat' -uje -ujú *nedok. dok. lek.*
тріпанувати, проводити / провєсти
тріпанацию; ~ lebku тріпанувати чіреп

trepár/leň -ne *ž text. (na trepanie lanu al.
konope)* тріпальня

trep/lat' -e -ú *nedok. 1 expr. (udierat)* б́хати,
тріскати, тріпати, бити, удáрєвати; ~ po
stole б́хати а́бо тріпати по стóлі; ~ na
bubon бити на б́бен; srdce mu ~e с́рдце
є́мь б́хать а́бо бє **2 (rozbiť)** розбивати,
бити; ~ taniera розбивати а́бо бити тáніри
3 text. тріпати, т́рти; ~ ľan, konope
тріпати а́бо т́рти лен, коно́плі **4 kuch.**
взбивати; ~ sneh взбивати бі́лки **5 máhati**;
~ křídly máhati кры́лами; ~ ručičkami (o
decku) máhati рученятками а́бо р́чками;
~ nohami (vo vzduchu) máhati ногáми
6 hovor. expr. (viesť) тягáти, приводити;
koho mi to sem ~ú? кóго ї́ці мi ту тягáють
а́бо трéпуть а́бо привóдять? **7 expr. (tárat)**
тріпати языкóм, тріпати ся; ~ hlúposti
молóти а́бо тріпати гл́юпости; ~ dve na tri
тріпати двi пóза три а́бо несмысли а́бо
сомарины

trep/lat' sa -e sa -ú sa *nedok. 1 (metať sa)*
метáти ся, тріпати ся, бити ся; ~ sa v sieti
метáти ся в сiтi **2 expr. (ist)** лі́зти, тріпати
ся; kde sa tam ~eš? де ты там лі́зеш а́бо
трéпеш ся?

trep/nút' -ne -nú *dok. 1 (udriet)* б́хнути,
тріснути, удáрити **2 (hodit)** шмáрити; ~ o
zem шмáрити на зéмлю **3 expr. (povedať
hlúposť)** ляпснути, стрі́лити

trep/nút' sa -ne sa -nú sa *dok. expr.*
(navzájom) збити ся; ~ hlavami збити ся
гóловами; ~ sa čelom do dverí тріснути ся
челóм о двéрі

trepot -u *m 1* взмáхованя; ~ křidel взмáхо-
ваня кры́л **2 (srdca)** битя **3 (zvuky)** s ~om
vyletel křdel' jarabíc з гл́юком вылетів рой
дикых ќрок а́бо куро́пáток

trepol/tať -cel-tá -cúl-tajú *nedok. 1 čím*
мáхати, розмáховати; ~ křídly máхати
кры́лами, ~ rukami, nohami (o decku)
мáхати рукáми, ногáми **2 (o srdci)** бити ся,
б́хати ся

trepol/tať sa -cel-tá sa -cúl-tajú sa *nedok.*
1 тріпотáти; zástavy sa ~cúl зáстави

трепóчуть; srdce sa mi ~ce od vzrušenia
сёрдце мi трепóче од взрушiня **2** (*hádzať sa, metať sa*) бити ся, метати ся, трепати ся; guľa sa ~ce na suchu рыба мéче ся на зéмли

tresk¹ -u *m* тріск, бух; ~ hromu тріск грóму; ~ bubnov тріск бубнів, robiť ~ робити бұхот

tresk² *cit.* **1** (*napodobňuje zvuk pri náraze, výbuchu ap.*) трах, бух, бац, клоп; ~! vybuchol granát трах! выбухнув гранат **2** (*vo funkcii prísudku naznačuje prudký náraz*) трах, бац, бух; odrazu ~ päšťou do stola він náраз бац пястéв по стóлі; ~ tu po hlave трах áбо бац ёго по гóловi

tresk/la -y *ž* (*morská ryba*) треска

treskot -u *m* тріск, гырмот; ~ hromov тріск грóмів

treskúcl/i: ~ mráz трескúчий мóроз; ~a zima трескúча зимá

tresky-plesky *m pomn.* (*iba v 1. a 4. p.*) *expr.* пусты рéчі, плёткы, таранина, тараня, трепотня (до свiта)

tresl/nút' -ne -nú *dok.* **1** (*buchnúť*) бұхнути, тріснути, удáрити; ~ dvermi бұхнути дверями; ~ na stôl удáрити пястéв по стóлі **2** *expr.* зарахотáти, задудніти; ~ol výstrel зарахотáв áбо задуднів выстрiл **3** *expr.* (*udrieť*) бұхнути, шляпнути, удáрити; ~ po hlave удáрити áбо тріснути по гóловi; ~ po papuli шляпнути по папúлі **4** (*prasknúť*) прáскнути, пұкнути, розтóргнути ся; hlava mi ide ~ гóлова мi iдé прáскнути **5** *expr.* ляпснути, стрiлити; ~ hlúposť ляпснути áбо стрiлити глұпость

tresl/nút' sa -ne sa nú sa *dok.* **1** (*udrieť sa*) бұхнути ся, удáрити ся; ~ sa do niečoho удáрити ся áбо бұхнути ся о даштó **2** *do koho slang.* (*zamilovať sa*) бұхнути ся до кóго, залюбити ся до кóго

trest -u *m* **1** кáра, покарáня; telesný ~ тілéсна кáра; za ~ niečo robiť робити даштó за покарáня; ~ smrti смéртна кáра; hlavný, vedľajší ~ práv. основнé áбо гóловне покарáня; najvyšší ~ высша мiра покарáня; výkop ~и привéсти покарáня к

выповнiню; výmera ~и мiра покарáня **2** покарáня; disciplinárny ~ дiсцiплiнарне покарáня; stranický ~ партiйне покарáня **3** (*pokuta*) штроф; reňazný ~ пiняжный штроф **4** (*odplata*) одплáта, кáра; zaslúžený ~ заслужéна одплáта; ~ boží *al.* od boha бóжска кáра

trestan/lec -ca *m* арештáнт, арештовáный **trestaneck/lý** арештáнтський; ~é šaty шмáты арештáнта; ~á práca а) робóта арештáнтів; б) *preu.* нучéна робóта

trest/at' -tál/-ce -tajú/-cú *nedok.* **1** кáрати; выставляти покарáню; ~ dieťa покáрати дiтину ~ neposlušnosť кáрати неслухняность; ~ väzením кáрати арéштом; ~ hrača vylúčením кáрати грáча вышмарiнём з гры **2** (*stíhať*) кáрати, пронаслiдовати; falšovanie sa ~tá фалшовáня кáрать ся (закóном); ~tajúca ruka spravodlivosti кáраюча рукá справодливости **3** уложити покарáня; disciplinárne ~ уложити дiсцiплiнарне покарáня • čím kto hreší, tým ~taný býva [*présl.*] ≈ чiм хто грiшыть, тым покáраным бывать; хто з мéчом прийде, од мéча i загине

trestne *prísl.* obyč. *v spojeniach:* ~ stíhať пренаслiдовати сýдом; byť ~ zodpovedný нéсти одповiдность за покарáня

trestnic/la -e *ž* арéшт, бáса

trestnoprávny пiдлежáчий кáрному праву

trestnos/l' -ti *ž* *práv.* покáраность ж

trestn/lý **1** кáрный; престúпный; ~é právo кáрне право; ~ súd кáрный суд; ~ zákonník *al.* poriadok кáрный кóдекс; ~é konanie обяснiня кáрного дiла; ~á sadzba мiра покáраня **2** (*podliehajúci trestu*) кáраный; ~ čím кáраный постúпок; кáране дiяння; to je ~é тотó кáрать ся закóном **3** кáраючий; ~é opatrenia кáраючi мiры; ~á výprava кáраюча експедиция; ~ oddiel кáраючий óддiл; ~ register перiстрáчна кáрта сýдности; podať ~é oznámenie подати до сýду на дакóго **4** *príd.* к **trest** **3**; ~ blok блок о заплачiнi штрофу **5** *šport.* штрофный;

~é územie штрóфна площáдка; ~ kor штрóфне кóпання; ~ bod штрóфный бод; ~á lavica штрóфна лáвка, лáвка для вышмареных грачів; ~é strieľanie (v hokeji) дев'ятьметрóве штрóфне стріляня на брáнку

trestuhodný заслужуючий пока́раня; ~ čin престýпок, заслу́жуючий пока́раня

treš'/t'at' -tí -tia *nedok. v rôzn. význ.* три́цяті, прáскати, пýкати; oheň -tí ogень прáскать; hlava mi ~tí gólova mi три́ціть; vonku ~tí mráz vónka áбо на двóрі три́ціть мóроз, вóнка трі́скучий мóроз

treť/lí čisl. трéтий; ~ia osoba *gram.* трéтя о́соба; ~ rád *gram.* даючий пад, датів; ~ia mocnina *mat.* куб, кубічний стýпінь; Tretia ríša *hist.* Трéтя імпері́я

treťiak -a *m hovor.* третё́клáсник, ученик трéтєй клáсы

treťic//a -e *ž.* do ~e všetko dobré до трéті́ці вшы́тко дóбре, бог трóї́цю любить

treťin//a -y *ž i čisl.* 1 третина *ж*, трéтя чáсть 2 *šport.* третина

treťol/hory -hôr *ž pomn. geol.* треті́чний пері́од; mladšie ~ неогé́н, неогé́новий пері́од; staršie ~ палеогé́н, палеогé́новий пері́од

treťorad//ý третё́ступнёвий, третё́ряд-ний, третё́сортный, трутё́розрядный; ~ spisovateľ третё́розрядный áбо тре-тё́ступнёвий писáтель; ~á úloha тре-тё́ступнёва задáча; ~ tovar третё́сортный товáр

treťoročiak -a *m hovor.* 1 третё́клáсник 2 (na vysokej škole) третё́курáсник 3 (tri roky starý) трирóчний

treťostupňov//ý *príd. k tretí stupeň*; ~á porálenina попáлення трéтєго стýпня; ~ súd суд трéтєго стýпня (найвы́сший суд)

treťotriedny 1 (*zaradený do 3. akostnej triedy*) третё́сортный; ~ tovar третё́сортный товáр 2 (*horšej akosti, treťoradý*) третё́рядный, третё́сортный, третё́клáсний; ~ hotel третё́рядный готéл

treťra//a -y *ž obyč. v mn. č. ~y šport.* трéтры

trezalk//a -y *ž (rastlina) správne ľubovník* -a *m* любóвник (точковáный)

trezor -u *m* трéзор, незгóрююча скриня; uložiť peniaze do ~u по́ложити пінязі до трéзору

trh¹ -u *m* 1 торг, торгівля, рынок; svetový ~ світо́вий рынок; vnútorný, zahraničný ~ внутрі́шній, загра́нчний рынок; čierny ~ чóрна торгівля; ~ práce рынок робóты; knižný ~ кни́жный рынок; voľný ~ во́льне продава́ня; ovládnuť ~ оволоді́ти рынком 2 базáр, рынок, торг, ярмарок; kúpiť na ~u купити на тóргу; pravidelné týždenné ~y ре́гулárны штоты́жднёвы тóргы; výstavné ~y выставный ярмарок; vianočný ~ рожде́ствє́ньський базáр; konský ~ кінський ярмарок; dobytčí ~ скóтный ярмарок • niešť kožu na ~ рíсковáти вла́стнов кóжов

trh² -u *m (trhnutie)* тóргнутя

trhac//í 1 взривный, тóрграючий, експло́ду́ючий; ~ia bomba взривна́ бóмба; ~ účinok взривна́ сила; ~ie práce взривны робóты 2 одтóргуючий; ~ kalendár одтóргуючий календа́рь

trhač¹ -a *m* выторговач; ~ ľanu, konopí выторговач лёну, коно́пель

trhač² -a *m (stroj)* выторгуюча машына; ~ ľanu выторговач лёну

trhák -a *m* 1 *hovor. (o filme, hre ap.)* атрáкція; (*o knihe*) бестселлér 2 *šport. slang.* тóргнутя

trhan -a *m* 1 обтóрганець, поваляч 2 *pren. pejor.* голодрáнець

trhan/lec¹ -са *m obyč. v mn. č. ~ce* метáны галу́шки; polievka s ~cami по́ливка з метáнами галу́шками

trhan/lec² -са *m kuch.* палачі́нка; krupicový ~ палачі́нка із грі́сєвой муки

trhan//ý перерывáный; перерывáне погы́на́ня; ~á reč перерывáюча реч

trh//at' -á -ajú *nedok.* 1 (*škľabať*) тóргати; ~ za rukáv тóргати за рука́в; ~alo mu údmi він стóрговав ся; ~alo mu kúťkami úst ё́му потóрговало кúťками уст 2 (*o*

bolesti) тóргати; ~á ma zub, ~á mi v zube тóргать мéне зуб **3** (*pretrhávať*) тóргати, ростóрговати, перетóрговати; ~ papier, nite тóргати папі́ря, ниткы; ~ šaty тóргати шма́ты а́бо ла́хы; ~ priateľské zväzky *pren.* тóргати а́бо ростóрговати прияте́льскы спо́йна **4** (*vytrhávať*) тóргати, вытóрговати; ~ zuby тóргати а́бо вытóрговати зу́бы; ~ burinu вытóрговати бу́рян; ~ ľan вытóрговати ле́н; ~ poviny z rúk вытóрговати новинкы із рук **5** (*odtrhávať*) одтóрговати, стóрговати; ~ kvety тóргати кві́ткы; ~ jablká тóргати а́бо стóрговати я́бка; ~ jahody зберáти я́годы **6** (*strhávať*) стóрговати; ~ zo seba šaty стóрговати зо се́бе ла́хы а́бо шма́ты **7** (*o šelmách*) ростóрговати; vlk ~á ovcu вовк ростóргує ві́вцю **8** *ban.* взрывáти; ~ skalú взрывáти ска́лу

trh/aiť sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** (*pretrhávať sa*) тóргати ся, ростóрговати ся; nite sa ~ajú ниткы тóргаютъ ся **2** *koho, čo expr. (prejavovať veľký záujem)* дёрти ся за кóго, бити ся о кóго, што **3** *expr. (útočne pracovať)* намагáти ся, дёрти ся, робити до ўмору, тóргати ся

trhavin/la -у ž выбушина, взрывнá рiчовина

trhav/ly **1** перерывáный; ~ pohyb перерывáне погы́нáня **2** взрывный; выбушный; ~é látku взрывны рiчовины; ~ účínok взрывнá сила; ~á strela розрывнá кúля

trhlin/la -у ž шкáра, пуклина, дiрá

trh/núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, čím, za čo* тóргнути; ~ opratami тóргнути лі́цями; ~ sebou стрясти ся **2** *neos.* тóргнути; len ma tak ~lo (*od ľaku*) зо мнов лем так тóргло, мéне лем так стрясло

trhov/le -ého плачíня за мiсце на тóргу, торгóве

trhov/lec -са *m* обхóдник, продавáч на тóргу

trhovisk/o -а *s* торг, базáр, рынок, базáрна площáдка

trhovník -а *m* (базáрный) торгóвец
trhov/ly рынокóвый, торгóвый, базáрный; ~ deň торгóвый день; ~é ceny рынокóвы ціны; ~é právo *hist.* прáво торговáня

tri *čisl.* три • tárať dve na tri тáрати а́бо молóти а́бо трепáти двi пóза три; *gazdovať od piatich k trom* быти злым рáздом; (*nedáť niečo*) ani za tri svety áни за што на свíти (не дати)

triád/la -у ž трiáда

triaf/aiť -а -ajú *nedok.* **1** *čím do čoho* трафляти **2** тра́фити до ці́ли; ~ vedľa промáховати ся, тра́фити мiмо

triaf/aiť sa -а са -ajú са *nedok. hovor.* трафляти ся, пону́ковати ся, нýкати ся; ~ са mi dobré miesto тра́флять ся мi дóбре мiсце; ~а са mi kupec пону́кує ся мi купéць

triál -и *m gram.* трóйне чiсло

triang/lel -la/-lu *m 1 geod.* триáнгел **2** *hud.* триу́гольник (*удáрный iнструмéнт*)

triangulác/ia -ie ž *geod.* триáнгулáция

triangulačn/ly *geod.* триáнгулáчный; ~ bod триáнгулáчный пункт; ~á veža триáнгулáчна вышка

trias -и *m geol.* трiác, трiасóвый перiод

triasový *geol.* трiасóвый; ~á vrstva трiасóва вёрства

triasť *trasie trasú nedok. v rôzn. význ.* трясти; ~ за плече трясти за плéче; ~ ruku niekomu трясти рúку дакóму; ~ jablká, slivky трясти я́бка, сли́вки; ~ fľašku s tekutinou трясти а́бо стрясóвати фля́шку з текúчостёв; *voz trasie* виз трясé; *zimnica ma trasie* мéне трясé зимнiця; *len ho tak traslo* од зимы, strachu ё́ро лем так трясло од зимы, стрáху

triasť sa *trasie sa trasú sa nedok.* **1** трясти ся, дыр́отáти ся; *ruky sa mi trasú* рúкы мi трясúть ся; ~ са на celom tele трясти ся а́бо дыр́отáти ці́лым ті́лом; ~ са zimou трясти ся а́бо дыр́отáти од зимы; *hlas sa nu triasol* ё́мý тряс ся гóлос; ~ са o niekoho трясти ся за дакóго **2** (*otriasť sa*) трясти ся; *zem sa trasie* зéмля трясла ся; *okná sa trasú* óблакы а́бо óкна трясúть ся •

трясти ся; ~ за peniazmi *hovor.* трясти ся над кáждым цéнтом

triašk//a -y *ž* трясина, зимніця; dostal ~u достáв трясина *áбо* тряшку, охóпила ёго зимніця zimničná ~ зимнічне трясина, трясина од зими

tribún -a *m* трибún; ~ ľudu нарóдный трибún
tribún//a -y *ž v rôzn. význ.* трибуна; rečnícka ~ орáторська трибуна; literáma ~ літературна трибуна; voľná ~ *pren.* слобóда слóва; ~ na sedenie, na státie *šport.* трибуна на сиджіня, стояня

tribunál -u *m* трибуна́л; vojenský ~ воєньський трибуна́л

tričk//o -a *s* три́чко

tridsať *čísł.* тридцать

tridsaťročný *ľý* тридцятьрóчный; ~ človek тридцятьрóчный чоловік; ~á vojna *hist.* Тридцятьрóчна війна

tridsiatk//a -y *ž 1 (číslica)* тридцятка, ціфра тридцать **2** *hovor. (niečo označené týmto číslom)* тридцятка, тридцятий нóмер, тридцатье чísло **3** *hovor. (30 rokov)* тридцать рóків; prekročiť ~u перекрóчити тридцятку

tridsiatnik -a *m* тридцятьрóчный чоловік
tridsiat//ok -ku *m* тридцята часть • vyjsť na psí ~ зле походити, máти неуспіх

tridsiaty *čísł.* тридцятий

tried//a -y *ž 1 v rôzn. význ.* клáса; spoločenské ~у óбщностны клáсы; žiak piatej triedy ученик пятай клáсы; kajuta prvej ~у каюта пёршой клáсы; vozeň prvej, druhej ~у *žel.* вагóн пёршой, дрóгой клáсы; ~ cicavcov *zool.* клáса молококомóрмлячих; slovesná ~ *gram.* клáса часослóв **2** (*stupeň kvalifikácie*) катерóрія; pracovná ~ (робóча) катерóрія; výkonnosťná ~ *šport.* першорядна катерóрія; nositeľ výkonnostnej ~у носитель першорядной катерóрії **3** (*ulica*) клáса, проспéкт

tried//er -ra *m* полéвый далекогляд, двоїтый далекогляд

trediac//i **1** сорту́ючий; ~ stroj сорту́юча машина **2** класіфіка́чний; ~e hľadisko класіфіка́чный прінціп

trediar//eň -ne *ž* сортóвня

triedič¹ -a *m* сортóвник

triedič² -a *m* (*zariadenie*) сорту́юча *áбо* розділю́юча машина; трієр

tried//iť -i -ia *nedok.* **1** сорті́ровáти; ~ tovar сорті́ровáти товáр **2** класі́фіковáти; ~ materiál класі́фіковáти матеріáл

tried//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* ділити ся, розді́лювати ся

triedn//a -ej *ž škol. hovor.* клáсна (учі́телька)

triedne *prísl.* з клáсово́й то́чки зрі́ня, з клáсового по́гляду, в клáсовім одноші́ні; ~ uveďomely клáсово усвідóмлений; ~ sa dívať na veci розгля́дати рі́чі з клáсового аспéкту; ~ diferencovaná spoločnosť ді́ференц́ю́юча óбщность; óбщность, ді́ференц́овáна в клáсовім одноші́ні

triedn//y **1** клáсовый; ~ boj клáсова боротьбá; ~e hľadisko клáсова то́чка зрі́ня, клáсовый аспéкт *áбо* по́гляд; ~e protirečenia клáсове протіворечі́ня; ~é záujmy клáсовы інтерéсы, інтерéсы клáса; ~ nepriateľ клáсовый непрія́тель; ~ pôvod соціáлне походжіня **2** *škol.* ~ učiteľ клáсний учі́тель; ~a kniha клáсний журна́л

triell//iť -i -ia *nedok. expr.* бі́жати, гна́ти ся, леті́ти, утíкати

triér -a *m* тріє́р; špirálový ~ шпіра́ловый тріє́р

triér//ovať -uje -ujú *nedok.* тріє́ровáти; ~ obilie тріє́ровáти зéрно

triesk//a -y *ž 1* трі́ска, скі́па; štiepať ~ колóти трі́скы *áбо* скі́пы; železné ~ желі́зны стружніны **2** (*v prste ap.*) трі́ска в пáлці, вытя́гнути трі́ску з пáлця • chudý ako ~ худый *áбо* сухой як трі́ска

triesk//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*udierať*) бити, б́ухати, трепáти, трі́скати; ~ na bubon бити по б́убні; ~ po stole трепáти по стóлі; ~ dverami б́ухати дверя́ми **2** *expr.* гырмі́ти, рахотáти, розда́вати ся; výstrely ~ali

гирміли выстрілы **3** (*rozbiť*) молотити, розбивати, нічити

triesllo -a s *chem.* ґарбарська κόρα

trieslovin//a -y ž ґарбарська річовина

trieslov//ý ґарбарський; *kyselina* ~á ґарбарська кислота; ~á *kôra* ґарбарська кора; ~ *extrakt* ґарбарський екстракт

triešť//it' -i -ia *nedok.* **1** (*rozbiť*) розбивати, роздробляти **2** роздробляти, дробити, розсіювати; ~ *sily* роздробляти або дробити сили

triešť//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** o *čo*, na *čom* i *bezpredm.* (*rozbiť* sa) розбивати ся **2** дробити ся, роздроблювати ся; розбивати ся; ~*íme* sa na *skupinky* мы розбиты на групи, розбийме ся на групи

trieštilv//ý: ~ *účinek* взрывна́ сила (*черепинёвой бóмбы*); ~á *bomba* черепинёва бóмба

trieť *trie* *trú nedok.* терти; ~ *si ruky* (*jednu o druhú*) потерати руки; ~ *chorého niečím* натерати хворого дачім • ~ *biedu, núdzu* бідувати, терти біду

trieť sa *trie* sa *trú* sa *nedok.* **1** o *čo* терти ся, шухати ся, отерати ся **2** (*o rybách*) метати ікру, терти ся, оплоднювати ся

triezvl//ý v *rôzn. význ.* терезвий; ~ *človek* терезвий чоловік; v ~om *stave* в терезвім ста́ві; ~a *hlava* терезва го́лова; ~ *pohľad* на вес терезвий по́гляд на річі

trigonometr//ia -ie тригонометрія; *sférická* ~ сферічна тригонометрія

trigonometrick//ý тригонометричний; ~ *bod* *geod.* тригонометричний пункт; ~á *veža* *geod.* тригонометрична вышка; ~é *rovnice* тригонометричны уравнения; ~á *funkcia* тригонометрична фúnкция

trichlóretylén -u m *chem.* трихлоретілен

trik -u m **1** фо́кус, три́к; *predvádzať* ~y ука́зовати фо́кусы; *filmový* ~ фі́лмový три́к **2** *pren.* хі́трость, фо́кус, три́к; *predvolebný* ~ передвыборный три́к; *roužiť* ~ поужыти хі́трость

trik//o -a s *triko* (*шнорто́ве*)

trikolór//a -y ž трифаре́бный па́нтлик; трифаре́бна за́става

trikot -u m три́кот м (*полóтно*)

trikotár//eň -ne ž три́котажный цех

trikotáž -e ž три́котаж м

trikotážny три́котажный; ~ *priemysel* три́котажный про́мысел; ~ *tovar* три́котажный това́р, три́котаж

trikotín -u m три́коті́н

trikotínový три́коті́новий, зро́бений із три́коті́ну

trikotov//ý три́котажный; ~á *košeľa* три́котажна сорóчка; ~á *látka* три́котаж

trikrát *čisl.* три раз

trilión -a m триліо́н

trilóg//ia -ie ž трило́гія

trinásť *čisl.* трина́дцять

trinásťk//a -y ž **1** (*čífra*) трина́дцять **2** но́мер або чи́сло трина́дцять

trinásťy *čisl.* трина́дцятый • *apoštol* *hovor.* *žart.* трина́дцятый апо́стол

tringelt -u m *hovor.* трінге́ль, пропитне

trinitrocelulóž//a -y ž *chem.* тріні́трат целуло́зы

trinitrotoluén -u m *chem.* тріні́тротолу́ен

trinitrotoluol -u m *chem.* тріні́тротолуо́л

tri//o -a s **1** *trio* *neskl. s;* *sládkové* ~ гусле́ве *trio*; *vokálne* ~ *trio*, *tercét* **2** *šport.* *trojka*; *vnútorné* ~ *trojka* нападáня (*во фóтбали*)

triód//a -y ž *el. tech.* *trióda*

triptych -u m *tríptix*

tristo *čisl.* *tristo* • ~ (*strieľ*) *hrmených!* гром і блеск!

tristoročný трісторóчний

trištvrtový p. *trojštvrtový*

triumf -u m *tríumf*; *sláviť* ~ *sláviti*, *oslavľevati*; ~ *rozumi* *tríumf* *rozumu*

triumfáln//ý *tríumfálny*; ~ *oblúk* *tríumfálny* об́лук; ~ *pochod* *tríumfálne* *pochoďováня*; ~e *viťazstvo* *tríumfálna* *peremóga*; ~ *úspech* *prekrásny* *úspěh*, *tríumf*

triumfátor -a m *tríumfátor*

triumf//ovať -uje *ujú nedok. dok.* *tríumfovaťi*, *peremaťati*, *dosaďovati* *úspěh*;

~ovala práca a usilovnosť triumfovala
робота і усердність; ~ nad niekým
триумфувати або перемагати над даким
trko//tat' -се -cú *dok. expr.* тыркотати,
тáрати, трéпати

trkotav//ý *expr.* тарáвий, укéцаний; ~á žena
тыркотáва женá

trkvas -a *m expr.* трýлэ, хмýлэ, пняк

trlic//a -e ž тёрлиця • *chudý ako ~* сухой або
худый як тёрлиця або як тріска

trl//o -a s тёрло (*часть тёрлиці*) • *chudý*
ako ~ худый або сухой як тёрлиця

trma-vrma *trmy-vrmy ž expr.* згон, хаос,
мотаніця, гýргай; *nastala ~* зачáв ся згон,
настáв хаос

trň -a *m* 1 тёрен 2 хрящ, хвóстик *hovor.*; ~
sedacej kosti anat. хрящ сидячої кóсти •
byť ~om v oku niekomu бути тёрнём в óці
дакому, бути бильмóм на óці про дакого;
sedieť ako na ~och сидіти як на иглáх

trň//ie -ia s тёрня *hromad.* • *sedieť ako na*
~í сидіти як на иглáх; *cítiť sa ako holý v ~í*
чýти ся як гóлый в тернині; *nieť ruže bez*
~ia нет рúжы без тёрня

trňist//ý тернóвий, тернистый; колячий;
~ *krik* тернистый кряк; ~á *cesta pren.*
терниста дорóга

trňitý *p. trňistý*

trnk//a -y ž терка (*плод*) • *oči ako ~y* óчі як
теркы

trnkovic//a -e ž терковіця, теркóвый
екстрáкт

trňov//ý тернóвый; ~ *ker* тернóвый кряк; ~
výbežok (na kosti) lek. тернóвый одрóсток,
тёрен; ~á *koruna bibl.* тернóвый винéць

trn//út' -ie -ú *nedok.* 1 замерáти, тýгнути
(*од страху i m. n.*); ~ *strachom* замерáти
од страху 2 кочаніти; ~ie *mi* рука рúка *mi*
кочаніе

trofej -e ž трофéй; *vítězná ~* трофéй;
vojnová ~ войнóва трофéй; *poľovnícka ~*
полéвницька трофéй

trofejo//ý трофеéвый; ~é *zbrane* трофеéвы
збрáни

troch//a' -y ž трошéчки, трóхы, невёлé,
мáло, кус; ~ *jedla* невёлé їдлá; *po ~e* по
трошéчки; *pri ~e pozornosti sa to nemuselo*
stať при трошéчки осторóжности, тотó не
мýсило стáти ся

trocha² *p. trochu*

trochár -a *m hovor.* 1 дрібный господáрь
2 *pren.* скýпош, маліхёрный чоловiк;
nebuď ~! не будь скýпошом!, не будь
маліхёрным!

trochár//it' (sa) -i (sa) -ia (sa) *nedok. hovor.*
жыти бiдно, скрóмні

trochej -a *m lit.* трохéй, хорéй

trochejský *lit.* трохéйский, хорéйский; ~
verš хорéйский стих

trochu *prisl. i čisl.* трóхы, трошéчки, невёлé,
мáло; ~ *sa usmiať* трошéчки засмiяти ся;
~ *nebezpečný* трошéчки небеспéчный;
~ *ročkať* кус почéкати; ~ *reňazí* невёлé
пінязей

trojak -a *m hovor. (pluh)* трояк, трирадлóвый
плуг

trojak//ý троякий; трéх сóртів; ~é *mäso*,
víno трояке мýсо, винó; ~ *význam* трояке
значіня

trojblok -u *m* 1 трóйный спóлок або союз
2 *šport.* трóйный блок, трóйне блоковáня

trojboj -a *m šport.* тройбóй; *šprintérsky ~*
шпрінтёрський тройбóй

trojbojár -a *m šport.* тройбóярь

trojboký тригрáнный; ~ *ihlan geom.*
тригрáнна пірамiда

trojcifern//ý тризначный; ~é *číslo* тризначне
чiсло

trojčipy триконéчный

trojcólovk//a -y ž *hovor.* тройцолéвка,
тройцолéва дóска

trojcólov//ý тройцолéвый; ~á *doska*
тройцолéва дóска; ~ *klinec* тройцолéвый
клинец

trojča -ľa *s* трóйча

trojčiarkovan//ý, trojčiarkov//ý: ~á *oktáva*
hud. трéтя октáва

trojčlen -a *m mat.* тричлén, тринóм;
kvadratický ~ квадрáтный тричлén

trojčlenk/a -y ž *mat.* трóйне правило

trojčlenn/lý тричлénный, складáючий ся із трéх члénів; ~ *komisia* комісія з трéх члénів áбо людéй; ~á *rodina* тричлénна родина, родина з трéх члénів áбо людéй

trojdecovk/a -y ž *hovor.* тридецóвка

trojdecov/lý тридецóвый; ~á *fľaša* тридецóва фляшка

trojdenný p. trojdňový

trojdieln/lý 1 (*trojzväzkový*) тритóмный; ~ *román* тритóмный ромán; ромán в трéх тóмах 2 складáючий ся з трéх чástей; ~ *film* фíлм в трéх чástях áбо сéриях 3 (*o nábytku, oknách ap.*) тридверёвый; ~а *skriňa* тридверёва скриня; ~е *okno* трикрылóве óкно; ~е *zrkadlo* трикрылóве глядило áбо зéркало в трéх чástях

trojdňov/lý триднёвый; ~ *robyť* триднёве перебувáня; ~á *cesta* триднёве путовáня; ~á *lehota* триднёвый час; ~ *zárobok* триднёвый зáробок; ~é *mláďa* триднёве звíрятко

trojdobý *hud.* триосминóвый; ~ *takt* триосминóвый такт áбо рóзмір

Trojdohod/a -y ž *hist.* Тройнаá догóда, Антáнта

troje *čísł.* трóе, три (кúскы, фáлаткы); три пáры; ~ *detí* трóе дítей; ~ *šiat* три лáхы; ~ *topánok* три пáры топáнок

trojfarebn/lý в три фáрбы; ~á *stužka* пáнтлик в три фáрбы

trojfázový трифазóвый; ~ *prúd el. tech.* трифазóвый ток; ~ *motor* трифазóвый мóтор

trojhlas -u *m hud.* триголóсне співáня

trojhlasne *prísl.* в три гóлосы; ~ *spievať* співáти в три гóлосы

trojhlasný триголóсный; ~ *spev* триголóс-ный спів

trojhlasov/lý 1 *p.* 2 о три гóлосы; ~á *väčšina* вéкша чástь о три гóлосы

trojhran -u *m* 1 *geom.* тригрáнный *2 hovor. (pilník)* тригрáнка, тригрáнный пилник

trojhranný тригрáнный; ~ *pilník* тригрáнный пилник, тригрáнка

trojchodový: ~ *obed* обід (складáючий ся) з трéх їдел

trojic/a -e ž 1 трóйка, троїця; ~ *otázok* три вопрóсы; *útočná* ~ *šport.* трóйка нападáючих 2 *cirk.* троїця; *svätá Trojica* святá троїця 3 *hovor. (sviatok)* троїця, троїцин день; на Тройіcu на троїцю, в троїцю

trojič/ky -iek ž *pomn. hovor.* троичáта

trojit/lý троїтый; троичáтый; ~é *vidly* троичáты ви́лы

trojizbový тризбóвый; ~ *byt* тризбóвый квáртель, тризбóве бывáня

trojjazyčný триязычный; ~ *slovník* триязыч-ный словник

trojjediný триединый

trojk/a -y ž 1 *v rôzn. význ.* трóйка; *napísať* ~u написáти трóйку; *dostať* ~u достáти трóйку; *byvať* на ~е *hovor.* бывáти на трéтим нóмері; *robiť* niečo *v* ~ *robitи* даштó в трóйці; *útočná* ~ *šport.* трóйка нападíня 2 *pofov. slang.* тройняк 3 (*záprah*) трóйка; *ruská* ~ рúська трóйка; *zapriahnuť* ~u запрячí трóйку

trojkár -a *m škol. slang.* тройкáрь

trojklaný: ~ *nerv anat.* тройнічный нерв

trojklonn/lý: ~á *sústava min.* триклинна сístема

trojkolesový триколесóвый; ~ *vozík* трико-лесóвый вóзик

trojkol/k/a -y ž триколесóвый би́цирель, тра́ктор

trojkombinác/ia -ie ž *šport.* тройкомбінáция

trojkridlov/lý трикрылóвый; ~é *okno* трикрылóвый óблак

trojloačný трилопáстый; ~ *list* трилопáстый лист

trojlampový трилампо́вый; ~ *rádioprijímač* трилампо́ве рáдио

trojlíst/ok -ка *m* 1 тройлисток 2 *pren. hovor.* нерозлучна трóйця

trojlístov/lý: ~á *vtuľa let.* тройлисто́ва верту́ла

trojlitrový трилітро́вый

trojloďový *archit.* трилоджóвый

trojmesačník -a *m* тримісячник; журнал, видаваний раз за три місяці

trojmesačný тримісячний; ~é dieťa тримісячна дитина; ~á lehota тримісячний час; ~á mzda виплата за три місяці

trojmetrový 1 триметровый; в три метры; ~á vzdialenosť триметрова довжка; ~ skok триметровый скачок 2 *hovor.* (вагón) три центнеры

trojmiestný 1 тримістный; ~é vozidlo тримістне авто 2 *mat.* тризначный; ~é číslo тризначное число

trojmo *prísl.* 1 троймо, на трое; зложити паперь троймо 2 в трёх экземплярах; napísať zápisnicu ~ написати протокол в трёх экземплярах

trojmocenský; ~á dohoda договór трёх держав; ~á konferencia конференция трёх держав

trojmocnin -a -y *ž mat.* третий ступень

trojmocný *chem.* тривалентный; ~ prvok тривалентный элемент

trojmotorový тримоторовый; ~é lietadlo тримоторовый ероплан

trojnásobný 1 о трое бывший, утроенный, тройный; ~ počet о трое вещи́ або утроена кількість 2 трикратный; ~ majster *šport.* трикратный майстер або чемпион

trojnásob -ok -ku *m* тройна кількість

trojnohý триногый; ~á stolička триногый столец

trojnožka *p.* trojnoha

trojosminový триосминовый; ~ takt *hud.* триосминовый такт

trojpešíak -a *m šach.* тройпешка

trojpólový *el. tech.* триполусовый; ~á zásuvka триполусова засовка

trojposchodový триэтажный; ~á budova триэтажная будова

trojprstý трипальцевый

trojrad -u *m* тройный ряд, три шеренги; v ~ nastúpiť! *voj.* в три шеренги наступити!

trojradový в три ряды, в три шеренги; ~ náhrdelník пацірки або нашыйник на трёх нитках

trojramenný; ~ svetník свічник для трёх свечок

trojriadkový на три рядки, з трёх рядків

trojročiak -a *m* трирочный

trojročný трирочный; ~é dieťa трирочная дитина; ~ plán трирочный план; ~á prax трирочная практика, трирочный стаж

trojrohý триугольный; ~á šatka триугольное ху́ща; ~ klobúk триугольный кáпан

trojrozmerný *geom.* тройрозмірный; ~ priestor тройрозмірный простір

trojskok -u *m šport.* тройной скачок

trojskokan -a *m šport. slang.* скокан тройного ско́ку

trojský тройский; ~ kôň тройский кинь *aj pren.*

trojslabičný трискладный; ~é slovo трискладное слово; ~á stopa трискладный стиховый розмір

trojslovný трисловный, складáющий ся з трёх слов; ~é romenovanie нáзва, складáюча ся з трёх слов

trojsmenový тризмінный; ~á prevádzka тризмінная робóта, робóта на три зміны

trojsmerný идущий в трёх направлениях

trojspev -u *m* триголосный спів

trojspol -ok -ku *m* тройной союз

trojsťážňový тристяжневый; ~á loď тристяжневый корабель

trojstranný 1 тристоронний; тригранный; ~ ihlan тригранная пирамида 2 тристоронний; ~á dohoda тристоронний договór

trojstretnutíe -ia *s šport.* турнай трёх команд

trojstup -u *m* коло́на по три; ísť v ~e íti в коло́ні по три; v ~ nastúpiť! в коло́ну по три наступити!

trojstupňový 1 приступневый; ~é voľbu приступневы во́льбы; ~á raketa приступнева раке́та 2 триградусный; ~é pivo триградусное пиво; ~á teplota три градуса́ те́пла

trojštvrťový в три четверти; ~ rukáv рука́в в три четверти; ~ takt *hud.* такт на три четверти

trojtakt -u *m tech. slang.* тритáктный мóтор
trojtaktový *hud. tech.* тритáктный
trojtonový тритóнный; ~ náklad тритóнное
наложня; ~é nákladné auto тритóнное
накладне áвто
trojtýždňový тритыжднёвый
trojuholník -a *m* триуго́льник
trojuholníkovlý триуго́льный; ~ tvar фо́рма
триуго́льника; ~ pilník *tech.* тригра́нный
пилник ~á plachta (*na lodi*) триуго́лна
пла́хта
trojvalcový *tech.* тривалцо́вый
trojvall/ec -ca *m hovor.* тривалцо́вый мóтор
trojverš/ie -ia *s* тристих
trojzub/ec -ca *m* тризубе́ць
trojvázkový трито́мный; ~ román
трито́мный рома́н, рома́н в трёх то́мах
trolej -a *m tech.* трóлей, збера́ч електрики
(на трамва́ї і т. п.)
trolejbus -u *m* трóлейбу́с
trolejbusový трóлейбусо́вый; ~á trať
трóлейбусо́ва тра́са; ~á zastávka
трóлейбусо́ва за́ставка; ~á doprava
трóлейбусо́вый тра́нспорт
trolejový *tech.* трóлее́вый; ~á palica
па́лиця токопrowодника́ (*трóлейбу́са*); ~é
vedenie ко́нтáктне ведж́иня
trombón -u *m hud.* трóмбóн
trombonist/la -u *m* трóмбóниста
trombóz/la -y *ž lek.* трóмбóза
tromf -a *m kart. aj pren.* трóмф *m*; zabiť ~ом
за́бити трóмфом; vyjsť s ~ом выйти з
трóмфом • vyjsť s posledným ~ом выйти
з послéдним трóмфом; vyložiť všetku ~у
вы́ложить вшы́ткы сво́ї трóмфы; mať
v rukách veľkú ~ máти в ру́ках вели́кий
трóмф; vyraziť niekomu ~ z ruky выби́ти
трóмф у да́кого з рук; dať ~a niekomu
за́бити трóмфом
tromfi/núť -ne -nú *dok. 1 kart.* выйти з
трóмфом **2** *koho hovor. expr.* за́бити,
перетрóмфнути
tromfi/ovať -uje -ujú *nedok. 1 kart.*
вышма́рёвати трóмф **2** *nad kým hovor.*

expr. передсти́говати, переко́новати
да́кого
tromfový *kart.* трóмфо́вый; ~é eso
трóмфо́вый туз
trón -u *m* трон, престóл; kráľovský ~
коро́лївський трон; dosadiť sa na ~
поса́дити ся на трон áбо престóл;
zriechnúť sa ~у зре́чі ся трóну; následník ~у
наслéдник трóну áбо престóлу; zvrhnúť z
~у звéргнути áбо зошма́рити з трóну áбо
престóлу
trón/iť -i -ia *nedok. kniž.* сиді́ти на трóні áбо
престóлі
trónny *trónный*; ~a sieň трóнна са́ла; ~a
reč трóнна реч
trop *príd. neskl.:* byť ~ *kart. hovor.* бы́ти троп,
бы́ти несучи́й
tróp -u *m poet.* троп
tropicklý тропи́чний; ~é pásmo тропи́чна
зо́на; ~é podnebie тропи́чний клі́мат;
~á rastlina тропи́чна ростли́на; ~ rok
тропи́чний рік
troposféra -y *ž* трóпосфе́ра
tróp/ly -ov *m pomn.* трóпы
trosk/la¹ -y *ž obyč. v mn. č.* ~у 1 одло́мки;
~у lietadla одло́мки еро́плана **2** ру́їны,
розва́лины *aj pren.;* ~у hradu ру́їны
за́мки; на ~ách rímskej ríše на розва́линах
рі́мської імпе́рії
trosk/la² -y *ž* шкварá
troskol/tať -ce/-tá -cú/-tajú *nedok.* роспада́ти
ся, не да́рити ся
troskový *príd. k troska*² шкваро́вый; ~ otvor
шкваро́вый óтвір; ~ betón шкваро́вый
бе́тон
troška *p. trocha*^{1, 2}
trošku *p. trochu*
trotyl -u *m chem.* троті́л
trov/la -y *ž obyč. v mn. č.* ~у выда́вки,
вы́траты, наго́рода; cestovné ~у путе́вы
выда́вки; robiť ~у роби́ти вы́траты; на
štátne ~у на держáвны выда́вки
trov/iť -i -ia *nedok. hovor. 1 p. tráviť 1 2*
(*miňať*) трати́ти, ро́страчовати; миня́ти; ~
peniaze ро́страчовати пі́нязи

trpasličí/í закрпатэный, карліковы; ~ vzrast закрпатэный ріст; ~ie kmene закрпатэны племена

trpaslík -а *m* закрпатэнец, карлік, ліліпутан

trpezlivosť/t' -ti *ž* терпезливість, терпіня; strácať ~ тратити терпезливість, страчати терпіня; ~ ma opúšťa я страчам терпезливість, мене опускають терпезливість; mať ~ мати терпіня

trpezlivý терпезливый

trp/lieť -í -ia *nedok.* 1 *čo, čím* терпіти *што*, трапити ся *чим*; ~ biedu, núdzu терпіти бідy, нуду; ~ zimu терпіти зиму, мерзнути; ~ bolesť терпіти біль; ~ hlad голодувати, трапити ся голодом 2 *za čo i bezpredm.* ~ *za presvedčenie* терпіти *за* пересвідчення; *fyziicky, duševne* ~ терпіти фізично, душевно; *chorý* ~і хворый терпить 3 *čím, na čo* терпіти, боліти; ~ *nespravosťou* терпіти несправостев; ~і *na žalúdok* у него хворый жолудок, ёго болить жолудок; ~ *na zaduch* він терпить задыхом; ~ *velikáštvom* він терпить мегаломаніев або маніев великості 4 *čo expr.* терпіти, знахати; ~ *poriadok* терпіти непорядок; ~ *niekoho v dome* терпіти дакого в домі 5 *čím* терпіти недостатком чого; ~ *nedostatkem vody* терпіти недостатком воды, почувствувати недостаток воды; *rastliny* ~ia *suchom* рослини терплять недостатком влжності або терплять сухом

trpiteľ -а *m* терпитель, мученик

trpiteľský терпительский, мученицький; ~ výraz терпительский або мученицький погляд

trpkasť/y з терпким присмаком; ~á chuť терпкастый смак

trpký/y 1 терпкий; ~é víno терпке вино; ~á chuť терпкий смак 2 *pren.* гірький; ~é slová гірькі слова; ~ život гірький живот; ~ smiech гірький сміх; ~é slzy гірькі слезы; ~á skúsenosť гірький опыт;

~á pravda гірька правда; ~é chvíle гірькі минuty • ~á pilulka гірька пірулька

trp/nuť -ne -nu *nedok.* 1 (*meravieť, drevenieť*) терпнути, деревняти; жаснути 2 (*strachovať sa*) тугнути, терпнути; ~ *strachom al. obavou* терпнути страхом, умерати од страху 3 бояти ся, страховати ся, трапити ся, знепокоєвати ся; ~ o svoju budúcnosť знепокоєвати ся о свою будучність

trpní/y gram.: ~ *rod* пасівный род або залог; ~é *príčasť* пасівный часопридачник, часопридачник пасівного залога

trs -u *m* стебло; ~ trávu стебло трави

trs/ť -ti *ž* терстина; *sukrová* ~ цукрова терстина

trstenic/la -e *ž* терстина, терстинова паличка

trstení/y терстиновий; ~á *palica* терстинова палиця; ~á *stolička* терстиновий сталець, сталець із терстины

třst/lie -ia *s* терстина, терстиновий пораст

trstin/la -y *ž* терстина; *sukrová* ~ цукрова терстина

trstinový терстиновий; ~ *porast* терстиновий пораст, терстинова гушавина; ~ *sukor* терстиновий цукер

trťáč -а *m hovor. expr.* (*kostrč hydiny*) бискуп

trúb/la -y *ž* 1 *hud.* труба; *hrať na* ~е грати на трубі 2 рожок; *pastierska* ~ пастырський рожок; *hlásna* ~ голосна труба *aj pren.* 3 *hovor.* звиток; ~ *papiera, súkna* звиток паперя, сукна 4 (*nádavka*) дурак, больван • *komu česť, tomu česť, pastierovi* ~ [*ptisl.*] богу богово, цареві царєво; *káždому* своє; *dati káždому, što єму* належить

trubač -а *m* трубач; *fanfárový* ~ фанфаріста

trubadur -а *m* трубадур

trúbeľ/la -le *ž* 1 трубка 2 (*papiera ap.*) трубка, змоток

trúbeľk/la -y *ž* трубочка

trubic/la -e *ž* трубка, труба; *výbojové* ~е *tech.* неоновы трубки; *dýchacia* ~ *anat.* дыхаюча трубка, трубка на дыхання; *Eustachova* ~ *anat.* Евстахієва труба

trubicový трубко́вый

trubičk//a -y ž *zdrob.* тру́бка; ~ so šľahačkou *kuch.* тру́бка зо шляга́чков

trubiroh -a *m* (*nádavka*) ту́пец, дура́к, спроста́к, пня́к, тру́лє

trúb//it' -i -ia *nedok.* 1 труби́ти, гуча́ти; ~ na rohu труби́ти на ро́гу; autá ~ia авта гуча́ть; ~ na poplach труби́ти на по́плах 2 *expr.* тверди́ти; *dokedy ti to mám ~?* до коли а́бо до яко́го часу́ я ї́щі повинний то́бі то́то тверди́ти?; *stále ~ niekomu* все тверди́ти дако́му (є́дно і то́то са́ме) ● ~ *niekomu* не́що до у́ш гуча́ти до ух дако́му; *bodaj by mu psy na kare ~ili* же́бы є́го чо́рти взяли

trúbkl//a -y ž 1 *zdrob.* тру́бка, ро́жок; кла́ксон (*на ávni*) 2 *hud.* тру́бка, корне́т

trubkár -a *m* трубка́рь, корнеті́ста

trúbkový správ. rúrkový

truc -u *m* *hovor.* твердоголо́вість, зятя́тость; з ~u, на ~ (*urobiť niečo niekomu*) на́прік, назло́, з тру́цу

trucoš -a *m* *hovor.* тру́цош, твердоголо́вець

truc//ovat' -uje -ujú *nedok.* труцова́ти, быти твердоголо́вым а́бо зятя́тим

trucovitý труцови́тий, твердоголо́вий, зятя́тий; ~ *človek* твердоголо́вий чолові́к, зятя́тий

trúd -a *m* *včel. aj pren.* труд *m*

trudnomyseľný тяжкомы́селний, меланхо́лічний

trúfal//ý 1 смі́лий, одва́жний, оповажли́вий; ~á otáзка смі́лий вопро́с 2 ри́скований; ~ *čin* ри́скований по́ступок

trúf//ať si -a si -ajú si *nedok.* не бо́яти ся, одва́жовати ся, опова́жовати ся; ~am si *tvrdiť, že ...* я беру́ на се́бе смі́лость тверди́ти, же ...; *netrúfal si opýtať sa* він не опова́жив ся спроси́ти; ~am si *to urobiť sám* я беру́ ся зроби́ти то́то сам; ~ si на *niekoho* одва́жити ся выступи́ти проті́в дако́го ● *veľa si ~* мно́го собі́ позво́лює

truhl//a -y ž 1 тру́на; umrlčia ~ тру́на 2 ла́да, ка́ста, ка́сна

truhlárstvo//o -a *s* 1 ви́роба трун 2 реме́сло труня́ря 3 склеп труня́ря

truhlic//a -e ž ла́да, ка́ста; скринька ● *pýcha* на ули́ а handry *v ~i* [*prís!*] на брі́ху га́дваб, а в брі́ху га́дваб

truhlík -a *m* скринька

truhlový 1 труно́вий 2 скринё́вий; шуфлико́вий

truchliac//i смутя́чий, зарму́чений, жало́стний; ~a *rodina* смутя́ча ро́дина

trúchl//it' -i -ia *nedok. nad kým, čím, za kým, čím i bezpredm.* смути́ти, жалі́ти, ко́мутити ся за *кым, чім*; ~ *za mŕtvym* смути́ти за уме́ршим а́бо уме́ртым

trúchliv//ý смутни́й, жало́стний, ско́рму-че́ний; ~á *pieseň* смутна́ спі́ванка; ~é *časy* смутні́ часи́; ~á *správa* смутна́ а́бо жало́сна ві́стка

trúchlohr//a -y ž *zastar.* трапе́дія

trúchlospev -u *m* *kniž.* елє́гія

trúchly¹ *p.* **trúchlivý**

trúchly² поро́хна́вий

trúchnat//iet' -ie -eju *nedok.* поро́хнаві́ти

trúchnivý поро́хна́вий

trul//o -a *m* *hovor. pejor.* дура́к, тру́лє, пня́к, бо́льван

trún//ok -ka *m* *lud.* алко́гольний на́питок, алко́гол, пия́тка

trup -u *m* труп; дрі́к, ті́ло; ~ *lietadla* труп еро́плану

trus -u *m* гні́й, фека́лії; *kravský* ~ корова́нка; *konský* ~ коня́чка; *slepačí, vtačí* ~ курі́нци; *кура́чка*

trús//it' -i -ia *nedik.* 1 сы́пати, россы́повати; рострясо́вати; ~ *omrvinky* рострясо́вати о́кыршы́нки 2 *pren.* розно́сити, росшы́рєвати ~ *chýry* розно́сити хы́ры а́бо слухы́; ~ *reči al. klebety* росшы́рєвати плє́тки 3 (*o zvieratách*) зне́чищова́ти, шпі́нити; ~ *do vlastného zniezda* ≈ зне́чищова́ти вла́стне гні́здó

trús//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* 1 сы́пати ся, россы́повати ся 2 *pren.* (*o rečiach, správach*) приходи́ти, дона́шати ся 3 *expr.* (*po jednom príchádzať*) приходи́ти по є́днім

trvac//i: ~ie *sloveso gram.* перманє́нтне часосло́во

trvác//i 1 (*trvalý*) непереходячий; постійний; ~ úspech непереходячий успіх; ~ zväzok продовжуюче spoїna **2** (*pevný*) певний; ~e bunky *bot. biol.* постійны клітки; ~a látka певна матерія

trval//á -ej *ž hovor.* ондулація

trvalk//a -y *ž* многорочна рослина

trval//ý 1 певный, міцний, постійний, неперерушований, продовжуючий; дефінітивний; ~ mier певный мир; ~á invalidita продовжуюча інвалідність; ~é city міцны чувства; ~é vedomosti певны знання; ~á ondulácia тырвала ондулація **2** (*opak: prechodný*) постійний, тырвальный; ~é služobné miesto постійне (робоче) місце; ~ pobyt тырвале бывання; ~é zuby *anat.* постійны зуби

trvanliv//ý певный, міцний, тырваючий; ~ á látka міцна матерія; ~é ovocie зимны сорты овоцины; овоцина, витримуюча довге храніння; ~é pečivo сухе печиво

trv//at' -á -ajú *nedok.* **1** тырвати, продовжувати ся, тягати ся; *rozhovor* ~al dve hodiny розговор продовжував ся *ábo* тягав ся дві години **2** *na čom* настоевати, тырвати, стояти; ~ na svojom настоевати *ábo* тырвати *ábo* стояти на своїм

trysk -u *m* цвал, галоп, скорый биг

trysk//a -y *ž tech. hovor.* діза; vyrovnávacia *al.* kompenzačná ~ wyrівнююча діза

tryskáč -a *m hovor.* реактивний ероплан, тріскач

trysk//at' -á -ajú *nedok. bás.* выстріковати, выстріковати горі, хырлити

tryskom *prisl. kniž.* бігом, цвалом, галопом

trýz//eň -ne *ž* мука, мучіня, трапіня, жаль, тяжкість; ~ srdca сердечны муки *ábo* трапіня; životná ~ животны трапіня

tryzn//a -y *ž* трізна

trýzn//it' -i -ia *nedok.* мучіти, трапити, трізнити; ~ zvieratá мучіти звірята

trýznitel' -a *m* мучитель, трізнитель *m*

trýzniv//ý мучивый, трізнивый; ~ hlad мучивый голод; ~é myšlienky мучивы думкы

tržb//a -y *ž* уторговання; denná ~ дённое уторговання

tržnic//a -e *ž* крытый рынок

tržn//ý² рыночный, базарный; ~é právo *hist.* право торговання; ~ deň базарный день; ~á cena торгівля *ábo* базарна ціна

tržn//ý²; ~á rana рвана рана

tse-tse *neskl.* *ž* мұха цецё

tu *prisl.* **1** ты; kto je tu? хто (є) ты?; tu, na stole sú peniaze ты на столі суть пінязі; raz tu, raz tam раз ты, раз там; то ты, то там; čoskoro budú tu они штоскоро будуть ты **2** (*v tomto prípade, v takejto situácii, teraz*) ты; načo tu slová? к чому ты слова?; čo tu ešte vysvetľovať? што ты іщі пояснёвати?

3 (*zrazu, v tom okamihu*) ты, náraz, одразу; a tu sa obaja rozosmejú a ty они обидвоми розосміяли ся; a tu ju zaliali slzy a ty она náraz росплáкала ся *ábo* поляла ся слызáми **4** (*poukazuje na bezprostrednú blízkosť niekoho, niečoho*) но і, вот; tu máš но і маш, но і тобі; tu ide вот він іде

tub//a -y *ž* тубик, туба

tuber//a -y *ž hovor. expr.* туберкулóза; сухотины *pomn. zastar.*

tuberák -a *m hovor. expr.* туберкулóзник

tuberkulotik -a *m* хворый на туберкулóзу

tuberkulóz//a -y *ž* туберкулóза; plúсна ~ туберкулóза плюц; kostná ~ кóстная туберкулóза

tuberkulózny//y туберкулóзный; ~ bacil туберкулóзный бáцiл; ~e zviera туберкулóзне звіря; ~a nemocnica туберкулóзный шпиталь

tuc//et -tu *m* туцет, **12** фáлатків *ábo* кýсiв (*еднакой сорты*)

tuctový обыча́йный, туцто́вый, звыча́йный, каждодённый; ~ román обыча́йный роман; ~ spisovateľ звыча́йный *ábo* туцто́вый писáтель

tučniak -a *m zool.* пінгвін, тучняк

tučn//iet' -ie -eju *nedok.* тучноті; приберáти на бáзи, ставáти ся тучным

tučnota//a -y *ž* **1** повнотá, тучнотá ж; sklon k ~e склóнность к тучноті *ábo* повноті **2**

маснотá, тучность ж; ~ mlieka тучность молóка

tučn//ý 1 тучный, грубый; ~ člověk тучный áбо грубый чоловік; ~á krava тучнá корóва; ~é peru грубы гáмбы; ~á peřaženka грубá пiняженка **2** масный, тучный; ~é mlieko тучнé молóко; ~ сыр масный сыр; ~ é mäso маснé мясо ~é písmo *tláč.* тучнé письмо

tuf -u *m* туф

tufit -u *m* *geol.* туфóва порóда

tuh//a -y *ž* (*nerast aj náplň do ceruzy*) гرافіт; farebné ~у фарéбны гرافіты; tvrdá, mäkká ~ твердый, мягкий гرافіт

túh//a -y *ž* тягáня; ~ po domove тягáня за домовинов

tuh//é -ého *s* *hovor.* пáлiнька

tuh//núť -ne -nú *nedok.* 1 тýгнути, твёрднути, застывáти **2** (o údoch) кочаніти, каменіти

tuho *prísł.* *v rôzn. význ.* міцно; ~ stisnúť ruku міцно стиснути руку; ~ spať твёрдо спáти; ~ bojovať неперестáннi воєвáти; ~ fajčiť мнóго кúрити; ~ mrzne міцно мёрзне; ~ zviazať міцно звязáти, пéвнi стягнути

tuhočervený тёмно-червёный

tuhomodrý тёмно-синий

tuhov//ý гرافітный; ~é ložisko мiсце находжiня гرافіты; ~ téglík килимок iз гرافіта

tuh//ý 1 (*tvrdý*) твердый; ~é teleso твердé тіло; ~é palivo твердé выкúрёваня; ~é cesto твердé тісто **2** (*silný*) міцный, силный; ~á zima сурóва зимá; ~ mráz силный мóроз; ~ boj зуривый бой; ~ pároj твердый напиток; ~é svetlo міцнé світло; ~á vôňa сильна вóня; ~ spáнок твердый спáнок; ~ vlastenec великий патріóт **3** міцный, выносливый; ~ chlap міцный хлоп; má ~ život (o živých tvoroch) матъ твердый живот; mať ~ život (o zvukoch *ap.*) закоренити ся áбо пéвно ухóпити ся живóта • ide do ~ého сiтуáция приóстриюе ся, сiтуáция зачiнать быти вáжна áбо крiтiчна

tuch//núť -ne -nú *nedok.* тýхнути, плесніти; гáснути, згасинáти

tuj//a -e *ž* *bot.* (*ihličnatá drevina*) тýя • ~ západná *bot.* тýя зáпадна (*Thuja occidentalis*); ~ východná *bot.* тýя востóчна (*Thuja orientalis*)

tuk -u *m* масть; олiй; rastlinný, živočíšny ~ ростлинный олiй, живóтна масть; rybí ~ рыбiй олiй; umelý ~ умéла масть, комбiновáна масть; podkožný ~ пiдкóжна масть

tukan -a *m* *zool.* тýкан

ťuk//ať -á -ajú *nedok.* клóпкати, поклóпковати

ťuk//ať si -á si -ajú si *nedok.* (*s pohármi*) чёрькати собi (з пóгарами, з пóгариками)

ťuk//núť -ne -nú *dok.* тюкнути, бұхнути

ťuk//núť si -ne si -nú si *dok.* чёрькнути собi (з пóгарами áбо пóгариками)

tukomer -u *m* опрeдiлéвач масноты молóка

tukov//ý 1 масный; ~á vrstva маснá вёрства; ~é žlazy масны желéзы; ~ pádog маснá опухлина **2** маслóвый; ~é pečivo маслóве печiво

tuláck//ý вандрóвник, поневiрючий, потýлючий; ~ život потýлючий живот; má ~u rovnahu матъ харáктер вандрóвника

tuláctv//o -a *s* вандровництво

túlačk//a -y *ž* *hovor.* потýлéваня, ходжiня; idem на ~у я iду повандровáти; пощné ~у нóчне гуляня

tulák -a *m* вандрóвник, поневiрёвач

tularém//ia -ie *ž* *vet. lek.* туларемiя

túl//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 потýлéвати ся, поневiрiяти ся, ходити; ~ sa po meste потýлéвати ся по мiстi; ~ sa po svete ходити по свiтi; ~ sa po nociach фламовáти по нóчáх áбо нóчáми **2** (*žiť tuláckym spôsobom*) вандровáти

túlavý 1 потýлючий ся, вандрýющий, потýлный; ~ žobrák потýлючий жобráк; ~ pes потýлный пес **2** ~ život вандрóвный живот

tul//lec -ca *m* пýздро, пóшва

tuleň -a *m* *zool.* тýлень

tulen//i туленій; нерпový; ~ie mäso мясо тулень, туленина; ~ia kožušina кожа нерпы

tulipán -a *m* туліпán

tulipánov//ý туліпановый; ~é semená туліпановы семéна

túl//it' sa -i sa -ia sa *nedok. ku komu, k čomu* ту́лити ся, притискáти ся; dieťa sa ~ilo k matke дітина ту́лила ся áбо притискáла ся к mámi; dedinka sa ~ila k horám *pren.* селó притискáло ся к горáм

t'ulpas -a *m* *pejor.* бóльван, дура́к, тру́ль, ту́пець

tumor -u *m* *lek.* нáдор, опухлина

tuná *hovor. p. tu*

tunajš//i тутешній, містний, домашній; ~ člověk містний чоловік; nepoznám ~ie romegu я не пóзнам тутешню ситуáцію

tundr//a -y ž тундра

tunel -a *m* тунéл; železničný, cestný ~ желізндорóжний, трáнспортний тунéл

tunelovac//i тунелуючий; ~ie práce тунелуючі робóты; ~ štít тунелуючий щіт

tunelov//ý тунелóвый; ~á doprava тунелóвый трáнспорт; ~á pec *tech.* тунелóвый пец

tuniak -a *m* *zool.* туняк

tup//it' -í -ia *nedok.* тупити, зату́плёвати; ~ ostrie poža тупити ві́стря нóжа

tup//it' -í -ia *nedok. koho,* čo ганити, ганобити, уражáти, зневáжовати

tup//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* тупити ся, зату́плёвати ся

tupo *prisl. v rôzn. význ.* тупо; ~ zahrotený тупо застругáна (*церу́зка i m. n.*) ~ zaduniet' тупо задудніти; ~ hládiet' тупо позерáти

tupohlav//ec -sa *m* *expr.* ту́пець, дура́к

tupohlavý тупоголóвый, глúпый, тупый

tuponosý тупонóсый

tupouhlý тупоугóлный; ~ trojuholník *geom.* тупоугóлный триугóлник

tup//ý *v rôzn. význ.* тупый; ~ nôž тупый нож; ~á hrana тупá грáна; ~ hrot тупый кóнець; ~á ceruzka тупá церу́зка; ~ uhol *geom.* тупый угóл; ~ náraz тупé бұхнутя; ~ pohľad

тупый вызор; ~á bolest' тупá бóльсть, тупый біль

tur -a *m* *zool.* тур

túr//a -y ž túра, пóхід; horolezecká ~ алпініський пóхід; robiť ~у робити túры; ходити на тури́стичны похóды

turban -a/-u *m* турба́н

turbín//a -y ž *tech.* турбі́на; parná ~ парóва турбі́на

turbinov//ý *tech.* турбі́новый; ~é koleso турбі́нове кóлесо; ~ motor турбі́новы мóтор, турбі́на

turboagregát -u *m* *tech.* турбоаггре́ат

turbocentrál//a -y ž *tech.* турбоэлектро-стані́ця

turboelektrár//eň -ne ž *tech.* турбо-электростані́ця

turbogenerátor -a *m* *tech.* турбогенерáтор

turbokompresor -a *m* *tech.* турбокомпрéсор

turboprúdový *tech.* турбореактíвный; ~ motor турбореактíвный мóтор

turbovrtuľov//ý *tech.* турбовертулóвый; ~é lietadlo турбовертулóвый ероплáн

turbulenc//ia -ie ž *fyz.* турбулénция

turbulentn//ý *fyz.* турбулénтный; ~ tok, ~é prúdenie турбулénтне протіkáня

turcizm//us -u *m* *lingv.* турці́зм

tureck//ý турецький; ~ sultán турецький султáн; ~ jazyk турецький язык • ~á káva турецька кáва; ~ med турецький мед; ~é hospodárenie турецьке веджі́ня господарства, турецьке гáздовáня

turečtin//a -y ž турецький язык

Tur//lek -ka *m* Түрок • poturčenec horší od Turka потурчéнець гірший Түрка; fajčiť ako Turek мнóго кúрити, кúрити як Түрок

tur//lek -ka *m* *hovor.* кáва, кáвей; турецька кáва

Turil//ce -c ž *pomn.* тро́їця, тро́їцин день

turíčn//ý *príd. k Turice;* ~e sviatky святоду́шны святкы, тро́їця; ~ pondelok тро́їцин понеді́лєк, дұхів день

turist//a -u *m* тури́ста

turistick//ý тури́стичный, тури́ський; ~á výstroj тури́стичне vybavлі́ня; ~ výlet

туристична екскурсія, туристика; ~ oddiel туристичний одділ; ~é značky туристичні значки ~á chata, ~á nocľaháreň туристична хата; ~ ruch туристичний рух, туризм; ~á kancelária туристична канцелярія

turistik//a -y ž туристика, туризм; pešia ~ піша туристика; vodná ~ водна туристика, водный туризм

Turkmén -a m Туркмен

turkménčin//a -y ž туркменський язык

Turkménk//a -y ž Туркменка

turkménsky туркменський

turkotatársk//y турко-татарський, тюркський; ~е языку турко-татарськы або тюркскы языки; ~е národy тюркскы народы

Turky//ňa -ne ž Туркія

tur//ňa -ne ž hovor. турня

turnaj -a m турнай; перемагання; hokejový ~ хокеєвий турнай; šachový ~ шаховий турнай; usporiadať ~ провєсти або зорганізувати турнай; kvalifikačný ~ кваліфікаційний тарнай

turnajový турнаєвий; ~ zápas турнаєва гра; ~á tabuľka турнаєва табличка

turné neskl. s турне neskl. s; koncertné ~ концертне турне; idem na ~ я їду на турне

turniket -u m (otáčavé zariadenie vo dverách) турнікет

turnus -u m зміна, гру́па; prvý, druhý ~ перша, друга зміна; dvojtýždňový ~ двотиждєня зміна; minulý ~ минула або попередня гру́па (odpochívajúcich i m. n.)

tuš¹ -u m туш м; čínsky ~ кітáйський туш; vytiahnuť ~ом обтягнути тушом

tuš² -u m hud. туш

tušen//ie -ia s предвіджіня, предчүвствованя; malzlé ~він мавзле предчүвствованя або предвіджіня; nemať ani ~ia o niečom не ма́ти а́ни поня́тя о да́чим

tuším čast. (mi) здасть ся

tuš//it' -í -ia nedok. предчүвствовати, предвідіти; чүвствовати; ~ím niečo nepřijemné я предчүвствую штось неприємне; ~ nebezpečnostvo предчүвствовати

небезпєчность; už ~ím, čo chceš povedať я уж предвіджу або дога́дую ся, што ты хочєш пові́сти; ani by ste netušili, čo všetko on vie вы а́ни не представляте собі, што вшы́тко він зна́ть; ani netušia, s kým sa rozprávajú они ї́щі не зна́ють, з кым бісідію́ть; oni ešte ani netušia o láske они ї́щі а́ни по́ня́тя не ма́ють о любви

tuš//ovať -uje -ujú nedok. 1 закрыва́ти; скрыва́ти 2 hovor. загла́джувати, зата́євати, скрива́ти; ~ nedostatky загла́джувати або скрива́ти недоста́тки

t'ut'mák -a m hovor. ба́брак, неме́гло

tuto prísl. ty

tútor -a m zastar. práv. (poručník) опікун; pren. (nadriadený) наста́вник

tútorský zastar. опіку́ньський; ~ tón тон наста́вника

tútorstvo -a s zastar. опікунство

túz -a m kart. туз • zelený ako ~ (bledý v tvár) ці́лком зе́лений

tuzemsk//ý домáшній; ~ priemysel домáшній про́мысел; ~é platidlo домáшня ва́лүта; ~ rum рум, виробений во влáстній краї́ні

túžb//a -y ž 1 велике желáня, снажіня; дүмка; tajná al. skrytá ~ та́йне або скрите желáня; chorobná ~ ма́нія; horieť ~ou горі́ти желáнем 2 po čom желáня, жа́доба; ~ po slobode жа́доба по слободі́; ~ po vedomostiach жа́доба по ві́домостях 3 жа́доба; ~ po domove жа́доба по домовині

tužidl//o -a s 1 text. кро́хмаль 2 (na vlasy) фі́ксатор

tuž//it' -í -ia nedok. 1 крохмалити 2 утү́жувати; ~ svaly утү́жувати свáлы або муску́лы

túž//it' -í -ia nedok. po čom 1 одушевнє́ні желáти або хоті́ти, дүмати о чім; ~ po zмене желáти зміны́; ~ po sláve желáти сла́ву, дүмати о сла́ві; ~ po slobode дүмати о слободі́; ~ po šťastí, láske дүмати о щáсті, о любви, ба́жыти щáстя в любви 2 тужыти по чім; ~ po domove al. za domovom тужыти по домовині або за домови́нов

tuška p. ceruza

túžobn/lý запалисто желajúчий, хочачий; ~é želanie запалисте желáня; ~é ošakávanie нетерпеливе очікування

tvar -и **m 1** (*podoba*) фóрма, вид; pravidelný ~ правильна фóрма; geometrický ~ геометрична фóрма; guľovitý ~ фóрма шáра, шарóва фóрма; vonkajší ~ зóвнішня фóрма **2 tech. (profil)** профíл **m**, профíловáня **с 3 voj.** строй; pochodový ~ походóвый строй; nástupový ~ наступóвый строй; zomknutý ~ зомкнýтый строй; ísť v ~e íти в стрóї **4 gram.** форма; slovesný ~ часослóвна фóрма; ~ jednotného čísla фóрма еднóтного чíсла

tvár -e/-i **ž 1** лицé, тварь; črty ~e рисы твáри; výraz ~e выраз твáри; známa ~ známa тварь; opálená ~ опалéна тварь; v ~i vyzerá mlado в твáри вызерать молодá, онá мать молодý тварь; odvrátiť ~ одвернути тварь **2 (výzor)** тварь, вызор (твáри); vážna ~ серъёзна áбо vážna тварь; smutná ~ смутнá тварь, смутné выразíня твáри; urobiť kyslý ~ зробити кваснý тварь **3 pren.** тварь, вызор; politická ~ політíчна тварь; ~ mesta вызор мíста • ~ou v ~ niečomu твáрєв в тварь к дачóму; pred ~ou národa пєред твáрєв нарóда; hľadiť smrti do ~e позєрати смєрти до твáри áбо в óчі; povedať niekomu niečo do ~ повісти прямо в óчі дакóму; ukázať svoju pravú ~ указáти свою дійсну тварь; odhaliť pravú ~ niekoho стóргнути мáску з дакóго; nemá ~ тварь без слóва, нíма тварь

tvár/liť sa -i sa -ia sa *nedok.* твáрити ся, притвáрєвати ся; ~ sa prekvapene твáрити ся зачúдованí; vážne sa ~ серъёзнí твáрити ся; ~il sa, že перочуje він твáрив ся áбо робив ся, же не чує; dôležito sa ~ робити ся вáжым

tvárníc/la -e *ž stav. 1* фóрма (*на формовáня*) **2 (tehla)** блок

tvárn/liť -i -ia *nedok.* формовáти, придавáти фóрму; *odb.* формовáти; ~ sklo *tech.* формовáти скло, придавáти фóрму склу **tvárnos/ť** -ti *ž 1* подóбность дачóго, взгляд, фóрма; ~ materiálu подóбность мaтериáлу **2** взгляд; ~ terénu, krajiny взгляд мiсцєвостi, краíны

tvárn/ly 1 формýючий, огына́ючий, ~ мaтериáл формýючий мaтериáл **2 lit.** художнiй; ~e prostriedky художнi фóрмы; ~e postupy художнi способы

tvaroh -и **m** твáрог

tvarohovnik -a **m** колáч з твáрогом, тварогóвник

tvarohov/lý тварогóвый; ~ koláč тварогóвый колáч; ~é rezance рiзáнки з твáрогом

tvaroslov/lie -ia **s gram.** морфолóгiя

tvaroslovný морфолóгiчний

tvarovac/li *tech.* формýючий, формовáний; ~ia píłka садóва пилка

tvarovan/lý *odb.* формовáний, формóвый; ~é stromy стрóмы з формовáнов корúнов; ~á oceľ формовáна óцiль

tvar/ovať -uje -ujú *nedok. odb.* формовáти; ~ strom формовáти корúну стрóму ~ súčiastky формовáти детáйли; ~ oceľ формовáти óцiль

tvarovk/la -y *ž stav. (tehla)* блок

tvarov/lý 1 формовáний; ~á pravidelnosť справнóсть фóрмы; ~á pestrosť рознорóдность форм **2 tech.** формовáний, фазóнный; ~á fréza фазóнна фрєза; ~á oceľ формовáна óцiль **3 gram.** формáльный, морфолóгiчний; ~é vyrovňávanie вырiвнєвáня парадíфмы

tvarožník -a **m** тварогóвый колáч

tvoj zám. твій; ~ otec твій отєць; človek ~ho веку чоловiк твоiх рóкiв; to je ~a vec то є твоя рiч; nech je po ~om най бúде по-твоiм áбо по-твоєму

tvor -a **m** створiня; rozumný ~ розúмне створiня; človek je ~ spoločenský чоловiк - общнóстне створiня; nemá ~y (*zvieratá*) бесслóвны створiня, нiмы створiня

tvorb/la -y ž 1 творіня; ~ plynov творіня плінів; ~ sien творіня цін; ~ protilátok творіня або виникнутя антитіл 2 творчість, творы, робóты; ľudová ~ народна творчість; umelecká ~ художня творчість; piesňová ~ співанкова творчість, співанкы; dramatická ~ драматічны творы, драматічна творчість

tvorc/la -u m 1 творитель, áвтор; ~a zákona áвтор закона; ~ovia dejín творителі історії; ~umeleckí ~ovia художні творителі; ~ovia filmu творителі фільму 2 kniž. (boh) створитель, творець

tvor//it' -í -ia nedok. 1 (tvorivo pracovať) творити, твориво робити 2 (vytvárať) творити, витваряти; ~ nové slová творити новы слова; ~ príslovky творити прислівники 3 (produkovat') продуковати, творити; ~ protilátky творити антитіла; ~ krvinky творити кровны тілця 4 (predstavovat') творити, складати, представляти; ~ kruh, pravý uhol творити круг, прямый угол; ~ základ niečoho творити основу дачо́го; ~ jadro niečoho складати ядро́ дачо́го; ~ jeden celok творити є́дно ці́ле; ~ jednu tretinu творити є́дну третину; ~ výnimku представляти або робити одхылі́ня

tvor//it' sa -í sa -ia sa nedok. творити ся, витваряти ся

tvorivos//t' -ti творчество, творчість; ľudová umelecká ~ народна художня творчість; народна самодіяльність

tvoriv//ý творивый; ~ pracovník творивый робóтник; ~á práca творива робóта; ~ proces творивый процес; ~ prístup к не́чому твориво підходить к дачо́му; ~á iniciatíva творива ініціатіва

tvorstv//o -a s живы створіня, вшытко живє́ або што жыє; člověk je korupou ~a чоловік – вінець творіня

tvrd//é -ého s hovor. тверде́ (напумок)

tvrden//ie -ia s тверджіня; odvolať svoje ~ зречі ся сво́ього тверджіня, взяти на́зад своє́ тверджіня

tvrden//ý tech.: ~á ocel' стве́рджована о́ціль **tvrd//it'** -í -ia nedok. твердити

tvrd//it' -í -ia nedok. tech. робити твердым, тве́рдшым

tvrd//núť -ne -nú nedok. 1 тве́рднути; chlieb ~ne хлі́б тве́рдне або черствіє; betón, gyps ~ne бе́тон, гі́пс тве́рдне; ruky mi ~nú ко́жа на рука́х ми тве́рдне, ру́кы ми тве́рднуть 2 pren. черствіти, ставати ся че́рствым; ставати ся стро́гим або суро́вым; srdce mu ~ne се́рдце є́му че́рствіє; hlas mu ~ne є́го го́лос ста́вать ся стро́гим 3 expr. (zostáva, čakať niekde) торча́ти, че́кати

tvrd prisl. 1 (opak: mäkko) тве́рдо; vajce na ~ яйце на тве́рдо; ~ vyslovovať lingv. тве́рдо высло́влєвати 2 (silne, intenzívne) тве́рдо, ту́го, мі́цно; ~ spať тве́рдо спа́ти 3 (ostro) стро́го, рі́зко, суро́во; ~ rozkázat' стро́го прика́зати; ~ odvetiť тве́рдо або гру́бо одпові́сти; ~ hrať šport. гру́бо гра́ти 4 (ťažko, s námahou) тяжко, з на́магов; ~ pracovať тяжко робити

tvrdohlav//ec -ca m твердоголо́вець

tvrdohlavý твердоголо́вый, заты́тый

tvrdošijný 1 твердоголо́вый, заты́тый, непідда́йный, неусту́пный 2 выты́рва́лый; ~ odpor выты́рва́лый о́дпір

tvrd//ý 1 твердый, тугый; ~ materiál твердый мате́ріал; ~á zem тверда́ зе́мля; ~á posteľ тверда́ по́стіль; ~é cukríky тверды цукерники; ~é mäso тверде́ мясо; ~ chlieb твердый хлі́б; ~á pružina тверда́ пружина; ~ golier твердый або крохмале́ный га́лір; ~ klobúk твердый ка́лап; ~á ocel' tech. тверда́ о́ціль; ~á voda тверда́ во́да; ~á stolica lek. твердый столе́ць; ~ vred lek. твердый ве́ред; ~é podnebie тверде́ підне́біня; ~á valuta fin. тверда́ валу́та; ~é prístátie let. тверде́ призе́мліня, тверде́ приста́тя 2 (silný, intenzívny) тугый, глубо́кий; ~ spánok глубо́кий спа́нок 3 pren. (necitlivý, bezcitný) твердый, че́рствый; ~ člověk твердый або че́рствый чоловік; ~á povaha твердый ха́ра́ктер; ~é srdce тверде́ або че́рстве се́рдце 4

(ostrý) стрóгий, різкий, грубий, сурóвый, кру́тый, твердый, немілосéрдный; ~é opatrenia стрóгы міры; ~é slova сурóвы áбо різкы слóва; ~á kritika немілосéрдна áбо сурóва крі́тика; ~ trest сурóве карáня; ~ boj твердый áбо немілосéрдный бой; ~á výchova сурóве виховáня; ~é podmienky сурóвы обстáвины; ~á disciplína твердá дисци́пліна; ~ režim твердый ре́жим; ~á skúška твердá скýшка; ~ osud сурóвый óсуд **5** (ťažký, namáhavý) тяжкий, намагáвый, сурóвый; ~ život тяжкий живот; ~á práca тяжкá áбо намагáва робóта; ~ tréning умóрне тренóвaня • ~á výslovnosť *lingv.* твердá выслóвность; ~á spoluhláska *lingv.* твердый соглáсный; ~ vzor skloňovania *gram.* тiп склонёвaня на твердый соглáсный; ~é у *gram.* iнcлoн; ~ znak *gram.* твердый знак; маť ~é lakte знáти робити лóктями, мáти тверды лóкти; маť ~ú hlavu быти твердогóловым áбо быти твердым; to je ~ oriešok тотó твердый óришок; ~á hus на шкlbanie ≈ твердогóловый чoлoвiк

tvrdzla -e ž 1 бiдá, пoсoтa, худoбa, нýдзa **2** o чo недoстáток чoгo; нýдзa в чiм; ~ o robotu пoтpибнoсть в робóтi; ~ o potraviny недoстáток пoтpавин

twist -u m твiст

twistový *príd. k twist*; ~ rytmus пiтм твiстa
ty *zám.* **1** ты; ty a ja ты i я; чo ľa do toho? штo тoбi дo тoгo?; pekné od teba шýм(в) нi од тeбe; byť tebou быти нa твoїм мiсцi **2** (*zastupije privlastňovacie zámeno*) твiй; môžem ti byť ocom я гoджу ся тoбi вiтцeм; poviem ti materi *hovor.* я пoвiм твoїй мáтepи; kde ti je kniha? *hovor.* де твoя кнiгa? **3** (*má citový význam*) *neprekladá sa*; len čo som ti prišiel лeм штo я пpийшoв; zrazu ti vyskočí obrovské psisko i náraz выскoчiть oбрoвскe пcискo

tyč -e ž 1 жepдь ж; železná ~ жeлiзнa жepдь; skok o ~i *šport.* cкoк o жepдь; laminátová ~ *šport.* лaмiнaтoвa жepдь; akrobatická ~ aкpoбaтiчнa жepдь **2** *tech.* пiecтoвá ~

пopшнeвa пáлiчкa; spojovacia ~ cпoбyющa пáлiчкa

tyčink//a -y ž **1** пáлiчкa; ~ на pery руж **2** пáлiчкa; čokoládová ~ чoкoлaдoвa пáлiчкa; ovocná ~ oвoцинoвa пáлiчкa **3** *bot.* тычiнкa

tyčinkovit//ý пaлiчкoвитый; ~é baktérie *lek.* пaлiчкoвиты бaцiлы

tyč//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* вoзвышoвaти cя, тopчáти, вычнiвáти; ~ k nebu пiднимáти cя дo нeбa; nad mestom sa ~i vysoký vrch нaд мiстoм вoзвышyє cя выcокo гopa

tyčk//a -y ž **1** пáлiчкa **2** *tech.* пáлiчкa **3** *šport.* слaнг. жepдь

tyčkovil//ý *príd. k tyčka*; ~á bránka *šport.* пaлiцeвa бpáнa; ~ é meradlo пaлiчкoвe мepiткo

tyčnica *p. dotyčnica*

tyčovil//ý *príd. k tyč*; ~é železo жeлiзнy жepди; ~á oceľ ocilёвы жepди

tyfózny тифóзный; ~ pacient тифóзный хвóрый

tyfus -u *lek.* тифyc; brušný ~ бpýшный тифyc; škvrnitý ~ флякoвитый тифyc chorý на ~ хвóрый нa тифyc

tyfusovil//ý тифycóвый; ~á epidémia тифycóвa eпидeмiя; ~ bacil тифycóвый бaцiл

tykadl//o -a щипáткo

tykl//ať -á -ajú *nedok.* кoмy тыкaти кoмy, oбepтáти cя нa тy кy кoмy

tykl//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* кoхo, чoхo дoтyкaти cя, дoтyляти cя; мña sa to neťýka мeнe тoтo нe дoтyкaть cя, мi дo тoгo нiч; чo sa мña ~a... штo мeнe тыкaть cя ...

tykl//ať si -á si -ajú si *nedok.* c кým быти нa «ты»

tyll//o -a s **1** *anat.* зaтылoк; založiť ruky do ~a пoлoжyти pyкy нa зaтылoк; posunúť si čiapku do ~a пocýнyти чáпкy нa зaтылoк; vlasy sčesané do ~a вoлocы зaчecáны нa зaтылoк **2** (*zázemie*) тыл; hlboké ~ глyбoкый тыл; v ~e nepriateľa в тyлi нeпpиятeля; udrieť z ~u (*na nepriateľa*) удapити дo тyлу **3** (*sekery ap.*) oбyх

tylov//ý *príd. k* **tylo** 1 затылковый; зашыйный; ~ *kosť* затылкова кість 2 тыловый; ~é jednotky тыловы часті; ~ *pracovník* тыловый працівник

tymian -u *m* 1 (*druh korenia*) тими́ан 2 (*kadidlo*) ладан

tympán -a *m hud.* тімпа́н

tympánón -u *m archit.* тімпа́н

typ -u *m* 1 *v rôzn. význ.* тип; ~ *vedca, umelca* тип учёного, художника; *slovanský* ~ славянский тип; ~ *jazyka* тип языка; *športový, atletický* ~ шпортóвый, атлетичный тип; *cholerický, sangvinický* ~ *psych.* холеричный, сангвиничный тип; ~у *odborných škôl* типы спеціальных школ; ~ *pokrokového človeka* тип прогресивного чоловіка; *pozitívny, negatívny* ~ *lit.* позитивный, негативный герóй; *strana nového* ~у партія нового типу; *nový* ~ *litadla* новый тип ероплана; *rôdne* ~у *poľnohosp.* типы земель; ~у *výrobných vzťahov ekon.* типы виробних одношінь; *mongolský* ~ *tváre* монгольський тип твáри 2 *typ.* шріфт, літера

typický типичный; ~ *predstaviteľ realizmu* типичный представник реалізму

typizác//ia -ie ž типізація

typizovan//ý типізований; типóвый; ~é *stavby* типізованы будóвы; ~é *súčiastky* типізованы часті; ~á *predajňa* типóвый sklep

typiz//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* типізовáти

typograf -a *m* типогра́ф

typograf//ia -ie ž типографі́я

typografick//ý типогра́фський, типогра́фічний; ~ *robotník* типогра́фський робóтник; ~á *úprava knihy* типогра́фічне оформлєня книги; ~ *priemysel* типогра́фський промýсел, типографі́я

typológ//ia -ie ž типоло́гія

typologick//ý типологі́чний; ~á *klasifikácia jazykov* типологі́чна класіфікація языків

typ//ovať -uje -ujú *nedok.* типóвати, определѣяти áбо вызначáти тип, относити к даякóму типу

typov//ý типóвый; ~ *projekt* типóвый проєкт; ~é *tabuľky* типóвы таблі́чки

tyran -a *m* тира́н

tyran//ia -ie ž тира́нія

tyraniz//ovať -uje -ujú *nedok.* тира́нізовáти, тира́нити

tyransk//ý тира́ньський; ~ *vláda* тира́ньська влáда; ~ *zákon* тира́ньський закóн

týr//ať -a -ajú *nedok.* мýчити, тра́пити, трі́знити

tyrkys -u *m min.* ті́ркіс

tyrkysov//ý 1 ті́ркісóвый; ті́ркісóвый пє́рстень 2 (*o farbe*) синє-зелєний; ~á *farba* синє-зелєна áбо ті́ркісóва фáрба

týžd//eň -ňa *m* тыждєнь; *pred* ~ňom пє́ред тыжднєм; ~ čo ~ тыждєнь што тыждєнь, кáждый тыждєнь • *medové* ~ne медóвы тыждні

tyždenne *prísl.* тыждє́нні, кáждый тыждєнь

tyždenník -a *m* 1 тыждє́нник; *obrázkový* ~ ілустратівный тыждє́нник 2 *film.* кінокрóніка, кіножурна́л; *filmový* ~ тыждє́нный кіножурна́л

tyždenník -a *m škol.* дежýрний клáсы (*на тыждєнь*)

tyždenn//ý 1 тыждє́нный; ~ *byobyt* тыждє́нне перебывáня; ~á *mzda* тыждє́нный зáробок, зáробок за тыждєнь 2 кáждотыждє́нный; ~á *kontrola* кáждотыждє́нна контрóла

týždňovk//a -y ž *hovor.* : *chodiť* на ~у ходити до робóты на ці́лый тыждєнь (*до дрýгого мїста i m. n.*)

týždňový p. týždenný

U, Ú

u *neskl. s (hláska a písmeno)* (латиньське) у; *kraté* u корóтке у; *dlhé* ú дóвре у

u *predl. s 2. p. y* кóго, чóго; u *susedov* у сусєдів; *bývať* u *niekoho* бывáти áбо жыти у дакóго; *objednať si* *niečo* u *niekoho* обіднáти даштó у дакóго; *slúžiť* u *letcov* служити у пілóтів

ubeh//at' sa -á sa -ajú sa убігати ся, набігати ся; забігати ся

ubeh//núť -ne -nú *dok.* 1 перебігнути, забігнути; nestačil ~ ani polovicu cesty не стачив перебігнути ани половину дорóгы; ~ päť kilometrov перебігнути пять кілометрів 2 (o čase) перейти, перебігнути; ~li dve hodiny перейшли дві години; cesta rýchlo ~la час в дорóзі скóро перебігнув

uberací: ~ pôž tech. уберáючий нож; ~ hoblík уберáючий гóблик

uberák -a *m tech.* уберáтель

uber//at' -á -ajú *nedok.* z čoho уберáти, одоверáти *што*

uber//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* іти, крачáти *daróe*; cesta, po ktorej sa ~áš дорóга, по котрій ты ідеш áбо крачаш

ubezpeč//it' -í -ia *dok.* o čom увірити; ~il ma, že je všetko v poriadku він увірів мене, же вшытко в порáдку

úbežník -a *m geom.* неутрáлна тóчка, тóчка схóду

úbežný mat.: ~ bod неутрáлна тóчка, тóчка схóду; ~á rovina неутрáлна плóскость, плóскость схóду

ubič//ovat' -uje -ujú *dok.* збити (карбачóm), збити на смерть

ubiedený бідный, зубожéный

ubieh//at' -a -ajú *nedok.* (o čase) утікати; dni ~ajú rýchlo дні утікaють скóро

ubíjačk//a -y ž *tech.* убивáчка; pneumatická ~ пневмáтична убивáчка

ubíjadlo p. ubíjačka

ubíj//at' -a -ajú *nedok.* убивáти; ~ zem убивáти зéмлю

ubíkáč//ia -ie ž мíстность áбо будóва на громáдне перебувáня, квáртель *m*, бывáня с, барáк, интернáт *m*

ubít' -ubije ubijú *dok.* 1 збити; ~ do smrti збити до смéрти 2 убити; ~ zem убити зéмлю 3 (potlačiť) убити; убити тáлент

ubliž//it' -í -ia *dok.* кому 1 (na tele) ублизити кóму; укривдити; докалічіти кóго 2 урázити кóго; ~ na cti урázити; ● neubliži ani muche він (онá) ани мýхи не ублизить

úboč//ie -ia *s* свaг (вéрьху), склон (гóры)

úboh//ý бідный (дýхом), убóгый, нещáстный; ~ člověk бідный чоловiк, бідняк; ~é topánočky убóгы топáночки; ~é dieťa нещáстна дітина

ubolen//ý змýчений, утрáпений, стрáпений; ~é srdce змýчене áбо уболестéне сéрдце; ~ hlas умерáючий гóлос; ~á tvár утрáпена тварь

úbor -u *m* облечіня, шмáты; костюм; sproločenský ~ óбщностне áбо недільне облечіня; večerný ~ (pánsky) вечірній костюм; plesový ~ (ženský) плесóве облечіня; športový ~ шпортóвый костюм; domáci ~ домáшне облечіня; pošný ~ піжáмо

ubožiak -a *m* бідняк, убóгый

ubrán//it' -í -ia *dok.* 1 одстояти, охоранити, захранити; ~ revnosť одстояти кріпóсть áбо град; ~ mier, slobodu одстояти мiр, слобóду 2 od čoho, pred čím (uchranit') ухранити од чóго

ubrán//it' sa -isa -ia *sa dok.* 1 кому, čomu, proti кому, čomu оборонити ся, охоранити ся, захранити ся (од неприятеля), оборонити ся од кóго, чóго; ~ sa pred nepriateľom оборонити ся пéред неприятеľем 2 čomu охоронити ся од чóго; предыйти чóму; ~ sa chorobe предыйти хворóбі; ~ sa biede предыйти бідi, охоронити ся од бiды; ~ sa slzám предыйти слызáм; nemôžeme sa ~ dojmu, že ... я не можу збáвити ся дoятя, же ...

ubrat' uberie uberú *dok.* 1 čo, čoho, z čoho взяти *што*, одняти, одоверáти *што* од чóго; ~ vodu одоверáти вóды; ~ plyn убрáти плiн; ~ zo šírky sukne убрáти зо шырькы сýкні; ~ očko (pri pletení) убрáти óчко 2 na čom зменшыти *што*; to ti na sláve neuberie од тóго слáва тобi не убúдне; ~ na cene niečomu знижыти цiну дачóго

ubúd//at' -a -ajú *nedok.* убывáти, змёншовати

ubud//núť -ne -nú *dok.* убыти, зменшыти ся; hodne času ~lo мнóго чaсý убiгло; z krásy

jej neubudlo єй красá не потерпіла; ~ на váhe убыло на вáзі, стратити на вáзі

úbyt//ok -ku *m* убыток *m*, знижіння, зменшіння; ~ obyvateľstva зменшіння жительство; ~ pracovných síl скорочіння робочої сили; ~ на váhe убыток на вáзі

ubytovac//i: ~ie možnosti можності розмішіння áбо уквартелєвáння (*typistів i m. n.*)

ubyt//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 уквартелєвáти; розмістити, помістити (*по квáртелях*) 2 *voj.* роcквартелєвáти

ubyt//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* уквартелєвáти ся; помістити ся, розмістити ся, усадити ся; ~ v hoteli уквартелєвáти ся в готелі

ubytovateľ -a *m voj.* квартирáнт

ubytov//ňá -ne *ž* будова áбо міcтність на уквартировáння

účt//a -y *ž* уважіння, честь; дати честь, вáжyти собі *дакóго, даштó*; ~ k rodičom уважіння к рóдичам; ~ k starším уважіння к старším; ~ k človeku уважіння к чоловіку; маť v ~е niekoho уважáти дакóго; byť v ~е máти честь, быти уважáним; preukázať ~и niekomu указáти уважіння áбо честь дакóму; získať si ~и niekoho заслужити собі уважіння áбо честь • vzdať poslednú ~и niekomu оддати послíдню честь дакóму; moja ~! *zastar.* (*pozdrav*) моє почтєніє!

uctieváč -a *m* поклóнник, даючій честь; ~ ohňа поклóнник огня

uctiev//ať -a -ajú *nedok.* 1 *koho, čo* (*klaňať sa*) кланяти ся кóму, кóму 2 *čo* уважáти, вáжyти; ~ pamiatku niekoho вáжyти памятку дакóго

uct//it' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* 1 *koho, čo* дати честь; ~ pamiatku zosnulého minútovým tichom *al.* povstaním дати честь покійному минúтов тиха áбо встанím 2 *čo* (*pohostiť*) почастовáти, погостити

účtiv//ý 1 уважуючій, слúшний, уцтивый; ~ list слúшне письмо; ~á poklona! *zastar.*

(*pozdrav*) моє почтєніє! 2 *pren.* v ~ej vzdialenosti на уцтивій дíштáнції

úctyhodn//ý 1 достóйний áбо заслужуючій уважіння; ~ človek чоловік, заслужуючій уважіння 2 *pren.* заслужуючій вáжність, значний; ~á vzdialenosť на значній дíштáнції áбо оддалєности; ~á suma солíдна сýма

učar//ovat' -uje -ujú *dok.* кому 1 очаровáти, зачаровáти кóго 2 (*upútať, očariť*) поворожити кóму

účas//ť -ti *ž* 1 *na čom* учáсть в чím; ~ на zisku учáсть на прибутку; маť ~ на niečom учáствовати áбо брáти учáсть в дачím 2 *na čom* учáстность *ж при дачím* 3 чíсло учáстників; slabá ~ слабá учáсть; ~ (je) povinná учáсть повинна 4 учáсть, порозуміння; роčúvať niekoho s ~tou з учáстєв áбо з порозумінєм слúхати дакóго

účastin//a -y *ž* áкція

účastinár -a *m* акціонáрь

účastinn//ý акціонáрный; ~á spoločnosť акціонáрна óбщность; ~á banka акціонáрна бáнка

účastník -a *m* чóго учáстник чóго, учáствующій в чím; ~ konferencie учáстник конференції

účastn//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* чóго, *ne čom kniž.* принимáти áбо брáти учáсть, учáствовати в чím

učeb//ňá -ne *ž* учєбна міcтність, клáса, клáсна íзба

učebnic//a -e *ž* учєбник

učebn//ý учєбный; ~é pomôcky учєбны посíбники; ~é osnovy учєбный прóграм, учєбны оснóвы; ~á látka учєбный матерiál

účel -u *m* цíль *m*; slúžiť svojmu ~и служyти свóєму цíлю; používa sa (to) на rôzne ~y уживать ся тотó во вшелияких цíлях; za ~ом niečoho з цíлєм дачóго • ~ svätí prostriedky цíль виправдує срédства

účeln//ý цíлєвий; ~é využívanie prostriedkov цíлєве выужывáння срeдств

účelovl/ý 1 цілёвы; ~á zbierka цілёва збірка; ~é vklady *fin.* цілёвы вложія 2 *gram.*: ~á veta підрядне речіня ціли; ~é spojky злۇچники ціли, цілёвы злۇچники

učeň učňa *m* 1 ученик, учень (*y remeselnika*); mäsiarsky ~ учень у мясáря 2 *hovor.* (žiak učňovskej školy) ремесёлник

učene prisl. учёно, як учёный; ~ rozprávať учёно говорити áбо говорити як учёный

učen//ec -са *m* учёный

učen//ie -ia *s* учія

učen//ík -íka *m kniž.* ~íci Cyrila a Metoda ученики Кіріла і Мефодія

učenlivý учениливый, внима́вый

učen//ý учёный; ~človek учёный чоловік; ~á debata учёна деба́та; ~á spoločnosť *zastar.* учёна общность

účes -u *m* учес; modný ~ мо́дный учес; upraviť si ~ у́правити учес, учеса́ти ся

učel//sať -še -šú *dok.* учесáти, зробити учес

učel//sať sa -še sa -šú sa *dok.* учесáти ся; зробити (собі) учес

účet účtu *m v rôzn. význ.* účet, розрахунок; ~ za elektrinu a plyn účet áбо розрахунок за електрику і пліи; vystaviť ~ выставити účet áбо розрахунок; zaplatiť ~ заплатити účet áбо розрахунок; predložiť ~ некому выставити účet áбо розрахунок дакому; osobný ~ *fin.* особный účet, ко́нто; bežný ~ *fin.* теперішній розрахунок • на cudzí ~ на чужій рохрахунок; skladať účty некому складáти учты áбо розраху́нки дакому; vyrovnáť si účty s niekým вырівнати собі розраху́нки з даким

učičik//ať -a -ajú *dok. expr.* 1 (*uspať*) уга́яти, уга́ykати; успáти; ~ dieťa уга́ykати áбо успáти дітину 2 *pren.* (*uchlácholiť*) уга́ykати, успоко́ити; ~ sľubmi уга́яти áбо успоко́ити обіцянками

učilisk//o -a *s*, učiliš//te -ťa *s* учілище, шко́ла

učin//iť -í -ia *dok. kniž.* зробити; ~ spravodlivosti zadosť оддати потрі́бне справодливості; ~ pokánie прине́сти пока́ня, пока́яти ся

účink//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 (*o lieku ap.*) дія́ти, заподі́яти 2 *na koho*, čo вплива́ти, ма́ти вплив 3 (*pôsobiť, pracovať*) робити; ~ *na škole* робити в шко́лі 4 (*vystupovať*) выступáти

účinkovl/ý: ~á veta *gram.* підрядне речіня наслідку, консеку́твне речіня

účinkujúc//i -eho *m* выступáючий, діюча особа

účinn//ý діючий, ефектíвный; ~ prostriedok діюче áбо ефектíвне сréдство; ~é opatrenia ефектíвны áбо діючі мі́ры; ~á pomoc діюча по́мід; ~á kontrola діюча контро́ля; ~á ľútosť *práv.* діюче пока́ня

účin//ok -ku *m* дія́ня, вплив; ~ lieku дія́ня лі́ку; škodlivý ~ не́чо́го шкодливе дія́ня да́чо́го

učiť učí učia *nedok.* 1 *koho*, čo учі́ти; ~ deti учі́ти ді́ти; ~ čítať niekoho учі́ти чі́тати да́чо́го; ~ strieľať niekoho учі́ти да́чо́го стрі́ляти; ~ cudzie jazyky niekoho учі́ти да́чо́го чу́джі́ язы́ки 2 *koho čomu* приучáти; ~ deti poriadku приучáти ді́ти по́рядку 3 *koho čo* (*prednášať*) учі́ти ко́́го шмо́; ~ zemepis, rusinčinu учі́ти геогрáфію, русинський язы́к; učí nás matematiku він учі́ть нас матемáтіку 4 (*byť učiteľom*) учі́ти, чі́тати лéкції

učiť sa učí sa učia sa *nedok.* 1 *čo* учі́ти ся, на́учáти ся чо́му, штудова́ти шмо́ 2 (*nasпамäť*) учі́ти ся, учі́ти ся наспáмьят; ~ sa úlohu (*divadelnú*) за́учовати роль 3 (*študovať*) шту́дова́ти, учі́ти ся; chod' sa ~ ! і́дь учі́ти ся áбо і́дь шту́дова́ти! 4 *za koho*, *čo* учі́ти ся (*да́я́кому ремéслу*); учі́ти ся за ко́́го; ~ sa za učiteľa учі́ти ся за учі́теля; ~ sa za doktora учі́ти ся за до́ктора 5 (*preberať látku*) пере́берáти, прохо́дити; to sme sa ešte neučili то́то мы і́щі не пере́берáли áбо не прохо́дили 6 *čomu* учі́ти ся чо́му, приучáти ся к чо́му; ~ sa trpezlivosti учі́ти ся терпезливості; ~ sa skromnosti учі́ти ся скро́мності • ~ sa na vlastnej škode (*na vlastných chybách*)

скүсити на влáстній кóжі, учіти ся на свóїх (влáстных) хыбах

učiteľ -a m 1 учитель; ~ hudby, tanca учитель мýзыкы, тáнців; domáci ~ домашній учитель, репетітор 2 (na strednej škole) учитель, профéсор (серéдней шкóлы); triedny ~ клáсный (учитель)

učiteľ//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* учительéвати

učiteľsk/lý учительский; ~é povolanie профéсія учителя, учительство; ~ diplom учительский дiплóм, дiплóм учителя; ~ zbor учительский колектів; ~á akadémia *zastar.* учительска академія; ~é poviny учительскы новинкы; ~á godina учительска родина, родина учителя

učiteľstv/o -a s 1 учительство, учительска діяльність 2 *hromad.* учительство, учителі

učiv/o -a s учёбный матеріал; *prebrané* ~ перебрáтый матеріал, перейдéне; *predpísané* ~ повинный áбо прогрáмный матеріал

učň//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* учіти ся ремéслу, учіти ся

učňovsk/lý ученицький *al. sa prekladá individuálne*: ~é roky учнёвскы рóкы; ~á škola ремесéльне учілище; ~ pomer учнёвство; ~ domov интернáт (для учнів)

učár//eň -ne ž учáрня, бухгáлтэрія

účtenk//a -y ž зрахунок, шек

účtovan//ie -ia s учтовáня, розрахунок; jednoduché, podvojné ~ простé, подвóйне учтовáня

účt//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 (viest' účty) робити учтовáня, учтовáти 2 *čo* зраховáти, вирахувати (якý сýму) *za што*; ~ materiál зраховáти за матеріал 3 *za čo* виписувати ўчет *на што*, жáдати заплачíня за учтовáнём; ~oval mi *za to* päťdesiat eura він выучтовав мi за тотó пятьдесят éвpa 4 s kým, čím зробити выучтовáня, вырiвнати ся; ~ s minulosťou кiнчiти розрахунокы з минўлостёв

účtovníctv/o -a s учтовництво, бухгáлтэрія, рахівництво

účtovník -a m учтóвник, бухгáлтер, рахівник
účtovn/lý учтóвный, рахівный, бухгáлтэрьский; ~á kniha рахункóва книга; ~á evidencia рахункóва евідéнция; ~ doklad рахункóвый документ

účtový учтóвый, рахункóвый

učup//it' sa -í sa *ia sa dok. expr.* скорчiти ся, зогнўти ся

úd' -u m (časť tela) член, конéчность ж; povystierať si ~у повыстерáти собi члéны

úd² -a m *zastar. (člen)* член

údaj -a m дáны; pravdivé ~е правдивы дáны; bibliografické ~е бiблiогрaфiчны дáны; číselné ~е чiслóвы дáны; štatistické ~е штатiстiчны дáны

údajne *časť.* гóвóрять, пóвiдáють

údajný по слўхах, як гóвóрять, як пóвiдáють; ~ vrah правдiподiбный враг; to je jeho ~ bratanec як пóвiдáють, є то ёгó двóюрóдный брат; то як (бы) ёгó двóюрóдный брат

udalos//t' -ti ž пригода, што стáло ся; skutočná ~ дiйсна пригода; radostná ~ рáдiстна пригода; historická ~ iсторiчна епiзóда; vojnové ~ti войнóвы пригоды; najnovšie ~ti послiднi пригоды

udan//ie -ia s 1 (správa) донесiня; вiстка 2 anonymné ~ анонiмне донесiня

udať udá udajú *dok.* 1 (uviesť) увéсти, указáти; ~ cenu, váhu увéсти цiну, вáгу; ~ meno, adresu увéсти мéно, адрéсу 2 *koho* донéсти, написáти донесiня *на кóго*; ~ niekoho polícii донéсти на дакóго полiцii 3 задати, указáти; ~ tempo задати тéмпo; ~ smer указáти прямóвáня; ~ tón задати тон

udať sa udá sa udajú *sa dok.* 1 *na koho* быти *на кóго*, подати ся *на кóго*; udal sa na otca він подáв ся на вiтця, він цiлий отéць 2 (stať sa) стáти ся

udatný одвáжный, небоязливый, гeрóйский; хорóбрый; ~ bojovník одвáжный боёвник
udavač -a m доношóвач
udáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 (uvádzať) приводити, укáзовати (дáны i т. н.) 2

koho доносити, писати донесіння на *kógo*
3 (*tón ap.*) задавати; ука́зовати; ~ *smer*
 ука́зовати прямованія; ~ *tempo* задавати
 темпо

údel¹ -u *m* **1** óсуд, до́ля, участь; *trpký* ~
 гі́ркá до́ля *ábo* участь, *terpká* мо́я до́ля;
taký je *môj životný* ~ такий мій óсуд; *znášať*
svoj ~ не́сти свій крест **2** повинно́сть,
 за́да́ча; *vznešený* ~ *vznešena* за́да́ча,
 ви́со́ке назна́чіня

údel² -u *m* *hist.* у́дел (*часть країны*)

udel//it' -i -ia *dok.* **1** (*dat'*) да́ти **2** (*priznat'*)
 присво́їти, присуди́ти; ~ *titul* присво́їти
 тіту́л *ábo* зва́ня; ~ *seni* присуди́ти
 премо́їю; ~ *vyznamenanie* нагоро́дити; ~
štátne občianstvo присво́їти держа́вне
 жы́тельство; ~ *slovo* да́ти сло́во; ~ *milosť*
 омі́лостити; ~ *rozhrešenie cirk.* одпу́стити
 грі́хы

údeln//ý *hist.* уді́льний; ~é *kniežatstvo* уді́льне
 кня́зівство

udel//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** дава́ти **2**
 (*priznávat'*) присво́євати, прису́джовати

údenáč -a *m* удже́на риба

údenár -a *m* уджена́рь

údenársk//y уджена́рьський; ~e *výrobky*
 уджена́рьскы ви́робкы; ~ *priemysel*
 уджена́рьський про́мысел

údenárstv//o -a *s* **1** уджена́рьскы ви́робкы **2**
zastar. (predajňa) склеп удже́нин

údenin//a -y *ž* удже́не м'ясо, удже́нина

úden//ý удже́нений; ~é *mäso* удже́не м'ясо; ~á
slanina удже́на солонина; ~ *jazyk* удже́нений
 язы́к; ~ *syr* удже́нений сы́р

úder -u *m* *v rôzn. význ.* у́дар; ~у *korýt* у́дары
 копы́т; ~у *hodín* у́дары го́дин; *jedným*
 ~ом *zrazil'* *niekoho* є́дним у́даром зби́ти
 з *nig* дако́го; *hlavný* ~ *voj.* голо́вний у́дар;
 ~у *osudu pren.* у́дары óсуду; *zasadiť*
smrteľný ~ *niekomu, niečomu pren.* на́нести
 сме́ртельний у́дар дако́му, дачо́му • *zabiť*
jedným ~ом *dve* *muchy* є́дним у́даром
 за́бити дві му́хы, є́дним ви́стрілом за́бити
 дво́х за́ців *ábo* за́яців

udieriť *p.* **udrieť**

úderk//a -y *ž* *hovor.* у́дарна брі́ра́да; *kultúrna*
 ~ *kultúrna* брі́ра́да

úderník -a *m* (*súčasťka strelnej zbrane*)
 у́дарник

údern//ý *voj.* у́дарний; ~á *jednotka* у́дарний
 о́дділ

úderov//ý: ~á *technika šport.* те́хніка у́дару

údes -u *m* у́жас

udiar//eň -ne *ž* уджа́рня

udiat' sa *udeje sa udejú sa dok.* ста́ти ся,
 зді́йснити ся, пригоди́ти ся

udic//a -e *ž* га́чік; *chytať* *rybu* на ~у іма́ти
 ри́бы на га́чік

udier//ať -a -ajú *nedok.* у́даряти

udier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* у́даряти ся

údiť -údi *údia nedok.* уди́ти; ~ *mäso* уди́ти
 м'ясо

údiv -u *m* зачу́дованя, преква́піня, у́жас;
 s ~ом *hladiť* зо зачу́доване́м по́зерати;
zostať v nemom ~е зо́стати в ні́мім у́жасі

udivený зачу́дований, преква́пéний,
 за́ра́зений; ~ *pohľad* преква́пéний
 по́гляд; *celý* ~ *pozerá* на *mňa* з вели́ким
 зачу́доване́м по́зерати на ме́не

udiv//it' -i -ia *dok.* преква́пити, за́ра́зити

udiv//ovat' -uje -ujú *nedok.* преква́плéвати,
 чу́довати ся

udobri//it' -i -ia *dok.* *koho* удо́брити
 (*нагні́ваного*)

údol//ie -ia *s* до́лина • *slzavé* ~ до́лина
 слы́з *ábo* сму́тку *ábo* жа́лю

udolnic//a -e *ž odb.* та́льве́, водо́зли́вна
 лі́нія

údoln//ý доли́нний; ~á *priehrada* доли́нна
 пере́горо́да, пере́горо́да

udomácn//it' -i -ia *dok.* **1** приспосо́бити
 розведжі́ня в мі́стных обста́винах но́вых
 ті́пів (*rostlin, звірят*); удо́машнити,
 акліма́тізо́вати **2** (*metódy ap.*) вне́дрити

udomácn//it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1**
 приспосо́бити ся **2** (*zaužívať sa*)
 уса́дити ся, за́чати чу́ти ся да́де́ як
 до́ма, приспосо́бити ся обста́винам,
 удо́машнити ся

udrenin//a -y ž 1 пораніня, поранене місце
 2 (*stopa po udretí*) синяк, слід удару
udrl//iet' -ie -ú dok. 1 v rôzn. význ. ударити, б'хнути; ~ po hlave ударити по голові; ~ (páštou) do stola ударити п'яст'ем або кулаком по столі; ~ na bubon ударити на б'бен; ~ pečiatku na niečo дати п'ечатку на дашт'о; ~ zo všetkých strán (*napadnúť*) ударити зо вшыткых б'оків; ~ do niečoho hovor. (*zачаť bojovať proti niečomu*) ударити по дачім; ~elo tri hodiny ударило або одбило три години; ~el hrom ударив гром або п'ерун; blesk ~ do stromu блеск ударив до стр'ому; ~eli mrazy ударили мор'озы; ~eli horúčavu настали або зачали горучавы 2 *pren.* ударити, б'хнути; krv mu ~ela do tváre кров ударила ёму до т'варі; víno mu ~elo do hlavy вино ударило ёму до головы; do nosa ~el silný zápach до н'оса ударив різкий неприємный запах; do uší mu ~el ženský výskot до ух ёму ударив ж'ёнський виск або крик; ~ do očí ударив в очі або оч(ей) 3 (*dopadnúť*) ударити, поп'асти; kameň ~el do okna кáм'інь ударив або поп'ав до о́кна або до о́блака; guľka ~ela do steny к'уля поп'ала до стіны ● ~ klinec po hlave тра́фити клинець по голо́вці; ~ela kosa na kameň тра́фила або поп'ала коса́ на кáм'інь; hneď vie, koľko ~elo náraz znáť, o što idé; vresom ~etý міхом удáрений або б'хнутый; nie je vresom ~etý він не є міхом удáрений, він не гл'упий

udrl//iet' sa -ie sa -ú sa dok. 1 ударити ся; ~ sa po kolene ударити ся по коліні; ~ sa do prs ударити ся до гру́ді 2 ударити ся, б'хнути ся; veľmi sa ~el він мі́цно б'хнув ся; ~ sa o stôl ударити ся або б'хнути ся о стіл; ~ sa hlavou o stenu ударити ся голо́вов о стіну ● ~ sa po vresku ударити ся по киш'ені

udrl//iet' si -ie si -ú si dok. чо б'хнути, ударити (собі); ~ si nohu, plece б'хнути або ударити (собі) н'огу, пл'ече; ударити ног'ов, пл'ечом

udrž//at' -í -ia dok. 1 (*nepustiť*) утримати; ~ v rukách утримати в рукáх; ~ koňa (na uzde) утримати коня; ~ nepriateľa утримати неприя́теля 2 (*zachovať*) захи́нити, утримати; ~ si miesto захи́нити собі місце; ~ si v pamäti утримати собі в па́м'яті; ~ si staré zvyky захи́нити ста́ры обыча́ї або звыкы; ~ poriadok утримати по́рядок; ~ vzdialenosť утримати ди́штáнцію; ~ rovnováhu утримати рівноба́гу; ~ krok s niekým утримати кро́к з да́ким; ~ pri živote niekoho тримати при жив'оті да́кого 3 (*potlačiť*) утримати, стримати, придусити; ~ slzy стримати слызы, придусити слызы; ~ smiech стримати або придусити сміх, стримати ся од сміху

udrž//at' sa -í sa -ia sa dok. 1 утримати ся; ~ sa na koni утримати ся на коні; ~ sa nad vodou, na povrchu утримати ся на во́ді, на по́верху; ~ sa vo vzduchu утримати ся во во́здусі; pevnosť sa ~ala крі́пость вы́тримала; ~ sa na nohách вы́тримати стоя́ти на ногáх, утримати ся на ногáх 2 (*ovládnúť sa*) утримати ся, вы́тримати; neudržim sa a poviem mu všetko я не вы́тримлю або не стримлю ся і пові́м ёму вшы́тко; neudržala sa a pustila sa do plaču она́ не вы́тримала і росплáкала ся, она́ не вы́тримала і пу́стила ся до плáчу 3 (*zachovať sa*) захи́нити ся; sneh sa neudržal sniž rostoniv ся; v hlinenej nádobe sa voda dlho ~í čerstva в глиня́нім го́рнці во́да до́вго вы́тримле або зостáне ч'ёрства або свіжа́ ● ~ sa nad vodou утримати ся на во́ді або на по́верхности во́ды

udržateľný (o teórii, argumentoch) пересвідчу́ючий, підло́жений

údržb//a -y ž опра́вл'є́вня і утримованя предм'є́тів в по́рядку

údržbár -a m 1 рем'о́нтник, оправа́рь 2 (v továrni) мехáнік

údržbársk//y рем'о́нтный; ~е пра́це ре-мо́нтны роб'оты; ~а dieľňa ремо́нтна майсте́рська

udrž//iavať -uje -ujú, **udrž//ovat'** -uje -ujú *nedok.* 1 утримувати; ~ čistotu, poriadok утримувати чистоту, порядок; ~ disciplínu утримувати дисципліну; ~ oheň v peci підтримувати огонь в печці; ~ styky, známosť підтримувати одношіня, зна́мость; ~ rovnováhu утримувати рівновагу; ~ si formu *šport.* утримувати собі форму 2 (**vydržiavať**, **financovať**) утримувати; жити; ~ jednotky niekde тримати воєнські часті да́дје 3 (**robiť údržbu**) робити ремо́нт, опра́вляти, ремо́нтовати; ~ inventár ремо́нтовати інвента́рь

udup//ať -е -ú *dok.* 1 удупкати, утопта́ти, убити; ~ zem удупкати зе́млю 2 пошляпа-ти; dav ho ~al товпа́ пошляпала ёго́

udupkať *p.* **udupať** 1

udus//it' -і -ia *dok.* 1 задусити, удусити 2 (**zahasiť**) загасити, згасити, погасити; ~ oheň, požiar загасити огонь, пожа́р 3 *prep.* (**potlačiť**) придусити, зліквідова́ти, удусити; ~ vzburu удусити взбу́ру; ~ plač, smiech удусити слызы а́бо плач, сміх; ~ smútok удусити жаль а́бо сму́ток

udus//it' -і -ia *dok. kuch.* удусити

udus//it' sa -і sa -ia sa *dok.* удусити ся, задусити ся

udvih//núť -не -nú *dok.* підняти; to neudvihneš ты то́то не підоймеш

udýchaný задыханий, удыханий, задыхча́ный

udých//ať sa -а sa -ajú sa *dok.* задыхати ся

udychčaný *p.* **udýchaný**

udychčať sa *p.* **udýchať sa**

úfať úfa úfajú *nedok. kniž.* надіяти ся, вірити; ~ v niekoho, niečo надіяти ся на да́кого, да́што а́бо вірити в да́кого, в да́што

úfať sa *p.* **úfať**

úfnos//ť -ті з *kniž.* надій ж; mať ~ máti на́дій, надіяти ся

ufňukan//ec -са *m hovor. pejor.* упла́каний, уфнюка́ный, плаксивый, пла́ксош

ufňukaný плаксивый, уфнюка́ный

ufrng//núť, **ufrk//núť** -не -nú *dok. expr.* 1 (*odletieť*, *odskočiť*) одлеті́ти, одско́чити; gombík ~ol rómbička одлеті́ла а́бо одско́чила 2 (*utiecť*) утечі́, змыти ся *hovor.* v noci ~ol oknom вночі він уті́к че́рез о́кно; chystal sa im ~ він збе́рав ся змыти ся

ufujazd//it' -і -ia *dok. expr.* утечі́, змыти, випарити ся; ~ za hranice уті́к за гра́ницю; sadol na motorku a ~il він сі́в на мото́рку і змы́в ся а́бо випари́в ся

ufúľan//ec -са *m hovor. expr.* зама́занець, зафу́лянець, ото́рганець

ufúľaný *hovor. expr.* зама́заний, зафу́ляний, ото́рганий

ufúľ//ať -а -ajú *dok. hovor. expr.* забабрати, зама́зати, зне́чистити; ~ si šaty забабрати (со́бі) шма́ты

ufúľ//ať sa -а sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* забабрати ся, зама́зати ся

ugrofinsk//ý у́гро-фі́ньський; ~е jazyky у́гро-фі́ньські язы́ки; ~е kmeňe у́гро-фі́ньські племена́

uhačk//ovat' -uje -ujú *dok.* угра́чкова́ти; ~ dečku угра́чкова́ти де́чку

uhád//nuť -не -nu *dok.* 1 уга́днути, одга́днути; ~ol si ты уга́днув; ~ plán nepriateľa розлу́щити пла́н неприя́теля; ~ niečie myšlienku уга́днути да́чії ду́мки 2 одга́днути, вирі́шити, уга́днути; ~ hádanku уга́днути га́данку; ~ výsledok уга́днути резу́льтат

uháj//it' -і -а *dok.* 1 за́щитити, охоро́нити; ~ si slobodu, nezávislosť охоро́нити сло́боду, неза́ле́жність 2 *šport.* утри́мати а́бо охоро́нити; ~ si majstrovský titul утри́мати тіту́л ма́йстра а́бо чемпіо́на; ~ si prvé miesto утри́мати со́бі пе́рше місце

uháň//ať -а -ajú *nedok.* біжа́ти, уті́кати, уганя́ти, леті́ти

uhas//it' -і -ia *dok.* 1 загасити, угасити; ~ oheň, požiar загасити огонь, пожа́р 2 *prep.* уті́шити, зми́рити; ~ hnep зми́рити гні́в; ~ smäd уті́шити жа́гу

uhladen//ý 1 пригладже́ный, гла́дко причеса́ный; ~é vlasy гла́дко причеса́ны

ábo прилизаны (*hovor.*) во́лосы **2** *pren.* слу́шний, уцтивий, елега́нтний, мі́лий; ~é správanie слу́шне поведжі́ня

uhlad//it' -í -ia *dok.* вирівнати

uhľadn//ý шу́в(м)ний, вку́сний; ~ dom шу́вний áбо вку́сний дім; ~é písmo шу́вне письмо áбо по́черк

úhľavný: ~ nepriateľ зары́тий áбо за́клятий неприя́тель

uhľiak -a *m hovor.* угляк

uhľiarsky: ~ voz угля́рский віз; áвто, розво́жуюче у́гľa

uhľiarstv//o -a *s* уго́льний склад; уго́льний склеп *zastar.*

uhľičitan -u *m chem.* углекі́сла сі́ль; ~ vápenatý углекі́слый ка́льцій, изве́стняк; ~ draselný пота́ш; ~ horečnatý магнезі́т

uhľičit//ý *chem.* углекі́слый; ~á minerálna voda углекі́сла міне́ральна во́да; ~é kúpele углекі́слы купе́лі; kyslíčnik ~ *chem.* углекі́слый плін, двоо́кісь углеро́да; kyselina ~á *chem.* уго́льна кі́слота

uhľie -ia *s* **1** уго́ль *m*; hnedé ~ ру́де у́гľa; čierne *al.* kamenné ~ ка́мінне у́гľa; drevené ~ дере́вяне у́гľa; aktívne ~ акті́візоване у́гľa; živočišne ~ *lek.* живо́тне у́гľa; koksovateľné ~ коксу́юче у́гľa; briketované ~ брикетова́не у́гľa; kúriť ~ím выку́рєвати áбо то́пити у́гљєм **2** (*uhľíky*) у́гľні; žeravé ~ роспале́ны у́гľі

uhľik¹ -a *m zdrob.* у́гľик; žeravé ~у роспале́ны у́гľики • oči ako (dva) ~у о́чі як (роspале́ны) у́гľики

uhľik² -a *m chem.* углеро́д; viazaný ~ вяза́ний углеро́д; voľný ~ во́льний áбо невя́заний углеро́д

uhľikat//ý *chem.* углеро́дний; ~é zlúčeniny спо́євня углеро́да

uhľikov//ý углеро́дний; ~á oseľ углеро́дна о́ціль

uhľisk//o -a *s* уго́льна яма

uhľobarón -a *m rejoy.* уго́льний ба́рон, уго́льний ма́гнат, углепро́мысєлник

uhľohydrát -u *m chem.* углево́д

uhľohydrátov//ý углево́дный; ~ meta-bolizmus углево́дна вымі́на; ~á strava углеро́диста стра́ва

uhľokresb//a -y *ž* **1** малє́вня у́гљєм **2** (*obraz*) малюно́к у́гљєм

uhľomer -u *m geom.* угломі́р; škola транспорті́р

uhľonosn//ý *geom.* углено́сный; ~á vrstva углено́сна ве́рства; ~á oblasť углено́сна о́бласть

uhľopriečk//a -y *ž geom.* діаго́нал

uhľopriečný діаго́нальний, по діаго́налі; ~ rez діаго́на́льне сече́ня

uhľovodan *p.* **uhľohydrát**

uhľovodík -a *m chem.* углеводоро́д

uhľovodikov//ý углеводоро́дний; ~é zlúčeniny углеводоро́дны спо́їня

uhľov//ý у́гљový; ~ stupeň *mat.* у́гљový ráďus; ~á rýchlosť *fyz.* у́гљова ско́рость; ~é železo *tech.* у́гљове же́лізо; ~á odchýlka *geod.* у́гљове одхылі́ня

uhľový: ~ papier копі́рюючий па́пер

uhm *cit.* (*vyjadruje súhlas*) а́ра, у́гý

uhnat' uženie uženú *dok.* ко́го у́гна́ти; ~ ко́ňa у́гна́ти ко́ня

uhniesť uhnetie uhnetú *dok.* замі́сити, вымі́сити; ~ cesto вымі́сити ті́сто

uhniesz//it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (o vtákoch) уві́ти гні́здо **2** *pren. expr.* у́гнізди́ти ся

uhnúť (sa) uhne (sa) uhnú (sa) *dok.* **1** усту́пити до́рогу ко́му, у́гну́ти ся з до́ро́гы; ~ z cesty не́кому у́гну́ти ся з до́ро́гы да́кому; uhni! одсту́п ся!, у́гний ся! **2** *čomu, pred čím* одкло́нити ся, одверну́ти ся; ~ sa pred úderom одверну́ти ся од у́да́ру **3** (*zohnúť sa*) зогну́ти ся, на́клонити ся **4** *čomu, pred čím* *pren.* вы́гнути ся чо́му, одкло́нити ся, одбо́чіти од чо́го

uhnúť si uhne si uhnú si *dok. hovor. expr.* (*vypíť si*) у́гну́ти собі́, выпи́ти собі́; trocha si uhol троше́чки він выпив собі́; rád si uhne він люби́ть выпи́ти, він ра́д собі́ у́гне

uhol uhla *m* у́гол; pravý, ostrý, tupý ~ прями́й, остро́й, тупи́й у́гол; zviať ~ скла́дати у́гол; ~ dopadu, odrazu у́гол

падіння, одражіня; ~ *zamierenia voj.* у́гол приці́люваня *або* замі́ряня; *zorný* ~ у́гол зрі́ня • *spod zorného uhla, pod zorným uhľom* з то́чки зрі́ня да́чого; *spod tohto zorného uhla* під та́ким у́глом зрі́ня

uhof' *uhla m 1* у́голь; *žeravý* ~ роспа́лений у́голь; *čierny ako* ~ чо́рний як у́голь; *zhorieť* на ~ зго́ріти на у́голь **2** уго́льна церу́зка, у́голь *m*; *kresliť uhľom* ри́совати у́глём

uhofnat'/iet' -ie -eju *nedok. odb.* уго́льнати́ти, оберну́ти ся на у́голь

uhofnatý *chem.:* kysličník ~ о́кись угле́рода

uholník -a *m 1* мно́гоу́го́льник **2** (*nástroj*) у́го́льник **3** у́гло́ве же́лізо

uholný у́гло́вий; *kameň* ~ у́гло́вий ка́мінь

uholn'ý у́го́льний; ~é *bane* у́го́льна ба́ня *або* ша́хта; ~ *kombajn* у́го́льний ко́мбайн; ~ *prach* у́го́льний по́рох

úhon//a -y *ž 1* (*poškodenie*) по́шкоджі́ня, шко́да **2** хы́ба, недо́статок; *bez* ~у бесхы́бний, без хы́бы

uhor *uhra m (na koži)* у́гор *m*

úhor¹ -a *m zool.* у́гор (*сорта рыбы*)

úhor² -a *m (neobrobena zem)* у́гор; *ležať* ~от лежа́ти у́гором

uhork//a -y *ž kyslé, kvasené* ~у накла́даны у́горкы • *nos ako* ~ ніс як у́горка

uhorkov'ý у́горко́вий; ~ *šalát* у́горко́вий ша́лат; ~á *flaša* фла́шка на у́горкы, у́горко́ва фла́шка • ~á *sezóna* *hovor.* у́горко́ва сезо́на

úhorov'ý під у́гором; ~é *hospodárstvo* у́горы, у́горо́ве га́зді́вство; ~é *pole* по́ле під у́гором

uhorsk'ý *hist.* у́го́рський, ма́дярьський; ~ *štát* ма́дярьска держа́ва; ~ *snem* ма́дярьський парла́мент • ~é *jutro* у́го́рське ю́тро (*міра площа́дки, рівня́ть ся 0,57 га*); ~á *saláma* ма́дярьска сала́ма; *raz za* ~ *rok* раз за сто ро́ків, раз за рік за оби́цнём

uhost'/it' -í -ia *dok.* погос́тити, поча́стовати́; ~ *príateľa* погос́тити прия́теля; ~ *niekoho vínom* погос́тити *або* поча́стовати́ да́кого ви́ном

uhovor//it' -í -ia *dok.* наго́ворити, пересві́дчити

uhrab//at' -e -aju *dok.* за́рівна́ти гра́блями; ~ *zem* за́рівна́ти зе́млю гра́блями

úhrabk//y -ov *pomn.* погра́бки

úhrad//a -y *ž 1* випла́чіня (вида́вків); ~ *cestovných trov* випла́чіня пу́тєвих вида́вків **2** нагоро́джіня; *predpísať niečo niekomu k* ~е предпи́сати да́кому нагоро́джіня вида́вків

uhrad//it' -í -ia *dok. 1* випла́тити, покрити́; ~ *náklady* на не́що випла́тити вида́вки за да́штó **2** нагоро́дити; ~ *škodu* нагоро́дити шко́ду

uhrančivý поробéний, поворо́жений; ~ *pohľad* поробéний по́гляд

uhral//núť -nie -nú *dok. koho, komu* пороби́ти, поворо́жити ко́му; ~ *dieťa al. dieťaťu* пороби́ти ді́тині

úhrn -u *m* о́бща *або* ці́лкова су́ма, ці́лково; ~от ці́лково, ці́лком

úhrnn'ý ці́лко́вий, о́бщий; ~á *suma* о́бща *або* ці́лкова су́ма; ~á *plocha* ці́лкова площа́дка; ~ *trest* ці́лкова мі́ра покара́ня

uhrovit//ý у́грови́тий, в у́грах, пы́рщкова́тий; ~á *tvár* у́гровита тварь

uhrýz//at' *si* -a *si* -aju *si nedok. z čoho* одку́совати *што*; гри́зти *што*; ~ *si chlieb* одку́совати з хлі́ба

uhryzn//núť -ne -nú *dok.* укúсити, угры́знути; *pes ho* ~ол е́ро укúсив *або* угры́знув *пес*

uhú *cit. (napodobňuje húkanie sovy)* у́гу, ух

uhúk//at' -a -aju *nedok. (o sove)* у́хати

uhýb//at' (*sa*) -a (*sa*) -aju (*sa*) *nedok. komu 1* сторо́нити ся ко́го, бо́чити од ко́го, усту́пити до́рогу ко́му; ~ *z cesty* усту́пити до́рогу ко́му **2** чо́му одтя́говати ся, одхы́лєвати ся, одбо́човати *або* бо́чити од чо́го; ~ *úderom súpera* одхы́лєвати ся од уда́рів проті́вника **3** (*zohýnať sa*) на́клоня́ти ся, схы́лєвати ся **4** *komu, čomu prep.* вы́гнати ся ко́му, чо́му; одбо́човати од чо́го

uhýb//at' *si* -a *si* -aju *si nedok. hovor. expr. (piť)* потя́говати, попива́ти (*вино́*)

uhýnať *p. uhýbať*

uhýll/nút' -nie -nú *dok. (o dobytku ap.)*
угынути, здóхнути

uchádzač -a *m* 1 кандидат, претендент, нападник; ~ о niečiu ruku нападник о дачію рýку; ~ о miesto претендент на місце 2 (*v súťaži*) кандидат *m*; ~ о vedeckú hodnosť кандидат о нау́чне звання; ~ о сепу кандидат о прémieю 3 (*nápadník*) спроща́ч, нападник

uchádz/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 о чо претендовати *на што*; ~ sa о miesto претендовати на місце; ~ sa о prijatie (*do podniku*) подати пожа́дованя о прия́тя до робо́ты; ~ sa о ruku просити рýку; ~ sa о niečiu priazeň претендовати о да́че прия́тельство; ~ sa о štátne občianstvo просити о гра́жданство а́бо о жы́тельство; ~ sa о milosť просити о мі́лость 2 (*o vedeckú hosnosť*) предклада́ти сво́ї робо́ты на звання уче́ного 3 (*kandidovať*) канді́довати на фу́нкцію

ucháň -a *m* *pejor.* ухаль; (*o vojakovi*) новічо́к

uchláchol/liť -í -ia *dok.* успоко́їти, уті́шити

uchlipkáv/lať (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. čo,*
z čoho хлипкати, одхлипковати, одпивати

uchlip/nút' (si) -ne (si) -nú (si) *dok. čo, z čoho*
хлигнути, одхлигнути, одпити, выпити

uchmat/nút' -ne -nú *dok. expr.* ухóпити,
схма́тнути; украти́ти, потягну́ти

uch//o -a *s* 1 ўхо; veľké uši вели́кы ўха; odstávajúce uši отста́ваючы ўха; stredné ~ anat. се́редне ўхо; šepkať do ~a шéпкати до ўха; poškrabať sa za ušami пошкря́бати заты́лок; ťahať za uši niekoho тяга́ти за ўха дако́го; dostať poza uši доста́ти по́за ўха; v ušiach mi hučí, zvoní в ўха́х мі гучи́ть, дзвени́ть; zaľahlo mi v ~u заля́гло мі в ўху; strihať ušami (*o psovi*) напну́ти ўха; (*o koňovi*) стрéгнути ўха́ми 2 (*sluch*) слух, ўхо; má dobré uši він до́бри чу́є; ~ si čoskoro zvyklo ўхо ско́ро звы́кло; to reže uši то́то рі́же ўха а́бо слух; na vlastné uši počuť niečo вла́стными ўха́ми учу́ти да́штó 3 ўхо, ўшко; ~ ihly ўшко і́глы; ~ sekery ўхо

со́кырки 4 (*na hrnci*) ўхо, рýчка; uši kotla ўха котла́ 5 *pejor.* ўхаль, молокосо́с • nastrčiť uši наостри́ти ўха; počúvať len jedným ~om слýхати лем е́дным ўхом а́бо напів ўха; sedíš si na ušiach (že nepočuješ)? ты оглу́хнув, а́бо што?; ты сиди́ш со́бі на у́хах (же не чу́єш?); začervenať sa až po uši почервене́ти аж по ўха; zaľúbiť sa po uši залю́бити ся по ўха; byť zadžizený po uši бы́ти задовже́ным по ўха; neveriť vlastným ušiam не ві́рити вла́стными ўха́м; to nie je pre vaše uši то́то не про ва́шы ўха; dostať sa do uší niekomu до́йти до да́чїх ух; aj steny majú uši і сті́ны ма́ють ўха, і сті́ны чу́ють; byť samé ~ hovor. оберну́ти ся на слух; somárské uši а) сома́рьскы ўха; б) (*na knihe ap.*) загну́ты а́бо потóрганы бо́кы сто́рїнок; zapísať si za uši niečo зару́бати со́бі на но́сі да́штó

uchod/liť sa -í sa -ia sa *dok.* уна́вити ся од
ходжі́ня, уходи́ти ся, нахо́дити ся

ucholak -a *m* хохола́к

uchop/liť -í -ia *dok.* 1 взяти́ (до рýкы),
поіма́ти, ухóпити; ~ podávanú ruku стисну́ти натягну́ту рýку; ~ kufor za rúčku взяти́ кúфер за рýчку 2 (*zmocniť sa*) ухóпити; ~ мос ухóпити ми́ць, зми́цнити ся чо́го

uchop/liť sa -í sa -ia sa *dok. čoho* ухóпити ся
за *што*, взяти́ до рук *што*

uchov//lať -á -ajú *dok.* 1 захи́ранити; утри́мати;
~ si zdravý rozum утри́мати здо́ровый розу́м; ~ si v pamäti niečo утри́мати в па́мяти да́штó 2 *od čoho (uchrániť)* охоро́нити, спа́сти; ~ od nebezpečenstva охоро́нити од небеспа́кы • bože *al. boh* ~aj! бо́же хра́нь!

uchov//lať sa -á sa -ajú sa *dok.* охоро́нити
ся, утри́мати ся

uchrán/liť -í -ia *dok. pred kým, čím* охоро́нити
од ко́го, чо́го, утри́мати, зава́ровати
пе́ред да́ким, да́чим

uchvac//lovať -uje -ujú *nedok.* 1 (*zmocňovať sa*) за́бера́ти, зми́цне́вати ся; ~ мос
бра́ти ми́ць (до сво́їх рук) 2 *pren.*

(*nadchýnať*) взбўджовати, повзбўджовати, очарóвувати

uchvacujúci взрўшуючий, прекрасний, воодушевляющий; ~ obraz взрўшуюча сцена

uchváť//it' -i -ia dok. 1 (*zmocniť sa*) ухóпити; ~ мос ухóпити миць 2 *prez.* (*nadchnúť*) повзбудити, очаровáти, надхnúти

uchvatiteľ -a *m* завоёвáтель, самозвáнець; ~ моси завоёвáтель миць

úchvatkom p. úchytkom

uchvat//núť -ne -nú dok. 1 ухóпити, выторгнути або вырвати із рук 2 (*uchyťit'*) здра́пнути, схмáтнути, потягну́ти

uchýľ//it' sa¹ -i sa -ia sa dok. *od čoho* одклонити ся; ~ sa *od smeru* одклонити ся од тра́сы

uchýľ//it' sa² -i sa -ia sa dok. 1 *kam* náйти укритя áбо прихýліня де, у кóго 2 *k čomu* (*siahnuť po niečom*) ухóпити ся дачóго

úchylk/a -y *ž* одхýліня, одклоніня; *ľavičárska, pravičárska* ~ *polit.* ліве, праве одхýліня; *duševná* ~ псіхічне одхýліня; псіхічна неповноцінность

úchylkár -a *m polit.* ухýльник

úchyln//ý ненормáльний, дефéктный; ~é deti дефéкты діти; *tragne* ~ *človek* морáлно упáвший чоловік

uchyľ//ovat' sa¹ -uje sa -ujú sa *nedok.* *od čoho* одхýлєвати ся, одклоняти ся, выбóчувати

uchyľ//ovat' sa² -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *kam* находить укритя áбо прихýліня де, у кóго 2 *k čomu* (*siahať po niečom*) хáпати ся

uchyť//it' -i -ia dok. 1 ухóпити, поімáти, імйти 2 (*ukradnúť*) укрáсти, потягну́ти • *bodaj* *ť a čert al. parom ~il!* чорт тебе берь!, най тебе чорт побере́!; *ide ho ~ od zlosti* він лем же не прáскне áбо пýкне од злóсти

uchyť//it' sa -i sa -ia sa dok. 1 (*ujať sa*) уяти ся, пустити коріня, укоренити ся, прияти ся 2 (*v zamestnaní ap.*) ухóпити ся, освідчіти ся

úchytkom prisl. 1 (*narýchlo*) наскóро, нáгли 2 (*chvíľkami*) урывками

uist//it' -i -ia dok. *koho o čom* утвердити, пересвідчити, увірити кóго в чім

ujarmený підданий, невольный, бесправный, неслободный; ~ *ľud* підданий нарóд

ujarm//it' -i -ia dok. уярмити

ujasn//it' -i -ia dok. уяснити, обяснити; ~ *si pojmu* уяснити собі понятя

ujať sa¹ *ujme sa ujmú sa dok.* 1 *koho* постáрати ся о кóго; взяти під охорóну кóго; ~ *sa siroty* взяти сироту́ під свою охорóну 2 *koho* застýпити ся за кóго 3 *čoho* взяти ся, ухóпити ся; ~ *sa mosi, vlády* взяти миць до свóїх рук; ~ *sa funkcie* ухóпити ся фýнкції; ~ *sa vedenia šport.* ухóпити ся ведж́ія; ~ *sa veci* взяти ся за рі́чі; ~ *sa slova* взяти слóво

ujať sa² *ujme sa ujmú sa dok.* 1 (*o rastlinách, očkovaní ap.*) прияти ся; уяти ся; *strom sa ujal* стром прияв ся; *priesada sa ujala* росáда приялá ся áбо ожýла; *očkovanie sa ujalo* скіпіня прияло ся 2 (*udomácnit' sa*) прияти ся, укоренити ся, во́йти до обі́гу; *tento zvyk sa tu ujal už dávno* тот звык укоренив ся уж давно; *slovo sa ujalo* слóво вошлó до обі́гу

ujčin//á -ej *ž* тéта (женá брáта *máternu*)

ujec *ujca m* 1 стрыко (брáт *máternu*) 2 стрыко (муж *sestry máternu*)

ujed//ať -á -ajú *nedok.* 1 *čo* їсти 2 *komu z čoho* виї́дати кóго

ujedn//ať -á -ajú dok. *čo* договорити ся о чім, дої́днати

ujedn//ať sa -á sa -ajú sa dok. договорити ся **ujím//ať sa¹** -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *koho* брáти на свою стáрость 2 *koho* застýповати ся за кóго 3 *čoho* брáти ся, приимáти ся за *што*; ~ *sa mosi* брáти миць до свóїх рук; ~ *sa funkcie* брáти ся за выповніня повинностей; ~ *sa vedenia šport.* брáти ся за ведж́ія; ~ *sa veci* брáти ся за рі́чі áбо ді́ло; ~ *sa slova* брáти слóво

ujím//ať sa¹ -a sa -ajú sa *nedok.* 1 (*o rastlinách, očkovaní*) приимáти ся, приї́мати ся 2

(*udomáčňovať* sa) укорінёвати ся, вóйти до обігу

ujm//a -у ж шкода, пошкоджіня; *utrpieť* ~ утерпіти шкоду; ~ на zdraví шкода на здоровю; *utrpel* ~u на zdraví тотó пошкодило ёго здоровю

ujo -uja *m* 1 ўйко (*brat máteru*) 2 ўйко (*muž sestry máteru*) 3 *hovor.* (*starší muž*) ўйко, ўё

ujst' ujde ujdú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* одыйти, утечі, біжати, змізнути, витратити ся; ~ *z domu*, *zo školy* утечі з до́му, із шко́лы; ~ *z väzenia*, *zajatia* утечі з арешту, плёну; ~ *od muža*, *od ženy* одыйти од мýжа, од жёны; ~ *prenasledovateľovi* стратити ся од пренаслідователя; *mlieko ušlo* мо́локо збігло 2 *čomu* (*vyhnúť* sa) вываровати ся, вышмыкнути ся; ~ *smrti* вываровати ся смёрти; ~ *trestu* вышмыкнути ся од пока́раня 3 уникнути, вигнути ся; ~ *piečeј rozornosti* уникнути з дачіёго ме́рьковáня; *neušlo* *mu*, *že ...* од нёго не вышмыкло тотó, же ...; *nedať* *si* ~ *príležitosť* він не пропýстити náроду 4 пере́йти, минути; *cesta ušla* ве́лми рýчло час в до́розі мину́в дость ско́ро; *čas ušiel* час проишо́в áбо мину́в; *mladosť ušla* мо́лодость проишла́; *od tých čias ušlo* *päť rokov* од то́го часу́ проишло́ áбо минуло́ пять ро́ків 5 (*prejsť* *rešo*) пере́йти; *ušli* *sme* *už dobrý kus cesty* мы переишли́ уж до́брый кýсок до́ро́гы, мы переишли́ уж ве́лє; *ušli* *sme* *asi dvesto kilometrov* мы переишли́ прибли́жні двáсто кіломе́трів • *ujde* *to* (*zbaví*) ніч; так собі

ujst' sa ujde sa ujdú sa *dok.* *čo komu* достáти ся, припа́сти; *ušlo* *sa* *mi málo* *mi* припа́ло ма́ло; *miesto* *sa* *ušlo* *každému* місце достáло ся кáждому, місце достáв кáждый; *ušlo* *sa* *mi sedieť medzi starými* *mi* припа́ло сидіти ме́джі стáрыми; *daj pozor*, *aby* *sa* *ti* *neušlo* (*bitky*) позера́й áбо ме́рькуй, же́бы то́бі не достáло ся; позера́й áбо ме́рькуй, достáне ся то́бі

ujú *cít.* уйю-ю (*vyrážatъ веселость*)

ujúk//ať -a -ajú *nedok.* кріча́ти уйю-ю (*od pádomu*)

ukáj//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*potreby*, *túžby*) успоко́євати 2 (*hlad*, *smäd*) гасити

ukáj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* успоко́євати ся; *pohlavne* *sa* ~ успоко́євати по́лóве чýвство áбо по́лóвы потрѣ́бности • ~ *sa nádejou* успоко́євати ся наді́єв

ukameň//ovat' -uje -ujú *dok.* за́бити, за́бити ка́мінями, укаменёва́ти

úkaz -u *m* явлі́ня, зъявлі́ня; *fyzikálny* ~ фізі́чне явлі́ня; *prírodný* ~ зъявлі́ня при́ро́ды

ukál//zať -že -žu *dok.* 1 указáти; ~ *turistom* *mesto* указáти ту́рістам мі́сто; ~ *izbu* указáти і́збу; *ukážte* *doklady* ука́жете докуме́нты; ~ *prstom* *na* *niečo* указáти па́лцєм на да́што; ~*zal* *na* *mňa* він указáв на ме́не; ~ *všetky nedostatky* указáти на вшы́ткы не́достáткы; *výskum* ~*zal*, *že ...* до́слідже́ня ука́зало, же ...; *teplomer* ~*zal* *10'* (*desať stupňov*) те́пломір ука́зав *10'* (де́сять ѓрадусів); ~ *příklad* указáти при́клад; ~ *jazyk* указáти язы́к 2 (*prejaviť*) проя́вити, указáти; обя́вити; ~ *radosť* проя́вити ра́дость; ~ *ochotu* проя́вити áбо обя́вити же́ла́ня áбо охóту; ~ *hrdinstvo* указáти áбо проя́вити ге́роїзм • ~ *pravú tvár* указáти і́стинну áбо ді́йсну тва́рь; ~ *svoju pravú tvár* указáти сво́ю і́стинну áбо ді́йсну тва́рь; ~ *niekomu dvere* указáти двѐ́рі да́кому; ~ *rožku* указáти ро́жки; ~ *chrbat* указáти хы́рбєт; *ja* *ti* ~*zem!* я то́бі ука́жу!

ukál//zať sa -že sa -žu sa *dok.* 1 (*objaviť* *sa*) указáти ся, обя́вити ся; ~ *sa* *v* *okne* він указáв ся áбо обя́вив ся в о́кні; *v* *diaľke* *sa* ~*zala* *dedina* далéко ука́зало ся áбо обя́вило ся се́ло áбо обя́вив ся ва́лал; ~*zal* *sa* *mesiac* указáв ся áбо обя́вив ся мі́сяць; *celý týždeň* *si* *sa* *neukázal* ці́лий ты́ждень ты́ а́ни раз не указáв ся; ~ *sa* *v spoločnosti* указáти ся в о́бщности, указáти ся в сві́ті áбо ме́джі лю́дми; ~ *sa* *na* *oči* *niekomu* указáти ся на о́чі да́кому

2 (*vyjst' najavo*) указáти ся, объявити ся; ~zalo sa, že ... указáло ся, же ...; to sa ešte ~že totó іші́ буде видно, totó іші́ ука́же ся **3** (*prejaviť sa*) указáти ся, проявити ся; následky sa ~zali veľmi rýchlo následky проявили ся барз скóро **4** указáти себе; ~ sa ako ... указáти себе *кым; якым*; chcel sa ~ він хотів указáти ся; ~zal sa він указáv ся **ukazovac'/i**: ~ie zámeno *gram.* ука́зуючий містоназівник

ukazovadl'o -a *m* s ука́зоватко

ukazovák -a *m* ука́зуючий палець

ukaz/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** ука́зовати; ~ smer, cestu ука́зовати трáсу, дорóгу; ~ mesto ука́зовати місто; ~ на niekoho, niečo ука́зовати пáлцём на дакóго, даштó; ručičky ~ujú desať стрілки ука́зують (рівно) дéсять **2** (*prejavovať*) проявляти, объявляти, ука́зовати; ~ radosť проявляти рáдость • ~ prstom на niekoho ука́зовати пáлцём на дакóго

ukaz/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*objavovať sa*) ука́зовати ся, появляти ся **2** (*vychádzať najavo*) ука́зовати ся, объявляти ся; ~uje sa, že ... ука́зує ся, же ... **3** (*prejavovať sa*) ука́зовати ся, проявляти ся; výsledky sa už ~ujú результáты уж ука́зують ся **4** ука́зовати ся, выставляти ся; nie je taký, akým sa ~uje він не такий, яким (він) себе выставлять áбо хóче себе указáти **5** обіцяти быти *такым*; úroda sa ~uje рекнá урóда тóго рóку обіцять быти дóбра, урóда ука́зує ся дóбра áбо шúвна **6** (*vystavovať sa, chváliť sa*) выставляти ся, хвалити ся

ukazovateľ -i -a *m* **1** ука́затель *m*; ука́зуюча стрілка; ~ smeru, cesty ука́затель трáсы áбо направліня, дорóги; ~ rýchlosti ука́затель скóрости; elektrický ~ електричний ука́затель **2** ука́затель; hospodárske ~ie економічны ука́зателі; ~ produktivity práce ука́зателі продуктівности робóты **3** (*index, zoznam*) ука́затель, список; ~ mien список мен; abecedný ~ алфавітний список; vesný ~ предметный ука́затель

ukážk/a -y ž **1** (*vzor, príklad*) тiп, приклад; на ~и про тiп, про приклад **2** (*úryvok, výňatok*) урывок, вынáток; ~ z knihy урывок áбо вынáток з книги; filmové ~у урывкы з фíлму

ukážkov/ý **1** тiпóвый, прикладный; ~á hodina škol. показуючий урок; ~ tovar товар высóкой якости, прикладный товар; ~ prípad тiпiчна пригóда **2** ~é číslo časopisu прикладный нóмер журнáла

uklad/aať -á -ajú *nedok.* **1** укладáти; ~ drevo укладáти дрыва; ~ knihy vedľa seba ставляти áбо укладáти книги еднóу кóло дрóгой; ~ dieťa do postele укладáти дiтину до пóстiлi **2** (*vkładať*) вкладáти, клáсти; ~ peniaze na knižku вкладáти пiнязи на книжку **3** (*úlohu*) уложыти за повинность; ~á sa všetkým vedúcim... укладáть ся вшыткым завiдуючим в повинность...

uklad/aať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** укладáти ся, складáти áбо зберáти рiчi **2** (*fahnúť si*) уложыти ся спáти, iти спáти

ukladn/ý: ~á vražda умысéльне áбо замiряне убивство; ~ vrah умысéльный враг; ~é plány интpи́ры

úklad/ly -ov *m* *pomn.* интpи́ры *pomn.*; robiť ~ робити интpи́ры

ukláň/aať sa -a sa -ajú sa *nedok.* уклоняти ся, кланяти ся (*на знак вдячности, привитáня*)

úklon -u *m* **1** наклонiня; ~ hlavy наклонiня гóловы **2** уклонiня; поклóна hlboký ~ глубóке уклонiня

uklon/iť sa -í sa -ia sa *dok.* поклонити ся (*на знак вдячности, привитáня*)

ukoj/iť -í -a *dok.* *kniž.* чо **1** (*utíšiť, zahnať*) ~ smád, hlad утiшыти спpáгу, гóлод **2** (*uspokojiť*) успокоiти; ~ pud успокоiти инштiнкт; ~ niečiu zvedavosť успокоiти свою зведáвость; ~ svoje túžby утiшыти своi желáня

úkol -u *m* нормовáна робóта; robiť v ~e робити нормовáну робóту

úkolár -a *m* нормовáч

ukolemb//at' -á -ajú *dok.* уколывати, уколёмбати

ukolis//at' -še -šu *dok.* уколывати (*дитину*)

úkol//ovat' -uje -ujú *nedok.* нормувати *nedok. dok.*; ~ prácu нормувати роботу

úkolov//ý нормованный; ~á práca нормована робота; ~á mzda нормованный заработок або плат; ~ list нормованный приказ; інструкція

úkon -u *m* діяння, операція; спосіб; pracovný ~ робоча операція; náboženský ~ церковный обряд; počtové ~y арифметичны діяня

ukonaný унавений, вычерпанный, высланный

ukon//at' -á -ajú *dok.* унавити, вычерпати, выслити

ukonč//it' -í -ia *dok.* скінчити, закінчити, докінчити; ~ prácu докінчити роботу; ~ školu скінчити або докінчити школу

úkor -u *m*: на ~ niekoho, niečoho на ўкор або на шкоду дакого, дачого; за рахунок дакого, дачого

ukorist//it' -í -ia *dok.* зміцнити ся дачого, взяти як трофей

úkosom *prisl.* косо, боком, покрадомкы, крадомкы; pozrieť ~ попозерати косо

ukovat' *p.* ukut'

úkradky *p.* ukradomky

ukrad//núť -ne -nú *dok.* украсти, потягнути

ukradomky *prisl.* покрадомкы, тайні, потаёмкы

Ukrajín//a -y ž *gtogr.* Україна

ukrajínčin//a -y ž український язык

Ukrají//nec -nca *m* українець

Ukrajínk//a -y ž Українка

ukrajinský український; ~ národ український народ; ~ jazyk український язык; ~é piesne українскы співанкы • Ukrajinská republika Українська Републіка

ukraj//ovat' si -uje si -ujú si *nedok.* z čoho одрізовати або одкраёвати собі по кусочку чого; ~ zo slaninky одрізовати зо солонины; ~al si chleba a kládal do úst він одрізовав кусочки хліба і клав до уст або до рота

ukrát//it' -i -ia *dok.* koho o čo i bezpredm. зробити шкоду кому, укоротити кого, приправити кого о што, обыйти кого в чім; ~ niekoho o peniaze приправити дакого о пінязі; ~ niekoho pri delení dedičstva обыйти дакого при діліні наслідства • ~ si čas скоротити собі час; ~ si čas rozpráváním скоротити собі час в бісідях

ukrát//it' sa -í sa -ia sa *dok.* o čo приправити ся о што; ~ sa o 3 hodiny spánku приправити ся о 3 години спання

ukrč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* скорчіти ся; зогнути ся; учупити ся

ukrivdený (несправедливо) укривджёный; cítil sa byť ~ він чув ся укривджёным

ukrivd//it' -í -ia *dok.* komu укривдити кому, уразити кого, поступати несправедливо з кým

ukriž//ovat' -uje -ujú *dok.* распяти

ukroj//it' -í -a *dok.* одкрятти, одрізати; ~ krajec chleba одкрятти або одрізати фалаток або кусок хліба; ~ si z chleba одкрятти (собі) з хліба

úkrok -u *m* крок до боку

ukrút//it' -i -ia *dok.* скрутити; ~ si cagaretu скрутити собі цїгаретлю

ukrutník -a *m* немілосёрдний чоловік

ukrutn//ý 1 немілосёрдний, суровый, зуривый; ~ člověk немілосёрдний чоловік; ~á vojna немілосёрдна війна; ~á smrť немілосёрдна смерть 2 *hovor.* (veľký) немілосёрдний, страшний, ужасный; ~ hlad страшний голод; ~ smäd страшна спрага; ~á zima а) страшна зима; б) псяча зима; ~á bolesť страшна або ужасна більість; ~ omyl ужасный омыл; ~ lejak страшный дожд, ужасный ліяк

úkryt -u *m* 1 (*skrýša*) скрыша, скрытя; tajný ~ тайне скрытя; hľadať ~ pred dažďom гледати скрытя перед дождем 2 (*kryť*) бункер; protiletcký ~ протієроплановый бункер; zemný ~ (*bunker*) бункер

ukryť -je -jú *dok.* сховати, скрыти, спрятати; ~ zbrane, uprchlíka сховати збрání, утєчєнца

ukryť sa -je sa -jú sa *dok.* сховати ся, скрыти ся, спрятати ся

ukluť -je -jú *dok.* уковати, выковати; ~ súčiastku уковати детал; ~ meč выковати меч; ~ priateľstvo *pren.* выковати приятельство

úľ -a *m* уль • je tam ako v úli там як в ўлі; v hlave mi hučí ako v úli в голові мі гучить як в котлі або як в ўлі

uľahčúť -í -ia *dok.* komu čo облегčiti, улегшыти

uľahčúť sa -í sa *dok.* neos. komu стáти лєгше, полегшáти

uľahnúť -ne -nú *dok.* 1 (o zemi *ap.*) усісти, улежáти ся 2 *expr.* (ochoriť) залячі, захворіти

ulahodúť -í -ia *dok.* 1 komu улагодити, зробити по вóли 2 (vystihnúť) угáднути, выстигнути

ulakomúť sa -í sa -ia sa *dok.* na koho, čo улакомити ся, злакомити ся *кым, чім*

ulam/ovať -uje -ujú *nedok.* čo одлáмовати; ~ vetvy smreka ламáти або одлáмовати конáрики смéрека

ulam/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* одлáмовати ся; suché vetvičky sa ľahko ~ujú сухы конáрики лєгко одлáмують ся

ulapúť -í -ia *dok.* hovor. 1 čo, koho зачо, под čo (chytiť, uchopiť) ухóпити, поімáти што, кóго за што; ~ opraty ухóпити ліці; ~ niekoho pod ruku поімáти або ухóпити дакóго за рýку 2 (zajať) поімáти, ухóпити

ulapúť sa -í sa -ia sa *dok.* hovor. 1 čoho, na čo поімáти ся, ухóпити ся за што 2 поімáти ся, ухóпити ся (на гáчик)

úľav/a -y ž 1 полегшіня; liek nepriniesol ~u лiк не принiс полегшіня; s ~ou si vydýchol він выдыхнув з полегшінєм 2 выгода; стунiня; daňové ~у данєвы выгоды

uľavúť -í -ia *dok.* komu, čomu полегшыти, што кóму, чóму; змiрнити даштó неприємне або тяжкє

uľavúť sa -í sa *dok.* neos. komu полегшáти, стáти лiпше; už sa mi trochu ~ilo зачалó ми быти лiпше, ми трóхы полегшáло

uľavúť si -í si -ia si *dok.* 1 полегшáти собі 2 полегшати на дуці; hrešením si ~il грiшінєм він полегшáв собі

uleplúť sa -í sa -ia sa *dok.* *expr.* прилiпити ся, прихóпити ся; ~ sa na voz прилiпити ся на вiз

uletúť -í -ia *dok.* одлетiти

uležaný (o ovoci, mäse *ap.*) улежáный, улежáвший ся

uležúť sa -í sa -ia sa *dok.* (o ovoci, mäse *ap.*) улежáти ся (надобыти потрібну якость) • ~í sa mu to v hlave улежыть ся ємý тотó в голові, він обдýмать тотó, він подýмать о тiм

uliahúť sa -ne sa -nú sa *dok.* (o mláďatách) рóдити ся, (o vtákoch) вылупити ся

uliat' uleje ulejú *dok.* одляти; ~ zvon, delo одляти дзвiн, канóн • šaty jej boli ako uliate шмáты на нiй сидiли як выляты

uliat' uleje ulejú *dok.* (naliť) наляти; ulej mi do kalíška! налiй ми до пóгарика!

uliat' sa uleje sa ulejú sa *dok.* hovor. *expr.* i bezpredm. улляти ся од чóго; ~ z prednášky, hodiny улляти ся з лєкцiї, урóка; ~ z práce улляти ся з робóты; ~ zo školy улляти ся зо шкóлы; ~ z brigády на зáhrade улляти з робóты в садi

ulic/a -e ž ўлиця; ~ hlavná голóвна ўлиця; ~ bočná бóчна ўлиця; ~ slepá слiпа ўлиця • vyhodit' niekoho na ~u вышмарити на ўлицю дакóго; žena z ~e ўлична женá, простitутка; рýча на ~i, prázdno v truhlici [pris.] на брiху гáдваб, в брiху гáдваб

uličk/a -y ž *zdrob.* ўличка • dostať sa do slepej ~у достáти ся до слiпоў ўличкы

uličníctvo -a s 1 распущєность, невыховность, непослушность 2 (samopašný čin) хулігáньскый постúпок, хулігáнство

uličník -a *m* hovor. 1 *pejor.* ўличный хлóпец, гáлган, збóйник 2 гýнцут, бєтар, незбєдник

uličn//ý 1 *v rôzn. význ.* улічний; ~é osvetlenie ўлічне асвітліня; ~ ruch улічний рух 2 (*ústiaci do ulice*) виходячий на ўліцю; ~é obloky ókna, vedúci na ўліцю; ~á brána brána, vedúca na ўліцю

ulievak -a *m* *hovor.* лінёх, поваляч, даребáк; чоловік, выгінáючий ся повинностям

uliev//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. hovor. expr.* 1 (*pri práci*) выгінáти ся áбо уливáти ся в робóти 2 (*často chýnat*) ~ sa zo školy улевáти ся зо школы

úlisn//ý улéстный, підлезáвый, фалóшный; ~ človек улéстный чоловік; ~é řeči підлизáвы рéчі

ulit//a -y ž мýшля; *vyjsť zo svojej ~y pren.* вылізти зо свóей мýшлі áбо шкорúпкы; *zatvorit' sa do svojej ~y* замкnúти ся áбо спрятати ся áбо удыйти до свóей шкорúпкы

ulitník//y -ov *m mn. č. zool.* бріхонóгы (*Gas-tropoda*)

ulizan//ý *expr.* прилизáный, улизáный, глáдко причесáный; ~é vlasы прилизáны вóлосы; ~ študent, úradník прилизáный штудéнт, урядник

uliz//at' sa -že sa -žu sa *dok. expr.* прилизáти ся, улизáти ся, глáдко причесáти ся

úloh//a -y ž 1 задáча, задáня; *výrobná ~* виробне задáня; *bojová ~* боёва задáча; *splniť ~u* выповнити задáня; *pažou ~ou je, aby ... nášov* задáчов є, жебы ... 2 задáча; *matematická ~* математічна задáча; *neriešiteľná ~* невырішюча задáча; *šachová ~* шахóва задáча 3 *škol.* задáча, урóк; *písať si ~u* писáти задáчу; писáти урóк; *naučit' sa ~u* научіти ся урóк; *písomná ~* а) писéмна задáча; б) контрóлна робóта; *domáca ~* домáшня задáча; *školská ~* а) клáсна робóта; б) (*písomná práca*) контрóлна робóта 4 (*postavenie, funkcia*) роль, фýнкція; ~ strany фýнкція пáртії; *v ~e veliteľa* в рóлі áбо во фýнкції командіра 5 *div.* роль ж; амплуá *neskl. s; hlavná, titulná ~u* голóвна,

заголóвна роль • *hrať veľkú, dôležitú ~u* грáти велику, вáжну роль

ulom//it' -i -ia *dok.* одломити; облáмати; одтóргнути

úlom//ok -ku *m* 1 одлóмок; ~ kameňa одлóмок кáмня 2 (*črepina*) ~y granátu черепины грáнáта; ~y skla черепины скла

ulov//it' -i -ia *dok.* поімати; ~ rybu поімати рыбу; ~ zajaca поімати зáця áбо зáяця

úlov//ok -ku *m* (*ryby*) улóв; (*zverina*) трофéй

ulož//it' -i -ia *dok.* 1 (*poukladať*) уложыти, положитьи; ~ svoje veci уложыти свóї річі 2 (*vložit'*) вложыти; ~ peniaze na knižku вложыти пінязі на книжку 3 (*dať spať*) уложыти; ~ dieťa уложыти дітину 4 *komu, čo (dať za úlohu)* дати задáня, приказáти, росказáти, вложыти за повинность 5 *komu, čo (určiť)* назнáчити, вызначіти; ~ pokutu уложыти штраф; ~ trest уложыти кáру, покáрати

ulož//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 уложыти ся 2 (*fahnúť si*) лячі снáти

ultimativn//y ултíматівный; ~á požiadavka ултíматівне пожа́дованя

ultimát//um -a *s* ултíмáтум; *dať ~* niekomu предложыти ултíмáтум дакóму

ultrafialov//ý ультрафіалóвый; ~é lúče ультрафіалóвы лúчі

ultrakrátk//y ультракорóткий; ~e vlny ультра-корóткы вóлны

ultraľavičiar -a *m* ултралі́вий

ultramarin -u *m* ултрамарін

ultramoderný ултрамóдный

ultrareakčný ултрареáкчный

ultrazvuk -u *m* ултразвук

ultrazvukový ултразвукóый

ulúp//it' -i -ia *dok.* укpáсти

ulút//it' sa -i sa *dok. neos. komu koho, čoho; ~ilo sa mu* старéка ёмý стáло жалé старóго; він розжалів ся над старým

um -u *m* розúм • *prišlo mi na ~* пришло мі на розúм; *ani mi to na ~ neprišlo* мі тотó áни не прийшло до голóвы; *stále mi to chodí po ~e* все мі тотó хóдить по розúмі; тотó áни з розúму мі не схóдить; *zíde z očí, zíde z*

~u [prisl.] зыйде з очей - зыйде з розуму, з очей долів – із серця вон

umár//at' -a -ajú *nedok. koho* мучити, трапити
umár//at' sa -a sa -ajú *sa nedok. čím* мучити ся, трапити ся, забивати ся *чим*

umastený замащений, забабраний, забруднений

umal//zat' -že -žú *dok.* замастити, забабрати, забруднити

umal//zat' sa -že sa -žú *sa dok.* замастити ся, забабрати ся, забруднити ся

umel//ec -са *m 1* художник; діятель *m* ісків; артиста; *slobodný* ~ слободный художник; *ľudový* ~ народный умелець; ~ *slova* художник слова; *národný, zaslúžilý* ~ народный, заслуженный артиста; заслуженный діятель ісків **2** *pren. expr.* майстер

umeleckohistorick//ý художнє-історичный; ~é *pamiatky* художнє-історичны пам'ятники; ~é *múzeum* музей історії ісків

umeleckopriemysel//ný: ~á *škola* училище аплікованих ісків; ~é *múzeum* музей аплікованих ісків

umeleck//ý 1 *príd. k umenie*; ~é *dielo* художній твір, твір ісків; ~á *pamiatka* пам'ятник ісків; ~ *obraz* хідожній образ; ~é *remeslá* художні ремесла; ~ *priemysel* художній промисел; ~á *gymnastika* художня гімнастика; ~ *vedúci* художній завідувачий; ~ *súbor* художній ансамбль; *ľudová* ~á *tvorivosť* художня самодіяльність; ~á *hodnota* нечого художня цінність дачого **2** *príd. k umelec*; артистичный, художній; ~ *klub* клуб художників або малярів; ~é *nadanie* художній дар; *Puškinov* ~ *génius* художній реній Пушкіна; ~á *dráha* артистична карера; ~á *rekvizita* художня реквізіта; ~é *meno* псевдонім

umel//ý умелый; ісківственный; ~ *tuk* умела або ісківственна масть; ~ *ľad* умелый лед; ~ *hodváb* умелый гадваб; ~é *vlákno* умеле волокно; ~é *kvetu* умелы квіткы; ~é *hnojivo* умелый гній ~á *hmota* умела матерія, пластмаса; ~é *svetlo* умеле або

ісківственне освітліня; ~ *chrup* умела або ісківственна або вставна чельюсть; ~á *družica Zeme* ісківственный спутник Землі; ~á *liaheň* інкубатор; ~á *výživa lek.* умела страва; ~é *dýchanie* умеле або ісківственне дихання; ~é *oplodňovanie* умеле або ісківственне оплодніня; ~é *zavlažovanie* умеле заволокованя; ~á *pieseň (opak.: ľudová)* професіонална співанка

umen//ie -ia *s 1* ісківство; *filmové* ~ кіноісківство; *výtvarné* ~ малярське ісківство; *reprodukčné* ~ репродукуюче ісківство; *slovesné* ~ ісківство слова; *ľudové* ~ народне ісківство; *úžitkové* ~ апліковане ісківство; ~ *pre* ~ ісківство для ісківства; *škola múzických* ~і інштїтут театралного і музикального ісківства; *dejiny* ~ia історія ісківства **2** (*šikovnosť, zručnosť*) ісківство, уміння; *kuchárske* ~ кухарське ісківство; *vojenské* ~ воєнське ісківство; ~ *vychovávať deti* уміння виховати або ісківство виховати дітєй; ~ *plávať* уміння плавати; ~ *zaobchádzať s ľuďmi* уміння поводити ся з людьми

umenoved//a -y *ž* теорія ісківства, наука о ісківстві і літературі; іскуствознавство

umenoved//lec -са *m* іскуствознавець

umenovedn//ý іскуствознавчий; ~é *disciplíny* іскуствознавчі дісциплїны

úmer//a -y *ž* *mat.* пропорція

úmern//ý 1 *mat.* пропорціональний; *priamo*, *nepriamo* ~é *veličiny* прямо, непрямо пропорціональны величини **2** *čomu* адекватный, пропорціональний; *odmena* *nie je* ~á *pámahe* нагорода не адекватна з витратов сил

umien//iť si -i si -ia si *dok.* пішйти, взяти собі до голови; ~il si, *že nepovie ani slovo* він пішыв не повісти ани слово

umieráčiik -а *m* (*zvon*) маленький церковный дзвін (*сповіщаючий о дачїї смерту*); *zvoní tu* ~ по нїм дзвонить дзвін; *hlas, zvuk* ~а погрібный дзвін

umierajúci/i -eho *m* умераючий

umier//at' -a -ajú *nedok.* умерати; už ~a він уж умерать; ľudia ~ali na týfus люди умерали на тифус; ~ hladom, smädом *al.* od hladu, od smädu умерати з голоду, од жагы; ~ strachom *al.* od strachu умерати од страху; ~ žiaľom умерати од жалю

umiernen//ý *polit.* змирнёный, стриманий; ~ spôsob života змирнёный або стриманий спосіб жывота; ~á opozícia змирнёна опозиція

umiestenk//a -y ž умістніня до робёты

umiestit' p. umiestniť

umiestit' sa p. umiestniť sa

umiestni//it' -i -ia *dok.* 1 (*postaviť*) помістити; розмістити; ~ stôl pri okne, medzi okná помістити стіл при окні, мѣджі окна або облакы 2 (*dať zamestnanie*) дати роботу; (*niekam*) умістити на роботу 3 (*ubytovať*) розмістити по квартелях; росквартелѣвати

umiestni//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 змістити ся 2 (*v súťaži ap.*) заняти даякѣ місце; ~ sa na prvom, druhom mieste заняти перше, дрýге місце

umlč//at' -í -ia *dok.* *koho,* čo утихнути, заставити быти тихо; ~ básnika утихнути поѣта; ~al ho štipľavou poznámkou утихнув єго щіплявов познáčков; ~ svedomie *al.* hlas svedomia заглушити гóлос сóвісті; ~ city удусити чýвства

umlk//nut' -ne -nú *dok.* стихнути, утихнути, перестати говорити або бiсiдовати, замóвкнути

umný p. rozumný

umocn//it' -í -ia *dok.* 1 *mat.* возвѣсти в стýпнь 2 посилнити, зiнтензiвнити

úmor¹ -u *m;* do ~u (*pracovať, tancovať ap.*) до упáду, до ўмору; на ~ смертѣлні, насмѣртъ; chorý на ~ смертѣлні хвóрый

úmor² -u *m odb.* амортизация; dvojpercentný ~ двопрóцѣтна амортизация

umor//it' -í -ia *dok.* уморити, змýчити, утрáпити, вычерпати; ~ hladom уморити гóлодом

umor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* уморити ся, змордовати ся, утрáпити ся, унавити ся вычерпати ся; ~ sa žiaľom умерти од жалю

úporn//ý умóрный, унавный, унавлючýй, вычерпуючýй; ~á cesta унавна дорóга; ~ horúčava высилююча горячóба

umorovac//i 1 *fin.* амортизачный; ~ia splátka амортизачне сплáчованя (*на постýпне одписованя дóвгу*) 2 *práv.* ~ie konanie признáния документу страчѣным або недiйсным

umor//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *fin.* амортизовати *nedok. dok.;* ~ pôžičku сплáчовати довг 2 *práv.* признáния страчѣным або зничѣным (*документ*)

umorovatel//i -la *m* 1 (*mn. č. -le*) *fin.* нóрма прóцѣнта 2 (*mn. č. -lia*) *práv.* осóба, выгóлошуюча документ за страчѣный або зничѣный

umožn//it' -í -ia *dok.* уможнити, зробити мóжным, дати мóжностъ; ~ mládeži štúdium na školách уможнити молодѣжі учíти ся в шкóлах; ~ niekomu prístup k niečomu уможнити дакóму приступ к дачóму, зробити достýпным даштó хоць кóму; ~ niekomu útek z väzenia уможнити дакóму утечí з арѣшту, помóчі дакóму утечí з арѣшту

umožn//ovat' -uje -ujú *nedok.* робити мóжным, позволяти, давати мóжностъ

umrl//iet' -ie -ú *dok.* умерти; скiнчáти ся; перестати жыти; ~ prirodzenou smrťou умерти природнов або свóєв смѣртѣв; ~ -pečakanе умерти неочiкованi; ~ на rakovinu умерти на раковину

umrlč//i ~ia hlava чѣреп, мертвá гóлова; ~ia komora марнiця; ~ia truhla трýна

umrl//ec -ca *m* мертвѣць; умѣртый

úmrť//ie -ia s смѣртъ; деŋ ~ia деŋ смѣрти; percento ~í прóцѣнто смѣртных пригод, прóцѣнто смѣртности

úmrtnos//ť -ti ž смѣртностъ; ~ obyvatelstva смѣртностъ жытелiв; dojčenská ~ смѣртностъ дiтѣй новонарóдженого

víky; školská ~ škol. slang. пропадана (штудентів)

úmrtň/lý: ~ list смёртны́й лист; ~é oznámnenie озна́мня о сме́рти, партé

umrtv//it' -i -ia dok. 1 lek. умертвити, обезболіти, охабити чұвственності; ~ zub умертвити зуб; ~ nerv обезболіти нерв; ~ okolie rany умертвити місце о́коло ра́ны 2 pren. умертвити; ~ telo умертвити ті́ло 3 pren. заставити, перестáти; ~ pohyb застáвити погынáня; ~ loptu šport. застáвити лóпту 4 ekon. умертвити; ~ kapitál умертвити капітáл

umučēn//ie -ia s мучі́ня • božie ~ cirk. стра́сти госпóдні; роспя́тя Хрі́ста; vyzerá ako božie ~ він ви́зерать як бóжске умучі́ня, він ви́зерать ум́чени́м

umuč//it' -í -ia dok. умучі́ти

umuč//it' -í -ia dok. запорошити мукóв, помучі́ти; ~ si šaty забáбрати собі шмáты мукóв

umúdr//it' sa -i sa -ia sa dok. умудрити ся; стáти ся мудрі́шим, розумні́шим; змудрі́ти

úmys//el -lu m ўмы́сел, зáмір; ці́ль; dobrý ~ дóбрый ўмы́сел; zlý ~ злый ўмы́сел, глұ́пный зáмір; šlachetný ~ добродұ́шный зáмір; nekalé ~ly бры́дкы ўмы́слы; s ~lom... z ці́лём ...; mať v ~le máti зáмір, замі́рёвати ся • mať vážne ~ly máti серьё́зны зáмыслы

úmyseln//ý умы́сєлный; продұ́маний, плановáний, наплановáний; ~é poškodenie cudzieho majetku умы́сєлне пошкоджі́ня чуждóго маєткy; ~á vražda плановáне убивство

umy//t' -je -jú dok. вымыти, помыти; (tvár) умы́ти; ~ si tvár умы́ти ся, умы́ти собі тварь; ~ ruky умы́ти рұ́кы; ~ si zuby почі́стити зұ́бы; ~ si hlavu умы́ти гóловy; ~ riad помы́ти рáты; ~ okná, dlážku умы́ти óкна, підлóгу; ~ ovocie умы́ти овоци́ну • ~ hlavu niekomu намы́длити гóловy да́кому, вы́гршы́ти да́кого

umy//t' sa -je sa -jú sa dok. умы́ти ся, поумы́вати ся; (umyt' si tvár a ruky) умы́ти ся; ~ sa do pása поумы́вати ся до пáсу

umývací умы́вáлный; ~ stolík умы́вáлник; ~ dres умы́вáлный дрес

umývač¹ -a m умы́вáч; ~ okien умы́вáч óблаків áбо óкєн

umývač² -a m (stroj) умы́вáчка ж, умы́вáюча машы́на; ~ riadu умы́вáчка рáт

umývadl//o -a m 1 умы́вáдло 2 (lavór) лáвор

umyvár//eň -ne ž умы́вáрка

umýv//at' -a -ajú nedok. умы́вати; ~ dieťa умы́вати ді́тину • ruka ruku ~a рұ́ка рұ́кy умы́вать; ~ si ruky умы́вати собі рұ́кы

umýv//at' sa -a sa -ajú sa nedok. 1 мы́ти ся; (umývat' si tvár a ruky) умы́вати ся 2 z čoho pren. умы́вати рұ́кы

unáhlený унаглéный; ~ čin унаглéный постұ́пок

unáhl//it' sa -i sa -ia sa dok. унаглити ся, постұ́пати унаглéні

unáš//at' -a -ajú nedok. 1 koho, čo унашáти; prúd ~al loďku ďalej od brehu течі́ня унашáло лóдку дáльше од бéпера 2 koho (robiť únos) унашáти 3 koho (nadchýnat) підхóплєвати, стóрговати, надхынáти

unáš//at' sa -a sa -ajú sa nedok. čím надхынáти ся, вынашáти ся

únav//a -y ž уна́ва, вычєрьпаность, уконáность; telesná ~ фізі́чна вычєрьпаность; ~ z cesty уна́ва áбо вычєрьпаность з до́рогы; jarná ~ ярна уна́ва; ~ materiálu уконáность ма́теріалу

unaven//ý унавéный, уконáный, вычєрьпáний, высилéный; ~é oči унавéны óчі; ~ pohľad уконáный пóгляд; na smrť ~ на смерть высилéный; mám ~é pohy я мам унавéны нóгы

unav//it' -í -ia dok. унавити; вычєрьпати, высилити; ~ poslucháčov унавити штудéнтів áбо слұ́хателів; ~ súpera вычєрьпати протівника; ~ si oči высилити áбо унавити собі óчі

unav//it' sa -í sa -ia sa dok. унавити ся, вычєрьпати ся, высилити ся, уконáти ся

únavn/ý уна́вний; ~á cesta уна́вна до́рога;
~á robota выче́рпуюча робо́та
unavujúci уна́влюючий, выче́рпуючий,
высилюючий
unc/la -e ž (*váhová jednotka 78,35 g*) у́нція
unc/lia -ie ž (*stará váhová jednotka, asi 30 g*) у́нція
unciál/a -y ž *typ. típ* письма
unfair [unfér] *príd. neskl.* гру́бый, нече́стный;
~ spôsob гру́бе поведі́ня; ~ hra *šport.*
суро́ва, груба́ гра
uňho 2. *p. zám.* on s *predl.* u y ně́ho
ún/lia -ie ž у́нія; *colná* ~ цо́лна у́нія;
personálna ~ *polit.* персо́нальна а́бо осо́бна
у́нія
uniat -a *m cirk.* уніа́т
uniatsk/ý *cirk.* уніа́тський; ~á *cirkev*
уніа́тська це́рков
uniesť unesie unesú *dok.* 1 зне́сти, одне́сти,
уне́сти, ма́ти си́лу не́сти; ~ *vrse* му́ку
одне́сти мі́х му́ки; *poňu* та неunesú
но́гы ме́не не поне́суть; *neunesieš* та,
som ťažká ты ме́не не одне́сеш, я тяжка́
2 (*preč*) одне́сти; *voda uniesla čln* во́да
одне́сла ло́дку 3 *koho (únosom)* уне́сти,
одвле́ч 4 *koho (strhnúť)* увле́ч; *dať sa ~*
hnemom підда́ти ся гні́ву, уне́сти ся гні́вом
unifikác/ia -ie ž уніфіка́ція, зье́дночі́ня
unifik/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.*
уніфіко́вати, зье́дночовати; ~ *zákony*
уніфіко́вати зако́ны
uniform/la -y ž уніфо́рма; *vojenská,*
železničarská ~ воє́ньська, желе́знодоро́жна
уніфо́рма
uniformit/la -y ž е́днако́сть, е́днака фо́рма
uniformovaný уніформова́ний, обле́чений
до е́днакої уніфо́рми; ~ *strážnik* ва́рта в
уніфо́рмі
únik -u *m* 1 бі́гство, утечі́ня; ~ *z väzenia*
бі́гство з арешту́; *pokus o ~ šport. (v*
cyklistike) покуші́ня о одторгну́тя; (*vo*
futbale) покуші́ня напа́даючого утечі́ од
оборо́ны 2 *pren.* оды́йджі́ня; ~ *do minulosti*
оды́йджі́ня до мину́лості; ~ *od problémov*

оды́йджі́ня од пробле́мів 3 уникну́тя; ~
plynu, elektriny уникну́тя плі́ну, електри́ки
unikát -u уніка́т, уніка́тність, незвыча́йність,
необыча́йність; незвыча́йний предме́т,
необыча́йний екземпла́р
unik/at' -á -ajú *nedok.* 1 *komu* уніка́ти,
ути́кати; ~ *prenasledovateľom* уніка́ти
прона́слідовате́лям; ~ *súperovi* одторгну́ти
ся од проти́вника 2 *čomu, pred čím* уніка́ти;
~ *trestu, smrti* уніка́ти покара́ню, сме́рти
3 *od čoho pren.* одходи́ти, уніка́ти; ~ *od*
problémov одклоне́вати ся од пробле́мів 4
(*nebyť postihnutý*) уніка́ти, вышмы́ковати
ся; *zmysel celého mu* ~á смы́сел вшы́того
то́го вышмы́куе ся ё́му; ~ *pozornosti*
уніка́ти внима́вості 5 (*o plyne, pare*
ap.) уніка́ти; *teplo* ~á те́пло уніка́ть, не
утриму́е ся • *rôda mu* ~á *pod nohami*
зе́мля вытрача́ть ся ё́му під нога́ми
unikátny незвыча́йний
unik/núť -ne -nú *dok.* 1 уникну́ти од ко́го,
уте́чі од́ки 2 *čomu, pred čím* уникну́ти чо́му;
~ *smrti* уникну́ти сме́рти, захи́ранити ся од
сме́рти 3 *od čoho pren.* оды́йти, одхы́лити
ся 4 (*nebyť postihnutý*) вышмы́кнути ся,
выгну́ти ся; *posledná veta mi* ~la *poslédne*
речі́ня вышмы́кло ся мо́йї внима́вості;
to ~lo *mojej pozornosti* то́то вышмы́кло
ся мо́йї внима́вості 5 (*o plyne, pare ap.*)
уникну́ти
únikov/ý уникшы́й, уходя́чий од жыво́та;
~á *téma* те́ма, одходя́ча од жыво́та; ~á
literatúra лі́терату́ра, одходя́ча од жыво́та,
декаде́ньська лі́терату́ра
unik/um -a *s* уніку́м, што́сь незвыча́йне,
што́сь осамі́ле
unisono [unyzóno] *prisl.* унісо́но
univerzálny (*v rôznych významoch*)
уніве́рза́льний; ~ *teória* уніве́рза́льна
тео́рія; ~ *stroj* уніве́рза́льна машы́на; ~ *liek*
уніве́рза́льний лі́к; ~ *dedič práv.* є́диный
наслі́дник; *filozofický systém má* ~ *charakter*
філозо́фска сі́стема ма́ть уніве́рза́льний
ха́рактер; ~ *človek* уніве́рза́льний чолові́к

univerzit/la -y ž універзіта; študovať на ~е штудувати або учіти ся на універзіті; končiť ~u кінчити універзіту; dostať sa на ~u поступити на універзіту • **technická** ~ технічна універзіта; Karlova univerzita (KU) Карлова універзіта; Univerzita Komenského Універзіта Я. А. Комєньского
univerziti/n/ý універзітний; ~ knižnica універзітна бібліотєка; ~ profesor універзітний профєсор; ~é štúdium учіння або штудованя в універзіті

univerz/lum -a s 1 *kniž.* цілий світ; вселєнна; вшитко 2 *filoz.* універзум

únos -u *m* викраданя, крадеж, унесіня; ~ dieťaťa унесіня або крадеж дітини; ~ cudzích žien унесіня або викраданя чуждїх жен

únosc/la -u *m* викрадач, злодїй

únosn/ý 1 *odb.* витримлюючий зятяжіння; опórний; несучій; ~ podlažie міцний ґрунт 2 *pren.* рентабілний, (за)вгóдний; *politicky* ~ політїчно завгóдний

unož/lit' -í -ia *dok. tel.* одтягнути нóгу до бóку; ~ pravou ногою одтягнути праву нóгу до бóку

únožmo *prisl. tel.* одтягнути або одсунути нóгу до бóку

unudený унуджєний, зунований; ~ výraz (tváre) зунований або унуджєний вираз твáри

unud/lit' -í -ia *dok. koho* навести нóду на кóго, надóїсти кóму; ~ niekoho pezaujímavými řečami надóїсти дакóму нóдними(а) рєчáми

unud/lit' sa -í sa -ia sa *dok.* унудити ся; отровити ся, зуновати ся

unúv/lať -a -ajú *nedok. koho* унавлєвати (*prósbami i m. n.*)

unúv/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* унавлєвати ся, намагáти ся; ďakujem, neunúvajte sa! дякую, не намагáйте ся або не зятяжуйте ся!

úpadkov/ý упадкóвый, декадєнтський; ~á literatúra, filozofia упадкóва літератýра,

філозóфія; ~á kultúra упадкóва або декадєнтська културá

upad/nút' -ne -nú *dok.* 1 упáсти, клєснути, прийти до упáдку; *hospodársky* ~ прийти до упáдку (*o rozděvství i m. n.*); *mravně* ~ упáсти в морáлнім одношіні, морáлні опустити ся 2 (*poklesnút'*) упáсти, клєснути; voda ~la вóда упáла, úroveň вóды знижыла ся; ~ v niečích očiach *pren.* упáсти в дачїях очáх; *disciplína* ~la *pren.* дїсцїплїна упáла 3 (*schudnút'*) схуднути, спáсти; ~ v tvári схуднути в твáри; ~ v tele похудїти, спáсти з тіла 4 *do čoho (dostať sa)* упáсти, прийти; ~ do bezvedomia упáсти до беспáмятства, омдлїти; ~ do letargie упáсти до летáрїї; ~ do rozpakov прийти до безрáдности; ~ do pokušenia упáсти до покушіня; ~ do nešťastia упáсти до нещáстя або до бїды; ~ do hanby заганьбити ся, упáсти до гáньбы; ~ do dlhov достáти ся до довгів; ~ v nemilost' *al.* do nemilosti достáти ся до немїлости; ~ do chýb упáсти до хыб; ~ do idealizmu упáсти до ідеалїзму; ~ na duchu *al.* na mysli упáсти дýхом

úpad/ok -ku *m* падіння, упáдок; *hospodársky* ~ економїчне падіння, упáдок раздївства; *mravný* ~ морáлне падіння; ~ kultúry упáдок културы

upachtený *expr.* унавєний, устáтый, удыхчáний

upacht/lit' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* унавити ся, задыхчáти ся, спотити ся; зогріти ся

úpal -u *m* 1 горучáва 2 упал; dostať ~ достáти упал

upalic/ovat' -uje -ujú *dok. hist.* забити до смєрти пáліцями, усмертити пáліцями

upál/lit' -í -ia *dok.* 1 *koho* упалити на кострі, усмертити огнєм (на гранїці) 2 *čo* припáжыти; ~ cukor припáжыти цýкєрь, зробити карамєл

upamát/lať -á -ajú *dok. koho* на *čo* припомянути кóму што

upamät/ät' sa -á sa -ajú sa *dok. na koho,*
що припомянути, спомянути *кого, што;*
становити в пам'яті *што*

upaž/it' -í -ia *dok. tel.* выстерти рúкы (пéред
сéбе)

úpät/ie -ia s спідня часть гóры; ~ vrchu,
корса спідня часть гóры, склóну

úpek -u *m* солнечный úпéк

úpenliv/ý налігáвий, настóючий; ~á
prošba налігáва áбо настóюча прóсьба;
~é volanie налігáвий зáклик

upevn/it' -í -ia *dok. 1* (urobit' pevným)
посилнити, спевнити; ~ brehy спевнити
бéреги **2 prep.** посилнити, упевнити; ~
politickú moc посилнити політичну міць; ~
mier посилнити мір; ~ si pozície посилнити
свої позиції; ~ disciplínu упевнити
дисципліну; ~ niekoho v presvedčení
посилнити áбо утвердити дакого в
пересвідчанні **3 čo na čom,** о чо посилнити
што на чім; припевнити што к чóму

upevn/it' sa -í sa -ia sa *dok. 1* (posilnit'
sa) посилнити ся, упевнити ся **2 v čom**
посилнити ся, утвердити ся; ~ sa
v presvedčení посилнити ся в пересвідчанні

upch/ät' -á -ajú *dok. 1* заткати, запхати,
упхати; ~ škáry запхати пуклины áбо діри
2 упхати, запхати; ~ vodovod запхати
водовód áбо дрез

upch/ät' sa -á sa -ajú sa *dok. (o vodovode*
ap.) упхати ся

upieč' упе́че упе́чу *dok. 1* упечі; ~ chlieb
упечі хліб; ~ koláč, tortu упечі колач,
торту **2** упечі; ~ mäso, kačku упечі мясо,
качку **3 hovor. expr.** напакостити; уварити,
приготовити наскóро; uvidíš, že tí dvaja
piečo упе́чу увидиш, же тоты дво́ми
дашто уварять áбо напакóстять áбо
зроблять даяку па́коть • čo ste si upiekli,
to si aj zjedzte! што ви собі упе́кли, то собі
можете і з'їсти

upieč' sa упе́че са упе́чу са *dok. 1* (o
múčniku ap.) упечі ся; выпечі ся **2 (o mäse)**
опечі ся, припечі ся, упечі ся

upier/ät' -a -ajú *nedok. komu čo (popierať)*
поперати *што; одрікати ко́му в чім,* не
узнавати *што за кým; ~ niekomu právo*
поперати áбо одрікати да́кому в пра́ві;
~ niekomu jeho zásluhu поперати да́чії
заслúги

upier/ät' -a -ajú *nedok. (pohľad, pozornosť)*
уперати, звертати; зосерéджовати,
концентровати

upich/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* уколóти ся
upichovací tech.: ~ nôž одтóргуючий нож; ~
sústruh одтóргуюча точóвка

upichovač -a *m tech.* одтóргуючий нож
upinac/lí tech. притискуючий; затискуючий;
~ie zariadenie притисковач; ~ia doska
затискуюча дóска; ~ie puzdro пúздpo

upin/ät' -a -ajú *nedok. 1 tech.* притисковати,
затисковати **2 (upierať)** замірěвати,
обертати; ~ svoj zrak k niekomu, niečomu
замірěвати свій зрак к да́кому, да́чóму
upin/ät' sa -a sa -ajú sa *nedok. k čomu*
замірěвати ся, обертати ся

úpink/a -y *ž tech.* припинáč

upír -a *m 1 zool.* úпír, літа́юча мыш **2 (v**
povestiach) úпír **3 pren.** úпír, кровопі́йця

úpis -u *m* писемный обовязок о да́чím;
dlžobný ~ довгóвий обовязок

upil/sať -še -šu *dok.:* ~ štátnu pôžičku
підписати ся на по́жычку

upískaný *hovor. expr.* забáбраный,
замáзаний, зашпінéний

upisk/ät' sa -á sa -ajú sa *dok. hovor. expr.*
забáбрати ся, замáзати ся, зашпінити ся

upisovac/lí підписуючий; ~ hárok, ~ia listina
підписуючий гáрок

upit' sa upije sa upijú sa *dok.* спити ся; ~ sa
na smrť спити ся на смерть

upit' si upije sa upijú si *dok. čoho* одпити

uplách/núť -ne -nu *dok. hovor. expr.* утечі,
змíзнити, випарити ся

uplakan/ý заплаканий; ~é dieťa заплакана
дітина; ~é oči заплакані очі

úplatkár -a *m* коруп́чник, уплатка́рь

úplatkástv/lo -a s коруп́ція, підплáчованя,
при́нимання уплатків

uplatn//it' -í -ia *dok.* **čo 1** (*použiť*) поужити, схосновати *zastar.*; ~ zásadu поужити принцип; ~ v praxi поужити на практиці
2 (*využiť*) využiť; ~ svoje skúsenosti využiť свій опит; ~ svoju silu поужити своєю силою
3 predložiť; ~ svoje právo predložiť своє право; ~ nárok predložiť пожа́дованя або претензію

uplatn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* реалізувати ся, просадити ся, náйти себе реалізацію в животі; ~ sa svojou usilovnosťou пробити ся завдяки своїй усердності або снажливості; ~il sa ako učiteľ він реалізував ся як учитель; ~ sa strelecky šport. указати себе добрим стрільцем

uplatň//ovat' -uje -ujú *nedok.* **čo 1** (*používať*) поуживати **2** (*využívať*) уживати, využivati *што* **3** predkladať; ~ svoje nároku predkladať свої пожа́дованя або претензії

uplatňovateľ -a *m 1* заводитель, ширитель *m*; ~ nových skúseností ширитель нового опыта **2** predkladateľ *m*; ~ nárokov predkladateľ претензій

úplat//ok -ku *m* уплаток, підплатчованя; prijímať *al.* brať ~ку брати уплатки, підплатчувати

úplavica -a -e *ž* дізентерія

úplet -u *m text.* **1** плетіння, штрикованя *hovor.*; hladký ~ гладке плетіння **2** трикотаж; трикотажний виробок; golier z ~u плетений ґаліп

upliesť upletie upletú *dok.* **1** (*z vlny ap.*) upлести, выштриковать; ~ sveter, rukavice upлести сведер, рукавиці **2** splести, upлести; ~ košík upлести кошик; ~ korbáč vyplести карбач; ~ vrkoč zapлести косу; ~ veniec splести вінець

úpln//ok -ku *m* повный місяць; mesiac je v ~ku повный місяць

úpln//ý **1** (*opak: čiastkový*) повный; ~é zatmenie Slnka повне затемня Сольнця; ~á stredná škola повна середня школа **2** (*kompletný*) повный, комплєктный; ~á adresa повна адрєса; ~é vydanie повне

выд́аня **3** (*totálny, dokonalý*) повный, доскона́лый, абсолю́тный; ~é ticho абсолю́тно тихо; ~á tma доскона́ла тма; ~ pokoj абсолю́тный або повный по́кій; ~á porážka повне розбитя або перемо́жіня; ~á sloboda повна або абсолю́тна слобода; ~á rovnosť повна або абсолю́тна рівно́сть; ~á dôvera повна дові́ра; ~á sirota повна сиротá; ~á zhoda повне сходжіня; ~ nevedomec повный недоу́к або ана́лфабєт **4 hovor.** (*opravdivý*) оправдивый, дійсний; vonku je ~é leto во́нка або на дво́рі оправдиве літо

uplynul//ý мину́лый; минувший; ~ rok мину́лый рік; ~é obdobie минувший або мину́лый період; správa za ~é obdobie ві́стка за мину́лый рік

uply//núť -nie -nú *dok.* **1** пере́йти, минути; ~nulo niekoľko dní перейшло́ або минуло да́кілько днів; ~nulo desať rokov od tých čias, čo ... минуло де́сять ро́ків од то́го часу́, як ... **2** пере́йти; lehota ~nula станове́ный час перейшо́в

upodozriev//ať -a -ajú *nedok.* *koho z čoho* підозрі́вати ко́го в чім

upodozrievavý підозрі́ваючий, недові́рюючий; ~ človek підозрі́ваючий чолові́к

upokoj//it' -í -a *dok.* успоко́їти, уті́шити

upokojujúc//i успоко́юючий; ~e slová успоко́юючі сло́ва; ~a správa успоко́ююча інфо́рмація; ~ spánok успоко́ююче спаня

upomienk//a -y *ž* (*pisomné upozornenie*) на́помяну́тя; písomná ~ писе́мне на́помяну́тя; školská ~ на́помяну́тя, дане учени́ку учите́лем; dostať ~u z knižnice достáти з бібліоте́ки на́помяну́тя о задовже́ности кни́ги

upomín//ať -a -ajú *nedok.* *koho na čo* **1** на́помина́ти ко́му *што* **2** посыла́ти озна́міня з на́помяну́тєм ко́му; z knižnice ma už dva razy ~ali з бібліоте́ки ме́не уж два раз на́помина́ли о кни́гах; ~ dlžníka на́помина́ти довжника́ на те́рмін до́вгу

úpon -u *m anat.*: ~y svalov то́чки при́певні́ня свáлів ку кі́стам

uponižiti' -i -ia *dok. koho* понижити, покорити

uponižujúci понижуючий, покорючий; ~a práca понижуюча робота

úponk/a -y ž *bot.* ухópка; ~y viniča, fazule, hrachu, tekvice ухópка дыні, грозна, фасóлі, гóроху

úporný намагáвий; ~ boj *al. zápas* намагáвий бой áбо запасіня

uposlúch//nuť -ne -nu *dok. koho, čo* послухнути *kógo, што*; ~ rozkaz послухнути рóсказ; выповнити приказ; ~ výzvu озвáти ся на вызву; ~ niečiu radu послухнути дачію ráду

upotrebiť -í -ia *dok.* поужити; *to sa nedá* ~ тотó не гóдить ся на ужывáня, тотó не дасть ся ужывáти

upovedomiť -í -ia *dok. koho o čom* познакомити з дачім, інформовáти, оголосити

upozornenie -ia *s* до пéреду припомянути, попереджіня; *výstražné* ~ попереджіня; *tabuľka s -ím* táбличка з попереджінём

upozorniti' -í -ia *dok.* 1 попередити; ~ na nebezpečenstvo попередити на небеспéчність; ~ili ma, že tam nemôžem ísť мéне попередили, же там я не мóжу íти 2 указáти, зверну́ти ува́гу; ~ na chybu, nedostatky указáти на хыбы, недостáтки 3 зверну́ти на сéбе ува́гу, привлéчі (к собі) ува́гу; ~ na seba зверну́ти на сéбе ува́гу

upratať -se -cú *dok.* 1 попрятати, привéсти до пóрядку; ~ byt попрятати квáртель, зробити пóрядок в квáртелі áбо в дóмі; ~ dvor попрятати двир áбо вóнка 2 взяти, спрятати; ~ knihy одложити книги; ~ riad zo stola спрятати ѓрати зо стóла

upratovačka/a -y ž прятáчка

upratovanie -ia *s* прятаня, давáти до пóрядку; *veľké* ~ велике прятаня, ѓенерáльний пóрядок

upratovať -uje -ujú *nedok.* 1 (byť) прятати, давáти до пóрядку 2 (veci) прятати, робити пóрядок

úprava -y ž 1 (*vonkajší vzhľad*) оформлiня; *grafická* ~ knihy ѓрафiчне оформлiня книги; ~ *výkladu* оформлiня вiтрiны; ~ *pisomných prác* оформлiня писéмных рóбóт; ~ *vlasov* оформлiня вóлося áбо учесу 2 (*zemné práce*) оформлiня; реконшт́рукцiя; ~ *terénu* планiрoваня рóбóты; ~ *ciest, parkov* реконшт́рукцiя дорóг, пáркiв; ~ *ihriska, trate* оформлiня ѓриска, трáсы; ~ *toku* рýгуловáня рiкы • *povrchová* ~ рóду *stav.* поверхóва реконшт́рукцiя зéмлi 3 (*regulácia, upravovanie*) рéгуловáня; ~ *platov, cien* рéгуловáня зáрoбкiв, цiн; ~ *pracovného času* становлiня рéжiму рóбóты; ~ *poriät* рéгуловáня норм; ~ *pravopisu* рéгуловáня норм правoпису; ~ *vzťahov* рéгуловáня oднoшiнь; ~ *vodných tokov* рéгуловáня рiк 4 *odb.* (*spravovanie*) oбрóбка, укращiня; ~ *tkanín* укращiня полóтна; ~ *vody* водочiстка, водопiдготoвлiня; ~ *rúd* oбoгaчiня рýды; *redakčná* ~ *rukopisu* редакцiйна oбрóбка рýкопису; *predsejbová* ~ згнa предпociвна oбрóбка семéн 5 (*adaptácia*) oбрóбка, перелoжiня; *rozhlasová* ~ *hry* oбрóбка пeссы про рáдиo; *scénická* ~ сцeнiчна oбрóбка, iнсцeнiзaцiя; *klavírna* ~ *skladby* перелoжiня áбо aрaнжoвáня про клáвiр; ~ *ľudových piesní* oбрóбка нaрóдных cпiвaнoк; *v* ~ *skladateľa* в oбрóбцi компoзiтopa 6 (*prestavba*) пeпepóбка, рeмóнт, реконшт́рукцiя; ~ *budov* рeмóнт бyдóв; ~ *obchodných miestností* на byty реконшт́рукцiя торгóвых мiстнocтeй на бывáня áбо на квáртeлi

upraviť -í -ia *dok.* 1 (*dať konečnú podobu*) cфopмoвáти, oфopмити; *graficky* ~ *knihu* ѓрафiчно oфopмити книгу, зрoбити ѓрафiчне oфopмлiня книги; ~ *výklad* oфopмити вiтрiну; ~ *rukopis* пpe тлaч пiдготoвити рýкoпис к дpýкy • ~ *rovnícu mat.* пepетвopити ypaвнiня 2 (*zlepšiť vzhľad*) oпpáвити, пoпpáвити; ~ *si účes* пoпpáв мi учec; *uprav* мi *vzadu golier* пoпpáв мi взáду рáлiр; ~ *postel'*

попράв заголовок, по́стіль **3** (*vykonať zemné práce*) привести до порядку; ~ cestu зробити ремонт дороги; ~ brehu rieky управити береги ріки; ~ svahu terasovaním терасувати свагы; ~ ihrisko привести до порядку шпортіву площадку **4** (*zregulovať*) зрегулювати, управити; ~ ceny, platy зрегулювати ціны, заробки; ~ vzťahy зрегулювати одношія; ~ začiatky predstavení установити час зачатку спектаклів або сеансів або представлінь **5** *hud.* обробити, переложити; аранжувати *nedok. dok.*; ~ skladbu pre husle аранжувати музика́лну песу про гуслі; ~ ľudovú pieseň обробити народну співанку; ~ pre orchester, pre zbor переложити про орхестер, про хор **6** обробити, докінчити; редакčne ~ rukopis одредіговати рукопис; ~ tkaninu докінчити полотно; ~ rudu обогатити руду; ~ vodu зліпшити якість води **7** (*spracovať kuchynsky*) приготувати, приправити; ~ pokrm приготувати стра́ву; ~ mäso, zeleninu приправити мясо, овочину **8** *na koho, čo, kam* (*usmerniť*) напра́вити, нарегулювати ку ко́му, чо́му, де; ~ na správnu cestu напра́вити або навести на справну дорогу; ~ niekoho наiegoho напра́вити або послати дакого ку дакому **9** *na čo* (*prerobiť*) переробити, перебудувати, приспособити; ~ obchodné miestnosti na bytu переробити торго́вы мі́стности на кварта́лі, приспособити торго́вы мі́стности на бива́ня

úprav/ňa -ne *ž* догото́влюючий або докінчу́ючий цех; ~ rúd обогачу́ючий цех

úprav/lovať -uje -ujú *nedok. 1* (*dávať konečnú podobu*) оформляти, опра́влювати; ~ výklad оформляти вітри́ну; ~ rukopis опра́вляти рукопис до дру́ку **2** (*zlepšovať vzhľad*) попра́вляти, опра́вляти; ~ si vlasy, viazanku попра́вляти во́лосы, ма́шлю; ~ posteľ попра́вляти по́стіль; ~ vankúš chorému попра́вляти заголо́вок або поду́шку хво́рому **3** (*vykonávať zemné práce*) приводити або да́вати

до по́рядку; ~ okolie domov приводити або да́вати до по́рядку у́лицю, дво́ры; ~ bežeckú dráhu приводити до по́рядку бі́грову доро́гу **4** (*regulovať*) регулюва́ти; ~ ceny регулюва́ти ціны; ~ právne vzťahy регулюва́ти право́вы одношія; ~ pôsobnosť ministerstva регулюва́ти компете́нцію міністе́рства • ~ predpisom práv. ре́гламентова́ти, становити ро́сказом **5** *odb.* (*spracúvať*) обро́блювати, до́роблювати; ~ vodu ви́ліпшити якість во́ды; ~ rudu обогачо́вати руду; ~ tkaninu обробити тканину; ~ mechanicky, tepelne обробити механі́чні, термі́чні **6** (*spracúvať kuchynsky*) приго́товляти, гото́вити; ~ pokrm приго́товляти стра́ву або їдло́ **7** *na čo* (*prerábať*) переро́блювати, приспо́соблювати; опра́влювати; ~ kancelárie na bytu переро́блювати канцеля́рні на бива́ня **8** (*adaptovať*) обро́блювати, аранжова́ти, да́вати до іншо́й фо́рмы *hud.* ~ hru pre rozhlas обра́блювати песу про ра́діо; ~ skladbu pre husle аранжова́ти музика́лну песу про гуслі

upravovateľ -a *m* **1** офо́рмлювач, деко́ратер; ~ výkladov офо́рмлювач вітри́н **2** (*hry, skladby*) аранже́р; ~ ľudových piesní аранже́р наро́дних співа́нок

úpravovňa *p.* **úpravňa**

uprázdniť *sa -i sa -ia sa dok.* увольни́ти ся; ~ilo sa jedno miesto увольни́ло ся є́дно місце

upražiť *liť -í -ia dok.* упрáжыти, спра́жыти, перепра́жыти; ~ cibuľu na masť упрáжыти ци́булю на ма́сти; ~ kávu опра́жыти ка́ву; ~ rudu *odb.* опалити руду

upražiť *liť sa -í sa -ia sa dok.* упрáжыти ся, спра́жыти ся, перепра́жыти ся

uprednostniť *liť -í -ia dok.* *koho, čo* да́вати пе́ршість ко́му, чо́му; пре́ферова́ти ко́го, *што пе́ред кым, чім*; ~ ťažký priemysel pred ľahkým пре́ферова́ти тяжкий про́мысел пе́ред легким

uprený упёртый; ~ pohľad упёртый погляд
upriam//it' -i -ia *dok.* спрямовати, заміряти, направити; ~ svoju pozornosť на щось спрямовати або заміряти своє мерквання на дашто, концентровати своє мерквання на дашто

upriam//it' sa -i sa -ia sa *dok.* на кого, що упёрти ся, концентровати ся, заміряти ся на ко́го, на што, де

upriast' upradie upradú *dok.* упрясти, спрясти

upri//iet' -ie -ú *dok.* кому що (*nepriznat'*) одречі ко́му в чім, не признати *што за кым*; ~ niekomu zásluhu о щось не признати дакому заслугу о дашто; ~ niekomu právo на щось неговати дакому право на дашто

upri//iet' -ie -ú *dok.* на що (*pohľad, pozornosť*) упёрти, спрямовати, концентровати заміряти (*зрак, погляд*) на ко́го, на што

úprimn//ý отворёный, прямой, чістосердечный; ~ človек отворёный чоловік; ~é slová отворёны слова; ~ rozhovor отворёна бісідка; ~ pohľad отворёный взгляд; ~é priznanie чістосердечне або отворёне признання; ~á ľútosť чістосердечна жалость; ~á radosť непритворюча радість

upros//it' -i -ia *dok.* упросити

uprostred¹ *prisl.* посередині, в середині

uprostred² *predl. s 2. p.* в середині, посередині, в центрі чо́го; ~ izbu посередині ізбу; ~ cestu в середині дороги; ~ týžďňa, mesiaca в середині тижня, місяця; ~ sezóny в середині сезону; ~ práce в часі роботи

upust//it' -i -ia *dok.* од чо́го зречі ся, вздати ся; ~ od svojho zámeru зречі ся од сво́ього заміру; ~ od žaloby práv. одступити од жалобы; ~ od trestu вздати ся покараня

upút//ať -a -ajú *dok.* 1 прив'язати; ~ апу model *let.* кордо́вий мо́дел 2 взбудити або викликати інтерес у дакого; ~ rozornosť викликати інтерес; ~ niekoho взбудити

інтерес у дакого; ~alo ma jeho rozprávanie мене заінтересовала єго бісідка

úrad -u *m* 1 заряджіня, інституція, уряд; štátne ~у державны інституції або уряды; ústredné ~у централны інституції; byť zamestnaný v ~е робити на уряді 2 (*ako súčasť názvov inštitúcií*) *prekladá sa individuálne*; poštový ~ пошто́вый уряд; colný ~ цолный уряд; daňový ~ данёвый уряд; bytový ~ *hovor.* кварти́льный уряд; úrad sociálneho zabezpečenia уряд соціалного забезпечіння; úrad predsedníctva vlády канцеларня презідія правління; matričný ~ метри́чний уряд; patentový ~ уряд патентів 3 (*funkcia*) фúnкція; ~ ministra фúnкція міністра; učiteľský ~ фúnкція учителя; *rozbaviť ~u niekoho* зняти з функції дакого, одкликати з фúnкції дакого; z moci svojho ~u з мідци сво́ього уряду 4 (*budova*) будова заряджіня, будова уряду 5 *hovor.* (*práca, pracovný čas*) робота; po ~е по роботі

úradne *prisl.* офіціалні, урядні; ~ oznámiť офіціалні дати знати; som tu ~ я ту служо́бні або офіціалні або урядні

úradnick//y офіціалні, урядні; ~е miesto місце урядника; ~ plat плат урядника; ~ jazyk урядницький або офіціалный язык

úradník -a *m* урядник, чіновник, служачий; štátny ~ державный урядник або служачий; vysoký высший урядник або чіновник; byť ~ом быти урядником або служачим або чіновником, служити

úradn//ý 1 *prid. k úrad* 1 урядный; ~á miestnosť містность в уряді або в заряджіні; ~ aparát урядный апарат; ~á pečiatka урядна печатка; печатка заряджіня; ~ papier офіціалный па́пер, бланкет заряджіня 2 (*oficiálny*) офіціалный; урядный; ~ dokument офіціалный докуме́нт; ~á výhľadka офіціалне выголошіня; ~á zásielka служе́бный або ера́рный ба́лик; ~é nariadenie офіціалне наряджіня; ~ odhad офіціална оцінка; ~ lekár лікар (раённый

i m. n.); ~á osoba oficiálna ábo урядна особа; ~ styk а) офіціальны одношіня; б) (*pisomný*) офіціальна переписка 3 (*služobný*) службёный, урядный; ~á agenda урядна аге́нда; ~á korešpondencia служёбна корешпонденція áбо переписка; ~é povinnosti служёбны повинности; ~é tajomstvo служёбна тайность; ~ výkop выповніня служёбных повинностей; ~á cesta служёбна дорóга; ~á vec служёбна річ 4 урядный, принимающий; ~é hodiny, dni урядны години, дні; ~ jazyk урядный áбо офіціальны язык

úrad//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 робити, находить ся на роботі (*v inštitúcii*); ~ujúci predseda выконуючий повинности председателя 2 (*pre stránky*) принимати (навщівників) 3 *hovor. expr.* вёсти

úradov//ňa -ne *ž* канцеларня, урядна містность

úrad//ly -ov *m pomn.* інштитуції

uragán -u *m* урагáн; ~ smiechu *pren.* урагáн сміху

urán -u *m chem.* урáн; náleziská ~u урановы місцянаходжіня

uránov//lý урановый; ~á ruda уранова руда; ~é bane урановы бány áбо шахты

urastený (*o človeku*) дрічний, высóкый, выроснутый

úraz -u *m* пораніня, пошкоджіня організму (звóнка); ľahký ~ легké пораніня; ťažký ~ тяжké пораніня; nebezpečie ~u небеспёчность пораніння; pracovný ~ пораніня в роботі • kameň ~u причіна недорозуміня, незгóды

urazen//lý укривджёный, урэзёный; ~á hrdosť укривджёна гóрдость; ~á pýcha укривджёна самолюбость; cítiť sa ~ чути ся урэзёным; je ~ він укривджёный

uraz//it' -í -ia *dok.* koho, čo урэзати, укривдити kóго, што; hlboko *al.* do krvi *al.* na smrť ~ niekoho смертёлны урэзати áбо укривдити даkóго; ~ niečiu hrdosť урэзати дачію гóрдость

uraz//it' -í -ia *dok.* перейти; ~ 100 km перейти 100 км

uraz//it' sa -í sa -ia *sa dok.* урэзати ся

úrazovk//a -y *ž hovor.* скóра поміч

úrazovos//t' -ti *ž* кількость поранёных áбо нещáсть; ~ klesá, stúpa кількость ранёных змёншуе ся, збівшуе ся

úrazov//lý *príd. k úraz;* ~é poistenie; поищія од нещáсть; ~é vozidlo скóра поміч

urážajúc//i уразёный, уразливый, укривджёный; jeho správanie je priamo ~e ёго поведжіня є прямо уразливе

uráž//ať -a -ajú *nedok.* koho, čo уражати kóго, што

urážk//a -y *ž* уразливость ж; ~ на сті уразливость чёсти; bez ~у ... без уражáня ...; žalovať niekoho *pre* ~u жаловати даkóго за уразливость

urážliv//ý 1 уразливый; ~é poznámky, slová уразливы познáчки, слóва; ~é správanie уразливе поведжіня 2 уразливый; čo si taký ~ ? што ты такий уразливый?, што ты так лёгко уражаш ся?

urbanist//a -u *m* 1 градобудовáтель *m* 2 урбаніста

urbanistik//a -y *ž* градобудовáня

urbanizác//ia -ie *ž* урбанізáція

urbanizm//us -u *m* 1 градобудовáня; moderný ~ сучáсне градобудовáня 2 урбанізм; ~ v maliarstve урбанізм в малярстві

urbár -a *m hist.* 1 урбáрій (*ónuc razdívской зёмлі*) 2 (*v bývalom Uhorsku*) зёмля шляхтічá, землепáна (*по зрушіні кріпостного прáва перешлá до ужывáня селянина*)

urbariáln//y *príd. k urbár;* ~a рóда *hist.* зёмля кріпостного шляхтічá

určen//ie -ia *s* 1 (*dej*) опрeділіня, визначіня; ~ cien опрeділіня цін; ~ diagnózy а) визначіня діагнóзы; б) діагнóза 2 (*atribút*) придáток, атрібут; *príslovkové* ~ *gram.* обстáвник 3 (*cieľ*) назначіня; *miesto al.* stanica ~ia місце áбо станіця назначіня

urč/lit' -í -ia *dok.* **1** (*stanovit'*) *опреділити, визначити*; ~ smer *визначити трáсу*; ~ výšku trestu *визначити міру покара́ня*; ~ termín *опреділити áбо визначити термін*; ~ súpera *опреділити протівника (лосовáнем i m. n.)*; ~ zostavu mužstva *šport.* *опреділити зложінá комáнды*; ~ program *визначити прóграм* **2** (*uzákonit'*) *становити*; ~ normu *становити нóрму*; ~ cenu *становити ціну* **3** (*vymedziť, definovat'*) *визначити, определіти, дати определініá, дефіновáти*; ~ pojem *дефіновáти понятá* **4** (*podmienit'*) *опреділити, визначити* **5** *опреділити, становити*; ~ vek, farbu *опреділити вік, фáрбу*; ~ diagnózu *становити діагнóзу*; ~ chorobu *становити хворóту*; ~ polohu *пíечоho становити місцеросположінá дачóго*; ~ smer vetra *опреділити направлі́ня вітра*; ~ rastlinu *становити рослину*; ~ trocha bodmi *geom.* *опреділити плóскость трéма тóчками*

určíte *prisl.* **1** *істо, наісто, наісні; wiem to celkom ~ я тотó наісто знам* **2** *наісто, істо; дійсно*; ~ tam *прідем я наісто там прийду* **3** (*dozaista*) *наісто; to bude ~ niekto známy to наісто бúде дахтó зо знáмых*

určit/lý **1** (*opak: neurčitý*) *визначений, определёный*; ~á *odpoveď* *опреділена óдповідь*; *neviem nič ~ého я не знам ніч конкрётного*; ~ *slovesný tvar gram.* *опреділена часослóвна фóрма* **2** (*nejaký, istý*) *опреділений, визначений, знáмый, дакотрый*; *za ~ých podmienok* *при визначених услóвіях*; *v ~ých prípadoch* *при определёных áбо знáмых áбо дакотрых náгодах*; *v ~om zmysle* *в определёнім смýсли*; *do ~ej miery* *до знáчної міры* **3** (*niekto*) *дакотрый*; ~í *ľudia* *дакотры люди*

určovací *опреділюючий, детермінатівний*; ~ vzťah *gram.* *опреділююче áбо детермінатівне одноші́ня*

urč/ovať' -uje -ujú *nedok.* **1** (*stanovovať*) *опреділяти, назначáти* **2** (*uzákoňovať*) *установлєвати, узакóнєвати* **3**

(*vymedzovať, definovať*) *опреділяти, давáти дефініцію* **4** (*podmieňovať*) *опреділяти, предповідáти*; *bytie ~uje vedomie* *екзистовáня* *опреділять смýсел живóта* **5** (*zistiť*) *опреділяти, устанóвлєвати*

určujúci **1** *опреділюючий, детермінуючий*; ~ *vetný člen gram.* *придатков́ый áбо атрїбутив́ный член речї́ня* **2** (*rozhodný*) *опреділюючий, рїшаючий*; ~ *význam* *опреділююче áбо рїшаюче значї́ня*

urém/ia -ie *ž lek.* *уремїя*

urezať *ureže urežú dok.* *одрізати*

urgenc/ia -ie *ž* *наполегливе напомянў́тя, ургє́нція*

urgl/ovať' -uje -ujú *nedok.* **1** *čo, koho* *урговáти, наполегливо напомина́ти кóму о чім*; ~ *vybavenie žiadostí* *урговáти выбавлї́ня пожа́дованя* **2** *koho* *понагляти*

uriecť *urečie urečú dok.* *koho* *уречї́*

urn/la -y *ž* **1** (*nádoba na popol mŕtvych*) *ўрна* **2** (*schránka*) *скринька, ўрна; volebná ~ волє́бна ўрна*

urnov/lý *урнов́ый*; ~é *pole* *урнов́е пóле, пóле погрє́бных*

urob/lit' -í -ia *dok.* **1** (*vyhotoviť, vytvoriť*) *зробити, виготовити; пригото́вити*; ~ *polícu na knihy* *зробити пóлічку на кни́ги*; ~ *niečo z dreva* *зробити даштó із дє́рева*; ~ *roztok* *пригото́вити áбо зробити рóсток*; ~ *kávu, čaj* *зробити áбо пригото́вити кáву, чай*; ~ *obed* *пригото́вити обї́д*; *dať si ~ topánky, šaty* *дати собі ушы́ти топáнки, шмáты* **2** (*vypracovať*) *склáсти, зробити*; ~ *testament* *склáсти áбо зробити závit áбо тєстáмент*; ~ *zápisnicu* *склáсти áбо написáти протокóл* **3** (*uzavrieť*) *запєрти, підписáти*; ~ *zmluvu* *запєрти договóр*; ~ *obchod* *зробити торгї́влю* **4** (*vykonať*) *зробити, одробити*; ~ *si svoju robotu* *зробити сво́ю робóту*; ~ *veľký kus práce* *одробити велику робóту*; ~ *il to veľmi rafinovane* *тотó він зробив рафіновáні* **5** (*konať*) *зробити, постўпити*; *rozmýšľal, či dobre ~il, keď ...* *він роздўмовав о тї́м,*

ці správní postúpovav, kідь ...; urob si po svojom зроб як хочеш, зроб по-своєму; čo mám ~? што мам / маю робити?, як мам / маю постúповати **6** (*podniknúť*) зробити; som zvedavý, čo teraz ~і я зведáвий, што він теперь зробить; ~ím všetko, aby ... я зроблю вшытко, жебы ...; ~ opatrenia prijať міры **7** z *koho, čoho* зробити із кóго, чóго кóго, *што*; оберну́ти *што на што*; ~ il zo mňa človeka він зробив з мене чоловіка; ~ z ľadu vodu він обёрнув лед на воду **8** *koho, čím, z koho čo hovor.* зробити кóго, *што кым, чим*; ~ím ho dedičom môjho majetku я зроблю ёго наслідником моёго маєтку; ~ niekoho veliteľom, riaditeľom зробити дакого командуючим, дирéктором; ~ niekoho vedúcim зробити дакого завідуючим **9** зробити; ~ niekoho šťastným, nešťastným зробити дакого щастливим, нещáстным; ~ niekoho zodpovedným за niečo зробити дакого відповідним за даштó **10** (*spôsobiti', vyvolať*) провéсти, выкликати, выстроїти; ~ škándál vystroїti шкандáл; ~ scénu vystroїti сцéну; ~ krik підняти крик; ~ zmäťok выкликати хаос; ~ dojem провéсти дoяťя **11** (*zorganizovať*) зорганізовáти; ~ výstavu зорганізовáти выставку; ~ exkurziu зорганізовáти екскурзію **12** (*uskutočniť*) зробити, провéсти; здійснити; ~ hrdinský čin провéсти геро́йський постúпок; ~ kontrolu зробити контро́лю, сконтролёвáти; ~ analýzu, pokus зробити áбо провéсти ана́ліз, о́пыт; ~ bilanciu сумарізовáти **13** v *spojení s podstatnými menami* во *význame polosponového slovesa* *prekladá sa podľa významu podstatného mena*; ~ krok зробити крок, крóчити; ~ pohyb погну́ти ся; ~ uzol зробити ўзлик; ~ znak зробити познáчку; ~ bodku поставити тóчку; ~ čiaru зробити лінію; ~ hranicu medzi niečím зробити границю мéджі дачім; ~ kruh вытворити круг; ~ kríž nad niečím перекрестити даштó; ~ roznámku зробити познáчку; ~ poriadok навести поря́док; ~

radosť niekomu зробити рáдoсть дакóму, порáдовати дакóго; ~ žiaľ niekomu зробити жаль дакóму; ~ hanbu niekomu зробити гáньбу дакóму; ~ škodu niekomu зробити шкóду дакóму, пошкóдити дакóго; ~ krivdu niekomu укривдити дакóму; ~ koniec niečomu положить кóнець дачóму; ~ si meno зробити собі мéно (*dachím*); ~ niekomu po vôli зробити дакóму по во́лі, сповнити дачі́ї желáня; neurobím ti po vôli! я не зроблю то́бі по во́лі!, не бúде по-тво́єму! • kto ti čo ~il? хто то́бі што зробив?, хто тебе обрáзив?; ~ bodku za niečím поставити тóчку за дачім; ~ dieťa do sveta зробити дírý до сві́та, открыти Америку; ~ si dobrý deň z niekoho зробити собі дóбрый день з дакóго; čo môžeš urobiť dnes, neodkladaj na zajtra [*prísl.*] не одкладáй на зáвтра то́тo, што мóжеш зробити днесь; што мóжеш зробити днесь, не одкладáй на зáвтра

urobiť sa -і sa -ia sa *dok.* **1** (*vytvoriť sa, vzniknúť*) зробити ся, вытворити ся, обявити ся; стáти; ~ila sa trhlina зробила ся шкáра; na tvári sa mu ~ila vyrážka на ё́о твáри вытворив ся пырщóк; na vode sa ~ili vlny на воді робили ся во́лны; ~ila sa tma зробило ся áбо стáло тёмно **2** *akým* притваряти ся, робити ся; ~ sa hlúpym робити ся глúпым; ~ sa hluchým, slepým притваряти ся áбо робити ся глúхым, сліпым; ~ sa, že nerozúje, nevidí робити ся, же не чýє, не видить **3** *neos.* ~ilo sa mu zle (*od žalúdka*) ё́му стáло зле

úrod/la -y ž урóда; bohatá, slabá ~ борáта, слабá урóда; zobrat' ~u z polí позберáти урóду з полá; ~ gólov *pren.* велика кількість (зáбитых) гóлів, урóда на рóлы

urodiť/íť -í -ia *dok.* *čo s bezpredm.* **1** (*o pôde*) уродити, дати урóду; naša zem ~í dosť нáша зéмля уродить тілько, кілько нам трéба **2** (*o rastlinách, stromoch*) уродити, принéсти, дати; jablôň ~ila veľa jablk яблiнь уродила áбо принéсла áбо далá вéлe яблок

úrodný/ý у́ро́дный; ~ kraj у́ро́дна о́бласть; ~á pôda у́ро́дна зéмля; ~ rok у́ро́дный рік
urodený zastar. добросердечный, знатный (за походжінєм); ~ rán a) добросердечный пан; б) (pri oslovení) милостивый пан
úrok -u m obyč. v mn. č. ~y fin. уро́ки, процéнта; trojpercentný ~ трипроцéнтный уро́к; platiť ~ платити уро́ки áбо процéнта • vrátiť niekomu niečo aj s ~ami платити да́кому да́штó i з уро́ками
úrokovac/i: ~ia lehota час сплачі́ня уро́ків; ~ie percento уро́ки, процéнта
úrokován/ie -ia s нарахо́вня уро́ків; jednoduché, zložité ~ простé, складне нарахо́вня уро́ків áбо процéнт
úrok/ovať -uje -ujú nedok. чо уро́ковати, выра́ховати уро́ки за што; vklady sa ~ujú tromi percentami вкла́ды уро́кують ся трéма процéнтами
úrokov/ý уро́ковый, процéнтный; ~á miera уро́кова мі́ра
urolog/ia -ie ž lek. уроло́гія
urologick/ý уроло́гичный; ~á klinika уроло́гична клі́ніка; ~ čaj уроло́гичный чай
úrov/leň -ne ž v rôzn. význ. ~ mога ўро́вень мо́ря; životná, kultúrna ~ ўро́вень жы́вóта, култу́ры; priemerná ~ се́редня ўро́вень; klesnúť na ~ niekoho спустити ся на ўро́вень да́кого; на ~ni niečoho на ўро́вни да́кого; на ~ni našich hláv на ўро́вни на́ших голо́в; на ~ni súčasných požiadaviek на ўро́вни днёшній áбо сучу́сных пожа́довань; dosahovať svetovú ~ дося́гнути сві́тову ўро́вень; práca je napísaná na vysokej odbornej ~i робóта на́писана на вы́сокій професіо́нálnій ўро́вни • byť na ~ находити ся на ўро́вни; to je pod ~ totó (e) ниже крі́тики; to je pod jeho (moju atď.) ~ totó ниже ё́го (моё́й i т. п.) досто́йности
urovn/ať -á -ajú dok. 1 вы́рівнати, зрівна́ти; ~ pôdu вы́рівнати зéмлю 2 привéсти до по́рядку, рівно поста́вити áбо поло́жити; ~ knihu na policí привéсти до по́рядку кни́жки на по́лічці; ~ drevo уло́жити дры́ва

3 pren. улагодити; ~ spor улагодити áбо вы́пишыти га́дку; ~ hádku medzi otcom a synom змі́рити ві́тця з сы́ном, улагодити га́дку ме́джі ві́тцём i сы́ном; celá vec sa rýchlo ~ala ці́лый про́блем ско́ро улагодив ся • ~ si myšlienky [v hlave] позбе́рати собі́ в го́лові
úrovňov/ý розло́жений в є́дній ўро́вни; ~á križovatka кри́жова́тка в є́дній ўро́вни
urputn/ý 1 немі́лосе́рдный, суро́вый, запéклый, тяжкий; ~ boj al. zápas немі́лосе́рдный бо́й 2 (tvrdochlavý) твердоголо́вый, зятя́тый; ~é mlčanie твердоголо́ве áбо зятя́те мовча́ня
uršulink/a -y ž cirk. уршулі́нка
urv/ať -e -ú dok. 1 expr. урва́ти, змі́цнити ся да́чого, ухóпити 2 nář. (odtrhnúť) одто́ргнути, одло́мити
urýchlene prísl. ускóрені, наско́ро, на́пона́глі, та́кой; ~ opraviť niečo ско́ро опра́вити да́штó; ~ vybaviť niečo ско́ро оформити да́штó
urýchl/iť ускóрити, зроби́ти ско́рше; ~ prácu ускóрити те́мпо робóты; ~ proces ускóрити процéс
urýchľovač -a m chem., fyz. ускóрё́вач м
urýchľ/ovať -uje -ujú nedok. ускóрё́вати, робити наско́ро
úryvkovit/ý урывковитый, фра́гментарный; ~ záznam урывковитый áбо фра́гментарный за́пис ~é slová урывковиты сло́ва
úryv/lok -ku m урывок, фра́гмент; вы́няток (з пое́мы); ~ básne урывки áбо фра́гменты стиха́; ~ z knihy урывки із кни́ги; ~ z baletu фра́гменты балéту; ~ky vety урывки рéчінь; ~y rozhovoru урывки бі́сіды áбо вы́нятки розго́вору
úsad -u m бо́лести в кри́жах áбо в дрéкú; лумба́го neskl. s; mám ~ мам бо́лести в кри́жах, мам лумба́го
usadenin/a -y ž 1 уса́денина; ~ vo víne уса́денина во ви́ні; kávoná ~ каво́ва уса́денина 2 obyč. v mn. č. ~y geol. уло́жена, се́дімент; várepcové ~y

вапно́вы уложенины; štvrtohorné ~ уложенины четвертичного періоду
usad//it' -í -ia *dok.* 1 посадити; ~ host'a посадити гóстя 2 *hovor. expr. (umľáť)* усадити, загрякнути, утихнути
usad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 посадити ся, сісти; ~ sa vo foteli посадити ся до фотéла áбо крéсла; ~ sa k stolu сісти ку стóлу 2 (*usídliť sa*) усісти ся; поселити ся; natrvalo sa ~ niekde на все усісти ся да́дде; ~ sa v meste усісти áбо поселити ся в місті 3 усісти; ~ sa na dne усісти на дни; на nabytku sa ~il prach на скринях áбо на б́уторі *zastar.* усів ся поро́х; ~ené soli уса́джені со́ли
usadlík -a *m* жы́тель *m*; starý ~ корінний жы́тель
usadlos//t' -ti ž óбыстя; roľnícka ~ селяньське óбыстя, га́здівський двир
usadl//ý 1 (*opak: kočovný*) усі́лий; ~é obyvatel'stvo усі́ле жы́тельство 2 спо́кійний, ви́рівнаний; ~ život *al.* spôsob života ви́рівнаний спо́сób жы́вóта
usad//núť -ne -nú *dok.* сісти
usad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 (*o prachu, drobných čiastočkách hmoty*) усісти ся, сісти; на nabytku sa ~ol prach на скринях усів ся поро́х 2 (*o tekutinách*) усісти ся; (*zraziť sa*) зра́зити ся; krv sa ~la кров зра́зила ся; mlieko sa ~lo мо́локо зра́зило ся 3 (*o pôde ap.*) усісти
usádz//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*určovať al. ponúkať miesto*) уса́джовати, россáджовати; ~ návštevníkov уса́джовати на́вщівників; ~ hosti k stolu уса́джовати гóстів ку стóлу 2 *hovor. expr. (zahriakávať)* уса́джовати, загряковати; ~ roztáraného spoločníka загряковати зата́раного со́бісідника
usádz//ať sa -a sa -ajú sa, **usádz//ovať sa** -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*sadať si*) уса́джовати ся 2 (*usídľovať sa*) поселя́ти ся, усіда́ти ся 3 (*vytvárať usadeninu*) зосі́да́ти
usalaš//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* 1 (*ubytovať sa*) поселити ся, уквартелёва́ти ся; ~ sa u známych поселити ся áбо уквартелёва́ти

ся у зна́мых 2 *v čom, kde (usadiť sa, uložiť sa)* розложи́ти ся; ~ili sme sa v trávě мы розложи́ли ся в тра́ві
úseč -e ž *geom.* се́рме́нт; kruhová ~ се́рме́нт ќругу
úsečk//a -y ž *geom.* одрі́зок (прямо́й); hraničná ~ гра́ничный одрі́зок oporná ~ опо́рный одрі́зок
úsečn//ý ќуртый, корóткий, лаконі́чний, стисну́тий; ~é vety лаконі́чны ф́разы; ~á reč лаконі́чна реч; ~ poved kúrta ко́мáнда
usedav//ý (барз) жа́лостный, бо́лестный, смутный; ~ plač (барз) жа́лостный плач
usedený: som celý ~ я засиді́в ся, я уна́вив ся сиді́ти
used//iet' sa -í sa -ia sa *dok.* засиді́ти ся, уна́вити ся од сиджі́ня
úsek¹ -u *m* 1 (*v časovom význame*) одрі́зок *m*, ча́сть *ж*; ~ cesty ча́сть до́ро́ги; časový ~ одрі́зок ча́су; slávny ~dejín сла́вный пе́ріод істо́рії 2 (*v miestnom význame*) уча́сток; frontový ~ фро́нто́вый уча́сток; ~ cesty ча́сть до́ро́ги 3 (*nejakej činnosti*) о́бласть; hospodársky ~ еко́номі́чна о́бласть; ~ kultúry о́бласть ку́льту́ры
úsek² *p.* úseč
usek//núť -ne -nú *dok.* чо́ одсе́чі, одсі́кнути, одруба́ти, зруба́ти; ~ konár зруба́ти ко́на́рь
úsekov//ý о́бластьный; ~á ekonomika о́бластьна́ еко́номі́ка; ~é plánovanie о́бластьне́ плано́ва́ня; ~á schôdza зі́бра́ня ѓру́пы
usch//núť -ne -nú *dok.* 1 высохну́ти, обсо́хнути; bielizeň ~la білі́зна́ высо́хла áбо обсо́хла; rosa ~ne роса́ высо́хне; slzy ~nú слы́зы высо́хнутъ 2 (*o chlebe*) зосхну́ти, зчерстві́ти; žemle ~li зéмлики зчерстві́ли 3 (*o rastlinách aj pren. o ľudoch*) зосхну́ти, высохну́ти; (*zvädnúť*) увяну́ти, зі́вянути; kvety ~li кві́тки высо́хли áбо зі́вяли; tráva ~la на koreni тра́ва́ высо́хла на ко́рині

úschov//a -у ж храніня, дати до старостливости; *dať do ~у* дати до старостливости

uschov//ňa -не ж містность храніня; ~ *batožín* містность храніня багажа; ~ *bicyklov, motocyklov* крыте паркованя для біциклів, мотоциклів

úschovn//ý: ~ *doba, lehota* час храніня; ~ *listok* усховуючий лісток (*містности храніня і т. п.*)

uschýn//ať -а -ajú *nedok.* 1 *высыхати, пересыхати* 2 (*o chlebe ap.*) *зосыхати, черствіти* 3 (*o rastlinách aj pren. o ľuďoch*) *зосыхати, высыхати; (vednúť)* *вянути*

usidl//it' sa -і sa -ia sa *dok.* *поселити ся, уквартелівати ся*

úsil//ie -ia *s* *namága, snažínja*; *mierové* ~ *борьба за мир; vynaložil veľké* ~ *на досягнутіє ціля приложити вшыткы силы на досягнутя цілі; všetko naše* ~ *bolo márne* вшыткы нашы снажіня были марны *або даремны*

úsilný: ~ *pochod voj.* *намагаве машірованя, форсірований марш*

usil//ovat' -ује -uju *nedok.* *о чо книж.* *снажыти ся о што, снажыти ся а́бо стáрати ся добити ся чо́го, прикладáти снажіня к чо́му; борóти ся за што; ~ о nápravu krívd* борóти ся прóтив несправодливости; ~ *о mier* борóти ся за мир; ~ *о moc* снажыти ся ухóпити миць; ~ *о dosiahnutie cieľa* снажыти ся к досягнутю цілі, стáрати ся добити ся цілі

usil//ovat' sa -ује sa -uju sa *nedok.* 1 *о чо борóти ся за што; стáрати ся s neurč., снажыти ся к чо́му; ~ о pokrok a)* снажыти ся к прогрéсу; б) борóти ся за прогрéс; ~ *sa о zdokonalenie výroby* снажыти ся злiпшувати *выробу* 2 (*pokúšať sa, chcieť*) стáрати ся, прóбовати; *budem sa ~ vrátiť sa skôr* я постáрам ся *або* попрóбую *верну́ти ся* *скóрше* 3 (*usilovne pracovať*) стáрати ся *усилóвні а́бо усéрдні робити; len nech sa ~uju pri práci* лем най стáрають ся при робóті; *usiloval sa, nakoľko sily*

stačili він *усиловав ся* *зо вшыткых сил; він стáрав ся, накі́лько силы* *выстачали*

usilovn//ý 1 *усилуючий, усéрдный, роботячий, стáраючий; ~ robotník* усéрдный *а́бо* стáраючий *робóтник; ~ žiak* *усилуючий ученик; ~é ruky* стáраючі *рýкы* 2 усéрдный; ~é *štúdium* усéрдне *учіня; ~é premýšľanie* усéрдне *роздýмованя*

usin//ať -а -ajú *nedok.* *заспавáти, спáти*

úskal//ie -ia *s* (*morské*) *скáла; підводный кáмiнь aj pren.; vyhnúť sa všetkým ~iam* *обыйти вшыткы підводны кáмiня*

uskladn//it' -і -ia *dok.* 1 *ускладнити, уложыти до склáду; ~ tovar, potraviny* уложыти до склáду *товáр, потравины; nemám kde ~ uhlie* я не мам де *ускладнити* *ýгля; ~ obilie* *ускладнити зéрно* 2 (*na zimu*) *позберáти; тримати nedok., хранити nedok. ~ ovocie, zeleninu* *хранити а́бо охрaнять (в зимі) овоцину, зеленину; nemám kde ~ zemiaky* на *zimy* я не мам де *тримати а́бо* *хранити бандýркы в зимі*

uskoč//it' -і -ia *dok.* 1 (*nabok*) *одскóчити (до бóку); ~ pred autom* одскóчити од áвта 2 *pren. hovor. (prestáť byť niečím prívŕzencom)* одскóчити, перестáти *быти прихылником дакóго а́бо дачóго; зрáдити дакóго а́бо* *даштó; одыйти (од дакóго)*

úskočn//ý *лестный, фалóшный, закёрный, зрáдный; ~ človek* *закёрный чоловiк; ~ čin* *закёрный постýпок; ~á politika* *зрáдна полі́тика*

úskok¹ -у *м* *інтри́гы, закёрность, хiтрость, лстивость, підфук; získať niečo ~om* *добити ся дачóго хiтростéв а́бо підфуком*

úskok² -у *м tel.* (*skok nabok*) *скóк до бóку*

uskromn//it' sa -і sa -ia sa *dok.* *ускромнити ся, успоко́ити ся (з малым)*

uskutočn//it' -і -ia *dok.* *здійснити, зреалізовáти, увéсти до живóта; ~ plán, program* *здійснити а́бо зреалізовáти план, прóграм; ~ reformu* *здійснити а́бо провéсти рефóрму; ~ v praxi* *ни́ецо увéсти до живóта, здійснити на прáктіці* *даштó*

uskutočn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* здійснити ся, зреалізовати ся

uslin//it' -í -ia *dok.* заслинити

úsln//ie -ia s солнечна сторона, сонячний бік; vyhrievať sa na ~í wygrівати ся або опалёвати ся на солнці

úслов//ie -ia s поговорка

úslužn//ý охотный, слухный, утиный, гавальський, галантний; ~ člověk слухный чоловік; otrocky ~ рабськи утиный; ~ hlas галантний голос

uslyš//at' -í -ia *dok. zastar.* успышати • pánboh uslyš! (*odpoveď na pozdrav*) дай-то бор!

uslzen//ý заплаканный, в слезах; ~é oči заплаканы очі; ~é dievčatko заплакана дівочка

usmažit' p. upražiti'

usmern//it' -í -ia *dok.* що 1 напрямити *што*, навести, нарегулювати *што*; ~ práci напрямити роботу; ~ výchovu dětí напрямити вихову дітей; ~ děti (*pri hře*) вести діти 2 *el. tech.* напрямити; ~ proud напрямити ток або електрику 3 *kam (zmenit' smer)* змінити напрямління; напрямити (*до дакотрого боку*); ~ lopu do brány напрямити лопту до браны

usmerňovac//i: -ia elektrónka *el. tech.* напрямуюча лампа, кенотрон; -ia dióda напрямуюча діода

usmerňovač -a *m el. tech.* напрямовач; ~ striedavého prúdu напрямовач перемінного току; ~ vysokého napätia (*v televízore*) високовольтний кенотрон, напрямовач високого наптя; elektrónkový ~ електронний напрямовач

usmerňovat' -uje -ujú *nedok.* що 1 прямовати *што*, давати прямовання *чому* 2 *el. tech.* прямовати

usmerňovatel' -a *m* ведучий *m*; прямуюча або ведуча сила

úsmeš//ok -ku *m* 1 (*posmievanie*) посмієвання, посміх 2 (*úsmev*) посмішка; pohľadavý ~ посмішка, оповергливий усмів

úsmev -u *m* усмів; šťastný, blažený ~ щастливий, блажений усмів; veselý, radostný ~ весёлый, радостный усмів; posmešný *al. pohrdlivý* ~ посмішний усмів; vyučariť *al. vylúdiť* ~ викликати усмів на дачітї твारी; okolo úst mu pohrava ~ на ёрo рáмбах грать усмів; tvárou mu preletel ~ по ёрo твारी мігнув усмів; s ~om na tvári (*urobiť niečo*) з усмівом на твारी; ~ od ucha po ucho *žart.* усмів од уха по ёхо

usmiať sa usmeje sa usmiejú sa *dok.* засміяти ся; slnko sa usmialo na krajinu *pren.* солнце освітло країну усмівом • šťastie sa usmialo naňho ёму засміяло ся щастя; usmiať sa pod (popod) fúzy (pod fúz) засміяти ся під баюсы, сховати усмів до баюс

usmiat//y усміваючий; ~a tvár усміваюча тварь; ~e oči усміваючі очі; vyšla z izby ~a она вышла із ізбы усмята; ~e dieťa усміваюча ся дітина

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* сміяти ся, усмієвати ся; blažene sa ~ щастні сміяти ся; pohrdlivo sa ~ погордливо сміяти ся; ~ sa popod fúzy сміяти ся по́під баюсы

usmrkaný 1 смаркáтый, соплявый *aj pren. pejor.* 2 плаксивый

usmrť/lit' -í -ia *dok.* забити, усмертити; ~ človeka забити áбо усмертити чоловіка; ~ baktérie забити бактерії; ~ plod усмертити áбо умертвити плод

usnúť usne usnú *dok.* усnúти, заспа́ти • usnul naveky, navždy, na večnosť, v Pánu заспа́в наві́ки, на все, на ві́чність; умёр

usoplen/lec -са *m hovor. expr.* смарка́ч, сопляк *aj pren. pejor.*

usoplený смаркáтый, соплявый *aj pren. pejor.*

uspl/at' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* успáти, уга́йкати, уколýсáти; ~ dieťa успáти áбо уга́йкати áбо уколýсáти дитину; ~ pacienta успáти хвóрого; ~ svedomie *pren.* успáти сові́сть

uspávací успáвáючий; ~ prostriedok *lek.* успáвáючі поро́шки

uspávajúc/i успáвáючий, на усну́тя; ~ pieseň успáвáюча спі́ванка; ~ prednáška леќція на усну́тя

uspávank//a -y ž убáюкyючa áбо колýскóва (спі́ванка)

uspáv/at' -a -ajú *nedok.* успáвáти

úspech -u *m* ўспі́х; pracovné ~у ўспі́хы в робóті; dosiahnuť ~ добити ся ўспі́ху; hra mala veľký ~ пeсa мáлa вели́кий ўспі́х; práca bola korunovaná ~om робóта увінчáлa ся ўспі́хом; s ~om zložiť skúšku успі́шні здати екзáмен

úspešne *prisl.* успі́шні, з ўспі́хом

úspešn/ý успі́шний, выдaрeний; ~á liečba успі́шне лі́чіня; ~é štúdium успі́шне учі́ня; ~ študent успі́шний штудeнт; ~ pokus успі́шна прóба; ~ román успі́шний ромáн; ~ film выдaрeний фíлм; фíлм, máючий вели́кий ўспі́х

uspokoj/lit' -í -a *dok.* 1 успоко́їти, уті́шити, учі́йкати; ~ nároku, požiadavku успоко́їти претeнзії, пожа́дованя; ~ potreby obyvateľstva успоко́їти потрeбности жы́телів; jeho odpoveď ma neuspokojila éго о́дповідь мéне не успоко́їла; to ma nemôže ~ totó

méne не мóже уті́шити 2 (*utíšiť, upokojiť*) успоко́їти, уті́шити 3 čo (*ukojiť*) успоко́їти, уті́шити; ~ zvedavosť успоко́їти зведа́вость; ~ vášeň успоко́їти горли́вість áбо запали́стість; ~ hlad уті́шити го́лод

uspokoj/lit' sa -í sa -a sa *dok.* 1 s čím успоко́їти ся *nedok.*, быти спо́кійным чім; успоко́їти ся *so zmenou vetnej konštrukcie*; ~ sa s málom успоко́їти ся з малым; ja sa ~ím s dvojizbovým bytom мéне успоко́їть двоизбо́вый квáртель; s tým sa mi nemôžeme ~ з тым мы не мóжеме успоко́їти ся, totó нас не мóже успоко́їти 2 (*uspokojiť sa*) успоко́їти ся; plačúce dieťa sa pri matke ~ilo пла́чущa ді́тина успоко́їла ся при ма́мі

uspokojiv/lý успоко́ючий; ~á odpoveď успоко́ючa о́дповідь; stav pacienta je ~ став хвóрого успоко́ючий; ~ výsledok успоко́ючий рeзултáт; ~é riešenie успоко́ючe рі́шіня

uspokoj/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 koho, čo; koho, čo čím (*vyhovovať požiadavkám*) успоко́євати; ~ požiadavku niekoho успоко́євати дачі́ї пожа́дованя áбо вы́могы 2 koho, čo (*uspokojovať, utišovať*) успоко́євати 3 čo (*ukájať*) успоко́євати; уті́шувати; ~ zvedavosť успоко́євати зведа́вость; ~ hlad уті́шувати го́лод

uspokoj/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 s čím успоко́євати ся, быти спо́кійным чім *so zmenou vetnej konštrukcie*; ~ sa s málom успоко́євати ся з малым 2 (*uspokojovať sa*) успоко́євати ся; chorý sa ~uje хворýй успоко́єе ся

uspokojujúci 1 (*uspokojivý*) успоко́ючий; ~é riešenie успоко́ючe рі́шіня 2 (*utišujúci, uspokojujúci*) успоко́ючий; ~ tón успоко́ючий тон

úspor//a -y ž 1 čoho еконо́мія; ~ materiálu, paliva еконо́мія матeріáлу, курі́ня; časová ~ еконо́мія часу́ 2 obyť. v mn. č. ~у шпорі́ня; mať ~у v banke ма́ти шпорі́ня в ба́нці; žiť z úspor жы́ти зо шпорі́ня

usporad//ovat' -uje -ujú, **usporad//úvať'** -uje -ujú *nedok.* **1** приводити до порядку **2** розкладати в деякій порядку **3** організувати, робити; ~ prednášky організувати лекції

usporiadan//ý упорядкований, вирівнаний; ~ rodinný život вирівняний родинний живот; ~é pomery упорядковані одношія

usporiad//ať' -a -ajú *dok.* **1** привести до порядку; ~ si veci na stole привести до порядку річі на столі; ~ knihu na polici привести до порядку книжки на полиці **2** розложити в деякій порядку; ~ chronologicky розложити в хронологічному порядку; ~ podľa abecedy розложити по алфавіті, розложити в алфавітний порядок **3** упорядкувати, завести, зробити; ~ ináč (sveť, spoločnosť *ap.*) перебудувати; ~ spoločenské vzťahy по повом вибудувати новы общностны одношія; ~ si život podľa svojich plánov наладити свій живот за власним планом **4** (zorganizovať) зорганізувати; ~ zábavu зорганізувати забаву; ~ výstavu зробити выставку; ~ prednášku зорганізувати лекцію; ~ kurz організувати курси; ~ konferenciu організувати конференцію; ~ súťaž організувати конкурс; ~ súťaž o najlepšieho speváka організувати конкурс о найліпшого співака

usporiadateľ -a *m* **1** (organizátor) організатор **2** (na zábave, futbalovom zápase *ap.*), dozerajúci na poriadok; розпорядник *m*

usporiadateľsk//ý: ~á služba *a)* (usporiadateľia) розпорядники, організатори *б)* (činnosť) організація; ~é povinnosti повинности організатора (*спітніття і т. п.*); повинности розпорядника (*на пліці і т. п.*)

uspor//it' -í -ia *dok.* **1** що уштри, зекономити; ~ materiál уштри матеріал **2** що кому уштри; ~ robotu niekomu уштри роботу дакому **3** що (našetriť) зекономити, уштри, нашпорити,

нагромадити; ~ peniaze нагромадити пінязей; ~ si na auto уштри пінязі на авто

úsporn//ý *v rôzn. význ.* економный, шпорівный; ~é opatrenia економны міры; *z ~ých dôvodov* з економных причин; ~é využitie materiálu економне хоснованя матеріалу; ~ stroj економна машина

ústa úst *s pomn.* **1** уста, рот; malé, veľké ~ малы, великі уста; малый, великий рот; bezzubé ~ беззубі уста; otvoril ~ отворити уста або рот **2** *pren.* рот, їдák; hladné ~ голодный рот **3** *pren.* (človek) уста *pomn.*; *z povolaných úst (počuť niečo)* з компетентных уст; *z mojich úst si to neročuť* ты учув тотó не із моіх уст; од мене ты тотó не чув • *pozerať s otvorenými ústami hovor.* позерати ся з отвореным ротом; povedať niečo na plné ~ повісти даштó на повны уста; smiať sa na plné *al. celé* ~ сміяти ся на повны уста; povedať niečo na pol úst повісти даштó чéрез зuby; vziať niekomu slovo z úst высловити дачію думку, взяти дакому слóво з уст; od rána som nemal nič v ústach од рана я не мав ніч в роті або в устах; nemá čo do úst položiť він не мать што до рота положити, він голодіє; odtrhať *al. uľahovať* z úst одтóрговати собі од рота; žiť z ruky do úst жыти поскрóмні або худóбні; mať veľké ~ *a)* (veľa jest) мно́го їсти; *б)* (odvrávať) мать підрізаний язык; nevie ani ~ otvoril він не знать ані уста отворити; chýr ide z úst до úst хыр перехóдить з уст до уст

ustajnen//ie -ia *s poľnohosp.* устайніня, помішїня стáтку або худóбы в стáйнї; letné ~ dobytká літнє устайніня стáтку або худóбы; voľné ~ dobytká вольнє або беспривязнє устайніня стáтку або худóбы **ustajni//it'** -í -ia *dok poľnohosp.* устайнити, розмістити по стáйнях

ustálen//ý **1** пéвный, незмінный, стабílный; установивший ся; ~á rovaňa стабílный характер; ~á мена пéвна або стабílна валúта; ~é pomery установившы ся

одношія; ~é ceny півны або стабільны ціны; hladina vody je ~á úroveň воды незмінна; ~é počasie установивша ся погода; svetonázor незмінный погляд; ~é slovné spojenie *lingv.* немінне словоспоїня; ~ termín *lingv.* стабільный термін **2 fot.** фіксований; ~ negatív фіксований негатів **ustál/iť** -i -ia *dok.* **1** стабілізувати *nedok. dok.*; ~ normu стабілізувати норму; ~ cenu стабілізувати ціны; ~ terminológiu стабілізувати термінологію **2 (určiť)** определити; назначити; ~ výšku poplatkov определити вишку сплачованя; ~ chorobu определити хвороту, становити діагнозу; ~ termín svadby назначити день свадьбы **3 fot.** фіксовати, спивнити

ustál/iť sa -i sa -ia sa *dok.* установити ся, стабілізувати ся *nedok. dok.*; hladina rieky sa ~ila úroveň воды в ріці стабілізувала ся; počasie sa ~ilo погода установила ся; jeho povaha sa ~ila ёго характер установив ся; pomery sa ~ili одношія установили ся або стабілізували ся; ceny sa ~ili ціны стабілізували ся; váhy sa ~ili вагы стабілізували ся; magnetka sa ~ila магнітна стрілка установила ся; teplomer sa ~il na 20° (dvadsiatich stupňoch) термомір укazuje 20° (двадцять градусів)

ustal'ovaci; ~ kúpeľ *fot.* фіксаж, фіксажна ванна, фіксуючий росток, установлююча ванна

ustal'ovač -a *m* **1 chem.** стабілізатор **2 fot.** фіксаж, установлєвач, фіксуючий росток

ustal'ovat' -ує -ују *nedok. čo* **1** стабілізувати *nedok. dok.* **2 (určovať)** определяти, визначовати; назначати **3 fot.** фіксовати, спєвнєвати

ustal'ovat' sa -ує sa -ују sa *nedok.* стабілізувати ся *nedok. dok.*; установлєвати ся, определяти ся

ustanoven/ie -ia *s* **1 práv. (nariadenie)** постановлєня; zákonné ~ *al.* ~ zákona постановлєня закона; podľa ~ zákona по постановлєнню закона; ~ závetu постановлєня завіщаня **2 (utvorenie)**

заложія; ~ republiky заложія рєпублікы **3 (menovanie)** назначія; ~ poručníka назначія опікуна

ustanov/iť **1 čo (určiť, stanovit')** установити, назначити, определити; predbežný termín obhajoby установити або назначити або определити приближный термін защиты; ~ dediča *práv.* установити наслідника; ~ pravidlá (*hry ap.*) становити правила; ~ zákon прияти закон **2 čo (utvorit', vymenovať)** вытворити, сформовати; ~ vládu вытворити або сформовати правління або владу; ~ vedeckú spoločnosť вытворити або заложити научну общность **3 koho, koho za čo (poveriť funkciu, vymenovať)** назначити, установити кого кым; ~ dediča, obhajcu, poručníka *práv.* установити наслідника, защитника, опікуна; ~ za riaditeľa назначити за дирєктора; ~ do funkcie установити до фўнкції **4 (zriaďit')** заложити, основати, вытворити; ~ komisiu вытворити коміцію; ~ spolok заложити або основати общность

ustanov/iť sa -i sa -ia sa *dok. zastar. kam (dostaviť sa)* явити ся, прийти; ~ sa na súd явити ся на суд

ustanoviz/leň -ne *ž* інштїтуція, заряджія; kultúrna, vedecká ~ культурна, научна інштїтуція; právna ~ правовє заряджія, правовá інштїтуція

ustanovovací установлюючий, назначаючий; ~ dekrét приказ о назначіні (до фўнкції); ~ schôdza установлююче зібраня, установлююча громада

ustanov/ovať -ує -ују *nedok. 1 čo (určovať, stanovovať)* установлєвати, назначати, определяти; ~ lehotu становити час **2 čo (utvárať, vymenúvať)** вытваряти, творити; ~ komisie вытваряти, назначати коміції **3 koho, koho za čo (poverovať funkciu)** повірєвати, назначати кого кым; ~ niekoho za zástupcu riaditeľa назначати дакого заступником дирєктора **4 (zriaďovať, zakladať)** закладати, вытваряти, установлєвати

ustanovujúci *p. ustanovovací*

ustaran//ý, ustarosten//ý устараний; страпений; ~ člověk устараний чоловік ~á tvár страпена тварь

ust//at¹ -ane -anú *dok.* унавити ся

ust//at² -ane -anú *dok.* 1 (*prestať, utichnúť*) утихнути, стихнути, затихнути, перестати; vietor ~al вітор затихнув або перестав; dážď ~al додж перестав; boje ~ali бої перестали; hluk ~al глук перестав або стих(нув) 2 *zastar.* neustal núkať, kým som si nevzal він не перестав мене нукати, по́ки я не взяв

ust//át' sa -o-ji sa -o-ja sa *dok.* одстояти ся

ustát//y одстоявший ся; ~a voda одстоявша ся вода

ustat//ý унавёный; устáтый; ~ člověk унавёный чоловік; ~é telo унавёне тіло; ~é oči унавёны або утра́пены о́чі • byť na smrť ~, byť ~ ako koň *al.* pes устáтый як кінь або пес

ústav -и *m* 1 (*vedecký*) інштітút; výskumný ~ нау́чно-дослі́дний інштітút; jazykovedný ~ інштітút языкознáвства 2 заряджіня, інштіту́ція; liečebný ~ лічівня, санаторі́й; ~ národného zdravia лічівне заряджіня; pohrebný ~ похорóнне заряджіня; peňažný ~ ба́нка; poisťovací ~ поі́стю́юча о́бщность; ~ pre hluchonemých лічівня для глухоні́мый, polepšovaci ~ полі́пшую́че заряджіня 3 *zastar.* (škola) шкóла; učiteľský ~ педа́гогі́чне учі́лище; budova ~и будóва шкóлы

ústav//a -y ž конштіту́ція • Ústava Slovenskej republiky Конштіту́ція Слова́цької републі́ки

ustáv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* намага́ти ся, выче́рповати ся, пересиле́вати ся; ста́рати ся; neustávajúte sa! не ста́райте ся!

ustaven//ie -ia *s* інштіту́ція, заряджіня, вытворі́ня; ~ vlády вытворі́ня правлі́ня ~ prípravného výboru вытворі́ня підготóвлюю́чого комі́тету

ustavičný непере́става́ючий, непере́рива́ючий, пості́йний, сі́стематі́чний; ~ pohyb

непере́става́юче погы́нaнa; ~ zhon пості́йний спі́х, сі́стематі́чне спі́шінa

ustav//it' sa -i sa -ia sa *dok.* вытворити ся, vzniknuti, конштітуо́вати ся; vláda sa ~ila правлі́ня вытворило ся або конштітуо́вало ся

ústavnopávnny конштіту́чно-право́вий; ~é normy конштіту́чно-право́вы но́рмы; ~ výbor конштіту́чно-право́вий комі́тет

ústavn//ý *príd. k ústav* 1 інштіту́тський *al.* sa prekladá nepriamymi pádmí *podst.* інштітút; ~á knižnica інштіту́тська бібліоте́ка; ~ plán план інштіту́ту; ~é úlohy зада́чі інштіту́ту 2 шпыта́льський, соціа́льний; ~á starostlivosť *al.* liečba шпыта́льське лі́чінa, лі́чінa в шпыта́лe; byť v ~om ošetroení быти госпіталі́зова́ним

ústavn//ý *príd. k ústava* конштіту́чний; ~ súd конштіту́чний суд; ~ zákon конштіту́чний за́ко́н; ~ článok конштіту́чна статя; ~é právo конштіту́чне пра́во; ~é sloboody práva, ģарантовáны конштіту́ціе́в, конштіту́чны сло́бо́ды

ustav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* вытворяти ся, vznikáti, конштітуо́вати ся **ustavujúc//i** устанóвлюю́чий; ~a schôdza устанóвлюю́ча гро́мада або зібра́ня

úst//ie -ia *s* 1 (*vstupný al. výstupný otvor*) вхóдний або вихо́дний óтвoр; ústia; ~ rúry ústia рúлы; ~ kanála ústia канáла; ~ flaše górplo або шы́йка фля́шки; ~ aorty *anat.* ústia аóрты 2 (*rieka*) ústia, канáл, сто́ка; deltovitě ~ де́лта

úst//it' -i -ia *nedok.* 1 вихо́дити, ве́сти (ďarďé); ulica ~i do poľa úлі́ця вихо́дить до по́ля 2 (o rieke) впа́дати; rieka ~i do mora рíка впа́дaть до мо́ря

ustlať ustelie ustelú *dok.* постелити; ~ posteľ а) постелити по́стіль; б) при́крыти або за́крыти по́стіль; ~ na diváne постелити на діва́ні • nemá na ružiacach ustlané ěró до́ро́га не постеле́на рúжамі; ako si ustelieš, tak budeš ležať [*prísl.*] як собі постéлиш, так бúдеш спáти

ústny/y 1 устный, ротóвый; ~ otvor ротóвый óтвор; ~a dutina пóлость рóта; ~a sliznica слизиста оболóнка рóта; ~a voda вóда на полóканя рóта; ~a harmonika úсна гармонíка; ~a hláska *lingv.* ротóвый звук 2 (*opak: písomný*) úстный; ~a skúška úстный екzáмен; ~ príkaz úстный приказ; ~a zmluva úстный договóр; ~e podanie úсне передáня; ~a slovesnosť úсна нарóдна творчóсть; ~ prejav выступлiня

ústran//ie -ia s 1 (*odľahlé miesto*) dom stál v ~i стояти на бóці, стояти бóком 2 (*odlúčenosť, samota*) осамочéность, самóта; žiť v ~i жыти в самóтi áбо осамочéні; utiahnuť sa *al.* odísť do ~ia оддалити ся áбо одыйти од общности, одыйти до самóты

ustrašený настрашeный, перестрашeный, выстрашeный; наполошáный, сполошá-ный, переполошáный, выполошáный; ~é dieťa выстрашена дiтина; ~é oči перестрашeны óчі; ~ výzor застрашeный вызор

ustráž//iť -i -ia *dok. koho, čo* устерéгнути, услидити, овартовáти *kógo, што*; dieťa je také živé, že je ťažko ho ~ дiтвák такый жывый, же ёгó не устерéнеш; ~ dom овартовáти дiм; pes neustrážil ovce пес не устерéгнув овец; ~ útočníka *šport.* блоковáти нападáючого

ústred//ie -ia s цéнтер, центрáльный; ~ ľudovej umeleckej tvorivosti цéнтер нарóдной художнёй творчости; odborové ~ центрáльный профсоюзный óрган; direktívy z ~ia дiректiвы из цéнтра

ústred//ňa -ne ž цéнтер *al. sa prekladá individuálne*; telefónna ~ (центрáльна) телефонна станiця; telegrafná ~ центрáльный телегрáф; kriminálna ~ кримiнальна станiця; špiónážna ~ шпiоньскый цéнтер

ústredne *prisl.* центрáлизовáні, из еднóго цéнтра; ~ riadiť не́що центрáлизовáні вéсти даштó, руководити даштó из цéнтра

ústredn//ý v *rôzn. význ.* центрáльный, основный; ~ problém центрáльный áбо

основный прóблем ~ motív центрáльный áбо основный мотiв; ~á postava (*v románe*) центрáльна фiгiúra; ~ orgán центрáльный óрган; ~é kúrenie центрáльне выкúрeвня; ~á nervova sústava центрáльна нервóва сiстeма

ústrety *len v spojeniach:* ísť, vychádzať, vyjsť v ~ niekomu, napomáhať niekomu, niečo byť dačóму на пóмóчi; зробити дачóму дóбри; íти дачóму напрóтив, пóмóчi дачóму

ustrič//a -e ž устриця

ustrieh//nuť -ne -nu *dok. koho, čo* 1 слiдити за кым, чiм; устрéгнути *kógo, што*; ~ dieťa устрéгнути дiтину 2 выслiдити; овартовáти; ~ zlodeja выслiдити злóдия

ustrih//núť -ne -nú *dok.* одстричі, одстригнути (*ножычками*), одрiзати

ústriž//ok -ka/-ku *m* 1 одстрижок (*фáлаток полóтна, náперя i m. n.*) 2 устрижок, шек; kontrolný ~ шекóвый устрижок, шек

ústrk -a *m obyč. v mn. č.* ~у кривда, несправдливóсть; znášať ~у терпiти кривды áбо несправдливóсть

ustr//núť -nie -nú *dok. kniž.* 1 (*o deji - zastaviť sa, prestať*) застáвити ся, перестáти, застыти, стихнути; pohyb ~ul погынáня застáвило ся áбо перестáло; ~ vo vývine застáвити ся в рóзвитку; rokovania ~uli на мiртвом бode застрыти на мертвiй тóчцi 2 (*o ľudoch - stípnuť, zmeravieť*) застыти, стихнути, здеревяніти, стýгнути; ~ v nejakej póze застыти в дякiй пóзи; ~ od prekvapenia здеревяніти од зачúдованя áбо несподiваня

ustrnut//ý *kniž.* 1 скамянiлий; застывший, здеревянітый, стýгнутый, непогынáючий; ~é роу́чку застывши понаучiня 2 остовпiвший, неогынáючий, деревяный

ústroj¹ -a *m anat.* óрган, апарáт; zrakový, sluchový ~ óрган зрáку, слýху; dýchací ~ дыхáючий апарáт; pohlavné ~e полóвы óрганы

ústroj² *p.* ustrojenie²

ustrojen//ie¹ -ia s cistéma, štruktúra, zložená; psychické ~ психічне зложення; telesné ~ тілесна штруктура

ustrojen//ie² -ia s (odev) обличення; pán v elegantnom ~і елегантні обличеный хлоп

ustrojenstv//o -a s 1 aparát, orgány; nervové ~ anat. нервова cistéma, нервы; pohybové ~ anat. погынáючий або рушáючий aparát
2 tech. механізм, cistéma; pohonné ~ погынáючий механізм

ustroj//it' -і -a dok. (obliecť) обличі, выпарадити; ~ mladuchu выпарадити невісту або молоду

ústrojn//ý v rôzn. význ. орґанічний; ~é látky орґанічны річовины; ~é prvky jazyka lingv. орґанічны елементи языка

ústup -и m одступління; ~ vojska одступління войск; ~ ľadovca одступління ледника; kryť ~ прикрывáти одступління; dať sa na ~ зачати одступовати; choroba je už na ~e бóлість уж на ústupі або уж прохóдить

ústupčiv//ý уступчивый; підда́йный; ~á povaha уступчивый характер

ustúp//it' -і -ia dok. **1** одыйти, верну́ти ся на́зад, одстúпити; ~ o krok одстúпити на крок; ~ na bok одыйти до бо́ку; ~ z cesty одстúпити з до́ро́ги; одыйти з до́ро́ги; ~ do úzadia одстúпити до позáду, одстúпити на зáдній план **2** одстúпити, одыйти; nepriateľ ~il nepřítel'ь одстúпив; ľadovce ~ili ледники одстúпили **3** od čoho (zrieť sa) одстúпити ся, зречі ся **4** (pri spore ap.) устúпити; ja musím vždy ~ я все му́шу устúпити • múdrejší ~і [pris.] мудріший устúпить; хто мудріший най устúпить

ústup//ok -ku m устúпок; politický ~ політичний устúпок; robiť ~ку робити устúпки, іти на устúпки

ustup//ovat' -uje -ujú nedok. **1** отходити, устúповати, вертáти ся на́зад **2** устúповати, одходити; choroba ~uje бóлість устúпує **3** od čoho (zrieť sa) устúповати, зріка́ти ся **4** (pri spore ap.) устúповати

ústupov//lý prid. k ústup; одстúпуючий; ~á cesta одстúпуюча до́ро́га; ~ plán план одступліня; ~ boj одстúпуючий бой

usúď//it' -і -ia dok. посудити, прийти к заключіню, зробити заключіня, рішити; z toho možno ~, že ... на оснóві то́го мож зробити заключіня, же ...; ~il, že bude lepšie, keď ... він усудив або рішив, же лі́пше бу́де, кідь ...; ~il, že bude lepšie ešte počkať він рішив, же лі́пше бу́де і́ці поче́кати • usúďte sami! посúдьте самы!

úsudkov//lý: ~ príklad mat. зада́ча на посуджіня

úsud//ok -ku m **1** (usudzovanie) суджіня, посúджованя; logický ~ filoz. ло́гічне суджіня **2** (mienka) по́гляд, на́гляд; tvoj ~ mňa nezaujíma твій по́гляд ме́не не інтересу́є; urobiť si ~ o niekom, niečom вытворити собі по́гляд о да́кім, да́чім; vysloviť ~ o niečom высловити по́гляд о да́чім; induktívny, deduktívny ~ індукті́вне, дедукті́вне суджіня

usudz//ovat' -uje -ujú nedok. **1** посúджувати, судити, думати; logicky ~ ло́гічні посúджувати; ~uješ správne ты справні або справодливо посúджуєш **2** приходити к заключіню, робити заключіня; усúджувати; z toho ~ujem, že ... з то́го я ро́блю заключіня, же ...; то́то зна́чить, же ...; з то́го усúджую, же ...

usúk//ať -a -ajú dok. čo усукáти; ~ niť, povraz усукáти нитку, мóтуз

usuš//it' -і -ia dok. čo **1** просу́шити, высу́шити; ~ premočené šaty просу́шити змокну́ты шма́ты; ~ vlasy fénom высу́шити во́лосы фéном **2** посу́шити, высу́шити; ~ ovocie, huby высу́шити ово́цину, гри́бы; slnko ~ilo rosu со́лнце высу́шило росу́; ~ si slzy осу́шити або высу́шити слы́зы

usuš//it' sa -і sa -ia sa dok. высу́шити ся, просóхнути; bielizeň sa na slnku chytro ~і білізна́ скóро высо́хне на со́лнці; seno sa ~ilo сі́но высо́хло

usúvzt'ážn//it' -і -ia dok. odb. čo порівна́ти

usužovaný утра́пений, вычерпанный, выси́ленный, зму́чений

usuž/ovat' -uje -ujú *dok.* утра́пити, вычерпати, зму́чити; ~ niekoho na smrť утра́пити на смерть да́кого

usuž/ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* утра́пити ся, зму́чити ся

usvedč/it' -í -ia *dok.* *koho z čoho* усвідчи́ти ко́го в чім; ~ niekoho z klamstva, krádeže усвідчи́ти да́кого з кла́маня, крадну́тя; obvinený bol usvedčený z trestného činu убви́нений був усвідче́ний (карного) пресу́пку

usvedč/ovat' -uje -ujú *nedok.* *koho z čoho* усвідчова́ти ко́го в чім; ~ niekoho z podvodov усвідчи́ти да́кого з шві́ндлєва́ня або з кла́маня

úsvit -u *m 1* розвидні́ня, світа́ня; *rapný ~* розвидні́ня, світа́ня *2 pren. kniž.* світа́нок; на ~e dejín, storočia на світа́нку істо́рії, ві́ку; ~ slobody світа́нок сло́боды

ušan/ovat' -uje -ujú *dok. hovor. 1* *koho*, čo нашетрити, ушпорити, наекономити; ~ elektriny, kuriva ушпо́рити електри́ки, выку́рєва́ня *2 koho od čoho pren.* ушетрити; охоронити; ~ od hanby ушетрити од га́ньбы; jej ostrý jazyk nikoho neušapuje ей о́стрый язы́к нико́го не охоро́нить

ušat/ly уха́тый; ~á hlava уха́та го́лова; ~á čiarка уша́нка; ~ chlapец *expr.* ухата́ый хло́пєць; ~é zviera зві́ря з вели́кими(a) уха́ми; ~á sova уха́ста со́ва

ušetr/it' -í -ia *dok. 1* *čo (usporit')* ушетрити, нашпорити, нагромадити, зекономити; ~ peniaze нашпорити пі́нязі; ~ si na auto нашпорити собі́ на а́вто; ~ veľkú sumu нагромадити вели́ку сýму *2 čo, na čom (usporit', nemínút)* ушетрити *што, на чім, зекономити што, чо́го, на чім*; ~ elektrickú energiu зекономити електроене́ргію; ~ na jedle ушетрити на стра́ві *3 čo komu (odbremeniť niekoho od niečoho)* ушетрити ко́го од чо́го; ~ niekomu starosti улегшы́ти да́кому ста́рости; ~ si prácu улегшы́ти собі́ робо́ту; ~ niekomu sklamanie охоронити

да́кому скла́маня або росча́рованя; ~ chorému zbytočnú cestu охоронити хво́рого од непотрэ́бной доро́гы *4 koho, čo; koho, od čoho, pred čím (uchrániť)* охоронити, спа́сти ко́го, *што* од чо́го; захи́нити *што*; ~ si zdravie захи́нити собі́ здо́ровя; ~ niekoho od nepríjemností охоронити да́кого од непри́ємностей • to si si mohol ~! ми́г бы ты (i) обы́йти ся без то́го!

ušiak¹ -a *m (o zajacovi)* довгоу́хый

ušiak² -a *m 1 tel.* лопта з мо́тузком *2 hovor. (fotel)* во́лтеровске крэ́сло

ušiť ušije ušijú *dok.* *čo* ушы́ти; ~ si šaty ушы́ти собі́ шма́ты; ~ topánky ушы́ти топа́нки; dať si ~ kabát да́ти ушы́ти собі́ ка́бат; dobré, zle ušitý oblek до́бри, недо́бри або зле ушы́тый костю́м

ušker/it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* ушкі́рити ся, засмі́яти ся

uškrab/it' sa -í sa -ia sa *dok. expr. 1* засмі́яти ся, ушкі́рити ся, посмі́яти ся, усмі́хнути ся, высмі́яти ся *2* зроби́ти грі́мácy

úškrab/ok -ku *m 1* высмі́х, посмі́х *2* грі́мáca

uško/o -a *s 1 zdob.* у́шко, мале́ньке у́хо *2 (otvor)* у́шко; ~ ihly у́шко і́рлы; gombík s ~om го́мбі́чка з у́шком

uškod/it' -í -ia *dok.* пошко́дити; зроби́ти шко́ду; nechcem ti ~ я не хо́чу то́бі пошко́дити; ~ zdraviu пошко́дити здо́ровю; neuškodilo by s *neurč.* не зле было́ бы, не ушко́дило бы

uškrab/nút' -ne -nú *dok.* ушкря́бнути; ~la ma ма́чка ма́чка ушкря́бла ме́не

úškrn -u *m expr. 1* по́сміх, высмі́х; у́смів (obyč. posmešný) *2* грі́мáca

uškr/nút' sa -nie sa -nú sa *dok. expr. 1* засмі́яти ся, посмі́яти ся, з по́сміхом засмі́яти ся, ушкі́рити ся *2* зроби́ти або вы́стругати грі́мácy

uškrť/it' -í -ia *dok.* задуси́ти, удуси́ти

uškvar/it' -í -ia *dok. 1* упрáжыти; попрáжыти; ~ slaninku попрáжыти солони́ну; ~ praženicu зроби́ти яшні́цю *2 koho pren. expr. (upáliť)* спали́ти

uškvar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 упрáжыти ся, попрáжыти ся; slanina sa ~ila солонина попрáжыла ся 2 *pren. expr. (zhoriet)* згорі́ти; ~ sa v plameňoch згорі́ти в пла́мени

ušfah//at' -á -ajú *dok. kuch.* ушлягати; ~ sneh z bielkov ушлягати білки; ~ smotanu ушлягати сметáнку

ušfachtil//ý 1 великодúшний, добродúшний, добросердéчний; ~ človek великодúшний чоловік; ~é city добродúшны чýвства; ~á zábava добродúшне забавля́ня; ~ šport доброякістний шпорт; ~é tvary доброякістны фóрмы; ~ kov высокоякістний метáл; ~á oseľ высокоякісна о́ціль; ~á ruda обогачéна рúда 2 (o rastlinách) културный; ~é sor-ty ovocných stromov културны сорты овоци́новыx стрóмів; ~é osivo сорто́вы се́мена 3 (o zvieratách) породистый; ~ koň породистый ки́нь; ~é plemeno ви́ліпшена порóда

ušliap//at' -e -ajú *dok.* 1 удúпкати, побродити, поступáти; ~ hlinu удúпкати глину; ~ chodník удúпкати пішник 2 (pošliapat') ~ kvety поступáти кві́тки

ušlý práv. уникнувший; страчéний; ~ zisk уникнувший при́быток; ~ zárobok страчéний зáробок

ušmudlaný *hovor. expr.* замарúзаний, замáзаний, забáбраний

ušnic//a -e *ž anat.* ушні́ця

ušn//ý у́шний; ~ lalok ушні́ця; ~ bubienok у́шний бубéнок; ~ maz у́шна мазь; ~ lekár у́шний лі́кар; ~é choroby у́шны хворóты
● ~á sproved' cirk. тайна спóвідь

ušpinen//ý забáбраний, заболочéний, замáзаний; ~é ruku заболочéны рúкы; ~é šaty замáзаны шмáты; ~á dlážka забáбрана підлóга

ušpin//it' -í -ia *dok.* забáбрати, заболотити, замáзати; ~ si ruku забáбрати собі рúкы; ~ dlážku заболотити áбо поступáти підлóгу

ušpin//it' sa -í sa -ia sa *dok.* забáбрати ся, заболотити ся, замáзати ся; deti sa ~ili діти

забáбрати ся; ~ sa od sadzí замáзати ся сáджов; ~ sa od atramentu *al. atramentom* забáбрати ся тинтов

ušpor//it' -í -ia *dok. hovor.* ушпорити, назберáти, наекономити

uštedr//it' -í -ia *dok. komu* čo ущедрити, обдаровáти кóго чім; ~ niekomu buchnáť *pren.* бұхнути дакóго, обдаровáти дакóго бұхнутём; вынадати дакóму

uštipačn//ý уці́пуючий, посміхуючий, іронічний, щі́плювий, саркастічний; ~ poznámka уці́плююча áбо іронічна познáчка; ~ človek уці́плюючий чоловік

uštip//núť¹ -ne -nú *dok.* 1 (prstami) уці́пнути 2 (o hmyze) укúсити; уці́пнути; had ho ~ol гад ёго укúсив áбо уці́пнув; komár ~ol dieťa комáр укúсив ді́тину; včela ma ~la пчóла укúсила мéне; blcha ho ~la бльха укúсила ёго

uštip//núť² -ne -nú *dok. expr.* čo, z čoho (odštipnúť) одці́пнути, трошéчки одобрáти

ušťvaný 1 высилений, прегнáний, угнáний; ~ koň высилений áбо прегнáний ки́нь 2 *pren. expr. (o človeku)* устáтый, уконáний, зморéний, вычерьпаний, змордовáний, высилений

ušťv//at' -e -ú *dok.* 1 высилити, прегнáти, угнáти; ~ zver угнáти звірину; ~ koňa прегнáти коня 2 *koho pren.* нагнáти, угнáти 3 (unaviť) высилити, унавити; ~ na smrť niekoho унавити на смерть дакóго

ušťv//at' sa -e sa -ú sa *dok. (unaviť sa)* унавити ся, зморити ся, вычерьпати ся; ~ sa pri práci вычерьпати ся при робóті

ušŭľ//at' -a -ajú *dok.* ушў́лькати; ~ guľku z cesta, hlinu ушў́лькати кў́льку з ті́ста, глины; ~ guľku z chleba ушў́лькати кў́льку з хлі́ба; ~ si cigaretu ушў́лькати собі ці́гаретлю

úšust -u *m* ў́боч, свaг

utábor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* ула́ровáти ся, розложы́ти ся ла́тром, розложы́ти стáны; ~ sa v lese ула́ровáти ся в лі́сі, розложы́ти стáны в лі́сі

ut'ahany *hovor. expr.* унавёный, высилёный, вычерпанный, зморёный

ut'ah//at' sa -á sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* утягáти ся, унавити ся, высилити ся, вычерпати ся, утáпити ся

ut'ahovac//i -ia *tech.* утягуючий; ~ia skrutka утягуюча шрўбка

ut'ahovač -a *m tech.:* ~ matic утяговач шруб, ключ на утягованя (шруб)

ut'ah//ovat' -uje -ujú *nedok.* утяговати, зтяговати; ~ skrutky зтяговати шрўбки; ~ opasok утяговати óпасок • ~ si opasok утяговати собі рёмiнь (мицнiше); ~ si od úst одтяговати собі од уст, недоiдáти

ut'ah//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *kam* утяговати ся; ~ do kúta утяговати ся до кúта; ~ sa do samoty утяговати ся до самоты 2 *od čoho (vyhýbať sa)* одтяговати ся, выкручáти ся, выгынáти ся; ~ sa od roboty выгынáти ся áбо одтяговати ся од роботы; ~ sa od funkcií одтяговати ся áбо выгынати ся од фýнкцiй áбо од громáдьской роботы

utajen//ý 1 (*skrývaný*) затаёванный, тайный; скрытый; ~á zvedavosť скрита звездáвость; ~á túžba скрите желáня; ~á nenávisť затаёвана нéнависть; ~á radosť тайна áбо затаёвана рáдость; ~á krása скрита красотá 2 (*latentný*) скрытый, латéнтный; ~á energia скрита áбо латéнтна еnéргiя; ~á teplota скрита áбо латéнтна теплотá; ~á choroba скрита áбо латéнтна бóлiсть

utaj//iti' -í -a *dok. čo* 1 (*zatajiť, zamlčať*) скрити, утаiти; ~ informáciu, správu скрити áбо утаiти iнформáцию, вiстку; ~ výrobný postup охрани́ти в тайности выробный процéс; ~ zločin скрити престýпок; ~ pravdu pred niekým скрити áбо утаiти правду пéред даким 2 (*skrýť, nedať najavo*) скрити, затаiти; ~ úsmev, radosť скрити ýсмiв, рáдость; ~ prekvapenie, sklamanie скрити зачýдованя, склáманя; ~ slzy, plač стримати слызы, плач; ~ zlosť затаiти злость • šidlo vo vreci neutajíš [*prísł.*] шыло в мiху не затаiш

utaj//ovat' -uje -ujú *nedok. čo* 1 (*zatajovať, zamlčovať*) скрывáти, затаёвати; ~ fakty, výsledky затаёвати áбо скрывáти фáкты, результáты; ~ niečo pred niekým затаёвати áбо скрывáти даштó пéред даким 2 (*skrývať, nedať najavo*) скрывáти затаёвати, таiти; ~ strach затаёвати áбо скрывáти áбо таiти страх; ~ bolesť скрывáти бiль áбо бóлiсть; ~ svoje city скрывáти своi чýства

utanc//ovat' -uje -ujú *dok. koho,* *čo hovor.* унавити тáнцями; затанцёвáти, вытанцёвати; ~ niekoho do úmoru змордовáти дакого тáнцями

utanc//ovat' sa -uje sa -ujú sa вытанцёвати ся, утанцёвáти ся

utáp//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. expr. v čom* топити ся в чiм; ~ v preprychu топити ся в рóскошi; ~ v biede дусити ся áбо гынуги в бiдi; ~ sa v dlhoch быти по ўха в довгáх, у нёго сáмы дóвгы, топити ся в довгáх; ~ v slzách, v plači топити ся в слызáх; ~a sa v žiali топити ся в жáли

ut'ať *utne utnú dok.* *čo* одтяти, стяти, одрубáти, зрубáти, одсечi, одсiкнути; ~ vrchovec stromu одрубáти верх стрóму; ~ konár одтяти áбо одсiкнути конáрь; ~ niekomu ruku одрубáти рýку дакомý; ~ niekomu hlavu одрубáти áбо стяти гóлову дакомý • akoby ut'al, ani čo by ut'al як кiдь бы утяв; bolesť prešla akoby ut'al бiль перешлá, як кiдь бы рукóв утяв; všetci stichli akoby ut'al вшыткы нáраз стихли, як кiдь бы утяв

utečen//ec -са -са *m* утечéнець; воjновý ~ воjно́вый утечéнець; politický ~ політiчний еми́грант; ~ z koncentračného tábora утечéнець з концентра́чного ла́геря; prenasledovať ~ов пронаслiдовати утечéнцiв

utečenecký: ~ tábor ла́герь про утечéнцiв

útech//a -у ž потiшiня, утiха; duševná ~ морáлне потiшiня; slová ~у слóва потiшiня; pohár ~у šport. пóрап утiхы; hľadať ~у в неiчom глéдати утiху в дачiм

útek -u *m* 1 бігство; bezhlavý ~ безголо́ве бігство; dať sa na ~ дати ся на бігство, утечі; zachrániť sa ~ом захранити ся бігством; byť na ~ú бути на бігстві; pomôcť niekomu k ~u помічі дакому утечі 2 (*tajný odchod*) бігство, утікнүтя; ~ z väzenia утікнүтя з арешту *або* з ба́сы *hovor.*; ~ zo zajatia бігство з плёну; ~ z domu утікнүтя з до́му 3 *od čoho (únik)* утікнүтя, одхыліня, одклоніня; ~ od povinnosti одклоніня од повинностей; ~ obyvateľstva do miest переселіня *або* утікнүтя жытельства до міст

utek/lať -á -ajú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* утікати; ~ dolu vrškom біжати *або* утікати до́лов бе́регом; ~ celou cestou біжати ці́лов доро́гов; ~ za autobusom біжати за авто́бусом; ~ ozlomkrky біжати як пе́рун; ~ pre lekára біжати про до́ктора; ~ pred niekým утікати *або* біжати пе́ред даким; vlasy ~ajú spod čiapky волосы вихо́дять спі́д ча́пки; mlieko ~á мо́локо уті́кать *або* збі́гать 2 (*tajne odchádzať*) біжати, утікати, збі́гнути; ~ zo zajatia, z väzenia утікати з плёну, з арешту; ~ za hranice утікати за гра́ні́цю 3 *od čoho* ~ od povinnosti утікати од повинностей; ~ od zodpovednosti утікати од одпо́відности; ~ od starosti біжати од ста́ростей; ~ od skutočnosti одходи́ти од дійсно́сти 4 (*o čase*) біжати, утікати, проходи́ти; hodiny, dni, roky ~ajú го́дины, дні, ро́кы уті́кають; mládosť ~á мо́лодость проходи́ть *або* уті́кать 5 *hovor.* (*ponáhľat' sa*) пона́гляти ся, утікати; hodiny ~ajú го́дины уті́кають; kam ~áte? Ešte máte čas де ви пона́гляти ся? Вы ма́(є)те і́щі дос́ть ча́су

uterák -a *m* утерак; frotírový, ľanový ~ фротеро́вый, леня́ный утерак; čistý, špinavý ~ чі́стий, бру́дний утерак; utrieť si ruky, tvár ~ом поутера́ти собі́ ру́кы, тва́рь **útes** -u *m* 1 скáла, ўте́с; skalný ~ скáла 2 (*v mori, pod vodou*) підво́дна скáла, підво́дний ка́мінь; korálový ~ корало́вый ўте́с, корало́ва скáла

utesn/it' -í -ia *dok.* уті́снити; ~ obloky уті́снити о́блакы *або* о́кна

utešen/í чудесный, прекра́сный; ~é dieťa чуде́сна ді́тина; ~ pohľad чуде́сный вигля́д; ~ deň прекра́сний де́нь

uteš/it' -í -ia *dok. koho i bezpredm.* уті́шити, успоко́їти; ~ niekoho v žiali, v nešťstí успоко́їти дако́го в жа́лі, в неща́сті; nijako sme ho nemohli ~ мы ния́к не могли є́го уті́шити

uteš/it' sa -í sa -ia sa *dok.* уті́шити ся, успоко́їти ся; ~ sa prácou успоко́їти ся робо́тов, на́йти в робо́ті успоко́їня *або* поті́шїня; ~ sa v žiali успоко́їти ся в жа́лі

utešiteľ -a *m* уті́шитель *m*

uteš/ovať -uje -ujú *nedok.* уті́шати, уті́шовати

uteš/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* čím уті́шовати ся, уті́шати се́бе, ті́шити ся, успоко́ювати ся; ~ sa nádejou успоко́ює ся *або* ті́шити ся *або* уті́шує се́бе наді́єм; ~ sa myšlienkou ... успоко́ює се́бе думко́в ...; ~ sa tým, že syn sa vráti він успоко́ює се́бе тым, же сын ве́рне ся

utiah/nut' -ne -nu *dok.* чо́ зата́гнути, дотя́гнути; ~ skrutku дотя́гнути шру́бку; ~ si remeň зата́гнути ре́мінь • ~ si opasok зата́гнути ре́мінь ми́цніше, положи́ти зу́бы на по́лічну, ускромни́ти ся

utiah/nut' -ne -nú *dok.* мочі́ ве́зти, тяга́ним одве́зти, одне́сти, потя́гнути з міс́ця; silná lokomotíva ~ne aj sedemdesiat vagónov силна́ локомо́тíва мо́же потя́гнути і́ сі́мдесят ваго́нів; kone neutiahli voz kóni не потя́гли ві́з з міс́ця

utiah/nut' sa -ne sa -nu sa *dok.* 1 *kam* оды́йти, утя́гнути ся; ~ sa do kúta оды́йти *або* утя́гнути ся до ќута; ~ sa do samoty оды́йти до самоты́ 2 *od čoho (vyhnúť sa)* вигну́ти ся, выкру́тити ся; ~ sa od roboty вигну́ти ся робо́ті

utiah/nut' si -ne si -nu si *dok.* z koho, čoho утя́гнути собі́, зроби́ти собі́ жа́рт з ко́го, чо́го

utiahnutý (*o človeku*) несмі́лий, боя́зливий

utietc' utečie utečú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* утечі, утікнути; ~ do lesa утечі до ліса; naľakal sa a utiekol він настра́шыв ся і утік; ~ pred nepriateľom утечі пе́ред неприятеле́м, утечі од неприятеля; ~ z domu, od rodičov утечі а́бо утікнути з до́му, од ро́дичів; ~ od manžela, od manželky утечі од му́жа, од жены; охабити му́жа, жену́; оско́ на панčuche utieklo о́ко на панчо́х спустило ся; mlieko utieklo мо́локо збі́гло; utiekol mi vlak, autobus утік а́бо охабив ме́не влак а́бо по́їзд, авто́бус 2 (*odniekaľ*) утечі, утікнути; ~ z väzenia утечі з арешту а́бо з ба́сы *hovor.*; ~ za hranice утечі за гра́ницю; ~ zo školy утікнути з уро́ків; čo si utiekol, пера́чило sa ti tu? чом ты утік, тобі ты не люби́ло ся? 3 *expr. od koho, čoho, pred kým, čím (vyhnúť sa)* вигнути ся, одхили́ти ся, одбо́чити, утечі; ~ od zodpovednosti вигнути ся одпо́відности; ~ pred zaslúženým trestom утечі од за́служено́го пока́раня 4 (*o čase*) пере́йти, минути, убі́гнути; čas rýchlo utiekol час ско́ро мину́в; život utiekol naprázdno жы́вот убі́гнув напýсто; cesta rýchlo utiekla до́рога пере́йшла ско́ро • čo sa vlečie, neutečie [*prisl.*] по́мáлы, а́ле до́бри; robota nie je zajas, neutečie [*prisl.*] ро́бота не вовк а́бо не зáяць, до ліса не утече́

utiek//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. kniž. ku komu, o čo* оберта́ти ся ку ко́му за чим, утіка́ти де, ку ко́му; гле́дати по́міч у ко́го; ~ sa o pomoc k rodičom оберта́ти ся за по́мічов к ро́дичам; ~ sa o radu k učiteľovi оберта́ти ся к учіте́леви за по́мічов; ~ sa do samoty гле́дати самоту, осамочо́вати ся

utier//at' sa -a -ajú *nedok.* утерáти, вытерáти, стерáти

utier//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* утерáти ся, вытерáти ся

utier//eň -ne ž *cirk.* но́чна ро́ждестве́ньска служба́, ро́ждестве́ньске у́трня (в католицькій це́ркви)

utierk//a -y ž уте́рка; ~ na riad уте́рка на гра́ты; utierať riad ~ou утерáти гра́ты уте́рков

utích//nuť -ne -nu *dok.* 1 утихнути, стихнути, затихнути, замовкнути; rozhovor ~ol бисі́да замовкла; pieseň, hudba ~la спі́ванка, му́зыка стихла а́бо затихла; kroky, hlasy ~li кро́кы, го́лосы стихли; ruch v meste ~ol пух в мі́сті затихну́в а́бо замёр 2 (*prestať, utíšiť sa*) утихнути, стихнути; búrka, fujavica ~la бу́ря, фу́явіця стихла а́бо перестáла; dažď, vietor ~ol додж, ві́тор стих(ну́в), утих(ну́в); boje ~li бо́ї скінчи́ли ся

utilitarist//a -u *m* утілітаріста *m*

utilitaristický утілітаріський

utilitarizm//us -u *m* утілітарізм

utilitárny//y утіліта́рний; ~é záujmy утіліта́рны інтере́сы

utisk//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. expr. (uskromňovať sa)* утиско́вати себе́, о́граничовати себе́ (в да́чím); ~ sa v oblečnı́ утиско́вати себе́ в о́блечіні; ~ sa v jedle о́граничовати а́бо утиско́вати себе́ в ї́джіні

utis//núť sa -ne sa -nú sa *dok. čo (uskromniť sa)* утисну́ти себе́, о́граничі́ти себе́; ~ sa v jednej izbe мы потисни́ме ся в є́дній ізбі́

utisnutý na koho, čo залéжний од да́кого, да́чого; одка́заний на да́чу по́міч; bol ~ na koho, čo був залéжний од ко́го, чо́го; bol ~ na podporu iných він був одка́заний на підпо́ру іншых

utíši//it' -i -ia *dok.* 1 (*uspokojit'*) успоко́їти, уті́шити, утихо́мити; ~ plačúce dieťa успоко́їти а́бо уті́шити пла́чучу ді́тину; ~ šantiace deti успоко́їти розпо́уцєны а́бо розма́зананы ді́ти; ~ robúrenú verejnosť успоко́їти побу́рене жы́тельство; ~ vlastné svedomie успоко́їти сво́ю со́вість; ~ si nervy успоко́їти сво́ї нє́рвы 2 *čo (zmierniť)* уті́шити, зми́рити, приглу́шити; ~ bolesť зми́рити або приглу́шити біль; ~ hlad уті́шити го́лод; ~ žiaľ змя́гчіти жаль; ~ hluk зменши́ти глук

utíši//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 (*uspokojit' sa*) успоко́їти ся, уті́шити ся, стихнути;

pacient sa ~il хворый успокоїв ся; dieťa sa postupne ~ilo дітина помалы успокоїла ся **або** утихла; more sa ~ilo море успокоїло ся; búrka sa ~ila бұря утихла **або** успокоїла ся; vietor sa ~il вітор утих **2** (*zmierniť*) утихнути, змягчити ся, зменшити ся; приглушити; bolesť sa ~ila більість зменшила ся; hnev sa ~il гнів утих **або** змякнув ся

utiš//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho*, *čo* (*upokojovať*, *chlácholit*) успокоєвати, утішовати; ~ ľudí успокоєвати людей; ~ nervy утішовати **або** успокоєвати нервы **2** *čo* (*zaháňať*, *zmiernovať*) утішовати, змірнєвати, приглушовати; ~ hlad утішовати голод; ~ bolesť змірнєвати біль **або** більість

utiš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (*uspokojovať sa*) успокоєвати ся, стихати, утішовати ся; ženský plač sa ~al женьський плач стихав **2** (*zmiernovať sa*) утішовати ся, змірнєвати ся, bolesť v ruke sa postupne ~ala біль в рўці поступни змірнєвала ся

utišujúci//i: ~ prostriedok обезбóлююще срéдство

utk//ať -á -ajú *dok.* выткати, уткати; ~ kus plátna выткати кýсок полóтна; ~ koberec выткати пóкровец; v kúte izby utkali ravúky svoje siete в кúті ізбы павуки высновали павучину • (je) z hrubej priadze ~aný (він) неокресáнный (грубый), некултівовáнный; (sú) na jednom brde ~aní (они) єдным міром мáзаны, (они) єдно́го (тóго же) пóля ягода (ягоды, ягодкы), (они) дві чіжмы páра

utkvell//ý *kniž.* (*fixný*, *stály*) все тырваючий **або** екзистуючий, постійний, непереставáючий, перманєнтный; ~á myšlienka перманєнтна думка **або** ідея

utkv//lieť -ie -ejú *dok.* **1** уховати ся, охоронити ся, врзати ся до пáмяти; ~ v pamäti *al.* myslí *al.* hlave врзати ся до пáмяти, охоронити ся в пáмяти; pamiatka na matku jej ~ela в srdci пáмятка на máму охоронила ся в єй сёрдці; tento obraz mu

natrvalo ~el v pamäti тот óбраз навíкы врзав ся **або** зостáв в є́го пáмяти **2** *kniž.* *na čom* (*spočínúť*) ~ pohľadom на нечóм застáвити пóгляд на дачím

utláč//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* тiсно укладáти, утóптовати, убивáти, звáлцовáти; ~ hlinu убивáти глину; ~ slamu утóптовати солóму; ~ zem звáлцовáти зéмлю **2** *koho* уярмлєвати, утискovati; ~ ľud утискovati нарóд

utláčateľ -a *m* утискователь, дiктáтор *m*

útlak -u *m* утиск *m*, утискованя *s*; politický, národnostný ~ політичний, націонáльний ўтиск

utľapk//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* (*tľapkaním stlačiť*) притиснути, утляпкати; ~ zem притиснути **або** утляпкати зéмлю; ~ piesok притиснути пісóк; ~ sneh утляпкати снiг **2** *čo z čoho* (*tľapkaním sformovať*) сформовáти, придати фóрму; ~ tehlu z hliny сформовáти цéглу з глины; ~ cesto придати фóрму тісту

utľtľť утлчiє утлчú *dok.* **1** *čo* (*ubiť*, *udupať*) придúпкати, удúпкати; ~ hlinu придúпкати глину; ~ zem удúпкати зéмлю **2** *čo* (*rozťľťť*) ростовчі, розбити; ~ orechy ростовчі óрихы; ~ tabletku на prášok ростовчі таблétку на пóрошок; ~ cukor ростовчі **або** розбити цúкерь **3** *koho*, *čo expr.* (*veľmi zbiť*, *dobiť*) змолотити, збити, стрепáти; ~ na smrť некого змолотити на смерть дакóго; ~ psa збити пса

útlm -u *m* *fyziol.* гамовáня; ohnisko ~u цéнтер гамовáня; celkový ~ пóвне гамовáня

utlm//iť -í -ia *dok.* *čo* **1** (*stíšiť*) стишыти, стихнути, знижыти; ~ hlas стишыти гóлос; ~ hudbu стишыти мýзыку; ~ televízor знижыти звук телевізора **2** *pren.* (*potlačiť*) перемочí, придусити; ~ city придусити чýвства; ~ vzdych придусити вздых

útlmový; ~ proces *fyziol.* процéс гамовáня; ~ reflex гамýючий рефлéкс; ~ stav гамýюча cityáция, cityáция гамовáня

útlocitn/ý чувствуючий, чуткий, делікатный;
~á deva чувствуюча **або** делікатна дівка;
~é ženské srdce чутке жёньске сёрдце

útľ/(y 1 (tenký, jemný) тонёнький, тонкий,
худёнький; ~ driel тонёнький дрик **або**
пас; ~e detské rúčky худёнькы дитьскы
ручкы; ~e pohy тонкы нёгы; ~e dievča
тонёнке дівча; ~ postava худёнька
фірўра ~ stromček тонёнький стрóмик;
~a knižočka тонёнька книжочка **2 pren.**
kniž. (nedospelý, mladý) ніжний, рáнный;
od ~eho detsva од рáнного дїтства; v ~om
veku в ніжнім віку

útočisk/o -a s i **útočiš/te** -ľa s пристрішок;
прихыліня; hľadať ~ niekde, u niekoho
гледати даґдє, у дакого прихыліня **або**
пристрішок; ty si mojím ~om *pren.* ты моє
прихыліня

útoč/it' -í -ia *nedok.* **1 (viest' ofenzívu)**
наступáти, нападáти на кóго, *што*,
атаковáти, штурмовáти на кóго, *што*;
~ na mesto, на revnosť штурмовáти **або**
атаковáти на місто, кріпость; ~ na celom
fronte атакóвати на цілім фрóнті **2 na**
koho, čo; атакóвати кóго, *што*; нападáти
на кóго, *што*; ~ на nepriateľa атакóвати
протівника; autor článku ~í na nedostatky
... áвтор статї нападáть на недостáтки
...; ~ na svedomie *pren.* докликóвати ся к
сóвісти

útočník -a *m* **1** атакóуючий, нападáючий **2**
polit. аґресóр **3 šport.** нападáючий; stredný
~ середній нападáючий

útočn/ý **1** аґресівный, воєньський; ~é plány
аґресівны плáны; ~á politika аґресівна
полі́тика; ~ pakt аґресівный пакт; ~á
vojna аґресівна во́йна **2 voj.** штурмо́вый;
нападáючий; ~ granát *voj.* ґранáт нападіня;
~á skupina штурмо́ва ґру́па; ~é letectvo
штурмо́ва авіа́ція **3 šport.** нападáючий;
~ rad нападáючий ряд; ~á hra атакóуючий
штїл гры; ~á tretina трóйка нападіня; ~
úder нападáючий удар; ~é postavenie *šach.*
атакóуюча пози́ція

útok -u *m* **1** наступлі́ня, ата́ка; ~ на nepriateľa
ата́ка на неприя́теля; ~ на revnosť штурм
крі́пости; čelný ~ чёлна **або** фронтáлна
ата́ка; ~ z boku бóчна **або** фланго́ва
ата́ка, ата́ка з бóку **або** з флáнгy; tankový,
letecký ~ танко́ва, возду́шна ата́ка;
delostrelecký ~ канóнова ата́ка; raketový
~ ракетóва ата́ка; odrazil' ~ nepriateľa
одбити **або** одрáзити ата́ку неприя́теля;
prejsť do ~u перéйти до наступлі́ня; dobyť
~om niečo взяти штурмом, взяти з бóєм
даштó; ~ na bodáku бодакóва ата́ка, їти на
бóдакы; chemický ~ хемі́чна ата́ка; matový
~ *šach.* матóва ата́ка **2 (prepadnutie)**
нападіня; ozbrojený ~ озброєне нападіня;
~ na susedný štát нападіня на сусідню
держáву **3 pren.** ата́ка; нападіня; prudký ~
крі́тику острé нападіня крі́тики; ~ на niečie
práva нападіня дачі́х прав; ~ na city гра
на чýствах; ~ на svedomie ата́ка на
сóвість **4 šport.** нападіня; prvý ~ (*v hokeji*)
пёрша трóйка нападіня; hrať v ~u грати
в нападінї; posilniť ~ посилнити нападіня
● ~ je najlepšia obrana [*prísł.*] нападіня –
наїлїпша оборо́на

utopen/lec -ca *m* утопéнець

utopl/ia -ie *ž* утóпія

utopick/ý (*v rôzn. význ.*) утопі́чний; ~é sny
утопі́чны сны **або** думкы; ~ socializmus
утопі́чний соціáлізм; ~é názory утопі́чны
по́гляды; ~ román утопі́чний ромáн; ~é
túžby утопі́чны тугы **або** мїцны хотїня

utopist/a -u *m* утопі́ста

utop/it' -í -ia *dok.* (*v rôzn. význ.*) **1** *koho, čo*
(*ponorením usmrtiť*) уто́пити, затопити; ~
mačku, šteňa уто́пити ма́чку, псика **2 pren.**
čo v čom уто́пити, затопити; ~ žiaľ vo víne
уто́пити жаль во винї; ~ povstanie v krvi
уто́пити повстáня в кро́ві ● *v lyžičke vody*
by ho (ma, ju ...) ~il він готóвый уто́пити ё́го
(мéне, ёй...) в лóжці во́ды

utop/it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1 (úmyselne)**
уто́пити ся; ~ sa v rieke, v mori уто́пити
ся в рі́ці, в мо́рі **2 pren. expr.** потопити

ся, утопити ся; ~ sa v slzách утопити ся в слезах; ~ sa v dlhoch потопити ся в долгах

utopizm//us -u *m* утопізм

utorkov//ý, utornajš//í вівторковий; ~á schôdza вівторкове зібрання, вівторкова громада; ~é poviny вівторкові новинки, новинки на вівторок

utor//ok -ka *m* вівторок

utrác//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* (míňat', spotrebúvať) миняти, утрачовати; ~ peniaze na stravu, na byť миняти пінязі на страву, на квартиру 2 *čo* (márňit', mrhať) марнити, роstrачовати; ~ majetok, dedičstvo марнити маєток, наслідство

utrafi//it' -i -ia *dok. hovor.* (uhadnúť, vystihnúť) угаднути, утрафити, підобрати; ~ liek niekomu підобрати потрібний лік; ~ farbu угаднути фарбу

utrakvist//a -u *m hist.* утраквіста

utrakvizm//us -u *m hist.* утраквізм

útrap//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~у муки, терпіння, мучіння; vojnové ~у терпіння, причинені або завинені воїнов; telesné ~у фізичні або тілесні муки

utrapen//ost' -ti *ž* устараність, знепокоєність; ~ tváre устараність тварі

utrápén//ý змучений, страпений; ~é srdce страпене серце; ~ pohľad змучений погляд

utráp//it' -i -ia *dok.* змучити, страпити, знічити; ~ zviera замучити звіря; ~ niekoho знічити дакого

utráp//it' sa -i -ia *dok.* змучити ся, утрапити ся

útrat//a -y *ž obyč. v mn. č.* видавки, тровы; na vlastné ~у на свої видавки; štátne ~у на державні тровы або рохрахунки; hradiť ~у покрывати видавки; robiť si ~у робити собі видавки; peniaze na ~и пінязі на видавки

utrat//it' -i -ia *dok.* 1 *čo* (minúť, spotrebovať) минути, схосновати 2 (premárňit') промарнити, роstrатити; ~ peniaze промарнити пінязі; ~ majetok промарнити маєток 3 *zastar.* стратити; ~ slobodu стратити

слободу; ~ mladost' стратити молодість; ~ rodičov стратити родичів

utrepať p. ušľahať

utrň//at' -a -ajú *nedok.* ~ na cti niekomu потупити честь дакому, поганити дакого

utrň//núť -ne -nú *dok.* 1 зорвати, одорвати, одторгнути; ~ ružu зорвати ружу; ~ jablko zo stromu одторгнути ябко зо строму; stroj mu ~ol tri prsty машина одорвала йому три палці 2 *expr.* урвати; ~ si chvíľku času урвати собі трошечка часу • ~ si od úst одорвати собі од уст; одорвати од себе

utriast' utrasie utrasú *dok.* страсти, потрясти; ~ jahody, maliny страсти ягоди, малины

utriast' sa utrasie sa utrasú sa *dok.* страсти ся, потрясти ся

utried//it' -i -ia *dok.* привести до порядку, розложити в даякім порядку; ~ (skúmaný) materiál привести до порядку матеріал; systematicky ~ привести до систémy; систематизувати; ~ podľa druhu роccортировати; ~ myšlienky v hlave привести думки до порядку; abecedne ~ розложити в алфавітнім порядку

utrl//iet' -ie -ú утерти, поутерати; ~ riad утерти або поутерати ррати або горнци; ~ stôl поутерати або утерти стіл; ~ si ruky поутерати (собі) рұкы; ~ prach поутерати порох; ~ si pot z čela утерти або поутерати пот з чела; ~ si slzy поутерати слзы • ~ si ústa *pren. hovor. expr.* зречі ся дакого, дачого; utri si ústa ... не сполігай ся ...; ~ nos niekomu утерти ніс дакому

utrl//iet' sa -ie sa -ú sa *dok.* утерти ся, поутерати ся

utrmácaný *expr.* унавений, уконаний, уконавший ся (*по дорозі i m. n.*)

utrmác//at' -a -ajú *dok. expr.* унавити, вычерпать, уконати ся; cestovanie (vlakom) ~а човека путованя (поїздом) унавлює чоловіка

útrob//a -y *ž obyč. v mn. č.* ~у 1 утроба, внұторности 2 *kniž.* (vnútro človeka) утроба, внұтрішность; brušné, hrudné ~у брұшны, грудны о́рганы 3 нєдра, зємскы

глибини; ~у земе нédра зéмли, глибини зéмли; zmizol v ~ách domu він змізнув в утрóбах дóму; ~у ресе утрóба пéца

utrpen//ie -ia s утерпíня, трапíня, мýки, тяжкості; s ním dačo robiť, to je ~ з ним даштó робити, то є утерпíня áбо трапíня

• kalich ~ia чáша утерпíня, гíркá чáша

utrp//iet' -í -ia dok. 1 čo s bezpredm. (o človeku) утерпíти, знéсти al. sa prekladá individuálne; ~ stratu утерпíти страчíня; ~ škodu знéсти шкóду; ~ porážku понéсти прóгру; ~ otras mozgu утерпíти потрясíня мóзгу; ~ úraz утерпíти зранíня 2 čím (byť poškodený) утерпíти, потерпíти; oziminy ~eli suchom озимини потерпíли од áссухи; stromy ~eli mrazom стромы потерпíли од мóрозу; mesto veľmi ~elo od zemetrasenia мíсто барз утерпíло од землетрясíня; ~í na kráse утérпить на красí

útrpný лютостивый, мiлосéрдный, жáлісний; ~ pohľad лютостивый пóгляд; ~ úsmev мiлосéрдный ýсмiв; ~ výraz tváre жáлісний вираз твáри

utrús//it' -í -ia dok. 1 čo, čoho (rozsypať) россыпати, высыпа́ти, розметáти; ~ slamy, sena розметáти солóму, сiно; ~ popol высыпати áбо россыпати пóпил; ~ trochu zeme россыпати трошéчки зéмли 2 pren. expe. (povedať, prehodiť) высловити, повíсти; ~ pár slov повíсти дакíлько слов; ~ poznámku высловити познáчку

utryzn//it' -í -ia dok. умýчити, утрáпити

utrž//it' -í -ia dok. 1 čo i bezpredm. (získať predajom) уторговáти; ~ peniaze za tovar уторговáти пiнязи за товáр; predavačka málo ~ila продавáчка máло уторговáла; utržená suma уторговáна сýма 2 expr. čo i bezpredm. (dostať, obyč. niečo neprijemné) утерпíти, достáти al. sa prekladá individuálne; ~ porážku утерпíти прóгру; ~ po nose достáти по нóci; ~ hanbu зроби́ти собі гáньбу; ~il riadnu bitku достáв порядну битку

utržkovitý урывковитый; ~ rozhovor урывковитый розговóр

utrž//ok -ka// -ku m 1 одрывок, кусóк; ~ papiera одрывок áбо кусóк пáпера; zošívať ~у ко́же зошывáти кýскы кóжы 2 (talón) кýпон 3 (úryvok, zlomok) урывок, одрывок; ~ rozhovoru урывок бiсiды; ~у textu урывкы тéксту; ~у viet урывкы áбо одрывкы фраз áбо рéчiнь

útuln//ý притýльный, приéмный, теплый; ~á izba приемна iзба; ~ byt притýльне бывáня; ~é miesto притýльне мiсце; vytvoril si ~é hniezdočko вытворити собі теплé áбо приемне гнiздóчко

útul//ok -ku m 1 (útočisko, skrýša) притýлок, пристрiшок; bezpečný ~ беспéчный притýлок; ~ zverí пристрiшок звiрiв; poskytnúť niekomu ~ дати дакóму притýлок 2 притýлок; detský ~ дiтський притýлок; ~ pre rodičku родилный притýлок; ~ pre vdovu дiм про вdовы; starecký ~ дiм про престарiлых

ututl//ať -e -ú dok. čo закрити, скрити, затаiти; ~ škandál скрити шкандáл; ~ hanbu затаiти гáньбу

utuz//it' -í -ia dok. поси́лнити, зми́цнити, упевнити; ~ lásku поси́лнити любóв; ~ si zdravie упевнити здоров'я; ~ rodinu поси́лнити родину; ~ nervy зми́цнити нérвы; ~ priateľské vzťahy упевнити приятельскы одно́шiня

útvár -u m 1 (v rôznych významoch) утворiня, формáция; geologické ~у геологiчны формáцii áбо утворiня; skálny ~ скáлне утворiня, скáлный масiв, скáлна формáция; sopečný ~ вулканiчне утворiня 2 (umelecký celok) фóрма; dramatický, hudobný ~ драматiчна, музика́лна фóрма; literárny ~ лiтературна фóрма; prozaický, veršovaný ~ прозаiчна, стихóва фóрма; geometrický ~ геометри́чна фóрма; štátny ~ фóрма держáвного строя 3 lingv. комплéкс, конштрукция; hláskový ~ звуко́вый комплéкс; jazykový ~ языко́вый комплéкс, языко́ва конштрукция; syntaktický ~ синтаксiчний комплéкс, синтаксiчна конштрукция 4

voj. строй; pochodový ~ походový
строй **5** voj. (*jednotka*) часть; vojenský
~ войско́ва часть; peší, delostrelecký ~
піхотна, артиле́рійска часть; nastúpiť k ~u
насту́пiti в часть **6** (*organizačná jednotka*
al. jej zložka) одділі́ня, орґаніза́ція;
aparát; hospodársky ~ господа́рьске
одділі́ня; plánovací ~ планове одділі́ня;
informačný ~ інформа́чне одділі́ня; štátny
~ держа́вний апа́ра́т

utvárlať -a -ajú *nedok.* **1** (*tvoriť, vytvárat'*)
твори́ти; ~ nové názvy твори́ти новы
на́звы; ~ si predstavu o niečom твори́ти
собі́ о́бра́з о да́чім; ~ predpoklady
pre niečo твори́ти предполо́жі́ня для
да́чо́го **2** (*z prvkov*) скла́да́ти, твори́ти;
~ vetu скла́да́ти а́бо твори́ти речі́ня;
~ predstavu o niečom робити́ собі́
предста́влі́ня а́бо до́я́тя о да́чім **3**
(*prípravovať*) твори́ти, при́пра́влёва́ти;
~ podmienky pre niečo при́пра́влёва́ти
предполо́жі́ня для да́чо́го **4** вы́тваря́ти,
твори́ти; ~ kruh вы́тваря́ти круг; ~ rekord
твори́ти реко́рд **5** (*organizovať, zakladat'*)
вы́тваря́ти, формова́ти, орґанізо́ва́ти;
~ skupiny вы́тваря́ти а́бо формова́ти
а́бо орґанізо́ва́ти гру́пы; ~ charakter
формова́ти ха́ра́ктер

utvárlať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** (*vznikať,*
tvoriť sa) твори́ти ся, вы́тваря́ти ся;
взникá́ти **2** (*zakladat' sa*) формова́ти ся,
орґанізо́ва́ти ся; vzniká́ти

utvoril/it' -í -ia *dok.* **1** вы́твори́ти; ~ nové
slovo вы́твори́ти нове́ сло́во; ~ druhý
stupeň adjektíva *gram.* утво́рити ви́сший
сту́пінь а́бо компара́тíв адъ́ектíва а́бо
прида́вника **2** (*z prvkov*) вы́твори́ти,
сконшту́рова́ти; ~ vetu сконшту́рова́ти
речі́ня; ~ rovnícu зложы́ти ура́внё́ня; ~
si predstavu, mienku вы́твори́ти собі́
о́бра́з, предста́влі́ня, по́гляд **3** (*prípraviť*)
вы́твори́ти; ~ podmienky вы́твори́ти
услóві́я; ~ predpoklady вы́твори́ти
предполо́жі́ня **4** (*dať vzniknúť*) вы́твори́ти;
~ rad, kruh вы́твори́ти ряд, круг; rieka ~ila

ostrov píká вы́твори́ла о́стров; ~ rekord
вы́твори́ти реко́рд **5** (*organizovať, založiť*)
вы́твори́ти, сформова́ти, зорґанізо́ва́ти;
зложы́ти; ~ vládu вы́твори́ти а́бо
сформова́ти пра́влі́ня; ~ spolok вы́твори́ти
а́бо зложы́ти о́бщность; ~ orchester
зложы́ти орхесте́р

utvoril/it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*vzniknúť,*
urobiť sa) вы́твори́ти ся; взникну́ти,
зробити́ ся; na vode sa ~ili kruhy на во́ді
вы́творили́ ся кру́гы; na rieke sa ~il ľad
на рі́ці вы́творив́ ся ле́д; miestami sa ~ili
trhlíny місця́ми взникли́ а́бо вы́творили́ ся
пукли́ны; na námestí sa ~ili skupiny ľudí на
пло́щадці́ вы́творила́ ся гру́па люде́й **2**
(*založiť sa*) сформова́ти ся, орґанізо́ва́ти
ся, взникну́ти

utvrđil/it' -í -ia *dok.* *koho v čom* утве́рдити,
упевни́ти (*в думці́, на́мі́рі i m. n.*)

utvrđil/it' sa -í sa -ia sa *dok.* *v čom* утве́рдити
ся, бы́ти пере́свідче́ним в да́чім

utýrlať -a -ajú *dok.* змордова́ти, зму́чіти

uvádzac/í вво́дний, вставный; ~ie slovo
gram. вво́дне а́бо вставне́ сло́во; ~ia
veta gram. вво́дне а́бо вставне́ речі́ня;
уваджáюче речі́ня

uvádzač -a *m* (*v kine, divadle*) уво́джую́чий

uvádzal/at' -a -ajú *nedok.* **1** *kam, do čoho*
v rôzn. význ. приводи́ти; ~ hosťa do izby
приво́дити го́стя до і́збы; ~ do spoločnosti
приво́дити до о́бщности; ~ do držby, do
dedičstva приводи́ти до володі́ня, до
наслідства; ~ do úradu *al. do funkcie*
уво́дити до у́ряду а́бо до фу́нкції; ~ priamu
reč приводи́ти пря́мý реч **2** (*prekladá sa*
individuálne podľa významu substantíva): ~
do pohybu приводи́ти до погы́на́ня; ~ do
chodu приводи́ти до хо́ду; ~ do platnosti
приво́дити до ді́я́ня; ~ na spoločného
menovateľa *mat.* приводи́ти к о́бщому
знаме́нате́лю; ~ do života проводи́ти
до жы́вóта; ~ do praxe уво́дити до
пра́ктыки; ~ do obehu пу́стити до о́бі́гу **3**
(*v kine, divadle*) робити́ з уво́джую́чим **4**
(*ohlasovať*) уваджá́ти; ~ program уваджá́ти

про́грам, конферовáти; ~ hostí уваджáти
 róctiv **5** (*zачínat'*) зачінáти; náš program
 ~ame piesňou наш про́грам зачíнаме
 áбо отворяме співанков **6** (*v divadle,*
rozhlase) стáвити; Národné divadlo ~a
 hru ... Націона́льний теа́тер стáвит песу
 ... **7** (*v texte ap.*) приводити, уваджáти;
 ~ príklady приводити приклади; ~ fakty,
 mená приводити фáкты, мéна; ~ dôkazy,
 argumenty приводити дóкази, аргумéнты;
 ~ citát приводити цитáту; ~ literatúru
 приводити список літерату́ры; ~ niečo na
 svoju obhajobu, obranu приводити даштó
 на сво́ю за́щиту, оборо́ну

úvah//a -у ž **1** усúдждованя, роздúмованя,
 мерьковáня; filozofická ~ філозо́фске
 усúдждованя; po dôkladnej *al.* zrelej ~e
 по здо́ровім роздúмовані, по зрілім
 роздúмовані; brať do ~у бра́ти до ува́гы
 áбо уважі́ня; vziať do ~у взяти до ува́гы
 áбо до уважі́ня; do ~у prichádza len on до
 ува́гы прихóдить лем він; to stojí za ~u о
 тім не сто́їть дúмати áбо роздúмовати;
 to neprichádza do ~у о тім не є што і
 дúмати, о тім не мо́же быти áни рéчі **2**
lit. усúдждованя; národnostná, politická ~
 націона́льне, політи́чне усúдждованя

úval -и *m* долина

uváľaný забáбранный, брудный, нечістый;
 ~é šaty забáбранны шмáты

uváľ//at' -а -ajú *dok.* **1** погúжвати, згúжвати,
 покорчіти, помяти; ~ posteľ, trávu покорчіти
 пóстіль, помяти траву́ **2** звáľкати; ~
 bochnik cesta звáľкати з тіста зéмлик **3**
 (*zašpiniť*) забáбрати, забруднити; ~ si šaty
 забáбрати собі шмáты

uváľ//at' sa -а sa -ajú *sa dok.* (*zašpiniť sa*)
 забáбрати ся, забруднити ся

uvalc/ovat' -ује -ujú *dok.* звалцовáти;
 ~ cestu звалцовáти до́рогу; ~ pole
 звалцовáти по́ле

uval//it' -і -іа *dok. kniž.* **1** čo na koho, čo,
 koho do čoho (*spôsobiť niečo nepríjemné*)
 звалити *што на ко́го*; ~ на seba
 podozrenie звалити на себе підозрі́ня; ~

hanbu, potupu на niekoho звалити гáньбу
 на дако́го, загaньбити дако́го; ~ на seba
 hnev niekoho звалити на себе дачі́й гнів;
 ~ на seba podozrenie звалити на себе
 підозрі́ня; ~ celú ľarchu zodpovednosti na
 rodičov звалити ці́лу тяжо́бу одповідности
 на родічів; ~ vinu на niekoho звалити вину́
 на дако́го; veľkú starosť ste ~ili na moju hlavu
 вы звалили на мéне вшытку ста́рость **2** čo
 na koho, čo (*vyrubiť*) наложити, увалити; ~
 dane на niekoho увалити да́ні на дако́го;
 ~ väzbu на niekoho запéрти дако́го до
 арéшту, арештовáти дако́го; ~ pokutu
 на niekoho увалити штроф на дако́го,
 покутовáти дако́го

uvalk//at' -á -ajú *dok.* (*z cesta*) розвáľкати,
 увáľкати

uvar//it' -і -іа *dok.* **1** čo уварити, зварити;
 припáвити, приготувити; ~ polievku
 уварити пóливку; ~ obed, večeru уварити
 áбо припáвити обід, вечéрю; ~ mäso,
 zemiaky припáвити м'ясо, уварити
 бандúрки; ~ mlieko, vodu скуп'ятити
 мо́локо, во́ду; ~ čaj приготувити ча́й; ~
 vajce уварити яйце **2** *hovor. expr.* koho
 (*prehovoriť*) переговорити, уварити; deti ~
 otca, aby ich pustil do divadla діти уварили
 áбо переговорили ві́тця, же́бы їх пу́стив
 до теа́тру

uvar//it' sa -і sa -іа *sa dok.* уварити ся; fazuľa
 sa dobre ~ila фасо́ля до́бри уварила ся;
 skoro sme sa ~ili *pren.* (*od horúčavy*) мы
 лем же не уварили ся

uváž//it' (si) -і (si) -іа (si) *dok.* **1** обдúмати,
 ува́жыти собі; dôkladne ~ niečo до́бри
 обдúмати даштó; vopred všetko ~ до
 пéреду вшытко передúмати **2** бра́ти
 до ува́гы, звáжыти; ~ všetky dôvody
 бра́ти до ува́гы áбо звáжыти вшыткы
 аргумéнты; ~il si si, čo robíš? ты дúмаш,
 што рóбиш?; ты зна(є)ш, што рóбиш?
3 (*uznať*) порозумити; uváž, to nie je pre
 teba porozúm, totó не про те́бе; ~te, že
 nemôžem porozúmte áбо звáжте, же я не

мóжу; ~te sami посúдьте самы, звáжте самы

uvaž//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** o kom, čom, nad kým, čím i bezpredm. (*premýšľať*) усúджувати, думати о чім, обдумувати, посуджувати *што*, роздумувати о чім, над чім; *logicky* ~ логічні усуджувати; *rozumne, triezvo* ~ розумні, терезво усуджувати; ~ nad každým slovom обдумувати кáжде слóво; ~ o budúcnosti думати áбо роздумувати о бóдучности; ~ o probléme, situácii обдумувати проблем ситуáцію; o tom netreba ~ о тім не стóить áбо не трéба думати; o tom sa dá ~ о тім мож подумати **2** o čom (*mať niečo v pláne, romýšľať na niečo*) думати о чім, обдумувати *што*; подумувати о чім; ~ o odchode думав áбо подумовав о óдході; ~ o vydaji думати áбо подумувати о выдáї; ~al o kúpe auta він подумовав о кúпí áвта **3 odb.** čo (*brať do úvahy*) брáти до уváгы, розоберáти; ~ bod, priamku взяти до уváгы тóчку, пряму

uväd//núť -ne -nú *dok.* увянути *aj pren.;* kvety ~li квітки увяли áбо высохли

uvädnut//ý увянутый; ~é kvety увянуты áбо высохнуты квітки; ~á tvár увянута тварь, увянуте лицé; ~á krása увянута красá

uväzn//iť -í -ia *dok.* **1** koho запérти áбо посадити до арéшту, арештовáти; ~ zlodeja, zločince посадити до арéшту злóдія áбо крáдоша, преступника; ~ niekoho za účasť v niečom арештовáти дакóго за ўчасť в дачім **2 pren.** čo заперти *што*; ~ vtáka v klietke запérти птáха в клітці; ľady ~ili loď корáбель запérли лéды

úváz//ok -ku *m* обовязок; *pracovný* ~ робóчий обовязок; *polovičný* ~ половинный обовязок; *plný al. celý* ~ пóвный áбо цíпый обовязок; *znížiť, zvýšiť* ~ знижити, звышыти обовязок

uväz//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** čo (*spájať uzlom*) завязувати; ~ na uzol, na mašlu завязувати ўзел на мáшлю; ~ si viazanku завязувати (собí) мáшлю; ~ si šnúrky

на топáнках завязувати собí шнўрки на топáнках **2** čo, čo k čomu, na čo, o čo (*priväzovať, pripevňovať*) привязáти к чóму; ~ loďku привязувати лóдку; ~ koňa o strom *al.* k stromu привязувати коня ку стрóму; ~ psa na reťaz привязувати пса на ланцóк; ~ niečo o kôl, o stĺp привязувати даштó ку кóлику, ку стóвпу

uvedomel//ý, uvedomen//ý *v rôzn. význ.* свідóмый; *politicky* ~ політíчно усвідóмлений; *triedne* ~ клáсово свідóмый; ~á mládež свідóма молодéж; ~á práca свідóма робóта; ~í príslušníci národa свідóмы представителі нарóда; *mať* ~ vzťah k niečomu свідóмо односити ся к дачóму, máти свідóме одношіня к дачóму; ~á disciplína свідóма дісціплíна

uvedomen//ie -ia *s* свідóмость, усвідомліня; *národné, triedne* ~ націóнálne, клáсове усвідомліня, націóнálna, клáсова свідóмость

uvedom//iť -í -ia *dok.* **1** koho (*urobiť uvedomelým*) виховати свідóмость в кím; *občiansky* ~ niekoho виховати жытельську свідóмость **2** koho о čom (*dať vedieť*) дати знáти *што* кóму; ~ matku о неšťastí дати знáти máмі о нещáсті

uvedom//iť sa -í sa -ia sa *dok.* виховати в собí свідóмость

uvedom//iť si -í si -ia si *dok.* čo усвідомити *што* *al.* sa *prekladá individuálne:* ~ si svoj omyl усвідомити свою хыбу; ~ si (svoju) situáciu усвідомити áбо уяснити собí свою ситуáцію; ~ si dôležitosť niečoho усвідомити собí вáжність дачóго

uvedomovac//í усвідóмлюючий, усвідóмлєваня; ~ proces процéс усмідóмлєваня; ~ funkcia literatúry фўнкція літератўры по формовáні усвідóмлєваня

uvedom//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* čo усвідóмлєвати собí *што*; ~ si (svoju) chybu узнавáти áбо усвідóмлєвати собí свою хыбу; ~ si (svoju) vinu усвідóмлєвати свою вину; ~ujem si to я тотó осознáвам;

~ si, čo si povedal? ты усвідомлюєш собі, што ты говориш?

uveleb//it' sa -í sa -ia sa *dok.* kde розложити ся; ~ sa v kresle приємні розложити ся в креслі; маčka sa ~ila na posteli ма́чка розложи́ла ся в по́стели; na tvári ~ sa mu usmev він розплинув в усміві

uveličený *expr.* пышный, гордый, нати́шений, одуше́внёный, ра́дісний; ~ sa usmieva він го́рдо усміює ся; bol ~, že ... він пышыв ся тым, же ...

úver -u *m* довг, кре́діт; (vo *forme peňazí*) по́жычка; kupovať, predávať на ~ купова́ти, продава́ти на довг; poskytovať ~ дава́ти по́жычку; dlhodobý, krátkodobý ~ довгоча́сна, курто́часна по́жычка; bezúročný ~ безу́рочна по́жычка; štátny ~ держа́вна по́жычка, держа́вний кре́діт

uverejň//it' -í -ia *dok.* (*publikovať*) опу́блікова́ти; публі́кова́ти, надру́кова́ти, помі́стити (в *дачі́м*); ~ článok, poviedku публі́кова́ти а́бо надру́кова́ти ста́тю, розпо́віданя; ~ báseň v časopise публі́кова́ти сти́шок в журна́лі; ~ piečiu fotografiu надру́кова́ти да́цію фото́графію (в *новинка́х i m. n.*); ~ úradnú správu публі́кова́ти офі́ціалне о́знамі́ня; ~ výsledky výskumu опу́блікова́ти ре́зультаты до́слідю; ~ zákon публі́кова́ти за́ко́н

uverejň//ovať -uje -ujú *nedok.* публі́кова́ти; дру́кова́ти, помі́щати (в *дачі́м*)

uver//it' -í -ia *dok.* уві́рити

uveriteľný та́кий, котро́му мож (у)ві́рити; правдо́поді́бний

úvern//lý *zastar.* кре́дітний, по́жычко́вий; ~á pokladnica по́жычко́ва ка́са

úver//ovať -uje -ujú *nedok. dok.* чо́ кре́дітова́ти, по́жыча́ти *што*, дава́ти кре́діт а́бо по́жычку *на што*

úverový кре́дітний, по́жычко́вий; ~ systém кре́дітна сі́сте́ма, сі́сте́ма кре́дітів

uvial//zať -že -žu *dok.* 1 за́в'язати; ~ si šál за́в'язати собі́ ша́л; ~ si topánku за́в'язати шну́рки топа́нок; ~ uzol за́в'язати у́зел 2 о́ чо́, к чо́му прив'язати к чо́му; ~ kone

прив'язати ко́ні; ~ psa прив'язати пса на ланцо́к • ~ si niekoho na krk ма́ти да́кого на ка́рку; ~ si piečo на krk наро́бити собі́ ста́рости з да́чім, звалити на се́бе да́што

uviaz//nuť -ne -nu *dok.* 1 (*zachytiť sa niekde*) за́в'язнути, ув'язнути, за́стряти; auto ~lo v snehu а́вто за́стряло в сні́гу; guľka mu ~la v kosti ку́лька за́стряла в ко́сти; holub ~ol v sieti го́луб за́плянтав ся в сі́ті; sane ~li v snehu са́нки за́стряли в сні́гу; traktor ~ol v blate тра́ктор ув'язнув а́бо за́в'язнув в бо́лоті 2 за́ста́вити ся, перестáти; rozhovor ~ol розго́вор перестáв; práce na stavbe ~li робо́ты на будова́х за́ста́вили ся

uvid//ieť -í -ia *dok.* 1 *koho, čo* (*zbadat', zazrieť*) у́ві́дити; opäť ~el rodné mesto за́сь він у́ві́дів ро́дне мі́сто; zrazu ~el pred sebou vysoký vrch одра́зу пе́ред собо́в він у́ві́дів висо́ку го́ру; v hmle nič neuvidíš в гмлі ні́ч не уви́диш 2 (*vidieť*) у́ві́дити, стрі́тити; keď ~el svoj rodný dom ... кідь він у́ві́дів свій ро́дний ді́м ... 3 (*stretnúť*) у́ві́дити, стрі́тити; keď ho ~íš, povedz mu ... кідь уви́диш є́го, пові́дж є́му ...; ja ho už neuvidím я уж не уви́джу є́го 4 (*zistiť, pochopiť*) у́ві́дити, поро́зуміти; keď budeš starší, ~íš, že ... кідь ты бу́деш ста́ршим, ты уви́диш а́бо поро́зуміш, же ... 5 у́ві́дити, попозе́рати; ~íme, kto z nás má pravdu уви́димо, хто з нас ма́ть пра́вду; choď k nemu, ~íš, že to je dobrý človek і́дь ку не́му і уви́диш, же він до́брий чоло́вік • to sa ešte ~í то ви́дно бу́де; ~ím, ~íme попозе́раме; уви́деме

uvid//ieť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*navzájom*) у́ві́дити ся, стрі́тити ся; ~íme sa zajtra мы уви́димо ся за́втра 2 (*zbadat' sa navzájom*) у́ві́дити а́бо зба́чити є́ден дру́гого 3 (*vidieť seba*) у́ві́дити се́бе; ~ sa v zrkadle у́ві́дити се́бе в гля́дили а́бо в зе́ркалі

uviest' uvedie uvedú *dok.* 1 *kam, do čoho* в ро́зн. *význ.* увéсти, привéсти; ~ do spoločnosti увéсти до о́бщности; ~ do funkcie увéсти до фу́нкції; ~ priamu reč привéсти пря́му реч 2 *prekladá sa individuálne podľa významu* substantíva;

~ do pohybu привести до погнанія; ~ do chodu пустити до ходу; ~ do romykov *al.* rozprakov привести до спыхыбываия а́бо до безра́дности; ~ na spoločného menovateľa *mat.* привести к общему знаменателю; ~ do života увести до жыво́та; ~ do praxe поужыти в пра́ктиці **3** (*ohlásiť*) увести, предста́вити; ~ program предста́вити про́грам; ~ hosťa оголосити приход го́стя; moderátor ~ nový televízny program модератор предста́вил новый про́грам телевізії **4** (*začať, otvoriť*) зачати, зачати ся; súbor uviedol svoj program piesňou ансамбель зачав свій про́грам співа́нков; operu uviedli predohrou опера зачала́ ся увертюров **5** *čo* (*dramatické al. hudobné dielo*) поста́вити, указа́ти; ~ novú divadelnú hru поста́вити нову́ пєсу; národné divadlo uviedlo operu ... націо́нальний теа́тер поста́вив опе́ру ...; ~ film указа́ти фі́лм **6** (*v texte*) приве́сти; ~ príklad приве́сти при́клад; ~ literatúru приве́сти списо́к літе́рату́ры; ~ na svoju obranu не́що приве́сти а́бо по́вісти да́што на сво́ю охоро́ну

uviesť sa uvedie sa uvedú sa *dok.* указа́ти ся, предста́вити ся, зарекомендова́ти ся; зачати робити; dobre, zle sa ~ до́бри, зле предста́вив ся а́бо указа́в ся; ty si sa ale uviedol! но ты і указа́в ся!

uvezť uvezie uvezú *dok.* *koho,* *čo* одвєзти, мочі вєзти; auto uvezie aj väčší náklad а́вто одвє́зе і тяжше наложі́ня а́бо тяжшый на́клад

uvíť uvije uvijú *dok.* увити, зроби́ти; ~ veniec увити віне́ць; ~ si hniezdo увити а́бо зроби́ти (со́бі) гні́здо

uvítac/í вітаю́чий; ~ia ге́щ вітаю́ча реч, вітаю́че сло́во

uvítan/ie -ia віта́ня, привита́ня; стрі́тнү́тя; прия́тя; slávnostné, oficiálne ~ свято́чне, офіціа́льне привита́ня; офіціа́льне стрі́тнү́тя; dostalo sa nám srdečného ~ia нас серде́чно привита́ли; ге́щ на ~ вітаю́ча реч, реч на привита́ня

uvít/at' -a -ajú *dok.* **1** *koho* привита́ти, стрі́тити; ~ hostí стрі́тити го́стів **2** *koho čím* стрі́тити, привита́ти; ~ niekoho potleskom привита́ти да́кого тлє́сканєм; ~ niekoho nadávkami, bitkou стрі́тити да́кого на́да́вками, битков **3** *čo* (*s radosťou prijat'*) з ра́достєв стрі́тити, привита́ти; ~návrh привита́ти пропози́цію

uvlál/dať -dze -dzu *dok.* (*vydržať, uniesť*) змочі, витрима́ти; ~dal behať niekoľko kôl okolo štadióna він витрима́в перебі́гнути да́кілько крýгів о́коло штадіо́на; len či to ~dze лем ці то́то він витрима́є?; ~dal plné vrece zemiakov він зміг одне́сти по́вний міх банду́рок

úvod' -u *m* **1** (*časť knihy*) вступне́ сло́во, вступлі́ня, вступ **2** (*príručka*) вступлі́ня; ~ do filozofie вступлі́ня до філозо́фії **3** (*úvodné slovo*) вступне́ сло́во, вступлі́ня, передсло́во

úvod² -u *m* (*cirkevný obrad*) уведжі́ня до хра́му

úvod/lie -ia *s* (рі́чна) сто́ка; ~ Dunaja, Moravy сто́ка рі́ки Дуна́й, Мора́ва

úvodník -a *m* вступлі́ня, вступна́ статя

úvodníkár -a *m* а́втор вступно́й статі́, а́втор вступлі́ня

úvodn/ý вступний, вво́дний; ~é slovo вво́дне а́бо вступне́ сло́во; ~ článok вступна́ статя; ~á prednáška вступна́ лекція́; ~ projekt вступний а́бо ескі́зний проє́кт

úvodzov/ky -iek *ž mn.* *č.* кавы́чки; dať ~ -iek поста́вити до кавы́чок; dať ~ dole отвори́ти кавы́чки; dať ~ hore за́пєрти кавы́чки; dať slovo do ~iek поста́вити сло́во до кавы́чок • odborník v ~kách шпеціа́ліста в кавы́чках, так зва́ний шпеціа́ліста; slušnosť v ~kách поведжі́ня в кавы́чках

uvoľnen/ý **1** (*uprázdnený*) во́льний, уво́льнений; uchádzať sa o ~é miesto претендова́ти на во́льне місце **2** (*prirodzený, nenásilný*) во́льний, непри́нучений; ~é držanie tela во́льне а́бо непри́нуче́не три-

маня тіла; ~é pohybu воľны погынаня; ~ beh *šport.* воľный бїг **3** (*poklesnutý, voľný*) воľный, упавший; ~é mravy воľны звыкы; упавшы манеры; ~ verš *lit.* воľный стих

увоľn//it' -і -іа *dok.* **1** (*urobit' voľným*) увольнити, ослободити; ~ ruky z pút ослободити рўкы з оков; ~ z funkcie увольнити з фўнкції; ~ zo zamestnania увольнити з робóты; ~ tvorivé sily ослободити творчі силы **2** *čo* (*vyprázdnit'*) выпорожнити; ослободити; ~ skriňu, byť выпорожнити скриню, бываня *або* квáртель; ~ miesto увольнити місце; ~ cestu *a)* (*od prekážok*) вычїстити дорóгу; *б)* (*niekomu*) увольнити дорóгу **3** выдїлити, пустити; ~ tovar пустити товáр на воľный прóдай; ~ prostriedky выдїлити *або* пустити фінáнції; ~ hrača *šport.* *a)* (*dovoliť prestúpiť*) одпустити грáча (*zprávnu v дрýгіу команді i m. n.*); *б)* (*dostať do streleckej pozície*) дати грáчови мóжність стрїляти на брáну **4** (*povolit'*) увольнити, попустити; ~ si golier, kravatu попустити рáлїр, машлю; ~ si opasok попустити óпасок; ~ koňovi uzdu увольнити конёви ўзду; ~ pedále увольнити педáлы; ~ disciplínu увольнити дїсцїплїну

увоľn//it' sa -і са -іа са *dok.* **1** *z čoho* ослободити ся *од чóго* **2** (*uprázdniť sa*) увольнити ся; byť са ~il бываня увольнило ся; miesto са ~ilo місце увольнило ся **3** (*povolit' sa*) повóлєвати ся, попущáти ся

увоľňovac//i: ~іе pohybu увóльнюючі погынаня *або* рушáня; ~ dekrét прикáз о увóльніні, увóльнюючий декрét

увоľň//ovat' -ује -ујў *nedok.* **1** (*oslobodzovať*) ослобóджувати, увóльнєвати; ~ si ruky увóльнєвати собі рўкы **2** (*vyprázdnovať*) ослобóджувати, увóльнєвати, выпорóжнєвати; ~ byť выпорóжнєвати квáртель *або* бываня **3** выдїляти, вычлєнєвати; ~ prostriedky вычлєнєвати фінáнції **4** (*povoľovať*) повóлєвати; ~ skrutku повóлєвати шрўбку; ~ disciplí-

nu повóлєвати дїсцїплїну; ~ svaly увóльнєвати свáлы *або* мускўлы

увоľň//ovat' sa -ује са -ујў са *nedok.* **1** *z čoho* ослобóджувати ся, увóльнєвати ся *од чóго* **2** (*uprázdňovať sa*) ослобóджувати ся, увóльнєвати ся, выпорóжнєвати ся **3** (*povoľovať sa*) повóлєвати ся, увóльнєвати ся

úvrat -u *m tech.* мертвá тóчка; bod ~u мертвá тóчка

úvraľ//t' -те ž óкрай поľя

uvrh//núť -не -nú *dok.* **1** достáти, привєсти *дакóго до дачóго*; ~ do biedy привєсти до бїды; ~ svet do katastrofy привєсти свїт до катастрофы; ~ do hanby заганьбити; поганити; ~ do zúfalstva прийти до безнадїйности **2** запєрти, заарештовáти; ~ do väzenia запєрти до арєшту, заарештовáти

uvrz(g)//núť -не -nú *dok. hovor. expr.* утечі, змїзнути, змыти ся

uvuľ//a -y ž *anat.* язычóк

uvulárn//y *lingv.* увулáрный, язычкóвый; ~a spoluhláska увулáрный соглáсный; ~a vyslovnosť увулáрна выслóвность

uvzatý затятый, твердоголовый

úzad//ie -іа s (*pozadie*) фон, зáдний план; ~ javiska фон *або* зáдний план сцєны; v ~í doliny са črtali hory за долинов рїсовáли ся гóры; ustúpiť do ~іа одыйти на зáдний план; zatlačiť do ~іа одтиснути *або* одсýнути на зáдний план; držať sa, stáť v ~í тримати ся, стояти на бóці; ustúpiť do ~іа одыйти на зáдний план *або* одыти до зáду

uzákon//it' -і -іа *dok.* узаконити; ~ novú ústavu узаконити конштітўцію; ~ pozemkovú reformu узаконити земєльну рефóрму; ~ spisovnú výslovnosť узаконити літератўрну высловность; ~ spisovný jazyk узаконити літератўрный язык; ~ novú pravopisnú normu установити новў орфографічну нóрму; ~ dieťa *prav.* узаконити дїтину

uzamk//núť -не -nú *dok.* замкнўти, запєрти на зáмок, запєрти на ключ; ~ budovu

запéрти будóву; ~ dvere замкнýти двéри; uzamknutá izba замкнýта íзба • ~ на sedem zámkov запéрти на сім зámків; ~ niekomu ústa запéрти рот дакóму

uzamkyn'/lat' -a -ajú, **uzamyk//lat'** -á -ajú *nedok.* заперáти на зáмок, замыкáти

uzatvárací: ~ kohút *tech.* запера́ючий ко́утих **uzatvár//lat'**, **uzavier//lat'** -a -ajú *nedok.*

1 затыкáти; ~ fľašu затыкáти фляшку дю́говом áбо зáтков 2 (*na kľúč*) заперáти, замыкáти на ключ 3 закрывáти, заперáти; ~ cestu заперáти дорóгу; ~ prístup niekam заперáти дóступ к дачóму 4 (*zakončovať*) замыкáти; зеперáти; ~ kruh замыкáти круг; ~ sprievod затваряти процéсію áбо пóхід 5 (*končiť*) закінчовати, заперáти; ~ diskusiu закінчовати дискусію; ~ prednášku закінчовати лекцію 6 (*uzavierať*) заперáти; ~ zmluvu, dohodu заперáти договóр; ~obchod заперáти торгівлю; ~ manželstvo вступити до побрáтя, побрáти ся 7 (*robiť závery*) робити заключіня, підводити результáты áбо выводы; z toho ~am, že ... з тóго рóблю заключіня, же ... 8 (*robiť uzavierku*) робити вывод; ~ účty заперáти розрахúnки; ~ pokladničný denník заперáти кáсовый дéнник

uzatvár//lat' sa, uzaviera//lat' sa -a sa -ajú *sa nedok.* 1 (*zamykať sa*) заперáти ся, замыкáти ся на зáмок 2 (*od seba*) замыкáти ся (в сóбі) 3 *pred čím* быти глýхым к чóму; ~ sa *pred svetom* замыкáти ся пéред свéтом, одходить од свáта; ~ sa *pred zábavou* выгынáти ся забавляням; ~ sa *pred pokrokovými snahami* быти глýхым к прогресівным снáгам

uzatvor//lit' -í -ia *dok.* 1 (*zatkou*) заткáти (зáтков, дю́говом) 2 (*na kľúč*) запéрти, замкнýти на ключ 3 запéрти; ~ cestu запéрти дорóгу; ~ školu запéрти шкóлу 4 замкнýти; ~ kruh замкнýти круг; ~ sprievod затворити процéсію áбо пóхід 5 (*zakončiť*) закінчіти, запéрти; ~ diskusiu закінчіти дискусію; ~ prednášku slovami ... закінчіти лекцію словáми ... 6 (*uzavrieť*) запéрти;

~ zmluvu, dohodu запéрти договóр; ~ obchod запéрти торгівлю; ~ manželstvo вступити до побрáтя, побрáти ся 7 (*urobiť záver*) зробити заключіня, підвéсти результáты, зробити выводы 8 (*urobiť uzavierku*) робити выводы; ~ účty запéрти розрахúnки; ~ pokladničný denník запéрти кáсовый дéнник

uzatvor//lit' sa -í sa -ia *sa dok.* 1 (*zamknúť sa*) запéрти ся, замкнýти ся на зáмок 2 (*do seba*) замкнýти ся (в сóбі) 3 *pred čím* быти глýхым к чóму

uzáver -u m 1 ві́чко; patentný ~ (*na pohároch*) патéнтна прихлóпка; vzduchotesný ~ герметі́чне ві́чко 2 *tech.* зáвер, зáмок; ~ rušky зáвер пýшки 3 (*dej*) затворі́ня; ~ cesty затворі́ня дорóги 4 заключіня, вывод; robiť ~ робити заключіня áбо вывод; prísť k ~u прийти к заключі́ню áбо к выводу

uzavierať p. uzatvárať

uzaviera//la -у ž 1 *posledný čas (na podavania požádovaní i m. n.);* закінчі́ня; ~ súťaže закінчі́ня кóнкурзу; ~ prihlášok *posledný čas* на подава́ня приголоші́нь; *prihláška prišla už po ~e* приголоші́ня прийшлó уж по кóнкурзі áбо уж нескóро áбо уж пі́зно; ~ čísla закінчі́ня рóботы на нóмері (*žurnála i m. n.*) 2 *fin.* зробити выучтовáня; ро́чна, polročná ~ рóчне, піврóчне выучтовáня 3 *tech.* заклóпка; ~ objektívu заклóпка обектíву апарáта

uzavret//ý 1 затворéный, запéртый; *cesta je ~á* дорóга затворéна; ~ *vchod* затворéный вход; *hermeticky* ~ герметі́чні затворéный 2 (*na kľúč*) запéртый, замкнýтый на ключ 3 (*tvoriaci jeden celok*) замкнýтый, єдиный; ~ systém замкнýта сístема; ~ *cyklus piesní* закінчéный ці́кл співанок; ~ *elektrický obvod* замкнýтый електри́чний óкпур; ~ *kruh* замкнýтый круг; ~á *spoločnosť* замкнýта óбщность 4 (*do seba*) затворéный (в сóбі); ~á *rovaňa* замкнýтый харáктер; ~ *človek* замкнýтый чолові́к 5 (o

odeve, obuvi) закрытый; ~ golier закрытый řálp; ~é paruče закрыты папучи

uzavriet' p. **uzatvorit'**

uzd//a -y ž ýzda; přitahnuť ~u koňovi потягнути ўзду (конёви) • držať na ~e niekoho тримати дакого на ўзді; popustiť ~u niekomu попустити ўзду; дати вѐце слободы дакому; popustiť ~u vášňam дати волю горливости; popustiť ~u fantázii дати волю фантазії

uzdrav//it' -í -ia dok. вылічити, выздоровити

uzdrav//it' sa -í sa -ia sa dok. вылічити ся, выздоровити ся

uzdrav//ovat' -uje -ujú nedok. лічити, уздорівлѐвати

uzdrav//ovat' sa -uje sa -ujú sa nedok. выздорівлѐвати, вылічувати

uzemčistý завалитый, приземлистый; ~ muž, chlapeц завалитый хлоп, хлопѐць

územ//ie -ia s 1 теріторія; štátne ~ державна теріторія, теріторія державы; chránené ~ хранѐна теріторія; nepriateľské ~ теріторія протівника; okupované ~ окупована теріторія; ~ republiky, mesta, dediny теріторія рѐпубліки, міста, селá або валáлу 2 область ж, раѐн м, зóна; pohraničné ~ погранична зóна; zakázané ~ заказана зóна; rekreačné ~ зóна одпочінку; bezátomové ~ безатомова зóна 3 šport. зóна, площа́дка; trestné ~ штрóфна площа́дка; bránkové ~ бранкова площа́дка; obranné ~ зóна обороны; ofsajdové ~ площа́дка офсайду, площа́дка «мімо gry», rokotové ~ штрóфна площа́дка

uzemnen//ie -ia s el. tech. уземліня с

uzemnený el. tech. уземлѐный

uzemn//it' -í -ia dok. 1 el. tech. уземлити 2 koho pren. спустити з небѐс на зѐмлю 3 koho pren. hovor. expr. усісти, уземлити; ~il ho svojimi argumentami він уземлив ѓго своїми(а) аргумѐнтами

uzemňovací el. tech. уземлюючий; ~ systém сístѐма уземліня; ~ kolík уземлюючий ко́лик

uzemňovač -a m el. tech. уземлѐвач м

územn//ý 1 теріторіальний; ~á celistvosť теріторіальна цілостность; ~é nároky теріторіальны выжа́дованя або претѐнзії; ~á samospráva самоуправління теріторії; ~á prevaha šport. теріторіальна перева́га 2 раѐнный; ~é plánovanie раѐнне планова́ня 3 šport. зона́льний; ~é bránenie (v basketbale ap.) зона́лна оборо́на

uzhodi//núť sa -ne sa -nú sa dok. na čom договорити ся, дої́днати ся; ~ sa na spoločnom postupe договорити ся на єдн(а́)к(и)м по́ступі

uzhovor//it' sa -í sa -ia sa dok. договорити ся, дої́днати ся, зго́днути ся

uzimen//ý вымерзнутый, вызябнутый; підхолодженый; ~é deti вымерзнуты діти

úzko¹ prísł. 1 ў́зко, ті́сно, бли́зко; ~ špecializovaný узкошпеціалізований, з узко́в шпеціалізаціѐв; chárať niečo ~ odborne розумити дашто́ або підходити з узкошпеціалізованого по́гляду 2 (tesne) ті́сно; ~ súvisieť s niečím быти ті́сно споє́ным або зв'яза́ним з дачі́м; ~ spolupracovať s niekým робити в ті́сн(и)м спої́ні з да́ким

úzko² vetná prísł. цливо, смў́тно; bolo mu ~ (okolo srdca, na duši) є́му́ было цливо, смў́тно

úzkoľofajk//a -y ž hovor. узкоколяйка

úzkoľofajn//ý узкоколяйный; ~á trať узкоколяйна штрѐка; ~á železnica узкоколяйна желі́зна доро́га

úzkoprofilový узкопрофі́ловый; ~ tovar, materiál узкопрофі́ловый то́вар, ма́теріал **úzkopr//ý** 1 малі́херный, о́граниче́ный, незначный; ~ človek малі́херный чолові́к 2 (o názoroch ap.) о́граниче́ный, обме́дженый; ~ politika о́граниче́на або обме́джѐна полі́тика; ~ myslenie о́граниче́ный о́браз мы́шліня

úzkos//ť -ti ž страх; smrteľná ~ смерте́льный страх; mám pocit ~ti страх ме́не берѐ; srdce mu zvierá ~ се́рдце є́му́ стиска́ть ся од стра́ху; zmocnila sa ma ~ зми́цнив

ся мене страх; po celý čas žila v ~ti o syna цілий той час она жыла в страху о сына
úzkostranný 1 (*naplnený úzkosťou, obavami*) выстрашенный, перестрашенный, боязливый; ~ pohľad взгляд, по́вный страху; ~ výraz tváre перестрашенный выраз тв́ари; ~ hlas настра́шенный го́лос
2 (*vyjadrujúci strach*) по́вный страху; ~ človek выстра́шенный чоловік
3 (*prívetlivo starostlivý*) барз старостливый; старáючи́й; ~á starosť nadзвычайна старостливость; ~á čistota іде́альна чістотá; ~í rodičia барз старостливы родичи

úzkostranný по́вный страху; ~ pohľad выстра-
 шенный по́гляд

úzky 1 (*v rôzn. význ.*) узкий (*opak: široký*)
 ~a chodba узка хóдба; ~a stužka узкий пánтлик; ~e plecia узкы плéчи; ~a sukňa узкá сýкня; ~e rukávy узкы рука́вы; ~e samohlásky *lingv.* узкы глáсны; šaty sú mi ~e шмáты мi узкы áбо малы; ~ pojem узкé понятя; ~a špecializácia узкá шпеціаліза́ція; ~ rodinný kruh узкий родинный круг; ~a medzera узкá шкáра áбо промі́жка; užšia komisia ў́зше зло́жіня комі́сії
2 (*vzájomne blízky, tesný*) тісний; ~ kontakt тісний ко́нтáкт; ~e spojenie тіснé спо́іня; ~a spolupráca тісна́ спі́вробóта; ~e priateľstvo тіснé прія́тельство; ~a súvislosť тіснé спо́іня; ~e styky тісны спо́іня áбо ко́нтáкты • byť (*ocitnúť sa*) v ~ych по́па́сти до узкых; dostať (*vohnať*) niekoho do ~kych до́ста́ти áбо за́гна́ти до узкых да́ко́го

úzlik -a *m zdrob.* **1** ў́злик, ў́зел; urobiť ~ зробити ў́злик, за́в'язáти ў́злик (на пáм'ять); uviazať на ~ за́в'язáти на ў́злик; urobiť si ~ на вре́ковке (*na pripomenutie niečoho*) за́в'язáти ў́злик áбо зробити ў́злик на хýщати; rozviazať ~ розв'язати ў́злик
2 (*batôžtek*) ў́злик (з рі́чаму); zbalíť veci do ~a зв'язáти рі́чи до ў́злика

uzlin/a -y *ž anat. bot.* узлина; lymfatické ~y лі́мфáтичны узлины; nervová ~ нерво́ва узлина; listová ~ листóва узлина

uzlovit/ý узловитый, гырчовитый; ~é drevo гырчовите áбо узловите дéрево; ~é žily гырчовиты áбо узловиты жылы, ў́злы жыл, гырчі на жылах

uzlov/ý узло́вый; ~á stanica узло́ва ста́нція; ~á metóda opráv узло́вый ме́тод ремо́нту; ~é písmo узло́ве пи́сьмо; ~ bod *pren.* узло́вый мо́мент, основный прóблем

uzmir/it' -i -ia *dok.* **1** *koho s kým* змі́рити, по́мірити, удо́брити **2** *koho* успо́кої́ти, уті́шити, змі́рити

uzmier/it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** s kým по́мірити ся, змі́рити ся, удо́брити ся **2** s čím прі́мірити ся **3** (*uspokojiť sa*) успо́кої́ти ся, змі́рити ся

uzmysl/iet' si -i si -ia si *dok.* вздýмати

uznan/ie -ia s **1** узна́ня; оці́ніня, похвáла; dostalo sa mu ~ia він до́ста́в оці́ніня **2** (*vdaka*) вдя́чність, узна́ня; slová ~ia узна́ня; vysloviť ~ niekomu подя́ковати да́ко́му; vysloviti вдя́чність да́ко́му; zasluhuje si ~ заслýгує узна́ня; pochovalné ~ вдя́чність; čestné ~ чéстне узна́ня **3** (*pochopenie, súcit*) поро́зуміння, узна́ня; nemá ~ pre mňa *al. so mnou* я не стрі́чам áбо не нахо́джу у не́го поро́зуміння

uznanliv/ý **1** поро́зумлюю́чий, добро́серде́чний; ~ človek поро́зумлюю́чий áбо добро́серде́чний чоловік **2** вдя́чний, узнанливый; ~ slová сло́ва вдя́чності áбо узна́ня; ~é slová сло́ва вдя́чності áбо узнанливості

uznášan/ie -ia s: ~ia schopný ви́носити рі́шіння право́мочны; schopnosť ~ia право́мочны прі́німати рі́шіння áбо резо́лю́цію

uznáš/iať sa -a sa -ajú sa *nedok.* прі́німати резо́лю́цію áбо рі́шіння

uzni/iať -á -ajú *dok.* **1** (*priznať*) узна́ти; ~ svoju оту́л узна́ти сво́ю хыбу; ~ svoju porážku прі́зна́ти сво́є потерпіння; to sa musí ~ totó мýсить ся узна́ти **2** поро́зуміти; ~aj, že sa to nedá поро́зум, же то́то не дасть ся; ~áš, nemôžem byť bez reňazí ты ро́зумиш, же я не мо́жу зо́ста́ти без пі́нзэй; ty

musíš ~, že ... ты мýсиш порозумити, же ... **3** *koho, čo za akého, aké; za koho, čo (nadobudnúť) isté presvedčenie* узна́ти, призна́ти, усвідомити, порозумити; ~ за správne узна́ти за справне; urob ako za najlepšie ~áš зроби як узнаш за найліпше **4** (*potvrdiť, schváliť*) узна́ти, призна́ти; ~ štát узна́ти державу; komisia neuznala skúšku komisia не узнала екзамен дійсним; rozhodca ~al gól súdca узнав гол; lekár ho ~al práceneschopným лікар узнав єго несучим робіоти; ~ niekoho vinným узна́ти дакого винним **5** (*oceniť*) узна́ти, оцінити; vie ~ služby jemu preukázané він знає оцінити, зробєны для єго слўжбы

uznávaný узна́ваний; ~ spisovateľ узна́ваний писате́ль; ~ vedec авторите́тний уче́ный

uznávať -a -ajú *nedok.* **1** *čo (priznávať)* узнава́ти **2** *koho* узнава́ти; jeho ~ajú єго узнава́ють **3** (*považovať*) узнава́ти, пова́жувати; ~ за správne пова́жувати за справне *ábo* справодливе **4** (*schvaľovať, potvrdzovať*) узнава́ти, потве́рджувати

uznesen/ie -ia *s* резолю́ція, ріші́ня, устано́влє́ня; vládnє ~ ріші́ня правлі́ня; ~ia orgánov štátnej moci ріші́ня о́рганів державно́ї мі́ци; prijať ~ при́яти ріші́ня *ábo* устано́влє́ня; splniť ~ выпол́нити устано́влє́ня; potvrdiť ~ потве́рдити устано́влє́ня; zrušiť ~ зру́шити устано́влє́ня; vydať ~ *práv.* выда́ти устано́влє́ня

uzniesť sa uznesie sa uznesú sa *dok.* *na čom* при́яти резолю́цію *o čім*, устано́вити, рі́шити *што*, при́яти устано́влє́ня *o čім*; uzniesli sme sa na tom, že ... мы рі́шили *ábo* устано́вили, же ...; ~ sa na zákone при́яти зако́н; poslanci sa uzniesli na ústavnom zákone посланці при́няли конститут́ный зако́н

uznojen/ý *expr.* **1** споче́ный, ці́лий споче́ный; ~é čelo споче́не чело́; ~á tvár споче́на тварь; kôň bol celý ~ кінь був ці́лий споче́ный **2** пропоче́ный; ~á

košeľa пропоче́на сорочка, мокра́ од поту́ сорочка

uznojiť/íť sa -í sa -a sa *dok. expr.* спотити ся, пропотити ся

uzol' uzla *m v rôzn. význ.* у́зел; rozviazať ~ розв'язати *ábo* розмотати у́зел; zaviazať ~ зав'язати у́зел; námornický ~ морський у́зел; ~ viazanky у́зел ма́шли; uviazať si ~ на vreckovke (*na pripomenutie si niečoho*) зав'язати у́зел *ábo* зробити у́зел на (носо́вім) ху́щати; ~ na dreve у́зел на дере́ві; vlasy učesané na ~ во́лося, позбе́ране до у́зла; železničný ~ желі́знодоро́жный у́зел; dopravný ~ тран́спортный у́зел; letecký ~ авіа́чний у́зел • gordický ~ го́рдий у́зел; rozťať (*preťať, rozseknúť*) gordický uzol розсі́кнути (розруба́ти) го́рдий у́зел

uzol'² uzla *m námor.* (*jednotka rýchlosti námorných lodí = 1,85 km/hod.*) у́зел

uzrl/ieť -ie -eju *dok.* **1** *koho, čo* у́вді́ти, зба́чити, зазрі́ти **2** (*začať vidieť*) зба́чити • ~ svetlo sveta a) (*narodiť sa*) у́вді́ти сві́т; б) (*o knihe ap.*) у́вді́ти сві́т, пі́ти до сві́та

uzurpátor -a *m* узурпа́тор

uzurp/ovať si -uje si -ujú si *nedok. dok.* *čo* узурповати́, незаконні́ бра́ти / взяти́ (*мі́ць i m. n.*)

úzus úzu *m 1* (*zvyk, obyčaj*) у́зус, зви́чай; vžitý ~ зви́чай; taký je ~ та́кий зви́к, так то́то є **2** (*bežná prax*) у́зус; jazykový ~ языко́вий у́зус; právny ~ правови́й у́зус

už *prisl.* **1** у́ж; už je neskoro у́ж нескоро́, у́ж пі́зно; už prišiel у́ж при́йшов; už je po ňom у́ж по ні́м, у́ж єго́ не́т (*o uméršim*); už nevezmem karty do rúk я у́ж *ábo* ве́ще ка́рты до рук не во́зьму; už o rok pôjde do školy у́ж о рік він пі́де до шко́лы **2** (*vo vzťahu k minulosti*) і́щї; už vlani і́щї вло́ни, і́щї тамто́го ро́ку; už včera і́щї вче́ра • už aj! у́ж ай!, ско́ро!, но!; už-у́ж у́ж-у́ж

užalostený ужалоще́ный, жало́стный, смутный, упла́канный

úžas -u *m 1* (*údiv, veľké prekvapenie*) у́жас, зачу́дована́я; hľadieť, pozerat' sa на niečo *s* ~ом позе́рати ся на да́што з у́жасом

ábo зо зачúдованём; budiť ~ выкликвати зачúдованя **2** (*zdesenie, ohromenie*) ўжас; onemieť od ~u онімíти од ўжасу; zostať v nemom ~e pred niečím остовпіти од ўжасу

užas/nút' -ne -nú *dok. nad čím i bezpredm.* ужаснути ся чо́му; ~la nad jeho výzorom она́ ужасла ся од ё́го вызору

užasnutý ужаснутый, в ўжасі

úžasn/ý **1** ужасный, страшный; ~ výkrik ужасный выкрик **2** *expr. (vľmi veľký)* ужасный; ~é množstvo ужасна кількість; ~á bolesť ужасный біль áбо бо́лість; ~á rýchlosť ужасна ско́рость **3** *hovor. expr.* прекрасный, чару́ючий; о́грóмный, о́брóвский; ~ človek о́грóмный чоловік; ~ talent о́брóвский та́лент; ~ úspech о́брóвский ўспіх; ~ výkon прекрасны результáты

úžer/la -y ž здёрство, высокопроцэнтность

úžerník -a *m* здерáч, высокопроцэнтник

úžern/ý здерáчский, высокопроцэнтный; ~ obchodník высокопроцэнтный торго́вец

užialený жалóстный, смутный, скормуче́ный; ~í rodičia жалóстны áбо смутны родічі; ~á tvár жалóстна áбо скормучена тварь

užiar/it' -i -ia *dok.* припечі, опра́жыти (зо *вшыткых бóків*); ~ chlieb, žemľu припечі хліб, зéмлик

úžin/la -y ž **1** (*horská*) ужина, тісна **2** (*morský prieliv*) прóлив; Dardanelská ~ *geogr.* Дарданельский прóлив **3** *anat.* зужіня; ~ aorty зужіня аóрты **4** *lingv.* голосóва ужина

úžinov/ý *lingv.* тэ́ртый, констрі́ктивный; ~é spoluhlásky тэ́рты áбо констрі́ктивны соглáсны

užiť užije užijú *dok.* **1** (*lieky*) ужыти; взяти; ~ prášok, tabletку ужыти áбо взяти поро́шок, таблётку **2** (*zažiť, skúsiť*) зажыти, скýсити; ~ radosti зажыти ра́дости; ~ života скýсити жы́вóта; hnevu som užil dosť я дость зажив гні́ву, я дость назлостив ся **3** *koho, hovor.* насоло́дити ся чі́ёв общно́стёв; dosť ho

užiješ doma він то́бі до́ма і́щí надо́їсть, маш ма́ло ё́го до́ма? • ~ plody svojej celoživotnej práce ужыти плóды робóты ці́лого свóёго жы́вóта

úžitkovos/it' -ti ž *poľnohosp.* продукті́вность; zvýšiť ~ dobytka звышыти продукті́вность скóта áбо худóбы

úžitkov/ý осóжний; хосéнный; ~ nerast осóжний мінерáл; ~é drevo спотеб́ючі дры́ва; ~ dobytok продукті́вный скот, продукті́вна худóба; ~á keramika осóжна кера́міка; ~á voda техні́чна во́да; ~á hodnota ekon. осóжна ці́нность

užitočn/ý *v rôzn. význ.* осóжний; хосéнный *zastar.*; ~á práca осóжна áбо хосéнна робóта; ~ hmyz осóжны мушкови́ны; ~é vtáctvo осóжны пта́хы; ~á rastlina осóжна ростли́на; spoločensky ~ об́щностно осóжний; byť ~ niekomu, niečomu быти осóжным áбо быти на хосéн да́кому, да́чóму; pokladať za ~é поважа́ти осóжным; spojiť príjemné s ~ým спо́їти прие́мне з осóжным

úžit/ok -ku *m* **1** (*osoh*) ужыток, хосéн, вы́года; mať ~ z niečoho ма́ти хосéн áбо вы́гodu з да́чóго, тя́жыти з да́чóго; má ~ z toho ма́ть ужыток з то́го, ё́му то́то на хосéн; to ti pôjde na ~ то́то то́бі пі́де на ужыток áбо на хосéн; nech ti padne na ~ (*pri pití*) на твоё здо́ровя; будь здо́ровый; aký ~ je z toho? якы́й з то́го хосéн?, я́ка вы́года? **2** *zastar. (užívanie)* ужива́ня, хосно́ва́ня; mať v ~ku niečo ужива́ти да́штó; vziať do ~ku niečo взяти до ужива́ня да́штó

užívaca/í: ~ie právo práv. пра́во ужива́ня áбо хосно́ва́ня

užívan/ie -ia *s* ужива́ня, хосно́ва́ня; ~ pôdy ужива́ня зéмлі; dať do ~ia да́ти до ужива́ня

užívať/äť -a -ajú *nedok.* **1** (*používať*) ужива́ти; ~ tabletky, sirup ужива́ти таблётки, сі́руп **2** чо́ насоло́джовати ся, ужива́ти *што*; ~ život насоло́джовати ся жы́вóтом, ужива́ти жы́вот **3** *práv. čo (mať) niečo v*

držbe) уживáти ~ pôdu, polia уживáти зéмлю, пóля **4 správ. používať**

užívateľ -a *m práv.* уживáтель, уживáючий; ~ pôdu уживáтель зéмлі; ~ bytu уживáтель квáртеля

uživ//iť -í -ia *dok.* уживити, накормити; ~ rodinu накормити родинý; zem je bohatá, ~í všetkých зéмля богáта, она́ уживить áбо на́кормить вшытых

uživ//iť sa -í sa -ia sa *dok.* уживити ся, накормити ся

užľabin//a -y ž меджігóрьська долина

užovk//a -y ž уж, ужóвка

užší 2. st. k **úzky** ўзшы́й

užuť užuje užujú, **užuv//ať** -á -ajú *dok.* пожу́вати, розжу́вати; ~ potravu пожу́вати стра́ву áбо їдло́

V

v [v i vé] *neskl. s (hláska i písmeno) (латинське)* в *neskl. s;* malé в малé в; veľké V велике B

v, vo *predl. I so 6. p. 1 (vyjadruje miesto, prostredie)* в, во, на *чим, на шмо*; je v izbe він в їзбі, в хыжі; bývať v dome бывáти áбо жыти в до́мі; robiť niečo v kuchyni робити даштó в кúхні; sedieť v aute сидіти в áвті; bývať v susedstve niekoho жыти в сусідстві з даким; boli ste už v Bratislave? вы уж были в Братисла́ві?; boli sme v divadle мы были в теа́трі; zablúdiť v lese заблудити в лісі; v ušiach mi zvoní в ўхах мі дзвенить; v očiach má slzy в очáх він мать слызы; diera v plote діра́ в плóті; celý deň sedí v knihách *hovor.* цілий день він сидить над книгами; pracovať v továrni робити во фабриці **2 (vyjadruje čas al. vymedzený časový úsek) в чім al. sa prekladá príslovkami:** v zime в зимі; v lete в літі; v januári в януáрі; vodne, v noci вóдне, в ночі; v tomto týždni в тім тыждні, то́го тыждня; в tomto roku в тім ро́ку; в prvej chvíli в пёршый мо́мент; в poslednom čase

в послі́днім часі; в том čase в тім часі; в dohľadnej dobe в ближа́йшій часі; в 20. storočí в двадцятім ві́ку; zomrel vo veku 80 rokov він умéр во ві́ку 80 ро́ків; в živote veľa skúsil в живóті він мно́го пережив **3 (vyjadruje stav niekoho, niečoho) в чім;** byť v priamom spojení s niekým máti прямый ко́нтáкт з даким; je v mojich rokoch він в мо́їх ро́ках, він в мо́їм ві́ку; byť v ťažkej situácii находити ся в тяжкі́й ситуáції; žiť v pokoji, в strachu жыти в мі́рі, в страху́ **4 (vyjadruje spôsob, prostredníctvom, prostriedok) в чім** dĺžka в metroch до́вжка в мэ́трах; dráma vo veršoch дрáма в стихáх; vozíť dieťa в kočíku возити ді́тину в ко́чіку; byť zakrútený v deke быти закру́чэным в де́кі **5 (vyjadruje mieru) в чім;** в plnej al. hojnej miere в по́вні́й мі́рі; в plnom rozsahu в по́вні́м обéмі **6 (vyjadruje zreteľ) в чім;** в súvislosti s niečím в спо́їні з да́чим; в protiklade k niečomu в проті́лежности з да́чим; široký v ramenách шыро́кий в плечáх; výborný v matematike ми́цный в матемáти́кі; odborník v chémii спе́ціаліста в хéмі́ї; в tom máš pravdu в тім маш пра́вду **II so 4. p. 1 (vyjadruje časový bod)** в, во *шмо*; в nedeľu в недéлю; vo štvrtok в четвёры́; в deň svadby в де́нь свáдьбы; в prvý, posledný deň prázdnin в пёршый, послі́дній де́нь кáнікул; в jedno krásne júlové ráno в є́дно пре́красне ю́лове ра́но; prišiel v poslednú chvíľu він пришóв в послі́дню ми́нұту áбо в послі́дній мо́мент; в tú noc sa to stalo то́то стáло ся в то́тý ніч, то́то стáло ся то́й но́чі **2 (vyjadruje účel) в** prospech niekoho, niečoho; urobiť niečo в prospech niekoho зробити даштó на ужыток да́кого, да́чого **3 (vyjadruje predmetový vzťah vo väzbe niektorých slovies) в, во шмо** veriť в справодливосť ві́рити в справодливосť; mať dôveru во vlastné sily ві́рити в сво́ї силы; vybuchnúť в plač выбухну́ти в слызы́ **4 (vyjadruje nezhodný prívlastok) в, во шмо, на шмо;** hra v karty ѓра в ка́рты; nádej в šťastný

на́врат вірити на щастливе верну́тя **5** (*vyjadruje spôsob v spojení s číslovkami*) в, на *што prekladá sa individuálne*: zložiť papier vo dvoje зложити па́пір на дво́є

vábl/lec -са *m poľov.* ва́бець, зама́нок; ~ на jelece зама́нок на е́лені

vábidl/lo -а *s 1 (lákadlo)* приманка, обдурі́ня **2 poľov.** ва́бець, зама́нка

vábl/it' -і -іа *nedok. 1 koho, čo i bezpredm.* ва́бити, прива́блєвати, манити; ~ *zver* прива́блєвати звірів **2 koho** приманєвати, інтересова́ти; *vždy ho ~ili ďaleké kraje* є́го все приманєвали а́бо інтересова́ли да́лєкі кра́їни

vábiv/lý приманю́чий, ма́нячий, по́блázню́чий; ~а *vôľa ovocia* по́блázню́чий за́пах ово́цины; ~а *krása ženy* ма́няча кра́са же́ны; ~а *perspektíva* приманю́ча перс́пектіва

vábnička p. vábec

vábник -а *m poľov.* (жива́) приманка

vábni/ly ма́нячий, приманю́чий; по́блázню́чий, притя́гуючий; ~е *návrhy* приманю́чі про́позиції; ~а *žena* притя́гуюча а́бо по́блázню́ча же́на

vačkový: ~ *hriadel' tech.* розді́люючий грядель

vač/lok -ку *m 1* кіше́ня; *našitý* ~ на́шыта кіше́ня; *bočný* ~ бо́чна кіше́ня **2 pren.** мішо́к, мішо́чок; ~ *ku pod očami* мішкы а́бо мішо́чки під оча́ми • *siahnuť al. načrieť* не́кому *hlboko do* ~ку че́рпнути да́кому глүбо́ко до кіше́ні; *mať plný* ~ *al. plné* ~ку ма́ти гру́бү піня́женку; *to ide do môjho* ~ку то́то іде́ до мо́єї кіше́ні; *to ide do jeho* ~ку то́то іде́ до є́го кіше́ні

vad/la -у *ž* зва́да, га́дка; *dať sa al. pustiť sa do* ~у пу́стити ся до зва́ды, за́чати ва́дити ся а́бо га́дати ся

vad/it' sa -і са -іа *sa nedok. s kým s bezpredm.* ва́дити ся, га́дати ся, на́дава́ти є́ден на дру́гого а́бо є́ден дру́гому; брехати́ на себе́

vagabund -а *m hovor. pejor.* вага́бунд, по́тульє́вач, вандро́вник, на́нічго́дник

vagín/la -у *ž anat., zool.* по́шва

vágn/ly неясный, неопреде́лений, неакура́т-ный; ~а *predstava* неясна предста́ва

vagón -а *m* ваго́н; *železničný* ~ же́лизнодо́ро́жний ваго́н; *nákladný* ~ то́ва́рний а́бо на́кладный ваго́н; *osobný* ~ па́сажи́рський ваго́н

vagónk/la -у *ž hovor.* вагонобудівний заво́д

vagónov/lý вагоно́вый; ~é *kolesá* ко́леса ваго́на; ~ *park* вагоно́вый парк

váh/la -у *ž 1 len j. č. (hmotnosť)* ва́ра; *telesná* ~ ва́ра чо́ловіка; *predávať, kupovať* не́що на ~у продава́ти, купова́ти да́што на ва́гу; *klesať* на ~е страча́ти на ва́гі; *hrubá* ~ бру́то; *čistá* ~ не́тто; *živá* ~ жива́ ва́ра; *špecifická* ~ шпеціфі́чна а́бо уді́льна ва́ра; *molekulová* ~ мо́лекуларна ва́ра; *mušia* ~ *šport.* найле́гчайша ва́ра *kohútia* ~ *šport.* ле́гчайша ва́ра, ко́ўта ва́ра; *ľahká* ~ *šport.* ле́гка ва́ра; *perová* ~ *šport.* по́лоле́гка ва́ра; *ťažká* ~ *šport.* тя́жка ва́ра; *poloťažká* ~ по́лотя́жка ва́ра **2 pren. (závažnosť)** ва́ра, зава́жність, значі́ня; ~ *autority* ва́ра а́бо значі́ня авто́ріты; ~ *argumentov, slov* зава́жність а́ргүме́нтів, сло́в; *prípisovať* не́чому *veľkú* ~у при́дава́ти ве́лике значі́ня а́бо ве́лику ва́гу да́чому • *brať* не́що на *ľahkú* ~у ле́гко а́бо ле́гкова́жні а́бо несе́рьє́зно одно́сити ся к да́чому

vahad/lo -а *s 1* жу́ра́вель; *studňa s* ~ом стү́дня з жу́ра́влє́м **2** коро́мысло; *niesť vedrá vodu* на ~е не́сти ве́дра з во́дов на коро́мысли

vahan -а *m, vahan/lec* -са *m* опала́чка, ко́рытко; ко́шичок

váhan/lie -іа *s* ко́лыса́ня, вага́ня, не́рішу́чість, не за́дү́муючісь; *urobiť* не́що *bez* ~іа ро́бити да́што *bez* вага́ня а́бо *bez* ко́лыса́ня

váh/lať -а -а́ју *nedok. 1 bezpredm. i medzi kým, čím i s neurč.* ко́лыса́ти ся, ва́гати, бы́ти не рі́шү́чим, не рі́ша́ти ся; *dľho* ~ до́вго ко́лыса́ти ся; *neváhať* а́ни *chvíľu* не ва́гати а́ни ми́ну́ту; *neváhať!* не роздү́муй!; *neváham tvrdiť* я те́вдґжу то́то з по́вно́в

увіреностѣв, я не вагам твердити; neváhal to spraviť він не вагав то́то зробити, він то́то зробив без колыса́ня а́бо без розд́умованя **2** *s čím i bezpredm.* одд́алѣвати, пізнити, спізнѣвати; ešte stále ~a s odpoveďou він все одд́алює з одпові́дѣв

váhav//ec -са *m* неріш́у́чий а́бо вага́ючий чоловік

váhav//ý **1** неріш́у́чий, вага́ючий, колыса́ючий ся; ~ člověk неріш́у́чий чоловік **2** неріш́у́чий, одд́алю́ючий, спізню́ючий; ~á považa неріш́у́чий характер

váhov//ý ваго́вий; ~á jednotka ваго́ва едениця; ~á sústava ваго́ва сісте́ма • ~á studňa ст́удня з журавлѣм

váhy váh *ž pomn.* **1** ва́гы *pomn.*; kuchynské ~ кухи́нськы ва́гы; miskové ~ миско́вы ва́гы; citlivé ~ чу́вствуючі ва́гы; jazýček váh стрі́лка ваг; vážit' niečo на ~ach ва́жити да́штó **2** (*rovnoramenná páka na oji voza*) ва́га, тяго́ва ва́га **3** *astron.* **Váhy** Ва́гы • byť' на ~ach быти на ва́жках, колыса́ти ся

vajc//e -а *s* **1** яйце; slepacie ~ куря́че яйце; vtáčie ~ пташа́че яйце; čerstvé ~ сві́же яйце; skazené ~ сказа́не а́бо стухну́те яйце; ~ kačacie кача́че яйце; pštosie ~ пштро́сьє яйце, яйце пштро́са; znášať ~ia знаша́ти яйця; sedieť на ~iach сиді́ти на яйцях; veľkonočné ~ пасха́льні яйця; rozbiť ~ розбити яйце; dať do cesta celé ~ дати до ті́ста ці́ле яйце **2** *obyč. mn. č.* **vajcia** *anat.* яйця, яй́чка • ~ pamätko яйце на мя́гко; ~ natvrdo яйце на тве́рдо; podobajú sa ako ~ ~и они похóдять на се́бе як яйце яйцю, они поді́бны (е́ден на дру́гого) як дві квáпки во́ды; ~ chce byť' múdrejšie ako slierka він хо́че быти мудрі́шим як ќурка, яйця ќурку не у́чать; sedí ako kvočka на ~iach онá сидить як квóчка на яйцях

vajcovitý яйцевитый; ~ tvar яйцевита фо́рма; ~á tvár яйцевита тварь

vajdl//a -и *m* ва́йда, ро́мськый старо́ста

vaječník -а *m* **1** *anat., zool.* яй́чник; pravý ~ пра́вый яй́чник; zápal ~ov запали́ня яй́чників **2** *bot.* за́вязь, ова́риум

vaječn//ý яй́чний; ~á škrupina яй́чна шкрупина; ~ bielok яй́чний біло́к; ~ líkér яй́чний лі́кер

vajíčk//o -а *s zdrob. expr.* яй́чко

vajíčkovod -и *m anat.*, *zool.* яйцево́д

vak -и **1** мішо́к, та́шка; kožený ~ кожа́на та́шка; plátový ~ полотня́ний мішо́к **2** *biol.* мішо́чок; slzný ~ слызный мішо́чок

vakcín//a -у *ž* вакці́на; očkovať ~ou скі́пити вакці́нов

vakcínov//ý; ~á liečba *lek.* вакці́нотерапі́я

vak//ovať -и́є -и́ју *nedok. hovor.* вакова́ти; ~ dom вакова́ти дом

vakovk//a -у *ž hovor.* ваки́вка; zo stien opadala ~ зо сті́н опа́ла ваки́вка

vák//uum -и́а *s fyz.* ва́куум

val -и *m (násyp)* на́сып, вал

valach¹ -а *m (pastier)* ба́ча, пасты́рь ове́ць

valach² -а *m (kôň)* ва́лах (*кастрова́ный жеребе́ць*)

váfand//a -у *ž hovor.* валя́нда

valask//ý пасты́рьський; ~é piesne пасты́рьскы співа́нки

valaš//it' -і́ -и́а *nedok. hovor.* быти пасты́рѣм а́бо пастухóм

valašk//a¹ -у *ž* валашка (*фо́рма топо́рика*); vybíjaná ~ окова́на валашка

valašk//a² -у *ž (druh ovce)* валашка́ вівця

vál//ať -а -а́ју *nedok.* **1** валя́ти, рубáти; ~ stormy валя́ти стрóмы на свáгу **2** жа́ти, косити; ~ chlieb косити зе́рно **3** *expr.* валя́ти; ~ domy валя́ти до́мы **4** *hovor. expr.* звáлѣвати; všetko ~а на sestru він (онá) вшы́тко звáлює на сестру́ • ~ kroky одми́рѣвати кро́кы; ~ sa на bruchu повáлѣвати ся, ліне́шыти, жы́ти без робо́ты

vál//ať sa -а -а́ју *sa nedok.* **1** валя́ти ся, котуля́ти ся; kamene sa ~а́ју dolu brehom ка́міня ва́лять ся долов бе́регом а́бо під го́ру **2** *expr.* валя́ти ся, розва́лѣвати ся; ~ sa v posteli валя́ти ся а́бо розва́лѣвати

ся в по́стели **3** *expr.* валяти ся; na stole sa ~ala kopa kníh на стóлі валяла ся ко́па книг • ~ sa pred niekým v prachu валяти ся в но́гах пе́ред даким; ~ sa na bruchu валяти ся на брі́ху, даребачіти

valcovac//lí валцую́чий; ~ia stolica валцую́ча машина

valcovač -a *m* валцова́тель; ~ ocele валцова́тель о́цілі; ~ plechov валцова́тель блях; ~ rúr валцова́тель рул; ~ ciest убива́ч доро́ги

valcovačk//la -y *ž* валцо́вка, ви́рівновачка

valc//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *tech.* валцова́ти; ~ železo валцова́ти же́лізо; ~ovaný za horúca валцова́ний за горя́ча; ~ovaný za studena валцова́ний за холо́дна **2** *odb.* ви́рівновати, валцова́ти; ~ pole ви́рівновати по́ле; ~ cestu валцова́ти доро́гу

valcovin//a -y *ž* *tech.* валцо́ва ма́са

valcovit//lý валцови́тий, цілі́ндрі́чний; ~ tvar цілі́ндрі́чна фо́рма; ~é teleso ті́ло цілі́ндрі́чної фо́рми

valcov//ňá -ne *ž* валцо́вня; валцо́вий заво́д; ~ plechu валцо́вня бля́хы

valcov//lý **1** цілі́ндрі́чний; ~ého tvaru цілі́ндрі́чної фо́рми **2** валцо́вий; ~ mlyn валцо́вий млин

valček -a *m* **1** *zdrob.* вало́к **2** *tech.* ко́лічко, ва́лик, ва́лець; vodiaci ~ гряде́льний ва́лик

valčekovitý цілі́ндрі́чний; ~ tvar цілі́ндрі́чна фо́рма

valčekový *odb.* ко́ліско́вий; ~ mechanismus ко́ліско́вий меха́нізм

valčík -a *m* ва́лчік; viedenský ~ віде́ньський ва́лчік; anglický ~ ангі́льський ва́лчік; tancovať ~ танце́вати ва́лчік, валчі́ковати, кру́тити ся во ва́лчіку

valčíkový валчі́ковий *al. sa prekladá nepriamymi pádmí podst.* ва́лчік; ~ krok кро́к ва́лчіка; ~á melódia ва́лчікова мело́дія, мело́дія ва́лчіка

val//lec -sa *m* **1** *geom.* цілі́ндр; dutý ~ по́вний цілі́ндр **2** *tech.* цілі́ндр, вал, ва́лик; вало́к, ко́туч **3** *odb.* ва́лець; parný

~ паро́вий ва́лець; cestný ~ доро́жний ва́лець; auto s obsahom valcov ... ávto з о́бємом ва́лців ...

valenc//ia -ie *ž* *chem.* вале́нтность *ж*; menlivá ~ мінлива вале́нтность; *lingv.* ~ sloviess вале́нтность часосло́в

valenčný *chem.* вале́нтный; ~ elektrón вале́нтный електро́н; ~ slovník *lingv.* словник словоспо́йн, вале́нтный словник

valerián//a -y *ž* валері́ана; koreň ~y ко́рінь валері́аны, валеріа́новий ко́рінь; ~ dvojdoma *bot.* валері́ана дводо́ма (*Valeriana dioica*)

valeriánov//lý валеріа́новий; ~é kvapky валеріа́новы ква́пки, валеріа́нка (*hovor.*); kyselina ~á *chem.* валеріа́нова кі́слота

valch//a -y *ž* *text.* валька́лна машина, сукновалька

valchár -a *m* валька́рь, сукновалька́рь

valchovac//lí: ~ stroj *text.* ва́лькаюча машина

valch//ovat' -uje -ujú *nedok. text.* ва́лькати; м'яти; ~ sukno ва́лькати по́лотно

valibuk -a *m* валибу́к, сила́ч (*припові́дковий персонáж*)

valihor//a -y *ž* валиго́ра, сила́ч (*припові́дковий персонáж*)

val//it' -í -ia *nedok.* **1** горну́ти, не́сти; rieka ~í svoje mútne vody píká го́рне а́бо не́се сво́ї каламу́тны во́ды **2** (*zhadzovať*) зошмаре́вати, валити **3** *hovor. expr.* (*zvalovať, váľat*) звале́вати, нава́лєвати

val//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** горну́ти ся, валити ся, не́сти ся; dym sa ~il dvermi че́рез двє́рі валив ся дым; z rany sa mu ~ila krv кров текла́ ёму́ з ра́ны **2** валити ся, горну́ти ся; na námestie sa ~ili nové zástupy на пло́щадку валили ся новы товпы; húfom sa ~ валити ся ма́сов **3** звале́вати ся, нава́лєвати ся; starosti sa paňho len tak ~ia ста́рости на не́го лем так нава́люють ся

valiv//lý *tech.:* ~é trenie гу́лькове трі́ня; ~é ložisko гу́лькова підло́жка

vaľk//ať -á -ajú *nedok.* ва́льки, розва́льковати; ~ cesto ва́льки тісто
valn//ý ~é zhromaždenie OSN Генера́лна Асамбле́я ООН

váľ//ok -ka *m* розвалка; vaľkať cesto ~kom ва́льки тісто розвалков; deka zvinutá do ~ka скруче́на де́ка; pôžku, rúčku ako ~ky тучны́ або окру́гли ноже́чки, ру́чки

valoriz//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. ekon.* валорізова́ти; ~ cenu, platy валорізова́ти ці́ны, за́робки

váľov -a *m* жо́ліб; ва́лів; drevený ~ деревя́ний жо́ліб або ва́лів (*про свині*); príväzať kravu k ~u прив'яза́ти ко́рону к жо́лобу • mastný *al.* plný ~ *hovor. pejor.* золотá ба́ня; byť pri ~e, dostať sa k ~u заберáти тепле́ містечко, попáсти на тепле́ містечко

valut//a -y ž *ekon.* валу́та; tvrdá ~ тверда́ або певна валу́та; kupovať za cudzie ~y купова́ти за чужі валу́ты; platiť vo ~ách платити валу́тами

valutov//lý валуто́вий; ~é transakcie валу́тові опера́ції; ~é hospodárstvo деві́зне господа́рство

vamp -a *m* вампі́р

vampír -a *m zool., hist.* вампі́р

vaňa vane ž 1 ва́на; kúracia ~ ва́на на купа́ня; porcelánová ~ порцелано́ва ва́на; kúpať sa vo vani купа́ти ся во ва́ні 2 *tech.* ва́на, вані́чка; elektrolytická ~ електролі́тична ва́на

vanád//ium -ia *s chem. (zn. V)* вана́дій

vandal -a *m* ванда́л

vandalizm//us -u *m* вандалі́зм

vandský ванда́льський, варва́рьський

vand//le' -la *m hovor.* ла́вор; (велика) миска; miesiť cesto vo ~li міси́ти ті́сто в мисці

vandr//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 (*v minulosti* – *chodiť ako tovariš na učenie do cudzích krajov*) путова́ти (з ці́лём учі́ня дая́кому реме́слу) 2 *expr. (chodiť, cestovať)* поту́львати ся, вандро́вати; ~ z miesta na miesto вандро́вати з місця́ на місце; ~ po svete поту́львати ся по сві́ті 3 *hovor. expr.*

(o veciach – *byť premiestňovaný*) ходи́ти, переходи́ти; kniha ~ovala z ruky do ruky книга́ ходи́ла по рука́х, книга́ переходи́ла з рук до рук

vandrovk//a -y ž 1 путова́ня (*po cudzích krajinách z ці́лём учі́ня ся реме́слу*) 2 *hovor. expr.* вандро́ва́ня, поту́льва́ня; už bol starý na ~y на вандро́ва́ня він був уж ста́рий

vandrovník -a *m* світобі́жник, поту́львач, вандро́вник

vand//ry -ier *m mn. č. hovor. expr.* ва́ндры, вандро́ва́ня, поту́льва́ня, путова́ня; vybrať sa na ~ выбрати́ ся на ва́ндры, выбрати́ ся путова́ти

vaničk//a -y ž *zdrob.* ва́нка • vyliť s ~ou і де́та *hovor. expr.* вы́ллити із ва́ны ве́дно з водо́в і ді́тину

vanilín -u *m chem.* ванілі́н

vanilínový ваніліно́вий; ~ cukor ваніліно́вий цу́кер

vanilk//a -y ž вані́лка ж

vanilkov//lý вані́лковий; ~é plody плóды вані́лки; ~á vôňa за́пах вані́лки; ~ krém вані́лковий або ваніліно́вий крем; ~é rožteky ваніліно́вы ро́глики

vankúš -a *m* за́головок, поду́шка; ráperový ~ мошко́вий за́головок; gumový ~ гу́мова поду́шка; elektrický ~ електри́чка поду́шка; dieťa zabalené vo ~i ді́тина закру́чена в перенці́ • tukový ~ *anat.* са́ло; vzduchový ~ *tech.* возду́хова поду́шка

ván//ok -ku *m* ві́трик; letný ~ лі́тній ві́трик

vaňov//lý вано́вий; brať ~é kúpele бра́ти вано́вы купе́лі

van//út' -ie -ú *nedok. kniž. (mierne viat')* вяти́; доноси́ти ся; ду́ти; z hory ~ul chlad з го́ры або з лі́са вя́ло хо́лодом

vapenat//iet' -ie -eju *nedok.* вапена́ти; príúca ~eju *lek.* плю́ща вапена́тують; ~enie tepien *lek.* жы́лы корна́тують

vapenat//lý 1 вапена́тий; ~á rôda вапена́та зе́мля 2 калці́євий; kysličník ~ *chem.* углека́лці́єва сі́ль

vápencov//lý вапно́вий; ~é horniny вапно́вы горни́ны

vápen/lec -са *m min.* вапняк; bridličnatý ~ сланцовый вапняк

vápenic//a -е *ž* вапноопалюючий пец

vápenit//ý вапенатый; ~á voda вапената вода; kysličník ~ *chem.* двоокис калція

vápenk//a -у *ž* 1 вапновыи завод, вапенка 2 вапноопалюючий пец 3 *obuč. v mn. č. ~y (vajcia)* вапнованы яйця

vápenník -а *m* робóтник вапнового заводу, робóтник вапёнки

vápenn//ý вапенный; ~é hnojivo вапенный гній; ~é mlieko вапенне мо́локо; ~á jama вапенна яма

vápnik -а *m chem.* калцій

vápnikový *chem.* калціёвыи

vápnit//ý вапнистый; ~é pôdy вапнисты зёмлі

vápn//o -а *s* 1 вапно́; bieliť steny ~om білити стіны вапно́м; pálené ~ палёне вапно́; hasené ~ гасёне вапно́ 2 *hovor. (vapník)* калцій; má málo ~а в твоім орґанізмі málo калція, ты маш málo калція

vápnomiln//ý *bot.* вапнолюбивый; ~é rastliny вапнолюбивы ростлины

var -у *m* 1 кыпі́ня; priviesť vodu do ~u до́вести во́ду до кыпі́ня, скі́пятити во́ду; pechať prejsť niečo ~om оха́бити да́штó пе́рейти до кыпі́ня • bod varu *fyz.* то́чка а́бо те́мпера́тура кыпі́ня; utajený ~ *fyz.* за́тримка кыпі́ня; krivka ~u *fyz.* кривка кыпі́ня 2 *pren.* кыпі́ня; revolučný ~ рево́лү́чне кыпі́ня; myšlienkový ~ кыпі́ня дү́мок • dostať sa do ~u при́йти до взру́шя, розве́рнути бу́рну дія́льнсть; dostať niekoho do ~u по́бү́рити да́кого; byť vo ~e кы́піти, ква́сити

vár//a -у *ž* *hovor. (varené jedlo)* ва́рёна стра́ва; potrpí si na chutnú ~u він лю́бить сма́чно приго́товёну стра́ву; nakŕmiť ľudí nejakou ~ou на́кормити лю́дей дая́ков ва́рёнов стра́вов

varák -а *m* го́рнець на ва́рня

varech//a -у ва́рѣха, ко́лотовця, ми́шалка; drevená ~ дере́вяна ми́шалка; miešať zápražku ~ou ми́шати за́пражку ми́шалков

• držať sa ~y *al. varešky (o žene)* сто́ят при пе́ці; žene patrí do ruky len ~ ≈ мі́сце же́ны (є) в кў́хні

varen//ý ва́рёный; ~é mäso ва́рёне мя́со; ~é zemiaky ва́рёны бандү́рки • očervenieť *al. začervenat'* sa ako ~ rak по́черве́нити а́бо за́черве́нати ся́ як ра́к бу́ť u niekoho *al. niekde* ре́че́нү-~ *hovor.* ≈ днё́вати і но́чова́ти у да́кого а́бо да́де, бу́ти у да́кого як до́ма

vareška *p. varecha*

vari *čast. 1 (možno, azda, hádam)* мо́же, мо́же бу́ти, мо́же же, га́дам, зда́сть ся́, дү́мам; teraz ~ len príde мо́же же він те́пе́рь при́йде 2 (*zosilňuje príпустku*) про́шу, про́читай

variabilit//a -у *ž* мінли́вость, пере́мінли́вость, ва́риа́блнсть

variabiln//ý мінли́вый, пере́мінли́вый, ва́риа́блный; ~é formy мінли́вы а́бо ва́риа́блны фо́рмы

variác//ia -іє *ž* ва́риа́ція; ~ tvarov *al. foriem* ва́риа́ція фо́рм

variác//ie -ії *ž mn. č. hud.* те́ма з ва́риа́ція́ми

variáčn//ý ва́риа́чний; ~é odchýlky ва́риа́чны одхы́ліня

variant -у *m* ва́ріа́нт; ~y ľudových piesní ва́ріа́нты наро́дных співа́нок

variant//a -у *ž mat.* ва́ріа́нт

varicel//a, varicell//a -у *ž lek. (Variola vera)* ві́вчі кя́гні

varič -а *m* ва́річ; liehový ~ шпі́рітусо́вый ва́річ; petrolejový ~ нафто́вый ва́річ; kávový ~ ка́вовый ва́річ; elektrický ~ е́лектри́чний ва́річ

variel//ta -у *ž* розно́рдо́сть, пере́мінно́сть; *biol.* ва́ріа́нта

varieté *neskl. s varieté neskl. s*

varietný: ~ program про́грам ва́ріе́те

varikóz//a -у *ž lek.* ва́ріко́зне росшы́ріня жы́л

varír//ovat' -у́є -у́ју *nedok.* ва́ры́рова́ти, по́змінё́вати, обмі́нё́вати; ~ hudobnú tému обмі́нё́вати му́зы́чну те́му

varil/it' -í -ia *nedok.* **1** *čo i bezpredm.* (*pripravovať jedlo*) варити; готовити; ~ obed готовити обід; ~ mäso варити мясо **2** *odb. čo (spracúvať varom)* ~ lekář варити лѣквар; ~ pivo варити пиво; ~ smolu варити смолу **3** *expr. čo (zamýšľať)* задумовати, готовити; zas nám niečo ~í za chrbtom зась він задумѣ даштѣ прѣтѣв нас, зась він гѣтѣвить даштѣ за нашым хырбѣтом

• varit' z vody (z ničoho) варити з ничого

varil/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*vríeť*) варити ся; voda sa ~í вода кыпить; v hrnci sa ~í mäso в гѣрнци вѣрять ся мясо **2** *expr. (chystať sa)* готовити ся, задумовати ся; творити ся • byť všade, kde sa dva (tri) hrachy ~ia до вшыткого пхѣти свѣй нѣс; krv sa mu ~í кров в нѣм кыпить (горить)

varitrón -u *m fyz.* варитрѣн

variv/lo -a *s* варѣна стрѣва

varix -u *m lek.* росшырѣнѣ жыл

várk/la -y *ž* кѣлькѣсть дачѣго, звѣрѣне на єднѣ подѣнѣ; пѣрцѣя; ргѣва ~ kávu пѣрша пѣрцѣя кѣвы; ~ cukru пѣрцѣя цукру

varil'ňa -ne *ž* вѣрнѣя, вѣрне оддѣлѣнѣя; ~ pivovaru вѣрнѣя пивовѣрного завѣду, пивовѣрнѣя

varn/lý кыпѣчѣй; вѣрный; ~é stroje вѣрны машины

varil/ovať¹ -uje -ujú *nedok. koho, pred kým, čím* вѣровати кѣго од чѣго, напоменѣти кѣго о чѣм; ~ujem ťa pred ním вѣрую тѣбе пѣред ним, вѣруй ся єгѣ, хрѣнь ся єгѣ, выгѣнѣй ся ємѣ

varil/ovať² -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* хрѣнити, охрѣняти, мѣрьковѣти; peniaze si ~uj, nerozhadzuj пѣнязѣ собѣ хрѣнь, не розмѣтѣй; на пѣнязѣ собѣ мѣрькѣй **2** *koho, čo i bezpredm.* гѣйкѣти, гѣяти дѣтину, носити на рукѣх; ~ dieťa на rukách носити дѣтину на рукѣх

varil/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čoho, koho, pred čím, kým* вѣровати ся, хрѣнити ся, сторѣнити ся кѣго, чѣго, мѣрьковѣти на сѣбе; ~uj sa pred ním, je to zlý človek сторѣнь ся єгѣ, він недѣбрый чѣловѣк

varovkyll'ňa -ne *ž* пѣстѣнка

varovnl/ý поперѣджуѣчѣй, вѣруючѣй, мѣрькѣчѣй; ~é znamenie поперѣджуѣчѣй абѣ вѣруючѣй сѣгнал

várovil/ý ужывѣный в кухѣринѣ; ~á čokoláda чѣколѣда, ужывѣна в кухѣринѣ (*npu prinprávlěvaní торт, krémiv i m. n.*)

vart/la -y *ž hovor. zastar.* вѣрта, стѣрож; stať na ~e стояти на вѣртѣ

vartil/ovať -uje -ujú *nedok. hovor. koho, čo* вѣрѣвати кѣго, стѣрати ся о кѣго; ~ deti стѣрати ся о дѣти; ~ chorého вѣрѣвати хвѣрого, стѣрати ся о хвѣрого

varuj i **varúj cit.** (*výstražné zvolanie, najmä pri práci v lese – pozor!*) мѣрькѣй!, хрѣнь ся!

váš zám. **1** ваш; vaše oči, uši вѣшы ѣчѣ, ўха; ~ majetok ваш мѣетѣк; ~ dom ваш дом; ~ otec ваш ѣтѣць; ~ vaša matka вѣша мѣма; vaše zmýšľanie вѣше пересвѣдчѣнѣя, вѣше розумѣнѣя; vaše pripomienky вѣшы познѣчкѣ; človek vášho typu він чѣловѣк вѣшого тѣпу; je to váš človek він ваш чѣловѣк **2** (*vyjadruje vzťah k osobe, s ktorou si vykáme*) ваш; ~ spolupracovník ваш снѣвробѣтник; vaša manželka вѣша жѣна • po vašom по-вѣшому; (na) vaše šťastie на вѣше щѣстя, на вѣшу сѣрѣнчу; na vaše zdravie! на вѣше здѣровѣя!; nech je po vašom най бѣде по-вѣшому

váš//eň -ne *ž* **1** тѣмперѣмѣнт, хтѣвость, запѣлѣность, любѣв, наклѣннѣсь; ľudské ~ne людскѣ тягѣтѣнѣя; ovládať svoje ~ne овѣлодѣти свѣю наклѣннѣсть; rozpaľovať ~ne распѣлѣвати цлѣвость; ~ k žene любѣв к жѣнѣ **2** наклѣннѣсть, прѣстрасть; poľovnícka ~ полѣвнѣцкѣ наклѣннѣсть; rybárska ~ рыбѣрьскѣ прѣстрасть; jeho jedinou ~ou boli peniaze єдинов єгѣ прѣстрастѣв были пѣнязѣ

vaši/li -ich *mn. č. zám. v rôzn. význ.* *čo robia* ~? што рѣблѣть вѣшы?; ~ prehrali вѣшы прѣгрѣли

vašniv/lec -са *m* хтѣвый чѣловѣк

vášnivlý (v rôzn. význ.) 1 темпераментный, горливый; запалистый, хтівый: а) (*prudký, prudkej povahy*) ~ člověk запалистый чоловік; ~ charakter горливый характер; б) (*prezrádzajúci silný cit*) ~á láska темпераментна або запалиста любов; ~ bozk запалистый поцілунок; ~ milenec хтівый любовник; ~á túžba запалисте желанія 2 (*náruživý, velmi oddaný niečomu*) міцний, тугий, горячий, завзятий, фанатичный; ~ športovec завзятий шпортовець; ~ pofovník фанатичный або завзятий полівник; ~ hráč тугий грач; ~á debata горяча або темпераментна дебáта або дискусія

vát/a -y ž 1 вáта; buničitá ~ целулозна вáта; tampón ~у вáтный тáмпон • sklenená ~ скленяна вáта; krajčírka ~ крайчírська вáта; cukrová ~ цукрѣва вáта 2 *hovor. expr.* (*výplň textu, programu ap.*) вóда; v článku je niekoľko myšlienok, ostatné je samá ~ в статі є дакілько думок, остáтне - еднá вóда • mať v ušiach ~u *expr.* робити ся глухым

vatelín -u m вателін; kabát podšitý ~om кáбат підшитй вателіном

vatelínovaný вателіновáний; ~ kabát вателіновáний кáбат

vatelín/ovat' -uje -ujú *nedok.* вателіновáти, підшити вателіном; ~ kabát вателіновáти кáбат, підшити кáбат вателіном

vatelínový вателіновый, із вателіна; kabát s ~ou vložkou кáбат з вателіновов влóжков

vatovanlý ватовáний; ~ kabát ватовáний кáбат; ~ parlón ватовáний пáплон

vat/ovat' -uje -ujú *nedok.* підшывáти ватовáну влóжку; ~ župan підшывáти жупан ватовáнов влóжков

vatr/la -y ž вáтра; naklást' ~ наложити вáтру; zapálit' ~ запалити вáтру

vatrál' -a m кочерýга (на розгáбованя вáтры)

vavrin -u/-a m 1 (*ker*) лавр 2 *pren.* (*vavrinový veniec*) лáвры; ovenčit' niekoho ~om

овінчáти лáврами дакóго • одпочівáť на ~och *expr.* одпочівáти на лáврах

vavrinový 1 лаврóвый; ~ ker лаврóвый або бобкóвый кряк, лавр 2 лаврóвый; ~ veniec лаврóвый вінéць

váz/la -y ž вáза; sklenená ~ скленяна вáза; kvetinová ~ вáза на квіткы

vazal -a m *hist. aj. pren.* вазáл

vazalsklý вазáльський; ~ pomer вазáльське одношіня; ~á závislosť вазáльська залéжность

vazelin/a -y ž вазелина; ~ borová борóва вазелина

váženlý уважáний; ~ občan уважáний гражданин; ~á rodina v meste уважáна родина в місті; ~ pán! (*oslovenie*) уважáний пан!

váž/liť -i -ia *nedok.* 1 звáжовати, вáжыти; ~ tovar на váhach звáжовати товáр на вáгах; ~ dieťa вáжыти дитину; dobre ~ správni вáжыти, zle ~ недовáжовати; ~ v ruke вáжыти в рýці 2 (*mať istú váhu, hmotnosť*) вáжыти; vrece pšenice ~í sedemdesiatpäť kilogramov мiх пшеніці вáжыть сiмдесять пять кіл 3 *pren.* взвáжовати; ~ slová звáжовати слóва, взвáжовати кáжде слóво • ~ niečo ako šafrán *al.* ako na lekárnických váhach звáжовати даштó як в апáтыці

váž/liť sa -i sa -ia sa *dok.* вáжыти ся, звáжовати ся; ~ sa на automatickej váhe вáжыти ся на автоматічных вáгах

váž/liť si -i si -ia si *nedok.* коho, чо уважáти, цінити, вáжыти кого, што; vysoko si ~ niekoho высóко цінити собі дакóго

váž/ky -ok ž *pomn.* вáгы *pomn.*; kuchynské ~ кухіньскы вáгы *lekárnické* ~ аптєкарьскы вáгы • byť na ~ach а) (*váhať*) колысáти ся, вáгати; б) (*byť neistý*) вісіти або тримати ся на вóлоску; jeho život bol na ~kach єго жывот вісів на вóлоску

vážne *prísl.* v rôzn. význ. серьєзні, вáжні; ~ sa tvári він (онá) вáжні твáрить ся; brať niečo ~ брáти або принимáти даштó серьєзні; myslí to smrtelne ~ він (онá)

берє то́то смерте́льні ва́жні, він одно́сить ся ку то́му барз ва́жні; ~ ochorieť ва́жні захворі́ти; zajtra neprídem, ~ ва́жні, я за́втра не при́йду

vážn//iet' -ie -eju *nedok.* **1** важні́ти, серье́зні́ти, при́нимати́ серье́зний взгля́д; tvár mu ~ie ěřo тварь ста́вать ся серье́знішов **2** ставати́ ся ва́жным а́бо серье́зным; s rokmi chlapec ~ie з рока́ми хло́пець ста́вать ся ва́жнішим а́бо серье́знішим

vážnik -a *m* ва́жник

vážnos//t' -ti *ž* **1** (*důstojnost', prisnost'*) ва́жність, серье́зність, значі́ня; ~ mu zmizla z tváře ва́жність страти́ла ся ё́му з тва́ри; niet v ěom ~ti в ні́м не́т ва́жності; so všerkou ~ťou зо вшы́тков серье́зностёв; stratiť na ~ti страти́ти (своё) значі́ня **2** (*úcta, autorita*) авторі́та, уцті́вость, ва́га, че́сть; mať ~ u niekoho бы́ти в че́сти у дако́го; zachovať si ~ захи́рати сво́ю авторі́ту; získať si ~ vo svete завоёва́ти собі́ авторі́ту в ці́лім сві́ті; ~ v spoločnosti ва́гу а́бо че́сть в о́бщності **3** (*závažnost'*) серье́зність, значі́ня; ~ nebezpečnosti ва́жність небезпе́чності; ~ choroby сорье́зність захворі́ня; ~ chvíle значі́ня а́бо серье́зність моме́нту

vážn//y **1** v *rôzn. význ.* ва́жний, серье́зний; ~ človек серье́зний чолові́к; ~a povaĥa серье́зний зара́ктер; ~á příčina ва́жна причі́на; urobiť ~e rozhodnutie зроби́ти серье́зне ріші́ня; ~ práca серье́зна робо́та; ~ hudba серье́зна а́бо ва́жна му́зыка **2** ува́жаний, ва́жний

vážsk//y ва́жскый; ~e kaskády, ~e stupne ва́жскы каска́ды (*na píkí Bag*)

váčši **2. st. k** **veľký** бівшый, бівше; ве́кшый, ве́кше

váčši-menší (*raz văčši, raz menší*) бівшый/ве́кшый а́бо ме́ншый; vo văčšej-menšej miere в бівшій а́бо ме́ншій мі́рі

váčšin//a -y *ž* ве́кшы́на; prevaĥná ~ перева́жна ве́кшы́на; absolútna ~ абсолю́тна ве́кшы́на; prispôsobíť sa ~e

приспосо́бити ся ве́кшыні́, зла́дити ся з ве́кшы́нов

váčšinou prisl. зве́кша, з ве́кшой ча́сти, перева́жні, гла́вні

váčšinov//ly ве́кшыно́вый; ~é zastúpenie ве́кшыно́ве заступі́ня; ~é volby ве́кшыно́вы во́льбы

váčšmi prisl. бівше, ве́це(й); в бівшій мі́рі; čím ďalej, tým ~ čím да́льше, тым ве́це(й); spoj. ско́рше; tu treba ~ žiadať než prosíť ту трэ́ба ско́рше жа́дати, як проси́ти; je to ~ tvoja vina ako jeho то́то ско́рше а́бо ве́це(й) ё́ тво́я ви́на, як ё́řo

vädn//núť -ne -nú *nedok.* **1** (*o rastlinách*) вяну́ти, со́хнути; kvety ~nú кві́тки вяну́ть а́бо со́хнуть; zelenina ~ne зелени́на вяне **2 pren.** (*o človekovi*) вяну́ти; ~ne zo dĥa na deĥ він (она́) вяне зо дня на де́нь

váz p. **väzy**

väzb//a' -y *ž* **1** (*spôsob spájania*) звязова́ня, вяза́ня **2 gram.** вяза́ня, ре́кція, конштру́кція; ~ (konštrukcia) s príčastím (participiom) часоприда́вникова конштру́кція а́бо часоприда́вниковый оборо́т; analytická ~ аналі́тична конштру́кція; syntaktická ~ синтаксі́чна конштру́кція; slovesná ~ часосло́вне вяза́ня а́бо часосло́вна ре́кція; конштру́кція з часосло́вом, часосло́вна конштру́кція; silná ~ (rekcia) ми́чне вяза́ня, ми́чна ре́кція; slabá ~ (rekcia) сла́бе вяза́ня, сла́ба ре́кція; predložková, bezpredložková ~ прина́зывникова, бесприна́зывникова конштру́кція; prechodníková ~ *al.* konštrukcia часоприсло́вникове вяза́ня а́бо часоприсло́вникова конштру́кція; činná *al.* aktívna ~ актíвна конштру́кція; trpná *al.* pasívna ~ пасíвна конштру́кція **3** вяза́ня; koĥená ~ ко́же́не вяза́ня; plátaná ~ полотня́не вяза́ня **4 el. tech.** спо́йна **5 stav.** вяза́ня; перева́зя́ня; ozdobná ~ фі́гу́рне перева́зя́ня **6 text.** переплеті́ня

väzb//a' -y *ž* ареш́ш, арештована́я; vyšetřovacia ~ доча́сне арештована́я; dať do ~y да́ти до ареш́ту, взяти́ до ареш́ту, арештовати́

váz//eň -ňa *m* арештáнт, арештовáный; politický ~ політічний арештáнт

vázen//ie -ia *s* 1 арéшт, báca; vojenské ~ военський арéшт; dostať sa do ~ia достáти ся до арéшту; prepustiť z ~ia пустити з арéшту; sedieť vo ~í сидіти в арéшті áбо в báci 2 (*trest na slobode*) арéшт; mať domáce ~ máти домашній арéшт

vázensk//ý арештáнтський; ~á cela арештáнтська ціла; ~ dozorca арештáнтський дозерáтель

váz//ieť -í -ia *nedok.* 1 (*ostávať, zdržiavať* sa) затримовати ся, стримовати ся; kde ~í náš hosť? де стримує ся наш гость?; stále ~í v práci він все стримує ся в роботі 2 (*uviaznúť*) застряти *dok.*; торчáти; kosť ~í v hrdle кисть застряла в горлі; klinec ~í v doske клинець торчíть в дóсці 3 *v čom* быти, находить ся; v tom ~í jeho chyba в тім є áбо заключать ся єго хыба; príčina ~í v tom, že ... причíна є в тім, же ...

váziv//o -a *s anat.* спóююча тканьь; podkožné ~ підкóжна спóююча тканьь; tukové ~ маснá спóююча тканьь

vázk//ý лепкáвый, мазлявый; ~á hlina лепкáва глина; ~á rôda мазлява зéмля

váznen//ie -ia *s* арéшт, арештовáня

váznic//a -e *ž* арéшт, báca, будóва на арештовáня; zatvoriť do ~e niekoho посадити áбо запéрти до арéшту дакóго

vázni//it' -í -ia *nedok.* арештовáти, тримати в арéшті áбо під вáртов

vážný *odb.* спóюючий; звязуючий; ~ trám *stav.* спóюючий трам

váž//ly -ov *m pomn.* 1 *anat.* вязиво 2 *hovor.* затылок • zlom si váz *al.* ~ *hovor.* (*prianie úspechu*) жéлам мнóго ўспіхів; zlomiť si *al.* vykrútiť si ~ зломити áбо выкрутити собі карк; zlomiť *al.* vykrútiť niekomu ~ зломити áбо выкрутити дакóму кáркы

vbár//ať sa -a sa -ajú *sa nedok.* до чóго, кам поноряти ся до чóго; топити ся в чім

vbeh//núť -ne -nú *dok.* вбігнути, влетіти; do izby ~ol хлопец до ізбы вбігнув хлопéць; zajac nám ~ol do cesty зáяць вбігнув нам

до дорóгы; myš ~la do diery мыш вбігла до діры; krv ~la do tváre кров удáрила до твáри; do očí ~li slzy в óчі вбігли слызы; mužstvo ~lo na ihrisko комáнда выбігла на грíско

vbit' vbije vbijú *dok.* чо до чóго вбити *што* до чóго; ~ klinec do steny вбити клинець до стíны; ~ do zeme palicu вбити пáлицю до зéмлі; ~ klin do dreva вбити клин до дéрева • stojí , akoby ho do zeme vbil він стоить як закопáний; ~ klin medzi niekoho вбити клин мéджі дакóго; ~ niekomu niečo do hlavy вбити до гóловы дакóму даштó

vbok *prisl.* до бóку, в сторóну

vbor//it' sa -í sa -ia *sa nedok.* до чóго, кам запáсти, понорити ся, зарыти ся до чóго, увязнути в чім; ~ sa do snehu запáсти до снігу, увязнути в снігу; opátky sa ~ili do piesku зáпяткы зарыли ся до піскý

vcelku *prisl.* 1 (*vo všeobecnosti*) цáлком, цалкóво, в óбщím; ~ možno povedať, že ... в óбщím áбо цалкóво мож повéсти, же ...; ~ s vami súhlasím в óбщím я з вами соглáшам ся, цалкóво я не прóтив 2 (*dovedna*) вшиткого, цáлком; ~ boli tri možnosti вшиткого были три мóжнosity; ~ pracovalo sedem ľudí вшиткого робило сім людéй; ~ bude sto eura цáлком бóде тотó сто євра

vcit//it' sa -i sa -ia *sa dok.* до чóго i безpredm. вжити ся до чóго, почúвствовати *што*; herec sa ~il do svojej úlohy артíста вжив ся до (свóєї) рóли; ~ sa do situácie niekoho вжити ся áбо вóйти до дачéй ситуáції

vcvá//ať -a -ajú *dok.* прискáкати, прицвáлати; jazdec ~al do dvora їздéць прискáкав до двóру

včas *prisl.* 1 (*načas*) нáчас, завчасý; vrátil sa práve ~ він вернув ся нáчас; ~ riešiť problému завчасý рíшáти проблéмы 2 (*zavčasu, skoro*) скóро, вчáсні; ~ vstávať скóро вставáти; prišlo to veľmi ~ тотó пришлó вчáсні; ~ na jar скóро в яри 3 (*skoro ráno*) скóро

včasný/ý 1 (*skory, ranný*) скóрый; od ~ého rána do neskorého večera од скóрого ráна до пізднєго вєчора; ~é mrazy скóры мóрозы; ~á jeseň скóра áбо вчáсна óсiнь; ~é ráno скóре ráно; **2** (*o ovocí, zelenine*) скородóзрiвáючий; ~é odrody jablk скородóзрiвáючі сóрты яблoк; ~é zemiaky скóры бандóркы **3** (*konaný vo vhodnom čase*) вчáсный, завчáсный; ~á potoc вчáсна пóмiч; ~é vykopanie prác вчáсне сповнiня рóбóт

včasráno *prisl.* скóро ráно; zobudil sa ~ він пробудив ся áбо збúдив ся скóро ráно

včell/a -у ž пчóла; lesné ~у лiсны пчóлы; domáce ~у домáшні пчóлы; roj včiel рой пчол; rodina včiel рoдинá пчол; ~у robotnice рóбiтні пчóлы; je usilovná ako ~ онá усилюючa áбо рóбiтна як пчóла; chov včiel пчолáрство

včelár -a *m* пчолáрь

včelársk/ly пчолáрьскый; ~a literatúra пчолáрьска літератúра, літератúра о пчолáрствi

včelárstv/o -a *s 1* (*chov včiel*) пчолáрство, ховáня пчол **2** (*náuka o včelách*) пчолáрство

včel/lí пчoлиный; ~ med пчoлиный мед; ~ie úle пчoлины úлі; ~ roj пчoлиный рой; ~ia matka мáтка, пчoломáтка

včelín -a *m* пчолник; пчóлня

včelnic/a -e ž пчолниця, пчолник

včelstv/o -a *s* пчoлина рoдинá

včera *prisl.* вчєра

včerajš/í 1 (*z minulého dňa*) вчєрáшній, вчєрáйшый; ~ie poviny вчєрáшні новинкы; ~ chlieb вчєрáшній хлiб; ~ deň вчєрáшній дєнь; ~ dátum вчєрáшній дáтум; ~ obed вчєрáшній óбiд; ~ program вчєрáшній прóграм **2** *expr.* (*niekdajší, bývalý*) бывшый, недáвный, вчєрáшній; spomínať na ~ie víťazstvá споминáти на бывшы перемóгы; ~ študent вчєрáшній áбо бывшый штудєнт; ~ia naša minulosť вчєрáшня нáшa минúлость • hľadať ~ деň *hovor.* глєдати вчєрáшній дєнь

včerajš/ok -ka *m 1* вчєрáшній дєнь, вчєра *neskl. s*; od ~ka nič nového од вчєра áбо вчєрáшнєго дня нiч новóго; ~ bol pre mňa ťažký вчєрáшній дєнь був для мєне тяжкым **2** *expr.* вчєрáшній дєнь, недáвна минúлость, бывáле; chybu ~a хыбы вчєрáшнєго дня; nič tu nepripomína ~ нiч ту не припoминaть о минúлiм; pogrvať ~ s dneškom порiвнáти вчєрáшне áбо недáвне минúле з днєшнiм днєм

včerty *prisl. expr.* до чóрта, до чортóвой мáтери; chod ~! iдь до чортóвой мáтери!

včítane *prisl.* в тiм чiслi, включнi, включáючi; ~ včerajšieho dňa вклучáючi вчєрáшній дєнь; všetci ~ deti вшыткы, вклучнi дiти; do 31. mája ~ до тридцáть пєршого мáя вклучнi

včlen/iť -i -ia *nedok. koho, čo do čoho, kam* запoити кóго, што до чóго; ~ do práce запoити до рóбóты

včlen/iť sa -i sa -ia sa *nedok. do čoho, kam* запoити ся до чóго; ~ sa do súťaže запoити ся до перемáгáнь; ~ sa do kolektívu вoйти до колeктiвy

vďač/iť -i -ia *nedok. komu, čomu* за чo бити вдячным кóму за што, бити завязáным кóму чим; rodičom ~i за výchovu він вдячний рóдичам за вихову; jemu ~ím за to, že som sa zachránil я ємý завязáный тым, же мi подарило ся захрaнити ся

vďačne *prisl. 1* (*s vďakou*) вдячнi, з вдячностєв; ~ на неho спomínáť з вдячностєв на нєго спomинáти; ~ stisnúť ruku niekomu вдячнi стиснути рýку дáкóму; ~ pozrieť на niekoho з вдячностєв áбо вдячнi попoзерáти на дáкóго **2** (*ochotne*) з успoкoйнєм, з oхóтов; ~ niečo urobiť з успoкoйнєм дaштó зрoбити; ~ pomôcť з oхóтов пoмoчi

vďačnosť/iť -ti ž вдячность; urobiť niečo na znak ~ti зрoбити дaштó на зняк вдячностi; vyjadriť niekomu svoju ~ высловити свoю вдячность дáкóму; s ~ou спomínáť на niekoho з вдячностєв спomинáти на

дакого; s ~ťou to prijem я прийму то́то з вдячностѣв

vd'achn/ý 1 (v rôzn. význ.) вдячний ко́му, чо́му за што; ~é deti вдячны ді́ти; som ti ~ za pomos я тобі вдячний а́бо дякую за помі́ч; ~ úsmev вдячний у́смів; budem ti do smrti ~ я б́уду тобі вдячний до (са́мо́й) сме́рти 2 *prep.* вдячний; ~á úloha вдячна роль; ~ materiál вдячний мате́ріа́л; ~á téma вдячна те́ма

vd'ak/la ¹-y ž вдячність, вдяка; srdečná ~ серде́чні дякую, серде́чна вдяка; slová ~у слова вдячності; vyjadriť *al.* prejavíť niekomu svoju ~u висловити да́ко́му сво́є подякова́ня а́бо сво́ю вдячність • srdečná ~! (*zdvorilostná forma*) серде́чні дякую, благодарю (те́бе, вас) ~ Bohu! сла́ва Бо́гу!

vd'aka ² *predl. s 3. p.* вдяка чо́му; ~ rýchlej pomoci podarilo sa ich zachrániť вдяка ско́рі́й по́мочі подарило ся ї́х захи́нити; ~ statočnej práci вдяка добросо́ві́стній робо́ті

vdov/la -y ž вдова; ~у po padlých vojakoch вдо́вы по па́вшых воя́ках; ~ ро učiteľovi вдо́ва учи́теля • slamená ~ *žart.* соломя́на вдо́ва

vdovč/it' -i -ia *nedok. hovor.* вдові́ти

vdov/lec -ca *m* вдове́ць • slamený ~ *žart.* соломя́ний вдове́ць

vdovsk/ý вдовський; ~ dôchodok вдовска пен́зія • jesť ~ žiť na ~om chlebe вдовова́ти

vdych -u *m* вдых, вдыха́ня; hlboký ~ глубо́кий вдых

vdých/núť -ne -nu *dok.* вдыхну́ти; zhlboka ~ глубо́ко вдыхну́ти; ~ ústami вдыхну́ти ро́том а́бо че́рез рот; ~ dúšok vzduchu вдыхну́ти сві́жий во́здух • ~ niekomu, niečomu dušu вдыхну́ти ду́шу до да́ко́го, да́чо́го

vdych/lovať -uje -ujú *nedok.* вдыхова́ти; ~ vzduch вдыхова́ти во́здух

vdychový вдыхо́вий; ~ pohyb pľúc вдыхо́ве погы́нання плю́ц

vec -i 1 рі́ч, предме́т; neživá ~ нежывы́й предме́т, рі́ч; teplé ~i теплы́ рі́чі; ~ osebe *filoz.* рі́ч в собі́; vidieť ~i, ako sú vídiťi рі́чі такы́ми(а), я́кы они́ суть 2 (*fakt, skutočnosť*) ді́ло, рі́ч, факт; čudná *al.* podivná ~ чу́дне ді́ло; smutná ~ смутны́й факт; hlavná ~, že ... глávне ді́ло, же ...; stala sa neprijemná ~ ста́ла ся непри́ємна рі́ч 3 (*čin, skutok*) ді́ло; urobil dobrú ~ він зробив а́бо виконав до́бре ді́ло 4 (*otázka, problém*) ді́ло, вопро́с; пробле́м; to je vedľajšia ~ то́то друго́рядне ді́ло; rodinné ~i ро́динны пробле́мы; ministerstvo zahraničných ~i міністе́рство загра́ничных ді́л; vniknúť do podstaty ~i вникну́ти до су́ті ді́ла; riešiť dôležité ~i рі́шати ва́жны ді́ла; obrátiť sa na niekoho v nejakej ~i оберну́ти ся на да́ко́го в дая́кій рі́чі; slúžiť spoločnej ~i служи́ти общо́му ді́лу 5 (*činnosť, práca*) ді́ло; rozumieť sa svojej ~i розу́мити сво́є ді́ло а́бо розо́берати́ ся в сво́ім ді́лі • k ~i! бли́же к ді́лу!; to je hotová ~ то́то ді́ло рі́шене; nebude *al.* nebolo by od ~i не зле было бы...; postaviť niekoho pred hotovú ~ постави́ти да́ко́го пе́ред гото́вий факт; nazývať ~i pravým menom называ́ти рі́чі сво́їми(а) ме́нами; celá ~ je v tom, že ... вшы́ткы ді́ла зво́дять ся ку то́му, же ...; ~i došli tak ďaleko, že ... ді́ло дошло́ до то́го, же...; ді́ло дошло́ так дале́ко, же ...

vecne *prisl. (k veci)* (бли́же) к ді́лу!; *hovor* ~! гово́рь бли́же к ді́лу!

vecn/ý 1 (*vzťahujúci sa na konkrétne veci*) рі́човый, мате́ріа́льний; ~é odmeny, dary рі́човы одмі́ны, да́рунky; ~á lotéria рі́чова лоте́рія; ~á inventúra інверта́різа́ція, мате́ріа́льний раху́нок; ~é náklady мате́ріа́льны вы́траты; ~é škody мате́ріа́льны шко́ды; ~é prostriedky мате́ріа́льны сре́дства • ~ dôkaz *práv.* рі́човый до́каз; ~é plnenie *práv.* реа́льне выповні́ня; ~é poznanie *filoz.* позна́ня объекті́вной реа́лности, позна́ня мате́ріа́льного сві́та; 2 (*týkajúci sa obsahovej stránky*) конк্রে́тний, факті́чний; ~é

розп'язки конкретні знання; ~á pripomienka фактична позначка; ~é chyby фактичні хиби; z ~ej stránky správny з фактичного боку справний • ~ význam slova *lingv.* лексичне або предметне значіння слова; ~ katalóg тематичний каталог; ~ register *al.* index предметный указатель **3** (*triezvy, objektivny*) об'єктивний; по сутності; ~á kritika об'єктивна критика; ~ štýl об'єктивний штиль; ~á diskusia об'єктивна дискусія; ~ rozhovor розговор по сутності, об'єктивний розговор

večer¹ -a *m* **1** в'єчор; letný ~ літній в'єчор; dlhé zimné ~у довгі зимові в'єчори; chyli sa k ~у в'єчоріє, хилиль ся к в'єчору; od (včasného) rána do (neskorého) ~а од (скóрого) рана до (пізн'єй) нóчі; k ~у під в'єчор, к в'єчору **2** в'єчор, в'єчерінка; slávnostný ~ славно́стний в'єчор; literárny ~ літературний в'єчор • dobrý ~! добрий в'єчор!; Štedrý ~ Рожд'єств'єнський в'єчор; silvestrovský ~ Новорóчний в'єчор, Новый рік; ráno je mudrejšie než ~ [prisl.] рано мудріше в'єчора; nechváľ dňa pred ~om [prisl.] не відів в'єчора, і хвалити ся не є чóму

večer² *prisl.* в'єчорами; včera ~ вч'єра в'єчор

večer/la -у *ž* в'єч'єра; studená ~ зимна́ або студ'єна в'єч'єра; teplá ~ тепла́ в'єч'єра; slávnostná ~ славно́стна в'єч'єра; pri ~і при в'єч'єрі; variť ~у варити або приправл'євати в'єч'єрю; podávať ~у подавати в'єч'єрю; ísť na ~у їти на в'єч'єрю • posledná ~, Večera Pána *cirk.* Тайна в'єч'єра; štedrá ~ рожд'єств'єнска в'єч'єра

večerami *prisl.* в'єчер'ами; chodieval k nám ~ ходив ку нам в'єчер'ами; stretávať sa ~ стрічати ся в'єчер'ами

večer/lať -ia -ajú *nedok.* чо і *bezpredm.* в'єч'єрати; ~ doma в'єч'єрати дóма; ~ reštaurácii в'єч'єрати в р'єштаврації; ~ zemiaky їсти на в'єч'єрю бандурки

večer/liť sa -і sa *neos.* *nedok.* в'єчоріє

večernic/la -e *ž* **1** (*planéta Venuša*) в'єчорниця, в'єч'єрна зв'єзда **2** ~ во́навá

но́чна фіалка; ~ lesná лісна фіалка **3** (*víla, zlá ženská bytosť*) русалка

večerník -a *m* в'єч'єрна новинка

večerní/ý в'єч'єрний; ~ súmrak стмив'аня; ~ program в'єч'єрний прóграм; ~é vydanie в'єч'єрне вид'аня; ~é šaty в'єч'єрні шмáты

večierk/la -у *ž* в'єч'єрка; trúbiť ~у трубіти в'єч'єрку

večier/lok -ka *m* в'єч'єрінка, в'єчор; tanečný ~ танц'єв'альний в'єчор; čajový ~ ча'євий в'єчор, в'єчерінка; študentský ~ штуд'єнтська в'єчерінка; zoznamovací ~ в'єчор стрітн'утья, познакóмлюючий ся в'єчор; rozlúčkový ~ прощ'альний в'єчор; usporiadať ~ ор'ганізовати в'єчерінку

večnosť/ť -ti *ž v rôzn. význ.* вічність; čakám ľa už celú ~ я ч'єкам т'єбе уж цілу вічність • odobrať sa *al.* одísť на ~ одийти до вічності

večni/ý **1** (*stále trvajúci*) вічний; krajiny ~ého snehu a ľadu край вічного снігу і л'єду; priateľstvo na ~é časy приятельство на вічні часи; hmota je ~á мат'єрія вічна; prisahať si ~ú lásku присягати на вічну любов **2** (*v náboženských predstavách*) вічний; ~ život вічний живот; ~á blaženosť, ~é spasenie вічна блаж'єність, вічне спасіня; ~é zatratenie вічні м'юки; spať svoj ~ sen спати вічним сп'анком; odísť na ~ одпо́чинок одийти до вічності; uložiť niekoho na ~ одпо́чинок уложити дакóго на вічний одпо́чинок; daj mu Pánboh ~ú slávu ц'арство ёму неб'єсне; дай, Бóже, ёму сл'аву вічну **3** *expr.* вічний, некон'єчний, постійний; ~é nedorozumenia вічні непорозуміня; ~é spory вічні г'адки; ~é prenasledovanie вічне пронасл'єдованя; ~é sťažnosti вічні або некон'єчні жалóбы • ~ študent вічний штуд'єнт; ~ svetlo *cirk.* вічне св'їтло; ~ oheň вічний ог'єнь; ~ byť свій кв'артель; на ~é veku, на ~é časy на віки вічні, на вічні часи

veď *spoj.* s *časť.* в'єдь; choď tam, ~ ty poznaš cestu їдь там, в'єдь ты пóзнаш дорóгу; ~ je to pravda! в'єдь тóтò є пр'авда!

vedl/a -у ž наука; súčasná ~ сучасна наука; exaktné ~у точны науки, аплікована наука; spoločenské ~у общности науки; prírodné, technické ~у природны, технічны науки; literárna ~ літературознавство; žiť len ~е жыти лем науков • kandidát, doktor technických, filologických *ap.* vied кандидат, доктор технічних, філологічних і т. п. наук; Slovenská akadémia vied Словацька академія наук; robiť *al.* nerobiť z niečoho ~у робити або не робити проблем з чого; to je celá *al.* úplná ~ žart. то́то ці́ла наука!; to nie je nijaká ~ iron. ні́ч мудро́го ту не́т

vedl/ec учёный, научный работник

vedeckobádateľsk/lý научно-дослідний; ~á práca научно-дослідна робота

vedekovýskumn/lý научно-дослідний; ~ ústav научно-дослідний інститут

vedeck/lý v rôzn. význ. научный; ~á práca научна робота; ~ výskum научный дослід; ~é úlohu научны задачі; ~é inštitúcie научны інституції; ~ svetopáňor научный погляд, научна точка зріня, світогляд; ~é myslenie научне мышліня або думаня; ~é metódy научны методы; postaviť niečo na ~ základ поставити дашто на научну основу

veden/lie -ia s 1 (*skupina ľudí, ktorá niečo spravuje*) веджіня, правліня; ~ domácnosti веджіня газдівства; ~ podniku веджіня фабрики; voliť ~ волити веджіня; ~ ústavu правліня інституту; ~ auta веджіня авта; ~ schôdze веджіня громады або зібраня 2 (*vedenie, vodcovstvo*) завідованя; pod jeho ~ím під є́го завідованє́м або веджі́нє́м 3 *šport.* веджіня; ~ lopty веджіня лопты; ~ ruku hokejku vedжіня п́уку хокéйков; ujať sa ~ia ухопити ся веджіня 4 *odb.* веджіня; elektrické ~ електричне веджіня; káblové ~ каблòве веджіня; ~ ústredného kúrenia веджіня центрáльного выгрі́ваня; ~ vysokého napätia веджіня высòкого напéтя; drôty elektrického ~ia дрóты електричного веджіня • má dlhé ~

hovor. до нє́го до́вго дохòдити, мать до́вге веджі́ня

vedieť vie vedia *nedok.* 1 *čo, čo o kom, čom (mať vedomosť, byť s niečím oboznámený)* знáти; ~ pravdu знáти прáвду; isto niečo ~ на́исто даштò знáти; ~ niečo z vlastnej skúsenosti знáти даштò з влáстной скýсёности абò з влáстного óпыта; viem od známych я o т́ім знам од знáмых; nikto o ňom nevie ни́хто о н́ім не знáть; čo vy o tom viete? ш́то вы о т́ім знáте?; viem to aj bez teba я знам то́то і без т́ебе; dať o sebe ~ дати о собі знáти; neurobil som to, aby si vedel я то́то не зробив, аб́ы ты знав 2 *čo (poznať, ovládať)* знáти, володіти; ~ čítať, písať знáти ч́итати, писáти; ~ hrať na klavíri знáти грáти на клáвірі; dieťa už vie chodiť, rozprávať д́итина уж знáть ходити, говорити; ~ šiť, variť знáти шы́ти, варити; nevie sa pretvarať він не знáть притваря́ти ся; vie úlohu знáть урòк; ~ cudzí jazyk знáти чужд́ій язык, володіти чужд́ім языко́м; ~ niečo naspamäť знáти наспáмьят даштò 3 *čo i s neurč. (mať schopnosť, dokázať niečo urobiť)* быти спосо́бным на ш́то, знáти (*даштò робити*); ~ sa vypnúť знáти вына́йти ся; ~ sa ovládať быти спосо́бным володі́ти собо́в; ~ si rady v niečom знáти дати собі ра́ды в дач́ім 4 **nevedieť** v zápore *so slovesami vyjadrujúcimi veľkú mieru deja* не моч́и; nevie si vynachváliť niečo він не може вынахвалити даштò; neviem sa vynadiť я не мòжу напозерáти ся; nevedel sa nasýtiť slobody він не м́г на́радовати ся слобòді; nevie sa vynačudovať tomu він не мòже выначудовати ся тóму 5 **neviem, (neviem)** (*vyjadruje pochybnosť*) не знам (я); neviem, neviem či sa toho dožijem не знам, ці я до́жью ся тóго 6 **neviem s opytovacím zámenom al. príslovkou** (*vyjadruje zveličenie s expresívnym zafarbením*) бор знáть; dal by mu neviem čo za to, keby ... він дав бы є́мý бог знáть ш́то, ќидь бы ... • dať ~ niekomu niečo (*oznámiť*) дати знáти

дакому даштó; vie, čo chce він знать, што хóче; nevie, kde mu hlava stojí він не знать, де ё́му го́лова; nevie, kam z konopí він не знать, як ё́му быти а́бо по́ступовати; nevie, čo má s rukami robiť він не знать, де дати рýкы; nevie sa do kože zmesť він не знать змістити ся до скóры, він на го́лові хóдить; viem, na čom som тепе́рь я знам, як ми быти; o tom nechcem nič vedieť а) то́то ме́не не дотыка́ть ся; б) і чу́ти я о тім не хóчу; čo ja viem! (*výraz nerozhodnosti*) о́дкы я знам; aby si vedel! (*výraz rozhorčeného zdôraznenia*) так і знай!; to sa vie! так і трéба

vedľa 1 *predl. s 2. p. (pri, popri)* по́при кім, чім, ко́ло ко́го, чо́го; ~ domu je rieka по́при до́мі є ріка́, ко́ло до́му є ріка́ **2** *predl. s 2. p. (pozďľ, okolo)* вздовж, ко́ло ко́го, чо́го, мі́мо ко́го, чо́го; cesta vedie ~ rieky до́ро́га ве́де вздовж рі́кы; ~ brehu вздовж бе́рега; choď ~ školy і́дь мі́мо шко́лы, і́дь ко́ло шко́лы **3** *predl. s 2. p. (spolu, súčasne)* ве́дно, до́ведна з ќым, ч́ім; vyrastajú ~ seba они ро́стúть ве́дно **4** *prisl. (v tesnej blízkosti)* о́коло ко́го, чо́го, ря́дом з ќым, ч́ім; je ~ v izbe він в сусі́дній і́збі; ~ domu ря́дом з до́мом • trafiť *al.* streliť ~ прома́хну́ти ся; byť (celkom) ~ тра́фити па́лце́м до не́ба, не уга́дну́ти; stať ~ сто́яти бо́ком

vedľajš/í 1 сусі́дній; vo ~ej izbe в сусі́дній і́збі; vo ~ej ulici в сусі́дній у́лиці; pri ~om stole при сусі́днім сто́лі; pracuje vo ~ej kancelárii він ро́бить в сусі́дній канце́ларні **2** (*prifahľý, bočný*) дру́горядний, побóчний; ~ produkt дру́горядний а́бо побóчний про́дукт; ~ie príznaky choroby дру́горядны прі́знакы хворóты; ~ie zamestnanie побóчна ро́бота; ~í zárobok до́повню́чий а́бо бо́чний за́робок; ~ia ulica бо́чна у́лиця; ~ia cesta бо́чна до́ро́га; ~ koreň *bot.* бо́чний ко́рїнь; ~ tón *hud.* побóчний то́н; ~ veta *gram.* пі́дрядне рече́ння; ~ prízvuk *lingv.* помі́чний а́бо дру́горядний акце́нт а́бо прити́ск; ~ie vetné členy дру́горядны чле́ны

рече́ння **3** (*bezvýznamný, nepodstatný*) дру́горядний, незначний; to sú teraz ~ie veci то́ты су́ть тепе́рь дру́горядны рі́чі; to je teraz ~ie то́то тепе́рь не ва́жне, то́то тепе́рь не ма́ть значі́ня, то́то тепе́рь ма́ть дру́горядне значі́ня • odsunúť niečo na ~iu koľaj одсу́нути даштó на дру́гий план

vedno prisl. 1 (*spoločne*) ве́дно, до́ведна, догрома́ды, до ко́пы; pracovať ~ s otcom робити до́ведна з ві́тце́м; ~ skúmať niečo ве́дно шу́дováти а́бо познава́ти даштó; ~ sme chodili do školy мы до́ведна хо́дили до шко́лы **2** (*dohromady*) вшы́того, в о́бщїм; ~ nás bolo sedem вшы́того нас было се́меро; všetky tváre splynuli ~ вшы́ты тва́ри зли́ли ся ве́дно

vedome prisl. свідо́мо; на́роком; urobiť niečo ~ зроби́ти даштó на́роком; ~ škodiť niekomu свідо́мо шко́дити да́кому

vedom/ie -ia *s v rôzn. význ.* усвідо́млі́ня, свідо́мость, псі́хіка; ľudské ~ лю́дське усвідо́млі́ня; spoločenské ~ о́бщностне усвідо́млі́ня; bytie určuje ~ бы́тіє опе́редлю́є свідо́мость; ~ viny усвідо́млі́ня ви́ны; ~ vlastnej dôležitosti усвідо́млі́ня сво́єї ва́жності; bol bez ~ia був без па́м'яті; stratil ~ страти́ти па́м'ять; prebrať sa k ~iu приве́сти к па́м'яті • dať niekomu niečo на ~ дати зна́ти да́кому о да́чім; vziať niečo на ~ взяти даштó до ві́дома; urobiť niečo s ~ím niekoho зроби́ти даштó з да́чіє́го ві́дома; bez ~ia niekoho без да́чіє́го ві́дома; podľa svojho najlepšieho ~ia а svedomia по́для сво́єго на́йлі́пшого ві́дома і свідо́мости; робити даштó не зо стра́ху, а по со́вісті

vedomos/í -ti *ž obyč. v mn. č.* ~ti з́нання, ві́домости, позна́ня; základné ~ti о́сновы з́нання а́бо ві́домости; hlboké, povrchné ~ti глүбо́кы, пове́рхны або плүткы з́нання; teoretické, praktické ~ti теореті́чны, практи́чны з́нання; knižné ~ti кни́жны ві́домости; prehľbovať svoje ~ti углүблю́ти а́бо росшы́рєвати сво́ї з́нання

vedoml/ý усвідомлюючий; свідомый; ~ čin усвідомлюючий поступок; ~é úsilie свідоме усердність; ~á lož усвідомлююча лож; ~á kontrola свідоме контролю; byť si ~ svojej povinnosti усвідомлювати свою повинність; byť si ~ viny осознати або признати свою вину

vedr/lo -a s ведро; cinové ~ цінкове ведро; plechové ~ бляшане ведро; drevené ~ кадя

vedúci/li¹ ведучий; ~i pracovníci ведучі робітники; ~a myšlienka основна думка; dať ~ gól šport. дати ведучий гол

vedúci/li² -ého m завідуючий; ~ oddeľnia завідуючий oddělnia; zodpovedný ~ відповідний ведучий; ~ úlohu відповідний за тему; ~ katedry завідуючий катедры; umelecký ~ художній завідуючий, завідуючий по хідожній часті

vegetarián -a m вегетаріан

vegetariánsk/ý вегетаріанський; ~a strava вегетаріанська страва

vegetatívny/ly biol. вегетативний; ~e funkcie вегетативні функції; ~é nervstvo вегетативна нервна система; ~é orgány вегетативні органи; ~e rozmnožovanie вегетативне розмноження; ~a hybridizácia вегетативна гібридизація

veget/ovať -uje -ujú nedok. 1 biol. (o rastlinách, živočíchoch) рости, прорастати, виростати 2 hovor. expr. (živoriť) екзистувати, живорити; nežila, iba ~ovala она не жила, лем живорила або екзистувала

vehemenc/la -ie ž запалість, хтівість, темпераментність

vehementný запалистий, хтівий, енергійний, темпераментний; ~ prejav темпераментне виступіння

vech/leť -ľa m 1 сноп, снопок (solómy i m. n.); ~ trávu снопок травы 2 помыток (на умываня грам); umývať ~ťom riad умывати графы помытком 3 hovor. pejor. (o človeku i veci) рянда

vejačk/la -y ž 1 лопата на прочищення зёрна 2 (stroj) вялка (зёрна од половы)

vejár -a m веяр aj pren.; rozprestrieť ~ простягнути веяр; ~ mihalníc веяр мигальниць **vejárovit/ý** веярний, веяровитий; ~é listy palmy веяровите листья палмы

vek -u m 1 (dlhý časový úsek) вічність; вік, епоха; pretrvať ~у пережити віки; на веčné ~у на віки вічні, на вічні часы, навіки; už ~у sa o tom píše o tím už dávno пишуть; на ~у ~ov на віки віків 2 (istá doba ľudského, zvieracieho al. rastlinného života) вік, роки; dojčenský ~ грудний вік; školský, predškolský ~ шкільський, дошкільський вік; priemerný ~ середні роки; vysoký ~ високий вік; fyzický ~ фізичний вік; dôchodkový ~ пенсійний вік; produktívny al. aktívny ~ продуктивний або активний вік; zvieratá, stromu вік звірята, строму; v útlom, v dospelom ~у в раннім, в зрілім віку; sme rovnakého ~у мы едних (з тобів, з ним) років; dožiť sa vysokého ~у дожити ся високої старости; muž stredného ~у хлоп середніх років; človek v najlepšom ~у života чоловік в найкращих роках жытота 3 (časový úsek, éra) ера, епоха; вік; starý, stredný, nový ~ стародавній, середній, новий віки; kamenný ~ каменний вік; atómový, jadrový ~ атомовий, ядровий вік; ~ elektroniky вік електроніки • zlatý ~ золотий вік

vek/lo -a s (v rôzn. význ.) прикрывка; ~ truhlice прикрывка лады; prikryť nádobu ~ом прикрыти горнець прикрывков

vekov/ý віковий; ~é skupiny, kategórie вікові групи, категорії; ~é zloženie вікове зложіння; ~é rozvrstvenie obyvateľstva вікове розподілення жителів; ~ rozdiel віковий розділ; ~ priemer середній вік • ~ limit šport. віковий ліміт, вікова границя

vektor -a m geom. fyz. вектор; silový ~ силівый вектор; voľný ~ вольний вектор; súčtový ~ сумарний вектор; ~ svetla вектор світла

veľa prisl. i čisl. мно́го, велё; ~ ľudí мно́го людёй; prečítať ~ kníh прочитати мно́го книг; má už ~ rokov він матъ уж велё

рóків, ёму уж мно́го рóків; ма́ пріліш ~ повинності він ма́ть дость повинностей; *napadlo* ~ *snehu* на́падало а́бо навалило мно́го снігу; ~ *deti* мно́го дітєй; *to pre mňa* ~ *znamená* то́то про ме́не мно́го значіть а́бо ма́ть велике значі́ня; *urobiť* ~ *dobrého* зроби́ти ве́лє до́брого; *to si vyžiada* ~ *času* на то́то трéба бу́де мно́го ча́су • *myslieť* si ~ *o sebe* мно́го дýмати о со́бі; *má* ~ *rečí* він дость ве́лє гóвóри́ть; *čo je* ~ , *to je* ~ *hovor*. што ве́лє, то не здрáво; што ве́лє, то ве́лє; *pedať* ~ *na klebety* не придава́ти значі́ня плéткам; *nemá toho* ~ *v hlave* він не ма́ть то́го мно́го в го́лові; ~ *kriku* *pre nič* мно́го крику і́з-за ничо́го, бýря в по́гарі во́ды; ~ *rečí* *neparobí expr.* він не бісідли́вий, він скупы́й на сло́ва; *Veľa štastia!* Жéлам щáст'я!, Бúдьте щáстливи́!, Вшы́тко до́брого!, В до́бры́й ча́с!, Щáстливи́!; *Veľa úspechov!* Жéлам мно́го ўспі́хів!, Жéлам щáст'я а́бо серéнчу!; *Nestoji to za veľa* (*replika na otázku* *Ako sa máš?*, *Ako vám je?*) Іде́ до́бри!, Мо́же бы́ти!, Дя́кую!

veľakrát, veľa ráz *čísł.* 1 мо́ро раз, ве́лє раз; ~ *niečo prečítať* мно́го раз про́читати да́штó 2 ча́сто; ~ *sa stane, že* ... ча́сто ста́вать ся, же ...

veľarľ/a -у *ž lingv.* велáрный звук, задне́підне́бный (велáрный) со́гласный

veľaráz p. veľakrát

veľaročn/ľý много́ро́чний; ~é úsilie много-ро́чна снáга

veľavážený висо́коуважа́ный, висо́ко-ва́жений, глубо́коуважа́ный

veľavravný 1 много́говóра́чий, много́слов-ный, много́бісідю́чий; ~ *človek* много-говóра́чий чоловíк 2 красно́речі́вий; ~ *ro-* *hľad* красно́речі́вий взгля́д

veľavýznamný много́зна́чный

veľdiel//o -a *s* шеде́вр, вызначный твiр

veľbl/iť -í -ia *nedok.* оспiвóвати, про-славля́ти, выхваля́ти, хвалити

veľebn/ľý велича́вый, оспiвóванный, выхваля́ный; ~é *tícho* оспiвóване тихо

velen//ie -ia *s* 1 ко́мáндóван'я; *vojenské* ~ во́єньске ко́мáндóван'я; *prevziať* ~ *vzяти* а́бо *перевзяти* на се́бе ко́мáндóван'я 2 (*velitelia*) ко́мáндóван'я, ко́мáндне зложі́ня; ~ *armádu* ко́мáндóван'я армáдов 3 (*poveľy*) ко́мáнда

velezrad//a -у *ž* держáвна зра́да, зра́да держáвы; *obviniť z* ~у обвинити з держáвної зра́ды

velezradc//a -у *m* держáвный зра́дник

velezradný зра́дницький

veľ//hory -hór *ž mn.* *č.* высóкы гóры

veliaci 1 ко́мáндую́чий; ~ *dôstojník* ко́мáндую́чий офі́цiр 2 ко́мáндный; ~ *jazyk* *jazyk* ко́мáнды

veličenstv//o -a *s* высóсть; (*jeho, vaše*) *kráľovské, cisárske* ~ (*ěró, váša*) *korol'ívska, ímpérátoř'ska* высóсть

veličin//a -у *ž* 1 вели́чі́на; па́раме́тер; *priamo, nepriamo úmerná* ~ *mat.* *прямо, непря́мо* про́порціо́нальна вели́чі́на; *hľadaná* ~ *гледана* вели́чі́на 2 *pren. často iron.* вели́чі́на; *literárna* ~ *лі́тератýрна* вели́чі́на • *peznáma* ~ *незна́ме, гледана* вели́чі́на, гледа́не

veličizný *expr.* вели́чезный, обрóвский, вели́кий-превели́кий

velikán -a *m* 1 (*v rôzn. význ.*) вели́ка́н, *řířánt, ті́тан*; а) (*obor*) *rozprávkový* ~ *приповiдкóвый* вели́ка́н; *vyrástol z neho* ~ *вырiс* і́з не́го вели́ка́н; б) (*predmet veľkých rozmerov*) *tatranské* ~у вели́ка́ны Тáтер, *tatrán'sky* вели́ка́ны; ~у *rastlinnej riše* *řířántы* *ростли́нного* сві́та 2 *expr. (človek vynikajúci v nejakej oblasti)* *řířánt*, *кори́фе́й, ті́тан*; ~ *vedy* *řířánt* а́бо *кори́фе́й* нау́кы; ~і *umenia* *řířántы* і́скýства; *tvorba národných* ~ов *твóрчість* наро́дных *řířántів*

velikánsky *expr.* вели́ка́ньский, обрóвский, *řířánt'sky*; ~а *postava* вели́ка́ньска а́бо *řířánt'ska* *фі́рýпа*; ~е *mesto* обрóвске мі́сто; *urobil mi* ~у *radost'* він зроби́в мi вели́ку а́бо обрóвску ра́дóсть

velikáš -a *m pejor.* ме́ғалома́н; чоловíк, те́рпячий ма́нієв вели́кості

velikášsky *pejor.* наповнений мánieв великості

velikášstv//o -a s мánія великості, меґало-мánія

vel//it' -í -ia *nedok.* **1** *komu, čomu (byť veliteľom)* кома́ндovati, прика́зовати, роска́зовати ко́му, чо́му; ~ armáde кома́ндovati армáді; ~ vojakom кома́ндovati воякам **2** *komu, čomu i bezpredm. (dávať povely)* кома́ндovati ко́му, чо́му; дава́ти кома́нду; veliteľ ~í do útoku кома́нді́р дава́ти кома́нду атакова́ти проті́вника **3** *kniž. komu i bezpredm. (kázať)* ка́зати, прика́зовати; tak ~í rozum так ка́же розу́м; veľkorysosť nám ~í odpúšťať великоду́шність нам ка́же одпу́щати

veliteľ -a *m* **1** (*veliaci organizovanej skupine, obyč. vojenskej*) кома́нді́р, нача́льник, кома́ндуючий; *vojenský* ~ воє́нський нача́льник; ~ armády кома́ндуючий армáдов; *hlavný* ~ армády главнокома́ндуючий; ~ pluku кома́нді́р плу́ку **2** (*vedúci*) ста́рший, ве́дучий; ~ izby ста́рший áбо ве́дучий ізбы **veliteľský** **1** (*súvisiaci s veliteľom*) кома́ндный, кома́нді́рський; ~ zbor кома́ндне зложі́ня; ~á funkcia кома́нді́рська фу́нкція; ~á príprava підгото́влі́ня кома́нді́рів **2** (*rozkazovačný*) вла́стный, кома́нді́рський; ~ tón вла́стный то́н; ~ hlas вла́стный го́лос; • ~ môtik капіта́нський місто́к

veliteľstv//o -a s **1** (*úrad, inštitúcia veliteľa*) штаб, упра́влі́ня; *hlavné* ~ гла́вный штаб; ~ letectva кома́ндова́ня авіа́ції; ~ divízie штаб ді́візії **2** (*budova veliteľského štábu*) штаб, будо́ва шта́бу, коменда́ту́ра; ísť na ~ іти на штаб

vel'kňaz -a *m* **1** (*u pohanov*) жре́ць **2** *hist. (u starých židov)* першо́святи́чений **3** (*u kresťanov*) (архи)е́пископ

vel'koadmirál -a *m* адміра́л

vel'kodušnosť -i ž великоду́шність

vel'kodušný великоду́шний

vel'kofilm -u *m* кінопопе́я

vel'kofinančník -a *m* вели́кий фіна́нчник, великофіна́нчик

vel'kohubý *pejor.* ~ človek кри́кун, хвале́нкарь, та́рач, лябдош

vel'koklas//ý великоколо́сый ~á pšenica великоколо́са пше́ниця

vel'kokvet//ý великокві́тний, з вели́кими(a) кві́тками; ~é rastliny великокві́тні росли́ны

vel'kolepý пре́красный, імпоза́нтный; гра́ндіозный; ~ výhľad пре́красный ви́гляд; ~á stavba імпоза́нтна будо́ва; ~é plány гра́ндіозны́ пла́ны

vel'kolistý великоли́стый, з вели́кими(a) листя́ми

vel'komesť/o -a s вели́ке мі́сто; európske ~ вели́ке євро́пске мі́сто; *ruh* ~a рух вели́кого мі́ста

vel'komestský мі́ський *al. sa prekladá nepriatymi pádmí spojenia* вели́ке мі́сто; ~ život живо́т во вели́кім мі́сті; ~ človek жы́тель вели́кого мі́ста; ~ ruh рух вели́кого мі́ста

vel'komoravsk//ý *hist.* вели́комора́вський; ~é knieža вели́комора́вський кня́зь; *Velkomoravská ríša* *hist.* Вели́комора́вска держа́ва

vel'komožn//ý *zastar.:* ~ pán мі́лостивий пан; ~á pani мі́лостива па́ні; ~ mladý pán (мі́лостивий) мо́лодий пан

vel'komyseln//ý великоду́шний; ~á potoc великоду́шна по́міч

vel'konočn//ý пасха́льний; ~é sviatky па́сха; ~é vajčka пасха́льны я́чка, писа́нки; *Velkonočný pondelok* Пасха́льний понеді́ле́к (*polivámu divčáta i ženy vodôe*)

vel'koobchod -u *m* торго́вля во вели́кім, вели́которгі́вля

vel'koodberateľ -a *m* (*elektriny ap.*) то́т, хто ужи́вать да́што во вели́кій кі́лькості, вели́кий ужи́вате́ль да́чого

vel'kopansk//ý **1** па́ньський; ~é majetky па́ньскы ма́еткы **2** *pejor.* па́ньський; ~é spôsoby па́ньскы ма́не́ры áбо спо́собы

vel'kopekár//eň -ne ž пекаре́нський заво́д; *automatizovaná* ~ авто́матізо́вана пека́рня

veľkopestovateľ -а *m* виробця во великім
veľkoplod//ý великоплідний, з велики-
 ми(а) плодами; ~á jahoda ягода з
 великими(а) плодами

veľkopodnik -а *m* велика фірма, великий
 завод

veľkopodnikateľ -а *m* великий фірмник

veľkopredaj -а *m* великопродай

veľkopredaj//ňa -не *ž* універсальний склеп

veľkopriemys//el -лу *m* великий промисел

veľkopriemyselný великопромисловий

veľkorys//ý 1 (*šľachetný*) великодүшний,
 благородный; ~ človек великодүшний
 чоловік; ~á ротос добросердечна поміч;
 ~ čin благородний поступок **2** (*veľký,*
rozsiahly) грандіозный, обрөвський,
 огромный; ~é plánu обрөвскы плány
 або задумы; ~á akcia грандіозны акції;
 ~ program грандіозный проґрам; ~é
 pohostinstvo щедре гостіваня або
 погощія

veľkosemenn//ý великосемінний; ~á sorta
 hrachu, fazule великосемінна сорта або
 одрöда гороху, фасóли

veľkos//ť -ті *ž 1* великість; ~ majetku
 великість маєтку **2** *prel.* великість;
 ~ lásky великість любви; ~ myšlienku
 великість дүмки **3** рöзмір; ~ šiat, topánok
 рöзмір шмат, топáнок; predmety rôznej ~ti
 предмёты вшеляких рöзмірів

veľkostatkár -а *m* великий володарь зёмлі

veľkostat//ok -ку *m* великий маєток, велике
 гáздівство

veľkostn//ý по великості, пöдля віку;
 розмірний; ~é skupiny групу пöдля віку;
 ~é kategórie розмірны катерорії; ~é typu
 розмірны тіпы

veľkosvetsk//ý великосвітський; ~á
 spoločnosť великосвітська общность

veľkovýkrm -у *m* масове выкормліня

veľkovýkrm//ňa -не *ž* велика выкормна
 фάρма

veľkovýrob//a -у *ž* výroba во великий
 кількості

veľkovýrobn//ý: ~é formy v poľnohospodár-
 stve великовирöбны фöрмы сільського
 господарства

veľkovývoz//a -у *m* великий експортёр

veľkozrn//ý великозернистый; ~é hrozno
 великозернисте грозно

veľkozávod -у *m* великий завод, велика
 фабрика

veľk//ý 1 (*značných rozmerov*) великий; ~
 dom великий дім; ~á rieka велика ріка;
 ~ pozemok великий учáсток зёмлі; ~é
 priestory великы простöры; ~ štát велика
 держáва; ~é stavby великы будöвы; tvoja
 izba je ~á tvöя ізба велика; ~á hlava
 велика гóлова; ~é oči великы öчі; ~ format
 papiera великий формát пáпіря; ~á rodina
 велика родина; ~ výber великий вибір;
 ~é nešťastie велике нещáстя; ~á rýchlosť
 велика скöрость; ~ tlak высöкий тиск;
 ~á zima велика або ужáсна зимá; ~é
 trápenie велике трапіня; ~á láska велика
 любöв; ~é pranie велике рáйбаня або
 прáня; ~á porcia велика порція; ~é pivo
 велике пиво; ~é písmená великы бұквы;
 ~á násobilka таблиця множіня (од 11 до
 20); ~á večerná toaleta дöвгы вечірны
 шмáты, вечірний туалёт; ~á ručička
 (*hodín*) минүтна або велика стрілка; ~á
 lyžica stolöva або велика лöжка; ~á
 kalória fyz. велика калöрия, кілокалöрия; ~
 mozog *anat.* великий мозöг; ~ krvný obeh
anat. великий крöвный öбиг; ~ prsný sval
anat. великий грүдний свал; ~ útrobný
 nerv *anat.* великий черёвний нерв; Veľký
 voz *astron.* Великий виз; Veľká Morava
hist. Велика Морáва, Великоморáвска
 держáва, Великоморáвске князівство;
 Veľká Fatra *geogr.* Велика Фáтра; Veľká
 Británia *geogr.* Великобритáнія; Veľká
 Bratislava *admin.* Велика Братислáва
 (з *приляглыми раёнами*); ~á sekunda,
 tercia, sexta *hud.* велика секүнда, тёрція,
 сёкста; ~á cezúra *lit.* велика цезүра; ~á
 voda а) (*povodeň*) велика вöда, повöдень
 б) (*hlboká*) глүбöка вöда **2** (*príliš voľný*)

досьть великий, знáчні великий; ~é topánku досьть великы топáнкы; ~ golier знáчні великий rálip; kabát je mi ~ kábat mi досьть великий **3** (významný. dôležitý) великий, визначный; ~ vedec великий áбо визначный учéный; ~ skladateľ великий композітор; ~ objav велике открытá; ~ spisovateľ, básnik великий áбо визначный писáтель, поет; ~ talent великий тáлент; ~á doba велика епóха

● Veľká noc cirk. Пáсха; Veľký piatok cirk. Велика пятніця, Стráстна пятніця; Veľký týždeň Великий áбо Стráстный тыждень; Veľká vlastenecká vojna Велика отчизняна войнá; Peter Veľký Петрó Великий; Alexander Veľký Алексáндер Великий

4 (dlhý časove) великий, дóвгый; ~é meškanie велике спізнінá; ~ časový odstup великий проміжок часу

● ~é prázdniny *hovor.* літні канікулы; ~ prestávka велика переміна

5 *hovor.* (dospelý) великий, дорóслый; si už ~ chlapec ты уж великий хлопéць; má už ~é deti він мать уж великы діти, у нёго уж великы діти; chcel by už byť ~ він хотів бы быти уж дорóслым áбо великим; akého ~ého syna máte! якóго уж великого сына máте!, якый у вас великий сын!; keď budem ~ коли я выросну великий, коли я бóду великим; vedel o tom len z rozprávania ~ých o тім він знав лем з розповідáня дорóслых

● на ~é sviatky *hovor.* на великы свята; ~é zviera *hovor. expr.* велике звіря; hrať ~ého pána грáти зо себе великого пáна; ješ' ~ou lyžicou гостити ся, їсти з великов лóжков; žiť na ~ej поне жыти на высóкій нóзі; strach má ~é oči [*prisl.*] страх мать великы óчі; má ~ jazyk він мать дóвгый язык; má ~é slovo ёго слóво мать вáгу, він мать велике слóво

veľmajst/er -ra *m* **1** *šach.* грóсмейстер, великий мáйстер **2** (великий) мáйстер (дaчóго); ~ rečníctva мáйстер орáторського іскўства, мáйстер слóва; ~ štetca мáйстер пéнзлика

veľmi *prisl.* **1** барз, дўже *hovor.*, цáлком; ~ mnoho барз вёлё áбо мнóго; ~ pekny барз шўв(м)ный; je ~ zvedavý він барз áбо дўже звездáвый; vidíme sa ~ často мы стрічáме ся барз чáсто; to je ~ dobre тотó барз дóбре; povedať ~ otvorene повісти цáлком отворéні; ~ zložitá situácia барз áбо цáлком складнá ситўáця; som ~ rád, že ste prišli я барз рад, же вы пришли

2 *pri zápore (oslabuje jednoznačnosť výpovede)* не барз, не дўже *hovor.*, не цáлком, досьть, знáчні; syn ~ neročúva сын не барз слўхать; ~ sa neponáhla він не дўже понáглять ся; nie je ~ mladý він не барз áбо не цáлком áбо досьть молодый; nestará sa oň ~ oná не цáлком áбо не барз стáрать ся о нёго

veľmoc -i *ž* (велика) держáва; priemyselná ~ промышлóва держáва; kapitalistické ~i кáпитáлистічны держáвы

● siedma ~ прéса

veľmocensk/ý великодержáвный; ~ á politika великодержáвна політика

veľmož -a *m* вельмóжа; uhorskí ~i угóрскы вельмóжы **2** маґнáт; agrármí ~i аґрáрны маґнáты

veľriek/á -y *ž* велика рíкá

veľryb/á -y *ž* кíт *m*

veľtok -u *m* велика рíкá, мнóговóдна рíкá

veľtrh -u *m* ярмарок; medzinárodný ~ меджінарóдный ярмарок; knižný ~ книжный ярмарок; Medzinárodný birmiansky ~ Меджінарóдный ярмарок в Брні

veľtržný: ~ palác павілóн меджінарóдного торгóвого ярмарку

veľtuc/let -tu *m* дванáдцять кўсків áбо фáлатків; ~ gombíkov дванáдцять рóмбічок

velúr -u *m* велўр, зáмат; klobúk z ~u велурóвый áбо заматóвый кáлап

veľvyslan/ec -ca *m* посóл; mimoriadny а splnomocnený ~ черевычáйный і повномóчный посóл; vymenovať za ~ca назнáчити за послá

veľvyslanectv/lo -a *s* (úrad i budova) посóлство; slovenské ~ словáцьке

посóлство; *pracovať* на ~е робити на посóлстві

vemen//o -a s *вымя*; *kravské, kozie* ~ *вымя коровы, козы*; *korové, kózye* *вымя*; *plné, spláasnuté* ~ *пóвне, спляснуте* *вымя*

vén//a -y *ž anat.* *жыла*

vencov//ý *винцёвый*; ~á *stuha* *пáнтлик* *винця áбо* на *винці* • ~á *tepna anat.* *венёрна жыла*; ~ *krvný oběh* *венёрный óбиг* *крóви*

venč//it' -í -ia *nedok. v rôzn. význ.* *винча́ти*; *hlavu jej ~ili tmavé vlasy* *ей гóлову* *винча́ло* *тма́ве во́лося*; ~ *mladuchu* *надіва́ти* *вине́ць* на *молоди́цю áбо* *молоду́*; ~ *hrob* *положы́ти* *винці* на *гроб*

venerick//ý *венері́чний, поло́вый*; ~é *choroby* *венері́чны áбо* *поло́вы* *хворóты*

venerológ -a *m* *венерóлог*

venerológ//ia -ie *ž* *венероло́гія*

ven//iec -ca *m 1* *вине́ць*; *uvit' al.* *уплест'* ~ *уплести́* *вине́ць*; *vavřinový* ~ *ла́вровый áбо* *бобко́вый* *вине́ць*; *smutočný* ~ *жалóбный* *вине́ць*; ~ *cibule, cesnaku* *вине́ць* *цібу́лі, чесно́ку* **2 pren.** *вине́ць*; ~ *hôr* *вине́ць* *гор áбо* *лісі́в* **3 pren.** *hovor.* *винóк, невинность*; *dievča stratilo* ~ *дівча* *страти́ло* *невинность*

venček -u *m 1 zdrob.* *винóчок, мале́нький* *винóк* **2 kuch.** *винчóк* **3 (tanečný večierok)** *вечері́нка*

ven//o -a s *придане*; *dostať* ~ *достáти* *придане*; *nevesta s veľkým ~om* *неві́ста* з *вели́ким* *прида́ним*; *vyženiť* ~ *взя́ти* з *женóв* *придане*; *priniesť do manželstva* ~ *прине́сти* *придане* • *dostať do ~a* *niečo* *ěro* *приро́да* *обдарова́ла* *дачі́м*; *dostal do ~a krásny hlas* *приро́да* *обдарова́ла* *ěro* *прекра́сным* *го́лосом*

venovac//í *дару́ючий*; ~ia *listina* *дару́ючий* *докуме́нт*

venovan//ie -ia s *дару́ючий* *за́пис*; *дарова́ня (в кни́зі i т. п.)*

ven//ovať -uje -ujú *nedok. dok. 1 čo komu, čomu* ~ *niekomu báseň* *присвя́тити* *дако́му* *стишо́к* **2 čo komu, čomu** *дарова́ти, подарова́ти*; ~ *niekomu* *niečo do daru* *дарова́ти* *дако́му* *даш́то* **3 čo komu,**

čomu (poskytovať / poskytnúť, obetovať) *приді́ляти/приді́лювати, оддава́ти/оддати́* *ко́му, чо́му* *што*, *жéртвувати/пожéртвувати* *што на* *што*; ~ *niekomu svoju pozornosť* *приді́ляти* *дако́му* *сво́ю* *ува́гу*; ~ *oval som tomu veľa času* *я* *приді́ляв* *то́му* *мно́го* *часу́*, *я* *ча́сто* *тым* *заобра́в* *ся* **4 pren.** *komu* *čo* *указа́ти* *че́сть* *ко́му* *чи́м*, *обдарова́ти* *ко́го* *чи́м*; ~ *niekomu láskavý pohľad* *обдарова́ти* *дако́го* *ласка́вым* *по́глядом*, *указа́ти* *дако́му* *че́сть* *ласка́вым* *по́глядом*; ~ *úsmev* *niekomu* *обдарова́ти* *у́смівом* *дако́го*

ven//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. dok. komu, čomu* *присвя́тити* *ся/посвя́тити* *ся*, *заобра́ти* *ся/зая́ти* *ся*, *оддава́ти* *ся/оддати́* *ся*; ~ *sa deťom* *заобра́ти* *ся* *ді́тми*, *оддава́ти* *ся* *ді́тєм*; ~ *ujte sa hosťom* *одда́йте* *ся* *го́стям*, *оддава́йте* *ся* *го́стям*; ~ *sa politike* *заобра́ти* *ся* *полі́тиков*; ~ *sa spomienkam* *оддава́ти* *ся* *спомина́ням*; ~ *sa tvorivej práci* *зая́ти* *ся* *тво́рчов* *робóтов*; *celkom sa ~uje vede* *він* *ца́лком* *одда́вать* *ся* *нау́ці*; *hneď sa ti ~ujem* *hovor.* *я* *тако́й* *бу́ду* *тобі* *оддава́ти* *ся* (*побі́сидію* з *тобо́в i т. п.*); ~ *sa rodine* *присвя́тити* *ся* *родині́*

venózn//y lek. *венóзный*; ~a *krv* *венóзна* *кров*; ~e *krvácenie* *венóзне* *кровотече́ння*; ~ *pulz* *венóзный* *пулз*

ventil -u *m tech.* *венти́л, при́клоп, кла́пка*; *bezpečnostný al. poistný* ~ *венти́л* *безпе́чности*; *regulačný* ~ *регу́люю́чий* *венти́л*; *výfukový* ~ *выфу́ковый* *венти́л*; ~ *duše* *венти́л* *душы́*; *kleranie* ~ *ов* *кле́пканя* *при́клопів*

ventilác//ia -ie *ž* *венти́ляція*

ventilátor -a *m* *венти́лятор*

ventil//ovať -uje -ujú *nedok. čo 1 (prevetrávať)* *про́вітрэ́вати, венти́лова́ти*; ~ *miestnosť* *про́вітрэ́вати áбо* *венти́лова́ти* *мі́стность*; ~ *pľúca* *венти́лова́ти* *плю́ца*; *дыхати* *сві́жым* *во́здухом* **2 hovor. (preberať, predkladať)** *венти́лова́ти, посу́джувати, аналі́зова́ти, розо́берати*; ~

rozličné problémy посóджувати рознорóды
прóблемы **3 i dok. hovor. (náhle uvoľnit)**
давати/дати виход чóму; ~ svoju zlosť
дати виход свóмóу гнóву

ventilov//ý клапкóвый; ~á pružina клапкóва
пружина, глávна часть вóнтóлу

ventráln//ý anat. вóнтрálный, брúшний; ~е
svalstvo вóнтрálны áбо брúшны свáлы

Venuš//a -e ž 1 mytol. Вóнóра; мóлóска
~ Вóнóра Мóлóска • Venušin pahorok
hovor. бýгорок Вóнóры **2 astron.** Вóнóра;
príťažlivosť planéty ~е вóнерíáньске
притяжіня • krásna ako Venuša прèкрáсна
як Вóнóра

veraj//e -i ž pomn. рам двóрей, зáрубня

verand//a -y ž верáнда; otvorená ~ одкрýта
верáнда; krytá ~ закрьта верáнда;
zasklená ~ заскленéна верáнда

verandov//ý верандóвый; ~é schody
верандóвы гарáдичі; ~é okná верандóвы
óкна

verbalizac//ia -ie ž lingv. вóрбэлíзácія,
очасослóвлéвня; ~ citosloviec очасо-
слóвлéвня чутеслóв

verbaliz//ovať sa -uje sa -ujú sa nedok. dok.
lingv. переходити/перéйти до часослóва,
переходити/перéйти до часослóв

verbáln//y 1 kniž. (vyjadrený slovami)
слóвный, вóрбáльный; ~е myslenie
вóрбáльне дúмáня; ~е testy слóвны тéсты;
~а komunikácia слóвна комуникáція; ~а
nóta dipl. вóрбáльна нóта; ~а definícia (v
informatike) вóрбáльна дефíніція **2 lingv.**
(slovesný) часослóвный, одчасослóвный;
~е substantívum одчасослóвный
субстáнтів áбо назывник; ~а konštrukcia
часослóвна конштрукція

verb//ovať -uje -ujú nedok. koho
i bezpredm. v rôzn. význ. вóрьбóвати;
~ vojakov вóрьбóвати вояків; ~
dobrovoľníkov вóрьбóвати добровóлців
2 pejor. (nahovárať na niečo) вóрьбóвати,
агітóвати; ~ ľudí do stávky агітóвати людéй
до штрáйку

verb//um -a s lingv. часослóво; ~ finitum
часóюча (осóбна) фóрма часослóва

verdikt -u m вóрдíкт, рíшíня; vynesenie ~у
вынесíня вóрдíкту

verejne prisl. публíчно, при отворéных
двóрях; ~ vyhlásiť не́чо публíчно
выголосити даштó; byť ~ чинnú участити
ся публíчною áбо óбщностною рóботы

verejnoprávny//y публíчно-правовый; ~é
vzťahy v štáte публíчно-правовы óдношіня
в держáві

verejnoprospešny//ý óбщностноосóжный;
~á práca óбщностноосóжна рóботá

verejnosi//ť -ti ž 1 óбщность ж; мienka
~ти пóгляд óбщности; široká ~ шырóка
óбщность; praciujúca ~ рóбóча óбщность;
pokroková ~ прóгресíвна óбщность;
svetová ~ свíтóва óбщность; čitateľská
~ чítатели; ukazovať sa s niekým na ~ти
указóвати ся здакым в óбщности; pod
tlakom ~ти пíд нáтиском óбщности; • sudné
rojednávanie s vylúčením ~ти закрьте
судéбне засíдáня **2 (zverejnenie)** публíчна
інформáція, публíчность, публíкóвáня;
vyniesť не́чо на ~ публíкóвати даштó;
vyšlo na ~ достáло ся публíкí; dať na ~
публíкóвати **3** открьтость ж; ~ súdneho
konania одкрýте засíдáня сýду

verejn//ý 1 (určený pre občanov)
óбщностный; публíчный; ~é záujmy
óбщностны інтерéсы; zúčastňovať sa на
~ом živote брáти учась в óбщностнім
живóті; ~í činitelia óбщностны дíятелі; ~é
cvičenie публíчны шпортóвы выступлíня;
~á budova óбщностна будóва; ~á
kniznica публíчна бíбліотéка; ~á zeleň
мíстьскá зéлень; ~á doprava óбщностный
трáнспорт, óбщностна перепрáва
2 (otvorený, opak: tajný) одкрýтый;
отворéный; ~á schôdza одкрýте
зібрáня, одкрýта грóмáда; ~á diskusia
отворéна дíскýсія; ~é hlasovanie одкрýте
голосóвáня; ~ súdny proces одкрýтый
судéбный процéс **3 (konaný na verejnosti)**
публíчный; óбщій; ~é pohoršenie публíчне

погоршіня; ~ škandál публічний або общій шкандал; ~á urážka публічна погана, публічне поганія • ~é tajemstvo нияка тайність, вшиткым знама річ

veriaci¹ віруючий; ~ člověk віруючий чоловік

veriac/li² -eho *m* віруючий

verifik/ovat' -uje -ují *nedok. dok. odb.* верифікувати, овірити/овіревати; ~ listinu верифікувати документ

ver/it' -і -іа *nedok. 1* (*v rôzn. význ.*) вірити: а) *v koho, čo, na koho, čo (byť presvedčený o existencii nadprirodzených bytostí a javov)* ~ *v Boha* вірити в Бóга; ~ *v posmrtný život* вірити в посмертний живот; ~ *na sny* вірити снам; ~ *v al. na zázraky* вірити в чарованія або в чýда; б) (*byť presvedčený o pravdovravnosti niekoho, o pravdivosti niečoho*) можете му ~, *hovorí pravdu* можете ёму вірити, він говорить правду; *nemôžem tomu ~* я не можу (у)вірити тому; *neverím ti ani slovo* я не вірю ані єдному твоёму слову; в) (*dúfať*) ~ *vo víťazstvo* вірю в переможіння; (*pevne*) ~ім, *že to dobre dopadne* я вірю, же вшитко буде добрі 2 *komu, čomu (dôverovať niekomu, niečomu)* вірити ко́му, чо́му, довіряти ко́му: *neverí nikomu* він нікому не вірить; *pevne, slepo ~ niekomu* міцно, сліпо довіряти дакому; ~ *niečím sľubom* вірити дачіім обіцянкам; ~ *svojim silám* вірити в свої сили; *v takých veciach nemôžete ~ ani vlastnému bratovi* в таких ділах ані родному братови довіряти не мож 3 (*byť veriacim*) віровати, бути віруючим, вірити в Бóга • *neveriť vlastným očiam* не вірити вла́стним очам; *neveriť vlastným ušiam* не вірити свої́м або вла́стним ўхам; *sýtu lačnému neverí [prisl.]* сытый голодно́го не розу́мить, сытый голодному не вірить

ver/it' sa -і sa -іа sa *nedok.* присяга́ти, кляти ся, божати ся; *veril sa, že on to nespravil* він присяга́в, же не зробив то́то

veritel' -а *m* кредітор, pożyczатель, дава́тель на довг

vernisáž -е *ž* верніса́ж, отворі́ня выставкы

vernos/t' -ti *ž 1* (*presnosť, výstižnosť*) вірність, справність, акура́тність ж; ~ *prekladu* вірність перекладу; ~ *reprodukcie* вірність репродукції 2 (*oddanosť*) вірність ж, одда́ність; *prisahať ~ niekomu* присяга́ти вірність дакому, дачо́му; *zachovať ~ niekomu*, *niečomu* захранити вірність дакому, дачо́му; ~ *až do hrobu* вірність до грóбу або до гробо́вой до́ски; *porušiť (manželskú) ~* пору́шити (побра́тську) вірність

vernostnl'y: ~é *prídavku* надба́вки за *vysluženy roky*

vernl'y 1 (*úprimne oddaný*) вірний; одда́ний; ~ *manžel* вірний муж; ~ *priateľ* вірний приятель; ~ *pes* вірний або одда́ний пес; *zostať ~ svojim zásadám* зоста́ти вірним свої́м прінціпам 2 (*presný*) вірний, акура́тний; ~á *kópia obrazu* вірна ко́пія о́бразу; ~á *napodobenina* акура́тна іміта́ція; ~ *preklad* вірний переклад; *historicky ~ dokument* історі́чно вірний документ • ~ *ako pes* одда́ний як пес

verš -а *m 1* *stich*; *daktylský ~* дактилі́чний *stich*; *päťstopový ~* п'ятьскла́дний *stich*; *rytmový ~* ріфмова́ний *stich*; *syabický ~* сілабі́чний *stich*; *tonický ~* то́нічний *stich*; *voľný ~* бі́лий, во́льний *stich*; *metrum ~a* ро́змір *stichá*; *román vo ~och* рома́н в *sticháx* 2 *strófa*; *druhý ~* піесе́ дру́га *strófa* співа́нки 3 *len mn. č. verše* -ов *stichy*, *stichky*; *písať ~e* пи́сати *stichky*; *recitovať ~e* чи́тати або декла́мувати *stichy*; *satirické ~e* сати́річны *stichky*; *zbierka ~ov* збо́рник *stichів* або *пое́зіі* 4 ~e *mn. č. hovor. (básne)* *stichy*, *stichky*

veršoteplec -са *m pejor.* *stichomáz*, ріфмома́з

veršovac/li: ~іа *technika* те́хніка *stichoskladania* або *stichopisania*

veršovačk/la -у *ž* *stichók*, *stich*; ~ *pre deti* *stichky* для діте́й або про ді́ти

veršovanl'y в *sticháx*, *stichotvorňny*; ріфмова́ний; ~á *drama* дра́ма в *sticháx*; ~ *román* рома́н в *sticháx*

veršovľý стихотворный; ~á forma стихотворна форма

vertikál//a -y ž *geom.* вертикала ж

vertikáln//y вертикальный; ~a poloha вертикална позиція; ~a os вертикална ось

veru¹ *časť.* правда, по правді, віру, дійсно; je ho ~ škoda єго, правда, шкода; neviem ~ я не знам, віру; я, правда, не знам; ~ dost sme vypili веру, мы дость выпили; ~ tak je то так, віру, тотó є

veru² *cit. len v spojení* на мой веру і памойверу *prekladá sa individuálne:* на мой ~, ty si tomu dal! на мой віру, ты але тому дав!; бóже, што ты наробиш!; на мой ~, to bude vyzerat! на мой віру, тотó буде визерати!, представлям собі, як тотó буде визерати!; на мой ~, ty ale vyzeráš! на мой віру, ты але визераш!; бóже, як ты визераш!; бóже мій, ты але визераш!; на мой ~, dávno si tu nebol верабóже, ты dávno ты не был

veruže *časť.* дійсно, правда, віру же

verv//a -y ž *kniž.* воодушевліня, запаління; páфос; začať niečo s plnou ~ou зачати даштó з повным воодушевліньм

verzál//a -y ž, **verzálk//a** -y ž *typ.* велика буква

verzáln//y *typ.:* ~é písmená великы зачаточны буквы

verzatilk//a -y ž *hovor.* автоматична церўзка

verz//ia -ie ž верзія, варіант; rôzne ~ie ľudových piesní рознорóды верзії народных співанок

veselic//a -e ž гуляня; ľudová ~ народне гуляня

vesel//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* веселити ся, ráдовати ся, забавляти ся; tancovali a ~ili sa až do rána они танцёвали і веселили ся до ráна

veselo *prísl. 1* (v rôzn. význ.) весёло а) (*radostne, opak: smutne*) ~ si spievať весёло співа́ти; ~ sa smiať весёло смі́яти ся; je mu ~ na duši ёму ра́дістно на душі; б) *pren.* ~ praská oheň весёло пра́скать о́гнь; ~ cengajú zvonce весёло дзеленча́ть

дзві́нky **2** *prísl. hovor.* з легко́в душо́в, без грызі́ня со́вісти: ~ klamali ďalej они весо́ло кла́мали і да́ле, без угрызі́ня со́вісти они продо́жжовали кла́мати; kradlo sa ~ кра́ли з легко́в душо́в **3** *vetná prísl.* весёло; je mu ~ na duši ёму ра́дістно на душі; je tam ~ там весёло

veselohr//a -y ž комедія; hudobná ~ музика́лна комедія; filmová ~ кінокомедія

vesel//ý 1 (v rôzn. význ.) весёлый, ра́достный; ~ člověk весёлый чолові́к; ~á príhoda весёла на́года; ~á povaha весёлый ха́рактер; ~á tvár весёле ли́це, весёла тва́рь; ~ úsmev весёлый ўсмі́в; ~á pieseň весёла співа́нка; ~á spoločnosť весёла компа́нія **2** *pren.* весёлый, теплы́й; ~ deň весёлый де́нь; ~é farby теплы́ фя́рбы • Veselé Vianoce! 3 Рождество́м!; veselá sedma kart. весёла семі́чка; Veselá vdova (*opereta*) Весёла вдо́ва

veslár -a *m* веслярь

veslársk//y весля́рский; ~ šport весля́рский шпорт; ~e preteky весля́рскы перебіга́ня а́бо перемага́ня; ~a osma весля́рска осмі́чка

veslárstvo//o -a *s* весля́рский шпорт

veslic//a -e ž весло́ва ло́дка

vesl//o -a *s* весло; záber ~a за́мах весла; zaprieť sa do vesiel за́перти ся до ве́сел • byť pri ~e бы́ти (находи́ти ся, сто́яти) у (коромы́сла) ми́ци; mať ~ v rukách ма́ти ми́ць в рука́х; dostať sa k ~u до́ста́ти ся ку коро́мыслу а́бо к ми́ци

veslovan//ie -ia *s* весло́ва́ня

vesl//ovať -uje -ujú *nedok.* весло́ва́ти

veslovod -a *m šport.* за́махую́чий (ве́слом)

vesmír -u *m* вселе́нна, ко́смос; vznik ~u зроджі́ня вселе́нної; výskum ~u дослі́дження ко́сму; lety do ~u ле́ті́ня до ко́сму; nekonečnosť ~u неконече́ность вселе́нної • to je jeho ~ в ті́м спо́чива́ть є́го жы́вот, він тым жы́є, тотó є є́го сві́т

vesmírn//y космо́чний; ~é lúče космо́чны лу́чы; ~é žiarenie космо́чна радіа́ція

vesn//a -y ž ба́с. весна́; ярь

vest/la -y ž láйбик (*súčast' mužského obleku, ktorá sa nosí pod sakom*), вѣста

vestáľk/la -y ž вестáлка, охоронкня

vestibul -u m вестібул; ~ hotela вестібул готела

vestník -a m вістник, бўлетін м; úradný ~ офіціальний бўлетін

vestov/ľý ла́йбиковый; ~é vresko ла́йбикова кішєня

veš/lať -ia -ajú *nedok.* čo, čo na čo, kam, koho i bezpredm. v rôzn. význ. вишáти; ~ kabát na vešiak вишáти кáбат на вишáк; ~ obraz na stenu вишáти образ на стінý; ~ bielizeň вишáти білизну • ~ hlavu вишáти гóлову, пáдати дýхом; ~ nos вишáти нis; ~ niekomu niečo na hlavu росповідáти дакóму даштó, вызрáджовати дакóму даштó

veš/lať sa -ia sa -ajú sa *nedok.* 1 *na koho*, čo тримати ся, притримувати ся кóго; dieťa sa ~alo na matu дiтина тримала ся мáмы 2 (*brať si život*) вишáти ся • ~ sa na niekoho, ~ niekomu na päty *al.* на krk вишáти ся на дакóго, вишáти ся на шыю дакóму

vešiak -a m 1 (*stojan, hak ap.*) вишáк; nástenný ~ настінний вишáк; stojanový ~ стоячий вишáк; kovový ~ ково́вий вишáк; zavesiť si kabát na ~ зависити кáбат на вишáк 2 (*do skrine*) вишáк; zavesiť si šaty na ~ зависити шмáты на вишáк

veštb/la -y ž вищiя, пророковáня, предповідáня; ворожыня; ~ sa splnila вищiя спóвнило ся; veriť ~ám вірити предповідáням

vešt/lec -са m вищун, прорóк, ясновiдець, ворожця

vešteck/ľý віщий, прорóцький, ясновiдячий; ~é videnia прорóцькы віджiня; mať ~ého ducha мáти прорóцького дýха, оволодіти прорóцьким дáром, володіти дáром прорóцтва

vešt/iť -í -ia *nedok.* 1 (*prorokovať*) предповідáти бóдучность, пророковáти, вищiти, ворожыти 2 (*predpovedať osud*) гáдати; ~ z karát гáдати на кáртах; ~ z ruky гáдати з рýкы 3 (*predvídať*) предвищáти,

предповідáти; ~ia mu veľkú budúcnosť ємý предповідáють велику бóдучность 4 (*byť predzvesťou, príznakom niečoho*) предвищáти; jeho výzor neveští nič dobré єго вызор не предвищáть áбо не обiцять ніч дóбре; mraky ~ia búрку хмáры предвищáють бóрю

veštky/ľňa -ne ž предповідáчка, вищунка, ворожыля

vet/la -y ž 1 *gram.* речiня; tvoriť ~y творити речiня; oznamovacia ~ росповідне речiня; opytovacia ~ вопрóсне речiня; zvolacia ~ выкрiчне речiня; hlavná ~ глáвне речiня; vedľajšia ~ пiдрядне речiня; jednočlenná ~ єдносклáдне речiня; dvojčlenná ~ двосклáдне речiня; neosobná ~ s čiastočným záporom часточнонегýюче áбо часточноодриkáюче речiня; ~ s neurčitým podmetom речiня з невизначеним субєктом; ~ s určitým podmetom визначено-осóбне речiня; ~ so všeobecným podmetom обобщєно-осóбне речiня 2 *hud.* фрáза; часть ж; druhá ~ symfónie дрýга часть сiмфóнії 3 *mat.* теорєма; Euklidova ~ теорєма Евклiда; Pytagorova ~ теорєма Пифáгора

veterán -a m v rôzn. význ. ветерáн; vojnový ~ войнóвый ветерáн; ~ športu ветерáн шпóрту

veterinár -a m ветерiнár, ветерiнárный дóктор

veterinár/ľny, veterinár/ľsky ветерiнárный; ~ska fakulta ветерiнárна факýлта; ~на ošetrovňa ветерiнárна лiчiвня

vetern/ľý 1 вiтрóвый, вiтряный; ~á energia енєргия вiтра 2 вiтрóвый; ~é роčasie вiтрóва погóда 3 вiтряный; ~ mlyn вiтряный млин; ~á elektráreň вiтроелектростáнция 4 *expr.* (*nestály, ľahkomyselný*) вiтряный, легкомысєлный • bojovať proti ~ým mlynom воєвáти прóтив вiтряных млинiв; stavať si ~é zámky будовáти воздýшны зámкы

vetn/ľý 1 *gram. príd. k veta 1; prekladá sa nepriamymi pádmí podst.* речiня *al.*

individuálne: ~ člen член або компонент речіння; hlavný ~ člen головний член або компонент речіння; ~ rozbor аналіз речіння; ~ vzorec модель або схема речіння; ~ sklad предикативна синтаґма; ~ prízvuk фразовий акцент або притиск, логічний акцент; ~ á melódia фразова мелодія; ~ á intonácia фразова інтонація • **vetná** прислівка предикатів **2** *hud. prid. k* **veta 2**; фразовий **vetl/o** -a *s* véto; právo ~a právo véta; vysloviť ~ наложити (своє) véto **vetrac/í** вентілачний; ~á šachta вентілачна шахта; ~ie okienko вентілачне око; ~é zariadenie вентілачне заряджіння **vetrák** -a *m* вентілятор, вітрак **vetran/ie** -ia *s* 1 провітрёвання, вентіляція; dobré, zlé ~ добра, зла вентіляція **2** (*zariadenie*) **3** *geol.* вывітрёвання; ~ hornín вывітрёвання горнин **vetr/lať** -á -ajú *nedok.* **1** *čo i bezpredm.* (*vymieňať vzduch*) вентілювати, вітрати, провітрёвати; ~ byť провітрёвати квартиру; ~ šaty провітрёвати шмáty **2** *geol.* вывітрёвати **vetrist/ý** вітристий; ~á jeseň вітриста осінь; ~é miesto вітристе місце **vetr/íť** -í -ia *nedok.* **1** (*o zvieraťach*) нюхати; pes ~il nebezpečenstvo пес нюхав небезпечность **2** *expr. (o ľudoch)* нюхати, чувствовать, предчувствовать; ~ nebezpečenstvo предчувствовать небезпечность **vetrolam** -u *m* вітрозашитна поло́са; vysadba ~ov высáджовання вітрозашитних поло́с **vetrolom** -u *m* вітрола́м, вітро́ва бу́ря **vetromer** -u *m* вітромі́р, анеомо́метр **vetromiln/ý** *bot.*: ~é rastliny вітроопылюючі рослины **vetroň** -a *m* вітронь **vetroplach** -a *m* *expr.* вітропла́х, несполягливый чоловік **vetrovk/la** -у *ž* ветро́вка; lyžiarska ~ ліжарська ветро́вка; prešivaná ~ перешыва́на ветро́вка

vetr/ly -ov *m mn. č. hovor.* (črevné plyny) ві́тры, пліны; zadržiavať ~ стримувати ві́тры; púšťať ~ пуща́ти пліны **vetv/la** -у *ž* **1** кона́рь, кона́рик *m*; ~ stromu кона́рь стро́му; suchá ~ сухой кона́рь **2** *prep.* ве́тва; rodová ~ родо́ва ве́тва; indoeurópsky jazyk sa rozdelil na ~у індоевро́пський язык розділив ся на ве́твы; ~ dopravnej siete ве́тва тра́нспортної сі́ти; ~ plynovodu ве́тва пліново́ду **3** *anat.* ве́тва; srdcová ~ серце́ва ве́тва; arteriálna ~ арте́ріальна ве́тва **vetv/íť** sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** ділити ся, ветвити ся; steblá rastlín sa ~ia сте́бла рослин ве́твлять ся **2** розді́лювати ся, ветвити ся; cesta sa ~í доро́га розді́лює ся або ве́твить ся **veverčiatk/o** -a *s* *zdrob.* во́вірча **veverič/í** во́вірчий; ~ie mláďa во́вірча **veveričk/la** -у *ž* *zdrob.* во́вірка **vež/la** -e *ž* **1** ба́шня; kostolná ~ церкво́вна ба́шня; gotická, románska ~ го́тична, рома́нська ба́шня; strážna ~ варто́ва ба́шня • Eiffelová ~ Ейфело́ва ба́шня **2** вы́шка; túrňa; padáková ~ падако́ва ту́рňa; naftová ~ нафто́ва ту́рňa; skokanská ~ скока́нська вы́шка або ту́рňa **3** *šach.* ве́жа; biela, čierna ~ бі́ла, чо́рна ве́жа • strašiť mu vo ~i *hovor.* *žart.* у не́го не вы́ткы до́ма, він не ма́ть вы́тко до́ма **vežiak** -a *m* *hovor.* вы́шкова будо́ва **vežov/ý** башне́вий; ~é hodiny башне́вы го́дины; ~á konštrukcia башне́ва коншт́рукція **vežovitý** во фо́рмі ба́шні; ~é stavby будо́вы во фо́рмі ба́шень **vňañ/lať** -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho, kam* вґа́няти, наґа́няти; ~ dobytok do chlieva вґа́няти худо́бу до ста́йні; ~ sliepky do dvora наґа́няти ку́рки до дво́ру; ~ ovce do košiaru вґа́няти ві́вці до коша́ра **2** *čo, kam* вдува́ти, вґа́няти; ~ vzduch вдува́ти во́здух; ~ vodu вґа́няти во́ду **3** *prep.* вґа́няти, приводити, доводити;

~ do zúfalstva niekoho приводити до безнадійности дакого

vhíbt'/it' sa -i sa -ia sa *dok.* *do čoho* вникнути, понорити ся, вглубити ся *до чого*; ~ sa *do čítania* понорити ся *або* вглубити ся *до чітання*; ~ sa *do práce* понорити ся *або* *pren.* шмáрити ся *до роботи*; ~ sa *do hry* вникнути *або* понорити ся *до гри*

vhod *prísl.* вчас(ні), як раз *начас, завчасу*; *prišiel práve* ~ він *пришов завчасу*; *to mi je* ~ *totó mi* підходить, *totó mi* є як раз; *poznamenat' niečo* ~ *povísti* даштó *завчасу*

vhod//it' -í -ia *dok.* *čo do čoho* шмáрити *што до чого*; ~ *list do schránky* шмáрити *або* вложити *письмо до поштової скриньки*; ~ *mincu do automatu* шмáрити *або* вложити *мінцю до автомáту*; ~ *loptu do koša* шмáрити *лóпту до коша*

vhodni/ly *na čo, pre koho* підходячий, сýчий, годячий *ся для кóго, чóго*; ~á *miestnosť* підходяча *містность*; *zvoliť* ~ *spôsob* вибрати *підходячий спóсoб*; *šaty ~é* *na každú príležitosť* шмáты сýчі *для кáждой пригóды*; *knihy* ~ *pre nládež knihy* годячі *ся для молодых*; ~á *chvil'a* підходяча *мінýта, підходячий мóмент*

vhup//núť -ne -nú *dok.* *do čoho, kam expr.* 1 (*náhle niekam vojsť*) *наглі дагдé* *вóйти* *або* *вкрóчити, неочéковані* *появити ся* 2 *запáсти, увязнути*; ~ol *do snehu po kolená* він *запáв до снігу по кóліна* • ~lo *mu do hlavy* *ёмý* *пришлó до гóловы*

vhádzt'/at' -a -ajú *nedok.* 1 *do čoho* *входити*; ~ *do izby, domu* *входити до хыжы* *або* *ізбы, дóму*; ~ *dvermi* *входити чéрез двéрі* *або* *дверьями*; ~ *ako prvý, posledný* *входити пéршым, послéднім* 2 *do čoho* (*o dopravnom prostriedku*) *входити, приходить до чóго*; *vlak ~a na druhú koľaj* *влак прихóдить на дрýгу коляй*; *auto ~ do tunela* *áвто вхóдить до тунéла*; *loď ~a do prístavu* *шыфа приходить до приставы* 3 *do čoho* (*o vzduchu, svetle ap.*) *іти, проникáти, доставáти ся до чóго*; *do*

izby ~a čistý, studený vzduch *до хыжы ідé* *áбо* *доставáть ся чістýй, зимный вóздух* 4 *pren. do čoho* *вóйти, входить до чóго*; *táto udalosť ~a do dejín* *тотá пригóда вóйде до істóрії*; ~ *do života* *входити до живóта*

vchod -u *m v rôzn. význ.* *вход*; *hlavný* ~ *глáвный* *або* *парадный* *вход*; *vedľajší, zadný* ~ *бокóвый, зáдний* *вход*; ~ *do budovy, do múzea* *вход до будóвы, до музéя*; ~ *zo dvora, z ulice* *вход з двóра, з ýлиці*; *izba so samostatným ~om* *ізба з окрéмым вхóдом*; ~ *zakázaný!* *вход заказáний!*

viac *prísl. i čís. 1 2. st. k mnoho, veľa* *вéце, вéцей*; *zarobiť* ~ *peňaží* *заробити вéце пінязей*; *musíš* ~ *sprať* *ты мýсиш вéце спáти*; *raz* ~, *raz menej* *раз вéце, раз мéнше*; *čím ďalej, tým* ~ *чím дáльше, тым вéце*; *čoraz* ~ *все вéце і вéце*; *ba čo* ~ *вéце тóго*; ~ *alebo menej* *вéце* *або мéнше*; *vyrábať* ~ *výrobkov* *вырабляти* *або* *продуковáти вéце вырóбків* 2 (*vyjadruje istú mieru, viacero*) *дакілько*; *v meste je* ~ *vysokých škôl* *в місті дакілько высóких школ*; *zomrel pred* ~ *rokmi* *він умéр пéред дакількомá рокáми* 3 (*väčšmi*) *вéце*; *poňa bolela stále* ~ *nóга болíла все вéце і вéце* 4 (*so záporným slovesom*) *вéце*; *už to* ~ *neповіem я тотó уж вéце не повім* 5 (*vyjadruje istú mieru, skorej*) *скóрше*; *bola* ~ *tučná ako chudá* *онá была скóрше тучná як худá*

viacboj -a *m šport.* *многобópie*; *atletický* ~ *атлетічне* *многобópie*

viacbojár -a *m šport.* *многобóрець*

viacbunkový *biol.* *многокліточный, многобунýkový*; ~ *organizmus* *много-кліточный опрáнізм*

viaccifern/ý *многознáчный*; ~é *číslo* *многознáчне чísло*

viacčlenn/ý *многочлéнный*; ~é *číslo* *многочлéнне чísло*; ~á *rodina* *многочлéнна родинá*; ~á *porota* *многочлéнне журóі*

viacdenn/ý, viacďnov/ý *многодéнный*; ~ *výlet* *многодéнна екскурзія*

viacdetný *многодítный*

viacdielný/ý (складаючий ся) з дакількох частей; ~ román роман в дакількох томах; ~а skladba музикальний твір в дакількох частях

viacej p. viac

viacerí zám. čisl. мно́гы; ~ to potvrdili мно́гы то́то потвердили

viacero zám. čisl. дакілько

viacfarebný/ý многофаре́бный, різнофаре́бный; ~á šatka різнофаре́бне або пе́стре ху́ща; ~é ilustrácie многофаре́бны ілу́страції; ~á tlač typ. многофаре́бне друкова́ня

viacfázový odb. многофа́зовый; ~ striedavý prúd *el. tech.* многофа́зовый переми́нний ток

viacchodový (складаючий ся) із дакількох їдел; ~ obed обі́д (складаючий ся) із дакількох їдел

viacizbový многоі́збóвый; ~ byt многоі́збóвый ква́ртель

viacjazyčný многоязы́чний; ~ štát многоязы́чна держа́ва; ~ slovník многоязы́чний словник

viackilový (ва́гов) дакількокі́ловый; ~ balík дакількокі́ловый па́клик; па́клик, ва́жучий дакілько кіл

viackrát čisl. 1 мно́го раз, ве́це раз, дакілько раз; ~ niečo opakovať ве́це раз повторяти да́штó; tento film som videl už ~ тот фíлм я ві́дів уж дакілько раз; bol ~ ženatý він був же́натий дакілько раз **2** *so záporným slovesom (už nikdy)* ве́це(й) не: už to ~ nespravím я ве́це не бу́ду так робити, я то́то ве́це ні́гда не зро́блю; ~ sa nestretneme мы з тобо́в (уж) ве́це(й) не стрі́тнеме ся або не уви́димо ся

viac-menej čast. ве́це або ме́нше; ~ známy ве́це або ме́нше зна́мий; je to tak ~ то́то ве́це або ме́нше так

viacmesačný/ý многомі́сячний; ~á dovolenka многомі́сячна доволе́нка; ~á stáž многомі́сячне стажова́ня

viacmiestný/ý многомі́стний; ~ čln многомі́стна ло́дка; ~а kajuta многомі́стна

каюта • *mat.* многозна́чний; ~e číslo многозна́чне чи́сло

viacnásobný 1 (*viackrát, často sa opakujúci*) многокρά́тний; ~ majster многокρά́тний ма́йстер або чемпіо́н; ~é použitie niečoho многокρά́тне ужы́тя дачо́го **2** о дакілько раз (бі́вший, ве́кший), дакількоразо́вый; ~é zväčšenie zбі́вші́ня о дакілько раз, дакількоразо́ве зве́кші́ня • (*niekoľkokrát väčší*) о дакілько раз (ве́кший, бі́вший); ~é zväčšenie zбі́вші́ня о дакілько раз • ~ vetný člen *gram.* е́днорóдний член речі́ня; ~ prívlastok *gram.* е́днорóдны при́датки або атри́буты; ~á zlomenina *lek.* дакількоразо́ва зломе́нина

viacnásobok -ku *m* много́разо́ве збі́вші́ня; tvoril ~ niečo о дакілько раз пере́вышо́вати да́штó; ~ rôvodnej sumy многокρά́тне збі́вші́ня зачатóчної сýмы

viacpodlažný stav. многое́та́жний; ~ dom многое́та́жний дом

viacposchodový многое́та́жний; ~á budova многое́та́жна будо́ва

viacradlicový poľnohosp. многоле́мешный; ~ pluh многоле́мешный плуг

viac ráz p. viackrát

viacrečový многоязы́чний; ~ kolektív мно́гоязы́чний колекті́в

viacročný/ý много́ро́чний; ~ á prax много́ро́чна пра́ктика; ~ pobyt v cudzine много́ро́чне пере́быва́ня за гра́ниці́в; ~á rastlina много́ро́чна ростли́на; ~é víno много́ро́чне ви́но

viacrozmerný odb. много́розмі́рний; ~ priestor много́розмі́рний про́стір • ~á geometria *geom.* много́розмі́рна геоме́трія

viacslabičný/ý многоскла́дний; ~é slovo многоскла́дне сло́во • viacslabičná stopa *metr.* многоскла́дна сто́па

viacslovný многосло́вний, скла́днa на́зва; на́зва, скла́даю́ча ся із дакількох слов; ~é lingv. poimenovanie скла́днa на́зва

viacstupňový/ý 1 многосту́пі́невый **2** *tech.* многосту́пі́невый; ~á turbína

многоступінєва турбіна; ~á raketa многоступінєва ракета

viactriedn/ly многоклáсный; ~á škola многоклáсна шкóла

viacúčelový многофýнкчний; ~nábytok многофýнкчний бýтор; ~ stroj многофýнкчна машина

viacvalcový *tech.* многовалцóвый; ~ motor многовалцóвый мóтор

viacvrstvový многоверствóвый; ~á izolácia многоверствóва изолáция

viacvýznamový *lingv.* многознáчный, полíсемантíчный; ~é slovo многознáчне слóво

viacväzkový многотóмный; ~ slovník многотóмный словник; ~é súborné dielo збірка творів в дакíльох тóмах, многотóмна збірка творів

viadukt -u *m želez.* вíадýкт; železničný ~ желíзнодорóжный вíадукт

Vianoce -oc *ž romn.* Рождество *c*; dostať darček на ~ достáти дарýнок к Рождеству; biele ~ Рождество на снíгу; sláviť ~ ослáвлёвати Рождество • Veselé Vianoce! Щастливы свята!; Katarína na blate, (a) Vianoce na ľade [*prísl.*] На Катерину (25-го новémбра) додж – на Рождество мóроз; Катерина на бóлоті – Рождество на лéді; Katarína na ľade, (a) Vianoce na blate [*prísl.*] На Катерину мóроз - на Рождество додж

vianočný рoждéственський; ~é sviatky рoждéственський свíатки; ~ stromček рoждéственський стрóмик, елíчка; ~é ozdoby стромíковы украшіня; ~é darčeky рoждéственський дарýнки; ~é koledy рoждéственський колядки; ~é prázdniny рoждéственський канíкулы • Vianočný ostrov *geogr.* Рождéственський óстров

viať веje vejú *nedok.* (v *rôzn. význ.*) выти, завывáти; vietor веje вітор вые; vial teplý južný vietor завывáв теплый южный вітор; od mora vial studený vietor од мóря выв холóдный вітор; neos. čím od rieky vialo chladom од ріky выло холóдом

viazač¹ -a *m (človek)* вязáч; ~ snopov вязáч снóпів

viazač² -a *m odb. (stroj)* вязáча машина; ~ snopov снопoвязáчка; ~ uzlov *text.* узловязáчка

viazaníc/la -e *ž* вязáнка, вязка; ~ raždia, slamy вязáнка галýзя, солóмы

viazan/lie -ia *s 1* вязáня; ~ snopov вязáня снóпів **2** (*na lyžiach*) вязáня; lankové ~ ковóве вязáня

viazank/la -y *ž* мáшля; uvíazať si ~u завязáти мáшлю

viazan/ly 1 (*zhotovený viazaním*) плетéный; ručne ~ koberec рýчні плетéный áбо зготовéный пóкровец áбо кобéрец **2** (*opak: brožovaný*) переплетéный, вязáный; ~á kniha вязáна книга, переплетéна книга **3** *prep.* звязáнный, блоковáный ~ vklad *ekon.* вязáный áбо блоковáный вклад; ~é hospodárstvo блоковáне госпoдáрство; ~á valuta блоковáна валýта; cítiť sa ~ým чути сéбе вязáным; byť ~ prácou быти вязáным робóтов • ~á forma *lit.* стíхóва фóрма, фóрма стíха; ~ slovotvorný základ *lingv.* звязáна оснóва; ~ slovosled *lingv.* невóльный áбо твердый поря́док слoв; ~ dusík, uhlík *chem.* звязáный азóт, углерóд; ~á energia *fyz.* звязáна ене́ргíя

vialzať -že -žu *nedok.* **1** *čo, do čoho* (*spájať niečo do celku*) вязáти, звязовати *што, што до чóго*; ~ konce povrazov звязовати кінці мóтузків; ~ snopy вязáти áбо звязовати снóпы; ~ zeleninu do zväzkov звязовати зеленину до звязків **2** *čo (robiť na niečom uzol)* завязовати; ~ niečo на uzol завязовати даштó на ўзлик; mašlu do vlasov завязовати мáшлю до вóлося; ~ uzol на vreckovke вязáти ўзлик на хýцати; ~ si viazanku завязовати (собí) мáшлю **3** *polygr.* *čo* вязáти; ~ knihy вязáти книги **4** *čo do čoho (robiť z niečoho balík)* звязовати, завязовати, вязáти *што до чóго*; ~ šaty do uzlika звязовати облечíня до ўзлика; ~ periny do plachiet завязовати перины до плахт **5** *čo, čo k čomu*

(*priväzovať*) привязовати *што, што к чому*; ~ kone ku stromom привязовати коні ку стрóмам; ~ vinič підв'язовати грозно́ 6 *pren. koho, čo* (*obmedzovať* v *konaní*) звязовати, бути звязаним *чим* so *zmenou* *vetnej konštrukcie*; ~e ho sľub, prisaha вяже ёго обіцяня, присяга; ~и ma predpisy я звязаний інштрúкціями; je viazaný mlčanlivosťou він звязаний обіцяньм мовчати *або* не говорити • *viazat'* вклад *fin.* блокувати вложія 7 *pren. koho ku komu, čomu* (*pútať, spájať*) звязовати *кого з ким, чим*; ~e ich dlhoročné priateľstvo їх звязує многорóчне приятельство; už ma k nemu nič neviaže мене з ним уж ніч не звязує 8 *odb. čo* звязовати; *rôda* ~e dusík зёмля звязує азóт

vial/zať sa -že sa -žu sa *nedok.* 1 *čím, kým i bezpredm. (zaväzovať sa)* звязовати себе з *чим*; ~ sa sľubom, prisahou звязовати себе обіцяньм, присягов; je slobodná, ešte sa nechce ~ она́ не выдата *або* слобóдна, їщí не хóче вязати ся; nežení sa, nechce sa ~ він не жéнить ся, бо не хóче бути звязаним *або* не хóче себе звязовати 2 *na koho, čo* (*byť závislý na niekom, niečom*) привязовати, бути привязаним *ку кому, чому*; veľmi sa ~že na rodičov, na priateľov він барз вяже ся на рóдичів, приятелів; je na ňu veľmi viazaný він ку ній барз привязаний; neviazať sa na jediný zdroj informácií не ограни́човати ся лем єдним жрідлом інфома́цій 3 *k čomu, s kým, čím* (*vzťahovať sa na niečo*) звязовати ся з *чим*, бути звязаним з *ким, чим*; jeho spomienky sa ~и k rodnému kraju ёго споминання звязаны з рóдным кра́єм; k hradu sa ~e legenda, povest' зо зámком звязана лeгéнда 4 *chem. s čím* вязати ся з *чим*; kyslík sa ~ s vodíkom кіслорóд вяже ся з водорóдом; síra sa ~že aj s iným prvkom сі́ра вяже ся і з іншими(а) елемéнтами

viazl/nuť -не -ни *nedok.* 1 *v čom i bezpredm.* вязнути, увязнути, застряти в *чим*; kolesá ~и v blate кóлеса вязнуть в бóлоті 2

bezpredm. вязнути; obchody ~и торгівля не іде • hlas mu ~ne, slová mu ~nu v hrdle слóва застряли ёмý в гóрлi

vibrác/ia -ie ž вібра́ція; ~ struny вібра́ція струны

vibráfón -и *m* вібрафóн

vibraml/ky -iek ž *mn. č. hovor.* вібра́мки, мýжскы кожа́ны топáнки

vibrátor -а *m* вібра́тор

vibromet/er -ra *m* вібромéтер

vibr/ovať -ује -ујú *nedok.* вібровати

viceadmirál -а *m* віцеадміра́л

vicekancelár -а *m* віцека́нцлер

vicekonzul -а *m* віцеко́нзул

viceprezident -а *m* віцепрезіде́нт

vicinál//ka -у ž *железнодоро́жне одбо́чіня*

vid¹ -и *m:* niet po ňom *al.* o ňom ani ~ u, ani slychu а́ни слýху а́ни дýху о нiм

vid² -и *m odb. v rôzn. význ.* від; *gram.* *slovesný* ~ часослóвний від; *dokonavý, nedokonavý* ~ завершéный, незавершéный від; від, модифіка́ція; *chem.* ~у uhlíka, kremíka ві́ды *або* модифіка́ції углерóда, крёмнія

vidl/at' -а -ajú *nedok.* 1 ві́дити, стрі́чати; ~al som ju denne я ві́дів *або* стрі́чав ёй ка́ждый день; ~dal som ho často v parku я ёго ча́сто ві́дів *або* стрі́чав в па́рку 2 *ako vsuvka* ві́дити, (як) ви́дно; *ty, ~, nie si naučený na robotu ty, (як) ви́дно*, не привы́кнув на робо́ту • *nebolo tu ~ ani vtáčika ani letáčika* (*v rozprávkach*) ни́где а́ни живóй душы, ни́где *ty* не было ви́дно а́ни живóй душы

vidl/at' sa -а са -ajú са *nedok.* ві́дити ся, стрі́чати ся; často sa ~ame мы ча́сто стрі́ча́ме ся *або* ви́диме ся; ~ali sa každý deň они ві́дили ся *або* стрі́чали ся ка́ждый день

vidav/lat' -а -ajú *nedok.* ві́дити, стрі́чати

viden/ie -ia 1 ві́джія, сприни́мання; *realistické ~ vecí* реалі́стичне сприни́мання предме́тів 2 (*vidina*) приві́джія, матóга; má ~ia він (она́) ма́ть галу́ціна́ції • *do ~ia!* до свідáня!; *do skorého* (*šťastného*) ~ia! до скóрого (щастливого) стрі́тнү́тя!;

poznať niekoho len z ~ia znáти дакого лем з віджіня

vidieck//y сeльський, валaльський, перифeр-ний; ~а mládež сeльска aбо валaльска молодeж; ~е divadlo перифeрный aбо сeльський тeaтeр

vidiečan -а т валaльський aбо сeльський жытeль

vidiek -а т сeлo, валaл; перифeрiя; vyrást' на ~у вpoсти на валaлi, в сeлi

vidl/iet' -í -ia *nedok.* 1 (v rôzn. význ.) відiти; ~ dobre, zle відiти дoбpи, слaбo; ~ на vlastné oči відiти на влaстнi oчi; v duchu ~el pred sebou celý život в гoлoвi вiн пpeдстaвляв coбi цiлий свiй жывoт; ~el kus sveta вiн відiв дoст' свiтa; je tna, že si nevidí pred nos тma, же не видить coбi пeрeд нiс; som rád, že ťa ~ím рaд тeбe відiти; nevidel v tom nič zlého я не відiв в тiм нiч злoгo; z tejto situácie nevidím východiska я не відiжу вихoд з тoй cитyaцii 2 *čo, koho, pren.* (chápať, poznávať) відiти, cпpинимати; ~ niekoho, niečo v novom svetle відiти дакoгo, дaштo в нoвiм свiтлi; ~ veci správne відiти рiчi в пpавдивiм свiтлi 3 *do koho, čoho* poзoбepати cя в кiм, чiм; teraz už ~ím do celej veci тeпeр' я уж poзбeрам cя в тiм пpoблeмi 4 *vo funkcii vetnej prisl. je (bolo)* **vidieť** виднo, былo виднo кoгo, штo; vidieť виднo; nevidieť не виднo; nebolo vidieť не былo виднo; на očiach му vidieť, že má strach пo oчax ёгo виднo, же вiн бoить cя; v diaľke bolo ~ les iз далeкa былo виднo лiс • *čo nevidieť* в кaждy мiнyту, з мiнyти на мiнyту; pидe *čo nevidieť* вiн мoжe пpийти кaждy мiнyту aбо з мiнyти на мiнyту; ako ~ як виднo, як видимe; ~ všetkých svätých *al. hviezdíčky (od bolesti)* відiти вшыткыx cвятыx aбо вшыткы звiзды; máš ho ~! *hovor.* iнтeрeснo пoпoзepати!, xотiв бы я відiти!; ~ sa v niekom відiти cя в дакiм; či to kedy svet ~ell, kto to kedy ~ell xтo тoтo кoли свiт відiв!; ~ všetko čierne відiти вшыткo в чoрнiм свiтлi; ~ všetko ružové *al. v ružovom svetle* відiти вшыткo

в pужoвiм свiтлi; nevidieť si ďalej od nosa *žart.* не відiти дaлшe oд cвoёгo нoсa; nechcem ťa viac ani ~! я не xочу тeбe вeцe відiти; ~ niekomu až do duše *al. do srdca* відiти дакoмy aж дo душy; ~ niekomu až do žalúdka відiти дакoмy aж дo жoлyдкa; ~ niekomu do karát poскpыти дaчii плaны; čo oči nevidia, to srdce nebolí [*prisl.*] штo oчi не видят' , o тiм cepдцe не бoлит'; pre stromy nevidieť les [*prisl.*] пpo cтpoмы aбо зa cтpoмaми не виднo лiс

vidl/iet' sa ¹ -í sa -ia sa *nedok.* 1 *s kým i bezpredm. (stretávať sa)* cтpичати cя, відiти cя; dávno sme sa nevideli мы уж дaвнo не відiли cя 2 *kým, čím (v predstavách)* відiти, пpeдстaвляти ceбe; už sa videl ministrom вiн уж відiв cя мiнiстpoм • *radi sa vidia* oни люблять cя, oни люблять eднo дpугoгo; matka sa v ňom vidí máma в нiм видить cя **vidl/iet' sa** ² -í sa *neos.* 1 (*pozdávať sa*) пoздaвати cя, здaвати cя; ~í sa mi akási zmenená здaвaть cя мi, же oнa якacь змiнeнa; tak sa mi vidí, že schudla здaвaть cя мi, же oнa пoxудiлa 2 *často v zápore komu i bezpredm.* любити cя; nevidelo sa mu to тoтo ёмy не любилo cя

vidin//a -y *ž* віджiня, гaлyцiнaцiя

viditeľnosť/t' -ti *ž* відимoсть; dobra, zla ~ дoбpa, злa відимoсть; znižená ~ знижeнa відимoсть

viditeľn//ý 1 відячii; ~ svet відячii свiт 2 зaмiтний; ~é stopy зaмiтнi cлiды 3 *pren.* зaмiтний, знaчнii; ~é úspechy зaмiтнi aбо знaчнi yспixи

vidlic//a -e *ž* 1 *v rôzn. význ.* вилкa; а) (*kuchynské náčinie*) ~ на mäso, на uhorky вилкa на мяco, yгopкy; б) *odb. predná ~ bicykla* пepeдня вилкa бiцiглa 2 *obуč. mn.*

č. **vidlice** вилы; železné ~е жeлiзнi вилы **vidlicovitý** вилoпoдoбний; poзвeтвeний; ~é parožie poзвeтвeнi poгы

vidličk//a -y *ž* вилкa; detská ~ дiтська вилкa; veľka, malá ~ вeликa, малa вилкa; ješ' ~ou їcти вилкoв; šach. urobiť ~у зpoбити poшaду

vidlly -iel *ž pomn.* вилы *pomn.*; železné ~ желізны вилы; trojzubé ~ тризубы вилы, трояк

vidn//iet' sa -elo sa *neos.* світати, розвиднёвати ся

vidn//o¹ -a s; vrátil sa ešte za ~a він верну́в ся іщі за видна; він верну́св ся, коли было іщі видно

vidno² *vetná prisl.* 1 видно; je ~ видно; už je (celkom) ~ уж цілком видно, уж россвило 2 видніти ся; v diaľke bolo ~ mesto з далёка было видно місто; sotva ho ~ od zeme ёго лёдва або лем же видно од зёмлі

vidn//ý світлий; ~á izba світла́ ізба

vid//ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* čo перезерати/перезріти, контролєвати, перевірёвати/перевірити; ~ úlohy škol. перевіряти писёмны задачі

viečk//o -a s 1 вічко, прикрывка; верхна́к; ~ na pudřenke верхна́к на пудрінці; ~ hodiniek вічко на годинках 2 вічко; оčné ~ очне вічко, вічко о́ка; sklopiť ~ спустити о́чі

viedenský віденьський; ~ valčík віденьський вальчик

viech//a -y *ž* 1 звязка солóмы; slamená ~ на кúrenie звязка солóмы на распáлёваня 2 молодой стрóмик або дакілько зелёных конáриків (*уви́шаны пáнтликамы; ста́вить ся на знак то́го, же закінчує ся ставяня будóвы*) 3 вéха (зелёный віне́ць, вісячий над вхóдом винной пивні́ці або до́му, де прода́вають ся молодé вино́ або бұрчак); nad vchodom do hostinca visí ~ над вхóдом до рештавра́ції вісить вéха 4 вéха, вина́рська пивні́ця; bratislavské ~у брaтислaвскы вина́рскы пивні́ці; ísť pod ~u зáйти до вина́рської пивні́ці

viechár -a *m* маітель або гáзда винной пивні́ці

vien//ok -ка *m bás.* вінóк; zelený ~ *pren.* зелёный вінóк (*сiмбол дiвóцтва*) • stratiť vienok (zelený) стратити невинность, стратити дiвóцтво

vier//a -y *ž* 1 віра; pevná, nezlo mná ~ тверда́ віра; mať ~u v úspech вірити в

ýcnix; stratiť ~u v niekoho, niečo стратити віру в дако́го, даштó 2 релі́рія, віра, віросповідáня, вірованя; katolícka, grekokatolícka, pravoslávna ~ католицька, грекокатолицька, правослávна віра; židovská ~ жидівське віросповідáня; prestúpiť na inú ~u перейти на другу віру

vierohodný довірючий, заслу́жуючий довіру; ~ dôkaz довірючий або сполягливий до́каз

vierolomný зра́дний, невірний, бесхарактёрний; ~ čin зра́дний постýпок

vierouk//a -y *ž* віроучі́ня; kresťanská ~ христия́нське віроучі́ня

vierovyznan//ie -ia *s* віросповідáня

viero zvest -a *m* віроучі́тель, проповідник *m*

viest' vedie vedú *nedok.* 1 *koho*, čo *v rôzn. význ.* вéсти; ~ dieťa za ruku, do školy вéсти дітину за рýку, до шко́лы; ~ niekoho pod razuchou *al.* pod razuchu вéсти дако́го по́під пазýзу; ~ chorého, slepca вéсти хвóрого, сліпого; ~ koňa za uzdu вéсти коня за ўзду або за о́главець; ~ odsúdeného do väzenia вéсти одсудже́ного до арéшту; vediem vám host'a я вéду (ку) вам го́стя; cesta ho viedla do polí до́рога вéла ёго до по́ля 2 *čo (dopravný prostriedok)* вéсти *што*, керова́ти *чим*; ~ auto, lietadlo, traktor керова́ти áвтом, ероплáном, тра́ктором або вéсти áвто, ероплáн, тра́ктор ~ vlak, loď керова́ти влак, шыфу 3 кла́сти, прокладáти; ~ vodovodne potrubie кла́сти водовóдны рýлы 4 *čo (byť na čele, byť vedúcim niečoho)* вéсти *што*, быти ведúчим чо́го; ~ podnik, závod вéсти фі́рму, заво́д; ~ laboratórium вéсти лаборaтoрію; ~ triedu вéсти кла́су, быти кла́сным (ведúчим); ~ katedru, ústav вéсти кaтeдpy, інштiтýт; ~ domácnosť вéсти домáшнє гáздівство; ~ tanečný súbor вéсти анса́мбель та́нця 5 *čo proti komu, čomu* вéсти *што прoтiв ко́го*; ~ diskusiu proti niekomu вéсти дiскýсiю прoтiв дако́го 6 *čo admin.* вéсти, провoдити; ~ evidenciu o niečom вéсти евідeнцiю o дачiм 7 *koho*

вѣсти; viedli ho k tomu vážne dôvody véli
 ěró ky tómu серьѣзны аргумѣнты **8** *čo odb.* вѣсти, проводити; med' dobre vedie
 elektrinu медь дѳбрі провѳдитъ електрику
9 (*byť prvý*) быти пѣршым; vo futbale vedie
 Bratislava во фѳтбалѣ пѣрша *ábo* вѣде
 Братислáva; ~ v súťaži забѣрати пѣрше
 мѣсце в перемáганях **10** (*byť obrátený*)
 выходити, вѣсти; okná vedú na dvor
 ѳкна выходять на двир **11** *k čomu* вѣсти,
 проводити; rozpory vedú ku kríze незѳды
 вѣдуть ку крѣзѣ **12** (*reč, rozhovor, debata*
ap.) вѣсти; viedli ustavičné debaty они
 вѣли неконѣчны дебáты **13** ~ usporiadaný
 rodinný život вѣсти достѳйный родинный
 жывот; ~ nákladný život жыти на шырѳку
 нѳгу *ábo* на высѳкій нѳзѣ • ~ ide, kam
 ho oči vedú він идѣ, де ѳчі видять; viesť
 niekoho k oltáru вѣсти дакѳго пѣд винѣць;
 ~ prím задавати тон, грáти пѣршы гýсли,
 грáти глáвну (ведýчу) роль; Všetky cesty
 vedú do Ríma [*prisl.*] Вшыткы дорѳгы
 вѣдуть до Рѣма

viest' sa¹ vedie sa vedú sa *nedok.* ити пѳпѣд
 рýку (з дакым); ~ sa popod pazuchy ити з
 дакым пѳпѣд рýку

viest' sa² vedie sa *neos. nedok. komu:* zle sa
 mu vedie ѣмý жыѣ ся недѳбрі

viator vetra *m* **1** вѳтор; slabý, silný ~ слабый,
 силный вѳтор; morský ~ мѳрьскый вѳтор;
 sevený, južný ~ сѣверный, южный вѳтор;
 nárazy vetra nárazy вѳтра; ~ rozohnal
 mraky вѳтор розогнáв хмáры; ísť, veslovať
 proti ~u ити, весловáти прѳтив вѳтру; fúka
 ~ вѳтор дýѣ **2** *prep.* нáзнак (záпаху); nové
 vetry dujú появили ся новы нáзнакы **3** *expr.*
 (*vetropľach*) вѳтроплáх, легкомысѣлный; je
 to seriózny človek, nie nejaký ~ він чоловѣк
 серьѣзный, не даякый вѳтроплáх *ábo*
 легкомысѣлный • stratil sa *al.* zmizol ako
 ~ стратив ся як вѳтор; je vetrom podšitý він
 легкомысѣлный, ѣмý вѳтор в гѳловѣ дýѣ;
 hovoriť *al.* rozprávať do vetra говорити до
 вѳтру; pustiť niečo do vetra а) пустити кѳло
 ўха даштѳ; б) шмаряти слѳва до вѳтру;

kam ~, tam plášť (íti) де вѳтор дýѣ; vie
 odkiaľ ~ duje *al.* fúka він знать, ѳдыкы вѳтор
 дýѣ; bez vetra sa ani list na strome nepohne
 [*prisl.*] без вѳтру áни листок не пѳгне ся,
 нет дыму без ѳгна; kto ~ seje, žne búрку
 (dážď) [*prisl.*] хто сѣѣ вѳтор, жне бýрю; proti
 vetru sa nedá dúchať ≈ гѳловов стѣнý не
 перѣбѣш

viezť vezie vezú *nedok.* *čo, koho* вѣзти; ~
 tovar вѣзти товáры; ~ dieťa v kočíku вѣзти
 дѣтину в кѳчѣку; ~ syna na prázdniny вѣзти
 сына на кáникулы

viezť sa vezie sa vezú sa *nedok.* вѣзти ся; ~
 sa na aute вѣзти ся на áвтѣ; ~ sa na vlaku
 вѣзти ся на влáку, ити влáком; ~ sa na voze
 вѣзти ся на вѳзѣ; ~ sa na bicykli ити бѣѣглѣм
 • už sa v tom vezie *expr.* він уж в тѣм вѣзе
 ся

vigil'ia -ie *ž cirk.* предвѣчор великого
 цѣркѳвного свѣта, (цѣркѳвна) слýжба в
 предвѣчор великого свѣта

vích'lor -ra *m* силный вѳтор, бýря; strhol sa ~
 пѣднѣв ся *ábo* стѳргнув ся вѳтор • letí ako ~
 летить як вѳтор *ábo* як кýля; prihnať sa ako
 ~ пригнáв ся як бýря

víchric'la -e *ž* бýря, вѳтор; snehová ~ снѣгѳва
 бýря

vik'la -y *ž bot.* лѣдник

vikár -a *m cirk.* вѣкаръ

viktoriánsk'ý *hist.* вѣкторѣаньскый; ~a doba
 вѣкторѣаньскый перѳѳд

vikul'ňa -ne *ž* лáма

vill'a -y *ž* вѣла, особняк; prepychová ~
 роскошна *ábo* богáта вѣла

vill'a -y *ž* вѣла, нѣмфа; dobrá, zlá ~ дѳбра,
 зла вѣла; lesná ~ *myt.* лѣсна нѣмфа *ábo* вѣла

vin'la -y *ž* **1** вина; mať *al.* niešť ~u na niečom
 быти виновáтым в дачѣм, мáти *ábo* нѣсти
 вину на дачѣм; dávať ~u niekomu винити
ábo обвинѣвати дакѳго в дачѣм; zvalovať
 ~u na niekoho звáлѣвати вину на дакѳго;
 sám si je ~ він сам виновáтый в тѣм, він
 сам собѣ винный **2** вина; dokázať niekomu
 ~u доказáти дакѳму ѣгѳ вину; pykať za ~y
 платити за (свѳѳ) грѣхы

vinár -a *m* **1** (*spracovateľ vína*) **винарь 2** *hovor. (milovník, znalec vína)* любитель вина, зналець вина

vinár//eň -ne *ž* **винарня, винарська пивниця**

vinárník -a *m* **маїтель винарні або пивниці**

vinársk//y **винарський; ~á škola винарське училище; ~a tradícia винарська традиція**

vinet//a -y *ž* **етікета; ~ na fľaši еткета на пляшці**

vinic//a -e *ž* **грозновий сад; zakladať ~e** закладати **грозно або грозновы прутьи**

viníč -a *m* **грозновы крыкы**

viníč//ie -ia *s* **грозновы крыкы**

viníčk//a -y *ž* **винічка**

viníčn//ý **грозновый; ~é pole грознове поле**

vin//it' -í -ia *nedok. koho, čo z čoho* **винити, обвинёвати ко́го, што в чім**

vinkulác//ia -ie *ž fin.* ~ **вкладней книжку** **предпокладане виплатиня вклáду**

vinkul//ovat' -uje -ujú *nedok. dok. fin.* ~ **výplatu vkladu** **предпокладати виплатиня вклáду**

vinník -a *m* **винник, винный; vypátrať ~a** **выглядати винника**

vinn//ý **винный, виноватый; vyhlásiť niekoho** **za ~ého** **выголосити дакого за винного; cítiť sa ~ým v niečom** **чути ся винным в дачím**

vinn//ý 1 **виновый; ~é kvasinky** **виновы квасінкы; ~ sud** **винова бочка; kyselina ~a chem.** **винова або виновокамяна кіслотá 2** **грозновый; ~ ocot** **грозновый оцёт; ~ strek** **вино з совдóвов водóв, виновый стрік**

vin//o -a *s* **вино; hroznové ~** **грознове вино; ríbezľové ~** **винічkové вино; šípkové ~** **свербегузкове вино; biele, červené ~** **біле, червене вино; sladké, kyslé ~** **солодке, квасне вино; stolové, dezertné ~** **столове, дезертне вино; šumivé ~** **бублинкоове вино; sudové ~** **бочkové вино; fľaškové ~** **пляшkové вино; tokajské ~** **токайське вино; omšové ~** **церьковне вино; neškolené ~** **слабё вино; sud, pohár ~a** **бочка, погар вина; ochutnávka ~a** **дегустация вина**
● **naliať čistého ~a** *hovor.* **выложить**

чісту правду; přijímat' chlieb a víno cirk. **принимати причасть, причащати ся; vodu káže, (a) víno pije [prisl.]** **говóрить еднó, a** **рóбити дрýге; víno ústa otvára (rozvazuje jazyk) [prisl.]** **винó розвязуе язык**

vinobran//ie -ia *s* **обераня грозна**

vinohrad -u *m* **грозно; zakladať ~y** **высáджовати грозно**

vinohradnick//y **грозновый; ~ kraj** **грозновый край; ~a produkcia** **грознова продúкция; ~e** **náradie** **інштрументы грознаря**

vinohradnictv//o -a *s* **грознарьство**

vinohradník -a *m* **грознарь, продуцёт грозна**

vinovatý 1 (vinný) **виноватый; ty si ~ ty** **виноватый 2 (previnilý)** **винный; ~ pohľad** **винный погляд**

vinovic//a -e *ž* **виновіця, виновый коняк**

vinovočerven//ý **виново-червёный, тмаво-червёный, бордóвый, бордóвой фáрбы; ~é šaty** **виново-червёны шмáты, шмáты виново-червёной фáрбы, бордóвы шмáты**

vinov//ý 1 **виновый, на вино; ~é poháre** **погары на вино 2** **виновый, з вина; ~á** **отáчка винова óмачка; ~ ocot** **виновый оцёт 3** **тмаво-червёный, виново-червёный; ~á farba** **виново-червёной фáрбы, бордóвый, бордóвой фáрбы**

vinš//ovat' -uje -ujú *nedok. komu čo* *hovor. (blahoželať, želať)* **винчóвати, желáти, поздравляти; ~ujem vám šľastia** **винчóю або жéлам вам щáстя; ~ niekomu k narodeninám** **поздравляти дакого з днём народжіня; dobrý deň ~ujem** **дóбрый день (жéлам), витам вас, здравствуйте**

vinút' **vinie vinú nedok. kohom čo k čomu, na čo** **притисковати, тискáти, притýлёвати, тýлити ко́го, што ку ко́му; ~ k sebe** **диe'а тýлити ку собі дiтину**

vinút' sa **vinie sa vinú sa nedok. 1 ku komu (túliť sa)** **тýлити ся, притисковати ся; dieťa sa vinie k matke** **дiтина тýлить ся к мáмі 2** **okolo koho, čoho, po čom (ovíjať sa)** **вити ся óколо ко́го, чóго, по чiм, обвивáти**

ся *около ко́го, чо́го*; chmeľ sa vine okolo stromu хміль обвиває ся около стро́му
3 (*hadíť sa*) вити ся, звива́ти ся; rieka sa vinie údolím рі́ка ві́не ся доли́нов; chodník sa kľukato vinie пі́шник кля́като звива́є ся
vinuť/ie -ia s *tech.* обмота́ня; ~ drôtu обмота́ня дрóту; primárne, sekundárne ~ прі́ма́рна, се́кунда́рна обмо́тка; nízkoparäťové, vysokoparäťové ~ низково́лтова, висо́ково́лтова обмо́тка; sievkové ~, ~ sievku ці́вкова обмо́тка, обмо́тка ці́вки
violla -y ž *hud.* алт (*інструме́нт*)
violist/a -u m алті́ста м
violončelist/a -u m віолонче́ліста
violončel/o -a s віолонче́ло
violový алто́вий; ~ kľúč алто́вий ключ
vír -u m **1** (*víriví pohyb vzduchu, vody ap.*) ви́р; vodný ~ во́дний ви́р, кру́чі́ня во́ды; snehový ~ сніго́вий ви́р, кру́чі́ня сні́гу; vzdušný ~ возду́шний ви́р, кру́чі́ня ві́тра; prachový *al.* prašný ~ порохо́вий ви́р, кру́чі́ня поро́ху; dostať sa do ~u до́ста́ти ся до ви́ру а́бо кру́чі́ня, попа́сти до ви́ру **2** *pren.* (*rýchli pohyb, sled niečoho*) кругово́рот, ви́р во́ды; ви́р; ~ veľkomesta кругово́рот а́бо ви́р вели́кого мі́ста; ~ udalostí в кругово́роті при́год; vo ~e denných starostí во ви́рі ка́ждоденних ста́ростей
víren/ie -ia s **1** кру́жі́ня, оберта́ня, погы́на́ня; ~ elektrónov *fyz.* кру́жі́ня електро́нів **2** *pren.* (*o bicích hudobných nástrojoch*) би́тя, бубно́ва́ня; ~ bubnov би́тя по бу́бні
virgas -u m би́тка, карба́ч, ви́праск; dostal ~ до́ста́ло ся ё́му, він до́ста́в ви́праск
vír/iť -i -ia *nedok.* **1** ви́рі́ти, кру́жити, кру́тити; підни́мати; ~ prach підни́мати а́бо ви́рі́ти поро́х **2** кру́тити, кру́тити ся
vír/iť sa -i sa -ia sa *neok.* **1** ви́рі́ти ся, кру́тити ся, підни́мати ся **2** кру́тити ся, кру́жити ся; voda sa ~i во́да кру́тить ся
víriví/ý ви́ривий, ско́ро кру́тячий; ~á bóra ви́рива бо́ра (ю́жный ві́тор в *Далма́ції*), ви́ривий ю́жный ві́тор; ~ pohyb *fyz.*

турбуле́тне погы́на́ня, ві́тро́ве погы́на́ня; ~ prúd *fyz.* бу́рько́вий то́к
virológ -a m ві́русоло́г
virológ/ia -ie ž ві́русоло́гія
virtuóz -a m ві́ртуо́з; husľový ~ гу́слевий ві́ртуо́з
virtuozit/a -y ž ві́ртуо́зность ж; technická ~ hry на klavíri техні́чна ві́ртуо́зность гри́ на кла́вірі
virtuózn/y ві́ртуо́зний; ~ a hra на husliach ві́ртуо́зна гра на гу́слях
vírus -u m ві́рус; ~ chrípku ві́рус хрі́пки
virusový/ý ві́русо́вий; ~á nákaza ві́русова інфе́кція а́бо нака́зливость; ~á choroba, ~é ochorenie ві́русове захво́ріння; ~á chrípka ві́русова хрі́пка
virvar -u m *hovor.* ха́ос, непо́рядок, гу́рай, кри́к, глу́к; na ulici je ~ на у́лиці кри́к а́бо глу́к
vis -u m *tel.* ві́с, по́зіція; ~ strmhlav в пере́гну́вший ся по́зіції; ~ ležmo, stojmo лежа́ча, стоя́ча по́зіція; ~ vznemo зогну́вши по́зіція
visač/ka -y ž *obch.* налі́пка (*на то́варі*); zlatá ~ зо́лотá налі́пка (*знак я́кості*)
vis/iieť -í -ia *nedok.* **1** v rôzn. význ. ві́сі́ти; zrkadlo ~í na stene гляди́ло а́бо зе́ркало ві́сіть на сті́ні; šaty na nej len tak ~ia шма́ты на ній лем так ві́сять; konáre len tak ~ia od ovocia ко́нарі лем так ві́сять од ово́цины; bielizeň visí na šnúre бі́лізна ві́сіть на шну́рі **2** (*trčať odnekaľ*) торча́ти, ві́сі́ти; видні́ти ся (*спід чо́го*); z pod kabáta jej ~ia šaty спід ка́бата є́й торча́ть а́бо ві́сять шма́ты **3** *nad čím* ві́сі́ти, зата́гну́ти ся, захма́рити ся; sivé mraky ~eli nad mestom чо́рны хма́ры зата́гли ся над мі́стом, над мі́стом захма́рило ся; lampa ~í nad stolom ла́мпа ві́сіть над сто́лом; zo striech ~ia cencúle зо стрі́х ві́сять ценцу́лі **4** *na kom, čom* *pren. expr.* (*o odeve – byť príliš voľný*) ві́сі́ти, пого́йдовати ся; šaty na nej (len tak) ~ia шма́ти на ній (лем так) ві́сять а́бо пого́йду́ють ся; veľmi ~el na matke він ба́рз ві́сів на ма́мі; ~eli z neho

len zdrapy на нїм вісіли лем рянды • ~ pohľadom на niekom, niečom не одривати оці од дакого, дачого; život mu ~í на vlásku єго жылот вісїть на волоску; vo vzduchu ~í katastrofa во вóздусї вісїть предчүвствованя катастрофы; Domoklov meč mu ~í nad hlavou над єго головом вісїть Дамоклів меч

viskóz//a -y ž *chem.* віскóза

viskózov//ý віскóзный; ~é vláknо віскóзне волóкно; ~ hodváb віскóзный гáдвaб

visut//ý вісячий; ~á lanovka вісяча дорóга, вісяча ланóвка; ~ most вісячий мїст

viš//ňa -ne ž (*strom i plod*) вішня; oberať ~ne оберати вішні

višňovic//a -e ž, **višňovk//a** -y ž *hovor.* вішнєвка, вішнєвіця

višňov//ý v *rôzn. význ.* вішнєвый; ~ likér вішнєвый лікер; ~ džem вішнєвый джем; ~ kompot вішнєвый компот; ~ sad вішнєвый сад; ~á farba вішнєва фáрба

viť vije viju *nedok.* čo вити, звивати; ~ veniec вити вінєць; lastovička si vije hniezdo лáстївка вїє гніздó

viť sa vije sa viju sa *nedok.* вити ся

vitaj, vitajte *cit.* добрый день!; здравствуй!, здравствуйте!; витай!, витайте!; витам тебе (вас)!

vitallit//a -yž вітáльність, жыветаспóсòбность; ~ národa сила жывóта нарóда; *biol.* ~ organizmu вітáльність орга́нізму

vitáln//y 1 *odb.* вітáльний, жывóтний; ~а энергия жывóтна енє́ргїя 2 жыветарáдістный, жыветалюбимый; ~ člověk жыветарáдістный áбо жывы́й чоловїк

vitamín -а *m* вітамін; ovocie bohaté на ~у овочина богáта на вітаміны

vitamínový вітамінóвый; ~крем вітамінóвый крем; ~á liečba вітамінóва терапія

vitaminózny *odb.* вітамінóзний, богáтый вітамінами; ~а strava а) вітамінóзна стрáва; стрáва, богáта вітамінами; б) вітамінóзне стравовáня

vítan//ie -ia s стрїтнүтя, привітáня, витáня; slávnostné ~ delegácie, hostí славнóстне привітáня делега́ції, гóстів; славнóстне стрїтнүтя

vítan//ý 1 желáный, витáный, довго-очєкованый; ~ host' витáный áбо дорогий гость; v ich dome nie je ~ в їх дóмі він невитáный гость • buď vítaný!, budte vítaní! витам тебе, вас; витай(те)! 2 витáный, желáный; ~á zmena желáна áбо витáна змїна

vít//ať -а -ajú *nedok.* 1 *koho (pozdravovať prichádzajúceho)* витáти, стрїчати; srdečne ~ priateľov, hostí сердєчні витáти прияте-лів, гóстів • pekne (ťa, vás) vítam! шүв(м) нї тебе (вас) витам, витай(те)!; vítame vás! (*ako nadpis*) витáме вас! 2 (*v rôzn. význ.*) стрїчати: а) *koho, čím (priímať nejakým spôsobom)* б) *pren. koho;* víta ho jeho rodný kraj єго стрїчать рódный край, єго стрїчають рódны мїсця; vítal ma len prázdny dom мєне стрїчáв лем пустый дїм; slnko nás víta horúcimi lúčmi сóлнце стрїчать нас свóїми горячїми лучáми 3 *čo (schvaľovať)* сердєчні стрїчати, витáти; одобряти; ~ niečiu iniciatívu, niečí návrh витáти áбо одобряти дачїю ініціатїву, дачїю пропози́цію • ~ niekoho s otvoreným náručím (*otvorenou náručou*) стрїчати дакого з роспростєртými(а) обятями

vít//ať sa -а са -ajú са *nedok.* здорóвкати ся, витáти (*едєн другого*)

vít'az -а *m* перемóжець; olympijský ~ олімпійський перемóжець; vyjst' z boja ako ~ выйти з бóя перемóжцєм; vrátiť sa ako ~ вернүти ся перемóжцєм

vít'az//it' -í -ia *nedok.* 1 *nad kým, čím (nadobúdať prevahu)* перемагáти кóго, што; брáти верьх над кым, чїм; dobro ~í nad zlom дóбро перемáгáть зло, дóбро берє верьх над злом 2 *nad čím (premáhať niečo, odolávať niečomu)* перемагáти што; ~ nad chorobou перемагáти хворóту; ~ nad strachom, nad slabosťou перемагáти страх, слáбость 3 *nad kým,*

v čom (*dosahovať víťazstvo*) перемарáти, ославлёвати; ~ nad nepriateľom, súperom перемарáти неприятеля, соперника; ich láska ~í nad diaľkou їх любов перемарáть дістанцію або оддаленость

víťazn/ý 1 (*ktorý víťazí al. zvíťazil*) переможный; ~ vojsko переможны войска; ~á armáda переможна армáда; do ~ého konca до переможного кінця; ~á vojna переможна війна; ~ gól рішáючий гол; ~é štáty переможны держáвы, держáвы-переможці; ~ úsmev переможный усмів
2 (*oslavujúci víťazstvo*) переможный, триумфáльный; ~ pochod переможный марш; ~á pieseň переможна співанка; ~á salva переможна сáлва, сáлва перемогы; ~ oblúk триумфáльна бра́на

víťazoslávny 1 (*triumfálny*) триумфáльный, славно́стный; ~ pochod триумфáльный марш **2** (*vyjadrujúci radosť z víťazstva*) переможный; ославлёющий; ~ pohľad ославлёющий взгляд; ~ úsmev переможный або славно́стный усмів

víťazstv/lo -a s (*v rozn. význ.*) перемóра; zaslúžene ~ заслужена перемóра; absolútne, úplne ~ повна перемóра; morálne ~ морáльна перемóра; ~ pokrokových síl nad reakciou перемóра прогресівних сил над реáкцієв; ~ nad nepriateľom, súperom перемóра над неприятелём, протіником; ~ rozumu, pravdy перемóра розуму, правды
 ● Deň víťazstva День перемогы

vitrín/la -y ž вітрі́на; ~y s muzeálnymi zbierkami музéйны вітрі́ны

víťúz -a m *hovor. iron.* геро́й, визна́чність; хітра́к; takých ~ov poznáme! зна́ме мы таких геро́їв!

vivace [vivačɛ] *hud.* живо

vivat! *cit. kniž.* вива́т!; *vivat! zastar.* най жыє!

víz/ia -ie ž *kniž.* (*vidina*) віджі́ня, привіджі́ня; prorocké ~ie проро́цькы віджі́ня; mať ~ie ма́ти віджі́ня

vizít/la -y ž *hovor.* **1** обходжі́ня, візі́та (*ізеб*); lekárska ~ (*v nemocnici*) до́кторська візі́та (*по ізбах хо́рых*) **2** візі́та, навщі́ва

vizít/la -y ž візі́тка, візі́тна ка́ртка *aj pren.*; poriadok v byte je ~ou domácej panej по́рядок в ква́ртелі є візі́тков ға́здыні

vizuáln/ly візуáльний; ~a pamäť візуáльна па́м'ять

viz/um -a s vízo c; vycestovacie ~ одхо́дне візо; vstupné ~ вступне́ візо; udeliť ~ дати візо

vklad -u m вложі́ня; peňažný ~ вложі́ня пі́нязєй

vklad/at' -á -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* кла́сти, вкладáти *што до чо́го*; ~ list do obálky вкладáти письмо до копéрткы; ~ šatstvo do kufru кла́сти шма́ты до кúфрa; ~ záložku medzi stránky (knihy) вкладáти залóжку мéджі сторóны (книгы) **2** *čo do čoho, na čo* давáти, вкладáти; ~ peniaze do banky вкладáти пі́нязі до ба́нкы; ~ úspory na knižku кла́сти ушпорі́ня на книжку **3** *čo do čoho (investovať)* вкладáти, інвестовáти *што до чо́го*; ~ peniaze, kapitál do podnikania вкладáти або інвестовáти пі́нязі, капі́тал до фі́рмы **4** *čo do čoho, koho (venovať niečomu svoje schopnosti)* вкладáти *што до чо́го, до ко́го*; ~ do práce všetky svoje sily, všetku energiu вкладáти до робо́ты вшы́ткы (сво́ї) силы, вшы́тку (сво́ю) ене́ргію; ~ do práce všetok svoj um вкладáти до робо́ты вшы́ток свій розу́м; ~ nádeje do niekoho, niečoho вкладáти наді́ї до дако́го, дачо́го; наді́яти ся на дако́го, на да́штó

vkladateľ -a m вкладáючий

vkladn/ý вкладный; вставный, епентеті́чний; ~á knižka вкладна́ книжка; ~á samohlaska *lingv.* вставный або епентеті́чний глáсний; ~é sklo вставне́ скло

vkľz/nut' -ne -nu *dok. do čoho* **1** шмы́кнути, втягну́ти ся до чо́го, *pid што, де*; had ~ol pod skalu *al. do diery* гад втягну́в ся під ска́лу або до ді́ры; chlapec ~ol pod perinu хло́пєць втягну́в ся під перину **2** *expr. kam (nebadane, ticho vojsť)* прошмы́кнути до чо́го; nebadane ~la do domu не было видно як она́ прошмы́кла до до́му

vkrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* вкра́сти ся, прокра́сти ся, пробра́ти ся до чо́го, де; ~ sa do domu ako zlodej вкра́сти ся а́бо прокра́сти ся до до́му як злоді́й; potichu sa ~ol do izby потихо́ньки він вкрав ся а́бо прокра́в ся а́бо пробра́в ся до і́збы

vkroč//iť -í -ia *dok.* во́йти, всту́пити, вкročíти де; ~ do izby, do domu во́йти до і́збы, до до́му; ~ do jazdnej dráhy вы́йти а́бо вкročíти на пере́ходячу ча́сть до́роги; *pren.* ~ do nového roku s dobrými predsavzatiami всту́пити до но́вого ро́ку з до́брыми(а) за́мірами • moja noha tam viac nevkróči моя но́га ве́ще там не вкročíть; ľudská noha ešte tam nevkróčila но́га чо́ловіка і́ще там не вкročі́ла; aby tvoja noha už viac sem nevkróčila! же́бы тво́я но́га уж ве́ще ту не вкročі́ла

vkus -u *m* вкус, смак; mať dobrý, zlý ~ máti до́брий, злий вкус а́бо смак; vybrať si podľa ~u ви́брати собі по сма́ку; dobový ~ естеті́чны сма́ки а́бо но́рмы епо́хи; súčasný literárny, umelecký ~ суча́сний лі́тературний, худо́жній вкус

vkusne *prisl.* вку́сні; ~ sa obliekať вку́сні обліка́ти ся; ~ upravená žena вку́сні обле́чена же́на, з вку́сом обле́чена же́на; ~ upravený výklad з вку́сом офо́рмлена ві́тріна

vkusn//ý вку́сний, з вку́сом, зо сма́ком, еле́гантний; ~é oblečenie вку́сне а́бо еле́гантне обле́чі́ня, вку́сні ушы́те обле́чі́ня; ~á výzdoba укра́ші́ня, зро́бене з вку́сом; вку́сне укра́ші́ня

vláč//iť -i -ia *nedok.* воло́чити, тяга́ти; **1** ~ brvno po zemi тяга́ти трам по зе́млі; ~ pohy za sebou воло́чити а́бо тяга́ти но́ги за собо́в **2** *expr.* тяга́ти, носи́ти, воло́чити; ~ drevo тяга́ти дры́ва; ~ uhlie тяга́ти у́гля; ~ kufre, vrecia носи́ти ку́фры, мі́хы; ~ dieťa na chrbte не́сти ді́тину на хырбе́ті; vodu bolo treba ~ vo vedrách во́ду тре́ба было носи́ти во ве́драх **3** *hovor. expr.* ко́го (vodiť *al. nechať chodiť*) тяга́ти, воло́чити; ~ turistov po celom meste воло́чити ту́ристів по ці́лім

мі́сті; ~ niekoho po súdoch воло́чити да́кого по су́дах; ~ domov kamarátov тяга́ти до до́му ка́маратів • kde ťa čerti vláčia? ка́ды те́бе чо́рти но́сять?; ledva (so)stva pohy za sebou vláči *hovor. expr.* він ле́два но́ги влече́ а́бо тяга́ть за собо́в

vláč//iť sa -i sa -ia sa *nedok.* **1** (ťahať sa za niekým, niečím) воло́чити ся, тяга́ти ся; sukňa sa ~i po dlážke сукня́ тяга́ть ся по підло́зі; za psom sa ~i reťaz за псо́м тяга́ть ся ланцо́к **2** тяжко ходи́ти; ~ila sa po dome ako tieň oná ходи́ла по до́мі як тінь; chorý sa ledva ~i хво́рий ле́два тяга́ть ся а́бо ходи́ть **3** *hovor. expr.* воло́чити ся, пото́вковати ся; toľko ľudí sa sem ~i ті́лько люде́й ту влече́ ся; ~ sa po meste пото́вковати ся а́бо воло́чити ся по мі́сті • ~ sa za dievčaťom, s chlapcom ходи́ти з дівча́тєм, хло́пцем; ~ za dievčatami воло́чити ся а́бо ходи́ти за дівча́тами

vláčn//ý **1** (mäkký, tvárny) тяга́вий, мягкий; ~e cesto тяга́ве ті́сто; ~ chlieb мягкий хлі́б **2** (pružný) ела́стичний, пруж́ний; ~a pokožka ела́стична а́бо пружна ко́жа; ~e svaly пружны сва́лы **3** (plavný) пла́вний; ела́стичний; мягкий; ~ chôdza пла́вне а́бо мягке ходжі́ня; ~e pohyby ела́стичны погы́нання

vlád//a -y **ž** **1** правлі́ня; кабіне́т; člen ~у член правлі́ня; predseda ~у предсіда́тель правлі́ня; zostaviť novú ~u скла́сти но́ве правлі́ня, скла́сти но́вий кабіне́т **2** мі́ць, панова́ня; ľudová ~, ~ ľudu наро́дна мі́ць а́бо наро́дне правлі́ня; republikánska ~ репу́бліка́ньска мі́ць; absolutistická ~ абсо́луті́стичний ре́жім, абсо́луті́стична фо́рма правлі́ня; ujať sa, zmocniť sa ~у взя́ти, ухо́пити мі́ць (до сво́їх рук) **3** правлі́ня, правлі́ня держа́вов; мі́ць; за ~у Karla IV за правлі́ня Ка́рла IV-го **4** (telesná *al. duševná* sila) си́ла; ležať bez ~у лежа́ти без си́л а́бо бесси́льным; nemá ~u *al.* ~у v rukách він ма́ть сла́бы ру́кы, він бесси́льний

vlák/af' -a -ajú *nedok. do čoho, kam* заманити до чого, де; зтягну́ти, завлечі до чого, де; ~ niekoho do pasce заманити дакого до па́сти; ~ žriebä do maštale заманити га́ча

до стаїні; ~ niekoho do lesa заманити або завлечі дакого до ліса

vláknitý волокнистый; ~ papier волокнистый папір; ~é rastliny волокнисті рослини; ~é mäso волокнисте мясо; ~á štruktúra, textúra волокниста штруктура, текстúra • ~é väzivo anat. волокниста спóююча ткань; ~ protein biol. волокнистый протеїн; ~ obal anat. fyziol. волокниста або фібрóзна оболóнка

vlákn/o -a s v rôzn. význ. волóкно; prírodné, umelé ~ природне, умéле волóкно; syntetické ~ сінтетичне волóкно; polyamidové ~ поліамідне волóкно; živočišne ~ волóкно звірино́го походжі́ня, звіринé волóкно; rastlinné ~ ростли́нне волóкно; koporné ~ конопля́не волóкно; ľanové ~ ленóве волóкно; hodvábné ~ гадвáбне волóкно; bavľnené ~ вовня́не волóкно; nervové ~ anat. нерво́ве волóкно; svalové ~ свало́ве волóкно; sympatické, parasympatické ~a сипматичны, парасипматичны волóкна; dielektrické ~ el. tech. діелектричне волóкно; sklené ~ скля́нне волóкно; drevené ~ дере́вяне волóкно

vlakopis -u m odb. влякопис, путёва записка
vlakovľ вляковый, поїздный; ~á súprava вляко́ве зложі́ня; ~á pošta поштовýй вагóн (во вля́ку); ~é spojenie желі́знодоро́жне спóїня

vľamač -a m влямач

vľamanľ -ia s práv. вляма́ня; dopustiť sa ~ia допустити ся вляма́ня

vľamľat sa -e sa -u sa dok. вляма́ти ся; zľodeji sa ~ali do banky злóдїї вляма́ли ся до ба́нки

vľañajšľ і минулорóчний, вляняйшый; ~ia úroda минулорóчна або вляняйша урóда, урóда мину́лого рóку

vľañajšľ -ok -ka m мину́лый рік

vľani прісл. вляни, мину́лого рóку; stalo sa to ~ totó стáло ся вляни або мину́лого рóку

vľas -u m obyč. v mn. č. ~y 1 волóс; волóсы mn. č., волóся hromad.; tmavé, čierne ~y

темны, чóрны волóсы; темné, чóрне волóся; svetlé ~y світлы волóсы, світлé волóся; gaštanové ~y га́штанóвы волóсы; šedivé ~y сивы волóсы; prešedivené ~y посиві́лы волóсы; dlhé, krátke ~y дов́гы, кúрты або корóткы волóсы; husté ~y густé волóся; riedke ~y рідкé волóся; kučeravé ~y кучеря́ве волóся; rozstrapatené ~y росстрапачéне волóся; farba ~ov фáрба волóся; česať si ~y чесáти або росчéсовати волóся; ~y vypadávajú волóсы выпада́ють; natupirované ~y нату́пировáне волóся 2 hovor. (chľpy, srst') волóс, серсть; konské ~y кінський волóс; konská srst' кінська серсть 3 text. волóс 4 (v hodinách) волóсок • ani o vlas nepopustí (neustúpi, nepohne sa) áни на волóс він не одстúпить; ani vlas na hlave sa mu neskriví áни волóс на гóлові не скривить ся ёмý; skočť si (vojsť si) do vlasov скóчїти собі до волóся; dlhé vlasy, krátky rozum [prísl.] дов́ге волóся, корóткий розúм

vľasatľ 1 (s hustými vlasmi) густоволóсый, з густыми волóсами; ~á žena густоволóса женá, женá з гúстыми(a) волóсами 2 odb. (pokryť hustými vlasmi) волóсáтый, заросну́тый волóсами; ~á časť hlavy часть гóловы, покрьта волóсами

vľasenkľ -y ž 1 (druh sponky do vlasov) спóнка 2 zastar. (parochňa) парóхня

vľasočnicľ -a -e ž odb. 1 (rúrka) капі́лара, капі́ларна трúбка 2 anat. lek. капі́лара; krvná ~ крóвна капі́лара; ľymfatická ~ лімфаті́чна капі́лара; krvacanie z ~íc капі́ларне течі́ня крóви

vľasľ -ok -ka m 1 zdrob. волóсок, волóсик; detské ~ky дітьскы волóсикы; jemné ~ky тонкы або ніжны волóсикы 2 (niečo vláskovité) волóсок; ~ v hodinách волóсок в (рúчных) гóдинках; koreňový ~ корінёвýй волóсок; čuchové, sluchové ~ky нюхóвы, слухóвы волóскы • ani ~ na hlave sa mu neskriví áни волóсок на гóлові не скривить ся ёмý, ёгó і пáлцём нихто не дотúлить ся, áни волóс з ёгó гóловы не упáде; žiť mu

visí na ~ku ěró жывот вісить на вóлоску;
tenky ako ~ тонкий як вóлосок

vaslov//ý 1 ~ koreň, korienok кóринь вóлоса;
~á voda вóда на вóлосы áбо на вóлоса
2 волосóвый, почесáный; ~é tkaniny
волосóвы áбо почесáны тканины

vlas//ť -ti ž **1** отчізна; rodná ~ рóдна отчізна;
slobodná ~ слобóдна отчізна; obrana
~i охорóна отчізны; láska k ~i любóв к
отчізни; návrat do ~i вёрнення до отчізны;
zradil' ~ зра́дити (свóю) отчізну; ~ je
ohrozená отчізна огрозéна áбо нахóдить
ся в небезпéчности **2** (miesto pôvodu)
отчізна, праотчізна; staré Grécko je ~ou
európskej kultúry стародавна Грécія
- отчізна áбо праотчізна єврóпской
култúры; Anglicko je ~ťou futbalu А́нглія -
отчізна фóтбалу

vlasten//ec -са *m* патріóт

vlasteneck//ý патріóтичний; ~á povinnosť
патріóтична повинно́сть; ~é zmyšľanie
патріóтичне пересвідчіння áбо мышління;
~ cit патріóтичне чýвство; ~é verše
патріóтичні стихи; ~á téma патріóтична
тéma • Veľká vlastenecká vojna Велика
Отчізняна вóйна

vlastenectv//o -а *s* патріóтизм *m*

vlastived//a -у ž **1** (vedný odbor)
краєзнáвство, істóрія і геогрáфія
рóдної країны **2** škol. істóрія і геогрáфія
рóдної країны **3** škol. (učebnica vlasti-
vedy) учéбник істóрії і геогрáфії рóдної
країны

vlastivedn//ý 1 країнознáвчий; ~ výskum
країнознáвче дослédження **2** краєзнáвчий;
~ krúžok краєзнáвчий кружóк; ~é múzeum
краєзнáвчий музéй

vlastizrad//a -у ž держáвна зра́да, зра́да
отчізны; obvinil' z ~у обвинити зо зра́ды
держáвы áбо зо зра́ды отчізны; obžalovať
niekoho z ~у обвинити дакóго зо зра́ды
держáвы áбо отчізны; dopustil' sa ~у
допустити ся держáвної зра́ды, зра́дити
отчізну

vlastne čast. в дійстности, влáстні, точніше;
nechápal, čo sa ~ stalo він не порозумів,
што, в дійстности, стáло ся; ako sa ~
voláš? як тебе, влáстні, звуть?; mali by
sme sa im ~ poďakovať нам бы трéба
было, так бы повісти, подяковати їм; išli
na prechádzku, ~ do parku они пішли на
прогу́лку, точніше до пáрку

vlastníck//y prid. властницький; ~e právo
властницьке прáво; ~á forma ekon. фóрма
влáстности, властницька фóрма

vlastníctv//o -а *s 1* (vlastnenie niečoho
na základe práva) влáстность ж; štátne
~ влáстность держáвы, держáвний
маєток; osobné, súkromné ~ осóбна
влáстность; pozemkové ~, ~ pôdy
земельна влáстность, влáстность на
зёмлю; ochrana ~а охорóна влáстности;
dávať, odovzdávať niečo do niečieho ~а, do
~а niekoho передава́ти, отдава́ти даштó
в дачію влáстность áбо до влáстности
дакóго **2** (majetok) маєток

vlastník -а *m* (majiteľ) влáстник, гáзда;
~ pôdy влáстник зёмлі; súkromný ~
сукрóмний влáстник; ~ kapitálu влáстник
капіталу; ~ výrobných prostriedkov
влáстник виробных срéдств

vlastn//iť -і -ia nedok. čo властнити,
быти влáстником чóго, володіти чим;
~ dom, pôdu бути влáстником дóму,
зёмлі; властнити дом, зёмлю; ~ výrobné
prostriedky властнити срéдства виробы

vlastnoručný властнорúчний; ~ podpis
властнорúчний підпис

vlastnos//ť -ti ž (v rôzn. význ.) влáстность;
якóсть; а) (podstatný znak veci) základná
~ výrobku основна якóсть виробку;
chemické, fyziké ~i прvkов хемічны, фізічны
якóсти (хемічных) елемéнтів; úžitkové ~i
veci хосéнны влáстности áбо якóсти річей;
chuťové ~i ovocia смакóвы влáстности
áбо якóсти овóчины; liečebné ~ nejakéj
rastliny лічівны якóсти даякóй ростлины;
~i hmoty якóсти матерії • genitív vlastnosti
gram. рожда́ющий пад áбо гeнітив якóсти;

prenosové vlastnosti *el.* характерістика передавання; б) (*základná povahová črta*) якість, вла́дність, ха́рактер; *osobné* ~ті особні якості; *morálne* ~ті моральні якості; *vrodená* ~ вроджені якості; *kladné, záporné povahové* ~ті позитивні, негативні якості *ábo* риси характеру; *zlé* ~ті зли вла́дності *ábo* якості

vlastn//ý 1 вла́дний, свій; *mať* ~ *dom*, *bicykel* ма́ти свій дім, бі́цикл; *prísť* на ~om *aute* прийти на свої́м авті; *vložiť* до *niečoho* ~é *peniaze* вложити до *дачóго* свої́ *ábo* вла́дны пі́нязі; 2 вла́дний, свій; *urobiť* *niečo* ~ými *rukami* зробити *даш́то* вла́дними *ábo* свої́ми рука́ми; *robiť* *niečo* з ~ej *vôle* по свої́й *ábo* вла́дній во́лі робити *даш́то*; *prichádzať* ~ým *rozumom* на *piečo* вла́дним розу́мом приходити на *даш́то*; *peročuť* *tu* *ani* ~ého *slova* *tu* сам себе не чу́єш, *tu* не чу́ти *áni* вла́дного сло́ва 3 ро́дний, кро́вний; ~ *otec* ро́дний о́тець; ~á *sestra* ро́дна сестра́; ~ *súrodenci* ро́дны *ábo* кро́вны брат і сестра́; *priať* *niekoho* *ako* ~ého *priaťi* *dakóго* як *сво́єго ábo* ро́дного 4 вла́дний; ~é *verše* вла́дны стихи́; ~ *gól* вла́дний *гол*, *гол* до *сво́єї* бра́ны; ~é *náklady ekon.* вла́дны *выдавки*; ~é *meno gram.* вла́дне ме́но • ~á *hodnota čísla* вла́дне значі́ня *čísla*; *vydať* *knihu* ~ým *nákladom* *выдати* *книгу* за свій *раху́нок*; *robiť* *niečo* на ~ú *päsť* ро́бити *даш́то* на *сво́ю* *пясть*, робити *даш́то* сам; *stáť* на ~ých *pohách* *стояти* на *сво́їх ábo* на *вла́дних* *нога́х*; *brániť al. chrániť* ~ú *kožu* *хранити* *сво́ю* *ко́жу*; *báť* *sa* ~ého *tieňa* *бояти* *ся* *вла́дною* *ті́ни*; *držať* *sa* ~ého *rozumu* *жыти* *вла́дним* *розу́мом*, *тримати* *ся* *вла́дного* *розу́му*; *ísť* *svojou al.* ~ou *cestou* *іти* *вла́днов* *дорóгов*; *neverí* *ani* ~ému *bratovi* *він* *áni* *вла́дному* *бра́тови* *не* *ві́рить*; *neveríť* ~ým *očiam* (*uším*) *не* *ві́рити* *сво́їм* *о́чам*; *vidieť* *niečo* на ~é *oči* *ві́дити* *даш́то* *вла́дними* *о́чами*, *ві́дити* *даш́то* на *вла́дны* *о́чі*; *nememu* *dieťaťu*

ani ~á *mať* (*mater*) *нерозуміє* [*prisl.*] *ні́мії* *ді́тині* *áni* *вла́тна* *ма́ти* *не* *розу́мь*
vľavo *prisl.* *налі́во, влі́во*; ~ *od* *okna* *bol* *stôl* *влі́во* *od* *о́кна* *быв* *сті́л*; *jeden išiel* ~, *druhý* *vpravo* *едén* *пішо́в* *налі́во, дру́гий* – *напра́во*; *dom stál* ~ *od* *cesty* *ді́м* *стояв* *злі́ва ábo* *налі́во* *od* *дорóги*

vlažn//ý 1 троше́чка *теплый*, *вла́жный*; ~á *voda* *вла́жна* *во́да, во́да* *ізбо́вой* *темпера́туры* 2 сві́жий, *осві́жуючий*; ~á *letná* *пос* *прохоло́дна* *лі́тня* *ні́ч*; ~ *vzduch* *сві́жий ábo* *че́рствый* *во́здух* 3 *pren.* *рівноду́шний*; ~ *vzťah* *k* *niečomu* *рівноду́шне ábo* *дость* *холо́дне* *одноші́ня* *k* *дачóму*

vľča -ľa *s* *во́вча*

vľč//i *во́вчий*; ~ie *mláďa* *во́вча*; ~ie *zuby* *во́вчі* *зубы́*; ~ia *jama* *во́вча* *яма* • ~ *mak bot.* *во́вчий* *мак*, *ди́кий* *мак*

vľčiak -a *m* *німе́цька* *вівча́рька*

vľčin/lec -ca *m* *во́вча* *яма*

vľečk//a -y *ž* 1 (*na šatách*) *шля́єр*; *šaty* *s* ~ou *шма́ты* *зо* *шля́єром* 2 *hovor.* *влéчка*; *traktor* *s* ~ou *тра́ктор* *з* *влéчков* 3 *žel.* *ку́рта* *коля́й* (*до* *фа́брики* *i* *m. n.*)

vľečniak -a *m* *hovor.* *припо́йник*; *припоє́ний* *ваго́н*; ~ *na* *električke* *припоє́ний* *ваго́н* *еле́ктрички ábo* *трамва́я*

vľečný *припо́йний*; ~ *voz* *припо́йний* *ваго́н*; ~ *čln* *припо́йний* *чолно́к*

vľek *влéчі́ня, тяга́ня*; *влéк*; *lyžiarský* ~ *лі́жарський* *влéк*; *vziať* *do* ~u *взя́ти* *до* *тяга́ня*

vľep//iť -í -ia *dok.* 1 *čo* *do* *čoho* *вкле́їти* *што* *до* *чо́го*; ~ *vytrhnutý* *list* *до* *knihy* *вкле́їти* *вы́торгнутый* *па́пір* *до* *кни́ги*; ~ *fotografie* *do* *albumu* *накле́їти* *фотогра́фії* *до* *альбу́му* 2 *hovor. expr.* *влі́пити, налі́пити, врі́зати* *кому*; ~il *mu* (*jednu*) *poza* *uši* *ві́н* *влі́пив* *ему́* (*едну́*) *поза́ухо*, *ві́н* *врі́зав* *ему́*

vľet//ieť -í -ia *dok.* 1 *влéті́ти, залéті́ти*; *včela* ~ela *до* *úľa* *пчо́ла* *влéті́ла* *до* *у́лія*; *muška* ~ela *до* *oka* *му́шка* *влéті́ла* *ему́* *до* *о́ка* 2 *pren.* *влéті́ти*; ~el *do* *izby* *ako* *strela* *ві́н*

влетів до ізби як кўля; dievčatko ~elo do triedy дівча влетіло до класу

vlh//a -y ž zool. (vták) іволга • vlha hájová zool. іволга (*Oriolus oriolus*)

vlhčín//a -y ž 1 вогкість; v izbe cítiť ~u в ізбі чути вогкість 2 вогке місце; на ~ách rastú huby на вогких місцях ростуть гриби

vlhčé//it' -í -ia *nedok.* звогчовати, змóкровати; ~ látku звогчовати поліотно

vlhk//o' -a s вогкість ж; chrániť proti ~u хранити од вогкості

vlhko' *prisl.* вогко; v byte je ~ в квартелі вогко; vonku je ~ вонка вогко або мóкро

vlhkomer -ul-a *m fyz.* вогкомір, рірмометер

vlhkomiľn//ý: ~é rastliny вогколюбивы рослины

vlhkos//t' -ti ž 1 вогкість; ~ bytu вогкість квартеля 2 *odb.* влáжність; ~ vzduchu влáжність вóздуху; ~ paru влáжність пáры 3 влáга; vzduch je nasýtený ~ťou вóздух насичéный влáгов; guma neprepúšťa ~ rýma не пропúщать влáгу

vlhk//ý вогкий, влáжний; ~á bielizeň вогká білизна; ~á zem влáжна зéмля; ~ sneh мокрый снiг; ~á pivnica вогká пивниця; utrieť stôl ~ou handrou поутерáти стiл вогкóв ряднов

vlh//núť -ne -nú *nedok.* вогнути; потiти; steny ~nú стiны вогнуть

vliat' vleje vlejú *dok.* čo do čoho вляти *што до чóго aj pren.;* ~ víno do suda вляти винó до бóчки; ~ novú silu do niekoho вляти новú силу до дакóго

vliat' sa vleje sa vlejú sa *dok.* 1 *do čoho* (o *tekutine*) вляти ся *до чóго;* voda sa vliala do pivnice вóда залпляла пивницю 2 *komu do čoho, koho pren. expr. (o pocitoch)* вляти ся, вóйти *до кóго, чóго;* ústalosť sa vliala do pŕh унавéность або унава наляла ся або вошла до нiг

vliecť vlečie vlečú *nedok.* 1 влечi, волочiти, тягáти; ~ niečo po zemi тягáти даштó по зéмлі; ~ nohu za sebou волочiти або тягáти нóгу за собóв; ~ ťažkú kufoer влечi тяжкий кúфeр 2 *expr. (ťahať)* влечi, тягáти;

chtil ho za ruku a vliekol ho domov він взяв ёго за рýку i потягнув домiв • sotva nohy vlečie лем же нóгы тягáть

vliecť sa vlečie sa vlečú sa *nedok.* 1 *za kým, čím, po čom (ťahať sa)* волочiти ся, тягáти ся *за кým, čím, по čím;* šaty sa vliekli po zemi шмáты тягáли ся по зéмлі 2 *expr.* тягáти ся, плéсти ся, мотáти ся; kráčaj rýchlejšie, nevlеč sa tak крачай або iдь скóрше, не мотáй ся лем-лем 3 *expr.* тягáти ся, затяговати ся

vliet//nuť -ne -nu *dok.* влетiти; vták ~ol do izby птáшок влетiв до хыжы

vliev//ať -a -ajú *nedok.* čo do čoho вливáти *што до чóго;* ~ať mlieko do kanvy вливáти молóко до кóнвы; ~ novú silu do niekoho вливáти новú силу до дакóго

vliev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *do čoho* (o *tekutine*) вливáти ся; krv sa jej ~a do tváre кров удáрила ёй до твáри 2 *na tomto mieste sa ~a Váh do Dunaja* на тiм мiсцi Ваг вливáть ся до Дунáя

vliezť vlezie vlezú *dok.* kam 1 (o *plazoch, hmyze, zvieratách*) влiзти, залiзти; втягнути ся; pes vlezol do budy пес влiз до бóдки; chrobák vlezol pod kameň хробák влiз пiд кáмiнь; had vlezol do diery гад втягнув ся до дiры 2 *expr. (o ľuďoch)* влiзти, залiзти, забрáти ся; ~ cez okno do izby влiзти чéрез óкно або чéрез óблак до iзбы; ~ do postele влiзти або забрáти ся до пóстели 3 *hovor. expr. (vmestiť sa)* влiзти *до чóго;* do tých šiat by vlezli aj dvaja до тых шмат влiзли бы i двóе; tak pribrala, že ledva vlezla do sukne она так прибрáла, же лем-лем влiзла до сýкнi • ani čo by pod necht vlezlo áни квáпки, áни трóшéчки; čo ti to vlezlo do hlavy? што тобi влiзло до рóловы?; vlezol by (aj) do myšacej diery od hanby од гáньбы він i пiд зéмлю бы провалив ся

vlk -a *m mn.* č. -ci/-ky 1 вовк; svorka ~ov свóрка вóвкiв; morský ~ морьскый вовк 2 (*detská hračka*) вовчóк • hladný ako ~ голодный як вовк; my o ~u a ~ за humny

мы о вóвкy, а вовк за дверями; nebude zo psa slanina, ani z ~a baranina [prís.] не бóде зо пса солонина, áни з вóвка баранина; як вóвка не кормий, він все лем до ліса позérать; чóрного пса не одмьєш добíла; ešte ~a nezabili, už na jeho kožu pili [prís.] ділити скóру незабóитого медвíда; (urobiť niečo tak) aby bol aj baran celý, aj ~ sýty жéбы вóвци были сыты і вівці цілы

vikolak -a *m* **1** *mytol.* вовколáк, упíр *m* **2** *pejor.* (о človekovi) вовкодóх, ненажéра, зла осóба

vln/la¹ -y *ž* *v rôzn. význ.* вóлны; morské ~ мóрьскы вóлны; ~у на vlasoch вóлны на вóлосах; ~у piesku вóлны піскý; elektromagnetické ~у fyz. електромагнітны вóлны; dlhé, stredné, krátke ~у radiotel. дóвгы, серéдні, корóткы áбо кúрты вóлны; veľmi krátke *al.* ultrakrátke ~у radiotel. ултракорóткы вóлны; ~ štrajkov вóлна штрайків; revolučná ~ револúчна вóлна; ~ citov вóлна чýвств

vln/la² -y *ž* **1** вóвна; strihať ~у стричі вóвну; spriadať ~у прясти вóвну; upliesť niečo z ~у уплести даштó з вóвны; kľbko ~у мотóк вóвны; česaná ~ чесána вóвна **2** *hovor.* вóвна, вовняне полóтно; šaty sú z čistej ~у шмáты з чíстой вóвны; sklená ~ *odb.* скленяна вáта áбо вóвна; drevitá ~а *odb.* деревита вóвна

vlnársky вовнообрóбный; ~ priemysel вовнообрóбный прóмысел

vlnárstvo -a *s* **1** (*odbor*) вовна́рьска вырoба **2** (*vlnársky priemysel*) вовнообрóбный прóмысел

vlnen/lie -ia *s* fyz. волні́ня; elektromagnetické ~ електромагні́тне волні́ня

vlnen/ly вовняный; ~á látka вовняне полóтно

vlniak -a *m* вовняна хúстка; prehodiť si cez plecia ~ перешмáрити собі на плéчі вовняну хúстку

vlnist/ly волнистый; ~é vlasy волнисте вóлосы, волнисты вóлосы

vln/it' sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** волнити ся; колысáти ся; oblie sa ~í vo vetre зérна колышуть ся во ві́трі **2** кучерявіти ся, вити ся; vlasy sa jej ~ia вóлосы кучерявіють ся ей **3** звивáти ся; had sa ~í гад звивать ся

vlnit/ly волнистый; ~á čiara волниста лі́нія; ~terén горбиста місцéвість; ~é vlasy волнисты вóлосы; ~é ornamente волнисты орна́менты; *odb.* волнистый, го́фровáный; ~ papier волнистый áбо го́фровáный пáпир; ~ plech волниста áбо го́фровáна бляха

vlnivý волнистый; ~ pohyb волнисте погына́ня

vlnobit/ie -ia *s* битя вóлн, привáл вóды, мі́цне волні́ня (*мóря i m. n.*)

vlnolam -и *m* волнолáм, волнорі́з

vlnovit/ly волновитый; ~á krivka волновита кривка

vlnovk/la -y *ž* **1** волниста лі́нія; keramika zdobená ~ami керáмика, укрaшéна волнистыми лі́ніями **2** *typ. tľda*

vlnov/ly *príd. k vlna*¹ *fyz.* волно́вый; ~á dĺžka *fyz.* волно́ва дóвжка; ~á teória svetla, hmoty *fyz.* волно́ва теорíя світла, матері́ї; ~ rozsah *el.* діапозóн волн; ~á rovnica *fyz.* волно́ве уравні́ня; ~ mechanika *fyz.* волно́ва мехáника; ~ vektor *fyz.* волно́вый вéктор; ~á optika *opt.* волно́ва оптіка

vločk/la -y *ž* *obyč. v mn. č.* ~y: snehové ~у сніго́вы хумáчки; ovsené ~у овсяны влóчки, геркулéс; mydlové ~у мыдло́вы стру́жки

vloh/la -y *ž* *obyč. v mn. č.* ~y máти дар, тáлент, спосóбність; маť ~у ма́ти дар; hudobné ~у музика́лны спосóбности; má matematické ~у *al.* ~у на matematiku маť спосóбности на матемáтику, у нёго математі́чны спосóбности

vlož/it' -í -ia *dok.* **1** čo do čoho вложити, положити *што* до чóго; ~ veci do kufru положити рі́чі до кúфрa; ~ list do obálky вложити письмo до копéрткы; ~ bielizeň do skrine положити білі́зну до скрині **2** čo do čoho, na čo вложити; ~ peniaze do banky

вложить пінязі до банкі **3** *čo do čoho* (*investovať*) вложитьи, інвестовати *што до чого*; ~ peniaze do podniku вложитьи пінязі до фірмы; ~ peniaze do hry вложитьи пінязі до гри **4** *čo do čoho, koho* вложитьи; ~ do diela všetok svoj talent вложитьи до твору цілий свій талант • nemá čo do úst ~ він не має што до рота положитьи; ~il by ruku do ohňa за niekoho він вложив би і руку до огня за дакого, він рýчить ся за дакого; ~ všetko na jednu kartu вложитьи вшытку на єдну карту

vlož/lit' sa -і sa -ia sa *dok. do čoho* пустити ся, взяти ся, ухóпити ся за *што*; оддати ся чóму; ~ do práce пустити ся до робóты, ухóпити ся за робóту; ~ do hry оддати ся гри

vložk/a -y **ž 1** (*do topánky*) влóжка; ~ do topánky влóжка до топáнки; ortopedická ~ ортопедічна влóжка **2** невеликий концертный прóграм (*на зібрані і т. п.*); hudobná ~ музикальний прóграм **3** *krajč.* підшывка **4** *gram.* vložka, vsúvka, vložená (parentetická) veta ввóдне áбо вставне речіня, ввóдна áбо вставна конштрукція, ввóдне áбо вставне словоспоїня

vľúd/lit' sa -і sa -ia sa *dok. 1* (*o osobách*) проникнути, пробрати ся, прокра́сти ся; do domu sa ~il zlodej до дóму прокра́в ся злóдій **2** (*o citoch, javoch ap.*) вкра́сти ся, закра́сти ся, прокра́сти ся; do duše sa mu ~ila nedôvera до єró души прокра́ла ся недовіра; do textu sa ~ola chyba до тэксту закра́ла ся хыба

vľúdn/y 1 (*prívetivý*) вitäючий, ласка́вий, погостинный; ~ človek вitäючий чоловік; **2** (*vyjadrujúci prívetivosť*) вitäючий, ласка́вий, приятельський; ~á tvár ласка́ва тварь; ~é slová ласка́вы áбо приятельскы слова; ~ úsmev вitäючий ўсмів **3** (*prijemný*) приємный; ~e prostredie приємне окружіня

vlys -u *m odb.* фріз

vmasírl/ovať -uje -ujú *dok.* вмасі́ровати, втёрти *што до чого*; ~ krem do kože вмасі́ровати áбо втёрти крем до кóжы

vмест/lit' sa -і sa -ia sa *dok. do čoho* вмістити ся, змістити ся, уложитьи ся *до чого*; do skrine sa í veľa bielizne до скрини змістять ся мнóго білизны; všetci sa sem nevmetia вшыткы ту не змістять ся, вшыткы ту не вмістять ся; to sa musí ~ do rozpočtu *hovor.* тотó мýсить уложитьи ся до розраху́нку áбо до бюджету

vmieš/lat' -a -ajú *dok.* вміша́ти, заміша́ти, приміша́ти; ~ olej do majonézy приміша́ти олії до маєнэзы

vmieš/lat' sa -a sa -ajú sa *dok. do čoho* вміша́ти ся, заміша́ти ся *до чого*; ~ sa do rozhovoru заміша́ти ся до бісіды; ~ sa medzi ostatných вміша́ти ся мéджі іншых

vmysl/lieť sa -і sa -ia sa *dok. do čoho* вдумати ся, вникнути, вóйти *до чого*; ~і sa do toho, čo čítaš ты вникний до тóго, што чита́ш; ~і sa do mojej situácie вóйдь áбо вникний до моєй ситуа́ції

vnadl/a -y **ž obyč. v mn. č. ~y** *kniž.* чáро, красá, красотá, пышность; ženské ~y жéньска красá

vnadidl/o -a *s* прива́блєваня, приманка, звóджованя; dať do pasce ~ дати до пасти примáнку; reklama je ~ pre kurujućich реклáма є примáнков купю́чих

vnáš/lat' -á -ajú *nedok.* вносити *aj pren.*; ~ nábytok do domu вносити бúтор до дóму; ~ chaos do niečoho вносити ха́ос áбо мотанину до дачóго; ~ nepokoj do rodiny вносити непóкій áбо гáдки до родины; ~ do literatúry nové názory вносити до літерату́ры новы по́гляды áбо аспéкты; ~ nový bod do zmluvy вносити новий пункт до дóговору

vňal/t' -te **ž** вня́ть; petržlenová, mrkvová ~ зéлень петру́шки, мóрквы áбо петрушко́ва, моркво́ва зéлень; zemiaková ~ бандурча́не быля; cibuľová, cesnaková ~ цибу́лєве, чесноко́ве піря; repná ~ листя цвиклы

vnem -u *m psych.* спринимáня; zrakový, sluchový ~ зракóве, слухóве спринимáня; zmyslový ~ чувственне спринимáня;

hmatový, čuchový ~ дотулююче, чухове
спринимання

vniesť vnesie vnesú *dok. v rôzn. význ.* вністи
aj pren.; ~ stôl do izby вністи стіл до ізби;
~ raneného do domu вністи раненого до
дому; ~ zmätko do niečoho вністи хаос
або мотанину до дачого; vnesol do jej duše
perokoj він вніс непокій до її душі; ~ do
diela nový prvok вністи до твору новий
елемент; ~ meno do zoznamu вністи або
приписати прізвище до списку

vník/lnúť -ne -nú *dok. do čoho 1 v rôzn. význ.*
вникнути; проникнути, войти до чого; do
izby ~ol dym до ізби проникнув дым; do
tela ~la infekcia до організму проникла
інфекція; pod necht ~la trieska під ніхоть
вошла або вникла тріска; zlodeji ~li do bytu
злодії проникли до дому; jej slová mi ~li do
duše її слова проникли до моєї душі;
do nosa jej ~la vôňa kvetov до її носа
ударила вона квіток **2 do čoho (postihnúť
niečo)** вникнути, проникнути, войти до
чого; ~ do podstaty veci вникнути до ядра
діла; ~ do tajov umenia, prírody вникнути
або проникнути до тайностей іскуства,
природи

vníman/lie -ia *s (v rôzn. význ.)* спринимання:
а) (*postihovanie, ponímanie*) ~ hudby
спринимання музики; estetické ~
(sveta) естетичне спринимання (світа);
~ umeleckého diela спринимання творів
іскуства або художнього твору; ~ života
спринимання живота; б) *psych. zmyslové*
~ чувственне спринимання; zrakové,
sluchové ~ зракове, слухове спринимання;
farebné ~ фарєбне спринимання; ~ svetla
спринимання світла; ~ reči спринимання
рєчі; proces, zákony ~ia процес, закони
спринимання; porucha ~ нарушіня
спринимання

vnímať -a -ajú *nedok. 1 psych.*
спринимати; ~ zrakom, čuchom, hmatom
спринимати при помічі зраку, чуху,
дотуліня **2 (uvedomovať si)** познавати;
dieťa už ~a okolie дітина уж познавать

або осознать окружуюче; chorý nič
nevníma хворий ніч не осознать або не
внимать; nevnímal čas він не внимав час

vnímať/ly **1** внимавый, мерькуючий;
чутливый; ~ čitateľ внимавый або
чутливый читатель **2** внимавый, чутливый;
~á duša чутлива душа

vnivoč *prisl.* нанич; moje plány sa obrátili ~
мої плани были нанич

vnohy *prisl. expr.* наутік; pustiť sa, dať sa ~
пустити ся наутік; а on hybaj *al. podľho* ~! а
він давай утікати або наутік!

vnuc/lovať -uje -ujú *nedok. komu čo, koho*
внучувати, нанучувати; ~ niekomu svoje
pázory внучувати дакому свої погляди

vnuc/lovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu*
внучувати ся кому, втерати ся ку кому;
~ sa niekomu za priateľa внучувати ся
дакому за приятеля; ~ sa niekomu na
návštevu внучувати ся дакому на навщіву

vnúča -ľa *s* внук, внучик (*dieťa syna al. dcéry*)

vnúčik/la -y *ž* внучка (*dcéra syna al. dcéry*)

vnuk -a *m* внук (*syn syna al. dcéry*)

vnuk/lnúť -ne -nú *komu* *čo* взбудити,
выкликати *што в кім*, додати *што кому*;
~ niekomu myšlienku взбудити у дакого
думку

vnuknut/lie -ia *s* попуд, імпульз, одушевніня

vnúť/iť -i -ia *dok. komu čo, koho* внутити
кому кого, *што*; ~ niekomu svoju vôľu
внутити дакому своєю волю; vnútené
zákony вначєны закони

vnúť/iť sa -i sa -ia sa *dok. komu, ku komu*
внутити ся, втерти ся, понукнути ся; ~
sa k niekomu na návštevu внутити ся ку
дакому на навщіву або в гості

vnútrosekréčn/ly *lek.* внутрісекреторный;
~a činnosť внутрісекреторна діяльність

vnútornosť/i -í *ž pomn.* вніторности;
zveracie ~ звірячі вніторгости; polievka z
~í полівка з дробків

vnútorn/ly **1** *v rôzn. význ.* внутрішній; ~á
stena внутрішня стіна; ~é vrecko внутрішня
кішеня; ~é osvetlenie внутрішнє освітління;
~é usporiadanie *v dome* внутрішнє

роположіня в домі; ~é orgány *anat.* внутрішні органи (*чоловіка*); ~é choroby *lek.* внутрішні хвороби; ~ uhol *geom.* внутрішній кут; ~ gým *poet.* обрámлююча рíфма; ~á politika внутрішня політика; ~ obchod внутрішня торгівля; ~é veci štátu, organizácie внутрішні діла держави, організації **2** (*duševný*) внутрішній, душевний; ~ život внутрішній живот; ~ svet človeka внутрішній світ чоловіка; ~ nepokoj внутрішня або душевна неспокійність; ~ pocit uspokojenia внутрішнє чутство успокоїня; ~é napätie внутрішнє нап'яття; ~é presvedčenie внутрішнє пересвідчення; mať ~ú triašku мати внутрішнє або душевне потрясіння

vnútrajš/ok -ka *m* внутрішність; ~ domu, izby внутрішність дому, ізби; ~ auta, lietadla, vozňa салон авта, ероплана, вагона

vnútri *prisl. predl. s 2. p.* днука чого; sedieť ~ сидіти днука; ~ je veľa ľudí днука багато людей; ~ ma čosi bolí днука мене щось болить; ~ domu, bytu днука дому, квартиля

vnútr/lo -a *s 1* внутрішність; ~ domu внутрішність дому; ~ miestnosti, skrine внутрішність місності, скрині **2** внутрішній світ; ~ človeka внутрішній світ чоловіка; людська душа **3** (*vnútorné veci štátu*) minister ~а міністер внутрішніх діл; ministerstvo ~а міністерство внутрішніх діл

vnútroatómov/ý *fyz.* внутріатомовий; ~á energia внутріатомова енергія

vnútrobnokv/ý *biol.* внутрікліточний, внутрібунковий; ~ tlak внутрікліточний або внутрібунковий тиск; ~é rozmnožovanie внутрікліточне розмноження

vnútro podnikov/ý внутрізаводський; ~é plánovanie внутрізаводське планування

vnútro politick/ý внутрішньополітичний; ~á situácia внутрішньополітична ситуація

vnútroštát/n/ly внутрішній; внутрішньодержавний; ~é problémy внутрішньодержавні проблеми

vnútrozem/ie -ia *s* централны области (*країны, континенту i m. n.*); preniknúť do ~ia проникнути до глúbки країни

vnútrozemsk/ý централный; континентальный; ~é podnebie континентальный клімат

vo p. v

voči *prel. s 2. p.* по одношіню ку ко́му, чо́му, в одношіні ко́го, чо́го; byť nespravodlivý ~ niekomu бути несправедливим по одношіні к дакому; mať záväzky ~ iným krajinám мати повинности або обовязки по одношіні к іншым країнам; prejavíť úctu ~ niekomu проявити уважіння к дакому

vod/la -y *ž 1 v rôzn. význ.* вода; studená, teplá, horúca ~ зимна, тепла, горяча вода; tvrdá, mäkká ~ тверда, мягка вода; studničná ~ студниковá вода, вода зо студника; morská, riečna ~ морська, річна вода; slaná ~ солена вода; sladká ~ солодка вода; pitná ~ питна вода, вода на пиття; úžitková ~ технічна вода, вода для промысловых і каждоденных потреб; mútna *al.* kálna ~ каламутна вода; dažďová ~ дождова вода; minerálna, stolová ~ мінерална, столова вода; sódová ~ содовая вода, содовка; liečivá ~ лічива вода; prevarená, neprevarená ~ переварена або скыпачена, сурова або непереварена вода; destilovaná, chlороvaná ~ дестілована, хлорована вода; spodná ~ спідні або підземны воды; termálna ~ термална вода; pohár, vedro ~у погар, ведро воды; vzorka ~ проба воды; svätená ~ cirk. свячена вода; živá ~ rozpráv. жива вода; mŕtva ~ rozpráv. мертва вода; tečúca ~ текуча вода, stojatá ~ стояча вода; ústna ~ ўсна вода, вода на полоканя рота; brezová ~ березова вода; hlboká, plytká ~ глубока, плитка вода **2** вода, щáва; ~ z uhoriek щáва з угорок; ~ z kapusty росіл з капусты; vytlačiť ~u z tekvice выстискати щáву з дыні **3** *lek.*

вода, текучість; ~ v kolene вода в коліні; plodová ~ *fyziol.* плодова вода • ако ~ як вода; rastie ako z ~y ≈ росте як з води; spí ako by ho do ~y hodil спить як забитий або мертвий; hnať niekomu ~u na mlyn гнати воду на дачій млин; to je ~ na môj mlyn тотá вода на мій млин; ~u košom naberáť, liať ~u do mora лляти воду до моря, носити воду решётом; utopil by ho v lyžičke ~y він утопив бы ёго в ложці води; bojí sa toho, ako čert svätenej ~y він боїть ся того як чорт свяченой води; do ~y by zaňho skočil він за него і до огня і до води бы скочів; pustíť niečo dolu ~ou пустити даштó долów водów; loviť v mutných ~ách імáти рыбы в каламутній воді; čas uteká *al.* plynie ako ~ час утікати або летить; ešte veľa ~y uplynie, kým ... іщи много воды потечё, póкы ...; hrnúť sa ako veľká ~ горнути ся як велика вода або як лавина; všetko ide dolu ~ou выштыко идé нáзмар; tichá ~ brehy podmýva *al.* мyje [prís.] тиха вода бёрегы підмывають, в тихім хóмуті чóрти водять ся; ženich ju pustil k ~e молодой охабив ей

vodácky водный; ~ šport водный шпорт

vodáctv//o -y s водный шпорт

vodák -a *m* *šport. slang.* водарь (шпортóвець, заобераючи́й ся водным шпóртом)

vodár//eň -ne *ž* водарня ж; mestská ~ міська водарня

vodárensk//y: ~á veža водареньска тўрня

vodav//ý *v rôzn. význ.* воднаты́й; а) (*obsahujúci priveľa vody*) ~é zemiaky воднаты бандўрки; ~é ovocie водната овочина; б) (*mdlý, nevýrazný*) ~é о́чи воднаты о́чи

vodc//a -u *m* **1** (*vedúca osobnosť*) ведучий, вождь, лідер *m*; ideový, politický ~ ідеологічний, політичний ведучий; ~ národa, ľudu вождь наро́да; ~ mládeže лідер молодёжі; ~ sprisahania ведучий побурі́ня **2** (*vedúci, sprievodca*) завіду́ючий;

~ výpravu ведучий екскурзі́ї; horský ~ допровóджуючий в горáх

vodcovsk//ý: ~é schopnosti спосóбности вождя, лідра

vodcovstv//o -a s лідерство

vodiac//i *tech.* направля́ющий, ходóвый; ~e koleso ходóве кóлесо; ~a skrutka ходóва шрўбка, направля́юча шрўбка

vodič¹ -a *m* шо́фер; ~ auta, autobusu, trolejbusu шо́фер áвта, автобýсу, тролейбýсу; ~ električky шо́фер електрички; ~ z povolania шо́фер по професі́ї; ~ traktora, tanku шо́фер тра́ктора, та́нку

vodič² -a *m* *fyz.* провóдник; ~ tepla, zvuku провóдник тéпла, звýку; kovy sú dobré ~e elektriny метáлы суть дóбрыми провóдникáми електрики

vodičk//a -y *ž* **1** *zdrob. expr.* воді́чка; ~ z prameňa воді́чка зо студникá **2** *hovor. expr. (málo hodnotný nápoj)* воді́чка, вода; to nie je mlieko, to je len taká ~ тотó не молóко, тотó лем такá вода

vodičsk//ý шо́ферський; ~ preukaz шо́ферська легітíмація; ~á skúška шо́ферський екзáмен, екзáмен на шо́фера

vodidl//o -a s **1** орьєнтовáня; spoľahlivé ~ сполягливе орьєнтовáня **2** *tech.* замі́рююча, паралéла; провóдник

vodík -a *m* *chem.* водорóд

vodíkový *chem.* водорóдний

vod//it' -í -ia *nedok.* **1** *koho*, čo водити; вéсти; ~ dieťa за руку вéсти дітину за рýку; ~ slepca водити сліпого; ~ hostí po meste, po múzeách водити гóстів по місті, по музéях; rodičia nás ~ili do divadla рóдичи водили нас до теáтру; slepka ~í kurence квóчка водить кýрята **2** *čo odb.* провóдити; kov dobre ~í elektrinu метáл дóбрі провóдить електрику; vodiaci teplo теплопровóдячий, теплопровóдный • ~ niekoho за nos *hovor. expr.* водити за нíс дакóго; ~ niekoho po zlých cestách збивáти дакóго з правдивой дорóги

vod//it' **sa'** -í -ia *sa nedok.* **1** ходити, тримати ся за рýку, пóпід рýку; ~ sa за

руку ходити, тримаючи ся за руку; ~ sa pod pazuchu ходити по́д руку **2 s kým (priateľi' sam stýkať sa)** приятелити ся, камаратити ся, водити ся; ~í sa s chlapcami она́ прогу́лює ся з хлопцями

vodliť *sa*² -í sa *neos. nedok. komu* жыти ся ко́му; ~í sa im dobre, zle їм жыє ся до́бри, зле; ako sa vám ~í як (вы) жыєте?, як вам іде? • kde sa dobre ~í, tam sa rado chodí [prisl.] рыба гледа́ть де глۇ́бже, а чоловік - де лі́пше

vodivý *odb.* проводячий; ~ materiál прово-
дниковый матеріал

vodk/a -y ž вода

vodky/ňá -ne ž атаманка, капітанка, голова
(о жені)

vodnatieľk/a -y ž водянка

vodnat/íeť -ie -eju *nedok.* ставати ся
водна́тим, воднати́ти

vodnat/ý 1 (*bohatý na vodu*) повноводный, многоводный; ~á rieka повноводна або многоводна ріка; ~ potok повноводный потік **2** (*v rôzn. význ.*) водянистый, водна́тий; ~é zemiaky водна́ты банду́рки; ~á duňa водна́та дыня; ~é mlieko водна́те або рідке мо́локо **3** (*nevýrazný - obyč. o očiach, matný*) водна́тий, бесфа́ре́бный; ~é oči водна́ты о́чі

vodn/le -ého s запла́чіня за во́ду; vyberať ~
выбе́рати за во́ду

vodník -a *m rozpráv.* водяный

vodnopólist/a -u *m šport.* грач во́дного
по́ла

vodnopólov/ý *šport.* воднопо́ловый; ~á
súťaž воднопо́лове перемага́ня

vodnos/íť -ti ž *vodohosp.* водно́сть ж; ~
riecky, jazera водно́сть ріки, о́зера

vodn/ý 1 (*týkajúci sa vody*) во́дный, водя́ный; ~ zdroj во́дне жри́дло, жри́дло во́ды; ~á energia во́дна ене́ргія; ~é bohatstvo во́дне богáтство; ~ vír во́дный выр; ~ tok течі́ня во́ды; ~á nádrž рузервоа́р на во́ду, водо́єм; ~á hladina во́дный по́верх; ~ stav у́ровень во́ды; ~é kvarку водя́ны ква́пки; ~ tlak тиск во́ды

2 (*fungujúci pomocou vody*) во́дный; ~
pohon во́дне погына́ня; ~á turbína во́дна турбі́на, гідротурбі́на; ~é koleso во́дне ко́лесо; ~á elektráreň гідроелектрична ста́нція; ~é dielo во́дне діло; ~é chladenie во́дне охолоджі́ня **3 v rôzn. význ.** во́дный; ~á sieť во́дна сіть; ~á diaľnica во́дна ма́їстрáла; ~ šport во́дный шпорт; ~á turistika во́дный тури́зм; ~ slalom во́дный слáлом; ~é pólo во́дне по́ло **4** (*žijúci vo vode*) во́дный; ~é rastlinstvo во́дны ростлины; ~é vtáky во́дны пта́хы; ~é riasy во́дны рясы

vodohospodár -a *m* спеціаліста по во́днім
господарстві, гідротехнік

vodohospodársky водогосподарський; ~
plán водогосподарський план

vodohospodárstv/o -a *s* во́дне госпо-
да́рство

vodojem -u *m* водохра́ніня, водо́єм,
во́дный резервоа́р, водозбе́рня; vypustiť
~ выпустити во́ду із водохра́ніня

vodoliečb/a -y ž водолі́чіня, гідротерапі́я

vodoliečebný водолі́чивый, гідротерапев-
ти́чний; ~é procedúry водолі́чивны або
гідротерапевти́чны процеду́ры; ~ ústav
водолі́чивня

vodomer -u *m* водомі́р, гідроме́тер

vodomet -u *m* фонтáна; parkový ~ паркóва
фонтáна, фонтáна в па́рку

vodomiln/ý водолю́бивый; ~á rastlina
водолю́бива росли́на

vodonosn/ý *geol.* водонóсний; ~á vrstva
водонóсна ве́рства; ~é piesky водонóсны
пі́скы

vodopád -u *m 1* водопáд; šum, hučanie
~ шум, гу́чання водопáду **2 pren. expr.**
фонтáна, поті́к; ~ iskier фонтáна або поті́к
іскер; ~ slov фонтáна або поті́к слов

vodopis -u *m geogr.* гідрогра́фія

vodopisn/ý гідрогра́фічний; ~á mapa
гідрогра́фічна ма́па

vodorovn/ý горізо́нтальний; ~á čiara
горізо́нтальна лі́нія; ~á os горізо́нтальна

ось; ~á priamka горизонтálnа пряма, горизонтála

vodotesný водотісний; ~é hodinky водотісны годинки; ~á látka водотісний матеріал, водотісне полотно; ~ cement водотісний цемент

vodotlač -e ž *star.* (priesvitka) водяной знак

vodováh//a -y ž *tech.* водовага, васервага *zastar.*

vodovod -u m водовод; zavedenie ~u заведіння водоводу

vodovodný водоводный; ~é potrubie водоводны рұлы; ~ kohútik водоводный когүтик

vodový 1 (*určený na vodu*) на воду; ~ pohár погар на воду; ~á súprava фляшка і погары на воду 2 (*s použitím vody*) водový; ~é farby водовы або акварелны фарбы; ~á maľba акварел; ~á (*ondulácia*) водова (ондулация) 3 *pren. expr.* (*nevýrazný, bezfarebný*) водяной; бесфарёбный; ~é oči воднаты очі

vodoznak -u m *tech.* урвнёмір, указатель м ўровни; ~ парнёго котла урвнёмір парового котла

vodstvo//o -a s *hromad. geogr.* воды; zmapované, nezmapované ~ змапованы, незмапованы воды

vohľad//y -ov m *potn. hovor.* спросины *potn.*; ísť, chodiť na ~ ити, ходити на спросины

vohnať vženie vženú *dok.* 1 *čo, koho do čoho* нагнати *што, ко́го до чо́го*; ~ ovce до кошіара нагнати вівці до кошара; ~ sliepky до kurína нагнати курки до курника 2 *koho do čoho* привести *кого к чо́му*; довести *кого до чо́го*; ~ niekoho до nešťastia довести *дакого до нещастя або до біды*; ~ krajinu do vojny довести *країну до війны*

voj -a m воєньський одділ; hlavný ~ главны силы (*чату, одділу і т. п.*)

vojáč//a -y ž 1 *voj.* (*vojenská osoba ženského pohlavia*) воячка, боёвничка 2 *pejor.* (*milénka vojakov*) любовниця вояка або вояків

vojak -a m вояк, боёвник; obyčajný *al.* prostý *al.* radový ~ рядовый вояк або боёвник; frontový ~ фронтовий вояк; ~ z povolania професіональний вояк; vziať *al.* odobrať niekoho za ~a взяти за вояка *дакого* • hrob Neznámeho vojaka гроб Незнамого вояка

vojenčin//a -y ž *hovor.* воєньска служба; ísť na ~u ити на воєньску службу; vrátiť sa z ~y верну́ти ся з воєньско́й службы

vojenč//it' -í -ia *pedok. hovor.* odbyвати воєньску службу, служити в армáді

vojenský 1 воєньський, войсковый; ~á jednotka войско́ва часть; ~á posadka гарнізон; ~é veliteľstvo воєньске ко́мандова́ня, комендату́ра 2 воєньський; ~ tábor воєньський ла́герь; ~á nemocnica воєньський шпита́ль; ~ súd воєньський суд; ~á uniforma воєньска уніфо́рма; ~ lekár воєньський до́ктор; ~ sudca воєньський судця; ~ úsvik воєньске поучі́ня; ~é akcie воєньскы а́кції; ~á prehliadka воєньска пара́да, воєньска пере́глядка; ~á disciplína воєньска дісціплі́на; ~ postoj воєньска по́зіція, воєньске трима́ня ті́ла; ~ žargón вояцький жарто́н; ~á hudba воєньський орхестер; ~ súbor воєньський ансамбелъ • ~é tajomstvo воєньска та́йность; ~á knižka воєньска кни́жка

vojna//a -y ž 1 (*v rôzn. význ.*) во́йна; svetová ~ світо́ва во́йна; útočná *al.* dobyvačná ~ а́гресі́вна во́йна; obranná, oslobodzovacia ~ оборо́нна, ослободжу́ча во́йна; občianska ~ гра́жданська во́йна; blesková ~ блеско́ва во́йна; atómová, bakteriologická ~ а́томова, бакте́ріологі́чна во́йна; námorná ~ во́йна на мо́рі; hrozba ~у загро́за во́йны; obeť ~у же́ртва во́йны; odvrátenie nukleárnej *al.* jadrovej ~у одверну́та ядро́вой во́йны; vypovedať niekomu ~u вы́повісти *дако́му во́йну*; vstúpiť do ~y всту́пити до во́йны; viesť ~u ве́сти во́йну; vyhrať, prehrať ~u вы́грати, програти́ во́йну; vypukla ~ выпу́кла або за́чала ся во́йна; bolo to cez ~u *al.* за ~y

тотó было за вóйны, тотó было в часé вóйны • *prvá svetová vojna* пёрша свiтóва вóйна; *druhá svetová vojna* дрыга свiтóва вóйна; *Velká vlastenecká vojna* Велика Отчизняна вóйна **2** (*základná vojenská služba, vojenská*) воeньска слóужба; je на ~e він на воeньскiй слóужбi, він в армáдi • *studena* ~ ходóдна вóйна; *papierová* ~ *pejor.* папiрeва вóйна

vojnovllý вoйнóвый; ~é roky вoйнóвы рóкы; ~é časy *al.* роmеry вoйнóвы часы, часы вóйны; ~é obdobie воeньскый пeриóд, пeриóд вóйны; ~é škody вoйнóвы шкóды; ~á korisť вoйнóвы трoфeйi; ~i zajatci вoйнóвы зaятцi; ~ vyslúžilec вeтeрáн вóйны; ~ hrdina гeрóй вóйны; ~ zločinec вoйнóвый прeстúпник; ~ invalid iнвaлiд вóйны; ~é vdovu вдóвы вoякiв, вдóвы загинувшых во вóйни; ~á literatúra вoйнóва лiтeрaтúрa, лiтeрaтúрa вoйнóвых рóкiв, лiтeрaтúрa нa тeмy вóйны

vojsk/o -a s **1** (*armáda, vojaci*) армáда, вóйско; stále ~ пoстiйны áбо рeгулaрны вóйска; slúžiť pri ~u слóужити у вóйска, бити на воeньскiй слóужбi **2** (*vojenské jednotky podľa druhu zbraní*) poземнé ~á пoземeльны вóйска; tankové ~á тaнкóвы вóйска; motostrelecké ~á мoтoстрiлeцькi вóйска; ženijné ~á iнжiнeрськi áбо жeнiйнi вóйска; spojovacie ~á спóюючi вóйска; raketové ~á рaкeтны вóйска; zoskupenie vojsk гpупoвáня вoйск

vojskový вoйскóвый

vojsť vojde vojdú *dok.* **1** *v rôzn. význ.* вóйти; ~ do izby вóйти до iзбы; ~ do bytu вóйти до дóму; vlak došiel do stanice влaк пришóв нa стaнiцю; klin vošiel do dreva клин вoшóв до дeрeвa; vošiel si prstami do vlasov він вoшóв пáлцямi до вóлociв áбо до вóлocя; nový zákon vošiel do života *prep.* нoвýй зaкóн вoшóв áбо встýпив до жывóтa; bolesť mi vošla do nohy бóлeсть вoшлá мi до нóгы **2** *do čoho (vmestiť sa)* змiстити ся, вóйти до чóгo; змiстити ся, пoмiстити ся дe, нa чiм, в чiм, вóйти,

змiстити ся до чóгo; vojde sem dvadsať ľudí тy змiстить ся двáдцaть людeй; do skrine vošlo veľa šiat до скрини вoшлó áбо змiстило ся мнóгo шмaт; knihy nevošli na poličku книги не вoшли áбо не змiстили ся áбо не пoмiстили ся нa пóлiчку; všetko nevojde do kufra вшыткo не пoмiстить ся áбо не вóйдe до кýфpa • *akoby* (*ako keby*) вшeтci чeртi доñho вošli *expr.* як кiдь бy вшыткy чóрти до нeгo вoшли; čo ti to vošlo do hlavy? штo тoбi вoшлó до гóлoвы?; vojsť do histórie (*do dejín*) вóйти до iстópii; niet v tom pravdy ani toľko, čo by za necht vošlo в тiм нeт áни квáпкy (*áни кyщiцькo*) пpáвды

vojvod/la -u *m* вoeвóда

vojvodc/la -u *m* командiр

vojvodcovský командiрськый

vojvodin/la -y *ž* вoeвóдство

vojvodky/ľňa -ne *ž* вoeвóдкiня

vojvodský вoeвóдськый; ~ titul вoeвóдськый тiтул, тiтул вoeвóды

vojvodstv/o -a s вoeвóдство

vokál -u *m lingv.* глáсный (звук)

vokálick/ly *lingv.* вoкaлiчный, глáсный, глáсний звук; ~á alternácia *al.* стрiданe вoкaлiчнa алтeрнáцiя áбо черeдoвáня

vokalizác/ia -ie *ž lingv.* вoкaлiзáцiя

vokalizm/ús -u *m lingv.* вoкaлiзм

vokáln/ly *hud.* вoкáлный; ~a skladba вoкaлiчный твiр; ~e teleso вoкáлный aнcáмбeль

vokáň -a *m* диáкритiчний зaкнaд o (*в слoвáцькых слoвax stôl, kôň ap.*)

vokatív -u *m gram.* вoкaтiв, кличýчий пaд, кличýчa фóрмa

volači кличýчий, зoвýчий

voľači *zám.* дaчiй, чiйсь

voľačo *zám.* **1** (*niečo, dačo*) дaштó; každy z nás ~ odesie кáждый з нac дaштó oднece **2** (*malé množstvo*) дaштó, штoсь; ešte si mi ~ dlžen тy мi iщi дaштó áбо штoсь дoвжeн áбо дoвгieш **3** *vo význame príslovky* (*niečo, dačo, čosi*) дaштó, штoсь; je od neho ~ vyššia oнá o дaштó вышa

од нього, она трошечка вышша як він 4
vo význame príslovky hovor. expr. (mnoho, veľa) мно́го, велё, досыта; *ten sa tam*
 ~ *naspieval* він там наспіва́в ся, тот там
 наспіва́в ся, тот там досыта наспіва́в ся
voľajako, voľajak *zám. prisl.* даяк; ~ *to*
opravíme мы то́то даяк оправиме
voľajak/ly *zám.* даякий; якийсь; *tu bude ~á*
chyba ту бу́де даяка́ або яка́сь хыба
voľakam *zám. prisl.* да́гдэ; хо́цьде; ~ *odišiel*
 він лем што да́гдэ одышо́в
voľakde *zám. prisl. (kdesi)* да́гдэ; ~ *tu ležala*
tá kniha да́гдэ лежа́ла ту то́та книга; *šaty*
visia ~ v skriní шма́ты віся́ть де́сь в скрині;
(kamsi) де́сь, да́гдэ; ~ *položil kľúče* він
 де́сь положи́в ключі; *(hocikam)* хо́цьде,
 да́гдэ; *sadni si ~!* сядь хо́цьде!, сядь де
 хо́чеш!; *chce odísť ~ ďaleko* він збе́рать ся
 одыйти да́гдэ да́лэко
voľakedajší бывшый, колишній да́вный; ~
priateľ колишній прия́тель; *zvyšky ~ej slávy*
 звы́шки бывшо́й або да́внєй сла́вы
voľakedy *zám. prisl. 1 (dakedy v minulosti)*
 да́коли, даяк, ко́лись; ~ *som tu už bol*
 да́коли я уж ту бы́в; *bolo to ~ začiatkom*
jaří было́ то ко́лись або́ даяк за́чатком
 яри; *dom dokončil ~ v máji* дом до́кінчів
 ко́лись в ма́ї 2 (*raz, niekedy v budúcnosti*)
 да́коли, ко́лись; *aj to bude ~ i toťo* да́коли
 бу́де; *príd' k nám ~ prijd' ku nám* да́коли;
možno sa ešte ~ stretneme мо́же, мы
 да́коли стрі́тима ся 3 (*kedysi*) ко́лись,
 в мину́лости, пе́ред тым; *je stále taká*
ako ~ ona все та́ка, як пе́ред тым або́ як
 ко́лись; ~ *sme sa priatelili* в мину́лости
 або́ ко́лись мы были прия́телькы; ~ *to tak*
nebolo пе́ред тым так не было́ 4 (*niekedy,*
občas) да́коли, ча́сом, інколи; ~ *je lepšie*
mlčať да́коли лі́пше быти тихо; *oddychuješ*
 ~? ты одпочі́вавш да́коли? 5 (*aspoň raz,*
v niektorom prípade) да́коли; *nestalo sa, že*
by ~ chýbal не ста́ло ся, же́бы він да́коли
 хы́бив; *kľamal som ťa ~?* а ці́ я те́бе да́коли
 кла́мав?

voľakoľko *zám. čís.* да́кілько

voľakto *zám. 1 (ktosi)* хтось; ~ *ide* хтось і́де;
 ~ *vás čaká* хтось або́ хто-то вас че́каты
 2 (*hocikto*) хтось, хо́цьхто, дахто́; ~ *musí*
urobiť дахто́ му́сить то́то зроби́ти; *nech mu*
 ~ *pomôže* най ё́му хтось помо́же
voľaktory *zám.* дакотрый
voľán *-u m krajč.* фодра; *šaty zdobené ~mi*
 шма́ты з фодра́ми
voľan/ie *-ia s* при́клик, при́клика́ня, кри́к; ~
 о́ ротос кри́к о по́міч
voľánik *-a m zdob.* фодри́чка
voľant *-u/-a* ко́рмаль; *sadnúť si za ~* сі́сти за
 ко́рмаль
voľlat¹ *-á -ajú nedok. 1 bezpredm. i čo, na*
koho, čo, za kým, čím (o človeku) крича́ти,
 (наго́лос) зва́ти, кли́кати ко́го; ~ *silným*
hlasom крича́ти ми́цным го́лосом, ми́цно
 крича́ти; ~ *z diaľky* крича́ти зда́ле́ка; ~ *deti*
domov зва́ти ді́ти до́мів 2 *koho, čo* зва́ти,
 по́зывать; ~ *lekára, pohotovosť* по́зывать
 до́ктора/ско́ру по́міч; ~ *niekoho za svedka*
 по́зывать да́кого за сви́дка; ~ *niekoho*
na zodpovednosť *pren.* бра́ти да́кого на
 одпо́відность; ~ *ajú vás k telefónu* вас звы́ть
 к телефо́ну 3 *koho, čo, komu (telefonovať)*
 дзвони́ти (по телефо́ні) ко́му, де; ~
znáтым дзвони́ти зна́мым; ~ *al, že nepríde*
 він дзвони́в, же не при́йде 4 *o čo, po čom,*
po kom (dožadovať sa niečoho) жа́дати,
 пожа́довати; ~ *po slobode* пожа́довати
 сло́боду; ~ *o ротос* жа́дати о по́міч; ~
o ratu al. na ratu зва́ти на по́міч, жа́дати
 по́міч, ратова́ти • *hlas volajúceho na púšti*
bibl. kniž. го́лос вопію́щого в пу́стыні;
práca, povinnosť ~á робо́та, ровинни́сть
 кли́че; ~ *veci pravými menami* называ́ти
 предме́ты сво́їми вла́стными ме́нами; *ako*
sa do hory ~á, tak sa z hory ozýva [prisl.] як
 ха́вкне ся, так о́зве ся; *jaké pozdrávania,*
 та́ка о́дповідь
voľlat² *-á -ajú nedok. koho, čo ako* зва́ти,
 называ́ти; *ako ťa ~ajú?* як те́бе звы́ть?, *jaké*
 тво́є ме́но?

vol//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* зва́ти ся, назива́ти ся; syn sa ~á Ivan сына звать Іва́ном; ako sa ~áš? як тебе́ звать?

volavk//a -y ž чáпля; ● ~ popolavá zool. чáпля сива (*Ardea cinerea*)

vol'b//a -y ž 1 (*výber, zvolenie*) ви́бер, ви́брана; ~ rovolania ви́бер профе́сії; možnosť ~у мо́жности ви́бору; ~ materiálu ви́бір мате́ріалу; ~ predsedu ви́бір а́бо во́льба пре́сідате́ля; nemať inej ~у не ма́ти іншо́й мо́жности ви́брана 2 *obuč. v mn. č.* ~у ви́боры; parlamentné ~ парламе́нтны во́льбы, во́льбы до парла́менту; aklaťmačné ~ во́льбы отворе́ним голосо́ванѐм; zrušiť ~ *práv.* зру́шити во́льбы; vypísať ~ ви́писати во́льбы; ~у nového predsedu во́льбы но́вого пре́сідате́ля; prepadnúť vo ~ách провалити ся во во́льбах; slobodné ~у сло́бодны во́льбы; tajné ~у та́йны во́льбы; doplňovacie ~у до́повнючі во́льбы; prezidentské ~у прези́дентськы во́льбы, во́льбы прези́дента; vyhrať ~у ви́грати во́льбы; zúčastniť sa na ~ách бра́ти у́часть на во́льбах

volebn//ý волéбный; ~é právo волéбне пра́во; ~á komisia волéбна комі́сія; ~á urna волéбна у́рна; ~ lístok волéбный листок; ~á miestnosť волéбна мі́стность

volej -a *m šport.* у́дар з во́здуху а́бо з ле́ту; strela z ~а у́дар по летя́чій ло́пті; odraziť loptu z ~а при́яти а́бо одби́ти ло́пту за ле́ту

volejbal -u *m* волейба́л

volejbalist//a -u *m* волейбали́ста

volejbalov//ý волейбало́вый; ~á lopta волейбало́ва ло́пта; ~ turnaj волейбало́вый ту́рнай

volejový: ~á hra *šport.* гра з ле́ту

volenk//a -y ž: dámska ~ да́мський та́нець (коли да́ма ви́берать па́ртнера на та́нець)

volen//ý волéный; ~é orgány волéны о́рганы

volfrám -u *m chem.* во́лфрам

volfrámov//ý волфрамо́вый; ~á ruda волфрамо́ва ру́да; ~á oseľ волфрамо́ва о́уць

voliar -a *m* воля́рь, пасты́рь во́лів

volič¹ -a *m* волите́ль *m*

volič² -a *m* 1 *el.* гле́дач, селе́ктор; číslicový ~ число́вый селе́ктор, селе́ктор чисел; krokový ~ кроко́вый гле́дач 2 (*prepínač*) перепи́нач; ~ kanálov перепи́нач кана́лів; ~ programu перепи́нач про́граму

voličk//a -a ž волите́лька

voličsk//ý воличский; ~é zoznamy списки во́личів

voliér//a -y ž во́лье́ра, клі́тка; chovať vtáky vo ~ách трима́ти пта́хы во во́лье́рах а́бо в клі́тках

vol//iť -i -ia *nedok.* 1 *koho, čo, medzi kým, čím* (*vyberať si*) ви́бера́ти ко́го, *што*, ме́джі *кым, čím*; ~ správny postup ви́бера́ти спра́вний по́ступ а́бо ме́тод; ~ medzi citom a povinnosťou ви́бера́ти ме́джі чу́вством і по́винностѐв; ~ si rovolanie ви́бера́ти со́бі профе́сію 2 волити; ви́бера́ти; ~ prezidenta волити прези́дента; ~ nového predsedu волити но́вого пре́сідате́ля 3 ~ číslo (*telefónne*) набе́рати чи́сло а́бо но́мер

voliteľ -a *m* волите́ль

voliteľn//ý волéный; ~é orgány волéны о́рганы; ~á forma odpovede ви́бера́на фо́рма одпо́віді ● ~é predmety *škol.* факултативны а́бо ви́бера́ны по́для же́ла́ня предме́ты

vol'k//at' -á -ajú *nedok.* *komu* пово́лѐвати, при́таковати ко́му, дава́ти робити по во́лі, розма́зновати ко́го; ~ deťom пово́лѐвати ді́тѐм; ~ synovi при́таковати сы́нови

vol'k//at' si -á si -ajú si *nedok. expr.* ма́знати ся, пово́лѐвати со́бі, до́жычи́ти со́бі, роско́шовати; ~ si v posteli ма́знати ся в по́стели

vol'ky-nevol'ky *prísl.* хочеш не хочеш, во́льки-нево́льки, понево́лі; ~ sa vzdať niečoho хочеш не хочеш, ты му́сиш зре́чі ся да́чого

voľne *prisl.* **1** (*nie tesne*) слáбо; viazať ~ слáбо завязáти; ~ opasaný remeň слáбо опасáний реми́нь **2** *v rôzn. význ.* вольно, вольні; koniec nite visí ~ кóнець ниткы вісить вольно; vlasy má ~ rozpustené волóся мать вольні роспу́щене; ~ sa pohybovať вольні руша́ти ся; ~ prekladať вольні пере́кладáти; ~ dýchať вольні дыхати; ~ sa cítiť чу́ти ся вольні; ruky ~ visia pozdĺž tela рýкы вольні вісять (по) вздовж тіла; ~ spracovaný námet вольні обробе́ний сю́жет

voľno¹ *vetná prisl.* **1** (*voľné miesto*) вольно; v sále je ešte ~ в са́лі суть і́щі вольны місця; je tu ~? ту вольно ? • (*výzva na zaklopanie*) voľno! вóйдьте, про́шу! **2** (*voľná cesta*) вольна доро́га; vlak má ~ доро́га вла́ку вольна • návěstidlo postavené na voľno *žel.* сі́гнал вольной доро́гы «доро́га вольна»

voľno² -a *s* вольный áбо неробóтный день; dostať ~ достáти вольно; žiadať si ~ просити вольно; dnes je ~ днесь вольный день; dnes mám ~ днесь я вольный, днесь я не рóблю, днесь мам вольно

voľnobeh -u *m el. tech.* вольный біг; nastavenie ~u наставі́ня áбо ре́гуля́ція вольного бі́гу; chod motora vo ~u робóта мóтора во вольні́м бі́гу

voľnomyšlienkar -a *m* вольнодúмець, вольнодúмаючий чоловiк

voľnomyšlienkársky вольномысля́чий, вольнодúмаючий

voľnomyšlienkárstvo -a *s* вольнодúмство, слобóдне дúманя

voľnos/ť -ti *ž* слобóда; ~ pohybu слобóда погы́нання; ~ rozhodovania слобóда выберу рі́шіння; dať deťom úplnú ~ дати ді́тём повну слобóду

voľn/ý **1** *v rôzn. význ.* вольный; ~á stolička вольный столе́ць; ~é miesto вольне місце; miesto učiteľa je ~é місце учі́теля вольне; ~ obchod вольна торгівля; ~á diskusia вольна ді́скусія; úvaha na ~ú tému россуджі́ня áбо тра́ктáт на вольну

тému; ~ prízvuk *lingv.* вольный акце́нт áбо притиск; ~ verš *poet.* вольный стих; ~é večery вольны ве́чоры; ~ prístup ku knihám вольный до́ступ ку кни́гам; cesta je ~á доро́га вольна; доро́га отворе́на; ~ pád *fyz.* вольне па́ді́ня; ~á energia вольна ене́ргія; dnes večer som ~ днесь ве́чор я вольный **2** вольный, слобóдный; ~é spracovanie вольна обрóбка; ~ preklad вольный пере́клад; ~ predaj вольне продава́ня; ~ kop *šport.* вольне ко́пнутя; ~ spôsob *šport.* (*v plávaní*) вольный штiл; ~ štýl *šport.* (*v zápase*) вольный штiл; ~á jazda *šport.* (*v krasokorčuľovaní*) вольный про́грам; ~é ceny вольны ці́ны; ~é travy вольны звы́кы; ~ ľud слобóдный наро́д **3** (*bezplatný*) вольный, беспла́тный; ~ vstup вольный вход; ~á vstupenka вольный áбо беспла́тный листок; ~ výťahок беспла́тный áбо дарова́ный екземпляр **4** (*neviazaný*) вольный, слобóдный; ~á láska вольна любóв **5** (*mierny*) спо́кійный, непонагляю́чий; помáлый; ~é pohyby вольны руша́ня; ~é tempo спо́кійне те́мпо; ~á chôdza помáле ходжі́ня; ~ krok непонагляю́чий кро́к; ~ým okom вольным о́ком

volovin/la -y *ž expr.* несмысел, глúпость, тарани́на

volsk/ý волóвый; ~ roh pig во́ла; ~ záprah волóвый за́пряг; ~á koža волóва ко́жа • volské oko *kuch.* во́льске о́ко

volt -u *m fyz.* во́лт

voluntarist/la -u *m filoz.* волунта́ріста

voluntaristický *filoz.* волунта́рістьський

voluntariz/mus -му *m filoz.* волунта́різм

von *prisl.* **1** (*zvnútra*) вон, вóнка; vyjsť, vybehnúť ~ вый́ти, выбі́гнути (вон); maŕš ~! ходь вон!, вон одты! **2** *v spojení:* byť *al.* dostať sa von z niečoho *prekladá sa* *individuálne*; ~ z domu оды́йти з до́му; je ~ z nebezpečenstva він мі́мо небезпе́кы; dostať sa ~ z ťažkého položenía вытя́гнути ся з тяжко́й ситúaці́; bývať ~ z mesta жы́ти за мі́стом **3** *ľud.* (*vonku*) на у́лиці, на двóрі;

~ je už tma vónka уж тма, на дв́орі уж т́мно **ábo** тма **4 ako predl. so 7. p.** че́рез *што*; ~ dvermi, oblokom че́рез дв́ері, о́блак **ábo** о́кно • ~ s tým! признава́й ся!, вónка з тым!; *jedným uchom dnu, druhým ~ hovor. expr.* е́дним у́хом влеті́ло, дру́гим вылеті́ло; е́дним у́хом дну́ка, дру́гим вónка

voňať vonia voňajú *nedok. 1 čím, po čom (vydávať vóňu)* па́хнути; kvety voňajú кві́тки па́хнуть; izba voňala čistotou в і́збі па́хло чі́стото́в; voňať po jahodách *al. jahodami* па́хнути за я́годами **ábo** я́годами **2 (privoniavať k niečomu)** нюхати, вónяти; ~ kvety вónяти **ábo** нюхати кві́тки **3 pren. hovor. expr. (páčiť sa)** люби́ти ся; táto robota mi nevonia totá робóта ё́му не по во́лі **ábo** не по сма́ку **ábo** не люби́ть ся **ábo** не па́хне; totá робóта ё́му смерди́ть

voňavk/a -y **ž** па́рфін *m*; jemná ~ ні́жний па́рфін; francúzska ~ ф́ранцу́зький па́рфін; poŕfkať sa ~ov побрызкати́ ся па́рфі́ном; používať ~u поужыва́ти па́рфін, па́рфі́новати́ ся

voňavkár -a *m* па́рфі́нярь

voňavkársky па́рфі́новий, па́рфі́ме́рний; ~ priemysel па́рфі́новий про́мысел

voňavkárstvo -a **ž** па́рфі́ме́рія

voňav/lý па́хнячий, воня́вий; ~é kvety па́хнячі кві́тки; ~é mydlo па́хняче мы́дло; ~é seno па́хняче сі́но; ~ chlieb па́хнячий хлі́б; ~é lúky па́хнячі лу́ки; ~é klinčeky *kuch.* па́хнячі кли́нчики

vonka, vonká, vonku *prísl. hovor. 1 (von)* на у́лицю, на двір; вон; vyhnať niekoho ~ вы́гнати да́кого на у́лицю; vyniesť veci ~ вы́нести рі́чі вон **2 (vonku)** на у́лиці, на дв́орі, вónка; ~ prší вónка па́дають додж; všetci sú ~ вшы́тки су́ть на дв́орі **ábo** вónка

vonkajš/lí вонко́вий; ~ia stena вонко́ва сті́на; ~ie obloky вонко́вы о́блаки **ábo** о́кна; ~ia výzdoba budovy вонко́ве укра́шіння будóвы • ~ uhol trojuholníka *geom.* вонко́вый у́гол триу́го́льника; ~ie pohlavné orgány вонко́вы поло́вы о́рганы; ~ia pamäť *kyb.* вонко́ва

па́мять, довгочасо́вий запам'я́товую́чий **ábo** довгопа́мятли́вий меха́нізм

vonkajš/ok -ka *m* звónка; ~ domu дім звónка; ~ látku лица́ сторо́на поло́тна; príjemný ~ прие́мний взгля́д, прие́мна тварь

vonkoncom *prísl. 1 (celkom, úplne)* абсо́лутні, докі́нці, ца́лком, по́вністю; to je ~ zlé то́то є́ ца́лком зле; je už ~ skazený він уж абсо́лутні показе́ний **2 (pri zápornom prísudku – vôbec nie)** рі́шучо, ца́лком, по́вністю; už ~ nevie, čo robiť він уж ца́лком не зна́ть, що робити; ~ nie je spokojný він барз неспо́кійний

vonku *prísl. 1 (mimo ľudského obydľia)* вónка, на дв́орі, на у́лиці; ~ prší, sneží вónка па́дають (додж, сні́г); deti sú ~ ді́ти су́ть вónка; ~ je zima вónка **ábo** на дв́орі зима́; pracovať ~ робити вónка **ábo** під отворе́ним не́бом; ročkať ~ а) (*pred dverami*) поче́кати за дв́ерями; б) (*pred budovou*) поче́кати на у́лиці **2 hovor. (vo verejnosti, medzi ľuďmi)** ме́джі лю́дми, в о́бщности; čo sa hovorí ~? що гово́рить ся ме́джі лю́дми?, що гово́рять лю́ди?; kniha je už ~ книга уж ви́шла до сві́та, книга уж вónка

vonnlý *bás.* па́хучий, воня́вий, аро́матний; ~é lúky па́хучі лу́ки; ~é ruže воня́вы ру́жы; ~ vzduch аро́матний во́здух; ~é oleje па́хучі олі́ї

vopch/lať -á -ajú *nedok.* вс́нути, зас́нути, вопха́ти; ~ ruku do vrecka вс́нути ру́ку до кі́шені; ~ hlavu pod podušku зас́нути го́лову під за́головок; ~ kľúč do zámky вс́нути ќлюч до за́мки; ~ paruče pod posteľ зас́нути па́нучі під по́стіль ~ bielizeň do kufru вопха́ти білі́зну до ќуфра

vopch/lať sa -á sa -ajú *sa nedok. 1 (vliezť)* вс́нути ся, вопха́ти ся; had sa ~al do diery гад влі́з до ді́ры; všade sa ~á *pren. expr.* він вс́ады во́пхав ся, він вс́ады пхав сві́й ніс **2 expr. (zmestiť sa)** змі́стити ся, влі́зти; do skrine sa to ešte ~á до скрі́ні то́то і́ці

влізе або змістить ся; nevorchá sa do šiat она не влізе або не змістить ся до шмат

vopred prisl. 1 (*skôr, dopredu*) допéреду, скорше; ~ pripravil' niečo допéреду приправити/приготовити даштó; ~ uvážiť niečo завчасу́ або допéреду обдýмати даштó; platí sa ~ плáтить ся допéреду; všetko už vedel ~ він вшитко знав допéреду, він скорше знав вшитко; dať vedieť ~ дати знáти допéреду; ~ rozhodnúť рішити допéреду; ~ prehratý zápas допéреду прогáте стрітнүта **2** (*popredku*) до пéреду, скорше; pustiť niekoho ~ пустити дакого до пéреду, пустити дакого скорше

vosk -и *m* віск; včelí ~ пчолиный віск; zatrel' ~от не́що затéрти даштó во́ском • lyžiarsky ~ ліжарський віск; štepársky ~ віск на скіпіня; žltý *al.* bledý ako ~ жовтый або блідый як віск

voskár -а *m* воска́рь

voskovan/ý воскова́ний; ~ papier воско-ва́ний па́пірь

vosk/ovať -ує -у́ю *nedok.* воскова́ти, нате́рати во́ском; ~ lyže воскова́ти лі́жы, нате́рати во́ском лі́жы; ~ parkety нате́рати паркéты во́ском; ~ plátno воскова́ти поло́тно

voskovic/la -е *ž* воско́ва сві́чка; zapaliť ~у запалити воско́ву сві́чку

voskovitý восковитый, як віск; ~ lesk восковитый блеск

voskovil/ý 1 (*v rôzn. význ.*) воско́вый; а) (*z vosku*) ~а сві́ца воско́ва сві́чка; ~а figúrka воско́ва фі́гурка; ~ náter воско́вый по́тер б) (*pripomínajúci vosk*) ~а tvár воско́ва тва́рь; ~ povlak na jablkách воско́ва ско́рка на ябках **2** *hovor.* (*voskovany*) воскова́ний; ~ papier воскова́ний па́пірь; ~é plátno воскова́не поло́тно

voslep prisl. нау́рад, слі́по, наслі́по, послі́пачкы; strieľať ~ стрі́ляти наслі́по; ísť ~ іти нау́рад; nejde na veci len tak ~ він не бере́ ся за ді́ла наслі́по

vospoln/ý kniž. вза́емный, е́дén д́ругому, о́бщій; ~á romos вза́емна по́міч

vospolok prisl. доведна; dobré ráno všetkým ~ дóбре рáно вшыткым; pomáhať si ~ помагáти е́дén д́ругому; pracovať ~ робити доведна; dobrú chuť (*všetkým*) ~! дóбрыи смак вшыткым або ці́лій компáнії

voš vši *ž* вош *ж*; šatová ~ шмáтова вош • lenivý ako ~ *hovor. expr.* барз лі́нивий; drží sa niečoho ako ~ ко́жуха тримле ся зубáми дачóго, тримле ся зубáми-нохтями дачóго; čuší ako ~ pod chrastou як бы во́ды до рóта набрáв, є тихо як рыба; za korunu by hnal ~ na tretiu dedinu *hovor. žart.* готóвый задусити ся за грáйцарь

vošk/la -у *ž* во́шка; rastlinné ~у ростли́нны во́шки

votk/lať -а -ajú *nedok.* чо до чо́го воткáти што до чо́го; ~ vzor do tkaniny воткáти зóрку до тканины

votrell/ec -са *m* незва́ний або неклика́ный гость; зату́лянець; префіка́нець

votr/lieť -іє -у́ *dok.* вте́рти; ~ masť do rany вте́рти масть до ра́ны

votr/lieť sa -іє са -у́ са *dok.* до чо́го, ме́dzi koho, kam вте́рти ся, пролі́зти до чо́го, приплéсти ся ку дако́му; ~ sa do nejakej spoločnosti вте́рти ся до даяко́й компáнії або до даяко́й о́бщности; ~ sa do rodiny приплéсти ся до ро́дины; ~ niekomu do priazne вте́рти ся о дові́ру к дако́му

voval/it' -і -іа *dok.* чо до чо́го привалити, довалити што до чо́го

voval/it' sa -і са -іа са *dok.* до чо́го привалити ся до чо́го; do izby sa ~іла ко́ра ľuďi до ізбы привалило ся гро́маду люде́й або привалила ся ко́па люде́й

voz -а *m 1* (*štvorkolesový dopravný prostriedok*) ві́з, телі́га; senný ~ телі́га; ~ sena, dreva ві́з сі́на, де́рева; naložiť niečo на ~ наложыти даштó на ві́з; zapriať kone do ~а запрягну́ти або запрячі ко́ні до во́за; pohrebný ~ погрі́бный ві́з **2** ваго́н; poštový ~ пошто́вый ваго́н; lôžkový ~ спáльний ваго́н **3** (*auto*) áвто; prenosový

~ (v televízii) переносна телевизія • Malý ~ astron. Malá Medvídicia; Veľký ~ astron. Велика Медвідія; ani z ~a ani na ~ áни ту áни там; jeden o koze, druhý o ~e едén o kózí, дрýгый o вóзі; piate koleso na ~e *hovor.* п'яте кóлесо на вóзі, п'ята шпíца в кóлесі; i do ~a i do koča i do vóza i do kóча

voz/leň -ňa *m* вагóн; osobný, nákladný ~ пасажірський, товарний вагóн; rýchlikový ~ вагóн скóрого влáку áбо експреса; spací *al.* lôžkový ~ спáльний вагóн; ležadlový ~ вагóн з лежáчими(а) мiсцями; služobný ~ служб́ный вагóн; nastupovať do ~a наступовати до вагóна; ~ prvej triedy вагóн пёршой клáсы; batožinový ~ барáжний вагóн; poštový ~ поштóвый вагóн; nakladať, vykladať ~е накладáти, выкладáти вагóны

vozidl/o -a *s* трáнспортне áбо перевóзне срéдство; motorové ~ мехáнічне трáнспортне срéдство; úrazové ~ áвто скóрой (лiкáрської) пóмочі; viesť motorové ~ вéсти áвто, керовáти áвтом

voziev//ať -a -ajú *nedok.* 1 *koho,* čo (*dopravovať*) (чáсто áбо обывáйні áбо даколи) возити; ~ zamestnancov autobusom возити робiтників автобýсом 2 *čo* (*prinášať z cesty*) (обывáйні) привозити; *čo ti otec ~a z mesta?* што тобi обывáйні привóзить отéц з мiста?; *kedysi ~al drevo* він даколи возив дрыва

voziev//ať sa -a sa -ajú *sa nedok.* возити ся, яздити; *rád sa ~al na aute* він любив возити ся на áвті áбо яздити áвтом

vozik -a *m* вóзик; ručný ~ рýчний вóзик; nemosničný ~ шпытáльський вóзик; invalidný ~ iнвалiдний вóзик; naložiť na ~ пiе́чо наложити на вóзик даштó

voz/it' -í -ia *nedok.* 1 возити; ~ tovar возити товáр(ы); ~ niekoho v aute возити дакóго в áвті; ~ dieťa v kočíku возити дiтину в кóчiку; ~ niekoho na saniach возити дакóго на сáнках; ~ hnoj na pole возити гнiй на пóле 2 (*nosiť, prinášať z cesty*) привозити; ~il drahé dary niekomu привозив дакóму дороги дару́нки • ~ drevo do lesa (do

hory) *expr.* до лiса дрыва возити; nestačí mu, čo by mu vozom vozil кiлька не дай, ёмý все мáло; ~ drevo do lesa (do hory) до лiса дрыва возити

voz/it' sa -í sa -ia *sa nedok.* 1 возити ся, яздити; ~ sa na aute возити ся на áвті; ~ sa na kolotoči возити ся на колотóчi áбо пiн'ришпiли *zastar.* 2 *po kom pren. hovor. expr.* придира́ти ся, задрáповати ся; stále sa po ňom ~í він все задрáпуе ся до нёго

vozmo prisl. (*na voze*) на вóзі, на конях; cesta ~ trvala dva dni до́рога на вóзі áбо вóзом тримала два дни

vožňovllý žel. вагóновий; ~é depo вагóно́ве де́по; ~ park вагóновий парк; ~á náprava вагóно́ва ось; ~á trieda клáса вагóна

vozovk//a -y *ž* проходяча часть до́роги, до́рога; betonová ~ бето́но́ва до́рога; asfaltová ~ асфáлто́ва до́рога; vojsť *al.* vstúpiť do ~y вийти на проходячу до́рогу

vozovllý возóвий; ~á plachta возóва плáхта; ~é kolesá возóвы кóлеса, кóлеса вóза

vôbec 1 *čast.* (*zdôrazňuje zápor*) áни трошéчки, áни кус, вонкiнцём; *dievčatko sa ho ~ nebálo* дiвчáтко ёго áни трошéчки áбо вонкiнцём не бояло ся; *chcem tú knihu a ~ všetko od tohto autora* я хóчу тоту книгу до кiнце вшытко написáне тым áвтором 2 *čast.* (*vyjadruje stupňovanie*) i, цáлкóво, до кiнце; *musel všetko popredať a potom ~ z dediny odísť* він мýсив вшытко продати, а пóтим i докiнце одыйти з валáлу 3 *čast.* (*zdôrazňuje niektorý vetný člen*) вонкiнцём; *nevedel, čo jej má na to ~ odpovedať* він не знав, што ёй вонкiнцём на тотó одповiсти 4 *prisl.* (*vo všeobecnosti*) цáлкóво, цáлком; *rozprávali sa o živote ~ они говорили о жывóтi цáлкóво*

vôkol 1 *predl.* *s 2. p.* (*okolo*) óколо, нао́коло чóго; ~ hlavy óколо гóловы; *pozrieť sa ~ seba* попозерáти ся нао́коло сéбе; *pripínala si vlasy ~ hlavy* вóлосы онá запинáла óколо гóловы 2 *prisl.* óколо, нао́коло; ~ panovalo ticho нао́коло

царёвало або пановало тихо; všetko ~ sa rozzelenalo вшытко наоко́ло зазелени́ло; zôkol-vôkol sa tiahli šíre polia дооко́ла тягали ся шыро́кы по́ля

vôl *vola m* **1** віл, во́ля; ľažný ~ ярьмо́вий віл; orať na voloch ора́ти з во́лами **2** *prej. pejor.* не сом ~ я не (такий) дура́к • robiť al. ľahá al. drhne ako ~ робіть або тягати як віл; berie ako ~ на ро́гу а) він іма́ть вшытко, што мо́же; б) він бере́ на се́бе барз ве́лє

vôľa' *vôle ž* **1** во́ля; slobodná ~ слободна во́ля; pevná, nezlomná ~ міцна, незломна во́ля; železná ~ желізна во́ля; sila ~e сила во́лі **2** (*požiadavka, prianie; úmysel*) во́ля, желаня́, хотіня́; presadiť svoju vôľu насто́яти на сво́ім, до́бити ся сво́єго; vnútiť niekomu svoju vôľu нану́тити да́кому сво́ю во́лю; robiť niečo z vlastnej vôle робити да́што по сво́ій во́лі, робити да́што по сво́єму або по́для вла́стного желаня́; prišiel k nám s dobrou vôľou до́ходну́ť са він пришо́в ку нам з до́бров во́лєв до́говорити ся **3** (*sloboda konania, voľnosť*) слобод́а, во́ля; dať al. nechať niekomu vôľu vo všetkom да́ти да́кому слобод́у во вшы́ткім; да́ти да́кому робити вшы́тко, што хо́че **4** *hovor. (nálada)* на́ла́да, на́ладже́ность; mať dobrú vôľu ма́ти до́бру во́лю; byť dobrej vôle бы́ти при до́брій во́лі; je zlej vôle він ма́ть злу на́ла́ду • ~ osudu во́ля о́суду; ~ božia бо́жа во́ля; posledná ~ за́вища́ня; ani pri najlepšej vôli а́ни при найлі́пшій во́лі; robiť al. dávať niekomu všetko po vôli робити да́кому вшы́тко по во́лі; to mi nie je po vôli то́то ми́ або ме́ні не по сма́ку/не по во́лі; byť niekomu po vôli бы́ти да́кому по во́лі або по сма́ку

vôľa' *vôle ž* **tech.** во́ля; ~ ložiska во́ля ло́жіска або підло́жжы

vôňa *vone ž* во́ня, аро́мат; príjemná ~ прие́мна во́ня; omamná ~ kvetov оду́рма́нююча во́ня кві́ток; jemná, ostrá ~ прие́мна, о́стра во́ня; ~ pečeného chleba

во́ня пече́ного хлі́ба; šíri sa ~ orgovánu шы́рить ся во́ня оро́вана́ну; cítiť vôňu kávy па́хне ка́ва; ~ sена, kvetov во́ня сі́на, кві́ток

vpád -и *m* напа́діня, вто́ргну́тя, интерве́нція; ozbrojený ~ озбро́єне вто́ргну́тя; ~ na cudzie územie вто́ргну́тя на чу́дзю́ те́ріто́рію; *expr.* ~ nečakaných hostí вто́ргну́тя нече́каны́х го́стів • tatarský, turecký vpád та́та́рьске, ту́ре́цьке напа́діня

vpadnúť/núť -не -ну́ *dok. do čoho 1 do čoho (spadnúť dnu)* упа́сти до чо́го list ~ol do schránky пи́сьмо упа́ло до пошто́вой схра́нки **2** (*zapadnúť*) за́па́сти до чо́го, увязну́ти в чім; ~ol po kolená do blata за́па́в по ко́ліна до бо́лота, увязну́в по ко́ліна в бо́лоті **3** *do čoho (násilím vniknúť)* вто́ргну́ти ся; ~ do cudzej krajiny вто́ргну́ти ся до чу́дзо́й кра́їны; ~ nepriateľovi do tyla voj. про́рва́ти ся до ты́ла неприя́теля **4** (*do miestnosti ap.*) увалити ся, вто́ргну́ти ся до чо́го; ~ do izby увалити ся до хы́жы; jasný lúč vpadol do izby луч сві́тла про́никну́в до хы́жы **5** *expr. do čoho (náhle sa zapojíť)* замі́ша́ти ся до чо́го; ~ do rozhovoru замі́ша́ти ся або вмі́ша́ти ся до бі́сіды

vpadnutí/ý за́па́вший; ~é oči за́па́вши о́чі; ~é prsia за́па́вши гру́ди; ~é brucho за́па́вший брѝх

vpáľ/iť -и -іа *dok. 1 čo do čoho, komu, čomu (pálením vyznačiť)* выпали́ти што́ на чім; ~ znak do dreva выпали́ти знак до де́рева; ~ značku dobytku выпали́ти знак на скоті́, позначко́вати скот **2** *expr.* увалити ся, впалити; вто́ргну́ти ся; ~il do izby ували́в ся до і́збы; ~il dnu veľmi nahnevaný він впали́в або влеті́в до дну́ка барз на́гніваны́й **3** *expr. čo do koho, čoho (zasiahnuť strelou)* пу́стити што́ до ко́го, шмо́; ~ si guľku do hlavy пу́стити собі́ ку́льку до го́ловы

vpáš/ovať -у́је -у́ју́ *dok. 1* пере́не́сти, пере́везти, про́пашова́ти контраба́ндов; ~ zbrane do krajiny пере́везти контраба́ндов до кра́їны збра́ні; ~ narkotiká про́пашова́ти

наркóтика **2 expr.** *koho, čo do čoho (tajne al. nelegálne dostať niekam)* перетиснути, протиснути; ~ článok do novín перетиснути статю до новінок ~ zakázanú knihu niekam протиснути або пропашовати заказану книгу да́гдє

vpich/núť -ne -nú dok. **1** *čo, čo do čoho* в́пихнути *што до чого*; ~ špendlík do látky в́пихнути шпéндлик до полóтна; ~ si ihlicu do vlasov в́пихнути шпíлку до во́лося **2 expr.** (*strčiť, vopchať*) вс́нути, вложитьи, в́пихнути; ~ knihu do police вложитьи книгу до полíчки; ~ol mu čosi do vrecka він штось вс́нув ёму до кішені

vpich/núť sa -ne sa -nú sa dok. **1** *do čoho (zapichnúť sa, zabodnúť sa)* в́пихнути ся; ihla sa ~la do koberca íglá в́пíхла ся до по́кровця **2 expr.** залізти, вóйти; dieťa sa ~lo medzi starších дітина залізла мéджі стáршых

vpich/ovať -uje -ujú nedok. *čo do čoho* в́пиховати *што до чого*; ~ nôž do dreva в́пиховати ніж до дéрева; ~ ihly (*prí akumpunktúre*) в́пиховати íглы

vpí/sať -še -šu dok. **1** *čo do čoho (v rôzn. význ.)* в́писати *што до чого*; а) (*zapísať, vsunúť*) ~ číslo do rubriky в́писати чíсло до рýбрики; ~ vynechané slovo v texte в́писати выпущене слóво в тéксті; б) *geom.* ~ kružnicu do trojuholníka в́писати окрýжність до триго́льника; в) *pren.* ~ novú stránku, kapitolu do histórie в́писати новý сторíнку, главý до істóрії **2 pren.** запам'ятати; ~ si do pamäti niečiu tvár запам'ятати да́чію тварь

vpíť vpije vpijú dok. в́пити; pôda vpila všetku vlahu зéмля в́пила вшытку влáгу; pijak rýchlo vpil atrament пияк скóро в́пив тинту

vpíť sa vpije sa vpijú sa dok. **1** *do čoho (o tekutine)* в́пити ся, вс́ати ся *до чого*; voda sa vpila do zeme во́да в́пила ся до зéмлі; víno sa vpilo do obrusa винó в́пило ся до об́руса **2 expr.** *do koho, čoho (o zraku, očiach)* в́пити ся *до кóго, чóго*; ~ sa

pohľadom do niekoho в́пити ся очáми до да́кóго

vplatiť -u m **1 fin.** (*peňažný vklad*) вклад, вложіня **2 pošt.** (*úhrada*) заплачіня

vplatiť/iti -í -ia dok. *peňaž. pošt.* заплатити

vpláviť/ati -a -ajú dok. *do čoho 1 (o plavidlách)* в́плáвати, заплáвати, вóйти *до чóго*; loď ~ala do prístavu шыфа в́плáвала до пóрту або приставу **2 (o ľudoch al. zvieratách)** в́плáвати, заплáвати; ~ do hlbokéj vody в́плáвати до глyбóкой во́ды або де глyбóко; kačka ~ali do zátoky кáчки приплáвали до зáливу **3 pren. expr.** (*vznešene vojsť*) плáвні вóйти, в́плáвати; hrdo ~ala do sály она́ гóрдо в́плáва до сáлы

vplaviť/iti sa -í sa -ia sa dok. *do čoho* в́плáвати, вóйти *до чóго*; loď sa ~ila do prístavu шыфа вошлá до приставу або до пóрту

vplaziť/iti sa -í sa -ia sa dok. *do čoho* в́лізти, в́плáзити ся *до чóго*; had ~il sa do hušťa гад в́плáзив ся до гушчавины

vpliesť vpletie vpletú dok. *čo do čoho 1 (v rôzn. význ.)* в́плéсти, приплéсти *што до чóго* а) (*zapliesť*) ~ stuhu do vlasov в́плéсти пáнтлик до во́лося; б) *pren.* do svojho rozprávania vpletol aj príslovia до свóєї бiсiды він приплів і послóвиці **2 (pletením uložiť)** в́плéсти *што до чóго*; ~ zlatú niť do vzoru в́плéсти золотý нитку до в́зóрки

vpliesť sa vpletie sa vpletú sa dok. *do čoho* в́мишáти ся, замiшáти ся *до чóго*; ~ sa do rozhovoru в́мишáти ся до бiсiды або розгóвору • **vpliesť sa** niekomu do cesty в́мишáти ся да́кóму до дорóги

vplyv -u m **1 (pôsobenie)** вплив; kladný, záporný ~ позітв́ный, негáтв́ный вплив; škodlivý ~ шкoдливый вплив; ideologický, politický ~ ідеолóгичный, політiчний вплив; poveternostný ~ атмoсфeрiчний вплив; kultúrny, jazykový ~ прoстрeдiя култýрный, язýкóвый влiв навкoлишнoсти; ~ školy, ulice вплив шкóлы, ýліці; ~ propagandy, rozhlasu, televízie вплив прoпaгáндy,

радіа, телевізії; ~ podnebia, počasia на úrodu вплив клімата, погодні на урожай; vymaniť sa spod ~u niekoho, niečoho выйти спід впливу або ослободити ся од впливу дакого, дачого; dostať sa pod ~ niekoho, niečoho понасти або достати ся під вплив дакого, дачого; mať dobrý, zlý ~ на niekoho мати добрий, злий вплив на дакого **2** (autorita) вплив, авторіта; nadobudnúť al. získať ~ надобути вплив, здобути авторіту; stratiť ~ стратити вплив або авторіту; zneužívať svoj ~ знеужити свій вплив

vplývať/tať -a -ajú *nedok.* на кого, що впливати, мати вплив на кого, *што*; škola ~a на výchovu detí школа впливати на вихову дітей; ~ на žiakov, mládež впливати на учеників, молодіж; ~ на niekoho osobným príkladom впливати на дакого власним прикладом; ~ на charakter, výchovu človeka впливати на характер, вихову чоловіка

vplyvní/ý впливний; ~ člověk впливний чоловік; ~ osoba впливна особа; mať ~ých známých мати впливних знайомих

vpochod//ovat' -uje -ujú *dok.* до чого, *kam* вийти походовим кроком або маршем до чого, *де*

vprac//ovat' -uje -ujú *dok.* *čo do čoho* вшити *што до чого*; ~ podšívkou do kabáta вшити підшивку до кáбата

vpra//tať sa -ce sa -cú sa *dok.* *do čoho 1* вийти до чого; *do auta sa ~tala* копа дітей до áвта вошла або змістила ся копа дітей **2** (vmestiť sa) влізти, змістити ся, помістити ся до чого; *do tohto malého bytu sa nevprасeme* до того малóго квáртиля мы вшитки не змістиме ся; *do skrine sa všetko nevprасe* до скрині вшитко не змістить ся, в скрині вшитко не помістить ся/не вóйде; *ledva sa ~tala do sukne, do šiat* она лéдва влізла/вошла до сýкні, до шмат **3 prep.** втягнути ся до чого, приспособити ся к чóму; *nevedel sa ~ do nových pomerov* він не міг приспособити ся к новым

обстáвинам або к новій сítуáції • *nevie sa vpratať (nevprасe) sa do kože* не знати змістити ся до кóжы, він хóдить на гóлові; *je (pije), koľko sa len doňho vprасe* він їсть (пие), кільки до нёго влізе/змістить ся

vpravde *prisl.* дійсно, в сáмім ділі, сáмо собóв, правду або по правді повісти

vprav//it' -í -ia *dok.* *čo, koho do čoho* вложити, всýнути, заправити *што до чóго*; ~ *hnojivo do pôdy* заправити гній до зéмлі

vprav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *do čoho* втягнути ся до чóго; приспособити ся к чóму; *pijako sa nevedela ~ do nových pomerov* она нияк не могла приспособити ся к новым обстáвинам

vpravo *prisl.* **1** направо, напáраво; допáрава; ~ *odbočiť* одбóчити допáрава; ~ *v bok! voj. tel.* напáраво!; ~ *hlád! voj. tel.* напáраво рівняй ся! або рівняй ся! **2** спáрава, з правóго бóку, по правím бóці; ~ *boli domy* спáрава або з правóго бóку або по правím бóці были дóмы • *neobzerať sa al. nehľadieť ani ~ ani vľavo* не позерáти áни напáраво áни налівó, добивáти ся свóбóго, не раховáти ся з ничím

vpred *prisl.* допéреду; *pohnúť sa ~* погнýти ся допéреду; *kráčať pomaly ~* помáлы іти або крачáти допéреду; *vykročiť ~* выкروحіти допéреду

vpredu *prisl.* вnéреді; *sediť, stát' ~* сидіти, стояти вnéреді; ~ *sú ešte voľné miesta* вnéреді (суть) іщí вóльны мiсця; ~ *mala šaty roztrhnuté* вnéреді она мáла шмáты ростóргнуты; *tí najodvážnejší šli vždy ~* нáйодважнішы ішли все вnéреді

vpriad//ať -a -ajú *nedok.* *čo do čoho* впрядáти *што до чóго*; ~ *farebné nite do vlny* впрядáти фарéбны ниткы до вóвны

vprostred *prisl.* *i predl. s 2. p. 1 (v miestnom význame)* посередині, в середині чóго, сéред чóго; *os bola ~ prelomená* ось была посередині переломéна; ~ *izby stál klavír, stôl* в середині ізбы стояв клáвір, стіл; *hudba prestala ~ taktu* мýзыка перестáла

в середині такту **2** (*v časovom význame*)
серед, в середині, посередині чого; ~
zimy, leta в середині зими, літа; zobudili
ho ~ noci ёго пробудили посередині або
серед ночі

vpump//ovať -uje -ujú *dok.* напумповати,
нафукати; ~ vzduch do pneumatiky
напумповати душу або колесо

vpust//iť -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho* (*nechat
vniknúť*) впустити, напушати *што* до
чого; ~ vodu do nádrže напушати води
до базёну; ~ do miestnosti čerstvý vzduch
пустити свіжий вóздух до містности;
~ peniaz do mešca опустити монёту до
мішкá **2** *koho, čo do čoho* (*pustiť dnu*)
впустити *кого, што* до чого; ~ psa do izby
пустити пса до хыжы; nevypustiť nikoho do
bytu нікого не впушати до бывáня

vpúšťačí *tech.* впушáючий; ~ kohútik
впушáючий когúтик; ~ žľab впушáючий
жóліб

vrabček -a *m* *zdrob.* ворóбчик, ворóблик

vrabč//í ворóблій; ~ie mláďa птáша воробля

vrabč//iť sa -í sa -ia sa *nedok. hovor. žart.*
(*ženiť sa*) женити ся

vrab//lec -са *m* воробёль; ~се čvrikajú
вороблі чврікають; • o tom už ~се на
streche čvrikajú o тім чврікають вшыкы
вороблі на стріхах, кáждый o тім знати;
lepší ~ v hrsti ako zajac v chrasťi (ako holub
na streche) [*prisl.*] лінше máти мёншу річ,
але їсту

vrac//at' -ia -ajú *nedok.* **1** *koho, čo* вертáти;
~ z cesty niekoho вертáти дакого з
дорóгы; ~ ručičku hodín dozadu вертáти
стрёлку гóдин дозáду **2** *čo komu* вертáти,
оддавáти; ~ niekomu peniaze вертáти
дакому пінязі; ~ knihy вертáти або
оддавáти книги **3** *čo, komu* (*oplácať*)
одплáчовати *кому* за *што*, вертáти *кому*
што; ~ niekomu návštevu вертáти дакому
навщіву **4** *čo komu* (*navracať*) вертáти; ~
niekomu zdravie вертáти дакому здоровя;
~ niekomu sebedovomie вертáти дакому
самоувіреность

vrac//at' -ia -ajú *nedok. čo i bezpredm.*
ригати, блювáти; celý deň ~al він цілий
день блювáв; musel ~ він мýсив блювáти;
chorý začal ~ krv xвóрый зачáв ригати кров

vrac//at' sa -ia sa -ajú sa *nedok. v rôzn.*
význ. вертáти ся; ~ sa zo školy вертáти
ся із шкóлы; často sa ~ domov až ráno
він чáсто вертáв ся домів аж рáно; ~
sa do vlasti вертáти ся до отчízны; ~ sa
k starým problémom вертáти ся к старým
проблёмам; v myšlienkach sa ~ial do
minulosti в думкáх він вертáв ся до
минúлости; po chorobe sa mu opäť ~ajú
sily по хворóті ёму зась вертáють ся сили

vrad//iť -í -ia *dok. koho, čo do čoho*
вчлени́ти, зачлени́ти, однёсти *кого, што*
до чого; ~ termín do vypracovanej sústavy
вчлени́ти термін до розробёной сístёмы;
~ excerpčný listok do kartotéky вложити
ексцёрпчний листок до картотёкы

vrad//iť sa -í sa -ia sa *dok. do čoho* (*začleniť
sa*); вчлени́ти ся, зачлени́ти ся *до чого*;
~ sa do zástupu вчлени́ти ся до колоны,
заняти місце в коло́ні

vrad//ovať -uje -ujú *nedok. koho, čo do čoho*
вчлёнёвати *кого, што* до чого

vrad//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. do čoho*
вклучáти ся *до чого*

vrah -a *m* вряг, убивця; zákerný ~ закёрный
вряг • pozerá, hľadá ako vrah він позёрать
як вовк або як звірь

vrahy//ňa -ne *ž* врягýня

vraj *čast.* говорять, бісідіють, як кідь бы; (*pri
reprodukcii cudzej výpovede*) він повів, же
...; ~ už odcestoval повідáють, (же) він уж
одышов; ~ je veľmi padaný говорять, він
барз спосóбный; *vraj tam bol* він як кідь бы
там був

vrak -и *m* **1** уло́мки, остáтки; ~ tanku,
lietadla уло́мки або остáтки розбитого
тáнка, ероплáна **2** *pren. expr. (o ľudoch)*
руїна; je z neho už len ~ з нёго уж лем
руїна

vran//la -у *ž* ворóна; ~у krákajú ворóны
крáкають • biela ~ біла ворóна; ~ -е

оці nevykole [prisl.] voróna voróni óči ne vykole; ~ k ~e sadá [prisl.] voróna k voróni sídatъ, rybárъ рыба́ря видить з далéка; kto príde medzi ~y, musí kvákať ako ony [prisl.] хто прийде ме́джі voróны, мýсить крáкати як они; з вóвками жыти – по-вóвчи выти

vrani/i vorónii; ~ie mláďa vorónia

vraniк -a *m* парі́пный кінь, пре́крáсный кінь, парі́па

vrany: ~ kôň; парі́пный кінь, парі́па

krás/la -y *ž* *geol.* зе́мельна ве́рства, ве́рства зе́млі; *zemské* ~y ве́рствы зе́млі

vrásčit/ý морщі́тий; ~á tvár морщі́та тварь

vrásk/la -y *ž* морщі́на, морщі́нка; tvár pokrytá *al.* zbrázdená ~ami тварь по́крыта áбо зборозджéна морщі́нками; ~y okolo očí морщі́нки óколо очéй

vrásk/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* морщі́ти ся, покрывáти ся морщі́нами; koža sa ~a kóжа морщі́ть ся

vráskav/iet' -ie -ejú *nedok.* морщі́ти ся; mamina tvár už ~ie máмина тварь уж морщі́ть ся áбо покрыва́ть ся морщі́нами

vráskav/ý зморщéный; ~é čelo зморщéне чело́; ~é ruky зморщéны рýку; ~á stareнка зморщéна ба́бка

vráskovat/iet' (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *nedok.* морщі́ти ся, покрывáти ся морщі́нами; čelo sa mu ~ie ёго чело́ покрыва́ть ся морщі́нами, ёго чело́ морщі́ть ся

vráskov/lec -ca *m anat.* обервóве ті́ло

vráskovit/ý морщі́новитый; ~ krk морщі́новита шыя; ~á koža морщі́новита кóжа

vrásnen/ie -ia *s geol.* верстві́ня с

vrásn/it' -i -ia *nedok. geol.* čo творити ве́рствы, верствити

vrást' vrastie vrastú *dok. do čoho v rôzn. význ.* врости, вросну́ти ме́джі што́; rastliny vrástli medzi kamene ростлины вросли поме́джі ка́мня

vrašú/it' -í -ia *nedok.* морщі́ти; ~ čelo, tvár морщі́ти чело́, тварь

vrašť/it' sa -í sa -ia sa *nedok. (o čele, tvári)* морщі́ти ся

vráta vrát *s pomn.*; voróта, бра́на; železné ~ желі́зны voróта • ústa ako ~ рот аж по ўха; hľadi ako teľa na nové ~ позéратъ як теля на новы voróта

vratič -a *m (liečivá lúčna rastlina)* хризанте́ма

vrát/it' -i -ia *dok.* 1 *koho*, čo верну́ти; ~ niekoho domov верну́ти дако́го домі́в 2 *čo, komu* ~ požičané peniaze верну́ти по́жыча́ны пі́нязі; ~ knihy do knižnice верну́ти кни́гы до бі́бліоте́ки; ~ zásielku верну́ти ба́лик/паклик, послáти па́клик на́зад 3 *čo komu (oplatiť)* одплатити ко́му за што́; ~ niekomu návštevu верну́ти дако́му навщі́ву; ~ niekomu úder одплатити дако́му у́дар за у́дар; ~ niekomu poklonu одпові́сти дако́му комплі́ментом на комплі́мент 4 *čo komu pren.* верну́ти; ~ dieťaťu zrak, zdravie верну́ти ді́тині зрак, здо́ров'я; ~ niekoho k životu верну́ти к живóту дако́го • акý požičaj, taký vráť [prisl.] яке поздрáвкя́ня, та́ке одздрáвкя́ня; як до го́ры зве ся, так з го́ры óзве ся

vrát/it' sa -i sa -ia sa *dok. v rôzn. význ.* верну́ти ся; ~ sa domov, do vlasti верну́ти ся домі́в, до отчі́зны; ~ z prechádzky верну́ти ся з прогу́льки; ~ sa z divadla, koncertu верну́ти ся з теáтру, з кон́церту; ~ sa z vojenčiny верну́ти ся з воє́ньско́й слұ́жбы; ~ sa (ako) prvý, posledný верну́ти ся пе́ршым, послі́днім; ~ sa k otázke *pren.* верну́ти ся к во́просу; po chorobe sa mu ~ili predošlé sily по хворóті си́лы зно́ву верну́ли ся ку́ нёму; ~ila sa mu reč верну́ла ся ё́му реч; po mesiaci sa opäť ~il k rodine, k žene о міся́ць він зно́ву верну́в ся к ро́дині, к же́ні; chorému sa ~ila chuť do jedla хвóрому верну́в ся сма́к

vrátk/la -ok *ž pomn. zdrob.* voróтка; ~ do záhradky voróтка до са́дý; ~ vrzli voróтка заскри́піли • nechať si otvorené zadné ~ náйти ви́хід із ситуа́ції, оха́бити собі́ в плóті ді́пу

vratk/ý 1 (o kroku, chôdzi) неувірений, нетвердый, лабільный; ~á chôdza неувірене ходжіня; ~ krok нетвердый шаг 2 лабільный, нестійкий; ~ ěln нестійкий чолнок 3 нетвердый, лабільный; ~é pozície лабільны позиції

vrátnic/a¹ -e ž (tovární) проходьча, будка сторожа-інформатора

vrátnic/a² -e ž anat. воротна жыла

vrátník¹ -a m (vo veřejnej budově) сторож, інформатор

vrátník² -a m anat. привратник, вихід із жолудка; zúženie ~a зужіня привратника

vratný odb. вертаний; ~ pohyb вертане погынаня • vratná reakcia chem. обернута реакція

vrav/la -y ž bída, говор; živá ~ оживлена бідца

vrav/liet' -í -ia nedok. 1 v rôzn. význ. говорити, бідцувати; ~ potichu бідцувати по-тихы; ~ nahlas голосні або наголос говорити; fakty ~ia факты говорять; ~í sa... neos. говорять..., бідці(у)ють...; ale to ti ~ím, nechod tam! говорю тобі, не ходь там! 2 koho ako (oslovovat) звати, називати кóго як, кым • škoda ~! шкода слов або говорити!; to mi nič nevraší totó mi nič ne povídat' або не говорить; ~ do vetra al. do sveta hovor. говорити до вітру; ~ dve na tri expr. тэрати або молóти глупости; zlé jazyky ~ia expr. злы языки говорять...; řečí sa ~ia, chlieb sa je [prís.] ≈ рéчі говорять ся, хлїб їсть ся; пес бреше, вітор несе

vravnlý бідцливый, говорливый, затараний; ~á tetuška бідцлива тётка

vražď/liť sa -i sa -ia sa nedok. expr. (von a dnu) бігати або ходити ту і там; ~í sa, sadni si a uť sa не бігай ту і там, а сядь і уч ся

vraž/liť -í -ia dok. 1 čo do čoho (vbiť, vtlačit) вбити, вразити; ~ klin do polena вбити клин до полїна; ~ kôl do zeme вразити кіл до землі; ~ zátku do fľaše вразити дюгов або зátку до фляшки 2 do koho, čoho налетіти, наразити, вразити на кóго, што; ~ do niekoho налетіти або

наразити на дакóго; ~ hlavou do stípa наразити гóловов до стóвна; v tme ~il do stola в тмї він вразив до стóла; auto ~ilo do stromu áвто налетіло до стрóма 3 do čoho hovor. expr. влетіти; втóргнути ся; вламáти ся, увалити ся; do pracovne ~il sa bez zaklopania він втóргнув ся або увалив ся до кабінету без заклóпканя; ~il do izby ako zmyslov zbavený він влетів до ізбы як дикий 4 do čoho hovor. expr. удáрити до чóго; krv jej ~ila do tváre кров удáрила ей до твáри; víno mu ~ilo do hlavy винó удáрило ёму до гóловы 5 čo do čoho hovor. expr. (vložit') вложити, всадити што до чóго; ~ peniaze do stavby domu вложити пінязі до будовáня дóму; do podniku ~il všetky peniaze вшиты пінязі він всадив до фірмы

vražď/lať -a -ajú nedok. 1 čo do čoho (vtlačit) запыхáти, вбивáти, вражáти што до чóго; ~ klynce do steny вбивáти клинці до стїны 2 do koho, čoho, čím (narážať) вражáти, наразáти на кóго, што; ~ do nábytku вражáти до бýтора 3 do čoho hovor. expr. вражáти; врывáти ся; влáмовати ся, увáлєвати ся до чóго

vražď/la -y ž убивство; zákerná ~ злодїйске убивство; lúpežná ~ убивство з цїлём орабовáня; beštiálna ~ звірьске убивство; masová ~ мáсове убивство; pokus o ~у покушіня на живот; spráchať ~у виконати убивство; obvinil' niekoho z ~у обвинити дакóго з убивства; usvedčil' niekoho z ~у усвідчити дакóго з убивства

vražď/liť -í -ia nedok. забивáти

vražednlý 1 (smrtiací) смертонóсный, забивáючий; ~á zbraň смертонóсна збрань; ~ jed смертонóсный або смертélный яд; ~ úmysel зámір забити; ~é výpary смертонóсны выпары 2 кровáвый; ~ boj кровáвый бой 3 prep. expr. смертélный, зничуючий; ~ pohľad зничуючий взгляд

vřb/la -y ž вёрьба; smutná ~ смутна або плачúча вёрьба

vŕb/lie -ia ž, **vŕbin//a** -y ž (*vŕbový porast i vŕbové prúty*) верьбина

vŕbov//lý верьбóвый; ~é prútie верьбóве прутья, прутья з верьбы; ~á kôra верьбóва скóра, скóра верьбы

vrčl//ať -í -ia *nedok. bezpredm. i na koho*, čo v rôzn. význ. выпрча́ти; гурча́ти; pes ~í пес выпрчи́ть; všetci doma naň len ~ali до́ма вшы́ткы лем выпрча́ли на не́го; traktor neprijemne ~al тра́ктор неприе́мни гурча́в

vrec//e -a s mix, мішо́к; papierové ~ папіре́вий мішо́к; ~ múky mix му́кы; nasypať niečo do ~a насы́пати да́штó до мі́ха; deravé ~ діра́вий mix; poštové ~ пошто́вий мішо́к • aní čo by sa s nimi ~ roztrhlo tak í вы́сыпали ся, як бы з ними mix розв'язав ся; dúchať s niekým do jedného ~a ду́ти до є́дно́го мі́ха з да́ким, бы́ти доро́зумéным; hádzať všetko *al. všetkých* do jedného ~a шма́ряти вшы́тко *ábo* вшы́ткых до є́дно́го мі́ха; je ako ~ bez dna як бо́чка без дна; kúpiť *al. predáť* mačku vo ~i купи́ти *ábo* прода́ти ма́чку в мі́ху, окла́мати ся при на́купі *ábo* при прода́жі; syre sa ako z ~a гу́сто сні́жыть, сы́пле ся як з мі́ха (*o gustom sníži*); šidlo vo ~i neutajíš, vykľulo sa šidlo z ~a шы́ло в мі́шкú не за́таіш; vykľulo sa šidlo z ~a пра́вда указа́ла ся

vreckár -a *m hovor.* кішене́вий злоді́й

vreck//o¹ -a s мішо́к, мішо́чок; pláténé ~ полотня́ний мішо́к; ~ na tabak жачко́в

vreck//o² -a s 1 (*súčasť obleku*) кішеня́; našité, všité ~ на́шыты, вшы́ты кішені́; bočné, vnútorné ~ бо́чна, внутрі́шня кішеня́; náprsné ~ на́грудна кішеня́; vopchať si ruky do vreciek всу́нути ру́кы до кішене́в; vytiahnuť niečo z ~a ви́брати да́штó із кішені́ 2 *pren. expr.* мішо́к, піня́жénка; na to ~ nestačí на то́то мішо́к *ábo* піня́жénка не ви́стачи́ть 3 *bot.* мішо́к; výtrusné ~ спо́ро́вий мішо́к • dávať *al. platiť al. financovať* niečo zo svojho ~a плати́ти за да́штó із сво́єї кішені́; má plné ~á він ма́ть по́вны кішені́ *ábo* по́вну піня́жénку; má prázdne ~á він ма́ть поро́жни кішені́

ábo поро́жню піня́жénку, ві́тор сви́ще в кішеня́х; plniť si ~á набива́ти кішені́ *ábo* піня́жénку; siahnúť *al. začrieť* hlboko do ~a сягну́ти глубо́ко до кішені́; ten strčí *al. vopchá* všetkých do ~a то́т вшы́ткых до кішені́ во́пхаты

vreck//ovať -uje -ujú *nedok. odb.* чо сачкова́ти; ~ kávu, čaj сачкова́ти ка́ву, ча́й

vreckov//é -ého s кішене́вы піня́зі, піня́зі на дрі́бны вида́вки; dostávať ~ достава́ти кішене́вы піня́зі *ábo* на дрі́бны вида́вки

vreckov//a -y ž (носо́ве) ху́щя; hodvábná ~ гадва́бне носо́ве ху́щя; utierať si nos ~ou утера́ти ніс (носо́вым) ху́щате́м

vreckov//ý кішене́вий; ~é hodinky кішене́вы го́динкы; ~ kalendár кішене́вий кале́ндарь; ~é vydanie knihy кішене́ве вы́да́ня кни́гы; ~ slovník кішене́вий сло́вник; ~ požík кішене́вий но́жик *ábo* но́ж

vrecovin//a -y ž міховина, міхо́ве поло́тно, поло́тно на мі́хы

vrecov//a -y ž *pošt.* па́кличок, посыла́ний в шпеціа́лнім мішкú; poslať balík ako ~u посыла́ти па́клик в мі́шкú

vrecový міхо́вий; ~ obal запа́кованя в мішкú; ~ strih šiat *krajč.* сло́бодный мо́дел шма́т, мо́дел «мішо́к»

vrecúšk//o -a s *zdrob.* мішо́к, мішо́чок; igelitové ~ поліе́тилено́вий мішо́чок

vred -a/-u *m* ве́ред; vyhodil sa mu na nohe ~ на но́зі вышма́рив ся є́мú ве́ред; žaludočný ~ *lek.* ве́ред на жо́лудку; ~ na dvanástniku *lek.* ве́ред на двана́дцятипе́рстній кышкí

vredav//ý покритый ве́редами; ~é telo ті́ло, покрите ве́редами

vredov//ý *lek.* вередо́вий; ~é ochorenie вередо́ве охворі́ня

vrele, vrelo *prisl.* горя́чо, серде́чні, те́пло; ~ ľúbiť niekoho горя́чо *ábo* серде́чні люби́ти да́кого; ~ pobozkať niekoho горя́чо поці́лова́ти да́кого; ~ niekoho privítať серде́чні приви́тати да́кого; ~ niečo odporúčať горя́чо *ábo* од ду́шы реко́мендова́ти да́штó

vrel/ý 1 (*vrúcny, úprimný*) горячий, теплый, сердечный; ~ pozdáv горячий *ábo* сердечный привіт; ~á vďaka сердечна вдяка *ábo* благодарность; ~é slová горячі *ábo* теплы *ábo* сердечны слова; ~ bozk горячий *ábo* теплый *ábo* страстный поцілунк **2** *hovor. (veľmi horúci)* горячий, кипячий; ~ čaj горячий чай; ~á polievka горяча поливка

vren/ie -ia s непокій, побуріння, вірня; spoločenské, revolučné ~ общественные, революційне вірня; študentské ~ студентські непокої; kultúrne ~ культурне вірня

vres -u *m (ker)* вереск • vres obyčajný *bot.* вереск обыкновенный (*Cdilluna vulgaris*)

vresk -u *m 1* гуляканя, вріск, крик; визг; ~ detí гуляканя дітей, дитський вріск; ~ opís визг обезьян **2** *expr.* завивання; ~ sirény завивання сирены; ~ hádajúcich sa žien вріск гадаючих ся жен; spustiť ~ підняти вріск *ábo* крик

vreskľavý *expr.* вріскавий, криклявий, пісклявий; ~ hlas вріскавий *ábo* пісклявий гóлос; ~é dieťa вріскава *ábo* криклява дітина

vreskot -u *m* *expr.* вріск, крик, гуляк(аня); z bazéna sa ozýval ~ detí з базéну роздава́в ся вріск *ábo* крик дітей

vresovisk/lo -a s вересковий пораст, верещатник

vresový вересковий; ~ poprast верескові кряки, вересковий пораст

vrešťan -a *m zool.* верещан

vreš/ťat' -ťi -tia *nedok. 1* *expr. (v rôzn. význ.)* вріскати, крічати, гулякати, ревати/ревіти, завивати; v parku ~tia deti в парку кріча́ть *ábo* вріскають *ábo* гулякають діти; ~ od bolesti крічати *ábo* завивати *ábo* ревати од бо́лести **2** ревати, крічати; ~ z plného hrdla ревати на по́вне го́рло; trúby ~tia тру́бы реву́ть; rádio od rána ~ti rádio од ра́на ре́ве

vretenic/la -e *ž (zmija)* веретеніця; uštipla ho ~ укúсила ёго веретеніця; klubko vretenic клубя веретеніць

vreten/lo -a s **1** веретéно; priasť na ~e прясти на веретéні **2** *stroj.* свёрдлик; ~ vrtáka свёрдлик вертячки

vretenn/ly: ~á kosť *anat.* веретénна кість

vretenový *tech.* веретénный; ~ lis веретénный прес, скрутков́ый прес; ~ olej веретенóвый олі́й

vrell/zať -že -žú *dok.* čo do čoho вирізати *што до чо́го*; ~ ozdoby do dreva вирізати укрáшіння до дéрева; ~ svoje iniciály do dreva вирізати свої ініціáлы до дéрева

vrell/zať sa -že sa -žú sa *dok.* v rôzn. význ. врізати ся до чо́го; pilka sa ~zala do dreva пилка врізала ся до дéрева; jej slová sa mu ~zali hlboko do duše ёй слова запáли ё́му глубо́ко до душы

vrezáv/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* v rôzn. význ. врізати ся *dok.*, врізовати ся; remeň sa mu ~al do ramena ре́мíнь рі́зав ё́му плéче, ре́мíнь врі́зав ся ё́му до плéча

vrh¹ -u *m šport.* шмаряня; ~ guľou шмаряня гýлєв

vrh² -u *m* породжіня малят (*у дакотрых зеірям*); mláďatá z jedného ~u малята з єднóго породжіня; ~ prasiat опоросіня

vrh³ -u *m zastar.:* vo dva ~у два раз; vo tri ~у три раз

vrhačsk/ly шмаряючий; ~é náčinie шмаряючі унштрумэ́нты; ~é disciplíny *šport.* шмаряня (ді́ска, ко́нії, мо́лота)

vrh/lat' -á -ajú *nedok. 1* čo (*prudko hádzať*) метáти, шмаряти; ~ kamene do dialky метáти камі́ня дода́дка; ~ siete зашма́рєвати сі́ти; ~ guľou *šport.* шмаряти гýлєв **2** čo na čo (*svetlo, tieň ap.*) шмаряти, одшма́рєвати *што на што*; stromy ~ali dlhé tiene стрóмы одшма́рєвали *ábo* шмаряли до́вгы ті́ни; reflektory ~ali ostré svetlo na štadión проже́кторы шмаряли на штадіо́н острé сві́тло **3** *pren.* čo na koho, čo шмаряти, метáти *што на ко́го, што*; ~ na niekoho zaľúbené pohľady шмаряти

на дакого залюбены погляды **4** *čo do čoho* (*posielať*) шмаряти *што до чого*; ~ do útoku *svieže sily* шмаряти до атаки свіжы силы **5** *kniž. koho, čo do čoho* (*privádzať*) шмаряти *кого, што до чого*; ~ niekoho do biedy, zúfalstva шмаряти дакого до біды, до безнадійности; jadrové pokusy ~ajú svet do záhuby ядровы скўшкы прыводять світ до знічїня або до біды

vrh/lať sa -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *do čoho* (*hádzať sa niekam*) шмаряти ся, метати ся *до чого*; ~ sa do vody шмаряти ся до воды; ~ sa do priepasti шмаряти ся до пропасты; ~ sa niekomu do náručia метати ся до обятя дакому **2** *na koho, čo* шмаряти ся, метати ся, наשמарёвати ся; ~ sa na protivníka шмаряти ся на протівника; ~ sa na korisť наשמарёвати ся або метати ся на корість **3** *do čoho, na čo* *hovor. expr.* наשמарёвати ся, навалёвати ся *на што*; ~ sa do roboty шмаряти ся до робóты; vlci sa zúrívo ~ali na mäso вóвци зо зуривостёв наשמарёвали ся на мясо

vrh/núť¹ -ne -nú *dok.* **1** шмарити, метнути, швырнути; ~ kameň do vody шмарити камінь до воды **2** *koho kam* шмарити; ~ niekoho do väzenia шмарити до арешту дакого **3** *koho do čoho* привести; ~ niekoho do nešťastia привести або шмарити до нещастя дакого **4** *čo na čo* (*svetlo, tieň ap.*) шмарити; ~ pohľad na niečo *pren.* шмарити погляд на даштó; перебігнути зраком даштó **5** *čo kam* *expr.* шмарити; nepriateľ ~ol do boja posledné rezervy протівник шмарив до бóя послідні резервы

vrh/núť² -ne -nú *dok.* (*o samiciach niektorých zvierat*) родити (діти); принести; sviňa ~la desať prasiatok свиня принесла або порóдила дёсять пácят або поросят

vrh/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** *do čoho* шмарити ся *до чого, к чóму*; ~ol sa k stolu він шмарив ся ку стóлу; ~ol sa do mora він шмарив ся до мóря; ~sa niekomu do náručia шмарив ся дакому до обятя; ~ sa na kolená шмарив ся на кóліна **2** *na koho,*

čo наשמарити ся; tiger sa ~ol na korisť tífer наשמарив ся на свóю корість; vlci sa ~li na ovce вóвци наשמарили ся на вівци **3** *do čoho, na čo* *hovor. expr.* наשמарити ся, навалити ся *на што*; ~ol sa do práce наשמарити ся або навалити ся на робóту, пустити ся до робóты; deti sa s chuťou ~li na jedlo діти зо смáком навалили ся на їджїня

vrch¹ -u *m* *gópa; vysoký* ~ высóка гóпа; strmý ~ прудká гóпа; vystupovať na ~ выступати на гóру; kráčať hore ~om ити горі горóв; neprístupný ~ непристўпна гóпа; skalnatý ~ скалиста або камяниста або камяна гóпа; zalesnený ~ заліснёна гóпа; zasnežené ~y засніжёны гóры, гóры покриты снігóм; bývať vo ~och жыти в гóрах

vrch² -u *m* **1** (*horná časť niečoho*) верьх, вёрхня часть; ~ torty верьх або вёрхня часть тóрты; naplniť poháre až po samý ~ наповнити пóгары доверьху; ~ topánok верьх топáнок; ~ šiat вёрхня часть шмат **2** (*vrchol*) верьх; stáť na samom ~u веže, rozhladne стояти на сáмим верьху бáшні, тўрні; vyškriabať sa až na samý ~ stromu, stípa вышкрѣбати ся або вылізти аж на сáмый верьх стрóму, стóвпа • mať ~ nad niekým, niečím máти верьх над даким, дачím

vrchár -a *m* **1** горьскый жытель, жытель гор **2** *šport. slang. (v cyklistike)* горьскый біцирліста

vrchnák -a *m* приклоп; вёршник; ~ debny, škatule приклоп дёбні, шкату́лки; ~ kufra приклоп кўфра; ~ klavíra приклоп клáвіра; uzavrieť pohár ~om закрыти пóгар вёршником

vrchnos/ť -ti *ž* вёрхность, миць; svetská ~ граждáньска миць; cirkevná ~ церькóвна миць; vzbúriť sa proti ~ti взбўрити ся протів вёрхности

vrchnostensk/ľý *prekladá sa nepriamymi pádmí podst.* миць; ~ orgán óрган миць; ~é nariadenie приказ миць

vrchn/ý¹ *v rôzn. význ.* верхний; ~á vrstva верхня верства; ~á zásuvka верхня засувка; ~ odev верхне одягання; ~á pera верхня гамба; ~á niť верхня нитка

vrchn/ý² -ého *m hovor. zastar.* главный чашник

vrchol -u *m 1* (*najvyšší bod niečoho*) верх, гребінь; ~ hory верх або гребінь гóry; ~ stromu верх стрóму; ~ veže верх башні; *najvyšší* ~ sveta найвищий верх світа; *patáhavý výstup* на ~ намагавый выступ на верх або на гребінь **2 odb.** верх *al. sa prekladá individuálne:* ~ uhla, kužela *geom.* верх у́гла, конуса; ~ trojuholníka *geom.* верх триго́лника; ~ impulzu *el.* верх або пік імпульзу; ~ vlny *fyz.* гребінь во́лны **3 pren.** (*najvyšší stupeň*) верх, апоге́й, вінець; ~ dokonalosti верх бесхыбности; ~ šťastia верх щастя; ~ tvorby верх творчости; вінець творі́ня; ~ umenia верх іскýства або майстерства; *byť na ~e slávy* бути або *находити ся* в апоге́ї або на вер́ху сла́вы; *byť na ~e blaženosti* бути на вер́ху блаже́ности або щастя; *to je ~ drzosti!* то́то є верх дерзости! • *to je už ~ (všetkého) hovor.* то́го уж дость

vrchol/ec -са *m* верх; *suché, zelené ~e stromov* сухы, зелены вер́хы стрóмів; *končitý ~ hory* остроконе́чный або заостре́ный верх го́ры, пік го́ры

vrcholen/ie -ia *s astron.* кулміна́ція

vrcholík -a *m bot.* верхокві́тник

vrchol/it' -í -ia *nedok. 1* (*dosahovať vrchol*) досяга́ти найви́ший ступі́нь або найви́сшой то́чки, кулміно́вати *nedok. dok.;* *быти уж в кінце;* *žatva už ~í жнива уж кінча́ють ся;* *leto ~í літо кінчи́ть ся 2 astron.* кулміно́вати *nedok. dok.;* *slnko ~í со́лнце кулміну́є*

vrcholn/ý 1 найбі́вший, найви́сший, максіма́льний, гра́ничный; ~ stupeň гра́ничный ступі́нь, найви́сший ступі́нь **2** ви́сший, найви́сший; ~ orgán ви́сший о́рган **3** (*najlepší*) найлі́пший, ви́значный;

~é *dielo klasickej literatúry* ви́значный твір або шеде́вр класі́чної літе́рату́ры

vrchol/ok -ka/-ku *m* вершина; ~ky *hrebeňov* вершины го́рських хре́бтів

vrcholvý вершинный; ~ uhol *geom.* у́гол при вершині

vrchom *prisl. 1* вер́хом, ви́сше кра́їв; *naložiť voz ~* наложы́ти ві́з вер́хом **2** вер́хом; *podíme radšej ~, nie spodkom* по́дыме ра́дше вер́хом, а не сподо́м **3** (*po okraj*) дове́рха, до кра́їв; допов́на *hovor.* *nalial' niečo ~* налля́ти да́штó дове́рха або допов́на

vrchovat/ý 1 (*hornatý*) горна́тый; ~á krajina горна́та кра́їна **2 pren. expr.** (*vrchom naložený*) по́вный, верхова́тый; ~á lyžica cukru верхова́та ло́жка цу́крю

vrchov/ec¹ -са *m* верх; ~ stromu верх стрóму

vrchov/ec² -са *m nár.* (*vrchár*) го́рський жы́тель

vrchovin/la -y *ž* верхо́вина ж; горна́тый край; Česko-Moravská ~ Чесько-Мора́вска верхо́вина

vrchovit/ý (*hornatý*) горна́тый; ~é Slovensko горна́та Слова́кія

vrchstol/a: *za ~om* на че́лі сто́ла; *sediť za ~om* сиді́ти на че́лі сто́ла

vriac/li кы́пячий; ~á voda кы́пча вода; ~a polievka кы́пча по́ливка

vried/ok -ka *m zdrob.* ве́редок, пырцо́к; *vyhodil sa mu ~* вышма́рив ся ё́му пырцо́к

vriesk/lat' -a -ajú *nedok. 1* (*o ľudoch i zvieratách*) кріча́ти, рева́ти, врискати, шкрекотати; бреха́ти; *deti ~ajú діти вриска́ють 2 čo, na koho expr.* (*veľmi hlasno hovoriť*) рева́ти, врискати, кріча́ти; *susedia ~ali až do rána* сусі́ды врискали або кріча́ли до са́мого ра́на; ~ *od bolesti* кріча́ти од бо́лесті; *prečo tak ~aš?* чо́м ты так вриска́ш або ре́веш? **3 expr.** (*o hudobných nástrojoch ap.*) кріча́ти, рева́ти; *пискати; rádio, amplión ~a* ра́діо, ампліо́н *ре́ве; trombóny ~ajú* тромбо́ны *выю́ть*

vriet' vrie, vrú *nedok.* 1 (*byť vo vare*) кыпіти; polievka, voda silno vrie поливка, вода міцно кыпить; zemiaky začali ~ бандуркы зачали кыпіти *або* закыпіли; vápno vrelo вапно кыпіло 2 (*klokotať, šumieť*) кыпіти, бурлити; more vrie móре бұрлить 3 *pren. expr.* (*o citoch*) кыпіти, бурлити; vrie v ňom пенáвисть, zlosť в нім кыпить нéнависть, злóба; vrela v ňom mladá krv в нім кыпіла *або* бурпила молодá кров • každý najlepšie vie, ako tu v hrnci vrie [*prisl.*] кáждый нáйлéпше знáть, де ёго топáнка (чíжма) тискать

vrkoč -а *m* kóca; hrubý, dlhý ~ грубá, дóвга кóса; zaplietť vlasы do ~а заплéсти вóлосы до кóсы

vroč//it' -í -ia *dok.* čo определити, вызначити, становити рік заложіня *або* vznikнутя чóго; ~ archeologické nálezy вызначити час, ку котрóму однóсять ся археологíчны вынаходжіня

vroden//ý вроджéный, природный; при-роджéный; ~á vlastnosť вроджéна якость; ~á chyba вроджéна хыба; ~é padanie природный дар, дар природа; má ~ cit pre krásu він (онá) мать вроджéне чұвство про красұ

vrrr, vrřř cit. rrr-r (*передáвать вырчáния nca i m. n.*)

vrstevnat//ý верстовáный; ~é horniny верстовáны горнины

vrstevnic//a -e *ž* *geol.* горизонтáла, изогíпса; základná ~ основná горизонтáла; potomská ~ допомíжна *або* доповнююча горизонтáла

vrstovník -а *m* ровéсник, свёрстник, еднорóчник

vrstv//a -у *ž* 1 (*množstvo nejakej hmoty na povchu niečoho al. medzi niečím*) вёрства; ~ snehu вёрства снigý; ~ prachu, piesku вёрства пóроху, пíскý; ~ ľadu вёрства лёду; ochranná ~ охорóнююча вёрства; izolačná ~ изолұюча вёрства; vodivá ~ (електро)проводяча вёрства; tenká, hrubá ~ рúдру тонкá, грубá вёрства пúдру 2 *pren.* (*spoločenská skupina*) вёрства; široké ~у

obyvateľstva шырóкы вёрствы жытелів; vyššia, horná spoločenská ~ высшы, вёрхні вёрствы óбщности; vládnuca ~ правляча вёрства; nemajetné ~у obyvateľstva немаєтны вёрствы населіня

vrstven//ý odb. вёрственный, много-вёрственный; ~ papier вёрственный пáпíрь; ~é drevo вёрствене дéрево; ~é sklo многовёрствене скло

vrstv//it' -í -ia *nedok.* навёрстовати, клáсти *або* укладáти вёрствами, верствити; ~ slamu верствити солóму

vrstv//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* навёрстовати ся, укладáти ся вёрствами, вёрстовати ся; sadze sa ~ia v komíne сáджа навёрствує ся в кóмині; prach, sneh sa ~í пóрох, снig навёрствує ся

vřš//it' -í -ia *nedok.* čo (*ukladať do výšky*) складáти, клáсти на кóпу *або* на громáду, накладáти до вёрьху, громáдити, нагромáджовати; ~ hlinu na kópu клáсти глину на кóпу; ~ stohy sena складáти сíно на кóпы, робити стóгы сíна

vřš//it' sa 1 -i sa -ia sa *nedok.* 1 (*hromadiť sa*) нагромáджовати ся; ľadové kryhy sa ~ia лёдóвы кригы нагромáджують ся 2 *pren.* нагромáджовати ся; práca sa vřši робóта нагромáджує ся, робóты збérать ся мнóго; na stole sa mi vřšia nevybavené spisy на стóлі збérать ся *або* нагромáджує ся мí кóпа невыбавених пáпíрів 3 (*vypínať sa*) возвышовати ся, выпинáти ся; nad mestom sa vřšia hory над мíстом возвышують ся *або* выпинáють ся гóры

vřš//it' sa 2 -í sa -ia sa *nedok.* na kom, čom i bezpredm. одплáчовати ся *дакóму за даштó неприемне*; мстити ся на кím, чím; выливáти свою злость на кóго; ~ sa на деťoch, на nevinných выливáти свою злость на дíтях, на невинных

vřškovitý холмистый, горбковáтый, гор-бистый; ~ kraj горбковáта óбласть

vřš//ok -ku/-ka *m* горбóк, холм

vřšteľ -а *m* zdrob. горбóчок, хóлмик

vrt -u *m odb.* **1** (*vítanie*) верчіня; uskutočniť hlbinný ~ зробити глибоке верчіня **2** (*otvor*) выверчена діра

vřtač -a *m ban.* вертач

vřtačk/la -y *ž ban.* вертачка; elektrická ~ електрична вертачкова машина; ~ na drevo вертачкова машина на дерево; pneumatická ~ пневматична вертачкова машина

vřták¹ -a *m* свёрдлик

vřták² -a *m hovor. expr.* придерач, задерач

vřt/lať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, do čoho, v čom, čím i bezpredm.* вертіти; ~ drevo, stenu вертіти до дерева, до стіни; ~ kov вертіти до заліза; ~ zub вертіти зуб; ~ diery do panelu вертіти діри до панелі; ~ studňu вертіти студню **2 bezpredm.** *s čo (o vítacom nástroji)* вертіти; vřtačka dobre, zle vřta вертачка добрі, зле вертять **3 bezpredm.** *i v čom, pren. s v kom (o červoch, hmyze)* точіти; červotoč ~a v dreve червоточ точіть в дереві; ~a v ňom červ pochybnosti з ним точіть черв спохыбованя **4 čím do čoho, v čom expr.** (*pichať, špárat*) вертіти *што, чим в чім*; ~al prstom do zeme вертів палцем до землі; ~ si zápalkou v uchu вертів шваблком в уху **5 komu v čom expr. neos.** (*o stavoch, pocítoch*) трапити, знепоко́вувати; ~ mi v kolene мене знепоко́є ко́ліно **6 pren. expr. do koho, čoho i bezpredm.** придира́ти *ся ку ко́му, чо́му*; stále do nej ~al він все до неї придирався; vždy ~al len do samých nepodstatných vecí він все придирався лем к дрібницям; čo stále do mňa ~aš? *што ты все приди́раш ся до мене?*

vřtbl/a -y *ž* верчіня; hlbinná ~ глибоке верчіня; prieskumná ~ досліджуваче верчіня

vřtielk/la -y *ž, vřtielk/lo* -a *s expr.* веретінко, веретіно; krúti sa ako ~ він крутіть ся або вертять ся як веретіно

vřt/lieť -í -ia *nedok.* *čo, čím, pren. i koho, kým* вертіти, крутити, обертати; pes ~el chvostom пес вертів хвостом; ~ hlavou

вертіти або крутити головок, *pozri aj fraz.*; ~ ceruzku medzi prstami крутити або вертіти церузок в п'яці • vřtiť hlavou (*na znak pochybnosti, nesúhlasu*) крутити головок

vřt/lieť sa -í sa -ia sa *nedok.* **1** (*krútiť sa*) вертіти ся, крутити ся, обертати ся; vřteno, koleso sa ~í веретіно, колесо крутіть ся; ~sa pred zrkadlom крутити ся або вертіти ся перед глядилом або зеркалом **2** (*tancovať*) крутити ся, выкручати ся **3 hovor. expr.** (*hniezdiť sa*) гніздити ся, вертіти ся; ~ sa na stoličke nevřť sa toľko, a pekne jedz! не верть ся, а їдз як треба **4 expr.** *okolo koho, čoho, pri čom (zvřťat' sa)* крутити ся, вертіти ся *о́коло ко́го, чо́го*; ~ okolo sporáka крутити ся або вертіти ся *о́коло пе́ца*; ~ sa okolo hostí крутити ся *о́коло го́стів*; chlapci sa okolo nej stále vřteli хлопці все крутили ся *о́коло неї*

vřtichvost -a *m hovor. pejor.* беспрінципный, бесхарактёрный, підлизавый, лишкавый чоловік

vřtkav/lec -ca *m expr.* непостійний чоловік

vřtkav/lý (*nestály. kolísavý*) непостійний, колицавый, перелітавий; перемінливый; ~ člověk непостійний чоловік; ~á povaha колицавый характер; ~é šťastie перелітаве або непостійне щастя; ~ročasie перемінлива погода

vřtk/lý быстрый, пружный, різкий, зручний, шіковный; ~é dievča шіковне дівча; ~á neverička быстро повірка

vřtn/lý вертячий; ~é zariadenie вертяче заряджіння; ~á veža вертяча башня; ~á diera вертяча діра; ~é dláto вертяче долото

vřtoch -u *m* фанта, мұха, чуда́цтво, ху́тка; ženské ~ женьскы фанты або мұхы; chvílkový ~ минútна ху́тка, минútне чуда́цтво

vřtošiv/lý *v rôzn. význ.* наладо́вый, перемінливый, гунцўтський; ~é dieťa гунцўтська дітина ~a krasavica наладо́ва

красавиця; ~é počasie перемінлива погода

vrtuľ/ľa -le *ž tech.* 1 верту́ла; ~ lietadla верту́ла ероплана, пропелер; lodná ~ верту́ла шыфы; dvojlistová ~ дволопатиста верту́ла 2 *žel.* шру́бка (коляйни́цева)

vrtuľník -a *m* гелікопте́ра ж

vrtuľníkov/ý верту́льніко́вий; ~é lietadlo верту́льніко́вий ероплан

vrub -u *m* 1 (zárez) за́рубка, за́різ; ~ na dreve, na palici за́рубка на дере́ві, на па́лиці; ~ na rováši за́рубка на за́різі 2 (rovaš) за́рубка; poznačiť niečo na ~ позна́чити да́што на за́рубці • pripísať *al.* prirátat' niečo na ~ niekoho, niečoho припи́сати а́бо прирахова́ти да́што на рахуно́к да́кого, да́чого; to ide na jeho ~ то́то пі́де на є́го рахуно́к

vrúb/le' -ľa *m záhr.* скіп

vrúb/liť -i -ia *nedok.* 1 (lemovat') обрۇ́блєвати, лемова́ти; ~ golier обрۇ́блєвати га́ліф 2 *pren.* (obkolesovat') cestu ~ili topole до́ро́гу лемова́ли топо́лі

vrúbkovaný обрۇ́блєва́ний; зубкова́ний; ~ okraj обрۇ́блєва́ний о́край; ~ list *bot.* зубкова́ний лист

vrúbľ/lovať -uje -ujú *nedok. záhr.* скі́пити (при по́мочі скі́піє)

vrúbľ/ok -ка *m* 1 за́різ, за́рубка 2 жо́лобок, углубле́на поло́ска

vrúc/li 1 (vriaci) горя́чий, серде́чний; ~e slnko горя́че со́лнце; ~ cit горя́че чу́вство 2 *kniž. pren.* горя́чий, серде́чний; ~a láska горя́ча любо́в

vrúcn/ly горя́чий, серде́чний; ~a láska горя́ча а́бо серде́чна любо́в; ~ bozk горя́чий поцілу́нок; ~e slová серде́чні сло́ва

vrúť/liť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* 1 *expr.* (vpadnúť, vtrhnúť) ували́ти ся, вто́ргнути ся до чо́го; žiaci sa ~ili do triedy учени́ки вто́ргли ся а́бо ували́ли ся до кла́сы; stádo sa ~ilo do ohrady ста́ток вто́ргнув ся до о́городжі́ня 2 *pren. expr.* (rútiac sa vniknúť) прорва́ти ся до чо́го, ували́ти ся;

voda sa ~ila do domu во́да прорва́ла ся до до́му; krv sa ~ila do tváre кро́в ували́ла ся до тва́ри; slzy sa ~ili do očí слы́зы вали́ли ся в о́чі

vryp -u *m min.* шкря́бнута

vryť vryje vryjú *dok.* 1 *čo do čoho* врі́зати, вры́ти *што до чо́го*, вирі́зати *што на чім*; ~ nápis do kameňa вирі́зати а́бо вры́ти на́дпис на ка́міні; ~ svoje iniciály do dreva вирі́зати сво́ї ініціа́лки до дере́ва 2 *čo, čím do čoho* (zaboriť) зары́ти, зары́ти ся *чим до чо́го*; ~ nohy do piesku зары́ти но́гы до піс́ку; diviák vryl gupák do zeme ди́кий ко́рназ зары́в ры́лом до зе́млі • ~ si niečo hlboko do pamäti глۇ́бо́ко вры́ти до па́м'яті да́што

vryť sa vryje sa vryjú sa *dok. do čoho* 1 (zaryť sa) вры́ти ся, зары́ти ся до чо́го; krt sa vryl do zeme кы́ртко врыв ся до зе́млі 2 (zaboriť sa) увязну́ти, завязну́ти; вры́ти ся; kolesá auta sa hlboko vryli do blata ко́леса а́вта глۇ́бо́ко увязли в бо́лоті • toto sa mu hlboko vrylo v pamäti то́то глۇ́бо́ко врі́зало ся є́му в па́м'яті

vrz -u *m:* jedným ~om *al.* na jeden ~ náraz, є́дним ма́хом; одра́зу; na dva ~y на два раз; prišli jedným ~om они́ пришлі вшы́ткы на́раз

vřzgľ/at' -a -ajú *nedok.* 1 скри́піти; stolička, posteľ ~a столи́ць, по́стіль скри́пить; topánky ~ajú топа́нки скри́плять; parkety, dvere ~ajú парке́ты, двє́рі скри́плять; pod nohami ~al sneh під нога́ми скри́пів сні́г; ~ dvermi, stoličkou скри́піти двє́рями, сті́лєм 2 (o hudobnom nástroji *al.* o hudbe) хрapíти, пи́ликати; basa ~a контраба́са хрapiть а́бо пи́ликають 3 *na čom i bezpredm. pejor.* пи́ликати, пи́лити; celý deň ~a на husličkách він ці́лий де́нь пи́ликає на гу́слях 4 *expr.* (nemať plynulý priebeh) іти а́бо погы́нати ся зо скри́пінєм

vřzgavľý скри́плячий; ~é čižmy скри́плячі чі́жмы; ~é schody скри́плячі га́раді́чі

vřzgľ/núť -ne -nú *dok.* скри́пнути, заскри́піти; dvere ~li двє́рі заскри́піли

vrzgot -u *m expr.* скрипіня; ~ *dvier* скрипіня двірей; ~ *kolies* скрипіня колес

vrzgot/lat' -ce -cú *nedok. expr.* скрипіти; schody ~cú гарадичі скриплять

vrz/nút' -ne -nú *dok.* скрипнути, заскрипіти; dvere ~li двірі заскрипіли

vrzúk/lat' -a -ajú *nedok. hovor. expr. 1* скрипіти; topánky ~ajú топánкы скриплять
2 *na čom i bezpredm. pejor.* пиликати, пилити (*na gýsľax i m. n.*) stále len ~a він без кінця пиликать

vrž/dat' -dí -dia *nedok. expr.* скрипіти; sneh ~dí pod nohami сніг скрипить під ногами

vsad/it' -í -ia *dok.* вставити, всадити *што до чого*; ~ *drahokam do prsteňa* всадити дорожочинний камінь до пёрстєня; ~ *sekeru do poríska* насадити топір на топориско; ~ *rukáv krajč.* всадити *ábo* пришити рукав • ~ *niekomu červíka do hlavy* всадити дакому червяка до голови

vsad/it' -í -ia *dok. čo do čoho, na čo (vložiť do hry)* всадити *што на што*; ~ *na koňa* всадити на коня • ~ *všetko na jednu kartu* всадити вшитко на єдну карту

vsádz/lat' -a -ajú *nedok. čo do čoho* вставляти *што на што*; ~ *kamene do prsteňov* вставляти *ábo* вкладати каменикы до пёрстєня

vsádz/lat' -a -ajú *nedok. čo do čoho, na čo (vkladať do hry)* всаджовати, ставити; ~ stále *na jedného koňa* він все всаджать на єдного і того самого коня

vsak/ovat' -uje -ujú *nedok. do čoho* всяковати, впивати ся; *voda rýchlo ~ala* до рѣду вода скорѣ всяковала *ábo* впивала ся до зємлі

vsat' vsaje vsajú *dok.* всати; втягати; *zem vsala vodu, vlahu* зємля всала воду, влáгу; *pijak vsal atrament* пияк всав тинту; ~ *dym, svieži vozduch* втягнути до сєбе дым, свіжый вѣздух

vsia/nut' -ne -nu *dok. do čoho* всякнути, всати ся, набрати ся *до чого*; *voda ~la* до зємє вода всякла до зємлі; *pot ~ol do šiat* пот всякнув до шмат

vsiet/it' -i -ia *dok. šport.* дати, стрілити; ~ *gól* дати *ábo* стрілити гол; ~ *puk do bránky* стрілити пук до браны

vsuktku *časť.* дійсно; правда, же...; ~ *tam* nebol він дійсно там не був; правда, же він там не був

vstať vstane vstanú *dok. 1 (postaviť sa)* встати, підняти ся; ~ *zo stličky, z postele* встати зо стілця, з постєли; ~ *zo zeme* підняти ся зо зємлі; ~ *od stola* встати *ábo* підняти ся спѣза стѣла; ~ *z lavice* встати спѣза лавкы; *pomaly, prudko* ~ помáлы, різко встати *ábo* підняти ся; *bez slova* *vstala* а *odišla* онá без слѣва встала і одышла; *vstaňte, keď s vami hovorím!* встаньте, кідь з вами говорю! **2 (zobudiť sa)** встати; ~ *zavčasu, neskoro* встати завчасу, пізно *ábo* нескѣро; ~ *pred východom slnka* *al.* *na svitaní* встати до вихѣду солнця *ábo* на світанку *ábo* як зáчне розвиднєвати ся; *otec už vstal?* нянько уж встав? • ~ *ľavou* *nohou* *z postele* *žart.* встати з лівѣв (не з тов) ногѣв (з постєли); *vyzerá* *ani čo by z hrobu* *vstal* крáсше до грѣбу кладуть, вызерать як з крижа знятый; *vlasy* *mu dupkom* *vstali* ємý волѣся постáвило ся дупком

vstáv/lat' -a -ajú *nedok. 1 (dvíhať sa)* вставати; піднимати ся; ~ *z postele* вставати з постєли; ~ *z lavice* вставати з лавкы **2 (zobúdzat' sa)** вставати; ~ *ráno* о *piatej* вставати о пятій (годині) *ráno*; ~ *skoro* до *školy*, до *práce* скѣро вставати до шкѣлы, до робѣты; ~ *s boľením hlavy* вставати з болінєм голови • *či vstáva, či líha* *ci* вставать, *ci* лігать; *все; цілий час; namosúrený* *je* *či* *vstáva, či líha* він нафýкує ся од *rána* до *nočí*, він вставать і *idé* спáти намосурєный

vstave *vetná prísl. hovor. len v spojení:* byť (nebyť) *vstave + neurč.* быти (не) в ставі, быти (не) в силах; *nie som ~ to urobiť* я не в ставі *ábo* не в силах *ábo* я не мѣжу тотѣ зробити; *nebol ~ povedať* нечо він був не в ставі повісти даштѣ, він не мѣг повісти

дашті; *bol ~ ju zbiť* він був готовий збити ей

vstrč//it' -í -ia *dok.* всунути, сунути *што до чого*; ~ *ruku do vrečka* всунути руку до кішені; ~ *klúč do zámky* всунути ключ до замку; ~ *niekoho do dverí* впіхнути дакого до дверей

vstreb//ať -e -ú *dok.* чо впити, вса́ти, абсорбовати; *pôda ~ala všetku vlahu* земля впила або абсорбовала вшытку в́лагу

vstreb//ať sa -e sa -ú sa *dok.* впити ся, вса́ти ся, абсорбовати ся *nedok. dok.*; *masť sa ~ala do pokožky* масть впила ся до кóжи

vstrek//núť -ne -nú *dok.* чо до чого, кому встрікнути, впіхнути *што до чого, кому*; ~ *do krvi sérum* встрікнути до крóви сéрум; ~ *pacientovi morfiu* впіхнути хвóрому мóрфій

vstrek//ovať -uje -ujú *nedok.* чо до чого, кому встріковати *што до чого, кому*

vstrel//it' -í -ia *dok.* стрілити, дати; ~ *gól* стрілити або дати гол

vstrieкнуť p. vstreknúť

vstup -u *m* 1 (*vstupenie niekam*) вступ; ~ *do domu* вступ до дóму; ~ *voľný vstup* вóльний; ~ *len v spoločenskom (oblečení)* вступ лем во вечірних туалéтах 2 (*vstúpenie*) вступ; ~ *zakázaný vstup* заказаний; *povoliť niekomu ~* поволити всуп дакому 3 (*vstúpenie do nejakej organizácie ap.*) вступліня, поступліня; ~ *na vysokú školu* поступліня на высóку шкóлу; ~ *do manželstva* вступліня до побрáтя

vstupenk//a -y *ž* лісток; ~ *do divadla*, на концерт лісток до теáтру, на концéрт

vstup//it' -í -ia *dok.* 1 (*vojsť, vkročiť*) вóйти, вкрóчіти; ~ *do domu* вóйти або вкрóчіти до дóму; ~ *do triedy* вóйти до клáсы 2 (*stať sa členom nejakého kolektívu, organizácie*) ~ *do armády* встúпити на слúжбу до армáды; ~ *do strany* встúпити до пáртії; ~ *do nového roku* встúпити до новóго рóку 3 (*začať nejakú činnosť*) зачати *што*, встúпити до

чóго; ~ *do zamestnania* зачати робити; ~ *do vojny* зачати вóйну • ~ *do manželstva* встúпити до побрáтя; *zákon ~i do platnosti* 1. *januára* закóн бóде дíяти од пéршого янувáра; *vino mu ~ilo do hlavy* вино удáрило ё́му до гóловы; *sláva mu ~ila do hlavy* слáва ё́му поплéла гóлову; ~ *do seba* встúпити собі до сóвісті

vstupn//é -ého *s* заплачíня за вступ, встúпне; ~ *na výstavu* встúпне на выставу; *zaplatiť ~* заплатити за вступ, заплатити встúпне

vstupn//ý 1 встúпный; ~ *otvor stúpný* óтвір; ~á *hala* встúпна сáла; ~ *é vízum* встúпне візум 2 (*úvodný*) встúпный; ~ *monológ*; встúпный монолог; ~á *pasáž* ромáну, оперу встúпна чáсть ромáну, оперы

vstup//ovať -uje -ujú *nedok.* чо до чого, кам 1 (*vchádzať*) ~ *do izby*, *do triedy* встúповати до íзбы, до клáсы 2 (*v rôz. význ.*) встúповати до чóго (*stávať sa členom nejakej organizácie*) ~ *do strany* встúповати до пáртії; *pren. slávnostne* ~ *do nového tisícročia* славно́сті встúповати до новóго тис́ячолі́тя 3 (*začínať nejakú činnosť*) зачínати *што*, встúповати до чóго; ~ *do zamestnania* зачínати робити; ~ *do literatúry* встúповати до літератúры; ~ *do vojny* встúповати до вóйны або зачínати вóйну • ~ *niekomu do svedomia* встúповати дакому до сóвісті

vsuger//ovať -uje -ujú *dok.* чо кому внутити, всугéровати кому *што*; ~ *niekomu svoj názor* внутити дакому свóю тóчку зрíня або свій пóгляд; ~*oval si, že je chorý* він всугéровáв до сéбе, же є хвóрий

vsul//núť -nie -nú *dok.* чо до чого, за чо, кам засúнути, всúнути, затиснути *што під што*; ~ *klúč do zámky* всúнути ключ до замку; ~ *peniaze do obálky* всúнути пíнязі до копéрткы; ~ *listok pod dvere* всúнути листок під двéрі; ~ *ruku pod vankúš* засúнути руку під зáголовок; ~ *stoličku pod stôl* засúнути або затиснути столéць під стіл

vsúvľat' -a -ajú *nedok.* čo do čoho, za čo, kam засувáти, всувáти; затискáти *што до чого, де*

vsuvk/la -y ž *odb.* встáвка; slovná ~ вставнé áбо ввóдне слóво, парентéза; ~ v texte, v rukopise встáвка в тéксті, в рýкописі

vsuvnľ/y -á samohlaska *lingv.* вставный глáсный звук

všade *zám. prísl.* всяды, на кáждім місці; ~ bolo plno ľudí всяды было пóвно людéй; ~ je ticho всяды тихо; ~ vládol neporiadok всяды пановáв непорядок; ~ sú aj dobrí, aj zlí ľudia всяды суть і дóбры і злы люди; teba už ~ poznajú тебе уж всяды знáють; ~ sa pchá він всяды лізе áбо пхать ся • ~ má oči він вшитко видить, він вшитко знать; ~ musí byť *expr.* він всяды мýсить быти, він всяды лізе, без нéго нигде не обыйде ся; vždy a ~ все і всяды; tento zákon platí vždy a ~ тот закóн діє все і всяды; ~ dobre, doma najlepšie [*prísl.*] всяды дóбрі, а дóма найліпше

všadebol -a *m hovor.* всезнáйко, всядысýчий чоловiк *iron.*

však **1 spoj.** но, а, єднак, мéджі іншим; pýtali sa jej, ona ~ neodpovedala ей просили ся, но она не одповідáла; chcel jej pomôcť, bolo ~ už neskoro він хотів ей допомóчі, но уж было пізно **2 čast.** (*pobáda na súhlas*) правда?, ці не правда?, ці не так?, ведь так, так; bol tam ~? він там був, правда?, rekný film, ~ шувный фiлм, правда áбо ці не так?; to je zlato, ~? тотó зóлото, так? **3 čast.** (*nadvázuje na istú situáciu*) ведь, гей, но, же; ~ to má čas ведь тотó не понáглять ся, ведь тотó не тáкой; ~ ja sa nehádam ведь я же не гáдам ся; ~ to je lož! ведь áбо гей тотó є цигáнство; ~ si už sadni! но уж сядь собі!

všakáno? *čast.* (*pobáda k súhlasu s výpoveďou*) так?, ці не так?, ці не правда?, так ведь; každý má dajaké trápenie, ~? кáждый мaть свої стáрости, ці не правда áбо ведь так?

všakovak *prísl. expr. 1* (*všelijako, rozlične*) вшелияк, по-всякому, і так і так, так і так; вшелияким спóсобом; ľudia sa dnes ~ obliekajú люди тепéрь вшелияк облікають ся **2** (*zle, nedobre*) нева́жні, даяк, так собі, так даяк

všakovaký, všakový *expr.* вшелиякий, всякий

všakver?, všakže?, všakhej *čast.* (*pobáda na súhlas s hovoriacim*) правда?, ці (не) правда?, ці не так?; my sa už poznáme, ~? мы (з вáми) уж (пó)знаме ся, ці не правда áбо ці не так?

vše *prísl.* (*zavše, občas, chvíľami*) даколи, інколи, чáсом, час од часу; то ..., то ...; ~ zaideme aj do divadla даколи áбо чáсом áбо час од часу зáйдемо і до теáтру; ~ sa vedela i usmiať чáсом она і засміяла ся; ~ sa smiala, ~ plakala она то сміяла ся, то плакала

všednľ/iet' -ie -ejú *nedok.* ставáти ся обыча́йным, кáждодéнным

všednosľ/t' -ti ž обыча́йность, кáждодéнность, монотóнность ж

všednľ/y обыча́йный, звыва́йный, кáждодéнный; ~ deň звыва́йный áбо обыча́йный день; ~ život кáждодéнный áбо звыва́йный живот; šaty na ~ deň кáждодéнны áбо дéнны шмáты, дéнне облечéня; ~é starosti кáждодéнны стáрости

Všechsvätých *neskl. mn.* (*kresťanský sviatok všetkých svätých*) (свято) вшитких святых

všeličo -ho *zám.* вшитко мóжне, вшелияке, о вшелиякiм; ~ sa stáva вшитко мóжне стáвaть ся, вшелияке стáвaть ся

všelijako *zám. prísl. 1* (*rozlične*) вшелияк(o); ~ sa vyhováral він вшелияк вигваряв ся; ~ si to mohol vysvetliť тотó він мiг порозумити вшелияк(o) **2** (*zle*) нева́жні, вшелияк; pred skúškou bolo ~ пéред екзáменом мi было якóсь не по собі; učenie mi šlo ~ він учiв ся нева́жні áбо вшелияк

všelijakľ/y *zám. 1* (*rozmanitý*) вшелиякий, рiзний; бývajú tu ~í ľudia ту жыють вшелиякы люди **2 expr.** (*zlý, nedobrý*)

вшлиякий, нева́жный; zdalo sa mu to ~é то́то ё́му не ба́рз люби́ло ся; schádzajú sa tam ~í ľudia там схо́дять ся вшлиякы люди; ~é chýry chodia слухы́ а́бо хыры хо́дять рі́зны а́бо вшлиякы

všelikade *zám. prisl. (rozličnými smermi)* хо́цькады, хто де; rozišli sa ~ они розышли ся хто де; po nociach sa ~ túla но́чами він поту́лює ся бог зна́ть де а́бо кады

všelikde *zám. prisl. 1 (na rôznych miestach)* хо́цьде, в рі́зных місцях, всяды; ~ už bol він уж всяды побыва́в; on má ~ známých він ма́ть всяды зна́мых **2 (na rôzne miesta)** хо́цьде, всяды, на рі́зны місця, на вшиткы бо́кы; listy rozposlal ~ він всяды роспосла́в письма́

všefudovľý цілонаро́дний; ~é vlastníctvo цілонаро́дний ма́єток

všemocný ма́ючий вшитку ми́ць, всемо́гучий

všemohúci всемо́гучий

všemožne *prisl.* вся́ко, вшиткыми(a) си́лами, всемо́жні; ~ sa usiloval він ста́рав ся зо вшиткыми(a) си́лами

všemožnľý всемо́жний, вся́кий; ~é choroby всемо́жны а́бо вся́кы хворо́ты; ~é výhody всемо́жны вы́годы; ~á pomoc все́світо́ва по́мич; na stole boli ~é dobroty на сто́лі бы́ли всемо́жны а́бо вся́кы сма́чны лако́цінкы

všeobecne *prisl.;* **1 (v celku)** ~ rozšírený па́зор в о́бщім росшыре́ный по́гляд; ~ platné zásady в о́бщім прия́ты прінціпы; ~ prijaté pravidlá в о́бщім прия́ты пра́вила; je ~ známe, že ... в о́бщім зна́ме, же ... **2 (v základných črtách)** в о́бщích риса́х; spomenúť niečo iba tak, ~ спомяну́ти о да́чим лем так, в о́бщích риса́х; zoznamiť sa s problematikou iba veľmi ~ познако́мити ся з пробле́матиков лем ба́рз в о́бщích риса́х

všeobecnľý о́бщій, всео́бщій; ~é volebné právo всео́бще воле́бне пра́во; k ~ej spokojnosti к о́бщому успоко́ю; ~ význam о́бще значі́ня; ~é vzdelanie всео́бща осві́та; ~ jazykoveda о́бще языкозна́вство

všeslovanskľý цілосла́вяньський, общесла́вяньський; ~á myšlienka іде́я сла́вяньско́й є́дності, іде́я спо́inya вшиткых сла́вян; общесла́вяньска іде́я

všestranne *prisl.* всебі́чно; ~ osvetliť otázku всебі́чно поясні́ти вопро́с; ~ vzdelaný človek всебі́чно у́чений чолові́к

všestrannľý всебі́чний; ~ športovec всебі́чний шпо́ртовець; ~é vzdelanie всебі́чна осві́та; ~é prerokovanie всебі́чне посуджі́ня; ~é záujmy всебі́чны інте́ресы

všetci pozri všetok

všetečnic/la -e *ž expr.* зведа́ва же́на, зведа́ве дівча

všetečnľý **1** *expr.* ба́рз зведа́вий; ~á žena ба́рз зведа́ва же́на **2** нескро́мний; ~é otázky нескро́мны вопро́сы

všetk/lo -ého *s zám.* вшитко; povedať ~ пові́сти вшитко; príst' o ~ страти́ти вшитко; ~ je stratené вшитко пропа́ло, вшитко стра́чене; ~ jej padá z rúk ей вшитко па́даты з рук; ~ je, ako má byť вшитко іде́, як тре́ба; teší sa ~ému она́ ра́дує ся а́бо ті́шыть ся вшиткому; ~ spolu вшитко доведна • ~ alebo nič вшитко а́бо ні́ч; robiť ~ a nič робі́ти не то́то, што тре́ба; robiť ~ na jedno kopyto робі́ти вшитко на є́дно копы́то; ~ má svoj čas [*prisl.*] вшитко ма́ть свій час; podľa ~ého по́для вшиткого

všet/lok *zám. 1* вшиток; ~ materiál вшиток мате́ріал; ~ka rôda вшитка зе́мля; ~ci ľudia вшиткы люди; ~ky peniaze sa minuli вшы́ткы пі́нязі мину́ли ся; s vypätím ~ých síl, zo ~ých síl зо вшиткых си́л • všetka česť! (*výraz uznania*) вшитка че́сть! **2 (ktokoľvek, akýkoľvek, každý)** ка́ждый; prestal ~ hovor переста́ли вшиткы ре́чі; pre ~ky prípady про вшиткы на́годы • ~ci za jedného, jeden za ~kých є́ден за вшиткых, вшиткы за є́дно́го; nemá ~kých doma у не́го не вшиткы до́ма; ~ky cesty vedú do Ríma вшиткы доро́гы ве́дуть до Рі́ма; nie je ~ko zlato, čo sa blyští не вшитко то́то зо́лото, што бли́скать; všetci ľudia všetko vedia вшиткы люди вшитко зна́ють

вшевед -а *m expr.* всезнайка • **ded Vševed** *rozpráv.* Дідо Всезнайка

вшезвázový всесоюзный; ~ **zjazd** всесоюзный з'їзд

vším/lať si -а si -ajú si *nedok.* *čo, koho* спостерігати *kógo*, звертати увагу на *kógo*, *што*; *nevšimaj si jeho* не звертай увагу на нього

všimavý спостерегливий, внимавый; ~ *človek* спостерегливий або внимавый чоловік

vším/núť si -ne si -nú si *dok.* *čo, koho* спостерегнути *kógo*, звернути увагу на *kógo*, *што*, збачити *kógo*, *што*; ~ si *niečo bližšie* спостерегнути дашто ближче, звертати вєче уваги дачо́му

všit' všije všiju *dok.* вшити; ~ *rukáv do šiat* вшити рукав до шмат

všivák -а *m pejor.* даребák; голодрáнець

všív/lať -а -ajú *nedok.* вшивати *што* до *чóго*; ~ *rukávy, vrecká* вшивати рукави, кишéні

všivav/ly 1 (*zavšivavený*) ушылáвый, заушавéный; ~é *vlasu* ушылáвы або заушавéны вóлосы 2 *pren.* (*zlý, mizerný*) мизérный, злий, слабый; ~ *zárobok* мизérный або слабый зáробок

vštep/liť -í -ia *dok.* 1 заскiпити; ~ *vrúbeť do stromu* заскiпити скiп до стрóму 2 врыти, вщiпити • ~ si *niečo do pamäti* вщiпити дашто до пáмяти; ~ si *niečo do srdca* врыти до (свóєго) сéрдця дашто

vtáctv/o -а *s* птáхы, пернáты

vtáča -ľa *s* 1 (*mláďa*) птáша; ~ *ešte nebolo zarastené* перiм птáша iщi не было зароснýте пiпём 2 *hovor.* (*vtáčik*) птáша; на конár si *sadlo* ~ на конáрь сiло птáша

vtáč/li птáшáчий; ~ie *hniezdo* птáшáче гнiздó; ~ *zobák* птáшáчий дзéбак; ~ie *mláďa* птáшок, птáшá(тко) • *z ~ej perspektívy* з птáшáчого лéту, з птáшáчої перспектiвы; ~ie *mlieko kuch.* птáшáче млóко

vtáč/lik -ka/-ika *m* 1 *zdrob.* (*mláďa*) птáша, птáшок 2 *hovor.* (*o malých vtákočoch*) птáша, птáшатко, птáшок; *hovor.* *pestrý* ~ пéстрé

птáша 3 *pren. expr.* (*o prešibanom človeku*) рафiновáный, хiтрак; *to je ale pekný ~ він áле рафiновáный* • *španielsky ~ kuch.* шпанéльський птáшок; *niet (nevidieť) ani vtáčika ani letáčika rozpráv.* нiгде áни живóй душы; *keď vtáčka lapajú, pekne mu spievajú (pískajú) [prísl.]* кiдь птáшка iмáють, шýвнi ё́му спiвáють; кiдь чоловiка потребýють, ё́му обiцяють золоты гóры

vtáľ/k -а *m (mn. č. -ci/-ky)* 1 птáх; *spevaví ~ci* спiвáючи птáхы; *sťahovaví ~ci* перелiтáючи або стягуючи ся птáхы; *lesný ~* лiсний птáх; *vodný ~* вóдный птáх; *oprený ~* опiрéный птáх 2 *pren.* тiп, птáшок; *to je ale (perný al. dobrý) ~* він є áле (дóбрий, шýвний) птáшок; *nebezpečný ~* небезпéчный птáшок; *ostreľaný ~* остри́ляний птáшок, тёртый колáч • *oceľový ~ bás.* оцiлéвый птáх (*ероплáн*); *voľný ako ~* вóльный птáх або птáшок; ~а *roznať* по перi, чловека по ге́чi [*prísl.*] видно птáха по лiтáнi; птáха познáти по пiрку, а чоловiка по рéчi

vtedajš/li тодышний; ~ *prezident* тодышний презiдéнт; ~ia *móda* тодышня мóда, мóда тóго часý; ~ie *zvyky* тодышнi звыкы, звыкы тóго часý

vtedy *zám. prísl.* 1 (*v tom čase*) тоды, в тiм часi; ~ *sme ešte bývali u rodičov* тоды або в тiм часi мы iщi бывáли у рóдичiв; ~ *neboli autá* тоды або в тiм часi не было авт 2 (*v tom prípade*) тоды, при тiй нагóдi, в тiм слýчai

vték/lať -á -ajú *nedok.* до *чóго* 1 (*tiecť do niečoho*) втiкáти до *чóго*; *prúdy dažďovej vody ~ali do jazera* пóтокы дoджóвой вóды втiкáли до óзера 2 (*ústiť*) впадáти, втiкáти, вливáти ся до *чóго*; *Váh ~á do Dunaja* Bar вливáть ся до Дунáя; *Dunaj ~á do Čierneho mora* Дунáй втiкáть до Чóрного мóря

vteper/liť sa -í sa -ia sa *dok.* до *чóго* *expr.* упхáти ся до *чóго*; ~ до *autobusu* упхáти ся до автобýсу

vterig/lať sa -á sa -ajú sa *dok.* до *чóго* *expr.* втрéпати, втягнýти; ~ *voz sena pod strechu* втягнýти вiз сiна пiд стрiху

vtesn//ať -á -ajú *dok.* *čo do čoho* втиснути *што до чого*; ~ všetko do jednej vety втиснути вшытко до єдно́го речі́ня; ~ nábytok do izbičky втиснути б́утор до малой і́збы

vtiah//nuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho, kam* втягну́ти, втиснути; *voz ~li do dvora* віз втягли до двору́; *nasilu ho ~la dnu* она́ насилу втягла є́го (до) дну́ка **2** *koho do čoho pren. (zapliet)* втягну́ти, заплести́ *кого до чого*; *aj jeho ~li do tejto veci i є́ro* втягли до то́го діла **3** *čo (stiahnuť späť)* ~ brucho втягну́ти брі́х; ~ hlavu medzi pleciami втягну́ти го́лову ме́джі плеча́ **4** *do čoho, kam* всту́пити, в́ойти; *vojská ~li do mesta* в́ойска всту́пили до міста́

vtip -u *m* **1** (*žart*) анекдо́т, остро́та; жар́т; *dobrý, zlý* ~ до́брий, злий анекдо́т; *hrubý, ostrý* ~ гру́бый, о́стрый жар́т; *masný* ~ масный жар́т; *rozgrávať ~u* говорити жа́рты; *smiať sa na ~e* сміяти́ ся над анекдо́том а́бо над жа́ртом **2** (*bystrý um, dômyselnosť*) остроу́мность, винаходли́вость; *on má dosť ~u, aby to pochopil* він дос́ть остроу́мный, же́бы порозумів то́то

vtipkár -a *m* втіпка́рь, фі́гляр, жарто́вник
vtipk//ovať -uje -ujú *nedok.* жарто́вати, вті́ковати, фі́глювати

vtipn//ý остроу́мный, вті́пный; ~ *človek* остроу́мный а́бо вті́пный чоло́вік; ~á *poznámka* вті́пна позна́чка

v tlač//iť -í -ia *dok.* *čo, koho do čoho, kam* **1** вдуси́ти; ~ *tehlu do malty* вдуси́ти це́глу до ма́лты **2** *koho, čo do čoho (zatlačiť niekam)* втисну́ти *кого, што до чого*; *nasilu ho ~il do dverí* насилу втисну́в є́го до д́верей

v tlač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* втисну́ти ся, про́пхати́ ся; ~il sa *dopredu* він про́пхав ся до пе́реду

vtlač//ť *vtlačie vtlačú dok.* *čo do čoho* в́бити, втовча́ти *што до чого*; ~ *kôl do zeme* в́бити ко́лик до зе́млі • ~ *niekomu niečo do hlavy* в́товча́ти да́кому да́што до го́ловы

v tom prísł. в то́т мо́мент, в ті́м часі́, на́раз, одпа́зу; *chcel niečo povedať, a ~ sa zháčil* він хоті́в да́што пові́сти, но на́раз за́сік ся; *práve chcela odísť, keď ~ zazvonil telefón* она́ як раз збе́рала́ ся оды́йти, як на́раз задзвонив телефо́н

vtrh//núť -ne -nú *dok.* вто́гнути́ ся, втягну́ти ся; *vojská vtrhli do pevnosti* в́ойска в́то́ргли ся а́бо втя́гли ся до крі́пости

vtriel//iť -i -ia *dok. expr.* влеті́ти, вбі́гнути; *do triedy ~ili rozradostené deti* до кла́сы влеті́ли ра́дістны ді́ти

vtrieť *vtrie vtrú dok.* *čo kam* вте́рти; ~ *krém do kože* вте́рти кре́м до ко́жы

vulgarizác//ia -ie *ž* вулґаріза́ція; ~ *učenia, vedeckej teórie* вулґаріза́ція учи́ня, нау́чно́ї теорі́ї

vulgarizátorský вулґаріза́торський; ~é *tendencie* вулґаріза́торськы те́нденції́, те́нденції́ к вулґаріза́ції́

vulgarizátorstvo//o -a *s* вулґаріза́торство

vulgariz//mus -mu *m lingv.* вулґарі́зм

vulgariz//ovať -uje -ujú *nedok.* вулґарі́зовати́ *nedok.. dok.*

vulgárn//y **1** *v rôzn. význ. (hrubý, neslušný)* вулґа́рний, неслу́шний; ~ *človek* вулґа́рний а́бо неслу́шний чоло́вік; ~ *výraz* вулґа́рне а́бо неслу́шне сло́во; ~é *správanie* вулґа́рне поведі́ння **2** (*skreslený, zjednodušujúci*) вулґа́рний; ~ *materializmus* вулґа́рний мате́ріалі́зм; ~ *prístup k dejinám* вулґа́рний підхі́д к і́сторії • *vulgárna latinčina zastar.* вулґа́рна латы́нь

vulkán -u/-a *m* вул́кан; *bahenný* ~ ба́гняный вул́кан; *podmorský* ~ підво́дний вул́кан; *vyhasnutý* ~ вы́гасну́тый вул́кан

vulkanick//ý *geol.* вулка́нічний; ~á *činnosť* вулка́нічна дія́льність; ~ *porop* вулка́нічний по́піл; ~á *rôda* вулка́нічна зе́мля; ~é *jazero* вулка́нічне о́зеро • *vulkanické sklo* вулка́нічне скло

vulkanizác//ia -ie *ž tech.* вулка́ніза́ція; ~ *za tepla, za studena* горя́ча, холо́дна вулка́ніза́ція

vulkanizačn/ly *tech.* вулканізачный; ~ lis вулканізачный прес; ~á dieľňa вулканізачна майстерська

vulkanizátor -a *m tech.* вулканізатор

vulkanizér -a *m tech.* вулканізатор

vulkaniz/mus -mu *m geol.* вулканізм

vulkaniz/ovat' -uje -ujú *nedok. tech.* вулканізовати *nedok. dok.*; ~ovaný kaučuk вулканізований кавчук

vulkanológ/ia -ie *ž geol.* вулканологія

vy zám. 1 (*dve al. viac osôb*) вы; je vás mnoho вас много або вельє; u vás je veľmi pekne у вас барз шувні; bol u vás profesorom він був у вас професором **2** (*označuje osobu, ktorej vykáme*) вы; môžem ísť s vami? я можу іти з вами?; vy ste len sám? вы сам або едєн?; ja byť vami я бути вами, бути я на вашім місці **3 vám 3. p., datív etický, prekladá sa individuálne**; ako vám tak bežím... як вам так біжю або предстáвте собі, біжю я...

vyabstrah/ovat' -uje -ujú *dok. čo z čoho filoz.* абстраговати *nedok. dok.*; ~ pravidlo абстраговати правило

vyárend/ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* взяти до арєнды; ~ pole взяти до арєнды поле

vyasfalt/ovat' -uje -ujú *dok.* выасфальтовати, заасфальтовати; ~ ulicu выасфальтовати ўлицю

vybabr/at' -e -ú *dok. s kým hovor.* вибаврати, перехітрити, обдурити, перевести ко́го; ale s ním ~al! але з ним вибаврав, обдурив він є́го!

vybad/at' -a -ajú *dok.* замітити, збáчити; matka ~ala, že sa s dcérou niečo stalo máti збáчила, же з донько́в щось ста́ло ся

vybagr/ovat' -uje -ujú *dok.* вырыти, выкопати, выбагровати; ~ 100 kubíkov zemiňu вырыти 100 кубомє́трів зє́млі

vybáj/liť (si) -í (si) -a (si) *dok.* выдумати, вытворити

vyball/liť -í -ia *dok.* роспаковати; ~ veci роспаковати рі́чі

vybásn/liť (si) -í (si) -ia (si) *dok.* вытворити в своїй фанта́зії, выдумати, выснити

výbav/la -y *ž 1 (pre nevestu)* придане; dostala bohatú ~u она́ достáла богáте придане **2 (pre malé dieťa)** дітьське придане; detská ~ придане про новонароджено́го **3 (výstroj)** принале́жності; športová ~ шпортóвы принале́жності

vybaven/lie -ia *s* заряджіня; strojové ~ машинóве заряджіня; ~ podniku заряджіня фі́рмы

výbav/liť -í -ia *dok. 1 čo (urobiť, uviesť niečo do poriadku)* здійснити, дати да́што до по́рядку; ~il som to я то́то дав до по́рядку **2 koho**, čo вибавити, зарядити, засобити; ~ tovareň strojmi вибавити фаб́рику маши́нами • ~ sa v pamäti роспамя́тати ся; ~ si účty z niekým зроби́ти розраху́нки з да́ким

výbav/liť sa -í sa -ia sa *dok.* вибавити ся, предстáвити ся; pred očami sa mi ~ila jeho tvár пе́ред очáми вибавила ся/ предстáвила ся мі є́го тварь

výbavní/é -ého *s* піня́жна підпора

výbeh -u *m poľnohosp.* выгон; kravy nemajú ~ корóвы не ма́ють выгона

vybeh/at' -á -ajú *dok. čo hovor. expr.* вибі́гати, выходити; ~ si povolenie вибі́гати пово́ліня

vybeh/at' sa -á sa -ajú sa *dok. čo hovor.* вибі́гати ся, набі́гати ся; deti sa ~ali ді́ти вибі́гали ся

vybehávačk/la -y *ž hovor.* вибáвлє́вня с, бігани́на ж

vybeh/núť -ne -nú *dok. 1* вибі́гнути, виско́чити; ~ z dvora на ulicu вибі́гнути з двóра на ўлицю **2 (behom sa dostať hore)** вибі́гнути; ~ na roval вибі́гнути на під; ~ hore rebríkom вибі́гнути горі драби́нов **3 (o rastlinách)** (ско́ро) выросну́ти, вытя́гнути ся; пі́ти до ро́сту; priesada ~la росáда вибі́гла або вытя́гла ся • mlieko ~lo *hovor.* мо́ло́ко збі́гло

vybell/iet' -ie -ejú *dok.* вибі́лити ся; ста́ти бі́лым; tvár jej ~ela є́й тварь вибі́ліла; plátno ~elo на slinku по́лотно вибі́ліло на со́лнці

výber -u *m* 1 вибір, асортимент; v obchodoch je bohatý ~ в склепах богатый вибір *або* богатый асортимент товарів 2 вибір; dať niekomu na ~ дати дакому на вибір; prirodzený ~ природный вибір 3 выбране, выбраны творы ~ z diela выбраны творы

vyberač -a *m* выберач; інкасатор

vyberačný *hovor.* переберавый, выберавый

vyberan/lý 1 выберанный; ~é spôsoby выбраны способы 2 выбранный; ~á spoločnosť выбрана общность

vyber/lat' -á -ajú *nedok.* 1 *čo, koho* выбирать; ~ látku na šaty выбирать полотно на шматы 2 *čo z čoho* выбирать, вытягивать, доставать; ~ knihy z aktovky выбирать книги из папки 3 зберать, выбирать, инкасовать *nedok. dok.;* ~ za lístky зберать пиязы за листки; ~ clo инкасовать цло 4 *aut. slang.;* ~ zákrutu выбирать закруту *або* керулю

vyber/lat' sa -á sa -ajú *sa nedok.* 1 *kam (chystať sa)* зберать ся *де;* ~ sa na cestu зберать ся на дорогу 2 *neos. (o počasí)* выяснёвати ся; ~á sa выяснюе ся

vyberavý переберавый, выберавый; ~ v jedle переберавый в їдлі

vyberov/lý выберовый; ~é maslo выберовое масло, масло высшей jakości • ~á škola спеціалізована школа

vybež/ok -ku *m* 1 выступ 2 *geogr.* выбіжок

vybič/ovať -uje -ujú *dok.* 1 высичи, збити 2 напрягнути, звышыти, збившыти (до крайности); ~ perú vyсічі нервы; ~ rozomnosť звышыти внима́вость *або* мерквання

vybieh/lat' -a -ajú *nedok.* 1 выбіговати; ~ zo dvora выбіговати з двору 2 (*behom sa dostávať hore*) выбігати, підніматися; ~ hore rebríkom выбігати горі драбинов 3 (*o polostrove ap.*) выступати, выбігати

vybiel/it' -i -ia *dok.* 1 (*urobiť bielym*) выбілити; ~ené plátno выбілене полотно 2 (*obieliť*) выбілити, побілити; ~ dom побілити дом • noviny vyšli ~ené новинки вышли з проблемами

vybijan/lý выбиванный; ~á valaška выбивана *або* окрашована валашка; ~ opasok пас з кововыми бляшками

vybiť выбьить *vybijú dok.* 1 *čo (vyraziť, roztláť)* выбити, разбити; ~ niekomu zuby выбити зубы дакому; ~ sklo разбити скло 2 *koho* збити, змолотити, вытрепати; ~ dieťa збити дитину 3 *koho, čo (vyvraždiť, vyhubiť)* перебити; выгубити 4 *čo (vytepať)* выбити; ~ číslo выбити число 5 *čo (vyhlbiť)* проглубити; ~ dieru do zeme проглубити яму до землі 6 *čo (vytláť)* выбити; vybitá cesta выбита дорога 7 *odb.* выпнуть; ~ akumulátor выпнуть аккумулятор; ~ poistku выпнуть пóистку 8 *čo komu z čoho, čo z koho pren. expr.* выбити, выгнати *што* із *кого;* ~ niekomu vrtochy z hlavy выбити глупости из головы дакому

vybiť sa выбьется *vybijú sa el. tech.* выбити ся; akumulátor sa vybil аккумулятор выбив ся

vybfabol/tat' -ce -cú *dok. expr. (vyzradiť, vytárat')* прозра́дити, вызра́дити; вытарати **vybled/núť** -ne -nú *dok.* 1 выблі́дніти; šaty ~li шматы выблідли 2 *pren.* поблі́дніти; spomienky časom ~li споминання часом поблідли

vyboč/it' -í -ia *dok.* 1 *z čoho* выбочіти, забочіти до бо́ку од *чого;* ~ z dráhy выбочіти з дороги 2 *pren.* одклонити ся

vybodk/ovať -uje -ujú *dok.* выпунктовати **výboj** -a *m* 1 ар́есия; *rímske* ~е ар́есивны війны Рімлян 2 *el. tech.* выбитя

výbojka/a -y *ž el. tech.* ру́лка на выбитя

výbojný ар́есивный, пробойный; ~ človek ар́есивный чоловік

vyboj/ovať -uje -ujú *dok.* 1 выбоёвати, выдобити; ~ si slobodu выдобити слобóрду 2 (*zvieť boj*) дати бой; ~ rozhodný boj провёсти рішучий бой 3 *šport. (zohrať zápas)* здійснити стрі́тнүтя

výbor -u *m* комі́тет; ініціативна гру́па; štrajkový ~ штрайко́вый комі́тет

vyborn/lá -ej *ž* отлі́чна (*шко́льська оці́нка*); vedel na ~ú він знав на отлі́чно

výborn/ý отлічний; найліпший, сүпер; ~ žiak отлічний ученик; ~é ovocie найліпша овочина

výborovk/la -y ž *hovor.* засідання комітету або біра

výbozkáv//at' -a -ajú *dok.* вицілювати

výbran/ý вибераний; вибранный; ~ é jedlá вибераны їдла • ~é mužstvo виберана команда; ~é slová (*ktoré si treba pamätať, napr. slová s y*) вибраны слова

výbrať vyberie vyberú *dok.* 1 *čo, koho* вибрати, підобрати; ~ si zamestnanie вибрати собі роботу; ~ si látku na šaty вибрати або підобрати собі поліотно на шмáty 2 *čo z čoho* вибрати, витягнути, достати; ~ zrkadlo z taštičky витягнути зéркало з ташкы; ~ peniaze z banky вибрати пінязі з бáнкы 3 достати, взяти; ~ peniaze za rukuť взяти або достати пінязі за штроф 4 *aut. slang.* ~ zákruť вибрати зáкруту

výbrať sa vyberie sa vyberú sa *dok.* *kam* вибрати ся, позберáти ся *de*; ~ sa do lesa вибрати ся до ліса

výbrd//nut' -ne -nu *dok.* z *čoho* достати ся; витягнути ся; ~ z dlžob достати ся з дóвгів; ~ z biedy витягнути ся з біды

výbrus -u *m* 1 (*spôsob brúsenia*) брусіня, остріня, шліфовáня 2 *stroj.* шліфóюча машина

výbrúsen/ý 1 выбрусеный, выостренный, вышлифованный; ~á čepel' выбрусеный клинок 2 *pren.* выбрусеный, вышлифованный, выостренный, выцібрeнный; ~ štýl выбрусеный штíl; ~ vkus выцібрeнный смак

výbrús//it' -i -ia *dok.* 1 выбрусити, вышлифовать; ~ ostrie poža выбрусити вістря нóжа 2 *pren.* выбрусити, ошлифáвати; ~ štýl ошлифóвати штíl

výbubn//ovať -uje -ujú *dok.* 1 выголосити при помóчi бубна (*o чім*), выбубновати; ~ vyuknutie vojny выголосити при помóчi бубна о зачáтку вóйны, выбубновати зачáток вóйны 2 *pren. expr.* рострубíти

vybud//ovať -uje -ujú *dok.* (*postaviť*) выбудовати, поставити; ~ nové mesto поставити новé мíсто; ~ železnicu выбудовати желíзну дорóгу

výbuch -u *m* 1 взрыв, выбух; ~ bomby выбух бóмбы; *sorečný* ~ вулканóвый выбух, выбух вулкáну 2 *pren.* выбух; ~ hnevu выбух гнíву; ~ smiechu выбух смíху

vybuchnát//ovať -uje -ujú *dok.* *koho expr.* бити п'ястями, набити, набухнатовáти кóго (*по хырбéмi*)

vybuch//núť -ne -nú *dok.* 1 выбухнути, ростóргнути ся; ~ol granát выбухнув гранáт 2 (*prudko z niečoho vyraziť*) выторгнути ся, вылетíти; *zátka* ~la z flaše зáтычка вылетíла із фляшкы 3 *bezpredm. i v čo, čím pren.* выбухнути; ~ hnevom выбухнути гнíвом; ~ v plač расплáкати ся, залляти ся слызáми

vybušnin/la -y ž выбушна річовина

vybušn/ý 1 выбушный; імпульзівный, пыхкый; ~á zmes выбушна змішанина 2 *pren.* імпульзівный, прудкый; ~á povaha прудкый харáктер; ~ človek імпульзівный чоловік

vyced//it' -i -ia *dok.* (*vyliat' do kvapky*) вицідити; ~ všetko do poslednej kvapky вицідити або вылляти вышкó до послíднєй квáпкы • ~ krv за niekoho, niečo *expr.* пролляти кров за дакóго, за даштó

vycentr//ovať -uje -ujú *dok.* *čo. tech.* вицентровати *nedok. dok.*; ~ kolesá vozidla вицентровати кóлеса машины

vycer//it' -i -ia *dok. expr.:* ~ zuby вышкíрити зúбы

vycestovac/i: ~ie povolenie поволíня на виїзд; ~ie vízum виїздне візо

vycibrený 1 выбрусеный, вышлифованный, мягкий, розвинутый; ~ vkus выбрусеный смак; ~ jazyk выбрусеный язык 2 выученый; ~ mládenec выученый пáробок або хлóпец

vycibr//it' -i -ia *dok.* 1 *čo* выцібрити, выбрусити, змягчíти, розвинути; ~ vkus выбрусити смак ~ jazyk выбрусити язык

2 *koho* научіти, вимуштровати; ~ *žiaci* вимуштровати ученика

vycic//at' -ia -ajú *dok.* 1 высати, выццкати; ~ *mlieko* выццкати молоко **2** *pren.* выццкати, выжмыкати; ~ *al* з нею кору режазі він выццкав або выжмыкав з него громаду пінязей • ~ *si niečo z prsta al. palca* высати даштó з палця

vycik//at' sa -á sa -ajú *sa dok. det.* вымочіти ся, высикати ся

vycit//it' -i -ia *dok.* (*vytušit'*) почувствовати; порозуміти інтуїтивні; угаднути (чувством)

vyciven//ý 1 худый, вычерпаний, высленый, выхуднутый, унавёный; ~é *telo* унавёне тіло; ~ *človek* худой чоловік **2** вычерпаний; ~á *zem* вычерпана зёмля

vycmúf//at' -a -ajú *dok.* выцумляти, высати • ~ *si niečo z prsta* выцумляти із палця даштó

vycvičený выдрезірований; вытренований; ~ *pes* выдрезірований пес

vycvič//it' -i -ia *dok.* 1 научіти, вытреновати **2** (*psa*) выдресіровати, вытреновати, научіти; ~ený *kôň* выдрезірований кінь

vycvič//it' sa -í sa -ia *sa dok.* научіти ся, наупражняти ся, натренова́ти ся

výcvik -u *m* 1 упражніня, учіня, тренováня; *lyžiarsky* ~ ліжарське тренováня, учіня ліжова́ти ся **2** (*psa*) дрезірова́ня, учіня, тренováня

vycyaniz//ovat' -uje -ujú *dok.* дезинфікова́ти ціаністым водорóдом; ~ *miestnosť* ціанізова́ти містность

výcachr//ovat' -uje -ujú *dok. čo za čo hovor. expr.* вымінити *што* за *што*; ~ *nožík za loptu* вымінити нóжик за лóпту

výčakáv//at' -a -ajú *nedok.* вычёковати, очёковати, чёкати

výčap -u *m* 1 (*miestnosť*) пива́рня; *sedieť vo ~e* сідіти в пива́рні **2** (*pult*) сто́йка **3** (*čapovanie*) прóдай чапова́ного або розлива́ного пива; ~ *piva* чапова́ня пива, прóдай розлива́ного пива; ~ *vína* прóдай розлива́ного вина́

výčapník -a *m* продава́ч в пива́рні, вычапник

výčapn//ý 1 чапова́ный, розливный; ~á *miestnosť* містность на чапова́ня пива **2** розливный; ~é *liehoviny* розливны палінкы **3**: ~á *licencia* ліцен́ція на пива́рню

výčaptan//ý *expr.* сходжéный; ~é *topánky* сходжéны топáнкы

výčar//it' -í -ia *dok. čo* 1 вычаровати, выкузлити; вытворити, выкликати чарами; ~ *úsmev na tvári* выкликати ўсмів на твára **2** зробити (*даштó*) як кывнутём чарівнов палічков; *za pár centov ~ila veľmi chutnú večeru* за дакі́лька цéнтів она́ створила барз смачnú вечéру

výčar//ovat' -uje -ujú *dok. čo za čo* перемінити, змінити *што* на *што*; вымінити *што* на *што*; ~ *múku za cukor* змінити мукú на цукерь, перемінити цукерь на мукú • *je ako ~ovaný* ё́го як кідь бы вычаровали

výčarovat' *p. výčariti'*

výčas//it' sa -í sa *neos. dok.* выяснити (ся); *po búрке sa ~ilo* по бұрці выяснило ся

výčerpaný вычерпаний, унавёный, змучёный, высленый; *som veľmi ~y* барз вычерпаний

výčerp//at' -á -ajú 1 *čo* вычерпати; ~ *vodu* вычерпати вóду; **2** *čo pren.* ~ *všetky zásoby* вычерпати вшыткы рэзёрвы; ~ *dovolenku* вычерпати доволénку; ~ *všetky možnosti* вычерпати вшыткы можности **3** *koho, čo* высилити, змúчити, stráпити, унавити; *ťažká choroba ho veľmi ~ala* тяжкá хворóта барз высилила ё́го **4** *čo kniž. pren.* вычерпати; ~ *celú problematiku* вычерпати ці́лú проблемáтику

výčerp//at' sa -á sa -ajú *sa dok.* 1 вычерпати ся, выжмыкати ся; *zásoby sa ~ali* рэзёрвы вычерпали ся **2** *pren.* змúчити ся, унавити ся, выбитти ся із сил, мі́цно унавити ся; ~*ali sme sa my* выбили ся із сил

výčerpávajúc//i 1 уна́влюючий, высилю́чий, вычёрпую́чий; ~а *práca* уна́влююча

робота **2** вычэрыпуючай, пóвны; ~а odpoved' вычэрыпуюча óдповідь
vyčel'sať -še -šú *dok. čo, koho v rôzn. význ.* вычесати; ~ kone вычесати кóні; mal dohora ~sané vlasy він мав догóры вычесаны вóлосы; ~ ľan вычесати лен
vyčín -u *m* **1** выстраи́ня; ~у reakcie выстраи́ня реа́кції **2** гунцýтство, бетярство; выстраи́ня; nezbednícke ~у detí гунцýтьске выстраи́ня дітей
vyčínľ/ľať -a -ajú *dok.* **1** выстраи́ти, робити насилности, звірства **2** вытваряти гунцýтства
vyčísľ/ľiť -i -ia *dok.* зрахова́ти, порахова́ти; ~ výdavky зрахова́ти видавкы
vyčistiť/ľiť -i -ia *dok.* **1** вычисти́ти; почи́тити; ~ šaty вычисти́ти шма́ты; ~ pôdu od buriny почи́тити зéмлю од буряну́; ~ koryto potoka вычисти́ти ко́рыто по́тока **2 pren. expr.** очисти́ти; ~ mesto очисти́ти місто ● ~ niekomu žalúdok *hovor.* вычисти́ти дако́му жо́лудок
vyčítľ/ľať¹ -a -ajú *dok. čo z čoho* **1** вычита́ти, прочита́ти *што в чім*; ~ niečo z novín вычита́ти даштó з новино́к **2 pren.** прочита́ти, вычита́ти *што в чім, на чім*; ~ niekomu niečo z očí прочита́ти даштó в оча́х а́бо з очéй дако́му
vyčítľ/ľať² -a -ajú *dok. komu čo* вычита́ти дако́му даштó; робити вычítкы, вытыка́ти дако́му даштó; ~al mi, že sa zle učím він вытыкав мi о тiм, же зле учу ся
vyčítavý вытыка́вый; пóвный вычíток; ~ hlas вытыка́вый го́лос, го́лос пóвный вычíток; ~ úsmev вытыка́вый ўсмів
vyčítľ/ka -ky ž вытыка́ня, вычítка; robiť niekomu ~ку вытыка́ти дако́му, робити дако́му вычítкы; povedať s ~kou повісти з выткну́тём; ~ky svedomia грызі́ня со́вісти ● bez ~iek svedomia без грызі́ня со́вісти
vyčkáľ/ľať -á -ajú *dok. koho, čo* **1** вычека́ти, почека́ти; treba ~ do zajtra трéба почека́ти до за́втра **2** дочека́ти ся; nemôže ~, čo bude він не мо́же дочека́ти ся, што же бу́де да́льше

vyčkávacľ/ľi вычéкуючий; ~ia taktika вычéкуюча та́ктика; ~ie postavenie вычéкуюча по́зіція
vyčkávlľ/ľať -a -ajú *nedok. koho, na koho* вычéковати, чéкати, очéковати ко́го; ~ala naň celé dni она́ чéкала ё́го ці́лыми днями
vyčkávacý вычéкуючий
vyčľapľ/ľať -á -ajú *dok. expr.* вычлю́пати; повыве́вати; ~ vodu z koryta вычлю́пати во́ду з ко́рыта
vyčľapľ/ľať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* вышлю́пати ся, выплю́скати ся; ~ sa vo vode вышлю́пати ся во во́ді
vyčľapľ/núť -ne nú *dok.* вычлю́пнути; ~ vodu z hrnce вычлю́пнути во́ду з го́рнца
vyčľenľ/ľiť -i -ia *dok. čo z čoho* вычлени́ти, выді́лити *што із чо́го*; одді́лити *што од чо́го*
vyčľenľ/ľiť sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* вычлени́ти ся, выді́лити ся *із чо́го*; одді́лити ся *од чо́го*
vyčnelok -ka *m* выступ; skalný ~ выступ ска́лы
vyčrplľ/núť -ne -nú *dok. expr.* вылля́ти; ~ vodu z pohára вылля́ти во́ду з по́гара
vyďaj -a *m* выдай; dievča na ~ дівча на выдай а́бо на выдава́ня
vyďaj -a *m* выдава́ня; ~ materiálu выдава́ня мате́ріалу; ~ lístkov продава́ня листків
vyďajľ/ľať -a -ajú *nedok.* выдоё́вати, доі́ти; ~ kravu, kozu доі́ти коро́ву, ко́зу; ~ mlieko доі́ти мо́локо
vyďajkľ/a -y ž выдайка; ~ materiálu выдайка мате́ріалу, докуме́нт о выдані мате́ріалу
vyďajľ/ňa -ne ž выда́йня; ~ materiálu выда́йня мате́ріалу; ~ cestovných lístkov *žel.* выда́йня лі́стків на влак а́бо по́їзд, лі́сткова ка́са
vyďanľ/lie -ia s выда́ня; prvé ~ knihy пе́рше выда́ня книги ● nové ~ пере́выда́ня; opravené ~ выправе́не выда́ня; šatové štud. *slang.* ~ рострепа́на книга, розбитый жу́рнал

vydaren/ý успішний, видарений, добрый;
~á grása видарена робота; ~á poľovačka
успішне полювання

vydar/lit' sa -í sa -ia dok. выдарити ся,
подарити ся, добрі вийти; dielo sa ~ilo
діло подарило ся

vyd/lat' -á -ajú dok. 1 čo (zo seba) видати,
высловити; nemohol zo seba ~ ani hlásku
він не міг видати зо себе ані зв'язку 2
koho, čo komu видати; выразити; ~
niekoho polícii видати дакого поліції 3
čo (verejne vahlásiť, uverejniť) видати; ~
zákon видати закон; ~ rozkaz voj. видати
розказ; ~ vyhlášku видати оголошення
4 čo (vystaviť) видати, виготовити,
выписати; ~ faktúru выписати фактуру
5 čo (publikovať) видати, випустити; ~
knihu видати книгу 6 čo (minúť) минути,
утратити, заплатити; ~al som na to tisíc
eur я минув на тоті тисяч євро 7 čo (vrátiť
drobné) видати дрібні; nemal mi ~ zo 100
eur він не мав мі вернути дрібні зо сто
євро 8 čo komu (vystaviť) выставити; ~
niekoho nebezpečenstvu выставити дакого
небезпечности • ~al zo seba všetko він
выдав або выналожив зо себе вшитки
свої сили; ~ svedectvo o niekom видати
свідчення о даkim

vyd/lat' -á -ajú dok. кого за кого видати (за
хлопа)

vyd/lat' sa¹ -á sa -ajú sa dok. 1 kam вибрати
ся, пустити ся, одправити ся де; ~ na cestu
вибрати ся або одправити ся на дорігу 2
čomu выставити ся; ~ sa nebezpečenstvu
выставити ся небезпечности 3 z čoho
hovor. минути, вычерпати ся, ростратити;
~ sa z peňazí вычерпати ся з пінязей,
минути пінязі

vyd/lat' sa² -á sa -ajú sa dok. за кого
i bezpredm. видати ся (за хлопа)

vydatá: ~ žena видата (женá); je ~ она
видата

výdatn/ý 1 (o strave) выживный, сытный
2 богатый, благодатный; ~ dážd богатый

дожд; ~ spánok добрый спáнок 3 значный,
основной; ~á pomos значна поміч

vydáv//at' -a -ajú nedok. 1 čo (zo seba)
выдавати 2 koho, čo komu выдавати,
прозраджувати; ~ zločincov выдавати
преступників 3 čo (verejne vyhlasovať,
uverejňovať) выдавати; ~ obežníky
выдавати циркуляры; ~ nariadenia
выдавати постановлення 4 čo (vystavovať)
выдавати, выписувати; ~ faktúry
выписувати фактуры 5 čo (publikovať)
публикувати, выдавати, выпуска́ти (до
світа); ~ časopisy выдавати журналы 6
čo (míňať) миняти, тратити, витрачувати;
na synovo štúdium ~a veľké peniaze він
(она) минять на учіння сына великі пінязі
7 čo (vracať drobné) видати дрібні 8
koho čomu (vystavovať) виставляти;
niekoho nebezpečenstvu виставляти
дакого небезпечности • ~ zo seba všetko
выдавати або вынакладати зо себе
вшитки свої сили; ~ svedectvo o niekom,
niečom выдавати свідоцтво о даkim, дачим

vydáv//at' sa¹ -a sa -ajú sa nedok. 1
виберати ся, одходити, пущати ся; ~
sa na cestu виберати ся на дорігу 2
čomu виставляти ся; ~ nebezpečenstvu
виставляти ся небезпечности 3 z čoho
hovor. миняти, мати видавки; ~ sa
z peňazí мати видавки, миняти пінязі 4 za
koho выдавати ся

vydávať sa² -a sa -ajú sa nedok. за кого
i bezpredm. выдавати ся

vydavateľ -a m выдаватель; ~ kníh
выдаватель книг

vydavateľsk/ý выдавательский; ~ plán план
выдавателя; ~á činnosť выдавательська
діяльність

vydavateľstv/o -a s издавництво; knižné ~
книжне издавництво

vydáv//it' -i -ia dok. čo; celý obed ~il він цілий
обід вывернув або выблював

výdav//ok -ku m обыч. v mn. č. ~ky выдавок;
bežné ~ дрібні видавки; hradit' ~ky
платити видавки

vydeden//ec -са *m* видіде́нець, позбавений наслідства

vyded//it' -і -іа *dok.* видідити; позбавити наслідства; ~ сына видідити сына, позбавити сына наслідства

vydel//it' -і -іа *dok.* 1 *čo komu* виділити; ~ *časť majetku* виділити частку маєтку 2 *mat.* розділити

vydes//it' -і -іа *dok.* настра́шити, вистра́шити

vydes//it' sa -і sa -іа sa *dok.* настра́шити ся, вистра́шити ся, привести до ужасу

vydierač -а *m* вимага́тель, выдере́ч

vydieračstv//o -а *s* вимага́ня, выдере́ня *s*

vydier//at' -а -ају́ *nedok.* розбива́ти, выбива́ти їздів; ~ *cestu* выбива́ти або розбива́ти дорігу

vydier//at' -а -ају́ *nedok.* *od koho, z čoho* вимага́ти, выдере́ти *od kógo*

vydier//at' sa -а sa -ају́ sa *nedok.* (*o ceste*) ні́чати ся, ка́зити ся *od їзды, ставати* ся розбитов або виходженов

vydlab//at' -é -у́ *dok.* видобати, выбити; ~ *jamku* выбити углублі́ня або ямку; ~ *otvor* видобати отвір

vydlabáv//at' -а -ају́ *nedok.* выбива́ти, видобовати; ~ *dieru do steny* выбива́ти діру до стіни

vydlážd//it' -і -іа *dok.* висло́жити, повыкла́дати; ~ *chodník* висло́жити хідник; ~ *kockami* повыкла́дати ко́цками

vyd'ob//at' -е -у́ *dok.* видзобати, выклювати

vydoby//it' -je -ју́ *dok.* *čo* 1 завоєва́ти *што*; до́бити ся *чо́го*; ~ *si slobodu* видобити собі слободу; ~ *dobré meno, šťastie* видобити до́бре ме́но, щас́тя 2 зми́цнити ся *чо́го*; ~ *stratenú pôdu* зми́цнити ся страче́ною зе́млі

vydoch//núť -ne -nú *dok.* ви́гинути; *ovse* ~лі ві́вці ви́гнули

výdoj -а *m poľnohosp.* видой

vydranc//ovat' -и́je -и́ју́ *dok.* дранцо́вати, пустоши́ти, рабовати́

vydrank//at' -á -ају́ *dok.* *čo, čo od koho* *expr.* випросити, випросинькати, вижобрати

што *od kógo*; *dieťa* ~alo *od matky* три евра дітина випросинькала *od mámy* три евра

vydrap//it' -і -іа *dok.* 1 *čo* выторгнути, вырвати; ~ *stranu z knihy* выторгнути сторону з книги 2 *čo komu pren. expr.* вырвати *што* у *kógo*

vydrap//it' sa -і sa -іа sa *dok.* *z čoho* выторгнути ся *із чо́го*

vydrat' ¹ *vyderie vyderú* *dok.* *čo* выдерти, продерти, обдерти, привести до негідності; ~ *cestu* розбити дорігу

vydrat' ² *vyderie vaderú* *dok.* *koho* *expr.* збити, набити, змолотити, вытрепати

vydrat' sa' *vyderie sa vyderú sa* *dok.* (*o ceste*) зні́чати ся *od їзды, бути* розбитов, виходженов

vydrat' sa' ² *vyderie sa vyderú sa* *dok.* вырвати ся; *ťažký vzdych* *vyderie sa* *mu* *z úst* тяжкий вздох *вырве* ся *ёму́* з уст

vydrážd//it' -і -іа *dok.* *koho, čo* 1 роздраздити; ~ *psa* роздраздити пса 2 роздраздити, повзбудити; *вывести* *із себе*

výdrev//a -у *ž ban.* (деревя́не) спевні́ня

vydrev//it' -і -іа *dok.* *ban.* спевни́ти дере́вом; ~ *štolňu* спевни́ти (ба́нську) хо́дьбу дере́вом

vydrh//núť -ne -nú *dok.* ви́чистити, ви́шкрябати, ви́мыти; ~ *riad* ви́чистити кайстро́ны; ~ *dlážku* ви́мыти підло́гу

vydriap//at' -e -u *dok. expr.* 1 *čo komu* выдрапати, вышкрябати 2 *čo od koho pren.* вышкрябати, вытягнути *што* *od kógo*; ~al *od neho* *peniaze* *вытягав* *od не́го* *пінязі*

vydriap//at' sa -e sa -u sa *dok. expr.* 1 *na čo, kam* выдрапати ся, *вылізти*; ~ *sa na strom* *вылізти* на стром 2 *z čoho, odkiaľ* *вытягнути* ся, *выбрати* ся; *ledva sa* ~al *z hĺbokej jamy* він *лі́два* *вытягнув* ся з *глубо́кою* *ямы*

vydriduch -а *m* *expr.* *выдере́ч, зде́рач, хамті́вець*

vydrichm//at' **sa** -e sa -у́ sa *dok. expr.* *выдри́хмати* ся, *выспати* ся

vydrž//ať -í -ia *dok.* 1 вытримати, перебыти; ~ niekde do konca вытримати дaгдe до кінце; ~ na zábave do rána вытримати на бaлі до рaнa 2 *čo pren.* вытримати, зне́сти, перене́сти; ~ párog вытримати нaпiр; nemôže ~ pálavu він не мoже зне́сти горучaву 3 (*ostať v dobrom stave*) вытримати; šaty už dlho nevydržia шмaты уж дoвгo не вытремлять; počasie ešte ~í дoбpa пoгoдa їцi вытримле

vydržiať -a -ajú *nedok.* koho, *čo* ~ syna на štúdiách живити сына в часі учіня aбо штудовaня

vydup//ať -e -ú *dok.* 1 выдупкати 2 *čo hovor. expr.* (získať) добити ся чoгo; роздобыти штo; musíš ~ reniaze ты мyсиш роздобыти пiнязi • ~ niečo spod zeme aл. зo зeмe достaти дaштo спiд зeмлі

vydur//iť -í -ia *dok.* выгнати, загнати *darde*; ~ vlka z diegy выгнати вoвкa з дiры; ~ia nás з bytu виженуть нас з квaртeля

vydvihn//úť -ne -nú *dok.* підняти; ~ ruku підняти рyку

výdych -u *m* выдых; hlboký ~ глyбoкый выдых

vydych//ať -a -ajú *dok.*: tu je ~aný vzduch тy тжжкый вoздyх, тy нe ~ чiм aбо нeт чiм дыхaти

vydych//nuť -ne -nu *dok.* 1 выдыхнути; hlasno ~ голoснo выдыхнути 2 *čím pren.* вдoхнyти oд чoгo; ~ si uľahčením вдoхнyти з улeгчiнeм, лeгкo вдoхнyти • ~ dušu kniž. пocлiдний выдых

vydych//ovať -uje -ujú *nedok.* вздыхати, оддыхати, одпочивати

vyexcerp//ovať -uje -ujú *dok.* *čo* выексцерповати, зрoбити выпискy з дaчoгo

vyexped//ovať -uje -ujú *dok.* одoслaти; тpaнcпopтoвaти, выекспедовати *nedok. dok.*; ~ publikácie одoслaти пyблiкaцiї

vyfabrik//ovať -uje -ujú *dok. pejor.* *čo* выфабриковати, cфaбрикoвaти; ~ rukopisy cфaбрикoвaти pyкoпиcы

vyfár//ať -a -ajú *dok. hovor.* підняти ся наверх

vyfarb//iť sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* указати ся, oтвopити ся, выфарбити ся; krásne si sa ~il! ты указав ся в цiлій кpaсі!, кpaсні ты указав ся!

vyfas//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* 1 *čo* достати, выфасовати; ~ nový pracovný úbor достати нoвe рoбoчe oблeчiня 2 *pren.* (dostať bitku) зaрoбити, достати; poriadne ~oval пopядні достaв aбo yшлo ся eмy

vyfint//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* выпарадити ся, выфiнтити ся, выoблiкaти ся, пapaдні oблeчi ся, вырихтовати ся

vyfliask//ať -a -ajú *dok. koho hovor.* дaти пo рaмбi кoмy

vyform//ovať -uje -ujú *dok.* 1 *tech.* выформовати; ~ tehly выформовати цeглы 2 *pren.* cфopмoвaти

vyfotograf//ovať -uje -ujú *dok.* cфoтoгpaфoвaти

výfuk -u *m tech.* выфук, выфукова рyлa

vyfúk//ať -a -ajú *dok.* выдути, выфукати; ~ sklený výrobok выдути склeняный вьpoбoк • celkom mi to ~alo z hlavy *hovor. expr.* тoтo цaлкoм вьлeтiлo мi з гoлoвы

vyfúk//nuť -ne -nu *dok.* 1 выдыхнути, выпустити; ~ kúdol dymu выпустити хмaркy дьмy 2 *v rôzn. význ.* выдути; ~ vajce выдути яйцe; sklár ~ol banku склapь вьдyв бaнькy

výfukov//ý выпущающий, выфукoвый; ~é plyny выпущающие плiны; ~á rúla выфукoвa рyлa, выпущающая (плiны) рyлa

vyfutr//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* пiдшьити пiдшьивкy; ~ kabát зрoбити дo кaбaтa пiдшьивкy

vygúľ//ať -a -ajú *dok. hovor.* ~ súdok з пивнице выкaтyляти бoчкy з пивнiцi

vygum//ovať -uje -ujú *dok.* cтepaти гyмoв, вьгyмoвaти; ~ machuľu вьгyмoвaти мaхyлo

vyháčk//ovať -uje -ujú *dok. odb.* выбрати чeрeвa пepнaтым (*npi nóмoчi гaчiкa*)

vyhá//dzat' -dže -džu *dok.* 1 *čo* наметати, нашмаряти; ~ *veci* на авто наметати річі на авто 2 *hovor.* вышмарити, выметати; ~ *hnoj* з маštале выметати гній з стáйні 3 *koho pren. expr.* вышмарити, выгнати; ~ *robotníkov* зo zamestnania вышмарити робітників з роботи *áбо* зo заводу 4 *čo pren. (o peniazoch)* вышмарити, минути; ~ *mnogo peniazí* вышмарити мнóго пинязей

vyhadzov -a *m hovor. expr.* уволніня; *dostat'* ~ вылетіти (зo слúжбы); *dostal* ~ ёго вышмарили (зo слúжбы)

vyhadz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 (*von*) вышмарёвати; ~ *niečo von oblokom* вышмарёвати даштó вóнка óкном *áбо* даштó óкном 2 *čo koho (do výšky)* підшмарёвати; ~ *loptu* підшмарёвати лóпту 3 *čo, čím* кóпати, вирýгати; *kõh* ~uje *zadkom* кінь вирýгати *áбо* кóпати 4 *koho expr.* вышмарёвати, выганяти; ~ *robotníkov* зo zamestnania вышмарёвати робітників з роботи 5 *čo (ničít' výbuchom traskaviny)* взривати, вышмарёвати; ~ *do povetria* товáрне взривати *áбо* вышмарёвати до вóздуху фабрики 6 *čo pren.* росшмарёвати, розмітовати, тратити, промарнёвати; ~ *peniaze* на зbytočnosti вышмарёвати *áбо* промарнёвати пинязі на пустячину • ~ *niekoho* зo *sedla hovor. expr.* выбивати дакóго зo сідлá; ~ *si* *niečo*, *niekoho* з *hlavy* вышмарёвати із гóловы даштó, дакóго

vyhadz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *выскаковати*; ~ *sa* на ко́на *выскаковати* на коня 2 (*na koži*) *вышмарёвати (o пырщиках i m. n.)*

vyháň//at' -a -ajú *nedok.* 1 *koho, čo* выганяти; ~ *kravu* на ра́шу выганяти корóвы на паствиско *áбо* пáсти ся 2 *koho expr.* ~ зo слúžбы выганяти зo слúжбы 3 *выганяти* 4 (*o rastlinách*) *выпуцáти, пуцáти (выросткы i m. n.)*

vyhasín//at' -a -ajú *nedok.* 1 *гáснути, выгасінáти*; в *pecí* ~а в пéці *выгасинать*

áбо *гáсне* 2 *pren.* *гáснути, згасінáти; život* ~а *живот гáсне*

vyhasnú//ý *выгаснутый, згаснутый, угасёный*; ~ *oheň* *выгаснутый огéнь*; ~а *sopka* *выгаснутый вулкáн*; ~é *oči pren.* *выгаснуты óчи*

vyháš//at' -a -ajú *nedok.* *гасити, згасити*; ~ *oheň* *гасити огéнь*; ~ *lampu* *згасити áбо згáснути лáмпу*

výherc//a -u *m* *выгравший; перемóжець*; носитель цíны; *šťastný* ~ *щастливый перемóжець*

výhern//ý *выгерный*; ~а *listina* *таблиця выгравших*

výhľad -u *m* *выгляд*; ~ на *more* *выгляд на море* • *mať* *niečo vo* ~e *мáти во* *выгляді* даштó

vyhľad//at' -á -ajú *dok.* *найти, выгледати*; ~ *knihu v knižnici* *выгледати книгу в бiблiотéці*; ~ *si* *nevestu* *найти собі невісту*

vyhľadáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 *глéдати, выглядовати*; ~ *tajné skryše* *глéдати тáйны схóванкы* 2 *глéдати, призерáти*; ~ *spoločnosť* *глéдати собі компáню*

vyhľad//it' -i -ia *dok.* *čo* 1 *зробити гладкым, выгладити, обрусити*; ~ *kov* *обрусити метáл*; ~ *dosku* *выгладити дóску* 2 *выбiглéвати*; ~ *košelu* *выбiглéвати сорóчку*

vyhľad//núť -ne -nú *dok.* *выголодніти*; *poriadne som* ~ol *я барз áбо стрáшні выголоднів*

vyhľad//ovat' -uje -ujú *dok. koho, čo* *выголоднёвати, стрáпити гóлодом*

výhľadový: ~ *plán* *перспективный план*

vyhľadzovac//í *зничуючий, выголоднуючий*; ~ia *vojna* *зничуюча вóйна*

vyhlásen//ie -ia *s* *выголошіня*; *vládne* ~ *выголошіня правлiня*

vyhlás//it' -i -ia *dok.* 1 *čo* *выголосити што*; ~ *zákon* *выголосити закóн* 2 (*nariadiť*) *выголосити, завéсти*; ~ *stanné právo* *выголосити áбо завéсти стáнне пráво*; *včera* *bol* ~ený *zákaz vychádzania* *po ôsmej hodine* *вчéра выголосили зáказ выхóдити*

на уліцію по восьмій годині **3** *koho*, *čo za koho*, *čo* выголосити *кого*, *што* *ким*, *чим*; ~ zmluvu za neplatnú выголосити договір недійсним; *niekoho* за *mŕtveho* выголосити *дакого* мертвим • ~ *vojnu* выголосити *війну*

vyhlásil/iť sa -i sa -ia sa *dok.* *za koho*, *čo* выголосити *себе* *ким*; ~il sa *za Američana* він выголосив *себе* *за* *Американа*

vyhláška/a -y *ž* *vyголошіня*; *oznamínia*, *objavlínia*; *mobilizačná* ~ *мобіліза́чне* *ознамíня*

vyhlbenin/a -y *ž* *проглубенина*

vyhlb/iť -i -ia *dok.* *проглубити*, *выглубити*; ~ *jamu do zeme* *выглубити* *яму* *до* *землі*

vyhliadok/a -y *ž* **1** *місце*, *одкы* *открывать* *ся* *выгляд* (*na dаштó*) **2** *pren.* (*nádej*, *perspektíva*) *выгляд*, *перспектіва*; ~y *do budúcnosti* *перспектівы* *будучности*

vyhliad/nuť si -ne si -nu si *dok.* *найти*, *вынайти* (*собі*); ~ol si *dobré miesto* він *нашóв* *собі* *дóбре* *місце*

vyhl/ňa -ne *ž* **1** (*miesto*, *miestnosť*, *budova*) *шмыкня* **2** *ростоплюючий* *прóстір* (*высóкого* *пéца*)

vyhnalov -a *m* *hovor.* *pejor.* *западáк* *м*; *далéке*, *опущéне* *місце*

vyhnani/lec -са *m* (*exulant*) *выгнанець*

vyhnanisk/o -a *s* *западáк*, *дiрá*

vyhnanstv/o -a *s* *выгнаня*; *poslať* *niekoho* *do* ~а *послáти* *дакого* *до* *выгнаня*, *выгнати* *дакого* *з* *країны*

vyhnať *vyženie* *vyženú* *dok.* **1** *koho*, *čo* *выгнати*; ~ *syna z izby* *выгнати* *сына* *з* *і́збы*; ~ *kravu na pašu* *выгнати* *кóровы* *на* *пастви́ско* **2** *koho* *expr.* *выгнати*, *вышмарити*; ~ *niekoho zo služby* *выгнати* *зо* *слúжбы* *дакого* **3** *выгнати* **4** *čo* (*o rastlinách*) *выпустити*, *пустити* (*выросткы*); ~ *do klasu* *пустити* *до* *кóлосу* **5** *čo* *hovor.* *побудовáти*, *выгнати*; *steny už vyhnali po prvé poschodie* *стіны* *уж* *выгнали* *по* *пéршый* *шток* **6** *čo* *expr.* (*odstrániť*, *zahnať*) *одогнáти*, *выгнати*; ~ *zármutoč* *zo srdca* *выгнати* *зармучíня*

ábo *смúток* *зо* *сéрдця* • ~ *čerta z niekoho* *скротити* *дакого*

vyhl/núť -ne -nú *dok.* *выгнути*; ~ *strechu klobúka* *dohora* *выгнути* *крисы* *káлапа* *догóры* *ábo* *горí*

vyhl/núť (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* **1** *komu*, *čomu* *одстúпити* *ся*, *выгнути* *ся* *кóму*, *чóму*; ~ni(te) (sa) *z cesty!* *одстúпте* *ся* *з* *дорóгы!* **2** *čomu* (*uniknúť pred niečím*) *выгнути* *ся*; ~ (sa) *trestu* *выгнути* *ся* *покарáну*

vyhod/a -y *ž* *выгода*; *byť* *vo* ~е *oproti* *niekomu*, *niečomu* *заберáти* *выгодníшу* *позіцію* *в* *порівнáні* *з* *дакым*; *мáти* *выгоду* *пéред* *дакым*, *дачím*

vyhod/iť -i -ia *dok.* **1** *čo*, *koho* (*von*) *вышмарити*; ~ *niečo oblokom* *вышмарити* *даштó* *óблаком* **2** *čo*, *koho* (*do výšky*) *підшмáрити*; ~ *loptu do vzduchu* *підшмáрити* *лóпту* **3** *koho* *expr.* *выгнати*, *вышмарити*; ~ *niekoho z bytu* *вышмарити* *дакого* *з* *квáртеля*; ~ *zo zamestnania* *вышмарити* *дакого* *зо* *слúжбы* *ábo* *з* *робóты* **4** *čo* *expr.* (*dať preč*) *вышмарити*; ~ *starý nábytok* *вышмарити* *стáрый* *бúтор* **5** *čo* *взорвáти*; ~ *niečo do povetria* *взорвáти* *даштó* *до* *вóздуху* **6** *čo* *pren.* *expr.* (*zbytočne utraťiť*) *вышмарити*; ~ *peniaze* *za zbytočnosti* *вышмарити* *пíнязі* *на* *пустячíну* **7** *kart.* *зробити* *ход*, *пíти* (*kápmov*); ~ *eso* *пíти* *тúзом* • ~ *niekoho zo sedla* *hovor.* *expr.* *выбити* *зо* *сідлá* *дакого*; ~ *niekomu* *niečo* *на* *о́чі* *вышмарити* *дакóму* *даштó* *на* *о́чі*; ~ *si* *z kopýtká* *вышмарити* *собі* *з* *копыта*; ~ *si* *niečo*, *niekoho* *z hlavy* *вышмарити* *із* *гóловы* *даштó*, *дакого*

vyhod/iť sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*vyšvihnúť sa*) *выскочіти*; ~ *sa* *na koňa* *выскочіти* *на* *ко́ня* **2** (*na koži*) *вышмарити* *ся*; *na tvári* *sa* *mi* ~il *pyrepes* *на* *лиці* *вышмарив* *ся* *мі* *пырцóк* **vyhodn/iý** *выгодный*; ~ *návrh* *выгодна* *пропозі́ція*; *za* ~ých *podmienok* *при* *выгодníй* *сітуáції*

vyhon/ok -ka/-ku *выросток*

vyhorell/ec -са *m* *погорі́лець*; *потерпівший* *од* *пожáру*

vyhor//lieť -í -ia *dok.* 1 (o stavbách) згоріти, вигоріти; ~ela stodola пелівник згорів 2 (*utrpieť škodu ohňom*) погоріти; dvakrát už ~el він уж два раз погорів 3 *pre koho, čo, za čo pren. hovor. expr. (zle pochodiť)* погоріти про ко́го, чо́го, достáти ся ко́му із-за ко́го, чо́го; už som pre teba ~el я уж погорів про тебе, ми уж достáло ся про тебе

vyhost//lieť -í -ia *dok.* *koho* вигнати; ~ zločincа вигнати преступника

vyhotov//lieť -í -ia *dok.* 1 (*zhotoviti*) припáвити, виготовити 2 (*vypracovať, zostaviť*) виготовити; ~ faktúru виготовити фактýру

vyhovár//ať -a -ajú *nedok.* *komu* чо перегваряти ко́го в чім, náйти собі выговорку

vyhovár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* *na koho, čo* вигваряти ся на ко́го, што, выкруча́ти ся; ~al sa na chorobu він вигваряв ся на хворість

vyhov//lieť -ie -ejú *dok.* 1 *komu* робити по во́ли, сповнити дачі́ї желáня; nikto mu nevedel ~ нихто не міг успоко́їти є́го 2 *čomu* сповнити желáня; ~ rozvaníu прияти позва́ня

vyhovor//lieť -í -ia *dok.* *komu* чо пересвідчи́ти ко́го в чім, вывернути да́кому даштó

vyhovor//lieť sa¹ -í sa -ia sa *dok.* *na koho, čo* выговорити ся, náйти выговорку áбо вигварку на ко́го, што; ~il sa, že ho bolí hlava він выговорив ся тым, же є́го болить го́лова

vyhovor//lieť sa² -í sa -ia sa *dok.* наговорити ся, набісідова́ти ся (досыта), выбісідова́ти ся

vyhovork//a -y ž вигваряня, выговорка; nájsť ~u náйти выговорку

vyhov//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *komu* успоко́євати áбо повнити дачі́ї желáня, робити по во́ли, іти напро́тів ко́му 2 *čomu* успоко́євати што, одповіда́ти чо́му ~ potrebám spoločnosti одповіда́ти áбо успоко́євати пожа́дованя о́бщности

vyhovujúc//i успоко́ючий, підходя́чий; ~e podmienky успоко́ючі áбо підходя́чі усло́вія; ~e vlastnosti підходя́чі особистости

vyhr//a -y ž выигра; ~ v kartách выигра в ка́ртах, выигра в грі на ка́рты; prvá ~ пёрша выигра

vyhrab//ať -e -ú *dok.* 1 вырыти, выкопати; ~ jamku do zeme вырыти ямку до зéмлі 2 wygrabати; vybrати; ~ pes vybrати по́піл з пéца; ~ oheň wygrabати ў́гля з пéчки 3 *pren. expr.* выкопати; kde si to ~al? де ты тотó выкопав?

výhrad//a -y ž позна́чка; vesné ~y основны позна́чки; kritické ~y крі́тичны позна́чки; bez výhrad без позна́чок

výhrad//lieť -í -ia *dok.* 1 *čo pre koho, čo* забезпéчити што про ко́го, што; охабити што за кým, чім; ~ právo práv. забезпéчити пра́во; všetky práva ~ené вшы́ткы пра́ва налéжать (да́кому) 2 (*vopred stanoviť*) предназна́чити, допéреду становити

výhradn//ý да́ный, о́граниче́ный, визна́чений; монопо́лный; ~é právo о́граниче́не áбо монопо́льне пра́во

vyhranený визна́чений, о́преділе́ный; ~ názor на život визна́чений áбо о́преділе́ный по́гляд на жы́вот

vyhran//lieť -í -ia *dok.* о́преділити ся, выкри́сталізовати ся

vyhr//ať¹ -á -ajú *dok.* *čo v čom, na čom i bezpredm. v rôzn. význ.* выграти; ~ spor выграти спор; ~ voľby выграти во́льбы; ~bitku выграти битку

vyhr//ať² -á -ajú *dok.* (*zarobiť hrou na hudobnom nástroji*) заробити (гра́нєм); ~ali sto eura они заробили сто є́вра, за гра́ня они достáли сто є́вра

vyhráv//ať¹ -a -ajú *nedok.* *čo v čom, na čom i bezpredm. v rôzn. význ.* выгравáти; ~ v kartách выгравáти в ка́ртах

vyhráv//ať² -a -ajú *nedok.* *na čom i bezpredm.* ~ na harmonike, na husliach гра́ти на гармо́нії, на гу́слях • cigáni mu v bruchu al.

v žalúdku ~ajú цигáni в бірю́ або жо́лудку
выгравáють ё́му, він голо́дний
vyhráž/lať sa -a sa -ajú sa *nedok. komu čím i bezpredm.* выгравáти ся, грозити
vyhrážk/la -y ž грозі́ня; *zastašovať* niekoho
~ami застра́шувати да́кого выгравжками
vyhražný загро́жуючий; ~ list загро́жуюче
письмо
vyhreš/lať -í -ia *dok.* выгрі́шити, винадати,
пока́рати; ~ dieťa пока́рати дітину
vyhrev/la -ne ž (ваго́нове) де́по
vyhrevnlý 1 нагрі́ваючий; ~é teleso
нагрі́ваючий прибо́р 2 калорі́йний,
теплотво́рный; ~é palivo теплотво́рне
то́пливо
vyhr/núť -ne -nú *dok.* чо́ 1 выгору́нути; ~
pahrebu z ресе ви́брати у́гля з пё́чки 2
(*vykasat'*) выка́сати; ~ si rukávy выка́сати
рука́вы *aj pren.*; ~ golier выгору́нути га́ліф;
~ si pohavice выгору́нути а́бо підка́сати
ногаві́ці; ~ si sukňu підтя́гнути сýкню
vyhr/núť sa -nie sa -nú sa *dok.* 1 *expr.*
выгору́нути ся, вывалити ся; *deti sa ~nuli*
zo školy діти ви́гору́нули ся із шко́лы 2
(*zdvihnúť sa*) підня́ти ся; *opona sa ~nula*
за́навес підня́в ся
vyhrýzť *vyhryzie vyhryzú dok.* 1 чо́ розы́сти;
soľ vyhryzla prsty сіль розы́ла пáлці 2
выгры́зти; ~ *dierku* выгры́зти ді́рку
vyhub/lať -í -ia *dok.* 1 *koho*, чо́ зні́чити,
выгубити, ви́кіножити; *chlapčiská ~ia*
vtákov хло́пці ви́гублять пта́хів 2 чо́
зні́чити, выгубити; ~ *burinu* зні́чити бу́рян
vyhúk/nuť -ne -nu *dok. expr.* вы́тягнути ся,
выгукну́ти, ско́ро рости
vyhúť/lať -a -ajú *dok. hovor.* вы́думати,
вына́йти
vyhvizd/ovať -uje -ujú *nedok.* посвистовати;
свиста́ти; *celý deň len ~oval* він ці́лий де́нь
лем посвистова́в
vyhýb/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *komu*,
čomu вы́гнати ся, одсту́повати ся
ко́му, чо́му; дава́ти доро́гу ко́му, чо́му; ~
sa niekomu z cesty одсту́повати доро́гу
дако́му 2 *komu, čomu pren.* сторонити

ся ко́го, чо́го, ва́ровати ся чо́го; ~ sa
stretnutiu s niekým сторонити ся да́кого,
ва́ровати ся стрі́тну́ти з да́ким 3 *čomu*
pren. вы́гнати ся; ~ sa *práci* вы́гнати ся
робо́ти
vyhýbav/ly вы́гнано́чий; ~á *odpoveď*
вы́гнано́ча о́дповідь
vyhybk/la -y ž *žel.* одхылі́ня (*na drúgu*
koľajú)
vyhybkár -a *m žel.* одхылник
vyhybl/la -ne ž *žel.* 1 (*dopravné zariadenie*)
одхылка, одхылі́ня 2 (*služobňa*) бу́дка
одхылника
vyhyn/lať -a -ajú *nedok.* вы́гнати; ~ *strechu*
на кло́буку ви́гнати криси на ка́лапі
vyhyn/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вы́гнати
ся, высу́вати ся; ~ sa *von z obloka*
вы́гнати ся з о́блака а́бо з о́кна
vyhylnúť -nie -nú *dok.* вы́гинути, вы́вести
ся • *zlá zelenina nevyhynie [pris.]* ду́рна
травá не высо́хне/не вы́гине
vychádz/lať -a -ajú *nedok.* 1 (*ísť, kráčať*)
выходи́ти; ~ z izby выходи́ти із хы́жы 2
(o *nebeských telesách*) выходи́ти; *slnko*
~a со́лнце выходи́ть; *mesiac* ~a мі́сяць
выходи́ть 3 (o *časopisoch, knihách*)
выходи́ти; *časopis* ~a *každý týždeň* жу́рнал
выходи́ть ка́ждый ты́ждень а́бо ты́жденні;
knih ~a *už tretikrát* кни́га выходи́ть уж
тре́тій раз 4 z *čoho* (*opierať sa o niečo*,
čerpať z niečoho) выходи́ти із чо́го; ~
z *predpokladu* выходи́ти з предпо́ложі́ня;
~ z *skúseností* выходи́ти з о́пыта 5
bezpredm. i z *čoho* (*vyplývať z niečoho*)
выходи́ти, доста́вати ся 6 *bezpredm.*
i s *čím*, z *čoho* вы́стача́ти, доста́вати,
быти доста́тнім; *nevychádzam z platu*
невы́стача́ть мі з плáту 7 s *kým* (*znášať*
sa) ла́годити ся, зна́хати ся; *akosi spolu*
nevychádzajú они́ яко́сь не ла́годя́ть ся
(ме́джі собо́в) 8 (*spotrebúvať*) кінча́ти ся,
мина́ти ся; ~ajú *nám zásoby* на́шы ре́зервы
мина́ють ся а́бо кінча́ть ся 9 z *čoho*
(*dostávať sa z nejakého stavu*) не ви́ліза́ти
із чо́го (*hovor.*), не переставáти (*robotu*)

dašmó); не виходити; *nevychádza z chorôb* не переставати хворіти, він не вилізати із хворіт **10** (*završovať určítú hranicu*) виходити, доставати ся; *hodnota pracovnej jednotky ~a na desať eura* вартість робочого дня виходить десять євра • ~ *v ústrety* нікому іти на поміч дакому; ~ *z módy* виходити з моди; ~ *z trpezlivosti* виходити з терпезливости; ~ *na posmeh* виходити на посміх; ~ *pavstvo* виходити надарёмно; ~ *na mizinu*, ~ *psi tridsiatok* ставати ся бідним, іти по жобраню

vychádzka/la -у *ž* прогулька; *ísť na ~u* іти на прогульку, іти прогуляти ся

vychádzkov/ly прогульковий; ~á *obuv* прогулькова обув; ~é *šaty* недільны або святочны шматы; ~á *govnošata* парадна уніформа

vychlad/nút' -не -nú *dok.* вихолодити, одстыти, выстыти; *čaj ~ol* чай одстыв

východ -у *m* **1** выход; ~ *zo stanice* выход зо станіці; *núdzový ~* резервний выход **2** (*o nebeskom telese*) выход; ~ *slnka* выход со́лнца; *pri ~e slnka* при выході со́лнца; ~ *mesiaca* выход місяця **3** (*svetová strana*) восток **4** *východ i Východ* Восток, країны Востока; *Blízky ~* Близкий Восток

vychoden/ly **1** выходжений, вытоптаний; ~ *chodník* выходжений пішник; выходжена стéжка, дорóжка **2** выносений; ~é *topánky* выношены топánки • ~é *cesty al. cestičky al. chodníčky* выходжены або вытоптаны пішники, стéжки, дорóжки; *chodiť po ~ých chodníčkoch* ходити по выходжених пішниках

východisk/o -а *s* **1** выходяча точка, выходячий пункт; *základné ~* основный выходячий пункт **2** *pren.* вихід; *nájsť ~* найти вихід (із ситuaції); ~ *z údze* вихід із тяжкої ситuaції

vychod/it' -і -іа *dok.* **1** виходити, протоптати; ~ *chodník* протоптати пішник; **2** выносити; ~ *topánky* выносити топánки **3**

виходити, скінчіти; ~ *ľudovú školu* скінчіти народну школу

vychodit' *p.* **vychádzať**

východniar -а *m hovor.* житель восточної Словакії

vychodniarsk/ly *hovor.* восточнословáцький; ~е *párečie* восточнословáцький діалéкт

východn/ly восточный; ~é *Slovensko* восточна Словáкія; ~á *pologufa* восточна пологу́ля; ~ *vietor* восточный вітор; ~á *cirkev* правосла́вна це́рков; ~á *kultúra* восточна култу́ра

východočeský восточночешский

východoeurópsky восточноевропський

východoslovanský восточнославяньський

východoslovenský восточнословáцький

východov/ly: ~é *dvere* виходовы двéрі

výchova -у *ž* вихова, виховáня; *dobrá ~* добра вихова, дóбре виховáня; *rodinná ~* родинна вихова; *hudobná ~* музична вихова; *telesná ~* фізична вихова; *fizikultúra;* *branná ~* воєньска вихова

vychovan/ly вихований; *dobré ~é dievča* дóбрі виховане дівча

vychovávat' -á -ajú *dok. koho, čo z koho* виховати ко́го; ~ *mnoho detí* виховати мно́го дітeй; *zo syna ~ala* statočného чловека она́ зо сына виховала чéстного чоловіка, она́ виховала сына як чéстного чоловіка

vychovávateľ -а *m* виховáтель *m*

vychovávateľsk/ly виховáтельський, педаго́гічний; ~á *práca* робóта виховáтеля

výchovnl/é -ého *s práv.* виховне, пінязі за вихову дітeй (*допóвнюючо к виплаті*)

výchovnl/ly виховний, педаго́гічний; ~á *práca* виховна́ робóта; ~ *význam práce* виховне значіння робóты; ~ *časopis* педаго́гічний журнáл

vychrl/it' -і -іа *dok. expr.* выхырлити, вышмарити *aj pren.;* *sopka ~ila lávu* вулкан выхырлив або вышмарив лáву; ~ *kliatby* навалити проклятя

vychud/nút' -не -nú *dok.* схýднути

vychudnutú/ý схудну́тый, выхуднутый; ~á tvár схудну́та тварь

vychutn//at' -á -ajú *dok.* **čo 1** осмаковати ся, з'їсти *áбо* випити зо сма́ком *што*; ~ víno зо сма́ком випити вино́ **2** *prep.* *expr.* насмаковати ся *чим*; ~ pekny obraz насмаковати ся шув(м)ным о́бразом

vychvál//it' -i -ia *dok.* выхвалити

vychvaľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* выхв́алёвати

vychýl//it' -i -ia *dok.* **1** высунути; ~ hlavu z obloka высунути го́лову з о́блака **2** выхылити

výchylk/a -y ž выхылі́ня *aj fyz.*

vychýren//ý визначный, зна́мый; просла́вленный

vychyst//at' -á -ajú *dok.* *koho* при́правити; ~ syna na cestu при́правити сына на доро́гу

vychyst//at' sa -á sa -ajú *sa dok.* позбе́рати ся; ~ sa na cestu позбе́рати ся на доро́гу

vychyt//at' -á -ajú *dok.* вы́имати, пере́имати, по́имати; ~ muchy, myši вы́имати *áбо* пере́имати му́хы, мы́шы

vychyten//ý *expr.* моде́рный, популя́рный; ~ á herečka моде́рна арти́стка; ~ spevák моде́рный *áбо* популя́рный співа́к

vyinkas//ovat' -uje -ujú *dok.* *čo hovor.* достáти, взяти (*пінязі*); ~ poplatky за byt достáти заплаче́но за кварта́ль, ви́инкасовáти *áбо* выплатити за кварта́ль

vyjadri//it' -í -ia *dok.* вы́словити, по́вісти; ~ nejaku myšlienku вы́словити дая́ку думку

vyjasn//it' -í -ia *dok.* вы́яснити; tá zvesť mu ~ila tvár од той ві́стки ё́го тварь вы́яснила ся

vyjasn//it' sa -í sa -ia *sa dok.* **1** вы́яснити ся; tvár sa mu ~ila ё́го тварь вы́яснила ся **2** *prep.* вы́яснити ся, роз'я́снити ся; situácia sa ~ila ситuáція роз'я́снила ся *áбо* вы́яснила ся; *neos. do rána sa ~í до rána* вы́яснить ся

výjav -u *m* сцё́на, епізо́да, приго́да

vyjaven//ý вы́страшенный, на́страшенный, перестра́шенный; ~é oči перестра́шены о́чі

výjav//it' -í -ia *dok.* **čo** на́йти, обя́вити; откры́ти; ~ svoj náhľad вы́словити свій

по́гляд *áбо* сво́ю то́чку зрі́ня; ~ svoje pochybnosti вы́словити сво́ї спо́хыбованя **vyjed//at'** -á -ajú *nedok.* **1** *čo* по́їда́ти, ї́сти (*вшымко*) **2** (*prostriedok, plnku ap.*) ви́їда́ти

vyjedn//at' -á -ajú *dok.* *čo* догово́рити ся, дого́днути ся з *кым о чім*; зор'я́нзовáти *што*; ~ zájazd догово́рити ся о е́кскурзі́ї, зор'я́нзовáти е́кскурзі́ю

vyjednávač -a *m* тот, хто ве́де пере́говóры; посере́дник; *voj.* парламе́нта́рь

vyjednáv//at' -a -ajú *nedok.* *čo 1* догово́рёвати ся з *кым о чім*; ор'я́нзовáти *што* **2** ве́сти пере́говóры

vyjednávan//ie -ia *s* пере́говóры *potn.;* *viest'* ~ ве́сти пере́говóры

vyjednot//it' -í -ia *dok.* *poľnohosp.* прорі́дити; ~ repu прорі́дити цв́иклу

vyjest' *vyje vyjedia dok.* **1** *čo* з'ї́сти, по́їсти **2** ви́їсти; ~ plnku z koláča ви́їсти повни́ну з ко́лача

výjsť *vyjde vyjdú dok.* **1** (*vykročiť, odísť*) ви́йти; ~ z izby ви́йти із хы́жы **2** (*vystúpiť*) підня́ти ся, ви́йти; ~ na šieste poschodie ви́йти на шéстый е́таж *áбо* што́к *zastar.;* ~ na vysoký korpec ви́йти на ви́со́ку го́ру **3** (*vysúpiť na povrch*) ви́плавати (*на верьх*); *uvarené knedle vyšli na povrch* уварéны кне́длики ви́плавали **4** (*o nebeských telesách*) ви́йти, по́явити ся; *slnko vyšlo* со́лнце ви́шло; *vyšiel mesiac* мі́сяць ви́шов **5** (*o časopisoch, knihách*) ви́йти; *poviny dnes nevyšli* новинки днесь не ви́шли **6** *z čoho* *prep.* (*oprieť sa o niečo, nadviazať na niečo*) при́яти за ви́ходя́чий пункт *што*, ви́ходить *nedok. із чо́го*; ~ z faktu ви́ходить з фáкту; ~ zo zásady ви́ходить з прінці́пу **7** *bezpredm. i z čoho* (*vyplynúť z niečoho*) ви́йти, достáти ся; *vyšiel mu ten istý výsledok* ё́му достáв ся *áбо* ви́шов тот са́мый резу́лтат **8** *bezpredm. i s čím, z čoho* (*vystačiť*) ста́чіти; *z platu nevyjdem z plátu* я не ви́стачу **9** *s kým* (*zniesť sa*) ла́годити ся, зна́шати ся; *svokra nevedela ~ s nevestou* свекра́ не

знашала ся *ábo* не лагодила ся з невістов
10 (*spotrebovať sa*) выйти, минути ся, ростратити ся; *vyšli mi peniaze* пінязі мі вышли *ábo* ростратили ся **11** з *čoho* (*dostať sa z nejakého stavu*) выйти із чого; з choroby кінчіти *ábo* перестáти хворіти **12** (*dovršiť istú hranicu*) выйти; *náter okien* ви́йде на *desať* еура фáрба на óблаки ви́йде на *désať* éвpa **13** (*postačiť*) выйти; з *troch metrov látky* ви́йде *kabát* з трéх мéтрів полóтна ви́йде *kábat* **14** *odkiaľ*, з *čoho*, *od koho* выйти, походити; zo Slovenska *vyšlo veľa vynálezcov* із Словáкії *vyšlo ábo* похóдить мнóго *vynachodciv*; *rada vyšla od neho ráda* *vyšla* од нéго **15** (*podariť sa*) выйти, обыйти ся, достáти ся; *vyšlo to nakoniec dobre* в кінці кінців *vyšlo ábo* обыйшлó ся *totó* дóбрí • ~ в *ústrety* *niekomu* *pomocí* *dať* *komu*; ~ *školu*, zo *školy* *zakínčiti* шкóлу; ~ з *módy* *vyšti* з мóды; ~ на *posmeh* *vyšti* на пóсмíх; ~ на *psí* *tridsiatok* *státi* біднякóм, пíти по жóбpaнi

výkal -и нечистóты, кал; *ľudský* ~ людськýй кал

vykalkulovať -uje -ujú *dok* *účt.* скалку-ловáти, перераховáти, *vy*рахoвaти; ~ *cenu* *niečoho* скалкуловáти цінý дaчóго

vykan/ie -ia с звéрнення на «вы»

vykántr/it' -i -ia *dok. expr.* *vykántriti*, *vy*нічіти, *vy*губити; ~ *myši* *vy*губити *myši*

vykap/at' -e -ú *dok. 1* (o *živočíchoch*) *vy*здыхати, *vy*гинути **2** *hovor. (stratiť sa)* *propásti*, змíзнyти

vyka/sať -še -šú *dok.* *vy*касати, *vy*горнути; ~ *si rukávy* *vy*касати *rukávy*; ~ *si pohavice* *vy*горнути *nohavíci* • *treba si* ~ *rukávy* *hovor.* трéба ухóпити ся за діло, підкаса́вши *rukávy*

vykastr/ovať -uje -ujú *dok.* *vy*кастрoвати, *кастрoвáти* *nedok. dok.*

vykaš/lat' -le -lú *dok.* *vy*кашлати, одкáшлати; *kaš*лаючі, *vy*пллюнути; ~ *hlien* *vy*кашлати *glen*

vykaš/lat' sa -ke sa -lú sa *dok. 1* *vy*кашлати ся, одкáшлати ся; *nemohol sa* ~ він не мiг одкáшлати ся **2** *na koho*, *čo*, *komu* *na čo i s neurč. hovor.* *na*плювáти, *na*кыхати *na kóго*, *што*; ~ *lem sa* *naň* *na*плювати *mi ábo* мені на нéго

vyk/lat' -á -ajú *nedok. komu* обертáти ся *ky* *dať* *komu* на «вы»; *vy*кати

výkaz -и *m* *zápis*; *mesačný* ~ місячнýй *zápis*; *pracovný* ~ *zápis* о робóті; *pokladničný* ~ *касoвýй* *zápis*

vykál/zať -že -žu *dok. 1* *čo komu* *na*знáчіти, *opredeliti*; *vy*ділити; ~ *miesto* *niekomu* *opredeliti* мiсце *dať* *komu* **2** *koho kam* *vy*гнати, *vy*стягoвати, *дати* *vy*повiдь; ~ *niekoho* з *bytu* *vy*стягoвати *dať* *кого* з квáртеля **3** *čo* *дати* *roz*рахóнок о *чím*; ~ *vy*давкy *дати* *roz*рахóнок о *vy*давкax **4** *náйти*, *ob*явити; ~ *stúpajúcu* *tendenciu* *náйти* *vos*хoдячу *tendenciu*

vykef/ovať -uje -ujú *dok.* *vy*чiстити, *po*чистити *kefov*, *vy*кефoвати; ~ *šaty* *vy*чистити *kefov* шмáты; ~ *koňa* *po*чистити *konja*

výklad' *vitрина*; *upraviť* ~ *o*формити *vitрiну*

výklad² -и *m* *ob*ясніня, *vy*клад, *vy*світліня; *tolkovánia*; *teoretický* ~ *teoretí*чне *vy*світліня; ~ *zákona* *tolkovánia* *zákona*

vykladac/li¹ *vy*кладáючий; ~ia *stanica* *vy*кладáюча *stanícija*

vykladac/li² *гадаючий*, *ви́щючий*; ~ie *karty* *ви́щючі* *карты*

vykladač -a *m* *vy*кладáч; ~ *uhlia* *vy*кладáч *ýгля*

vyklad//at¹ -á -ajú *nedok. 1* *čo* *vy*кладáти; ~ *tovar* з *vagónov* *vy*кладáти *товár* з *вагóнів* **2** *čo kam* *vy*кладáти; ~ *karty* *na stól* *vy*кладáти *карты* на *стіл* **3** *čo čím*, з *čoho* *покрывáти*, *окрашoвати*, *обкладáти*; *portréty* ~ *ané* з *dreva* *портрeты* *обкладány* з *déрева*

vyklad//at² -á -ajú *nedok. 1* *čo o čom*, *čo komu* *vy*кладáти, *ob*ясняти, *tolkováти*, *vy*світлiвaти; ~ *zákon* *tolkováти* *zákon*; ~ *pravidlá hry* *ob*ясняти *пráвила* *гры*

2 bezpredm. і чо, о чом розповідати; о своје цесте ~al celé hodiny він годинами розповідав о своїм попутванні

vyklad//at' sa -á sa -ajú sa *nedok. kart. slang.* розкривати ся, крyти (карты)

vyklad//at' si -á si -ajú si *neok.* чо ако толковати, обясняти, высвітлєвати; добре si piečo ~ высвітлєвати даштó на свій ужиток

vykládk//a -y ž **1** (vykladanie) выкладання, выкладка; ~ uhliа выкладання ўгля **2** (miesto) товарна станція

výkladn//ý: ~á skriňa vitrína

vykláň//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* выклоняти ся, высувати ся; ~ sa z obloka выклоняти ся з óкна або з облака

vyklápac//i выклóпуючий; ~ie auto выклóпуюче áвто

vykláp//at' -a -ajú *nedok.* выклóповати, высыповати, перевєрненєм выпорожнити даштó

vyklas//it' sa -í sa -ia sa *dok.* (o obilí) выколосити ся, одколосити ся; jaстеň sa ~il ярець выколосив ся

vyklást' vykladie vykladú *dok.* чо выложить; на stôl vykládla všetok nákup она выложила на стіл вшитко, што купила; она выложила на стіл цілый náкуп

vyklat' vykole vykolú *dok.* выколоти; ~ niekomu oko выколоти óко дакому • dať si за piečo oko *al.* oči ~ *expr.* душý продати за даштó; dať si за niekoho oko *al.* oči ~ пити за дакого до огня і до воды; vrapa vrape oko nevykole [prisl.] ворóна ворóни óко не выдзєбать

vyklbenin//a -y ž выклубенина, вывихнута

vyklb//it' -í -ia *dok.* выклубити, вывихнути; ~ si rameno, ruku выклубити або вывихнути плєче, рýку

vyklč//ovať -uje -ujú *dok.* выюртовати, выкорчовати; ~les выкорчовати лїс

vyklebet//it' -í -ia *dok. expr.* прозрэдити, вызрэдити; выбубновати, вытрубити, рознєсти

výklen//ok -ku *m* выкленок

vyklep//at' -e -ú *dok.* **1** вытрепати; ~ koberec вытрепати кобєрець або покровець **2** выклепати; ~ mäso выклепати мясо; ~ kosu выклепати косý

vyklepáv//at' -a -ajú *nedok.* **1** вытрєповати; ~ šaty вытрєповати шмáты; ~ pokrovce вытрєповати покрівці **2** выклєповати, одбивати; ~ kosu выклєповати косý; ~ rytmus выклєповати або одбивати рїтм

vyklepkáv//at' -a -ajú *nedok.* **1** одбивати, одклóпковати; ~ si prstami takty одбивати пáлцями такт **2** клóпкати; бұхати; ~ niekomu на óкно клóпкати або бұхати дакому до óкна

výklepov//ý: ~é vajce розбите яйце

vyklič//it' -í -ia *dok.* выклічити, пустити клічки; zrno ~ilo зерно выклічило; zemiaky ~ili бандýрки выклічили або пустили клічки

vyklišť//it' -í -ia *dok.* кастровати, мішковати *nedok. dok.*

vyklopať *p.* **vyklepať**

vyklopávať *p.* **vyklepávať**

vyklop//it' -í -ia *dok.* выклопити, высыпати; ~ puding z formy выложитьи пýдинг із фóрмы

vyklopkávať *p.* **vyklepkávať**

vyklopník -a *m žel.* выклопник

vykl'//ut' sa, vykl'//uvať sa -uje sa -ujú sa *dok.* **1** (vyliahnúť sa z vajca) выклýти ся, выплýпити ся **2** *pren. expr.* выйти, указáти ся; ~ulo sa, že to nie je pravda указáло ся, же тотó неправда • ~ulo sa šidlo z vreca [prisl.] шыло в міху не затáиш

vyklz//nuť (sa) -ne (sa) -nu (sa) *dok.* **1** выховзнути ся; lopta (sa) ~la brankárovi z ruky лóпта выховзла ся бранкарєви із рýкы **2** *pren. hovor.* (vytratiť sa) выховзнути, вытратити ся; ne nápadne ~ol z izby незамітно або незбáчени вытратив ся із хыжы **3** *komu pren. expr.* (o slovách) вырвати ся у кóго; выторгнути ся з языкá у кóго; проречі ся

vykok//tať -cel-tá -cúl-tajú *dok.* выкокtати, коктáючі повїсти, з тяжкостєв выповїсти; ~tal pár viet він з тяжкостєв проговорив дакілько рєчїнь

vykoľajenyj 1 выколяєний, зыйшовший з коляїв 2 *pren.* выведенный з рівноваги, збивший ся з дорóгы

vykoľaj/iť -í -a *dok.* 1 выколяїти, ~ vlak выколяїти влак 2 *pren.* збити з дорóгы

vykoľaj/iť sa -í sa -a sa *dok.* выколяїти ся, зыйти з коляїв; vlak sa ~il влак выколяїв ся

výkon -u *m* 1 продуктівність, сила; *pracovný* ~ продуктівність робóты; ~ *stroja* продуктівність áбо сила машыны 2 выконання; ~ *služby* выконання служéбных повинностей; ~ *trestu práv.* выконання кáры

vykon/iť -á -ajú *dok.* 1 (*uskutočnit*) зробити, выповнити; здійснити; ~ *rozsudok* выповнити рішіння сýду; ~ *návštevu* здійснити навщіву 2 *čo hovor.* (*zaobstarat*) выбавити, заобстáрати; ~ *pas* заобстáрати пас; ~ *podrogu* выбавити підпору 3 *čo komu* натворити, наробити; *čo si mi to len* ~a! што ты мі лем наробив!

vykonáv/iť -a -ajú *nedok.* 1 (*uskutočňovať*) робити, выкóновати, выповняти, здійснєвати; ~ *rozsudok* выпóвнєвати рішіння сýду 2 *hovor.* (*zaobstarávat*) добивáти ся, выбáвлєвати; ~ *podrogu* добивáти ся підпору

vykonávateľ -a *m* реалізáтор *m*

vykonnostn/ié -ého *s admin.* преміáльне, премія за выповніня плáну áбо нóрмы

vykonnostn/iý: ~á *trieda* (*v športe*) розряд; ~á *mzda* заплачіння пóдля кількості і якості робóты; ~ *príplatok* премія за перевыповніня плáну áбо нóрмы

výkonn/iý 1 выкóнуючий, выпóвнюючий; ~ *orgán* выкóнуючий óрган; ~ á *mos* выкóнуюча міць; ~ *redaktor* выкóнуючий редáктор 2 силный, продуктівный, результатівный; ~ *stroj* силна машына; ~ *športovec* результатівный шпортóвец

výkop¹ -u *m* выкóповання, выкоп; земéльны робóты; *slávnostný* ~ славнóстный выкоп, славнóстне зачатя земéльных робóт 2 *pracovať vo* ~e робити во выкопі

výkop² -u *m šport.* выкоп лóпты (ногóв)

vykop//at' -e -ú *dok.* выкопати; вырыти; ~ *kanál* выкопати канáл; ~ *zemiaky* выкопати бандýрky; ~ *strom* выкопати áбо вырыти стром

vykopávka/a -y *ž* 1 выкóповання, копáня; ~ *zemiakov* копáня áбо выкóповання бандýрок 2 *obyč. v mn. č.* ~y (археологíчны) находжіня; *prehistorické* ~y доісторíчны находжіня

vykop//núť -ne -nú *dok.* 1 *čo* выкопнути; выбити; ~ *loptu z bránky* выбити лóпту з брáнки 2 *koho pren. expr.* выгнати, вышмарити, выпудити

vykoren/iť -í -ia *dok.* 1 выкорчовати; вырвати, выторгати (з *korínem*); ~ *strom* выкорчовати стром; ~ *burinu z polí* выторгати бурян з пóля 2 *pren.* выкоренити; ~ *zlo* выкоренити зло

vykorisťovan/iie -ia *s ekon.* експлоатáція

vykorisť/ovať -uje -ujú *nedok.* експлоатóвати

vykorisťovateľ -a *m* експлоатáтор

vykorisťovateľsk/iý експлоатáторський; ~á *spoločnosť* експлоатáторська óбщность

vykos/iť -í -ia *dok.* 1 прокосити, выкосити; ~ *cestu* прокосити дорóгу 2 скосити, выкосити ~ *ďatelinu, trávu* скосити команіцю, траву

vykrač/iť/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 (*vychádzať*) виходити, выкрачáти; ~ *zo dverí* виходити з дверей 2 (*začínať kráčať*) ити, крачáти; ~ *ľavou nohou* зачінáти з лівов ногóв

vykrač/iť/ovať si -uje si -ujú si *nedok.* (гóрдо) крачáти; *hrdo si* ~ гóрдо áбо пышні выкрóчовати; ходити як пáва

vykrád/iť -a -ajú *nedok.* выкрадáти, обкрадáти; ~ *obchody* выкрадáти склєпы

vykrád/iť sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* выкрадáти ся, одходити крадькомá áбо потаёмкы

vykrad//núť -ne -nú *dok.* выкрасти, обокрáсти; ~ *banku* выкрасти áбо вылупити бáнку

vykrad//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* выкрасти ся, одыйти потихóнькы; *potichu*

sa ~ol z izby він потихо́ньки одышо́в *ábo* викрав ся із хыбы

výkres -u *m* 1 выкрес; *technický* ~ технічний
выкрес 2 *hovor.* папірь на рісованя (едѣн *лист*); išiel si kúpiť ~у він пішо́в купити папі́ря на рісованя *ábo* выкресы

výkrel/sat' -še -šů *dok.* 1 *čo* (z dreva) выкресати; (z *kameňa*) выкресати; ~ sochu выкресати со́ху 2 *čo* высечи; ~ oheň высечи оге́нь 3 *koho,* *čo z koho expr.* там ~šů z teba človeka! там тебе зрóbлять чоловіком!, там з тебе зрóbлять чоловіка!
výkresl/iť -í -ia *dok.* 1 нарісовати; zle ~il tváre він недóбри нарісова́в твaри 2 *kniž.* намалѣвати, описати, представити; ~ v umeleckom diele намалѣвати в художнім творі

výkričan/ý: ~ dom публічний дом; ~á ženská публічна *ábo* улічна жeна; ~á krčma кóрчма, ма́юча злу репута́цію

výkričník -a *m* восклицáтельный знак

výkrik -u *m* выкрик, крик; *radostný* ~ радíстный выкрик; ~ hrôzu крик ўжаса

výkrik/núť -ne -nu *dok.* выкри́кнути; скріча́ти; ~ od radosti выкри́кнути з радості; ~ od ľaku скріча́ти од вистраші́ня

výkriv/iť -í -ia *dok.* выкривити, скривити; ~ ústa выкривити ўста; ~ené topánky выкривены топа́нky

výkrm -u *m* выкорм, выкормлі́ня; ~ ošípaných выкорм свиней

výkrm/iť -í -ia *dok.* *čo* выкормити; ~ prasa выкормити па́ця

výkrmn/ý выкормный; ~á stanica выкормна стані́ця

výkrm/ovať -uje -ujú *nedok.* *čo* выкóрмлѣвати; ~ husi выкóрмлѣвати гýсы

vykroč/iť -í -ia *dok.* 1 выйти, выкročіти; ~ z domu выйти з до́му 2 выкročіти, зробити крок, крóчіти; ~ pravou nohou выкročіти правoв но́гoв, зробити крок правoв но́гoв

vykrúcl/at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo,* *čím* выкруча́ти, крутити; ~ žiarovku выкруча́ти жарі́вку 2 *koho expr.* (*tancovať s niekým*)

крутити *kógo* (в *tánci*), танцѣвати з *кым*; ~ rad-radom všetky dievčence танцѣвати зо вшыты́ми(a) дівча́тами зарядом 3 *pren. hovor.* (*okolkovať, prekrúcať*) выкру́човати ся, выгваряти ся; *zbytočne* ~aš, aj tak všetko viem škoda выкру́човати ся *ábo* выгваряти ся, і так вшы́тко знам

vykrúcl/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 крутити ся, выкруча́ти ся; верті́ти ся 2 *expr.* (*tancovať*) танцѣвати, крутити ся 3 *pren.* (*vyhovárať sa*) выкру́човати ся, выгваряти ся; *nevykrúcaj sa, hovor pravdu* не выкру́чуй ся, говoрь правду

vykrúť/iť -í -ia *dok.* 1 выкрутити, вышпрубовати; ~ žiarovku выкрутити жарі́вку *ábo* (електричну) гру́шку 2 *čo* скривити, покривити; *kŕč mu* ~il ruky корч покривив ё́му рýкы 3 *koho expr.* покрутити *kógo* (в *tánci*), затанцѣвати з *кым*; *čo ju nevykrútiš?* чом ты з нѣв не потанцюєш? 4 *čo pren.* перекрутити, перевернути; *všetko sa dá* ~ вшы́тко дасть ся перекрутити • ~ niekomu *krk al. hlavu* скрутити карк да́ко́му

vykrúť/iť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 (*prestáť sa krútiť*) перестáти крутити ся, застáвити ся 2 *s kým hovor.* (*zatancovať si*) потанцѣвати, покрутити ся (в *tánci*) 3 *pren.* выкрутити ся

vykrvác/at' -a -ajú *dok.* стечі́ кровлѣв, выкровавити

vykryštaliz/ovať (sa) -uje (sa) -ujú (sa) *dok.* 1 выкри́шталізовати ся; *soľ* ~uje сіль выкри́шталізує ся 2 *pren. kniž.* выкри́шталізовати ся, пóвністю определити ся; *situácia sa* ~ovala ситуа́ція выкри́шталізовала ся *ábo* цáлком *ábo* пóвністю определі́ла ся

vykúk/at' -a -ajú, **vykukáv/at'** -a -ajú *nedok. expr.* 1 (*hľadiet*) вызерати, позерáти; *deti* ~ali z oblôčkov діти вызерали з óблаків 2 (*trčať*) стырча́ти, вісі́ти; *spod sukne* ~ala biela čipka спі́д сýкні вісіть бі́ла чі́пка

vykukl/núť -ne -nú *dok. expr.* выгля́нути; ~ol oblokom він выгля́нув з óблака, з óкна

výkup -u *m* выкуп, выкуплєваня; ~ obilia
выкуп зєрна

vykúp//ať -e -u *dok.* 1 *koho*, čo выкупати; ~
deti выкупати діти 2 *čo* вымыти, промыти;
~ si oči v rumančekovom roztoku вымыти
оці в гарманчєковім рóстоку

vykúp//ať sa -e sa -u sa *dok.* выкупати ся
(во вáні); ~ sa v mori выкупати ся в мóрі

vykúpen//ie -ia *s* выкупіня

vykúp//it' -i -ia *dok.* 1 выкупити; ~ obilie
выкупити зєрно; ~ zeleninu выкупити
зеленину 2 *koho* выкупити; ~ hriech
выкупити грїх 3 *čo čím pren.* выкупити;
každú radosť musíme ~ bolesťou кáжду
рáдость мы мýсíme выкупити бóлістєв

vykupiteľ -a *m* выкупитель

výkupn//é -ého выкупне, выкуп; zaplatiť ~ za
niekoho заплатити выкупне áбо выкуп за
дакого

výkupn//ý выкупный; ~ aparát выкупный
апарáт; ~á сєпа выкупна цінá

vykupovač -a *m* выкупця *m*

vykúr//it' -i -ia *dok.* 1 *čo* выкурити, натопити;
выгрїти; ~ byť выкурити квáртель 2 *koho*
odkiaľ *pren. expr.* выкурити, выгнати,
выштвати

vykvá//kať -ka/-če -kajú/-ču *dok. expr.*
вытягати за вóлосы; ~ za vlasy вытягати
за вóлосы

vykvapk//ať -á -ajú *dok.* 1 выквапкати,
вытечі по квáпці; všetka voda ~ala вшытка
вóда выквапкала áбо вытекла по квáпці
2 (*kvapky, liek*) по квáпках выужыти,
схосновáти *zastar.*

výkvet -u *m kniž.* квіт, выквіт; ~ národa
выквіт нарóда

vykvit//núť -ne -nú *dok.* росквітнути;
роспустити ся; kvet ~ol квіток росквітнув

vykyd//ať -á -ajú *dok.* выметати,
вышмарити; ~ hnoj z maštale выметати
гній зо стáйні

vykyd//núť -ne -nú *dok. expr.* вышмарити,
выметати высыпати, вылпяти

vykyd//núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.*
вывалити ся; выпасти

vykynož//it' -í -ia *dok. čo expr. i koho* вынічіти,
выгубити; ~ potkany выгубити патканів

vykyp//iet' -í -ia *dok.* выкыпіти, збігнути (о
молóці); mlieko ~elo молóко выкыпіло,
збігло

vykys//núť -ne -nú *dok.* 1 (*nakysnúť*)
выкыснути, підняти ся; cesto ~lo тісто
выкысло 2 (*vykvasiť*) выквасити; slivky ~li
сливки выквасили

výkyv -u *m* 1 одхыліня; ~ barometra
одхыліня стрілки баромєтра 2 колысáня;
klimatické ~у клімáтичны колысáня

vylačn//iet' -ie -ejú *dok.* выголодніти

vyklad//it' -í -ia *dok.* налáдити; ~ klavír
налáдити клáвір; ~ prijímač налáдити
рáдіо

vyklad//ovací: ~ gombík рóмбїчка налáджованя

vylákn//ať -a -ajú *dok.* 1 выманити, звáбити;
~ niekoho na prechádzku выманити дакого
на прогýлку 2 *čo od koho* выманити,
вылудити; ~ od niekoho peniaze вылудити
пінязі од дакого

vyľak//ať -á -ajú *dok. koho* выстрашыти,
настрáшыти, перестрáшыти

vyľak//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* выстрашыти
ся, настрáшыти ся, перестрáшыти ся

vy lám//ať -e -u *dok.* 1 выламати; ~ kukuricu
выламати тендеріцю 2 выломити,
выламати; ~ dvere выломити двєрі • ~
si na niečom zubu выломити собі зýбы на
дачїм

vylap//ať -á -ajú *dok.* переімáти (*вшыткых*)

výlet -u *m* (*krátky*) садóва прогýлка;
(*dľhší*) екскýрзія; ísť na ~ ити на екскýрзію;
~ autokarový автобусóва екскýрзія,
екскýрзія на автобýсі áбо автобýсом

vylet//iet' -í -ia *dok.* 1 вылетіти; vták ~el z
hniezda птах вылетів із гніздá 2 *pren. expr.*
(o *ľuďoch*) вылетіти, выбігнути; ~el z izby
ako strela він вылетів з їзбы як стріла 3
вылетіти до вóздуху, взорвáти ся; loď ~ela
do vzduchu шыфа вылетіла до вóздуху,
лодь взорвáла ся 4 (o *slovách, reči*)
выторгнути ся; z úst mu ~ela nadávka з
єго уст выторгло ся надавáня 5 выпасти;

tanier mu ~el z ruky tániр выпав ёму із рýкы **6** *pren. expr.* вылетіти; ~ z roboty вылетіти з робóты; ~ zo skúšky вылетіти з екзáмена, провалити ся на екзáмені

výletník -a *m* экскурзánt

výletn/ý садóвий, хатóвий; ~é miesto місце на прогу́лки; ~á reštaurácia садóва рештавράція

vylet/ovat' -uje -ujú *nedok.* вылітáти; vtáčatá ~ovali z hniezda птáшата вылітáли із гніздá

výlev -u *m* **1** выливáня, вытікáня; sореchný ~ вытікáня вулкáна **2** *pren. kniž.* выливáня; citové ~у выливáня чувств

výlevk/la -y *ž* умывáчка (*pid vodovódnym kogútikom*)

vylež/lat' -í -ia *dok.* **1** (*ležaním urobiť*) вылежати; ~ яму вылежати яму **2** вылежати; ~ chrípku вылежати хрípку

vyliah/nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* вылягнути ся, вылупити ся

vyliať vyleje vylejú *dok.* **1** čo вылляти; ~ vodu z krčaha вылляти вóду із дэбáнкá **2** čo *kam* (*vliať, naliať*) вляти, налляти **3** čo (*obliať, poliať*) полляти, обляти **4** *koho pren. (vyhodit')* вышмарити, выгнати, выпудити; ~ leňochov podniku выгнати лінёхів із фірмы

vyliať sa vyleje sa vylejú sa *dok.* вылляти ся; (*o rieke*) выйти áбо выступити із кóрыта; розлляти ся; rieky sa vyliali z koryta рікы вышли із кóрыта

vylícit/ovat' -uje -ujú *dok.* продати áбо купити на ліцтáціі

vylíč/it' -í -ia *dok.* (*opísať*) описáти, высловити; to sa nedá ~ totó не дасть ся описáти

vylieč/it' -í -ia *dok.* *koho, čo* вылічіти; lekár ho ~il дóктор ёго вылічів • čas ~i všetky ranу [*prísl.*] час вылічіть вшытко, час вылічіть вшыткы раны

vylieč/it' sa -í sa -ia sa *dok.* вылічіти ся; ~ sa z ťažkej choroby вылічіти ся з тяжкóй хворóты

vyliečiteľn/ý вылічучóй; ~á choroba вылічучо хворóта; хворóта, котrá дасть ся вылічіти

vylieť/at' -a -ajú *nedok.* вылітáти; vtáčatá ~ali z hniezda птáшата вылітáли із гніздá

vyliev//at' -a -aju *nedok.* **1** выливáти; ~ vodu z vedra выливáти вóду з вéдра **2** *čo odb. (oblievať, polievať)* обливáти, мázати; ~ ložiská мázати обложія **3** *koho pren. expr. (vyhadzovať)* вышмáрёвати, вымітовати

vyliev//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* выливáти ся; (*o rieke*) выходить áбо выливáти ся з бéперів áбо з кóрыта, розливáти ся; rieky sa ~ajú z korýt рікы выливáють ся з кóрыт áбо із бéперів

vyliev//at' si -a si -ajú si *nedok. hovor.* выливáти; ~ si zlosť *al. hnev al.* jed на niekom, niečom выливáти свóю злость áбо гнів на дакім, дачім; вымстити свóю злость на дакім, дачім

vyliezť vylezie vylezú *dok.* **1** выйти, вылізти; ~ na strom выйти áбо вылізти на стром **2** выйти, вылізти, выбрати ся; ~ z izby oblokom вылізти із ізбы чéрез óблак **3** вылізти • oči mu (jej) vyliezli z jamôk óчі ёму (ёй) вылізли із ямок

vylíh/ovat' -uje -ujú *nedok.* выліговати, валяти ся; dlho ~ v posteli дóвго выліговати в пóстели

vylis/ovat' -uje -ujú *dok.* **1** вылісовати; ~ vzorku вылісовати тíп **2** выстискати; ~ šťavu z ovocia выстискати щáву із овоцины

vylí/zat' -že -žu *dok.* вылизати; ~ tanier вылизати тáнір

vylod//it' -í -ia *dok.* **1** выложыти із шыфы; ~ tovar выложыти товáр із шыфы **2** высадити; ~ vojakov высадити вояків з шыфы

vylod//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** выступити, выступити з шыфы, выложыти ся із шыфы **2** vojská sa ~ili вóйска высaдили ся із шыфы

vylom//it' -í -ia *dok.* выломити, выламaти, зломити; ~ dvere выламaти двéрі; ~ si zub

зломити зуб • ~ si krk *al.* krky na niečom
expr. выломити собі карк на дачім

vylov//it' -í -ia *dok.* 1 виімати, поімáти; ~ rybu поімáти рибу 2 виімати; ~ rybík виімати рыбік 3 *prep. expr.* vybrati, dostáti; ~ z vřeska klůče vybrati ключі із кішені

vyložený ясный, бесперéчный, бессумнівний; ~ nezmysel ясна несмыселность; ~á hlůpost' бессумнівна глупость

vylož//it' -í -ia *dok.* 1 čo выложитьи; ~ tovar z vagónov выложитьи товár з вагónів 2 *čo na čo* выложитьи, положитьи; ~il na stół peníaze він выложыв áбо положыв пінязі на стіл; ~ si nohy na lavicu він выложыв нóгы на лáвкy 3 *čo čím (cestu)* выложитьи; (*stěny*) обшыти; (*hřady*) обложитьи; ~ cestu kameňom выложитьи дорóгу кáмінєм 4 *čo* выставити; ~ tovar do výkladu выставити áбо выложитьи товár до вітріны 5 *čo (vyvesit)* вивісити; ~ zoznamy voličov вивісити списки во́личів 6 *koho na čo* посадити; ~ syna na vlak посадити сына до влáкy 7 *koho, čo expr.* выложитьи, высилити; *rodinu ~ili z bytu* выложили родину́ з квáртиля • *ten by srdce na dlaň ~il hovor.* він готóвий послі́дню сорóчку зо себе зняти

vylož//it' -í -ia *dok.* обяснити, высвітлити

vylož//it' -í -ia *dok.* *čo* повищóвати; ~ niekomu karty повищóвати дакóму на кáртах

vypož//it' sa -í sa -ia sa *dok. kart. slang.* выложитьи ся

výložk//a -y ž *voj.* погóна

vylůč//it' -í -ia *dok.* 1 *koho* вышмарити; ~ žiaka zo školy вышмарити ученикá із шкóлы; ~ hráča вышмарити грáча 2 *chem.* одділити; ~ vosk одділити воск 3 не припустити; ~ omyl не припустити хыбу; *to je ~ené!*, *to je ~ená vec!* тотó не припúчать ся áбо елімінýє ся; *nie je ~ené, že...* не припúчать ся мóжность, же...

vylučovací выберóвый; ~ie zápasы выберóвы стрітнýтя; ~ia metóda

выберóвый мéтод • ~ie ústroje *anat.* виділюючі óрғаны

vylůd//it' -í -ia *dok.* 1 *čo z čoho, od koho* выманити, вылудити; ~il od neho důležitě údaje він вылудив од нёго вáжны дáны 2 *čo na čom, z čoho* вытягнути, выкликати; ~ úsmev na tváři выкликати ýсмів на твáрі

vyľudn//it' -í -ia *dok.* вылюднёвати, ставáти безлюдным; ~ ulicu вылюднити ўлицю

vyľup//at' -e -u *dok.* 1 *čo* vybrati; ~ jadro z orecha vybrati ядрó з óриха 2 *koho expr.* (*zbit*) збити, набити, выбити, швігнути; ~ koňa швігнути коня

vyľup//it' -í -ia *dok.* выкрасти; ~ banku, pokladnicu выкрасти бáнку, кáсy

vyľup//it' -í -ia *dok.* vybrati; ~ jadro z orecha vybrati ядрó з óриха

vyľušt//it' -í -ia *dok.* 1 вылуцїти; ~ fazuľu вылуцїти фасóлю 2 *prep.* одгáднути, вирішыти; ~ hádanku одгáднути гáданкy; ~ krížovku вирішыти крижóвкy

vyľuštovač -a *m poľnohosp.* вылуцóвача машына

vymáh//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* добивáти ся чóго, вымарáти *што*, жáдати *што* 2 *čo od koho* пожáдовати, выберáти; ~ peníaze od niekoho вымарáти пінязі од дакóго; ~ pokutu выберáти штроф

vymaľ//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 *čo* вымалёвати, помалёвати; ~ izbu помалёвати ізбу 2 *koho, čo* намалёвати; ~ portrét намалёвати портрét; ~ obraz намалёвати óбраз 3 *čo, koho prep. expr.* (*vyličit', opisat'*) описáти, зобразити

vymaľ//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* намалёвати ся, вымалёвати ся

vymám//it' -í -ia *dok.* *čo od koho, z koho* выманити *што* од кóго

vymanikůr//ovat' -uje -ujú *dok.* зробити манікýpy; ~ nechty зробити манікýpy

vyman//it' sa -í sa -ia sa *dok.* z *čoho* ослободити ся, выманити ся од чóго; ~ sa objatia ослободити ся з обятя; ~ sa z koloniálneho útlaku выманити ся з колоніáльного утискóваня

vymasírl'ovat' -uje -ujú *dok.* вымасіровати, зробити масаж; ~ pohy зробити масаж ніг, вымасіровати нóгы; ~ svaly помасіровáти свáлы

vymast/lit' -í -ia *dok.* 1 (*natriet' mast'ou*) вымастити, намастити, помастити; ~ hniec намастити гóрнець шмáлцём 2 (*mastením minút'*) вымастити, вымазати; ~ krem вымастити (цільй) крем 3 *pren. expr.* (*nabiť*) збити, набити, змолотити, намолотити, змастити

výmaz -u *m:* ~ trestu *práv.* ануловáня кáры

vymal/zat' -že -žú *dok.* 1 (*natriet'*) натéрти, намáзати; ~ pec hlinou намáзати пец глинов 2 (*vyčiarкнуť*) вычеркнути, вымазати

vymedz/lit' -í -ia *dok.* 1 вызначіти, ограничіти; ~ priestor вызначіти прóстір 2 вызначіти, определити, становити; розграничіти; ~ cieľ вызначіти ціль; ~ úlohu определити задáчу; ~ povinnosti определити áбо розграничіти повинности

vymen//a' -у ž 1 выміна; ~ tovaru выміна товару 2 зміна, выміна; ~ stráže зміна вáрты 3 *čoho* выміна чóго; ~ názorov *al. náhľadov* выміна пóглядів; ~ skúseností выміна óпытів • ~ zajatcov выміна плéнных áбо заятых; ~ figúr выміна фірýр; ~ bytu заміна квáртеля; ~ reňazí выміна пінязей

vymen//a² -у ž *žel.* росхід; стрілка

vymen//it' -í -ia *dok.* 1 *čo čím* вымінити *што на што*; замінити *што чім*, змінити, перемінити *што*; ~ bielizeň змінити áбо перемінити білізну; ~ kolesá вымінити кóлеса; ~ byt вымінити квáртель 2 *koho* (*vystriedať*) змінити кóго, прийти на зміну кóму; nás prídu až na poludnie ~ нас прийдуть вымінити аж на пóлiдне 3 (*vybrať, prevziať*) купити, выкупити; ~ si lístok на loď купити собі лісток на шыфу; ~ záloh выкупити зáлогу (*v gri*)

vymen//it' si -í si -ia si *dok.* *čo* обміняти ся *чим*, вымінити собі *што*; ~ si pohľady обміняти

ся пóглядами, вымінити собі пóгляды; ~ si skúsenosti обміняти ся óпытom

výmenník -a *m* 1 *tech. (tepla)* теплообмінник 2 *žel.* переводячий механізм

výmenn/ý 1 вымінный; ~ obchod вымінна торгівля 2 вымінючий; ~é koleso вымінюче кóлесо

vymenovaci: ~ dekrét назначіня до фýнкції

vymen//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 *koho*, *čo* перераховáти; ~ všetkých svojich príbuzných перераховáти вшитых зо свóей родины 2 *koho za čo* назначіти кóго на фýнкцію *якý*, назначіти кóго *кым*; ~ niekoho za riaditeľa назначіти дакóго на фýнкцію дирéктора

výmer -u *m* 1 (*spis*) предписáня; bytový ~ предписáня на квáртель; daňový ~ предписáня дáни 2 (*určenie rozsahu*) вызначіня, становлiня; ~ práv a povinností вызначіня прав і повинностей 3 (*súdu*) рішiня

výmer//a -у ž площáдка ж; рóзміры (*дачóго*); plošná ~ рóзміры площáдки; ~ trestu час покарáня; ~ výšky trestu мiра покарáня

vymer//at' -á -ajú *dok.* 1 выміряти, зміряти, переміряти; ~ byt выміряти квáртель 2 вызначіти, становити, определити; ~ pokutu становити штроф; ~ trest определити покарáня; ~ clo выраховати цло

vymeriavac//í вымірюючий; ~ie práce вымірюючі роботы

vymeriavač -a *m* вымірëвач; тот, хто вымірюе даштó

vymeriavať *p.* **vymerať**

vymešk//at' -á -ajú *dok.* пропустити, выхабити; ~ práci не піти до роботы; ~ školu пропустити шкóлу

vymet//at' -á -ajú *nedok.* вымітáти; ~ miestnosť вымітáти мiстность; ~ komín вымітáти áбо чiстити кóмин

vymieň//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo čím* вымінëвати, обмінëвати *што на што*; заміняти *што чім*, міняти *што*; ~ bielizeň міняти білізну; ~ byt заміняти квáртель 2

koho (*striedať*) зміняти *kógo*, приходити на зміну *kómu* **3** выкуповати; ~ záloh выкуповати záлогу (*в зрі*)

vymien//it' si -i -i -ia si *dok.* *čo so spoj. že i s neurč.* охабити за собов *právo na што*, договорити ся о *чим*; *dopredu si ~ila*, *že bude v dome bývať do smrti* она до *péреду* договорила ся, *že v dóмі* *búде* жыти до смérти

vymies//it' -i -ia *dok.* вымісити; ~ *cesto*, *hlinu* вымісити тісто, глину

vymiest'¹ *vymetie vymetú dok.* вымести; ~ *izbu* позамітати ізбу; ~ *dvor* вымести двор; ~ *komín* вычистити комін

vymiest'² *vymetie vymetú dok.* (*o obilninách, trávach*) выметати (*кóлос*), выколосити ся

vymieš//at' -a -ajú *dok.* вымішати; *rozmišáti*; ~ *žltok s cukrom* розмішати жовток з цукрём

vymíň//at' -a -ajú *dok.* минути, жужитковати; ~ *všetky zásoby* минути вшиткы *rezérvy*

vymišk//ovat' -uje -ujú *dok.* вымішковати, выкастровати; *nedok. dok.*; ~ *býka*, *kanca* вымішковати *áбо* выкастровати *byká*, *kórназа*

vymiz//núť -ne -nú *dok.* витратити ся, перестати екзистувати; ~li *všetky staré* *obučaje* витратили ся *вшиткы* *stáры* *звыкы*

vymk//núť¹ -ne -nú *dok.* выткнути; ~ *si členok* выткнути *nóгу* в *kístці*, *выткнути* *собі* *kístку* (*на нóзі*)

vymk//núť² -ne -nú *dok. hovor.* вымкнути, не пустити до *dóму*; *žena ~la muža* *žená* *vymkla muža*; *žená* не *пустила* *muža* до *dóму*

vymk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся, *вырвати* ся; ~ *sa z rúk niekomu* *выторгнути* ся з *рук* *дакóму*; ~ *sa z objatia* *вырвати* ся з *обятя*

výmlat -u *m* **1** (*mlátenie*) *молочіня* **2** (*množstvo vymláteného obilia*) *вымолот*, *намолочіня*

výmlát//it' -i -ia *dok.* **1** *čo* *вымолотити*, *намолотити*, *обмолотити*; *змолотити*; ~

obilie *вымолотити* *zérно* **2** *koho*, *čo* *pren. expr.* *збити*, *змолотити*

výmlat//ok -ku *m* *вымолот*

vymliet' *vymelie vymelú dok.* **1** *вымолоти*, *змолоти*, *помолоти*; ~ *obilie* *змолоти* *zérно* **2** *розмыти*, *вымыти*; *voda vymlela diery do zeme* *вóда* *вымыла* в *зémли* *вымолы*

vymoč//it' -i -ia *dok.* *вымочити*; ~ *konope* *вымочити* *конóплі*; ~ *si nohy v slanej vode* *вымочити* *nóгы* в *солénій* *vóді*

vymoč//it' sa¹ -i sa -ia sa *dok.* (*vyumývať sa*) *поумывáти* ся, *выумывати* ся; ~ *sa vo vode* *выумывати* ся *во* *vóді*

vymoč//it' sa² -i sa -ia sa *dok.* *вымочити* ся, *высикати* ся *hovor.*

vymodel//ovat' -uje -ujú *dok.* *вымоделовати*; ~ *sochu* *вымоделовати* *sóху*

vymodl//it' -i -ia *dok.* (*modlením nadobudnúť*) *вымолити*

vymok//at' -á -ajú *nedok.* (*vytekať*) *вытікати*; *z rany ~á krv* з *ráны* *течэ* *кров*

výmoľ -a *m* *вымоль* *m*

vymo//tat' -ce/-tá -cú/-tajú *розмотати*; *ослободити*; ~ *vtáčka zo siete* *ослободити* *птáша* *із* *сітькы*

vymo//tat' sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok.* *z čoho* **1** (*uvolniť sa, vyprostiť sa*) *росплянтати* ся, *вымотати* ся, *ослободити* ся; ~ *sa z objatia* *ослободити* ся з *обятя* **2** *pren. hovor.* *вымотати* ся, *выбрати* ся; ~ *sa z dlžôb* *вымотати* ся з *дóвгів*

vymoženos//it' -ti *ž* *досягну́тя*; ~ti *vedy a techniky* *досягну́тя* *нау́кы* *i* *téhniky*; *sociálna* ~ *соціáлне* *досягну́тя*

vymôčť *vymôže vymôžu dok.* *čo* **1** *добити* ся *чóго* **2** ~ *dlžobu* *вымагáти* *дóвгы* **3** *od koho* (*súhlas ap.*) *вынутити* *што* у *kóго*

vymrieť *vymrie vymrú dok.* **1** *вымерти* **2** (*vo zvykoch ap.*) *одумérти*, *заникнути*, *пропáсти*

vymršť//it' -i -ia *dok.* *підняти*; *вышмарити*, *підшмáрити*; ~ *ruku nad hlavu* *вышмарити* *рúку* *над* *гóлову*

vymršť/iť sa -í sa -ia sa *dok.* вылетіти, выскочіти, вышмарити ся

vymrzl/núť -ne -nú *dok.* 1 (*od mrazu vyhynúť*) вымерзнути; všetky kvety ~li вшыткы квітки вымерзли 2 (*premrznúť*) замёрзнути, промёрзнути, вызябнути; ~li sme cestou мы промёрзли в дорозі

vymur/lovať -uje -ujú *dok.* 1 вымуровати, збудовати, выложить (*із цеглы*); ~ dom вымуровати дом 2 обмуровати; ~ brehy rieky обмуровати береги ріки

vymurovk/a -y ž 1 мурованя, вмурованя; ~ komína мурованя комина 2 обмурованя; ~ vysokej reše обмурованя високого пёца

vymydľ/iť -í -ia *dok.* 1 намыдлити; ~ dieťa намыдлити дітину 2 змыдлити; ~ všetko mydlo змыдлити ціле мыдло 3 *koho pren. expr.* намыдлити голову або шью кому

vymykl/ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* z čoho виходити за рамки чого; розходити ся з чим; toto sa ~á z rámca normálnych vzťahov тотó виходить за рамки нормальных одношін

vymykl/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути ся (*із рук*); ~ sa matke z rúk выторгнути ся з рук матері

výmysl/el -lu *m* вымысел, выдуманя, выдумка; несмысел; šíriť ~ly росшырёвати вымыслы • *od výmyslu sveta hovor.* од створіня світа, од коли світ стоїть

výmyselník -a *m* выдумця

výmyslenin/a -y ž вымысел; выдумка; несмысел

výmysl/iť -í -ia *dok.* (*vytvoriť, vynájsť*) придумати, выдумати; ~ vyhovorku придумати выговорку; to je ~ené тотó выдумане, тотó выдумка

vymyť vymyje vymyjú *dok.* 1 вымыть; ~ špinavý hrniec вымыть забабраный горнец; ~ ranu вымыть рану 2 вымыть, розмыти; voda vymyla novú priekoru вода вымыла нове корыто; záplava vymyla priekradu заплавліня розмыло перегорóду

vynadľ/ať -á -ajú *dok.* кому do čoho вынадати, выкарати; прокляти; ~ala tu do hlupákov она вынадала ёму до дурнів

vynadíť/ať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* напозерати ся; nevedela sa ~ na pekné dieťa она не могла напозерати ся на прекрасну дітину

vynahradľ/iť -í -ia *dok.* кому čo вынагородити кому за што, одшкоднити дакого за што; ~ niekomu škodu вынагородити дакому шкóду; ~ si niečo одшкоднити себе за даштó

vynachvál/iť -í -ia *dok.* koho, čo вынахвалити ся кым, чим; nevedel si ~ svojich žiakov він не знав вынахвалити ся своїми(а) учениками

vynájsť vynájde vynájdu *dok.* čo вынайти, прийти на даштó, выдумати; ~ železnici вынайти желізну дорóгу

vynájsť sa vynájde sa vynájdu sa *dok.* вынайти ся, найти выход; vynájde sa v každej situácii він знайде ся в кáждій ситуácii, він нігда не стратить ся

vynakladľ/ať -á -ajú *nedok.* čo na koho, čo 1 вытрачати, страчати, тратити (*пінязі*); ~ na syna тратити пінязі на сына 2 (*úsilie ap.*) прикладати, тратити

vynálež -u *m* вынахід; nový ~ новый вынахід; zdokonalit' ~ зробити вынахід ліпшым

vynálezca -u *m* вынахідник

vynaliezavý вынаходливый; ~ človek вынаходливый чоловік

vynaložiť/iť -í -ia *dok.* 1 минути, выналожить (*пінязі*), інвестовати 2 приложить, вытратити; ~ všetky sily на нечо приложить вшыткы силы к дачóму

vynasnažľ/iť sa -í sa -ia sa *dok.* причинити ся o даштó, поусиловати ся, вынаснажыти ся; приложить вшыткы силы; постарати ся; ~ím sa splniť tvoju prosbu я постарам ся выповнити твою просьбу; я приложу вшыткы силы, жебы сповнити твоё желаня

vynásobiť -í -ia *dok.* čo *čím* помножити *што на што*

vynášať -a -ajú *nedok.* 1 čo, *koho* выносить; ~ nábytok z domu выносить бйтор з дому; ~ na svetlo *pren.* выносить на світло; ~ na verejnosc' *pren.* выносить на суджіня общности 2 (*prinášať zisk, úžitok*) приносить, давати; ~ zisk давати прибыток; obchod mu hodne ~a торгівля приносить або давати ёмй великий прибыток 3 čo, *koho* (*chváliť, velebiť*) восхваляти, выхвалёвати до неба, вынашати; ~ niekoho do neba *al. do oblakov* выхвалёвати дакого до неба або до небёс • ~ rozsudok выносить рішіня сйду; ~ nariadenie давати приказ

vynášať sa -a sa -ajú sa *dok.* nad *koho, čím; i bezpredm.* хвалити ся, выхвалёвати ся; повышовати ся, вытяговати ся *чём пёред кым*

vyňať vyjme vyjmú *dok.* vybrати, достати, вытягнути; ~ vreckovku z vrecka вытягнути хйца з кишёні; ~ triesku vybrати тріску • ~ z trestu ослободити од кары; ~ pred zátvorku *mat.* вынести пёред скобкы

vyňať/ok -ку *m* урывок; ~ z referátu урывок з докляду

vynechť/at' -á -ajú *dok.* 1 выхабити; ~ hodinu выхабити уроек; ~ prednášku выхабити лекцию 2 (*v texte, reči*) выхабити, выпустити; ~ podrobnosti выхабити подрбности 3 *hovor.* (*o motore*) перестати служити

vynechávať/at' -a -ajú *nedok.* 1 выхабляти 2 (*v texte, reči*) выхабляти, выпущати 3 *hovor.* (*o motore*) гапровати, робити нерегулярні

vyniesť vynesie vynesú *dok.* 1 čo, *koho* вынести; ~ niekoho na nosidlách вынести дакого на носітках; ~ niečo na rovalu вынести на під даштё; ~ na svetlo *pren.* вынести на світло або вонка 2 (*priniesť úžitok, zisk*) принёсти, дати; vinohrad vyniesol veľký osoh грозно принёсло великий ужыток 3 *koho, čo* выхвалити; vyniesol ho po samé nebo він выхвалив

ёо до самых небёс • ~ rozsudok вынести покарания або приговор; ~ nariadenie вынести постановлїня

vynikajúci/i вызначный, высокоякістный, гениальный, феноменальный; ~ človek вызначный чоловік; ~e schopnosti незвычайны або феноменальны способности

vynikť/at' -á -ajú *nedok.* 1 *čím, nad koho, v čom i bezpredm.* выдїляти ся, выникати, одлишовати ся *чём; перевышовати кого чём, в чём; ~ krásou, rozumom* выдїляти ся або выникати красотёв, розумом 2 выдїляти ся, выступати, выникати; ~ na pozadí выникати на фоні дачого

vynikť/núť -ne -nú *dok.* 1 nad *koho, čo, nad kým i bezpredm.* выдїлити ся, выникнути, одлишовати ся *чём; перевышыти кого чём, в чём* 2 (*na určitom pozadí*) выдїлити ся, выникнути; выступити

vynímať/at' -a -ajú *nedok.* 1 выберати, доставати; ~ knihu z knihovne выберати книгу з книжной скрини 2 выберати; ~ citáty z príspevku выберати цитаты з докляду • nevynímajúc... ісключаячы..., в тім числі...

vynímať sa -a sa -ajú sa *nedok.* (*byť nápadný, vynikať*) выдїляти ся, выникати

vynímať/ka -ку *ž* одхылїня; urobiť ~ku зробити одхылїня; ako ~ka як одхылїня; naučiť sa ~ku научити ся одхылїня од правил; okrem malých *al. vzácných* ~iek окрем невеликих або рідких одхылїнь • ~ potvrdzuje pravidlo одхылїня потвёрджуе правило

vynímoční/lý незвычайный, особистый; ~ prípad незвычайна нагода; ~ á príležitosť незвычайна можливість

vynoríť/it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 вынорити ся, выплавати на повёрх; utopený sa ~il утопёный вынорив ся на повёрх 2 *odkiaľ, z čoho* указати ся, объявити ся, вынорити ся; naraz sa z tmy ~ila jej postava нараз із тмы указала ся ей фігура 3 *kníž.* (*objaviť sa, ukázať sa*) возникнуть, настати; ~ila sa otázka настав вопрос

výnos¹ -и *m* 1 прибыток, вытяжок 2 урода

výnos² -u *m* рішіння, постановвління; ~ vlády рішіння правління

vyнос//it' -і -іа *dok.* 1 вынести (*вшытко, постўпні*), повынашати (*hovor.*) ~ z domu vsetky cennosti вынести з дому вшыткы цінности 2 (*postupným odnášaním minút*) повынашати; postupne ~ila vsetku slaninu з комору постўпні она повынашала вшытку солонину з коморы 3 (*donosiť plod v tele*) доносити, выносити; nemôže dieťa ~ она не може доносити дітину

výnosn//ý 1 прибутковий; ~ podnik прибуткова фірма; ~é zamestnanie выгодна робота 2 уродный; ~é pole уродне поле

vyňuch//at' -á -ajú *dok.* 1 выслідити; pes ~al zlodeja пес выслідив злодія 2 *expr.* вынюхати, пронюхати; ~al vsetko, čo o ňom hovorili він вынюхав вшытко, што о нім говорили

vynúť//it' -і -іа *dok.* 1 *čo z koho, na kom, od koho* вытягнути, вынутити *што од ко́го*; ~ si sľub на ніком вытягнути обіцяня од дакого 2 (*spôsobit'*) вынутити, принутити 3 (*nasilu prejaviti'*) выдавити; ~il si (na tvári) zdvorilý úsmev він выдавив із себе слўшний ўсмів

vyobc//ovat' -uje -ujú *dok.* *koho z čoho* выгнати, вышмарити; ~ zo spoločnosti вышмарити з общности • ~ z cirkvi одлучити од цєрькви

vyobjím//at' -а -ajú *dok. expr.* обяти; ~ niekoho od radosti обяти дакого од радости

vyobliekaný выобліканий, шўвні облечєный, выпараджєный; рекне ~é ženu шўвні выобліканы або выпараджєны жєны

vyobliek//at' sa -а sa -ajú sa *dok.* выоблікати ся, выпарадити ся, шув(м)ні облєчі ся

vyobšív//at' -а -ajú *dok. hovor. expr.* вытяти, збити, набити; ~ niekoho palicou, ремеџом вытяти або збити дакого палицєв, рємїєм

vyor//at' -е -ú *dok.* 1 выорати; ~ камеџ выорати камїнь 2 выкопати, позберати (машынов); ~ zemiaku выкопати бандўрky

3 поорати; ~ hlbokú brázdu поорати глубоков бороздџов

vyoráv//k/la -у ž *hovor.* выорєваня; ~ zemiakov выорєваня бандўрок

vypáč//it' -і -іа *dok.* выломити ~ dvere выломити двєрі; ~ zámku выломити замџок

výpad -u *m* 1 *šport.* выпад; ~ stranou выпад до бџку 2 *vaj.* нáгла атáка 3 *prez.* нападнўтя; невраживе выступлїня; ~ proti autorovi нападнўтя áвтора

vypad//at' -á -ajú *dok.* выпадати, выпасти, вылізти; vasy je ~ali вџлосы єй выпадали або вылізли

vypadáv//at' -а -ajú 1 выпадати; vsetko mu z ruk ~а ємў з рук вшытко выпадать; ~ajú jej vasy єй выпадіють або лізуть вџлосы 2 *hovor.* выпадати; (z hry) виходити; быти (*nóza dachého*)

vypad//núť -не -nú *dok.* 1 выпасти; ~ol jej zub выпав єй зуб; ~ol mu pohár z ruky ємў выпав пџгар із рўky 2 *hovor.* выпасти, выйти; быти (*nóza dachého*); ~ol zo súťaže выпасти з перемарань; ~z hry выпасти або выйти з gry 3 *hovor.* одыйти, змїзнити, стратити ся; ihneď vypadni! тáкой змїзний!, пáдай! • ~ z pamäti выпасти з пáмяти

výpadov//lý *príd. k výpad;* ~á noha *šport.* выпадџова нџга (*perédnya pokorčєná nóga*); ~á cesta *dopr.* дорџга, вихџдяча з мїста

vypách//nuť -не -nu *dok.* стратити пах, перестáти пáхнути, выпáхнути ся; voňavka ~la пáрфїн стратив пах або вџню; čaj ~ol чай стратив свџю пахџту або зáпах

vypak//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* роспáковáти

vypál//it' -і -іа *dok.* 1 (*uničiti'*) спалити, выпалити; ~ dedinu выпалити валáл або сєлџ 2 (*poškoditi'*) выпалити, опалити; ~ niekomu оči выпалити оči дакому 3 (*vytvoriti'*) выпалити; ~ ornamenty выпалити орнáменты 4 (*vytvoriti', zhotoviti'*) выпалити; ~ tehlu выпалити цєглу 5 (*vystreliti'*) выстрїлити, выпалити; ~ do vzduchu выстрїлити або выпалити до вџздуху; ~ na branu *šport. slang* выпалити на брану 6 *expr. (rychlo vybehnúť)* (кўлєє)

вылетіти, одийти; ~ z domu вылетіти з до́му **7** *komu čo expr.* вліпити, стрілити; ~ niekomu zaucho вліпити да́кому за́ухо **8** *expr. (dopadnúť)* выпасти, выйти; *nakoniec všetko dobre ~ilo* на́коне́ць вшы́тко до́бри выпало

vypaľ/ovať, vypaľovať *sa p. vypáliť*

výpar -u *m obyč. v mn. č. ~y v rôzn. význ.* выпарі́ня; ~y ľudského tela выпарі́ня лю́дського ті́ла; škodlivé ~y шко́дливи выпары

vyparádený *expr.* па́ра́дні а́бо бога́то виобліка́ний, выпара́дженый

vyparád/iť sa -i sa -ia sa *dok. expr.* выпара́дити ся, виобліка́ти ся; ~ila sa ako na báľ oná выпара́дила ся як на ба́л

vypár/at' -a -ajú *dok. 1* распоро́ти, выпоро́ти; ~ záševku выпоро́ти зашывкы **2** (*o pletenínách*) ~ svetер выпоро́ти свёдер

vyparat/iť -í -ia *dok. expr. čo* натворити, наробити, вывести; *čo si dnes ~il?* што ты днесь натворив а́бо вивів?

vypar/iť sa -í sa -ia sa *dok. (o kvapaline)* выпарити ся

výparník -a *m tech.* выпарник

vyparovac/í выпáрующий; ~ie zariadenie выпáрующе заря́джіня

vyparovač -a *m tech.* выпáровач *m*

vypar/ovať *sa* -uje sa -ujú sa *nedok. (o kvapaline)* выпаровати ся

vypasený *expr.* вы́корме́ный, вы́пасе́ный, тучный

vypátr/at' -a -ajú *dok. 1* *čo* выгля́дати, вына́йти, на́йти, выслéдити; ~ nové dokumenty выгля́дати новы докумéнты **2** (*koho*) выслéдити; ~ vraha выслéдити убивця

vypät' *p. vypnúť*

vypätie -ia *s* на́пята; pracovné ~ робоче́ на́пята; nervové ~ нерво́ве на́пята; robiť niečo s ~ím posledných síл робити да́што з послéдніх сил

vypečený выпече́ный; dobre ~ chlieb до́бри выпече́ный хлі́б

vypek/lat' -á -ajú *nedok. 1* пе́чі (*много*); stále len ~á oná все лем пече́ **2** выпіка́ти, опáлєвати ся; ~ si pupok na slnci *pren. expr. a)* опáлєвати ся; б) ні́ч не робити, опáлєвати ся

vypest/ovať -uje -ujú *dok. 1* вывести, выпестовати; ~ nový druh hrušiek вывести а́бо выпестовати нову́ со́рту гру́шок; ~ nové kvety выпестовати новы кві́тки **2** виховати; ~ v deťoch návyk k práci виховати в ді́тях на́вык к робо́ти

vypch/lat' -á -ajú *dok.* выпхати стра́шка (*звіря́тя*); ~ sovu выпхати стра́шка со́вы; ~ zajaca выпхати стра́шка за́ця • *daj sa ~!* *hovor. expr.* дай ся выпхати!

vypiecť *vurečie* выпе́чі *dok. 1* выпе́чі; ~ chlieb выпе́чі хлі́б; ~ hus выпе́чі гу́ску **2** выто́пити; ~ z husi dva litre masť выто́пити з гу́скы два лі́тры шма́лцю

vypier/lat' -a -ajú *nedok.* выпера́ти, вычі́стити; ~ flaky z obrusa выпера́ти а́бо вычі́стити пята́ з о́бруса

vypínač -a *m* выпинáч; samočinný ~ автоматі́чний выпинáч; ~ elektrického vedenia выпинáч е́лектрикы

vypín/lat' *sa* -a sa -ajú *sa nedok. 1* вы́тяговати ся, тяга́ти ся; ~ sa na špičky prstov ставя́ти ся на кі́нчікы па́лців **2** *nad koho i bezpredm.* пы́шыти ся, повы́шовати ся, вы́тяговати ся *néред кым*; неувы́на́j sa! не повы́шуй ся! **3** (*čnieť*) выпина́ти ся, возвы́шовати ся, підніма́ти ся; v diaľke sa ~a Chorok в да́лині выпина́ть ся Хо́пок

vypípl/lat' -e -ú *dok.* выпле́кати, виховати, выпестовати; ~ malé dieťa виховати ма́лу ді́тину

výpis -u *m* вы́пис; ~ z účtu вы́пис з розраху́нку а́бо з у́чту; ~ z matriky вы́пис із метри́кы; urobiť si ~ z pozemkovej knihy зроби́ти со́бі вы́пис з позе́мельно́й кни́гы

vypísaný; ~ rukopis вы́ці́брeный ру́копис

vypí/sat' -še -šu *dok. 1* (*urobiť si výpisky*) выпи́сати; ~ si úryvok z knihy выпи́сати у́рывок із кни́гы **2** (*vyplniť tlačivo*) вы́повнити; ~ poukážku вы́повнити ше́к

3 (*vyhlásiť*) выголосити ~ súbeh, konkurz выголосити перемагання, конкурс; ~ odmenu выписати премію; ~ voľbu выписати воľбы; ~ rôžičku выголосити пожычку

4 (*písaním spotrebovať*) выписати; ~ kriedu выписати крийду; ~ ceruzku выписати церузьку або блáйвас *zastar.* **5** *hovor.* выписати; dobre ~sané pero доб́ри виписане пéro **6** *koho hovor. (vyčiarknut)* вычеркнути; vypíšte ma z vášho krúžku вычеркните мене з вашого кружка

vypísk/lat' -a -ajú *dok.* высвистати, освистáти; выпискати; ~ divadelné predstavenie выпискати або высвистати спектакель; ~ herca выпискати артиста; ~hráča выпискати грача

vypísk/ovat' si -uje si -ujú si *nedok.* посвистовати, свистáти

vypis/ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* **1** выписовати; ~ si úryvok z knihy выписовати урывок із книги **2** (*vypľňovať tlačivo*) запóвнєвати, выпóвнєвати; ~ zmenku запóвнєвати вéксель **3** (*vyhlasovať, oznamovať*) выголóшовати; ~ konkurz выголóшовати кóнкурс; ~ voľbu выголóшовати воľбы • ~ slovami выписовати словáми

vypis/ovat'² -uje -ujú *nedok. komu i bezpredm.* писáти; ~ovala mu každý týždeň она писáла ё́му кáждый тыждень

vypit' выпije выпijú *dok.* чо, чо́го выпити; ~ pohár mlieka выпити по́гар мо́лока; ~ vína выпити винá; ~ na dúšok выпити нáраз або є́дним дýхом

vypitv/lat' -e -ú *dok.* выбрати внúторности

výplác/lat' -a -ajú *nedok.* **1** выплáчовати, платити; ~ účty платити розраху́нки або уч́ты; ~ dlhu сплáчовати до́вгы **2** *koho* платити ко́му; выр́івновати ся, вырахо́вовати ся; ~al ho každého prvého він все выр́івновав ся кáждого пёршого в місяці **3** чо (*platit' poplatok za niečo*) платити за шмо; ~ balík платити за паклик **4** *koho expr.* молотити, бити, лупкати; ~ dieťa лупкати дитину

výplác/lat' sa -a sa -ajú sa *nedok. (oplať sa)* не оплатити ся; to sa mu nevypláca то́тò ё́му не оплáтить ся • to sa nevypláca то́тò не оплáтить ся

výplach -u *m* выполоканя; ~ žalúdka выполоканя жо́лудка; ~ úst выполоканя уст

výplách/lat' -a -ajú *dok.* выполокати; ~ bielizeň выполокати білизну́

výplách/nut' -ne -nu *dok.* сполóкати, ополóкати; ~ (si) ústa ополóкати рот; ~ nádobu сполóкати го́рнець

výplachovací *odb.* прополóкуючий; ~ olej прополóкуючий олі́й

výplak *p.* výplach

výplakan/ý выплаканий; ~é oči выплаканы о́чі

výplákat' *p.* výpláchat'

výpla/kať sa -če sa -čú sa *dok.* выплакати ся

výplakáv/lat' -a -ajú *nedok.* пла́кати; выплáковати; оплáковати

výpláknut' *p.* výpláchnut'

výplakovací *p.* výplachovací

výplaš/it' -í -ia *dok.* выстрашы́ти, настрашы́ти, перестрашы́ти; ~ vtáka настрашы́ти пта́ха

výplat/la -y ž **1** (*vyplácanie*) выплата, выдава́ня (*пінязей*); včera bola ~ вче́ра была выплата; ~ vkladov выдава́ня вклáдів **2** за́робок; dostať ~у достáти за́робок; mesačná ~ місячний за́робок, місячна выплата **3** *expr.* покара́ня; dostal ~у od otca він достáв виплату од ві́тця

výplatc/la -u *m* выплача́ючий; о́соба, выплача́юча пінязі

výplat/it' -í -ia *dok.* **1** виплатити, заплатити; ~ dlžobu виплатити довг; ~ odmenu виплатити премію; ~ účet заплатити розраху́нок **2** *koho* виплатити, розрахо́вати ся з кým; ~ taxikára виплатити таксіка́ра, розрахо́вати ся з таксіка́ром **3** чо (*zaplatiť poplatok*) заплатити за шмо; ~ balík заплатити за паклик **4** *koho* *prekladá sa so zmenou vetnej konštrukcie*;

dom pripadol dvom bratom, tretieho ~ili
дом припав двом братам, третій за свою
частку достав пиязі **5** *koho expr.* набити,
змастити, вытрепати; ~il ho palicou він
вытрепав ёго палицёв

vyplatí/it' sa¹ -í sa -ia sa *dok.* z čoho
заплатити, виплатити; ~ sa z dlžôb
виплатити до́вгы

vyplatí/it' sa² -í sa -ia sa *dok.* (*oplatiť sa*)
виплатити ся, оплатити ся; nevyplatí sa
mu držať sliepku ёму невыгодно або не
виплатить ся тримати къркы; to sa ~í totó
выгодно або оплáтити ся; to sa ~í kúpiť
totó выгодно або оплáтити ся купити • to
sa ti nevyplatí! totó тобі не виплатить ся!;
totó тобі доро́го обыйде ся!, totó тобі так
лё́гко не пере́йде!

výplatn/ý *выплатный*; ~ deň *выплатный*
день, день выплаты; ~á páska *рахунок*
выплаты за місяць

vyplávl/at' -a -ajú *dok.* **1** (*o lodí*) *выйти*,
выплавати; ~ na šíre more *выйти на*
отворёне мо́ре **2** *выплавати, выплыти*; ~
na povrch *выплавати на по́верх*

vyplaví/it' -í -ia *dok.* **1** *вынести на берег*,
принести к бе́регу **2** *tech.* *выплавити*; ~
oseľ *выплавити о́ціль* **3** *odb.* *одстранити*,
вычисти́ти промыва́нём

vyplazí/it' -í -ia *dok.*: ~ jazyk *высунути язык*;
~ jazyk na niekoho *указа́ти язык дако́му*

vyplečk/ovať -uje -ujú *dok.* *poľnohosp.*
выполоти; ~ kukuricu, repu, zemiaky
выполоти тенде́рцію, рі́пу, банду́рки

vyplešť/it' -í -ia *dok.*: ~ oči *al. okále expr.*
вывалити або выгу́лити о́чі

výplet -u *m* *плеті́ня, перепліта́ня*; ~ tenisovej
rakety *струно́вый по́верх тенісо́вой*
раке́ты

vypliask/at', **vypliesk/at'** -a -ajú *dok.* *koho*
expr. *выфляска́ти (no twáрях)*

vypliení/it' -í -ia *dok.* **1** *спустошы́ти, зні́чити*,
зніво́чити, зде́вастова́ти, роскра́сти; ~
krajinu *спустошы́ти або роскра́сти кра́їну*
2 *выні́чити, выгу́бити, злі́квідова́ти*; ~
švábov *зні́чити тарака́нів або шва́бів*

vypliest' *выплетіе* *выpletú dok.* **1** *выплести*; ~
stuhu z vrkoča *выплести па́нтлик із ко́сы*
2 *переплести*; ~ tenisovú raketu *натягну́ти*
стру́ны тенісо́вой раке́ты

vypliešť/at' -a -ajú *nedok.* oči *al. okále expr.*
выгу́лєвати о́чі або ока́лі

vypliet' *выпле́е* *выplejú dok.* v rôzn. *význ.*
выполоти; ~ burinu *выполоти бу́рян*; ~
záhon *выполоти гря́дку*

vyplní/it' -í -ia *dok.* **1** v rôzn. *význ.* *заповнити*,
выповнити; ~ diery sadrou *заповнити ді́ры*
рі́псом; práca a starosti jej ~ili celý život
робо́та і ста́рости выповнили ці́лый ёй
живот; ~ dotazník *выповнити анке́ту* **2**
выповнити, сповнити; ~ prosbu *выповнити*
або сповнити про́сьбу; ~ rozkaz *выповнити*
ро́сказ

vyplní/it' sa -í sa -ia sa *dok.* *выповнити ся*,
здійснити ся, збы́ти ся; ~il sa mi sen *моя*
ду́мка сповни́ла ся

vyplní/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** v rôzn. *význ.*
запо́внєвати; ~ otvory sdrôu *запо́внєвати*
отві́р рі́псом; zábavy a plesy ~ovali jej voľné
хви́ле забавля́ня і ба́лы запо́внєвали ёй
во́льний час; ~ dotazník *запо́внєвати*
анке́ту; ~ šek *запо́внєвати шек* **2**
выповня́ти, сповня́ти; ~ niečiu prosbu
выповня́ти або сповня́ти да́цію про́сьбу

výplod -u *m* *вытворі́ня, пло́д, проду́кт*; ~y
bujnej fantázie *проду́кты або вытворі́ня*
бу́йной фанта́зії

vyplúť, **vyplúvať** *выплу́је* *выплу́ју́ dok.*
выплюва́ти, выплю́нути; ~ slinu
выплюва́ти слину́

vyplytví/at' -á -ajú *dok.* *розмета́ти*,
рострати́ти, промарни́ти; ~ sily, energiu
рострати́ти си́лы, ене́ргію

vyplýv/at' -a -ajú *nedok.* z čoho *выті́кати*,
выходи́ти, vzniká́ти; z povedaného ~a z
пові́джено́го выходи́ть або выті́кати

vyplíz/nuť -ne -nu *dok.* *вылі́нити ся, лі́нити*
ся; *выпада́ти*; pes ~ol *пес вылі́нив ся*;
vlasu mu na hlave ~li ёму́ во́лосы на го́лові
выпада́ли

vypl/nút' -ne -nú *dok.* 1 выпнуги; ~ telefón выпнуги телефóн; ~ elektrický prúd выпнуги електрику; ~ rádio выпнуги рáдио 2 напуги; ~ prsia *al.* hrud' напуги груди 3 *prep.* напнуги; ~ sily напнуги силы

vypl/nút' sa -ne sa -nú sa *dok.* выпрямуги ся; ~ol sa ako struna він выпрямугв ся як струна

vypočítet -tu *m* 1 (*vypočítavanie*) выпрохования; ~ cien выпрохования цін 2 (*výsledok rátnia*) зпрохования, выпрохования; podľa predbežných ~tov по приблизных зпрохованиях 3 (*plán, predpoklad*) план, розпрохования, калкулация; choroba zmánila všetky ~ty хворóта змáрила вшыткы розпрохóнки 4 (*zoznam*) перепрохования; podrobný ~ подрóбне перепрохования

vypočítat' -a -ajú 1 выпроховать; ~ príklad z matematiky ршуги приклад з матемáтики; ~ rovniciu ршуги уравнения; ~ ploch trojuholníka выпроховать плóщадь триугóльника; ~ vzdialenosť Zeme od Slnka выпроховать áбо опрeдeлити оудалeнóсть Зeмлi од Сóлнця; ~ z hlavy ршуги в гóловi 2 перепрохóвати; ~al mu všetky jeho chyby він перепрохóвáv вшыткы ёго недóстáтки

vypočítateľn/ý выпрохóугий, даючий ся выпроховать; ~á suma сума, даюча ся выпроховать

vypočítavý розпрохóугий, пожадóугий, хамтивый, ёгоистичный; ~ človek розпрохóугий чоловік

vypl/čut' -čuje -čujú *dok.* 1 выслухати, послухати; ~ správu выслухати вiстi; ~ prednášku выслухати лeкцiю 2 *práv.* ~ svedka выслух(ати) свiдкá; ~obžalovaného выслух(ати) жалóваного 3 (*vyslyšať*) выслухати

vypočúvan/ie -ia *s práv.* выслух; ~ svedkov выслух свiдкiв

vypočúvať -a -ajú *nedok.* кого *práv.* выслухóвати кóго, выпрóшóвати ся кóго; ~ svedka выпрóшóвати ся свiдкá

vypomáh/at' -a -ajú *nedok.* кому чiм помагáти, давáти пóмiч

vypol/môcť -može -možu *dok.* кому чiм пóмóчi, дати пóмiч кóму чiм; ~ niekomu в нeчóм пóмóчi дакóму в дачiм

vypomst'/it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 кому, на ком, чóм, за чó, коho i безпредм. пóмстуги ся кóму за кóго, шмо; ~il sa му за оhóвáранe він пóмстугв ся ёмý за огваряня 2 заплатуги за шмо, чiм so zmenou vetnej konštrukcie; to sa му ~i на тóтó він доплáтуги, за тóтó ёмý вымстуги ся; ľahkomyselnosť sa му ~ila на zdraví за свóю лeгкóмыслeнóсть він доплáтуги здорóвeм

výpon -u *m tel.* выпрямлiня

vyponos/ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* кому, не коho, чó s безпредм. выпоносовати ся, выжаловати ся

výpoveľ/d' -de ž 1 твeрджiня, выповiдь; svedecká ~ твeрджiня свiдкá 2 выповiдь; dostať ~ достáти выповiдь, быти уволнёным; dostať ~ з bytu быти уволнёным з квáртeля 3 *gram.* выповiджiня

vypol/vedat' -vie -vedia *dok.* 1 высловуги, выповiсти, повiстуги; ~vedz to poriadne повiдж тóтó як трéба 2 чó кому (*vbyhlásiť*) выголосуги; ~ vojnu выголосуги вóйну 3 чó (*zrušiť istý právny pomer ap.*) ростóргнуги, анулóвати *nedok. dok.*, денонсовáти *nedok. dok.*; коho одказáти кóму; ~ zmluvu ростóргнуги áбо денонсовáти дóговóр; ~ pôžičku анулóвати пóжычку; ~ niekoho з bytu зрýшуги дакóму квáртeлeвáня 4 *bezpredm.* i чó (*prestať fungovať*) перестáти фунгóвати, одказáти ся служуги; motor ~vedal мóтoр перестáв фунгóвати; ~vedali mu nervy нeрвы ёмý выповiли 5 коho з чóго (*vyhnať, vyhostiť*) выгнуги, выповiстуги; ~ з územia republiky выповiстуги з терiтóрiї рeпублiкы 6 (*svedčiť pred súdom al. iným úradom*) свiдчiтуги; ~ pred súdom свiдчiтуги пeрeд сýдом

výpovedn/ý: ~á lehota *práv.* выповiдний час

vypožič//ať (si) -ia (si) -ajú (si) *dok.* čo od *koho* пожичати *што од ко́го*; ~ si knihu пожичати собі книгу *од ко́гось*

vypožičk//a -y ž *od.* по́жичка

vyprac//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 розробити, зробити; ~ plán, projekt розробити план, проект 2 обробити; ~ kožu обробити шкіру

vyprac//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.*; ~oval sa na dobrého odborníka з не́го став ся до́брий спеціаліста

výprask -u *m expr.* битка, выпраск, выплата; dostal ~ він достав выпраск

výpraš//it' - i -ia *dok.* 1 вытрясти *што*, выпорошити, выбити *што із чо́го*; ~ prachovku вытрепати рянду (на утерáня поро́ху); ~ koberce выбити поро́х з по́кровців 2 *koho, expr. (zbiť)* дати выпраск ко́му, збити ко́го 3 *koho z čoho, odkiaľ expr.* вигнати, вышмарити; ~ il ho z domu він вигнав є́го з до́му

vyprat' vyperie vyperú *dok.* 1 выпрати, вырайбати; ~ ropožku вырайбати штримфлі; ~ bielizeň выпрати білизну 2 odstrániti, vyčistiť; ~ škvrny z obrusa вычистити пятна́ з о́бруса

vyprat//at' -se -cú *dok.* выпрятати, выпорожнити; ~ byt выпорожнити кві́ртель

výprav//a' -y ž експеди́ція, екскурзія; vedecká ~ нау́чна експеди́ція; školská ~ шко́льська екскурзія; turistická ~ тури́стичный по́хід

výprav//a² -y ž *div.* сцені́чне оформле́ння; bohatá ~ бога́те сцені́чне оформле́ння

vyprávač -a *m* розпо́відач

vyprávačský: ~ talent та́лент розпо́відача́

vypráv//at' -a -ajú *nedok.* čo, o čom, kom розпо́відати; ~ rozprávku розпо́відати припо́відки; ~ vtípu розпо́відати жа́рты а́бо анекдо́ты; ~ o bojoch partizánov розпо́відати о партиза́нських бо́ях

vypráv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* s kým o čom, čom i bezpredm. говорити, бі́сідовати, зговаряти ся, розпо́в'яти, деба́товати

výpravc//a -u *m* дежу́рний на ста́нці

vyprav//it' -í -ia *dok.* 1 *koho*, čo выпровадити (на до́ро́гу), позбе́рати, виправити; ~ syna do školy выпровадити сына́ до шко́лы 2 žel. виправити; ~ vlak виправити влак а́бо по́їзд; ~ električku виправити електри́чку а́бо трамва́й

vyprav//it² -í -ia *dok. div.* поста́вити

výpravky//ňna -ne ž дежу́рна на ста́нці

výprav//ňna -ne ž експеди́ція, експеди́чна канцеля́рня; ~ batožiny бага́жна канцеля́рня

výpravný¹ *odb.* епі́чний, розпо́відный; ~á pieseň епі́чна спі́ванка; ~ štýl розпо́відный шті́л

výpravný² (o filme, divadelnej hre) ча́сто поста́влюва́ний

vyprázdn//it' -i -ia *dok.* prekladá sa *individuálne, podľa významu predmetu*; выпорожнити; ~ pohár выпорожнити по́гар; ~ fľašu выпорожнити фла́шку; ~ byt выпорожнити кві́ртель; ~ mesto евакуова́ти а́бо выпорожнити мі́сто

vyprázdn//it' sa -i sa -ia sa *dok.* выпорожнити ся, опу́стити; ulice mesta sa ~ili ýлиці мі́ста опу́стили а́бо ста́ли пу́стими

vypraž//it' -í -ia *dok.* выпражыти; ~ rezeň выпражыти рі́ску а́бо шні́цлю

výpredaj -a *m* розпо́дава́ння; ~ tovaru розпо́дава́ння това́ру

vypred//at' -á -ajú *dok.* выпродати; розпо́дати; ~ všetok tovar вшы́ток това́р выпроданий; ~ lístky продати вы́ткы листкы; ~ané (nápis na pokladnici) вшы́ткы листкы выпроданы

vyprepar//ovat' -uje -ujú *dok.* препара́вати; ~ sval препара́вати свал; ~ vtáka препара́вати пта́ха

vyprevad//it' -í -ia *dok.* выпрово́дити, прово́дити; otec ho ~il na stanicu оте́ць выпрово́див є́го на ста́нцію

vyprch//at' -á -ajú *dok.* выпари́ти ся, щезну́ти, змі́знути, страти́ти ся; zápach ~al záпах выпари́в ся а́бо щезну́в

vyprch//nut' -ne -nu *dok.* 1 (*stratiť perie*) злінити 2 *prez.* jeho hnev už dávno ~ol ěřo гнів уж давно вихолоднів

vypriah//nut' -ne -nu *dok.* запрячі; ~ kone запрячі кóні

vypr//iet¹ -ie -ú *dok. nár.* спріти, згнити; oziminy ~eli озимины спріли

vypr//iet² -ie -ú *dok. koho* выперти, не пустити (*zanéřtu dvěři*); ~ela ho она выперла або не пустила ěřo

vyprobovat' p. vyskušat'

vypros//it' -í -ia выпросити; ~ peníze od matky выпросити пінязі од матері

vypros//it' si -í si -ia si *dok. čo expr.* не дозволити, не допустити чóго; выпросити собі; takéto urážky si ~ím я не позволю так уражати мене; я не припущу, жéбы мене так ганили; выпрошу собі, жéбы мене так понижовали або очóрнёвали

vyprost//it' -í -ia *dok.* ослободити, выслободити

vyprost//it' sa -í sa -ia sa *dok. z čoho* ослободити ся од чóго; выслободити ся із чóго; ~ sa z objatia выслободити ся з обятя

vyprovok//ovat' -uje -ujú *dok.* випро-воковати; ~ hádku випровоковати гáдку

vyprsk//núť -ne -nú *dok.* брызнути, пырскнути; sliny mu ~li z úst слина брызнула ёму з рóта; krv ~la z rany кров брызнула із рáны • ~ smiechom пырскнути од сміху

vyprš//at' -í -ia *dok. (vymrviť sa)* высыпати ся, обсыпати ся; obilie ~alo na koreni зérно обсыпало ся на кóрені

vyprš//at' -í -ia *dok. (uplynúť, skončit' sa)* минути, перейти; скінчити ся; dnes mi ~í trest днесь мине час моёго покарáня; dohoda ~ala час договóру перейшóв

vypuč//at' -í -ia *dok. (o rastlinách)* пустити пучікы; kvety ~ali квіткы пустили пучікы

vypuč//it' -í -ia *dok.:* ~ oči выпучіти о́чі; ~ prsia выпяти рúди; ~ brucho выпучіти бріх

vyput//it' -í -ia *dok.* выгнати; ~ syna z domu выгнати сына з дóму; ~ myšlinku z hlavy выгнати дýмку з гóловы

vypukl//ý выпуклый; ~ povrch выпуклый пóверьх; má ~é lícne kosti він мать выпуклы лицны кóсти

vypukl//núť -ne -nú *dok.* 1 выпукнути, зачати ся *aj prez.* ~ol požiar выпукнув пожáр, зачалó горіти; ~la vojna выпукла або зачалá ся вóйна; ~la revolúcia выпукла револу́ція 2 *v čo (o ľudoch)* роздати ся; sála ~la v smiech в cáлі роздáv ся сміх

vypúl//it' -í -ia *dok. expr.:* ~ oči *al.* okále выгу́лити о́чі або окалі

vyump//ovat' -uje -ujú *dok.* выпомповати; ~ vodu z rívnice выпомповати вóду з пивніці

výpust -u *m* выпущáющий óтвір

vypust//it' -í -ia *dok. v řozn. význ.* выпустити; ~ kravu z maštale выпустити корóвы зо стáйні; ~ vodu z rybníka выпустити вóду з рыбнікá; ~ vetu z textu вышмарити речія з тéксту; ~ sukňu выпустити сýню • ~ družicu выпустити спúтник; ~ dušu выпустити душú

vypušťac//lí *tech.* выпушáчий; ~ie zariadenie выпушáче заряджá

vypt//at' -a -ajú *dok.* 1 *čo od koho* попросити; ~ si jedlo попросити їсти; ~ si povolenie попросити поволія 2 *koho* выпросити, жéбы кóго пустили (*з upókiv i m. n.*); ~ žiaka zo školy выпросити ученикá із шкóлы або з упóків

vypyt//ovat' -uje -ujú *nedok.* *čo* просити, выпрóшовати; ustavične ~uje peníze він (она) все прóсить пінязі

výř -a *m* сóва

vyřáb//at' -a -ajú *nedok.* 1 вырабляти, выпушáти, выготóвлёвати; ~ oseř вырабляти óціль 2 обробляти; вырабляти; ~ kóžku обробляти кóжы

vyřab//ovat' -uje -ujú *dok.* вырабовати, роскрáсти, спустошыти, знічіти, зруйно-вáти

vyřaden//ý вычлененый, браковáный; ~é tehly браковáны цéглы

vyrob/it' -í -ia *dok.* 1 виробити, виготовити, випустити; ~ oseľ виробити оціль; ~ tovar випустити товар 2 (*prácou získat'*) заробити 3 вимісити; ~ cesto вимісити тісто

výrob//ňá -ne ž цех, виробня; майстерська; ~ mäsových výrobkov виробня м'ясових виробків

výrobn//ý виробний; ~ program виробний проґрам; ~ proces виробний процёс, процёс виробы; ~é vzťahy виробны одношіня; ~á kapacita виробний потенціал, виробна можливість; ~á zmluva виробний договір; ~é tajomstvo виробна тайність • ~é sily виробны сили; ~é prostriedky виробны срёдства; ~é náklady виробны витраты

výrob//ok -ku *m* виробок, продукт; mliečne ~ку молочно продукты; poľnohospodárske ~ку продукты сільського господарства; cukrárske ~ку цукрарьскы виробкы

výroč//ie -ia *s* роковины *rotn.*, рік; ~ narodenia рік народжіння; ~ smrti рік смёрти; osláviť ~ ослівити роковины

výročn//ý річний, кждорічний, кінцерічний; ~á slávnosť кждорічна слівність; ~é vysvedčenie škôl. кінцерічне свідітельство; ~ trh кждорічний ярмарок

výroji//ť sa -í sa -a sa *dok.* 1 (*o včelách*) вироїти ся, одроїти ся 2 *expr.* выгорнути ся, вироїти ся; deti sa ~ili zo školy діти выгорнули ся зо школы

výrok -u *m* 1 высловліня, выслівлєваня, сентєнція, виповіданя 2 вердікт, рішіня сүду; súdny ~ вердікт (сүду)

výron -u *m* выток, витіканя; ~ krvi do mozgu выток крөви до мозгу

výrovnan//ý 1 вирівняний, душевний покій; ~ člověk вирівняний чоловік; ~á povaha вирівняний характер 2 заплачений, выплачений, вирівняний; ~ účet вирівняний розрахунок або учёт; ~ dlh выплачений довг • sme ~í мы вирівняны

výrovn//ať -á -ajú *dok.* 1 выпрямити, вирівнати, нарівнати; ~ pokrivenú lyžičku нарівнати зогнуту ложку; ~ papier вирівнати папірь 2 заплатити, виплатити; ~ účet виплатити учёт; ~ svoj dlh виплатити свій довг 3 вирівнати; ~

svetový rekord вирівнати або повторити світóвый рéкорд; ~ bránkový náskok вирівнати бранкову выгоду 4 вирівнати; ~ sily вирівнати сили • ~! рівна́й ся!; napravo, naľavo ~! напра́во, налі́во рівна́й ся!; ~ krok вирівнати крок; ~ si s niekým účet *al.* účty вирівнати собі з даким учёт або ўчыты або розраху́нки

výrovn//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 вирівнати ся; rad sa ~al ряд вирівнав ся, шерєнґа вирівнала ся 2 *komu v čom, čím; čomu* быти рівным (рівнов) *кому в чім* 3 *s čím* змірити ся з *чím*; ~ sa so skutočnosťou змірити ся з реалностєв або дійсностєв 4 *s kým* вираховати ся, вирівнати ся; musím sa s vami ~ мi трéба або я мұшу або я повинний з ва́ми вираховати ся або вирівнати ся

výrovnáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 вирівновати; ~ klince вирівновати клинці; ~ papier вирівновати папірь 2 платити, вирівновати; ~ dlhy платити довгы, вирівновати ся з довґами 3 зрівновати; ~ bránkový náskok зрівновати бранкову выгоду; ~ rekord обновляти рéкорд 4 вирівновати; ~ manko вирівновати манко або дефіці́т • ~ si účty z niekým вирівновати собі ўчыты з даким

výrovnáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 вирівновати ся, рівна́ти ся; rad sa ~a ряд або шерєнґа вирівнує ся 2 *komu v čom, čím; čomu* быти рівным (рівнов) *кому в чім* 3 *s čím* принимати *што*, змирнєвати ся, мірити ся з *чím*

výrozpráv//ať -a -ajú *dok.* розповідати; ~ veselú príhodu розповідати весєлу пригоду **výrozpráv//ať sa** -a sa -ajú sa *dok.* наговорити ся, набісідовати ся (досыта)

výrozum//ie -ia *s* вырозумліня

výrozum//ieť ¹ -ie -ejú *dok.* дознати ся, порозумити; z toho ~el, že ... з того він порозумів, же ...

výrozum//ieť ² -ie -ejú *dok.* *koho* сповістити, вирозумити *кого* *o чім*; ~ niekoho *o niečom* вирозумити *дакого* *o дачім*

vyrúb//at' -e -ú *dok.* вирубати; ~ les вирубати ліс; ~ otvor do niečoho вирубати або прорубати отвір до дачого

vyrub//it' -í -ia *dok.* вирубати, определити, становити, предписати; ~ daň предписати дань

vyrub//ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* vyrúbovati; ~ les vyrúbovati ліс; ~ otvor do niečoho vyrúbovati отвір до дачого

vyrub//ovat'² -uje -ujú *nedok.* ustanóvľevati, определяти, предписовати; ~ poplatky ustanóvľevati таксу

vyruk//ovat' -uje -ujú *nedok. hovor.* 1 (o vojsku) выйти в ряді 2 s čím s bezpredm. expr. выложить *што*, розповісти о чім; odrazu ~oval so svojimi starosťami він náраз выложив вшитки свої старости; він одразу розповів о вшиткїм, о чїм він старать ся

vyruš//it' -í -ia *dok.* koho z čoho, v čom вирушити, знепокоїти ко́го в чїм; ~ili ma v práci они вирушили мене в роботі, мене одтóргли од роботи

vyruš//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 koho z čoho, v čom вирушувати, знепоко́ввати ко́го 2 (v škole) міша́ти учи́ти ся

vyrúť//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 выбігнути, выскочити; ~il sa z izby він выбігнув із хыжы 2 na koho (osopiť sa) шмарити ся на да́кого, пустити ся до да́кого

vyryť vuryje vuryjú *dok.* čo na čo, do čoho (do dreva) вырыти, вирізати; (do kameňa) высікати, высечи; ~ znak do kameňa высечи знак до ка́мня; ~ meno do prsteňa вы́гравіровати ме́но на пє́рстєні

vyryž//ovat' -uje -ujú *dok.* промыти; ~ zlato промыти зóлото

výsad//a -y ž привіле́її; *hist.* во́льности; ~y šľachty привіле́її шляхты

výsadb//a -y ž выса́джованя; ~ zemiakov выса́джованя банду́рок; ~ stromov выса́джованя стрóмів

výsad//it'¹ -í -ia *dok.* 1 koho, čo (vyložil von odniekaľ) выбрати; ~ oblok выбрати о́кно; ~ dvere зняти двє́рі зо за́вісів 2 koho

высадити; dieťa na koňa высадити дітину на коня 3 (z vlaku) зосадити, высадити 4 voj. высадити, вышмарити (десáнт)

výsad//it'² -í -ia *dok.* 1 посадити; ~ kvety посадити кві́тки 2 насадити; ~ záhradu насадити до сад́у стрóмы

výsadbár -a *m voj.* парашути́ста

výsadbársk//y парашути́ський; ~a jednotka парашути́ський о́дділ

výsadbokv//ý voj. парашути́ський; ~á jednotka парашути́ський о́дділ; ~é vojská парашути́ськы войска

výsad//núť -ne -nú *dok.* 1 na čo, do čoho сісти на *што*; ~ na koňa сісти на коня; ~ na vlak сісти до влáку; ~ na autobus сісти до автобúсу 2 z čoho зыйти з чо́го; выйти з чо́го; ~ z vlaku зыйти з влáку, выйти з влáку; ~ z električky зыйти з електричкы або трамва́я

výsadbni//ý привіле́гований; ~é právo незвичáйне пра́во; ~é postavenie привіле́гована по́зиція

výsad//ok -ku *m voj.* парашути́ський о́дділ, десáнт; letecký ~ авіадесáнт; tankový ~ танко́вий о́дділ

výsál//dzat'¹ -dže -džu *dok. typ.* набрати; ~ podpis kurzívou набрати на́дпис курзі́вов

výsál//dzat'² -dže -džu *nedok.* высадити, посадити; ~ mladé stromky высадити молоды стрóмикы

výsadzovač -a *m poľnohosp.* выса́джовачка; ~ zemiakov выса́джовачка банду́рок

výsánk//ovat' -uje -ujú *dok. expr.* (vyhnať) выгнати, высанковати; ~oval ho z domu він выгнав є́го із до́му

výsať vysaje vysajú *dok.* выссати; vzduch z trubičky выссати во́здух з тру́бки

výsávač -a *m* высавáч

výsáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 (vzduch) одсавáти 2 высавáти

výsedáv//ať -a -ajú *nedok.* высиджовати; ~al u nich celé hodiny він высиджовав у них ці́лы го́дины

vyseden//ý высидженный; ~é kreslo высиджене кресло; ~é pohavice высиджены погавіці

vysed//iet' -і -іа *dok.* 1 (*sedením strávit*) просидіти, высидіти; celé hodiny vedel ~ nad knihami він годинами сидів або просидів над книгами 2 (*sedením utvorit*) просидіти; ~ si pohavice просидіти погавіці 3 (*o vtáko*) высидіти; ~ kuriatka высидіти курята

výsek -u *m* 1; ~ mäsa розподіліня мяса 2 *mat.* сектор; kruhový ~ *geom.* сектор круга

výsek//at' -á -ajú *dok.* 1 вырубати, прорубати; ~ ľad вырубати лед 2 прорубати; ~ diery в ľade прорубати отвір в леді

výsek//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* z čoho *expr.* вилізти, вымотати ся; ~al sa z nepríjemností він вымотав ся з неприятной ситуації

výsev -u *m* высівання, сіяня; ~ pšenice сіяня пшениці

vysch//núť -ne -nú *dok.* 1 (*stať sa suchým*) высохнути; засохнути; rôda ~la земля высохла 2 (*stratiť vodu*) высохнути, высохнути; rieka ~la ріка высохла або высохла; studňa ~la студня высохла 3 *pren. expr. (schudnúť)* схуднути; počas choroby úplne ~ol за час хвороти він схуднув або похудів • ~lo mi v krku в горлі мі або мені высохло

vysiak//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* высмаркати ся, выфукати ся *hovor.*

vysiat' vyseje vysejú *dok.* ~ obilie посіяти зерно

vysidl//it' -і -іа *dok.* выставляти

vysielac//í передавачий; ~ie zariadenie передавача апаратура; ~іа anténa передавача антена • ~ rozkaz *admin.* посылачий розказ

vysielač -а *m* высылач; telegrafný ~ телеграфный высылач; televízny ~ телевізний высылач

vysielačk//a -у *ž hovor.* высылачка; krátkovlnná ~ куртоволенова высылачка; tajná ~ тайна або інеральна высылачка

vysielan//ie -іа высылання; ~ pre deti высылання для дітей; večerné ~ вечірне высылання; televízne ~ телевізне высылання

vysiell//at' -а -ajú *dok.* 1 *koho* высылати, посылати; ~ špiónov высылати шпіонів 2 *čo* передавати; ~ signály передавати сігнали; ~ správy передавати вісті (*no pádiy*)

vysilen//ý высиленный, унавэный, вычерпанный; ~ člověk высиленный чоловік; ~é telo унавэне тіло

vysill//it' sa -і sa -іа sa *dok.* высилити ся, унавити ся, вычерпать ся, выбити ся зо сил

vysiľujúci /i высилюючий, унавлюючий, вычерпуючий; ~a práca вычерпуюча робота

výskál//kat' -če -ču *dok.* выскоčiti, повыскаковати; všetci ~kali z vlaku, z auta вшыткы повыскаковали з влăку, з авта

vyskak//lovať -uje -ujú *nedok.* 1 выскаковати; ~ na električku выскаковати до електрички 2 *z čoho i bezpredm.* выскаковати; ~ z obloka выскаковати з окна; ~ z idúceho vlaku выскаковати з ідучого влăку або з ідучого поїзда; ~ z električky выскаковати із електрички або з трамвая 3 (*ustavične skákať*) підскаковати, скакати; ~ od radosti скакати од радости

výskl//at' -а -ajú *nedok.* кричати, выкриковати, вискати; ~ od radosti, od šťastia кричати або вискати од радости, од щастя

vyskladn//it' -і -іа *dok.* *čo* выскладнити, вывезти зо склăду; ~ tovar выскладнити товар, вывезти товар зо склăду

vyskoč//it' -і -іа *dok.* 1 выскоčiti; ~ na koňa выскоčiti на коня 2 выскоčiti; ~ z obloka выскоčiti з окна або з облака 3 підскоčiti; ~ meter vysoko скоčiti до вышки на метр 4 (*prudko povstať*) выскоčiti; ~ od ľaku выскоčiti од настрашіня; ~ z miesta выскоčiti з місця 5 *pren. expr.* підскоčiti; teplota ~ila темпєратăра підскочила 6 *expr. (náhle sa objaviť)* выскоčiti, выступити;

pekárovi ~ili slzy pekář rosplákaav sa, пекареви высочили слызы • ide z kože ~ *hovor. expr.* він готівый із кóжы высочіти

výskok -u *m* выскóк

výskot -u *m expr.* радісний крик, крик радості; велика радість

výskum -u *m* 1 дóслід, дослідження; штудовáня; ~ verejnej mienky штудовáня óбщностного áбо громадьяньского пóгляду 2 дослідження; predmet ~u предмет дослідження; geologický ~ геологічний дóслід; robiť ~ робити дослідження, заоберáти ся нау́чнов робóтов 3 *hovor.* (výskumná cesta) експеди́ція; ísť na ~ íти на експеди́цію

výskúm/lať -a -ajú *dok.* досліджувати, дослідити; проштудовáти

výskumník -a *m* 1 дослідник; науко́вець 2 *poľnohosp.* селекціо́нарь

výskumní/ý 1 дослідницький; ~ ústav (нау́чно-) дослідницький інштíтут; ~ pracovník дослідник; нау́чний робóтник 2 *poľnohosp.* селекці́йний; ~á stanica селекці́йна стані́ця

výskúš/lať -a -ajú *dok.* 1 *čo, koho* вы́скупшати, пров́ірити, попрóбовати; ~ prístroj вы́скупшати заряджі́ня; ~ svoje sily пров́ірити сво́ї сили 2 *čo* примі́ряти; ~ šaty примі́ряти áбо попрóбовати шма́ты 3 *koho* прое́кзаменовáти, пров́ірити; ~ žiaka v škole прое́кзаменовáти учени́ка; ~ poslucháčov прое́кзаменовáти штуде́нтів

výskyt -u *m* появлі́ня, нахо́джі́ня; ojedinelý ~ рідко́стне появлі́ня; miesto ~u місце́нахо́джі́ня; místo ~u zlata місце́нахо́джі́ня зо́лота; místo ~u soli місце́нахо́джі́ня со́ли

výskyt/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 стрі́тити ся; toto slovo sa ~lo v texte niekoľko ráz то́то сло́во стрі́тило ся в те́ксті дакі́лько раз 2 появ́ити ся, попа́сти ся, vzniknuťi; ~la sa vhodná príležitosť vznikla vrodna národa

výskyt/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 стрі́чáти ся; toto slovo sa ~uje dosť často

то́то сло́во стрі́чáти ся до́сть ча́сто 2 (o *zvieratách*) води́ти ся, стрі́чáти ся

vyslabik/ovať -uje -ujú *dok.* прочі́тати áбо вы́словити по скла́дах; ~ vetu прочі́тати речі́ня по скла́дах

vyslaní/ec -sa *m* посóл, послáнный; mímoriadny a splnomocnený ~ черезвы́чайный і повномóчный посóл

vyslaneckí/ý посóльський; послáнницький; ~é auto áвто послá; посóльске áвто

vyslanectv/o -a *s* 1 (*hodnosť*) звáня послá; звáня послáнника 2 (*úradné sídlo*) посóлство

vyslať vyšle vyšlú *dok.* 1 послáти; ~ niekoho na výzvedy послáти да́кого на вызві́ды áбо на розві́дку 2 послáти, одпрáвити

výslednic/la -e *ž* 1 *fyz.* рівноді́юча (сила) 2 *pren.* резу́льтáт

výslední/ý конéчный; ~á suma конéчна сума; ~á kalkulácia вы́слідна кáлкуля́ція

výsled/ok -ku *m* резу́льтáт; negatívny ~ не́гáтивный резу́льтáт; uverejniť ~ky dlhoročného výskumu опублі́ковáти резу́льтáты довго́рóчного дóслі́ду; vyhlásiť ~ volieb вы́голосити резу́льтáты во́леб; nerozhodný ~ *šport.* ничі́йный резу́льтáт; bez ~ku безрезу́льтáтні, надáрьмо, дарéмні

výsled/it' -i -ia *dok.* вы́слідити, вы́гледати; ~ zlodeja вы́слідити злóдія

výslní/ie -ia *s* 1 солне́чна сторо́на, солне́чний бі́к; sedieť na ~í сиді́ти на со́лнці 2 *pren.* вер́х, вершо́к

vyslobodí/it' -i -ia *dok.* 1 *koho, čo* осло́бодити, вы́слободити; ~ ľud spod cudzej nadvlády осло́бодити наро́д од чужжо́земного ўти́ску 2 *čo z čoho (vytiahnuť)* вы́слободити

vyslobodí/it' sa -í sa -ia sa *dok.* осло́бодити ся, вы́слободити ся; ~ sa spod cudzej nadvlády осло́бодити ся спід чуждо́го панова́ня; ~ sa z objatia вы́слободити ся з об́ятя

vysloboditeľ -a *m* осло́бодите́ль *m*

vyslop/lať -e -ú *dok.* *čo expr.* вы́лє́рати, выпити; ~ všetku vodku вы́лє́рати áбо выпити вшы́тку во́дку

vyslovený ясный, дійсний; ~ idealista ясный ідеаліста; ~ favorit дійсний фаворіт
vyslov//it' -і -іа *dok.* **1** висловити; ~ slovo висловити слівце **2** висловити; ~ vďaku висловити вдячність; ~ svoj súhlas з нечім висловити свою згоду з дачім; ~ mienku висловити погляд; ~ pochybnosť висловити спохыбованя **3** вынести (рішіння і т. п.); ~ rozsudok вынести одсуджіння або рішіння суду
vyslov//it' sa -і sa -іа sa *dok.* о kom, čom висловити ся; одозвати ся; pochvalne sa о niekom ~ похвально або одобрюючи висловити ся о дакім
výslovnosť -ti ž висловність; nesprávna ~ несправна висловність
výslovnostní vý висловностный; ~é pravidlá правила висловности
výslovní vý ясный, определённый; ~é přáníе одкрыто высловене желанія; ~ rozkaz прямой приказ
vyslov//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** высловлѣвати; ~ hlásky высловлѣвати голосны **2** высловлѣвати, выражати; ~ poľutovanie высловлѣвати лютость; ~ súhlas з нечім соглашати ся або згódжовати ся з дачім **3** выносить (рішіння); ~ rozsudok выносить одсуджіння або рішіння суду
vyslov//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* о kom, čom высловлѣвати ся, одзывати ся; ~oval sa о vás veľmi znevažujúco він одзывав ся о вас дость зневажуючо
výsluch -u m выслух; ~ obžalovaného выслух обжалованого; križový ~ крижовый выслух
výsluch//at' -a -ajú *nedok.* koho выслухати; ~ svedkov выслухати свідків
výslužb//a -y ž пэнзія; odísť do ~у одыйти до пэнзіі, voj. до выслужіння
vyslúž//it' -i -іа *dok.* **1** выслужити; заробити; ~ila si päťsto eura она заробила пятьсто євра **2** (dosiahnuť) заслужити; ~ si uznanie заслужити собі узнанія; ~il si potlesk він заслужив собі аплавз **3** čo i bezpredm.

одслужити (в армáді), одбыти (воєнську службу) ~ vojenčinu одбыти воєнську службу

vysmaž//it' -і -іа *dok.* выпражыти; ~ karfiol, mäso выпражыти карфіол, мясо

výsmech -u m посьміх, высміх

výsmešný посмішний; ~ výraz tváre посмішний выраз тварі

vysmiať sa vysmeje sa vysmejú sa *dok.* komu, čomu, z čoho высміяти, осміяти ко́го, што, насміяти ся над кым, чім; vysmial sa jej slabosti він посміяв ся з ей сла́бости або над ей сла́бостев

vysmievať sa -a sa -ajú sa *nedok.* komu, čomu, z čoho высмієвати, осмієвати ко́го, што, сміяти ся, высмієвати ся, робити собі посьміх з ко́го, чо́го

vysnor//it' -і -іа *dok.* koho, čo expr. выпідити, виглядати, найти ко́го, што, роздобыти што

vysočin//a -y ž верховина ж

vysoklá -ej ž odb. висока звірина

vysoko prisl. v rôzn. význ. висо́ко; ~ nad zemou висо́ко над зéмлєв; ~ vyskočiť висо́ко выскочіти; ~ si niekoho ceniť висо́ко цінити або уважати дакого • ~ posť nos задерати ніс; ~ túbe він висо́ко рýбать, він мать нескро́мны пожа́дованя

vysokohorskí vý високогóрьскый; ~ vzduch високогóрьскый во́здух; ~é rastliny високогóрьскы рослины

vysokokvalifikovaný висококваліфіковáный; ~odborník висококваліфіковáный шпеціаліста

vysokopeciar -a m високопéцяр

vysokopecný високопéцный; ~ cement високопéцный цімент; ~ rýn високопéцный плін

vysokoškolaák -a m штудéнт (высо́кой шко́лы)

vysokoškolskí vý високошко́льскый; ~é vzdelanie високошко́льска осві́та, високошко́ловáный; ~é štúdium високошко́льске штудова́ня; ~ internát високо-

шкóльскый інтeрнат, інтeрнат высóкой шкóлы

высокоу́зїтковý високопродуктївний; ~ dobytek високопродуктївний стáток

высоковážený високоуважáний

высоковýконнý високопродуктївний

высок//ý 1 *v rôzn. význ.* высóкий; великий; ~ strom высóкий стром; ~é podpátky высóкы зáпяткы; ~é čelo высóке челó; ~á cena высóка цїна; ~á rýchlost' скóрость; ~ tlak высóкий тиск; ~ vek высóкий вїк; ~ tón высóкий тон; ~ tenor высóкий тeнор; ~á pec *hut.* высóкий пец; ~é napátie *el. tech.* высóке напятя; ~á lopta *šport.* *slang.* высóка лóпта; ~á samohláska *fon.* глáсны вeрхнeго ряду, высóкы глáсны; *vyššia matematika* *mat.* высшa мaтeмaтїкa **2** (*vznešený*) высóкий, возвышеный, великодýшный; ~ cieľ высóка áбо возвышена áбо великодýшна цїль • ~á zver *odb.* высóка звїрина (*елїнь, сeрнa і т. п.*); ~á škola высóка шкóла; *žít* на ~ej поhe жытї на высóкій нóзї

высол//it' -і -ia *dok.* **1** насолити; ~ mäso насолити мясо **2** *za čo čo hovor. expr.* высолити; заплатити, выплатити; ~ sto eura высолити сто eвpa **3** *komu čo expr.* высолити; влїпити; ~ zaucho влїпити заýхо

высомár//it' sa -і sa -ia sa *dok. z čoho hovor. expr.* розобрати ся в чім, выйти з чóго; *nevie sa z toho* ~ він не мóже розобрати ся в тїм, він не мóже выйти з тóго

výsos//it' -ті ž *kníž. zastar. obyč. v spojení so zám.* достóйность; *vaša* ~ вáшa достóйность

výsostn//ý суверeнный; ~é právo суверeнный прáвa; ~ знак познaвáючий знак; ~é vody терїторїалны вóды

высп//at' sa -і sa -ia sa *dok.* **1** выпcати ся, поспáти; *dobře sa* ~ дóбрї выпcати ся; *musím sa na to* ~ я мýшу на тóтó выпcати ся, я мýшу о тїм дóбрї подýмати **2** *s kým hovor.* переспáти

выспáв//at' -a -ajú *nedok.* спáти, выпcавáти

выспell//ý 1 розвинутый; зрілий, вызрітый; досягнýвший зрілого віку; ~é dieťa розвинута дїтина **2** розвинутый; ~á krajina високорозвинута кpaїна

выспев//ovať sa -uje sa -ujú si *nedok.* співáти, выпcївовáти

выспiet' *vyseje vyspejú dok. na koho i bezpredm.* **1** выроснути, вывинутї ся; вызріти, дозріти **2** досягнýти высóкий стýпнь рóзвитку, розвинутї ся

выспiev//at' ¹ -a -ajú *nedok.* выпростáти, розвивáти ся; дозрївáти; *dieťa rýchlo* ~a дїтина скóро розвивать ся

выспiev//at' ² -a -ajú *dok.* **1** чó заспівáти, переспівáти; *cestou ~ali všetky pesničky, čo vedeli* по дорóзї они переспівáли вшиткы спїванкы, котры знáли **2** заробити спївом; ~ si pár eura заробити спївом дaкїлька eвpa

выспink//at' sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* выпcати ся, поряднї выпcати ся; выпcпїнькати ся

выспoved//at' -á -ajú *dok.* **1** *koho* сповідáти *nedok.*, выпсвідати *dok.*; *kňaz ho ~al* свящeник выпсвідав eрó **2** *koho z čoho expr.* повывзїдовати ся, дознáти ся *што од кóго*, повывпрóшовати ся *кóго о чїм*

выспoved//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* **1** (*v náboženskom zmysle*) сповідáти ся *nedok.*, выпсвідати ся *dok.* **2** *komu z čoho expr.* отворити ся *кóму*, чїстосердeчнї áбо отворeні признáти ся *кóму в чїм*

выстаč//it' -і -ia *dok.* *komu na čo* выставчїти; *zásoby nám ~ia* рeзeрвы нам выставчать; *do jari nevystačime s krmovinami* до яри з кормивaми не выставчїме

выст'ahoval//ec -ca *m* переселeнecь (до іншoй кpaїны), eмїгрант

выст'ahovaleck//ý eмїгрантський, переселeнїцький; ~á kolónia колонїя переселeнцїв áбо eмїгрантїв; ~á obec осáда переселeнцїв

выст'ahovalectv//o -a *s* переселeнїя (до дpyгoй кpaїны), eмїгpaцїя

vyst'ah/ovať' -uje -ujú *dok. koho z čoho* vystяговати; ~ niekoho z bytu vystяговати дакого з квартеля

vyst'ah/ovať' sa -uje sa -ujú sa *dok. z čoho i bezpredm.* 1 vystяговати ся; ~ z bytu vystяговати ся з квартеля 2 емігровати, переселити ся; ~ sa z vlasti емігровати зо своєї країни

vystat' vystane vystanú *dok. z čoho (nebyť niekde prítomný)* wystати, зостати, не прийти де; ~ z práce не прийти до роботи; ~ z hry не брати участь або wystати в грі

vystat' vystane vystanú *dok. z čoho, na čo i bezpredm.* выйти, wystачити, стачити чого на що; z látky vystane ešte aj na sukňu з полотна вийде або wystачить іщі і на сукню, полотна стачить і на сукню

vystat' vystane len v 3. os. j. č. *od koho, z koho:* z teba všetko vystane з тебе вшытко vystane *hovor.*

vystát' vystojí vystoja *dok. čo* постояти за чім, wystояти *што (в ряді і т. н.) hovor.;* ~ mäso v rade wystояти за мясом в ряді, wystояти за мясом • ~ jatu ≈ прироснути до землі (*od dávneho стояня*)

vystát' vystojí vystoja *dok. 1 čo (vytrpieť)* вытерпіти, перетерпіти, перенести; ~ veľa biedy перенести много біди або трапіння 2 *koho, čo (zniesť)* знести, стерпіти; nemôžem ho ~ я ёго терпіти не можу, я ёго не знашам або не стерплю

vystatovačný хваленка́рский; ~ človек хваленка́рь

vystat/ovať' sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím s bezpredm.* хвалити ся; ~ vedomosťami хвалити ся знаннями або відомостями

výstav//a -y ž выставка; poľnohospodárska ~ сільськогосподарська выставка; ~ fotografií выставка фотографій; svetová ~ світова выставка

vystav//ať -ia -ajú *dok.* побудувати, выбудувати; ~ továreň побудувати або выбудувати фабрику

výstáv//ať' -a -ajú *nedok. z čoho (nebyť niekde prítomný)* не появляти ся, не

приходити (*до шко́лы, до робо́ты*); často ~a z práce він часто не приходить до роботи

vystáv//ať' -a -ajú *nedok.* пересто́євати, wystо́євати; ~a celé hodiny pred obrazom він wystо́єє (цілими) годинами пєред образом

výstavb//a -y ž 1 будова́ня; ~ mesta будова́ня міста 2 *kniž.* штрукту́ра, побудова́ня; ~ verša штрукту́ра стиха

výstavil//šte -šťa площа́дка выставки

vystaviť' p. **vystavať'**

vystav//it' -i -ia *dok. 1 čo* wystавити, експоновати; ~ obraz na výstave wystавити або експоновати образ на wystавці 2 *čo (zhotoviť)* выдати, написати; ~ účet написати розрахунок; ~ potvrdenie выдати потверджіня 3 *koho, čo čomu* wystавити; ~ nebezpečenstvu wystавити небезпєчности

vystav//it' sa -í sa -ia sa *dok. čomu ~ sa* nebezpečenstvu wystавити ся небезпєчности

výstavn//ý' выставний; ~á sieň выставна са́ла; ~ pavilón выставный павіло́н

výstavn//ý' прекра́сний, комфо́ртный, модє́рний (*в архите́ктурнім одноші́ні*); ~é mesto комфо́ртне місто; ~á budova модє́рна будо́ва

vystav//ovať' -uje -ujú *nedok. 1 čo* wystавляти; ~ tovar vo výklade wystавляти товáр во вітріні 2 *čo (zhotovovať)* выдавати, оформляти; ~ účet выдавати учет або розрахунок 3 *koho, čo čomu* wystавляти; ~ nebezpečenstvu wystавляти небезпєчности

vystav//ovať' sa -uje sa -ujú sa *nedok. čomu* wystавляти ся; ~ sa nebezpečenstvu wystавляти ся небезпєчности

vystavovateľ -a *m* експонє́нт, учáстник выставки

výsteh//ovať' -uje -ujú *dok. krajč.* постє́говати; ~ šaty постє́говати шмáты

výstelk//a -y ž 1 *biol.* व्यсті́лка, епіте́лій 2 *odb.* व्यкладáня; ~ ресе व्यкладáня пєца

vystierač -a *m anat.* розгынáюча муску́ла, розгынáтель

vystih//núť -ne -nú *dok.* 1 предвiдiти, уга́днути; выстигнути; ~ nebezpečenstvo предвiдiти небезпéчность; ~ vhodnú chvíľu выстигнути підходячий момéнт 2 выстигнути, захо́пити; ~ zmysel захо́пити смысл 3 передати, порозумiти, висловити, реконструо́вати; maliar dobre ~ol ráz krajinu малярь вірно переда́в ха́рактер місцевости

vystisk//ať -a -ajú *dok.* обя́ти, выстиска́ти в обя́тах, пообі́мати, виобі́мати

výstižný вгодный, пригодный, вірный, акурáтный; ~ názov приго́дна назва; ~ preklad вірный áбо акурáтный перéклад

vystlat' vystelie vystelú *dok.* čo čím выстелити; ~ jamu slamou выстелити яму со́ломов

vystop//ovať -uje -ujú *dok.* выслéдити; ~ líšku выслéдити лишку

výstráb//iť sa -i sa -ia sa *dok.* z čoho i bezpredm. hovor. выздоровити ся, вылі́чити ся; ~ sa z chorobu выздоровити ся по хворóти

výstrah//a -u ž вáрованя, попереджiня; dávať ~u вáровати, попереджовати; pre ~u для вáрованя, для попереджiня

výstráj//ať -a -ajú *nedok.* 1 koho, čo čím приправлéвати 2 čo (usporadúvať) організо́вати, робити; ~ hostinu робити гостину

výstráj//ať² -a -ajú *nedok.* čo i bezpredm. выстра́яти, робити глúпости áбо неприемности áбо гунцúтства, выва́джати; ~ pestvá выстра́яти глúпости, фи́глéвати

výstráj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* готовити ся, приправлéвати ся, зберáти ся; ~ sa na dovolenku приправлéвати ся на доволéнку

vystrapk//ať -á -ajú *dok.* выстря́мбати, остря́мбати; ~ látku выстря́мбати полóтно, выторгати ниткы з полóтна

vystrapk//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* выстря́мбати ся; šál sa ~al шал выстря́мбав ся

výstraš//iť -í -ia *dok.* выстра́шыти, перестра́шыти, настра́шыти

výstražný вáрующий, попереджующий; ~ nápis вáрующий áбо попереджующий нáдпис; ~ signál вáрующий сiгнал

vystřč//iť -í -ia *dok.* 1 высунути; ~ hlavu z okna высунути гóлову з óкна áбо з óблака 2 (odniekať) вышмарити 3 (postaviť sa na nápadné miesto) выставити, поста́вити на видне місце

vystrebl//ať -e -ú *dok. expr.* выпити, вылéфати; выхлипати

výstredn//ý напáдный, ексцентрі́чний, екстрава́гáнтный; крикля́вый; ~ človek напáдный áбо ексцентрі́чный чоловiк; ~é oblečenie екстрава́гáнтне облечiня

vystreknúť p. **vystrieknuť**

vystrek//ovať -uje -ujú *dok.* выстрíковати, стрíкати, плéскати, вычлю́пковати; krv ~ovala z rany кров выстрíковала з рáны

výstrel -u *m* выстрíл

výstrel//iť -í -ia *dok.* 1 z čoho, na koho, čo i bezpredm. выстрíлити iз чóго, до кóго, што; ~ z pušky выстрíлити з пúшки; ~ z revolvera выстрíлити з рево́лвера 2 komu čo выбити што кóму (стрíляючи зо збрáни) попáсти кóму до чóго; ~ oko выбити óко, попáсти до óка (зо збрáни i т. н.) 3 šport. ~ na bránu стрíлити на брáну, кóпнути на брáну

výstrel//ok -ку *m* обущ. *vmn.* č. ~ky выстрíлок, ексцентрі́чность, екстрава́гáнтность; modný ~ екстрава́гáнтность мóды

výstried//ať -a -ajú *dok.* 1 koho, čo вымiнити кóго, што; прийти на змiну кóму, чóму; ~ stráže вымiнити вáрту áбо вартовых 2 čo змiнити, вымiнити; zúfalstvo ~ala radosť безнадiйность вымiнила рáдость

výstried//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* вымiнити ся, змiнити ся, змiнити едén другóго; ~alo sa mnoho rečníkov змiнило ся мнóго доклáдчiкiв

vystrieh//nuť -ne -nu *dok.* выслідити, выстрегнути; ~ zlodeja выслідити злодія

vystriek//ať -a -ajú *dok.* 1 *čo čím* пострікати *чим* 2 выстрікати (*hovor.*); ~ všetku farbu выстрікати вшитку фарбу

vystriek//nuť -ne -nu, **vystrek//núť** -ne -nú *dok.* (o *tekutinách*) выстрікнути; ~la krv выстрікла кров

vystrieľ//ať -a -ajú *dok.* 1 выстріляти, перестріляти; lovcí vám ~ali jeleňov полівниці выстріляли вам елінів 2 росстріляти, выстріляти (*цілью́ диск, вшитку патро́ны*)

vystriľ//ieť -ie -ú *dok.* v rôzn. význ. вырівнати, нарівна́ти, натягну́ти, выстерти; ~ drôt вырівнати дріт; ~ pohu v kolene нарівна́ти ногу в коліні; ~ ruku натягну́ти або выстерти рýку

vystriľ//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* выпрямити ся, выстерти ся

výstrih -u *m krajč.* выстриг, декольте *c neskl.*; hlboký ~ великий выстриг, велике декольте

vystrih//ať -á -ajú *dok.* выстричі, вирізати; ~ obrázky z novín выстричі або вирізати образики з новино́к

vystrih//ať -a -ajú *nedok.* koho *pred kým* ва́ровати, попереджовати; ~al som ho *pred ním* я ва́ровав є́го пе́ред ним, я ва́ровав є́го од не́го

vystrih//núť -ne -nú *dok.* 1 выстригнути, вирізати; ~ fotografiu выстригнути фотогра́фію 2 (o *šatách*) выстригнути, выкро́їти, скро́їти; ~ šaty выкро́їти шма́ты

vystrihovačk//a -y *ž hovor.* (*druh detskej zábavy*) образки на выстригованя

vystrih//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 выстриговати; ~ fotografie выстриговати фотогра́фії 2 (o *šatách*) кро́їти, выкро́євати

výstriž//ok -ku выстрижок; ~ z novín выстрижок з новино́к

vystrk//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 высувáти; ~ hlavu z okna высувáти го́лову з о́кна або з о́блака 2 (*klasť na nápadne miesto*) выставляти, кла́сти на видне місце

vystrk//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* высувáти ся, вылізáти

výstroj -a *m* 1 принале́жності, вибава; poľovnícky ~ полівни́цька вибава, полівни́цькы принале́жності; potápačský ~ вибава потоплєвача; lyžiarsky ~ ліжарьска вибава 2 обмундурова́ня

vystroj//iť -í -á *dok.* 1 вибавити, припра́вити, підготовити; ~ niekoho na cestu вибавити да́кого на до́рогу 2 *čo* (*zorganizovať*) зроби́ти; ~ svadobnú hostinu зроби́ти свадьбя́ну гостину 3 *koho* выпара́дити, выоблікати; ~ dievča na bál выпара́дити або выоблікати дівча на бал

vystroj//iť sa -í sa -a sa *dok.* 1 позберáти ся; ~ sa do hôr позберáти ся на го́ры 2 (*vyobliekať sa*) выоблікати ся, выпара́дити ся, выці́фровати ся

vystruh//ať -a -ajú *dok.* 1 *čo* выстругати, обстругáти; ~ si paličku обстругáти па́лічку 2 *hovor. expr.* скорчі́ти; ~ smutnú tvár скорчі́ти смутну́ гріма́су; ~ poklonu а) выстругати поклоні́ня; б) зроби́ти компліме́нт

výstružník -a *m tech.* выгла́джовач

výstup¹ -u *m* выступ; horolezecký ~ выступ на ро́пу

výstup² -u *m* выход (*діяня і місце*); ~ z autobusu вихід із автобýсу

výstup³ -u *m* 1 выступлі́ня (*на сцє́ні*); solový ~ соло́ве выступлі́ня 2 *div.* ява, сцє́на; prvý ~ ява пе́рша

výstup⁴ -u *m* (*hádka*) сцє́на, шканда́л

vystúpen//ie -ia *s* выступлі́ня; pohostinské ~ divadla погостинне выступлі́ня теа́тра

výstupišťe -ľa *s* (*elektrický, autobusu*) за́ставка

vystúp//iť -í -ia *dok.* 1 выступити, выйти; (*s námahou*) выйти; ~ na korcs выйти на го́ру 2 *na čo, do čoho* (*nasadnúť*) сі́сти; ~ do vlaku сі́сти до влáку 3 *z čoho* (*trčať*) выступити 4 *z čoho* выйти з чо́го; зыйти з чо́го; ~ z vlaku зыйти з влáку; ~ z elektrický зыйти з електрички або трамва́я 5 (*dosiahnuť istú výšku*) звышы́ти

ся; horúčka ~ila горячка звышыла ся; hladina vody ~ila уровень воды звышыла ся **6** *z čoho* выступити, выйти; Váh ~il z brehov Bar выступив з бэгерів **7** (*vyjsť na povrch*) выступити; na čelo ~il pot на чело выступив пот **8** (*vzdáť sa členstva*) выступити; ~ zo strany выступити з партії **9** *proti komu, čomu* выступити; ~ proti niekomu выступити протів ко́го **10** (*debutovať*) дебютува́ти, выступити; ~ so zbierkou básní дебютува́ти зо збірок стишків **11** погостинне выступління

vystúpl//it' sa -i sa -ia sa *dok.* *komu, čomu* угну́ти ся, вигну́ти ся, увольнити доро́гу, пустити; ~ auto угну́ти ся а́вту; ~te sa, chlapci угнийте ся, хлопці

vystupň//ovať -uje -ujú *dok.* *čo* по́ступні звышы́ти, зми́цнити, зоси́лнити; ~ hlas звышы́ти го́лос; ~ boj за mier зми́цнити боєва́ня за мі́р

vystupn//ý выступный; ~ otvor выступный о́твір; ~á kontrola выступна ко́нтроля (*npu vypučaní výrobkov*); ~á stanica выступна ста́нція

vystup//ok выступ; ~ skaly выступ ска́лы

vystupovan//ie -ia s по́воджіння; мане́ры; má dobré ~ він до́брі пово́дить ся, він ма́ть до́бры мане́ры

vystupovať p. vystúpiť

vystupovať sa p. vystúpiť sa

výstuž -e *ž tech. stav.* спевні́ня с; banská ~ ба́ньске спевні́ня

vystuž//it' -í -ia *dok.* спевни́ти, зми́цнити; ~ betón армова́ти а́бо спевне́вати бе́тон

vysúk//ať -a -ajú *dok.* **1** выка́сати; ~ si rukávy выка́сати рука́вы **2** *pren. expr.* выле́рати, выпити; ~ dve fľaše dobrého vína выпити дві фла́шки до́брого вина́ **3** *hovor. expr.* створити, написа́ти, зроби́ти; ~ prednášku створити ле́кцію • ~ niečo z rukáva ско́ро а́бо погото́во зроби́ти

vysu//núť -nie -nú *dok.* вытя́гнути; высуну́ти; выстави́ти; ~ spodnú peru высуну́ти нижню га́мбу

vysuš//it' -í -ia *dok.* **1** высу́шати; ~ močiar высу́шати мочариско **2** *hovor. (prilíš vyprieť)* пересу́шати; ~ chlieb пересу́шати хлі́б

vysušovac//í высу́шуючий; ~ie zariadenie высу́шуюче заряджі́ня

vysušovač -a *m* фен; ~ vlasov высу́шовач во́лося, фен

vysuš//ovať -uje -ujú *nedok.* высу́щувати; ~ bariny высу́щувати млáky а́бо мочариска

vysúv//ať -a -ajú *nedok.* выста́вляти, высува́ти; ~ nohu выста́вляти но́гу до пе́реду

vysväť//it' -í -ia *dok.* высвя́тити; ~ niekoho за ќназа высвя́тити за свя́щенника дако́го; ~ kostol высвя́тити це́рков

vysvedčen//ie -ia s сви́дтельство; атестáт; maturitné ~ атестáт зрі́лости; мату́рітне сви́дтельство; lekárske ~ ліка́рське сви́дтельство

vysvetlen//ie -ia s высві́тління, поясні́ня; dávať ~ дава́ти высві́тління

vysvetl//it' -í -ia *dok.* высві́тити, обясни́ти, выя́снити, поясни́ти; ~ otázku обясни́ти вопро́с

vysvetl//it' si -í si -ia si *dok.* поро́зумити; zle si ~il jeho poznámku він зле поро́зумив є́го позна́чку

vysvetl//it' sa -í sa -ia sa *dok.* выя́снити ся; поясни́ти ся, розя́снити ся; problém sa ~il пробле́м выя́снив ся

vysvetlivk//a -y *ž* поясні́ня; opatriť text ~ami задово́жжити а́бо предба́ти текст з поясні́нями

vysvetľ//ovať -uje -ujú *nedok.* обясня́ти, выя́сняти, поясня́ти, высві́тлюва́ти; ~ problém поясня́ти пробле́м

vysvetľ//ovať si -uje si -ujú si *nedok.* высві́тлюва́ти собі́, розу́мити

vysviac//ať -a -ajú *nedok.* высвя́чувати; ~ niekoho за ќназа *cirk.* высвя́чувати за свя́щенника дако́го; ~ kostol высвя́чувати це́рков

vysviack//a -y ž: высвячованя; ~ kňaza высвячованя за священика; ~ kostola высвячовати церькви

vysvietený *expr.* сильно освітлений; ~ dom сильно освітлений дом

vysvin//it' sa -í sa -ia sa *dok. hovor.* выкалится (о зєйрїтах)

vysvit//núť -ne *dok. neos.* указати ся, выяснити ся, стати ясным; ~lo, že nemá peniaze указало ся, же він без пїнязей

vysyp//ať -e -ú *dok.* 1 высыпати; ~ múku з vřesa высыпати мукý з мішкá 2 čim. посыпати; ~ plech múkou посыпати тєпшу мукóв 3 *prep. expr.* скóро высловити, вирікнути; высыпати; ~ al zo seba všetky povínky він высыпав зо себе вшиткы нóвosti

vyšal//ovať -uje -ujú *dok. stav. slang.* вышаловати

vyšav//a -y ž *expr.* вышина, вышка

vyše 1 *predl. s 2. p. v rôzn. význ.* выше; ~ dediny выше валány áбо cená; tráva ~ pása травá выше pásy; blato ~ členkov bóлото выше кісток; ~ kolien выше колін 2 *prisl.* выше, выше *hovor.*, вєче як; čakať ~ hodiny чєкати выше гóдины; má ~ päťdesiat rokov він мать вєче як пятьдесят рóків • má starostí, práce ~ hlavy він мать стáрости, робóты выше гóловы

vyšediven//ý выблїднутый; ~á košeľa выблїднута сорóчка

vyšediv//iet' -ie -ejú *dok.* посивіти, выблїднути; šaty ~ eli шмáты выблїдли

vyšetren//ie -ia s дослїджїня; ~ prípadu дослїджїня нагóды • lekárske ~ лікарьске перегляненя

vyšetr//it' -í -ia *dok.* 1 čo выслїдити, обяснити, росслїдити; ~ vec na súde 2 *koho* перегляненя; lekár ~il chorého лікарь зробив перегляненя хвóрого

vyšetrovac//i: ~ia väzba дочáсне арештовáня; ~ stól *lek.* гінекологїчне кресло

vyšetrovan//ec -са *m* выслұхований

vyšetrovan//ie -ia s 1 (*súдне*) выслїджованя; выслұхованя дакóго; zastaviť ~ proti niekomu заставити выслїджованя прóтив дакóго, заставити выслұхованя дакóго 2 *koho* переглянути, попозерáти; ~ pacienta переглянути хвóрого

vyšetrovateľ -а *m* выслұхуючий

vyšetrujúc//i выслұхуючий; ~ orgán выслұхуючий óрган; ~а komisia выслұхуюча комісія; ~ sudca выслұхуючий сýдця

vyšib//ať -e -ú *dok.* 1 вышлягати (карбáчком); ~ korbáčom вышлягати карбáчом 2 (*pri veľkonočnej oblievačke*) обливáня (дївчa, женý в часї пасхáльного обливáня)

vyšik//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* вывести, выгнати; krčmár ho ~oval z krčmy корчмáрь выгнав єго із кóрчмы

vyšin//á -y ž вывышина, вершóк, гóра

vyšin//út' sa -ie sa -ú sa *dok.* з чóго зыйти з чóго • ~ sa z kolaže выбóчити з коляї

vyšiť vyšije vyšijú *dok.* выши́ти; ~ košeľu выши́ти сорóчку; ~ monogram выши́ти моногрáм

vyšivací вышивáючий; ~ stroj вышивáюча машына

vyšivačk//a -y ž вышивáчки; rusínske ~y русиньскы вышивáчки

vyšivaný вышиваний, выши́тый; ~ obrus выши́тый óбрус

vyšív//ať -а -ajú *nedok.* вышивáти; ~ monogramy вышивáти моногрáмы

vyšivk//a -y ž вышивкы; ľudové ~y нарóдны вышивкы

vyšivkárk//a -y ž вышивкáрька

vyškl//a -y ž 1 *v rôzn. význ.* вышка; ~ veže вышка бáшні; ~ izbu вышка ізбы; vyskočiť do ~y выскóчити до вышкы; vyhodiť niečo do ~y (під)шмáрити даштó горі; lietadlo naberá ~u ероплáн набєрать вышкy; nadmorská ~ вышка над ўрóвнєв мóря 2 ~ nájomného вышка наємного, вышка квартєльного; ~ honoráru вышка гонорáру 3 (*úroveň, vyspelosť*) ўрóвень ж; umelecká

~ художня ўровень; на ~е сучасных
požadaviek на ўровні сучасных
• byť на ~е быти або указати ся на ўровні
cityáciї

výškar -a *m šport. slang.* вышкаръ, скокан
до вышки

výšker//it' -í -ia *dok. expr.* вышкэрити; ~ zuby
вышкэрити зўбы

výšker//it' sa -í sa -ia sa *dok. na koho*
вышкэрити ся

výšklb//at' -e -ú *dok.* 1 вырвати, выторгати;
повыыравати, повыыторговати 2 *koho za čo*
вытягати; ~ *za vlas* niekoho вытягати за
вóлосы або за вóлосы дакого

výšklb//núť -ne -nú *dok.* 1 выторгнути;
~ *si vlas* выторгнути собі вóлос 2 *čo*
komu вырвати, выторгнути *што ко́му*; ~
niekomu niečo z ruky выторгнути дашто із
рўкы дакому

výšklb//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгнути
ся; ~ *sa* niekomu z ruky выторгнути ся із
рук дакому

výškol//it' -í -ia *dok.* 1 (*poskytnúť vzdelanie*)
дати осв́ту, дати уч́ти ся; *dal deti ~* він
дав сво́ім дітям осв́ту, він дав діти уч́ти
ся або штудова́ти 2 выуч́ти, науч́ти,
підготовити; ~ *traktoristov* выуч́ти тракто-
рістів

výškomer -u *m* вышкомір, міряч вышки; *let.*
алтíметер

výškopisn//ý: ~á *mapa geod.* вышкоописна
ма́па

výškopit' p. vykastrovat' p. vymiškovat'

výškov//ý вышкóвый; ~á *budova* вышкóва
будóва; ~á *stavba* вышкóве будовáня; ~ *let*
высóке літáня; ~ *rekord* рекóрд вышки; ~
rozdiel рóзділ во вышці, вышкóвый рóзділ

výškrab -u *m lek.* вышкряб, пóтрат, абóрт

výškrabl//at' -e -ú, **výškriabl//at'** -e -u *dok.*
1 (*škrabaním vyčistiť*) вышкрябати,
ошкрябати, выч́истити; ~ *hrniec* выч́истити
гóрнецъ 2 *čo z čoho* зошкрябати • *oči ti*
vyškriabem expr. óчи тоб́и выдрапам або
вышкрябам

výškrabl//at' sa -e sa -ú sa, **výškriabl//at' sa**
-e sa -u sa *dok.* 1 *na čo, kam* вышкрябати
ся, вылізти, выдрапати ся, выйти; ~ *sa*
na koňa вышкрябати ся на коня 2 *z čoho*
вылізти, выйти; ~ *sa z jamy* выйти з ямы

výškrabl//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo*
вышкрябовати; ~ *hrniec* вышкрябовати
гóрнецъ 2 *čo z čoho* зошкрябовати

výškrob//it' -í -ia *dok.* накрохмалити; ~
bielizeň накрохмалити білізнý

výškrť//at' -á -ajú *dok.* вычерькнути,
вымазати; ~ *vety z textu* вычерькнути
реч́іня з тэќсту; ~ *odsek z rukopisu*
вычерькнути абз́ац з рўкопису

výškrtn//núť -ne -nú *dok.* вычерькнути,
вымазати; ~ *slovo* вычерькнути слóво; ~
niekoho zo zoznamu вычерькнути дакого
зо спискá

výškvar//it' -í -ia *dok.* вытопити, стопити;
спрáжыти; ~ *slaninu* стопити солонину

výšľah//at' -á -ajú *dok.* 1 *koho, čo* набити,
вытяти, пошлягати; ~ *niekoho prútom*
набити або пошлягати дакого прўтом 2
čo вышлягати; ~ *sneh z bielikov* вышлягати
сніг з білків

výšľah//núť -ne -nú *dok.* 1 (*o ohni, plameni,*
prúde vody ap.) выбухнути, выстр́икнути;
z domu ~li *plamene* з дóму выбухнув
полóмь 2 выбити; *vetva tu ~la* *oko*
конáрик выбив ё́му óко

výšľiap//at' -e -u *dok.* *čo* вытоптати,
выдупкати, виходити; ~ *chodník* вытоптати
пішник • *ísť po ~aných chodníkoch* іти по
вытоптанім або по виходженім пішникý

výšmyk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.*
вышмыкнути ся, виховзнути ся; *rúčka sa*
tu ~la z ruky ако *had* рўлка вышмыкла ся
ё́му з рўкы як гад

výšný *hovor.* ~ koniec dediny вышній кóнець
селá або валáлу

výšpár//at' -a -ajú *dok. hovor.* поч́истити
зубоч́істков; ~ *si zuby* поч́истити собі зўбы
зубоч́істков

výšpeh//ovat' -uje -ujú *dok.* высл́идити, (вы)
найти; ~ *nepriateľa* высл́идити неприяте́ля

vyšplach//núť -ne -nú *dok.* выстрікнути; брызгнути

vyšplechnúť *p.* **vyšplachnúť**

vyšplh//ať *sa* -á *sa* -ajú *sa dok. na čo, kam* выйти, вылезти, выдрапати ся; ~ *sa* *na strom* выйти на стром

vyšportovan//ý вытренованный; вышпортованный; ~é *telo* (вы)треноване тіло

vyšraub//ovať -uje -ujú *dok.* вышрубовать; ~ *maticu* вышрубовать шрубку

vyšší *p.* **vyšoký**

vyššie *p.* **vyšoko**

vyštart//ovať -uje -ujú *dok.* 1 *šport.* выбігнути, выскочити; ~ *na lortu* выбігнути на лопту 2 *hovor.* погнути ся (з місця), выправити ся (на дорозу)

vyštic//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* вытягати, потягати; ~ *niekoho za vlasy* вытягати дакого за волоса

vyštrb//iť -í -ia *čo* выщербити, выломити; ~ *pôž, sekeru* выщербити нож, сокирку

vyštud//ovať -uje -ujú *dok.* 1 *čo i bezpredm.* скінчити (школу, високу школу *i m. n.*) 2 *za koho* выучити ся, выштудовать за кого

vyštv//ať -e -ú *dok.* 1 выгнати, выпудити; ~ *zver* выпудити звірів 2 *koho pren. expr.* выштвати; ~*ali ho z domu* ёго выштвали із дому

vyštver//ať *sa* -á *sa* -ajú *sa dok. na čo, kam expr.* вышкрябати ся, вылезти, выдрапати ся; ~ *sa* *na корес* вылезти на горбок або гору

vyšum//ieť -í -ia *dok.* выпарити ся, вывітрати; вылетіти; *víno mu už ~elo z hlavy* вино уж вывітрало в голові; *už mu to ~elo z pamäti* тотó уж ёму вылетіло з пам'яті, тотó уж ёму выпарило ся з голови

vyšvih//núť *sa* -ne *sa* -nú *sa dok.* 1 *na čo, kam* выскочити; ~ *sa* *na коňa* выскочити на коня 2 *pren. expr.* вытягнути ся, поступити выше; *rýchlo sa ~ol* скоро вытягнув ся

vyť *vyje vyjú nedok.* (о *psoch, vlkoch ap.*) выти; *vlci vyjú* вóвця выють

vytáčať *p.* **vykrúcať**

vytáčať *sa p.* **vykrúcať** *sa*

vytáčka *p.* **vyhovorka**

vyťah¹ -и *m* вытяг, ліфт; *osobný ~* пассажирський ліфт; *lyžiarsky ~* (ліжарський) влек

vyťah² -и *m* выписка; урывок; ~ *z prejavu* выписка з реферату або докпаду

vyťah//ať -á -ajú *dok.* 1 вытягнути; ~ *klince zo steny* вытягнути клинці зо стіны 2 *koho* потягнути; ~ *za uši niekoho* потягнути за ўха дакого; ~ *za vlasy* потягнути за волоса

vyťah//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *čo, koho z čoho* вытяговати; ~ *klinec z topánky* вытяговати клинець із топánky; ~ *zátku z fľaše* вытяговати зátку із фляшки; ~ *dieťa z rieky* вытяговати дітину із ріки 2 *pіднимати*; ~ *zástavu na žrd* піднимати заставу на жердь 3 *čo z čoho* вытяговати, ~ *reňáženku z vrecska* вытяговати піняжénку з кішені 4 *вытяговати, протяговати*; ~ *si nohu, ruky* протяговати рúкы, нóгы 5 ~ *stôl* ростяговати стіл 6 *ростяговати*; ~ *štrúdlu* ростяговати або розвáльковати тісто на закручáник 7 *вытяговати, обкрéслёвати*; ~ *čiaru tušom* вытяговати лінію тúшом 8 *čo z koho, od koho hovor. expr.* вытяговати *што із ко́го*; дозвídовати ся *што од ко́го*

vyťah//ovať *sa* -uje *sa* -ujú *sa nedok.* 1 *натяговати ся, ростяговати ся*; ~ *sa na trávě* натяговати ся на траві 2 *ростяговати ся*; *guma sa ~ rúma* ростягує ся 3 *hovor. expr. (vystatovať sa)* вытяговати ся; *len sa toľko nevyťahuj!* лем не вытягуй ся!

vyťahov//lý ліфтовий; ~á *šachta* ліфтова шахта

vytanc//ovať *sa* -uje *sa* -ujú *sa dok.* *натанцёвати ся, витанцёвати ся*; ~ *sa do vôle* натанцёвати ся досыта

vytáp//ať -a -ajú *nedok.* *выто́плёвати, топити*; ~ *masť* топити шмáлець

vytapet//ovať -uje -ujú *dok.* *вытапетовати*

vytas//iť -í -ia *dok.* *вытягнути, выбрати із* *póшвы*; ~ *šablu* вытягнути шáблo

vytas//iť *sa* -í *sa* -ia *sa dok. expr. s čím* *неочёковані росповісті о чім*; *неочёковані*

указати *што*; вилізти з *чим*; *paraz sa* ~il s lístkami do divadla він одразу повів, же мати лістки до театру

vyťat' *vytne vytnú dok.* 1 *вырубати, вытяти*; ~ *les* *вырубати ліс* 2 *expr.* *высечи, вытрепати, набити*; ~ *niekoho remeňom* *высечи ремінем* 3 *čo komu expr.* *вліпити*; *vyťal mu zaucho* вліпив йому заухо

vyťaz'/it' -í -ia *dok.* 1 *выробити, добыти*; ~ *tonu uhlía* *выробити тону угля* 2 *čo z čoho* *жати хосен або выгоду з чого*

vyťaz'/ok -ku *m* 1 *прибыток*; *hrubý* ~ *грубый* *прибыток* 2 (*extrakt*) *вытяжок, экстракт* 3 (*výnos, zisk*) *прибыток*

vytek//at' -á -ajú *nedok.* *вытікати; течі*; *krv* ~á z rany *кров течє із раны*

vytep//at' -e -ú *dok.* *выбивати, выковати, сковати*; ~ *zo striebra* *выковати із сребра*

vyťer' -i *m* *вытер*; *odobrať* ~ *взяти вытер*; ~ *krku* *вытер з мандлів*

vyťer' -u *m* *ryb.* *нерест, тріня, метаня (ікры)*

vytel//sat' -še -šú *dok.* 1 *выкресати; высечи*; ~ *sochu* *выкресати соху* 2 *вырыти*; ~ *nápis* *на камені* *вырыти надпис на каміні*

vytet//ovat' -uje -ujú *dok.* *вытетовати*

vyťiah//nut' -ne -nu *dok.* 1 *čo, koho z čoho* *вытягнути*; ~ *klinec* *зо стєны* *вытягнути* *клинець із стіны*; ~ *zátku* *з флаше* *вытягнути* *зátку із фляшки* 2 *підняти, вытягнути*; ~ *rolety* *вытягнути* *ролєты*; ~ *očko* *на панčuche* *підняти очко на панчóх* 3 *čo z čoho* *вытягнути*; ~ *peřaženku* *з vrecka* *вытягнути* *піняжєнку з кішені* 4 *čo koho* *вытягнути*; ~ *si údy* *нарівнати члєны*, *натягнути* *ся*; ~ *niekoho* *на dereš* *выстерти* *дакóго на дєрєш* 5 *ростягнути*; ~ *stól* *ростягнути* *стіл* 6 *натягнути*; ~ *štrúdlu* *натягнути* *áбо* *розвáлькати* *tísto* *на* *закручáник* 7 *обтяговати, обкрєслєвати*; ~ *čiaru tušom* *обтяговати* *тúшом* 8 (*farbu*) *prekladá sa so zmenou* *vetnej* *konštrukcie*; *slnko* ~lo *farbu* *šiat* *шмáты* *вилізли на* *сóлнці, сóлнце* *вытягло* *фáрбу* *шмат* 9 *čo z koho, od koho* *hovor. expr.* *вытягнути* *што із кóго, дозвídати ся* *што од кóго* 10

štud. slang. *вызвати; выкликати*; ~ *žiak* *з* *dejepisu* *вызвати* *ученикá* *з* *istópií* • ~ *niekoho* *z blata* *al.* *z kaluže* *помóчі* *дакóму* *в* *біді*; *nevyťahne* *nohy* *al.* *päty* *z domu* *він не* *вытягне* *пáты* *з дóму*; *len* *čo* *nohu* *vyťahol* *z domu* *він* *лем* *же* *нóгу* *вытягнув* *з* *дóму*

vyťiah//nut' *sa* -ne *sa* -nu *sa dok.* 1 *натягнути* *ся, нарівнати* *ся, напнути* *ся* 2 *pren.* *вытягнути* *ся, вырости*; *topole* *sa* ~li *топóлі* *выросли* 3 (*nahor*) *підтягнути* *ся* 4 *hovor. expr.* (*vyparádít'* *sa*) *выпáрадити* *ся, выоблїкати* *ся* *ale* *si* *sa* *dnes* ~la *но* *і* *выпáрадила* *ся* *ты* *днесь(ка)*

vyťiect' *vytečie vytečú dok.* *вытечі*; *víno* *vyťieklo* *z flaše* *винó* *вытекло* *із* *фляшки*

vyťier//at' -a -ajú *nedok.* 1 *вытерáти, натерáти, мáзати*; ~ *ranu* *jódom* *натерáти* *рану* *єдом* 2 *вычєрьковати*; ~ *zo zoznamu* *вычєрьковати* *зо* *спискá*

vyťier//at' *sa* -a *sa* -ajú *sa nedok.* (*o rybách*) *тєрти* *ся, метáти* *ікры*

vyťinat' *p.* **vyťat'**

vyťis//núť -ne -nú *dok.* 1 *čo* *вытягнути, вытиснути*; ~ *vôz* *вытягнути* *віз* 2 *koho, čo* *pren.* *вытиснути; выпхати*; ~ *niekoho* *z miesta* *вытиснути* *дакóго* *з* *робóты*

vyťk//at' -á -ajú *dok.* *выткати*; ~ *vzorku* *на* *obrus* *выткати* *óбразок* *на* *óбрусі*

vyťk//núť¹ -ne -nú *dok.* *komu* *čo* *вычítати* *кóму* *што*; ~ *niekomu* *chybu* *вычítати* *дакóму* *хыбу*

vyťk//núť² -ne -nú *dok.* ~ *si* *ruku, nohu* *выткнути* *собі* *рúку, нóгу*

vyťlač//it' -í -ia *dok.* 1 *čo* *вытиснути*; ~ *auto* *z garáže* *вытиснути* *áвто* *з* *garáжу* 2 *čo* *выдусити, вытискати*; ~ *šťavu* *z citróna* *вытискати* *щáву* *з* *цitróna* 3 *čo, koho* *вытиснути; выпхати*; *konfekcia* ~ila *кроје* *готóвы* *шмáты* *вытисли* *націóнальні* *крóї*

vyťlač//it'² -í -ia *dok.* *надруковáти*; ~ *knihu* *надруковáти* *книгу*

vyťlač//ok -ka *m* *екземплáр, кyc, signálny* ~ *сигнáльний* *екземплáр*

výtlak -u *m tech.* 1 náпор (вóды) 2 водотона́жність; ~ lode водотона́жність шыфы

výtľč' výtľčie výtľčú *dok.* čo 1 выбити; ~ oblok выбити об́лак 2 перебити; staré nádoby sa výtľkli stáry górnці перебили ся 3 *expr.* (vykynožiť) выні́чити, побити, выгубити; ešte ste mi nevýtľkli všetku zver? вы і́щі не выгубили мі вшыткы зві́рята? 4 z čoho *hovor. expr.* вытовчі (пінязі); заробити; ~ kapitál надобыти ка́пітál

výtľk//ať -a -ajú *nedok.* 1 выбива́ти 2 ро́лов. (parohy) обжа́ти, обжа́рбовати • ~ nekomu vrtochy z hlavy выбива́ти глупо́сти із го́ловы дако́му

výtmav//it' -í -ia *dok. hovor. expr.* объясни́ти, высві́тити, вытма́вити; ja mu to ~ím я ё́му то́то высві́тлю

vytočiť' *p. vykrútiť*

vytoč//it' -í -ia *dok.* высу́стружыти; ~ novú súčiastku высу́стружыти но́вú де́таль

výtok -u *m* 1 вы́ткáня; ~ мо́щовку вы́ткáня гно́вкы 2 збе́ранина; ~ hnisavú збе́ранина

výtokov//ý 1 выпу́щаю́чий; ~ ventil выпу́щаю́чий ве́нтил 2 одто́ковый; ~ á rúra одто́кова ру́ла

vytop//it' -í -ia *dok.* затопи́ти, залля́ти (водо́в); ~ilo bane затопи́ло ба́ни

vytop//it' -í -ia *dok.* вытопи́ти; ~ slaninu вытопи́ти соло́нину

vytrác//ať -a -ajú *nedok.* трати́ти, страча́ти; často ~a z vrecka peniaze він ча́сто страча́ть із кишéні пінязі

vytrác//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вытрача́ти ся; тихонько одходи́ти; romaly sa ~ali z izby они по́мáлы вытрача́ли ся із хы́жы

vytrat//it' -í -ia *dok.* вытрати́ти, страти́ти; ~ z vrecka vreckovku вытрати́ти з кишéні ху́ща

vytrat//it' sa -í sa -ia sa *dok.* вытрати́ти ся, страти́ти ся; ~ sa z domu вытрати́ти ся з до́му

vytráv//it' -í -ia *dok.* вытрово́ити, выгуби́ти, выні́чити; ~ potkany вытрово́ити а́бо выгуби́ти патка́нів

vytráv//it' -í -ia *dok.* вшы́тко строви́ти; dobre mu ~ilo *neos.* ё́му до́бри строви́ло; він мі́цно выголо́днів

vytrč//ať -a -ajú *nedok.* 1 высува́ти; ука́зовати; ~ jazyk высува́ти язы́к 2 торча́ти; vlasu ~ajú spod čarice во́лосы торча́ть спід ша́пки • ~ rožky *al. pazúry* ука́зовати ро́жки а́бо па́зуры, выпу́щати ро́жки а́бо па́зуры

vytrč//it' -í -ia *dok.* высуну́ти, указа́ти; ~ jazyk высуну́ти язы́к • ~ rožky *al. pazúry* указа́ти ро́жки а́бо па́зуры, выпу́стити ро́жки а́бо па́зуры

vytrč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* высуну́ти ся; ~ sa z obloka высуну́ти ся з о́блака а́бо о́кна

vytrénovan//ý вытrenoва́ный; ~ é telo вытrenoва́не ті́ло

vytrén//ovat' -uje -ujú *dok.* вытrenoва́ти; ~ svaly, ruky, pohy вытrenoва́ти муску́лы/сва́лы, ру́кы, но́гы

vytres//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* ля́пснути, бля́фнути ~ hlúposť ля́пснути глупо́сть

vytrešť//it' -í -ia *dok.* выт́ріщіти; ~ oči (od prekvapenia) выт́ріщіти о́чі

vytrh//ať -á -ajú *dok.* выторга́ти, пови́торговати; ~ kvety пови́торговати кві́тки • uši mu (jej, ti *ap.*) vytrhá́m я ё́му (ёй, то́бі *i m. n.*) ў́ха выторгну́

vytrh//núť -ne -nú *dok.* 1 *v rôzn. význ.* вырва́ти, выторгну́ти; ~ zub выторгну́ти зуб; ~ list z knihy выторгну́ти сторо́ну з кни́гы; ~ slová z kontextu выторгну́ти сло́ва з конте́ксту; ~ z pazúrov smrti вырва́ти з па́зурів сме́рти 2 *koho z čoho* одто́ргнути, одорва́ти; ~ niekoho z práce одорва́ти дако́го од робо́ты; ~ niekoho z rodinného kruhu одорва́ти дако́го од ро́дины; ~ niekoho zo spánku одорва́ти дако́го од спа́ня, одра́зу пробуди́ти дако́го

vytrh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* выторгну́ти ся; chlapec sa mu ~ol z ruky хлѐпець выторгну́в ся ё́му із ру́кы • ~ol sa zo spánku він одра́зу пробуди́в ся

vytriasač//ky -iek *ž mn. č. hovor. expr.* оплетáчки, неприємности; *mal časté ~ він часто мав неприємности*

vytriasť vytrasie vytrasú *dok. 1* *čo z čoho* вытрясти *шмо із чого*; ~ *omrvinky z obrusa* стрясти окрышыны з обруса **2** *koho* потрясти; рострясти; *voz nás poriadne vytriasol viz нас як трéба вытряс* • ~ *z niekoho al. niekomu dušu* вытрясти душý із дакого; ~ *niečo z rukáva* лéгко доказáти даштó, вытрясти з рукава даштó

vytried//it' -i -ia *dok.* одсортіровáти; ~ *osivo* одсортіровáти высівнé зérно; ~ *ovocie* одсортіровáти овоцину

vytriešť//at' -a -ajú *nedok. expr.* вытріщати; ~ *oči* вытріщати óчи

vytrieť vytrie vytrú *dok. 1* потérти, намастити; ~ *ranu jodom* намастити рáну ёдом **2** вычерькнути; ~ *niekoho zo zoznamu* вычерькнути дакого зо спискá • ~ *niekomu oči al. zrak* поутерáти окуляры дакому; ~ *niekoho, niečo z pamäti* вышмарити з пáмяти дакого

vytrieť sa vytrie sa vytrú sa *dok. (o rybách)* вытерти ікpy

vytriezvl//iet' -ie -ejú *dok. 1* вытерезвіти, протрезвіти; отерезвіти; *už ~el він уж вытерезвів áбо протрезвів* **2** *z čoho i bezpredm.* отерезвіти; ~ *z lásky* отерезвіти з любви

vytriezviev//at' -a -ajú *nedok. 1* протрезвляти ся, ставáти ся терезвым **2** *z čoho i bezpredm.* вытрéзвлéвати ся

vytrovit' *p. vytrávit'*

vytrov//it' -i -ia *dok. koho z čoho hovor.* минути, вытратити, прогайдáкати; *celkom som sa ~il z peniazí* я минув вшыткы пинязі

vytrp//iet' -i -ia *dok.* вытерпíти, протерпíти; ~ *bolesti* вытерпíти биль

vytrúb//it' -i -ia *dok. čo 1* вытрубіти; ~ *dvanástu* вытрубіти дванáдцятó гóдину **2** *pren. expr.* рострубіти, вытарати, росшырити; ~ *povinu po celom meste* рострубіти новинкú по цілім місті

vytrub//ovat' -uje -ujú *nedok. čo 1* тpyбіти (*выголóшовати гóдину*) **2** *pren. expr.* рострубовати, рострясáти, тpyбіти; ~ *do sveta* рострубовати до цілого світа

vytrub//ovat' -uje -ujú *nedok.* тpyбіти; *auto stále ~ovalo áвто цілий час тpyбіло*

vytruc//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* вымочі, выдóбити, вынутити

výtrus¹ -u *m bot.* семéно

výtrus² -u *m* выкал, тpyc

vytrús//it' -i -ia *dok. 1* вытрясти, высыпати; ~ *tabak z fajky* вытрясти дугáн із пипкы **2** (*strátiť*) выпасти, вытратити; ~ *lístok u vrecka* вытратити лісток з кішені, лісток выпав з кішені

vytrús//it' sa -si sa -ia sa *dok. 1* упáсти; выпасти **2** *expr.* выйти (по еднім), одыйти (*одкы*), вытратити ся; *obecenstvo sa už romaly ~ilo* пýбліка уж помáлы розышлá ся

výtrusnic/a -e *ž bot.* семеніця

výtrusn//ý: -é *rastliny bot.* семéнные ростлины

vytrval//ec -са *m 1* неунáвный, вытримкый, вытримуючий **2** *šport.* бiжець на дóвгу дiштáнцію

vytrvalostný: ~ *beh šport.* бiг на дóвгу дiштáнцію, бiг на вытриманость

vytrvalý неунáвный, незмáрный; ~ *človek* незмáрный чоловiк

vytrysk//núť -ne -nú *dok.* выстрікнути; *zo skaly ~ol prameň vody* зо скáлы выстрікло жрiдло воды

vytržen//ie -ia *s* дoятя, рáдость; *byť vo ~í* быти в дoяті, рáдовати ся; *priviesť niekoho do ~ia* привéсти дакого до дoятя áбо до взрушiня

vytržnictv//o -a *s* шкандáл, непристóйность, iнцiдéнт

výtržník -а *m* бетяр, биткарь, незбéдник, шкандалiста, гáлгáн, гунцут

výtržnos//ť -ti *ž* шкандáл, iнцiдéнт; *robiť ~ti* робити шкандáлы áбо iнцiдéнты áбо непристóйности

vytuč//liť -í -ia *dok.* *čo expr.* выкормити, выпасти; ~ brava выкормити свиню

vytuch//núť -ne -nú *dok.* выпарити ся, щезнути, змізнити, розплинути ся; висилити ся, стратити дих, видихнути ся

vytuš//liť -í -ia *dok.* угаднути, почувствувати; ~ila jeho úmysel oná uгадла ёго ўмысел

vytúžený желáный; ~ cieľ желáнный ціль

vytvár//ať¹ -a -ajú *nedok.* **1** творити, витваряти; ~ predpoklady pre niečo витваряти передположіння для дачо́го; ~ nové umelecké dielo витваряти новий художній твір; ~ postavu niekoho (*vo filme ap.*) витваряти дачій образ **2** творити; ~ priamy uhol творити прямий ўгол

vytvár//ať² -a -ajú *nedok. hovor. zastar.* выводити, виводіати, виділяти

vytvár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* vznikáти, творити ся

vytvárníck//a -y ž малярька (*малярька, сохáрька*)

vytvárník -a *m* малярь (*малярь, сохáрь*)

vytvární//ý: ~é umenie малярьство; ~é dielo художній твір, твір іскуства

vytvor -u *m* **1** витворіня, продукт; ~ prírody продукт природи **2** твір, творчість; umelecky ~ художній твір, художня творчість

vytvor//liť¹ -í -ia *dok.* **1** витворити; ~ podmienky pre niečo витворити передположіння для дачо́го; ~ nový svetový rekord витворити новий світовий рекорд; ~ umelecké dielo створити художній твір; ~ nějakú postavu (*vo filme, v divadle ap.*) витворити дачій образ **2** rieka ~ila ostrov ріка витворила о́стров

vytvor//liť² -í -ia *dok. hovor. zastar.* вышмарити, вывести,одняти; ~ niekoho z dedičstva одняти дакому наслідство, вышмарити дакого з наслідства

vytvor//liť sa -í sa -ia sa *dok.* виникнути, витворити ся

vytýč//liť -í -ia *dok.* **1** *čo* визначіти, означіти; ~ trať визначіти тра́су; ~ hranice означіти

границі **2** *kniž.* ~ si cieľ поставити собі за ціль

vytýč//a -y ž *geod.* трасівка

vytýk//ať *p.* **vyčítat**²

vyučení выученый, школовáный, вышколовáный; ~ krajčíг выученый крайчір; ~ remeselník выученый ремесёлник

vyuč//liť -í -ia *dok. koho čomu, za čo* научіти ко́го чо́му, выучіти ко́го за што; *dal ho ~ za obuvníka* він дав выучіти ёго за шўстра

vyuč//liť sa -í sa -ia sa *dok. čo, čomu, za čo, na čo s bezpredm.* научіти ся чо́му; выучіти ся за ко́го; ~ sa remeslu научіти ся ремёслу

vyučný: ~ list свідітельство о закінчіні учіня **vyučovac//í** учёбный; ~ jazyk учёбный язык; ~ia metóda метод учіня; ~ia hodina урóк, час учіня

vyučovan//ie -ia *s* **1** выучовáня, учіня; školské ~ учіня в школі **2** учіня, урóкы; *ostať v škole* ро ~і зостáти в школі по урóках

vyuč//lovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* учіти; ~ žiakov учіти учеників **2** учіти, робити в школі; ~ na strednej škole учіти в середній школі **3** *čo zastar.* учіти; *matematiku ~oval* nový profesor матемáтику учів новий профéсор

vyúčtovan//ie -ia *s* **1** *účt.* розрахунок, выучтовáня; *clearingové ~* клірінгóвий розрахунок **2** розрахунок, зраховáня; *predložil ~* предложити розрахунок **3** *hovor. (druhá časť výplaty)* выучтовáня; *dostať ~* достáти выучтовáня, достáти виплату

vyúčt//lovať -uje -ujú *dok.* **1** *čo* зробити розрахунок чо́го; *musel všetko ~* він мўсив на шытко зробити розрахунок **2** *s kým hovor. expr.* розраховáти ся, пораховáти ся, вирівнати ся

vyúd//liť -í -ia *dok.* ~ slaninu удити солонину **vyúk//a** -y ž выучовáня, учіня; ~ dejepisu выучовáня історії

vyumelkovaný неприродный, выумелковáный, выконштровáный, выдумáный

vyumýv//at' -a -ajú *dok.* (добри) поумывáти;
~ dieťa (добри) поумывáти дітину

vyumýv//at' sa -a sa -ajú *sa dok.* (добри)
поумывáти ся

vyúst//it' -i -ia *dok.* **1** *na* čo впáсти, вляти
ся, перейти до чого; dolina ~ila *na cestu*
долина перешлá в дорóгу **2** *v čo, v čom*
pren. kniž. выльяти ся, перейти до чого

využiť využíje využijú *dok.* **1** выужыти,
схосновáти, поужыти; ~ prírodné bohatstvá
выужыти природны богáтства; ~ dané
možnosti выужыти дáны мóжности **2** *koho*
pren. выужыти, експлоатовáти

využiť//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** *čo* выужыти;
~ pôdu выужыти зéмлю **2** *koho* выужыти,
експлоатовáти

využív//at' -a -ajú *nedok.* **1** *čo* выужывáти,
хосновáти; ~ príležitosť выужывáти
мóжность **2** *koho* *pren.* ужывáти,
есплоатовáти

vyvad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *s kým* повáдити
ся, погáдати ся; ~ sa so synom погáдати
ся зо сыном

vyvádz//at' -a -ajú *nedok.* выводити; *aj*
pren.; ~ kone z maštale выводити кóні
зо стáйні; ~ niekoho z omylu выводити
дакóго з помылiня; ~ niekoho z rovnováhy
выводити дакóго з рiвновагы

vyvádz//at' -a -ajú *nedok. hovor.* робити
гунцýтства, выстраяти; deti ~ali *na dvore*
діти робили на двóрі гунцýтства

vyváľ//at' -a -ajú *dok.* *čo* **1** выкатуляти; ~
sudy z pivnice выкалуляти бóчки з пивніці
2 вывалькати; ~ cesto вывалькати тісто

vyváľ//at' sa -a sa -ajú *sa dok.* вываляти ся;
~ sa v piesku вываляти ся в піскý

vyval//it' -í -ia *dok.* **1** выкатуляти; ~ sud
z pivnice выкатуляти бóчку з пивніці **2**
вывалити, выломити; ~ dvere вывалити
двéрі **3** *pren. expr.* вывалити; ~ oči
вывалити очі

vyval//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** звалити ся,
упáсти; ~ sa na zem звалити ся на зéмлю
2 звалити ся; ~ sa do trávy звалити ся до
травы **3** (*prevrátiť sa*) переверну́ти ся; *voz*

sa ~il víz переверну́в ся **4** *expr.* выгорнути
ся; deti *sa* ~ili zo školy діти выгорнули ся
із шкóлы

vyval'k//at' -á -ajú *dok.* вывалькати; ~ cesto
вывалькати тісто

vyval'//ovat' sa -uje sa -ujú *sa nedok. hovor.*
expr. вывáлєвати ся; лежáти на бóці; ~ sa
na slinku вывáлєвати ся на солнці

vývar -u *m* óдвар; ~ z kostí óдвар з кóстей;
hovädzi ~ говяджі́й óдвар

vyvár//at' -a -ajú *nedok.* **1** вываряти; ~
bielizeň вываряти білізнý; ~ nástroje *na*
operáciu вываряти інштрумэ́нты для
оперáції **2** (*dlho variť*) (дóвго) варити;
cesto *sa* ~a *v slanej vode* тісто вáрить ся
в солéній воді

vyvár//at' -a -ajú *nedok. čo komu i bezpredm.*
готовити, припрáвлєвати (*мнóго i смачні*);
~ ala všelijaké dobroty она́ готовила
смачны їдла áбо вшелиякы добрóты

vyvar//it' -í -ia *dok.* **1** выварити; ~ bielizeň
выварити білізнý **2** (*hodne povariť*) (дóвго)
варити *nedok.*, зварити

vyvárk//a -y *ž* вывáрэвяня

vyvar//ovat' sa -uje sa -ujú *sa dok. čoho*
вываровати ся, вигнути ся, уникнути; ~ sa
chyb вываровати ся хыб

vývarov//ňa -ne *ž* їдáльня

vyváž//at' -a -ajú *nedok.* **1** вывозити,
ывавжáти; ~ hnoj *na pole* ывавжáти
гній на пóле **2** (*exportovať*) вывозити,
експортовáти *nedok. dok.*; ~ stroje
ыввозити машыны

vyvážen//ý ывавжений, ывірвнаний,
рiвний; ~é sily рiвны силы

vyváž//it' -í -ia *dok.* **1** ывавжыти, ывірвнати;
~isky váh ывавжыти тáніры ваг **2** *pren.*
ывавжыти, нагородити, компензовáти
nedok. dok.

vyváž//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** ывавжовати,
ывірвновати **2** *pren.* ывірвновати,
нагорóджовати, компензовáти *nedok. dok.*

vyves//it' -í -ia *dok.* **1** ывівсити, ыволожыти;
~ vyhlášku ывівсити ывголоші́ня áбо
ознамiня; ~ zástavu ывівсити за́ставу **2**

завісити, розвішати; ~ bielizeň завісити
 або розвішати білизну

vývesk/la -y ž ознаміня

vývesn/ý: ~ štít вывеска; ~á tabuľa дошка
 (для) ознамін

výves//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 вивішувати,
 вішати; ~ vyhlášky вивішувати ознамін
 або оголошіня; ~ zástavy вивішувати
 застави 2 вішати, розвішувати; ~ vyprané
 šaty розвішувати вирайбаны шматы

vývetr//at' -á -ajú *dok.* 1 що вивітрати,
 провітрати; ~ miestnosť вивітрати
 містність; ~ periny провітрати перини
 2 вивітрати; випахнути; voňavka ~ala
 парфін вивітрав

vývetr//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 вивітрати
 ся, провітрити ся; izba sa ~ala ізба
 вивітрала ся 2 вивітрати ся; zápach sa už
 ~al воня уж вивітрала ся

vývev/la -y ž fyz. вакуум-помпа

výviaz//nuť -ne -nu *dok.* 1 z čoho
 вымотатити ся, захранити ся, достати
 ся з чого; ~ z nebezpečenia вымотати
 ся з тяжкої ситуації; ~ z chorovy достати
 ся з хвороти 2 čím ~la so zľaknutím она
 стрясла ся перестрашіня

vývier//at' -a -ajú *nedok.* 1 (pramenit') брати
 (свій) зачаток; rieka ~a v horách ріка мать
 своє жрідло в горах, ріка мать свій зачаток
 в горах 2 kniž. витікати; z toho ~a všetok
 jeho hnev в тім є причина єго гніву

výviest' vyvedie vyvedú *dok.* 1 вывести *aj*
pren.; ~ kravu z mašale вывести корову
 зо стаїни; ~ niekoho z omylu вывести
 дакого з омылу; ~ niekoho z rovnovahy
 вывести дакого з рівновагы 2 вывести;
 vyvedol nás hore schodmi він вивів нас
 горі гарадичами

výviest' vyvedie vyvedú *dok. hovor.* вывести,
 натворити, повистраяти; ~ nejakú hľuposť
 выстроїти даяку глупість

výviezt' vyvezie vyvezú *dok.* 1 вывезти;
 ~ hnoj na roľu вывезти гній на зємлю 2
 (expedovať) вывезти, экспортовати *nedok.*
dok.; ~ automobily вывезти автобусы

vyvíj//at' -a -ajú *nedok.* 1 звышувати,
 розвивати; ~ rýchlosť звышувати
 скорість; ~ teplo вырабляти тепло;
 ~ aktivitu розвивати активність 2
odb. конструувати; ~ nový prístroj
 конструувати нову машину

vyvíj//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* розвивати
 ся

vývin -u *m* розвиток; nerovnomerný ~
 нерівномірний розвиток; ~ ľudskej
 spoločnosti розвиток людської общности;
 ~ organizmu розвиток організму

vývinov//ý: ~ proces процес розвитку; ~é
 štádium etápu розвитку

vyvíl//núť -nie -nú *dok.* 1 розвинути; ~
 rýchlosť розвинути скорість; ~ teplo
 виробити тепло; ~ aktivitu проявити
 активність 2 *odb.* сконструувати; ~ nový
 prístroj сконструувати нову машину

vyvíl//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* розвинути ся
vyvinutý розвинутый; chlapec je telesne
 veľmi ~ хлопець фізично барз розвинутый;
 ~ priemysel розвинутый промисел

vyvlastnenie -ia *s* сконфішкованя,
 експропріація

vyvlastn//it' -í -ia сконфішковати; екс-
 пропріировати; ~ pôdu сконфішковати
 зємлю

vyvlastňovateľ -a *m práv.* експропріатор

vyvliecť vyvlečie vyvlečú *dok.* 1 čo z čoho
 вытягнути, вывлечи; ~ niť z ihly вытягнути
 або вывлечи нитку з іглы 2 čo, koho *pren.*
expr. вытягнути; ~ niekoho z izby вытягнути
 дакого із хыжы

vyvliecť sa vyvlečie sa vyvlečú sa *dok.* 1
 z čoho вытягнути ся, вывлечи ся; niť sa
 vyvlekla z ihly нитка вытягла ся з іглы 2
expr. вывлечи ся; выйти; sotva sa vyvliekol
 na schody він насилу вывлік ся по
 гарадичах

vývod -u *m* 1 вывод; vysokého napätia
el. tech. вывод високого наптя 2 kniž.
 вывод, заключіння

vyvod//it' -í -ia *dok.* робити вывод *або* заключіня, вывести; ~ *dôsledky* зробити выводы *або* заключіня

vyvodn//ý выводный; ~é *kanáliky* выводны каналики; ~é *cesty anat.* выводны дороги

vyvodz//ovat' -uje -ujú *nedok.* робити выводы, выводити, робити заключіня; ~ *závery z niečoho* робити заключіня з дачого

vyvoj -a *m 1* рózвиток; *historický* ~ історічний рózвиток; ~ *jazyka* рózвиток языка **2** *biol.* еволу́ція **3** *hovor.* процéс розрóbки *або* підготóвки; експеріментáлна výroба; *tento nábytok je ešte vo ~í* тот бýтор нахóдить ся в процéсі розрóbки • *zaspať ~ expr.* заостáти од живóта

vyvojaschopný маючий передположіня; ростучій; ~ *hráč* спосóбный грач

vyvojk//a -y *ž fot.* проявитель *m*; *farebná ~* фарéбный проявитель

vyvojov//ý еволу́чный; ~ *stupeň* стýпінь *або* úroveň рózвитку; ~é *štádium* штáдія рózвитку

vyvol//at' -á -ajú *dok. 1* *koho v rôzn. význ.* викликати, вызвати; ~ *niekoho z izby* викликати даkého із хыжы; ~ *žiaka škol.* викликати ученика; ~ *ducha* *niekoho* викликати дýха даkého **2** *čo pren.* вызвати, взбудити; ~ *dojem* взбудити дoятя; ~ *sromienku* на *niečo* взбудити споминáня о дачім; ~ *nespokojnosť* вызвати неспокóйность; ~ *zvedavosť* взбудити зведа́вость **3** *čo* викликати, спровоковáти; ~ *bitku* выпровоковати битку; ~ *hádku* викликати *або* выпровоковати гáдку **4** *fot.* проявити; ~ *fotografiu* проявити фотогра́фію

vyvolávaci: ~ *papier fot.* проявлюючий па́пірь

vyvolávat' *p. vyvolat'*

vyvoláv//at' -a -ajú *nedok. 1* *čo na koho,* *čo* выкриковати, кріча́ти *што*; кріча́ти на ко́го; *dílo som ho ~al,* але *перо́чу* я до́вго кріча́в на не́го, но він не чув **2** *koho* звáти,

позывáти; ~*ajú nás na návštevu* они звать нас на навщіву

vyvolen//á -ej *ž* выбрана

vyvolen//ec -са *m* выбранный

vyvolen//ý -ého *m 1* выбранный; *len pre ~ých* лем для выбранных **2** (*budúci ženich*) выбранный

vyvol//it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* выбрати; *teba som si ~ila* я выбрала собі тебе; ~ *niekoho za predsedu* выбрати даkého за предсідáтеля

vyvoz -u *m 1* вывиз, éкспорт; ~ *uhlia* вывиз у́гля; ~ *kapitálu* вывиз ка́пітáлу **2** *hovor.* (*exportný tovar*) вывозны *або* éкспортны товáры

vyvozci//a -u *m* вывозця, експортёр

vyvozn//ý вывозный, éкспортный; ~á *spoločnosť* éкспортна óбщность; ~é *povolenie* пово́ліня на вывоз; ~é *clo* вывозне цло

vyvrac//at' -ia -ajú *nedok. čo 1* выхылёвати, выклáняти, крутити, выкруча́ти; ~ *hlavu* заклáняти го́лову; ~ *ruku* выкруча́ти рýку **2** выверта́ти, вырыва́ти; *víchor ~al duby* вітор выверта́в дýбы **3** выверта́ти; ~ *vrecká* выверта́ти кішені **4** выверта́ти; ~ *teóriu* выверта́ти теорію

vyvrac//at' ² -ia -ajú *dok. čo* выблювати, выригати (*nár.*); ~ *jedlo* выблювати їдло́

vyvrac//at' **sa** -ia *sa* -ajú *sa dok.* выблювати ся, выригати ся (*nár.*)

vyvrát//it' -í -ia *dok. čo 1* заклонити; одбóчити; выкрутити; ~ *hlavu* заклонити го́лову; ~ *ruku* скрутити рýку **2** вывернути, вывалити; ~ *strom* вывернути стром **3** вывернути; ~ *vrecká* *niekomu* вывернути кішені дакому́ **4** *pren.* одшмáрити; ~ *nesprávne teórie* одшмáрити фалóшны теорі́ї; ~ *obavu* *niekoho* россіяти дачі́ї знепоко́йня

vyvrát//it' **sa** -i *sa* -ia *sa dok. 1* заклонити ся; *hlava sa mu ~ila* го́лова ёму́ заклони́ла ся **2** переверну́ти ся; *koč sa ~il* коч переверну́в ся

vyvrv//iet' sa -í sa -ia sa *dok.* набісідовати ся, наговорити ся

vyvrázd//it' -i -ia *dok. čo expr.* вихолодніти; ~ teplo z izby вихолодніти ізбу

vyvražď//it' -í -ia *dok. koho* забити (вшитых), перебити, выбити, викинути

vyvrhel' -a *m pejor.* бештія, выродок

vyvrcholen//ie -ia *s* кулмінація, кулміначний пункт, досягнүтя найвысшого стүпня

vyvrchol//it' -í -ia *dok.* досягнүти кулмінації або найвысшой тóчки; кулміновати

vyvr//iet' -ie -ú *dok.* všetka voda ~ela вшитка вода выкипіла

vyvrš//it' sa -i sa -ia sa *dok. na kom, čom i bezpredm. hovor.* вылліати свою злость на кóго, што

vyvrť//at' -a -ajú *dok.* вывертіти, повертіти; ~ jamku вывертіти ямку

vyvrtáv//at' -a -ajú *nedok.* вывэрчовати, провэрчовати; ~ díegu вывэрчовати дірү

vývrťk//a -y ž одзатковác

vyvrť//núť -ne -nú *dok.* выткнути; ~ si nohu выткнути собі нóгу

vyvýšenin//a -y ž вывышенаина, горбóк

vyvyš//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. nad koho, nad kým i bezpredm.* повишовати ся, зазнавати ся, пышити ся, выхвалёвати ся *před kým*

výzbroj -e ž вызброїня; v plnej ~i в пóвнім вызброїні

vyzbrojen//ý озброєный; ~á armáda озброєна армáда • po zuby ~ озброєный по зúбы

vyzbroj//it' -í -a *dok.* вызброїти; ~ armádu вызброїти армáду

výzdob//a -y ž украшіня, декорáция; ~ školy украшіня шкóлы; kvetinová ~ украшіня квітками

vyzdob//it' -í -ia *dok.* украсити; ~ mesto украсити місто

vyzdrav//iet' -ie -ejú *dok.* выздоровіти

vyzdvihn//núť -e -nú *dok.* 1 підняти, припідняти; ~ díťa підняти дітину 2 взяти, вибрати; ~ peniaze v banke взяти/вибрати пінязі із бáнки; ~ list na pošte вибрати

письмо на пошті 3 *pren.* (zdôrazniť) підчёркнути; позначіти; ~ význam нечóго підчёркнүти значіня дачóго

vyzer//at' -á -ajú *nedok.* вычёковати; ~ oblokom вычёковати при óкні; ~ niekoho вычёковати дакóго

vyzer//at' -á -ajú *nedok.* 1 вызерати; dobre ~ дóбрі вызерати; ~á mlado він (онá) вызерать молóдо; nevyzerá na svoj vek він (онá) вызерать молóдшый (молóдша) на свої рóкы 2 (zdať sa) *prekladá sa individuálne;* zle to ~á зле тотó вызерать; ~á na dážď вызерать, же бóде додж, збёрать ся як бы на додж • rekne *al.* krásne vyzeráme! *iron.* шув(м)ні вызераме!

vyziv//ovat' -uje -ujú *nedok.* вызывовати, все зывáти

vyzliec' vyzlečie vyzlečú *dok.* 1 зняти, дати долóв; ~ kabát, košeľu зняти кáбат, сорóчку 2 вызлечи; ~ niekoho dohola вызлечи дакóго догóла

vyzliec' sa vyzlečie sa vyzlečú sa *dok.* вызлечи ся

vyzliek//at' -a -ajú *nedok.* 1 знимáти 2 вызлиkáти

vyzliek//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* вызлиkáти ся

vyznač//it' -í -ia *dok.* вызначіти, помітити, означіти; ~ chyby ceruzou вызначіти хыбы церúзков або блáйвасом *zastar.*

vyznačk//ovat' -uje -ujú *dok.* означковáти, вызначковати, означковáти знáчками; ~ turistickú cestu означковáти туристичну трáцу

význačn//ý вызначный, слáвный, великий, вáжный; ~ spisovateľ великий писáтель; ~ činiteľ вызначный діятель; hrať ~ú úlohu грáти вызначнү роль

vyznač//ovat' -uje -ujú *nedok.* ознáчовати; ~ chyby červeným perom ознáчовати хыбы червёным пéром

vyznač//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* одлишовати ся, выділяти ся; ~ sa krásou, múdrosťou одлишовати ся красотóв, мýдростёв

význam -u *m* *v rozn.* *význ.* значіння; ~ слова значіння слова; gramatický ~ слова граматичне значіння слова; mať ~ máti значіння; to nemá žiaden ~ тотó не мать ніякого значіння; to má veľký ~ тотó мать велике значіння

vyznamenanie -ia *s 1* (*vyznačenie, pocta*) нагородá; vysoké vládne ~ высóка нагородá правліня; navrhnuť na ~ представити к нагороді; dostať ~ достáти нагороду; бути нагороджéным **2** *hovor.* медáйла; udeliť *al.* dať ~ нагородити медáйлов **3** *škol.* одлічний; zmaturovať s ~ím здати екzáмены на атестáт зрілости на одлічно; študovať s ~ím учіти ся на одлічно; skončiť vysokú školu s ~ím скінчіти высóку школу на одлічно

vyznamenanie -at' -á -ajú *dok.* *koho čím 1* нагородити; ~ spisovateľa нагородити писáтеля; ~ vynikajúceho pracovníka нагородити дóброго робóтника **2** одвдячіти, нагородити; ~ niekoho svojou náklonnosťou одвдячіти свóєв прихылностєв

vyznamenávanie -at' -a -ajú *nedok.* *koho čím 1* нагороджовати **2** одвдячовати

vyznamenávanie -at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* визначáти ся; ~ sa *v práci* визначáти ся в робóті

významný **1** (*o ľuďoch*) визначный, великий, вáжний, слáвний; ~ umelec визначный худóжник **2** вáжний, значный, визначный; ~é udalosti визначны пригоды; ~é dátum визначный дáтум; hrať ~ú úlohu gráти визначnú роль **3** многознáчный, знáчный, многознáчáщій; ~ pohľad многознáчный áбо знáчный пóгляд

významovný **1** смысловый; ~á stránka jazyka смысловá сторóна языкá; ~ odtienok смысловый одтінок, одтінок значіння

vyznanie -ia *s 1* (*viera, náboženstvo*) віросповідáня; je bez ~ia він невіруючий **2** *čoho* визнання в *чím*; ~ lásku визнання в любви

vyznanie -at' -á -ajú *dok.* *čo* визнати, признáти ся; ~ lásku niekomu визнати любóв к дакому

vyznanie -at' sa¹ -á sa -ajú sa *dok.* *z čoho i bezpredm.* признáти ся в *чím*

vyznanie -at' sa² -á sa -ajú sa *nedok.* **1** *v čom* розоберáти ся, бути скусéным áбо збіглым; ~á sa *v histórii* він збіглий в історії **2** *v čom* (*vedieť sa orientovať*) орьєнтовáти ся в *чím*, дóбрі знáти *шмо*; ~ sa *v meste* орьєнтовáти ся в місті, дóбрі знáти місто **3** *v kom* розоберáти ся, розумити *kógo*; ~ sa *v situácii* розоберáти ся в ситуáції; sám *v sebe* sa nevyzná він не розумить сам себе • ~ sa *v tlačení* *expr.* знáти, што к чóму

vyznavač -a *m* сторóнник, застáнця, продóвжователь (*дачóго*)

vyznávanie -at' -a -ajú *nedok.* *čo* визнава́ти, признава́ти ся в *чím*; ~ niekomu lásku обясняти ся в любви дакому

vyzniť *vyznie* *vyznejú* *dok.* **1** прозвучáти; hlas *vyznel* не́же го́лос прозвучáв нїжно **2** скінчіти ся (*даякым спóсобом*); súd *vyznel* záporne pre neho суд скінчів ся для не́го неприємні

výzor -u *m* взгляд, подóба

vyzradenie -it' -i -ia *dok.* вызра́дити, прозра́дити; ~ tajomstvo вызра́дити тайну ~il ho priateľ éго вызра́див приятель

vyzreť **1** дозрі́тий, вызі́тий; ~é ovocie дозрі́та овочина **2** *pren.* зрі́лий; ~é dielo зрі́лий твір

vyzrieť¹ *vyzrie* *vyzrú* *dok.* выгля́нути; ~ oknom выгля́нути о́кном

vyzrieť² *vyzreje* *vyzrejú* *dok.* дозрі́ти, вызі́ти; ovocie *vyzrelo* овочина дозрі́ла

vyzuť *vyzuje* *vyzujú* *dok.* **1** *čo* вызути, зобу́ти; ~ topánky вызути áбо зобу́ти топáнки **2** *koho* вызути; ~ dieťa вызути дітину

vyzuť sa *vyzuje* sa *vyzujú* sa *dok.* **1** вызути ся, дати до́лов о́був **2** упа́сти (*з нóгы*); topánka sa mi *vzula* топáнка мi вызула ся • ~ sa *zo zodpovednosti* вызути ся з

одповідности; ~ sa z povinnosti вызути ся з повинности

vyzúv//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* вызувати; ~ čižmy вызувати чіжмы, давати долів чіжмы 2 *koho* вызувати; ~ chorého вызувати хворого

vyzúv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 вызувати ся, давати долів обув 2 падати, звальєвати ся (з *ногы*); topánka sa mi ~a topánka mi вызувать ся з нѳгы • ~sa zo zodpovednosti вызувати ся з одповідности, не брати на себе одповідность

výzv//a -y ž 1 *вызва*; telefonická ~ *вызва* по телефоні 2 *заклик*; ~ k voličom *заклик* к волителям

vyzvãñ//at' -a -ajú *nedok.* дзвонити; выдзвѳнѳвати; zvony ~ajú дзвѳны дзвѳнять; dlho niekomu ~ v byte довго дзвонити в квãртили дакому

vyzvan//ie -ia s *вызвãня*; ~ na duel *вызвãня* на дѳел • ~ do tanca *позвãня* на тãнець

vyzvãr//at' -a -ajú *dok.* выварити; ~ bielzeñ выварити бїлзнь

vyzv//at' -e -ú *dok.* 1 *вызвати*, *позвãти*; ~ niekoho na súťaž *вызвати* дакого на перемãгãня; ~ niekoho na súboj *вызвати* дакого на дѳел 2 ~ niekoho do tanca *позвãти* дакого на тãнець

vyzvedač -a *m* розвїдник, шпїон

vyzvedačstvo//o -a s *вызвїдовãня*; шпїонãж

vyzved//at' -ã -ajú *nedok.* *вызвїдовати*, *заоберãти* ся шпїонãжѳв *ãбо* шпїоньсков робѳтов; ~ vojenské tajnosti *вызвїдовати* воєньскы тãйности

vyzved//at' sa -ã sa -ajú sa *nedok.* *на чо, коho, о чѳм, кот, од коho, коho* *вызвїдовати* ся *кѳго о чїм*, *дознавãти* ся, *повыпрѳшовати* ся *што од кѳго*

vyzvediet' (sa) *vyzvie (sa) vyzvedia (sa) dok.* *чо* *дознãти* ся, *дозвїдати* ся *што о чїм*

výzvedn//ý *вызвїдньий*, *розвїдньий*; ~é lietadlo *вызвїдньий* ероплãн; ~ã služba *розвїдна* служба

výzved//ly -ov *m potn.* *розвїдка*; *розвїдовãня*; íst na ~ *ити на розвїдку*

vyzýv//at' -a -ajú *nedok.* 1 *вызывãти*; ~ niekoho na súboj *вызывãти* дакого на дѳел; ~ niekoho na súťaž *вызывãти* дакого на перемãгãня 2 *позывãти*; ~ do tanca *позывãти* на тãнець, *позывати* танцѳвати

vyzývav//lý *вызывãвый*, *в ѳчі биючий*; ~ účes *вызывãюче* причесãня; ~ smiech *вызывãючий* смїх; ~é sprãvanie *вызывãюче* поведжїня

vyžad//ovat' -uje -ujú *nedok.* *чо* *вымãгãти*, *вынѳчовати* *што*; ~ poslušnosť *вымãгãти* *ãбо* *вынѳчовати* слухнянїсть; ~ vedomosti *вымãгãти* знãня *ãбо* вїдомости

vyžal//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* *komu* *выжаловати* ся, *выплакати* ся, *вылїяти* свою душѳ

vyžarovan//ie -ia s *fyz.* *выжãровãня*

vyžar//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 *выжãровати*; slnko ~uje teplo сѳлнце *выжãрує* тѳпло 2 *odkiaľ, z koho, čoho* *переходити*; bolesť ~uje z chrbta do nohy *бїль* *переходить* з хырбѳта до нѳгы

vyžat' *vyžne vyžnú dok.* *выжати*, *зожãти*; ~ trãvu *выжати* травѳ

vyžehl//it' -í -ia *dok.* *выбїрлѳвати*; ~ si šaty *выбїрлѳвати* (сѳбї) шмãты • ~ si niečo u niekoho а) *выяснити* одношїня з даким; б) *обрѳбити* *ãбо* *припãвити* дакого

vyžen//it' -í -ia *dok.* *надѳбыти* вдяка *женїню* (*в придãне*); ~ il veľké vepo *вїн* *дѳстãв* зо *женѳв* *велике* *придãне*

vyžiad//at' (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* 1 *пожãдати*, *попросити*; ~ spis *пожãдати* *документ*; ~ si čas na rozmyslenie *попросити* *час* на *роздѳмãня* 2 (*o veciach*) *вымãгãти*; tá práca si ~a veľa času *тотã* *робѳта* *вымãгãть* *мнѳго* *часѳ*

vyžín//at' -a -ajú *nedok.* *выжинãти*; ~ trãvu *выжинãти* травѳ

vyžiť *vyžije vyžijú dok.* *выжыти*, *проекзїстовãти*, *прокормити* ся, *прожыти*; *nemôže ~ z platu* *вїн* *не мѳже* *выжыти* зо *зãробку* *ãбо* з *плãту*

vyžiť sa vyžije sa vyžijú sa *dok.* в чом оддати ся цілов душів чому; ~ sa в худбе він оддав ся цілов душів мýзýкi

vyžiť/ý унавёный, унуджэный; ~ človek унуджэный чоловік; ~á tvár унавёна áбо стóргана тварь

vyživ//a -y ž stráва, їдїня; nedostatočná ~ слабá stráва; umelá ~ умелá stráва; zabezpečiť ~u deti забезпéчити стрáву дiтeй

vyživ//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* в чом цілов душів любити *што*, находить потіху в чім

vyživ//it' -í -ia *dok.* прокормити, выживити; ~ rodinu прокормити родину

vyživ//it' sa -í sa -ia sa *dok.* уживити ся, прокормити ся

vyživni/é -ého s práv. пiнязи на выжить, выживне, алiмeнты

vyživni/ý выживный; ~á strava выживна stráва; ~é látku выживны річовины

vyživovac//i: ~ia povinnosť алiмeнтна повинність; ~ príspevok алiмeнты

vyžmýk//at' -a -ajú *dok.* выжмыкати, выкрутити; ~ bielizeň выжмыкати áбо выкрутити білизну; ~ peniaze z niekoho выжмыкати пiнязи од дакого • je ako ~aný citón він выжмыканий áбо вычерпаний

vyžobr//at' -e -ú *dok.* 1 выпросити; ~ almužnu выпросити алмýжну áбо мiлостыню 2 *expr.* выпросити, выжобрати, вымодликати; ~ si od otca peniaze вымодликати пiнязи од вiтця

vyžreb//ovat' -uje -ujú выжребовати, вылосовати

vzácnos//t' -ti ž рiдкoсть ж, цiннoсть ж

vzácn//y 1 (*drahocenný, cenný*) цiнний, дорогий, дорогоцiнний; ~a kožušina цiнна áбо дорогá кожушина; ~e knihy цiнны книги; ~ kov дорогоцiнний метáл 2 *pren.* (*významný*) дорогий, рiдкий; ~ hosť дорогий гoсть 3 (*zriedkavý*) рiдкий, рiдкостный; ~ prípad рiдка нáгода

vzad *prísl.* нáзад; čelom ~! крýгoм!

vzadu *prísl.* взáдi, позáду; stáť ~ стояти взáдi

vzájomnos//t' -ti ž взаємнoсть; slovanská ~ славянська взаємнoсть

vzájomn//ý взаємний, двoбiчнoсть; ~á súvislosť взаємозалéжнoсть, взаємне спoїня; ~ vzťah взаємне oднoшiня; ~á dôvera взаємна довiра; ~á láska взаємна любoв; ~á dohoda взаємна згoда

vzápätí *prísl.* oдpázu же, тáкoй же; слiдом; ~ za niekým, niečím oдpázu же за даким, дачiм

vzbĺk//nut' -ne -nu *dok.* 1 всплáнути *aj pren.*, запалити ся; slama ~la солoма всплáнула; vojna ~la вoйна всплáнула 2 *čím kniž.* загорiти ся, рoссвітити ся; oči mu ~li hnevom oči eму загорiли гнiвом

vzbud//it' -í -ia *dok.* выкликати, взбудити, пробудити, збудити; ~ záujem o niečo вызвати áбо взбудити iнтерeс к дакому; ~ pohoršenie выкликати погоршiня; ~ nespokojnosť выкликати неспoкiйнoсть; ~ sympatie niekoho выкликати сiмпáтiй y дакого; ~ úctu niekoho выкликати уважiня ку дакому; ~ dôveru niekoho выкликати довiру y дакого

vzbudz//ovat' -uje -ujú *nedok.* выкликoвати, взбúджoвати; пробúджoвати; ~ podozrenie взбúджoвати пiдoзрiня; ~ pozornosť звeртáти на сeбе увагу

vzbur//a -y ž бунт, повстáня, рeвoлюцiя; sedliacka ~ сeлянський бунт

vzbúr//it' -i -ia *dok.* взбúрити, пiдняти бунт

vzbúr//it' sa -i sa -ia sa *dok.* збунтoвáти ся, пiдняти бунт, пiдняти ся на бунт, повстáти

vzdal//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* oддáлeвaти ся; čln sa ~oval od brehu чoлнoк oддáлeвaв ся од бeрeгa

vzd//at' -á -ajú *dok.* ~ poctu voj. oддати чeсть; ~ poslednú úctu niekomu oддати пoслiдню чeсть дакому; ~ hold niekomu oддати пoчeсть дакому; ~ poklonu поклонити ся дакому, oддати поклoну; ~ vďaku niekomu высловити подякoвaня дакому

vzd//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 čoho, koho зpeчi ся, oдкaзáти ся oд чoгo, кoгo; ~ sa dedičstva зpeчi ся нaслiдствa; ~ sa trónu

зречі ся трону; ~ sa svojich práv odstúpniti ся од своїх прав; ~ sa úmyslu зречі ся од заміру; ~ sa nádeje одказати ся од надії; ~ sa funkcie зречі ся функції, не брати на себе повинности **2 komu i bezpredm.** здати ся; armáda sa ~ala nepriateľovi армія здала ся противникови **3 komu (o žene)** оддати ся

vzdáv//ať -a -ajú *nedok.*: ~ poctu voj. оддавати честь; ~ poslednú úctu оддавати послідню честь дакому; ~ hold niekomu оддавати почесь дакому

vzdáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1 čoho, koho** зрікати ся, одступувати од чого, кого; ~ sa svojich práv зрікати ся (од) своїх прав; ~ sa majetku зрікати ся маєтку, одступувати од маєтку **2 komu i bezpredm.** здавати ся; nepriateľ sa ~a protivník здавать ся **3 komu (o žene)** оддавати ся

vzdelan//ec -ca *m* учёный чоловік, інтелігент
vzdelan//ie -ia *s* освіта; vysokoškolské ~ вища освіта; základné ~ початкова або основна освіта; dať *al.* poskytnúť ~ дати освіту, дати учіти ся

vzdelanos//ť -ti учёность, школованість ж
vzdelaný учёный, школований, культурный, інтелігентный; ~ člověk учёный або інтелігентный чоловік; ~ národ культурный народ

vzdel//ať -á -ajú *dok.* *koho* дати ко́му освіту або школу

vzdel//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* росширити свою освіту

vzdeláv//ať -a -ajú *nedok.* *koho* давати ко́му освіту або шко́лы

vzdeláv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* росширєвати свою освіту; odborne sa ~ звышувати свою кваліфікацію

vzdialenos//ť -ti *ž* віддаленість, дістанція; veľká ~ велика віддаленість; kozmická ~ космічна віддаленість; merať ~ міряти віддаленість; beh na krátku ~ біг на коротку дістанцію; beh na dlhú ~ біг на довгу дістанцію

vzdialen//ý **1** віддалений; находячий ся на (*даякїй*) віддаленості; mesto je od dediny ~é päť kilometrov місто находить ся на віддаленості п'ять кілометрів од валалу або селá, місто далеко од валалу п'ять кілометрів **2** віддалений, далекый, давный; ~é krajiny далёкы країны; ~á minulosť давна мину́лость; ~á rodina віддалена або далека родина

vzdial//iť sa -i sa -ia sa *dok.* одйти, віддалити ся *aj pren.*; ~ sa na niekoľko krokov одйти на дакілько кроків; ~ sa od témy одхилити ся або одйти од теми

vzdor -u *m* трус, труцовитість, затятість, на́прік; robiť niečo zo ~u робити дашт́о з тру́цу або труцовитости або зо зятятости або на́прік

vzdorný твердоголовый, зятятый; труцовитый

vzdor//ovať -uje -ujú *nedok.* *čomu, komu* **1** (*odolávať*) не піддавати ся, витримувати, зна́шати *што*, протівити ся *чому*; ~ chorobe не піддавати ся хвороті **2** (*klasť odpor*) протівити ся; nepriateľ dlho ~oval непритяте́ль до́вго протівив ся **3** (*prejavovať nesúhlas*) тримати на свої́м, не зго́джувати ся

vzdorovit//ý твердоголовый, зятятый; труцовитый; ~é dieťa труцовита дітина; ~ pohľad зятятый по́гляд

vzduch -u *m* во́здух; čerstvý ~ свіжий во́здух; čistý ~ чістий во́здух; studený ~ зимний або холо́дний во́здух; ťažký ~ тяжкий во́здух; vznášať sa vo ~u ~и зна́шати ся во во́здусі *aj pren.*; tlak ~и тиск во́здуху
• vyhodíť niečo do ~u вышмарити або выстрілити дашт́о до во́здуху; vyletieť do ~u вылетіти до во́здуху; hovoriť do ~u *hovor.* говорити до во́здуху, шмаряти слóва до вітру lapať *al.* chytať ~ тяжко дыхати; čistý ~ выш́тко в по́рядку, нет небезпечности

vzducholiečb//a -y *ž* лі́чіня во́здухом

vzducholoď -de *ž* діріжа́бель *m*

vzduchoprázdn/o -a s безвоздушный
простір

vzduchoprázdný безвоздушный; ~ priestor
безвоздушный простір

vzduchotesný герметичный, воздухонепро-
ходячий

vzduchovk/la -y ž вздуховка

vzduchov/lý воздушный; ~ prúd воздушне
течіня; ~á embólia *lek.* воздушна емболія;
~á pošta воздушна пошта

vzdušnlý v rôzn. význ. воздушный,
вздушный; ~é prúdy воздушны течіня; ~
boj воздушный бой; ~á doprava воздушне
споїня; ~á čiara воздушна лінія; ~é šaty
вздушны шматы; ~á miestnosť воздушна
містность • stavať si ~é zámky ставяти
воздушны замки

vzdúv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* вздувати
ся; rieka sa ~a ríká вздывать ся

vzdych -u m вздых

vzdych//at' -á -ajú *nedok.* вздыхати; ~ od
bolesti вздыхати од бо́лести; ~ za niekým,
niečím вздыхати о да́кім, о да́чім

vzdychnúť (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* вздохнути

vzhľad -u m взгляд, вызор; celkový ~
цалко́вый взгляд; ~ mesta взгляд міста;
mať rekný ~ прекрасні вызерати; na ~
nevýzerá múdry він не вызерать мудрым
а́бо на му́дрого

vzhľadom: ~ na *predl so 4. p.* оглядом чо́го;
беручі до ува́ги же

vschop//it' sa -í sa -ia sa *dok.* всхо́пнати ся,
позберати ся силами, взяти себе до рук;
musíš sa ~! ты му́сиш всхо́пнати ся! ты
му́сиш позберати ся (силами)

vziať vezme vezmú *dok.* 1 *čo, koho* (chytiť
do ruky) взяти; ~ niečo do rúk взяти дашто́
до рук; ~ dieťa na ruku взяти дітину на
ру́ку 2 *komu čo* (odobrať) взяти, одобрати
што ко́му; ~ dieťaťu hračku одобрати
гра́чку дітині; ~ niekomu krv одобрати кров
дако́му; ~ matke dieťa одобрати ма́тери
дітину 3 *čo i bezpredm. (prijat', dostať)*
прияти, достати; ~ liek прияти лі́к; ~ za
prácu sto eura взяти за робо́ту сто є́вра 4

čo hovor. надіти, облечі; ~ (si) kabát облечі
ка́бат 5 *čo, koho* (pochopiť) порозуміти;
сприйняти; ~ niečo doslova порозуміти
дашто́ буквально; ~ niečo vážne одне́сти
ся к дачо́му серье́зні; ~ niečo naľahko не
придава́ти значі́ня дачо́му, бра́ти дашто́
нале́гко 6 *koho, čo* (prijat', zobrať) взяти; ~
niekoho na byt взяти да́кого на кварте́ль;
~ niekoho do zamestnania взяти да́кого
до робо́ты; ~ žiaka na vysokú školu взяти
а́бо прияти сту́дента на висо́ку шко́лу 7
čo i bezpredm. hovor. (kúpiť) взяти; vezmi
dva litre vína возьми́ а́бо куп два лі́тры
вина́ • ~ dievča do tanca попросити
ді́вча на та́нець; ~ niekomu mieru взяти
мі́ру з да́кого; ~ si niečo k srdcu прияти
дашто́ бли́зко к се́рдцю; ~ si príklad
z niekoho взяти приклад з да́кого; ~
niekoho na zodpovednosť взяти да́кого на
одпо́відность; ~ niečo za základ взяти а́бо
прияти дашто́ за о́снову; ~ všetko na žart
о́бверну́ти вшы́тко на жар́т; ~ pohy na plec
взяти но́гы на плече́, пустити ся у́тїка́ти;
~ si niekoho za ženu взяти собі́ да́кого
за же́ну; ~ si niekoho za muža взяти собі́
да́кого за му́жа; ~ niekomu niečo z jazyka
взяти да́кому дашто́ з язы́ка, вы́рече́
да́чію ду́мку; ~ niekomu strechu nad hlavou
взяти да́кому стрі́ху над го́ловов; ako sa to
vezme як во́зьме ся то́то; позера́ючи з яко́й
то́чки зрі́ня, позера́ючи як

vziať sa¹ vezme sa vezmú sa *dok. hovor.*
(nečakane sa objaviť) взяти ся; kde si sa tu
vzal? де ты ту взяв ся?, одкы ты ту взяв
ся?; kde sa vzal, tu sa vzal де ся взяв, ту ся
взяв; одкы не бєрь ся

vziať sa² vezme sa vezmú sa *dok. (uzavrieť
sobáš)* побрати ся; už sa vzali они уж
побра́ли ся

vzišť vzide vzidu *dok. (o rstline)* взыйти

vzklíč//it' -í -ia *dok. (o semene)* всклі́чити,
зыйти, пустити клі́чки

vzkriesen//ie -ia s (cirkevný sviatok)
воскрє́сі́ня

vzkries//it' -i -ia *dok.* 1 воскресити, привести к живóту; ~ omdletého привести к живóту одмлітого 2 *prez.* обродити, воскресити; ~ starú ideu обродити стáру ідею

vkyp//iet' -í -ia *dok.:* ~ hnevom вскыпіти гнівом; ~ zlostou вскыпіти злостѣв

vzlet -u *m* 1 (*lietadla ap.*) взліт 2 *kniž.* (*fantázia, obrazotvornosť*) рóзліт, взліт

vzlet//iet' -í -ia *dok.* взлетіти

vzletn//ý возвышенный, высокопáрный; патетічний; ~é slová патетічны слóва

vzliet//nuť -ne -nu *dok.* взлетіти

vzlyk -u плач, вздых; srdcervúci ~ душуроздерáючий плач

vzlyk//at' -á -ajú *nedok.* плакати, вздыхáти

vzmáh//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 ставáти ся міцнішим, поси́лнѣвати ся; міцніти; рости; vietor sa ~al вітор зосилнѣвав, ставáв ся силнішим 2 (*bohatnúť*) богатіти, змагáти ся

vzmôcť sa *vzmôže sa* *vzmôžu sa* *dok.* 1 поси́лнити ся, взросну́ти 2 розбогатіти

vzmuž//it' sa -í sa -ia sa *dok.* стáти мужнішим, похлопити ся, позберáти ся з дýхом

vznáš//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 (*pohybovať sa hore*) взнашáти ся, наднашáти ся; balón sa ~a vysoko vo vzduchu высóко в не́бі плáвaть балóн 2 (*pohybovať sa smerom nahor*) піднимáти ся, взлітáти; dym sa ~al k oblohe дым піднимáв ся до не́ба 3 *expr.* (*fahko sa niest'*) плáвaти, плáвні погынáти ся

vznešen//ý 1 достóйний, высóкий; ~é myšlienky достóйны дýмки; ~ cieľ высóка ціль 2 вызначний, достóйний; ~ rod достóйний род

vzniesť sa *vznesie sa* *vznesú sa* *dok.* підняти ся, взлетіти, вылетіти; ~ sa do vyšky підняти ся горі

vznik -u *m* vznikнути; ~ života vznikнути живóта

vznik//núť -ne -nú *dok.* возникнути; ~li nové závody vznikли новы заво́ды; ~la

nová situácia vznikla новá ситуáція; ~li pochybnosti vznikли спохыбованя

vzopäť sa *vzopne sa* *vzopnú sa* *dok.* вспяти ся; kone sa vzopáli кóні вспяли ся

vzopri//iet' sa -ie sa -ú sa *dok.* 1 *čomu, komu, proti čomu, komu i bezpredm.* вспѣрти ся, поставіти ся прóтив кóго, чóго; ~ sa rozkazu вспѣрти ся рóсказу 2 вспѣрти ся; ~ sa na rukách вспѣрти ся на руkáх, поставіти ся на рýкы

vzor -u *m* 1 приклад; byť niekomu ~om быти áбо служыти дакóму прикладом; dávať niekoho za ~ давáти áбо стáвити дакóго за приклад 2 *v rôzn. význ.* приклад, тіп; ~ ženy тіп жены; literárny ~ літератýрный тіп; ~ listu тіп письма 3 *gram.* тіп, мо́дел 4 (*ozdobný obrazec*) óбразок, взóрка

vzoril//ec -ca *m* 1 (*grafické vyjadrenie vzťahov*) фóрмула; štruktúrne ~ce штруктýрны фóрмулы 2 (*ozdobný obrazec*) óбразок, взóрка 3 (*tlačivo, blanketá*) тіп; ~ žiadosti тіп пожа́дованя

vzork//a -y *ž* 1 (*ukážka*) óбразок, тіп, приклад; взóрка; rôdna ~ взóрка зéмлі; dielčia ~ окрѣма взóрка 2 взóрка; koberec s orientálnymi ~ami кобѣрець з востóчными взóрками 3 (*predloha na napodobnenie*) тіп; ~ na vyšívanie тіп на вышивáня

vzorkovan//ý взорковáный; з óбразком; ~á látka полóтно з óбразками

vzorkový: ~ kus мо́дел; взóрка; ~ veľtrh выставка мо́делів áбо взóрок

vzorn//ý прикладный, отлічній, бесхыбный, першоклáсний; ~ žiak отлічний ученик; ~ é manželstvo прикладне побрáтство; ~ poriadok прикладный пóрядок; ~ á obsluha першоклáсне áбо прикладне обслýгованя; ~ vojak прикладный вóяк, отлічник боѣвой підготóвки

vzorovaný взорковáный; ~ koberec взорковáный кобѣрець

vzostup -u *m* звыші́ня, підвыші́ня; ~ životnej úrovnє підвыші́ня ўровні живóта; ~ priemyselnej výrovу звыші́ня промыслóвой ўровні, звыші́ня промыслóвой выробы

vzostupn/ý восходячий; ~á tendencia восходяча тенденція; *prízvuk lingv.* восходячий акцент *ábo* притиск

vzpaž/it' -í -ia *dok. tel.* підняти рúкы горí *ábo* догоры

vzper/la -y *ž tech.* підперка, розпёрка

vzpierač -a *m šport.* вперач, штангіста

vzpieračský: ~ *šport* вперання тяжкостей, тяжка атлétика

vzpieračstv/lo -a *s, vzpieranie* -ia *s šport.* піднімання тяжкостей, тяжка атлétика

vzpier/lať sa -a sa -ajú sa *nedok. čomu, komu, proti čomu, komu i bezpredm.* вперати ся, кла́сти одпір, поставити ся на одпір, вперечіти ся

vzpín/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* вспинати ся, ставати на кінчікы пáлців нóгы ко́н са ~а кінь вспинать ся

vzplá/nút' -nie -nú *dok. kniž. 1 (o cítoch)* загоріти ся, одушевити ся, розіскрити ся; ~nula *v ňom zlosť* загоріла в нім злость *2 (o človeku)* загоріти ~ láskou одушевити ся любóвёв; ~nul túžbou він загорів желанём *3 (o ohni)* вспыхнути

vzpor -u *m tel.* вспор

vzpriam -u *m tel.* випрямліня тіла

vzpriamen/ý прямий, выпрямёный, выпрямивший ся; ~é držanie tela выпрямёне тримання тіла

vzpriam/it' -í -ia *dok.* випрямити, впрямити, підняти; ~ hlavu впрямити *ábo* підняти го́лову; ~ telo випрямити ся

vzpriam/it' sa -í sa -ia sa *dok.* випрямити ся, впрямити ся, нарівнати ся, выстерти ся

vzpriamovač -a *m anat. (sval)* випрямлёвач

vzpruh/la -y *ž* імпульз; спру́га

vzpruž/it' -í -ia *dok.* посилнити, освіжыти, підбодрити; ~ niekoho підбодрити дакого

vzpruž/it' sa -í sa -ia sa *dok.* посилнити ся, освіжыти ся, підбодрити ся

vzrast -u *m 1* ріст, рост; *človek malého ~u* чоловік малého рóсту *2 (rozvoj, rast)* ріст, приріст; ~ výroby ріст *ábo* збівшіня

выробы; ~ obyvatel'stva приріст населёня *ábo* жителів

vzrásť vzrastie *vzrastú dok. 1 (zväčšiť sa)* збівшыти ся, вирости; *dedina vzrástla* валáл выріс, селó выросло *2 (zvýšiť sa)* збівшыти ся, вирости; *záujem o šport vzrástol* інтерес ку шпóрту звекшыв ся

vzruch -u *m* взрушіня; доятя

vzrušen/ie -ia *s* взрушіня, доятя; екста́за; *od ~ia nespál celú noc* од доятя він не спав цілу ніч

vzrušen/ý взрушёный, доятий, екзалтований; ~á tvár взрушена тварь; *bol veľmi ~* він був барз доятий *ábo* екзалтований

vzruš/it' -í -ia *dok.* взрушыти, дояти; *tá správa ju ~ila* тотá вістка ей взрушыла

vzruš/it' sa -í sa -ia sa *dok.* взрушыти ся, одушевити ся, надхнути ся

vzrušujúci взрушуючий, неспокійный; ~a *udalosť* взрушуюча пригода; ~a *zvest'* неспокійна вістка

vzt'ah -u *m* одношіня; *priateľský* ~ дружны одношіня; *príbuzenský* ~ родинны одношіня; *vlastnícky* ~ маєткóве одношіня; *výrobné ~y ekon.* výroby одношіня; *mať dobrý, zlý ~ k niekomu, niečomu* добрі, зле односити ся к дакому, дачóму

vzt'ah/ovat' -uje -ujú *nedok. čo na koho, čo* односити *што ку ко́му, чо́му*; ~ *niečo na seba* принимати даштó на свій рахунок

vzt'ah/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. na koho, čo* односити ся *ку ко́му, чо́му*; *tie slová sa ~ujú na ňu* тоты слóва односять ся *ábo* адресованы ей

vzt'ážn/ý *gram.* одно́сный; ~é *zámeno* одно́сный містоназівник

vztiah/nuť -ne -nu *dok. čo na koho, čo* натягну́ти *што ку ко́му, чо́му* • ~ *ruku na niekoho* підняти рúку на дакого

vztýč/it' -í -ia *dok.* підняти; ~ *hlavu* підняти го́лову; ~ *vľajku* підняти за́ставу; *chodiť so ~enou hlavou* ходити з (высо́ко) піднятóв го́лов

vztyk -u *m tel.* випрямліня; ~! встáти!

vzývlat' -a -ajú *nedok.* 1 *koho* просити *kógo*, обертати ся *ку kómu*; ~ *boha* просити *bóga*; обертати ся *ку bógu* 2 (*zbožňovať*) збожнєвати; ~al ju ako modlu він збожнєвав ей, він кланяв ся *péred něv*

vždy *zám. prisl.* 1 (*stále*) все, *фурт*, постійно, цілий час; *práce bolo ~ dost'* роботи було все *дость* 2 (*v každom prípade*) *каждый* раз, все; ~ *vyhrávať* все *выгравати*, *выгравати* *каждый* раз • ~ a *všade* все і *всяды*

vžiť *sa* *vžije* *sa* *vžijú* *sa* *dok.* 1 *do čoho* *вжыти* ся *до чого*; *chlapci sa vžili do hry* *хлопці вжыли* ся *до гри*; *vži sa do mojej situácie!* *вжый* ся *або войдь* до *моєї ситуації!* 2 (*ujať* *sa*) *уяти* ся, *заужыти* ся; *nové poriadky sa rýchlo vžili* *новы* *порядкы* *скоро* *уяли* ся

vžitý *вжытый*, *заужыва́ный*, *росшыренный*; ~ *pázor* *росшыренный* *погляд*

W

w [wé] *s* (*hláska a písmeno*) *дубел* в

Walt Stret [volstrít] -u *m* Уолл-стріт

waltz [vols] -u *m* *анґлицький* *вальчик*

watt -u *m* *фyz.*, *el. tech.* *ват*

watthodin//a -y *ž* *fyz.*, *el. tech.* *ват-го́дина*

wattmet//er -ra *m* *el. tech.* *ватме́тер*

wattminút//a -y *ž* *fyz.*, *el. tech.* *ват-ми́нута*

wattsekund//a -y *ž* *fyz.*, *el. tech.* *ват-се́кунда*

weekend [víkend] -u *m* 1 *вікенд* (*час одпочінку од субóты до понеді́лька*) 2 *ха́та*; *kúpiť ~* *купити* *ха́ту*; *ísť na ~* *йти* на *ха́ту*

weekendov//ý [vík-]; ~ *domček* *ха́та*; ~é *dni* *дні* *одпочінку* (*од субóты до понеді́лька*)

welterov//ý: ~á *váha* *šport.* *друга* *напівсередня ва́га* (*до 67 кг*)

whiský [viski] *neskl.* *s*, *ž* *ві́ски* *neskl.*

whist [uist] -u *m* *ві́ст*

whistov//ý *вістовый*; ~é *karty* *вістовы* *карты*

wigwam [vigvam] -u *m* *ві́гвám*, *хата* *або* *стан* *североамерицьких* *Індіанів*

winchestrovk//a [vinč-] *ž* *hovor.* *вінчестро́вка* (*druh pušky*)

wolkerovský і **wolkrovský** (*vychádzajúci z tvorby J. Wolkra*) *во́лкеровский*; ~á *poézia* *по́езія* *Во́лкра*

X

x [ks i iks] *neskl.* *s* 1 (*hláska a písmeno*) *ікс* 2 *XY* (*zastupuje meno neznámej osoby*) *X*, *ікс*; *pán XY* *гражданин X*, *гражданин N* 3 *mat.* (*neznáma veličina*) *ікс*, *x*; *nájsť x* (*ікс*) *на́йти x* 4: *os x geom.* (*horizontálna os*) *ось і́ксів*

Xantipl//a -y *ž* (*meno Sokratovej ženy*) *Ксанти́па*

xantipl//a -y *ž* *зла*, *гада́ва* *женá*, *босо́рка*

xylofón -u *m* *кси́лофо́н*

xylograf -a *m* (*drevorytec*) *кси́логра́ф*

xylograf//ia -ie *ž* *v rôzn. význ.* *кси́логра́фія*

xylografick//ý *кси́логра́фічний*; ~á *technika* *кси́логра́фічна* *те́хніка*, *те́хніка* *кси́логра́фії*

xylolit -u *m* *stav.* *кси́лолі́т*

xylolitov//ý *stav.* *кси́лолі́товый*; ~á *dlážka* *кси́лолі́това* *підло́га*, *кси́лолі́т*

Y

y *neskl.* *s* 1 (*hláska a písmeno*) *і́рпек*, *і́псілон*; *díhľé ú* *до́вгий* *і́рпек* 2 *XY* (*zastupuje meno neznámej osoby*) *X*, *ікс*; *pán XY* *гражданин X*, *гражданин N* 3: *os y geom.* (*vertikálna os*) *ось і́рпеків*

Yankee [jenki] -ho *m* *янкі* *neskl.* *m*

yard [jard] -u *m* *ярд*

yen [jen] -u *m* (*základná jednotka japonskej meny*) *єн*

yeti [jety] -ho *m* (*domnelý snežný človek*) *єти*, *сні́жний* *чоловік*

yperit -u *m* *chem.* *і́періт*

upsilon -u *m* *і́рпек*, *і́псілон*

upsilonk//a -y *ž* *хыба* в *правописа́ні* *букв «i»* і «y»

yterb//ium -ia s chem. itérbій

ytr//ium -ia s chem. ітріій

Z

z [ze i zet] *neskl. s (hláska a písmeno) z neskl. s зет; malé z малé з; veľké Z велике З • od a (až) do z од а до зет; од зачатку до кінце*

z, zo *predl. s 2. p. 1 (vyjadruje miestne vzťahy) a) (opak: v) із чого; ө) (opak na) з чого; z továrne з фабрики; zo závodu зо заводу; zo stromu зо строму; vyjsť z izby выйти з ізби; vykloniť sa z obloka выклонити ся із окна; vrátiť sa z poľa вернути ся з поля 2 (vyjadruje čas, časové východisko deja, časový pôvod) з чого; (pri určení presného dátá) од чого; z konca minulého storočia з кінце минілого стороча; z (čias) detstva з дітинства; zo študentských rokov зо штудентських років; listina z XV. (pätnásteho) storočia документ з ХУ-го (пятнадцятого) віку; list z 3. (tretieho) marca письмо од 3-го мάρца; zo začiatku зо зачатку; z rána з рана; z jari з яри 3 (pri označení pôvodu) із, з чого; dom z tehál дім із цєрел; nádoba z hliny гóрнець із глины; pochádza z dobrej rodiny він із дóброй родини; príklad zo života приклад із живóта; úryvok z básne урывок зо стихá; jeden z vás єдєн із вас; najstarší z nás нáйстарший із нас 4 (vyjadruje príčinu, dôvod, pohnútku) із, од, з чого; по чім; zo zvedavosti зо звездáвости; zo súcitu зо жáлости; z radosti з рáдости; zo strachu зо страхú; z neznámej príčiny з незнáмой причíны; z jeho viny з єró вини, по єró вини; z vlastnej vôle з влáстной вóлі, по влáстній вóлі; robiť niečo z lásky к нечóму робити даштó з любви ку дакóму 5 (vyjadruje spôsob, mieru činnosti, sprievodné okolnosti deja) із, од чого; з чім; často sa prekladá podľa kontextu; z celej sily зо вшыткых сил; zo žartu зо жáрту;*

milovať z celého srdca любити з цілого сёрдца áбо цілой душы; z veľkej väčšiny з бівшой чáсти; z polovice з половины 6 (vyjadruje nástroj, prostriedok) із чого; vystreliť z pušky выстрéлити із пúшки; piť z fľaše пити із фляшки 7 (vyjadruje zreteľ) з чого, z vedeckého hľadiska з наўчной тóчки зрíня; z môjho stanoviska з мóєї тóчки зрíня; z každej stránky з кáждого бóку 8 v spojeniach typu: z izby do izby з ізби до ізби; z kúta do kúta з кýта до кýта; z dom(u) do domu з дóму до дóму; z roka na rok з рóка на рік; zo dňa na deň зо дня на день; z pokolenia na pokolenie з поколіня на поколіня; z ruky do ruky з рýки до рýки

za *predl. l s 2. p. 1 (vyjadruje čas, určitú dobu) при кím, чím, в часі чого; за vojny в часі вóйны; за jeho života при єró живóті, пóкы він був живый 2 (vyjadruje podmienky al. sprievodné okolnosti deja) за чого, при чím; за tmy за тмы; за dažďa за дождý; за ťažkých podmienok при тяжкых услóвиях 3 (označuje sprievodné zvuky) за шмо; за zvukov valčíka за звýків вáлčíка; за potlesku за тлєсканя II со 4. p. 1 (vyjadruje miestny vzťah) за шмо, чім; vyjsť за mesto выйти за мíсто; sadnúť si за stôl сiсти за стіл; zabojiť за roh забóчити за рір; slnko zašlo за mraky сóлнце зашлó за хмáры 2 (vyjadruje čas) a) (v priebehu) за шмо, на прóтязі чого b) (po uplynutí) чєрез шмо c) (pri označení hodín) о шмо; за mesiac то справím за мiсяць я тотó зрóблю; raz, dva razy al. dvakrát за mesiac раз, два раз за мiсяць; trikrát за rok три раз за рік; за hodinu за гóдину; je o päť minút osem о пять минút вісем 3 (vyjadruje príčinu, dôvod niečoho) за шмо; trestať за neposlušnosť кáрати за неслухняність; poďakovať за ромóс подяковати за поміч 4 (vyjadruje cenu) за шмо; lístok за tri eura листок за три євра; kúpiť knihu за desať eura купити книгу за дєсáть євра 5 (vyjadruje celkovú hodnotu) за шмо; nakúpiť knihy за sto eura*

купити книги за сто євра **6** (*v zastúpení*) за *kógo*, намісто *kógo*; *urobiť* за *niekoho* зробити за *ábo* намісто *dakógo*; *zaplatiť* за *niekoho* заплатити за *dakógo*; *hovoriť* за *niekoho* говорити за *dakógo* **7** (*vyjadruje prostriedok, nástroj, predmet*) за *šmo*; *vziať* *dieťa* за *ruku* взяти дитину за *pyku*; *držať* *koňa* за *uzdu* тримати коня за *ýzdu ábo* за *óглавець* **8** (*pri označení množstva miery*) *prekladá sa bezpredložkovým* **4. p.**; *zjesť* за *tanier* *polievku* з'їсти *tánir* *пóливкы*; за *hrst' soli* за *горсть* *сóли* **9** (*vyjadruje stav, postavenie, funkciu, účel*) за *so* **4. p. mn. č. al.** *sa prekladá inštrumentálom*; *ísť* за *šoféra* *íti* за *шóфера*; *vziať* за *vojaka* взяти за *vóяка*; *volať* за *svedka* *кликати* за *свідкá*; *uznať* за *chorého* *узнáти* *хвóрым ábo* за *хвóрого* **10**: *čo* за (*aky*), *často sa spája s* **1. p.** *што* за *xmo, šmo*; *čo* *je to* за *človeka?* *што* *to* за *чоловiк?*; *čo* *je to* за *stanica?* *што* *to* за *станiця?* **III so 7. p. 1** (*vyjadruje miestne vzťahy*) за *čim*; за *riekou* за *рiкóв*; *sedieť* за *stolom* *сидiти* за *стóлом*; *bývať* за *mestom* *бывáти ábo* *жыти* за *містом* **2** (*vyjadruje následnosť*) **a)** (*časovú*) за *кым, чим*, по *ким, чим* **b)** (*miestnu*) за *чим*; за *obedom* по *обiдi*; *prísť* за *niekým* *прийти* по *дакiм*, *прийти* за *дакым*; *stáť* за *niekým* *стояти* за *дакым*; *deň* за *dňom* *день* за *днём*; *písať* *list* за *listom* *писáти* *письмо* за *письмом* **3** (*vyjadruje smer*) за *кым, чим*, *одрáзу* за *кым, чим*; *zakričať* за *niekým* *закричáти* *одрáзу* за *дакым*; *pozerať* за *niekým* *позерáти* за *дакым*; за *mnou!* за *мнов!* **4** (*vyjadruje účel, cieľ*) за *чим*; *ísť* за *chlebom* *íti* за *хлiбом*; *ísť* за *prácou* *íti* за *робóтов* • за *každú cenu* за *káжду* *цiну*; за *nijakú cenu* за *ни́яку* *цiну*; *ani* за *svet*, за *nič* на *svete* *áни* за *світ*, *áни* за *што* на *свiтi*; *pre* *nič* за *nič* *áни* за *што*; *to* *je už* за *nami* *тотó* *уж* за *нáми*

zaangaž//ovať -uje -ujú *dok. koho, čo na čom, do čoho* *hovor.* заангажовáти, зробити *kógo* учáстником *чóго*; *bol v celej veci tiež* ~ovaný *він* в *тiм* *дiлi* *тыж* *принимáв* *учáсть*

zaangaž//ovať sa -uje sa -ujú *sa dok. do čoho* *hovor.* заангажовáти, *прияти* *учáсть* в *чiм* **zaatlantický** заатлантичный

zaatrament//ovať -uje -ujú *dok.* забáбрати *тинтов*; ~ *si* *prsty* забáбрати *собi* *пáлци* *тинтов*

zababr//ať -e -ú *dok. hovor. expr.* забáбрати, *замáзати*; ~*si* *ruky* забáбрати *собi* *pyky* *aj expr.*

zababr//ať sa -e sa -ú *sa dok. hovor. expr.* забáбрати *ся*, *замáзати* *ся*; ~ *sa* *blatom* забáбрати *ся* *бóлотом*

zababuš//iť -í -ia *dok. do čoho expr.* *закрутити*, *завити*, *забабушыти* *до чóго*; ~ *dieťa* *do teplej* *deky* *закрутити* *дiтину* *до* *теплóй* *дéкы*

zababuš//iť sa -í sa -ia *sa dok. do čoho expr.* *закрутити* *ся* *до чóго*

zábal -u *m* *обклад*; *vlažný* ~ *влáжный* *обклад*; *suchý* ~ *сухий* *обклад*; *studený* ~ *зимный* *обклад*

zabal//iť -í -ia *dok. 1* *čo do čoho* *закрутити* *šmo* *до чóго*; *запáковáти* *čmo*; ~ *tovar* *запáковáти* *товáр*; ~ *knihu* *do papiera* **a)** *заверну́ти* *книгу* *до* *páпiря*; **б)** (*obaliť*) *обверну́ти* *книгу*; ~ *veci* *do kufru* *уложыти* *рiчи* *до* *kýфpa* **2** *koho, čo do čoho* *закрутити*, *завити* *kóго, што* *до чóго*; ~ *dojča* *завити* *малéньке ábo* *дiтину*

zabalzam//ovať -uje -ujú *dok.* забалзамовáти

zabár//ať sa -a sa -ajú *sa nedok. do čoho* *увязнути*, *завязнути*; *auto* *sa* ~*a* *do blata* *áвто* *вязнe* в *бóлотi*

zabarikád//ovať -uje -ujú *dok.* *забарикадовáти*; ~ *ulice* *забарикадовáти* *ýници*

zabarikád//ovať sa -uje sa -ujú *sa dok.* *забарикадовáти* *ся*

zabar//iť -í -ia *dok.* *опáрити*, *дати* *до* *кыпячóй* *вóды*; ~ *otruby* *опáрити* *óтрубы*

zábav//a -y *ž 1* *забавля́ня, веселiня*; *detské* ~у *дiтьскы* *забавля́ня* **2** *tanečná* ~ *вéчор* *тáнцив, танцýлька*

zabáv//ať -a -ajú *nedok. 1* *забавляти*; ~ *host'ov* *забавляти* *гóстiв* **2** (*zdržiať*)

стримовати; nezabávaj ma, mám robotu не стримій або не забавляй мене, мам роботу

zabáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *s čím, kým i bezpredm.* забавляти ся, бавити ся *чим, з ким, гра́ти о што, чім; deti sa ~ali na dvore* діти гра́ли ся на дво́рі; ~ sa s bábikami гра́ти ся з по́пками 2 (*na zábave ap.*) веселити ся, приємні провести час; všetci sa dobre ~ali вшыткы веселили ся 3 *na čom, kom* сміяти ся з чо́го; посмієвати ся з чо́го; висмієвати ко́го, *што*; ľudia sa na jeho starostiach len ~ali люди лем сміяли ся з є́го ста́ростей 4 *s kým, čím i bezpredm. expr.* заоберати ся, стримовати ся, тратити час; nemôžem sa s tým toľko ~ я не мо́жу з тым ті́лько заоберати ся

zabav//iť -i -ia *dok.* 1 побавити; ~il ma svojim rozpráváním він побавив мене сво́єв бісі́дов 2 (*zdržať*) затримати, стримати

zabav//iť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 *s kým, čím i bezpredm.* забавити ся, приємні провести час; ~ sa s kamarátmi забавити ся з прия́телями 2 *na kom, čom* насміяти ся, посміяти ся з чо́го; ~ili sa na jeho rozrakov oni посмієвали ся з є́го безра́дности 3 *čím i bezpredm.* затримати ся *із-за чо́го; dlho sa tam ~il* він там до́вго стримав ся

zábavk//a -y ž побавіня, забáva, гра, гра́ня ся; nevinná ~ невинна забáva

zábavno-poučný забавно-поучу́ючий

zábavn//ý 1 забавный, інтересный, розвеселю́ючий; ~ program забавный про́грам; ~á kniha забавна кни́га; ~á hudba легка́ му́зыка 2 (*o človeku*) забавный, притягую́чий, інтересный 3 забавля́ючий; ~ podnik забавля́юча акці́я 4 притягую́чий, інтересный; ~á robota притягую́ча робо́та

zábeh -u *m odb.* за́біг, за́бігую́чий час; auto v ~u а́вто в за́бігу

zabehaný 1 освідчений, вы́сущаний; навикну́тый; за́біганий; ~ stroj вы́сущана або освідчена ма́шина 2 за́біганий,

навикну́тый; ~ poriadok навикну́тый по́рядок

zabeh//ať -á -ajú *dok.* за́бігати; ~ motor за́бігати мо́тор; ~ auto за́бігати а́вто

zabeh//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 за́бігати ся (*o mašiny*); stroj sa už ~al ма́шина уж за́бігала ся 2 розбі́гнути ся; за́уживати ся, уя́ти ся

zabeh//ať si -á si -ajú si *dok.* по́бігати (со́бі)

zabeháv//ať -a -ajú *nedok.* 1 заводити; ~ výrobu niečoho заводити ви́робу да́чого 2 (*stroj ap.*) за́біговати

zabeháv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 за́біговати ся (*o mašiny*) 2 розбі́говати ся, орґанізо́вати ся; у́живати ся

zabeh//núť¹ -ne -nú *dok.* 1 *kam* за́бігнути; *ovca ~la do cudzieho dvora* ві́вця за́бігла до чу́джого дво́ру 2 *šport.* за́бігнути; ~ stovku za desať sekúnd за́бігнути сто ме́трів за де́сять се́кунд 3 (*odskočiť, odbehnúť*) одбі́гнути, за́бігнути, одско́чити; за́йти; ~ do obchodu за́бігнути до скле́пу; ~ do Prešova за́йти до Пря́шова; ~nem k vám на chvilu я за́бігну ку вам на ми́нутку 4 *do čoho* пу́стити ся, да́ти ся до чо́го; ~ do politiky да́ти ся до полі́тики або на полі́тику

zabeh//núť² -ne -nú *dok. komu hovor.* за́бігнути, за́стряти, во́йти; ~la mu kôstka v hrdle кі́стка за́стряла є́му в го́рлі

zabehnúť³ *p. zabehať*

zabel//ieť sa -ie sa -ejú sa *dok.* за́біліти ся, за́білі́ти

záber -u *m* 1 (*zabratie*) за́ма́х; ~ kridel за́ма́х кры́л; ~ vesla за́ма́х ве́сла; ~ pri plávaní за́ма́х при пла́ванні; ~ kosou за́ма́х ко́сов 2 *odb. (priestor, pás, ktorý sa zasiahne)* обо́йма, шы́рка обо́ймы, розма́хнута 3 *tech.* пу́щія, привести́ до по́гынання (*mašiny*) 4 *tech.* захо́плня, прихо́плня; спо́ня 5 (*reprodukčne al. umelecky zobrazená časť*) план, ка́дер; detailný ~ дета́льний план або за́бер; filmový ~ ка́дер з фі́лму; *nakrúcať ~u* зніма́ти ка́дры (фі́лму)

zaber//at' -á -ajú *nedok.* 1 *čo (umocňovať sa násilím)* забєрати, одберати, однимати; зміцнєвати ся; обсаджавати; конфішкєвати *nedok. dok.*; ~ pôdu конфішкєвати зємлю; ~ územie окупєвати або обсаджєвати теритєрію 2 (*priestor*) забєрати; ~ málo miesta забєрати málo місця 3 *čo (určitý čas)* забєрати, одобєрати; ~á mi to veľa času тотò одбєрати ми мнєго часу 4 *čím, do čoho i bezpredm.* забєрати; pluň ~al hlboko плуг забєрав глєбòко; ~ veslom забєрати вєслòм 5 *do čoho tech.* спòєвати ся з *чим*; ozubené kolesá ~ajú do seba озубєны кòлєса спòюють ся єднò з дрýгим 6 *tech. (o stroji ap.)* вхòдити в спòіня; зачінать робити, спòєвати ся; zadné kolesá nezaberajú зádні кòлєса шмыкають або перекрýчують ся; motor ~á мòтор забєрать; stroj nezaberá машына не забєрать, машына хòдити напорòжнє 7 (*pôsobiť*) дїяти, забєрати; liek ~á лїк дїє або забєрать; pič nezaberá ніч не помàгать або не дїє 8 (*o rybe*) брати, забєрати 9 *krajč.* уберати, забєрати (*на швах*)

zabezpečen//ie -ia *s v rôzn. význ.* забезпєчєннє; finančné ~ матєріальнє або фінанчнє забезпєчєннє; sociálne ~ соціальнє забезпєчєннє; dôchodkové ~ пензійнє забезпєчєннє

zabezpeč//it' -í -ia *dok.* 1 *koho, čo, komu čo* забезпєчєтити; finančne ~ нєкогò матєріальні забезпєчєтити дакòгò; ~ plnenie plánu забезпєчєтити выпòвнєннє плáну; ~ trvalý mier забезпєчєтити тырвáльний мїр 2 (*zaručiť*) ģарантєвати *nedok. dok.*

zabezpeč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *proti čomu, pred čím* захранити ся од небєзпєчнòсти чòгò; ģарантєвати *nedok. dok.* сєбє од чòгò; ~ sa proti hladu прияти крòкы прòтїв гòлоду 2 *čím* забезпєчєтити ся, засобити ся; ~ sa potravinami забезпєчєтити ся потравинами

zabezpečovac//i забезпєчуючий; охорòню-
ючий; ~ie zariadenie охорòнюючий механїзм

zabezpeč//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *koho, čo, komu čo* забезпєчєвати 2 (*zaručovať*) ģарантєвати *nedok. dok.*

zabezpeč//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *proti čomu, pred čím* хранити ся, охраняти ся, хранити сєбє од небєзпєчнòсти чòгò; ģарантєвати *nedok. dok.* сєбє од чòгò 2 *čím* засòблєвати ся, забезпєчєвати ся

zábezpek//a -y *ž* забезпєчєннє; матєріальна ~ матєріальнє забезпєчєннє

zabieh//at' -a -ajú *nedok.* 1 *kam* забїгєвати; ~ za dom забїгєвати за дїм 2 *do čoho* пущати ся, углєбляти ся; ~ do minulosti углєбляти ся до минýлòсти; ~ do podrobností пущати ся до подрїбнòстей

zabieli//it' -í -ia *dok.* забїлити; ~ stenu vápnom забїлити стїну вапнòм

zabijačk//a -y *ž* забиячка (*свинї*), кòлòтя свинї

zabijak' -a *m hovor. expr.* убивця

zabijak' -a *m hovor. expr.* даштò смертєлнє, смерть, загынута (*за даштò*); to je ~ а) (*o poži ap.*) тым мòжє забїтити; б) (*o alkohole ap.*) забивáючий напиток; в) (*o zlej ceste*) забияцька дорòга; to je ~ pre нєщо тотò є забияк за даштò

zabij//at' -a -ajú *nedok.* 1 *koho* забивати; ~ ľudí забивати людєй 2 (*hmyz*) нїчїти, губити; ~ muchy нїчїти мýхы 3 (*dobytok*) кòлòтити, рїзати, забивати, бити; ~ brava кòлòтити свиню 4 *hovor.* бити, розбивати; ~ sklo розбивати склò; ~ poháre бити або розбивати пòгары 5 *expr.* тратити, страчати, забивати; ~ čas а) тратити час; б) забивати або коротити час 6 (*hubiť*) забивати, быти смертєльным *aj pren.*; teplo ~a нєкòтрє бaktєrie тєплò смертєлнє про дакотры бaktєрії, тєплò забивать дакотры бaktєрії 7 *kart. slang.* крыти; ~ esom крыти тýзом

zabij//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo do čoho* вбивати; ~ kòl do zeme вбивати кїл до зємли 2 *čo čím* забивати; ~ dvere klincami забивати двєрї клинцями

zabíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 забивáти ся, розбивáти ся насмерть 2 *hovor.* (*rozbíjať sa*) бити ся, розбивáти ся

zabi//ť¹ -je -jú *dok.* 1 *koho* забити *aj pren.;* strom ho ~il ěго забив стром, ~ lásku забити любóв 2 заколóти, зарізати, забити; ~ prasa заколóти пáця 3 (*hmyz*) забити 4 *hovor.* розбити; ~ pohár розбити пóгар 5 *expr.* (*čas*) забити; ~ čas a) стратити час; б) забити áбо скоротити час 6 (*zahubit*) забити, позабивáти, выгубити; chinín ~l baktérie хинин позабивáв бaктeрiї 7 покрити; *kart. slang.* ~ eso tromfom покрити тúза трóмфом • bodaj ťa hrom ~! бодáй бы тебе пeрун забив!; hľadi na mňa akoby som tu otca ~l він позeрáть на мeнe, як кiдь бы я ěго вiтця забив; čo by si ma zabil, čo ma zabiješ хоць мeнe забий; ~ dve muchy jednou ranoю забити двi мyхy еднóв рáнов, едным вистрiлом забити двох зáяцiв; ešte vlka nezabili, už na jeho kožu pili [*prisl.*] iщi вóвка не зáбили, а уж на ěго кóжу пили; дiлити кóжу незáбитого медвiдя

zabi//ť² -je -jú *dok.* 1 *čo do čoho* забити, вбити *што до чóго*; ~ klinec do steny забити клинець до стiны 2 *čo čím* забити; ~ dvere klincami забити двeрi клинцями

zabi//ť sa -je sa -jú sa *dok.* 1 забити ся, розбити ся насмерть; spadol a ~l са він упáв i забив ся 2 *hovor.* (*rozbiť sa*) розбити ся

zabitý 1 забитый; мертвый 2 *hovor.* розбитый; ~ tanier розбитый тáнир • spať ako aľ. ani ~ спáти як забитый; mlčať ako ~ мовчáти як забитый; chodí ako ~ він хóдить як забитый, він як до вóды спущeний

zabíjač//ať -i -ia *dok.* забéкати, замéкати, замучáти

zablahožel//ať -á -ajú *dok.* *komu k čomu* поздрави́ти кóго з чiм; поблагóжелáти кóму к чóму; ~ niekomu k meninám поздрави́ти дакóго з менинами, поблагóжелáти дакóму к менинам

zablaten//ý заболочeный, забáбранный; ~é ruky заболочeны рúкы; ~é topánky забáбранны топáнкы; ~á cesta заболочeна дорóга; po uši ~ заболочeный по ўхa

zablat//iť -i -ia *dok.* заболотити, забáбрати бóлотом; ~ šaty забáбрати шмáты бóлотом

zablat//iť sa -i sa -ia sa *dok.* заболотити ся, забáбрати ся бóлотом

záblesk -u *m* 1 (*pri explózii*) зáблеск; ~ výstrelu зáблеск вистрiлу 2 зaблeскнyтa *aj pren.;* ~ slinka зaблeскнyтa сóлнця; ~ svetla зaблeскнyтa свiтлa; ~ úsmevu зaблeскнyтa ўсмiву; ~у pochopenia зáблескы порозумiня; ~ nádeje зáблескы áбо лyчi надiї

zabliki//ať -á -ajú *dok.* 1 заблiкати 2 (*o slabom svetle*) заблiснути; svetielko ~alo vo tme свiтeлkо заблiскaло в тмi

zablok//ovať -uje -ujú *dok.* блокувáти *nedok. dok.;* ~ cestu блокувáти дорóгу; ~ pešiaka *šach.* блокувáти пiшкá

zablúden//ý; ~á strela затýляна стрiла

zablúd//iť -i -ia *dok.* 1 заблудити ся; збити ся з дорóги; ~ vo tme заблудити ся в темнóтi 2 *kam* зáйти; občas sem ~il даколи áбо iнколи він ту приходив; 3 *čím, na čo* (*o očiach, pohľade*) (нáгоднi) застáвити ся *на чiм*; ~ pohľadom niekam застáвити пóгляд на дачiм 4 (*o myšlienke, fantázii ap.*) занeсти ся, перенeсти ся; ~ v myšlienkach niekam перенeсти ся в думкaх дадe

zablýsk//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* 1 (*o niečom lesklom*) заблiскати, заблiщáти, засвiтити ся 2 *neos.* (*o blesku*) блиснути; ~alo sa гром блиснув; блискло

zablys//núť sa, zablýsk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 (*o niečom lesklom*) блиснути, заблiснути, заiскрити; v očiach sa mu ~li slzy в ěго очáх блиснули слызы; oči sa mu ~li radosťou ěго очi заiскрили од рáдостi 2 *neos.* (*o blesku*) блискати ся; ~lo sa блискло ся • v očiach sa mu ~lo в ěго очáх iскрило ся; aj nám sa ~ne на lepšie časy i

для нас настануть ліпші часи; буде і на на́шій у́лиці свято

zabočít' -í -ia dok. одбо́чити, забóчити; ~ на chodník забóчити на пішник

zabod//núť -ne -nú dok. 1 вразити, в́пхнути; ~ nõž do stola вразити нож до сто́ла 2 *prep. expr.* в́пхнути; ~ pohľad do niekoho впити ся оча́ми до да́кого

zabod//núť sa -ne sa .nú sa dok. 1 за́пхнути ся, вникнути 2 *prep. expr. (v očiach, pohľade)* впити ся

zaboha prisl. i čast. hovor. а́ни за што, за ния́кы пі́нязі

zaboh//ovať -uje -ujú dok. hovor. expr. за́грішыти, за́кляти, за́богова́ти

zabol//ieť -í -ia len v 3. os. i neos. dok. koho 1 розбо́літи ся; ~elo ho v boku е́го заболі́ло в бо́ці 2 (*zarmútiť, spôsobiť duševnú bolesť*) причи́нити бо́лість; jej slová ho ~eli ей сло́ва причи́нили ё́му бо́лість

zabor//iť -í -ia dok. *čo do čoho* за́рыти ся *чим до чо́го*, втиснути, засу́нути *што до чо́го*; ~ hlavu do dlaní за́крыти тва́рь рука́ми; ~ tvár do podušky втиснути тва́рь до за́головка; ~ ruky hlboko do vrečky засу́нути ру́кы глубо́ко до кі́шені

zabor//iť sa -í sa -ia sa dok. *do čoho* у́в'язнути, за́пасти *в чім*; ~ sa do blata у́в'язнути в бо́лоті, за́пасти до бо́лота; ~ sa do perín за́рыти ся до перин; ~ sa do kresla пере́валити ся до кре́сла; ~ sa rukami до niečoho поно́рити ру́кы до да́кого

zabožít' sa -í sa -ia sa dok. за́божа́ти ся

zábradl//ie -ia s 1 балу́страда, о́города 2 (*na schodišti, moste*) о́города, о́пе́рка; nahnúť sa cez ~ на́гнути ся че́рез о́пе́рки; oprieť sa o ~ о́перти ся о о́городу а́бо балу́страду

zábran//a -y ž 1 (*zabranenie*) одве́рнення (*да́чого*) 2 щі́т, ба́рьєра; ~у proti vetru щі́ты проті́в ві́тру; ~у proti snehu ба́рьєры проті́в сні́гу 3 ба́рьєра; prekonať všetky ~у пере́конати вшы́ткы ба́рьєры; tu hrajú úlohu mŕavné ~у стриму́ючу роль ту гра́ють мо́ра́лны ува́жованя

zabrán//iť -í -ia dok. 1 *čomu* преды́йти, одверну́ти, за́боронити; ~ nešťastiu преды́йти неща́стю, одверну́ти неща́стя; ~ stratám за́боронити стра́там 2 *komu v čom* за́боронити, знемо́жнити; *čo vám -ilo*, aby ste súhlasili? што ва́м за́бороне́вало дого́днути ся?

zabraň//ovať -uje -ujú nedok. 1 *čomu* одверта́ти, за́бороне́вати; ~ vojne одверта́ти во́йну 2 *komu v čom* знемо́жне́вати, сто́яти в до́розі; choroba mi ~uje odcestovať хворо́та ми знемо́жнює оды́йти

zabrať zaberie zaberú *dok.* 1 (*zmocniť sa násilím*) за́бра́ти, одо́бра́ти, одня́ти; конфі́шкова́ти *nedok. dok.*; ~ pôdu за́бра́ти а́бо конфі́шкова́ти зе́млю; ~ majetok одо́бра́ти а́бо конфі́шкова́ти ма́сток 2 (*priestor*) за́бера́ти; to zaberie veľa miesta то́то за́бере мно́го місця 3 (*určitý čas*) за́бра́ти, одня́ти, за́няти; táto práca mi zabrala dve hodiny то́та ро́бота одо́бра́ла од ме́не дві го́дины 4 *čím, do čoho i bezpredm.* за́бра́ти; pluh zabral hlboko плуг за́бра́в глубо́ко 5 *tech. (o stroji ap.)* во́йти до спо́їня; за́чати робити; motor zabral мо́тор за́бра́в, мо́тор спо́їв ся 6 (*zapôsobiť*) за́чати ді́яти, за́бра́ти; liek zabral лі́к за́ча́в ді́яти, лі́к за́бра́в 7 (*o rybe*) за́бера́ти, бра́ти 8 *krajč.* при́бра́ти, за́бра́ти; ~ v švikoch жу́жити ру́бець

zabrať sa zaberie sa zaberú sa *dok.* *do čoho* по́гружыти ся, поно́рити ся; ~ sa do práce по́гружыти ся до ро́боты

zabrd//núť -ne -nu dok. 1 *do čoho* поно́рити ся *до чо́го*, упа́сти *до чо́го*, у́в'язнути *в чім*; ~ do politiky поно́рити ся а́бо упа́сти до полі́тики (*в bicipdi*) 2 *do koho* у́колоти́, доткну́ти ся ко́го (*в bicipdi*)

zabre//chať -še -šu dok. *na koho i bezpredm.* забре́хати, за́гавкати • ani pes za ním nezabreše *expr.* а́ни пес за ним не забре́ше, а́ни е́ден пес о́нім не спо́мяне

zabrus//ovať -uje -ujú nedok. забру́совати, шлі́фовати

zabrzýg//at' -a -ajú *dok. expr.* забрызгати; ~ si šaty забрызгати собі шмáты

zabzrd//it' -í -ia *dok. 1 v rôzn. význ.* загамовáти; auto ~ilo áвто загамовáло; ~ rozvoj загамовáти рóзвиток **2** (*zaistiť brzdu*) загамовáти; ~ auto загамовáти áвто

zabuč//at' -í -ia *dok.* забучáти, замучáти

zabúd//at' -a -ajú *nedok. 1 v rôzn. význ.* забывáти; ~ na sľub забывáти на обіцяня; ~ na priateľa забывáти на приятеля **2** *čo, kde* забывáти, охабляти; ~ doma peniaze забывáти áбо охабляти дóма пінязі

zábudliv//ec -са *m* забудливець, забудливый чоловік

zábudlivý забудливый; забывáючий; ~ člověk забудливый чоловік

zabud//núť -ne -nú *dok. 1 v rôzn. význ.* забути; ~ meno niekoho забути на дачіє мéно; ~ báseň забути стишóк; ~ na sľub забути на обіцяня; nemôžem ~ na teba я не мóжу забути на тебе; ~ na žehličku забути на бігльйз (*забыти вынудути*) **2** *čo kde* забути, охабити; ~ doma peniaze забути áбо охабити дóма пінязі • ja ti to nezabudnem а) я не забúду тотó, што ты для мéне зробив; б) я тобі тотó не забúду áбо не енедїю áбо не одпúщу; ~ на niečo ako на smrť начісто забути даштó

zabud//núť sa -ne sa -nú sa *dok. (neovládnuť sa)* забути ся, позабути ся

zabudnuť//ie -ia s **1** забытя, забуднúтя; sladké ~ солодкé забытя; hľadať ~ глédати забуднúтя **2** забытя; zapadnúť *al. upadnúť* do ~ia достáти ся áбо упáсти до забытя

zabudnuť//ý **1** забытый; ~á pieseň забыта співанка **2** (*osamelý, odlahlý*) затратéный, забытый; ~á dedina затратéне áбо забыте селó

zabud//ovať -uje -ujú *dok.* забудовáти

zabuch//núť -ne -nú *dok. čo, čím* забúхнути, прибúхнути; ~ za sebou dvere забúхнути за собóв двéрі

zaburác//at' -a -ajú *dok.* загырміти; ~al hrom удáрив гром; ~al potlesk загырміли áпплавы

zabýv//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* удомашнити ся, звикнути собі; заоберáти ся

zacap//it' -í -ia *dok. expr. 1* забúхнути; ~ oblok забúхнути óблак áбо óкно **2** насадити; ~ si klobúk nakrivo насадити кáлап накриво

zaceľ//iet' (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* загоїти (ся), вылічіти (ся); gana ~ela rána загоїла ся

zaceng//at' -á -ajú *dok. 1* задзвонити; zvonec ~al задзвонив дзвонóк; telefón ~al задзвонив телефон **2** (*pri dverách*) подзвонити; ktosi u nás ~al хтось подзвонив ку нам **3** *čím* задзвонити; ~ kľúčmi задзвонити кľучáми

zacentr//ovať -uje -ujú *dok. šport.* зацентровáти, послáти (лóпту) до середини

zacielen//ie -ia s ціль, зáмір, заміряня; umelecké ~ художнє заміряня

zacifrl//ovať -uje -ujú *dok.* зробити фірúры (*v тáнци*)

zacigán//it' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* зацигáнити, оклáмати

zacín//ovať -uje -ujú *dok.* заціновáти, залляти ціном

zacit//it' -í -ia *dok.* почу́вствовати; ~ pach почу́вствовати áбо чу́ти зáпах; ~ bolesť почу́вствовати бóлість áбо біль

zacit//ovať -uje -ujú *dok.* зацітовáти, увéсти; ~ slová niekoho зацітовáти áбо увéсти дачїї слóва

zaciľn//at' -a -ajú *nedok.* зацлоняти, затиняти; ~ si oči dlaňou зацлоняти собі óчі дóлонев

záclon//a -y ž фіргáн; завіска, зáвіс; zatiahnúť ~у зятягну́ти фіргáнгы

zaclon//it' -í -ia *dok.* зацлонити, затинити; ~ si rukou oči зацлонити óчі рукóв; ~ niekomu svetlo зацлонити дакóму сві́тло

záclonovin//a -y ž полóтно на фіргáнгы

zacn//iet' sa -ie sa *neos. dok. za kým, čím, po kom, čom i bezpredm.* зацнити ся *по кім,*

чим; ~elo sa mu po domove ěmý зацнило ся по домовині; ~elo sa mu ěmý затужыло ся, на нєго надійшов смўток

zacvak//núť -ne -nú *dok.* склѡпнути; zámka ~la záмок склѡпнув

zacvendž//ať -í -ia *dok.* задзвеніти; kosa ~ala kosá задзвеніла; ostrohy ~ali ostrógy задзвеніли

zacvič//it' -í -ia *dok. čo tel.* упражняти ся на *чим*; ~ na hrazde упражняти ся на гразді

zacvič//it' -í -ia *dok. koho do čoho* приучіти *кого к чому*, научіти *кого чому*; ~ do práce научіти робѡти; ~ nový personál научіти новий персонал

zacvič//it' sa i sa -ia sa *dok. do čoho* приучіти ся *к чому*, научіти ся, учіти ся *чому*

zacvič//it' si -í si -ia si *dok.* поупражняти ся, заняти ся *гїмнастіков*; dobre sme si ~ili мы дѡбрі поупражняли ся

zácvik -u *m* учіня

zacvik//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* припєрти; ~ si prst medzi dvere припєрти палець дверями

začaden//ý задымєний, зачмудєний; ~á rovnala зачмудєна пѡвала; ~á miestnosť задымєна мїстность

začad//it' -í -ia *dok.* задымити; ~ izbu задымити їзбу

začarb//ať -e -ú *dok. expr.* зачáрвати, замагўляти

začarovany зачаровáний, заворожєний • ~ kruh зачаровáний круг

začar//ovať -uje -ujú *dok.* зачаровáти, поворожыти

začať začne začnú *dok. 1 čo, s čím* зачати *што*; пристўпити *к чому*; ухѡпити ся *за што*; пїдняти *што*; ~ hovoriť зачати говорити; ~ pracovať зачати робити, ухѡпити ся *за робѡту*; ~ čítať зачати чїтати, взяти ся *за чїтання* začal blůzniť він став áбо зачáв блузнити; začalo pršať зачáв додж, зачалѡ пáдати **2 o kom, čom. s čím i bezpredm. (začať hovoriť)** заговорив, зачáв бїсїдовáти áбо говорити **3 (zaradiť**

sa do pracovného procesu ako začiatočník) začal v bani він зачáв в бáні

začať sa začne sa začnú *sa dok.* зачати ся

začať si začne si začnú si *dok. s kým 1 hovor.* зачати; ~ si hádku s niekým зачати гáдати ся *з даким*; ~ si známosť зачати знáмость

2 expr. надвязáти знáмость, познакомити ся

začepč//it' -í -ia *dok. koho* зачїпчіти, надїти чїпєць *на кого*; ~ nevestu зачїпчіти невісту, надїти чїпєць невісті áбо на невісту

začer//it' sa -í sa -ia sa *dok.* завырїти ся, взволновáти ся; hladina sa ~ila пѡверхь зволновáв ся

začern//iet' sa -nie sa -ejú sa *dok.* зачорніти ся; v diaľke sa ~el les далєко зачорнів ся ліс

začerstva, za čerstva *prisl.* тепєрь же, одрáзу же, тáкой, скѡпо

začerven//ať sa -á sa -ajú sa *dok. 1 (o tvári, o človeku)* почервеніти; зачервеніти ся, порумяніти ся; ~ sa v tvári почервеніти в тváрі; ~ sa od hanby почервеніти од гáньбы **2** почервеніти; зачервеніти, очервеніти; nebo sa ~alo нєбо почервеніло

začerveniet' sa p. začervenat' sa

začerven//it' -í -ia *dok.* пофарбити áбо зафарбити червєнов фáрбов

začiark//nut' -ne -nu *dok.* зачеркнўти

začiatkom *predl. s 2. p.* на зачáтку, зачáтком *чѡго*; ~ zimu на зачáтку áбо зачáтком зими

začiatk//y -ov *m mn. č. (j. č. začiatok)* зачáтки; ~ revolučného hnutia зачáтки революцїйного рўху; byť v ~och бути в зачáтках • literárne ~ пєршы літерáтурны крѡкы, пєршы літерáтурны спрѡбы; прѡба пєра

začiatočnícky зачатѡчний; ~ plat зачатѡчний зáробок

začiatočník -a *m* зачатѡчник; зачїнаючий; новий

začiatočn//ý **1** зачатѡчний, пєршый, першорядный; ~é písmeno зачатѡчна áбо заглáвна бўква; ~é ľažkosti пєршы

тяжкості **2** *pren.* зачаточный; ~é štádium зачаточна штадія

zачіат/ok -ku *m v rôzn. význ.* зачаток; ~ školského roku зачаток школьного року; ~ sezóny зачаток сезоны; sľubný ~ многообещающий зачаток; ~ slova зачаток слова; на ~ku dediny на зачатку або краї селá; на ~ku на зачатку; od ~ku од зачатку; od ~ku до konca од зачатку до кінце; pre ~, на ~ про зачаток • nemá ~ ani koniec не має зачаток ані кінець, края нет; každý ~ je ťažký [*prisl.*] каждый зачаток тяжкий

zачіern/it' -i -ia *dok.* **1** зачорнити, пофарбити або зафарбити чорнов фарбов **2** забабрати чорным; ~ si ruky sadzou забабрати руки саджов

zачіern/ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** зачорнювати, зафарбити чорнов фарбов **2** бабрати чорным

zачін/at' -a -ajú *nedok.* **1** що начинати што; приступовати к чому; брати ся за што; піднімати што; ~ hovoriť зачинати бісидовати або говорити; ~ pracovať зачинати робити, брати ся за роботу; ~ čítať зачинати читати, брати ся за читання; ~ stavať зачинати будувати, приступовати к будованню; ~ kosbu sena зачинати косити; ~ hádku зачинати гадати ся; ~ školský rok зачинати школьський або учебный рік **2** о ком, чом, с čím *i bezpredm.* (zачінаť reč) зачинати; vždy ~ala od Adama она все зачинала од Адама **3** (púšťať sa do nejakej činnosti) зачинати (робити); ~al ako novinár він зачинав як журналіста або новинарь **4** s čím *i bezpredm. expr.* (podpichovať) задрáпковати ся; nezačínaj! не задрáпкуй ся! • ~ rokovania входить до переговорів; ~ s holými rukami зачинати з голыми(а) руками

zачін/at' sa -a sa -ajú *sa nedok.* зачинати ся; vyučovanie sa ~a о 8-мєй урòкы зачинàють ся о вóсмії гòдині

zачін/at' si -a si -ajú *si nedok. s kým hovor.* **1** зачинати гáдку, пуцáти ся до гáдки **2** *expr.*

спóєвати ся; s ním si nezačínaj! з ним не зачінáй!, з ним не спóюй ся!

zачіst/it' -í -ia *dok. krajč.* заробити; ~ švíky заробити рубці

zачк/at' -á -ajú *dok.* зачкати

zачк/at' sa -á sa -ajú *sa neos. dok.* кому зачкати ся; ~alo sa mu він зачкáв, зачкáло ся ємý

zачлен/it' -í -ia *dok.* вчлєнити; ~ príbeh до celkovej stavby románu вчлєнити епізòду до óбщой або цалкóвой композиції ромáну

zачмárl/at' -a -ajú *dok.* замагуляти, зачáрбати; ~ stôl замагуляти стіл

zачмud/it' -í -ia *dok.* задымити, зачмудити; ~ izbu задымити ізбу

zачо *zám. prisl.* (z akej príčiny, prečo) чом; за што; teba ľutovať? Začo? тебе жаліти? За што?; nemal ho mať začo rád ємý не было за што єгò любити

zачр/lieť -ie -ú *dok.* до чòго зачєрьпнути із чòго; ~ hrnčekom до vedra зачєрьпнути горнятєм із вєдра • ~ hlboko до vrecka зачєрьпнути глубòко до кішєні; ~ do minulosti обернúти ся до минýлого

zачудovaný зачудований; ~ pohľad зачудований взгляд

zачуд/ovat' sa -uje sa -ujú *sa dok.* чòму, nad čím *i bezpredm.* зачудовати ся чòму

zачул/ť -je -jú *dok.* учúти

zадáк -a *m šport. slang.* обрáнця

zадáк/ovat' -uje -ujú *dok.* **1** кому за чò *i bezpredm.* подяковати кòму за што, висловити подякованя кòму за што; ~ niekomu за vysvetlenie подяковати дакòму за пояснїня; ~ niekomu за pozdrav подяковати дакòму за поздоровлїня **2** z чòго *i bezpredm.* (vzdať sa funkcie ap.) увольнити або одыйти з роботи

zадармо *prisl.* задáрьмо, бесплáтні; dostať niečo ~ достáти даштò задáрьмо; obed ~ бесплáтний обїд • kúpiť odpoly ~ купити скòро задáрьмо, купити за багáтель; predať odpoly ~ продати скòро задáрьмо, продати за багáтель

zadat' zadá zadajú *dok.* 1 дати, задати, звирити; ~ objednávky дати за́казку; ~ preklad звирити переклад; ~ otázku задати вопро́с 2 подати (*zаяву i m. n.*) ~ žalobu подати жало́бу; ~ o rozvod подати (на суд) о ро́звод • už je zadaná (zadaný) ей (ěró) се́рдце уж за́дане

zadávateľ -a *m* за́казник

zadažd//it' sa -í sa *neos. dok.:* ~ilo sa зачали ся доджі, зачала ся доджова погóда

zadebnen//ec -са *m expr.* тупе́ць, обме́джене́ць

zadebnen//ý *expr.* тупый, о́граниче́ный, обме́дженый, тупоголо́вый; ~ človек тупый а́бо тупоголо́вый чолові́к; ~á hlava тупа́ го́лова

zadebn//it' -í -ia *dok.* забеднити, за́бити; ~ vchod do domu забеднити а́бо за́бити вход до до́му

zadelen//ie -ia *s* заді́ліня; фо́рма робо́ты; пра́совне ~ робо́че заді́ліня; акé має пра́совне ~? яке ви має робо́че заді́ліня?, што ви робо́те?

zadel//it' -í -ia *dok.* 1 *koho*, чо́ назнача́ти, опе́реді́лити, за́числити; ~ niekoho do práce за́числити да́кого до робо́ты; ~ do skupín розді́лити на гру́пы 2 чо́ (*rozvrhnúť*) розпо́ді́лити; ~ si síly розпо́ді́лити свої́ сили; ~ si čas розпо́ді́лити собі́ час

záder -u *m* заде́рка (*на ко́жі*)

zadin//a -y *ž odb.* 1 о́дпад (*при* моло́чні́ зє́рна), друго́рядне зє́рно 2 (*v cukrovarníctve*) низшый про́дукт

zadívlat' sa -a sa -ajú sa *dok.* 1 *na koho*, чо́, *do čoho*, *za kým*, *čím*, *kam i bezpredm.* запо́зерати́ ся *на ко́го*, *што*; упе́рти о́чі *на ко́го*, *што*; ~ sa *na obraz* запо́зерати́ ся *на о́браз*; ~ sa *za odchádzajúcim* до́вго по́зерати́ за одхо́дячи́м; ~ sa *do zeme* упе́рти ся до зе́млі 2 *do koho hovor.* (*zaľúbiť sa*) залю́бити ся до ко́го

zadiven//ý зачу́дований, зара́зений; ~á tvár зачу́дована тва́рь

zadiv//it' sa -í sa -ia sa *dok. komu, čomu i bezpredm.* зачу́довати́ ся

zadláv//it' -i -ia *dok.* задуси́ти, задави́ти, за́то́пати; ~ húsenicu задави́ти гу́сени́цю; auto ~ilo človeka а́вто задави́ло чоло́ві́ка **zadlížený** задовже́ный, ці́лий в до́вгах; ~ až po uši він по ў́ха в до́вгах

zadlž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* задовжы́ти ся, влі́зти до до́вгів

zadn//ý *v rôzn. význ.* за́дний; ~é koleso за́дне ко́лесо; ~é nohy за́дні но́гы; ~é vrecko *krajč.* за́дня кі́шеня; ~é samohlásky *lingv.* гласны за́днього́ ряду; ~é podnebie *anat.* мя́гке підне́бзя; ~á čiara *šport.* лі́нія подава́ня • ~ vchod за́дний вход; *pamätať al. myslieť* на ~é kolesá *al.* *kolieska* памя́тати на за́дні ко́леса, памя́тати на чо́рний де́нь; *nechať si otvorené* ~é *dvierka* оха́бити собі́ отво́ре́ны за́дні двє́рці; *stavať sa* на ~é nohy ставя́ти ся на за́дні но́гы

zadobre prísł.: *byť s niekým* ~ бы́ти з да́ким в до́брых одно́ші́ях, бы́ти з да́ким задо́бри

zadojazyčn//ý: ~é *spoluhlásky lingv.* за́днє́язы́чны а́бо за́днє́підне́бны со́гласны

zad//ok -ku *m* 1 (*zadná časť niečoho*) за́д, за́док; за́дня ча́сть; ~ voza за́д во́за, за́дня ча́сть во́за 2 (*zadná časť ľudského al. zvieracieho tela*) за́д, за́док • *bežať ako s nasoleným* ~kom *hovor. žart.* у́ті́кати́ як з посолє́ным за́дком; *krútiť sa* *niekomu okolo* ~ku *hovor. expr.* кру́тити ся о́коло да́кого, ве́рті́ти ся да́кому нао́коло за́дку; *pchať sa* *niekomu do* ~ku *hovor. expr.* облі́зовати́ пя́ты да́кому, пх́ати́ ся да́кому до за́дку; *svrbí ho* ~ *hovor. expr.* він як на і́гла́х, свє́рбьть є́го за́док

zadosť prísł.: *urobiť al. učiniť* *niečomu* ~ *uspokojiť* да́што; *urobiť al. učiniť* *niekomu* ~ *дати* *uspokojenia* да́кому; *urobiť* ~ *povinnostiam* *выпо́внити* *повинности*, *сповні́ти* *свою́* *повинность*

zadosťučinen//ie -ia *s* 1 (*satisfakcia*) *uspokojenia*; са́тисфа́кція; *žiadať* ~ *выма́рати* *uspokojenia* а́бо са́тисфа́кцію; *dostať* ~ *достáти* *uspokojenia* 2 (*pocit uspokojenia*) *uspokojenia*; *pocit* ~ia чу́вство *uspokojenia*

zadovážiti' (si) -i (si) -ia (si) *dok.* čo роздобути *шмо*; ~ si peniaze роздобути пінязі

zádrapčivý задрáпуючий, підпіхуючий; ~ človек задрáпуючий чоловік

zadrap//iti' sa í sa -ia sa *dok.* 1 задрáпати ся до чóго; ~ sa pazúrmi do niečoho задрáпнути ся нóгтями до дачóго 2 *do koho, čoho i bezpredm. expr.* придира́ти ся ку ко́му, чо́му

zádrapk/a -y ž приди́рка

zadrž//ati' sa -a sa -ajú sa, **zadržáv//ati'** sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 застáвлéвати ся *neos.*; засі́кати ся; píla sa ~a píla засі́кує ся 2 (o reči, hlase *ap.*) перерывáти ся; засі́ковати ся; slová sa jej ~ali v hrdle слова перерывáли ся у нéй в гóрлі

zadrž//núť -ne -nú *dok.* задусити, загрýзти, роздéрти

zadrž//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 čím i *bezpredm.* задусити ся, задавити ся; skoro sa ~ol kosťou він лем же не задусив ся кістёв 2 (zaseknúť sa) засі́кнути ся *neos.*, застрýти 3 (o reči, hlase *ap.*) перерывáти ся, засі́кнути ся; hlas sa mu ~ol (v hrdle) гóлос ё́му засі́к ся áбо перерывáв ся в гóрлі

zadriem//ati' -e -u *dok.* задримати

zadrl//iet' -ie -ú *dok.* do čoho i *bezpredm.* підпіхнути ко́го • ~ do živého *hovor.* засягнути до живóго

zadrl//iet' si -ie si -ú si *dok.* піхнути; ~ si triesku do ruky піхнути тріску до рýки

zadrôť//ovat' -uje -ujú *dok.* задротовáти, опрáвити дрóтом

zadrž//ati' -í -ia *dok.* 1 (zachytiť, podoprieť) утримати, притримати; ~ padajúceho притримати па́даючого 2 (znemožniť postup) затримати, утримати; ~ protihráča *šport.* затримати протівника, перешкóдити протівникови; ~ nepriateľa затримати áбо застáвити протівника 3 (zabrániť niekomu v odchode) затримати, утримати; dlho niekoho ~ надóвго затримати да́кого 4 (zastaviť vývoj) затримати, загамовáти;

~ pokrok затримати прорéс 5 (potlačiť) утримати, стримати, затримати; ~ slzy стримати слýзы 6 (zachovať, udržať) затримати; ~ vláhu затримати влáгу 7 *čo (peniaze, plat ap.)* затримати виплату чóго

zadrž//ati' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 затримати ся, утримати ся; ~ala sa dverí, aby nepadla онá ухопила ся двéрей áбо за двéрі, жебы не упáла 2 (zdržať sa) пробыти, побыти, затримати ся 3 *ku komu, proti komu, pred kým i bezpredm. hovor.* поводити ся; zle sa k nemu ~al він зле з ним поводив ся

zaduben//ý 1 (hlúpy) тупий, тупоголóвий, обме́жений, обме́чений; ~ človек тупий áбо тупоголóвий чоловік 2 (špinavý) брудний, забруднёний; ~é ruky забруднёны рýки

záduch -u m áстма, зáдых; trpieť na ~ терпіти на зáдых

zadum//ati' sa -á sa -ajú sa *dok.* nad kým, čím i *bezpredm.* задýмати ся, понорити ся до дýманя о кі́м, чі́м

zadumčiv//ý задýманий; ~ pohľad задýманий взгля́д; ~é oči задýманы о́чі; ~ úsmev задýманий ўсмі́в

zadun//iet' -í -ia *dok.* задудні́ти, загырмі́ти; зарахотáти; hrom ~el загырмі́в гром; výstrel ~el зарахотáв выстрі́л

zadus//iti' -í -ia *dok.* 1 *koho, čo* задусити, загасити 2 *čo* загасити; ~ cigaretu, oheň загасити ці́гаретлю, о́гень

zadus//iti' sa -í sa -ia sa *dok.* задусити ся; dieťa sa ~ilo дітина задусила ся; ide sa ~ od šťastia, radosti, závesti *pren.* він лем же не задусив ся од щáстя, рáдості, зáвєсті

zadúš//ati' -a -ajú *nedok.* 1 дусити; dym ho ~a дым дýсить ё́го 2 глушы́ти; burina ~a kukuricu бурян глúшыть тендері́цю 3 придýшовати; ~ smiech придýшовати смі́х

zadúš//ati' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 дусити ся, задыховати ся; ~ sa od dymu дусити ся од дýму; ~ sa horúčosťou задыховати ся од горучáвы 2 *pren.* дусити ся, задыховати ся; ~ sa zlosťou задыховати ся од злóсті;

~ sa smiechom дусити ся од сміху; ~ sa плачом задыховати ся од плачу
zadušiť sa -í sa -ia sa *dok. komu i bezpredm.* побóжати ся, задýшати ся
zádušný: ~á omša *náb.* панихіда
zaduť -je -jú *dok. (o vetre)* задýти
zadých/lať sa -a sa -ajú sa *dok.* задыхча́ти ся, задыха́ти ся; ~ sa od rýchlej chôdze задыхча́ти ся од ско́рого а́бо напона́глого ходжі́ня
zadychč/lať sa -í sa -ia sa *dok. expr.* задыхча́ти ся, задыха́ти ся
zadychť/lať -í -ia *dok. po kom, čom* розжалити ся о кім, чім; захотіти *даштó*
zadymený задыме́ный; ~é sklo задыме́не скло; ~é mesto задыме́не місто
zaerdž/lať -í -ia *dok. (o koňovi)* заерджа́ти
zafač/ovať -uje -ujú *dok. hovor.* обв'яза́ти; ~ hlavu обв'яза́ти го́лову
zafajk/ovať -uje -ujú *dok. škol. slang.* поста́вити га́чик
zafarbeníe -ia s 1 (*farba*) зафарба́ння; čierne ~ чо́рне зафарба́ння 2 (*odtieň*) одті́нок; politické ~ umeleckého diela політи́чне зафарба́ння худо́жнього твóру 3 (*hlasu*) тембр; altové ~ hlasu алто́вый тембр го́лосу
zafarb/lať -í -ia *dok.* зафарбити, пофарбити; ~ látku na červeno зафарбити по́лотно начерве́но; ~ vajcia пофарбити яйця
zafidlik/lať -á -ajú *dok. pejor.* запідли́кати; ~ na husiach запідли́кати на гу́слях
zafir -u m *min.* зафі́р
zafuľaný *expr.* забабрани́й, забрудне́ний, брудний, зама́заний; ~é dieťa забабрана ді́тина; ~á košľa брудна́ сорóчка
zafuľ/lať -a -ajú *dok. expr.* зама́зати, забрудни́ти, забабрати
zafuľ/lať sa -a sa -ajú sa *dok. expr.* зама́зати ся, забабрати ся, забрудни́ти ся
zagágl/lať -a -ajú *dok. (o husiach)* зага́рати, за́га́ротати • trafená hus ~a [*prísl.*] тра́фена гу́ска зага́рати, на злоді́єви ча́пка горить

zagán/lať -í -ia *dok. na koho, čo, po kom, čom i bezpredm. pejor.* хму́рити ся, злости́ти ся на ко́го, што
zagebr/lať -í -ia *dok. hovor. expr.* забабрати, забрудни́ти, зама́зати; ~ si šaty забабрати собі́ шма́ты
zagebr/lať sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* забабрати ся, зама́зати ся, забрудни́ти ся
zagit/ovať¹ -uje -ujú *dok.* чо́ загі́псова́ти, зате́рти гі́псом; ~ okno зате́рти о́кно гі́псом
zagit/ovať² -uje -ujú *dok. koho, čo* загі́товати, пересви́дчити
zagrati/ovať -uje -ujú *dok. komu* поздра́вити ко́го; ~ niekomu k narodeninám поздра́вити да́кого з днѐм наро́дженія
zagúľ/lať -a -ajú *dok.* заката́ляти; ~ loptu заката́ляти ло́пту • ~ očami загу́ляти о́чами
zagúľ/lať sa -a sa -ajú sa *dok.* заката́ляти ся; lopta sa ~ala ло́пта заката́ляла ся
zagyps/ovať -uje -ujú *dok. hovor.* загі́псова́ти, заса́дрова́ти
záhl/a -y ž *zága*; ~ ma páli zága ме́не па́лити
zaháčk/ovať -uje -ujú *dok.* запе́рти на га́чок, за́гачкова́ти
záhadla -y ž *záhadka*, та́йность, да́штó непоро́зумлю́юче; to je pre mňa ~ то́то про ме́не за́гадка
záhadný v rôzn. význ. за́гадний; та́йный, непоро́зумлю́ючий; ~á tvár за́гадна тва́рь; ~ úsmev за́гадний ўсмі́в; ~á smrť за́гадна сме́рть; ~ prípad за́гадна на́года
zaháľ/dzať -dže -džu *dok. 1 čo, koho, čím* заме́тати, зашма́рити, засы́пати; ~ spevák kvetmi заме́тати співа́ка кві́тками 2 *čo, čím* засы́пати, заме́тати, зава́лити; ~ jamu zeme засы́пати я́му землѐв
zahadz/ovať¹ -uje -ujú *nedok. 1* одми́товати; ви́шма́ре́вати; ~ kamene nabok одми́товати ка́міня на́бік; ~ loptu ви́шма́ре́вати ло́пту 2 одшма́ре́вати; ~ si vlasy z očí одшма́ре́вати во́лосы з очѐй 3 *pren.* пропу́щати; ~ príležitosť пропу́щати на́году 4 *čím (pomykávať)* прихра́мовати;

v chôdzi ~uje ľavou nohou при ходжіні він храмле, вышмáрюючи до пéреду ліву нóгу
zahadz//ovat'² -uje -ujú *nedok.* čo *čím* засыповати, замíтовати; ~ kanál zemou засыповати канáл землѐв

zahadz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (*pomykávať sa*) хрámати 2 s *kým* i *bezpredm.* expr. опущáти ся в бiсiдi з *кым*, понижовати сéбе в бiсiдi з *кым*; морáлні пáдати

zaháfáč -a *m* лiнѐх, поваляч, даребáк, лáйдак

zaháfáčský линивый, повалячський, даребáцький; порóжній, пустый

zaháf//at' -a -ajú *nedok.* 1 (o *osobách*) даребачiти, лiнѐшыти, повáлѐвати ся, лáйдачiти 2 (o *veciach*) валяти ся

záháfčivý 1 (o *človeku*) линивый, повалячський 2 пустый, неробóтный; ~ život пустый живот

zahal//it' -í -ia *dok.* čo, *koho čím, do čoho* завити, закрутити, прикрыти; hmľa ~ila зем гмля áбо мóлга прикрыла зéмлю

zahal//it' sa -í sa -ia sa *dok.* do *čoho, čím* завити ся, закрутити ся *чим* до чóго, забáбушыти ся до чóго

záháfk//a -y ž лiнѐшiня, повáлѐваня ся, даребачiня, пустотá ж

zahaf//ovat' -uje -ujú *nedok.* čo, *koho, čím, do čoho* закрьвáти кóго, што *чим*, закрьчáти кóго, што до чóго

zahaf//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* čím закрьчáти ся до чóго, закрьвáти ся *чим*

zahán//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo, koho* заганяти; выганяти; одганяти; приганяти; ~ овсе на рашi гнáти вiвцi на паствиско áбо на пáшу; ~ statok выганяти худóбу; 2 *čo* утiшовати, одганяти; ~ smäd утiшовати смед; ~ hlad утiшовати гóлод; ~ spáпок, drienoty одганяти спáнок, дримóты 3 *prep.* россiвáти; розганяти; ~ chmúrne myšlienky россiѐвати смутны думкы • ~ niekoho do slepej uličky гнáти дакóго до слiпоi улiчкы

zahán//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* čím, *na koho, čo, po kom, čom. proti komu, čomu i bezpredm.* розмáховати ся *чим* на кóго, шмо; ~ sa rukou на niekoho розмáховати ся рукóв на дакóго

zahanb//it' -í -ia *dok.* *koho pred kým, čím* заганьбити, понижити, зневáжыти, урáзити; *pedáme sa* ~ мы не дамé заганьбити ся

zahanb//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *pred kým, za čo i bezpredm.* заньбити ся, достáти ся до безнадiйности; ~il sa *za tie slová* він заганьбив ся за тоты слóва 2 зробити собi гáньбу, зосмiшнити ся, компромiтовáти ся; *nechcel sa pred cudzími* ~ він не хотiв пéред чужжiми зосмiшнити ся

zahas//it' -í -ia *dok.* 1 загасити, згасити, згáснути; ~ oheň загасити огѐнь; ~ cigaretu згасити цiгарѐтлю; ~ lampu, sviečku згáснути лáмпу, свiчку 2 *expr.* ~ smäd утiшыти смед • ~ vápno погасити вапнó

zaháš//at' -a -ajú *nedok.* 1 згáшовати, гасити; ~ oheň гасити огѐнь; ~ lampu згáшовати лáмпу 2 *expr.* утiшовати; ~ smäd утiшовати смед

zahal//tat' -tá -tajú *dok.* 1 (*zadržat', zastaviť*) переродити; загатити; загородити; ~ potok загатити пóтик; ~ cestu переродити дорóгу 2 *prep.* застáвити; ~ príval rečí niekoho застáвити говорити дакóго

zahlad//it' -í -ia *dok.* 1 (*odstrániť*) загладити, зничiти, закрьти; ~ stopy загладити слiды; *dážď* ~il *všetky stopy* додж змыв вшыткы слiды; ~ neprijemný dojem загладити неприємне доятя 2 пригладити; ~ si vlasy пригладити собi вóлосы

záhlav//lie -ia s 1 (*tylo, zátylie*) затылок 2 (*postele*) щiт 3 (*knihy, článku*) заголовок; *živé* ~ *typ.* тiтул, нáдпис; живый заголовок

zahlb//at' sa -a -ajú, **zahlb//it'** sa -í sa -ia sa *dok.* do *čoho* понорити ся, углубити ся до чóго; ~ sa do *čítania* понорити ся до чiтаня; ~ sa do seba углубити ся áбо понорити ся до сéбе

zahliad//nut' -ne -nu *dok.* заглянути, увідіти, збачіти

zahlob//it' -í -ia *dok.* 1 вбити, забити, затовчі, заглобити; ~ klinec do stený забити клинець до стіни 2 позабивати, забити; ~ obloky doskami позабивати окна дошками

zahluš//it' -í -ia *dok.* 1 *koho, čo (usmrťit)* усмертити, забити; ~ilo ho breвно ěró забив друк 2 *čo (potlačit', utlmit')* заглушити; ~ hlas svedomia заглушити гóлос совісті

zahmk//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* загымкати (собі)

zahmliev//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* загмливати

zahml//it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* загмлити, заросити; *umelé ~enie* умéле загмліня; ~ *zmysel slov* загмлити áбо затемнити смýсел повідженого

zahml//it' sa -í sa -ia sa *dok.* загмлити ся; oči sa mu ~ oči загмлили ся ёмý; ● *v očiach sa mu ~lo* ёмý покаламутило ся в очáх

zahnat' *zaženie zaženú dok.* 1 *čo, koho* загнати, нагнати, вигнати, одогнати; ~ ovce do košiara нагнати вівці до кошáра; ~ nepriateľa одогнати неприятеля 2 *čo* прогнати, утішовати; ~ *smäd* утішовати смед; ~ *spánok, dremoty* прогнати спáнок, дримóту 3 *pren.* россiяти; розогнати; ~ *podozrenie* россiяти подóзрівáня

zahnat' sa *zaženie sa zaženú sa dok. čím na koho,čo, po kom, čom, proti komu i bezpredm.* замáхнути ся, загнати ся чим на кóго, што; ~ *sa sekerou* замáхнути ся топорóм

záhned//a -у *ž min.* дымóвый кріштал; дымóвый крёмiнь

zahniv//at' -a -ajú *nedok. (o ústrojných látkach)* загнивати; *zelenina ~a* зеленина загнивать

zah//núť -ne -nú *dok.* 1 *čo* загнүти; ~ stránku knihu загнүти сторóну книги; ~ sukňu, pohavice скоротити сүкню, ногавиці 2 *kam, kde* одбóчити, забóчити; ~ *za roh* одбóчити áбо забóчити за ріг

zahoden//ie -ia *s:* *nie je na ~ hovor.* тотó мóже придати ся áбо пригодити ся

zahod//it' -í -ia *dok.* 1 *čo, čím* шмáрити; ~ guľu desať metrov шмáрити гүлю на дёсáть мётрів 2 *čo na koho, čo* нашмáрити; ~ kabát na plecía нашмáрити кáбат на плéчі 3 *čo (vyradiť)* вышмарити, зашмáрити; ~ niečo na smetí вышмарити даштó на смiтя

● ~ *pušku al. flintu do žita* зложити збрáни
zahod//it' sa -í sa -ia sa *dok. s kým i bezpredm.* споiти ся з кым, понижити ся, морáлнi упáсти áбо клёснути

záhon -у *m 1 (zeleniny ap.)* грядá, грядкá; (*kvetov*) грядкá квiток, квiтник; ~ *jahôd* грядкá ягóд 2 паствиско, часть пóля; *vypásať ~у* пáсти худóбу на паствисках

zahoráck//ly: ~é *párečie* дiалéкт Загоря, загорáцький дiалéкт (*западнословáцький дiалéкт*)

Záhorák -a *m* жытель Загоря; *p. Záhorie*

zahorek//ovat' -uje ujú *dok. expr.* загорековáти, понарiкáти, забiдáкати, повздыхáти, поносовáти ся

Záhor//lie -ia *s* Загорье (*область на зáпадi Словáкii*)

zahor//iet' -í -ia *dok.* 1 (*zahoret' sa*) розгорiти ся; *vatra ~ela* орёнь розгорiв ся 2 *čím, za čím i bezpredm.* одушевнити ся, загорiти; ~ *láskou* загорiти áбо одушевнити ся любóвёв; ~ *túžbou* загорiти желáнём 3 (*o obilí*) згорiти, зосхнүти; *obilie ~elo* од *veľkého sucha* зёрна зóсхли од зáсухи

zahovár//at' -a -ajú *dok.* заговорити, преговорити, *nedok.* выслóвлёвати ся

zahovor//it' ¹ -í -ia *dok. (začať hovoriť)* заговорити, зачати бiсiдовáти

zahovor//it' ² -í -ia *dok. čo i bezpredm.* перетóргнути; *rýchlo ~il túto jeho otázku* скоро перетóргнув тот ёró вопрóс

zahovor//it' sa -í sa -ia sa *dok. s kým o čom i bezpredm.* заговорити ся, забiсiдовáти ся з кым о чiм

zahrab//at' -e -ú *dok.* 1 загрáбати, закопáти, загорнүти; ~ *semeno do zeme* закопáти

семéно до зéмлі **2** засыпати, загорну́ти; ~
яму засыпати яму

záhrad//a -y ž сад; ovocná ~ ови́ночный сад; zimná ~ зимный сад; zoologická ~ зоологичный сад; botanická ~ ботани́чный сад; kvetinová ~ кві́тник, квітничо́вый сад; zeleninová ~ за́города • pustíť si cara do ~y *hovor.* пустити ца́па до садý

zahradi//ť -í -ia *dok.* загородити, перегородити; ~ ulicu перегородити у́лицю; ~ vchod загородити вход

záhradk//a -y ž **1** са́дик; kvetinová ~ кві́тник **2** (*pred domom*) са́дик **3** (*ohradka pre deti*) огородка; dať dieťa do ~y дати дітину до огородки

záhradkár -a *m* садовод

záhradkárstv//o -a *s* садоводство

záhradnick//y **1** са́довый; ~é poźnice са́довы ножычки **2** са́довый, садоводный; ~e práce са́довы робо́ты

záhradníctv//o -a *s* **1** (*pestovanie ovocia*) садоводство; (*pestovanie kvetov*) квіто-
водство; zaoberať sa ~om заоберáти ся садоводством **2** (*pestovanie zeleniny*) зелениноводство **3** (*podnik*) садоводство; pracovať v ~e робити в садоводстві

záhradnič//iť -i -ia *nedok. hovor.* заоберáти ся садоводством

záhradník -a *m* **1** (*pestovateľ ovocia*) садовод, садовник; (*pestovateľ kvetov*) квітовод **2** (*pestovateľ zeleniny*) зелениновод; školený ~ садовод по професії • spraviť al. urobiť cara ~om пустити ца́па до садý, зробити ца́па садоводом

záhradn//ý **1** са́довый; ~á jahoda са́дова ягода **2** са́довый; ~é rastliny са́довы рослины • ~á reštaurácia са́дова а́бо лі́тна рештавра́ція

zahrádz//ať -a -ajú, **zahradz//ovať** -uje -ujú *nedok.* загороджовати, перегороджовати

zahranič//ie -ia *s* загра́нця; чужі держа́вы; dovoz zo ~ia ввiз спóза гра́ниці; styky so ~ím спо́йна зо загра́нице́в

zahraničnopolitick//ý загра́нчно-політи́чний; ~ komentár меджінаро́дний

коментáрій; ~á situácia меджінаро́дна сітуа́ція, меджінаро́дны обста́вины

zahraničn//ý **1** загра́нчний, меджінаро́дний, чужі́й; ~á tlač загра́нчна прéса; ~ kapitál чужі́й капі́тал; minister ~ých vecí міні́стер загра́нчных діл **2** зóвнішній; ~á situácia меджінаро́дна сітуа́ція; ~ obchod зóвнішня торгівля; ~á politika зóвнішня полі́тика

zahr//ať¹ -á -ajú *dok. 1* *čo i bezpredm.* загра́ти; ~ v útoku, v obrane *šport.* загра́ти в напа́діні, в оборо́ні **2** *čo komu šport.* (*nahrať, prihrať*) награвáти, пригравáти **3** *komu* (*prejaviť sa, objaviť sa*) загра́ти в чім; krv mu ~ala v žilách кров загра́ла ёму́ в жылах **4** *čím* (*zatrblieť sa*) загра́ти, заіскрити ся; ~ všetkými dúhovými farbami загра́ти вшыткыма(а) фáрбамы радýгы

zahr//ať² -á -ajú *dok. čo, koho* загра́ти; ~ do roka päťdesiat predstavení загра́ти за рік пятьдесят представлiнь а́бо спектаклiв; ~ Hamleta загра́ти роль Гамлéта; ~ hlavnú úlohu vo filme загра́ти глáвну роль во фiлмi

zahr//ať³ -á -ajú *dok. čo na čom i bezpredm.* загра́ти; ~ valčík загра́ти вáлчiк; ~ skladbu na husliach загра́ти компози́цію на гýслях

zahr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* загра́ти ся, погра́ти ся; ~ sa na slepú babu загра́ти ся на жмурячки а́бо на жмýрькы

zahr//ať si¹ -á si -ajú si *dok. expr. čo s kým, čím* загра́ти; ~ si futbal s deťmi на dvore загра́ти фóтбал з ді́тми на двóрі; ~ dve partie v šachu загра́ти двi пáртiї шáхів

zahr//ať si² -á si -ajú si *dok. expr. 1* загра́ти; ~ si vo filme загра́ти во фiлмi **2** *na koho, čo* загра́ти, вытворити кóго, шмо; ~ si na pána загра́ти пáна

zahr//ať si³ -á si -ajú si *dok. na čom expr.* загра́ти; ~ si na klavíri загра́ти на клáвіпi

zhráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. s čím, s kým* загра́вáти ся з кým, чім; жартóвáти з кým, чім; ~ sa s láskou жартóвáти з любóвeв • ~ sa s vlastným životom загра́вáти ся зо

своім живі́том; ~ sa s ohňom gráti sa z ogněm; ~ sa so smrťou gráti sa zo sméртěv
zahrávať si *p. zahrávať sa*

zahrđús//liť -i -ia *dok. expr.* задусити, удусити, задавити; ~ овсу задусити вівцю

zahrđzav//ieť -ie -eju *dok.* заярджавіти

záhren//ie -ia s пазу́ха; zo ~ia спід а́бо спóза пазу́хы; do ~ia за пазу́ху

zahreš//liť -í -ia *dok. čo komu, na koho, čo i bezpredm.* загішыти, вынадати, забоговати, прокляти

zahriak//nut' -ne -nu *dok. koho expr.* закрикнути, загракнути ко́го, запха́ти у́ста ко́му; nezahriakaj ho stále не загракуй ё́го ці́лий час, не запхава́й ё́му у́ста

zahriaknut//y несмі́лий, утягну́тий, закрикну́тий, загракну́тий

zahriat' zahreje zahrehú *dok.* зогрі́ти, нагрі́ти, розогрі́ти; ~ motor зогрі́ти мо́тор

zahriat' sa zahreje sa zahrejú sa *dok. (o človeku)* зогрі́ти ся; ~ sa od rýchlej chôdze зогрі́ти ся од ско́рого хо́джія

zahrm//ieť -í -ia *dok. 1 (o hrome)* уда́рити, загы́рміти; ~elo neos. загы́рмі́ло, уда́рив гром а́бо *expr.* пе́рун **2** загы́рміти, задудні́ти; ~el výstrel задудні́в вы́стрі́л

zahrn//ovat' -uje -uju *nedok. 1* čo čím засы́пати, заго́ртіти, замі́товати; ~ semená засы́повати се́мена глино́в **2** čo одшма́рєвати, заче́совати; ~ vlasy dozadu одшма́рєвати во́лосы до́зяду **3** koho čím засы́повати; оку́жати ко́го чім; ~ niekoho otázkami засы́повати дако́го во́прóсами; ~ niekoho láskou, starostlivosťou оку́жати дако́го любóвєв, старо́стливостєв; ~ darmi niekoho обы́пати дако́го да́рўнками **4** koho, čo do čoho запо́їти ко́го до чо́го, одно́сити ко́го, што́ к чо́му

zahrl//núť -ne -nú *dok. 1* čím засы́пати, за́метати; ~ semená zemou засы́пати се́мена зє́млєв; ~ brázdu за́метати боро́здý; ~ stopy snehom засы́пати слі́ды сні́гом **2** čo одшма́рити, заче́сати; ~ vlasy dozadu заче́сати во́лосы до́зяду **3** koho čím засы́пати, за́метати; ~ niekoho

peniazmi засы́пати дако́го пі́нязьми; ~ niekoho otázkami засы́пати а́бо за́метати дако́го во́прóсами **4** koho, čo do čoho запо́їти ко́го, што́ до чо́го; одне́сти ко́го, што́ к чо́му; ~ niekoho do zoznamu одне́сти дако́го до списа́; ~ javy do určitej skupiny одне́сти я́влія́ к конкретній гру́пі
záhrob//ie -ia s посме́ртный живо́т, drúгий сві́т; veriť v ~ ві́рити в посме́ртный живо́т; hovoriť ako zo ~ia говори́ти грóбовым го́лосом, говори́ти як з drúгого а́бо тамто́го сві́та

záhrobný 1 посме́ртный; ~ život посме́ртный живо́т, живо́т на drúгим а́бо тамті́м світі́ **2** *expr.* drúгий а́бо тамто́т сві́т; ~ hlas го́лос з drúгого а́бо тамто́го сві́та

zahrocovať p. zahrotiť

zahromž//liť -í -ia *dok. na koho, čo, komu i bezpredm. expr.* загі́шыти ко́му, за́кляти ко́го, загро́мовати, забоговати, погро́зити ко́му, закри́чати на ко́го

zahrot//liť -í -ia *dok. 1* čo заостри́ти; ~ klinec заостри́ти клине́ць **2** čo proti komu, čomu замі́ряти, व्यо́стри́ти што́ прóти́в ко́го, чо́го

zahroziť (sa) p. pohroziť (sa)

zahrůž//liť sa -i sa -ia sa *dok. do čoho* поно́рити ся, по́гружыти ся; ~ sa do myšlienok поно́рити ся до розду́мованя

zahryž//lat' -a -ajú, **zahryzáv//lat'** -a -ajú, **zahryž//ovat'** -uje -uju *nedok. čo, do čoho* загры́зати; ~ do jablka загры́зати до я́бка, надку́совати я́бло

zahryž//lat' sa -a sa -ajú sa, **zahryzáv//lat' sa** -a sa -ajú sa, **zahryž/ovat' sa** -uje sa -uju sa *nedok. do čoho 1* загры́зати ся, вгры́зовати ся до чо́го **2** *prez. expr.* гні́вати ся, тра́пити ся, гры́зти ся

zahryž//núť' -ne -nú *dok. 1* čím до чо́го загры́зти ся до чо́го; ~ do jablka загры́зти до я́бка, надку́сити я́бло; pes mu ~ol do nohy пес загры́з ё́му до но́гы **2** do čoho *expr. (pustiť sa do niečoho)* загры́зти ся, пу́стити ся; ~ do politiky загры́зти ся до полі́тики • ~ si do jazyka заку́сити собі́ до

языкá, прикусити собі язык; ~ do kyslého jablka *hovor.* взяти ся за неприємне діло, загрызти до квасного ябкa; ~ do tvrdého orieška *expr.* взяти ся за тяжке діло; ~ do zeme *al.* до тра́vy *expr.* уме́рти

zahryz//núť² -ne -nú *dok. expr.* (zajesť si) закусити, перекусити

zahryz//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* до чого 1 загрызти ся до чо́го; ~ sa do pery загрызти ся до га́мбы 2 *pren. expr.* загрызти ся, пустити ся; ~ sa do práce загрыти ся до робо́ты

zahryzovať p. zahrýzať

záhub//a -y ž záгуба; на pokraji ~y на краю за́губы; rútiť sa do ~y па́дати до про́пасти; priviesť niekoho do ~y приве́сти да́кого до за́губы áбо за́нику

zahub//iť -í -ia *dok.* зніво́чити, зні́чити

zahuč//ať -í -ia *dok.* загуча́ти; motory ~ali мо́торы загуча́ли; siréna ~ala сире́на загуча́ла; v ušiach mu ~alo *neos.* є́мý загуча́ло в у́хах

zahuh//ňat' -ne -ňu/-ňajú *dok. expr.* зако́кати, ви́повісти носо́вим го́лосом

zahumien//lok -ka *m* загуме́нок, фа́латок по́ля при до́мі

zahundr//ať -e -ú *dok.* загу́ндрати, зашо́мрати, пробормо́тати

zahyb -u *m* 1 *vrôzn. význ.* рубе́ць, скла́дка; ~y kože рубці́ ко́жы; zahladený, nezahladený ~ *krajč.* забі́рлєва́ный, незабі́рлєва́ный рубе́ць; videl mu do najtajnejších ~ov duše *pren.* він ві́дів є́го на́скрізь 2 (*ohyb, zákruta*) за́крута; ~ rieky, cesty за́крута рі́кы, до́рогы

zahýb//ať -a -ajú *nedok.* скруча́ти, закруча́ти; ~ za roh скруча́ти за рі́г; rieka ~a на tomto mieste doľava рі́ка на ті́м місці́ скруча́ть до́ліва

zahýn//ať -a -ajú *nedok.* 1 чо́ загина́ти; ~ klinес загина́ти клине́ць; ~ sukňu загина́ти сýкню 2 *kat,* kde за́бочовати, закруча́ти; ~ doprava за́бочовати до́права

zahy//núť -nie -nú *dok. čím, od čoho i bezpredm.* за́гинути, уме́рти; tragicky ~ трагі́чні за́гинути

zachádzz//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 (*vhádzzať*) заходити, входити; ~ do domu входити до до́му 2 (*dostávať sa niekam, k niečomu*) заходити; ~ príďaleko *pren.* заходити придале́ко áбо дость́ дале́ко; ~ do zbytočných podrobností *pren.* заходити до непотрі́бных áбо зай́вых подро́бностей 3 (*o nebeských telesách*) заходити, запада́ти; lúče ~ajúceho slnka лу́чі заходя́чого со́лнця • ~a mi za nechty заходи́ть мі́ за но́хті

zachádzz//ať² -a -ajú *nedok. čím i bezpredm.* оро́шовати ся; obloky ~ajú parou о́блакы áбо о́кна оро́шують ся (па́ров)

zachádzz//ať³ -a -ajú *nedok. s kým, čím* обходити ся, заобхаджа́ти ся, заобходити ся, нарабля́ти з да́чим; vľúdne s niekým ~ ласка́во заобходити ся з да́ким; neľudsky s niekým ~ гру́бо обходити ся з да́ким; ~ s niekým v rukavičkách заобходити ся з да́ким в рука́вичках áбо дели́катні

zachádzz//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. od čoho, čím, o čom i bezpredm.* заходити ся, дусити ся, омдліва́ти; ~ sa od smiechu заходити ся од смі́ху

zachádzz//ka -y ž одбо́чіня з до́рогы, оклю́ка

zachcl//ieť sa -e sa *neos. dok. komu s neurč.* i чо́го захоти́ти ся; ~elo sa mu piť є́мý захоті́ло ся пи́ти

zachlop//iť -í -ia *dok. čo expr.* захло́пнути, прибу́хнути, забу́хнути; ~ oblok прихло́пнути о́блак; ~ dvere niekomu pred nosom забу́хнути двє́рі пе́ред носом да́кому

zachmúr//iť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 на ко́го i *bezpredm.* захму́рити ся; ~il sa він захму́рив ся 2 (*o oblohe*) захма́рити ся; ~ilo sa *neos.* захма́рило ся

záchod -al-u *m* за́ход, туале́т, WC; anglický *al.* splachovací ~ споло́куючий туале́т; pýtať sa na ~ škol. проси́ти ся на туале́т

zachodit' *p. zachádzzať¹*

zachod//it'² -í -ia *nedok.* čím i bezpredm. потіти, орошувати; okuliare mu ~ili parou окуляры потіли або орошували ся ёмý

zachod//it'³ -í -ia *nedok.* s kým, čím обходити ся, заобхаджати ся, заобходити ся; zle s ňou ~í він зле з нею заобходить ся

zachod//it'⁴ -í -ia *dok.* čo *hovor.* забігати; ~ auto забігати áвто

zachod//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* (omdliевat') заходити ся, оmdливáти; dieťa sa ~í plačom дітина заходить ся плачом

zachovalý добрі утримований; hrad je ešte veľmi ~ záмок є іщі барз добрі утримований

zachov//at' -á -ajú *dok.* 1 v rôzn. význ. зберечі, захарніти, утримати; ~ si staré zvuku зберечі стары звыкы; ~ si zdravie захарніти або утримати своє здорóв'я; ~ v pamäti зберечі або утримати в пам'яті; ~ vernosť присаhe зберечі вірность присягі; ~ tajemstvo зберечі тайность; ~ si pokojnú myseľ зберечі холоднокрóвность, зберечі собі спокійну мысль 2 (dodržiavat', splniť) дотримувати; ~ poriadok, disciplínu дотримувати поря́док, дісципліну; ~ diétu дотримувати діету; ~ literu zákona • ~ niekoho pri živote охабити дакого при живóті, захарніти дакому живот; bože ~aj *hovor.* хрaнь бóже, бóже хрaнь

zachov//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 (uchovať sa) утримати ся, захарніти ся, зберечі ся; ~ sa v pôvodnom stave захарніти ся так як было або в первічній фóрмі 2 ku komu i bezpredm. обходити ся з кým, одне́сти ся ку ко́му; dobre sa ~al k nemu він добрі одні ся ку нёму

záchrán//a -y ž 1 охорóна, спасіня, ратýнок; ~ pred istou smrťou спасіня од ясно́й смёрті; nádej na ~u надія на ратýнок; hľadať ~u в úteku глédати ратýнок в бiгстві 2 pred čím збавлiня од чо́го

záchranc//a -u ž охорóнця, спасітель, ратівник; выкупитель

zachrán//it' -í -ia *dok.* komu čo; koho, čo pred kým, čím, od koho, čoho захарніти, спáсти, выратувати ко́го, што од ко́го, чо́го; захарніти; ~ úrodu захарніти уро́ду; ~ niekomu život захарніти дакому живот; ~ niečo pred skazou захарніти од зáгубы даштó; ~ situáciu захарніти або спáсти cityáciu

zachrán//it' sa -i sa -ia sa *dok.* захарніти ся, спáсти ся; ~ sa útekom спáсти ся або захарніти ся бiгством

záchrank//a -y ž áвто скóрой пóмочі

záchranky//ňa -ne ž захоронкіня, спасітелька, ратівничка; выкупителька

záchrann//ý захорóнючий, спасáючий; ~ pás a) спасáючий круг; б) спасáючий пояс; ~é práce захорóнючі робóты; ~ čln захорóнючий або спасáючий чолнóк; ~é auto áвто скóрой пóмочі; ~á brzda гаварійный гам

zachraňovac//í захорóнючий, спасáючий, ратýючий; ~ie práce захорóнючі або ратýючі робóты

zachráp//at' -e -u *dok.* 1 захрáпати 2 *hovor.* expr. (zaspať) заспáти, усну́ти

zachrapč//at' -í -ia *dok.* expr. за́прáскати, захрапчáти; pod nohami ~al ľad під ногáми за́прáскав лед

zachrapšť//at' -í -ia *dok.* *hovor.* expr. за́прáскати, зашкріпати; voľačo ~alo даштó зашкріпало

zachrč//at' -í -ia *dok.* expr. захырчáти, захрапíти

zachripl//iet' -í -ia *dok.* expr. захрáпнути

zachripl//núť -ne -nu *dok.* захрипнути

zachripenutý 1 (o človeku) захрипну́тый 2 (o hlase, o zvuku) хрaплявий, захрипну́тый; ~ hlas хрaплявий гóлос

zachuť//it' -í -ia *dok.* komu 1 (o jedle) прийти по смáку, полюбити ся 2 (zachieť sa) захотіти ся

zachvac//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 захóплєвати, охóплєвати; požiar ~oval dom za domom по́жар або о́гень охóплєвав дом за дóмом 2 lek. охóплєвати, засяговати

záchvat -u *m* 1 *lek.* захват; srdcový ~ сердечный захват; ~ kašľa захват кашля; hysterický ~ истерика; ~ šialenstva пароксизм, (горячковитый) захват 2 захват; ~ smiechu пароксизм смеху; ~ zúfalstva захват безнадёжности

zachvát/tiť -i -ia *dok.* 1 охопити, захопити; plamene ~ili budovu пламя охопило цілу будову; sucho ~ilo skoro celé územie засуха росшырила ся скóро на цілу теритóрію; ~ila ma hrôza méне охóпив ўжас 2 *lek.* захопити; rakovina mu ~ila plúca раковина захóпила ёму плюца

záchvatový захватóвый; ~ stav захватóвый став

zachven/ie -ia *s* потрясіня, трепотáня

záchvev -u *m* 1 трясíня; ~ земе

землетрясіня 2 (*hlasu*) трясíня, колысáня

zachv/iet' sa -eje sa -ejú sa *dok.* 1 затрясти ся, затрепáти ся, заколысáти ся; ruka sa jej ~ela ей рýка затрясла ся; borovica sa ~ela сóсна затрясла ся; dieťa sa ~elo на celom tele дітина затрясла ся цілым тілом 2 (*o zemi*) затрясти ся; заколысáти ся; zem sa ~ela od výbuchu зéмля затрясла ся од выбуху 3 (*o hlase*) трясти ся, заколысáти ся 4 (*o srdci*) пробрáти ся, затрепетáти

zachycovač -a *m:* pružinový ~ спругóвый імáч; ~ trosky імáч шквáры, шквароімáтель

zachytáv/at' -a -ajú *nedok.* 1 ухóплёвати, хáпати, імáти; ~ niečo padajúce ухóплёвати даштó падаюче; ~ loptu ухóплёвати лóпту; ~ úder ухóплёвати ўдер; ~ očko захáповати óчко 2 (*vlahu, tekutinu*) затримовати; ~ vlahu затримовати влáгу 3 (*sluchom, zrakom*) хáпати, імáти; ~ nezreteľné zvuky ухóплёвати неясны звýкы; ~ pohľady niekoho імáти възгляды дакóго 4 (*listy ap.*) перехáповати, перехóплёвати 5 *pren.* передавáти; presne ~ niečo акурáтні передавáти даштó; štatisticky niečo ~ штатистічно захóплёвати даштó; zápisnične ~ фіксóвати в протоколі

zachytáv/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* koho, čoho, o čo, do čoho, na čom, za

čo захóплёвати ся чím, за kóго, што; захóплёвати чím, kóго, што, за што

zachyt/it' -i -ia *dok.* 1 підхóпити, ухóпити, поімáти; ~ padajúci kameň підхóпити падаючий кáмінь; ~ loptu підхóпити лóпту; ~ očko на rančuche ухóпити óчко на панчóхi 2 (*vlahu, tekutinu*) затримати 3 (*sluchom, zrakom*) ухóпити; ~ nezreteľné zvuky ухóпити неясны звýкы 4 (*listy ap.*) перехóпити 5 *pren.* передати; štatisticky niečo ~ штатистічно захóпити даштó; zápisnične ~ зафіксóвати в протоколі

zachyt/it' sa -i sa -ia sa *nedok.* koho, čoho, o čo, do čoho, na čom, za čo захóпити ся чím, за kóго, што, захóпити чím, kóго, што, за што; ухóпити ся, імiти ся за kóго, што

záchytk/a' -y *ž tech.* захáпка

záchytk/a' -y *ž hovor.* вытрéззовач *m*

záchytn/ý затискуючий; ~á skrutka *tech.* затискуюча шрýбка • ~á stanica вытрéззовач

zaimpon/ovat' -uje -ujú *dok.* komu čím імпоновáти kóму, зробити на дакóго дóбре дoятя

zaintabul/ovat' -uje -ujú *dok. práv.* записáти (*до поземельных книг*)

zainteres/ovat' -uje -ujú *dok.* koho, čo на čom, do čoho заінтересовáти kóго до чóго

zaiste *čast.* правдіподібні, наїсто, істóтні, оправдиво

zaisten/lec -ca *m* затриманий, арешто-вáний

zaisten/ie -ia *s* забезпечíня; materálne ~ rodiny матеріáльне забезпечíня родины

zaist/it' -i -ia *dok.* 1 komu čo v rôzn. význ. забезпечíти kóму што, kóго чím; ~ si nocľah забезпечíти ночліг; ~ plnenie plánu забезпечíти выповніня плáну; ~ si budúcnosť забезпечíти свою бóдучность 2 čo čím забезпечíти охорóнюючим заряджінём; ~ dvere závorou забезпечíти двéрі ріглём 3 *voj.* заістити; ~ rušku заістити пýшку 4 koho затримати; арештовáти; запérти під вáрту

zaist'/it' sa -í sa -ia sa *dok. pred kým, čím i bezpredm.* поістити ся од чого; охоронити себе од ко́го, чо́го

zaist'ovac//í: забезпечуючий; ~ia divízia voj. забезпечуюча дівізія; ~ skrutka *tech.* забезпечуюча шрубка

zajac -a *m 1* заць, зяць; ~ domácí кролик; ~ poľný заць, зяць; poľovačka на ~е поліваня на зяців; ~ на smotane *kuch.* заць на сметанці **2** *hovor. expr. (o neskúsenom, mladom človeku)* молокосос ● lepší vrabec v hrsti ako ~ v chrasti [*prisl.*] ліпший воробель в рўці, як зяць в терні або в кряках

zajač//í заячий; ~ia srst' заяча серсть; ~ia koža заяча кожа; ~ia farma заяча фάρма; ~ia stopa заячий слід ● ~ia pera *hovor.* заяча їамба; mať ~іе úmysly ма́ти заячі умысли або позерати до ліса; наострити ліжы

zajačic//a -e ž заячіця

zajačnin//a -y ž **1** (*mäso*) заячіна **2** (*kožušina*) заяча кожушина, заяча кожа

zajag//at' sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* заліскати ся, залёску́ти ся, засвітити ся; očka sa mu ~ali ё́ро о́чі заліскали ся

zajach//tať sa -ce sa -cú sa *dok. expr.* заїкати ся, зако́кати ся

zajakan//ie -ia s заікованя

zajak//at' sa -á sa -ajú sa, **zajakáv//at' sa** -a sa -ajú sa *nedok.* заіковати ся, засіковати ся

zajakavý (*o človeku*) заікаючий ся

zajať *zajme zajmú dok.* заяти, взяти до плёну; ~ niekoho živého заяти живого дако́го; ~ nepriateľského vojaka взяти до плёну во́яка неприя́теля; zdať sa ~ здати ся до плёну

zajat//ec -са *m* плённый, заятий; *vojnový* ~ войно́вый заятець

zajatecký: ~ tábor ла́герь для заятих

zajat//ie -ia s *v rôzn. význ.* заяти; padnúť do ~ia попа́сти до заяти; vyslobodiť zo ~ia выслободити ся зо заяти; byť v ~í находить ся в заяті; byť v ~í smutku быти

а́бо находить ся в заяті смутку; vymaniť sa zo ~ia strachu вырвати ся зо заяти́ страху

zajatky//ňa -ne ž заята́

zájazd -u *m 1* (*do cudziny, do hôr*) екскурзія, путова́ня **2** (*divadla*) ту́рпе с *neskl.*

zajed//at' -á -ajú *nedok.* чо́ čím заїда́ти, заку́совати; ~ slaninu chlebom заїда́ти солонину з хлібом

zajedk//a -y ž закусок

zajedno: byť ~ s niekým v niečom быти за є́дно з да́ким в да́чїм, быти то́го са́мого по́гляду

zajest' si *zaje si zjedia si dok.* чо́, чо́ho i *bezpredm.* переку́сити, заїсти со́бі; dobre som si zjedol я до́бри заїв

zajím//at' -a -ajú *nedok.* бра́ти або за́бра́ти до заяти

zajk//o -a *m* *zdrob.* за́йко, зая́чик

zajojč//at' -í -ia, **zajojk//at'** -á -ajú *dok. expr.* за́ейкати, за́ейча́ти

zájst' *zájde zájdu dok. 1* (*niekam sa dostať*) за́йти; ~ za roh за́йти за пі́р; ~ ďaleko do lesa за́йти да́леко до лі́са; ~ pre chlieb за́йти про хлі́б; ~ k susedke за́йти к сусі́дці; ~ k niekomu na návštevu наві́щити дако́го **2** (*o nebeských telesách*) за́йти; slnko zašlo со́лнце зашло́ **3** *pren.* упáсти, підупáсти; jeho sláva zašla ё́ро сла́ва упáла **4** *koho* (*prihodiť sa niekomu*) пости́гнути; zašlo ho nešťastie ё́ро пости́гло неща́стя ● zašlo mi (*jej. . .*) за нечты зашло́ ми за но́хті; ~ príďaleko за́йти при́да́леко; ~ do krajností за́йти до кра́йностей; pomaly ďalej zájdeš [*prisl.*] по́мáлы да́льше за́йдеш; тихо іде́ш, да́льше бу́деш

zájst' *zájde zájdu dok. 1* (*zarosiť sa*) заросити ся; oblok zašiel о́блак заросив ся **2** (*oxidovať, očernieť*) потемніти, заоксі́довáти; retiazka zašla ланцо́к заоксі́довáв ся або потемні́в

zájst' sa' *zájde sa zájdu sa dok. od čoho, čím i bezpredm. hovor.* за́йти ся, задусити ся, омдлі́ти; sa od smiechu за́йти ся од смі́ху; ~ sa od plaču задусити ся од пла́чу

zájť sa' *p.* заобі́ст' са

zajtra *prisl.* *завтра*; *prídem ~ večer я прийду завтра* *вечор* • *dnes-zajtra, zajtra-pozajtra* не днесь – завтра; *dnes mne, ~ tebe [prisl.]* днесь *мі, завтра тобі*; *čo môžeš urobiť dnes, nenechávaj na ~ [prisl.]* не odkladaj на завтра, што можеш зробити днесь

zajtrajš//i *завтрашній*; *~ie ráno* завтрашнє рано

zajtrajš//ok *-ka m 1* *завтра neskl. s, завтрашній день*; *od ~ka* од завтрашнього дня **2** *будучность, завтра neskl. s; radostný ~* радісне завтра

zákal *-u m lek.* катаракта, *zakál; šedý, zelený ~* сивий, зелений *zakál*

zakáfač//ka *-ky ž* *заколёваня (свиней)*

zakál//at' *-a -ajú nedok. čo i bezpredm.* колоти (свині); *~ brava* колоти свиню

zakal//it' *-i -ia dok. 1* *закаламутити, зробити каламутним*; *~ vodu v studničke* закаламутити воду в студнічці **2** *pren.* показити; *~ dobré vzťahy* показити добрі одношіня; *~ priateľstvo* показити приятельство

zakal//it' *-í -ia dok. tech.* *закалити*; *~ oceľ* закалити *оціль*

zakal//it' *sa¹ -í sa -ia sa dok. 1* *закаламутити ся, помутніти*; *voda sa ~ila* вода закаламутила ся **2** *pren.* показити ся; *naše vzťahy sa ~ili* наші одношіня показали ся

zakal//it' *sa² -í sa -ia sa dok.* *закалити ся*; *~ sa v boji* закалити ся в бої

zakarpatský *закарпатський*; *Zakarpatská Ukrajina* Закарпатська Україна

zaka//sať *-še/-sá -šú/-sajú dok. čo za čo, do čoho* підкасати, *vykasati*; *zasýnuťi*; *~ si košelu do nohavíc* засунути сорочку до *ногавиць*

zakaš//at' *-a -ajú nedok. 1* *закошовати*; *~ do cudzieho* закошовати до чужого **2** *(nohou)* *приволочовати*; *~ ľavou nohou* приволочовати ліву ногу **3** *za kým i bezpredm. hovor. expr. (o ženatých mužoch)* *курізовати жёнам, волочіти ся за жёнами*

zakaš//lat' *-le -lú dok.* *закашлати*; *кашлати*

zakatalogiz//ovat' *-uje -ujú dok.* *закаталогізовати, записати до каталогу*; *~ nové knihy* записати нові книги до каталогу

zákaz *-u m* *заказ, заказання*; *vydať ~* *выдати* *заказ*; *odvolať al. zrušiť ~* *зрушити* *заказ*; *napriek ~u* *на́прик* *заказу*; *~ statia* *заказ* *стояти* *або* *паркувати*

zakázan//ý *заказаний*; *~é pásmo* *заказана* *зона*; *fajčenie ~é* *ку́рити* *заказано*; *nezamestnaným vstup ~* *незаместна́ным* *вступ* *заказаний* • *~é ovocie* *на́йліпше* *смакыє*, *заказана* *овочина* *солодка*

zakál//zať *-že -žu dok. čo komu* *заказати*; *~ niekomu piť* *заказати* *пити* *дако́му*

zákazk//a *-y ž* *зака́зка*; *obuv na ~u* *о́був* *на* *зака́зку*

zákazníčk//a *-y ž 1 (v obchode)* *купю́ча 2 (objednávateľ/ka)* *заказни́чка, кліє́нтка 3 (v reštaurácii ap.)* *наві́щівни́чка*

zákazník *-a m 1 (v obchode)* *купю́чий*; *stály ~* *пості́йний* *купю́чий, все* *купю́чий 2 (objednávateľ)* *зака́зник, кліє́нт*; *mať široký okruh ~ov* *ма́ти* *мно́го* *кліє́нтів 3 (v reštaurácii ap.)* *наві́щівни́к* *м* • *náš ~* *на́ш* *pán* *наш* *зака́зник* – *наш* *пан, же́ла́ня* *купю́чого* *для* *нас* *зако́н*

zakaz//ovat' *-uje -ujú nedok. čo komu* *зака́зовати*

zakaždým prisl. *ка́ждый* *раз, все*

zákerník *-a m* *заке́рник*

zákernos//ť *-ti ž* *заке́рность*

zákern//ý *заке́рний*; *~á vražda* *заке́рне* *уби́вство*; *~ úmysel* *заке́рний* *за́мысел*; *~á choroba* *заке́рна* *хворо́та*

zakiaľ *spoj.* *по́кы, до́кы*; *počkej ~* *непри́де* *поче́кай* *по́кы* *він* *не* *при́де*

základ *-u m 1* *фунда́мент, осно́ва*; *betónový ~* *бетоно́вый* *фунда́мент*; *tehlový ~* *це́гловый* *фундаме́нт*; *skalný ~* *ска́льний* *або* *камі́нний* *фундаме́нт*; *zhoriť do ~ov* *згори́ти* *до* *фундаме́нтів 2* *pren.* *осно́ва, база, фундаме́нт*; *přijať al. vziať* *niečo* *za ~* *при́яти* *або* *взяти* *даш́то* *за* *осно́ву*; *na ~e*

не́чого на осно́ві дачо́го; byt' ~om не́чого
 быти осно́вов а́бо в осно́ві дачо́го; budo-
 vať od ~ov не́що будова́ти од фундаме́нтів
 да́што; rozpracovať na vedeckom ~e роз-
 робити на нау́чній осно́ві; ~ výpovede lin-
 gv. осно́ва вы́повіджіня; ~ mocniny mat.
 осно́ва ступі́ня 3 obyč. v mn. č. ~ y pren.
 ~ y politickej ekonómie осно́вы політи́чної
 еконо́мії; ~y diferenciálneho počtu осно́вы
 дифере́нціа́льного výraхованя; z matema-
 tiky má dobré ~y з матемáтики він до́бри
 при́правений 4 (podkladová farebná plo-
 cha) фон, осно́ва 5 mat. ~ trojuholníka
 осно́ва триуго́льника; ~ mocniny číslo,
 возвыше́не в ступі́нь • od ~u, od ~ov а) в
 основні́м; б) основным спосо́бом; to je od
 ~u chybné то́то в основні́м хы́бне; zmeniť
 od ~u змíнити од осно́вы; v ~e в осно́ві; to
 je v ~e správne то́то в основні́м правди́ве
zakladac//i устано́влюючий, закла́даючий
 ~ia listina устано́влюючий докуме́нт
zaklad//at' -á -ajú *nedok.* 1 чо́ закла́дати,
 открывáти, устано́влювати; ~ mestá
 закла́дати мі́ста; ~ parky закла́дати
 па́рки; ~ divadlá вы́тваряти теа́три; ~
 spolky закла́дати о́рганіза́ції; ~ časopisy
 закла́дати журна́лы 2 (umiestňovať,
 klástať) кла́сти, закла́дати *al. sa prekladá*
individuálne; ~ pasce на мы́ші ста́вити
 па́сти на мы́шы; ~ míny закла́дати мі́ны
 3 (obliekať si, dávať na seba) наді́вати;
 ~ čiapku наді́вати ша́пку; ~ si okuliare
 наді́вати окуля́ры 4 (ukladať, odkladať)
 кла́сти (на мі́сце) ~ lístky do kartotéky
 кла́сти ка́рткы до карто́те́ки 5 (dávať si,
 zasúvať za niečo) закла́дати; ~ si ruky za
 chrbát закла́дати собі́ ру́кы за хы́рбе́т
 6 (zahýnať) підгы́нати, за́касовати; ~
 rukávy підгы́нати рука́вы 7 (zapaľovať,
 rozkladat') роскла́дати, запáлёвати;
 ~ oheň роскла́дати о́гень; ~ vatry
 запáлёвати ва́тры • ~ ruky do lona сиді́ти
 зо за́ложены́ми(а) рука́ми

zaklad//at' -á -ajú *nedok.* закла́дати,
 отдава́ти до за́логы; ~ šperky v záložniach
 закла́дати доро́гоці́нності

zaklad//at' sa -á sa -ajú *sa nedok.* закла́дати
 ся, базі́ровати ся; ~ sa na faktoch
 закла́дати ся на фа́ктах

zaklad//at' si -á si -ajú *si nedok.* на ко́м,
 чо́м вы́со́ко ці́нити *што*; пы́шыти ся чо́м;
 придава́ти чо́му значі́ня; ~á si na deťoch
 ді́ти ма́ють в ей жы́воті вели́ке значі́ня; ~
 si na pôvode пы́шыти ся сво́ім по́ходжі́нем

zakladateľ -a *m* осно́вате́ль, основопо-
 ло́жник

základin//a -y ž фонд; ~ Matice slovenskej
 фонд Ма́тиці сло́вацько́й

základ//ňa -ne ž 1 осно́ва; ~ trojuholníka
mat. осно́ва триуго́льника 2 (objekt) ба́за;
 surovinová ~ мате́ріа́льна ба́за; letecká ~
 еро́планова ба́за, авіаба́за 3 filoz. bázis; ~
 a nadstavba bázis i надбудова́; hospodárska
 ~ еконо́мічний ба́зис 4 (základy nejakej
 činnosti) осно́ва, ба́за; vytvorit' ~ňu pre
 не́що вы́творити еконо́мічну ба́зу під
 да́што; postaviť niečo na spoločnú ~ňu
 поста́вити ба́зу під да́што, поста́вити
 да́што на о́бщу ба́зу

základňový ба́зисний; ~ jav ба́зисне явлі́ня

základn//ý 1 фундаме́нтный; položiť ~ kameň
 за́ложити фундаме́нт *aj pren.* 2 *v rôzn. význ.*
 основні́й; ~á otázka основный вопро́с; ~é
 farby основны́ фа́рбы; ~ plat основный
 плат; ~é horniny *geol.* основны́ горни́ны
 3 еле́ментарный, основный; нача́льный;
 ~é údaje еле́ментарны да́ны; ~é vzdelanie
 нача́льна осві́та • ~á deväťročná škola
 основна́ де́вятьро́чна шко́ла; ~é číslovky
gram. кілько́стны число́вники; ~ slovný
 fond основный словнико́вый фонд; ~á
 vojenská služba ді́йсна воєньска́ служба́;
 ~ kameň фундаме́нтный ка́мінь

zakláň//at' -a -ajú *nedok.* за́клоняти; ~ hlavu
 за́клоняти го́лову

zakláň//at' sa -a sa -ajú *sa nedok.* за́клоняти
 ся (до́за́ду)

zaklat' zakole zakolú *dok.* заколоти, зарізати;
~ sviňu заколоти свиню

zaklepať *p.* **zaklopať**

zakliat' zakľaje zakľajú *dok.* **1** *komu, čomu i bezpredm.* (zahrešiť) закляти **2** *koho, čo rozpráv.* зачаровати, поворожити

zakliat' sa zakľaje sa zakľajú sa *dok.* *komu i bezpredm.* (zaprísahať sa) дати клятву або присягу, присягнути

zakliaty *rozpráv.* поворожений, зачарований

zaklinac//i: ~ia formula заклинання

zaklinač -a *m* заклинатель; ~ hadov заклинатель гадів

zaklinadl//o -a *s* заклинаня

zaklin//at' -a -ajú *nedok.* заклинати, поворожити

zaklinc//ovat' -uje -ujú *dok.* забити клинцями; ~ dvere забити двері клинцями

záklon -u *m tel.* заклон (дозаду); hlboký ~ глибокий заклон; urobiť ~ зробити заклон

zaklon//it' -í -ia *dok.* заклонити, огнути; ~ hlavu заклонити голову

zaklon//it' sa -í sa -ia sa *dok.* заклонити ся; ~ sa dozadu заклонити ся дозаду

zaklop//at' -e -ú *dok.* **1** *na čo, čím, o čo i bezpredm.* заклóпати на *што*; ~ на dvere заклóпати на двері **2** (*začať prudko klopať*) забúхати ся; ~alo mu srdiečko ěró сердéчко забúхало

záklopk//a -y *ž tech.* кла́пка, заклóпка; kontrolná ~ контро́лна заклóпка

zakľúč//it' -í -ia *dok.* закінчити, докінчити, скінчити; ~ debatu закінчити дискусію

zákľuk//a -y *ž* закрута, одбо́чіння

zaknih//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** записати до книги, зареєстровати; ~ dlžobu записати довг до книги **2** (*pozemku ap.*) записати до ката́стра

zakoktať sa *p.* **zajachtať sa**

zákon -a *m* **1** зако́н; volebný ~ волéбный зако́н; článok ~a стаття зако́на; podľa ~a по зако́ну; postaviť niekoho mimo ~a поста́вити да́кого мі́мо зако́на; ~ nadobudol platnosť зако́н став дію́чим; zachovať ~y дотримовати зако́ны; vydávať

~y выдава́ти зако́ны; porušiť *al.* prestúpiť ~ porúшыти зако́н; ~ zachovania hmoty fyz. зако́н збережі́ня мате́рії; ~ hodnoty ekon. зако́н ці́нності; ~ nadhodnoty ekon. зако́н додатко́вої ці́нності; rytmický ~ lingv. зако́н складово́ї гармо́нії **2** коде́кс; trestný ~ ка́рний коде́кс; zbierka ~ov збі́рка або коде́кс зако́нів • Starý ~ bibl. Ста́рый зако́н; Nový ~ bibl. Ново́ый зако́н

zakončiť í -ia *dok.* закін́чити; ~ rozhovor закін́чити бі́сіду; ~ prácu закін́чити робо́ту

zákonitý закономі́рний; ~ jav закономі́рне явлі́ня

zákonnik -a *m* коде́кс, збі́рка зако́нів; trestný ~ ка́рний коде́кс; občiansky ~ гра́жданський коде́кс

zákonný зако́нний, лега́льний; *na* ~om podklade на осно́ві зако́нів; ~á lehota зако́нний час; ~é ustanovenie зако́нне предписа́ня; ~ dedič зако́нний наслідник

zákonodarc//a -u *m práv.* законода́тель

zákonodarn//ý законода́вчий; ~á moc законода́вча ми́ць; ~é zhromaždenie законода́вча грома́да

zákop -u *m obyč. v mn. č.* ~y зако́п; kopať ~y копа́ти зако́пы; spojovací ~ спю́ючий зако́п

zakop//at' -e -ú *dok.* закопа́ти, зары́ти; ~ do zeme закопа́ти до зе́млі; ~ talent *preu. expr.* закопа́ти та́лент

zakop//at' sa -e sa -ú sa *dok. voj.* зокопа́ти ся

zákopnick//y же́нійний; ~é práce же́йніны робо́ты

zákopnik -a *m* же́ніста

zakopn//núť -ne -nú *dok.* **1** *do čoho, o čo* пошпо́тити ся о *што*, зако́пнути но́гів до чо́го; ~ do skaly пошпо́тити ся о ка́мінь **2** *čo kópnuti nohóv; ~ loptu do autu* ко́пнути ло́пту до ау́ту

zákopov//ý закопо́вий; ~á línia зако́пова лі́нія

zakorenen//ý **1** (*o rastlinách*) закорі́нений, пустивший корі́ня; dobre ~é priesady до́брі закорі́нена россáда **2** (*vžityj*) закорі́нений,

ужитий; ~ zvyk закорінені звыкы; ~é predsudky закорінені або ужиты повіры
zakoren//it' sa -і sa -ia sa dok. **1** (o rastlinách) закорінити ся, пустити коріня, прияти ся **2** (vzii' sa) закорінити ся, закорінити
zakotkodák//at' -a -ajú dok. (o sliepke) закоткодакати
zakotúľ//at' sa -a sa -ajú sa dok. закотуляти ся; заг'юляти ся
zakotv//it' -і -ia dok. **1** (o lodi) стати на кóтву **2** (lod) поставити на кóтву **3** čo v čom припевнити; ~ stíp v zemi припевнити стовп в зéмли **4** pren. (osvojit' si niečo) вникнути до чóго; ~il v antickej literatúre він вникнув до античної літерату́ры **5** kde hovor. expr. (nájsť si trvalé zamestnanie, usadiť sa) усісти ся; nakoniec ~il na dedine на́кóнець він усів ся в селі
zakrád//at' sa -a sa -ajú sa nedok. k čomu, ku komu підкрада́ти ся
zakrák//at' -a -ajú dok. (o vrane, havranovi) закрáкати, кра́кнути
zakrákor//it' -і -ia dok. (o sliepke) закодкодáкати
zакра́tko prísl. штоско́ро, онедо́вго, о мину́тку
zakresl//it' -і -ia dok. čo do čoho вnéсти што до чóго, закреслити што на чім; ~ hradskú на ма́ре закреслити гра́цьку або до́рогу на ма́пі
zakrič//at' -і -ia dok. закрича́ти; ~ o romos закрича́ти на по́міч; ~ z plného hrdla закрича́ти на по́вне го́рло; ~ na niekoho крикнути на да́кого
zakriknut//ý закрикну́тий, за́грякну́тий; застра́шений, боязли́вий; ~é dieťa застра́шена ді́тина
zakriv//it' -і -ia dok. закривити, скривити, зогну́ти; ~ pôž скривити нож
zakroč//it' -і -ia dok. proti komu, čomu i bezpredm. прияти кро́кы або выступити прóти́в ко́го, чóго; ~ proti vinníkovi прияти кро́кы прóти́в винни́ків

zákrok¹ -u m tel. закро́к; ~ pravou pohou (jednou pohou posunutou dozadu) закро́к пра́вов но́гoв
zákrok² -u m **1** засягну́тя, кро́кы; policajný ~ кро́кы полі́ції **2** lek. опера́ція; chirurgický ~ lek. хірургі́чна опера́ція
zakrpat//iet' -ie -eju dok. закрывпа́ти, сла́бо розвива́ти ся; rastlina ~ela росли́на закрывпа́тіла
zákrp//ok -ka m záhr. карлико́вый або низкоросту́чий стром
zakruč//at' -a -ajú nedok. čo, koho do čoho закруча́ти што, ко́го до чóго, запакова́ти што до чóго; ~ niečo do papiera закруча́ти да́штo до па́піря
zakruč//at' sa -a sa -ajú sa nedok. do čoho закруча́ти ся, завити ся до чóго; ~ sa do kožucha закруча́ти ся до ко́жуха
zákrut//a -y ž за́крута; ostrá ~ о́стра за́крути; ~ cesty за́крута до́ро́гы; ~ rieku за́крута рі́кы • pozor ~ ! ме́рьку́й - за́крута!
zakrúť//it' -і -ia dok. čo, koho do čoho закру́тити ко́го, што до чóго; ~ bielizeň повáлькати бі́лизну; ~ dieťa do perinky завити ді́тину до перинькы
zakrúť//it' sa -і sa -ia sa dok. do čoho закру́тити ся, завити ся; ~ sa do prikrývky закру́тити ся до де́кы
zakrvav//it' -і -ia dok. покровави́ти, забáбрати кровле́в; ~ vreckovku покровави́ти ху́ща до но́са; ~ si ruky покровави́ти со́бі рýкы
zakrvav//it' sa -і sa -ia sa dok. покровави́ти ся
zákryt -u m tel. за́ступ; stáť v ~e сто́яти в за́ступі
zakry//it' -je -jú dok. **1** čo, koho čím при́крыти, за́крыти, скры́ти; ~ dieťa prikrývkou при́крыти ді́тину де́ков **2** čo (skryť, prikryť) скры́ти; puder ~je vrásky пýдер скры́е морщи́нкы; ~ stopy за́крыти слі́ды **3** čo pred kým (utajiť) ~ svoj údiv скры́ти сво́е за́чудова́ня

zakryť/ť sa -je sa -jú sa *dok.* čím прикрити ся, закрити ся; ~ sa dekou прикрити ся деков

aktiviz/ovat' -uje -ujú *dok.* активізовати *nedok. dok.;* ~ pracujúcich do boja за м'єр активізовати рóблячих до бóя за м'єр; ~ všetky sily активізовати вшиткы силы

aktualiz/ovat' -uje -ujú *dok.* актуалізовати *nedok. dok.;* ~ divadelnú hru актуалізовати пєсу

zakuk//at' -á -ajú *dok.* заку́кати; ~ala kukučka заку́кала ку́ківка

zákulis/ie -ia s **1** кулісы, часть ж сцєны за кулісами; ~ divadla за кулісами **2 pren.** закулісна сторóна

zakúp//it' -i -ia *dok.* закупити, купити; ~ lístky do divadla купити лісткы до театру

zakús//it' -i -ia *dok.* скýсити, зажыти; вытримати, знєсти; ~ sklamanie скýсити росчарованья áбо склáмана

zákus//ok -ka m закусок; čokoládový ~ чоколадóвый закусок

zákut//ie -ia s закутина, тихе одлягле м'єсце; malebné ~ прєкрáсна áбо жывописна закутина

zakuvik//at' -á -ajú *dok.* (o kuvikovi) закув'єкати

zakvack//at' -á -ajú *dok. expr.* забáбрати, поквáпкати; заляпати

zákvask//a -y ž, **zákvas//ok** -ku m заквáсок, квасóк

zakvič//at' -í -ia, **zakvík//at'** -a -ajú *dok.* (o prasati, sviní) заквіча́ти

zaľah//núť -ne -nú *dok.* **1** (zujať polohu ležiačky) залячі; zaľahnúť! voj. залячі! **2** на коho, čo i bezpredm. звалити ся; ~ol на neho celou váhou він звалив ся на нєго цілов вáгов **3** на коho, čo expr. (doľahnúť) оволодіти кóго што, звалити ся на кóго што; smútok naň ~ol єго оволодів смýток, на нєго доліг смýток **4** obyč. neos. komu (o ťaživom fyzickom pocite) залячі; ~lo mu на prsiach тяжко єму на грúдях; ~lo mu v ušiach заляглó єму в ўхах **5** (o zvuku) донєсти ся, долетіти

zalam//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** залáмовати **2** typ. залáмовати; ~ knihu залáмовати книги
• ~ ruky al. rukami залáмовати рýкы áбо рукáми

zalanským prísł. в прєдминúлїм рóці, прєд лóньскым рóком, влони

zalarm//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* залармовати, зробити пóплах; ~ hasičov зробити пóплах для пóжарників

zalál//tat' -tal/-ce -tajú/-cu *dok.* заплáтати, заштóпкати

zalep//it' -í -ia *dok.* заліпити, заклеїти; ~ list заліпити письмо; ~ ranu заліпити рáну; ~ diery voskom заліпити дірý вóском

zalep//ovat' -uje -ujú *nedok.* заліплєвати, заклеєвати; ~ obálku заліплєвати ко-пєрткy

zálesák -a m чоловік, жыючий в природі áбо в лóні природы

zalesni//it' -í -ia *dok.* заліснити, засадити лісом; ~ svahu заліснити свáгы

zalesňovac//í: ~ie práce заліснюючі робóты; ~ plán план заліснєваня

zalesň//ovat' -uje -ujú *nedok.* заліснєвати, проводити заліснюючі робóты, высáджо-вати стрóмы; ~ horské svahu заліснєвати гóрьскы свáгы

zalet//iet' -í -ia *dok.* **1** (o vtákoch) залетіти, долетіти **2** (o zvuku, správe) долетіти; донєсти ся **3 pren.** (v duchu) перенєсти ся

záletník -a m фпаїр, сукнічкарь, залётник
záletný перелітавый, невірный, легко-мысєлный

zalet//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* заціновати, залетовати, запайковати

zálet//y -ov m помn. любóвны одношіня, залітованя; волочіня; ísť на ~ íти на стрітнўтя; chodiť на ~ al. по ~och волочіти ся (за дакым)

zálež//at' -í -ia *nedok.* **1** komu na čom, kom быти вáжным, мáти значіня про кóго; jej veľmi na tom ~í для нєй тотó мать велике значіня; на ničom mi nezáleží mi на ничім не залєжыть, м'є вшитко єдно **2** na čom, kom (závisieť) залєжати од чóго, кóго;

víťazstvo nezáleží na množstve vojska
переможіння не залéжыць од кількості
войск

záležitosť/t' -ti ž діло; діла; проблем;
obchodná ~ торгівви діла; štátna ~
державне діло to je moja súkromná ~ то́то
моє особ́не діло, то́то є мій пробле́м

zaliat' zaleje zalejú dok. 1 čo, koho čím
(poliat') залляти; voda zaliala polia вода
залляла а́бо затопила по́ля; ~ uhorky
octom залляти ўгоркы оцто́м; mesačné
svetlo zalialo lúku pren. місячне світло
залляло лу́кы, світло місяця залляло
лу́кы; zalial ho rumenec він почервенів;
pot ho zalial ěrò залляло по́том 2 čo čím
залляти, затерти, заповнити; ~ medzery
v stene maltou залляти ді́ры в стіні ма́лтов

zaliat' sa zaleje sa zalejú sa dok. čím
i bezpredm. налляти ся; о́чі sa jej zaliali
slzami є́й о́чі налляли ся слзза́ми

zalieč'/at' sa -a sa -ajú sa nedok. komu
i bezpredm. підлизувати ся ку ко́му;
zagraváti ся з кым; курізовати ко́му;
~ sa dievčaťu zagraváti ся з дівча́тєм,
курізовати дівча́то

zaliečavý лишкавый, підлизавый,
поклонючий

zalieh'/at' -a -ajú nedok. (o zvuku) доносити
ся, долітати • často mi ~a v uchu ча́сто мі
заліга́ть в ўху

zaliap'/at' -a -ajú nedok. заліпнати,
закле́ювати; ~ obálku заліпнати копе́рткы

zaliel'/at' -a -ajú nedok. 1 (o vtákoch)
залітати, прилітати 2 (o zvuku) доносити
ся 3 pren. (v duchu) переносити ся

zaliel'/at' -a -ajú nedok. let. залітовати,
скуша́ти літа́ня; ~ lietadlo залітовати
еропла́н

zalievl'/at' -a -ajú nedok. 1 čo, koho čím
залива́ти; rieka ~a polia ріка залива́ть а́бо
зато́плює по́ля; ~ ovocie cukrom залива́ти
овоцину цу́крєм; ~a ju rumenec она́
черве́ніє 2 čo čím залива́ти, запо́внювати;
~ rúrky izolačnou hmotou залива́ти ру́лкы
ізола́чним мате́ріалом

zalievl'/at' sa -a sa -ajú sa nedok. залива́ти
ся, налива́ти ся; о́чі sa jej ~ali slzami є́й о́чі
залива́ли ся слзза́ми

zaliezt' zalezie zalezú dok. залі́зти, влі́зти
zalichot'/it' -í -ia dok. кому лишкати ся,
підлизувати ся; полихоті́ти

zalist'/ovat' -uje -ujú dok. полистовати; ~
v knihe полистовати книгу

zališk'/at' sa -a sa -ajú sa dok. кому
полишкати ся, підлишкати ся, підлизати
ся ко́му

záliv -u m за́лив; morský ~ за́лив

záloh -u m за́лог; dať niečo do ~u дати
даш́то до за́логы; vymeniť al. vykúpiť niečo
zo ~u вымі́нити а́бо выку́пити даш́то зо
за́логы • hra o ~u гра о за́логу

záloh/a -y ž 1 (rezerva) резе́рва; mať
pneumatiku v ~e ма́ти резе́рвне ко́лесо 2
voj. за́лог; dôstojník v ~e офіце́р в за́логі;
preradiť do ~y пере́вести до за́логы; odísť
do ~y оды́йти до за́логы; byť v ~e рахова́ти
ся в за́логі 3 резе́рва; pracovné ~y робо́чі
резе́рвы 4 за́лог; vybrať si ~u na plat
выбра́ти собі за́логу на плат

záloh/ovat' -uje -ujú nedok. hovor.
зало́говати nedok. dok., дава́ти за́логу; ~
plat залогова́ти выплату

zalom'/it' -í -ia dok. 1 надло́мити 2 typ. ~
sadzbu заломити на́бір • ~ ruky al. rukami
заломити ру́кы а́бо рука́ми

zalom'/it' sa -í sa -ia sa dok. надло́мити ся;
зломити ся; tužka sa mi ~ila мо́я це́рўзка
зломила ся, мій бла́йвас zastar. зломив
ся, зломил ся мі це́рўзка

založ'/it' -í -ia dok. 1 за́ложыти, отвори́ти; ~
mesto за́ложыти мі́сто; ~ školu за́ложыти
шко́лу; ~ časopis за́ложыти журна́л 2
(umiestniť, položiť) по́ложыти, дати al.
sa prekladá individuálne; ~ rascu на
мы́ші поста́вити па́сть на мы́шы; ~ minu
за́ложыти мі́ну 3 (obliecť si, dať si na seba)
наді́ти; ~ si klobúk, čiarku наді́ти ка́пап,
ша́пку; ~ si okuliare наді́ти окуля́ры 4
(uložiť, odložiť) за́ложыти (на мі́сце); ~
lístky do kartotéky за́ложыти ка́рткы до

картотэкі **5** (*položit'*, *zasunút'* *za* *dačo*) заложити; ~ si ruky *za* *chrbát* заложити собі рúкы *за* *хырбёт* **6** (*zahnút'*) підогнути, підкасати; ~ rukávy підкасати рукавы **7** (*rozpálit'*, *rozložit'*) розложити, запалити; ~ oheň розложити огень

založ//it'² -í -ia *dok.* заложити; дати до залоги; ~ *hodinky* заложити годинки

záložk//a -y *ž* **1** *typ.* клáпка **2** залóжка

zálož//ňa -ne *ž* залóжня, лóмбáрд; *dať* *hodiny* *do* ~ne дати го́дины *до* залóжні áбо *до* лóмбáрду

záložník -a *m* **1** *voj.* во́як *в* зало́гі, залóжник **2** *šport.* напівзащитник, залóжник

záľub//a -y *ž* **1** (*záľujem*) зáľюба; *oddávať* *sa* *svojím* ~ám оддава́ти *ся* сво́ім зáľюба́м **2** (*obľuba*) облюбе́ность, потіші́ня; *so* ~ou *niečo* *robiť* *robiť* *dašto* *z* *rádostev* áбо *z* *potišínem*

záľuben//ec -ca *m* залюбе́ный

záľuben//ie -ia *s* **1** (*záľubenost'*) залюбе́ность, любóв **2** *rádost'*, потіші́ня; *uspokoї́ня*; *pozeral* *na* *ňu* *so* ~ím *ěmú* *было* *прие́мні* *позера́ти* *ся* *за* *нєв*; *nájsť* *v* *niečom* ~ *найти* *в* *дачі́м* *зáľюбу*, *полю́бити* *дашto*

záľuben//ý **1** залюбе́ный; ~á *dvojica* залюбе́на *па́ра* **2** *ľubimý*; ~ *pohľad* *любимый* áбо залюбе́ный *по́гляд* • *je* ~ *po* *uši* *він* залюбе́ный *по* *у́ха*

záľub//it' *sa* -i *sa* -ia *sa* *dok.* **1** *do* *koho* *i* *bezpredm.* залю́бити *ся* *до* *ко́го*; *полю́бити* *ко́го*; ~ *sa* *на* *prvý* *pohľad* залю́бити *ся* *на* *пе́рший* *по́гляд*; ~ili *sa* *do* *seba* *они* *полю́били* *є́дєн* *дру́гого* **2** *komu* *полю́бити* *ся*

záľučn//it' -i -ia *dok.* *poľnohosp.* залу́чнити

záľudnen//ie -ia *s* засе́леность, залю́днёность; ~ *Slovenska* засе́леность *Слова́кії*

záľudnený **1** (*husto* *obývaný*) *густо-*засе́лений **2** (*plný* *ľudí*) *заповне́ный* *люди́ми*

záľudn//it' -í -ia *dok.* засе́лити, залю́днити; ~ *opustenú* *dedinu* засе́лити áбо залю́днити *опуще́ный* *ва́ла́л* áбо *опуще́не* *се́ло*

zálusk -u *m:* *mať* ~ *на* *niečo* *hovor.* *лакомити* *ся* *на* *дашto*, *тúжыти* *по* *дачі́м*, *ма́ти* *інте́рєс* *о* *дашto*

zalyž//ovat' *si* -uje *si* -ujú *si* *dok.* *expr.* *по́ліжова́ти* *ся*; *včera* *sme* *si* *dobre* ~ovali *вче́ра* *мы* *до́бри* *по́ліжова́ли* *ся*

zamálo *prisl.* *expr.* (*o* *chvíľu*) *за* *дая́кий* *час*, *о* *ми́нутку*

zamaľ//ovat' -uje -ujú *dok.* *замалє́вати*; *зафар́бити*

zamaľ//ovat' -uje -ujú *dok.* *запи́сати* *до* *ма́пы*; ~ *lesy* *запи́сати* *лі́сы* *до* *ма́пы*

zamar//it' *sa* -í *sa* -ia *sa* *obyč.* *neos.* *dok.* *komu* *ма́рити* *ся*, *ука́зовати* *ся*, *заздава́ти* *ся*, *зъя́вити* *ся*, *предста́вити* *ся*

zamašť//it' -í -ia *dok.* *замастити*, *заба́брати* (*дачі́м* *масны́м*); ~ *si* *ruky* *замастити* *собі* *ру́кы*

zamašť//it' *sa* -í *sa* -ia *sa* *dok.* *замастити* *ся*, *заба́брати* *ся* (*дачі́м* *масны́м*)

zamat -u *m* *text.* *за́мат*

zamatov//ý **1** *замато́вый*; ~é *šaty* *замато́вы* *шма́ты* **2** *замато́вый*, *заматистый*; ~é *oči* *замато́вы* *о́чі*; ~á *pleť* *заматиста* *ко́жа*

zamaľ//zat' -že -žú *dok.* *заба́брати*, *замáзати*, *забрудни́ти*; ~ *si* *šaty* *заба́брати* *шма́ты*; ~ *si* *ruky* *замáзати* *собі* *ру́кы*

zamaľ//zat' *sa* -že *sa* -žú *sa* *dok.* *заба́брати* *ся*, *замáзати* *ся*, *забрудни́ти* *ся*

zamdľ//iet' -ie -ejú *dok.* *зомл́ити*, *страти́ти* *па́м'ять*, *упа́сти* *до* *бєспáм'ятства*, *омл́ити*; ~ *od* *bolesti* *зомл́ити* *од* *бо́лєсти*

zamdľiev//at' -a -ajú *nedok.* *трати́ти* *па́м'ять*, *омдл́івати*, *па́дати* *до* *бєспáм'ятства*; ~ *od* *strachu* *омдл́івати* *од* *страху́*

zameč//at' -í -ia *dok.* *expr.* (*o* *koze*) *заме́кати*

zamedz//it' -í -ia *dok.* *čo*, *čomu* *заборони́ти* *чо́му*, *преды́ти* *шto*, *знеможни́ти*, *непово́лити* *шto*; ~ *nešťastiu* *преды́ти* *неща́стю*; ~ *krvireliatiu* *непово́лити* *кровопроли́ва́ня*

zamékl//at' -a -ajú *dok.* *expr.* (*o* *koze*, *ovci*) *заме́кати*, *забе́кати*

zámen//a -y *ž* *за́міна*, *обмі́на*

zamen//it' -í -ia *dok. čo, koho, čo čím, čo za čo замінити ко́го, што, кым, чим; ~ staré stroje novými замінити або вымінити стары машины новымы(а)*

zámenn//ý gram. містоназвывниковый; ~ á příslovka містоназвывниковый прислówник

zámen//o -a *s gram.* містоназвывник; *osobné ~* особный містоназвывник; *opytovacie ~* вopросный містоназвывник; *ukazovacie ~* ука́зующий містоназвывник; *prívlasťňovacie ~* присво́йный містоназвывник; *vzťahné ~* одно́сный містоназвывник; *neurčité ~* неопреде́лений містоназвывник

zámer -u *m* умысел, за́дум, за́мір; ці́ль, план; *uskutočniť svoje ~y* здійснити свої за́думи; *zmarit' niečie ~y* змарити дачі́ї пла́ны

zamer//at' -ia -ajú *dok. čo na čo* заміряти, зацілити, орьєнтовати; ~ *pozornosť* на не́що заміряти або зверну́ти ува́гу на да́што

zameriavač -a *m tech.* замірєвач

zameriav//at' -a -ajú *nedok. čo na čo* замірєвати, зацілєвати, орьєнтовати

zámern//ý умысєльный, цілєвідомый, на́роком зробєный; ~á *výchova* цілєвідо́ма вихова

zámern//ý ² : ~á *os* замірююча ось

zamestnan//ec -са *m* слўжачий; ро- ботник; співробітник; *štátny ~* держав- ный слўжачий; *administratívni ~ci* адміністратівны слўжачи; ~ci *priemyslu* робітники в про́мыслі

zamestnan//ie -ia *s* слўжба, робота; *hľadať ~* глєдати слўжбу або роботу; *nájsť si ~* найти (собі) роботу; *chodiť do ~ia* ходити до роботи; *vstúpiť do ~ia* постўпити до роботи; *vystúpiť zo ~ia* выступити з роботи; *vyhodit' zo ~ia* вышмарити з роботи або з слўжбы

zamestnanky//ňa -ne *ž* слўжача; роботничка; співробітничка

zamestnanos//ť -ti *ž* робота, за́местна́ность

zamestnan//ý 1 робячий, слўжачий; ма́ючий роботу; за́местна́ный; ~á *žena* робяча

женá; kde je ~? де він ро́бить?, де він слўжить? 2 занятий, не ма́ючий часу́, ма́ючий мно́го робо́ты; *dnes je veľmi ~* днесь він барз занятий

zamestn//at' -á -ajú *dok. koho, čo* 1 взяти або прияти до робо́ты ко́го; дати робо́ту ко́му; *nová továreň ~á sto robotníkov* новий заво́д прийме до робо́ты сто робітників 2 *čím* за́местна́ти

zamestn//at' sa -á sa -ajú *sa dok. čím* заняти ся; ~ *sa prácou* заняти ся робо́тов

zamestnáv//at' -a -ajú *nedok. koho, čo* бра́ти або при́нимати до робо́ты ко́го, дава́ти робо́ту ко́му

zamestnáv//at' sa -a sa -ajú *sa nedok. čím* заобєрати ся

zamesnávatel' -a *m* дава́ючий робо́ту, робо́ту дава́тель

zamešk//at' -á -ajú *dok. čo* 1 за́пізнити на што; ~ *vlak* за́пізнити на влак або на поїзд 2 (*nechať si ujsť*) виха́бити; ~ *termín* виха́бити те́рмін 3 (*vynechať*) виха́бити што; за́пізнити на што; ~ *hodinu* виха́бити уро́к

zameškáv//at' -a -ajú *nedok. čo* 1 за́пізнєвати, пізнити на што; *často ~a autobus* він ча́сто за́пізнєє на автобєс 2 (*nechávať si ujsť*) виха́бляти; ~ *termín* виха́бляти те́рмін 3 (*vynechávať*) виха́бляти; *často ~a školu* він ча́сто виха́блять шко́лу

zamet//ač -a *m* за́мітач

zamet//at' -á -ajú *nedok.* за́мітати, ме́сти; ~ *izbu* за́мітати і́збу; ~ *ulice* за́мітати у́лиці • ~ *s niekým expr.* за́мітати з да́ким, а́ни за што не ста́вити да́кого; *nech si ~á pred vlastným domom* най ста́рать ся сам о се́бе, най не міша́ть ся до чу́джіх пробле́мів, най заобєра́ть ся сво́їми діла́ми

zamiauk//at' -á -ajú *dok.* за́мявкати; ма́чка ~ala ма́чка за́мявкала

zámienk//a -y *ž* під пла́щіком, і́мпулз; *robiť niečo pod ~ou* не́що́го робити да́што під пла́щіком да́чого; *pod vhodnou ~ou* під приго́дним пла́щіком

zamier//it' -i -ia *dok.* 1 *čo, čím na čo, koho* заміряти, зацілити; ~ rušku na cieľ заміряти пущку на ціль 2 *kam* заміряти, одправити ся; ~ il domov він заміряв домів 3 *čo na čo* заміряти, зацілити; ~ na niečo svoju pozornosť він звернув увагу на дашто

zamies//it' -i -ia *dok.* замісити; ~ cesto na chlieb замісити тісто на хліб

zamiest' *zametie zmetú dok.;* заміести, вымести; ~ dvor заміести двор

zamietav//ý *v rôzn. význ.* негативный; ~á odpoveď негативна одповідь; ~ postoj негативне одношіня; ~ pohyb rukou негативне гісто руків

zamiet//nut' -ne -nú *dok.* *čo* одмітнути, не схвалити, не прияти; ~ žalobu одмітнути жалобу; ~ návrh не прияти пропозицію

zámik -u *m krajč.* фалда, загнутя

zamilovan//ý 1 залюбёный; ~é dievča залюбёне дівча 2 любимый, залюбёный; ~ pohľad залюбёный взгляд 3 (*pieseň, román ap.*) любóвный 4 любимый, облюбёный; ~é miesto облюбёне місце

zamilovan//ý 2 -ého *m* залюбёный

zamil//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* *do koho i bezpredm.* залюбити ся до кóго, полюбити кóго; ~ sa na prvý pohľad залюбити ся на перший погляд

zámk//a -y *ž* 1 замок; otvorit' ~u отворити замок 2 (*na zbraniach*) поістка • je pod ~ou він арештований; zamknúť niečo на sedem zámok замкнути дашто на сім замків; držať niečo pod siedmimi ~ami тримати дашто під семóма замками; mať ~u на ústach не сміти ўста отворити, быти тихо

zámk//núť -ne -nú *dok.* *čo i bezpredm.* замкнути; dvere sú ~nuté двєрі замкнуты

zámk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* замкнути ся

zamkýn//ať -a -ajú *nedok.* *čo i bezpredm.* замыкати

zamkýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* замыкати ся

zamlč//ať -í -ia *dok.* *čo* замовчати, не говорити, быти тихо, замóвкнути о чім; ~ pravdu замовчати правду, не повісти правду; ~ chybu замовчати хыбы

zámocký замкóвый; градóвый; ~ park замкóвый парк

zamoč//it' -í -ia *dok.* 1 *čo* замóчити 2 *koho do čoho pren.* затягнути, намóчити кóго до чóго; ~ niekoho do neprijemnosti затягнути áбо намóчити дакóго до неприємной cityácii

zamoč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* замóчити ся, намóчити ся

zámočník -a *m* замóчник

zámok 1 *p. zámka*

zám//ok 2 -ku *m* замок, град, каштель; kráľovský ~ кралёвський замок; renesančný ~ ренесанчний замок, замок епóхы Возроджіня • stavať si vzdušné ~ky будовати воздúшны замкы; ~ na stražej pôžke ≈ хыжка на кúрїх áбо курячих нóжках

zamont//ovať -uje -ujú *dok.* *čo do čoho* вмонтовати што до чóго

zámor//lie -a *s* замóрьскы країны

zamor//it' -í -ia *dok.* наказити, наінфіковати, заразити; ~ vodu bacími týfu наказити вóду бáцїлами тїфусу; ~ vzduch наінфіковати áбо заразити вóздух

zámorsk//ý замóрьський; ~é krajiny замóрьскы країны

zamosúr//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* (*o ľudoch*) захмурити ся, намосурити ся, нафýкнути ся

zamo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* 1 *čo (pomotať)* замóтати, змóтати; обмóтати; ~ nite змóтати ниткы 2 *pren. expr.* замóтати, запýтати; ~ situáciu запýтати cityáciu 3 *čo, koho do čoho* закрутити, завити што, кóго до чóго, чім; ~ dieťa do deky завити дїтину до дєкы

zamo//tať sa -ce/-tá sa -cú/-tajú sa *dok.* 1 *do čoho, medzi čo (vmotať sa, vpliesť sa)* замóтати ся, попýтати ся 2 (*popliesť sa, pomotať sa*) поплєсти ся, замóтати ся; svedok sa ~tal vo výpovedi свідок поплів

ся во виповіді **3** *do čoho* закрутити ся; ~ sa *do šálu* закрутити ся до шálu **4** *do čoho*, *expr.* замотати ся в чім; ~ sa *do dlhov* замотати ся до довгів • ~tala sa *mu hlava* закрутила ся ёму голова
zámožný маєтний, богáтый, замо́жний; ~ *človek* замо́жний чоловік
zamračení/ý **1** захмарений, натягну́тий, смутний; ~á *obloha* натягну́те не́бо **2** смутний, хмурáвий, захму́рений; ~á *tvár* хмурáва тварь; ~ *človek* захму́рений áбо смутний чоловік
zamračí/it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** (*o oblohe*) захмарити ся, натягну́ти ся áбо затыгну́ти ся хма́рами; ~ilo sa *neos.* захма́рило ся, не́бо затыгло ся хма́рами **2** (*o človeku*) захму́рити ся
zamrauči/at' -i -ia *dok.* (*o mačke*) замяукати
zamreží/ovat' -uje -ujú *dok.* закрити мере́жков; ~ *oblok* замережкова́ти о́блак, закрити о́блак мере́жков
zamrli/iet' -ie -ú *dok.* **1** *expr.* (*o zvuku*) замёрти; *smiech jej* ~el *na perách* сміх замёр у не́й на ра́мбах **2** *expr.* (*od ľaknutia, prekvapenia ap.*) умертвити, замёрти
zamrk/at' -á -ajú *dok.* зажму́рькати, закліпкати, замі́рати; ~ *očami* зажму́рькати очáми; ~ *na niekoho* замі́рати на да́кого
zamrml/at' -e -ú *dok.* *čo i bezpredm.* забормотáти, загундрати; ~ *niečo pod nos* забормотáти даштó пópід ніс
zamrnčí/at' -í -ia *dok.* запла́кати, замырмляти, заклілити; *dieťa* ~alo дітина запла́кала
zamrzl/núť -ne -nú *dok.* замёрзнути; *voda* ~la во́да замёрзла; *pôda* ~la зéмля замёрзла; *obločné tabule* ~li о́кна замёрзли • ~ol *mu úsmev* *na perách* ўсмів застынув на ёго ра́мбах
zamuči/at' -í -ia *dok.* (*o hovädzom dobytku*) замучáти
zamúči/it' -i -ia *dok.* посыпати мукóв
zamúči/it' sa -i sa -ia sa *dok.* запорошы́ти ся áбо забáбрати ся мукóв

zamúk/at' -a -ajú *dok.* (*o hovädzom dobytku*) замучáти
zamút/it' -i -ia *dok.* закаламутити, замутити; ~ *vody* закаламутити во́ду; ~ *studničku* замутити студник • *nevie ani vodu* ~ *vin* áни во́ду не закаламу́тить
zamút/it' sa -i sa -ia sa *dok.* помутити ся, замутити ся; *oči sa mu* ~ili ёго о́чі помутили ся • *rozum sa mu* ~il розу́м ёму помутив ся
zamyk/at' -á -ajú *nedok.* замыка́ти
zamyk/at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* замыка́ти ся
zamyslen/ie -ia *s* розду́мованя; заду́маность ж; *v* ~í в розду́мовані
zamyslený **1** понорéний до розду́мованя, заду́муючий ся, заду́маний **2** заду́муючий; ~ *pohľad* заду́муючий взгляд
zamysl/iet' sa -í sa -ia sa *dok. nad čím, o čom i bezpredm.* заду́мати ся над чім; ~ sa *nad svojím osudom* заду́мати ся над сво́ім о́судом; ~ sa *nad niečími slovami* заду́мати ся над да́чіи́ми(а) сло́ва́ми
zamyšľaný при́правлєваний, на́планова́ний, заду́маний; ~ *čin* при́правлєваний посту́пок
zamyšľí/at' -a -ajú *nedok.* задумовати, при́правлєвати, планова́ти; ~aš *odcestovať?* задуму(і)єш оды́йти?
zaň **4. p. zám.** *on s predl.* за за не́ро
zanadávať/at' si -a si -ajú si *dok. expr.* понадава́ти
záňadr/ie -ia *s* пазу́ха ж; *v* ~í за пазу́хов; *do* ~ia за пазу́ху
zanáš/at' -a -ajú *nedok.* **1** одно́сити, заносити; *vietor* ~al *listy do oblokov* ві́тор заносив лис́тя до о́блаків áбо о́кен **2** *čo do čoho* вно́сити *што до чо́го*; ~ *zmätok do niečoho* вно́сити ха́ос до да́чо́го **3** *čo do čoho* вно́сити, записова́ти *што до чо́го*; ~ *výdavky do účtovnej knihy* вно́сити áбо записова́ти выда́вки до розраху́нково́й кни́ги **4** (*o sliepkach*) кла́сти яйця́ по́за гніздо́

zanáš//ať² -a -ajú *nedok.* *čo čím* заносити, занашати; dno rieky ~a pieskom дно ріки занашать пісок

zanedbaný занедбаний, опущёный; ~ byt занедбане быва́ня, опущёный кварта́ль

zanedb//ať -á -ajú *dok.* занедба́ти; ~ chorobu занедба́ти хворо́ту; ~ záhradu занедба́ти сад

zanedbateľný такий, котрым мож занедба́ти, незначный; ~ zvyšok незначный о́статок

zanedbáv//ať -a -ajú *nedok.* *čo* занедбавати; ~ prácu занедбавати робо́ту; ~ chorobu занедбавати хворо́ту; ~ deti занедбавати діти; ~ svoje povinnosti занедбавати свої повинности

zanedlho *prisl.* онедо́вго, ско́ро, о мину́тку, штоско́ро, за ку́ртий *ábo* коро́ткий час; ~ sa vrátim я онедо́вго ве́рну ся

zanech//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo koho* (*opustiť*) охабити, опустити; ~ala päť detí по ній зостало́ пять дітєй, она́ охабила́ пять дітєй; ~ svoje zlozvyky зашма́рити свої ду́рны звыкы *ábo* злзвыкы **2** *čo* охабити; ~ stopu v snehu охабити слід на снігу; ~ hlboký dojem охабити глубо́ке дотя

zanecháv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* (*opúšťať*) охабляти, опу́щати; ~ priateľov опу́щати прияте́лів; ~ starých rodičov охабляти ста́рых ро́дичів **2** охабляти, робити; ~ silný dojem охабляти ми́цне дотя; ~ stopy na niečom охабляти сліды на да́чім

zanepřázdnen//ie -ia s занятость; ма́ти мно́го *ábo* по́вно робо́ты

zanepřázdnený заны́тый; ма́ючий мно́го *ábo* по́вно робо́ты; je velmi ~ він барз заны́тый

zanepřázdni//it' -i -ia *dok.* *koho* дати да́кому мно́го робо́ты; взяти час од да́кого

zanepřázdň//ovat' -uje -ují *nedok.* *koho* одо́бера́ти час од да́кого; deti ju velmi ~ují діти одо́бера́ють од не́й барз мно́го часу́

zanevr//iet' -ie -ú *dok.* *na koho, čo i bezpredm.* вознена́відити, знена́відити, не люби́ти ко́го, *што*

zaňho **4. p. zám.** on s *predl.* за за не́го; išiel tam ~ він пішо́в там за *ábo* намі́сто не́го

zaniest' ¹ zanesie zanesú *dok.* **1** *čo* зане́сти, одне́сти; ~ peniaze do banky одне́сти пі́нязі до ба́нки; ~ balík na poštu одне́сти па́клик на по́шту **2** *čo komu* зане́сти, прине́сти; zanesli jej nové správy ей зане́сли новы ві́сті **3** *čo hovor.* записати́, вписати́; ~ výdavky do účtovnej knihy записати́ вида́вки до розраху́нково́й кни́ги

zaniest' ² zanesie zanesú *dok.* *čím* зане́сти; lúku zaneslo bahnom лу́ку зане́сло ба́гно́м

zánik -u *m* за́гину́тя, ви́мераня, за́ник; ~ stredovekých štátov за́никну́тя сере́днєві́кових держа́в; zachrániť niečo od ~u захи́нити да́што од за́гину́тя; smerovať k ~u іти́ к за́нику

zanik//ať -á -ajú *nedok.* **1** гину́ти, за́ника́ти, одуме́рати, перестати́ екзистова́ти; ľudové zvyky ~ajú наро́дны звыкы одуме́рають; štát ~á держа́ва одуме́рати *ábo* за́никать; časopis ~á журна́л перестáváть видава́ти ся **2** (*o hlase, zvukoch*) тратити́ ся, за́мерати́ **3** (*o rode*) ви́мерати́ **4** (*miznúť*) мі́знути **5** (*o zmluve ap.*) тратити́ значі́ня

zanik//núť -ne -nú *dok.* **1** (*prestať existovať, odumrieť*) за́гину́ти, одуме́рти, перестати́ екзистова́ти, за́никну́ти; feudalizmus ~ol фео́далі́з за́никну́в *ábo* одуме́р; mnohé staré obyčaje ~li одуме́рили́ мно́гы ста́ры звыкы **2** (*o hlase, zvukoch*) тратити́ ся, удуме́рати́ **3** (*o rode*) ви́мерти́ **4** (*zaniknúť*) стра́тити ся **5** (*o zmluve ap.*) стра́тити значі́ня

zanovitý твердого́ловый, за́тятый, неусту́пный; ~ chlapec твердого́ловый хло́пце́ч

zánovný ско́ро новы́й, ма́ло носе́ный; ~ kožuch ма́ло носе́ный ко́жух

zanož//it' -í -ia *dok.* *čo i bezpredm.* tel. одсу́нути но́гу до́зяду; ~ pravú nohu одсу́нути пра́ву но́гу до́зяду

zanôť//it' si -i si -ia si *dok.* *čo i bezpredm.* заспи́вати, за́тягну́ти; ~ pesničku заспи́вати спі́ванку

zaňuch//ať -á -ajú *dok.* занюхати; *pes* ~al stopy *пес занюхав сліди*

zaober//ať sa -á sa -ajú sa *nedok.* čím, kým *заоберати ся чим, ким*; ~ sa politikou *заоберати ся політикою*; ~ sa hudbou *заоберати ся музикою*; ~ sa chovom *добытка заоберати ся хованєм худобы*

zaobchádz//ať -a -ajú *nedok.* 1 čím, s čím *заобходити ся з чим*; s ohňom *треба опатрне* ~ з огнем *треба розважні заобходити ся* 2 s kým *заобходити ся, обходити ся*; láskavo ~ s niekým *ласкаво обходити ся з даким*; ~ s niekým v rukavičkách *заобходити ся з даким в рукавічках або уважливо*

zaobl//isť -ide sa -idu sa *dok.* bez koho, čoho, s čím i *безpredm.* *обыйти ся без ко́го, чо́го, чим*; ~ sa bez niečej pomoci *обыйти ся без дачієї помічі*

zaoblač//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *затягну́ти ся хма́рами*; ~ilo sa *neos.* *не́бо затягло ся хма́рами*

zaoblen//ý *округлий, округлений, заокруглений*; ~é boky *округлы бо́ки*; ~é ramená *округлы плече́*

zaobliecť sa *заoblecie sa zaobleču sa dok.* *облечи́ ся, заobleчи́ ся*; zaobliekol sa *od hlavy po päty* *він облік ся од го́лови по п'я́ты*

zaobl//iť -í -ia *dok.* *округлити; заокруглити*; ~ ostré hrany *заокруглити о́стри гра́ны*

zaobl//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *округлити ся, заокруглити ся*

zaobstar//ať -á -ajú *dok.* *що роздобыти, заобста́рати*; ~ lístky do kina *заобста́рати лі́стки до кі́на*

zaobl//šiť -šije -šijú *dok.* *обшы́ти; підру́бити, підшы́ти*; ~ rukáv *обшы́ти рука́в*

zaobu//ť -je -jú *dok.* *обу́ти, заобу́ти*; ~ celú rodinu *обу́ти ці́лу ро́дину*

zaoceánsk//y 1 *заокеа́нський, замора́ський*; ~е кра́їну *заокеа́нськы кра́їны* 2 *(транс) океа́нський, дале́кого пла́вання*; ~a loď *шы́фа дале́кого пла́вання*

zaočk//ovať -uje -ujú *dok.* 1 *koho* *заскі́пити ко́го*; ~ deti *proti kiahňam* *заскі́пити ді́ти*

протів *высы́пок або* *кя́гнів* 2 *що* *заскі́пити*; ~ ruže *заскі́пити ру́жы*

zaokrúhl//iť -í -ia *dok.* 1 *заокругли́ти, округли́ти*; ~ dosku *заокругли́ти до́ску* 2 *(o čísľach)* *округли́ти*; ~ ceny tovaru *округли́ти ці́ны това́рів*

zaokry//ť -je -jú *dok.* *hovor.* *покры́ти*; ~ trovy *покры́ти выда́вки*

zaopatren//ie -ia s 1 *(byť a strava)* *старо-стли́вость*; celé ~ *по́вна старо-стли́вость* 2 *(v starobe, v nemoci)* *забезпе́чіння*

zaopatr//iť -í -ia *dok.* 1 *(obstarat)* *роздобы́ти, доста́ти*; musíš mi tie peniaze ~ *ты му́сиш роздобы́ти про мене́ то́ты пі́нязі* 2 *koho, čo (všestranne sa o nieko postarat)* *забезпе́чити (мате́ріа́льні)*

zaopatr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *забезпе́чити себе́*

zaorať *заорі́є заору́ dok. v rôzn. význ.* *заора́ти*; ~ do zeme *hnoj* *заора́ти гні́й до зе́млі*; ~ do cudzieho *заора́ти до чу́джо́й зе́млі*

zaostal//ý 1 *заоста́лий*; ~á *agrotechnika* *заоста́ла а́гротехні́ка* 2 *(neprijímajúci pokrok)* *заоста́лий*; ~ človek *заоста́лий чоло́вік*

zaosta//ť -ne -nú *dok. za čím, kým i bezpredm.* *v rôzn. význ.* *одста́ти, заодста́ти*; ~ za ostatnými *одста́ти од оста́тних*; ~ za priateľmi *заоста́ти од прия́телів*

zaostr//iť -í -ia *dok.* 1 *(naostrit)* *заостри́ти, наостри́ти*; ~ nôž *заостри́ти но́ж*; ~ sekeru *наостри́ти то́пір* 2 *(zašpicatiť)* *заструга́ти*; ~ ceruzu *заструга́ти це́рузку або* *бла́йвас* *zastar.* 3 *odb.* *заостри́ти*; ~ ďalekohľad *заостри́ти дале́когля́д*

zapáč//iť sa -í sa -ia sa *dok.* *komu* *полюби́ти ся, бы́ти по се́рдцю*; ~ilo sa *mu to* *dievča* *є́му полюби́ло ся або* *по се́рдцю то́то дівча*; robí, čo sa *mu* ~í *він ро́бить, што захоче́*; він ро́бить, што є́му захоче́ ся

západ -u *m* 1 *за́пад*; *na* ~ *od Bratislavy* *на за́пад або* *к за́паду од Бра́тисла́вы* 2 *(zapadnutie)* *за́пад, за́хід, захо́джіння*; ~ slnka *за́пад або* *за́хід со́лнця*; *na* ~е *slnka*

odišiel z domu в часі заходу сонця він одышов з дому • nechvál' dňa pred ~om [prisl.] не говорь гоп, по́ки не переско́чїш; не выплатить ся даштó выхв́алёвати завчасу́

zapadákov -a *hovor.* запада́к, діра́; па́ну бо́гу за хырбе́том *expr.*; žiť v ~e жыти в запада́ку а́бо па́ну бо́гу за хырбе́том

zapad//at' -á -ajú *nedok.* 1 (o *nebeských telesách*) заходить; сіда́ти; slnko ~á со́лнце захо́дить а́бо сіда́ть 2 *čim* (*pokryvať sa*) покрыва́ти ся; *obrazy* ~ajú пра́чом о́бразы покрыва́ють ся по́рохом 3 (*zatvárať sa*) заперáти ся, замыка́ти ся; brána zle ~á бра́на зле запе́рять ся 4 *do čoho* (*zabárať sa*) увязáти, запада́ти; *zadné kolesá* začali ~ *do blata* за́дні ко́леса зачали запада́ти до бо́лота 5 *hovor. pren.* (*miznúť, strácať sa*) страча́ти ся, мізнути, щезáти; ~ *do minulosti* одходить до мину́лости 6 *do čoho hovor.* входить; ~ *do systému* входить до сісте́мы; ~ *do kolektívu* входить до колект́иву

zapad//núť -ne -nú *dok.* 1 (o *nebeských telesách*) за́йти, сісти, за́па́сти; slnko už ~lo со́лнце уж зашлó а́бо сі́ло а́бо запáло 2 *čim* (*pokryť sa*) покрити ся; *v zime celý kraj* ~ne snehom в зи́мі ці́лий край покрыве́ сніго́м 3 (*zatvoríť sa*) за́пёрти ся, замкну́ти ся, припе́рти ся; brána ~la бра́на запе́рла ся а́бо припе́рла ся 4 *do čoho* (*zaboríť sa*) увязну́ти, за́па́сти; *auto* ~lo *do blata* а́вто увязло в бо́лоті 5 *hovor. pren.* (*zmiznúť, stratíť sa*) щезну́ти, спрятати ся, стратити ся, запропа́сти; ~ *do minulosti* одыйти до мину́лости; ~ *do zabudnutia* до забу́ття 6 *do čoho hovor.* во́йти; ~ *do systému* во́йти до сісте́мы; ~ol *do kolektívu* він зжив ся з колект́ивом, він звыкнув на колект́ив

západn//ý за́падний; ~á *strana* за́падна сторо́на; ~é *hranice štátu* за́падні гра́ніці держа́вы; ~ *vietor* за́падний ві́тор; ~i *Slovania* за́падні Славя́ни

západoeurópsk//ý запа́дноевро́пский; ~é štáty запа́дноевро́пскы держа́вы а́бо кра́їны

západoslovansk//ý *odb.* запа́дносла́вянский; ~é *jazyku* запа́дносла́вянскы язы́ки

západoslovensk//ý запа́днослова́цький; ~é nárešia запа́днослова́цькы діалéкты а́бо го́воры

zápach -u *m* неприемный за́пах, смрід *m*; hnilobný ~ гни́лый за́пах; odporný ~ протівный а́бо неприемный за́пах, смрід

zapách//at' -a -ajú *nedok. čim i bezpredm.* запа́хати, смерді́ти; во́няти; ~ hnilobou па́хнути гни́лостёв; ~a *mu z úst* ё́му запа́хать з уст а́бо з ро́та

zapáj//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo na čo* запóєвати; ~ *prúd* запóєвати елеќтрику; ~ *obec na elektrickú sieť* запóєвати валáл а́бо селó до сі́ти 2 *čo, koho do čoho hovor.* запóєвати *што, ко́го до чо́го*; ~ *ľudí do práce* запóєвати люде́й до робо́ты

zapáj//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho hovor.* запóєвати ся; ~ *sa do súťaže* запóєвати ся до перемага́нь

zápal -u *m* 1 запалі́ня; ~ *pľúc* запалі́ня плю́ц; ~ *mozgových blán* запалі́ня мозго́вых блáн; ~ *stredného ucha* запалі́ня сере́днього ў́ха 2 *kníž.* ентузіа́зм, воодуше́внїня, повзбуж́їня; *robiť niečo so ~om* робити даштó з ентузіа́змом а́бо з воодуше́внїнє́м 3 *odb.* запáлє́ваня; *bod* ~u то́чка запáлє́ваня

zápalist//ý одуше́внє́ний, надхне́ний, запали́стый, горли́вый; ~ *mladík* одуше́внє́ний юна́к; ~é *slová* горли́вы сло́ва

zapál//iť -i -ia *dok.* 1 запалити; ~ *sviečku* запалити сві́чку; ~ *vatru* запалити ва́тру; ~ *lampu* засві́тити ла́мпу; ~ *svetlo* засві́тити сві́тло 2 (*založiť požiar*) запалити, підпалити; ~ *dom* підпалити ді́м 3 *koho pre čo, za čo expr.* запалити, надхну́ти, воодуше́внїти; ~ *mladých za výstavbu*

nového ihriska надхнути молодёж на будованя новóго штадіону
zapál//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 запалити ся, вспыхнути; horľavé plyny sa ~ili горячі пліны запалили ся або вспламенили ся 2 запалити ся; mandle sa ~ili мандлі запалили ся 3 зачервеніти ся, почервеніти; ~ sa od hanby зачервеніти ся; почервеніти од гáньбы 4 *za čo expr.* воодушевнити ся, запалити ся, надхнути ся; ~ sa za nejakú myšlienku запалити ся або воодушевнити ся даяків ідеёв
zapal//ka -ку *ž* шваблик; škatuľka ~iek шкату́лка швабликів; zapáliť ~ku запалити шваблик
zapalkár//eň -не *ž* швабلیковий завод, завод на шваблїкы
zapalkársky шваблїковий; ~ priemysel шваблїковий про́мысел
zapalkárstv//o -а s шваблїковий про́мысел
zapalkov//ý: ~á škatuľka шваблїкова шкату́лка, шкату́лка од шваблїків
zapalnic//a -е *ž tech.* запáлю́юча шnúра
zapařovac//í запáлюючий; ~ia šnúra запáлююча шnúра; ~ie zariadenie запáлюючий механізм
zapařovač -а m запáлєвач m
zapařovan//ie -ia s *tech.* запáлєваня, сїстема запáлєваня; batériové ~ батерійне запáлєваня, акумулаторне запáлєваня
zapař//ovať -ује -ују *nedok.* 1 запáлєвати; ~ sviečku запáлєвати свічку; ~ si cigaretu запáлєвати цїгаретлю 2 (*zakladať požiar*) підпáлєвати 3 *koho pre čo expr.* запáлєвати, вдохновляти, одушевляти кóго на што
zapař//ovať sa -ује sa -ују sa *nedok.* 1 запáлєвати ся, взнітии ся 2 запáлєвати ся; často sa mu ~ovali mandle ёму чáсто запáлєвали ся мандлі 3 червеніти, почервеніти, зачервеніти ся; ~ sa od hanby червеніти од гáньбы 4 *za čo expr.* надхнáти ся, запáлєвати ся чім; ~ sa za nejakú myšlienku надхнáти ся за даяків ідеёв

zapalov//ý запáлюючий; ~ proces запáлюючий процєс; ~é ochorenie запáлююче охворіня
zapamät//ať si -á si -ajú si *dok.* запамятáти; ľahko si ~ niečo лє́гко запамятáти собі даштó
zapár//ať -а -ajú *nedok. do koho, čoho expr.* задерáти кóго, отравлєвати, доберáти, обтяжовати кóго, придира́ти ся ку кóму, чóму
zapar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* запáрити ся; seno sa ~ilo сїно запáрило ся
zapark//ovať -ује -ују *dok.* запарковáти
zápas -у m 1 (*zapasenie*) запасіня; býci ~ запасіня быків; kohútie ~у запасіня когутів; pästný ~ кулáчне запасіня; ~ na život a na smrť запасіня не на живот, а на смерть; smrteľný ~ а́гонія 2 (*konflikt, spor*) бой; ~ o mier бой о мїр; ~ o moc бой о мїць 3 *šport.* запасіня; gréckorímsky ~ грецькорі́мске запасіня; ~ vo voľnom štýle запасіня во вóльнім штїлі 4 *šport.* стрітнў́тя, фóтбал, перемарáня; futbalový ~ фотбалóве стрітнў́тя; vyhrať ~ выграти стрітнў́тя
zápas//it' -í -ia *nedok.* 1 s čím, kým i bezpredm. пасовáти ся; chlapci dlho ~ili хлóпці дóвго пасовáли ся 2 *šport.* перемарáти ся 3 s čím, kým *pren. kniž.* ~ s chorobou пасовáти ся з хворóтов; ~ so smrťou пасовáти ся зó смёртєв
zápasníctv//o -а s запасіня
zápäst//ie -ia s *anat.* запястя
zápästný запястний; ~ klub запястний клуб
zapažen//ie -ia s *tel.* натягнў́тя рук за гóлову
zapaž//it' -í -ia *dok. tel.* підняти і натягнути рўкы за себе
zapaž//ovať -ује -ују *nedok. tel.* натяговати рўкы за хырбёт
zapäť i **zapnúť** запне запnú *dok.* 1 закапчáти, запнў́ти; ~ si golier закапчáти собі řálip; ~ košeľu закапчáти сорóчку 2 запнў́ти, пустити; ~ televízor запнў́ти або пустити телевізор; ~ automat запнў́ти або натягнути автомат

zápecník -a *m expr.* припéцник

zápec//ok -ku *m* припéцок

zapečat//it' -í -ia *dok.* заліпити; ~ obálku, list заліпити копéтку, письмо; ~ flašu запечатковáти áбо заткáти фляшку

zapekačk//a -y *ž* (*druh fajky*) запикáчка

zapek//at' -á -ajú *nedok.* запикáти; ~ mäso запикáти мясо

zapek//at' -á -ajú *nedok. koho:* ~á ma neos. мам за́пху

zapek//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* запикáти ся

zaper//it' sa -í sa -ia sa *dok.* за́пинити ся, забу́блинковáти, заіскрити ся, загра́ти; víno sa ~ilo v pohári вино за́грало áбо заіскрило ся

zápch//a -y *ž* **1** *lek.* за́пха; маť ~u máти за́пху; chronická ~ хронічна за́пха **2** татарасія, загачі́ня; ľadova ~ ледо́ве татарасія

zápch//at' -á -ajú *dok.* čo čít заткáти, запхáти; ~ flašu zátkou заткáти фляшку зátков; ~ trhlínu vo dverách запхáти пуклину в двéрях • ~aj si hubu *al.* papuľu *al.* ústa! *hovor. vulg.* запхáй собі па́пюлю!

zápch//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* запхáти ся, у́пхáти ся; kanál sa ~al канáл у́пхáв ся

zapiect' zapečie zapečú *dok.* запечі́; ~ gyžu в рúре запечі́ пі́жу в рúлі

zapiect' zapečie zapečú *dok. koho:* čokoláda запіекла dieťa од чокола́ды запхáло ді́тину

zapiect' sa zapečie sa zapečú sa *dok.* при́печі ся

zapiert//at' -a -ajú *nedok.* čo, *koho* **1** поперáти, скривáти *што*, не призна́вати ся; ~ svoj rôvod скривáти áбо поперáти сво́е походжі́ня; ~ svoje city скривáти свої́ чýвства **2** зрікáти ся *кого́, чо́го*; ~ vlastného brata зрікáти ся од сво́го брáта • ~ nos medzi očami *žart.* ци́ғанити без у́грызі́ня совісти

zapiert//at' -a -ajú *nedok.* за́райбати, за́прати; ~ golier за́райбати ра́лір

zapij//at' -a -ajú *nedok.* **1** за́пивáти; ~ chlieb mliekom за́пивáти хлі́б мо́локом; ~ prášok vodou за́пивáти по́рошок во́дів **2** *prep.*

пити, за́пивáти; за́ливáти; ~ žiaľ за́ливáти жалé; ~ radosť за́пивáти на ра́дость

zapínač -a *m odb.* за́пинáч, выпинáч

zápis -u *m* **1** за́пис *m*; ре́гістра́ція; ~ školopovinných detí за́пис школопо́винних діте́й **2** за́пис; ~y ľudových piesní за́писи наро́дних співа́нок **3** за́писка, позна́чка; robiť si ~y робити позна́чки **4** протоко́л, за́писка; ~ z porady протоко́л з гро́мады áбо зо зібра́ня

zapi//sať -še -šú *dok.* **1** *koho,* čo *kam* за́писáти; ~ dieťa do školy за́писáти ді́тину до шко́лы **2** (*do záznamu ap.*) за́писáти, внéсти до спискá, за́регістро́вати **3** за́писáти; ~ si niečo do zápisníka за́писáти да́штó до бло́кно́ту áбо до за́пискы • ~ si niečo do pamäti *al.* za uši за́рубáти собі на но́ці да́штó; ~ niečo čiernou kriedou do komína *žart.* за́писáти да́штó чо́рнов кри́йдов до ко́мина; byť u niekoho dobre ~saný быти у да́кого до́брі за́писáным

zapi//sať sa -še sa -šu sa *dok.* **1** *kam* за́писáти ся; ~ na filozofickú fakultu за́писáти ся на філозо́фську фа́култу **2** за́писáти ся; ~ sa do pamätnej knihy за́писáти ся до па́мятно́й кни́ги • ~ sa do dejín *al.* do histórie за́писáти ся до істо́рії, во́йти до істо́рії; ~ sa čertovi *al.* diablovi *hovor.* прода́ти ду́шу чо́ртови áбо дя́блови **zápisk//y** -ov *m pomn.* **1** за́пискы; z ciest пу́тёвы за́пискы, за́пискы з до́рог **2** *lit.* за́пискы, мемоа́ры *pomn.*

zápisn//é -ého за́писне, вступне́ за́плачі́ня; zaplatiť ~ за́платити за́писне

zápisnic//a -e *ž* протоко́л; ~zo schôdze протоко́л зо зібра́ня; spísať ~u скла́сти áбо на́писáти протоко́л

zápisník -a *m* бло́кно́т, за́писник

zapisovač -a *m odb.* самопи́шучій áбо ре́гістру́ючий апа́рат

zapis//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *koho,* čo *kam* за́писовати, при́нимáти; ~ dieťa do školy за́писовати ді́тину до шко́лы **2** (*do záznamu ap.*) за́писовати, вна́шáти до спискá, ре́гістро́вати, при́нимáти **3** за́писовати; ~

si niečo do zošita записовати собі даштò до тейкы *zastar.* áбо писáнкы

zapis//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 *kam* записовати ся; ~ sa na diaľkové štúdium записовати ся на заóчне одділіня 2 записовати ся; ~ sa do pamätnej knihy робити záпис до памятной книги • ~ sa do dejín *al.* histórie входити до історії

zapisovateľ -a *m* 1 записователь; súdny ~ записователь в суді 2 записователь; zvolit' niekoho za ~а выбрати дакого за записователя

zapiš//ťat' -tí -tia запищáти; kuriatko ~ťalo кўря запищáло

zapiľ//ť -je -jú *dok.* 1 запити; ~ obed pivom запити обід пивом 2 *pren.* выпити (з náгоды чо́го); ~ smútok заплайти смўток; ~ radosť выпити на рáдость

zaplakan//ie -ia *s:* to je na ~ тотò є на запла́кана

zapla//kat' -če -čú *dok.* запла́кати; žalostne ~ жалóстні áбо грько запла́кати

zapláš//it' -í -ia *dok.* 1 одогна́ти, заполоша́ти, одполоша́ти, сполоша́ти; ~ vtáku одогна́ти áбо сполоша́ти птáхів; ~ zver сполоша́ти звірину 2 *pren.* одогна́ти, розогна́ти

záplat//a -y ž záплата; prišit' ~u пришити záплатку; pohavice sú sama ~ ногави́ці цілы поплáтаны

zaplát//at' -a -ajú *dok.* заплáтати; ~ šaty заплáтати шмáты; ~ vrese заплáтати мiх; ~ diery na streche опрáвити діры на стрі́ці

zaplat//it' -í -ia *dok.* 1 *čo, za čo, čím, koho, za koho* заплатити; ~ účet заплатити ўчет áбо розрахунок; ~ za úšitie šiat заплатити за ушы́тя шмат 2 *čo čím* заплатити за *што чiм*; ~ hlavou заплатити гóловов; ~ životom а) (*svoju chybu*) заплатити живóтом; б) (*slobodu ap.*) заплатити живóтом • pán boh zaplať а) сла́ва бóгу; б) дякую

záplav//a 1 повóдень, záплава; jarné ~y ярна повóдень 2 *pren.* záплава, мо́ре; ~ kvetov мо́ре квіток; ~ zahraničného tovaru záплава чуждо́го тоváру

zapláv//at' -a -ajú *dok.* заплáвати; ~ do stredu rieky заплáвати до середини рі́кы

zapláv//at' si -a si -ajú si *dok.* поплáвати

zaplav//it' -í -ia *dok.* 1 затопити, залляти; *rieka ~ila polia* піка залляла по́ля 2 *pren.* заводнити; заповнити; ~ trh tovarom заповнити торг тоváрами

zaples(k)//núť -ne -nú *dok. expr.* забўхнути, запéрти; ~ dvere za sebou забўхнути двéрі за собо́в

zaplet//at' -á -ajú *nedok.* 1 *čo do čoho* заплі́тати *што до чо́го*; плéсти; ~ si vrkoče заплі́тати собі ко́сы 2 *čo do čoho* вплі́тати *што до чо́го*; ~ stuhu do vrkoča вплі́тати áбо заплі́тати пáнтлик до ко́сы 3 *expr. (nohami)* заплі́тати ся *so zmenou vetnej konštrukcie*; *ledva ~al* nohami він лéдва заплі́тав но́гами 4 *koho do čoho expr.* вмішовати, заплі́тати, втяговати *кого до чо́го*

zaplet//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* 1 *do čoho i bezpredm.* заплі́тати ся, пўтати ся, запўтовати ся *в чiм* 2 заплі́тати ко́су áбо ко́сы; *dnes sa akosi dlho ~á* днес она́ я́кось дóвго заплі́татъ ко́су 3 *expr. (o nohách)* заплі́тати ся; *nohy sa tu ~ali* ё́мў но́гы заплі́тали ся 4 *do čoho* вмішовати ся, заплі́тати ся, втяговати ся; ~ sa do nebezpečnej hry вмішовати ся до небезпéчної грь 5 вмішовати ся, заплі́тати ся; *problém sa ~á* прóблем запўтує ся, стáвять ся складным

zápletk//a -y ž 1 конфлі́кт, осло́жніня; *diplomatické ~y* дiпломатiчнi осло́жніня 2 *lit.* завязка; ~ *románu* завязка ромáна; *rozuzlenie ~y románu* розвязка ромáна

zapliest' zapletie zapletú *dok.* 1 *čo do čoho* заплéсти *што до чо́го*; ~ *niekomu* vrkoče заплéсти ко́сы да́кому; ~ *vlasu* do vrkočov заплéсти во́лосы до кос 2 *čo do čoho* вплéсти *што до чо́го*; ~ *stužku* do vrkoča вплéсти пáнтлик до ко́сы 3 *koho do čoho expr.* заміша́ти, втягну́ти *кого до чо́го*; ~ *niekoho* do *neprijemností* втягну́ти да́кого до непри́ємностей áбо до непри́ємной

cityáci 4 *čo expr.* замотати, перепутати; všetko zaplietol він вшитко помотав або перепутав 5 *čo expr. (o reči, rozhovore)* зачати, завести; ~ rozhovor s niekým завести бісіду з даким

zapliesť sa zepletie sa zapletú sa *dok.* 1 *do čoho i bezpredm.* запутати ся, замотати ся; mucha sa zaplietla do pavučiny мұха замотала ся до павучины 2 *medzi koho, čo, do čoho* замішати ся в чім, до чого, між ким, чим; sa medzi ľudí do zástupu замішати ся до заступу між людьми 3 *do čoho expr.* замотати ся в чім; ~ sa do dlžob замотати ся в довгів 4 *s kým expr.* často *rejor.* спутати ся 5 (*obuť. v reči*) замотати ся, збити ся

zaplomb/ovat' -uje -ujú *dok.* v *rôzn. význ.* забломбовати; ~zub забломбовати зуб; ~ vozeň забломбовати вагон

zapnúť p. zapäť

zápoč/et -tu *m* започет; dostať ~ достати започет

započít/at' -a -ajú *dok.* *čo komu, do čoho* зараховати; ~ odpracované roky do dôchodku зараховати одробів років до пенсії

započúv/lať sa -a sa -ajú sa *dok.* *do čoho i bezpredm.* прислухати ся к чому, вслухати ся до чого

zapodiev/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* čím заоберати ся; ~ sa domácnosťou заоберати ся домашнім гадівством; ~ sa неjakým problémom заоберати ся даяким проблемом

zapochyb/ovat' -uje -ujú *dok.* *o čom. kom i bezpredm.* запохыбовати о чім, ким; не быти пересвідчівним о чім, ким

zapoj//it' -í -a *dok.* 1 *čo na čo* запоїти, припоїти (до сіму); ~ prúd запоїти електрику; ~ obec на elektrickú sieť запоїти село до електричної сіті 2 *koho, čo do čoho hovor.* запоїти, привлечі кого, к чому; ~ do práce všetky stroje пустити до ходу вшитки машыны; ~ žiakov do súťaže запоїти учеників до перемагань

zapoj//it' sa -í sa -a sa *dok.* *do čoho hovor.* запоїти ся, вступити до чого; ~ sa do hry запоїти ся до гри

zapolárn//y заполарный; ~a tundra заполарна тундра

zápolen/ie -ia *s kniž.* бой, запасівня, перемагань

zápol//it' -í -ia *nedok.* *s čím, kým o čo i bezpredm. kniž.* боївати, перемарати ся; запасити; ~ s ťažkosťami запасити з тяжкостями; ~ o prvenstvo боївати о першість

zápor¹ -u *m* 1 негівна сторона, мінус; všetko má svoje klady i ~у вшитко мать свої позівні і негівні сторони або свої плусы і мінусы 2 (*nesúhlas*) незгода 3 *gram.* негівня; vetný ~ повна негівня

zápor² -u *m* заворя; zavrieť dvere на ~ запірти двіри на заворю

záporn//ý v *rôzn. význ.* отрицателный, негівный; ~á odpoveď негівна одповідь; ~é povahové stránky негівні рисы характера; napísať o práci ~ posudok дати негівне посуджівня о робіті; mať na niekoho ~ vplyv máti негівный вплив на дакого; ~ hrdina *lit.* отрицателный герой; ~é číslo *mat.* отрицателне число; ~á veličina *mat.* отрицателна величиня; ~ náboj *fyz.* негівний патрон; ~é zámerno отрицателный містоназівник

záporov//ý: ~á časť *gram.* отрицajúча частка; ~ genitív *gram.* рождajúчий пад або ренів при отричані, ренів отричівня

zapot//it' sa -í sa -ia sa *dok.* запотити ся; ~ sa od námahy запотити ся од намагы; ~ sa od strachu запотити ся од страху

zapotreby vetná *prísl. hovor.:* je ~ тріба; nemám ~ tam chodiť mi не тріба там ходити

zapotroš//it' -í -ia *dok. hovor. expr.* положить, одложить, стратити, запотрошити; ~ pero запотрошити перо

zapovedať sa zapovie sa zapovedia sa *dok.* *s neurč., bezpredm. i so spoj.* же заківати ся, зарікнути ся, заречі ся; закляти ся;

zapovedal sa, že tam viac nepôjde він за́пився, же ве́ще а́бо ні́гда там не пі́де; він за́ка́яв ся ходи́ти там

zapôsob//liť -í -ia *dok.* *na koho*, čo вплинути; treba na neho ~ трéба на нéго вплинути; liek ~il lík вплинув, lík за́чав ді́яти

zapracovaný скýсений; ~ robotník скýсений робóтник

zaprac//lovať -uje -ujú *dok.* **1** *koho* поучі́ти, увéсти до робóты; ~ mladých robotníkov поучі́ти молодых робі́тників **чóму** **2** *čo do čoho* замі́сити, вмі́шати *што до чóго*; ~ maslo do cesta замі́сити ма́сло до ті́ста **3** *čo krajč.* вшы́ти, обшы́ти, заруби́ти; ~ rukáv вшы́ти рука́в; ~ okraj sukne заруби́ти край сýкні

zaprac//lovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* вникну́ти до робóты, звыкну́ти на дя́ку робóты; mladý robotník sa už ~al молодый робóтник уж звы́кнув на робóту

záprah -u *m* (*o zvieratách*) за́пряг; konský ~ кінсьый за́пряг; sane na psi ~ сáнky на псі́й за́пряг; byť vhodný do ~u гóдить ся на за́пряг

zaprask//ať -á -ajú *dok.* за́прáскати, за́скрі́пати

zapráš//liť -í -ia *dok.* **1** за́порошы́ти; ~ si topánky за́порошы́ти собі́ топáнкы **2** *čo, koho, čím* посы́пати; ~ mäso múkou посы́пати мя́со му́ков

zapráš//liť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** за́порошы́ти ся, покры́ти ся по́рохом **2** *neos. (o prachu)* підня́ти ся (*o nóроху*); za každým krokom sa ~ilo за ка́ждым кро́ком підня́в ся по́рох, за ка́ждым кро́ком за́порошы́ло ся • ušiel, až sa tak za ním ~ilo він одышо́в, лем так за ним за́порошы́ло ся

zaprát zaperie zaperú *dok.* за́ра́йбати; ~ golier na košeli за́ра́йбати га́лір на сорóчці

zaprávan//ý: -é kurča *kuch.* кúря на о́мáчці

zapráv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *hovor.* за́пахáти, за́ліплéвати; ~ diery за́ліплéвати ді́ры **2** *kuch.* за́правля́ти; ~ polievku smotanou за́правля́ти по́ливку сметáнков **3** *na čo, pod čo* замі́сити а́бо за́прави́ти ті́сто на

што; ~ на koláč замі́сити ті́сто на колáч; ~ bliny за́прави́ти ті́сто на пала́чінкы

zaprav//liť -í -ia *dok.* **1** *hovor.* за́прави́ти; ~ diery v plote за́прави́ти ді́ры в плóті **2** *kuch.* за́прави́ти; ~ tekvicu mliekom за́прави́ти ды́ню мо́локом **3** *na čo, pod čo* замі́сити ті́сто на *што*; ~ на koláč замі́сити ті́сто на колáч

zapravovať p. zaprávať

zapráž//ať -a -ajú *nedok.* *čo, čím* *kuch.* за́пражáти му́ков

zapráž//liť -í -ia *dok.* *čo, čím* за́пражýти му́ков; ~ kapustu за́пражýти ка́пýсту му́ков; ~ená polievka за́пражéна по́ливка

zápražk//a -y *ž* мучна́ за́пражка; maslová ~ мучна́ за́пражка з ма́слом

záprd//ok -ka *m* стухну́те а́бо показéне яйце

zapredan//ec -ca *m* *repor.* за́продáнець, підкупéный чоловíк

zapred//ať -á -ajú *dok.* за́продати, зра́дити

zapred//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* продати́ ся; ~ sa za peniaze продати́ ся за пíнязі

zapret//lovať -uje -ujú *dok.* ско́ригóвати; ~ rukopis ско́ригóвати рýкопис

zapriah//nuť -ne -nú *dok.* *čo, koho do čoho i bezpredm. v rôzn. význ.* за́прячі́ ко́го до чóго; ~ voly do voza за́прячі́ во́лы до во́за; ~ niekoho do roboty *hovor. expr.* за́прячі́ да́кого до робóты

zapriať zapraje zaprajú *dok. komu* *čo i bezpredm.* за́желáти; ~ niekomu zdravia за́желáти да́кому здо́ровя

zapričin//liť -í -ia *dok.* *čo komu* **1** бы́ти а́бо стáти причі́нов чóго; neopatrnosť ~ila katastrofu неосторóжність стáла причі́нов катастрóфы **2** причі́нити; ~ niekomu bolesť причі́нити бо́лість да́кому; ~ škodu причі́нити шкóду

zapr//liet' -ie -ú *dok.* *čo, koho* **1** по́перти *што*, скры́ти *што*, не при́знáти ся к чóму; ~ svoj pôvod по́перти свóе по́ходжiня; ~ svoje city скры́ти свóї чýвства **2** одрі́кнути ся од ко́го, чóго, зречі́ ся ко́го; ~ vlastného otca зречі́ ся ві́тця • ~ nos medzi očami по́перти ка́ждому́ уж зна́ме

zapr/iet'² -ie -ú *dok.* *do čoho, čo o čo* запэрти ся *чím до чόго, опэрти ся чім о што*; ~ *ruky o stenu* опэрти ся рукамі о стіну

zapr/iet'³ -ie -ú *dok.* запэрти; ~ *vráta* запэрти бра́ну

zapr/iet' **sa**¹ -ie sa -ú sa *dok.* перемочі ся, оволодіти собо́в

zapr/iet' **sa**² -ie sa -ú sa *dok.* *do čoho, o čo i bezpredm.* запэрти ся, опэрти ся; ~ *sa celou silou do dverí* запэрти ся цілов силов до двéрей; ~ *sa do veselí* запэрти ся до вéсел

zapisahaný *expr.* зарытый; ~ *nepriateľ* зарытый непри́ятель

zapisah//at' -á -ajú *dok.* *koho* записяга́ти, дати присягу; ~ *ala ho, aby neprežradil* она́ записяга́ла ёго́, же він не вызрадить ёй

zapisah//at' **sa** -á sa -ajú sa *nedok. dok.* присяга́ти/записяга́ти ся, дати/дава́ти присягу

zaprotest//ovat' -uje -ujú *dok.* запро-тестова́ти

zaprsk//at' -á -ajú *dok.* *čo* забрыскати; ~ *šaty blatom* забрыскати шма́ты бо́лотом

zaprsk//at'² -á -ajú *dok.* зафыркати, застрі́кати

záprst//ie -ia s *anat.* п'ястны ко́сти, п'ясть ж

záprstn//ý п'ястный; ~ *á kosť* п'ястна кість

zapud//it' -í -ia *dok.* одогна́ти, вигнати; ~ *strach* вигнати страх

zapuch//núť -ne -nú *dok.* опухнути; *líce mu ~lo* лице́ а́бо тварь ё́му опухла

zapust//it' -í -ia *dok.* **1** *čo do čoho (vmontovať, vsadiť)* вложити, всадити, вмонтова́ти *што до чόго*; ~ *pilier do zeme* всадити стовп до зéмлі **2** *čo čím* натéрти; ~ *dlážku voskom* натéрти підло́гу во́ском • ~ *korene* пустити корі́ня

zapúšť//at' -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho (montovať, vsádzať)* вса́джовати, вклада́ти; ~ *rúry do steny* вклада́ти ру́лы до стіны **2** *čo čím* натера́ти; ~ *dlážku voskom* натера́ти підло́гу во́ском • ~ *korene* пуца́ти корі́ня

zapýr//it' **sa** -i sa -ia sa *dok.* почервеніти ся, вспыхнути; ~ *sa od hanby* почервеніти од га́ньбы

zaráb//at'¹ -a -ajú *nedok.* *čo, na čom, kom i bezpredm.* зарабляти; ~ *si na živobytie* зарабляти собі на живот; *už sám ~a* він уж сам зарабля́ть

zaráb//at'² -a -ajú *nedok.* *na čo kuch.* заправити, заробити (*mícmo*); ~ *cesto* заправити а́бо заробити ті́сто

zarad//it' -í -ia *dok.* *čo, koho do čoho 1 (začleniť)* вчлени́ти; ~ *hru do programu* вчлени́ти п'есу до репертоа́ру **2** (*roztriediť*) розді́лити; ~ *žiakov do skupín* розді́лити учени́ків до гру́п **3** *bol ~ený do armády* він був зарахований на воєнську службу́ **4** *do čoho (určiť)* одне́сти к чо́му; ~ *do tretej skupiny* одне́сти к трéтій гру́пі **5** за́ложити, вложи́ти; ~ *listok do kartotéky* за́ложити лі́сток до картоте́ки

zarad//it' **sa** -í sa -ia sa *dok.* **1** розді́лити ся; *sa do skupín* розді́лити ся до гру́п **2** за́няти сво́є місце (*ме́джі да́ким, да́чим*), доста́ти ся ме́джі ко́го; ~ *sa medzi vyspele krajiny sveta* за́няти сво́є місце ме́джі розви́нутими краї́нами сві́та **3** *tel.* стоя́ти в за́ступі, за́няти місце́ в коло́ні

zaradom prisl. за́рядом, е́дén за дру́гим; по по́рядку

zarad//ovat' -uje -ujú *nedok.* *čo, koho do čoho 1 (začleňovať)* вчле́нєвати *што, ко́го до чόго*; ~ *hru do repertoáru* вчле́нєвати п'есу до репертоа́ру **2** (*roztried'ovat'*) розпо́ділєвати; ~ *do skupín* розпо́ділєвати до гру́п **3** на́ступова́ти де; ~ *do práce* на́ступова́ти до робо́ты **4** (*určovať*) одно́сити к чо́му; ~ *rukopis do XV. (pätnásteho) storočia* одно́сити ру́копис до XV-го ві́ку **5** за́кладати, вкла́дати; ~ *lístky do kartotéky* вкла́дати лі́стки до картоте́ки

zarad//ovat' **sa** -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** розпо́ділєвати ся; ~ *sa do skupín* розпо́ділєвати ся на гру́пи **2** за́бера́ти сво́є місце́ (*ме́джі ќым, чі́м*) **3** *tel.* става́ти до за́ступу, за́бера́ти місце́ в коло́ні

zarad//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* з ко́го, чо́го, кому́, чо́му, *nad čím i bezpredm.* обра́довати ся, пора́довати ся, потіши́ти ся ко́му, чо́му, ~ sa *príchodu niekoho* пора́довати ся приходу дако́го

zarachot//at' -í -ia *dok.* задудні́ти, зарахотáти; загирмі́ти, удáрити; hrom ~il удáлив гром

zaranž//ovať -uje -ujú *dok.* при́правити, орґанізо́вати; ~ *posedenie* при́правити вечері́нку

zarásť *zarastie zarastú dok.* 1 *čim i bezpredm.* заросну́ти; обросну́ти; chodník *zarástol trávou* пішник за́ріс траво́в 2 *hovor.* зарости́, загої́ти ся; rána *zarástla* rána заросла́ або загої́ла ся

zarát//at' -a -ajú *dok.* 1 *čo do čoho; koho, čo medzi čo, koho* зарахо́вати; при́яти 2 *čo komu* зарахо́вати 3 (*zaúčtovať*) нарахо́вати; ~al mu sto eura *za prácu* він нарахо́вав є́му за робо́ту сто є́вра

zaraz *prísl.* та́кой, за́раз, одра́зу, в то́ту ми́нуту

zaraz//it' -í -ia *dok.* 1 *čo kam* вбити́, за́бити, вопха́ти; ~ *palicu do zeme* вбити́ па́лицю до зе́млі 2 *koho, čo (zadiviť, zmiašť)* зара́зити, заскочи́ти, приве́сти до безра́дності; *všetkých ~il jeho odchod* є́го оды́йджі́ня вшы́тких заскочи́ло або зара́зило 3 *čo komu hovor. expr. (znemožniť)* приза́ставити, затримати́, за́ставити; ~ *vývoj* приза́ставити ро́звиток

zaraz//it' sa -í sa -ia sa *dok.* (*prekvapiť sa, zmiašť sa*) жа́снути, зара́зити ся, зачу́довати ся

zaráž//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo kam* вбивáти, забивáти, запха́ти; ~ *lopату do zeme* запха́ти лопáту до зе́млі 2 *koho, čo (uvádzať do rozpakov, miašť)* споді́вати ся, зачу́довати ся, приводи́ти до безра́дності; ~alo ma *jeho správanie* є́го поведо́жнія приводи́ло ме́не до безра́дності, я чу́довав ся є́го поведо́жнію

zarážk//a -y *ž* 1 *typ.* одступ 2 *žel.* гаму́юча па́пуча

zárez -u *m* за́рубка, за́різ; надрі́зання; ~ на *strome* за́рубка на стрóмі; *hlboký* ~ глубо́ке надрі́зання; ~у на *hrdle* морщи́нка на шы́ї

zare//zať -že -žú *dok.* 1 *čo, koho* за́різати; ~ *hus* за́різати гýску 2 *do čoho* за́різати до чо́го, у́різати ся до чо́го; ~ *do dreva* за́різати до де́рева; ~ *si do prsta* у́різати ся до па́лця • *spí ako ~zaný hovor.* він спить як за́битый; *čuší al. mlčí ako ~zaný* він мовчи́ть як за́битый

zare//zať sa -že sa -žú sa *dok.* 1 (*usmrtiť sa*) за́різати ся 2 *do čoho* в́різати ся до чо́го; в́піхнути до чо́го; *nôž sa ~zal do tela* нож в́різав ся до ті́ла 3 *do čoho expr.* в́різати ся до чо́го; *do uší sa ~zal ostrý tón* до є́го ух в́різав ся рі́зкий звук

zariaden//ie -ia *s* 1 (*prístroj, súhrn prístrojov*) за́ряджі́ня, механі́зм, приспосо́блі́ня, апа́рат; *nakladacie* ~ накла́даючі́й механі́зм; *dopravné* ~ тра́нспортний механі́зм; *osvetľovacie* ~ осві́тлюючі́й механі́зм; *vrtacie* ~ вертя́чий механі́зм; *chladiace* ~ охоло́джуючі́й механі́зм; *sušiace* ~ высу́шуюче приспосо́блі́ня 2 (*inventár, vybavenie*) за́ряджі́ня, те́хніка; *moderné* ~ моде́рна те́хніка; *strojové* ~ машыно́ве за́ряджі́ня; *hygienické a sociálne* ~ (záchody, umývarne, sprchy ap.) гі́гієні́чне і соціáльне за́ряджі́ня 3 (*náradie, nábytok*) за́ряджі́ня, бýтор *zastar.*; *bytové* ~ за́ряджі́ня бывáння; ~ *izbu* за́ряджі́ня і́збы 4 (*spoločenská ustanovizeň, inštitúcia*) інштіту́ція

zariad//it' -i -ia *dok.* 1 *bytorити*; розло́жыти бýтором; ~ *si nový byt* забу́торити но́ве бывáння 2 *čo i so spoj.* абу забезпе́чити; *všetko mu ~il* він вшы́тко є́му забезпе́чив 3 (*zriadiť*) за́ложыти, отвори́ти, орґанізо́вати; ~ *si laboratórium* за́ложыти лабо́рато́рію

zariad//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 *podľa koho, čoho* приспосо́бити ся ку́ ко́му, чо́му; *nech sa podľa toho ~i* най він ку́ то́му приспосо́бить ся 2 (*zariadiť si byt*) укварте́ле́вати ся

zariečť sa zarečie sa zarečú sa *dok.* *čoho so spoj.* že, *s neurč. i bezpredm.* запечі ся, закаяти ся, записягати ся; *zariekol sa*, že tam viac nepôjde він зарік ся там ходити; він записягав ся, же вєще там не піде
zariekac//í зарікаючий; -ia formula зарікаючи слóва, заклинаня, заклятя
zariekadl//o -a *s* заріканя; зарікаючи слóва; заклинаня
zariek//ať -a -ajú *nedok.* зарікати, ворожити; ~ chorobu зарікати хворóту
zariek//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* *čoho so spoj.* že, *s neurč. i bezpredm.* зарікати ся
zarinč//ať -í -ia *dok.* **1** (o skle, oknách) зарінчати, задзвенчати; okná ~alı скла в óкнах зарінчали; sklo ~alo скло зарінчало **2** зарінчати, цвиньгнути
zarmuc//ovať -uje -ujú *nedok.* скормúчовати, смутити, депрímовати, убивати; ~uje ma jeho choroba мєне убивать або депрímує єго зворóта
zarmuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* скормúчовати ся, ставати ся смутним, розлáджовати ся, убивати ся
zarmúten//ý скормучєний, смутный, засмучєний, розладжєний; ~í rodičia смутны або розладжєны рóдичи; ~á tvár скормучєна тварь
zarmút//it' -í -ia *dok.* скормутити, зосмутніти, розлáдити; ~ neprijemnou správou скормутити неприємнов вістков
zarmút//it' sa -i sa -ia sa *dok.* скормутити ся, зосмутніти, розлáдити ся
zármuť//ok -ku *m* жаль, смúток, лютость; spôsobiť niekomu ~ завинити дакому жаль
zarob//it' (si) -í (si) -ia (si) *dok.* *čo, na čom, kom i bezpredm.* заробити
zarob//it' -í -ia *dok.* *kuch.* замісити, приправити; ~ cesto na koláče замісити тісто на колачі
zárob//ok -ku *m* záробок; denný ~ дєнный záробок; mesačný ~ місячний záробок; živiť sa príležitostnými ~kami живити ся нагóдними(a) záробками • chodiť za ~kom, chodiť na ~ky зодити на záробки

zarod//it' -í -ia *dok.* зарóдити, принєсти плóды, дати урóду; tohto roku jablone pekne ~ili tógo róку яблони дали шýв(м)ну урóду
zárodočn//ý biol., bot. зародкóвый; ~é bunky зародкóвы клітки
zárod//ok -ku *m* **1** záродок; ľudský ~ людський záродок; ~ky baktérii záродки бактєрій **2** (začiatok) záродок, зачаток; udusiť niečo v ~ku удусити даштó в зачатку або в záродку
zaros//it' -í -ia *dok.* опосити; намочіти, змочіти (росóв, слызáми); ~ il si nohu він опосив собі нóгы
zaros//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** опосити ся, заросити ся; покрити ся росóв **2** (o oknách, okuliaroch) заросити ся; oblok sa ~il облак заросив ся **3** заросити ся; спотіти; oči sa ~ili slzami óчі заросили ся слызáми, на очáх выступили слызы; čelo sa ~ilo челó спотіло, на челó выступив пот
zároveň *prísl.* єдночáсні; доведна; vošiel ~ s ním він вошóв єдночáсні або доведна з ним
zarovni//ať -á -ajú *dok.* зарівнати; зрівнати
zarovnáv//ať -a -ajú *nedok.* зарівновати, рівнати
zarovno **1** *prísl.* (naraz, spolu) єдночáсні; доведна; prišiel ~ s ním він пришóв доведна з ним **2** *predl. s 2. p.* (v úrovni niečoho) на úrovни чóго; ~ oka на úrovни óка
zarozpráv//ať sa -a sa -ajú *dok. expr.* заговорити ся, забісідовати ся
zárub//ňa -ne *ž* зарубня, рам
zaruč//ať -í -ia *dok.* замучати, зарычати; krava ~ala корóва замучала; tur ~al тур зарычав
zaručene *prísl. hovor.* їсто, цáлком їсто, наїсто, óзай; dnes ~ pride він днесь їсто прийде
zaruč//it' -í -ia *dok.* кому, čomu чо забезпєчити, гáрантовати; ~ národom mier забезпєчити нарóдам мір або пóкій

zaruč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *za koho, čo, komu, čím* зав'язати ся, заручити ся, взяти на себе відповідність *за дакого, за дашто*
záručný гаранчний, заручуючий; ~ list гаранчний лист, гаранція

zaruč//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* *za koho, čo, komu, čím* заручовати ся, ручати ся

záruk//a -y ž 1 ручіння, гаранція; ~ *za* niekoho, niečo ручіння *за дакого, за дашто*; medzinárodné ~у міжнародні гаранції; poskytovať ~у давати гаранції 2 *pren.* ручіння, гаранція; ~ úspechu гаранція успіху; ~ mieru ручіння миру

zarybn//it' -í -ia *dok. odb.* зарыбнити

zaryč//at' -í -ia *dok.* зарычати; закрічати; jeleň ~al елень зарычав

zarytý зарытий, проклятий; ~ nepriateľ зарытий неприatelj

zas, zasa *prisl.* зась, зно́ва; на́ново; ~ prší зась па́дять дожд

zásad//a¹ -y ž 1 (*presvedčenie, princíp*) принцип; to je proti mojím ~ám то́тo протів мо́їх принципів; v ~е в принципі; zo ~у з принципу, принципіалні; na ~е по принципу 2 (*norma, pravidlo*) правило; ~ pravej ruky *aut.* правило право́й ру́кы

zásad//a² -y ž *chem.* основа

zasadac//i -ia sieň са́ла засіда́нь; ~ poriadok засіда́ючий по́рядок, план розмі́щення в са́лі учас́тників засіда́ня

zasadač//k//a -y ž *hovor.* са́ла засіда́нь, конфе́ренц-са́ла

zasadan//ie -ia s засіда́ння, це́сія; slávnostné ~ сла́вно́стне засіда́ння; ~ vlády засіда́ння правлі́ня

zasad//at' -á -ajú *nedok.* засіда́ти; vedecká rada fakulty ~á нау́чна ра́да фа́култы засіда́ть

zasad//it'¹ -í -ia *dok.* поса́дити; ~ ruže, zemiaky поса́дити ру́жы, банду́рки

zasad//it'² -í -ia *dok.* 1 *čo do čoho* (*vsadiť, umiestniť*) вста́вити; ~ oblok вста́вити о́блак 2 *čo do čoho* (*nasadiť, zapojiť*) пу́стити до хо́ду; ~ do žatvy kombajnu пу́стити до жа́твы комба́йны 3 *čo komu*

(*dať*) на́не́сти; ~ ranu niekomu на́не́сти у́дер дако́му

zasad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* о *čo, za čo* вына́снажы́ти ся о *што*, причи́нити ся о *што*, взяти ся *за што*

zasaditý *chem.* основный, алкалі́чный; ~ roztok алкалі́чный ро́сток

zasad//núť -ne -nú *dok.* 1 сі́сти, усі́сти ся; ~ *za stôl* сі́сти *за сті́л*; ~ *k obedu* сі́сти обі́дати *а́бо к обі́ду* 2 (*zísť sa*) зы́йти ся; ~ala mestská rada зы́шла ся мі́ська ра́да 3 *čo komu* взяти мі́сце; ~ miesto niekomu взяти дако́му мі́сце

zasad//núť si -ne si -nú si *dok.* 1 сі́сти, засі́сти; ~ si ku kartám сі́сти ку ка́ртам 2 *na koho hovor. expr.* сі́сти *на дакого*; učiteľ si ~ol *na žiaka* у́чи́тель сі́в со́бі *на учени́ка*

zasadnuť//ie -ia s засі́да́ння; це́сія; ~ parlamentu засі́да́ння парла́менту

zásadn//ý 1 принци́піалный; ~á otázka принци́піалный вопро́с; *dať* ~ súhlas да́ти принци́піалне согла́шення 2 (*podstatný*) основный, принци́піалный, корі́нний; ~á pripomienka основна́ *а́бо* принци́піална позна́чка; ~ rozdiel основный ро́зді́л

zasadotvorný *chem.* алкалі́чный, основный; ~ prvok алкалі́чный еле́мент

zásadov//ý принци́піалный; ~ človek принци́піалный чоло́вік; ~á politika принци́піална полі́тика

zásah -u m 1 (*zasiahnutie niečoho*) зася́гну́тя; presný ~ то́чне зася́гну́тя; priamy ~ пря́ме зася́гну́тя 2 (*úder*) у́дер; ~ kopytom у́дер копы́том 3 (*zákrok*) зася́гну́тя; ~ lekára зася́гну́тя лі́каря

zasah//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo, koho i bezpredm.* тра́фля́ти до чо́го, до ко́го; ~ cieľ тра́фля́ти до ці́лі 2 *do čoho* вмі́шова́ти ся; запо́єва́ти ся; *do* ~ diskusie запо́єва́ти ся до дис́кусії 3 вмі́шова́ти ся, при́нимати кро́кы 4 *čo* зася́говати *што*, росшы́ре́вати ся *на што*

zase p. zas

zased/iet' sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.* засидіти ся; ~el sa na návšteve засидів ся на навщіві

zásek -u *m 1* (*prekážka zo zo'atých stromov*) (лісний) zával **2** засічка, зрубка, зріз; ~у на stromoch зріз на стрóмах **3** (*jarok, priekopa*) выкопаť hlboký ~ выкопати глубокий ярок

zasek//at' -á -ajú *dok.* завалити, перегородити (навалёными(а) деревами); ~ cestu завалити дорóгу деревом

zasek//núť -ne -nú *dok. 1* (*zatarasiť zásekom*) завалити (звалёними стрóмами); ~ cestu завалити дорóгу **2** čo, čím do čoho засікнути; ~ sekeru do dreva засікнути топором до дерева **3** затиснути, стиснути; ~ zuby стиснути зúбы; ~ peru стиснути ráмбы; ~lo mu dych neos. ёмý стисло дыха́ня

zasek//núť sa -ne sa -nú sa *dok. 1* do čoho, kam i bezpredm. засікнути ся, затяти ся; sekera sa ~la do stromu toníp засік ся до стрóму **2** *hovor. (o mechanizmoch)* засікнути ся, застряти; kľúč sa ~ol v zámke ключ засік ся в зámку **3** (*v reči*) засікнути ся; reč sa mu ~la він засік ся • dych sa mu ~ol ёмý застáвило дыха́ня

zasch//núť -ne -nú *dok. 1* (*celkom vyschnúť*) зосхnúти; tráva ~la tráva зóсхла **2** (*uschnúť, prischnúť*) засхnúти; krv ~la na rane кров на ráні зáсхла

zasiah//nuť -ne -nu *dok. 1* čo, koho i bezpredm. засягнути до чóго, до кóго; guľka ho ~la do ruku кúлька засягла ёго до рýки **2** do čoho замішати ся до чóго; ~ do diskusie замішати ся до діскýсії **3** (*zakročiť*) замішати ся, прияти кро́кы **4** čo пошко́дити; plúca sú ~nuté tuberkulózu plusa пошко́дженý туберкулóзов

zasiať zaseje zasejú *dok. 1* čo посіяти, посяяти; ~ oblie посіяти зёрно **2** čo čím засіяти; ~ pole oziminami засіяти по́ле озими́нами **3** *prep.* засіяти; вnéсти; ~ пероко́й не́кому до ду́ше засіяти не́по́кій до душы дако́му

zasiel//at' -a -ajú *nedok. čo кому* посылáти, одосылáти; ~ balíky, peniaze посылáти па́кликы, пінязі

zasielateľ -a *m 1* (*odosielateľ*) одправитель **2** (*majiteľ podniku*) експеди́тор, маітель експеди́ції

zasielateľský: ~ podnik експеди́ція, експеди́чна фірма

zasielk//a -у ž *pošt.* па́клик; poštová ~ пошто́вый па́клик; balíková ~ па́клик; doručiť ~и доне́сти па́клик

zasiev//at' -á -ajú *nedok. 1* čo сіяти; ~ oblie сіяти зёрно **2** čo čím засієвати, засівáти; ~ lúky засієвати лу́кы **3** *prep.* вна́шати, засієвати; ~ strach вна́шати страх

zaskak//ovať -uje -ujú *nedok. 1* za koho *hovor. expr.* заска́ковати, застýповати, заміняти кóго; za chorého speváka застýповати хвóрого співака **2** koho, čo, čo komu *expr.* загородити дорóгу ко́му, чо́му, неочёковані на́пасти на кóго, што; ~ nepriateľskú jednotku загородити дорóгу неприяте́льскому о́дділу

zasklievač -a *m* скленáрь

zaskl//it' -í -ia *dok.* засклити; ~ oblok засклити о́блак; ~ obraz засклити о́браз

zaskoč//it' -í -ia *dok. 1* (*o jedle, pití al. o slinách*) забігнути; so zmenou vetnej konštrukcie; zemiak mi ~il бандýрка мі заскóчила; kosť mu ~ila ёмý заскóчила кість, він дусив ся з кістёв; ~ilo mu neos. він дусив ся **2** *expr.* забігнути, заскóчити, зазріти, зáйти; ~ do obchodu забігнути до склéпу; ~ po vodu забігнути по во́ду **3** za koho *hovor. expr.* застýпити кóго, змінити, замінити кóго; ~ za chorého herca застýпити хвóрого арти́сту **4** koho, čo, čo komu *expr.* перегородити дорóгу ко́му, чо́му, неочёковані на́пасти на кóго, што; ~ nepriateľa перегородити дорóгу неприяте́лєви

zaskoč//it' si -í si -ia si *dok. hovor. expr.* потанцёва́ти собі, поскáкати собі; rád si ~í ві́ин любить потанцёва́ти

zaskrutk//ovat' -uje -ujú *dok.* зашрубовати;
~ maticu зашрубовати шрубó

zaslepen//ec -са *m expr.* сліпець,
засліпéний (*дачім*) чоловік

zaslepenos//t' -ti *ž* засліпéность, сліпотá
(*неспосóбность правдиво посóджувати*
о дачім)

zaslep//it' -í -ia *dok.* осліпити *aj pren.*; ~ila
ho nenávisť ёго осліпила нéнавість, він
осліпéний нéнавістéв

zaslin//it' -í -ia *dok.* заслинити, заслинавити;
~ si prsty заслинити собі пáлці

zasťuben//ý: ~á zem жéртвована зéмля,
жéртвований край

zásluh//a -у *ž* заслúга; odmeniť niekoho
podľa ~у нагородити по заслúгам дакого;
pokladať si za ~u поважáти собі за
заслúгу; mať ~у о не́що ма́ти заслúгу о
даш́то; podľa zásluh по заслúгам

zasluh//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *nedok.*
заслúговати *што, чо́го, ко́го*; ~ si dôveru
заслúговати дові́ру; ~ si dobré známkу
заслúговати собі до́бры одмі́тки; ~
pokarhanie заслúговати покара́ня

zaslúžene prísl. заслужéні, по заслúгам; ~
potrestať заслужéні пока́рати, пока́рати по
заслúгам áбо по́ддя заслúг

zaslúžen//ý заслужéний; ~ úspech
заслужéний ýспіх; ~é víťazstvo заслужéна
перемо́га

zaslúžilý заслужéний; ~ pracovník
заслужéний робо́тник; ~ umelec заслу-
жéний арти́ста, заслужéний дія́тель
іску́ств; ~ učiteľ заслужéний учі́тель;
~ majster športu заслужéний ма́йстер
шпо́рту

zaslúž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* о чо́ ма́ти
заслúги в чім

zaslúž//it' (si) -i (si) -ia (si) *dok.* заслужити;
~ si chválu заслужити похва́лу; ~ si
pokarhanie заслужити покара́ня; ~i si
uznanie заслужити узнáня

záslužný заслужу́ючий узнáня áбо похва́лу;
~ čín заслужу́ючий по́ступок

zaslizen//ý засылзéний; ~á tvár засылзéна
áбо засылзавéна тварь; тварь, залллята
слызáми

zaslz//it' -í -ia *dok.* засылзити ся; ~ od dojatia
засылзити ся од взруші́ня

zasmaž//it' -í -ia *dok.* запра́жыти; ~ polievku
запра́жыти по́лівку

zásmažk//a -у *ž* за́пражка (*запра́жена*
мукóв)

zasmet//it' -í -ia *dok.* засмі́тити, насмі́тити; ~
izbu насмі́тити в і́збі

zasnen//ý задúманий; ~é dievča задúмане
ді́вча; ді́вча, понорéне до роздúмованя;
~é oči задúманы о́чі

zasnežený засніжéний, покритый áбо
занесéний сніго́м

zásnežk//a -у *ž* сніго́вий за́тарас

zasnúben//ie -ia *s* спрóсини, заслюбенины
pomn.; zrušiť ~ зру́шити заслюбенины

zasnúb//it' -i -ia *dok. s kým i bezpredm.*
заслю́бити ся

zásnubný слю́бный; ~ prsteň слю́бный
пе́рстень

zasnub//ovat' -uje -ujú *nedok. s kým*
i bezpredm. заслю́бовати

zasnub//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým*
i bezpredm. заслю́бовати ся

zásn//luby -ub *ž pomn.* спрóсини,
заслюбенины; verejné ~ офіціáльні
спрóсини; tiché ~ тихи заслюбенины

zásob//a -у *ž* за́соба, ре́зерва; ~у potravín
за́собы потравин; robiť si ~у не́чо́го
робити за́собы да́чо́го; mať не́що v ~е
тримати в ре́зерві áбо в за́соби да́ш́то;
odložiť niečo do ~у одло́жити до ре́зервы
да́ш́то; skryté ~у *ekon.* скриты ре́зервы;
slovná ~ *lingv.* словнико́вый фонд, ле́ксика
zásobár//eň -ne *ž* склад, ре́зервоа́р

zásob//it' -í -ia *dok. čo, koho čím* засобити,
забезпéчити; ~ obchod tovarom засобити
склеп то́варом

zásob//it' sa -i sa -ia sa *dok. čím* засобити ся,
забезпéчити ся; ~ sa drevom забезпéчити
ся дры́ва́ми

zásobník¹ -a *m* zásobник; цистерна; ~ benzínu цистерна на бензін; páškový ~ voj. zásobник на патроны

zásobník² -a *m* 1 účt. евіденчна книга; viesť ~ materiálu евідувати матеріал 2 odb. альбум (на поштові) známky

zasobovac¹/i забезпечуючий, засоблюючий, доставляючий; ~ie organizácie забезпечуючі організації; ~ia základňa potravínova база; ~ dôstojník voj. офіцір інтендантної служби

zásobovan¹/ie -ia *s* забезпечовання; ~ armády забезпечовання армáды; ~ vodou забезпечовання водóв; plynulé ~ поступне забезпечовання; mať na starosti ~ máti на старости забезпечовання

zásob¹/ovat' -uje -ujú *nedok.* čo, koho čím забезпечувати; ~ továrne surovinami забезпечувати фабрики матеріалом

zásob¹/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* čím забезпечувати ся, засоблєвати ся ~ sa potravinami забезпечувати ся продуктами

zasobovatel' -a *m* забезпечуватель, áгент забезпечовання; voj. інтендánt

zasol¹/it' -í -ia *dok.* 1 засолити; ~ mäso засолити м'ясо 2 komu *hovor. expr.* насолити 3 *expr. (udriet)* стрілити; ~ zaucho стрілити заухо, ударити по тварі

zasp¹/at' -í -ia *dok.* 1 заспати, уснути; rýchlo ~ скóро уснути áбо заспати; ~ od únavu заспати од унавы; nemôžem ~ я не мóжу заспати 2 проспáти; ~ odchod vlaku проспáти час од одходжіня влáку 3 *prez. hovor. (zaniknúť, neuskutočniť sa)* приза́ставити ся; за́ставити ся, засі́кнути ся; акція ~ala áкція приза́ставила ся, ді́ло за́говало ся • ~ vývoj заостáти од живóта, заспати рóзвиток; ~ vešpút spránkom, ~ na veку засну́ти ві́чним сном áбо наві́ки

zaspávl¹/at' -a -ajú *nedok.* 1 заспáвати; ~ od vycerpania заспáвати од унавы 2 заспáвати; často ~a školu він чáсто заспáвать і запі́знює до шкóлы 3 *prez.*

hovor. (zanikať) затихáти, приза́ставлєвати ся

zaspiev¹/at' (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* čo i *bezpredm.* заспівáти, проспівáти; ~ pieseň заспівáти спі́ванку; veselo si ~ весéло собі заспівáти

zaspomín¹/at' (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* čo, na čo i *bezpredm.* спом'янути кóго, што, о кім, чім; ~ si na staré časy спом'янути на давні часи

zástanc¹/a -u *m* за́ступник, охрáнця, за́щитник; ~ práv праси́ю́чих за́щитник прав рóблячих

zastaran¹/ý 1 застарáлий, немодérный, неактуáльний, старýй, старомóдний; ~á technika застарáла тэхні́ка; ~é metódy práce немодérны мéтоды рóботы; ~ systém старомóдна сístема; ~é názory застарáлы пóгляды 2 *lek.* ~á choroba застарáла áбо занедбáна áбо невylі́чена хворóта

zastar¹/at' -á -ajú *dok.* 1 постарі́ти; оджыти, выйти з ужывáня; toto slovo už ~alo тотó слóво вышло з ужывáня áбо постарі́ло 2 (o chorobe) занедбáти, не вылі́чити

zastar¹/iet' sa -ie sa -eju sa i **zastar¹/at' sa** -á sa -ajú sa *dok.* do čoho, koho замі́шати ся, заплéсти ся до чóго; ~ sa do reči замі́шати ся до рéчі

zasta¹/t' -ne -nú *dok.* 1 за́ставити ся; стояти; vlak ~l влак за́ставив ся; stroje ~li машыны за́ставили ся; hodiny ~li гóдины стояли áбо за́ставили ся 2 *koho,* čo за́ступити ся; matka si ~la syna máti за́ступила ся за сына 3 *koho (nahradit')* за́мінити, за́ступити; už ju ~ne v práci она́ за́мінить ей в рóботі 4 *čo (vykonať, urobiť)* за́стáти ся з чім; dobre si ~ne svoju prácu він (она́) дóбрі за́стане свóєв рóботов • rozum tu nad tým ~l *hovor.* ё́мý рóзýм над тым за́став; ~ ako stíp *al.* ako k zemi prikovaný він за́ставив ся як за́копáний

zasta¹/t' sa -ne sa -nú sa *dok.* *koho,* *čoho,* *za koho* за́стáти ся за кóго; ~l sa ho він з́став ся за нёго

zástav//la -y ž zástava; slovenská ~ словацька застава; vyvesiť ~и вивісити заставу; vysoko dvíhať ~и нієчо́го висо́ко підніма́ти заставу дачо́го; prísť s bielou ~ou *prep.* прийти з білов заставов, пропонува́ти мір; pod ~ou нієчо́го під заставов дачо́го

zastav//ať -ia -ajú *dok.* 1 заставяти; ~ prázdnu parcelu заставяти порожній ф́ундуш 2 вста́вити; skriňa ~aná do steny скриня, вста́вина до стіны

zastáv//ať -a -ajú *nedok.* 1 заста́влювати ся; auto ~а а́вто заста́влює ся; hodiny ~ajú го́дини заста́влюють ся; motor ~а мо́тор заста́влює ся 2 *koho*, *čo* засту́пити ся; vždy ho ~а він все заступає ся за не́го 3 *čo* (*vykonávať*, *robiť*) справляти ся, дава́ти собі ра́ды з *čím*; svoju prácu si dobre ~а зо сво́єв робо́тов він зна́ть дати собі ра́ды

zastáv//ať sa p. zastat' sa

zástavb//a -y ž побудова́ня

zastav//it' -í -ia *dok.* 1 *v rôzn. význ.* заста́вити; ~ koňa заста́вити ко́ня; ~ stroj заста́вити машину; ~ krvácenie *lek.* заста́вити кро́в 2 *čo* выпну́ти; ~ rádio выпну́ти ра́діо 3 заста́вити; ~ trestné konanie *práv.* заста́вити ка́рне ді́ло 4 заста́вити; ~ dvere skriňami заста́вити дві́рі скриня́ми 5 (*časopis*, *noviny*) заста́вити, запе́рти

zastav//it' -í -ia *dok.* *čo čím hovor.* заста́вити; ~ domami заста́вити до́ма́ми

zastav//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 заста́вити ся, стоя́ти; auto sa ~ilo а́вто заста́вило ся; hodiny sa ~ili го́дини заста́вили ся а́бо стоя́ть 2 *u koho* за́йти, забі́гнути ку да́ко́му • rozum sa nad tým ~il *hovor.* є́мý ро́зум заста́вив ся над тым; dych sa mi (mu...) ~il mi (є́мý...) ды́х заста́вив ся

zastáv//a -y ž 1 *v rôzn. význ.* заста́вка; ~ elektricky, trolejbusu заста́вка електри́чки а́бо трамва́я, автобу́су; robiť bez ~у робити без заста́вки 2 (*odpočinok*) одпочі́нок, пере́рва; urobiť polhodinovú ~и зроби́ти півгоди́новий одпочі́нок а́бо півгоди́нову пере́рву

zástavk//a -y ž заставка, фла́жок

zastav//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* заста́влюва́ти; ~ auto заста́влюва́ти а́вто; ~ chodca заста́влюва́ти прохо́дячого; ~ krvácenie заста́влюва́ти кро́в; ~ vývin заста́влюва́ти ро́звиток 2 выпина́ти; ~ rádio выпина́ти ра́діо 3 заста́влюва́ти; ~ bojové akcie заста́влюва́ти бо́євы а́кції 4 заставля́ти, пере́городжова́ти; ~ dvere skriňami заставля́ти дві́рі скриня́ми 5 (*časopis*, *noviny*) запера́ти, заказа́ти

zastav//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* заста́влюва́ти ся; sprievod sa ~uje по́ход заста́влює ся; hodiny sa ~ujú го́дини заста́влюють ся • rozum sa ~uje nad tým *expr.* ро́зум над тым (по)заста́влює ся

zásten//a -y ž екра́н, іспа́ньска стіна́

zasten//ať -á -ajú i **zaston//ať** -á -ajú *dok.* засто́нати; ~ od bolesti засто́нати од бо́лесті

záster//a -y ž фа́ртурх, шу́рц *zastar.*; vyšívana ~ вышыва́нный фа́ртурх; opásať si ~и опа́сати собі фа́ртурх

zásterovin//a -y ž *text.* по́лотно на фа́ртурх

zásterovit//ý -é šaty фа́ртуховы́ шма́ты

zastiel//ať -a -ajú *nedok.* стели́ти, попостеля́ти, стели́ти по́стіль; ~ periny do posteľe попостеля́ти по́стіль

zastierací *voj.* маскю́чий, за́таю́чий, закрыва́ючий; ~ manéver одпу́туючий ма́невер

zastier//ať -a -ajú *nedok.* 1 *čo čím* закрыва́ти; ~ obloky dekami закрыва́ти о́кна де́ками 2 *čo* скрива́ти, маскова́ти; ~ žiaľ скрива́ти жа́ль; ~ rozpraku скрива́ти безнаді́йность

zastier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *čím* закрыва́ти ся *чим*, закру́чати ся до чо́го; končiare sa ~ali hmlou ве́рхы гор закрыва́ли ся гмлов 2 (*o zmysloch*) притупля́ти ся, осла́блюва́ти; pamäť sa jej ~а є́й па́м'ять за́гмливать ся 3 (*o hlase*) става́ти ся глу́хим, при́дусе́ным

zastih//núť -ne -nú *dok.* *koho*, *čo* 1 (*nájsť*) засти́гнути, заста́ти; ~ niekoho pri práci засти́гнути а́бо заста́ти да́ко́го при робо́ті

2 (*postihnúť*) постигнути; ~lo ho nešťastie ёго постигло нещастя, він не мав серёнчу
3 (*pristihnúť*) поімáти, застигнути, застáти, пристигнути; ~ pri číne пристигнути на місці престýпкy
4 (*zastihnúť*) застигнути, пристигнути; búrka ich ~la už na ceste býра застигла їх в дорóзі

zastlat' zastelie zastelú *dok.* попостеляти, постелити, дати до по́рядку по́стіль

zastok//núť -ne -nú *dok.* čo do čoho запхáти, вложити, встáвити, всýнути *што до чóго*

zastonať p. zastenať

zastráľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* кому приправлѐвати ся, грозити; ~al sa, že ho zbije він приправлѐвав ся збити ёго, він грозив ся збити ёго

zastrašéný застра́шений; ~ svedok застра́шений свідок

zastraš//iť -i -ia *dok.* koho, čím застра́шити; ~ niekoho vyhrážkami застра́шити дакого загро́жованѐм; ~ nepriateľa застра́шити неприя́теля

zastrčen//ý *hovor. expr.* глúхый, запхáтый; ~á ulica глúха ўліця

zastrč//iť -í -ia *dok.* **1** всýнути, засýнути, запхáти; ~ zásuvku do stola засýнути зáсувку до стóла; ~ ruku do vrecka всýнути рýку до кишéні
2 запхáти; ~ dyku za pás запхáти дiку за пас
3 запхáти, упхáти; ~ košelu do pohavíc запхáти сорóчку до ногави́ць; ~ pohavice do čižien упхáти ногави́ці до чiжем
4 вложити, запхáти, всýнути; ~ kľúč do dverí вложити ключ до двéрей; ~ list do knihy вложити лист до книги
5 ~ záporu засýнути рiрель

zastrč//a -y ž **1** рiрель; zavrieť dvere на ~u запёрти двéри на рiрель; pripevniť на окно ~u приробити на окно рiрель **2 el. tech.** зáстырчка *ľud.*

zastrený (*o hlase*) неясный, храплявый, глúхий

zastriľ//ieť -ie -ú *dok.* **1** čo čím закрыти, прикрыти; ~ oblok dekou закрыти óблак дéков
2 čo *pren.* скрыти, замасковáти,

затаїти; ~ smútok скрыти жаль; ~ rozpraky замасковáти безрáдность

zastriľ//ieť sa -ie sa -ú sa *dok.* **1** закрыти ся, закрутити ся, овити ся *чим, до чóго*; vrcholce sa ~eli hmlou véрхы гор закрыли ся гмлов
2 (*o zmysloch*) притупити ся, ослабнути; pamäť sa mu ~ela пáмáть ёму ослабла
3 (*o hlase*) ставáти ся глúхим, придусѐным, неясным

zastrih//ať -á -ajú *dok.* погну́ти, покывати; pes ~al ušami пес покывав у́хами

zastrih//núť -ne -nú *dok.* **1** do čoho застригнути; ~ do látky застригнути до полóтна
2 пристригнути; ~ si fúziky пристригнути баюскы

zastrk//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** запхáвати, засувáти; ~ zásuvku do stola засувáти зáсувку до стóла
2 запхáвати, засувáти; ~ nôž za pás запхáвати нож за пас
3 засувáти, запхáвати; ~ pohavice do čižiem засувáти ногави́ці до чiжем
4 вкладáти, всувáти; ~ kľúč do zámky всувáти ключ до зáмкy
5 засувáти; ~ záporu засувáти рiрель

zastruh//ať -a -ajú *dok.* застрýгáти; ~ kolík застрýгáти кóлик; ~ ceruzku застрýгáти церýзку áбо блáйвас *zastar.*

zastruháv//ať -a -ajú *nedok.* застрýговати, стрýгáти (*церýзку*)

zástup -u *m 1 obyč. v mn. č.* ~y máca; veľký ~ ľudí велика мáса людéй; valiť sa v ~och валити ся мáсов
2 зáступ (по еднім); stáť v ~e стояти в зáступі; postaviť sa do ~u поставити ся до зáступу; v ~ nastúpiť! до зáступу настúпити!

zástupc//a -u *m 1* зáстýпник *m*, выкóнующій повинности; ~ veliteľa зáстýпник начáльника; voliť si ~u, ustanoviť niekoho за svojho ~u назнáчити дакого за свóёго зáстýпника
2 предстáвник; diplomatický ~ дiплóматiчний предстáвник; obchodný ~ торгóвый предстáвник; zákonný *al.* splnomocnený ~ práv. повномóчный предстáвник
3 предстáвник; ~ ľudu

представник народу • *štátny ~ práv.* державний прокуратор; *právny ~ advokát*
zastúp//it'¹ -i -ia *dok.* 1 заступити, замінити;
 ~ svojho kolegu v práci заступити свого колегу в роботі 2 об'їїти; ~ svojho klienta na súdnom pojednávaní бути об'їїєм свого клієнта на засіданні суду

zastúp//it'² -i -ia *dok.* загородити, перегородити (*dorógu*); стояти в дорозі;
 ~ niekomu cestu поставити ся дакому до дороги

zastupiteľstv//o -a s представництво; obchodné ~ торгіве представництво; diplomatické ~ cudzích štátov дипломатичны представництва чужіх держав • *štátne ~ práv.* прокуратура

zastup//ovat'¹ -uje -ujú *nedok.* 1 заступовати;
 ~ niekoho v práci заступовати дакого в роботі 2 об'їївати; ~ svojho klienta na pojednávaní об'їївати свого клієнта на засіданні суду

zastup//ovat'² -uje -ujú *nedok.* загороджувати, перегороджувати (*dorógu*); ставяти ся до дороги; ~ niekomu cestu перегороджувати дорогу дакому

zasu//núť -nie -nú *dok.* 1 (*vsunúť*) всунути, засунути; ~ zásuvku do stola засунути zásuvku до стола 2 (*odsunúť*) одсунути; ~ skriňu do kúta одсунути скриню до кута

zasúvac//í засувачій; ~ia ráka засувачоу пружина; ~ie dvere засувачі двєрі

zasúv//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*vsúvať*) засувати 2 (*odsúvať*) одсувати; ~ stôl do kúta одсувати стіл до кута

zásuvk//a -y ž 1 zásuvka; vložiť niečo do ~y вложити даштó до zásuvky 2 *el. tech.* zásuvka

zásuvn//ý засувночій; телескопічний; ~ pult засувночій пулт; ~á polica засувночоу полічка

zasväc//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *koho do čoho* знаходити, інформувати, засвїчовати *kógo do čógo*; ~ *niekoho do svojich plánov* засвїчовати дакого до своїх плáнів, знаходити дакого зо своїми(а) плáнами 2

čo čomu, komu присвячовати; ~ *život vede* присвячовати жывот наўці

zasväc//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* присвячовати ся; ~ sa *vede* присвячовати ся наўці

zasväten//ec -ca *m* чоловік, засвїчений до *dachógo*; o prevrate vedeli len ~ci o переворóті зняли лем засвїчены

zasvätený do *čoho* засвїчений до *čógo*, інформований о *čím*; ознакомлений з *čím*; ~ do priprav povstania інформований о підготóвці повстаня

zasväť//it' -í -ia *dok.* 1 *koho do čoho* інформувати дакого о *čím*, засвїтити дакого до *čógo*; ~ *niekoho do nejakého tajomstva* інформувати дакого о тайности, засвїтити дакого до тайности 2 *čo čomu, komu* присвятити; ~ *život vede* присвятити жывот наўці

zasväť//it' sa -í sa -ia sa *dok.* засвятити себе; ~ sa *práci* засвятити себе робóті

zasviet//it' -í -ia *dok.* 1 (o *svetelnom zdroji*) засвїтити ся; запалити ся; *vatra ~ila* вáтра запалила ся; *slnko ~ilo* зачалó свїтити сóлнце, сóлнце засвїтило 2 (*zablyšťať sa*) заблискати ся, залéскнути ся; *šabl'a ~ila* шáбля заблиска 3 (*zapáliť svetlo*) запалити свїтло, засвїтити; v *izbe ~ili* в íзбі запалили свїтло áбо засвїтили

zasviet//it' sa -í sa -ia sa *dok.* засвїтити ся

zasvin//it' -í -ia *dok. vulg.* засвинити, знечїстити, забáбрати; ~ si *ruky* забáбрати собі рýкы

zasyc//ovat' -uje -ujú *nedok. koho, čo čím* кормити, насычовати; ~ *dieťa sladkosťami* кормити áбо насычовати дітину солóдкостями

zasyc//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím* насычовати ся, наїдати ся; ~ sa *chlebom* наїдати ся хлібом

zasyč//ať -í -ia *dok.* засычати; *had ~al* гад засычав; *hus ~ala* гýска засычала; *horúce železo vo vode ~alo* горяче челíзо во вóді засычало; ~ *od bolesti* застонати од бóлести; ~ *cez zuby* засычати чєрез зýбы

zasych//ať -á -ajú, **zasycháv//ať** -a -ajú
nedok. засыха́ти; *konáre* ~ali *конарі*
засы́хали

zásyp -u *m* пудер; *detský* ~ дітьський пудер

zasyp//ať -e -ú *dok.* 1 *čo čím* засыпати, заметати; ~ *jamu* засыпати *або* заметати яму; ~ *studňu* заметати студию 2 *čo čím* посыпати; ~ *ranu* *práškom* посыпати рану порошком 3 *koho čím pren. expr.* засыпати, осыпати, заметати; ~ *niekoho darmi* осыпати дакого дарами; ~ *niekoho otázkami* засыпати дакого вопросами

zásypk//a -y *ž kuch.* посыпка; *orechová* ~ орехова посыпка, помолоты орехи

zasýt//it' -i -ia *dok. koho, čo čím* насытити, накормити; ~ *niekoho chlebom* накормити хлібом дакого; ~ *trh tovarom pren.* насытити *торг товарами*

zasýt//it' sa -i sa -ia sa *dok. čím i bezpredm.* насытити ся, наїсти ся

zašal//ovať -uje -ujú *dok. slang.* обити дошками, зашалавати

zašantroč//it' -i -ia *dok. expr.* запотрошити, стратити; ~ *kľúče* запотрошити *або* стратити ключі

zašať//it' -i -ia *dok.* одіти, облечі; ~ *rodinu* одіти родину

zašať//it' sa -i sa -ia sa *dok.* облечі ся, одіти ся

zásev//ok -a *m krajč.* рубець; (не)zažehlené ~ку (не)забігльованы рубці

zaškod//it' -i -ia *dok. komu, čomu* пошкодити; *jedlo mu* ~ilo страва йому пошкодила

zaškodnick//y зашкідницький, диверзанта́ський; ~á *činnosť* зашкідницька *або* диверзанта́ська діяльність

zaškodnictv//o -a *s* зашкідництво, диверзія

zaškodník -a *m polit.* зашкідник, диверзанта́

zaškol//it' -i -ia *dok.* поучіти, зашколити; ~ *pových pracovníkov* заучіти нових робітників

zaškrť -u *m* діфтерія; задуші́ня; *ochorieť* на ~ *охворіти* на діфтерію

zaškrť//it' -i -ia *dok.* задусити; *liška* ~ila *заяса* *лишка* задусила *заяця* *або* *заяца*

zaškrť//it' sa -i sa -ia sa *dok.* задусити ся

zaškrtnúť *p. škrtnúť*

záškrtov//ý діфтері́йний; ~é *ochorenie* діфтері́йне *охворі́ня*; ~á *nákaza* діфтері́йна *інфекція*

zaškvrcť//ať -i -ia *dok.* 1 *zашыпі́ти*; *maslo* на *panvici* ~alo *ма́сло* на *кайстро́ні* *зашыпі́ло* 2 *загурча́ти*; *v žalúdku* *mi* ~alo *leos.* в *жолудку* *мі* *загурча́ло*

zašliap//ať -e -u *dok.* *посту́пати*, *поду́пати*, *пошля́пати*; ~ *kvetu, trávu* *поду́пати* *кві́тки*, *траву́*; ~ *zákony pren. expr.* *пошля́пати* *зако́ны*

zašliap//nuť -ne -nu *dok.* *задуси́ти* (*ногóв*); ~ *kvet* *насту́пити* на *кві́ток*; ~ *chrobáka* *задуси́ти* (*ногóв*) *хроба́ка* • *zašliapnem* *ho* *ako* *hada expr.* *я* *заду́шу* *его́* *як* *га́да*

zašl//ý kniž. 1 *мину́лий*, *бывше́й*, *коли́шний*, *мину́вший*; ~é *časy* *бывше́* *часы́*; ~á *sláva* *бывша* *сла́ва* 2 *запу́щений*, *занедба́ний*, *опу́щений*; ~ *starý dom* *опу́щений* *ста́рый* *ді́м*; ~é *predmety* *занедба́ны* *предме́ты*

zašmajchť//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu* *hovor. zastar.* *запи́шкати* *ся* *ку* *ко́му*

zašmel//it' -i -ia *dok. čo hovor. obyč. pejor.* *шпекуло́вати* *чим*, *продава́ти* на *чо́рнім* *база́рі* *шмо*

zašmodrch//ať -á -ajú *dok. hovor. expr.* *замота́ти*, *помота́ти*, *поплéсти*, *попу́тати*

zašnurl//ovať -uje -ujú *dok.* *зашну́ровати*; ~ *si topánky* *зашну́ровати* *со́бі* *топа́нки*

zašpás//ovať (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. s kým* *hovor. expr.* *пожа́ртовати*

zašpinen//ý *заба́браний*, *замáзаний*, *забрудне́ний*; ~é *ruky* *заба́браны* *ру́кы*; ~é *šaty* *заба́браны* *шма́ты*

zašpin//it' -i -ia *dok.* *заба́брати*, *замáзати*, *забрудни́ти*; ~ *si tvár* *заба́брати* *тварь*; ~ *si šaty* *заба́брати* *со́бі* *шма́ты*

zašpin//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 *чим i bezpredm.* *заба́брати* *ся*, *замáзати* *ся*, *забрудни́ти* *ся*; ~ *sa blatom* *заба́брати* *ся* *бо́лотом* 2 *pren.* *обесче́стити* *ся*, *згано́бити* *ся*

zašramot//it' -i -ia *dok. čím i bezpredm. expr.* 1 *цо́кнути*, *зроби́ти* *глу́к*, *зашрамоти́ти*;

зациньґати; ~ klúčmi зациньґати ключа́ми
2 зашкрґяти; myš ~ila мыш зашкрґябала
zášť//t' -ti ž *kniž.* злость, гнів, ненависть
zástik//núť -ne -nú *dok.* **1** зацв́акнути, прицв́акнути, одсікнути; ~ol si prst він прицв́акнув собі палець **2** одщікнути, одорв́ати, одторґнути; ~ výhonky rastliny одторґнути виростки рослини
zástip//núť -ne -nú *dok.* **1** ущіпнути; ~ niekomu líce ущіпнути дакого за тварь або лице **2** защікнути, прищікнути **3** одщікнути, одорв́ати; ~ výhonky viničia одорв́ати виростки грозня
zástiľ/a -y ž **1** *kniž.* підтримка, охорона; hľadať v niekom ~u глґдати підтримку або охорону у дакого; stať sa ~ou niekoho взяти дакого під охорону **2** (*patronát*) патронат; preteky pod ~ou závodu перемагання під патронатом заводу **3** *poľ.* укриття (*де скривать ся полѣвник, очѣкуючиѣ звіря*)
zástiľ//it' -i -ia *dok. kniž.* охоронити
zástopľ//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* заткати затков, зазатковати
zastřng//ať -á -ajú *dok. čím i bezpredm.* заценьґати, задзвеніти, задзвякати; ~ ostrohami задзвякати остроґами; ~ klúčmi заценьґати ключа́ми; šabľa ~ala шабля зазвякла
zastřngotať *expr. p. zastřngať*
zastuš//it' -í -ia *dok. expr.* зашуршати, зашуміти, зашелестіти; ~ papierom зашұршати папірєм; listie ~ilo листя зашуміло
zastušk//ať -á -ajú *dok. čo komu* шепнути, пошепкати; ~al jej niečo do ucha він пошепкав їй дашт́о до уха
zastuš//lať -le -lú *dok. expr.* прошепелявіти, зашұшляти
zastvehol//it' -í -ia *dok. (o vtákoch)* защеботати, зачвірікати
zastvindľ//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* окламати, обаламутити, оциґанити
zastvitor//it' -í -ia *dok. 1 (o drobných spevavých vtákoch)* защеботати, зацокати;

slávik ~il соловей защеботав **2** *pren. expr.* защеботати

zať -a *m* зять *m* (*муж дівки, дівчин муж*) • mladý ~ *hovor.* жен́ач, молодожен́ач
zatačľ//ať -a -ajú *nedok. kam 1* забочовати; ~ za roh забочовати за ріг **2** закручати, завивати *што до чого*
zatačľ//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. kam* забочіти, одб́очіти; ~ sa doprava одб́очіти допра́ва
zatačk//a -y ž з́акрута; ostrá ~ остра́ з́акрута; neprehľadná ~ закры́та або комплікована́ з́акрута; ~ cesty з́акрута доро́ги
zatačkomer -u *m let.* міряч з́акрут ероплана, закрутомір
zát'ah -u *m ryb.* імання рыб до сіти
zát'ah//ať -á -ajú *dok.* потягну́ти, поторґовати; ~ niekoľko ráz za povraz потягну́ти дакі́лько раз за мотузок
zát'ah//ovať -uje -ujú *nedok. 1 čo, koho kam* з́агювати, втяговати, перетяговати, пересува́ти; ~ voz pod šori з́агювати віз під шопу **2** *čo, za čo* тяга́ти, потяговати, поторґовати; ~ za povraz тяга́ти за мотузок **3** *čo* з́агювати; ~ záclony з́агювати фірґанґы; ~ opony з́агювати з́анавес **4** *čo* з́агювати, закрұчовати; ~ skrutku з́агювати шру́бку **5** *čo i bezpredm.* з́агювати, заспівовати; falošne ~oval він співа́в фало́шні **6 koho, čo do čoho** з́агювати, втяговати *кого, што до чого*; nezaťahuj ma do vašich hádok не з́агяі(у)й мене до ва́ших га́док
zát'ah//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čím i bezpredm.* з́агювати ся, загмливати ся; nebo sa ~ovalo mrakmi не́бо з́агювало ся хма́рами
zatajený затаєний, скрытый; ~ nepriateľ скрытый неприятель; ~ smútok затаєний жаль
zataj//it' -í -a *dok. 1* затаїти, утаїти, скрыти; ~ niekomu pravdu скрыти од дакого правду **2** удусити, перемочіти; затаїти; ~ duch затаїти дыхання; ~ plač придусити плач; ~ strach удусити страх

zataj//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 затáëвати, утаëвати, скривáти; ~ svoje názory утаëвати áбо скривáти сво́ї по́гляды 2 удúшовати, дусити, перемагáти; скривáти; ~ radosť скривáти рáдость; ~ dych затримовати дыхáння, не дыхати

zatancl//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok.* потанцëвати, затанцëвати; ~ valčík затанцëвати вáлчік; rada si ~uje она́ любити потанцëвати

zátáp//at' -a -ajú *nedok.* затóплëвати, заливáти; rieka každý rok ~a polia рікá кáждый рік óбо што рік затóплює по́ля

zaťapk//at' -á -ajú *dok.* заплéскати, затыпкати (дóлонями); dieťa ~alo дитина затыпкала дóлонями

zátaras//a -y ži *obyč. v mn. č.* ~y барьєра, перегороджіня; imelé ~y умéлы барьєры; drôtené ~y дрéтяны барьєры

zataras//it' -í -ia *dok.* 1 (*prehradiť*) загородити, перегородити; ~ cestu перегородити дорóгу 2 (*zapratať*) заставяти, завалити, загородити; ~ sklad debnami завалити склад бéднями

zátár//at' sa -a sa -ajú sa *dok. hovor. expr.* затúляти ся, поблудити

zaťat' zatne zahnú *dok.* 1 до чóго зятати, зарубáти до чóго; ~ sekeru до п́а зятати соқырку áбо топír до пняка 2 *čo medzi čo* (*zavrieť*) зятати, стиснути; ~ zuby зятати зúбы; ~ päste стиснути п'ясти áбо кулаки; ~ ústa, pery стиснути úста áбо рот, ráмбы 3 (*zatarasiť*) загородити; cesta je zaťatá дорóга загороджéна

zaťat' sa zatne sa zahnú sa *dok.* 1 до чóго, ко́го запíхнути ся до чóго, засікнути ся, ухóпити ся (*názuраmu*) до чóго; rak sa mu zaťal klepetom do prsta рак запíхнув ся ёму кліщáми до пáлця 2 стиснути ся, зятати ся; päste sa zaťali п'ясти зятали ся 3 *hovor.* зятати ся

zaťat//ý 1 зятатый, стиснутый; ~é päste зятаты áбо стиснуты п'ясти áбо кулаки; ~é pery стиснуты ráмбы 2 загородити, заблоковáти, забарікадовáти; ~á cesta

дорóга заблоковáна 3 *expr.* заклятый; ~ nepriateľ заклятый неприятель 4 твердоголовый; ~ chlapец твердоголовый хлóпец

zaťaž -e ž зятяжіня, наложіня; minimálna, maximálna ~ мінімáльне, максімáльне зятяжіня; ~ vozňa *žel.* вагóва нóрма вагóна; ~ vlaková *žel.* вагóва нóрма влáку **zaťažen//ie** -ia s 1 зятяжіня, náклад; ~ auta, lietadla зятяжіня áвта, ероплáну; povolené ~ припúстный náклад 2 зятяжіня; pracovné ~ робóче зятяжіня; daňové ~ данёве зятяжіня 3 нахыленость, наклонёность, дiспозіція; dedičné ~ дiспозіція наслéдника; тяжké áбо зле наслéдство

zaťažen//ý 1 з тяжким псіхічним наслéдством; ~á rodina родина́, в котрій суть очéкованя к псіхічним хворóтам; nábožensky ~ človek *pren.* чоловік з релігійним зятяжінём 2 зятяжений, завалёный; som veľmi ~ я барз завалёный робóтов

zaťaž//it' -í -ia *dok.* 1 *čo čím* зятяжыти, зробити тяжшым; наложыти; 2 *čo čím* положыти зáтяж на што, притиснути што чим; ~ sud kapusty каме́ном притиснути капúсту в бóчці кáмінем; ~ papiere na stole ľaždilom приложыти папі́ра на стóлі зáтяжов 3 *čo* перетяжыти; ~ motor перетяжыти мóтор 4 *koho čím* зятяжыти, перетяжыти; ~ niekoho mnohými povinnosťami перетяжыти да́кого мно́гими(а) повинностями 5 *čo účt.* зятяжыти; ~ účet зятяжыти úчет áбо розрахúнок; заложыти до дóвгу; зятяжыти; ~ pozemok hypotékou заложыти фúндуш гіпотéков

zaťažkávac//li: ~ia skúška *odb.* прóба на зятяжіня, прóбовати; прóбованя під зáтяжов

zaťažko *prisl. hovor.* тяжко, дость тяжко; bolo mu ~ to urobiť ёму́ было (дость) тяжко тотó зробити

zaťaž//ovat' -uje -ujú *neok.* 1 *čo čím* зятяжовати, робити тяжшым; накла́дати 2 *čo čím* кла́сти зáтяж на што, зятяжовати

што чім; накладати; ~ člnok skalami зтяжувати лодьку камями **3** čo перетяжувати; ~ motor перетяжувати мотоп **4** *koho čím* зтяжувати, перетяжувати; ~ učiteľov mimoškolskou činnosťou зтяжувати або перетяжувати учітелів позашкільнов робітов **5** čo *učť.* зтяжувати *nedok. dok.*; вносити до довгу; ~ majetok зтяжувати маєток

zaťaží/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зтяжувати ся, перетяжувати ся (*даяків робітов*); ~ sa mnohými povinnosťami брати на себе дость много повинностей **zatek//at'** -á -ajú *nedok.* затікати, течі; *povala* ~á повала затікати

zatelefon//ovať -uje -ujú *dok.* зателефоновати *nedok. dok.*, подзвонити по телефоні

zatelegraf//ovať -uje -ujú *dok.* телеграфувати *nedok. dok.*, послати телеграм

zatemnen//ie -ia s **1** затемнення, маскування світла **2** ролета; *upevniť* на окна ~ зависити на окна ролеты

zatemni//it' -í -ia *dok.* **1** затемнити, замаскувати світло; ~ окна затемнити окна **2** *čo komu pren.* затемнити, заглибити; *zlosť* mu ~ila rozum гнів затемнив або загливив розум **3** *pren. (zatieňit')* затемнити, перевищити; ~ slávu niekoho затемнити дачію славу

zatemni//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (*stemniť*) потемніти, затемніти ся; *obloha* sa ~ila нобо потемніло або затемніло ся, затмило ся **2** (*o rozume*) затемнити ся, помутити ся; *rozum* sa mu ~il єго розум помутив ся

zatemň//ovať -uje -ujú *nedok.* **1** затемнєвати, маскувати світло; ~ miestnosť затемнєвати містность **2** *čo komu pren.* затемнєвати, заглиблювати; *zlosť* mu ~ala rozum гнів загливив єго розум **3** *pren.* затмивати, перевищувати

zatemň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** темніти, затемнєвати ся; *obloha* sa ~ovala

нєбо темніло **2** (*o rozume*) затемнєвати ся, мутніти

zaterc//ovať -uje -ujú *dok. hovor.* співати *nedok.* інтерпретувати другий голос (*в спієві або на музикальнім інструменті*)

zatieh//hnuť -ne -nu *dok.* **1** *čo, koho kam* зтягнути; втягнути; ~ skriňu do kúta перетягнути скриню до кута **2** *čo, za* *čo* натягнути, потягнути; торгнути; ~ za povraz потягнути за мотузок; ~ za zvonec торгнути за дзвонік **3** *čo* зтягнути; ~ záclonu, oponu зтягнути фірғані, занавес **4** *čo* зтягнути, закрутити; ~ skrutku зтягнути шрўбку **5** (*o vozidle*) підійти; заставити; *autobus* ~ol pred hotel автобус заставив перед готелом **6** *čo i bezpredm.* зтягнути, заспівати; ~ pesničku зтягнути або заспівати співанку; ~ trojhlasne заспівати триголосні, заспівати на три голосы **7** *koho, čo do čoho* зтягнути, втягнути; ~ štát do vojny втягнути державу до війны

zatieh//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. čím i bezpredm.* зтягнути ся, захмарити ся; *nebo* sa ~lo mrakmi нєбо зтягло хмарами, захмарило ся, хмари зтягли нєбо

zatieľ *zám. prísl.* **1** (*dovtedy*) до того часу, до тоды; *možno* ~ príde він, може, до того часу або до тоды прийде **2** (*doteraz, dodnes*) до тепєрь, до днесь; ~ pracoval len v jednom podniku до тепєрь він робив лем в єдній фірмі **3** (*v tomto čase, teraz*) по́кы, по́кы што, тепєрь **4** (*medzi tým*) тым часом, за тот час; *ty priprav večeru, ja ~ pôjdem pre povinu* ты приправ вечєру, а я за тот час зайду про новинки

zatieľ *čo spoj.* **1** (*medzi tým čo, kým*) по́кы; до́кы, в тім часі, як; ~ sa naobeduješ, ja ti prichystám veci до́кы ты пообідаш, я приправлю твої річі **2** (*kým, ale*) а, но, але; за тот час, як; *bol usilovný žiak, ~ jeho brat* бол лайдак він був усєрдный ученик, но єго брат був бєтєр

zatieč' *zatečie zatečú dok.* **1** (*nasiaknut' vodou, vlhkosťou*) затікати; *povala* *zatiekla*

пóвала затікла **2** *čím* залляти; *tvár* zatečená krvou тварь, заллята кровлєв

zatiениť -i -ia *dok.* **1** *koho*, čo затінити, заслонити; ~ *si oči klobúkom* затінити од світла о́чі кáлапом **2** *čo (zastrieť)* прикрити, закрити; ~ *lampu tienidlom* прикрити лáмпу абажýром **3** *čo, koho* затмити, перевышыти; *svojím talentom nás všetkých* ~il сво́ім тáлентом він затмив áбо перевышыв нас вшыткых

zatiениť *sa* -i *sa* -ia *sa dok.* потемніти, захмáрити ся; захмýрити ся; *obloha sa* ~ila нóбо захмáрило ся áбо потемніло

zatiер//**at'** -a -ajú *nedok.* затерáти, шпаклєвáти; ~ *ranu na strome voskom* затерáти рáну на стрóмі вóском

zatiч//**nuť** -ne -nu *dok.* затихнути, утихнути; *hudba* ~la мýзыка затихла; *psi* ~li псы затихли

затин//**at'** -a -ajú *nedok.* **1** *do čoho* затинáти, зарýбовати; ~ *do stromu* затинáти до стрóму **2** *čo medzi čo* затинáти, стискáти; ~ *zuby* затинáти áбо стискáти зýбы; ~ *päste* стискáти пýсти áбо кулакы **3** (*cestu*) загорóджовати, блокувáти

затин//**at'** *sa* -a *sa* -ajú *sa nedok.* **1** *do čoho, koho* запіховати ся до чóго, до кóго (*názury i m. n.*), засікáти ся, хáпати ся пáзурами **2** стискувати ся; *päste sa* ~ali пýсти стискли ся **3** *hovor.* ставáти ся твердоголóвым, стояти на сво́ім, быти зятятым; *dieťa sa často* ~a дітина чáсто сто́ить на сво́ім

затис//**núť** -ne -nú *dok.* **1** *čo, koho kam* затиснути, запхáти; ~ *stoličku pod stôl* затиснути столиць під стіл **2** *čo kam (vtisnúť, vtlačiť)* стиснути, затиснути; ~ *gombík na výťahu* стиснути рóмбичку на ліфті

затиш//**ie** -ia *s 1* тихé мiсце, заку́тя, заку́тина, оддалéне мiсце; *dedinské* ~ валáльське заку́тя; *utiahnuť sa do* ~ia утягну́ти ся до заку́тя **2** *mal.* заку́тя; ~ *s ovocím* заку́тя áбо заку́тина з овоцинов

затк//**a** -y *ž* зáтка, дрю́гов *zastar.*; *vytiahnuť* ~u вытягнути зáтку áбо дрю́гов

затк//**at'** -á -ajú *dok.* *čo do čoho* вткáти *што до чóго*, заткáти *чим што*; ~ *zlaté nite do látky* вткáти до полóтна золоты ниткы, заткáти полóтно золотыми нитками

заткáв//**at'** -a -ajú *nedok.* *čo do čoho* ткáти, заткавáти *чим што*; ~ *hodvábnu niť do plátna* заткавáти гадвáбну нитку до полóтна, ткáти полóтно гадвáбнов нитков

затк//**núť** -ne -nú *dok.* запéрти, арештовáти; ~ *niekoho pre krádež* арештовáти дакóго за крáдеж áбо крaджiня

заткovaчк//**a** -y *ž odb.* (*stroj*) затыкáча машына

затк//**ovať** -uje -ujú *nedok.* затыкáти; ~ *fľaše* затыкáти фляшкы

заткóвy заткóвый; ~ *otvor* заткóвый óтвір, óтвір для зáтки áбо дрю́гова

затлáч//**at'** -a -ajú *nedok.* **1** *čo, koho* засувáти, затискувати **2** *čo* притискувати, тискáти **3** *čo, koho* затискувати

затлач//**iti'** -í -ia *dok.* **1** *čo koho* посýнути, потиснути, затиснути; ~ *niečo nabok* потиснути даштó нáбік; ~ *skriňu do kúta* посýнути скриню до кýта **2** *čo* натиснути, притиснути; ~ *gombík na rádiu* натиснути рóмбичку рáдіа **3** *čo, koho* затиснути; ~ *nepriateľa* затиснути неприятеля

затлачovať *p.* **затлáчat'**

затл'апк//**at'** -á -ajú *dok.* *čím i bezpredm.* заплéскати; *dieťa radostne* ~alo рúчками дiтина рáдісно заплéскала рúчками

затиц' *zatičie* *zatičú dok.* **1** *čo do čoho* зáбити, вбити, затовчі *што до чóго*; ~ *klinec do steny* вбити клинець до стiны **2** *čo čím* зáбити; ~ *debnu* зáбити бéдню, забеднити

затliesk//**at'** -a -ajú *dok.* *čím s bezpredm.* **1** заплéскати, затлéскати, зааплодовáти **2** заплéскати; ~ *rukami* заплéскати рукáми

затік//**at'** -a -ajú *nedok.* **1** *čo do čoho* забивáти, вбивáти *што до чóго*; ~ *klinec do steny* вбивáти клинці до стiны **2** *čo čím* забивáти, забéднёвати; ~ *obloky doskami* забéднёвати óкна дóсками

zatmen//ie -ia s *astron.* затміня; ~ Slnka, Mesiaca затміня Сólнця, Місяця

zatm//iet' sa -ie sa -ejú sa, **zatm//it' sa** -í sa -ia sa *dok.* потемніти; nebo sa ~elo nébo потемніло • *zاتمelo al. zatmilo sa mu pred očami al. v očiach* в очáх ёму потемніло

zatnúť (sa) *p. zaťat' (sa)*

zato 1 spoj. záto; ona len ~ prišla, aby ho videla oná прийшла лем záto, же хотіла ёго відіти; len ~ ho počúvali, lebo sa ho báli ёго слýхали лем záto, же ёго бояли ся **2 so spoj.** ale, po záto, no, ále; je silný, po ~ hlúpy він міцний, но záto глупый

zátočin//a -y ž *закрута (рікы)*

zatoč//it' -í -ia *dok. 1 čím, kým* оберну́ти, покрутити, крутити; ~ volantom оберну́ти кóрмалём; ~ klúčom оберну́ти ключом **2 čo do čoho (zakrútiť)** запаковáти, закрутити *што до чóго*; ~ niečo do novín закрутити даштó до новинóк **3 kam** загну́ти, оберну́ти, закрутити, одбóчити, забóчити; ~il za roh забóчити за ріг **4 s kým expr.** прияти крóкы *prótmiv kógo*; закрóчити *prótmiv đakógo*; ~ prísne s niekým стрóго закрóчити прóтів đакóго

zatoč//it' sa -í sa -ia sa *dok. 1* закрутити ся, закружыти ся; vták sa ~il nad nami птах закружыв ся над нами **2 (stratiť rovnováhu)** зата́цкати ся, стратити рівновáгу; videli sme, ako sa ~il a spadol мы віділи, як він зата́цкав ся і упáв • ~ila sa mu hlava, svet sa s ním ~il ёму закрутило ся в гóлові

zátok//a -y ž *зáтока, зáлив*

zatok//at' -á -ajú *dok.* затоковáти; tetrov ~al тетерів зatóкав

zátop//a -y ž *зáплава, повóдень, затопліня*
zatoп//it' -í -ia *dok. 1* затопити, залляти, заплáвити; rieka ~ila polia ріка заплáвила поля **2 pren. expr. (prezradit')** потопити, прозрáдити, вызрадити, знічіти; všetkých ~il він вшыткых потопив áбо знічів

zátopov//í затóплёваний (водóв); ~é osady затóплёваны осáды áбо населёны пýнкты

záťovský зятівський

zatrac//ovat' -uje -ujú *nedok. koho, čo 1 náb.* проклинáти, одсúджувати; ~ odpadlíkov проклинáти áбо одсúджувати одстýпників **2 expr.** одмітовати, одсúджувати

zatraten//ec -са *m* пропáвший чоловік; грішник

zatrát//it' -í -ia *dok. koho, čo 1 náb.* прокляти, одсудити; ~ odpadlíka одсудити одстýпника **2 expr. (odsúdiť, zavrhnúť)** одмітнути, одсудити

zatrávn//it' -í -ia *dok.* затравнити, засіяти травóв

zatrávn//ovat' -uje -ujú *nedok.* затравнёвати, засіёвати травóв

zatrblie//tať sa -cel/-ta sa -cu/-tajú sa *dok.* засвітити ся, заблéскнути ся, зближáти ся

zátrepk//a -y ž *kuch.* підбивка; ~ z múky підбивка із мукы; pridať do polievky ~u придати до пóливкы підбивку

zatreп//núť -не -nú *dok. expr.* прибу́хнути, забу́хнути; ~ za sebou dvere прибу́хнути за собóв двéрі

zatried//it' -í -ia *dok. čo, koho do čoho* росподілити, россортіровáти, розділити на грúпы, ~ zeleninu, ovocie россортіровáти зеленину, овоцину

zatried'ovac//í росподілюючий, ділячий; ~ie práce росподілюючі роботы

zatriesk//at' -а -ajú *dok. expr.* забу́хати, заклóпкати; ~ na dvere забу́хати на двéрі

zatriet' *zatrie* *zatrú dok.* затéрти, замáзати

zatrko//tať sa -ce sa -cú sa *dok. s kým i bezpredm. expr.* забісідовáти ся, заговорити ся; забляботáти ся

zatrpk//núť -не -nú *dok.* назлостити ся, нагнівати ся

zatrpknutos//í -ті ž злость, гірькость; mať pocit ~ti máти чувство гірькости

zatrpknutý назлощёный, нагніваний; склáманий; ~ človек назлощёный чоловік; ~ úsmev гірький ўсмів

zatuh//núť -не -nú *dok.* стýгнути, затвёрднути; застыти; cement ~ol цімент стýгнув áбо затвёрднув

zatuchlin//a -y ž затухлина, тухлянина (*zánax*); pachnúť ~ou запахати тухлянинов
zatuch//núť -ne -nú *dok.* (*obyč. o múke, obilí ap.*) стáти стухнутым

zatuchnut//ý затухнутый, стухнутый; ~á múka затухнута мукá; ~é periny стухнуты перины; ~á miestnosť затухнута містность

zaťuk//ať -á -ajú *dok.* заклóпкати, поклóпкати

zatúlaný заблудивший, поблудивший

zatúľ//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* kam заблудити, стратити ся

zatupen//ý 1 тупый, затупёный 2 *pren.* притупёный; ~é city притупёны чýства

zatup//iť -í -ia *dok.* 1 затупити, притупити; ~ sekeru затупити топір áбо соқырку 2 *pren.* притупити; ~ city притупити чýства

zatup//iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 затупити ся, притупити ся; nôž sa ~il нож затупив ся áбо притупив ся 2 *pren.* притупити ся; cit sa ~il чýство притупило ся

zatuš//ovať -uje -ujú *dok. hovor. expr.* закрыти, затаїти; ~ svoje chyby закрыти свої хыбы; ~ škandál затаїти шкандál

zatutľ//ať -e -ú *dok. hovor. expr.* затаїти, утаїти, закрыти, утýтлати

zatutľáv//ať -a -ajú *nedok. expr.* затаёвати, утаёвати, закрывáти, скрывáти

zatuž//iť -i -ia *dok. po čom, kom, za čím, kým s neurč. i bezpredm.* цнити по ким, чим; ~ po domove, po vlasti зацнити по родных місцях, по отчízні

zatvárac//í заперáючий; ~ špendlík заперáючий шпéндлик; ~ nôž заперáючий нож • ~ia hodina (*v obchode*) заперáюча гóдина, час заперáня

zatvár//ať -a -ajú *nedok.* 1 *čo v rôzn. význ.* заперáти, затваряти; ~ dvere, oblok заперáти двéрі, óкно áбо óблак; ~ byť заперáти квáртель; ~ obchod заперáти склеп; ~ kohútik на vodovode заперáти водовóдний когýтик; ~ oči заперáти óчі; ~ knihu, notes заперáти книгу, нóтес; ~ bane, továrne заперáти бáні, фабрики; ~ školy затваряти шкóлы 2 *čo (skrývať)*

скрывáти; ~ lieky pred deťmi скрывáти лі́кы пéред ді́тми 3 *koho* заперáти до арéшту, арештовáти • ~ pred niekým dvere заперáти двéрі пéред даkým

zavár//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 заперáти ся, затваряти ся; dvere sa zle ~ajú двéрі недóбрі заперáють ся 2 *dáždnik sa ~a* амбрéла затвáрять ся; *kvet sa na noc ~* кві́ток чéрез ні́ч заперáть ся; *oči sa jej ~ajú* ей óчі заперáють ся 3 (*izolovať sa od iných*) утяговати ся, ізоловáти ся; *vždy sa ~a do svojej izby* він (онá) все лем утягýє ся до сво́ей ізбы

zavár//iť sa -i sa -ia sa *dok.* притворити ся; зробити ся; *urazene sa ~* зробити ся убли́жéным áбо урáзéным; *posmešne sa ~* зробити посмі́шний вы́зор; *tajomne sa ~* прияти зага́дкóвий вы́зор

zátvor -u *m* 1 зáмок, зáпір, арéшт, зáвер, зáсув; dvere na ~ двéрі на зáмок; ~ na ruške затвóр áбо зáвер пýшки; *poistný ~* поі́щуючий затвóр 2 *práv.* арéшт; *uvallť ~* на majetok нало́жити арéшт на ма́єток • *posadiť niekoho pod ~* заперáти до арéшту, арештовáти; *držať niekoho pod ~om* тримати да́кого під зáмком áбо в арéшті, быти запер́тым

zatvoren//ý 1 запер́тый, затворёный; ~á brána запер́та брáна; ~ kufor запер́тый кýфер; ~ dom запер́тый дім; ~á samohláska *lingv.* запер́тый глáсний; ~á slabika *lingv.* запер́тый склад 2 (*celý*) пóвний; ~ kruh замкнутый круг • *mať ~é dvere k niekomu a/l. niekam* не ма́ти присту́пу да́дé; *konferencia za ~ými dverami* *polit.* конфе́ренція при затворёных двéрях; *chodiť so ~ými očami* ходити зо запер́тими(а) очáми, заперáти óчі на вшы́тко, ні́ч не віді́ти нао́коло се́бе

zatvor//iť -í -ia *dok.* 1 *čo v rôzn. význ.* заперáти, затворити; ~ oblok, dvere заперáти óблак, двéрі; ~ byť замкнути квáртель; ~ kohútik на vodovode затворити когýтик на водовóді; ~ obchody заперáти скле́пы; ~ školy, univerzity заперáти шкóлы,

універзіты **2** *čo* (*skryť*) скрыти, спрятати; ~ zápalky pred deťmi скрыти шваблицы перед дітьми **3** *koho* заперти (*do aréshuty*) арештовати; ~ zločínca заперти до арешту або арештовати преступника • ~ oči pred niečím заперти очі перед дачім; ~ ústa заперти рот або уста; быть тихо; ~ niekomu *al.* pred niekým dvere заперти двері дому перед даким

zatvor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** заперти ся, затворити ся; oblok sa ~il облок запер ся, окно заперло ся **2** заперти ся; kniha sa ~ila книга заперла ся; oči sa mu ~ili очі йому заперли ся **3** (*izolovať sa od ľudí*) утягнути ся, ізолювати ся; ~ sa pred priateľmi утягнути ся або віддалити ся од приятелів

zátvork/a -y *ž* скібка; hranatá ~ квадратна скібка; dať slovo do ~y поставити слово до скібки

zatvrđ//it' -í -ia *dok.* стверднути; ~ svoje srdce стверднути своє серце

zatvrđ//it' sa -í sa -ia sa *dok.* затверднути ся, стати ся затверднұтым

zatvrđin//a -y *ž* ствердну́те місце (*na míni*)

zatvrđ//núť -ne -nú *dok.* затвєднути, стверднути; cement ~ol цимент стверднув

zatvrđz//ovať -uje -ujú *nedok.* затвєрджувати; ~ svoje srdce затвєрджувати своє серце

zatvrđz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* затвєрджувати ся

zatykac//í *práv.*: ~ia formula фóрмула запераня до арешту; ~ rozkaz приказ о арештовані

zatykač -a *m práv.* приказ на арештованя; vydať na niekoho ~ выдати приказ на арештованя дакого

zatyk//at' -a -ajú *nedok.* арештовати, затримувати

zátyl//ie -ia затылок; dať si ruku na ~ положить руки на затылок; poškríbať sa v ~í пошкрябати ся в затылку

zátyl//ok -ka/-ku *m* затылок *m*

zaúč//at' -a -ajú *nedok.* *koho do čoho* заучати, заучувати, учіти ко́го чо́му; ~ do remesla заучувати до ремєсла

zaúč//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* *do čoho* учіти ся, заучувати ся до чо́го

zaúč//it' -í -ia *dok.* *koho do čoho* научіти ко́го чо́му

zaúč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *do čoho* научіти ся, вучіти ся чо́му

záučn//ý: ~á doba *al.* lehota час учіня

zaučovať *p.* **zaúčat'**

zaučovať sa *p.* **zaúčat' sa**

zauhř//ovať -uje -ujú *dok. odb.* доповнити за́соби у́гля (*v локомотіві*)

zauch//o -a *s* за́ухо; dostať ~ достати за́ухо; dať niekomu ~ дати да́кому поза́ухо; streliť *al.* vypletiť niekomu ~ стрілити або вліпити да́кому поза́ухо

zauľ//jať -jme -jmú *dok.* **1** (*zabrať nejaký priestor*) заняти; ~ miesto vo vlaku заняти місце во ва́ку; ~jmite svoje miesta! сядьте на свої місця! **2** *koho, čo čím* (*upútať*) заінтересовати ~ niekoho svojou krásou, múdrosťou заінтересовати або прива́бити ку со́бі да́кого сво́єм красото́в, розу́мом • ~ kladně, záporne stanovisko *al.* kladný, záporný postoj k niečomu позитівні, негати́вні одне́сти ся к да́чому, ма́ти позитівне, негати́вне одно́шїня к да́чому

zaujatl//ie -ia *s* **1** (*pozornosť*) інтерєс, мерькованя; sledovať niečo so ~ím позєрати ся за да́чїм з вели́ким інтерєсом або мерькованєм **2** (*predsudok*) зауятость, необєктивность; posudzovať niečo bez ~ia оці́нєвати або посуджувати да́штó без зауятости або обєктивні

zaujatos//t' -ti *ž* **1** (*predpojatost'*) зауятость, необєктивность **2** занятость (*zanepřázdnění*) **3** (*záujem*) інтерєс

zaujaty **1** (*predpojatý*) зауятый, необєктивный; bol voči mne ~ він був зауятый протів мєне **2** (*zanepřázdněný*) занятый; bol veľmi ~ пра́cou він був барз зауятый робóтов

záuľ//jem -jmu *m v různ. význ.* інтерєс; vzbudit' *al.* vyvolat' ~ niekoho выкликати інтерєс у да́кого; upútať *al.* obrátiť na seba ~ niekoho привити к со́бі да́чїй інтерєс,

зверну́ти на се́бе ува́гу; теšiť sa veľkému ~jmu тішати ся *або* ра́довати ся великому інтересу; byť stredom ~jmu бути цénтром ува́ги; počuťvať niečo s veľkým ~jmom слухати даш́т з великим інтересом; robiť niečo v ~jme niekoho, niečoho робити даш́т в інтересах да́кого, да́чого; brániť svoje ~jmi захи́щати *або* храни́ти свої інтереси; rešpektovať niečie ~jmi ва́жати собі да́чі інтереси; ~ o hudbu, výtvarné umenie інтерес о му́зичу, мале́ваня; človek s filatelistickými ~jmami чоловік, інтересую́чий ся філа́тели́в; mať ~ o niečo інтересова́ти ся да́чим, ма́ти інтерес о даш́т

záujemca -u m о́соба, інтересую́ча ся да́чим, да́ким

záujemky //ňa -ne ž о́соба, інтересую́ча ся да́чим, да́ким (о же́ні)

zaujím //ať -a -ajú *nedok.* інтересова́ти; to ma vôbec nezaujíma то́т ме́не нияк не інтересу́є; to ho veľmi ~a то́т є́го барз *або* ду́же інтересу́є • ~ postoj за́берати да́яку по́зицію по одно́шїні к да́чому; ~ kladný, záporný postoj, ~ kladné, záporné stanovisko k niečomu по́зитївнї, не́гатївнї одно́сити ся к да́чому, за́берати по одно́шїні к да́чому по́зитївну, не́гатївну по́зицію

zaujím //ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* о *čo*, *koho* інтересова́ти ся *чим*, *ким*; ~am sa о в́тупи бы́ту ме́не інтересу́є во́прос о ви́міні ква́ртиля; ~ sa о synov prospěch v škole інтересова́ти ся о сы́нову успі́шность в шко́лі

zaujímavos //ť -ti ž інтересный факт, даш́т інтересне; rozpovedal mi všetky ~ti він розпо́відав мі мно́го інтересного

zaujímav //ý інтересный, необы́чайный, незвы́чайный, ісключа́ючий, чезвы́чайный; ~človek інтересный *або* необы́чайный чолові́к; ~á práca інтересна робота; ~á tvár інтересна тварь; ~á udalosť інтересна *або* чезвы́чайна приго́да

záujmov //ý самодіяльний; ~ krúžok самодіяльний кру́жок; ~á sféra сфэ́ра інтересів

zaumien //it' si -i si -ia si *dok.* *čo* рішати ся *на што*, він задума́в *што*; ~il si, že sa ožení він рішив жени́ти ся, він задума́в жени́ти ся; ~il si odcestovať v nedel'u він рішив оды́йти в неді́лю

zaumieň //ovať si -uje sa -ujú si *nedok.* *čo* ріша́ти ся *на што*, задума́вати *што*

zaúpl //iet' -ie -ejú *dok. expr.* за́стонати, за́плакати, за́горикати; ~ od bolesti за́стонати од бо́лести

zaúsk //ovať -uje -ujú *nedok.* *koho* да́вати поза́йху ко́му, би́ти по тва́рі ко́го

zaútoč //it' -i -ia *dok.* *na koho*, *čo*, *proti komu* і *bezpredm.* ата́кова́ти ко́го, на́пасти *на ко́го*, *што*; ~ *na nepriateľa* ата́кова́ти протї́вника; *v diskusii* *surovo* на́ñ ~ili *v* ді́скусії о́стро *на* не́го на́пали

zautomatiz //ovať -uje -ujú *dok.* авто́матїзова́ти *nedok. dok.*; ~ *výrobný proces* авто́матїзова́ти вы́робный процéс

zauvaž //ovať -uje -ujú *dok.* *nad čín*, о *čom* і *bezpredm.* подума́ти

zauzd //it' -i -ia *dok.* да́ти (конё́ви) канта́рь *або* о́главець

zauzd //ovať -uje -ujú *nedok.* за́зуба́длати (ко́ня)

zauzlen //ie -ia s: *dramatické* ~ *lit.* дра́матїчна завя́зка; ~ *čriev lek.* за́узли́ня кышок

zauzl //it' -i -ia *dok.* за́узлити, зроби́ти ў́зол *або* ў́зли́к

zauzl //it' sa -i sa -ia sa *dok.* за́узлити ся, завя́зати ся ў́злом; за́пўтати ся; *šnúrka* *na topánke* sa ~ila шну́рка *на* топа́нці за́узлила ся *або* за́пўтала ся; *situácia* sa ~ila *pren.* сїтуа́ція за́пўтала ся *або* замота́ла ся

zauzl //ovať -uje -ujú *nedok.* за́узли́вати, завя́зовати ў́злом

zauzl //ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* за́узли́вати ся, завя́зовати ся ў́злом; за́пўтовати ся; *nite* sa ~ujú ниткы

зау́злюють ся; *situácia sa ~uje pren.* ситуа́ція запу́тує ся

zaužívat' sa -a sa -ajú sa *dok.* во́йти до ужи́ва́ня; заужива́ти ся; ~ané *zvyky* заужива́ны звы́кы а́бо обыча́ї

zavadla -у *ž 1 (prekážka)* бар'єра, перешко́да, тяжко́сть; *bolo tu na ~u, že nevedel anglicky* для не́го было́ бар'єро́в, же не зна́в по-а́нґли́цькы **2 odb.** (*chyba, kaz, nedostatok*) де́фект, хыба; ~ *na aute* де́фект на а́вті

zavadlit' і -ia *dok.* о чо, *koho, do čoho, koho* зава́дити, б́ухнути, шту́хнути; ● ~ о *piečo*, о *niekoho* *slovom al. slovom* спо́мянути о *дачі́м, о да́кім; ani (len) slovom* о *не́го* *pezavadi* він (она́) і не спо́мянув (спо́мянула) о *ні́м; ~ okom al. pohľadom* о *piečo* зі́рком за́глянути на *дашто́*

zavadnit' **1** (*chybný*) бра́кований, де́фектний; ~á *voda* во́да, не вго́дна на *пита́; ~á súčiastka* бра́кована́ ча́стка **2** (*škodlivý*) шко́дливий, а́моральний; ~á *kniha pre mládež* шко́длива́ *кни́га* для *молоде́жі*

zavadzlat' -ia -ajú *nedok.* чо́му, *komu i bezpredm.* зава́джати, *стояти в до́розі; быти бар'єро́в*

zavádzlat' -a -ajú *nedok.* **1** чо́ *tech.* заво́дити; ~ *vodu*, *plyn* заво́дити *во́ду, плі́н; ~ elektrinu* заво́дити *еле́ктрику; ~ telefón* *niekam* заво́дити *телефо́н да́гдє* **2** чо́ (*uvádzat' do praxe*) заво́дити; ~ *nové metódy práce* заво́дити *новы́ ме́тоды́ робо́ты; ~ výsledky vedeckého výskumu do praxe* а́пліко́вати в *пра́ктиці́* *результа́ты* *нау́чного до́слі́ду* **3** *koho* нава́джати; *клáмати* **4** *na koho, čo (reč, rozhovor)* заво́дити; ~ *rozhovor* на *pejakú tému* заво́дити *бі́сиду* на *дая́ку́ те́му*

zaváhlat' -a -ajú *dok.* зако́лысати́ ся; на *chvíľku ~al, až potom odpovedal* він на *ми́нутку* зако́лысав́ ся, а *пóтім* *odpoví*

zavaklovat' -uje -ujú *dok. hovor.* зава́ковати́; ~ *stenu* зава́ковати́ *сті́ну*

zával -u *m ban.* **1** зава́лі́ня, за́вал; в *bani* *je nebezpečenstvo ~ov* в *ба́ні* є

небе́спечно́сть за́валів **2** зава́ливш́а ся *горни́на*

zavalit' -і -ia *dok.* **1** чо́, *koho* зава́лити; *придуси́ти; zem ~ila baňu* зе́мля зава́лила *ба́ню а́бо ша́хту; strom ho ~il* *strom* *придуси́в* *є́го* **2** *komu, koho po čom expr.* *овали́ти, влі́пити а́бо стрі́лити* *поза́ухо* *дако́му, б́ухнути, уда́рити* **3** чо́, чо́го *expr.* (*odrezať veľký kus*) *одрі́зати, одкра́яти; ~ kus slaniny* *одкра́яти* *ку́сок* *солони́ны* ● ~ *niekoho prácou hovor.* зава́лити *дако́го* *робо́тов; ~ niekoho otázkami hovor.* *засы́пати* *дако́го* *вопро́сами*

zavalit' sa -і sa -ia sa *dok.* *do čoho, na čo expr.* *звали́ти ся, шма́рити ся, пля́снути ся до чо́го, на што́; ~ sa do kresla* *шма́рити ся а́бо звали́ти ся до* *крéсла*

zavaliť/y зава́литий, *тучний*; ~ *človek* зава́литий *чолові́к; má ~ú postavu* він зава́литий а́бо *тучний*

zaváľovat' -uje -ujú *nedok.* зава́лєвати́; *zemina často ~uje baňu* зе́мля ча́сто зава́лює *ба́ню а́бо ша́хту* ● ~ *niekoho prácou hovor.* зава́лєвати́ *дако́го* *робо́тов; ~ niekoho otázkami hovor.* *засы́повати* *дако́го* *вопро́сами*

závan -u *m náraz; svieži ~ vetra* сві́жий *на́раз ві́тра*

zaváňlat' -a -ajú *nedok. expr.* **1** *čím i bezpredm.* па́хнути; *seno ~a cíno* па́хне; *vyprázané mäso ~a z kuchyne* за́пах *выпра́жаного* *мя́са* *не́се ся* *із* *ку́хні* **2** *hovor.* (*pachnúť*) *попа́ховати, выда́вати па́х; ryby už ~ajú* *рыбы́* *уж* *попа́хують* ● *to ~a čertovinou* *ту ді́ло* *нечи́сте, ту* *дашто́* *зле*

zavandrovat' -uje -ujú *dok.* зава́ндрова́ти, *доста́ти ся* *да́гдє*

zaválnut' -nie -nú *dok. bás.* за́ду́ти, *поду́ти, поф́укати*

zaváracli: ~іє *fľaše al. poháre* *фля́шки а́бо* *по́гары* *на зава́рєва́ня* (*ко́мпотів* *і m. n.*); ~іа *sezóna* *сезо́на* *зава́рєва́ня* (*ко́мпотів* *і m. n.*)

zaváran//ie -ia s 1 (činnosť) (домáшне) заварёваня; ~ čerešieň заварёваня черешень **2** *hovor.* (zaváranina) кóмпот

zavár//at' -a -ajú *nedok.* *kuch.* **1** конзервовати, заваряти; ~ slivky, čerešne заваряти сливки, черешні **2** *čo do čoho* заваряти *што до чого*; ~ rezance do polievky заваряти різánкы до по́ливкы

zavar//it' -í -ia *dok.* **1** *kuch.* заварити, законзервовати (кóмпот i m. n.); ~ marhule, hrozno заварити барáцкы, грозно́ **2** *čo do čoho* *kuch.* заварити *што до чого*; ~ cestovinu do polievky уварити різánкы до по́ливкы **3** *hovor.* (zvarit') ~ zlomenú os заварити зломéну ось **4** *komu* *hovor. expr.* наробити неприємностей, пошко́дити, підку́рити; poriadne mi ~il він до́брі мі підку́рив

zavar//it' sa -í sa -ia sa *dok. tech.* заварити ся (o бoсях i m. n.); hriadeľ sa ~il гряді́ль заварила ся

závark//a -y ž *kuch.* заправ́ка (до по́ливкы)

zavar//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** *čo, koho od čoho, koho, pred čím, kým* охрани́ти, зава́ровати; ~ ovocné stromy pred škodcami охрани́ти ови́ночны́ стрóмы од шко́дци́в; ~ niečo od pešťa stia зава́ровати да́кого од неща́стя **2** *čo, koho* ~ deti ме́рьковати а́бо дозрі́ти на ді́ти

zaváž//at' -a -ajú *nedok.* *čo čím* засы́повати, заважа́ти; ~ cestu štrkom засы́повати до́рогу шу́тром

závaž//ie -ia s v rôzn. význ. рýля; kilogramové ~ кілогра́мова рýля; hodiny so ~ím го́дины з рýлєв

zaváž//it' -í -ia *dok.* **1** (за)ва́жыти *nedok.* (мати́ дяку́ ва́гу) **2** *prep.* (за)ва́жыти, ма́ти ва́гу, значі́ня; jeho slovo veľa ~i є́го сло́во мно́го значі́ть

zavážk//a -y ž *hovor.* **1** (zavážanie, zasýpanie) заважа́ня, засы́пованя **2** *hut. slang.* (vsádzka) ~ ресе зата́жіня пе́ца

závažn//ý 1 (významný) ва́жный, вызначный; ~é dielo ва́жне ді́ло; ~é argumenty ва́жны а́ргуме́нты; ~é pripomienky ва́жны

позна́чкы; ~á príčina ва́жна причи́на **2** (veľmi veľký) барз ве́ликий, се́рьёзный; ~á chyba барз ве́лика хыба; ~é previnenie се́рьёзне прові́ніня

záväzn//ý повинный, обли́гáтный; ~é smernice обли́гáтны інштру́кції; ~ sľub обов'язок

záväz//ok -ku m обов'язок; pracovný ~ робóчий обов'язок; splniť ~ вы́полни́ти обов'язок; dať si ~ взяти́ на се́бе обов'язок, да́ти собі́ обов'язок

zaväz//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** *čo* зав'язова́ти, зв'язова́ти; ~ si šnúрку na topánke зав'язова́ти собі́ шну́рку на топа́нці; ~ si šatku зав'язова́ти собі́ ху́ща на го́лову; ~ si kravatu зав'язова́ти ма́шлю; ~ si vlasy stuhou зв'язова́ти во́лосы па́нтликом **2** *čo čím, do čoho* обя́зовати, зав'язова́ти, пере́в'язова́ти; ~ balík špagátom пере́в'язова́ти па́клик мо́тузком **3** *čo komu* пере́в'язова́ти, робити́ пере́в'яз; ~ niekomu poranenú pohu пере́в'язова́ти да́кому ранéну но́гу; ~ dieťaťu rozbitú hlavu пере́в'язова́ти ді́тині розби́ту го́лову **4** *koho k čomu, čím kniž.* зав'язова́ти ко́го к чо́му; ~ niekoho sľubom, slovom зав'язова́ти да́кого оби́ця́нєм, сло́вом

zaväz//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *na* *čo* зав'язова́ти ся, дава́ти обов'язок; ~ sa predčasne splniť pláň зав'язова́ти ся а́бо дава́ти обов'язок завча́сні вы́полни́ти план **2** *záhr.* (o plodoch, ovoci) зав'язова́ти ся • sadlo sa mu ~uje *hovor.* са́ло зав'язує ся є́му

zavčas, zavčasu *prisl.* ско́ро, завчасу́, вча́сні; zobudil sa ~ ráno він пробуди́в ся ско́го ра́но; chodí ~ správať він вча́сні хóдить спа́ти

zavďač//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *komu čím*, подяко́вати ся, вы́словити вдя́ку ко́му за *што*

zavd//at' -á -ajú *dok.* *čo komu k čomu zastar.* ~ príčinu k niečomu завда́ти причи́ну к да́чому; ~ podnet k niečomu да́ти імпу́лз к да́чому

zavdáv//ať -a -ajú *nedok.* *čo komu k čomu zastar.* завдавати, давати; ~ príčinu k niečomu завдавати або давати причину дачого, быти причінов дачого

závdav//ok -ku *m* задаток

zavečer//ať (si) -ia (si) -ajú (si) *dok.* повечеряти

zavedený *obch.* проквітajúчий, проспішний

závej -a *m* záвей; ~e snehu záвей снігý

zaveľa *prísl.* **1** (dlho) довго, довгий час; nebude už žiť ~ він уж довго не буде жыти, він уж довго не прожыє **2** (veľa) вельє, мно́го; ~ krvi stratil він стратив мно́го крѳви

záver -u *m* **1** záмок, záвер; zavrieť ~ замкнѳти záмок; otvoriť ~ на kufri отворити záмок на кѳфрі; ~ на puške záвер на пѳшці; automatický ~ автоматічний záмок **2** заключіня, ко́нець; ~ románu, referátu заключіня ромána, докляду; povedať niekoľko slov na ~ повісти дакілько слов на заключіня **3** заключіня, вывод; dôjsť k novým ~om прийти к новым заключіням; robiť prenáhlene ~у робити унаглєны выводы

záverečný заключный, послідній; ~á skúška заключный екzáмен; ~á reč заключна́ реч; ~é predstavenie заключне́ представліня, заключный спектáкель; ~á kapitola послідня капітола або глава • ~á hodina час затворіня (склєny, решмаєра́ції i m. n.)

zaver//iť sa -í sa -ia sa *dok.* кому покляти ся, забожати ся, заvéрати ко́го; ~il sa, že to neurobil він задушав ся або заверабо́жав ся або заприсяга́в ся, заvéрав ся м/мені, же він то́то не зробив

záverom *prísl.* на заключіня, на ко́нець; povedať niečo ~ повісти дашто́ на заключіня

záverov//ý заперajúчий; ~ ventil заперajúчий ве́нтіл ~é zariadenie заперajúче приспособліня • ~é spoluhlásky fon. замкнѳты або оклузі́вны соглáсны

záves -u *m* **1** závic; hodvábnе ~у гадва́бны záвисы; rozťahnuť ~у ростягну́ти záвисы

2 klbové ~у клубѳвы záвисы; vyvaliť dvere zo ~ov вывалити двѳрі зо záвисів **3** hovor. traktor s autom v ~e тра́ктор з áвтом в záвисі

zaves//iť -í -ia *dok.* **1** за́висити; ~ si kabát na vešiak за́висити ка́бат на віша́к; ~ si pušku na plece за́висити пѳшку на плѳче; ~ záclony na okná за́висити фі́ргангы на о́кна; ~ obrazy na steny розвісити о́бразы по стіна́х **2** *čo komu hovor. expr.* врізати; takú mu ~il, že zletel na zem він є́му таку врізав, же звалив ся на зе́млю • ~ niečo na kliniec *hovor. expr.* перестáти дашто́ робити, перестáти з дачі́м заобєрати ся; ~ niekomu niečo na nos *hovor. expr.* вы́зрадити да́кому дашто́, розпо́вісти да́кому дашто́; ~ niekomu niečo na krk увалити на карк да́кому дашто́

zaves//iť sa -í sa -ia sa *dok.* за́висити ся, ухѳпити ся; opíse sa vedľa ~ за palec pohyubezьяны зняѳють або мѳжуть за́висити ся на палець нѳ́гы або ухѳпити ся пáлцє́м нѳ́гы • ~ sa niekomu na krk а) (обя́ти) за́висити ся на шыю да́кому; б) *expr.* втѳрти ся на шыю да́кому

závesn//ý **1** вісячий, привішуючий; прихѳплюючий; ~é náradie прихѳплюючі інштру́менты; ~ pluh прихѳплюючий плуг **2** слѳжачій на ухѳплєня або за́вішіня; ~ hák гак на за́вішіня або ухѳплєня дачѳго

záves//ok -ku приві́сок; retiazka so ~kom ланѳѳк з приві́ском

zavesovac//í слѳжачій на ухѳплєня або підвішованя; ~ hák гак на за́вішіня або ухѳплєня дачѳго

zaves//ovať -uje -ujú *nedok.* віша́ти, за́вішувати; ~ klobúk за́вішувати ка́лап; ~ záclony віша́ти фі́ргангы; ~ obrazy віша́ти о́бразы

zaves//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* віша́ти ся, за́вішувати ся

závesov//ý фі́рганѳовый; ~á látka фі́рганѳове полѳотно

zavešľať -ia -ajú *dok.* *čo čím* завиша́ти; увиша́ти; ~ stenu obrazmi завиша́ти стіну́ образами

zavešľať -i -ia *dok.* зави́щати, предпові́сти

závet -u *m práv.* зави́щання, заві́т, теста́мент; послі́дня во́ля, послі́дне же́лання; ро́гу́чиť niečo niekomu ~om зави́щати да́што да́кому

záveterný зави́трений, храни́ений пе́ред ві́тром; ~á strana зави́трена сторо́на

závetný *príd. k závet;* ~ý svedok зави́щуючий сви́док; ~é dedičstvo наслі́дство по зави́щанні, зави́щане наслі́дство

závetr -ie -ia *s* зави́тря; мі́сце, храни́ене од ві́тра

zavetr -it' -i -ia *dok.* **1** *čo, koho* (o *zvieratí*) заню́хати; *pes* ~il zlođeja *пес* заню́хав зло́дія **2** *čo expr.* выню́хати, выслі́дити, на́йти; *hneď všetko* ~í він одра́зу вы́штыко вы́нюхать а́бо выслі́дити

zavíat' zaveje zavejú *dok.* **1** (o *vetre*) за́вяти, заду́ти, поду́ти; *vietor zavíal lístie* *листя* за́в'яв а́бо заду́в ві́тор; *lístie zavíalo až do izby* *листя* зане́сло аж до хы́жы; **2** *koho pren.* зане́сти; *osud ho sem zavíal* о́суд за́ніс є́го ту **3** *čo, koho čím* зане́сти, за́вяти; *chodníky zavíal sneh* пі́шники за́в'яло сні́гом **4** (o *zástave ap.*) затре́пати, зако́лысати ся; *vo vetre zavíaly zástavy* за́ставы зако́лысали ся во ві́трі

zaviazanosť -ti *ž* вдя́чність, за́в'язаність; *posciťovať voči* *нікому* бы́ти вдя́чним ку да́кому, чу́вствовати за́в'язаність ку да́кому

závideniahodný за́в'идячий; за́в'идный; ~é postavenie за́в'идяча по́зиція; ~ úspech за́в'идный ўспі́х

závidieť -i -ia *nedok.* *čo, koho komu; čomu, komu i bezpredm.* за́в'идіти ко́му, чо́му; ~í vám úspechu я за́в'иджу ва́шым ўспі́хам

zavieračí за́крываючий ся; ~ špendlík за́пераючий шпе́ндлик

zavierať -a -ajú *nedok.* **1** *čo v rôzn. význ.* за́перати, за́мыкати; ~ okno за́перати о́блак, о́кно; ~ dvere на ќлюч за́мыкати

две́рі на ќлюч; ~ byt за́мыкати а́бо за́перати кварта́ль; ~ knihu, zošit за́перати ќнигу, пи́санку а́бо те́йку *zastar.*

2 *čo* прятати, скрыва́ти; ~ pred niekým ре́піа́зе скрыва́ти пе́ред да́ким пі́нязі **3** *koho* затримо́вати, арешто́вати; ~ špiónov затримо́вати шпіо́нів

zavierať sa -a sa -ajú sa *nedok.* за́перати ся, за́мыкати ся; *brána sa stále ~a* бра́на все за́перать ся; *kalich kvetu sa na noc ~a* по́гар кві́тка на ні́ч за́перать ся

zaviesť zavedie zavedú *dok.* **1** *koho, čo* за́везти, одвезти; ~ dieťa do školy за́везти а́бо одвезти ді́тину до шко́лы; ~ ovce на па́шу вы́гнати ві́вці на па́стви́ско **2** *čo tech.* за́везти; ~ elektrinu, plyn за́везти електри́ку, плі́н; ~ telefón niekam за́везти телефо́н да́де **3** *koho, čo kam* привезти; *čo ťa sem zaviedlo?* што те́бе приве́ло ту?

4 *čo* за́везти; ~ nové metódy práce за́везти новы мо́тоды ро́боты; ~ do výroby nové stroje за́везти до вы́робы новы маши́ны **5** *na čo, koho* (reč, rozhovor) пере́везти, за́везти; ~ rozhovor na bočnú koľaj пере́везти бі́сіду на іншу а́бо дру́гу те́му **6** *koho, čo* (podviesť) окла́мати, підвезти; *zaviedol nás підві́в а́бо окла́мав нас* • ~ niekoho na scestie зби́ти да́кого з до́ро́гы; ~ niekoho na złé chodníčky привезти да́кого на злу до́ро́гу

zavievat' -a -ajú *nedok.* **1** (o *vetre*) ду́ти; *od lesa ~a lahodný vetrik* з лі́са за́вивать прие́мный ві́трик; *vietor ~a lístie do oblokov* ві́тор заду́вать лі́стя до о́кна а́бо до о́блака **2** *čo, koho čím* заносити, за́вивати; ~ chodníky snehom за́вивати пі́шники сні́гом

zaviezť¹ zavezie zavezú *dok.* *koho, čo* за́везти, одвезти; ~ niekoho na stanicu за́везти да́кого на ста́ніцію; ~ chorého do nemocnice одвезти хво́рого до шпита́ля

zaviezť² zavezie zavezú *dok.* *čo čím* засы́пати, за́метати, за́везти; ~ cestu štrkom засы́пати до́ро́гу шу́тром; ~ jamu

pieskom засыпати або заметати яму піском

zavíj//ať -a -ajú *nedok.* 1 *čo, koho do čoho* завивати, закручати; ~ dieťa do vankúša завивати дитину до заголовка 2 *čo do čoho* вплітати, заплітати, завивати; ~ kvet do venca заплітати квіток до вінця 3 *koho do čoho* надівати чіпéць ко́му, на ко́го ~ mladuchu надівати на невісту чіпéць, чіпчіти невісту

zavíj//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. do čoho i bezpredm.* завивати ся до чо́го, закручувати ся *чим*

závin -u *m kuch.* завиваний кола́ч; штрúдля; jablkový ~ завиваний кола́ч з ябками

zavináč -a *m* завина́ч, звинута рыба (*наповне́ный на́ризанов ци́булев i капу́стов, наложе́ный в оцти*)

zavin//iť -i -ia *dok.* *čo* бути винником або причінов чо́го, запричинити *што*; ~ nehodu бути причінов неща́стної наго́ды, запричинити гава́рію; ~ zrážku бути винником збитя авт або гава́рії; ~ smrť niekoho бути винником або причінов сме́рти дако́го

zavin//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *čo* закручати, скру́чувати; ~ cesto закручати ті́сто; ~ zástavu скру́чувати за́ставу 2 *čo, koho do čoho* закручати, завивати; ~ dieťa do vankúša завивати дитину до заголовка

zavin//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 скру́чувати ся, скручати ся; звивати ся; lístok sa ~uje листок скру́чує ся 2 *do čoho* закручати ся, завивати ся; ~ sa do deky закручати ся до де́ки

zavír//iť -i -ia *dok.* заволнити ся, зволнити ся; закрутити ся, звырити ся

závis//ieť -i -ia *dok. od čoho, koho, na čom, kom* бути зале́жним, зале́жати од ко́го, чо́го

závislý *od koho, čoho, na kom, čom* зале́жний од ко́го, чо́го; nie je na nikom ~ він не зале́жить од никого

zavis//núť -ne -nú *dok.* зоста́ти ві́сіти

závis//ť -ti *ž* záviсть; cítiť ~ voči niekomu чу́вствовати záviсть ку дако́му, заві́дити дако́му; hľadiť na nieko so ~ťou позера́ти ся на дако́го зо záviствéв

závistliv//ec -са заві́стливець, заві́дячий, нежычливець

závistliv//ý заві́стливый, заві́дячий; ~ člověk заві́стливый чолові́к; ~é pohľady заві́стливы взгля́ды

závistník -a *m* заві́стник

závit -u *m* за́віт, нарі́зка; ~ na skrutke за́віт на шру́бці; plytký ~ плиткий за́віт • mozgové ~y *anat.* за́віты мо́згу

zavít' zavije zavíjú *dok.* 1 *čo, koho do čoho* завити, закрутити *што, ко́го до чо́го*; ~ chorého do obkladov завити хво́рого до обкла́дів 2 *čo do čoho* вплéсти, заплéсти; ~ kvet do venca вплéсти квіток до вінця 3 *koho do čoho* наді́ти ко́му чіпéць; ~ mladuchu наді́ти на невісту чіпéць

zavít' sa zavije sa zavíjú sa *dok. do čoho i bezpredm.* окру́тити ся, овити ся до чо́го, оберну́ти ся *чим*

zavít//ať -a -ajú прийти, завітати; ~ala k nám jar ку нам завітала ярь

závitnic//a -e *ž* 1 шпіра́ла; nakresliť ~u нарисова́ти шпіра́лу 2 *tech.* машина на різання за́віты

závitnicov//ý *tech.* шпіра́ловый; ~ pero шпіра́лова спрýга

závitník -a *m tech.* заві́тник; rezať závity ~om різати за́віты заві́тником

zavlač//iť -i -ia *dok. hovor. expr.* забабрати, заболотити; ~ špinavými topánkami dlážku знечі́стити заболоче́нни(а) топа́нками підло́гу

závlačk//a -y *ž tech.* заі́щуюча ча́стка

zavlád//núť -ne -nu *dok.* зачати́ бути, наста́ти, надыйти; заволоді́ти; ~lo тихо наста́ло тихо

závlah//a -y *ž odb.* 1 (*vlhkosť*) во́гкість, вля́жність; odstrániť zbytočnú ~u одстра́нити непотрэ́бну вля́жність 2 (*zavlažovanie*) заволо́жованя; поли́ваня;

umelé ~у умеле заволо́жованя *або* поли́ваня

zavlaž//iť -í -ia *dok.* 1 полляти, заволожити; ~ záhradu полляти сад 2 оволожити, змочіти; ~ si pery змочіти *га́мбы*

zavlažovací заволо́жуючий, поли́ваючий; ~ systém заволо́жуюча сісте́ма; ~ kanál заволо́жуючий кана́л

zavlaž//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 заволо́жовати, поли́вати; ~ polia поли́вати по́ля 2 навогчіти; ~ si pery навогчіти *га́мбы*

zavlhč//iť -í -ia *dok.* навогчіти, змочіти; ~ bielizeň навогчіти білізну́

zavlhč//ovať -uje -ujú *nedok.* наво́гчовати, змо́човати

zavlh//núť -ne -nú *dok.* заво́лгнути, ста́ти во́гким; zem ~la зе́мля ста́ла во́гків, зе́мля зво́лгла

zavlnhut//ý вля́жний; зво́лгче́ний; ~é šaty зво́лгче́ны шма́ты; ~é oči вля́жні о́чі

zavliecť zavlečie zavlečú *dok.* 1 зане́сти, одне́сти, одвлече́ *дарде́* 2 *expr.* зата́гнути, заве́сти 3 зане́сти; ~ si do rany infekciu зане́сти до ра́ны інфе́кцію 4 *do čoho expr.* завлече́, втя́гнути; ~ krajinu do vojny втя́гнути кра́їну до во́йны

zavliecť sa zavlečie sa zavlečú sa *dok. expr.* довлече́ ся; *ledva sa zavliekol domov* він ле́два довлі́к ся до́мів

zavln//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зво́лнити ся; *more sa ~ilo* мо́ре зво́лнило ся; *raž sa ~ila* жы́то заво́лнова́ло ся

závod¹ -u *m* завод, фабрика, фі́рма; *drevospracujúci* ~ дере́вооброблю́ючий заво́д; *stavebné ~у* буди́вельні фі́рми; *odevné ~у* крайчі́рська фабрика

závod² -u *m* перемага́ня, перебі́гання • *robiť niečo o ~ hovor.* робити да́штo з одуше́внінєм; *bežať, hnať sa, letieť s vetrom o ~* не́сти ся, уті́кати, леті́ти як стрі́ла

závodisk//o -a *s*, **závodil//šte** -šťa *s* мі́сце шпо́ртových перемага́нь

závod//iť -í -ia *nedok.* 1 *v čom i bezpredm.* *šport.* перемага́ти ся, бра́ти участь

в шпо́ртových перемага́нях; ~ *v behu* перемага́ти ся в бі́гу; *aktívne ~* акті́вні участни́ти ся в перемага́нях 2 *v čom, o čo, s čím, kým* перемага́ти ся; боро́ти ся; ~ *v práci* перемага́ти ся в робо́ті; ~ *v plávaní* перемага́ти ся в пла́ванні

závodník -a *m* учас́тник шпо́ртových перемага́нь; шпо́ртовець

zavodn//iť -í -ia *dok.* заводни́ти, завогчі́ти; ~ *neúrodné polia* заводни́ти *або* завогчі́ти неуро́дні по́ля

zavodňovac//í заво́дню́ючий, заво́гчу́ючий; ~ *kanál* заво́дню́ючий кана́л; ~ *systém* заво́гчу́юча сісте́ма; ~*ie práce* заво́гчу́ючі робо́ты

závodn//ý¹ заво́дський; ~ *klub* заво́дський клуб; ~*á jedáleň* заво́дська їда́льня; ~*á škola* заво́дська шко́ла; ~ *lekár* лі́карь на заво́ді; ~*á stráž* заво́дська ва́рта; ~*á dovolenka* заво́дська дово́лена

závodný² на перебі́гання; ~ *motocykel* мото́цикель на перебі́гання; ~ *kôň* біго́вий *або* скако́вий кінь

závodn//ý³ -ého *m voj. šport.* розво́дячий

závod//y -ov *m pomn. šport.* перемага́ня; *plavecké ~* перемага́ня в пла́ванні; ~ *v behu* перемага́ня в бі́гу

závoj -a *m* 1 заво́й, шла́ер; *čipkový ~* чі́пко́вий заво́й; *svadobný ~* сва́дьбаний шла́ер; ~ *na klobúku* заво́й на ка́лані 2 заво́й 3 *pren.* клу́бок; ~ *hmly, dymu* клу́бок гмлы, ды́му

zavol//ať -á -ajú *dok.* 1 *čo, komu, čomu, za kým, na koho, čo i bezpredm.* скри́кнути, закри́чати, кли́кнути; *pozvaťi koho;* ~ *na psa* закри́чати на пса; ~ *na známeho* кли́кнути на зна́мого; *Viera! - ~ala ticho* Ве́ра! – тихо скли́кла онá 2 *koho, čo* позва́ти, покликати; ~ *lekára* позва́ти лі́каря; ~ *hasičov* покликати пожа́рників; ~ *niekoho* на рото́с покликати да́кого на по́міч; ~ *niekoho* на ве́черу позва́ти да́кого на ве́чєрю 3 *čo* при́кликати; ~ *výťah* при́кликати лі́фт 4 *koho, čo kam hovor* подзвони́ти ко́му, де (*по телефо́ні*); ~

priateľku зателефоновати приятелці; ~ám vám zajtra я подзвоню вам завтра
zavol//ňat' -nia -ňajú *dok.* 1 запáхнути; orgován ~ňal запáхло орговáном, запáхнув орговáн 2 чу́ти, почувствовати (*záпах*); ~ spáleninu чу́ти záпах дыму; ~ krv чу́ти záпах кро́ви
závor//a -y ž 1 рі́ель, záсyв; zasunúť ~u на dverách засу́нути рі́ель на двéрях 2 *len v mn. č.* ~y žel. páмпа; spustiť ~у спустити páмпы; vytiahnuť ~у вытягнути páмпы 3 пере́клада́на (загорóджуюча пере́хід, dorógy i m. n.)
závorár -a m žel. служба́ при páмпи
závoz -u m doróга в доли́нці • ocitnúť sa, byť v ~e находить ся в безвы́хідній ситуа́ції; dostať sa do ~u достáти ся до безвы́хідной ситуа́ції
závozník -a m помі́чник шо́фера
zavrac//at'¹ -ia -ajú *nedok.* 1 гна́ти, заверта́ти; ovce, kravu заверта́ти вівці, корóвы 2 *koho expr.* за́грякати, кликати на ко́го
zavrac//at'² -ia -ajú *dok.* поблюва́ти, блюва́нєм забáбрати
závrat -u m záврат, головокру́жіння; dostala ~ ей закру́тило ся в го́лові
zavráť//it' -i -ia *dok.* 1 заверну́ти, приверну́ти; ~ kravu do dvora заверну́ти корóвы до двóру 2 *koho expr.* за́грякнути, закрикнути, скрикнути
závratn//ý обрóвський, ужáсний; ~á výška обрóвська вы́шка; ~á rýchlosť обрóвська скóрость; ~á kariera *expr.* ужáсна карье́ра
zavrav//iet' -í -ia *dok.* 1 заговори́ти, проговори́ти, пові́сти, забі́сидова́ти 2 ут́ллати, заговори́ти (*bícidu*)
zavražd//it' -í -ia *dok.* за́бити
zavrch//at' -í -ia *dok.* 1 завырча́ти; pes ~al пес завырча́в 2 загурча́ти; v diaľke ~ala motorka далéко загурча́ла мото́рка 3 *pren. expr.* завырча́ти, забурча́ти, пробурча́ти; namiesto odpovede len čosi ~al намі́сто одпові́ді він што́сь пробурча́в
zavrh//núť -ne -nú *dok.* 1 *koho* зречі́ ся, одмі́нути, одшма́рити ко́го 2 чо́

одшма́рити, одмі́нути *што*, зречі́ ся чо́го; ~ myšlienku одшма́рити думку
zavriesk//at' -a -ajú *dok. expr.* 1 запі́щати, завискати, звискнути 2 *pren.* запі́щати, завискати
zavrl//iet' -ie -ú *dok.* 1 v rôzn. význ. запéрти; ~ okno, dvere запéрти о́кно, двéрі; ~ byť запéрти кváртель; ~ knihu, zošiť запéрти книгу, писáнку; ~ kufor запéрти кúфeр; ~ oči запéрти о́чі; ~ baňu, továreň запéрти шáхту, фаб́рику 2 спря́тати, скры́ти; ~ pred deťmi lieky спря́тати пе́ред ді́тми лі́кы 3 *koho* затрима́ти, арештова́ти; ~ niekoho pre krádež затрима́ти дако́го за кра́деж
zavrl//iet' sa -ie sa -ú sa *dok.* 1 запéрти ся; dvere sa ~eli двéрі запéрли ся; kniha sa ~ela книга запéрла ся; oči sa mu ~eli о́чі ё́му запéрли ся 2 запéрти ся, утя́гну́ти ся; ~ sa do izby запéрти ся до і́збы
zavrk//at' -a -ajú *dok.* завы́ркотáти; holub ~al го́луб завы́ркотáв
zavřšen//ie -ia s за́кінчі́ня; на ~ie *hovor.* на за́кінчі́ня, на́ко́нець
zavřš//it' -í -ia *dok.* до́кінчи́ти, за́кінчи́ти, скінчи́ти
zavřt//at' -a -ajú *dok.* 1 заверті́ти, поверті́ти (*даякьїй час*) 2 *do čoho* проверті́ти, заверті́ти; ~ *do zeme* заверті́ти до зéмлі, проверті́ти зéмлю 3 *do koho pren. expr.* приде́рти ся ку ко́му; ~ *do niekoho* приде́рти ся ку дако́му 4 *čo do čoho* вкру́тити, закру́тити; skrutka ~aná *do dosky* шру́бка, закру́чена до до́ски
zavřt//at' sa -a sa -ajú sa *dok. do čoho, kam* 1 врі́зати ся, во́йти до чо́го (*o верта́чці*); vřtačka sa ~ala *do skaly* верта́чка врі́зала ся до ска́лы 2 зары́ти ся до чо́го; ~ sa *do periny* зары́ти ся (го́ловов) до перини
zavřt//iet' -í -ia *dok.* 1 покру́тити; ~ chvostom покру́тити хво́стом 2 покру́тити; ~ hlavou покру́тити го́ловов
zavřt//iet' sa -í sa -ia sa *dok.* закру́тити ся, покру́тити ся; ~ sa *na stoličke* покру́тити ся на сті́лці

zavřzg//at' -a -ajú *dok.* 1 заскрипіти; dvere ~ali двєрі заскрипіли; postel' ~ala пóстіль заскрипіла 2 *pren. expr. (na husliach)* запідликати

zavřzg//núť -ne -nú *dok.* скрипнути, заскрипіти; drevené schody ~li дерев'яні гáрaдичі заскрипіли áбо скрипнули

zavřše prisl. даколи, інколи, інший раз; час од часу, óбчac

zavřšivav//iet' -ie -ejú *dok.* заушавіти

zavřj//at' -a -ajú *nadok.* 1 ви́ти, завыва́ти; pes ~a пeс вы́е 2 *pren. expr. (plakat)* ви́ти, рева́ти

zavřysk//at' -a -ajú *dok.* закрича́ти, завискати, звискнути (*od pádocstu*)

zavřyt' zavřje zavřjú *dok.* 1 завыти; vlk zavřl вoвк завыв 2 *pren. expr. (zaplakat)* закрича́ти, зарева́ти

zavřzdych//at' (si) -á (si) -ajú (si) *dok.* завздыха́ти, заа́хати (coбі)

zavřzlyk//at' -á -ajú *dok.* запла́кати, всхлипати

zazd//at' sa -á sa -ajú sa *dok.* 1 присни́ти ся 2 замáри́ти ся, указа́ти ся; ~alo sa mi, že niekto zaklopal замáри́ло ся mi, же хтось закло́пкав

zazelen//at' sa -á sa -ajú sa, **zazelen//iet' sa** -ie sa -ejú sa *dok.* зазелени́ти; stromy sa ~ali стрóмы зазелени́ли

zazelen//it' -i -ia *dok.* зазеленити; ~ si šaty (trávou) зазеленити шмáты (травóв)

zázem//ie -ia s тыл; nepriateľské ~ voj. тыл прoтiвника

zazer//at' -á -ajú *nedok.* 1 на koho, čo i bezpredm. злóстні áбо хмурáво позера́ти на kóго, што 2 за kým, на koho зазера́ти, посмо́трєвати на kóго

zaziv//at' -a -ajú *dok.* зiвнути, зазыва́ти

zazliev//at' -a -ajú *nedok.* čo komu зазлива́ти, ма́ти за зле, ста́вити за вину kóму што; vóbec jej to nezazlievam я ей в тiм не зазливам, я ей в тiм не обвинюю, я ей то́то не да́вам за вину

zaznač//it' -i -ia *dok.* записа́ти, позна́чити; ~ si niečo do notesa записа́ти да́штó до

блокнóту áбо до нóтeса; ~ si niečo на okraj knihy позна́чити coбі на máрpax книги

záznam -u m позна́чка, примі́тка, за́пис; robiť al. zapisovať si ~y do zořita робити coбі позна́чки до тєйкы zastar. áбо писáнки; stenografický ~ стeногpaфiчний за́пис; ~ v matrike narodených за́пис в метри́ці наро́дженых; ~ zvukový за́пис звýкy; vysielat' zo zvukového ~u высылáти áбо передава́ти зo звукóвогo за́пису; magnetofónový ~ магнeтофoнóвый за́пис; seizmografický ~ сейсмoгpaфiчний за́пис, сейсмoгpам

zaznamen//at' -á -ajú *dok.* 1 записа́ти, позна́чити; ~ si niečo do zápisníka записа́ти да́штó до записуючoй кни́жкы; ~ niečo do zápisnice записа́ти да́штó до прoтoкóлу 2 čo kniž. доби́ти ся, дося́гнути чóго; ~ úspechy v práci доби́ти ся у́спixів в робóтi; ~ prvý gól šport. дати пєршýй гол

zaznamenáv//at' -a -ajú *nedok.* 1 записoвати, зазнáчoвати 2 čo kniž. доби́вати ся, дося́гати чóго

zaznáv//at' -a -ajú *nedok.* недоцiнєвати, не узнáвати, пiдцiнєвати, зазнáвати; ~ význam niečoho недоцiнєвати значiня дачóго; ~aný básnik, umelec зазнáваний поє́т, худóжник

zazn//iet' -ie -ejú *dok.* (o звýкy) озвáти ся, зазвучáти; ~el výstrel озвáв ся выстрiл; ~el povel озвáла ся ко́мaндa; ~el spev учýв ся cпiв; ~el zvonček зазвучáв дзвiнóк; ~eli fanfáry загрáли фaнфáры

zazobaný *hovor. expr.* богáтый, маєтный, замóжный; ~ sedliak замóжный гáзда

zázračn//ý 1 чарýючий, чарóвный, чудєсний, чудотвóрный, фантастiчний; ~ prút чарýюча пáлiчка; ~ liek чудєсний лiк; ~á moc чудєсна сила; ~ lekár чарýючий лiкарь 2 *expr.* чарýючий, чудєсний, незвычáйный; ~á krása чудєсна áбо незвычáйна красотá; ~á síla незвычáйна сила; ~á pamäť незвычáйна пáмaть; ~á hudba чарýюча áбо чудєсна мýзыка

zázrak -u *m* v rôzn. význ. чудо, áззрак; robiť *al.* konať ~у творити чуда áбо áззракы

zazr//iet¹ -ie -ú *dok.* увідіти, зазріти, збáчити; ~el som ju v zástupe я збáчив áбо зазрів ей мéджі людми

zazr//iet² -ie -ú *dok.* na koho i bezpredm. захмýрені áбо хмурáво попозерáти на кóго

zazubadl//it' -í -ia *dok.* зазубáдлати, озубáдлати; ~ коňa зазубáдлати коня

zazub//it' sa -í sa -ia sa *dok.* na koho i bezpredm. hovor. expr. засміяти ся, шыроко засміяти ся кóму, вышкірити зýбы, вышкірити ся

zazup//ovat' -uje -ujú *dok. voj. slang.* зостáти в активній воєньській слýжбі

zazur//čat' -čí -čia, **zazur//kotat'** -kocokocú *dok. expr.* зажурчáти; ~čal potôčik зажурчáв потічок

zazver//it' -í -ia *dok.* čo odb. ховáти звірів (в лісі i *m. n.*)

zazvon//it' -í -ia *dok.* 1 задзвонити, подзвонити; ~il umieráčik задзвонив погрібный дзвін 2 *na koho*, čo подзвонити; ~ na sluhu, na chyžnú задзвонити на слугý, на прятáчку; ~ na poplach гучáти на по́плах 3 задзвеніти; задзеленчáти; šabľa, kosa ~ila шáбля, косá задзвеніла; poháre ~ili по́гары задзеленчáли; ~ ostrohami задзеленчáти остро́гами; smiech ~il *expr.* сміх задзвенів

zázvor -u *m* áззвор *m*

zazvuč//at' -í -ia *dok.* зазвучáти

zažal//ovat' -uje -ujú *dok.* koho, čo подати до сýду на кóго, зажа́ловати кóго, обвинити дакóго

zažart//ovat' (si) -uje (si) -ujú (si) *dok. s kým s bezpredm.* пожартовáти, повті́повáти, посрандовáти

zažat' zažne zažnú *dok.* запалити; засвітити; ~ sviečku засвітити свічку; ~ vatru запалити о́гень; ~ lampu засвітити ла́мпу

zažat' sa zažne sa zažnú sa *dok.* запалити ся, россвітити ся, розгоріти ся

zažblnk//at' -á -ajú *dok.* зажурчáти, забúлькати; potok ~al пóтік зажурчáв

zažehn//at' -á -ajú *dok. kniž.* одверну́ти, заже́гнати; ~ nebezpečenstvo, katastrofu одверну́ти áбо заже́гнати небезпéчность, катастро́фу; ~ vojnu одверну́ти во́йну

zažel//at' -á -ajú *dok.* зажелáти, пожелáти; ~ dobrú chuť пожелáти приємний смак; ~ šťastnú cestu зажелáти щастливу до́рогу

zažiad//at' (si) -a (si) -ajú (si) *dok.* čo, o čo попросити *шмо*, чóго; зажелáти *шмо*; ~ (si) o slovo попросити о слóво; ~ (si) o dovoľenie попросити о дозволі́ня • má všetko, čo si len srdce *al.* duša ~a він (онá) ма́ть вшы́тко, што лем ду́ша собі заже́лать áбо захóче

zažiad//at' sa -a sa *dok. neos.* захоті́ти ся; ~alo sa mi oddýchnuť mi захоті́ло ся одпочіну́ти/одпочі́ти, я хотів одпочіну́ти/одпочі́ти

zažiar//it' -í -ia *dok.* засія́ти, россві́тити ся, блищáти ся, лі́ротáти; v diaľke ~ili svetlá mesta далéко россві́тили ся áбо заблищáли світла мі́ста; oči ~ili radosťou о́чі засія́ли од ра́дosti

zažih//at' -a -ajú *nedok.* засві́човати, россві́човати

zažih//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* запáлєвати ся, зачі́нати горі́ти; россві́човати ся

zažit' zažije zažijú *dok.* 1 прожы́ти, побы́ти (*даякы́й час*) 2 пережы́ти, перетерпі́ти, выпробовати; mnoho videl a zažil він мно́го віді́в i пережы́в 3 *hovor.* переварити áбо стровити ї́дло

zažitefný odb. лё́гко стрóвуючий áбо переварю́ючий

zažit//ok -ku *m* пережывáня, жажы́ток; duševné ~ky душе́вны пережывáня áбо жажы́ткы; písať o svojich ~koch писáти о сво́йх пережывáнях

zažit//ý 1 заужы́тый, вжы́тый; закорени́вшийся ся, увійшо́вший до жы́вóта; ~é зву́ку укорени́вший ся звы́кы 2 до́брі жы́вє́ный; тучный

zaživac//i стрóвлюючий; ~ie ústroje стрóвлюючи óрғаны; ~ia truba стравовóд; ~ie poruchy нарушiня стрóвлёваня; ~ia sóda сóвда на питя

zaživadl//o -a s стрóвлюючи óрғаны, óрғаны стрóвлёваня

zaživatel'n//ý odb. стрóвлюючий, лёгко перевáрюючий; ~é potraviny легкострóвлюючи потравины, легкострóвлююча stráва

záživn//ý выживный; ~á strava выживна stráва

zažít//núť -ne -nú dok. 1 зажовтіти, пожовтіти 2 odb. стýхнути

zažitnutý пожовтілий, пожóвклий

zažmúr//it' -i -ia dok. зажмýрити; ~ oči зажмýрити óчі • ~ oči nad niečím запёрти óчі над дачím; nemohol oko al. oči ~ він не міг зажмýрити óчі

zažmurk//at' -á -ajú dok. 1 зажмýркати, пожмýркати, жмýркати; ~ očami зажмýркати очáми 2 na koho жмýркнути на кóго

zažmur//ovat' -uje -ujú nedok. зажмýрёвати

zažrat' sa zažerie sa zažerú sa dok. do čoho 1 ухóпити ся зубáми, вгрызти ся до чóго 2 розжёрти што; hrdza sa zažrala do kovu ярджá розжёрла желiзо 3 hovor. expr. загрызти ся, понорити ся до чóго; ~ sa do práce загрызти ся до робóты

zbabel//ec -са m боягуз, бóйко, боязливый чоловік

zbabelos//t' -ti ž боязливость

zbabelý боязливый; ~ človек боязливый чоловік; ~ čip боязливый постýпок; je ~ він боязливый, він боягуз

zbabr//at' -e -ú dok. expr. 1 забáбрати, заляпати, забруднити 2 збáбрати, показити; ~aná grása збáбрана робóта; všetko si ~al ты вшытко показив áбо збáбрав

zbad//at' -á -ajú dok. збáчити, увiдити; nezbadal ma він мéне не збáчив

zbagateliz//ovat' -uje -ujú dok. čo hovor. недоцінити што; підцінити што,

зменшити значiня чóго; ~ význam niečoho зменшити значiня дачóго

zbahnat//iet' -ie -ejú dok. заболотити ся, оберну́ти ся на бóлото

zbalamut//it' -i -ia dok. koho hovor. expr. помылити, поплéсти, сплéсти, поморочити гóлову дакóму, побаламутити кóго

zbanaliz//ovat' -uje -ujú dok. збаналiзовáти, звул'арiзовáти, отрепáти

zbásn//it' -i -ia dok. написáти в стихáх, переложити до стихiв; ~ divadelnú hru переложити песу до стихiв

zbásň//ovat' -uje -ujú nedok. перекладáти до стихiв

zbav//it' ¹ -i -ia dok. 1 koho čoho збáвити кóго чóго; ослободити кóго од чóго; ~ niekoho funkcie ослободити дакóго од фýнкції; ~ volebného práva збáвити волéбного прáва; ~ vedenie osobnej zodpovednosti збáвити веджiня осóбно́й одповiдностi; ~ niekoho svojprávности práv. збáвити дакóго компетénций áбо правовóй мiци 2 čo čoho hovor. очiстити што од чóго, оддiлити што од чóго; ~ mäso tuku очiстити мясо од мáсти; ~ vodu soli оддiлити вóду од сóли; ~ cukru odb. одцукрити

zbav//it' ² -i -ia dok. obyč. v 3. os. hovor. zbaví zbavia ніч то; так собi, iдé то; dobre si sa vyspal? – Zbaví ты дóбpi выснав ся? - Iдé то; pačia sa ti tieto šaty? - Zbavia люблять ся тобi тоты шмáты? - Ніч то

zbav//it' sa -i sa -ia sa dok. čoho збáвити ся, ослободити ся (од) чóго; ~ sa dlhov збáвити ся дóвгiв; ~ sa dotieravého človeka ослободити ся од невыстатого чоловіка

zbavn//ý hovor. дость дóбрый, успокóючий, обстóйный; ~é šaty дость дóбры шмáты

zbav//ovat' -uje -ujú nedok. 1 koho čoho збáвовати, ослобóджувати; ~ majetku збáвовати маетку; ~ niekoho slobody, svojprávности práv. збáвовати дакóго слобóды, правовóй мiци; одобрéати дакóму слобóду, компетénцію 2 čo čoho hovor. очiщáти што од чóго; оддiлёвати

што од чо́го; ~ mäso tuku очи́щати мясо од ма́сти; ~ *sukru odb.* одцукре́вати

zbav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* чо́хо зба́вовати ся, ослобо́джувати ся од чо́го; ~ sa *predsudkov* зба́вовати ся пережитків а́бо повір

zbedač//it' -í -ia *dok.* приве́сти на мізіну а́бо на бі́дү; зні́чити; ожобра́чити; ~ *masy* *grasujúcich* приве́сти робітників на мізіну, ожобра́чити робітників

zbedač//ovať -uje -ujú *nedok.* приводи́ти на мізіну, ожобра́чувати

zbedovaný *expr.* убо́гий, бі́дний, приве́дений на мізіну, ожобра́чений

zbeh -a *m* дезерте́р; збі́жець; *vyhlásiť* *niekoho* за ~а *vygolositi* *dakoho* за дезерте́ра а́бо збі́га

zbeh//at' -á -ajú *dok.* *koho*, чо *expr.* обі́гати, обы́йти, походи́ти; ~ *všetkých* *priateľov* обі́гати *vyšytkých* *priateľiv*; ~ *pol mesta* обы́йти пів мі́ста

zbeháv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 збі́говати ся, сходи́ти ся, збе́рати ся 2 (о *šatách*) збі́говати ся; зража́ти ся; *šaty* sa *pri praní* ~ajú *šmáty* *pri praní* збі́гають ся а́бо зража́ють ся

zbehlý збі́глий, скусе́ний, о́пытний, зна́ючий; ~ *inštaláter* скусе́ний мо́нтер; *je veľmi* ~ *v prekladaní* він скусе́ний переклада́ч; *je ~ v technických veciach* він розобе́раєть ся а́бо збі́глий в *techнічних* ді́лах; *nie je v tom* ~ він в *тім* нескусе́ний; *je v tom* ~ він в *тім* розобе́раєть ся

zbeh//núť -ne -nú *dok.* 1 збі́гнути; ~ *zo schodov* збі́гнути по га́радичах; ~ *z korpa* збі́гнути з бе́режка 2 зы́йти; *čiarpa* *mu* ~la *na ucho* *prep.* ча́пка зышла́ ёму́ на ўхо́ 3 *expr.* збі́гнути, забі́гнути; ~ *do obchodu* *pre mlieko* забі́гнути до скле́пу на мо́локо 4 (*ujst'*) уте́чі, бі́жати *nedok.* *dok.* дезертова́ти *nedok.* *dok.*; ~ *z frontu* бі́жати з фрóнту

zbeh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 збі́гати ся, збе́рати ся, набі́гнути (*hovor.*); *pred školou* sa ~li *všetci* *žiaci* пе́ред шко́лов

збі́гли ся *vyšytky* шко́ляри 2 (*prihodiť sa*) *prihoditi* ся, става́ти ся; чо *sa tu* ~lo? што *tu* *prihodilo* ся? 3 (о *šatách*) збі́гнути ся, зы́йти ся; *šaty* sa ~li *šmáty* збі́гли ся а́бо зы́шли ся

zbelas//iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти синім, *posiniť*; *obloha* ~ela *nebo* ста́ло синім; *pery* *mu* ~eli *rámby* ёму́ *posinili*

zbeletriz//ovať -uje -ujú *dok.* збелетри́зовати; *sklásti* в *літературній* *fórmí*; ~ *cestovateľské zážitky* *sklásti* в *літературній* *fórmí* *doróžny* пережива́ння

zbell//iet' -ie -ejú *dok.* побі́літи; *vlasy* *jej* ~eli *ей* во́лося побі́ліло

zber -u *m* *v rôzn. význ.* збе́раня; ~ *papiera* збе́раня папі́ря; ~ *úrody* збе́раня уро́ды; ~ *ovocia* збе́раня ово́цины; ~ *ľanu* збе́раня ле́ну

zberač' -a *m odb.* 1 (*stroj*) збе́рач *m*; ~ *obilia* зерно́вий *komбайн*; ~ *ragu* *tech.* збе́рач *páry* (паро́вий) *koléktor* 2 *el. tech.* *koléktor*

zberač' -a *m* (*človek*) збе́рач; ~i *lesných* *plodov* збе́рачі *лісних* *плóдів*

zberačk//a' -y *ž* збе́рачка; ~ *čaju*, *bavlny* збе́рачка ча́ю, баво́вны

zberačk//a' -y *ž* *hovor.* збе́раня

zberačk//a' -y *ž* *kuch.* *drušľak*, *čiditko* *hovor.*

zber//at' -á -ajú *nedok.* 1 збе́рати; ~ *úrodu* збе́рати уро́ду; ~ *tabák* збе́рати ду́ган 2 збе́рати; ~ *penu* *z polievky* збе́рати *piný* з *по́ливки* 3 *prytati*, збе́рати; ~ *zo stola* *prytati* *zo stóla*

zber//at' -á -ajú *nedok.* збе́рати, *robiti* *fáldy*; ~ *sukni* *robiti* *fáldy* на *сукні*

zber//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* збе́рати ся, *príprávlěvati* ся, *gotoviti* ся; ~ *sa* *na cestu* збе́рати ся на *дорóгу*; ~ *sa* *do práce* збе́рати ся до *робóты*; ~á *sa* *prat'* *oná* збе́раєть ся *ра́йбати* а́бо *пра́ти*

zberateľ -a *m* збе́рач; ~ *znáмок* збе́рач *зна́мок*; ~ *ľudových* *piesní* збе́рач *наро́дних* *співа́нок*; ~ *podpisov* збе́рач *підпи́сів*

zberateľ'sk/ý зберáцький, колекціо-
на́рський; ~á vašeň зберáцька хтівость
~á činnost' колекціона́рство

zberb//a -y ž *hromad. pejor.* бáнда, перепýть,
чвáр'a, збéрба

zber//ňa -ne ž зберáлня; ~ mlieka зберáлна
моло́ка; ~ ľanu зберáлна лёну

zbern//ý збéрный; ~ podnik збéрна фі́рма;
~é suroviny збéрный матеріáл

zberov//ý зберóвый; ~é stroje зберóвы
машины

zbesil//ec -са *m kniž. pejor.* зуривець,
зури́вий чоло́вік, зло́стник

zbesil//ý *kniž.* здичéный, роззурéный,
зло́стный; ~ коň зури́вий кінь; psi brešú
ako ~í пси брéшуть як здичéны; ~á vojna
expr. зу́рива во́йна; ~é gevanie *expr.* ди́кий
рев

zbesn//iet' (sa) -ie (sa) -eju (sa) *dok. 1 (obyč.
o psovi)* остекли́ти ся, ста́ти стéклым
2 zbesniet' sa *expr. do koho* нерозу́мні
залю́бити ся до ко́го; страти́ти го́лову од
лю́бови ку ко́му, здурі́ти

zbezočiv//iet' -ie -eju *dok.* унагли́ти ся, ста́ти
на́глым; присмі́лий, оповажли́вий

zbežne *prisl.* збі́гло, наскóро, пове́рхні

zbežn//ý пове́рхній, ско́рий, недоскона́лый,
плы́ткий; ~á známosť корóтка зна́мость;
mať o niečom ~é vedomosti ма́ти пове́рхні
áбо плы́ткы представлі́ня о да́чím

zbiedeny *expr.* бідный, убо́гий, жало́стный

zbiedn//iet' -ie -eju *dok. 1* ста́ти бідным,
худóбным; ожобра́чити, зруйно́вати ся;
rolníctvo ~elo селя́нство зруйно́вало ся **2**
осла́бнути, сху́днути; veľmi schudol, ~el
він барз сху́днув, осла́бнув

zbieh//at' -a -aju *nedok.* збі́гати, збі́говати; ~
dolu schodmi збі́гати до́лов по га́раді́чах;
~ zo svahu збі́гати до́лов сва́гом

zbieh//at' sa -a sa -aju sa *nedok. 1* збі́гати
ся, зберáти ся, сходити ся; pred večerom
sa ~a k nám celá dedina пе́ред ве́чером ку
нам збі́гать ся ці́ле се́ло áбо ці́лий валáл
2 (o šatách) збі́гати ся, зража́ти ся

zbiehav//ý конверте́нтный; ~é čiarý
конверте́нтны лі́нії

zbiel//it' -i -ia *dok.* побі́лити, пофарби́ти
бі́лов фа́рбов

zbier//at' -a -aju *nedok. 1 v rôzn. význ.*
зберáти; ~ jahody, huby зберáти я́годы,
грибы; ~ drevo зберáти дры́ва; ~ klásky
зберáти ко́лося; ~ zošity po vyučovacej
hodine зберáти те́йкы *zastar. áбо* писáнки
по уро́ці; ~ podpisy зберáти підпи́сы **2**
зберáти; ~ známky зберáти (пошто́вы)
зна́мки; ~ porcelán зберáти порце́лан **3**
čo *pren.* зберáти ся з чі́м; набера́ти што́;
~ silu na niečo зберáти ся зо силами áбо
набера́ти сы́лы на да́што; ~ (si) myšlienky
зберáти ся з думка́ми **4 koho** *hovor. expr.*
підни́мати ся, ста́вити (на но́гы)

zbier//at' sa' -a sa -aju sa *nedok. 1 hovor.*
зберáти ся; mračná sa ~ali хма́ры зберáли
ся; sliny sa mi ~aju *pren. expr.* сли́ны мі
течу́ть **2 expr.** підни́мати ся, встава́ти; ~
sa zo zeme підни́мати ся зо зе́млі; ~ sa z
postele встава́ти з по́стели **3** підни́мати
ся, выздорóвлéвати, попра́вляти ся;
pacient sa už ~a хво́рий уж попра́влять ся
zbier//at' sa' -a sa -aju sa *nedok.* зберáти ся;
~ a sa mu ruka збе́рать ся ё́му ру́ка

zbierka//a -y ž **1** збі́рка, зберáня; usporiadať
~u opřanizová́ти збі́рку **2** збі́рка, ко́лекція;
~ obrazov ко́лекція о́бразів; muzeálne ~y
музе́йны ко́лекції; prírodopisné ~y *škol.*
ко́лекції з приро́дозна́вства (*зербápii i*
m. n.); fyzikálne ~y *škol.* збі́рки з фі́зікы,
нао́чны матеріáлы з фі́зікы **3** збі́рка; ~
noviel збі́рка нове́л; ~ ľudových piesní
збі́рка наро́дних спі́ванок; ~ zákonov *práv.*
збі́рка за́конів

zbijac//i *tech.* збива́ючий; -ie kladivo
збива́ючий мо́лоток

zbijač -a *m ban.* збива́ч

zbijačk//a -y ž *ban.* збива́ючий мо́лоток;
elektrická ~ електри́чний збива́ючий
мо́лоток

zbij//at' -a -aju *nedok. 1* збивáти; ~ plot,
debnu збивáти плі́т, бе́дню **2 (syř,**

maslo) збивати, сколо́чувати; ~ *maslo* сколо́чувати ма́сло **3** збивати; ~ *orechy* збивати о́рихи **4** одла́мовати, одбивати (збива́ючим мо́лотком); ~ *uhlie ban.* проводити одла́мованя у́гля

zbij//at' -a -ajú *nedok. koho i bezpredm.* окрада́ти, кра́сти, лупити ко́го

zbiľag//ovat' -uje -ujú *dok. čím* обвини́ти дако́го з дачо́го, очорни́ти ко́го з чо́го; одсуди́ти ко́го; ~ *niekoho* zradcovstvom обвини́ти, очорни́ти дако́го зо зра́ды

zbit' zbjie zbijú *dok. 1* збити; ~ *policu* збити полі́цію **2** сколотити; ~ *maslo* сколотити ма́сло **3** збити, обити; ~ *orechy* збити а́бо обити о́рихи **4** прибити (к зе́млі); *lejak zbil jašteň* ліяк прибив ярець к зе́млі

zbit' zbjie zbijú *dok.* збити, набити, змолотити, стрепати; ~ *niekoho do krvi* збити дако́го до кро́ві; ~ *niekoho na smrt'* змолотити дако́го на сме́рть • *chodi ako zbitý pes* він ходи́ть як збитий пєс

zbit' sa' zbjie sa zbijú *sa dok.* збити ся, зліпити ся; *pren. (o ľudoch)* згромади́ти ся, збі́гнути ся; *rezance sa zbili do hrče* різан́ки зліпи́ли ся до гру́дки

zbit' sa' zbjie sa zbijú *sa dok.* побити ся; *deti sa veľmi zbili діти* барз побили ся

zblaznen//ie -ia *s* зблазні́ня; *je mi do -ia* є́ мі до зблазні́ня; (од то́го) мож з розу́му зыйти; *to je na ~* од то́го мож зыйти з розу́му, то́то є́ на зблазні́ня

zblazn//iet' (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* зыйти з розу́му, стратити суджі́ня, зблазнити ся, зошалі́ти ся; *mal som sa ~* я лєм же не зблазнів ся а́бо не здурі́в

zblázn//it' sa -i sa -ia *sa dok. 1 (o duševne chorom)* зыйти з розу́му, зошалі́ти ся, здурі́ти ся **2 do koho i bezpredm. hovor. expr.** бути без розу́му од ко́го, бути помете́ний на кі́м; бути нерозу́мні залюбе́ним до ко́го; *je do nej celý ~ený* він до не́й ці́лий без розу́му

zblč//at' -i -ia *dok.* згорі́ти

zbled//núť -ne -nú *dok.* зблі́днути, поблі́днути, побілі́ти; *líca jej ~lí* лица́ у не́й

поблі́дніли; *obloha ~la* не́бо поблі́дніло; ~ *od hnevu* зблі́днути од зло́сти ~ *ako stena* побілі́ти як стіна́; ~ *na smrt' hovor. expr.* поблі́дніти як сме́рть

zbliak//nuť -ne -nu *dok. 1* забéкнути **2 (o ľudoch)** зревати́, закрі́чати, скрі́чати

zbližka *prisl.* збли́зка; *dívať sa ~* позе́рати ся збли́зка; *boj ~* бій збли́зка

zbližučka *prisl. expr.* збли́зенька, знедале́ка

zblíž//it' -i -ia *dok. koho* збли́жити; *nešťastie ich ~ilo* неща́стя їх збли́жило

zblíž//iž sa -i sa -ia *sa dok. s kým* збли́жити ся; *učiteľka sa so žiakmi rýchlo ~ila* учі́телька ско́ро збли́жи́ла ся з учени́ками

zblíž//ovat' -uje -ujú *nedok. koho* збли́жовати

zblíž//ovat' sa -uje sa -ujú *sa nedok. s kým* збли́жовати ся

zblk//nuť -ne *nu dok. 1* згорі́ти **2** загорі́ти, ухопи́ти ся огнє́м, спо́ломяні́ти ся; ~ *ako slama* ухопи́ти ся як со́лома

zbl//o -a *s:* ані́ ~а а́ні ква́пку, а́ні кус а́бо куці́цько, а́ні ці́пку, ния́к; *neverím ti ani ~a* я то́бі а́ні троше́чка не ві́рю

zblúdil//ec -ca *m kniž.* заблудивший ся, заблудивший, заблудивець

zblúdily *kniž.* заблудивший ся, заблудивший

zblúd//it' -i -ia *dok. 1* заблудити, замота́ти ся; ~ *v lese* заблудити в лі́сі **2 pren.** збити ся з доро́ги

zboč//it' -i -ia *dok.* одбо́чити, забóчити; ~ *z cesty* одбо́чити з доро́ги

zbod//at' -á -ajú *dok. kniž.* поколо́ти, попíхати

zbod//núť -ne -nú *dok. hovor. expr.* ушы́ти наско́ро, змастити; збы́ти ся; ~ *si nově šaty* змастити новы шма́ты, збы́ти ся робо́ты

zbohatlicky збога́тивший, замо́жний

zbohatlík -a *m (po)* збога́тивший чолові́к

zbohat//núť -ne -nú *dok.* збога́тнути; *dedina ~la* село́ збога́тло, валал став бога́тий

zbohom *cit.* збо́гом; *sa majte, ~* оста́вajte! ма́йте ся, збо́гом оста́вай(те); *povedať niekomu ~* пові́сти дако́му збо́гом; *dať niekomu, niečomu ~ hovor.* да́ти дако́му, дачо́му збо́гом, розыйти ся з да́ким,

дачім • *chod'* ~ *hovor.* ідь збóгом; по ~ ! *expr.* но збóгом!

zboj -a *m zastar.* злодійство, збійництво, окрада́ня, здера́ня; бандітизм; *vydat'* sa na ~ ста́ти розбійником, заоберáти ся злодійством; *chodiť* po ~і ходити окрада́ти, збійничати; *živiť* sa ~om жывити ся злодійством а́бо окрада́нєм

zbojazliv//iet' -ie -eju *dok.* ста́ти боязливим, настра́шеним; *dieťa* ~elo діти́на ста́ла боязли́вов

zbojnick//y збійницький, розбійницький; ~ *život* жы́вот розбійни́ків; ~e *piesne* збійницькы співа́нкы; ~ *kapitán* розбійницький атама́н

zbojníctv//o -a *s* розбійництво

zbojnič -e *ž hromad.* розбійни́ци

zbojnič//it' -i -ia *nedok. hovor.* розбійничати, быти розбійником

zbojník -a *m* розбійник; *hrať* sa na ~ov гра́ти ся на розбійни́ків

zbojovn//iet' -ie -eju *dok.* ста́ти ся боєвником

zbojstv//o -a *s* збійництво, злодійство; *žiť* zo ~a жы́ти з розбійництва; *vystrájať* ~á окрада́ти, розбійничати

zboku *prisl. i predl. s 2. p.* збо́ку, з бо́ку чо́го

zboľav//iet' -ie -eju *dok.* розболя́віти ся, захворі́ти

zbombard//ovat' -uje -uju *dok.* розбомбардовáти; ~ *mesto* розбомбардовáти мі́сто

zbor -u *m 1* колекти́в, грúпа; *diplomatický* ~ ді́пломатичный колекти́в; *hasičský* ~ кома́нда пожа́рників; *pedagogický* ~ педаго́гічний колекти́в; *umelecký* ~ (*divadla*) колекти́в теа́тра **2 voj.** ле́рія **3 hud.** (*spevácky*) хор

zbor//it' -í -ia *dok.* збу́рати; розваля́ти, звалити

zbornajst//er -га *m* хормáйстер, ведучи́й хору́

zborník -a *m* збі́рник; ~ *článkov* збі́рник ста́тей; ~ *piesní* збі́рник співа́нок

zborov//ňa -не *ž škol.* у́чітельська

zborový хоро́вий; ~ *spev* хоро́вий спі́в

zbox//ovat' -uje -uju *dok. koho expr.* збити п'я́стями а́бо кулака́ми

zbozkáv//at' -a -aju *dok. hovor. expr.* выці́ловати

zbož//ie -ia *s 1* хлі́б, зе́рно; *mlátiť* ~ молотити зе́рно **2 (na poli)** зе́рно **3** зерно́вы (култу́ры); *pestovať* ~ сі́яти а́бо дорабля́ти зе́рно

zbožňovaný *expr.* збо́жнёваний, барз облюбе́ный

zbožň//ovat' -uje -uju *nedok. hovor. expr.* збо́жнёвати; обоже́ствляти; ~ *divadlo* збо́жнёвати теа́тер

zbožňovateľ -a *m expr.* збо́жнёватель, при́клонник; *má veľa* ~ov о́на ма́ть мно́го при́клонни́ків а́бо збо́жнёвателі́в

zbožn//ý **1** побóжний; ~ *človek* побóжний чоло́вік; ~ *život* побóжний жы́вот **2** релі́гійный, церкóвный; ~á *pieseň* релі́гійна співа́нка **3 hovor. expr.** посвя́чений; *dívať* sa na niekoho so ~ou úctoю позе́рати ся на дако́го з посвя́ченим ува́жінєм **4 hovor. expr.** хті́вий, мі́цный; ~é *želanie* мі́цне же́ла́ня

zbožšť//it' -í -ia *dok.* обоже́ствити; обоготвори́ти; ~ *prírodné sily* обоже́ствити си́лы приро́ды

zbožšť//ovat' -uje -uju *nedok.* обоготворя́ти; обоже́ствляти

zbraľ//ň -не *ž* збра́нь *aj pren.*; се́чна ~ сі́чна збра́нь; *bodná* ~ ко́люча збра́нь; *strelná* ~ стрі́ляюча збра́нь; *vodikové* ~не водоро́дна збра́нь; ~не *hromadného* пі́чення збра́ні ма́сового ні́чіння; *zaistiť* ~ заі́стити збра́нь; *odistiť* ~ оді́стити збра́нь; *slzy boli jej účinnou* ~ňou слы́зы бы́ли ей збра́нєв • *zodvihnúť* ~ *kniž.* а) взя́ти ся за збра́ні; б) підня́ти збра́ні; *so* ~ňou *v ruke* зо збра́нєв в рука́х; *keď stíchli* ~не кі́дь сти́хли збра́ні, кі́дь скінчи́ла ся во́йна; *na ramenó* ~! *voj.* на плече́ збра́нь!; *k nohe* ~! к но́зі збра́нь!

zbrázd//it' -í -ia *dok. v rôzn. význ.* зора́ти; ~ *pole* зора́ти по́ле; *čelo* ~ené *vráskami* чело́ зморще́не

zbrčkav/iet' (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok. expr.* ста́ти кучерявы́м, скучерява́ти

zbrklý *kniž. zastar.* унагле́ный, нерозва́жный, необду́маний, поплаше́ный, чуда́цкий; ~ človek нерозва́жный чоловік

zbroj -e *ž kniž.* 1 па́нцер, бы́рніня; husitská ~ гуси́тське бы́рніня 2 воєньське сна́ряджіня; vojaci v plnej ~i воя́ци в по́внім воєньські́м сна́ряджіні • volať do ~e кли́кати до а́рмії; cvičiť sa v ~i упра́жнати ся зо збра́нєв

zbrojár -a *m* 1 ма́йтель а́бо акціо́нарь збро́ярського заво́ду 2 збро́ярський ма́йстер, збро́яр

zbrojársky збро́ярський; ~ priemysel збро́ярський про́мысел

zbrojárstv//o -a *s* ви́роба збра́ни

zbroj/it' -í -ia *nedok.* озбро́євати ся

zbrojovk//a -y *ž hovor.* збро́ярський заво́д

zbrzd/it' -í -ia *dok. hovor.* за́гамова́ти

zbúch/at' -a .ajú *dok. hovor. expr.* збу́хати, зроби́ти наско́ро; paŕychlo ~ predstavenie наско́ро збу́хати предста́вліня; ~ článok збу́хати ста́ту

zbujn/iet' -ie -ejú *dok.* 1 розрос́ти ся *aj pren.*; tráva ~ela тра́ва розросла́ ся; korupcia ~ela *pren.* ко́рупція розросла́ ся, підпла́чованя розросло́ ся 2 розпо́устити ся; žiaci ~eli шко́ляри розпо́устили ся

zbúranisk//o -a *s* збу́ряниско, румовиско

zbúr/at' -a -ajú *dok.* 1 збу́ряти, розбу́ряти, розпо́ляти, зва́ляти; ~ starý dom збу́ряти ста́рий дім 2 *pren.* ліквідо́вати *nedok. dok.*; ~ starý poriadok ліквідо́вати ста́ры по́рядки

zburc/ovat' -uje -ujú *dok.* 1 розпо́будити, пробуди́ти, збу́дити; ~ niekoho zo spánku пробуди́ти да́кого зо спа́ня 2 підня́ти; ~ prascujúcich do boja za zachovanie mieru підня́ти робо́чих до бо́я за захра́ніня мі́ра

zbúťav/iet' -ie -ejú *dok.* збу́тляві́ти, спо́рохнаві́ти, згни́ти, прогни́ти

zbyrokratiz/ovat' -uje -ujú *dok. obyč. pejor.* збу́рократі́зовати

zbystr/iet' -ie -ejú *dok.* заостри́ти ся, ускóрити ся; jeho oko ~elo ěgó зі́р заостри́в ся, ěgó óko ускóрило ся

zbystr/it' -í -ia *dok.* 1 на́прягну́ти, заостри́ти; ~ sluch на́прячі́ слух; ~ pozornost' на́прягну́ти внима́вость, заостри́ти ў́ха 2 ускóрити; ~ kroky ускóрити кро́ки

zbystr/ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 на́пряга́ти, за́остре́вати; ~ zrak на́пряга́ти зрак; ~ pozornost' на́пряга́ти внима́вость 2 ускóре́вати; ~ tempo ускóре́вати те́мпо

zbytkov/ly оста́тківий

zbytočne *prisl.* 1 (bez dôvodu, bez potreby) да́ремно, ма́рні; ~ strácať čas да́ремно трати́ти час; ~ si prišiel nadá́рьмо ты пришо́в; ~ som sa znepokojoval я ма́рні знепоко́євав ся 2 (prilíš) за́надто, на́дто, надмі́ру; ~ dôverčivý ты за́надто дові́рюєш

zbytočnosť/l' -ti *ž* да́ремность, глупо́сть, непотре́бность; kupovať ~ti купова́ти да́ремности; hovoriť ~ti говори́ти глупо́сти а́бо непотре́бности; hádať sa pre ~ti ва́дити ся про глупо́сти

zbytočn/ly 1 да́ремний, непотре́бний, звы́шний; ~é starosti да́ремны ста́рости; ~é výdavky да́ремны выда́вки; ~é reči непотре́бны ре́чі; som tu celkom ~ я ту ца́лком звы́шний 2 да́ремний, ма́рний, безрезу́лтатний; ~á námaha ма́рна на́мага

zbytok *p. zvyšok*

zďakade, zďakadia' *zám. prisl.* о́дкысь, дао́дки, од дао́дки

zďaleka *prisl.* издале́ка, здале́ка; • ~zoširoka од вся́ды, зо вшы́тких бо́ків; ešte ~, ani ~ *expr.* а́ни в ма́лій мі́рі, в ния́кій мі́рі, а́ни ку́щіцько; ~ nie дале́ко не; nie je ani ~ múdry він а́ни здале́ка не му́дрий

zdan/lie -ia *s* 1 до́ятя, предста́ва, ува́жованя, розду́мованя, посу́джованя; posudzovať niekoho podľa ~ia посу́джовати да́кого по́для предста́в; to je len ~ то́то є́ лем є́дно до́ятя 2 по́гляд; пересви́дчіня; podľa môjho ~ia to nie je správne по́для мо́єго пересви́дчіня то не є́ спра́вни • nemať ani

~ia o niečom ne máti áni najmenšoho predstavlinia ábo понятя о дачім

zdan//it' -í -ia *dok.* зданити; ~ prijmu зданити выносы; ~ luxusné predmety зданити луксусны предметы, зданити предметы рóскошы

zdanliv//ý кламливый, фіктивный, ука́зующий ся, выдуманный, неді́йсный; ~á veselost' ука́зующа ся веселóсть; ~é nebezpečenstvo клáмна áбо фіктивна небезпéчность; ~é úspechy ука́зующі ся ўспіхы; ~ horizont ука́зующий ся горізо́нт; ~ odpor *el. tech.* пóвне протівлiня

zdaň//ovat' -uje -ujú *nedok.* зданёвати

zdar¹ -u *m kniž.* серénча, ўспіх; želať niekomu veľa ~u жeлати дакóму мнóго ўспіхів

zdar² *cit. (pozdrav)* жeла́ме здо́ровя

zdarebáč//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* злiнивити ся, здарeбачіти ся

zdaren//ý *kniž.* выдаренный, успішний; ~ rokus выдарене покушіня; ~á akcia успішна áкція

zdar//it' sa -í sa -ia sa *dok. kniž.* подарити ся, выдарити ся

zdarma *prisl.* здáрьма, бесплáтні, бесплaчiня; vstup ~ вступ вóльный

zdarň//ý здарéный, выдаренный, успішний; ~é liečenie здарéне лічiня; ~é deti дóбры діти

zdatnos//t' -ti ž 1 здáтность, вытырвалость, фізiчні закалéный, миць, здо́ровя; cvičit' sa v ~ti закаляти ся 2 дóбры фізiчны дáны (для дачóго); способности (ку дачóму)

zdatný 1 мицный, здо́ровый, розвинутый; ~ mládenec мицный пáробок áбо гaвалiр 2 робóтный, практічний; способный; ~ pracovník способный робóтник

zdat' sa zdá sa zdajú sa *nedok. 1 neos. komu, čomu (mať nejaký pocit)* позда́вати ся, зда́вати ся; zdalo sa mi, že padá ё́му зда́вать ся, же па́дaть; zdalo sa mi, že ро́сijem známe hlasy зда́вать ся ми, же чю́ зна́мы го́лосы 2 *komu (ráčit' sa)* любити ся; пре́čo sa to nezdá? чом то́бі то́то не любіть ся? 3 (*marit' sa*) снити ся;

vo sne sa mu dzalo, že sa vrátil otec ё́му снiло ся, же отeць верну́в ся

zdecentraliz//ovat' -uje -ujú *dok.* децентралізо́вати *nedok. dok.*

zded//it' -í -ia *dok.* чо́ po kom зді́дити, достáти до наслiдства áбо по наслiдствi што од кóго

zdehonest//ovat' -uje -ujú *dok.* зганобити, знева́жити, здегонестова́ти, потупити, поганити

zdemoll//ovat' -uje -ujú *dok.* збўрати, розбўрати, знічіти, здемоловáти; ~ byt знічіти квáртель; ~ starý dom збўрати стáрый дім

zdemoraliz//ovat' -uje -ujú *dok.* (o mládeži, armáde *ap.*) деморалізо́вати ся *nedok. dok.*, стáти деморалізо́ванным, розложити ся

zdersky *prisl. expr.* зде́рацькы, злоді́йскы, збойницькы; ~ okradať niekoho зде́рацькы окрада́ти дакóго

zdersk//ý *expr.* зде́рацький, злоді́йський, збойницький; ~é okradanie злоді́йство; ~é úroku зде́рацькы процéнта

zderstv//o -a *s expr.* зде́рацьство

zdesaťnásob//it' -í -ia *dok.* здеся́терити, удeся́терити

zdesaťnásob//it' sa -í sa -ia sa *dok.* здеся́терити ся, удeся́терити ся

zdesaťnásob//ovat' -uje -ujú *nedok.* удeся́теряти

zdesen//ie -ia *s* великий страх, ўжас, настра́шiня, перестра́шiня

zdes//it' -í -ia *dok.* ужáснути, настра́шити

zdes//it' sa -í sa -ia sa *dok. čoho, koho i bezpredm.* ужáснути ся, настра́шити ся

zdevalv//ovat' -uje -ujú *dok. 1 fin.* девалво́вати *nedok. dok.*; піддати девалва́ції; ~ menu девалво́вати валу́ту 2 *pren.* знижыти цiнность, збeсцiнити

zdialogiz//ovat' -uje -ujú *dok.* зді́алогізо́вати, написáти во фóрмі діалóгу

zdierač -a *m expr.* зде́рач, злоді́й

zdieračsk//ý *expr.* зде́рачський, злоді́йський; ~é ceny злоді́йскы ціны

zdiar//ať -a -ajú *nedok.* **1** *koho* здерати кожу з *дакого*, обдерати *кого* **2** *expr.* обдерати, оберати; лупити; здерати; окрадати; nekresťanský ~ некрестяньскы або безбóжні здерати • ~ niekoho z poslednej kože *al.* niekomu kožu кожу дерти з *дакого*

zdiark//a -y ž *el. tech.* засувка на спюючий контакт

zdivadeln//iť -í -ia *dok. lit.* драматизовати *nedok. dok.,* інсценувати *nedok. dok.;* ~ novelu інсценувати новелу

zdivený **1** здичений, дикий, стéклый **2** *pren. hovor. expr.* сполюшаний, блазливый, зошалитый; je za ňou ako ~ він за нёв як блазливый, він без розуму од нёй

zdiv//iieť -ie -eju *dok.* здичавіти, ста́ти ди́ким; зошаліти

zdivočený здичавілий; дикий, зуривый, злóстный

zdivoč//iieť -ie -eju *dok. odb.* здичавіти, ста́ти ди́ким

zdivoč//iť sa -í sa -ia *sa dok.* здичавіти ся, ста́ти ди́ким

zdláv//iť -í -ia *dok.* поступати, пошляпати, памяти; ~ obilie поступати зёрно

zdlha *prísl.* **1** здóвга, дóвго, надóвго; ~ paŕho pozrel здóвга на нёго позерав **2** здалéка; mám takýto problém, - začal ~ я мам та́кий прóблем, за́чав він здалéка

zdlhav//ý **1** здовгавый, дость дóвгий, предóвгий, довжéзный; обшырный; ростягнутый; ~á choroba здовгáва хворóта; ~á práca здовгáва робóта; ~á cesta предóвга дорóга **2** ростягнутый, обшырный; ~ referát ростягнутый реферат

zdlž//iť -í -ia *dok.* продовжити, здовжыти; ~ rukávy продовжити рука́вы

zdnu *prísl.* здну́ка; zavrieť dvere ~ запéрти двéри здну́ка

zdnuka *prísl. hovor.* здну́ка

zdob//iť -í -ia *nedok.* *čo, koho čím* украшати, приукрашувати; ~ šaty krajkou украшати шма́ты чі́пков; ~ ornamentmi украшати орнаме́нтами

zdob//iť sa -í sa -ia *sa nedok.* укрáшати ся, приукрашувати ся

zdogmatiz//ovat' -uje -ujú *dok. pejor.* здо́гматизовати, оберну́ти на до́гму

zdochliak -a *m pejor.* здохляк

zdochlin//a -y ž **1** здохли́на **2** *pren. pejor.* (*nádavka*) сла́бох, лі́нивець, нічо́мник

zdoch//núť -ne -nú *dok.* **1** (*o zvieratách*) здо́хнути, загну́ти **2** *vulg. (o ľudoch)* здо́хнути, загну́ти; уме́рти

zdochnutý мерт́вый; здо́хнутый

zdochýn//ať -a -ajú *nedok.* **1** (*o zvieratách*) зды́хати, гы́нути **2** *vulg. (o ľudoch)* гы́нути, зды́хати; умерати

zdokonal//iť -í -ia *dok.* злі́пшыти, зъя́костнити, здо́коналити; ~ stroj здо́коналити машыну; ~ výrobné metódy злі́пшыти выробны ме́тоды

zdokonal//iť sa -í sa -ia *sa dok.* здо́коналити ся, злі́пшыти ся, зъя́костнити ся

zdokonaľ//ovat' -uje -ujú *nedok.* здо́кона́лєвати, злі́пшовати, зъя́костне́вати ся

zdokonaľ//ovat' **sa** -uje *sa* -ujú *sa* здо́кона́лєвати ся, злі́пшовати ся, зъя́костне́вати ся

zdokonaľovateľ -a *m* злі́пшовате́ль, зъя́костне́вателе́ь, здо́кона́лєвателе́ь

zdola *prísl.* здо́лы

zdoľ//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo* перене́сти, зне́сти; переко́нати; ~ chorobu зне́сти хворóту; ~ nebezpečenstvo, ťažkosti переко́нати небезпе́чность, тяжко́сти **2** *koho, čo* перемочи́, переко́нати; ~ nepriateľa перемочи́ неприя́теля; ~ strmý vrch *pren.* переко́нати прудку́ го́ру; ~ prekážku šport. переко́нати ба́рьеру

zdoľateľný переко́наний, переможе́ный

zdoľáv//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo* переко́новати; перемага́ти **2** *koho, čo* перемага́ти, переко́новати

zdomácneny приви́кнений; акліматізо́ваний ся; удо́машнений; скроче́ный; ~é zviera удо́машне́не зві́ря; ~á rastlina акліматізо́вана рoстлина

zdomácn//iet' -ie -ejú *dok.* привикнути, звикнути; приспособити ся; акліматизовати ся; niektoré cudzie slová v slovenčine ~eli дакотры чужыя сло́ва приспособили ся в слова́цькім язы́ку

zdomácn//it' -i -ia *dok.* привикнути, звикнути, акліматизовати *nedok. dok.*; ~ v studených krajoch teplomilné rastliny акліматизовати в хо́лодных кра́ях теплолюби́вы рослины

zdôrazn//it' -í -ia *dok.* підчеркнути *што*, зверну́ти ува́гу на *што*

zdôrazň//ovať -uje -ujú *nedok.* чо підче́рковати *што*; зве́ртати ува́гу на *што*

zdôver//it' sa -í sa -ia sa *dok. komu* i *bezpredm.* звірити ся ко́му, отворити ся пе́ред кым

zdôver//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. komu* i *bezpredm.* звіряти ся ко́му, отваряти ся пе́ред кым

zdôvodnen//ie -ia s до́каз, аргуме́нт, мотивова́ня

zdôvodn//it' -í -ia *dok.* доказáти, аргументова́ти, мотивова́ти; ~ svoje rozhodnutie доказáти сво́є рі́шення

zdôvodň//ovať -uje -ujú *nedok.* доказовати, мотивова́ти *nedok. dok.*; аргументова́ти *nedok. dok.*; ~ svoje konanie обясняти сво́є поведжі́ня

zdráh//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* протівити ся, одрі́кати ся, ва́гати; dlho sa ~al, nakoniec však predsa len išiel він до́вго одрі́кав ся, но на́конець все же пішо́в

zdráhavos//ť -ti ž зятя́тость; нерішу́чость, вага́вость; prekonať svoju ~ перемочи́ сво́ю нерішу́чость

zdráhavý протівля́чий ся; зятя́тий; нерішу́чий, вага́вий

zdramatiz//ovať -uje -ujú *dok.* 1 драматизова́ти *nedok. dok.*; інсценова́ти *nedok. dok.*; ~ román драматизова́ти рома́н 2 драматизова́ти *nedok. dok.*; ~ svoje zážitky драматизова́ти свої пережива́ня

zdrap -u m кусо́к; фа́латок; ~ papiera кусо́к па́піря; roztrhať niečo na samé ~y росто́ргати да́што на кускы а́бо фа́латкы **zdrap//it'** -í -ia *dok. koho, čo expr.* ухо́пити, поима́ти; ~ dieťa za ruku ухо́пити ді́тину за ру́ку

zdrap//it' -í -ia *dok.* чо *expr.* сто́ргнути, зде́рти; ~ chrastu сто́ргнути стру́п

zdrapľav//iet' -ie -ejú *dok.* зрапка́вити, ста́ти рапка́вым; koža na rukách ~ela ко́жа на рука́х зрапка́вила а́бо ста́ла рапка́вов

zdrať zderie zderú *dok.* 1 зде́рти (ко́жу), обде́рти; ~ koňa зде́рти ко́жу з ко́ня 2 koho *hovor. expr. (zbiť)* збити, набити, натрепа́ти; zderiem ťa ako koňa náбу́ тебе як ко́ня • ~ z niekoho siedmu *al. deviatu* ко́жу зде́рти з да́кого три ко́жы

zdrať sa zderie sa zderú sa *dok. hovor. expr.* спити ся; ~ sa na mol спити ся на мол

zdravas -u m 1 (*modlitba*) а́нгельске поздоро́вліня; pomodliť sa ~ помолити ся бо́городи́це 2 *hovor. (zrnká na ruženci)* паці́ркы; preberať medzi prstami ~y перебе́рати ме́джі па́лцями паці́ркы

zdravic//a -e ž припиток, тост; povedať ~u пові́сти припиток

zdrav//ie здоро́вля; nalomené ~ надломе́не здоро́вля; má dobré, pevné ~ ма́ть до́бре, ми́чне здоро́вля; má chatrné ~ ма́ть сла́бе здоро́вля • ústav národného ~ia поліклі́ніка, шпита́ль; vypime si na ~! припи́йме а́бо выпийме собі́ на здоро́вля; ~ tu slúži *hovor.* він здоро́вий, він при до́брім здоро́ві; на ~! а) (*pri pripíjaní*) на (ва́ше, на́ше) здоро́вля!; б) (*pri kýchnutí*) на здоро́вля; бо́же, дай здоро́вля; дай, бо́же, здоро́вля

zdrav//it' -í -ia *nedok. koho i bezpredm.* здра́вкати ся з кым; кланя́ти ся ко́му; úctivo ~ niekoho у́чтиво кланя́ти ся да́кому

zdrav//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* здра́вкати ся; витáти е́ден дру́гого

zdravo *prísł.* 1 здоро́во; žiť ~ жы́ти здоро́во, ве́сти здоро́вий спо́соб жы́вота; vyžerať

~ вызерати здоровым **2** здраво, терезво, розумні; *rozmyšľať* ~ терезво роздумувати
zdravotníck/ly медицинський; ~é stredisko медицинський пункт; ~ personál медицинський персонал
zdravotníctvo -a *s* 1 здравохраніня; Ministerstvo ~a Міністерство здравохраніня **2** медицинське обслуговування
zdravotník -a *m* робітник здравохраніня; медицинський робітник
zdravotnos/ť -ti *ž* став або ступінь здоров'я
zdravotní/ý **1** ~ stav став здоров'я **2** лічий; гоївий; оздоровлюючий; ~ čaj лічий чай; ~ telocvik лічіва гімнастика; ~á prechádzka оздоровлююча прогулянка; ~á dovolenka оздоровлююча доволінка **3** медицинський; ~á prehliadka медицинське пересмотріня; ~á starostlivosť медицинська старостливість
zdravoved/la -y *ž* гієна; наука о здоров'ї; ľudová ~ народна медицина
zdravovední/ý ~á prednáška лекція о гієні
zdraví/ý **1** *v* rôzn. význ. здоровий; ~ člověk здоровий чоловік; ~é zuby здорові зуби; ~ ako dub *al.* ako ořech *al.* ako dub здоровий як дуб; ~ spánek здорове спання; ~é podnebie здоровий клімат; ovocie je ~é овочина здорова; ~á mládež здорова молодіж **2** здоровий, терезвий, розумний; ~é názory здорові погляди; ~é súťaženie здорове перемараня • újsť *al.* dostať sa *al.* vyviaznúť odniekiaľ so ~ou ко́жю а) выйти сухым із воды; б) зостати цілим і не шкідним; ~í chodťe *al.* buďte *al.* ostávajte! будьте здорові!, добре здоров'я!; *v* zdravom tele ~ duch [*prisl.*] в здоровом тілі здоровий дух
zdraž/iet' -ie -eju *dok.* дорожати
zdraž/it' -í -ia *dok.* що підняти або звышыти ціну на што; ~ potraviny підняти або звышыти ціни на potraviny або стравоины або їдло
zdraž/it' sa -í sa -ia *sa dok.* подорожати

zdraž/ovat' -uje -uju *nedok.* що підніматися або звышовати ціну на што, дорожати што
zdraž/ovat' sa -uje sa -uju *sa nedok.* дорожовати, дорожати
zdrevenen/ý здеревянітий, стерпнутый, стугнутый; ~é ruku, prsty здеревяніті рўкы, палці
zdreven/iet' -ie -eju *dok.* expr. здеревяніти, стерпнути, скрэгнути; ruku, pohy tu ~eli od zimy рўкы, нōгы ёму здеревянілі або окочанілі або стерпли од зими; ~ od strachu здеревяніти або скамяніти або оніміти од страху; ~el mu jazyk ёму язык здеревянів, він онімів
zdrevnat/iet' -ie -eju *dok.* здеревяніти, стати деревяним; kaleráb ~el калераб здеревянів
zdrgr/ovat' -uje -uju *dok.* koho, čo, kým, čím expr. потрясти, отрясти, стрясти, затрясти ко́го; zima ju ~ovala зимá ей стрясла, ей потрясло зимов, зимá ей пробрала
zdrh/nút' -ne -nú *dok.* hovor. expr. утечі, одыйти; ~ zo schôdze утечі зо зібраня або з громады
zdrh/nút' ² -ne -nú *dok.* hovor. наскладати, назберати; ~ sukňu наскладати сукню на фалды
zdriem/nút' (si) -ne (si) -nú (si) *dok.* здримнути, подримати
zdrobnenin/la -y *ž* gram. змєншуюча форма, зменшенина
zdrobnení/ý: ~é podstatné meno gram. зменшений або здрібнілий називник або субстантів
zdrobn/iet' -ie -eju *dok.* здрібніти, зменшити ся, стати маленьким; na starosť akosi ~el на старість він як кідь бы зменшив ся або став мєншым
zdrobňovac/í: ~ia prípona gram. змєншуючий або здрібноуючий сўфікс
zdroj -a *m* *v* rôzn. význ. жрідло; ~ svetla, energie жрідло світла, енергії; ~ príjmov, ziskov жрідло выносів, прибытків;

historické ~e історічні жрідла; prírodné ~e природні резерви, природні багатства
zdrojnic//a -e *ž* *geogr.* жрідло або виток ріки

zdrsn//iet' -ie -ejú *dok.* 1 зрапати, здрапати, здраплювати; pleť ~ela кожа на тварі здрапала; peru ~eli od vetra ráмбы обвітрили ся; ruky ~eli рўки здрапали 2 *expr.* (o ľuďoch) огрубіти, зосуровіти; ста́ти грубым, сурóвым

združen//ie -ia *s* здружі́ня, о́бщность, асоціа́ція; ~ rodičov a priateľov školy здружі́ня ро́дичів і прияте́лів шко́лы; ко́мітет ро́дичів і прияте́лів шко́лы

zdrůž//it' -í -ia *dok.* обєдинити, споїти

zdrůž//ovat' -uje -ujú *nedok.* обєднєвати, спóєвати

zdrůžstevn//it' -í -ia *dok.* кооперовати *nedok. dok.;* зробити кооперативним; здружествнити

zdrven//ý ут́рапений, зморє́ний, зні́чений, ослабє́ний; ~á tvár ут́рапена тварь

zdrv//it' -í -ia *dok.* 1 (rozdrviť) розбити, роздробити, ростовчі 2 *koho pren. expr.* розбити; поразити, зні́чити; ~ nepriateľa розбити неприя́теля 3 *koho, čo* (utrápiť) ут́рапити, зм́учити, зморити, висилити; vysoká horúčka ho ~ila висо́ка теплотá або температ́ура є́го висилила

zdrvujuć//i перева́жний, ні́чийый; ~a presila перева́жна перева́га сил; ~a gapa ні́чийый ўде́р; ~a porážka де́фініті́вне розбитя́ або зні́чє́ня

zdržanliv//ý 1 стриманий; ~ člověk стриманий чолові́к; ~é správanie стримане поведжі́ня 2 (striedmy) мі́рний, стриманий
zdrž//at' -í -ia *dok.* 1 стримати, утримати; ~ slzy, plač стримати слези́, плач; ~ smiech стримати смі́х 2 затримати; спомалити; ~ včasne splnenie plánu затримати вчасне виповні́ня плáну 3 *koho, čo* затримати; ~al ma učiteľ мене затримав учі́тель

zdrž//at' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *čoho* стримати ся, утримати ся; ~ sa smiechu стримати ся од смі́ху; nezdržal som sa, aby som

ho nevyhrešil я не міг стримати ся, же́бы не вы́грышыти є́го 2 затримати ся, засиді́ти ся; dlho som sa u vás ~al я до́вго у вас затримав ся або засидів ся 3 *čoho* стримати ся чо́го; ~ sa hlasovania стримати ся голосова́ня 4 затримати ся, спізнити ся; plán sa ~al план і́ще не виповнений; prípravné práce sa ~ali при́правны робóты зятя́гли ся

zdržav//at' -a -ajú *nedok.* 1 стримовати; утримовати; тримати; ~ slzy, plač стримовати слези́, плач; ~ smiech стримовати смі́х; hrázda ~a vodu гать стримує́ во́ду 2 затримовати, стримовати; спомáлєвати; ~ včasne splnenie plánu затримовати вчасне виповні́ня плáну 3 *koho, čo* затримовати; ~ali ma, ale som odišiel они затримовали мене́, но я одышо́в

zdržav//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *čoho* стримовати ся, утримовати ся од чо́го; ~ sa smiechu стримовати ся смі́ху 2 затримовати ся, висиджовати ся; celé dni sa u nich ~a він ці́лыми днями висиджує́ у них, він ці́лы дні провóдить у них 3 *čoho* стримовати ся; ~ sa hlasovania стримовати ся голосова́ня 4 затримовати ся, спізнєвати; prípravné práce sa ~ajú при́правны робóты перетя́гують ся

zdržn//é -ého *s žel.* штроф за онеско́реность (за онеско́рене накладáня або выкладáня ва́рòна і т. п.)

zdržovat' p. zdržiavati'

zdržovat' sa p. zdržiavati' sa

zdůch//nut' -ne -nú *dok.* зад́ути, згасити; ~ knòt na lampě зад́ути або згасити лáмпу

zdůch//nut' -ne -nu *dok. expr.* одыйти, утечі́, витратити ся, змі́знути

zduchovnen//ie -ia *s* одушевні́ня, надхн́утя

zduchovn//iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти одушевнє́ним; jeho tvár ~ela є́го тварь ста́ла одушевнє́нов

zduchovn//it' -í -ia *dok.* одушевнити

zduchovň//ovať -uje -ujú *nedok.* одушевнєвати, запалєвати; *literatúra čitateľa* ~uje література одушевнює читателя

zdupk//ať -á -ajú *dok. expr.* 1 удупкати, затоптати, утоптати; ~ *pohami* удупкати ногами 2 *hovor.* одыйти, утечі; ~al z roboty він утік з роботи

zdupol//ať -се -сú *dok.* 1 здупотати, здупотіти, задупкати; ~ *pohami* удупотати ногами 2 удупотати, задупкати; ~ *obilie* удупотати зерно

zduřenin//a -у ž óпух, опухну́те місце; ~ на ruke óпух на рýці

zduřen//ý¹ опухну́тий, опухну́вший; ~á žlaza опухну́та желе́за; ~é sliznice опухну́ти слизисты оболонки

zduřen//ý² *expr.* гніваю́чий, назлоще́ный, надуре́ный; ~á tvár гніваюча тварь

zdur//iet' -ie -ejú *dok.* опухну́ти

zdur//it' -í -ia *dok. expr.* 1 *koho*, що вигнати; ~ *ovce* на ра́ш вигнати вівці на пастви́ско або на па́шу 2 *koho*, що (*poplašit'*) пополоша́ти, наполоша́ти, настра́шити, ви́страшити, перестра́шити 3 *koho*, що (*pohnat'*) погна́ти, попонагляти; *jazdec* ~il ко́на їздець погна́в ко́ня 4 *koho* збудити, пробудити

zdur//it' **sa**¹ -í sa -ia *sa dok.* настра́шити ся, пополоша́ти ся; *kone*, *ovce*, *voly* *sa* ~ili ко́ні, вівці, быки сполоша́ли ся

zdur//it' **sa**² -í sa -ia *sa dok.* опухну́ти; *žlázky* *sa* ~ili желе́зы опухли

zdur//ovať **sa** -uje *sa* -ujú *sa nedok.* опуха́ти, пухну́ти

zdušen//ý¹ спа́рений, запаре́ний; ~ é seno запаре́не сіно; ~ *vzduch* запаре́ний во́здух

zdušený² (*o hlase*) приглуше́ний, глу́хий; ~ výkřik приглуше́ний выкрик

zduš//it' -í -ia *dok.* 1 *koho*, що задусити, удусити 2 що приглушити (*zólос*)

zduš//it' **sa**¹ -í sa -ia *sa dok.* (*o hlase*) ста́ти приглуше́ним, приглушити ся, стихнути; *hlas* *sa* jej ~il ей го́лос став приглуше́ним,

она́ зачала́ бісідова́ти стихнутым або приглуше́ным го́лосом

zduš//it' **sa**² -í sa -ia *sa dok.* запари́ти ся, спа́рити ся; *slama* *sa* ~ila со́лома запари́ла ся

zduť *zduje* *zdujú* *dok.* 1 *neos.* чо, *koho* зду́ти, наду́ти, нафукну́ти; *zdulo* ho ёму́ наду́ло бріх 2 перекормити; ~ *kravu*, *ovcu* перекормити коро́ву, вівцю

zduť **sa** *zduje* *sa* *zdujú* *sa dok.* 1 *expr.* взду́ти ся; *rieka* *sa* *zdula* ріка́ взду́ла ся 2 наду́ти ся, зду́ти ся; *krava* *sa* *zdula* коро́ва зду́ла ся

zduť//ý 1 наду́тий, взду́тий, нафукну́тий; ~é brucho наду́тий бріх 2 нагніваний, гніваю́чий, нафукну́тий; *večne* je ~ вічно він нафукну́тий

zdúv//ať -a -ajú *neos. nedok.* чо, *koho* надува́ти, пучі́ти, ростяговати

zdúv//ať **sa** -a *sa* -ajú *sa nedok.* 1 *expr.* вздува́ти ся; зве́кшовати ся; *Dunaj* *sa* ~a Дуна́й взду́вать ся 2 збі́шовати ся, пучі́ти ся

zdužnat//iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти мясис́тым, щавна́тым, налляти ся; *jablká* ~eli я́бка налляли ся або ста́ли щавна́тими(а) або зо́щавна́тіли

zdvadsaťnásob//it' -í -ia *dok.* збі́вшити або зве́кшити о два́дцять раз

zdvadsaťnásob//it' **sa** -í sa -ia *sa dok.* збі́вшити ся або зве́кшити ся о два́дцять раз

zdvih -u *m tech.* підня́ти; ход; *úhol* ~u у́гол підня́ти

zdvihač//í піднима́ючий; ~ *mechanizmus* піднима́ючий меха́нізм; ~ia *základ* піднима́юча прикло́пка; ~ *most* піднима́ючий або роздво́юючий міст

zdvihák -a *m* піднима́к *m*

zdvih//ať -a -ajú *nedok.* 1 піднима́ти 2 (*úroveň* *ap.*) піднима́ти, звышовати

zdvih//ať **sa** -a *sa* -ajú *sa* 1 піднима́ти ся 2 (*zvyšovať* *sa*) піднима́ти ся, звышовати ся 3 піднима́ти ся, встава́ти

zdvih//núť -ne -nú *dok.* 1 підняти; ~ kameň підняти ка́мінь; ~ slúchadlo підняти слуха́тко телефо́на; ~ niekoho zo zeme підняти дако́го зо зéмлі, помо́чі дако́му вста́ти зо зéмлі; ~ pohár підняти по́гар 2 підняти, звышы́ти; ~ hmotnú úroveň звышы́ти мате́ріалну́ у́roveň; ~ ceny підвышы́ти ціны • ~ ruku na niekoho підняти ру́ку, зама́хнути ся на дако́го; ~ hlas proti niekomu, niečomu підняти го́лос проті́в дако́го, дачо́го; ~ hlavu *al.* čelo a) підняти го́лову, выпря́мити ся; б) (*proti niekomu, niečomu*) підняти ся (*prótiem* дако́го, дачо́го); chodiť so ~nutým nosom ходи́ти зо заде́ртым но́сом

zdvih//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 підняти ся; opona sa ~la zánaves підняв ся; prach sa ~ol pórox відняв ся; hmľa sa ~la гмля підняла ся; rieka sa ~la ríká підняла ся 2 (*zvýšiť sa*) підняти ся, звышы́ти ся; životná úroveň sa ~la у́roveň жыво́та підвышы́ла ся 3 підняти ся, вста́ти; ~ol sa a kráčal k dverám він підняв ся і пішо́в к двéрям

zdvižn//lý піднима́ючий; ~ most піднима́ючий або роздво́юючий міст

zdvojiténý: ~ kryštál *min.* двойнико́вый кри́стал

zdvojen//lý удвоє́ний; дво́йний, дворазо́-вий; ~é spoluhlásky *lingv.* удвоє́ны соглáсны

zdvoj//it' -í -a *dok.* 1 здво́їти, удво́їти 2 *tech.* дубло́вати *nedok.*

zdvojmocn//it' -í -ia *dok. mat.* возвы́шати до ква́драту

zdvojmocň//ovat' -uje -ujú *nedok. mat.* возвы́шовати до ква́драту

zdvojnásob//it' -í -ia *dok.* удво́їти; ~ výrobu удво́їти вы́робу

zdvojnásob//it' sa -í sa -ia sa *dok.* удво́їти ся

zdvojnásob//ovat' -uje -ujú *nedok.* удво́євати

zdvojnásob//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* удво́євати ся

zdvoj//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 здво́євати 2 *tech.* дубло́вати

zdvorilostn//ý уцти́вий, га́ланта́ний, слу́шний, внима́вий; ~á návšteva га́ланта́на навщи́ва; ~ pozdrav уцтиве привита́ня

zdvorilos//t' -ti ž 1 уцтиво́сть, га́ланта́ність, слу́шність; vyznačuje sa veľkou ~ťou він барз га́ланта́ний або уцти́вий 2 *obyč. v mn.* č. ~ti компліме́нты

zdvoril//ý уцти́вий, га́ланта́ний, слу́шний; ~ človek уцти́вий чоло́вік; ~ pozdrav уцтиве або га́ланта́не привита́ня; ~é správanie уцтиве або слу́шне поводжі́ня

zdým//ať -a -ajú *nedok. expr.* (*fučať, dychčať*) зады́хати ся, фуча́ти

zdým//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* взду́вати ся, наду́вати ся, нафу́ковати ся, підни́мати ся; hrud' sa ~a гру́ди піднима́ють ся

zdynamiz//ovat' -uje -ujú *dok.* зроби́ти дінамі́чним; ~ dej románu зроби́ти ді́няня рома́ну ве́че дінамі́чним

zebr//la -y ž 1 зе́бра *zool.* 2 *hovor.* місце перехо́ду про пі́шых (*чéрез у́лицю*)

zebu *neskl. m zool.* зе́бу *neskl.. m*

zefir -u *m text.* зефі́р

zefýr -u *m* зефі́р (*сiмор*)

zelektifik//ovat' -uje -ujú *dok.* електри́фікова́ти *nedok. dok.*; ~ železnice електри́фікова́ти же́лізны доро́гы

zelektриз//ovat' -uje -ujú *dok.* наеле́ктризова́ти *aj pren.*; ~ sklenenú tyč наеле́ктризова́ти скленя́ну па́лічку; tieto slová ~ovali poslucháčov то́ты сло́ва наеле́ктризова́ли слухате́лів • vyskočil ako ~ ovaný він вы́скочі́в як наеле́ктризова́ний

zelektриз//ovat' sa -uje -ujú sa *dok.* наеле́ктризова́ти ся *aj pre.*

zele//ň¹ -ne ž *v rôzn. význ.* зе́лень; ~ lúk, lesov зе́лень лук, лі́сів; listová ~ *bot.* хло́рофі́л; domy zarastene ~ňou до́мы, обвита́ зе́ленев

zeleň² -a *m kart.* зе́лінь

zelen//á -ej *ž* *hovor.* зелéна фáрба семафóра; *ísť* на ~ú переходити úлицю на зелéне свѣтло

zelenáč -a *m hovor. expr.* зачатóчник, новічóк; молокосóс, зеленáч

zelenastý зеленováтый

zelen//at' sa -á sa -ajú sa *nedok.* зеленіти; *tráva* sa ~á травá зеленіє • *hreší* ho, *len* sa (tak) *hory* ~ajú він грішыть ёго на чім свѣт стоїть, він грішыть ёго лем так стрóмы зеленіють ся; *klame, až* sa *hory* ~ajú клáмле, аж гóры зеленіють ся

zelenavý зеленováтый

zelen//é -ého *s hovor.* 1 зелéне, овоцина 2 зелéне кормиво

zelen//ieť -ie -eju *nedok.* зеленіти

zelen//ieť sa -ie sa -eju sa *nedok.* зеленіти (ся); в *diaľke* sa ~ie *les* далéко зеленіє (ся) ліс

zelenin//a -y *ž* зеленина; *čerstvá* ~ свіжá зеленина; *mrazená* ~ морозéна зеленина; *sušená* ~ сушенá зеленина; *listová* ~ листóва зеленина; *koreňová* ~ корінéва зеленина; *polievková* ~ зеленина до пóливкы; *konzervovať* ~u конзервовáти зеленину; *obchod* so ~ou склеп зо зеленинов

zeleninár -a *m* 1 зеленинарь 2 продава́ч зеленины

zeleninárk//a -y *ž* 1 зеленинарька 2 продава́чка зеленины

zeleninársk//y зеленинарьский; ~a *oblasť* зеленинарьска о́бласть

zeleninárstv//o -a *s* 1 зеленинарьство, садовóдство 2 склеп зо зеленинов, зеленино́вый склеп

zelen//it' sa -í sa -ia sa *neos. nedok.*: кому са *nelení*, *tomu* sa ~í ко́му не лініє ся, то́му зеленіє ся; хто рóбить, то́му дóбри вóдить ся; хто рóбить, тот мать

zelenkastohnedý зеленка́сто-ру́дый

zelenkastožltý зеленка́сто-жо́втый

zelenkastý зеленка́стый

zelenkav//ý зеленка́вый; ~é о́чі зеленка́вы о́чі

zelenočierny зелéно-чо́рный, чо́рный зо зелéным одтінком

zelenosivý зелéно-сивый

zelenos//t' -ti *ž* зелéнь, зелéна фáрба

zelenovlas//ý: ~é *rusalky* зеленово́лосы русáлки

zelenožltý зелéно-жо́втый

zelen//ý 1 зелéный; ~á *farba* зелéна фáрба; ~ *svah* зелéный свáг; ~é *sklo* зелéне склo; ~á *ceruzka* зелéна церúзка, зелéный блáйвас *zastar.*; ~é *svetlo* а) зелéне свѣтло; б) зелéне свѣтло семафóра; ~á *sedma kart.* зелéна семі́чка; ~á *ulica žel.* зелéна úлиця 2 (*v odborných názvoch*) зелéный; ~ *sylván vin.* зелéный сі́лван; ~é *krmivo poľnohosp.* зелéна пáша; ~á *fazulka* зелéна фасóля; ~ *hrášok* зелéный гóрошок; ~ á *paprika* зелéна паприка; *ringlota* ~á зелéна рінглóта; ~ *zákal lek.* зелéный зáкал, глáвкóма 3 *hovor. expr.* зелéный, жо́вторóтый; безбаю́сий, неоперивший ся; ~é *chlapčisko* зелéный áбо безбаю́сий áбо жо́вторóтый юна́к; ~é *reči* ді́тьскы *péči*

zeler -u *m* зéлер; *varený, dusený* ~ варéный, дусéный зéлер

zelerov//ý зелерóвый; ~ *šalát* зелерóвый шáлат; ~á *vňať* зелерóва внять

zelienk//a -y *ž* (*vták*) зелéнка; ~ *obyczajná* (*Chloris chloris*)

zelin//a -y *ž* травá; зі́ля; *liečivé* ~у лі́чывы травы, зі́ля; *sušiť* ~у сушыти лі́чывы травы • *zlá* ~ *nevyhynie* [*prisl.*] дýрна травá не выгыне áбо не высхне

zelinár -a *m* **zelinkár** -a *m* билинка́рь, зберáтель лі́чывых ростлин

zelinárstv//o -a *s*, **zelinkárstv//o** -a *s* зберáня лі́чывых трав, лі́чіня лі́чывыми травáми, *pejor.* лі́карь-шарлатáн

zelót//a -u *m* запалистый поклóнник; фанáтик

zelotický фанаті́чный

zem -e *ž* 1 (*zemeguľa*) зéмля; *vznik života* на ~і *vzniknuta* жывóта на Зéмлі; *družica* ~e спýтник Зéмлі 2 (*štát, krajina*)

країна, зéмля; па́ша ~ на́ша краї́на *або* зéмля; *historické ~e hist. zastar.* історичні зéмлі (Чехія і Морáва); *Dolná ~* теріто́рія, котру́ забра́ли Ма́дяри в часі́ Австро-Уго́рської мо́нархії; *Svätá ~ bibl.* Свя́щенá зéмля, Пале́стина; *zasľúbená ~* обетова́на зéмля **3** (*pevnina*) зéмля, су́ша; *vstúpiť na ~* ви́йти на су́шу **4** (*zemský povrch, pôda; podlaha*) підло́га, зéмля; *sadnúť si na ~* сі́сти на підло́гу *або* на зéмлю; *zodvihnúť niečo zo ~e* підня́ти да́што́ зо зéмлі *або* з підло́ги; *pracovať pod ~ou* робити під зéмле́в; *zamiesť, umyť ~* замі́тати, уми́вати підло́гу; *šaty až po ~* шма́ты аж по зéмлю **5** (*hlinená podlaha*) **6** (*hlina, pôda*) гли́на, зéмля; *čierna ~* чо́рна зéмля; *úrodná ~* уро́дна зéмля; *hruda ~e* гру́да зéмлі **7** (*rozetok, roľa*) зéмля, по́ле; *mať ~e* ма́ти зéмлі • *k ~i! voj.* лячи́!; *nie je väčší od ~e, je na piae od ~e, sotva ho vidno od ~e* ё́го од зéмлі не ви́дно; *hľadiet do ~e al.* на ~ по́зерати до зéмлі *або* на зéмлю; *vyhrabať al. vydupať* не́що *spod ~e* до́стати *або* ви́граба́ти да́што́ із-під зéмлі; *akoby vyrástol zo ~e* як кі́дь би́ із-під зéмлі ви́ріс; *zmiznúť z povrchu ~e* зми́знути з по́верху зéмлі; *prepadol by sa al. schoval by sa pod ~* він як кі́дь би́ че́рез зéмлю про́валив ся; *stratiť ~* *pod nohami* стра́тити зéмлю під но́гами; *horí mu al. páli ho ~* *pod nohami* ё́му зéмля го́рить під но́гами; *byť od niečoho vzdialený ako nebo od ~e* би́ти да́леко од да́чого́, як не́бо од зéмлі; *pech mu je ~ ľahká* най зéмля ё́му бу́де ле́гка

zemediel -у *m zastar.* ча́сть ж сві́та

zemeguľfa -ле *ž 1* зéмля, на́ша пла́не́та; *vznik života na ~li* ви́никне́ня жи́вото́ на зéмлі **2** *hovor. (glóbus)* гло́бус

zememerač -а *m* земле́мір; ге́одезі́ста

zememeračskľy земле́мірний; ге́одезі́чний; ~ *inžinier* ге́одезі́чний інжі́нір, інжі́нір-земле́мір; ~é *práce* земле́мірні ро́боты

zemepán -а *m* фео́дал

zemepánsklly фео́далний; ~é *výsady* фео́далні приві́лє́рії

zemepis -у *m 1* гео́графія; ~ *Európy* гео́графія Евро́пы; *hospodársky ~* еко́гомі́чна гео́графія; *fyzikálny ~* фі́зична гео́графія; *študovať ~* сту́довати́ гео́графію; *hodina ~u* уро́к гео́графії **2** *škol. (učebnica)* гео́графія, у́чебник гео́графії

zemepisár -а *m škol. slang.* гео́граф (*učiteľ, profesor* гео́графії)

zemepislec -са *m* гео́граф (*špecialista na* гео́графії)

zemepisnľy гео́графі́чний; ~ *atlas* гео́графі́чний а́тлас; ~а *šírka* гео́графі́чна шы́рка; ~а *dĺžka* гео́графі́чна до́вжка

zemetrasenlie -ia *s* землетря́сі́ня; *tektonické ~* текто́нічне землетря́сі́ня

zemežlč -е *ž bot. (Centaurium umbellatum)* ці́нторія

zemiačnisklo -а *s* банду́рча́не по́ле, банду́рча́нка

zemiak -а *m 1* *obyč. v mn. č. ~y* банду́рка; *nové ~y* но́вы банду́рки; *vrse ~ov* мі́х банду́рок; *sadiť ~y* са́дити банду́рки **2** банду́рка **3** *obyč. v mn. č. ~y (jedlo)* банду́рки; *rečené ~y* пе́чены банду́рки; ~у *s kyslím mliekom* банду́рки з ква́сним мо́локом; ~у *v šupke* банду́рки в лу́пці • *hovorí ako keby mal ~ v ústach* *hovor.* він го́ворить як кі́дь би́ ма́в банду́рку в ро́ті

zemiakárskly банду́ркові́й; ~а *oblasť* банду́ркова о́бласть

zemiakárstvilo -а *s* ви́са́джова́ня банду́рок

zemiakovľy 1 *v rôzn. význ.* банду́рча́ний; ~é *pole* банду́рча́не по́ле; ~é *kľičky* банду́рча́ны кла; ~а *vľať* банду́рча́не бы́ля; ~а *múčka* банду́рча́на му́ка; ~ *škrob* банду́рча́ний кро́хмаль; ~а *polievka* банду́ркова по́ливка; ~а *kaša* банду́ркова ка́ша **2** *v odborných názvoch:* *pásavka ~a zool.* ма́нделі́нка; *pleseň ~a* банду́рча́на плі́сень

zemínla -у *ž odb.* гли́на, і́л; *vápenatá, ilovitá ~* ва́пня́на, і́ловита гли́на

zemit'/ý 1 земельный; ~é zlúčeniny zemělny spoja 2 міцний, здоровий, природний; землистый; ~ spánok міцний спáнок

zeml'ank//a -y ž землянка; žit' v ~e жыти в землянці

zemnat//ý землистый; ~é uhlie землисте ўгля

zemnic//a -e ž землянка; bývať v ~i жыти в землянці

zemn//ý v rôzn. význ. земельный; ~á hrádza zemělna перегорода; ~é práce zemělny робóты • ~ plyn земельный áбо природный плін; ~ vosk земельный воск

zemsk//ý 1 зёмный; ~ povrch зёмный по́верх; ~á kóra зёмна ко́ра; ~ pól áston. зёмный по́люс; ~á os зёмна ось; ~ poludník зёмный ме́риди́ан; ~ magnetizmus fyz. зёмный ма́гнеті́зм; ~á priťažlivosť зёмне притяжі́ня, гравита́ція 2 zastar. областный, краёвый; ~ súd окру́жный áбо краё́вый суд; ~ á rada краёва ра́да; ~ snem краё́вый сейм 3 (pozemský) сві́тський, зёмный; ~é šťastie зёмне щáстя • zniesť z povrchu ~ého вымазати з по́верху зёмлі

zemstvo//o -a s hist. зёмство

zenit -u m 1 astron. зе́ніт 2 kniž. зе́ніт, найвы́сша то́чка, ве́рх; leto bolo v ~e лі́то было на найвы́сшій то́чці

Zeus Dia m Зевс

zgzd//ovat' -uje -uju dok. на́газдовáти, накопи́ти, зе́кономити

zgerb//a -y ž expr. збе́рба, ба́нда; гарабу́рдя

zhab//at' -e -ú dok. конфі́шковáти nedok. dok.; ~ niekomu majetok конфі́шковáти ма́еток да́кому

zháč//it' sa -i sa -ia sa dok. 1 (zarazit' sa) за́ставити ся, за́ра́зити ся, за́сі́кнути ся, перестáти; chcel niečo povedať, ale sa ~il він хотів да́штó пові́сти, но за́сі́к ся 2 (dostať sa do rozpakov) до́ста́ти ся до безра́дності, до неі́стóты áбо до спо́хыбованя

zhál//dzat' -dže -džú dok. зме́та́ти, зошма́рити; ~ drevo z voza зме́та́ти де́рево з во́за

zhadz//ovat' -uje -uju nedok. 1 змі́товати, зошма́рєвати; ~ drevo z voza змі́товати де́рево з во́за; ~ zbytočné kilá pren. зошма́рєвати звы́шны кі́ла 2 pren. hovor. змі́товати, зошма́рєвати 3 pren. hovor. зошма́рєвати, да́ва́ти до́лов; ~ niekoho z funkcie зошма́рєвати да́кого з фу́нкції • ~ niekoho pred niekým а) пони́жовати да́кого пе́ред да́ким; б) очо́рне́вати да́кого в да́чіїх очáх

zhadz//ovat' sa -uje sa -uju sa nedok. пони́жовати ся; ~ sa pred niekým пони́жовати ся в да́чіїх очáх

zháňáč//a -y ž expr. po čom зга́ня́ня, гле́дана шмо, згон за чім; po tej knihe je veľká ~ по тій кни́зі ве́ликий згон, то́ту кни́гу вы́шты́кы зга́няють

zháň//at' -a -ajú nedok. 1 čo, koho expr. (hľadať) гле́дати, здо́бывáти, роздо́бывáти, до́ставáти; ~ peniaze роздо́бывáти пі́нязі 2 expr. (túlať sa) ходи́ти, бі́гати ту-там, мо́та́ти ся, поту́лєвати ся, пля́нтати ся; kde toľko ~áš celý deň? де́ ты хо́диш áбо поту́люєш ся ці́лий де́нь 3 koho, čo вы́ганя́ти, гна́ти; ~ deti z posteľi вы́ганя́ти ді́ти з по́сте́ли (нуту́му встáвáму)

zháň//at' sa -a sa -ajú sa nedok. expr. 1 za čím вы́глядовáти, гле́дати шмо; ~ sa za peniazmi гле́дати пі́нязі 2 (túlať sa) ходи́ти, мо́та́ти ся, пля́нтати ся, поту́лєвати ся, поне́ві́ряти ся

zhan//it' -i -ia dok. погáнити, потупи́ти, у́ра́зити

zhasínač¹ -a m (zamestnanec) згаси́на́ч

zhasínač² -a s (zariadenie) выпи́на́ч м

zhasínad//o -a s згаси́на́тко (на сві́чкы)

zhasín//at' -a -ajú nedok. 1 (prestávať horieť) зга́шовати, гаси́ти, га́снути 2 čo i bezpredm. гаси́ти, згаси́нати; ~ svetlo гаси́ти сві́тло

zhas//it' -i -ia dok. 1 čo i bezpredm. згаси́ти; ~ svetlo згаси́ти сві́тло; ~ lampu, sviečku

згасити лампу, свічку; ~ cigaretu згасити цїгаретлю **2** *čo* утішити, улагодити; ~ smäd улагодити жагу **3** *koho, čo* *hovor.* *expr.* (zbit') збити, змолотити, стрепати

zhas//it' sa -і sa -ia sa *dok.* згасити, згаснути; *lampa sa* ~ila лампа згасла

zhas//núť -ne -nú *dok.* **1** (*prestat' horiet*) згаснути; *lampa* ~la лампа згасла; *motor* ~ol мотоп згаснув; *nádej* ~la надія згасла, сподівання згасло **2** *čo i bezpredm.* згасити, погасити; ~ *svetlo* згасити світло; ~ *oheň* загасити огінь

zhavranen//ý: ~і *bratia rozpráv.* трое братів, обернувши ся на вороны

zeroiz//ovat' -uje -ujú *dok.* вымалёвати героем або як героїв

zhik//nut' -ne -nu *dok. expr.* згикнути; ахнути; ойкнути ~ *od radosti* ахнути од радості; ~ *od strachu* згикнути од страху

zhřadáv//at' -a -ajú *nedok.* гледати, виглядати; ~ *staré noviny* гледати або виглядати стары новинкы

zhlad//it' -і -ia *dok.* згладити, выгладити

zhlboka *prisl.* **1** з глубока; ~ *dýchať* з глубока дыхати; ~ *si vzdychnúť* з глубока собі выдыхнути **2** з глубкы

zhlob//it' -і -ia *dok.* збити, стовчі (доведна)

zhlt//núť -ne -nú *dok.* **1** пролыгнути *aj pren.*; *slinu* ~ пролыгнути слину; ~ *urážku* пролыгнути оскверніня або потупу **2** *expr.* пролыгнути, наскоро зїсти; ~ol *obed* він пролыгнув обід • ~ol *všetky múdrosti (sveta)* він думать, же мудрішого од него нет никого або же він наймудріший на світі

zhluk -и *m kniž.* **1** нагромаджіня дачого **2** *min.* агломерат

zhlúp//nut' -ne -nu *dok.* оглупіти, одуріти

zhmotn//iet' -ie -ejú *dok.* матеріалізовати ся *nedok. dok.*

zhmotn//it' -і -ia *dok.* матеріалізовати *nedok. dok.*, зробити реалным

zhmotn//it' sa -і sa -ia sa *dok.* матеріалізовати ся *nedok. dok.*, стати ся реалным

zhned//núť -ne -nú *dok.* порудіти; *tvár* ~la од slnka тварь поруділа од солнца

zhniest' *zhnetie* *zhnetú dok.* змісити, замісити, помісити; ~ *hlinu* замісити глину; ~ *cesto* замісити тісто

zhniličkovat//iet' -ie -ejú *dok.* перезріти, змякнути

zhnis//at' -á -ajú *dok.* зазберати ся; *gana* ~ala рана зазберала ся

zhn//it' -ije -ijú *dok.* згнити, загнити

zhnit//ý **1** згнитый; ~é *zemiaky* згниты бандуркы **2** *hovor. pejor. (lenivý)* лінивий

zhnusený *expr.* протівный, спротівеный; *som* ~ *jeho správáním* мі протівне ёго поведжіня

zhnus//it' -і -ia *dok. čo komu expr.* спротівити, быти протівным; выкликати у дакого одпір к дачому

zhnus//it' sa -і sa -ia sa *dok. komu* спротівити ся, стати протівным; омерзити; *celkom* *sa* *mi* ~il він мі цілком спротівив ся

zhobř//ovat' -uje -ujú *dok.* згоблєвати

zhod//a -у *ž 1* згода, єдність, тотожність; ~ *názorov* єдність або тотожність поглядів; *žiť* *v* ~е жыти в згоді; *dosiahnúť* ~у досягнути згоду; *byť* *v* ~е быти в згоді **2** *gram.* згода, конгруєнція; ~ *v rode, čísle* а раде згода в роді, числі і паді; ~ *prísudku s podmetom* згода присудку з підметом, згода придіката зо субектом • ~ *okolností* згода обставин

zhod//it' -і -ia *dok.* **1** зошмарити; ~ *tanier* *zo stola* зошмарити танір зо стола; ~ *zbytočné kilá* *pren. hovor.* зошмарити звышны кіла, схуднути **2** *pren. hovor.* ~ *vládu* зошмарити правліня **3** *pren. hovor.* зошмарити; витіснити, пропустити; увольнити; ~ *niekoho z funkcie* зошмарити дакого з функції • ~ *piešo z pliec* *al. z krku* зошмарити з плеч дашто, збавити ся дачого; ~ *niekoho pred niekým* а) понижыти дакого перед даким; б) очорнити дакого в дачїих очах

zhod//it' sa -і sa -ia sa *dok.* показити собі добре мєно, репутацію, зробити собі з

дачім гáньбу; ~ sa pred niekým понижити сво́ю авторіту пе́ред даким

zhodnoc//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 *čo, koho* оці́нювати *што*, дава́ти оці́ніня *кому, чо́му*; ~ *činnosť*, пра́цу *ніекого* оці́нювати дія́льність, робо́ту *дакого*; ~ *význam* *ніекого*, *ніечо* оці́нювати значі́ня *дакого*, *дачо́го* 2 *ekon.* ревалвова́ти *nedok. dok.*; ~ *menu* ревалвова́ти валу́ту

zhodnot//it' -í -ia *dok.* 1 *čo, koho* оці́нити *што*; дати оці́ніня *кому, чо́му*; ~ *výsledky práce* оці́нити резу́льтаты робо́ты, дати оці́нку резу́льтатам робо́ты; ~ *význam* *ніекого*, *ніечо* оці́нити значі́ня *дакого*, *дачо́го*; *kladne al. pozitivne* ~ *ніекого*, *ніечо* дати *дакому*, *дачо́му* позі́твну *або* не́га́твну оці́нку 2 *ekon.* ревалвова́ти *nedok. dok.*; ~ *menu*, *euro* ревалвова́ти валу́ту, *евро*

zhod//núť sa -ne sa -nú sa *dok. s kým, čím, na čom, v čom i bezpredm.* догово́рити ся з *кым* о *чім*; зыйти ся з по́глядами з *кым*; дої́днати ся з *кым* на *чім*; ~ sa s *prateľom* на *postupe práce* догово́рити ся з *приятелем* о *мето́ді* робо́ты; *manželia* sa *dobre* ~li *побра́ты* *або* *муж* з *жено́в* жыю́ть в *злаго́ді*

zhodn//ý то́то́жний, *една́кий*; *схо́дний*; ~é *názory* то́то́жні по́гляды; ~é *trojuholníky geom.* подо́бні *триго́лники*; ~ *právlastok gram.* зго́дний *або* *конгруе́нтный* *прида́ток* *або* *атрибу́т*

zhod//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. s kým, čím, na čom, v čom i bezpredm.* догово́ре́вати ся з *кым* о *чім*; *sходити* ся в по́глядах з *кым*; *nezhodovali sa* в *hlavných otázkach* они *ро*сходи́ли ся в *прінці́пiałных* *воп́росах*; ~uje sa z *originálom* *kanc.* він *схо́дить* ся з *орігіна́лом*

zhoj//it' -í -a *dok.* *вылі́чити*, *загої́ти*; *čas všetko* ~í *час* *вшы́тко* *вылі́чить*

zhojiteľn//ý *вылі́чуючий*; ~á *gana* *вылі́чуюча* *ра́на*

zhola *prísl.* *ца́лком*, *по́вністю*, *вонкі́нцем*; ~ *nič* *вонкі́нцем* *ніч*

zhol//it' -í -ia *dok.* збры́твити, *побры́твити* **zhon** -u *m* *понагля́ня*, *спі́хання*; *згон*; *robiť* *ніечо* *vo veľkom* ~e *робити* *даш́то* *во* *великі́м* *зго́ні* *або* *понагля́ні*; ~ *pred odchodom* *спі́хання* *або* *згон* *пе́ред* *одо́ходжі́нем*

zhonob//it' -í -ia *dok. hovor.* *надо́быти*, *нагрома́дити*; *нага́здова́ти*; ~ *veľký majetok* *нага́здова́ти* *вели́кий* *ма́сток*

zhora *prísl.* *зве́рху*, *зго́ры*; ~ *nadol* *зве́рху* *або* *зго́ры* *до́лов* • *dívať sa al. hľadiť al. pozerať sa* на *ніекого* ~ *позе́рати* *зве́рху* *до́лов* *або* *звысо́ка* на *дакого*

zhorenin//a -y *ž* 1 *приго́ріте* *c* (*приго́ріта* *спра́ва*); *umyť* ~u *z* *rajnice* *умы́ти* *приго́ріте* з *кайстро́на* 2 *приго́ріте* *c*, *záпах* *приго́рітого*; *páchnuť* ~ou *па́хнути* *приго́рітым*

zhorensk//o -a *s* *згоре́ниско* *c*

zhor//iet' -í -ia *dok.* 1 *зго́ріти*; *dom* ~el *дім* *або* *будинок* *зго́рів*; *išla* ~ *od hanby* *pren.* *она́* *гото́ва* *была* *зго́ріти* *од* *га́ньбы* 2 *hovor. expr.* ~el *на* *skúške* він *прова́лив* *ся* *або* *зосы́пав* *ся* на *екза́мені*

zhork//núť -ne -nú *dok.* *згі́ркнути*

zhorš//it' sa -í sa *dok.* *згі́ршити* *ся*; *počasie* sa ~ilo *пого́да* *згі́ршыла* *ся*; *situácia* sa ~ila *ситуа́ція* *згі́ршыла* *ся*

zhorš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* *згі́ршовати* *ся*; *па́дати*; *stav* *chorého* sa ~uje *здо́ров'я* *хво́рого* *згі́ршує* *ся*; *disciplína* sa ~uje *дісці́пліна* *па́дає*

zhost//it' sa -í sa -ia sa *dok. čoho kniž.* 1 *спра́вити* *ся* з *чім*; *сповни́ти* *што*; *dobre* sa ~ *svojej úlohy* *успі́шні* *спра́вив* *ся* *зо* *сво́єв* *зада́чов* 2 *зба́вити* *ся* *чо́го*

zhost//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok. čoho kniž.* 1 *справля́ти* *ся* з *чім*, *выповн'яти* *што*; *dobre* sa ~uje *svojej funkcie* він *до́брі* *справля́є* *ся* *зо* *сво́єв* *фу́нкцієв* 2 *збавля́ти* *ся* *чо́го*

zhotov//it' -í -ia *dok.* *зго́товити*, *выро́бити*, *зро́бити*

zhotov//ovať -uje -ujú *nedok.* *зго́товля́ти*, *выра́бляти*, *ро́бити*

zhovárať/tať sa -a sa -ajú sa *nedok.* s *kým* i *bezpredm.* говорити, бісидувати

zhoven//ie -ia s стерпіня; терпезливість; máj trochu ~ia! май трошечки стерпіня!, почекай минутку!

zhovl//iet' -ie -ejú *dok.* стерпіти, были терпезливым

zhovievavos//t' -ti ž стерпіня с, терпезливість ж

zhovievavý терпезливый, повольный, беневолентный; ~ člověk терпезливый або повольный чоловік

zhovorčivos//t' -ti ž бісидливість, зговорливість

zhovorčivý бісидливый, зговорливый; балакучий; ~ člověk бісидливый чоловік

zhrab//tať -e -ú *dok.* зграбати

zhrabáv//tať -a -ajú *nedok.* зграбовати

zhrab//núť -ne -nú *dok.* 1 зграбати; ~ slamu зграбати солому 2 *pren. expr.* хмáтнути, зграбнути; ~ol všetky peniaze хмáтнув або зграбнув вшитки пінязі

zhrab//ovat' -uje -ujú *nedok.* зграбовати

zhrbat//iet' згорбатіти, стáти горбатým

zhrben//ý згорбёный, горбатый; ~á postava згорбёна фігура

zhrb//it' sa -í sa -ia sa *dok.* згорбити ся; chrbát sa ~il хырбёт згорбив ся

zhrč//tať -í -ia *dok.* (*zahrkotat'*) загыркотáти; reľaz ~ala ланц загыркотáв

zhrčav//iet' -ie -ejú *dok.* зосуковáти, стáти суковáтым; kmeň stromu ~el ствол стрóму зосуковáтів або став суковáтым

zhrč//it' sa -í sa -ia sa *dok. expr.* зглýкнути ся, згромадити ся, збігнути ся

zhrdzavený ярджавый, зярджавёный; ~ nôž зярджавёный нож

zhrdzav//iet' -ie -ejú *dok.* зярджавáти

zhriať zhreje zhrejú *dok.* зогріти

zhriať sa zhreje sa zhrejú sa *dok.* зогріти ся

zhriev//tať -a -ajú *nedok.* зогрівáти, гріти

zhriev//tať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогрівáти ся, гріти ся

zhřk//nuť sa -ne sa -nu sa *dok. expr.* 1 (*zbehnúť sa*) зглýкнути ся, зыйти ся,

збігнути ся; позберáти ся 2 (*odohrať sa*) стáти ся, одогрáти ся

zhrkol//tať -ce -cú *dok. expr.* загурчáти, загуркотáти, забýхати

zhrmiet' p. zahrmiet'

zhrn//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 згартáти, змітовати; ~ omrvinky z obrusa згартáти оқыршынкы з óbруса 2 (*zvinovat'*) змóтовати, звивáти, скрýчовати; ~

koberec скрýчовати покровець 3 *kniž.* зробити заключіня, резюмовáти *nedok.*

dok.; ~ diskusiю зробити заключіня діскýсії

zhrn//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звивáти ся, скрýчовати ся

zhromažden//ie -ia s 1 зібрáня; мітінг; гromáда; slávnostné ~ свято́чний мітінг; protestné ~ протёстный мітінг; plenárne ~ плénum; smútočné ~ жалобный мітінг; veľké ~ многолюдный мітінг; otvoril' ~

отворити зібрáня 2 (*inštitúcia*) зібрáня; zákonodárne ~ законодáрне зібрáня; Valné ~ OSN Генерáлна Ансамблéя ООН

zhromaždisk//o -a s місце зібрáня, збірный пункт

zhronažd//it' -í -ia *dok.* позберáти, нагромадити, накопити; ~ fakty позберáти фáкты; ~ zásoby зробити резёрвы

zhromažd//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*o ľudoch*) позберáти ся 2 (*o veciach*) нагромадити ся, позберáти ся; mračná sa ~ili хмáры позберáли ся

zhromažď//ovat' -uje -ujú *nedok.* зберáти ся; громадити ся; ~ údaје зберáти дáны; ~ kapitál громадити капітáл

zhromažd//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*o ľudoch*) зберáти ся, сходити ся 2 (*o veciach*) накоплёвати ся, громадити ся, зберáти ся

zhromažd//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*o ľudoch*) зберáти ся, сходити ся 2 (*o veciach*) накоплёвати ся, громадити ся, зберáти ся

zhromažď//ovat' -uje -ujú *nedok.* зберáти ся; громадити ся; ~ údaје зберáти дáны; ~ kapitál громадити капітáл

zhromažd//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*o ľudoch*) зберáти ся, сходити ся 2 (*o veciach*) накоплёвати ся, громадити ся, зберáти ся

zhrozen//ie -ia s грозіня, застрáшованя; ро́чуваť so ~ím rozprávanie niekoho zo stráhom слýхати дачію бісідy

zhrozen//ý 1 (*prestrašený*) перестра́шений, настра́шенный; ~é oči настра́шены oči 2

(*pohoršený, prekvapený*) несподіваний, вистрашений

zhrozenkovat'/iet' -ie -ejú *dok. odb.* (o *hrozne*) высохнути, висушене грозно, згрозноватіти

zhrozl'/it' sa -í sa -ia sa *dok. nad čím, čoho i bezpredm.* настрашити ся, боятися, вистрашити ся; ~ila sa pri pohľade na neho при погляді на нього, она вистрашила ся

zhruha prísl. 1 (*hrubo*) згрубба; ~ ohobľovaná doska згрубба огоблєвана дошка **2** приближні, в общіх рисах; ~ spočítat' приближні зрахувати; ~ povedané в общіх рисах повіджєно

zhrubl'/núť -ne -nú *dok. 1* згрубнути, стати грубым; koža ~la кожа згрубла **2** згрубнути, стати грубым, strom ~ol стром згрубнув; ľad ~ol лед згрубнув **3** (o *hlase*) огрубнути; стати низшым; chlapcovi ~ol hlas гóлос у хлопця став низшым **4** (o *človeku*) огрубнути, отучніти, стати тучым; ~ol v tom prostredí він в тих обставинах отучнів • svedomie mu ~lo він цілком стратив совість

zhrubnutin'/a -y ž *odb.* згрубнутя; ~ na koreni rastliny згрубнутя на корені рослини

zhrudkovat'/iet' -ie -ejú *dok.* згрудковатіти, стати грудковатым

zhryz -u *m lek.* záгрыз; nesprávný ~ несправный záгрыз

zhryzl'/at' -a -ajú *nedok.* обгрызати; ~ mäso od kosti обгрызати мясо од кісти, обгрызати кість

zhryzl'/at' -a -ajú *nedok. koho expr.* мучити, трапити, трізнити; svedomie ho ~a єго мучить совість; žiarlivosť ho ~a страхованя або ревнивість єго мучить

zhryzl'/at' sa -a sa -ajú sa *nedok. pre čo, nad čím, s čím i bezpredm. expr.* мучити ся, трапити ся, трізнити ся; ~ sa pre choré dieťa переживати або трапити ся про хворість дитини

zhryzt' ¹ zhryzie zhryzú *dok.* обгрызти; ~ mäso od kosti обгрызти мясо з кісти, обгрызти кість

zhryzt' ² zhryzie zhryzú *dok.* змучити, страпити

zhubcl'/a -u *m* нічитель, шкодця

zhubl'/it' -í -ia *dok.* знічіти, загубити, змарнити, выкантрити

zhubnl'/ý шкодливий, нічівый; ~ vplyv шкодливий вплив; ~é účinky нічівы наслідкы • ~ nádor *lek.* злоякісна опухлина; ~á malokrvnosť шкодлива малокрòвность

zhúk'/nuť -ne -nu *dok. i bezpredm. i na koho expr.* закричати, скрикнути; зарєвати

zhukl'/núť sa -ne sa -nú sa *dok. expr.* зыйти ся, назберати ся, згукнути ся, збігнути ся

zhukol'/tať -ce -cú *dok. expr.* загучати, задудніти, зарахотати

zhurta prísl. hovor. енергічні, згурта, різко, разántні; nie tak ~ не так енергічні

zhusta prísl. часто, гúсто, нагúсто, кáжду мінúту, мнóго раз

zhustene prísl. стисло, в стислій фóрмі, зжáто, кúрто; ~ podať niečo кúрто пояснити даштó

zhustenl'/ý 1 згущєний; ~á šťava концентрована (овоцино́ва) щáва; ~é mlieko згущєне молóко **2** поси́лнєний; ~á doprava поси́лнєна пере́прáва áбо трáнспорт **3** (*stručný*) стиснутий, скорочєний, згущєний; ~ výťah z referátu скорочєний выклад з реферату

zhustl'/it' -í -ia *dok. 1* згустити **2** поси́лнити; ~ dopravu поси́лнити пере́прáву áбо трáнспорт; ~ sieť škôl росшырити сить школ **3** (*zostručniť*) скоротити, зробити стислішым; ~ scenár скоротити сценár; ~ výklad зробити выклад стислішым

zhustl'/it' sa -í sa -ia sa *dok.* згустити ся

zhustl'/ovat' -uje -ujú *nedok. 1* згущовати **2** поси́лнєвати; ~ dopravu поси́лнєвати трáнспорт **3** (*zostručňovať*) скорóчовати, коротити, робити стислішым; ~ dialógy скорóчовати діалóгы

zhustl'/ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* згущовати ся

zhutn//it' -í -ia *dok.* 1 спевнити; згустити; ~ pôdu спевнити зéмлю 2 *preu.* зробити стислішим, насичéним, виразним; ~ reč зробити речь виразнішов

zhutñ//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 спéвнёвати; згуцáти 2 *preu.* зробити стислішим, насичéним, виразним

zhúžvan//ý згужваний, покорчéный, помятий; ~ papier покорчéный пáпирь; ~á košela покорчéна áбо згужвана сорóчка; ~á tvár *preu.* помята тварь

zhúžv//at' -e -u *dok. expr.* згужвати, покорчáти, помяти; ~ papier покорчáти пáпирь; ~ vreckovku покорчáти хуца до нóса

zhúžv//at' sa -e sa -u sa *dok.* покорчáти ся, згужвати ся; oblek sa ~al áнцуґ покорчів ся

zhyb' -u *m* клуб; ramenný ~ плечóвый клуб; zápal ~ov запалéня клубів

zhyb' -u *m tel.* підтягованя; підтягованя на зогнутых руках

zhýb//at' -a -ajú *nedok.* зогинáти, нагынáти; наклоняти; ~ prút зогинáти прут; ~ šiju зогинáти шыю

zhyb//ovat' -uje -ujú *nedok.* зогинáти, нагынáти; наклоняти; ~ prút зогинáти прут

zhybov//ý: ~á chrupka зогинаючий хрящ

zhy//núť -nie -nú *dok.* 1 згинути; strom ~nul стром згинув 2 (o ľudoch) умерти, загинути

zhypnotiz//ovat' -uje -ujú *dok.* заіпнотізовáти aj *preu.* ~ pohľadom заіпнотізовáти взглядом

zhýral//ec -са *m pejor.* неморáльник

zhýralý *pejor.* неморáльний, сказéный; viest' ~ život véсти неморáльний спóсіб живóта

zhyzd//it' -í -ia *dok. expr.* 1 (zohyzdit') спотворити, скалічити 2 (zhanobit', znevážit') поганити, зганобити; ~ city зганобити дачіи чувства

ziabl//nut' -ne -nu *nedok.* мёрзнути; ruky mi ~nu рýкы мi мёрзнуть

ziapl//at' -e -u *nedok. expr.* 1 на коho, чо крічáти, рева́ти, надава́ти; чо на мiна ~eš? што ты ре́веш на мéне? 2 (o deťoch)

рева́ти, крічáти, пла́кати; celý deň ~e він (онá) ці́лый день ре́ве

zidealiz//ovat' -uje -ujú *dok.* ідеалізовáти *nedok. dok.*

zidyliiz//ovat' -uje -ujú *dok.* предстáвити собі як іділію; предстáвити іділічно

zim//a' -y ž 1 (časť roku) зимá; dlhá, krátka ~ дóвга, кýрта зимá; mierna, tuhá ~ мягká, сурóва зимá; polárna ~ полáрна зимá, prišla ~ настáла зимá; minulú ~u минýлу зимý; v ~e в зимi 2 (nízka teplota) зимá, мóроз; dvadsaťstupňová ~ двадцáтыґрадусный мóроз; triasť sa ~ou *al.* od zimy трясти ся од зимы; v izbe je psia ~ hovor. в ізбі пся

зимá 3 *hovor. (zimnica)* зимніця, горячка; ~ ma drví зимніця мéне трясé 4 *hovor. (zimomriavky)* муранкы; ~ tu prebehla po chrbte муранкы перебігли ёмý по хырбéти 5 *zastar. (rok, najmä školský)* зимá, (шко́льский) рік; chodil do školy po štyri ~y він ходив до шко́лы штирі зимы • v ~e в lete в зимi i в лі́ті; po každej ~e príde leto по кáждій зимi настýпить áбо прийде лі́то, по кáждій непого́ді выгля́не со́лнце

zima' *vetná prisl. (predikatív)* зимно; vonku je ~ вóнка зимно; tu nie je ~ ту не зимно; je tu veľmi ~ ёмý барз зимно

zim//it' sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 мёрзнути 2 *neos.* ~í sa а) холо́дніе, зимніе; б) зачінáть ся зимá

zimnic//a -e ž 1 зимніця, тряшка; ~ ním lomcuje зимніця ним трясé, ма́ть тряшку; žltá ~ lek. жо́вта зимніця 2 (zimomriavky) муранкы; ~ tu prebehla po chrbte муранкы перебігли ёмý по хырбéти

zimničn//ý зимнічний aj *preu.*; ~á triaška зимнічна тряшка; ~ chvat зимнічний згон; ~é tempo зимнічне тёмпо

zimník -а *m* зимник, зиму́шний ка́бат, ковт *zastar.*

zimn//ý 1 зимный; ~é obdobie зимный період; ~é mrazy зимны мóрозы; ~é oblečenie зимне облечéня; ~ šport зимный шпорт; ~á rekreácia зимна рекреáция, зимный одпочінок (в го́рах); ~é jablka

зимны ябка; ~á srst' зимна серсть; ~á záhrada зимный сад; ~ štadión зимный штadión; ~é prázdniny зимны канікулы; ~ semester зимный семéстер, пёрший семéстер (*шко́льского ро́ку в універзі́мі*); ~ čas зимный час; ~ slnovrat astron. зимне солнцестояня; ~ spánok зимный спáнок **2** lud. (*studený*) зимный, хо́лодный; ~á voda зимна́ áбо хо́лодна во́да

zimomrav//iet' -ie -eju *nedok.* ме́рзнути, зябнути

zimomrav//ý зозябнутый; ~ starec зозябнутый дідо; ~é ruky змерзнúты рýкы

zimomriav//ky -ok ž *rom.* муранькы; ~ jej prebehli po chrbte муранькы перебі́гли ей по хырбе́ті

zim//ovat' -uje -uju *nedok.* (*zdržovať sa cez zimu*) зимова́ти, проводи́ти зимú да́дде

zimovisk//o -a s **1** зимова́ня, перезимова́ня **2** včel. зимовник

zimovzdorn//ý зимінепідда́йный; ~á rastlina зимінепідда́йна росли́на

zimozeleň -y *m bot.* барвінок

zinakade prisl. з іншого місця

zinakial' prisl. з іншого місця

zinkograf -a *m* цінкогра́ф

zinkograf//ia -ie ž *v rôzn. význ.* цінкогра́фія

zink//ovat' -uje -uju *nedok. tech.* цінкова́ти, оцінкова́ти; ~ plech цінкова́ти бляху

zinkov//ý цінков́ый; ~á ruda цінкова́ руда; ~á bieloba цінковы́ біли́ла; ~é vedro цінкове ве́дро • ~á masť *farm.* цінкова́ масть

zinočnatý: kysličník ~ *chem.* о́кісь ці́нка; chlorid ~ *chem.* хлорі́стий цінк

zin//ok -ku *m chem.* (zn. Zn) цінк

zinokade p. zinakade

zinokial' p. zinakial'

zintenživn//it' -i -ia *dok.* зінтензі́внити, зроби́ти інтензі́внішим, інтензі́фікова́ти *nedok. dok.*, зосилни́ти; ~ boj за міе́р зосилни́ти бо́й за мі́р; ~ výrobu інтензі́фікова́ти ви́робу

zintenživn//ovat' -uje -uju *nedok.* робити інтензі́внішим, інтензі́фікова́ти *nedok. dok.*

зосилне́вати; ~ výskum інтензі́фікова́ти нау́ку áбо до́слід

zintimn//iet' -ie -eju *dok.* ста́ти інті́мнішим, зінті́мнити

zintimn//it' -i -ia зроби́ти інті́мнішим, зінті́мнити; ~ prostredie зроби́ти обста́вины інті́мнішими

zips -u *m* ці́пс

zirkón -u *m min.* ці́ркón

zirkón//ium -ia *s chem.* (zn. Zr) ці́ркónій

zisk -u *m* при́быток; hrubý, čistý ~ гру́бый, чі́стый при́быток; bezprácny ~ безро́ботный при́быток; ~ z realizácie при́быток з реаліза́ції; obchodovať so ~om при́бытково́ торгова́ти; zvyšovať ~y звы́шова́ти при́быток **2** pren. ви́года, у́жыток, хо́сєн zastar. • норма ~u ekon. но́рма при́бытку; odvod od ~u одрахова́ня од при́бытку

zisk//at' -a -ajú *dok.* **1** надобы́ти, при́дба́ти, доста́ти; ~ majetok надобы́ти ма́єток; ~ skúsenosti надобы́ти скýсености; ~ autoritu надобы́ти авторі́ту; ~ právo na niečo при́дба́ти пра́во на да́што; ~ si priateľov надобы́ти прия́тели́в; ~ kvalifikáciu надобы́ти квалі́фіка́цію; ~ hodnot' kandidáta vied доста́ти стýпнь кандидáта нау́к; ~ zaujímavé údaje о́ не́чом доста́ти інте́ресны да́ны о да́чím **2** чо́ заво́єва́ти *што*; при́дба́ти *што*; до́бити ся чо́го; ~ prvé miesto при́дба́ти пе́рше місце; ~ slobodu заво́єва́ти сво́боду; ~ nezávislosť до́бити ся незале́жности; ~ si niečiu lásku при́дба́ти собі́ да́чу лю́бов **3** *koho pre čo, čomu, za koho*, чо́ притя́гну́ти ко́го ку чо́му; на́клонити ко́го ку чо́му; пере́свідчи́ти ко́го в чім; ~ niekoho na svoju stranu притя́гну́ти да́кого на свій бі́к; ~ niekoho za spolupracovníka при́дба́ти да́кого ве́дно робити; ~ robotníkov na novú stavbu на́бра́ти робі́тників на но́ву будо́ву **4** чо́ з чо́го, čím доста́ти, ви́тягну́ти; ~ šľavu z rastliny доста́ти ща́ву із росли́ны **5** *čím, na čom* ви́грати з чо́го; но́вým prepracovaním dielo ~alo пере́рóбков тві́р ви́грав • ~ čas

выграти час; ~ body *šport.* набрати боды; ~ kvalitu *šach.* выграти якість

získav//ať -a -ajú *nedok.* 1 набивати, доставати; ~ kapitál набивати капітал; ~ skúsenosti набивати опыти; ~ si uznanie доставати узнаня 2 čo завоювати *umo,* добивати ся чого, придбавати *umo;* ~ slobodu завоювати слободу; ~ si simpatie завоювати собі симпатії; ~ nezávislosť добивати ся незалежності 3 *koho pre čo,* *čomu,* за *koho,* чо притяговати *kógo* к *чóму,* наклоняти *kógo* к *чóму;* пересвідчувати *kógo* в *чím* 4 *čo z čoho,* *čím* доставати, вытяговати; ~ niečo tavením v elektrickej peci доставати дашто електроплавлінём 5 *čím,* на *čom* wygrавати з чого • ~ čas wygrавати час; ~ body *šport.* наберати боды; ~ kvalitu *šach.* wygrавати якість

získov//ý: ~á *miera* норма прибутку

získuchtiv//ec -са *m pejor.* прибуткухтівець, префіканець, хамтівець

získuchtiv//ý 1 прибуткухтівий; лакомый; хамтівий; ~ *človek* хамтівий чоловік 2 хамтівий, прибуткухтівий; ~é *záujmy* хамтівы інтересы; ~é *ciele* прибуткухтівы цілі

zísť zide zidu *dok.* 1 зыйти, спустити ся; ~ z vrchu зыйти або спустити ся з гóry; ~ z vlaku зыйти з влáку; ~ po schodoch зыйти по гарáдичах; ~ z rovaly зыйти з по́ду або з по́валы; ~ z koňa зыйти з коня 2 зыйти; ~ z chodníka зыйти з пішника; ~ z cesty збити ся з дорóгы 3 z *čoho i bezpredm.* зыйти; *farba* zišla фáрба зышла 4 *hovor.* (*uplynúť*) минути, перейти; *čas* už mu zišiel час ёму уж перейшов або минув 5 z *čoho hovor.* не здійснити ся, не стáти ся; z *toho* zišlo з тóго ніч не вышло, з тóго зышло • ~ niekomu на *um al.* myseľ прийти до гóловы дакóму; ani mu на *um* nezišlo ёму ани на розум або до гóловы не прийшло; zišlo mu niečo z *umu al.* z *mysle* ёму вылетіло з гóловы дашто; ~ z rozumu зыйти з розуму; ~ zo sveta одыйти зо світа, умёрти, загинути; піти до грóбы; zide z očí, zide

z *mysle* [*prisl.*] зыйде з очей, зыйде з розуму; з оч долóв, зо сёрдца вон

zísť zide zidu *dok.* (в)зыйти, выйти; *mrkva* už zišla мóрков уж зышла

zísť sa zide sa zidu sa *dok.* 1 зыйти ся, стрітити ся; ~ sa s priateľom стрітити ся з приятелём 2 зыйти ся, позберати ся; набрати ся; *zišlo sa mnoho ľudí* позберало ся мнóго людéй 3 s *kým i bezpredm.* (*dohodnúť sa*) зыйти ся, зговорити ся • *hora* s *horou* sa neziđe, ale *človek* s *človekom* [*prisl.*] гóра з гóров не сходить ся, а чоловік з чоловіком зыйде ся

zísť sa zide sa zidu sa *dok.* *komu* зыйти ся, пригодити ся; *zidu sa mi peniaze* пінязі мi зыйдуть ся; *to sa ti ešte môže* ~ тотó тобi іщi пригóдить ся або зыйде ся

zisten//ie -ia s 1 становління, визначіння, определіння; находжіння; ~ *choroby* определіння хворóты; ~ *pseudonymu* одкрыта псевдоніму; ~ *otcovstva práv.* становління отцóвства 2 рузультáты, даны; *podľa vedeckých* ~i по дáным нау́кы

zísť/it' -i -ia *dok.* становити, определити, náйти, обявити; ~ *príčinu choroby* становити або определити причíну хворóты; ~ *polohu* náйти росположіння; ~ *rezervy* обявити або одкрыти резёрвы; ~ *pseudonym* становити псевдонім

zistiteľn//ý доступный для определіння; определючий, визначуючий; ~á *chyba* хыба, котра мóже быти визначена

zísť//ovať -uje -ujú *nedok.* устанóвлювати, определяти, визначовати, находити, обявлювати; ~ *polohu* нечóго определяти росположіння дачóго;

~ *príbuznosť medzi niečím* устанóвлювати рóдство дакóго; ~ *prezenciu* позначіти участь; ~ *totožnosť niekoho práv.* обясняти або ідентіфіковáти даякú осóбу; ~ *otcovstvo* устанóвлювати отцóвство

zísťn//ý хамтівий, лакомый, прибуткухтівий; ~ *človek* хамтівий чоловік; zo ~ých *dôvodov* з прибуткухтівых причін

zív//at' -a .ajú *nedok.* 1 зывáти, позыывковати;
~ od ospanlivosti зывáти од оспанливости;
~ od nudy зывáти од нúды áбо од ніч
неробіня; začalo sa tu ~ ěmú зачалó
зывáти ся 2 *expr.* зывáти, отваряти ся;
dom ~al prázdnotou дім зывáв пустотóв;
pod nami ~ala hlboká priepasť під námi
отваряла ся глубóка прóпасць

zív//at' sa -a sa *neos. nedok. komu* зывáти
ся; ~a sa mi зывать ся mi

zív//nuť -ne -nu *dok.* зывнути; zívól od únavy
зывнути од унáвы

zív//nuť sa -ne sa *neos. dok. komu:* ~ sa mi
зывло ся mi, я зывнув

zíz//at' -a .ajú *nedok. expr.* 1 до čoho, kam
i bezpredm. позерáти, смотрити; ~ cez
kľúčovú dierku позерáти чéрез ключóву
діркú 2 *na koho, čo* зазерáти, упérти ся,
запозерáти ся; čo na mňa ~aš? што ты на
мéне упéрся áбо запозерáв ся?

zjač//at' -í -ia *dok. expr.* выкрикнути,
звискнути; заревáти; ~ od strachu
звискнути од страху; ~ od bolesti
выкрикнути од бóлести

zjajk//núť -ne -nú *dok. expr.* ёйкнути,
выкрикнути; ~ od bolesti ёйкнути од
бóлести

zjanč//it' sa -í sa -ia sa *dok. hovor. expr.*
зошалíти ся, зыйти з розúму

zjarab//iet' -ie -ejú *dok.* стáти пéстрым,
стракáтым; lúka ~ela kvetmi лúка
запестріла квітками

zjari prísł. з яри, зачáтком яри, на зачáтку
яри, скóро в яри; prišiel k nám ~ він пришóв
ку нам зачáтком яри

zjasn//iet' -ie -ejú *dok.* 1 посвітліти, стáти
світлішым 2 (o tvári) посвітліти, выяснити
ся; tvár mu ~ela ěǒ тварь розяснила ся

zjasn//it' -í -ia 1 зробити світлішым áбо
світлым; ~ farbu зробити фáрбу світлішов,
зосвітлити фáрбу 2 (o tvári) освітлити;
зробити весéлым, рáдісным, влюдным;
jej tvár ~il úsmev ěй тварь освітлив ўсмів,
онá стáла весéлов

zjasn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 выяснити
ся; obloha sa ~ila néбо выяснило ся 2 (o
tvári) стáти ся мíлым, влюдным, весéлым,
выяснити ся; tvár sa ~ila тварь выяснила
ся

zjastr//it' -í -ia *dok.:* ~ očami заіскрити очáми,
запозерáти ся; напругnúти зрак

zjašen//ec -са *m expr.* поплашéнець, чудáк

zjašený *expr.* настрáшений, перестрá-
шений, выстрашенный; сполошáный; ~ kǒň
сполошáный кінь; ~ človек выстрашенный
чоловік

zjaš//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (o zvierati, o
ľudoch) настрáшыти ся, перестрáшыти
ся, сполошáти ся, переполошáти ся 2
za kým, čím, do koho, čoho expr. быти
без розúму од кóго, чóго; зблзнити ся,
залюбити ся до кóго; je do nej *al. za ňou*
celý ~ený він до нéй цілый поблазнéный;
він до нéй без розúму залюбив ся; ~il sa
do tancovania він поблазнéный до тáнця

zjatr//it' 1 роздраждити, порушáти; ~ ranu
порушáти áбо подраждити рáну 2 *pren.*
побúрити, подраждити, росклепáти,
взрúшыти; ~ srdce, dušu подраждити
сéрдце, душú

zjav -u *m* 1 (úkaz, jav) явлíня; указáня,
прíзнак; sprievodný ~ спровóджуючий
прíзнак; prírodný ~ природне явлíня
2 (vzhľad, zovňajšok) вызор, взгляд;
chorobný ~ хворóбный вызор, вызор
хвóрого 3 (osoba, postava) осóба;
je zaujímavý ~ інтерéсна осóба; je
impozantným ~om він імпозáнтный (онá
імпозáнтна) 4 (osobnosť, významná
postava) індівудáльність ж, явлíня

zjaven//ie -ia *s* (vidina, prelud) привіджіня,
призрак, віджіня; pozrel naňho ako na ~ він
попозерáв на нёго як на привіджіня

zjav//it' -í -ia *dok.* 1 čo komu (ohlásiť,
predpovedať) предповісти 2 čo kniž.
(prezradiť, povedať) одкрыти, прозрáдити,
вызрáдити, повісти; svoj úmysel ~il otcovi
свій ўмысел одкрыв отцóви 3 koho kniž.
(prezradiť, zradiť) прозрáдити, зрáдити

zjavliť sa -í sa -ia sa *dok.* **1** (o *neskutočných bytostiach ap.*) з'явити ся; ~il sa mu vo sne він з'явив ся ёму в сні **2** (*ukázať sa*) появи́ти ся, указáти ся; neočakávane sa ~il vo dverách він неочéковані появи́в ся в двéрях **3** *komu čo hovor.* (*zdôveriť sa*) поді́лити ся з *кым, чім*; одкрити *кóму што* nikomu sa nezjavil, že chce odcestovať він нікому не повів, же хóче одыйти

zjavniť ясный; ~ dôkaz ясный до́каз; ~á chyba ясна хыба

zjavľovať -uje -ujú *nedok.* **1** *čo komu* (*ohlasovať, predpovedať*) предпóвідати **2** *čo kniž.* (*prezrádzať, ukazovať*) одкрывáти, прозрáджовати **3** *koho kniž.* (*zrádzať*) прозрáджовати, вызрáджовати

zjavľovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** (o *neskutočných bytostiach ap.*) з'явити ся *кóму*; ~ sa vo sne з'явити ся в сні **2** (*objavovať sa*) появля́ти ся, ука́зовати ся; бывáти; ~ujú sa u nás rôzni ľudia у нас сүть вшеліякы люди **3** *komu čo hovor.* (*zdôverovať sa*) ді́лити ся з *кым чім*, одкрывáти *кóму што*

zjazd¹ -u *m šport.* спущáня; ~ pluhom (*na lyžiach*) спущáня плугóм, плугóвáня

zjazd² -u *m* сейм, з'їзд; ~ spisovateľov сейм áбо з'їзд писáтелів

zjazdár -a *m šport.* з'яздарь

zjazdársky *ly šport.* з'яздарьскый; ~é lyže з'яздарьскы ліжы

zjazdnosť -ti *ž* прохóдність; ~ ciest прохóдність дорóг

zjazdniť прохóдний; ~á cesta прохóдна дорóга; ~ terén прохóдна місцéвость

zjazdovka -y *ž šport.* з'яздовка; трáса скóрого спущáня

zjazdovky -iek *ž mn. č. šport.* з'яздовы; ліжы для скóрого спущáня

zjazdový *šport. príd. k zjazd*¹ з'яздовый; скóростный; ~á disciplína з'яздова дісціплі́на; скóростна дісціплі́на; ~á trať з'яздова трáса, трáса скóрого спущáня

zjazdový² *príd. k zjazd*² з'їздовый, сеймóвый; ~á rezolúcia рузолу́ція з'їзду áбо сéйму

zjazvený з'язвёный, покритый язвами; ~ á tvár з'язвена тварь, тварь покрита язвами

zjazviť -í -ia *dok.* з'язвити, покрити язвами; rany ~ili telo rány покрили ті́ло язвами, з'язвёне ті́ло

zjedľať -á -ajú *nedok. koho, čo expr.* зожерáти, тра́пити, мучі́ти, грызти; ~á ho pomsta ёго тягáть áбо зожерáть по помсті

zjedľať sa -á sa -ajú sa *nedok. s kým, čím i bezpredm. expr.* мучі́ти ся, тра́пити ся, злостити ся; переживáти; ~á sa pre každú maličkosť він (онá) мучі́ть ся про кáжду глупóсть áбо маліхёрность áбо про ніч за ніч; він (онá) переживáть кáжду глупóсть

zjedniť -ia s : kúpiť niečo na ~ купити дaштó на з'їджія áбо жéбы поїсти; dieťa je na ~ *hovor. expr.* ді́тина на з'їджія

zjedniť sa -á sa -ajú sa *dok. koho, čo 1* (o *človeku*) догoворити ся; otec ho ~al ku obuvníkovi на jeden rok отéць дав ёго як ученика к шўстро́ви на е́дén рік **2** (o *veci al. o zvierati*) сторго́вати, догoворити ся о ці́ні; ко́ňa ~ali за päť tisíc коня сторго́вали за п'ять ті́сяч

zjedniť sa -á sa -ajú sa *dok. s kým i bezpredm.* **1** на́яти ся; ~ на loď на́яти ся на шы́фу **2** догoворити ся о ці́ні, сторго́вати ся

zjednocovať -uje -ujú *nedok.* об'єднёвати, з'єднoчовати, спóєвати, стмелёвати; ~ národ об'єднёвати нарóд

zjednocovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* об'єднёвати ся, з'єднoчовати ся, спóєвати ся, стмелёвати ся; ~ sa v boji за mier стмелёвати áбо об'єднёвати свóї сили в бóї за мі́р

zjednodušný упрóщений; ~ pravopis упрóщена орфо́графія, упрóщений правóпис

zjednodušiť -í -ia *dok.* упрóстити; ~ konštrukciu stroja упрóстити конштрўкцію

машины; ~ pravopis упростити орфографію *або* правопис

zjednodušiť/sa -і sa -ia sa *dok.* упростити ся; otázka sa ~ila *вопрós* упростив ся *або* став простим

zjednotený з'єднаний, єдиний; стмелый; ~ národ стмеленый *на́рoд*

zjednotiť/sa -і -ia *dok.* з'єднотити, споїти, стмелити; ~ národ стмелити *на́рoд*

zjednotiť/sa -і sa -ia sa *dok.* з'єднотити ся, споїти ся, стмелити ся; názorove sa ~ стмелити ся в по́глядах, добити ся в єдності по́глядів

zjednotiteľ -а *m* з'єдночовач

zjemnť/sa -і -ia *dok.* зніжнити; змягчіти; ~ pokožku *крéмом* зніжнити тварь *крéмом*; ~ chuť *piečo*ho змягчіти смак *дачо́го*

zjemňť/ovať -uje -ujú *nedok.* зніжнєвати, змягчовати; ~ pokožku *крéмом* зніжнєвати лицé *або* тварь *крéмом*; ~ polievku *smotanou* запра́жyти по́ливку смета́нко́в

zjesť *zje* *zjedia* *dok.* з'їсти; ~ obed з'їв обі́д; ~ veľa chleba з'їсти *мнóго* хлі́ба; ~ niečo s chuťou з'їсти зо сма́ком *даштó* • (ist') očami ~ *niekoho*, *niečo* їсти оча́ми *дако́го*, *даштó*; *ist' al. mať* *niekoho* ~ *od radosti* *expr.* бурливо виража́ти сво́ю ра́дoсть; ešte málo krajcov chleba *zjedol* ї́щi *мáло* ка́шы з'їв; ї́щi *мáло* о́крайцiв хлі́ба з'їв; čo sa doma uvarí, má sa doma ~ [*prisl.*] *што* *до́ма* нава́рить ся, *до́ма* ма́ть ся з'ї́сти

zježený з'їжений; ~é vlasы з'ї́же́ны во́лосы; ~á srsť з'ї́же́на *серсть*

zježť/sa -і -ia *dok.* з'їжити; srsť з'ї́жити *серсть*

zježť/sa -і sa -ia sa *dok.* **1** (o vlasoch, chlupoch, srsťi) ста́ти дупко́м *або* догóры, з'ї́жити ся **2** (o zvieratách) наї́жити ся, з'ї́жити ся **3** *expr.* наї́жити ся (*ľud.*), нагні́вати ся

zjojkľ/núť -не -nú *dok. expr.* з'є́йкнути; bolestne ~ з'є́йкнути од бо́лести

zlacnť/sa -і -e -jú *dok.* стуняти, потуняти, зни́жити ці́ны

zlacnť/sa -і -ia *dok.* стуняти, потуняти; ~ výrobu стуняти *выро́бу*; ~ dopravu *surovín* стуняти *перепра́ву* *або* дода́ня *мате́ріалу*

zlacnť/sa -і sa -ia sa *dok.* потуняти ся; výroba sa ~ila *выро́ба* *поту́няла*

zlacňť/ovať -uje -ujú *nedok.* сту́нєвати, зни́жовати ці́ны

zlacňť/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* сту́нєвати ся; výroba sa ~uje *выро́ба* *сту́нює* ся

zlačňť/sa -і -e -jú *dok.* *выго́лодні́ти*, ста́ти *голо́дны́м*

zladenť *ly* зогра́тый; зладже́ный; ~é *rohuby* зладже́ны *погына́ня*; ~ *sprev* зладже́ный *спів*; *vkusne* ~é *farbu* зо сма́ком *підобра́ти* *фа́рбы*, *гармонізу́ючі* *фа́рбы*

zladť/sa -і -ia *dok.* зладити, уєднотити; ~ výkony *hercov* уєднотити *выповні́ня* ро́лей *арті́стів*; ~ *farbu* зладити *або* *гармонізо́вати* *фа́рбы*

zladťť/ovať -uje -ujú *nedok.* уєднóчовати, зладжовати; ~ *rohuby* уєднóчовати *погына́ня*; ~ *farbu* зладжовати *фа́рбы*, підбе́рати (*гармонізу́ючі*) *фа́рбы*

zľadovatenný зледоваті́лий; ~á *cesta* зледоваті́ла *дорóга*; ~ *sneh* зледоваті́лий *сні́г*; *сні́г*, *покры́тый* *ле́дом*

zľadovatť/sa -і -e -jú *dok.* зледоваті́ти

zľadovený зледови́тий; ~ *sneh* *ле́дяни́стий* *або* *ле́до́вий* *сні́г*

zľadovť/sa -і -e -jú *dok.* ста́ти *ле́до́вы́м* *або* *зимны́м* *як* *ле́д*; *voda* ~ela *во́да* *ста́ла* *ле́до́во́в*; *tvár* *mu* ~ela *preň.* *expr.* *є́го* *тварь* *ста́ла* *камі́ннов*

zľahčť/sa -і -e -jú *dok.* злегчі́ти, ста́ти *ле́гшы́м*

zľahčť/sa -і -ia *dok.* **1** *облегчі́ти*, ста́ти *ле́гшы́м*; ~ *váhu* *piečo*ho *зни́жити* *ва́гу* *дачо́го*; ~ *pôdu* *hnojivom* *облегчі́ти* *зе́млю* *гно́єм* **2** *облегчі́ти*; ~ *si* *prácu* *облегчі́ти* *собі* *робóту*; ~ *bôľ* *niekomu* *preň.* *облегчі́ти* *біль* *або* *терпі́ня* *дако́му* **3** *знева́жyти*, *потупи́ти*, *зни́жyти*; ~ *význam* *piečo*ho *зни́жyти* *значі́ня* *дачо́го*

zľahč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* v rôzn. význ. облегчіти ся, стáти лéгшым; teleso ponorené do vody sa ~ilo tílo, понорéне до вóды, стáло лéгшым; práca robotníkov sa ~ila robóta robítníків стáла лéгшов

zľahč//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 злéгшувати; ~ váhu niečoho злéгшувати вáгу дачóго 2 злéгшувати; ~ si prácu злéгшувати собí робóту 3 понижувати, змéншувати ~ význam niečoho змéншувати значíня дачóго

zľahč//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* v rôzn. význ. злéгшувати ся, ставáти ся лéгшым

zľahčujúci (o poznámke ap.) знижуючий áбо принижуючий значíня дачóго

zľahka *prisl.* 1 злéгка, полегóнькы, злегóнька; ~ sa dotknúť niečoho злéгка дотýлити ся дачóго; ~ stlačiť kľučku злéгка притиснути на кľучку 2 (*trochu, málo, ľahko*) злéгка, лéгко; збíгло, наскóро; ~ sa usmiať злéгка засміяти ся 3 (*nedbalo, ležérne*) лéгко, непринучéні; to nič neznamená, - odpovedal ~ totó nič не знáчить, - бесстáрости одповів він 4 (*svižne, pružne*) лéгко, скóро, нагливо; ~ kráčať ити легкым кроком

zľah//núť¹ -ne -nú *dok.* 1 (o tráve, obilí) полячі; jačmeň ~ol ярець поліг 2 (*poklesnúť*) усісти, сісти; zem ~la зéмля усіла

zľah//núť² -ne -nú *dok. hovor.* злячі, родити

zľak//núť sa -ne sa -nú sa *dok. koho, čoho i bezpredm.* настрáшвити ся

zľám//ať -e -u *dok.* зломити, поламáти; ~ palicu зломити пáлицю; ~ sadzbu *typ.* заломити нáбір • ~ si krky *al. väzy* зломити собí шыю, зáбити ся; ~ niekomu rebra *al. kosti expr.* поламáти дакóму рéбра áбо кóсти

zlap//ať -á -ajú *dok.* поімáти, ухóпити

zlaták -a *m* золотá монéта, злáтяк

zlátanin//a -у *ž pejor.* повéрхні даштó зробéне, златанина

zlá//tať -ta/-ce -tajú/-cu *dok. expr.* зробити хóцьяк, збýхати, одфлинкати

zláten//ie -ia *s* золочíня; stíp zdobený ~ím позолочéна колóна

zlátiač//i золотячий; ~a kúpeľ золотяча 'галванічна вáна

zlátíč -a *m* позолóчовач, золóтник

zlat//iet' -ie -ejú *nedok.* золотíти, ставáти ся золотым; доставáти позолочéный одтінок

zlat//iet' sa -ie sa -ejú sa *nedok. (skvieť sa ako zlato)* золотíти

zlatistl//ý золотистый; ~é lúče золотисты лýчі; ~é vlasy золотисты вóлосы; ~ piesok золотистый пісók

zlát//it' -i -ia *nedok.* золотити, покрывáти вёрствов зóлота; slnko ~ilo vrcholky hôr *pren.* сóлнце золотило вёршкы гор

zlát//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* золотити ся, доставáти золотý фáрбу

zlatitý *chem.:* jodid ~ ёдне зóлото; chlorid ~ хлóрне зóлото

zlatk//o, zlatenk//o, zlatušk//o, zlatičk//o -a *s expr. (v oslovení)* зóлотко

zlatníck//y золотницький; ~ dielňa золотницька майстёрська

zlatníctv//o -a *s* золотництво, золотницький склеп, склеп зо зóлотом

zlatník -a *m* золóтник, мáйстер зо зóлотом

zlat//núť -ne -nú *nedok.* золотити, золотити ся, доставáти золотисту фáрбу

zlat//o -a *s* 1 зóлото; číre *al. čisté al. rýdze* ~ чісте зóлото; zlomkové ~ золотый лом; dukátové ~ червéне зóлото; prút ~a прут зóлота; lesknúť sa ako ~ блищáти ся як зóлото; mať hodnotu ~a мáти цінý зóлота, цінити ся на вáгу зóлота; gužovať ~ промывáти зóлото; uhlie je čierne ~ *pren.* у́гль – чóрне зóлото; repa je naše biele ~ *pren.* цукрéва цвикла – нáше біле зóлото

2 *expr. (šperky)* дорогоценности, золоты предмéты 3 *expr. (zlaté peniaze)* зóлото, золоты пінязі; platiť ~ом платити зóлотом áбо золотыми пінязьми 4 *expr. (v oslovení)* зóлото, зóлотко; моје ~! зóлотко моé!

5 *expr. (zlatá niť)* зóлото, золоты ниткы; brokát vyšívaný ~ом брокáт, вышивáный зóлотом 6 *šport. slang. (zlatá medaila)*

зólото, золотá медáйла • бiele ~ *tech.* сплавліня зóлота з серебрóм; červené ~ *tech.* червене зóлото; ма́сacie ~ слюда; má srdce zo ~а він ма́ть золотé сер́дце; nad ~ на ва́гу зóлота, над зóлото; kúpať sa v ~е купáти ся в зóлоті; nie je všetko ~, čo sa blyští [*prisl.*] не вшы́тко то́то зóлото, што бли́щить áбо лё́скне ся

zlatočerveny золотый з червеным одті́нком
zlatohlávk/a -y ž (*obyč. v rozprávkach*)

золотого́лівка, золотово́лоса дівчи́на

zlatokop -a m золотокóп, гляда́ч зóлота

zlatonosn/ý золотонóсний; ~á žila золотонóсна жы́ла; ~á ruda золотонóсна рýда; ~é bane золотонóсны ша́хты

zlatoočk/a -y ž *zool.* злато́чка

zlatorez -u m золотый о́бри́з; kniha so ~ом книга зо золотым о́бри́зом

zlatotep/lec -ca m выбивáч по зóлоті

zlatotepeck/ý выбивáнный (*по зóлоті*); ~é práce выбивáния по зóлоті

zlatotepectv/lo -a s выбивáния по зóлоті

zlatousty *kníž.* златоу́стый, красноречы́ый; ~ řečník златоу́стый; Ján Zlatousty *cirk.* Іоáнн Златоу́стый

zlatovk/a -y ž *hovor. zastar.* злáтка; золотый пі́нязь

zlatovlásk/a -y ž 1 золотово́лоса дівчи́на 2 **Zlatovláska** *rozpráv.* дівчи́на зо золотыми во́лосами (*в припóвідках*)

zlatovlasý золотоволо́сый; златоволо́сый

zlatozelený зелéный зо золотым одті́нком

zlatožlt/ý золотистый, жóвтый зо золотым одті́нком; ~é vlasy золотисте во́лося; ~é lístie золотисте листя; ~ piesok золотистый пісóк

zlatučký, zlatulinký, zlatušký *expr.* золотый, золотистый

zlat/ý 1 золотый; ~ prsteň золотый пéрстень; ~ peniaz золотый пі́нязь; ~ zub золотый зуб; ~á medaila золотá медáйла; ~á baňa а) золотá ба́ня; б) *pren.* золотé дно; ~é teľa *pejor.* золотé теля; ~ poklad *ekon.* золоты резéрвы áбо фóнды; ~á mena *fin.* золотá валýта 2 *pren.* золотый,

фа́рба зóлота; ~é vlasy золоты во́лосы; ~é lúče slnka золоты лýчі со́лнця; ~ dážd' *bot.* золотый додж 3 (*pozlátený*) золотый, позолочéный; ~ koč золотый коч; ~é gombíky золоты го́мбічки; ~é písmená золоты бýквы 4 *expr. (v citových osloveniach)* priateľ môj ~ приятель мій золотый 5 *expr. (šťastný, radostný)* золотый, щастливый; staré ~é časy стáры золоты часы; ~á mladosť золотá мо́лодость; ~é študentské časy золоты штудéнтські часы áбо ро́ки • ~á svadba золотá свáдьба; ~á žila *hovor.* геморóйд; ~ kliniec programu кли́нець прóграму; ~é ruky золоты рýки; ~á mládež золотá мо́лодеж; ~á stredná cesta золотá сере́дина; ~á duša золотá душý; ~ človek золотый чоловiк; má ~é srdce у нёго золотé сер́дце; ~ými písmenami *al. literami* je niečo niekde zapísané золотыми бýквами записáне даштó да́гдé; remeslo má ~é dno [*prisl.*] ремéсло ма́ть золотé дно, ремéсло все на́кóрмить

zlat/ý² -ého m дукáт (*мiнця*)

z'lav/a¹ -y ž злявнíня, ра́бат; poskytnúť ~у дати злявнíня áбо ра́бат; kúpiť so ~ou купити зо злявнíнем áбо з ра́батом

z'lava² *prisl.* злі́ва

z'lav/it' -i -ia *dok.* 1 в *čom*, з *čoho* і *bezpredm.* устúпити, зробити устúпок; піти на устúпок; ~ z nárokov одстúпити áбо зречi ся од своiх вимагáнь; nez'lav/it' з presvedčenia не зречi ся своiх по́глядiв 2 *čo*, з *čoho* і *bezpredm.* стýнёвати *што*, знижyти цiну́ на *што*; ~ з *ceny* знижyти цiну́

z'lav/lovať -uje -ujú *nedok.* 1 в *čom*, з *čoho* і *bezpredm.* устúпати; робити устúпки; iti на устúпки; ~ в *zásadnej veci* устúпити в глáвнiм 2 *čo*, з *čoho* і *bezpredm.* стýнёвати, знижовати áбо збивати цiну́ на *што*; ~ з *ceny* знижовати цiну́

zle *prisl.* 1 в *rôzn. význ.* плáно, зле, недóбри; ~ sa učiť плáно ўчiть ся; ~ hospodáriť плáно гáздýє; ~ udržiavaná cesta зле утримована дорóга; ~ ušité šaty недóбри

ушыты шмáты; ~ niečomu rozumieť плáно порозуміти даштó; ~ sa tu vodí ёмý жыё ся плáно, ёмý не вóдить ся; ~ to dopadlo totó плáно вышло; ~ sa cíti чýе ся плáно; prišlo jej ~ пришло ёй плáно **2** (*nešľachetne, nemorálne*) недóбри, плáно, глúпо; протівно; ~ konať плáно áбо глúпо постúповати; ~ urobiť niekomu недóбри áбо плáно постúповати з даkým; ~ narobiť niekomu причинити áбо зробити дакому неприємность **3** (*neprívetlivo, nevľúdne*) зле, плáно; ~ sa pozrieť на niekoho зле попозерáти на дакóго; ~ hovoriť о niekom плáно озывáти ся о дакíм **4** (*nepríjemne, nemilo*) неприємні; ~ sa bolo naň pozrieť неприємні было попозерáти ся на нёго; tie pohľady mu ~ padli тоты пóгляды были ёмý неприємны • mať niekomu niečo за ~ máti дакому даштó за зле; гнівати ся на дакóго за даштó

zlé zlého s зле, планé, недóбре; rozoznať dobré od zlého розознáти дóбре од планóго; skúsiť dobré i ~ попрóбовати дóбре i планé • mať niečo niekomu за ~ máti даштó дакому за зле; гнівати ся на дакóго за даштó; давáти дакому за вину даштó; v zlom *al.* po zlom spomínať niekoho в злім споминáти дакóго, плáно говорити о дакíм; byť v zlom s niekým гнівати ся з даkým, быти в злых одношінях з даkým

zle-nedobre *prísl. hovor.* барз плáно; robil mu ~ він робив ёмý лем шкóду; ~ о nich hovorili барз плáно говорили о них

zleniv//ieť -ie -ejú *dok.* злінівiти; žiaci cez prázdniny ~eli ученикы чéрез канікулы злінівiли

zlepen//ec -са *m geol.* конгlóмерáт

zlepšovací: ~ návrh раціоналізáторська пропозіція

zlepšovák -а *m slang.* раціоналізáторська пропозіція

zlepš//ovať -uje -ujú *nedok.* зліпшувати; ~ pracovné podmienky зліпшувати передположіня робóты; ~ kvalitu práce зліпшувати áбо звышувати якість робóты

zlepš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зліпшыти ся; výroba sa ~ila вырoба зліпшыла ся; počasie sa ~uje порóда зліпшые ся

zlepšovateľ -а *m* зліпшователь, раціоналізáтор, новáтор

zlepšovateľsk//ý раціоналізáторський; ~é hnutie рух за раціоналізáцію (*вырoбы i m. n.*); ~é úsilie снажіня к раціоналізáції

zlet -u *m 1* зліт; ~ vtáctva зліт птáхів **2** *zastar.* зліт, зъїзд (*шнорпóвцiе*)

zlet//ieť -i -ia *dok.* **1** злетiти; vták ~el zo stromu птах злетів зо стрóму; listie ~elo na zem листя злетiло áбо опáдало на зéмлю

2 *expr. (spadnúť)* злетiти, звалити ся, упáсти; ~ z rebríka *expr.* злетiти з драбины

3 *expr.* ~ po schodoch збігнути долóв по гáрадiчах

zlet//ieť sa -i sa -ia sa *dok.* vtáci sa ~eli zo všetkých strán птáхы злетiли ся зо вшыткых бóків

zletn//ieť -ie -ejú *dok.* злітніти, стáти тепловáтым; досягнути ізбóвой теплоты áбо темперáтуры; voda ~ela вóда злітніла, стáла літнёв

zležan//ý злежáний; ~é šatstvo злежáне облечiня; ~é seno злежáне сiно

zliať¹ zleje zlejú *dok.* **1** čo z čoho зляти, сцідити; ~ vodu z uvarených zemiakov зляти вóду з уварéных бандýрок **2** зляти; змiшáти; ~ teplú vodu so studenou зляти áбо змiшáти теплý вóду зо зимнóв

zliať² zleje zlejú *dok.* зляти, сплáвити, выплавити

zliať sa zleje sa zlejú sa *dok.* **1** зляти ся; potoky sa zliali в ріку пóтокы зляли ся до рікы **2** злити ся, споїти ся

zliatin//a -y ž сплав; tvrdé ~у тверды сплáвы; žiaruvzdorná ~ огнепéвный сплав

zlien//iť sa -i sa -ia sa *dok.* (o niektorých živočíchoch) з čoho i bezpredm. злініти ся; had sa ~il гад злінив ся, гад зошмáрив зо сéбе кóжу

zliep//ať -a -ajú *nedok.* 1 скле́євати, зліплєвати; ~ doštičky скле́євати до́щечки
2 *pejor.* (*správu, hlásenie ap.*) змастити

zliep//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* скле́євати ся, зліплєвати ся

zliet//ať -a -ajú *nedok.* зліта́ти (*доло́в*)

zliet//ať sa -a sa -ajú sa, **zlietav//ať sa** -a sa -ajú sa *nedok.* злі́товати ся

zliet//nuť -ne -nu *dok.* злеті́ти (*доло́в*)

zliet//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* злеті́ти ся

zlievac//í tech.: ~ia panva одлива́юча миска;
~ia forma одлива́юча фо́рма

zlievač -a *m* злива́рь

zlievar//eň -ne *ž* злива́рня, злива́рьський заво́д

zlievarenský злива́рьський; ~ priemysel злива́рьський про́мысел

zliev//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 злива́ти, сці́джувати; ~ vodu z uvarenej zeleniny злива́ти во́ду з уваре́ної зеле́нини 2 злива́ти, змішувати; ~ teplú vodu so studenou злива́ти теплу́ во́ду зо зимно́в а́бо зо студе́нов

zliev//ať² -a -ajú *nedok.* пла́вити, виплавляти; ~ železo s chrómom сплавляти же́лізо з хро́мом

zliev//ky -ok *ž pomn.* зливки *pomn.*

zliez//ať¹ -a -ajú *nedok.* 1 з чо́го *i bezpredm.* зліза́ти, сходити 2 чо́ піднима́ти ся на *што*

zliez//ať² -a -ajú *len v 3. os. nedok.* зліза́ти; выліза́ти; выпада́ти; nechty jej -ajú ей зліза́ють а́бо выпада́ють но́хті

zliezt¹ zlezie zlezú *dok. 1 z čoho i bezpredm.* злі́зти, зйти́ти; ~ zo stromu зйти́ти зо стро́му; ~ z posteľe зйти́ти а́бо вылі́зти з по́стели 2 чо́ вый́ти, підня́ти ся на *што*; ~ štít вый́ти на пі́к а́бо на са́мий вер́х висо́кої го́ры

zliezt² zlezie zlezú *len v 3. os. dok.* злі́зти, вылі́зти, выпа́сти; koža mu zliezla z tváre ё́му ко́жа злі́зла з тва́ри; nechty zliezli но́хті злі́зли; vlasy zliezli во́лосы выпа́ли, во́лося *pomn.* выпа́ло

zliezt' sa zlezie sa zlezú sa *dok.* зйти́ти ся, злі́зти ся

zlí//zať -že -žu *dok.* 1 злизáти; ~ lekvár z chleba злизáти ле́квар з хлі́ба 2 *hovor. expr.* достáти; ~ zal za to posmech він достáв за то́тo є́дны посмі́шки • ~ niekomu smotánku злизáти дако́му сметáнку

zlí//zať sa -že sa -žu sa *dok. pejor.* сплє́сти ся, спря́гну́ти ся; о́нюхати ся

zliz//núť -ne -nú *dok.* 1 злизну́ти 2 *hovor. expr.* достáти; za to môžeš poriadne ~ за то́тo ты мо́жеш порядні́ достáти а́бо злизну́ти

zlo zla s зло; robiť *al.* konať ~ робити а́бо чинити зло; napraviť ~ виправити зло; sociálne ~ соціáльне зло; vojna je veľké ~ во́йна - вели́ке зло; prijať niečo ako nevyhnutné ~ при́яти да́штo як по́винне зло • každé ~ je na niečo dobré [*prísl.*] ка́жде зло є́ на да́штo до́бре

zlob//a -y *ž* 1 зло́ба; ľudská ~ людська зло́ба 2 злос́ть ж, гні́в м; robiť niečo so ~ou робити да́штo зо зло́стєв

zlobn//ý назлоще́ний, гні́вливий, гні́ваючий; ~á poznámka гні́влива позна́чка; ~á tvár назлоще́на а́бо гні́ваюча тва́рь

zločin -u *m* присту́пок; kriminálny ~ криміна́льний присту́пок; spachať ~ викона́ти присту́пок; naviesť na ~ niekoho на́вє́сти на присту́пок дако́го

zločin//ec -са *m* престу́пник; vojnový ~ во́йно́вий престу́ник; vydať ~са вы́дати престу́пника

zločineck//ý престу́пний; ~á tvár тва́рь присту́пника; ~á banda ша́йка а́бо ба́нда престу́пників

zločinctv//o -а *s* престу́пна дія́льність

zločinnos//ť -ті *ž* престу́пність; detská ~ ді́тська престу́пність; rast ~ті пі́ст престу́пности

zločinn//ý престу́пний; злоді́йський; ~á organizácia престу́пна о́рганіза́ція; ~á činnosť престу́пна дія́льність; ~ úmysel престу́пний а́бо злоді́йський за́мысел а́бо за́дум; ~á važda злоді́йське уби́вство

zlodej -a *m* 1 злódий, розбійник; vreckový ~ кішеневый злódий; prichytiť ~a поімáти злódія; chytaťe ~a! імáйте злódія! 2 *pejor.* злódий • ~ sa sám prezradí [prisl.] злódий сам визрадить ся, на злódієви шапка горить

zlodejčin//a -y *ž*, **zlodejstv//o** -a *s* *hovor.* *pejor.* злódійство, кра́деж, здерáня

zloduch -a *m* *pejor.* злий дух, дябoл, чорт, сáтан

zlodušký сатáньский, дябoльський, чортoвський

zlom -и *m* 1 злом, перелoм 2 перелoм; перевoрoт; revolučný ~ револю́чний перевoрoт; duševný ~ душе́вный перелoм

zlomenin//a -y *ž* зломенина; ~ ruky, nohy зломенина рýкы, нoгы; zatvorená ~ закрыта зломенина

zlomen//ý 1 зломéный, переломéный; ~á haluz зломéный кона́рь; ~á kosť зломéна кість 2 знічéный, склeслый, підломéный, ослабéный, стра́пеный; убитый; ~ človek підломéный чоловік; ~ hlas убитый гoлос

zlom//it' -í -ia *dok.* 1 зломити, переломити; ~ palicu зломити áбо переломити пáлицю; ~ kopár зломити кона́рь; ~ (si) nohu, ruku зломити (собі) нoгу, рýку 2 *koho, čo expr.* (podlomiť, zdeprimovať) зломити; ~ srdce niekomu зломити сeрдце да́кому; synova smrť ju ~ila смерть сына зломила ей 3 *čo expr.* зломити; ~ odpor niekoho зломити протівня да́кого; ~ rekord перемочі рeкoрд 4 *zastar.* (porušiť) пору́штити; ~ prisahu пору́штити присягу • ~ si krk *al.* krky *al.* väzy *hovor. expr.* а) забити ся; зломити собі карк; б) мáти неуспіх, зазнáти шкoду; ~ nad niekým palicu зломити пáлицю над да́ким, одсудити да́кого

zlom//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 зломити ся, переломити ся, надломити ся; palica sa ~ila пáлиця переломила ся; ruka sa mu ~ila ё́му рýка зломила ся 2 *expr.* зломити ся, затихнути; hlas sa jej ~il ей гoлос затихнув 3 *odb.* пере́киснути; víno sa ~ilo винo пере́кисло, винo набрáло смак оцтý

zlomkovit//ý 1 (*neúplný, kusý*) урывковый; ~é správy урывковы вiстi 2 (*nesúvislý*) несвязный, бессвязный; ~é rozprávane бессвязнá бiсiда

zlomkov//ý: ~á čiara *mat.* дробoва лі́нія; ~á ryža *obch.* уломкoва рiжа; ~é zlato уломкoве золото; ~é striebro уломкoве серебрo áбо стрiбро; ~é železo *tech.* уломкы желiза

zlomkrk//y -ov *m* *hovor. expr.* : utekať o ~ утiкати стрiмго́лов áбо о сто шiсть

zlom//ok -ku *m* 1 (*úlomok*) уломок, обломок; ~ železa уломок желiза 2 *mat.* дроб ж, дробoве чiсло; desatinný ~ десяти́нна дроб; pravý, nepravý ~ спрáвна, неспрáвна дроб; periodický ~ перiодiчна дроб 3 *expr.* частина, частинка; дoля; ~ milimetra дoля мiлiмeтpа; ~ sekundy дoля секyнды; ~ z celkového počtu obyvateľstva незначнá часть áбо незначнe процéнто жытeльства 4 (*fragment*) урывок; ~ rukopisu фpагмeнт рýкопису

zlomov//ý *príd. k zlom:* ~á čiara лі́нія злoму; ~é obdobie перелoмный перiод, перiод перелoму

zlomyseľník -a *m* злий áбо зломисeльный áбо злoзамiряный чоловік, пáкостник (*hovor.*), шкoдорáдостник

zlomyseľnos//t' -ti *ž* шкoдорáдость; зломисeльность; urobiť niečo zo ~ti зрoбити дaштo зo шкoдорáдости

zlomyseľn//ý шкoдорáдостный; злoнa-мiрений, недoбpoжычливый; ~ človek недoбpoжычливый чоловік; ~á po-známkа пiдпiхyючa пoзнáчкa; ~á klebeta злoнaмiрена плéтка

zlopl//núť -ne -nú *dok. expr.* (o zvieratách, *pejor. i o človeku*) зoжeрти

zlopovestný 1 (*zločinný*) злoпoвiстный, мáючий злу пoвiсть 2 (*zlovestný, hrozivý*) злoвищáчий, гpозивый; ~ pohyb гpозивe пoгынáня

zloprajnos//t' -ti *ž* недoбpoжелáтельность

zloprajnlý недоброжелательный; ~ člověk недоброжелательный человек; ~ reč недоброжелательный речі

zlorečen/ec -са *m pejor.* проклятый

zloreč/lit' -í -ia *nedok.* 1 *komu, čomu* (*preklínať, zatracovať niekoho*) проклинати ко́го, *што* 2 *komu, čomu, na koho, čo i bezpredm.* кляти, проклинати ко́го, надава́ти, богова́ти, гришы́ти ко́му; ~ bohu богова́ти

zosovac/li: ~ deň лотерейный день; ~ia listina список выигрывающих лосіів

zlost/lit' -ti ž злость ж, гнів м; sčervenieť, zblednúť od ~ti почервеніти, поблідніти од гніву або злості; premáhať ~ перемага́ти злость; vyliat' si ~ на niekom вылить злость на дакім; ~ ho prešla ёго злость перешла́; urobiť niečo niekomu на ~ зробити дашо́ дако́му на злость; to je na ~! то́то є на злость!, яка злость!

zlost/lit' -í -ia *nedok.* злостити, гнівати; драждити; ~ psa драждити пса

zlost/lit' sa -í sa -ia sa *nedok.* на *koho, čo i bezpredm.* злостити ся, гнівати ся; ~ sa на сына злостити ся на сына; ~ sa sám на seba злостити ся або гнівати ся сам на себе або на са́мого со́бе; tak sa на neho ~ím! я так на не́го зло́щу ся!

zlostnik -а *m* злостник

zlostnlý *v rôzn. význ.* назлощённый, нагніваний, злый; нервóзный, злостный; ~á рова́на злый характер; ~ pohľad назлощённый або злый по́гляд; ~á tvár нагнівана тварь; dnes je ~ він днес назлощённый

zlosyn -а *m* злодій; враг; лумп, гангстер

zlotky *prísl. hovor. zastar.* насили, силов; ~či podobrotky насили або подобро́тки

zlovestnlý зловіщачий; зловіщій; ~á správa зловіщача вістка; ~é ticho зловіщаче тихо; ~ úsmev зловіщій ўсмів

zloveštiac/li зловіщачий; ~é ticho зловіщаче тихо

zlovoľný злонамірений, зломыселный

zlovôľ/a -le ž злый за́дум, злый ўмысел

zloz/lit' -í -ia *dok. expr.* обλάзити, походити, пере́йти

zlozvyk -u *m* злózвык, глúпый звык; prečo fajčíš? – Zo zlozvyku чом ты кúриш? – Глúпый звык або Зо злózвыку; odvyknúť si od ~u одвыкнути або одучі́ти ся од злózвыку

zložen/lie -ia *s* зложі́ня; штрукту́ра; ~ pôdy зложі́ня або штрукту́ра зе́млі; chemické ~ horniny хемі́чне зложі́ня горніны; triedne ~ spoločnosti клáсова штрукту́ра об́щности; ~ krvi зложі́ня кро́ві

zloženin/la -y ž *lingv.* зложене сло́во

zloženka/la -y ž *pošt.* шек

zložen/lý зложённый, складный; ~é čísla *mat.* зложёны або складны чі́сла; ~é úroky *fin.* зложёны процéнта; ~á veta *gram.* складне речі́ня; ~é slovo *gram.* зложёне сло́во; ~ prísudok *gram.* складный присудок або предіка́т

zlož/lit' -í -ia *dok.* 1 (*dať dolu*) зняти, зложити, поскладáти; ~ tovar z auta зложити то́вар з áвта; ~ klobúk z hlavy зняти з го́ловы ка́лап; ~ si okuliare зняти окуляры 2 (*poskladať*) змонтовáти, поскладáти, зложити; ~ hodinky поскладáти го́динки; ~ si stavebnicu поскладáти дашо́ із ко́цок 3 (*preložiť*) зложити; ~ vo dvoje зложити на дво́є або на половину; ~ papier зложити па́пірь 4 (*odložiť*) одложити (на́бік); ~ si veci одложити свої́ рі́чі; ~ smútok дати долóв смúток 5 (*vytvoriť*) склáсти, зложити; ~ operu склáсти óперу; ~ báseň зложити á бо написáти стишо́к 6 (*urobiť*) склáсти; ~ skúšku склáсти екзáмен; ~ maturitu склáсти екзáмены на атестáт зрі́лости; ~ sľub, prísahu дати обі́цяня, прися́гу 7 *čo na koho, čo, od čoho* (*zveriť*) передати; ~ moc do rúk niekomu передати ми́ць до да́чіїх рук 8 *hovor. (zrieť sa)* зложити зо себе́; ~ úrad зложити зо себе́ повномóчность або повинности да́кого 9 (*splatiť*) запла́тити, випла́тити; ~ peniaze *v hotovosti* випла́тити пі́нязі в го́товости 10 *koho expr.* зра́зити, збити, звалити;

~ súpera na zem zráziti protівника на зéмлю; ~ zver *poľov. slang.* зложити звіря; úpava ho ~ila *pren.* уна́ва звалила є́го • ~ zbraň зложити збрань; ~ klobúk pred niekým, niečím зняти ка́лап пе́ред даким, дачім; ~ účty z niečoho розрахова́ти ся о дачім; ~ niekoho na lopatky зложити дако́го на лопáтки; nemať kde hlavu ~ не є де го́лову приклонити; ~ kosti *al.* údy зложити кі́стя, лячі кі́стями

zložiť/it' sa -і sa -ia sa *nedok.* 1 (*položiť/ sa*) лячі; ~ sa на зем лячі на підло́гу а́бо на зéмлю 2 *na čo i bezpredm. (poskladať sa)* скла́сти ся; ~ sa на дар скла́сти ся на дар 3 (*ubytovať sa*) помі́стити ся, посе́лити ся; ~ili sa v škole они посе́лили ся в шко́лі 4 (*zložiť si vrchné šatstvo*) вызлечи́ ся; zložte sa a sadnite si! вызлечте́ ся і сядьте!

zložiteľn/ý складний; ~á hračka складна гра́чка

zložit/ý складний; ~ problém складний про́блем; ~á situácia складна сітуа́ція; ~á súčiastka складна ча́стка; ~ roztok *chem.* складний ро́зток

zložk/la -у ž 1 еле́мент; складна ча́сть; chemická ~ рóду хемі́чны еле́менты зéмлі, хемі́чне зложі́ня зéмлі; ~у výroby еле́менты вы́робы; významová ~ slova знача́щий еле́мент сло́ва 2 *filoz.* лі́рату́ра, лі́рату́рний знак

zložnokvet/lé -ých *mn. č. bot.* зложнокві́ты

zlučenin/la -у ž *chem.* зложéна рі́човина, спо́їня; organická, anorganická ~ орґа́нічне, неорґа́нічне спо́їня

zluč/it' -і -ia *dok.* 1 обеди́нити, спо́їти; ~ pozemky спо́їти учáстки 2 *chem.* спо́їти; ~ vodík s kyslíkom спо́їти водо́род з кі́слоро́дом

zluč/it' sa -і sa -ia sa *dok.* спо́їти ся, злити ся

zlučiteľn/ý спо́юючий; *odb.* компаті́бильний; ~é pojmy спо́юючі поня́тя

zlučiv/ý *chem.* спо́юючий; ~é prvky спо́юючі (хемі́чны) еле́менты

zlučovac/í спо́юючий, копу́лативний; ~ie spojky *gram.* спо́юючі а́бо копу́лативны злу́чники

zluč/ovať -uje -ujú *nedok.* спо́євати, обедне́вати

zluč/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* спо́євати ся, зливáти ся; podniky sa ~ujú фі́рмы спо́юють ся

zľudov/iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти наро́дним; pieseň ~ela спі́ванка ста́ла наро́днов

zľudš/iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти людським а́бо гума́нным; tvár mu ~ela є́го тварь змя́гчила ся а́бо по́людщі́ла

zľudš/it' sa -і sa -ia sa *dok.* злю́дщити ся; ста́ти людським а́бо гума́нным

zlup/ovať sa -uje -ujú *nedok.* злу́повати, зде́рати; ~ kôru zo stromu злу́повати ко́ру зо стрóму

zlup/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* злі́зати, одлу́повати ся; opálená koža sa ~uje опалéна ко́жа одлу́пує ся

zľút/it' sa -і sa *neos. dok.* кому́ над кým, čím *expr.* зжалі́ти ся над кým, čím; ~ilo sa jej nad ním она́ зжалі́ла ся над ним

zľutovan/ie -ia s змі́лованя, жа́лость; prosit' o ~ просити о змі́лованя; mať s niekým ~ жалі́ти дако́го

zľut/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. nad kým, čím i bezpredm.* зжалити ся, змі́ловати ся

zlý 1 *v rôzn. význ.* планый, недóбрый, злый; шкарéдый; ~ byť планый квар́тель; zlá cesta планá а́бо зла до́рога; zlá strava планá стра́ва; zlá výchova планá вы́хова; zlé počasie планá а́бо шкарéда погóда; zlé zuby планы зу́бы; mať ~ zrak він ма́ть а́бо у не́го планый зрак; má zlú pamäť у не́го слаба́ па́м'ять; má ~ vkus у не́го (у не́й) планый сма́к; je ~ žiak він планый а́бо сла́бый учени́к; mať zlú mienku о не́ком ма́ти планый по́гляд о да́ким; má s ním ~ život є́й з ним плáно жье́ ся; ~ vodič tepla, elektriny *fyz.* планый водите́ль те́пла, електри́кы 2 планый, глúпый, недóбрый, злый; ~ úmysel злый ўмы́сел; je to ~ človek він планый а́бо глúпый чолові́к;

dostať sa do zlej spoločnosti *попа́сти до глупо́й о́бщности а́бо до плано́й компа́нії*; dávať ~ príklad *бы́ти злым прикла́дом*; mať zľú povest' máti злу репу́тацію *а́бо по́вість*; mať zlé náklonnosti máti глупы скло́ны **3** (*neprivetivý, nevřudny*) злий; планый; ~ pohľad планый *взгля́д*; je ~ на mňa *він злий на ме́не*; má zľú náladu *він плано́ наладжэ́ный* **4** (*nepríjemný*) планый, протівный, шкаре́дый; ~ zápach *непріємный за́пах*; mať ~ sen *ві́дити планый сон*; mať zlé skúsenosti s niečím, niekým *ма́ти планый о́пыт з да́чим, да́ким*
 • zlé časy *чо́рный де́нь*; v zľú hodinu *не в до́брый час*; stavať niekoho, niečo do zlého svetla *ста́вяти да́кого, да́штo до зло́го сві́тла*; vrhať na niekoho, niečo zlé svetlo *ме́тати тінь на да́кого, да́штo*; mať zle svedomie *hovor.* *ма́ти нечи́сту со́вість*; dať sa na zľú cestu *пі́ти плано́в доро́гов*; mať na niekoho zlé oko *ма́ти зуб на да́кого*; nepovedať niekomu zlého slova *сло́ва плано́го не по́вісти да́кому*; robiť zľú krv *hovor.* *кази́ти одно́шїня (ме́джї да́ким)*; chytiť niečo za ~ koniec *hovor.* *взя́ти ся за ді́ло не з то́ро кінце́*; zísť zlym koncom zo sveta *hovor.* *уме́рти не сво́ев сме́ртєв*; to vezme ~ koniec *hovor.* *тотó плано́ кінчи́ть ся*; všetko zlé sa na dobré obráti [*prisl.*] *вы́штыко плане́ на до́бре о́бе́рне ся*

zlyh//at' -a -ajú *dok.* *выпо́вісти служ́бу*, перестáти фунго́вати, бы́ти неуспі́шным, скла́мати; stroj ~al *меха́нїзм перестáв фунго́вати*, меха́нїз *выпо́вїв*; brzdy ~ali *га́мы выпові́ли*; puška ~ala *пу́шка выпові́ла*; hlas mu ~al *є́му пере́силив ся го́лос*

zlyháv//at' -a -ajú *nedok.* *выпо́відáти служ́бу*; переставáти фунго́вати; кла́мати

zlync'//ovať -uje -ujú *dok.* *зби́ти, стрепáти, змолоти́ти, стовчи́, вы́фляскати*

zmáh//at' -a -ajú *nedok.* *выси́лєвати, вычє́рьповати, осла́блєвати, уна́влєвати*; bolesť ho ~a *бо́лість є́го вы́сылєє, він сла́бне од бо́лести*

zmáh//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.*

1 *посилнєвати ся, взмагáти ся, рости*

2 *богáти́ти, набы́вати ма́сток; забера́ти ми́цнїшу мате́ріалну по́зицію* **3** *додава́ти собі́ си́лу, смі́лость; ťažko sa ~al na odpoveď* *є́му́ было́ барз тяжко́ одпо́вісти*

zmachnat//iet' -ie -ejú *dok.* *змохна́ти́ти, заросну́ти мо́хом*

zmalátn//iet' -ie -ejú *dok.* *змалатні́ти, зосла́бнути, ста́ти ся сла́бым, малáтным, оха́бну́тым*

zmalátn'//ovať -uje -ujú *nedok.* *koho, čo i bezpredm.* *змалáтнєвати, зосла́блєвати, вы́силєвати, вычє́рьповати, осла́блєвати*

zmalodušn'//iet' -ie -ejú *dok.* *ста́ти боя́зливим, устра́шеним, малоду́шным, змалоду́шніти*

zmalomyseln'//iet' -ie -ejú *dok.* *змалоду́шніти*

zmám//it' -í -ia *збаламута́ти, зва́бити*

zmár//at' -a -ajú *nedok.* *вы́силєвати, вычє́рьповати, осла́блєвати*; žiaľ ho ~a *він вычє́рьпує ся од жа́лю*; choroba ho ~a *хворо́та осла́блює є́го*

zmár//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* *тра́пити ся; му́чити ся; вычє́рьповати ся; ~ sa žiaľom тра́пити ся жа́лєм*

zmar//it' -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* *зни́чи́ти, змарни́ти, за́бити, зма́рити; ~ nádej niekomu* *змарни́ти да́чїї надї́ї а́бо спо́дїва́ня; ~ výsledky dlhodobej práce* *зма́рити резу́льтаты́ много́рочно́й робо́ты; ~ úmysly niekoho* *змарни́ти у́мыслы да́кого; ~ rokovanie, konferenciu* *змарни́ти пере́говóры, конфе́ренцію* **2** (*obyč. o čase*) *стра́тити, прома́рнити; ~ veľa času* *стра́тити мно́го ча́су*

zmar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *ру́хнути, ви́йти на́змар; posledná nádej sa ~ila* *послі́дня надї́я ру́хнула*; *ich plány sa ~ili* *їх пла́ны ви́шли на́змар*

zmárn//it' -í -ia *dok.* **1** *čo, koho* *зни́чи́ти, зні́вочї́ти, за́губи́ти, змарни́ти* **2** *čo expr.* *прома́рнити, стра́тити; ~ celý deň* *прома́рнити ці́лий де́нь*

zmárn//it' sa -i sa -ia sa *dok. expr.* взяти собі живот, покінчити з собом, забити ся

zmaslovat//iet' -ie -eju *dok.* зощавнати; змягнути (о овоцині і т. н.) hruška ~ela grúška змягла або зощавнатила

zmast//it' -i -ia *dok. hovor. expr.* 1 *koho*, čo збити, набити, змолотити, стрепати; ~ím ťa, že nevstaneš я так тебе стреплю, же не встанеш; ~ križe niekomu змастити крижи дакому; дати березовою кашы дакому 2 *čo* збұхати; ~ obed збұхати обід

zmastn//iet' -ie -eju *dok.* стати масным, змастнити

zmatematiz//ovat' -uje -uju *dok.* математизовати *nedok. dok.*; ~ lingvistiku математизовати лінгвістику

zmaterializ//ovat' -uje -uju *dok.* 1 матеріалізовати *nedok. dok.*; ~ ľudskú prácu матеріалізовати людську роботу 2 зробити матеріалістичным, положити матеріалізм за основу; ~ vedu зробити науку матеріалістичнов

zmat//ovat' -uje -uju *dok. šach. slang.* зматовати (*damu mat*)

zmaturl//ovat' -uje -uju *dok.* скласти екзамени на атестат зрілості; ~ s vyznamenaním скласти на „отлічно“ екзамени на атестат зрілості

zmäkč//it' -í -ia *dok.* 1 змягчити; ~ vodu змягчити воду; ~ pokožku змягчити кожу 2 *pren.* змягчити; úsmev mu ~il výraz tváre ўсмів змягчів ёго тварь

zmäkč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* змягчити ся; розмягчити ся; стати мягшым; voda sa ~ila вода стала мягшов

zmäkčovac//í змягчуючий; ~ prostriedok змягчуюча річовина

zmäkčovač -a *m tech.* змягчуюча річовина, змягчовач

zmäkč//ovat' -uje -uju *nedok.* 1 змягчовати;

~ vodu змягчовати воду 2 *pren.* змягчати

zmäkč//ovat' sa -uje sa -uju sa *nedok.* змягчовати ся, ставати ся мягшым

zmäk//núť -ne -nú *dok.* 1 змягнути, стати мягким, розмягнути; mäso varením ~lo

мясо варінєм стало мягким; pôda ~la земля розмягла; koža nateraním ~la кожа од натераня змягла 2 *pren.* змягчити ся, потепліти; srdce mu ~lo ёго сёрдце змягло; prísny pohľad mu ~ol ёго строгый вызор очей змягнув або потеплів

zmäknut//ie -ia *s lek.* змягчіня; ~ mozgu розмягчіня мózгу; ~ kostí змягчіня кістей

zmäten//ie -ia *s* помыленя, поплетіня, безрадність, хаотічність; zakryť svoje ~ скрити свою безрадність

zmäten//ý 1 помылений, поплетёный, безрадний, зачұдований; prišiel celý ~ він пришов цілком безрадний 2 хаотічний, помотаний, поплетёный, безголовый; list bezголо́ве письмо; ~á геґ поплетёна реч; ~é správy помотаны хыры; ~ útek хаотічне бігство

zmätkár -a *m hovor. expr.* панікарь, поплетёнець

zmät//ok -ku *m* 1 непокій, хаос, анархія; duševný ~ душевний непокій; priviesť niekoho do ~ku привести дакого до спохыбованя або до безрадности; v ~ku nevedel, čo hovorí в хаосі він не знав, што говорить 2 переполох, паніка, нагливость, згон; spôsobiť *al.* vyvolať ~ выкликати паніку; vnášať ~ do niečoho выкликати переполох даґде; má ~ v hlave у неґо хаос в голові

zmedzinárodn//it' -í -ia *dok.* інтернаціоналізувати *nedok. dok.*; ~ tlač інтернаціоналізувати друк

zmedzinárodn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* стати інтернаціональним

zmedzinárodn//ovat' -uje -uju *nedok.* інтернаціоналізувати *nedok. dok.*

zmen//a -y *ž* 1 зміна, переміна; urobiť ~y зробити зміны; ~ teploty зміна теплоты або температу́ры; ponechať niečo bez ~y охабити дашто без зміны; ~ počasia переміна пого́ды; ~ energie fyz. зміна ене́ргії; fyzikálne ~y fyz. фізіка́льні зміны; látkové ~y chem. зміны річовин; zápalové ~y lek. зміна в запаліні; hláskové ~y lingv.

фонетичны зміны; *tektonické* ~у *geol.* тектонічны зміны **2** выміна, зміна; ~ *bydliska* выміна быва́ня; ~ *prostredia* зміна обста́вин; *pre* ~у для розно́рѳості

zmenár//eň -ne *ž* міняльня

zmenárensk//ý міняльний; ~á *banka* міняльна ба́нка

zmenečn//ý *fin.* вѳксельный; ~ *kurz* вѳксельный курз; ~ *učiteľ* вѳксельный ручітель; ~é *právo* вѳксельне пра́во

zmenk//a -y *ž* вѳксель *m*; *vystaviť* ~у выдати вѳксель; *podpísať* ~у підписа́ти вѳксель; *splatnosť* ~у час заплачі́ня вѳкселя; *vystavovateľ* ~у выго́товитель вѳкселя; *majiteľ* ~у трима́тель вѳкселя

zmenšenin//a -y *ž* зменшени́на, зменше́ный ві́ріант (*дачѳого*); ~ *fotografie* зменше́на фо́тографія

zmenš//iť зменшы́ти, скоротити; ~ *plochu* зменшы́ти пло́щадку; ~ *vzdialenosť* *medzi* *niečím* скоротити далѳ́кѳсть ме́джі да́чим; ~ *výrobné náklady* зменшы́ти а́бо скоротити ви́робны ви́давкы; ~ *trest* *niekomu* скоротити час одбыва́ня ка́ры да́кому; ~ *fotografiu* зменшы́ти фо́тографію

zmenš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зменшы́ти ся, зни́жыти ся, скоротити ся; *zásoby* sa ~ili *rezérvy* скоротили ся

zmenš//ovať -uje -ujú *nedok.* зме́ншовати, зни́жувати, скорѳ́чувати; ~ *počet* *niečoho* скорѳ́чувати кі́лькасть да́чѳого; ~ *rýchlosť* *niečoho* зни́жувати скѳ́рѳсть да́чѳого; ~ *spotrebu* зни́жувати конзума́цію

zmenš//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зме́ншовати ся, зни́жувати ся, скорѳ́чувати ся; *zásoby* sa ~ujú *rezérvy* зме́ншують ся

zmeriav//ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo čím* змі́рѳвати, мі́ряти; ~ *dĺžku*, *výšku* *niečoho* змі́рѳвати до́вжку, ви́шку да́чѳого; ~ *uhol* *uholerom* змі́рѳвати у́гол угло́міром **2** *koho*, *čo* (*pohľadom*) змі́рѳвати а́бо мі́ряти в́зглядом а́бо о́чами

zmeriav//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** змі́рѳвати а́бо мі́ряти се́бе; ~ sa v

bokoch мі́ряти свѳй о́бѳем бе́дер **2** *s kým*, *čím i bezpredm.* мі́ряти ся си́лами; ~ sa s *nepriateľom* мі́ряти ся си́лами з прѳтѳвником **3** (*pohľadom*) змі́рѳвати а́бо по́глядом а́бо о́чами е́де́н дрýгого

zmerkantiliz//ovať -uje -ujú *dok.* зрѳ́бити да́штѳ жрѳ́длом при́бытку а́бо торгѳі́влі

zmes -i *ž* мі́шанка, змі́шани́на; ~ *plynov* мі́шанка плі́нів; ~ *farieb* змі́шани́на фарб; *živná* ~ стра́вна змі́шани́на; *krmná* ~ кормо́ва мі́шанка; *betónová* ~ бетоно́ва мі́шанка; *zápalná* ~ *voj.* запáлю́юча мі́шанка

zmest//iť sa -í sa -ia sa *dok.* змі́стити ся, помі́стити ся, вѳ́йти; *do izby* sa ~ilo *dvadsať* *ľudí* до і́збы змі́стило ся двáдцять люде́й • *dobrych* *ľudí* sa (*všade*) *veľa* ~í *hovor.* до́брых люде́й (в́сяды) мнѳ́го помі́стити ся; *nezmestíť* sa *do kože* не змі́стити ся до ко́жы; ходи́ти на го́лові

zmešk//ať -á -ajú *dok.* **1** *čo i bezpredm.* за́пі́знити, спі́знити; при́йти нескѳ́ро да́рдѳ, не стигну́ти да́штѳ, да́кѳого; ~ *vlak* за́пі́знити на влак а́бо по́їзд **2** (*o hodinách*) пі́знити, спі́знити; *hodiny* *za deň* ~ali *päť* *minút* го́дини за де́нь спі́знили п'ять ми́нѳт **3** *čo* ви́хабити; ~ *termín* ви́хабити те́рмін **4** *čo* (*nevyužiť*) *čas*, (*premárniť*) стра́тити, прома́рнити; ~ *celý rok* стра́тити (нада́рьмо) ці́лий рік

zmeškáv//ať -a -ajú *nedok.* *čo i bezpredm.* за́пі́знѳвати на *што*; ~ *vlak* за́пі́знѳвати на влак а́бо на по́їзд

zmešťačť//ieť -ie -ejú *dok.* *pejor.* ста́ти мі́щанином а́бо жы́телѳм (мі́ста)

zmeták -a *m* підлого́ва ці́тка; мі́тла

zmetan//e -ia s *zmetáňa* (*y zvirpam*); *nákazlivé* ~ *veter.* інфі́коване зме́та́ня

zmet//ať -í -ajú *nedok.* *v rôzn. význ.* змі́та́ти; ~ на ко́ру змі́та́ти на ко́пу а́бо гро́маду; ~ *pavučiny* *zo steny* змі́та́ти паву́чіну зо стѳны; ~ *omrvinky* *zo stola* змі́та́ти о́кыршы́нкы зо сто́ла • ~ *z povrchu* *zeme* змі́та́ти з по́верху зе́млі

zmet//at' -á -ajú *nedok. dok.* зметати (о звірятах)

zmetáv//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* змітати

zmiast' zmätie zmätú *dok.* попутати, запутати, змилити; збити з дороги; привести до спохыбованя; ~ сурега привести протівника до спохыбованя

zmiast' sa збити ся з дороги, достати ся до безрадности, до спохыбованя, до неістоты, поплести ся, помылити ся; trochu sa zmiatol, keď zbadal učiteľa він трошечки поплів ся, кідь збачів або увідів учителя

zmiěň//at' -a -ajú *nedok.* 1 міняти, змінєвати; ~ hlas міняти або змінєвати гóлос; ~ výraz tváre міняти вираз твáри; ~ spôsob života міняти спóсoб живóта 2 міняти; ~ byť міняти квáртель або бывáня; ~ povolanie міняти професію 3 розмінєвати, міняти; ~ peniaze розмінєвати або міняти пінязі

zmien//it' sa -і sa -ia sa *dok.* о kom, čom спомянути о kím, чім; доткнути ся kóго, чóго; nezmielil sa о ňom ani slovom він не спомянув о нím áни слóвом

zmienk//a -у ž спомянутя; познáчка; zasluhuje si ~u трéба спомянути; заслужує спомянути; nestojí to ani za ~u о тім не стоїть говорити; ani ~у áни слóва

zmiěň//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* о kom, čom споминáти, упоминáти о kím, чім; дотыкáти ся kóго, чóго; nikdy sa о ňom nezmiěňoval він николи або нїгда не споминáв єго

zmier -u m змірніня; pokúsiť sa о ~ s niekým скúсити о змірніня або змірнити ся з даким

zmier//at' -a -ajú *nedok.* 1 čím книж. умерáти од чóго; ~ hladom умерáти з гóлоду 2 за kým, čím, po kom, čom умерáти од чóго; ~ túžbou за niečím умерáти желáнем за дачім; ~ láskou умерáти од любви • ~ hrôzou al. od hrôzy умерáти од ўжасу; ~ strachom умерáти зо страху; srdce mu ~a сéрдце єму умерáть

zmieren//ie -ia s змірїня, удобріня; podať si ruky na ~ подати собі рúкы на змірїня; slová na ~ змірнюючі слóва, слóва удобріня

zmier//it' -і -ia *dok.* 1 koho s kým змірити, помірити, удобрити; ~ otca so synom змірити вітця зо сыном; ~ rozvedených manželov змірити погáдaнých побрáтый, удобрити мýжа зо женóв 2 koho s čím змірити; ~ niekoho s jeho osudom змірити даkóго з єго óсудом

zmier//it' sa -і sa -ia sa *dok.* 1 s kým i bezpredm. змірити ся, удобрити ся; priatelia sa ~ili приятели змірили ся 2 s čím i bezpredm. змірити ся; ~ sa s osudom змірити ся з óсудом; ~ sa s porážkou змірити ся з програтєм або з неўспіхом

zmierliv//ec -ca m trochu pejor. змірєнець **zmierliv//ý** 1 змірливый, удóбрюючий; ~ tón змірливый або удóбрюючий тон; ~á politika змірлива політіка 2 мірный; ~é ovzdušie мірна атмосфэра; ~á nálada мірна наладжэность

zmiern//it' -і -ia *dok.* змірнити, знижыти, ослабити; змягчїти; ~ bolesť, hnev змірнити біль, гнів; ~ napätie знижыти напятя; ~ trest змягчїти кáпу; ~ krok спомалити крок; ~ rýchlosť спомалити скóрость; ~ hlas знижыти гóлос

zmiern//it' sa -і sa -ia sa *dok.* змірнити ся, зменшыти ся, зослáбнути; bolesť sa ~ila бóлість змірнила ся; medzinárodné napätie sa ~ilo меджїнарóдне напятя ослабло

zmiern//ovat' -uje -ujú *nedok.* змірнєвати; знижовати, зослáблєвати, змягчовати; ~ medzinárodné napätie ослаблєвати меджїнарóдне напятя; ~ bolesť змірнєвати бóлість, гнів; ~ krok спомáлєвати крок; ~ hlas знижовати гóлос

zmiern//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* змірнєвати ся, знижовати ся, ослаблєвати ся; змягчовати ся; víchrica sa ~uje вітор змірнює ся або ослаблює; medzinárodné napätie sa ~uje меджїнарóдне напятя

ослаблює; bolest' sa ~uje бóлість змірнює ся

zmiernl/ý мірний; приятельский; ~e urovanie sporu мірне рішєня спóру áбо конфлікту; ~a dohoda приятельска догóда
zmierovac/lí змірнюючий, мірний; ~ie pokusy покушіня змірнити; ~ súd práv. мірний суд; ~ sudca práv. змірнюючий сýдця

zmierovač -a m змірнєвач

zmiern/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho* s kým змірнєвати, мірити; ~ otca so synom мірити вітця зо сыном **2** *koho* s čím змірнєвати; ~ niekoho s jeho osudom змірнєвати дакого з єго óсудом

zmiern/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** s kým i *bezpredm.* мірити ся, змірнєвати ся; nechcem sa s ním ~ я не хочу з ним мірити ся **2** s čím i *bezpredm.* змірнєвати ся; ~ sa s osudom змірнєвати ся з óсудом; ~ sa s porážkou змірнєвати ся з переможінєм; ~ sa s myšlienkou smrti змірнєвати з дýмков о смєрти

zmierovateľ -a m змірнєватель

zmiesl/it' -i -ia *dok.* змісити; ~ múku s vajcom змісити мукý з яйцєм; ~ hlinu s pieskom змісити глину з піскóм

zmiest' zmetie zmetú *dok.* **1** зме́сти (на кóпкy); ~ rozsypané korálky зме́сти áбо позберáти на кóпку россыпаны паці́ркы **2** *čo* i *bezpredm.* зме́сти; ~ pavučinu zo steny зме́сти павучіну зо стіны; ~ steny обме́сти стіны **3** *čo*, *koho* здýти, сфýкнути, стóргнути; vietor mu zmietol klobúk вітор здув кáлап з єго гóловы **4** *koho*, *čo* *expr.* знічіти, збýряти; zemetrasenie zmietlo mnoho domov землетрясіня знічіло мнóго дóмів

zmiešanl/ý змішаний; ~ les змішаний ліс; ~é nárečia *lingv.* змішаны діалéкты; ~á dedičnosť *biol.* змішане наслідство; ~á štvorhra *šport.* змішана гра; išiel tam so ~ými pocitmi він пішов там зо змішаными(а) чýвствами

zmiešl/at' -a -ajú *dok.* змішáти; перемішáти; ~ semená змішáти семéна; ~ cement s pieskom перемішáти цімент з піскóм

zmiešl/at' sa -a sa -ajú sa *dok.* s čím i *bezpredm.* змішáти ся, перемішáти ся

zmiešavač -a m. *tech. (kovu)* міксер; змішовач, мішáч

zmiešav/at' -a -ajú *nedok.* змішовати; перемішовати; ~ plyn so vzduchom змішовати плін з вóздухом

zmiešav/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* змішовати ся; перемішовати ся

zmiel/at' -a -ajú *nedok.* **1** kým, čím шмаряти, метáти кóго, шмо; vietor ~al plachetnicou вітор шмаряв яхту з бóка на бік **2** kým, čím, *koho*, *čo* знепоко́євати, робити стáрости; strach o dieťa ~al jej dušou страх о дітину знепоко́євав єй душý, єй знепоко́євав страх о дітину

zmiel/at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** метáти ся, колысáти ся; čln sa ~a vo vlnách чолнóк колыше ся во вóлнах; ~ sa v horúčke метáти ся в горячці **2** čím, v čom мýчити ся, трáпити ся; ~al sa v bezmocnosti єго трáпила влáстна слáбость

zmietnuť p. **zmiest'**

zmij/a -e **ž** **1** *zool.* гад; uštipnutie jedovatej ~e ущіпнута áбо укушіня ядовитого га́да **2** *pren.* змія, гад, єхідна ● chovať *al.* ohrievať ~u na vlastných prsiach *al.* на vlastnej hrudi змію на грýдях выгріва́ти

zmijí гадячий; ~ jed гадячий яд

zmiľovan/ie -ia s змілювання, помілювання, мілость; prosíť o ~ просити о змілювання; mať s niekým ~ змілювати ся над даким; nepoznať ~ia не знáти змілювання ● pre božie ~ *hovor.* *expr.* пре бóга; čakať na božie ~ чéкати як на бóжу мілость

zmiľ/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* над kým, čím i *bezpredm.* змілювати ся над кým, чім; змілюстивити ся; Pane ~uj sa! Гóсподи помілуй!

zmizl/núť -ne -nú *dok.* **1** змізнути, щéзнути, пропа́сти; скрити ся; ~ za dverami скрити

ся за дверями; ~ v tme щезнути в темноті; kdesi ~ol він десь пропав або змізнув; ~ bez stopy пропасти без сліду; ako gáfor *expr.* выпарити ся; ~ni mi z očí! *hovor.* страть ся мі з оч 2 розыйти ся, витратити ся; pochybnosti, obavy ~li спохыбованя витратили ся • ~ z povrchu zemského *al.* zo sveta змізнути з по́верху зéмлі

zmľiaždenin//a -у ž удренаина, помляжде-нина

zmľiažd//it' -і -іа *dok. expr.* розмляждити, роздусити, роздробити; stroj mu ~ prsty машина розмляждала ёму палці

zmluv//a -у ž договór, дойднаня, контра́кт, пакт; podpísať, uzavrieť ~и підписа́ти, запёрти договór; zrušiť ~и зру́шыти договór; vypovedať ~и выпове́сти договór; mierová ~ мірний договór; pracovná ~ договór о робо́ту; obchodná ~ торго́вий договór • Stará a Nová ~ *cirk.* Stáрый і Но́вый зако́н

zmluvne *prísl.* на прінціпах догово́ру; ~ sa zaviazať зав'язати́ себе догово́ром; ~ zabezpečiť не́що потвердити да́штó догово́ром

zmluvník -а *m práv.* догово́рююча ся сторо́на

zmluvn//ý догово́рний; контра́ктний; ~á сена догово́рна ціна́; ~á пра́са догово́рна робо́та; ~á strana догово́рююча ся сторо́на

zmnohonásob(n)//it' -і -іа *dok.* умно́жити, збі́вшыти о да́кілько раз; ~ účinok не́чо́го змі́цнити ді́яня да́чо́го (о да́кілько раз)

zmnohonásob(n)//it' sa -і -іа -іа *sa dok.* умно́жити ся; збі́вшыти ся о да́кілько раз; počet záujemcov sa ~il чі́сло інте́ресую́чих ся збі́вшыло ся о да́кілько раз

zmnohonásob(ň)//ovať -ује -ују́ *nedok.* умно́жати, збі́вшовати о да́кілько раз

zmnohonásob(ň)//ovať sa -ује -іа -іу́ *sa nedok.* умно́жати ся, збі́вшовати ся о да́кілько раз

zmnož//it' -і -іа *dok.* збі́вшыти, зве́кшыти, умно́жити; ~ povinnosti зве́кшыти по́винності

zmnož//it' sa -і -іа -іа *sa dok.* збі́вшыти ся, зве́кшыти ся, умно́жити ся

zmocnen//ec -са *m práv.* по́вномо́чний, по́вірений; vládný ~ по́вномо́чний правлі́ня

zmocnen//ie -іа *s* по́вномо́чність; по́віреність ж; písomné, ústne ~ по́віреність в пи́сёмній, у́стній фо́рмі; vydať niekomu ~ выда́ти да́ко́му по́вномо́чність

zmocniev//ať -а -ају́ *nedok.* мі́цніти, силні́ти, става́ти ся мі́цні́шим або силні́шим; chorý každým dňom ~а хво́рий што́де́нь або ка́ждым днём става́ть ся мі́цні́шим

zmocni//it' -і -іа *dok.* *koho na čo práv.* упо́вномо́чити; ~ niekoho na podpísanie *zmluvy* упо́вномо́чити да́ко́го на підпи́сання догово́ру

zmocni//it' -і -іа *dok.* змі́цнити, збі́вшыти; ~ dojem змі́цнити до́ятя

zmocni//it' sa -і -іа -іа *sa dok.* 1 *čoho, koho* оволо́діти *кым, чім*; ухóпити *што, ко́го*; опано́вати *да́чím*; ~ sa cudzieho majetku змі́цнити ся чужо́го ма́етку; ~ sa pevnosti оволо́діти крі́постёв; ~ sa moci *al.* vlády ухóпити мі́ць або правлі́ня 2 *koho* оволо́діти *кым*, охóпити *ко́го*; ~il sa ho strach оволо́дів ним стра́х, змі́цнив ся ё́го стра́х; odrazu sa ho ~ila zlá predtucha ё́ро одра́зу охóпило недóбре предвídжі́ня; ~il sa ho smútok змі́цнив ся ё́ро смýток 3 *čoho kniž.* порáдити собі́ з *чím*; ~ sa historickéj témy порáдити собі́ з істо́річнов те́мов

zmocniteľ -а *m práv.* по́віритель, сповно́мочню́чий

zmocň//ovať -ује -іу́ *nedok.* *koho na čo práv.* сповно́мочне́вати, да́вати по́вну мі́ць; ~ niekoho на ву́конаніє не́чо́го сповно́мочне́вати да́ко́го на да́штó або зроби́ти да́штó

zmocň//ovať sa -ује -іа -іу́ *sa nedok.* 1 *čoho* змі́цне́вати ся чо́го, опано́вовати *што*,

захоплєвати *umo*; ~ sa vlády захоплєвати правління; ~ sa lopty зміцнєвати ся лопты **2** *koho* зміцнєвати ся, захоплєвати, опанововати; ~ *ovala* sa jej hrôza ей зміцнєвав ся ўжас; ~ *oval* sa ho spánok ним опанововав спáнок; *občas* sa ho ~ *ovalo* zúfalstvo часáми єго охоплєвала безнадійность **3** *čoho kniž.* порáдити собі з чим; *dobre* sa tej úlohy ~uje він дав собі рáды з тов задáчов

zmoč//it' -í -ia *dok.* **1** *čo* змочіти, змóкнути, зляти **2** (*o dažďi*) зляти, змочіти; *dážd'* ho poriadne ~il дожд єго міцно зляв

zmok -a *m* **1** недорóсток, закырпатєнець **2** (*nadávká*) кырпáтый, кáрлик • *chodí* ako ~ ~ він як змокнýта кýрка

zmok//núť -ne -nú *dok.* змóкнути, промóкнути; *obilie* ~lo зérно змóкло; ~ *do nitky* *al.* ako myš промóкнути до ниткы áбо змóкнути як мыш

zmoknut//ý змокнýтий, промокнýтий; ~ *kabát* промокнýтий кáбат; ~ *do (poslednej)* nitky змокнýтий до ниткы • *je* *al.* *vyzerá* ako ~á *sliepka* *al.* ako ~á myš він (онá) як змокнýта кýрка áбо як змокнýта мыш

zmonopoliz//ovat' -uje -ujú *dok.* змонополізовáти *nedok. dok.*; ~ *obchod* змонополізовáти торгівлю

zmord//ovat' -uje -ujú *dok. hovor. expr.* змордовáти, змýчити, утрáпити, висилити, вычерьпати; *choroba* ho ~ *ovala* хворóта вычерьпала єго

zmord//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok. hovor. expr.* змордовáти ся, змýчити ся, утрáпити ся, висилити ся, вычерьпати ся; ~ *sa* *od ťažkej roboty* змордовáти ся од тяжкóй рóботы

zmoren//ý вычерьпаний, высиленный; змýчений, стрáпений; ~á *tvár* вычерьпана тварь

zmor//it' -í -ia *dok.* вычерьпати, висилити, змýчити, унавити; стрáпити, уморити; *kašeľ* ho ~il кáшель змýчив єго; *chorého* ~ila horúčka хворóго уморила горячка; *žiaľ* ho ~il жаль єго підломив

zmor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* вычерьпати ся, висилити ся, змýчити ся, утрáпити ся; ~ *sa žiaľom* утрáпити ся жалєм

zmotan//ý **1** змотáний, намотáний; ~ *drôt* змотáний дріт **2** (*zauzlený*) спýтаний **3** *hovor. expr.* запýтаний, замотáний; ~á *situácia* змотáна ситуáция

zmo//tať -ce/-tá -cú/-tajú *dok.* **1** змотáти, намотáти; ~ *vlnu*, *priadzu* змотáти вóвну, пряджу **2** *expr.* спýтати, запýтати, перепýтати; *všetko* ~tal він вшытко запýтав áбо перепýтав

zmo//tať sa -ce sa/-tá sa -cú sa/-tajú sa *dok.* **1** (*pomotať* sa) запýтати ся, спýтати ся, перепýтати ся; *nite* sa ~tali ниткы попýтали ся áбо помотáли ся **2** *expr.* ослабнути, вычерьпати ся, висилити ся; ~ *sa* *od rozčúlenia* ослабнути од подраждíня

zmotáv//ať -a -ajú *nedok.* змотовати, намóтовати; ~ *priadzu* змотовати пряджу

zmotáv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* замóтовати ся, плéсти ся, запýтовати ся, мылити ся

zmôct' *zmôže* *zmôžu* **1** *čo, proti komu, čomu, s kým, čím* змочі з кým, чим; перемочі кóго, *umo*; *čo* *zmôže* *jeden* *proti* *tol'kým* што мóже зробити єдєн прóтів тількох; ~ *nepriateľa* перемочі неприятеля **2** *koho* (*o telesných* *al.* *duševných stavoch*) перемочі, переконáти; *zmohol* *ho* *spánok* єго переміг спáнок **3** *expr. (zjesť)* спрятати, зьїсти; *zmohol* *misu* *halušiek* він спрятав áбо зьїв миску галýшок

zmôct' sa *zmôže* *sa* *zmôžu* *sa* *dok.* **1** (*zväčšiť* sa) зміцніти ся; змочі ся; *zmohol* *sa* *v ňom* перепокóй зміцнів ся єго неспóкій **2** розбогатіти, збогатіти; *majetkove* *sa* ~ збогатіти; *zmohol* *sa* *na* *auto* він зміг ся на áвто, він міг купити собі áвто **3** *na čo i bezpredm.* позберáти ся зо силами; позберáти ся з дýхом; *nezmohol* *sa* *na* *odpor* він не міг постáвити ся áбо не зміг ся на óдпiр; *nezmohol* *sa* *ani* *na* *odpoveď* єму не вистачáло сил одповісти, він не зміг ся áни на óдповідь

zmrákan//ie -ia s змеркánя; vrátil sa ešte pred ~ím він верну́в ся і́щї до змеркánя áбо до стмивánя áбо до тмы; він верну́в ся і́щї завидна

zmrák//at' sa -a sa neos. nedok. змерькáти ся; už sa ~a уж зме́рькать ся

zmrašten//ý зморщéный; в морщíнах; ~é čelo зморщéне чело́

zmrašt//it' -í -ia dok. зморщíти, наморщíти; нахмýрити; ~ čelo зморщíти чело́

zmrašt//it' sa -í sa -ia sa dok. 1 зморщíти ся, поморщíти ся, захмýрити ся; ~il sa s odporom він захмýрёвав ся з побурíнем 2 стягну́ти ся; chladnutím sa ocel' ~í при охолоджíні оціль стягує ся á бо змéншує свій обём

zmravn//it' -í -ia dok. koho, čo звышы́ти ўровень морáлности

zmravn//ovať -uje -ujú nedok. koho, čo звышовати ўровень морáлности

zmrazen//ie -ia s: ~ miezd ekon. зморóжованя зáробку áбо плáту

zmraz//it' -í -ia dok. 1 заморозити; ~ mäso, zeleninu заморозити мясо, зеленину 2 expr. охолодити; ~ entuziazmus охолодити ентузіáзм

zmrazovac//i зморóжуючий; ~ia zmes зморóжуюча мішáнка; ~ie zariadenie зморóжуючий апарáт

zmrazovač -a m зморóжуючий апарáт

zmraz//ovať -uje -ujú nedok. 1 čo зморóжувати, морозити; ~ ryby, zeleninu зморóжувати рыбы, зеленину 2 koho, čo expr. охолоджувати (éлан, одушевénня)

zmrkan//ie -ia s змерькánя; prasať až do ~ia робити аж до змерькánя áбо до зме́рку áбо до тмы; на ~í, za ~ia на зме́рку

zmrk//núť (sa) -ne (sa) neos. dok. зме́рькнути ся; náhle sa ~lo náгли áбо náраз зме́рькло ся

zmrknut//ie -ia s змерькánя

zmrnčať p. zamrnčať

zmřšten//ý зморщéный; tvár ~á odporom тварь морщíть ся побурíнем

zmřšť//it' -í -ia dok. зморщíти; захмýрити; ~ nos зморщíти нiс

zmřšť//it' sa -í sa -ia sa dok. зморщíти ся; tvár sa ~ila od bolesti тварь зморщíла ся од бóлести; svaly sa ~ili мýскулы áбо свáлы скоротили ся

zmřšť//ovať -uje -ujú nedok. морщíти; ~ tvár морщíти тварь

zmřšť//ovať sa -uje sa -ujú sa nedok. 1 зморщовати ся, морщíти ся 2 стяговати ся

zmřtv//iet' -ie -ejú dok. 1 помертві́ти, стéрьпнути, стýгнути; ~el krk od nepohodnej polohy шы́я стýгла од некомфóртной позíцiї 2 опустíти; вымерти dediny ~eli сéла опустíли áбо вымерли

zmřtvychvstan//ie -ia s воскресíня

zmrzačen//ý 1 скалічéный, змерзачéный, знетворéный; ~ ruka, но́га скалічéна рука, нóга; ~ človек змерзачéный чоловiк; ~á jedla pren. скалічéный смéрек 2 pren. expr. скалічéный, знетворéный; ~á duša скалічéна душá

zmrzač//it' -í -ia dok. 1 скалічíти, змерзачíти, знетворити; ~ dieťa скалічíти ді́тину; ~ ruku скалічíти рýку 2 expr. (morálne) покривити, скалічíти; ~ dušu niekomu скалічíти душý да́кому

zmrzač//it' sa -í sa -ia sa dok. скалічíти ся, змерзачíти ся, знетворити ся

zmrzliak -a m hovor. expr. змерзляк, замерзнýтий чоловiк

zmrzlin//a -y ž змерзлина

zmrzlinár -a m змерзлинáрь

zmrzlinár//leň -ne ž змерзлинáрня

zmrzlinárk//a -y ž змерзлинáрька

zmrzloš -a m hovor. pejor. змерзляк

zmrz//núť -ne -nú dok. 1 замéрзнути; voda ~la во́да замéрзла; zem, pôda ~la зéмля замéрзла; kvety ~li квіткы помéрзли áбо выгинули од мóрозу 2 pren. окочанíти, стéрьпнути, здеревянíти, змéрзнути; nohy ~li од зíму нóгы окочанíли од зíмы; ~ od strachu, od hrózy здеревянíти од страхý, од ўжаса • zmrazil mu smiech na tvári

ýсмів стёрпнув ёмý на твáри; zmrzla mu krv v žilách, krv v ňom zmrzla у нёго кров стýгла в жылах

zmrznutý/ý змерзнýтий, замёрзший; ~ sneh змерзнýтий снiг; ~ rieka замёрзша áбо замерзнýта рiкá

zmučený/ý 1 (telesne) змýчений; ~ človek змýчений чоловiк 2 умýчити, утрáпити, вычерпаний, высиленный; ~á duša утрáпина душá

zmučý/it' -í -ia dok. 1 замýчити; ~ niekoho на smrť замýчити дакого на смерть 2 вычерпати, высилити, змордовáти; horúčava nás ~ila горучáва нас вычерпала

zmužilos/it' -ti ž мýжність, одвáра; dodať si ~ti набрати ся мýжности, позберáти ся з дýхом

zmužilý мýжний, одвáжный, смiлий, герóйский; ~ bojovník одвáжный боёвник; ~é srdce хорóбре сёрдце

zmužn/iet' -ie -ejú dok. v roz. význ. змужнiти, стáти мýжним; chlapci ~eli хлóпці змужнiли

zmydl/it' -í -ia dok. 1 hovor. expr. koho, čo барз збити, збити, набити; змолотити, стрéпати 2 zried. čím помыдлити, пошýхати

zmys/el -lu m 1 смысл, значiня; ~ slova, vety смысл слóва, речiня; prekrútiť ~ slova · перекрутити смысл слóва; v určitom ~le в определéним смыслi; vystihnúť ~ пострéгнути смысл; nemá ~lu ponáhľať sa не мать смыслу áбо значiня понагляти ся; v pravom slova ~le в прямiм áбо буквáлним смыслi слóва; v plnom slova ~le в повнiм смыслi (слóва); v širokom slova ~le в шырóким смыслi слóва 2 (účel, význam) смысл, цiль; ~ výchovu цiль вихову; ~ života смысл живóта 3 (cit pre niečo) чýство; порозумiня; ~ pre zodpovednosť чýство одповiдности; ~ pre mieru чýство мiры; ~ pre humor чýство гýмору; ~ pre hudbu порозумiня мýзыки; má organizačný ~ він мать орáнізаторськы

способнóсти 4 чýство; смысл; zdalo sa mi, že ma klamú ~ly уkáзує ся, же чýства клáмлють мéне; zrakový ~ зрак; sluchový ~ слух; šiesty ~ pren. expr. шéстый смысл

5 obyč. v mn. č. ~ly розýм, суджýня; byť pri ~loch быти при здравiм розýми áбо суджiні

zmyselnos/it' -ti ž чýственнóсть, горливóсть, хтiвóсть; сексуáлнóсть

zmyselný чýственный, горливый, хтiвый; сексуáльный; ~pery чýственны гáмбы; ~ pohľad хтiвый взгляд

zmysl/iet' si -í si -ia si dok. 1 čo задýмати; взяти собi до гóловы; čo si si to len ~el? што ты лем задýмав?, што ты лем взяв собi до гóловы? 2 na koho, čo zrazu si ~el на deti він нáраз спомянув собi на дiти

zmyslový 1 чýственный; ~é vnemy чýственны спринимáня; ~é opojenie чýственне потiшiня; ~ orgán anat. óрган чувств 2 смысловый, по смыслу; ~á zhoda єднóсть по смыслу

zmysl/it' sa -í sa -ia sa dok. hovor. expr. зблáзнити ся, здурiти; ide sa ~ od radosti idé зoшалiти ся од рáдoсти, він лем же не здурiв од рáдoсти

zmysľan/ie -ia s óбраз дýмок, спóсoб дýманя, пересвiдчiня; пóгляды, дýманя, свiтóгляд; politické ~ политiчны пóгляды áбо пересвiдчiня; byť s niekým rovnakého ~ia быти єднáкых пóглядiв áбо пересвiдчiнь áбо єднáкого дýманя з даким

zmysľ/ať -a -ajú nedok. 1 o kom, čom дýмати, быти даякого пóгляду áбо дýманя o кiм, чiм; ~ o niekom dobre, zle дýмати o дакiм дóбрi, зле 2 быти наладжéным (якóсь), притримовати ся пóглядiв (даякых); je pokrokovy ~ajúci človek він прогiресiвного наладжiня чоловiк 3 s kým ako односити ся ку кóму (даяк); ~ s niekým dobre дóбрi односити ся ку дакóму 4 čo (vymýšľať) видýмовати, задýмовати; stále voláčo ~a він вiчно штось видýмує

zmyť змыє змыjú dok. 1 змыти; ~ špinu з нечóго змыти бруд з дакого; ~ krv з rany

змыти кров з rány **2** *čo čím* вымыти; ~ dlážku, kuchyňu вымыти підлогу, кухню; ~ si vlasy умыти волося *hromad.* або волосы **3** *čo pren.* змыти, зняти; ~ svoju vinu змыти зо себе вину; ~ z niekoho hanbu змыти з дакого ганьбу

značl/it' -i -ia *nedok.* **1** значіти, значковати; ~ dobytok значковати худобу; ~ bielizeň значковати білизну **2** значіти, означати; *čo ~i to slovo?* што значить тотó слóво?; *viem, čo to ~i я знам, што тотó значить* **3** значіти, мати значіння; *jeho slová veľa ~ia* ёго слóва мають велику вагу **4** позначати, записувати; робити позначки; ~ si niečo do notesa записувати собі даштó до блокнóту **5** *poľov* охажляти сліды; *zasiahnutá zver ~i* ранёный звирь охажлять сліды

značk/a -y *ž* **1** знак, значка; отмітка; *dopravné al. cestné ~y* дорожны значкы; *dohovorená ~* договорёный знак; *napísať ~u* на margo поставити знак на мáпро; ~ на strome знак на стрóмі; ~ на bielizni значка на білизні **2** значка; *továrenská ~* заво́дська або фабрична значка; ~ kovu значка метáлу; *auto najnovšej ~y* áвто найновшой значкы; ~ *hodiniek* значка го́динок **3** (*chemická, matematická ap.*) сі́мбол, знак, фо́рмула **4** скорочіня; *štylistická ~* штілістічне скорочіня **5** (*na dobytku*) (выпалена або желізна) значка

značkář -a *m* (*kto značkuje*) значка́рь

značkovac/lí значкю́чий; ~ *prístroj* значкю́чий апа́рат; ~ *bavlna el. tech.* різнофарбяный дріт

značkovač -a *m* значкю́ча машына

značk/ovat' -uje -ujú *nedok.* значковати, значіти, означувати; робити зна́кы; ~ dobytok значковати худобу, робити зна́кы на худобу

značkovl/ý **1** шіфрований; ~é písmo шіфрова́не письмо **2** значкований; ~ *továr* значкований това́р; ~é víno значковáне вино • ~é *romenovanie al. slovo lingv.* зна́кове слóво

značne *prisl.* значні, дость; ~ *sa zmeniť* значні змінити ся; ~ *vysoká teplota* дость висо́ка тепло́та або темперáтура; ~ *zvýšiť* *živoťnú úroveň* в значній мі́рі підняти ўровень жыво́та

značn/lý значный, порядный; ~á *suma* значна́ сума; ~ *počet* значна́ або порядна кілько́сть; *utrpieť ~é škody* утерпіти значны шко́ды; *v ~ej miere, do ~ej miery* в значній мі́рі, до значно́й мі́ры

znáhla *prisl.* на́гли, одра́зу, та́кой, ско́ро, нече́кани

znak¹ -u *m* **1** прізнак, риса, знак; *charakteristické ~y národa* характе́рны прізна́кы націо́нальності; *dedičné ~y* наслідницькы рисы **2** (*znamenie*) на ~ ві́їазства на знак перемо́гы; на ~ *uznania* на знак узна́ня; *vstať* на ~ *protestu* встáти на знак протéсту **3** (*pokyn, signál*) знак, сі́гнал; ~ *súhlasu, záporu* на знак зго́ды, незго́ды **4** (*grafický ap.*) знак; *čínske ~y* кіта́йскы ієроглі́фы; *grafické ~y* графі́чны зна́кы; *hraničný ~* грани́чний знак; *rychlapisné ~y* стенографі́чны зна́кы **5** (*predzvest'*) знак, прізнак, предві́щання; *to je zlý ~* тотó глупы́й прізнак **6** *lingv.* (*v štrukturalizme*) знак; *jazykový ~* языко́вый знак • *štátny ~* державный герб

znak² -u *m*: *horiznáč, horiznáčky*; на ~ *horiznáč*; *lahnúť si* на ~ *ľачи собі* *horiznáč*; *padol* на ~ *упав* *horiznáč* • *plávať ~ šport.* *plávати* *horiznáč* або на *хырбéти*

znakár -a *šport. slang.* *плаваю́чий* на *хырбéти* або *горизна́кы*

znakárskl/y: ~é *preteky šport. slang.* *перемага́ня* або *перетіка́ня* в *пла́ванні* на *хырбéти* або *горизна́ч*

znakovos/l't' -ti *ž* зна́ковий характе́р; ~ *jazyka* зна́ковий характе́р язы́ка

znakovl/ý зна́ковий; ~é *písmo* зна́кове письмо; ~á *teória* зна́кова теорія

znal/ec -ca *m* зна́лець; спеціаліста; ~ *histórie* зна́лець істо́рії; ~ *vína* зна́лець вина́; *súdny ~* судный зна́лець; *úradný ~* експéрт

znalecký/ý: ~ posudok посуджіня експерта; prezrieť niečo ~ým okom попозерати на дашто очами спеціалісты

znalectv/o -a s знаня (проблэмы), спеціалне знаня (проблэмы)

znalečn/lé -ého s práv. заплачіня за експертізу

znalos/l' -ti ž čoho i bezpredm. знаня чого; познаня чого; ~ zákonov знаня законів; ~ jazyka знаня языка; ~ faktov познаня фактів; mať hlboké ~ti máti глибокі знаня; ~ čítania a písania знати читати і писати; грамотность

znám/a -ej ž знама

znamen/lat' -á -ajú *nedok.* 1 значіти, означати; čo to ~á? што тотó значіть? 2 *čo pre koho* значіти, мати значіння; представляти собов; *neviesť si predstaviť*, *čo pre mňa* ~áš ты представіти собі не можеш, што ты про мене значіш

znamen/lie -ia s 1 знак; знáчка; отмітка; kývať hlavou na ~ súhlasu кивати головов на знак згóды; podať ruku na ~ priateľstva подати руку на знак приятельства 2 знак, сігнал; poplašné ~ сігнал на пóплах; ~ na odchod vlaku сігнал на отправління влáку 3 знак, отмітка; знáчка; materské ~ материнський знак; vyrálené ~ выпалена знáчка 4 прізнак, знак; to je zlé ~ тотó є злий прізнак • narodit' sa v ~í Rýb народіти ся під знаком Рыбы

znamenite *prisl.* барз добрі, прекрасні, бесхыбні, ідеалні, перфектні; огрóмні; on ~ pláva він прекрасні плáвaть; ~ sa učiť учіть ся барз добрі áбо перфектні; obed chuti ~ огрóмні смачный обід

znamenit/ý отлічний, першокласный, прекрасный, высокоякоственный, перфектний, ідеалный, фантастичный; вызначный, знамый; ~ člověk отлічний чоловік; ~ é dievča прекрасне дівча; ~á hlava мудrá гóлова, мудрый чоловік; národ вызначный народ; ~á kniha фантастична áбо першокласна книга; je ~ učiteľ він вызначный учітель

znamienk/o -a s kladné ~ *mat.* позітивный знак; záporné ~ *mat.* негaтивный знак; interpunkčné ~a *gram.* пунктуачны áбо розділові знакы; diakritické ~ *lingv.* діакрітічний знак • materské ~ материнський знак; klásť medzi niečo ~ rovnosti stáвити знак рівнаня мéджі дачім

znám/ka -ky ž 1 (*príznak, prejav*) знак, прізнак; проявління; ~ choroby, únavy прізнакы хворóты, уна́вы; prejavovať ~ky života проявляти прізнакы жывóта 2 (*charakteristická črta*) прізнак, риса; charakteristickou ~kou národa je jazyk характерным прізнаком нарóда є язык 3 *škol.* отмітка, оцінка; dostať dobrú, zlú ~ku достати дóбру, злу отмітку; zlepšiť si ~ku z matematiky опрáвити отмітку з матемáтики; výročná ~ рóчна оцінка 4 (*cenina*) знáмка; poštová ~ поштова знáмка; zbieranie poštových ~ok зберáня пошто́вых знáмок 5 (*značka*) знак, знáчка; ochranná ~ *ekon.* фабрична знáчка

známk/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 стáвити отмітку áбо оцінку; túto úlohu nám učiteľ neznámkoval за тотý задáчу учітель не стáвив нам отмітку 2 значковáти; ~ ovce значковáти вівці

známkový: ~ priemer u žiaka успішность ученика; ~ tovar значкований товар

známos/l' -ti ž 1 зна́мость, сла́ва; ~ umeleckého diela зна́мость художнёго твóру 2 зна́мость; nadviazať ~ s niekým надвзя́ти зна́мость з даким; robiť si ~ti робити собі зна́мости; dať sa s niekým do ~ti а) поводити ся з даким як зо зна́мым; б) познакомити ся з даким; ~ z videnia зна́мость з віджіня 3 *prekladá sa individuálne:* mať vážnu ~ máti серьёзну зна́мость, стріча́ти ся з серьёзным за́міром з даким; náš syn má už ~ наш сын уж ма́ть дівча 4 *zastar.* зна́мость; до відома вшыткым; na všeobecnu ~ до відома вшыткым; dávať niekomu niečo na ~ да́вати до відома дакого

znám/y¹ 1 зна́мый, визна́чний; ~ vedec, spisovateľ визна́чний учёный, писа́тель; výrobky ~e na celom svete зна́мы вырoбки в ці́лiм сві́ті; to je ~a melódia то́тo зна́ма мелoді́я; (ako) je ~e як зна́ме 2 *komu i bezpredm.* зна́мый; jeden z nich bol mi ~eде́н із них бы́м ми́ (ми́й) зна́мый

znám/y² -eho *m* зна́мый; stretnúť starého ~eho стрі́тити ста́рого зна́мого; má mnoho ~ych він ма́ть мно́го зна́мых, у не́го мно́го зна́мых

znárodnen/ý 1 ста́вший наро́дным; ~á pieseň співа́нка, ста́вша наро́днов 2 націoналізо́ваний; ~ priemysel націoналізо́ваний про́мысел

znárodn/ieť -ie -eju *dok.* ста́ти наро́дным; piesne tohto skladateľa ~eli співа́нки то́го ко́мпозіто́ра ста́ли наро́дними áбо до́стали́ о́бщeнаро́дну популя́рность

znárodn/iti -i -ia *dok.* націoналізо́вати *nedok. dok.*; ~ priemysel, dopravu націoналізо́вати про́мысел, тра́нспорт

znásiln/iti -i -ia *dok.* 1 *koho* зна́силнити 2 *koho*, *čo kniž.* поужы́ти зна́силні́ня на́д *кым, чім*, зна́силнити; ~enie vôle зна́силні́ня во́лі; ~ fakty пере́крутити фа́кты

znásilň/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *koho* наси́ловати 2 *koho*, *čo kniž.* поужы́ти наси́лность на́д *кым, чім*; наси́ловати *кóго, што*; ~ skutočnosť пере́кручува́ти дій́сность áбо фа́кты

znásilňovateľ -a *m* наси́льник

znásoben/ý умно́жений, збі́вше́ний; posíťovať niečo v ~ej мі́єре почу́вствовати да́штo во вели́кій мі́рі

znásob/iti -i -ia *dok.* 1 *mat.* умно́жити; ~ číslo умно́жити чи́сло 2 збі́вшы́ти, зве́кшы́ти

znásob/iti sa -í sa -ia sa *dok.* збі́вшы́ти ся; зве́кшы́ти ся; зоси́лні́ти ся; зінте́нзівни́ти ся; huk na ulici sa ~il глук на у́лиці зоси́лнів ся; radosť sa mu ~ila ра́дoсть у не́го зве́кшы́ла ся

znásob/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 *mat.* умно́жати; ~ rovniciu ľubovoľným číslom

умно́жати уравни́ня любы́м чи́слом 2 збі́вшовати

znásob/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* збі́вшовати ся, зве́кшовати ся; зоси́лнёва́ти ся; умно́жати ся

znášadl/lo -a *s zool.* яйце́клад

znášanlivos/ť -ti *ž* 1 толера́нтность; зна́шанли́вость; терпе́зливoсть; náboženská ~ релі́гійна толера́нтность 2 *lek.* абсе́нція алергі́ї (*на да́штo*); ~ liekov ужыва́ня лі́ків, зна́шанли́вость лі́ків

znáš/ľať -a -ajú *nedok.* 1 зно́сити, носити (*на е́днo мі́сце*); ~ na dvor nábytok вино́сити на двир бу́тор; ~ jedlá na stôl носити ї́дла на сті́л 2 зно́сити; ~ z povaly bielizeň зно́сити з по́валы áбо з по́да бі́лизну 3 (*vajcia*) не́сти; кла́сти, одклада́ти; sliepky ~ajú vajcia кúркы не́суть яйця́; mucha ~a vajčka мýха кладе́ яйча́ 4 (*prežívať*) зна́шати, терпе́ти; ~ chudobu терпе́ти худóбу; ~ úražku зно́сити пони́жіння áбо га́ну; ~ utrpenie терпе́ти; ~ bolesť терпе́ти бо́лість áбо біль; ~ výdavky не́сти выда́вки; ~ zodpovednosť за не́що не́сти одпо́відность за да́штo 5 (*často v zápore*) зна́шати, пере́носити; chorý zle ~a liek хво́рий зле зна́шать лі́ки; neznáša horúce podnebie він (онá) не зна́шать горя́чoбу

znáš/ľať sa¹ -a sa -ajú sa *nedok.* спуща́ти ся, призе́мляти ся; lietadlo sa ~a еро́плáн призе́млює ся áбо присі́дає; súmrak sa ~a na zem *pren.* зме́рька́ння спúщати ся на зе́млю

znáš/ľať sa² -a sa -ajú sa *nedok. s kým, čím* зна́шати ся, жы́ти в зго́ді, до́брі выхо́дити; dobre sa ~ajú они до́брі выхо́дять áбо зна́ша́ють ся; они жы́ють в зго́ді • ~ sa ako mačka a pes они жы́ють як ма́чка з псо́м, они ненави́дять ся

znášk/la -y *ž* 1 зна́шáня, носі́ня ме́ду пчо́лами; jarná, letná ~ ярне, лі́тне зна́шáня ме́ду; med z prvej ~у ме́д з пе́ршого зна́шáня 2 зна́шáня (*яець*); priemerná denná ~ vajec се́редня кі́лькість знесе́них яе́ць

znať zna знају *nedok. zastar.* **1** зна́ти, представляти; ~ cestu зна́ти до́ро́гу; ~ cenu *al.* hodnotu niečóho зна́ти ціну́ да́чо́го **2** чо́ (*vedieť*) зна́ти; даť ~ niečo о́ не́ком, о́ не́чом да́ти зна́ти о́ да́чім, о́ да́кім; nedal na sebe ~ vzrušenie він не́ указа́в а́бо не́ про́явив сво́є в́зруші́ня; а́ні сло́ві́чком nedal о́ себе ~ а́ні сло́вом не́ да́в о́ со́бі зна́ти **3** **neznať** (*obyč. v zápore*) не́ зна́ти; peznať ľútosti не́ зна́ти жа́лості; peznať únavy не́ зна́ти у́навэ́ности • kto zná kto зна́ть; boh zná бог зна́ть; dal sa mi ~ він по́вів мі, хто він

znateľne *prísl.* **1** помі́тно; sotva ~ sa usmiala она́ лем ма́ленько засмі́яла ся **2** зна́чні, зъя́вні, оче́видні; ~ sa zlepšil зна́чні злі́пшы́ти ся; hladina vody ~ poklesla у́roveň во́ды зъя́вні зни́жыла ся а́бо кле́сла

znateľný **1** оче́видний, помі́тний; ~ rozdiel оче́видний ро́зді́л **2** (*značný*) зна́чний; mať ~ vplyv ма́ти зна́чний в́плив; ~á prevaža помі́тна перева́га

znavený у́навэ́ный; ~é oči у́навэ́ны о́чі

znázorníť -í -ia *dok.* **1** вы́твори́ти, на́рисова́ти, нама́лэ́ва́ти; graficky ~ niečo гра́фі́чно на́рисова́ти да́штó; ~ pohorie на́ ма́пе на́очно зо́брази́ти го́ры на́ ма́пі **2** зо́брази́ти, нама́лэ́ва́ти; hudobne ~ hukot мо́га му́зика́льні нама́лэ́ва́ти шум мо́ря

znázorniť/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** (на́очно) вы́тваря́ти а́бо у́каза́вати; ~ niečo krivkou вы́твори́ти да́штó при по́мочі криво́й лі́нії **2** вы́тваря́ти, вы́сло́влэ́вати; ~ hudbou вы́сло́влэ́вати му́зыков

znecitliveníe -ia *s lek.* обезбо́лэ́ваня; miestne ~ мі́стне обезбо́лэ́ваня

znecitlivený обезбо́лёный, нечу́вствую́чий, обезчу́вственый; ~á rokožka обезчу́встве́на ко́жа

znecitlivíeť -ie -eju *dok.* стра́тити чу́вственностъ, ста́ти нечу́вственным; ruka ~ela voči bolesti ру́ка ста́ла нечу́вственнов із-за бо́лести

znečistenin/а -iny ž нечи́стотá, бруд; zbaviť vodu ~ín очі́стити во́ду

znečistiť -í -ia *dok. v rôzn. význ.* забáбрати, забрудни́ти, зне́чи́стити; ~ si ruky, šaty забáрати со́бі ру́кы, шма́ты; ~ vodu odpadom z továrni зне́чи́стити во́ду одпа́дками фа́брикы; ~ vzduch škodlivými výparmi зне́чи́стити во́здух шко́дливými(а) выпара́ми; ~ jazyk vulgarizmami *pren.* забрудни́ти язы́к вулгáри́змами

znečistiť sa -í sa -ia sa *dok.* забáбрати ся, забрудни́ти ся, зама́зати ся

znečistiť/ovať -uje -ujú *nedok. v rôzn. význ.* забáбрэ́вати, забруднё́вати, зама́зовати

znečistiť/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* забáбрэ́вати ся, забруднё́вати ся, зама́зовати ся

zneďaleka *prísl.* зне́да́ле́ка, збли́зка

znehodnocí/ovať -uje -ujú *nedok.* ка́зити, зне́ці́нё́вати, тра́тити ці́нностъ, обесці́нё́вати; ~ známku обесці́нё́вати зна́мкы; ~ menu зне́ці́нё́вати валу́ту; ~ potraviny ка́зити стра́вовины

znehodnocí/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ка́зити ся, зне́ці́нё́вати ся, стра́чати ці́нностъ; obilie sa na vlhkom mieste ~uje зé́рно на во́гі́м місці́ ка́зить ся

znehodnotíť -í -ia *dok.* обесці́нити; стра́тити ці́нностъ; ~ peniaze, menu обесці́нити пі́нязі, валу́ту; ~ zeleninu dlhým varením обесці́нити вы́жывно́сть зелени́ны до́вгым ва́рі́нэ́м

znehodnotíť sa -í sa -ia sa *dok.* обесці́нити ся, покази́ти ся; tovar sa dlhým skladovaním ~il при до́вгі́м скла́довані́ я́кість то́ва́ру згі́ршыла ся

znehyníeť -ie -eju *dok.* стé́рпы́нути, зде́рева́ні́ти, стугну́ти, стве́рдну́ти; ~el od hrôzy стугну́ти од стра́ху а́бо од у́жасу

znychcieť sa p. odnychcieť sa

znehucí/ovať -uje -ujú *nedok. koho* одби́ва́ти у́ ко́го о́хо́ту а́бо же́ла́ня а́бо інте́ре́с к чо́му; вы́кликовати одпі́р к чо́му; neustály neúspech ho ~oval по́сті́йны

неуспіхи одбивали у нього кáжде желáня
(*робити даштó*)

znechuc//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*

1 ставати ся протівным, надóдати 2
склáмати ся, бити склáманим; тратити
інтерес к чóму

znechuten//ie -ia s одпóрность, óдпір;
страчіня інтересу; *vzbuditi* v niekom ~
к нечóму викликати у дакóго одпóрность
к дачóму

znechutený неспокóйный, склáманий; *odisti*
odniekať ~ одыйти óдысь склáманим áбо
неспокóйным

znechuti//iti -í -ia *dok.* *koho* одбити у дакóго
охóту áбо желáня áбо інтерес к дачóму;
викликати у дакóго óдпір к дачóму

znechuti//iti sa -í sa -ia sa *dok.* 1 спротівити
ся, надóйти; *takýto život sa tu ~il* такий
жывот спротівив ся áбо надóїв ёму 2
склáмати ся, стратити інтерес к чóму

znejasn//iti -í -ia *dok.* зробити неясним;
затемнити; помылити; ~ *zmysel* нечóго
затемнити смысел дачóго

znejasn//ovať -uje -ujú *nedok.* робити
неясним; затёмнёвати; помыляти

znelk//a -у ž 1 *poet.* сонёт; *Kollárove ~y*
сонáты Кóллара 2 позывáючий сiгнáл;
rozhlasová ~ радіопозывáючий сiгнáл

znelkový позывáючий; ~ *signál* позывáючий
сiгнáл

znelos//t -ti ž звóнкость; *asimilácia ~ti lingv.*
асимілáція по звóнкости

znelostn//ý: ~á *asimilácia, korelácia lingv.*
асимілічáя, корелáція по звóнкости

zneľudšt//iti -í -ia *dok.* зробити нелюдським
áбо безжáлостным

zneľudšt//ovať -uje -ujú робити не-
людським áбо безжáлостным

znel//ý звóнкый; ~é *spoluhlásky lingv.*
дзвiнки соглáсны

znemožn//iti -í -ia *dok.* 1 чó зробити
немóжным *што*; заборóнити дачóму;
перешкóдити чóму; ~ *rozvoj* нечóго
зробити немóжным рóзвиток дачóго; ~
воjну одверну́ти воjну 2 *koho, čo* указáти

в невыгоднім свiтлі; скомпромітовáти;
~ila ho v očiach spoločnosti она
скомпромітовáла ёго в очáх óбщности

znemožn//iti sa -í sa -ia sa *dok.*
скомпромітовáти сéбе; ~ il sa v jej očiach
вiн скомпромітовáв ся в ёй очáх

znemožň//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 чó робити
немóжным *што*; гамовáти, мáрити; ~
plány нечóму мáрити плáны дакóму 2
koho, čo компромітовáти

znemožň//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.*
компромітовáти сéбе

znemravn//iti -í -ia *dok.* (морáлні)
розложити; показити, сказити, попсу́ти,
деморалізовáти

znemravň//ovať -uje -ujú *nedok.*
(морáлні) роскладáти, казити, псу́ти,
деморалізовáти

znenáhla *prísl.* помаленькы, постýпні,
ненáгло; *dážď ~ prestal* додж постýпні
перестáв

znenávid//iet -í -ia *dok.* возненавiдити,
зненавiдити

znenazdajky *prísl.* одрáзу, неочéкованi,
нáраз, нáглі, неназдáйки

znenazdania *prísl.* неочéкованi, одрáзу,
нáраз, нáглі, неназдáйки

znen//ie -ia формуловáня, вёрзія,
варіáнт, редáкція, текст; ~ *zákona* тóчне
формуловáня закóна; *úradné ~ listiny*
офіцiáльний текст докумéнту • *film*
v anglickom -í фiлм в а́нглiцькiм язyкy

znepáč//iti sa -í sa -ia sa *dok.* знелюбити
ся, перестáти любити ся, зненавiдити ся,
знехотiти ся

znepokojen//ie -ia непóкій, неспокóйность,
страх; *buditi* ~ викликати неспокóйность

znepokojený знепокоєный, взрушёный,
застáраний

znepokoj//iti -í -a *dok.* знепокоiти, взрушити;
побу́рити, подраждити

znepokoj//iti sa -í sa -a sa *dok.* знепокоiти ся,
взрушити ся, подраждити ся, побу́рити ся

znepokojiv//ý знепоко́юючий, взру́шуючий; неспо́кійний, устраха́ний; ~é správu знепоко́ючі ві́сті

znepokojn//iet' -ie -ejú *dok.* знепоко́їти ся, побу́рити ся, подра́ждити ся

znepokoj//ovat' -uje -ujú *nedok.* знепоко́євати, тра́пити; злостити, гнівати; jej zdravotný stav ho ~oval ёго тра́пило ёй здо́ров'я

znepokoj//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* знепоко́євати ся, тра́пити ся, му́чити ся; ~vali sa pre syna они знепоко́євали ся о сына

znepokojujúc//i знепоко́юючий, тра́плячий, збу́джуючий непо́кій; ~ myšlienka знепоко́ююча думка; ~ situácia неспо́кійна ситуа́ція

znepriatelen//ý непри́ятельський; ~ é národy непри́ятельськи наро́ды

znepriatel//it' -í -ia *dok.* *koho*, *čo s kým* розгнівати, погнівати *кого*, *што з кьм*; поста́вити еде́н проті́в дру́гого *кого*; зроби́ти непри́ятелями *кого*

znepriatel//it' sa -í sa -ia sa *dok.* *s kým i bezpredm.* розгнівати ся, погнівати ся; ста́ти непри́ятелями

znepriatel//it' si -í si -ia si *dok.* *koho* поста́вити проті́в се́бе; *všetkých si* ~il він поста́вив проті́в се́бе вшы́тких

zneprijemn//it' -í -ia *dok.* знепри́ємнити, зроби́ти непри́ємним; покази́ти; ~ život niekomu покази́ти а́бо отро́вити живо́т да́кому

zneprijemň//ovat' -uje -ujú *nedok.* знепри́ємне́вати, роби́ти непри́ємним; ка́зити

znervózn//iet' -ie -ejú *dok.* знерво́знити ся; назлостити ся

znervózn//it' -í -ia *dok.* *koho*, *čo* знерво́знити, знепоко́їти ся; *všetkých* ~il він вшы́тких знерво́знив

znervózn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* знерво́знити ся; розла́дити ся

znervóznň//ovat' -uje -ujú *nedok.* знерво́знє́вати; дія́ти на нер́вы; знепоко́євати

ся; znervóznňuj ma! не знерво́зною́ мене́!

znervóznň//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* знерво́знє́вати ся; знепоко́євати ся

znesiteľn//ý обсто́йний, успоко́юючий, зно́сний; ~é životné podmienky успоко́юючі а́бо зно́сны оче́кування живо́та

znesvár//it' -í -ia *dok.* розгнівати, погнівати, розоштва́ти

znesväc//ovat' -uje -ujú *nedok.* пога́нєвати, гано́бити, оскверня́ти

znesväť//it' -í -ia *dok.* погани́ти, гано́бити, оскверни́ти

zneškodn//it' -í -ia *dok.* зні́чіти, зліквідо́вати, вы́губити; ~ minú зні́чіти мі́ну; ~ nepriateľa зліквідо́вати непри́ятеля; ~ loptu пере́хопити ло́пту; ~ bandu zlodejov зні́чіти ба́нду розбі́йників

zneškodň//ovat' -uje -ujú *nedok.* ліквідо́вати, ні́чіти; ~ minú ліквідо́вати мі́ну

znetvoreni//a -у *ž* спотворе́нина, дефо́рмація

znetvoren//ý спотво́рений, zdeфо́рмова́ний, скалі́чений, дора́нтаний; ~é ruky, pohu скалі́чены ру́ки, но́ги

znetvor//it' -í -ia *dok.* спотво́рити, zdeфо́рмова́ти, скалі́чити; пере́крутити; ~ tvár спотво́рити тва́рь

znetvor//it' sa -í sa -ia sa *dok.* спотво́рити ся, докалі́чити ся; tvár sa jej úškl'abkom ~ila ģrimáса спотво́рила ёй тва́рь

zneuctiev//at' -a -ajú *nedok.* **1** *koho*, *čo* роби́ти га́ньбу, гани́ти, поту́плєвати; ~ pamiatku niekoho поту́плєвати па́мятку да́кого **2** *koho* гани́ти, знева́жовати, обесце́щовати

zneuct//it' -í -ia *dok.* **1** *koho*, *čo* потупи́ти, погани́ти; зді́скреді́товати *кого*, *што*; высмія́ти ся *кому*, *чо́му*; ~ meno niekoho потупи́ти да́че́ ме́но **2** *koho* потупи́ти, обесче́стити; ~ ženu потупи́ти а́бо обесче́стити же́н'у

zneutraliz//ovat' -uje -ujú *dok.* **1** не́втра́лізо́вати *nedok.* *dok.* зроби́ти не́втра́лним; ~ štát зроби́ти держа́ву

невтрáлнов **2** *chem.* неутралізовáти
nedok. dok.; ~ roztok неутралізовáти
 рóсток; ~ pôdu неутралізовáти зéмлю
zneuznan//ie -ia с неузнáня, недооцініня
zneuznaný неузнáний, недооцінений; ~
 génius неузнáний рéний
zneuzn//at' -á -ajú *dok.* не узнáти, не
 оцінити; ~ význam нечóго недоцінити
 значіння дачóго; ~ spisovateľa не узнáти
 писáтеля
zneuznáv//at' -a -ajú *nedok.* не узнавáти, не
 оцінєвати
zneuž//it' -ije -ijú *dok.* **1** чó, koho на чó
 зложyкyти *што*; ~ moc зложyкyти мiць; ~
 podovery ľuďi зложyкyти довiру людéй **2**
 koho обесчестити, знасиловати; ~ ženu
 обесчестити жєнý
zneuživ//at' -a -ajú *nedok.* **1** чó, koho на чó
 зложyкyвáти *што*; ~ svoju moc зложyкyвáти
 свóю мiць **2** koho обесчещовати,
 знасиловати
zneuživatel' -a *m* **1** чóго зложyкyвáчóй
 чим; ~ mocí зложyкyвáчóй мiцєв **2** koho
 насилник
zneváž//it' -i -ia *dok.* зневáжyти, знизжyти,
 зменшyти; ~ význam нечóго зневáжyти
 значіння дачóго
znevaž//ovat' -uje -ujú *nedok.* знизжувати,
 змєншовати; ~ dôležitosť змєншовати
 вáжностъ áбо значіння дачóго
znevažujúc//i принижyчóй, змєншyчóй
 значіння (дачóго); ~e rozprávku poznácky,
 змєншyчi значіння (дачóго)
znevid//iet' sa -í sa -ia sa *dok.* кому
 спротивити ся, не полюбити ся; надóйти;
 ~ela sa mu táto robota ёму надóила тотá
 робóта
znevládn//iet' -ie -ejú ослабнути, висилити
 ся, вычерпати ся
znezrady *prísl.* наглi, неназдáйки, одрáзу,
 нáраз, неочёкованi
znežn//iet' -ie -ejú *dok.* зніжніти, стáти
 нiжним
zničený **1** знічєний, знівочєний,
 спустошєний; зруйновáний; ~ kraj

спустошєний край **2** *expr.* псiхiчно
 áбо фiзiчно пiдломєний, утрáпєний,
 зморєний, уконáний; prišiel celý zúfalý a
 ~ він прийшóв цiлий нещáстний i цáлком
 знічєний; ~ život розбитий жывот
znič//it' -í -ia *dok.* **1** знічiти, пошкóдити,
 загубити; požiar ~il les огєнь знічiв лiс;
 mráz ~il úrodu мóроз пошкóдив урóду; ~
 hmyz выгубити мушковины; ~il si zdravie
 він пошкóдив собi здорóвья **2** *expr.* знічiти,
 убити synova smŕť ju celkom ~ila смєрть
 сына ёй цáлком убила **3** знічiти, убити,
 показити; ~ radosť niekomu показити
 дакóму рáдостъ; ~ nádej niekomu розбити
 дачiї надiї; ~ kariéru niekomu загубити
 карьєру дакóму
znič//it' sa -í sa -ia sa *dok.* **1** знічiти ся,
 загинути; hospodársky sa ~ выйти на
 мiзерiю **2** *expr.* утрáпити ся, знічiти ся
zničujúc//i знічyчóй, нiчiвий, выгýблючóй;
 ~á porážka пóвне розбитя áбо переможiня
znikade, znikadiaľ' *prísl.* óдкyсь
zniekoľkonásob//it' -í -ia *dok.* збiвшыти о
 дакiлька раз; ~ hektárové výnosy збiвшыти
 о дакiлька раз урóду з гєктáра
zniekoľkonásob//it' sa -í sa -ia sa *dok.*
 збiвшыти ся о дакiлька раз; straty sa ~ili
 стрáты збiвшыли ся о дакiлька раз
zniest' znesie znesú *dok.* **1** (na jedno miesto)
 знєсти, позбєрáти; ~ pred dom všetko
 нáradie знєсти на єднý грóмáду пєред
 дiм вшыткы iнштрyмєнты **2** (zhora dolu)
 знєсти; ~ z rovaly staré knihy знєсти з
 пóда áбо з пóвалы стáры кнiгы **3** (vajce)
 знєсти; sliepka zniesla vajce кýрка знєсла
 яйце **4** знєсти, вытримати; стерпiти,
 вытерпiти; papier všetko znesie пáнир
 вшытко знєсе • ~ niekoho z tohto sveta
 знєсти з тóго свiта дакóго; ~ niekomu
 (aj) to modré *al.* belasé z neba, ~ niekomu
 aj hviezdy z neba *hovor.* знєсти дакóму i
 звiзды з нєба
zniest' sa' znesie sa znesú sa *dok.* спустити
 ся; vtáci sa zniesli na zem пtáxy спустили

ся на зéмлю; večer sa zniesol nad hory
вéчор спустив ся над гóры

zniest' sa² znesie sa znesú sa *dok.* дóбpi
выходити; svokra sa neznesie s nevesou
свекра́ не вихóдити дóбpi з невістов

zniet' znie znejú *nedok.* 1 звучáти, раздавáти
ся, чýти; hudba, spev znie звучíть мýзыка,
спів; klavír znie звучíть клáвiр; povel znie
комáнда звучíть 2 (o citoch, náladách)
звучáти, чýти; чýти ся; v jej hlase znel
smútok в ей гóлосi чув ся смýток 3 звучáти;
znie to čudne totó звучíть чýдни 4 rozsudok
znie верді́кт выголóшує; list znel na neho
письмо́ было адресовáне ёмý

nihiliz/ovat' -uje -ujú *dok.* одмі́тнути,
попéрти, не узнáти; заперéчити

znikade, znikadiaľ *prísl.* ниодкы

znivel/ovat' -uje -ujú *dok.* нівеловáти *nedok.*
dok.; вырівнати; ~ terén вырівнати téрен
áбо місцéвiсть

znivočený p. zničený

znivočiť p. zničiť

zniženin/la -y ž зни́жене місце, ниже
роspоло́жене місце

znižen/lý 1 рoсполо́жений ниже; ~é
prízemie пивні́чний етáж 2 зни́жений; ~é
ceny зни́жены ціны; ~á teplota зни́жена
темперáтура; ~á odolnosť voči chorobám
зни́жена імýнність к хворóтам; ~á
pracovná schopnosť зни́жена спосóбність
к робóти • ~ tón *hud.* зни́жений тон

zniž/liť -í -ia *dok.* 1 v rôzn. význ. зни́жити;
~ hladinu vody зни́жити ўровень вóды; ~
hlas зни́жити гóлос; ~ tón *hud.* зни́жити
тон; ~ ceny tovaru зни́жити ціны товáру; ~
výdavky зни́жити áбо скоротити ви́давкы;
~ rýchlosť зни́жити скóрость; tlak зни́жити
тиск 2 зни́жити; ~ hodnotu umeleckého
diela зни́жити цінність худóжнього твóру

zniž/liť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 v rôzn. význ.
зни́жити ся; hladina rieky sa ~ila ўровень
вóды рі́кы зни́жыла ся; jeho hlas sa ~il
ёго́ гóлос став дость низкым; tempo
sa ~ilo тéмпo спомáлило ся; tlak sa ~il

тиск зни́жив ся 2 *ku komu i bezpredm.*
пони́жыти ся пéред кým

znoj -a *m expr.* пот; горучáва

znojnlý *expr.* пóтный; спóчений; ~á tvár
спóчена тварь

znorm/ovat' -uje -ujú *dok.* знормовáти; ~
prácu знормовáти робóту

znos/liť -í -ia *dok.* 1 (na jedno miesto) знéсти,
зносити; ~ drevo на hromadu знéсти
дры́ва на е́дну́ ко́пу 2 зносити, ви́носити,
обносити; ~ šaty, topánky зносити áбо
обносити шмáты, топáнки 3 *koho expr.*
вычítати, выгрі́шати, скрі́тиковáти; ~
niekoho ako malého chlapca выгрі́шати
дакóго як малóго хлóпця

znova, znovu *prísl.* зно́ва, зно́ву, нáново,
зась, і́щi раз, одзно́ва

znovudobytí/ie -ia s (*krajiny, moci ap.*)
зновуверну́ти, зми́цні́ня ся дачóго

znovunastolení/ie возобновлі́ня; становлі́́ня;
-ia s starého spoločenského poriadku
возобновлі́ня стáрого óбщностного
пóрядку

znovunaštudovaní/ie -ia s возобновлі́ня; ~
divadelnej hry возобновлі́ня пeсы

znovurozdelení/ie -ia зновурозді́ліня; ~
sveta зновурозді́ліня сві́та

znovuzrodení/ie -ia s *kniž.* обрoджі́ня,
ренесáнція

znož/liť -í -ia *dok. tel.* підняти нóгы, дати
нóгы к со́би áбо доведна; ~ по́ху підняти
нóгы

znožmo *prísl. tel.* в пoзі́ції «нóгы доведна»;
sed ~ пoзі́ція посидя́чки «нóгы доведна»

znožný: ~ postoj *tel.* пoзі́ція в сто́ї «нóгы
доведна»

znož/ovat' -uje -ujú *nedok. tel.* спóєвати
нóгы, давáти нóгы доведна

znudene *prísl.* унуджéні; ~ hovoriť говорити
унуджéні

znudený унуджéный; ~ výraz tváre
унуджéный ви́раз твáри

znud/liť -í -ia *dok.* *koho* омерзити, надóисти
кóму, зуновáти; нагнáти нýду на кóго

znud//it' sa -í sa -ia sa *dok.* кому омерзито ся, отравити ся; надоїсти, спротивити ся
zo p. z

zob: vtačí ~ *bof.* пташачій дзёб

zobák -a *m* 1 дзёбак; клюв; ostrý ~ острый дзёбак 2 *hovor. pejor.* дзёбак; zavří ~ заприй дзёбак • *hovor.* ako ti ~ narástol гово́рь так, як тебе ма́ма учіла (*prócto, prirodni*)

zob//lať -e -ú *nedok.* дзёбати, клюва́ти

zobďaleč *prisl.* здале́ка; pozoroval ich len ~ він відві́д їх лем здале́ка

zobk//lať -á -ajú *nedok. expr.* дзёбкати, клюва́ти

zobliecť *p. vyzliecť*

zobliecť sa *p. vyzliecť sa*

zobliekať sa *p. vyzliekať sa*

zob//núť -ne -nú *dok.* 1 (*zmko ap.*) дзёбнути, клюнути; holub ~ol zrnko го́луб дзёбнув зе́рно 2 дзёбнути, клюнути; kohút ~ol dieťa до по́ху ко́гút дзёбнув ді́тину до но́гы 3 *pren.* за́кусити; пере́кусити; hneď pôjdem, len si niečo ~nem я зра́зу а́бо та́кої пі́ду, лем да́штó пере́ку́шу

zobrať *zoberie zoberú dok.* 1 *взяти*; ~ dieťa на ру́ку *взяти* ді́тину на ру́кы; ~ knihu до ру́ку *взяти* кни́гу до ру́кы 2 *чо з чо́го* зняти, *позберáти*; ~ z polievky mastnotu *позберáти* з по́ливкы ма́стно́ту; ~ smotanu z mlieka *позберáти* сме́танку з мо́ло́ка; ~ úrodu z poľa *позберáти* уро́ду з по́ля 3 *чо кому* *взяти*, одо́бра́ти *што од ко́го*; ~ dieťaťu hračku *взяти* од ді́тини гра́чку; ~ súperovi loptu одо́бра́ти од проті́вника ло́пту 4 *кого* *взяти*, при́яти; ~ niekoho до пра́це при́яти а́бо *взяти* да́ко́го до ро́бо́ты; ~ žiaka на vysokú školu при́яти учени́ка на ви́со́ку шко́лу 5 **zobrať si** *koho*: ~ si niekoho за же́ну *взяти* да́ко́го за же́ну, оже́нити ся з да́ким; ~ si niekoho за му́жа ви́дати ся за да́ко́го, *взяти* со́бі да́ко́го за му́жа 6 *позберáти*; zobraňé spisy зібра́ня твóрів 7 (*zatknúť*) *взяти*, за́пéрти, арешто́ва́ти; zobrali ho v práci е́го *взяли* з ро́бо́ты, е́го за́пéрли а́бо арешто́ва́ли в ро́бо́ті 8

взяти; kde si to zobral? о́дки а́бо де ты то́тó *взяв*? 9 *позберáти*, концентро́ва́ти; ~ všetku svoju silu *позберáти* вшы́ткы сво́ї си́лы, *позберáти* ся зо си́лами • ~ si niečo (veľmi) k srdcu *взяти* да́штó бли́зко к се́рдцю; ~ si do hlavy *hovor.* *взяти* а́бо втов́чі со́бі до го́ловы; ~ pohy na plecía *hovor.* *взяти* но́гы на плéчі, пу́стити ся уте́чі; ~ rozum do hrsti ухóпити ся за ро́зю́м 1 **zobrať sa**¹ *zoberie sa zoberú sa dok.* *побра́ти* ся

zobrať sa² *zoberie sa zoberú sa dok.* 1 (*odísť*) оды́йти, забра́ти ся; zobrala sa do mesta она́ забра́ла ся до мі́ста 2 (*vzchopiť sa*) *позберáти* ся зо си́лами; попра́вити ся, всхóпити ся (*по хворóмі*); musíš sa ~ po chorobe ты му́сиш *позберáти* ся по хворóті 3 *hovor.* *взяти* ся, появ́ити ся; odkiaľ sa to tu zobralo? о́дки ты то́тó *взяло* ся?

zobraz//it' -í -ia *dok.* 1 (*kresbou ap.*) зобра́зити, нама́ле́ва́ти; ~ terén на ма́пе зобра́зити ми́сце́вість а́бо те́рен на ма́пі 2 зобра́зити, ви́образи́ти, ука́зати, опи́сати; pravdivo ~ skutočnosť *правди́во зобра́зити* дійсно́сть

zobrazovac//i зобра́жуючий, маля́рьський; ~ie prostriedky зобра́жуючі сре́дства; ~ia technika маля́рьська те́хніка • ~ie umenie маля́рство

zobraz//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 зобража́ти; ~ povrch zeme зобража́ти по́верх зе́млі 2 зобража́ти, одража́ти, ука́зовати; опи́совати ~ život v celej šírke одража́ти жы́вот в ці́лій шы́роті

zobud//it' -í -ia *dok.* 1 *кого* збу́дити, пробуди́ти; ~ zo sna збу́дити зо сна; ~ilo ma klopanie na dvere ме́не збу́дило кло́пканя на двéрі 2 *чо* пробуди́ти, збу́дити; вы́кликати; ~ v niekom iniciatívu пробуди́ти в да́кім ініціаті́ву

zobud//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 пробуди́ти ся, пробра́ти ся, збу́дити ся; ~il sa o šiestej він пробуди́в ся о шéстій го́дині; ~ sa zo сна пробуди́ти ся зо сна 2 *v kom, čom*

i bezpredm. пробудити ся; указати ся; ~ilo sa v ňom svedomie в нім пробудила ся совість

zobúdz//at' -a -ajú *nedok.* 1 *koho* будити, пробуджати; ~ zo sna пробуджати зо сна 2 *čo* будити, пробуджовати, вызивати; ~ národné povedomie пробуджовати національну свідомість

zobúdz//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 пробуджовати ся, проберати ся зо спання; ~ sa zo sna пробуджовати ся зо сна 2 *v kom, čom i bezpredm.* пробуджовати ся; ~a sa v ňom svedomie в нім пробуджує ся совість

zobuť p. využiť

zocel//it' -í -ia *dok.* *koho*, *čo* зміцнити, закалити; ~ si vôľu, charakter закалити своєю волю, характер; telocvikom si ~ zdravie зміцнити своє здоров'я *ábo* закалити ся вдяка фізкультурі

zocel//it' sa -í sa -ia sa *dok.* закалити ся, зміцнити ся; morálne sa ~ моральні закалити ся

zocel'//ovat' -uje -ujú *nedok.* *koho*, *čo* закаляти, зміцнювати

zocel'//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* закаляти ся, зміцнювати ся

zoctovat'/iet' -ie -eju *dok.* зоцтоватіти; víno ~elo вино зоцтоватіло

zoč//it' -í -ia *dok.* увідити, збачити; keď ma ~il, ušiel кідь мене увідів *ábo* збачив, він одышо́в

zoči-voči *prísl.* напро́тив, опроти́в, прямо; тва́рєв к тва́ри; hovoriť ~ s niekým говорити з даким тва́рєв к тва́рі *ábo* з оч до оч; ocitnúť sa ~ niekomu быти з даким тва́рєв к тва́рі

zodborn//it' -í -ia *dok.* спеціалізовати *nedok.* *dok.* , научіти ся даякій спеціалности

zodier//at' -a -ajú *nedok.* 1 *čo* здерати, дерти, торгати; ~ šaty, obuv дерти шма́ты, обув 2 *čo z čoho, koho* здерати; ~ kožu zo zvierat'a здерати кожу зо звіря́тя 3 *koho, čo expr.* (prácou) висилєвати, вычєрьповати 4 *čo expr.* обдерати, одерати, здерати; topánka

mi ~a nohu do krvi топáнка ми обдєрать но́гу до кро́ви

zodier//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 здерати ся, дерти ся, торгати ся; topánky sa už ~ajú топáнки зачинають торгати ся 2 *expr.* висилєвати ся, вычєрьповати ся, здерати ся; ~ sa v ťažkej práci здерати ся в тяжкій робóті

zodpovedajúc//i відповідний; налєжний, адекватний; dostať ~e miesto достати відповідне *ábo* налєжне місце; mať ~e vedomosti svojmu postaveniu máti налєжні відомости своїй фўнкції

zodpoved//at'¹ -á -ajú *nedok.* 1 *čomu v rôzn. význ.* відповідати; tvrdenie ~á pravde тверджіння відповідать правді; budova školy nezodpovedá potrebám будова шко́лы не успоко́ює пожа́дованя 2 *za koho, čo* відповідати за ко́го *што*; ~ za chybu, za poriadok відповідати за хыбы, по́рядок; ~ za deti відповідати за діти

zodpol//vedat'² -vie -vedia *nedok. dok. čomu* зодповідати, быти адекватним дачо́му, зго́довати ся з дачі́м; výsledky ~vedia námahe досягнуты резулτάты зодповідajúть вытрачений на́мáрі; jej povahe dobre ~vie toto povolanie ей характеру підхо́дить тотá профє́сія

zodpol//vedat'³ -vie -vedia *dok. čo, na čo i bezpredm.* одповісти на *што*; ~ na otázku одповісти на вопро́с

zodpovedat'⁴ *p. zodpovedat' sa*¹

zodpol//vedat' sa¹ -vie sa -vedia sa *dok. komu, pred kým, za čo, z čoho čo i bezpredm.* одповісти *пє́ред кым, за што*; ~ sa za svoju vinu одповісти за сво́ю вину *ábo* понє́сти одповідность за сво́ю вину

zodpoved//at' sa² -á sa -ajú sa *nedok. komu, pred kým, za čo, z čoho i bezpredm.* одповідати *пє́ред кым, за што*; нє́сти одповідность; *za to sa budeš ~ ты за то́то бۇдєш одповідати*

zodpovednos//it' -ti *ž* одповідность ж; osobná, kolektívna ~ осóбна, колектівна одповідность; mať pocit ~ti máti чўвство

одповідности; на vlastnú ~ на свою відповідність; niešť ~ за niečo нести відповідність *ábo* одповідати за даштó

zodpovedn/ly *komu, za čo* одповідный *péred kým, za што*; byť ~ за bezpečnosť práce одповідати за безпéчність робóты; urobiť niekoho ~ým за niečo зробити дакóго одповідным за даштó; ~é orgány одповідны óрганы; ~ redaktor одповідный редактор; plniť ~é úlohy выповняти одповідны задачі

zodrať zoderie zoderú *dok.* 1 *čo* ростóргати, дотóргати, додérти, зносити; ~ šaty, obuv дотóргати шмáты, обув; ~ ponožky ростóргати штримфлі 2 *čo z čoho, koho* здérти; ~ kožu zo zajaca здérти кóжу зо зáця 3 *koho, čo expr.* змучіти, стрáпати, вычерпати, высилити; je zodratý він стрáпений 4 *čo expr.* задérти, подрáпати, пошкрябати, одérти; zodral si ruku do krvi він задér собі рýку до крóви

zodrat' sa zoderie sa zoderú sa *dok.* 1 ростóргати ся, додérти ся, зносити ся топáнку sa už zodrali топáнки уж ростóргали ся 2 *expr.* змучіти ся, стрáпати ся, вычерпати ся, высилити ся; ~ sa od ťažkej práce стрáпати ся *ábo* змучіти ся од тяжкóй робóты

zodrieť zodrie zodrú *dok.* одérти, поранити, пошкрябати; здérти; ~ si čelo одérти собі челó • ~ z niekoho poslednú *al.* ostatnú kožu здérти з дакóго послéдню скóру; здérти три скóры з дакóго

zodvihnúť *p.* zdvihnúť

zohaven/ly докалічéный, скалічéный, добитый, доламáный, додрýз'яный; зганóбéный; ~á tvár скалічéна тварь

zohav//it' -i -ia *dok.* скалічіти, знетворити, змерзачіти; tvár jej ~ili krčie kórchі змерзачіли ей тварь; nepekny klobúk jej ~il tvár нешúвный кáлап пошкарéдив ей тварь

zohav//ovat' -uje -ujú *nedok.* знетворéвати, змерзáчовати, калічіти; зошкарéдити *aj pren. expr.*

zohnať zoženie zoženú *dok.* 1 *koho, čo z čoho* зогнáти, выгнати; ~ niekoho z postele зогнáти дакóго з пóстели 2 (*na jedno miesto*) зогнáти; ľudí zohnali na námestie людéй зогнáли на плóщáдку 3 *hovor.* достáти, náйти; роздобыти; ~ si byť náйти квáртель; ~ si peniaze роздобыти пiнязи

zoh//núť -ne -nú *dok.* зогnúти; ~ prút зогnúти прут; ~ prst зогnúти пáлець; ~ hlavu спустити гóлову • ~ chrbát *hovor. expr.* зогnúти хырбét; ~ šiju pred niekým зогnúти гóлову, зогnúти ся пéред даким; покóрити ся дакóму

zoh//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* зогnúти ся; ~ sa k zemi зогnúти ся до зéмлі; ~ sa nad písací stôl зогnúти ся над пишúчим стóлом; noha sa zohla v kolene nóга зогnúла ся в кóліні

zohnut/ly зогnúтый; згорбéный; ~á haluz зогnúтый конáрик, зогnúта галýзка; ~ chrbát зогnúтый хырбét, згорбéный хырбét; sedel ~ він сидів зогnúтый

zohr//ať -á -ajú *dok.* загрáти; ~ partiu (šachu) загрáти пáртию в шáху • ~ významnú, rozhodujúcu, zápornú úlohu v niečom загрáти визначnú, рiшúчу, негáтiвну роль в дачім

zohr//ať sa -á sa -ajú sa *dok.* зогрáти ся; mužstvo sa nestačilo ~ kománda не стигла зогрáти ся

zohratý зогрáтый; ~ kolektív зогрáтый колектiв; ~ orchester зогрáтый орхéстер

zohráv//ať -a -ajú *nedok.* грáти; ~ priateľské stretnutia грáти приятельскы стрітнúтя • ~ významnú, rozhodujúcu, zápornú úlohu v niečom грáти визначnú, рiшúчу, негáтiвну роль в дачім

zohráv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогравáти ся

zohrdiť *p.* ohrdnúť

zohriať zohreje zohrejú *dok.* зогрiти; ~ vodu зогрiти *ábo* пригрiти вóду; ~ obed зогрiти обiд; ~ si skrehnuté ruky зогрiти окочанiлы рýкы

zohriať sa zohreje sa zohrejú sa *dok.* зогрі́ти ся; voda sa zohrialа во́да зогрі́ла ся; zohrial sa od rýchlej chôdze він зогрі́в ся од ско́рого ходжі́ня

zohriať/ly 1 зогрі́тий, нагрі́тий; ~á voda нагрі́та во́да 2 розгоряче́ний; ~á tvár розгоряче́на тварь

zohrievac/í зогріва́ючий, огрі́ваючий; ~ie zariadenie зогріва́ючі заряджі́ня

zohrievač -a *m tech.* зогріва́тель; ~ vodu зогріва́тель во́ды, бойлер на нагріва́ння во́ды

zohriev//ať -a -ajú *nedok.* зогріва́ти; нагріва́ти; ~ vodu зогріва́ти або нагріва́ти во́ду; ~ obed зогріва́ти або пригріва́ти обі́д; ~ si ruky зогріва́ти руки ● ~ hada na vlastných prsiach *expr.* га́да на гру́дях огріва́ти

zohriev//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогріва́ти ся; vzduch sa ~a во́здух зогріва́ть ся; motor sa už ~a мо́тор уж розогріва́ть ся; ~ sa pri peci грі́ти ся при пе́ці

zohýb//ať -a -ajú *nedok.* ~ prút оги́нати прут; ~ pohy v kolenách оги́нати но́ги в ко́лінах ● zohýbaj ma, mamko, dokiaľ som ja Janko [*prisl.*] оги́на́й ме́не, ма́мко, по́кы я Я́нко; виховова́ти тре́ба од ма́ленька

zohýb//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* оги́нати ся; klasy sa ~ajú pod vlastnou ťarchou ко́ло́ся оги́нать ся сво́єв тяжко́сť

zohýn//ať -a -ajú *nedok.* оги́нати, зги́нати; ~ konár зги́нати ко́нарь; ~ pohy v kolenách зги́нати або оги́нати но́ги в ко́лінах ● ~ chrbát *hovor. expr.* гну́ти хырбе́т (*néřed дакым*)

zohýn//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зогы́нати ся

zohyzden//ý *expr.* змерза́чений, здефор-мова́ний, спотво́рений, скалі́чений; ~á tvár здеформова́на тварь

zohyzd//iť -í -ia *dok. expr.* змерза́чити, здеформова́ти, скалі́чити, спотво́рити

zomdl//ieť -ie -ejú *dok.* омдлі́ти, одпа́сти, упа́сти до мдло́б

zomk//núť -ne -nú *dok.* спо́їти, зье́днотити, зомкну́ти; ~ pokrokové sily зомкну́ти прогресі́вны силы

zomk//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* спо́їти ся, зье́днотити ся, зомкну́ти ся

zomliet zomelie zomelú *dok.* змо́лоти; ~ kávu змо́лоти ка́ву; ~ mäso змо́лоти мя́со

zomliet sa zomelie sa zomelú sa *dok.* 1 змо́лоти ся; káva sa zomlela na prach ка́ва змо́лола ся дость мі́лко 2 *expr.* звалити ся, зосыпати ся, упа́сти; zomlel sa zo strechy він звалив ся зо стрі́хи 3 *expr.* ста́ти ся, пригодити ся, притра́фити ся; čo sa tu zomlelo? што́ ту пригоди́ло ся?

zomriet zomrie zomrú *dok.* уме́рти; ~ násilnou smrťou уме́рти насилнов сме́ртєв; ~ od hladu уме́рти з голо́ду

zón//a -y ž зона; оку́паčná, pohraničná ~ оку́па́чна, погра́ні́чна зо́на

zónov//ý зоно́вий; ~á tarifa *dopr.* зоно́ва тари́фа; ~á obrana *šport.* зоно́ва оборо́на

zoo zoa *s hovor.* зоопáрк, зоосáд

zoogeograf//ia -ie ž зоогео́графі́я

zoogeografick//ý зоогео́графі́чний; ~á oblasť зоогео́графі́чна о́бласть

zoohygien//a -y ž зоогі́є́на

zoológ -a *m* зооло́г

zoológ//ia -ie ž зооло́гі́я

zoologick//ý зоологі́чний; ~á záhrada зоологі́чний парк або сад; ~á výstava зоологі́чна выста́вка

zoomorfizm//us -u *m odb.* зооморфі́зм

zoopsychológ -a *m* зоопсі́холо́г

zoopsychológ//ia -ie ž зоопсі́холо́гі́я

zootechnik -a *m* зоотéхні́к

zopak//ovať -uje -ujú повто́рити; ~ jedno slovo niekoľkokrát повто́рити (є́дно) сло́во да́кілько раз

zopak//ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* повто́рити ся

zopakúv//ať -a -ajú *nedok.* повто́ряти

zopakúv//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* повто́ряти ся

zopár *čisl. hovor.* да́кілько; povedať ~ slov пові́сти да́кілько або па́ру слов

zopárkrát, zopár raz *čisl. hovor.* декілько раз; pápy raz

zopät' p. zopnúť

zopät' sa p. zopnúť sa

zopät'/ovat' -uje -ujú *dok.* повторити

zopín'/at' -a -ajú *nedok.* 1 спинати, спóєвати; шпендликовати; ~ špendlíkmi látku спинати шпендликми полóтно, шпендликовати полóтно 2 складати; ~ ruku складати рýky

zopl/nút' -ne -nú *dok.* 1 спевнити, звязати, зопнути; ~ si vlasy sponkou зопнути во́лосы спóнков 2: ~ ruku зложити рýky

zopl/nút' sa -ne sa -nú sa *dok.* (o koňovi) взопну́ти ся, поставити ся на за́дні но́гы

zops/ut' -uje -ujú *dok. expr.* 1 (pokazit') погубити, пошко́дити, показити, попсу́ти; ~ul mi kladivo він попсув мі мо́лоток 2 (mravne) сказити, показити, деморалізова́ти

zops/ut' sa -uje sa -ujú sa *dok.* 1 (pokazit' sa) показити ся, попсу́ти ся; ро́časie sa ~ulo погóда попсу́ла ся 2 (mravne) показити ся, сказити ся, деморалізова́ти ся

zorl/a -y ž *obyč. v mn. č.* zore зоря; ranné, večerné ~e ránni, večírní zóri; ~ nádeje *pren.* зоря надії áбо сподіваня

zoradisk/o -a s, **zoradiš'/te** -ľa s місце, де люди ставляють ся до за́ступів áбо походованя

zorad/it' -í -ia *dok.* 1 вистроїти, поставити (до рядів); ~ vojenskú jednotku вистроїти воєнську часть 2 привести до поря́дку; упорядкова́ти; розоста́вити; ~ knihy розоста́вити áбо розложити книги • ~ vlakovú súpravu сформова́ти ваго́ны

zorad/it' sa -í sa -ia sa *dok.* вистроїти ся, поставити ся (до рядів); ~ sa do dvojstupe вистроїти ся до коло́ны по́ два

zorať zorie zorú *dok.* 1 čo i bezpredm. поора́ти; ~ pole поора́ти по́ле 2 *hovor. expr.* показити, побáбрати, зба́брати да́шмо́

zor/it' sa -í sa *neos. nedok.* світа́ть, розвидню́є ся; ~í sa розвидню́є ся

zornic//a -e ž, **zorničk//a** -y ž 1 рáнна зві́зда; ~ vychodí, zapadá рáнна зві́зда вихо́дить, захо́дить 2 *zastar. (zrenica)* зрачо́к; rozšírené ~y росшы́рэны зрачы • chrániť *al. strážiť* ako ~u oka хранити як зрачо́к о́ка

zorník -a *m voj.* скла на пліно́вій ма́сці

zorn/ý: ~ uhol a) *odb.* у́гол зрі́ня; б) *pren.* то́чка зрі́ня, у́гол зрі́ня; pod ~ým uhlom niečo з то́чки зрі́ня дачо́го; ~é pole по́ле зрі́ня

zosad//at' -á -ajú, **zosadáv//at'** -a -ajú *nedok.* 1 сходити, виходити; ~ z vlaku сходити áбо виходити з вля́ку; ~ z koňa сходити з ко́ня 2 приземляти ся, присі́дати на зе́млю; lietadlo ~á ероплáн присі́дає

zosad/it' -í -ia *dok.* 1 зосадити; ~ dieťa z voza зосадити ді́тину з во́за 2 одстранити, зняти, одкликати; ~ vládu зошма́рити правлі́ня; ~ niekoho z funkcie одкликати да́кого з фу́нкції

zosad/nút' -ne -nú *dok.* 1 зыйти, злі́зти; ~ z bicykla зыйти з би́ці́рля 2 присі́ти, приземлити ся; lietadlo už ~lo ероплáн ук присів áбо приземлив ся

zosádz//at' -a -ajú, **zosádz/ovat'** -uje -ujú *nedok.* 1 зоса́джовати; ~ chlapca z koňa зоса́джовати хло́пця з ко́ня 2 одстраня́вати, пропу́щати, одкликівати; ~ niekoho z funkcie одкликівати да́кого з фу́нкції

zosek//at' -á -ajú *dok.* 1 обити; ~ omietku обити ва́ківку 2 (o myšiach) обгры́зти, прогры́зти

zosch//nút' (sa) -ne (sa) -nú (sa) *dok.* 1 зосхну́ти ся, высохнути; kvety ~li кві́тки высохли 2 *expr.* высохнути, сху́днути, поху́дити; ~la od žiaľu она́ сху́дла од жа́лю

zoschnut/ý 1 зосхну́тий, сухы́й, высохну́тий; ~á kôra суха́ ко́ра; ~á krv засохну́та кров 2 *expr.* высохну́тий, высохшы́й; ~á tvár высохну́та тва́рь

zosiln/iet' -ie -ejú *dok.* зосилні́ти, ста́ти силні́шим; змі́цніти, змо́гутніти; pohy ~eli но́гы змі́цніли; vietor ~el ві́тор зосилні́в; bolenie hlavy ~elo бо́ліня го́ловы зосилні́ло

zosilniev//at' -a -ajú *nedok.* зосилнєвати ся, ставати ся силнішим; міцніти

zosiln//it' -í -ia *dok.* посилнити; зміцнити; ~ stráž посилнити варту; ~ dopravu послати доповнюючий транспорт; ~ obranu šport. посилнити оборону

zosiln//it' sa -í sa -ia sa *dok.* зосилнити ся; vietor sa ~il вітор зосилнився

zosilňovac//i зосилнюючий, співнюючий; ~ie zariadenie зосилнююча апаратура; ~ia stanica зосилнююча станція

zosilňovač -a *m* зосилнєватель; magnetický *el. tech.* магнетичний зосилнєватель

zosilň//ovat' -uje -ujú *nedok.* зосилнєвати; зміцнєвати; ~ stráž зосилнєвати варту; ~ zvuk зосилнєвати звук

zosilň//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зосилнєвати ся; співнєвати ся; стати могутнішим, інтензивнішим, міцнішим

zosin//iet' -ie -ejú *dok.* посиніти, зосиніти; ~el od zimy посиніти од зими; perý ~eli rámbi посиніли

zosiv//iet' -ie -ejú *dok.* посивіти, стати сивим; попліднути; tvár ~ela тварь поплідніла

zoscák//kať -če -ču *dok.* зоскочіти (*edén za druhým*)

zoscak//ovat' -uje -ujú *nedok.* зоскаковати; ~ padákom зоскаковати парашутом; ~ z električky зоскаковати з трамвая або з електрички

zoscokč//it' -í -ia *dok.* зоскочіти; ~ padákom зоскочіти парашутом; ~ z koňa зоскочіти з коня; ~ z električky вискочіти або зоскочіти із трамвая або з електрички

zoscok -u *m* зоскок; ~ padákom зоскок парашутом

zoscruk//ovat' -uje -ujú *dok.* зошпрубовати (*доведна*)

zoscupen//ie -ia *s* групування; ~ atómov групування атомів; ~ spoločenských síl групування общностных сил; vojenské ~ воєнське групування; ~ hviezd конфігурація звезд

zoscup//it' -í -ia *dok.* згрупувати

zoscup//it' sa -í sa -ia sa *dok.* згрупувати ся
zoscup//ovat' -uje -ujú *nedok.* групувати
zoscup//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* групувати ся

zoslabený ослабєний, зослабнутый; ~ člověk ослабєний чоловік; ~ organizmus зослабєний організм

zoslabb//it' -í -ia *dok.* ослабити; ~ radiáciu *odb.* ослабити радіацію; ~ účinok niečoho ослабити діяння дачого

zoslabb//it' sa -í sa -ia sa *dok.* ослабнути, стати ся слабим

zoslabb//núť -ne -nú *dok.* ослабнути, зослабнути; od choroby ~ol він ослабнув од хвороты

zoslabb//ovat' -uje -ujú *nedok.* ослабляти

zoslabb//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ослаблєвати, слабїти

zosladd//núť -ne -nú *dok.* стати солодким, солодшым

zosciesň//it' -í -ia *dok.* зосмішнити, висміяти, быти на посміх

zosciesň//it' sa -í sa -ia sa *dok.* зосмішнити ся, стати смішным, стати на посміх

zosciesň//ovat' -uje -ujú *nedok.* зосмішнєвати, висмієвати, осмієвати

zosciesň//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зосмішнєвати ся, быти посміхом, ставати ся смішным

zoscimol//it' -í -ia *dok. expr.* сфукнути, змастити, стрепати; ~ úlohu змастити задачу

zoscimutn//iet' -ie -ejú *dok.* зосмутніти; зармутити ся, скормутити ся

zosňať zosníme zosnímu *dok.* зняти; ~ z vešiaka зняти з вішакá

zosn//ovat' -uje -ujú *dok.* 1 зробити основу, уткати, уплєсти; pavúk ~oval sieť павук утків павучину 2 задумати, скласти, приправити, зорганізувати; ~ plán, sprisahanie приправити план, повстаня

zosnul//á -ej ž покійна, покійниця

zosnulý¹ покійный, усопшый; ~ otec покійный отець

zosnul//ý² -ého покійный, покійник

zosnúť zosne zosnú *dok.* умёрти, скінча́ти ся

zosobášen//ý женáтый; ~á выдата; sú -í они побрáты; je s ňou ~ він оженив ся з нёв, они побрáли ся áбо повінча́ли ся; nie je s ním ~á онá з ним не побрáла ся, онá за нёго не выдала ся

zosobáš//it' -i -ia *dok.* повінча́ти, побрáти

zosobáš//it' sa -i sa -ia sa *dok.* взяти ся, побрáти ся, повінча́ти ся, поженити ся; máти свáдьбу

zosobn//it' -í -ia *dok.* персоніфіковáти, зособнити, зобразити

zosobň//ovat' -uje -ujú *nedok.* персоніфіковáти, зособнёвáти, зображáти; ~ prírodu персоніфіковáти природу

zospodu *prísl.* здóлы, зоспóду

zospoločenšten//ie -ia s *ekon.* обобществлénня; соціаліза́ція

zospoločenšt//it' -í -ia *dok. ekon.* обобществити; соціалізовáти *nedok. dok.*

zostaren//ý постарівший, зостарівший ся; ~ á tvár постарівша тварь

zostar//iet' -ie -eju *dok.* зостаріти, постаріти; зостаріти ся; otec už ~el отéць уж постарів áбо зостарів ся; tvár jej ~ela ей тварь постаріла

zostariev//at' -a -ajú *nedok.* старіти; matka už ~a máти уж старіє

zostar//núť -ne -nú *dok.* постаріти, зостаріти ся

zostat' zostane zosnanú *dok. v rôzn. význ.* зостáти, остáти; ~ doma зостáти дóма; ~ на пос зостáти на нoч; zostal tam do večera він зостáв ся там до вéчора; ~ v tajnosti зостáти в та́йности; ~ bez následkov зостáти без наслідків; ~ pokojný зостáти спокійним; ~ chladnokrvný зостáти холоднокрóвним; ~ dlžný niekomu не́що зостáти довжником да́кому; ~ starou dievkou зостáти стáров дівков; ~ starým mládencom зостáти слобóдним; ~ trčať niekde застря́ти да́де; ~ sám зостáти сам; ~ bez peňazí зостáти без пі́нязей
● ~ niekomu на krku зостáти да́кому на

ка́рку; ~ на polceste зостáти на півдорóгы; ~ na holom *hovor.* зостáти з ничім; ~ bez chleba зостáти без хлі́ба; ~ na chvoste *expr.* зостáти на хвóсті; ~ na ocot *žart.* зостáти на оцёт áбо стáров дівков; ~ na semeno *hovor. žart.* зостáти на семéно áбо слобóдним

zostat//ok -ku *m* остáток

zostav//a -y *ž 1* зложі́ня; farebná ~ фарбя́не зложі́ня; určiť ~u mužstva *šport.* конкретізовáти зложі́ня ко́мáнды *2 tel.* про́грам; povinná ~ повинний про́грам упрáжнénня, повинны упрáжнénня

zostáv//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ. (3)* оставáти; ~ doma оставáти дóма; ~ v platnosti оставáти дійсним; ~ nažive оставáти живым; ~ rozadu заоставáти
● ~ niekomu на krku сиді́ти áбо оставáти да́кому на ка́рку; ~ na papieri *al. púhou literou* оставáти на па́пірі; ~ на chvoste оставáти на хвóсті, быти на хвóсті; ~ на ocot *hovor. žart.* оставáти на оцёт, оставáти стáров дівков; ~ на semeno *hovor. žart.* оставáти на семéна áбо слобóдним

zostav//it' -í -ia *dok.* зложити, склáсти, вытворити; ~ program склáсти про́грам; ~ rozpočet зробити розраху́нок; ~ komisiu вытворити комі́сію; ~ kandidátku склáсти список канді́дátів; ~ mužstvo зложити ко́мáнду

zostav//ovat' -uje -ujú *nedok.* складáти, вытваря́ти

zostra *prísl.* різко, енергі́чні, прикро

zostrel -u *m* зóстріл (на́слідком котрóго був збитий ероплáн *i m. n.*)

zostrel//it' -í -ia *dok.* зострі́лити; підстрі́лити; ~ lietadlo зострі́лити ероплáн

zostrel//ovat' -uje -ujú *nedok.* зострі́лєвáти; підстрі́лєвáти

zostriel//at' -a -ajú *dok.* перестрі́ляти, позбивáти; postupne ~al všetkých vrahov він постúпні перестрі́ляв вшитких вороблі́в

zostrih -u *m* мо́нтаж; ~ filmu мо́нтаж фі́лму

zostrih//ať -á -ajú *dok.* зострига́ти, пострига́ти; обрізати; ~ *vetvičky* зострига́ти або обрізати конарики

zostriháv//ať -a -ajú *nedok.* зостриговати; обрізовати

zostrih//núť -ne -nú *dok.* 1 підстричі; обрізати; ~ *vlasý* підстричі во́лосы 2 змонтова́ти; ~ *film* змонтова́ти фі́лм 3 *krajč.* выкро́їти, скро́їти; ~ *šaty* выкро́їти або скро́їти шма́ты

zostrihovať *p.* **zostrihávať**

zostr//iť -í -ia *dok.* 1 зробити острішым (на смак); ~ *jedlo* зробити їдлò дость острим 2 (*zrak, sluch ap.*) напругну́ти, напругі; ~ *zrak* напругну́ти зрак; ~ *sluch* напругну́ти слух; ~ *pozornosť* напругну́ти внимáвость 3 зострити, зосилнити; ~ *útlak* зосилнити ўти́ск 4 зострити, звышы́ти; ~ *trest* зострити ка́ру; ~ *väzenie* зострити арешта́нтський режі́м

zostr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (о *zmysloch*) заострити ся, зліпшы́ти ся; *zrak sa tu* ~il ёго зрак заострив ся 2 зосилнити ся; *mrazy sa* ~ili морóзы зосилнили ся

zostroj//iť -í -a *dok.* сконштуова́ти; ~ *nový stroj* сконштуова́ти нову́ машыну

zostroj//ovať -uje -ujú *nedok.* конштуова́ти; ~ *prístroj* конштуова́ти прибо́р

zostrojovateľ -a *m* конштуо́ктор

zostr//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 робити острішым (на смак); ~ *chuť* не́що́го придава́ти острішый смак дачо́му; робити даштò острішым 2 (*zrak, sluch ap.*) напруга́ти; ~ *pozornosť* напруга́ти внимáвость 3 зóстрєвати, зосилнєвати; ~ *útlak* зосилнєвати ўти́ск 4 робити стрóгшым; ~ *trest* звышовати мі́ру покара́ня, робити покара́ня суровішым, зóстрєвати ка́ру

zostr//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 (о *zmysloch*) зóстрєвати ся; зліпшовати ся 2 зосилнєвати ся; *mrazy sa* ~ujú морóзы зосилнюють ся

zostručn//iť -í -ia *dok.* скоротити; зробити стислішым; ~ *výklad* скоротити высвітлі́ня

zostruh//ať -a -ajú *dok.* зостпруга́ти, оспруга́ти

zostup -u *m* 1 (*dej*) сходж́ня; ~ *zo schodov* сходж́ня долòв ґарáдичами 2 (*miesto*) сходж́ня, місце сходж́ня 3 (*úpadok, pokles*) па́діня, пе́рє́с; ~ *remesiel* па́діня ремє́сел 4 *šport.* пе́рє́хід до низшой клáсы

zostúp//iť -í -ia *dok.* зыйти; ~ *schodmi* до півни́це зыйти ґарáдичами до пивни́ці; ~ *z vlaku* зыйти з влáку або з по́їзда; ~ *z koňa* зыйти з ко́ня • ~ *z neba* *náb.* зыйти або спустити ся з небє́с

zostupn//ý нисхóдный; ~á *tendencia* те́нденція к пони́жіню; ~á *intonácia* *lingv.* нисхóдна інтона́ція; ~á *stupnica* *hud.* нисхóдна ґа́ма

zostup//ovať -uje -ujú *nedok.* спуща́ти ся, сходити; ~ *dolu* *schodmi* сходити по ґарáдичах; ~ *z vlaku* сходити з влáку або з по́їзда; ~ *z bicykla* сходити з бі́ци́рля

zosúk//ať -a -ajú *dok.* зосукáти; ~ *motúz* зосукáти мо́туз

zosúk//ovať -uje -ujú *nedok.* зосу́ковати, сукáти

zosúlad//iť -í -ia *dok.* *hovor.* зладити, скоорди́новати, зґармонізова́ти; ~ *časti plánu* зладити ме́джі собо́в ча́сти плáну

zosun -u *m* зосу́нення; ~ *rôdu* зосу́нення зе́млі

zosu//núť -nie -nú *dok.* зосу́нути; посу́нути

zosu//núť sa -nie sa -nú sa *dok.* зосу́нути ся, звалити ся, упáсти, погну́ти ся; *lavina sa* ~nula лавина зосу́нула ся; *strecha sa* ~nula стрі́ха звалила ся або зосу́нула ся

zosurov//ieť -ie -eju *dok.* погрубі́ти, оргубі́ти; *črty tváre mu* ~eli рисы тва́ри у не́го погрубі́ли; *ľudia vo vojne* ~eli люди в ча́сі во́йны оргубі́ли

zosuš//ať sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосыхáти ся

zosušen//ý *expr.* вихуднутый, зосхну́тый; *človek* ~ *od choroby* вихуднутый чоловíк од хворóты; ~á *tvár* вихуднута тварь

zosuš//iť sa -í sa -ia sa *dok.* высушы́ти ся; зосхну́ти ся; *slivky sa* ~ili сливкы высушы́ли ся

zosuv -u *m* *geol.* зóсув; зосýнення; ~ рôdy зóсув зéмли

zosúv//at' -a -ajú *nedok.* зосувáти, посувáти

zosúv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосувáти ся, посувáти ся

zosvalnat//iet' -ie -ejú *dok.* зосвалнатíти, стáти свалнáтым

zosych//at' (sa) -á (sa) -ajú (sa), **zosycháv//at' (sa)** -a (sa) -ajú (sa) *nedok.* 1 зосыхáти ся, висыхáти 2 *expr.* висыхáти, хýднути

zosyp//at' -e -ú *dok.* 1 стрясти, зосыпати; ~ *sneh* *zo stromu* стрясти снiг *zo стрóму* 2 зосыпати; ~ *všetko* *obilie* *na jedno miesto* зосыпати вшитке зéрно на еднó мiсце

zosýp//at' -a -ajú *nedok.* 1 зосыпати, ссыпати 2 (*na jedno miesto*) зосыпати

zosyp//at' sa -e sa -ú sa *dok.* 1 осыпати ся, зосыпати ся; *z rovaly sa ~al prach* з пóвалы зосыпав ся пóрох 2 (*zrútiť sa*) звалити ся, збýрати ся, россыпати ся, распáсти ся; *dom sa ~al* дiм звалив ся 3 *pren.* звалити ся, упáсти; ~al sa *na zem* вiн звалив ся на зéмлю 4 *na koho, čo expr.* посыпати ся; ~ali sa *naň otázku* на нёго посыпали ся вoпpóсы

zosýp//at' sa -a sa -ajú sa *nedok.* зосыпати ся, сыпати ся; *z rovaly sa ~ajú piliny* з пóвалы сыплють ся пилoвини

zosypávať p. zosýpať

zosypávať sa p. zosýpať sa

zošal//iet' (sa) -ie (sa) -ejú (sa) *dok.* 1 зошалíти ся, зблaзнити ся, зыйти з розúму, стратити розúм; *syn sa mu ~el* ёго сын зошaлiв áбо зышóв з розúму 2 *do koho, čoho expr.* стратити гóлову *pro kóго, што*; залюбити ся, поблaзнити ся; ~el sa *do nej* вiн залюбив ся до нёй, вiн стрaтив iз-зa нёй гóлову

zošediv//iet' -ie -ejú *dok.* осивíти, посивíти

zošed//núť -ne .nú *dok.* осивíти

zošer//it' sa -í sa *neos. dok.* змёрькнути ся, потемнiти

zošikm//it' -í -ia *dok.* скосити, зробити кóсым

zošikm//it' sa -í sa -ia sa *dok.* стáти кóсым

zošikm//ovat' -uje -ujú *nedok.* скóшовати, робити кóсым

zošikm//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ставáти ся кóсым

zoši//núť sa -nie sa -nú sa зосýнути ся, схóвзнути, зошмыкнути ся

zoširopa prísl. 1 (*naširopo*) до шырькы, нашырóко, шырóко; ~ *rozkladať rukami* нашырóко розмáховати рукáми; ~ sa *usmiať* шырóко засмiяти ся, засмiяти ся на пóвный рот 2 (*obšírne*) обшырні, подрiбно, здoвгáво; ~ *vysvetliť niečo* подрiбно высвітлити áбо обяснити дaштó

zošiť -u/-a m 1 писáнка, тейка; *roznámkový ~* блокнóт, позначкóва писáнка; *potový ~* нотóва писáнка 2 видáня, тейка, нóмер (*журнáла*); *slovník vychádza v ~och* словник выдáвать ся окрёмими видáнями áбо во фóрмi писáнок

zošiť *zošije zošijú dok.* сшыти; ~ *švy* перешыти áбо сшыти швы; ~ *gapu* сшыти áбо зашыти рáну

zošiťov//ý: ~é vydanie писанкóве áбо тейкóве видáня

zošív//at' -a -ajú *nedok.* зошывáти, сшивáти; ~ *šviku* зошывáти швы; ~ *gapu* зошывáти рáну

zoškliv//iet' -ie -ejú *dok. expr.* стáти шкарéдым áбо брыдкым, ошкаредíти, обрыднути

zoškliv//iet' sa -ie sa -ejú sa *dok. кому expr.* стáти протiвным, спротiвити ся; зуновáти ся кóму, омерзити кóго

zoškliv//it' -í -ia *dok. кому čo, koho expr.* спротiвити, згнусити, выкликати у дaкóго протiвность к чóму, кóму

zoškliv//it' sa -í sa -ia sa *dok. кому expr.* спротiвити ся, стáти протiвным, згнусити ся; ~il sa *mi tým, že to urobil* вiн мi став протiвным зáто, же так зробив

zoškrab//at' -e -ú, **zoškriab//at'** -e -u *dok. čo z čoho* ошкрябати, зошкрябати; ~ *farbu z nábytku* ошкрябати фáрбу зо скринь; ~ *hrdzu* ошкрябати ярджú

zoškrab//ať sa -e sa -ú sa, **zoškriab//ať sa** -e sa -u sa *dok.* зошкрябати ся; lak sa ~al лак зошкрябав ся

zoškrab//núť -ne -nú *dok.* зошкрябнути, здёрти; ~ kožu здёрти ко́жу

zoškrab//ovať -uje -ujú *nedok.* зошкрябовати; ~ farbu z niečoho зошкрябовати фа́рбу з дачо́го

zoštíhl//ieť -ie -ejú *dok.* зробити ся тонким/худым/дрічним, похуди́ти

zoštíhl//iť -i -ia *dok.* зробити ся тонким, дрічним; tieto šaty jej ~ili то́ты шма́ты зробили ей дрі́чнов

zoštyliz//ovať -uje -ujú *dok.* скла́сти, написа́ти; зоштілізова́ти; ~ žiadosť скла́сти а́бо зоштілізова́ти заяву а́бо пожа́дованя

zošuch//núť sa -ne sa -nú sa *dok.* зошмыкнути ся, сховзнути ся; ~ol sa na zem він зошмыкнув ся на зе́млю

zošuch//ovať -uje -ujú *nedok.* зошма́рєвати, змі́товати; випоро́шувати

zošuch//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зошмыковати ся

zošúveren//ý *expr.* 1 покриве́ный, скриве́ный; ~á doska покриве́на до́ска 2 зморще́ный, скруче́ный, скорче́ный; ~ starček зморще́ний ста́рець

zošúver//iť sa -í sa -ia sa *dok. expr.* 1 покривити ся, скривити ся; doska sa ~ila до́ска покривила ся 2 зморщи́ти ся, скорчи́ти ся; celý sa od choroby akosi ~il од хворо́ты він яко́сь высох а́бо став ме́ншым

zošvagr//iť sa -í sa -ia sa *dok.* зошва́грити ся

zoťať zotne zotnú *dok.* 1 одруба́ти, стя́ти; ~ vrchovec stromu одруба́ти ве́рх стро́му; ~ hlavu стя́ти го́лову 2 зруба́ти; ~ strom зруба́ти стром

zotav//iť sa -í sa -ia sa *dok.* попра́вити ся, зотавити ся, выздоровити ся; ~ sa po chorobe попра́вити ся по хворо́ті

zotav//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* поправля́ти ся, зота́влєвати ся (*по хворо́ті*)

zotavov//ňa -ne žдім одпочі́нку, оздраво́вня; detská ~ дім одпочі́нку для діте́й

zotier//ať -a -ajú *nedok.* стера́ти, вытера́ти; ~ si slzy z tváre стера́ти слы́зы з тва́ри; ~ tabuľu špongiou стера́ти та́блу губко́в

zotl//ieť -ie -ejú *dok.* 1 (*o organických látkach*) стлі́ти, згни́ти; hnoj ~el гній стлі́в, гній пере́горів/перегни́в 2 (*zhorieť bez plameňa*) стлі́ти; posledné uhľiky ~eli послі́дні ўгли́кы стлі́ли а́бо пере́горіли

zotliev//ať -a -ajú *nedok.* 1 (*o organických látkach*) тлі́ти, гни́ти; slama ~a соло́ма тлі́є а́бо гни́є 2 (*horieť bez plameňa*) тлі́ти

zotm//ieť sa -ie sa *neos. dok.* стемні́ти • ~elo sa mi pred očami зотми́ло ся мі пе́ред оча́ми

zotmiev//ať sa -a sa *neos. nedok.* зме́рькати ся, темні́є

zotr//ieť -ie -ú *dok.* сте́рти, выте́рти; ~ si pot z čela сте́рти пот з че́ла; ~ tabuľu špongiou выте́рти та́блу губко́в

zotročeny *expr.* підма́нений; ~ ľud підма́нений наро́д

zotroč//iť -í -ia *dok.* підма́нити; ~ národ, krajinu підма́нити наро́д, краї́ну

zotročiteľ -a *m* підма́нитель

zotroč//ovať -uje -ujú *nedok.* підма́нєвати; ~ národ, krajinu підма́нєвати наро́д, краї́ну

zotročovateľ -a *m* підма́нитель *m*

zotrvačník -a *m tech.* іне́ртник, іне́ртне ко́лесо

zotrvačnosť -ti ž іне́рція; ~ hmoty, pohybu іне́рція ма́сы, погы́нання; robiť zo ~ti робити по іне́рції

zotrvačn//ý іне́ртный; ~á hmota fyz. іне́ртна ма́са; ~á sila сила іне́рції

zotr//vať -á -ajú *dok.* 1 *v čom* продо́жувати *nedok.* (*робити да́шмо*); ~ *v hneve* во́чі не́кому продо́жувати гні́вати ся на да́кого; ~ *v láske* продо́жувати люби́ти 2 зоста́ти, побы́ти, затрима́ти ся; ~ *v srdečnom rozhovore* прове́сти час в се́рдечній бі́сіді

zotrvať//ať -a -ajú *nedok.* 1 *v čom* продо́жувати (*робити да́шмо*); ~ *v láske*

продóжувати любити **2** зоставáти, бути, затримувати ся

zovňajš//ok -ka/-ku *m* взгляд, вызор; вонка́йшок; príjemný ~ приемный взгляд; dbať o svoj ~ старáти ся о свій вызор

zovr//iet'¹ -ie -ú *dok.* скупіти, закупіти; voda ~ela вода скупіла; hnev v ňom ~el в нім вскупів гнів

zovr//iet'² -ie -ú *dok.* **1** стиснути; ~ päšť стиснути пясть áбо кулак; ~ do náručia стиснути в об'ятях **2** окружити • uhol zovretý priamkami *geom.* угол, вытвореный двомá прямými

zovr//iet' sa -ie sa -ú sa *dok.* стиснути ся, стягнути ся; hrdlo sa mu ~elo ёму стягло ся горло

zovšade, zovšadiaľ *prisl.* зовсáды

zovšedn//iet' -ie -ejú *dok.* стáти обыча́йным, каждодённым, дённым

zovšeobecnen//ie -ia *s* обобщ́іяня; vedecké ~ нау́чне обобщ́іяня

zovšeobecn//iet' -ie -ejú *dok.* вóйти до живóта, бути шы́роко пошы́ренным

zovšeobecn//it' -í -ia *dok.* обобщ́іти, павшалізовáти; ~ pracovné výsledky павшалізовáти результáты робóты; ~ vedecké poznatky обобщ́іти досягн́үта нау́кы

zovšeobecň//ovat' -uje -ujú *nedok.* обобщ́áти, генералізовáти, абстраговáти; ~ vedecké poznatky обобщ́áти досягн́үта нау́кы

zoxid//ovat' (sa) -uje (sa) -ujä (sa) *dok. chem.* окіслити ся; železo sa ~ovalo желізо окіслило ся

zozadu *prisl.* одзáду; napadnúť ~ напáсти одзáду

zozbier//at' -a -ajú *dok. v rôzn. význ.* позберáти; ~ napadané ovocie позберáти попáдану овоцину; ~ piesne do zborníka позберáти співанкы до зб́ірника; ~ materiál na štúdiu позберáти матеріáл для статі

zozbier//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** (zísť sa) позберáти ся, зыйти ся; rodina sa ~ala u

nás родинá позберáла ся у нас **2 expr. (prísť k sebe)** спам'ятáти ся, прийти к sóбі; už sa ~ala z prvého ľaku она́ уж спам'ятáла ся áбо пришлá к sóбі од пёршого настраш́іяня **3 expr. (vstať)** встáти, підняти ся; ledva sa ~al zo zeme він лёдва підняв ся зо зёмлі

zozelen//iet' -ie -ejú *dok.* позеленіти; od zlosti *pren.* позеленіти од злóсти

zozim//it' sa -í sa *neos. dok.* похолодніти; navečer sa ~ilo к вёчору похолодніло

zoznam -u *m* список, каталóг, перістер; ~ tovaru список товáру; ~ žiakov список учеників; voličský ~ список волителів; telefónny ~ телефонный каталóг

zoznáml//it' -í -ia *dok.* **1** koho *s čím* познакомити; ~ študentov z témou prednášky познакомити штудéнтів з тёмов лёкці́ї **2** koho *s kým* познакомити кóго з кým; представити кóго кóму; ~ il ma so svojim priateľom він познакóмив мéне зо своїм приятелём

zoznáml//it' sa -i sa -ia sa *dok.* **1** *s čím* познакомити ся; ~ sa *s novým prostredím* познакомити ся з новými обстáвинами **2** *s kým* познакомити ся

zoznamovací: ~ večerok вёчор стрітн́үтя (вёчор, оргáновáный для тóго, жéбы позна́ли ся членóви колектіву)

zoznam//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** koho *s čím* познакóмлёвати, знакомити **2** koho *s kým* знакомити кóго з кým, представляти кóго кóму

zoznam//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** *s čím* зозна́млёвати ся, знакомити ся; ~ sa *s novým problémom* познакóмлёвати ся з новým проблéмом **2** *s kým* знакомити ся

zožať zožne zožnú *dok.* **1** зожáти, скосити; ~ obilie зожáти áбо скосити зёрно; ~ trávu скосити траву; ~ úrodu позберáти урóду **2** *pren.* зожáти; ~ úspech máti ўспіх (у кóго)

zožehľ//it' -í -ia *dok.* забіглёвáти; ~ záhyb na sukni забіглёвáти фáлду на сýкні

zoženštený *pejor.* дость мягкый, немужный, ніжный, поженщёный, женщёный

zoženšť//ovať -uje -ujú *nedok.* зожєнщовати, зніжовати

zožier//ať -a -ajú *nedok.* 1 поїдати, зожєрати; húsenica ~a listy stromov гусєніця зожєрати листя стрómів 2 розїдати; hrdza ~a železo ярджа розїдати желізо 3 *koho, čo expr.* зожєрати, грызти, трапити; ~ajú ho pochybnosti єго грызє сóвисть

zožier//ať sa -a sa -ajú sa *nedok. expr.* зожєрати ся, грызти ся, трапити ся

zožín//ať -a -ajú *nedok.* 1 зженати, скóшовати; ~ trávu скóшовати траву 2 *pren.* пожинати; ~ vavríny пожинати ваврины

zožlt//núť -ne -nú *dok.* пожовтіти; listie ~lo дистя пожовтіло; ~ol od zlosti він пожовтів од злóсти

zožmol//iť -í -ia *dok. expr.* покорчіти; ~ papier покорчіти пáпирь; ~ vreckovku v ruke покорчіти в рýці хýща до нóса

zožl//uť -uje -ujú, **zožl//uvaf** -uje -ujú *dok.* розжувати; ~ jedlo *al.* potravu розжувати стрáву

zôkol: ~vôkol *prisl.* наоколо; ~vôkol všade boli lesy наоколо были всяды лісы

zrač//iť sa -í sa -ia sa *nedok.* одражати ся, проявляти ся; v jej tvári sa ~ilo veľké parátie на єй твáри одражало ся велике напятя

zrač//iť sa -i sa *neos. dok. expr.* захотіти ся зробити даштó, задумати ся

zrad//a -y ž зрада; невірність; manželská ~ невірність побратых; dopustiť sa ~y допустити ся зрады, зрадити

zradc//a -u *m* зрадник; ~ vlasti, národa зрадник отчїзны, нарóда

zrad//iť -í -ia *dok. koho, čo* 1 зрадити кóго, што; вызрадити кóму, чóму; ~ vlast' зрадити отчїзну 2 (*prezradit'*) вызрадити

zradky//ňá -ne ž зрадничка

zrádnik -a *m hovor.* 1 епілєнсія; ~ ho mese він мать епілєнсію 2 *expr.* чорт, дябол; čo je to za ~? што за чорт!; ba kieno ~a! якóго чóрта! bodaj ho ~ metal! чорт єго берь áбо возь(мий)!

zradn//ý 1 зрадный, клáмный, фалóшный, підлий, злый 2 *pren.* зрадный; ~á slza зрадна слызá; ~ úsmev фалóшный ýсмів 3 кламливый, закєрный; небезпєчный; ~ vír кламливый áбо закєрный выр; ~é počasie кламлива порóда

zrádz//ať -a -ajú *nedok. koho, čo* 1 зраджовати кóго, што; клáмати кóго 2 вызраджовати; ~ tajemstvo вызраджовати тайну

zrach//otaf -oce -ocú, **zrachot//it'** -í -ia *dok.* загырміти, зарахотати; hrom zrachotal гром загырмів

zrak -u *m* 1 (*jeden z piatich zmyslov*) зрак; mať dobrý, slabý ~ máti дóбрый, слабый зрак; ~ mu slabne зрак ємý згїршує ся áбо кáзить ся; stratit' ~ стратити зрак 2 (*oči*) óчі, взгляд, вызор; nepúšťaf ~ z niekoho, niečoho не спущати óчі з дакóго, дачóго; prebehnúť *al.* preletieť ~om перебігнути очáми; premerať ~om зміряти взглядом áбо очáми; zablúdiť ~om нєкат шмарити óчі да́дє; запозєрати ся на даштó, застáвити ся очáми на дачím; prebodnúť ~om *expr.* проколóти взглядом; vpiť sa ~om do niekoho *expr.* впити ся очáми до дакóго; zaslepiť ~ niekomu *expr.* засліпити óчі дакóму

zrakov//ý зраковый; ~ orgán óрган зраку; ~ vmem зраковє спринимáня; ~á pamaf' зраковá пáмать

zrána *prisl.* зрана; vybral sa na cestu skoro ~ він выбрав ся на дорóгу скóро рáно áбо зрана

zranen//ie -ia *s* пораніння; ľahké, ťažké ~ легкє, тяжкє пораніння; utrieť ~ достáти пораніння; podľahnúť ~iu умєрти од пораніння

zranený поранєный

zran//it' -í -ia *dok.* 1 ранити *nedok. dok.* поранити; mína ho ~ila єго поранила мíна 2 *pren.* ранити *nedok. dok.*, причинити бóлість; život ju ~il жывот приніс єй мнóго ран

zran/iť sa -í sa -ia sa *dok.* поранити ся, ранити *nedok. dok.* себе, ранити себе (*дашмо*)

zraniteľn/ý 1 зранюючий; ~é miesto зранююче місце *aj pren.* 2 маючий слаби місця, слабый, зранюючий

zraň/ovať -uje -ujú *nedok.* 1 ранити *nedok. dok.* 2 *pren.* ранити *nedok. dok.* причиняти трапіня

zraň/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ранити *nedok. dok.* себе, ранити себе (*дашмо*)

zrapav/iieť -ie -eju *dok.* стати рапавым, драпавым, грубым; огрубнути; *tvar jej* ~ela ей тварь стала рапавов, ей тварь огрубла

zrast -u *m* зросну́тя; ~ *kostí* зросну́тя ко́стей

zrásť *zrastie* *zrastú* *dok.* 1 зросну́ти; *štery* *dobre* *zrástli* скіпи до́бри зросли ся; *zlomená* *noha* *rychlo* *zrástla* зломéна но́га ско́ро зросла́ ся 2 *s kým, čím* зрости ся, звыкнути ся, сплинути ся; *nový* *pracovník* *rychlo* *zrástol* *s kolektívom* новый робітник ско́ро сплинув з колектівом

zrásť sa *zrastie* *zrastú* *sa* *dok.* зрости ся; *kosť* *sa* *mu* *zrastie* кість ёму зросте́ ся

zrast/аť -á -ajú *nedok.* 1 зроста́ти ся; *zlomená* *ruka* *rychlo* ~á зломéна ру́ка ско́ро зроста́ть ся 2 *s kým, čím* зроста́ти ся, звыка́ти ся; сплива́ти ся *rychlo* ~ *s novým* *kolektívom* ско́ро зроста́ти ся з новым колектівом

zrast/аť sa -á sa -ajú sa *nedok.* зроста́ти ся; *zlomená* *ruka* *sa* *rychlo* ~á зломéна ру́ка ско́ро зроста́ть ся

zrasten/lec -са *m min.* зросток

zrasten/lie -ia *s* 1 зросну́тя; ~ *kostí* зросну́тя ко́стей 2 *kniž.* спо́їня; ~ *s prírodou* спо́їня з приро́дов

zrastenos/iť -ti *ž* привязано́сть; ~ *sedliaka* *s ródo*у привязано́сть селянина к зе́млі

zrasten/ý зросну́тий; ~é *obrvy* *al.* обо́чіе зросну́ты о́бервы

zrát/аť -а -ajú *dok.* зраховáти, выраховати; ~ *straty* зраховáти шко́ды • *to* *sa* *dá* *na* *prstoch* ~ *hovor.* то́то мож на пáлцях перераховáти

zrat/ovať -uje -ujú *hovor.* захи́ранити; ~ *od smrti* захи́ранити од сме́рти

zraz -u *m* 1 стрі́тну́тя, зібра́ня, зыйджі́ня, зраз; ~ *je* *pred školou* о́дсьме́го ра́но стрі́тну́тя пе́ред шко́лов о́ восьмі́й ра́но 2 (*zrážka*) збитя; ~ *molekul* *fyz.* збитя мо́лекул

zráz -u *m* сваг, прудкий сваг; *vysoký* ~ висо́кий сваг

zrazenin/а -у *ž* зразени́на ~ *krvi* *lek.* зразени́на кро́ві

zrazen/ý зразе́ний; ~é *mlieko* зразе́не мо́локо; ~á *krv* зразе́на кров

zraz/iť -í -ia *dok.* 1 збити; зошма́рити, звалити; ~ *jablo* *zo stromu* збити я́бло зо стрóму; ~ *il* *ma* *dolu* *z rebríka* він звалив ме́не з драби́ны 2 (*o dopravných prostriedkoch*) зра́зити; *auto* *ho* ~ilo ё́ро зра́зило а́вто 3 (*odrazit' smerom nadol*) одбити; ~ *loptu* одбити ло́пту 4 (*odlomiť*) зрі́зати, збити; *blesk* ~ *il* *vrchovec* *stromu* блеск зрі́зав ве́рх стрóму 5 *čo* (*strhnúť*) сто́ргнути, знижы́ти; ~ *niekomu* *z platu* сто́ргнути да́кому зо за́робку 6 *hovor.* (*znižit'*) збити, знижы́ти; ~ *horúčku* збити те́плоту́ а́бо те́мперату́ру 7 (*prirazit'*) притягну́ти, стягну́ти; ~ *stoly* *dovedna* притягну́ти сто́лы (к со́бі); ~ *opäť* *čeryknuti* за́п'ятками • ~ *niekoho* *na kolená* по́ложыти на ко́ліна да́кого; ~ *niekomu* *hrebef* *al.* *hrebienok* обламáти а́бо зломити ро́гы да́кому; *pokoriti* *niekoho* да́кого, скротити да́кого

zraz/iť sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *s kým, čím* *i bezpredm.* зра́зити ся, збити ся, стрі́тити ся; *autá*, *vaky* *sa* ~ili а́вто, влáкы збили ся; *žiak* *sa* ~ *il* *z učiteľom* ученик налетів на учі́теля 2 *s kým, čím* (*začať* *boj*) зра́зити ся; вступити до бо́ю; ухóпити ся; *študenti* *sa* ~ili *s* *políciou* штудéнты ухóпили ся з полі́цієв 3 (*o tkaninách*) збі́гнути ся; *sukňa* *sa* ~ila сýкня збі́гла ся 4 зра́зити ся; *mlieko* *sa* ~ilo мо́локо зра́зило ся; *krv* *sa* ~ila кров зра́зила ся 5 *expr.* (*povadiť* *sa*) пова́дити ся, пога́дати ся, ухóпити ся (*в гада́ні* *i* *m. n.*)

zrzázy прудкий; ~ breh прудкий бéper

zrazu prisl. 1 (*náhle, odrazu*) náгли, náраз, одрáзу, в тоту мiнyту; ~ sa jej všetko stalo ľahostajné ей náраз зачалó быти вшытко легковáжне 2 (*nýchlo, pečakane*) тáкой, неочéкованi, скóро, неназдáйки; ~ odísť, odcestovať одыйти неочéкованi

zráž/lať -a -ajú *nedok.* 1 збивáти; ~ orechy zo stromu збивáти óриxy зо стрóму 2 (*v dopravných prostriedkoch*) збивáти; autá často ~ajú chodcov áвта чáсто збивáють пiшóхóдiв áбо хóдцiв 3 (*odrážat' smerom nadol*) одбивáти; ~ puk, lortu одбивáти пук, лóпту 4 *čo (strhávat)* стóрговати; ~ niekomu z platu стóрговати дакóму зо зáробку áбо з плáту 5 *hovor.* (*znižovať*) збивáти, знижовати; ~ horúčku знижовати теплоту 6 (*prirážat'*) притяговати, стяговати; ~ stoly dovedna притяговати стóлы; ~ opäťky чéрькати зáпятками • ~ niekoho na kolená клáсти на кóлiна дакóго; ~ niekomu hrebeň *al.* hrebienok облáмовати дакóму рóгы; покорити дакóго, скротити дакóго

zráž/lať sa -a sa -ajú sa *nedok.* 1 *s kým, čím i bezpredm.* збивáти ся; vlaky sa často ~ajú влáкы чáсто збивáють ся 2 *s kým, čím (začínať boj)* хáпати ся, ступáти до конфлiкту; študenti sa často ~ajú s políciou штудéнты чáсто вступáють до конфлiкту з полiцiйцв 3 (*o tkaninách*) збiгáти ся; častým praním sa látka ~a чáстым прáнeм полóтно збiгáть ся 4 усáджувати ся; vodné paru sa ~ajú водны пáры усáджують ся 5 *expr.* задрáповати ся, доставáти ся до конфлiкту, вáдити ся, гáдати ся; neraz sa s ním ~al v prudkých polemikách він чáсто доставáв ся з ним до óстрой полéмики

zražavosť -ti ž збiгáвóсть; зражанливóсть; ~ látok збiгáвóсть матерiáлiв; ~ krvi *lek.* зражанливóсть крóви

zražavilý збiгáвий; ~á tkanina збiгáве полóтно

zrážk/la' -y ž 1 гавáрiя, колiзiя; збитя, зразiня, стрiтнýтя; ~ vlakov, aut збитя влáкiв, áвт; ~ meteorov стрiтнýтя

метеорiтiв; ~ hráčov зразiня грáчiв 2 (*bitka, boj*) битка; krvavá ~ кровáва битка 3 (*slovný spor, konflikt*) гáдка, конфлiкт, звáда; došlo medzi nimi k otvorenej ~e мéджi ними настáла отворéна звáда; vyprovokovať ~u выпровововати конфлiкт **zrážk/la'** -y ž одраховáня; ~ z platu одраховáня з плáту; ~ z úrokov одраховáня процéнтiв; má vysoké ~y ёмý мнóго стóргi(у)ють з плáту

zrážkomer -u/-a *m* доджомiр

zrážkomerný доджомiрний

zráž/ky -ok ž *romn.* óпады *romn.*; atmosferické ~ атмосфiрчны óпады

zrebl'e -í ž *romn.* кúдель ж, выческы коно́пель áбо лёну

zrebnatý 1 конопляный, лeняный 2 здеревянитый; ~ kaleráb здеревянитый калерáб

zrebnilý 1 конопляный, iз коно́пель, лeняный, iз лёну; ~á košeľa лeняна сорóчка, сорóчка iз лeняного áбо конопляного полóтна 2 здеревянитый; ~ kaleráb здеревянитый калерáб

zrebr/it' sa -i sa -ia sa *dok. expr.* упáсти з драбины; упáсти, скотуляти ся

zrecenz/ovať -uje -ujú *dok.* *čo* написáти рецéнзiю на *што*; дати óдзвiв о *чiм*; ~ učeбnicu написáти рецéнзiю на учéбник

zredik/lať sa -á sa -ajú sa *dok. expr.* (тяжко) зыйти, злiзти; ~ sa z posteľe тяжко зыйти з пóстели

zreduk/ovať -uje -ujú *dok.* *čo* на *чо* 1 скоротити, зменшыти, знижыти *што*; ~ množstvo не́чо́го скоротити кiлькóсть да́чо́го; ~ niečo на нулю знижыти даштó на нулю 2 *odb.* редуковáти

zreduk/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok.* на *чо* скоротити ся, зредуковáти ся, зменшыти ся

zrejme 1 *prisl.* (*jasne, zreteľne*) очiвиднi, яснi, непохýбнi; už ~ vidí, že to nebolo správne він уж яснi вiдить, же тотó было неправдиве 2 *čast.* (*iste, zaiste*) напéвно,

істо, може; ~ už nepríde він (она́) уж, істо, не прийде

zrejmy/ý ясний, очевидний, неспохыбуючий; ~á chyba ясна хыба; zmysel jeho slov bol ~ смысл ёго слов был очевидный

zrekapitul//ovat' -uje -ujú *dok.* корóтко повто- рити, повторити содержáние повідáного, резюмóвати; ~ si najdôležitejšie udalos- ti roka корóтко повторити найвaжнiшi моменти рóка

zrekonštru//ovat' -uje -ujú *dok.* виновити, перебудовáти, перестáвити, зреконштруовáти *nedok. dok.*; ~ závod перебудовáти завод

zrekre//ovat' sa -uje sa -ujú sa *dok.* одпочíнути; набрáти сили, зрекреовáти ся

zrelos//t' -ti ž 1 зрілость; ~ ovocia, obilia зрілость овоцины, зёрна; stupeň ~ti стýпiнь зрілостi; mliečna ~ kukurice *odb.* молóчна зрілость тендерiцi; vosková ~ *odb.* воскóва зрілость 2 зрілость; pohlavná ~ полóва áбо сексуáльна зрілость; vek rozumovej ~ti вiк розумóвой зрілостi, усвідóмлюючiй вiк; umelecká ~ spisovateľa *pren.* художня зрілость писáтеля 3 (o veciach a javoch) зрілость ж; ~ pôdy poľnohosp. зрілость зéмли; ~ vína, piva *odb.* зрілость винá, пива

zrell//ý 1 (o plodoch rastlín) дозрітий, зрілий; ~ plod дозрітий плод; ~é jablká дозріти ябкa 2 (dospelý) дорóслий, зрілий; ~ človek дорóслий чоловiк; v ~om veku в зрілiм вiку 3 *odb.* (o veciach a javoch) дозрітий, дозрівшый, зрілий; ~é víno дозріте вино; ~ kompost дозрітий кóмпост; ~ nádor *lek.* дозріта раковинóва опухлина, дозрітий нáдор 4 (vyspelý) зрілий; ~á myšlienka зріла мысль áбо дýмка; urobil to po ~ej úvahe він постýпив так по зрілiм роздýмованi; ~é dielo зрілий твiр 5 *expr.* годячiй, підходячiй; myšlienka je ~á на realizáciu дýмка зріла на реалiзацію

zrenic//a -e ž, **zreničk//a** -y ž зорниця

zrete//l' -ľa m 1 obyč v mn. č. ~le (*hľadisko*) тóчка зрiня, аспéкт; estetické ~le естетiчна

тóчка зрiня, естетiчний аспéкт 2 (*pozornosť*) звёрнення увáгы, внимáвость; увáжованя; obrátiť ~ на niekoho, на niečo звёрнути увáгу на дакóго, на даштó; nespúšťať niečo zo ~ľa не спущáти з очéй; klásť hlavný ~ на niečo звертáти глáвну увáгу на даштó, придавáти велике значiня дачóму • mať niečo na ~li máti на увáзі даштó; so ~lom на niekoho, niečo máti даштó, дакóго на увáзі

zreteľne *prisl.* виразні, зрозумлюючі, явні, ясні; povedať niečo ~ зрозумлюючі повісти даштó; dať niekomu niečo ~ пaяво дати дакóму ясні порозумити даштó

zreteľnos//t' -ti ž ясность, виразность, зрозумённость; artikulačná ~ ясность, чiстотá висловности

zreteľn//ý ясний, виразний, порозумлюючiй; ~é stopy виразны слiды; ~á odpoved' порозумлююча óдповідь; mať ~ú prevahu v niečom máti виразну перевагу в дачiм, переважовати в дачiм

zrevolucioniz//ovat' -uje -ujú *dok.* революціонiзовáти *nedok. dok.*

zrezaný зрізаний, обрiзаний; ~ strom зрізаний стром • ~ kužel' *geom.* усiкнýтий кóнус; ~ ihlan *geom.* усiкнýта пiрамiда

zrell//zať -že -žú *dok.* 1 зрізати, обрiзати; ~ vrchovec stromu зрізати вершóк стрóму; ~ výhonky rastliny обрiзати виросткы ростлины; ~ strom зрізати стром 2 *koho expr.* (zbiť) збити, набити, вытрипати, змолотити; otec ~zal syna отéць вытрепав сына 3 *koho čo hovor.* скрітiковáти, зрізати, рознéсти; kritika ~zala zbierku крітiка зрізала збiрник

zrell//zať sa -že sa -žú sa *dok. hovor. expr.* опити ся, зрізати ся

zrezáv//ať -a -ajú *nedok.* зрізовати, обрiзовати; ~ výhonky зрізовати виросткы; ~ konáre обрiзовати конарі

zrezka *prisl.* (*kráčať, stúpať ap.*) енергiчні, рiзко, скóро; ~ kráčať, stúpať, vykročiť енергiчні крачáти, iти, выкрочiти

zriaden//ec -са *m* слугá; курьер; železničný ~ железнодорожный слугá; súdny ~ судный
выко́наватель

zriadenecký: ~ personál технічний персонал

zriaden//ie -ia *s* (общностный) режім, строй, порядок, сістема, зряджіня; prvotnospolné ~ первіснообщностный строй; kapitalistické ~ капіталістичный строй

zriad//it' -i -ia *dok.* 1 заложити, вытворити, отворити, орґанізовáти, основáти; ~ školu, nemocnicu отворити школу, шпитáль; ~ komisiu вытворити комісію 2 (*dať do poriadku*) привести до порядку; ~ si financie привести до порядку фінанції 3 *koho, čo expr.* (zbiť) збити, докалічіти, змастити, змолотити; ale ťa ~il! áле змолотив же він тебе!

zriaďovac//i: ~ stanica žel. упорядкóвуюча áбо сортирúюча станіця

zriaď//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 закладáти, вытваряти, отваряти, орґанізовáти; ~ škôlku, jasle отваряти дитський сад, яслі 2 (*dávať do poriadku*) упорядкóвувати, давáти до порядку

zriasen//ý складáный, зберáный; ~á sukňa складáна сукня; ~á koža зморщена кожа

zrias//it' -i -ia *dok.* складáти до фáлды, зберáти до фáлды; ~ sukňu складáти сукню до фáлды

zrias//it' sa -i sa -ia sa *dok.* позберáти ся (до складкы); nad koreňom nosa sa mu koža ~ila над корінєм носа появили ся морщини

zrieť sa p. zrieknuť sa

zriedka *prisl.* зрідка, рідко; to sa podarí len ~ тотó рідко коли удасть ся áбо подáрити ся

zriedkakde *prisl.* рідко де, máло де

zriedkakedy *prisl.* зрідка, рідко (коли); to sa stáva iba ~ тотó стáвати ся дость рідко

zriedkavo *prisl.* 1 рідко; sa vyskytovať рідко встрічáти ся 2 на рідкóсть, выключні; ~ krásny на рідкóсть áбо выключні прекрасный, рідкой красы

zriedkavos//t' -ti ž рідкóсть

zriedkav//ý 1 рідкий, рідкостный; ~ zjav рідкостне явління; ~á príležitosť рідкá мóжnosť; рідкá náгода 2 рідкий, рідкостный, незвычайный, выключный; ~á krásavica незвычайна красáвиця

zriedťovadl//o -a *s odb.* зріджовач

zriedť//ovat' -uje -ujú *nedok.* зріджувати, розріджувати; ~ vzduch зріджувати вóздух

zriedť//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* зріджувати ся, розріджувати ся, рідити ся

zrieť//at' sa' -a sa -ajú sa *nedok.* *koho, čo* зрікáти ся, одкáзовати ся; ~ sa dedičstva зрікáти ся наслідства; ~ sa osobného pohodlia зрікáти ся влáстного комфóрту

zrieť//at' sa' p. odrieť//at' sa

zrieť//nuť sa -ne sa -nu sa *dok.* *čoho, koho* зречі ся, одказáти ся, одстúпити ся од чóго, кóго; ~ sa hodnosti, kandidatúry одказáти ся од тítулу, од кандідатúры; ~ sa niečoho v prospech niekoho зречі ся дачóго на ужыток дакóго; ~ sa myšlienky зречі ся думкы áбо поглядy

zrieť *zreje zrejú nedok.* 1 зріти, дозрівáти; ovocie *zreje* овочина зріє áбо дозрівáть 2 (*o človeku*) взросліти, ставáти ся взрóслым 3 *odb.* дозрівáти; pivo, víno *zreje* пиво, винó дозрівáть

zricht//ovat' -uje -ujú *dok. hovor.* 1 (*opraviť*) опрáвити, привести до порядку; ~ motor опрáвити мóтор 2 *expr.* (zbiť) збити, змолотити, стрепáти; kto ťa tak ~oval? хто тебе так збив?/зрихтовáв?

zricht//ovat' sa' -uje sa -ujú sa *dok. hovor.* припрáвити ся, приготувити ся, пририхтовáти ся; ~ sa na cestu припрáвити ся на дорóгу

zricht//ovat' sa' -uje sa -ujú sa *dok. hovor.* (*opiť sa*) напити ся, спити ся, наценьгáти ся, зрізати ся

zrkadlisk//o -a *s lek.* базén з лічівов водóв і лічівым бáгном

zrkadl//it' sa -i sa -ia sa *nedok.* 1 *v čom* одражáти ся; mesiac sa ~il v hladine jazera мiсяць одражáв ся на пóверху óзера 2

v čom, na čom одража́ти ся, одража́ти (so zmenou vetnej konštrukcie); na tvári sa mu ~ila nespokojnosť на ёго тва́ри одража́ла ся неспоко́йность

zrkadllo -a s 1 зéркало, гляди́ло, гляди́льце; vreckové ~ кішенёве зéркало brúsené ~ брусе́не зéркало áбо гляди́ло; ~ na stenu гляди́ло áбо зéркало на стіну́; spätné ~ *aut.* одража́юче зéркало; zväčšujúce ~ збiвшуюче зéркало; výrobcu zrkadiel виробця зéркап áбо глядил 2 (*vodná hladina*) зéркало, по́верх м; ligotavé ~ jazera блискаюче зéркало о́зера 3 (*obraz, odraz*) одражі́ня; umenie je ~om doby іску́ство є зéркалом епо́хы, іску́ство – зéркало епо́хы 4 *typ* плóщадь набера́ня 5 *pořov.* сві́тлє пятно́ на ско́рі áбо на опі́рині 6 *lek.* базéн з терма́лнов водóв і лічі́вым багно́м 7 *krajč.* гадва́бна фазóна (*мужского костюма*) • nastaviť niekomu ~ указáти да́кому ёго дійсну тварь; nastaviť niekomu krivé ~ выставити да́кого на по́смiх, высмі́яти да́кого; зосмі́шнити да́кого, да́што

zrkadlovina -a -y ž 1 *hut.* зéркало́ве суро́ве же́лізо 2 *odb.* зéркало́вый бронз

zrkadlovitý зéркало́вый, гляди́ловый; ~ lesk зéркало́вый лeск, зéркало́вость

zrkadlovlý v *rôzn. význ.*; зéркало́вый; ~á plocha зéркало́вый по́верх; ~é sklo *odb.* зéркало́ве скло; ~á dvorana *al.* sieň зéркало́ва ца́ла; ~ lesk зéркало́вый лeск • ~é stroje *al.* přístroje *geod.* зéркало́вы маши́ны; ~ ďalekohľad *opt. astron.* рефлéктор, одража́ючий теле́скоп; ~á kotora *řot.* зéркало́вый фотоапа́рат

zrnať/ieť -ie -eju *nedok.* ставáти ся зерни́стым; ме́д ~ie ме́д ста́вать ся зерни́стым áбо цукерня́тиє

zrnať/ly зерни́стый, з бiвшов кiлькiстéв зéрен áбо се́ме́н; ~é jablko зерни́сте я́бло

zrn/liny -ín ž *mn.* č. зерно́вы култу́ры, зерни́ны; kŕmne ~ кормо́вы зерни́ны

zrnistý зерни́стый, гpануло́ваний; ~ каме́н зерни́стый ка́мінь; ~ sneh зерни́стый сні́г

zrnitosť/t' -ti ž 1 зерни́стость; ~ kovu зерни́стость ме́талу; ~ cementu зерни́стость ці́менту; ~ horniny зерни́стость горни́ны 2 ла́підарность ж, выра́зность ж; ~ štýlu ла́підарность шті́лу

zrnitý/ý 1 зерни́стый, гpануло́ваний; ~á pôda зерни́ста зéмля; ~ sneh зерни́стый сні́г 2 (*o obilí*) зерни́стый; ~á pšenica зерни́ста пше́ниця 3 дра́плявый, рапа́вый; ~ povrch рапа́вый по́верх

zrnko/lo -a s v *rôzn. význ.* зéрно, зерéнко; pšeničné ~ пше́ни́чне зéрно; makové ~ ма́кове зерéнко, зерéнко ма́ку; horčičné ~ горчи́че́ве се́ме́нко; kávové ~á ка́вовы зéрна; ~ paradajok зéрна паради́чок; ~ piesku зерéнко пі́ску; ~ soli кpупка со́ли; ~ pravdy *řen. expr.* зéрно істи́ны áбо пра́вды; ~ ľudovej múdrosti *řen. expr.* зéрно наро́дної му́дрости

zrnkovitý/ý: ~á káva ка́ва в зéрнах; ~é zlato рі́жоване зо́лото

zrno/lo -a s 1 (*plod obilia*) зéрно; pšeničné ~ пше́ни́чне зéрно; kukuričné ~ тенде́ри́чне зéрно 2 *hromad. hovor. (obilie)* зéрно; siať ~ сі́яти зéрно; kŕmiť ~om кормити зéрном 3 (*semeno, jadierko*) се́ме́но, зерéнко; ~ hrachu зерéнко го́роху 4 (*gufatá čiastočka niečoho*) кpупка; ~ vápenca кpупка ва́пна 5 *řen.* зéрно, кpупка, ча́стинка; ~ pravdy зéрно áбо ча́стинка пра́вды 6 *řen. expr.* со́рта, від, род; *prekladá sa individuálne*; egoista čistého ~a е́роіста чи́стої во́ды • prišiel k tomu ako slepá kura k ~u він пришо́в ку то́му як слі́па ку́рка ку зéрну, на не́го то́то з не́ба звали́ло ся, надоби́ти ба́рз ле́гко

zrnovitý/ý зерно́вый; ~é kultúry зерно́вы култу́ры

zrobený/ý зpобéный, вpобeный; ~é ruky вpобeны áбо мoзoли́сты ру́кы; ~á dlaň мoзoли́ста áбо твeрдá до́лонь

zrobiť p. urobiť

zrobiť/it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 (*unaviť sa od ťažkej práce*) ви́бити ся зо сил, уна́вити ся, змoрити ся, стра́пити ся 2 притво́рити

ся; ~ il sa, že to nepočuje він притворив ся, же не чує; він зробив ся, же не чує
zročnosť//t' -ti ž час сплачіня; ~ dlžoby час сплачіня довгу
zrod -u m 1 (vznik, počiatok) зроджіння, виникнення; ~ štátu виникнення або зроджіння держави; miesto ~u niečoho місце виникнення дачого; v stave ~u в штадії зароджіння 2 (narodenie) народжіння
zroden//ec -ca m (potomok) потімок
zroden//ie -ia s 1 (vznik) зроджіння, виникнення, створіння; ~ sveta створіння світа 2 (narodenie) народжіння; ~ nového človeka народжіння нового чоловіка
zrod//it' -i -ia dok. expr. 1 koho породити; ~ syna породити сына 2 čo (dať vznik niečomu) дати зачаток чому
zrod//it' sa -i sa -ia sa dok. expr. 1 (narodiť sa) народити ся 2 (vzniknúť) зродити ся, появи́ти ся, виникнути; ~ila sa mu v mozgu takáto myšlienka в ёго мозгу зродила ся така ідея або думка
zrohovat//iet' -ie -ejú dok. ствёрднути, стугнути; pokožka ~ela ко́жа ствёрдла
zronen//ý смутний, скормучений, склєс-
 лый, здепрімований; ~á tvár скормучена
 тварь; bol celý ~ він був ці́лком склєс-
 лый
zron//it' -i -ia dok. koho скормутити, убити,
 зні́чити, здепрімовати; strata syna ju veľmi
 ~ila она́ была зні́чена страчі́нем сына
zron//it' -i -ia dok. čo, koho стóргнути, зд́ути,
 збити, зошма́рити; vietor ~il posledné lístie
 stromov ві́тор здув послі́дне лис́тя зо
 стрóмі́в
zrosen//ý 1 зросє́ний, покритый росóв
 ~á tráva заросє́на тра́ва; ~á fľaša vína
 заросє́на фля́шка винá 2 expr. спочє́ний,
 вспотівший; ~é čelo спочє́не чело́; ~ zrak
 запла́каны о́чі
zros//it' -i -ia dok. expr. покрити росóв,
 оросити, звогчі́ти; studený pot mu ~il čelo
 студє́ний пот оросив ё́му чело́
zrovna časť. як раз, прáві, аку́рát; nie je ~
 najhlúpejší він як раз не глупый; nebol ~

najkrajší він аку́рát не був красáвець, він
 далє́ко не красáвець
zrovn//ať -á -ajú dok. 1 зрівна́ти, вирівнати,
 вигля́дити; ~ terén зрівна́ти те́рен 2
 упоря́дковати, дати до по́рядку; ~ si niečo
 v hlave упоря́дковати да́што в го́лові,
 позберáти ся з думка́ми • ~ niekomu kosti
 hovor. expr. перераховáти да́кому кі́стя,
 збити да́кого; ~ so zemou зрівна́ти зо
 землє́в, ці́лком зні́чити
zrovn//ať sa -á sa -ajú sa dok. čím достáти
 ся до є́дно́й ўровні з да́чим, ста́ти ся
 рівни́м, порівна́ти ся з чі́м
zrovná//ať -a -ajú nedok. 1 зрівновати,
 вирівновати, згла́джувати; ~ zem pred
 domom вирівновати зе́млю пе́ред до́мом
 2 упоря́дковувати, приводити до по́рядку;
 ~ si niečo v hlave позберáти ся з думка́ми
 • ~so zemou зрівновати зо землє́в
zrovná//ať sa -a sa -ajú sa nedok. s čím
 доставáти ся до є́дно́й ўровні з да́чим,
 ставáти ся рівни́м, порівновати ся
zrovnoprá//viť -i -ia dok. вирівнати
 ся в прáвах, ста́ти рівнопра́вним,
 зрівноправни́ти
zrovnoprá//viť/ovať -uje -ujú nedok. ви-
 рівновати ся в прáвах, зрівнопра́внєвати
zrozpa//čiť/iet' -ie -ejú dok. стратити го́лову,
 быти безра́дним, спохыбовати
zrozumiteľ//ne prísl. я́сні, порозу́млюючо;
 ~ hovoriť я́сні говори́ти; ~ sa vyjadrovať
 порозу́млюючо высло́влє́вати ся
zrozumiteľ//ný я́сний, ви́разний,
 порозу́млюючий; ťažko ~ тяжкий для
 порозу́мїня; ~á odpoveď порозу́млююча
 о́дповідь
zrôsolovat//iet' -ie -ejú dok. засты́ти,
 стугнути, ствёрднути, ста́ти студени́нов
zrub -a/-u 1 (otesané brvno) окресáне
 дере́во, окресáний тра́м; drevo na ~у
 дере́во на дере́вяны до́мы 2 (ohrada na
 studni) зруб стў́дні, дере́вяна пристрі́шка
 стў́дні 3 (zrubový dom) дере́вяна будо́ва,
 дере́вяний ді́м; drevené ~у до́мы,
 побудовáны з дере́ва; дере́вяны до́мы

zrúbany¹ зрубáний, стятый; ~ strom зрубáний стром

zrúbany² *hovor. expr.* пняний, опитый, *expr.* стятый, зрубáний; ~ na mol пняний на мол

zrúb//ať sa -e sa -u sa *dok. hovor. expr.* (*opiť sa*) напийся, опити ся, зрізати ся, зрубáти ся

zrubov//ý зрубóвый, деревяный; ~á stavba деревяна будóва; ~á stena деревяна стіна; ~á osada зрубóва áбо деревяна осáда; ~á studňa деревяна пристрішка стýдні

zručanin//a -y ž *obyč. v mn. č.* ~y руїны, розвáлины; ~y hradu руїны гра́ду, зámку

zručanisk//o -a s руїны, розвáлины

zruč//ať -a -ajú *dok.* збúрати, звалити; ~ staré domy збúрати стáры дóмы

zruč//ať sa -a sa -ajú sa *dok.* збúрати ся, розвалити ся, распáсти ся, упáсти

zručne *prísl.* зручні, шіковні, акура́тні, збі́гло; ~ vyšivať зру́чні вышивати

zručn//ý зручний, шіковный, акура́тний, збі́глый, сýчий; ~ majster зру́чний ма́йстер; má ~é ruky він матъ шіковны рúкы

zrud//núť -ne -nú *dok. kniž. zastar.* почервеніти, очервеніти, порудіти; ~ od hnevu почервеніти од гніву

zruin//ovať -uje -ujú *dok.* зруйновáти, знічіти; ~ hospodárstvo зруйновáти гáздівство

zrúk//núť -ne -nu *dok. expr.* заревáти, закричáти, скрикнути, загучáти; siréna ~la siréna загучáла; ~ol na mňa він заревáв на мене

zruš//iť -í -ia *dok.* 1 порúшыти; ~ sľub, prisahu порúшыти обіця́ня, присягу 2 зру́шыти; ~ lístkový systém зру́шыти картко́ву систéму; ~ zákaz зру́шыти за́каз; ~ hranice зру́шыти áбо скасовáти гра́ниці; ~ zmluvu розорвáти áбо ануловáти догові́р 3 práv. скасовáти, зру́шыти; ~ rozsudok зру́шыти приговóр áбо верді́кт; ~ voľbu скасовáти во́льбы • ~ poved. voj. зру́шыти ко́манду

zrúten//ie -ia s потрясі́ня, розладжі́ня; nervové ~ нерво́ве потрясі́ня

zrút//iť -i -ia *dok.* 1 зошмáрити; ~ niekoho do priepasti зошмáрити да́кого до про́пасті 2 звалити, збúрати; ~ starý dom звалити стáрый дiм

zrút//iť sa -i sa -ia sa *dok.* 1 звалити ся, упáсти; ~ sa na zem звалити ся на зéмлю 2 розвалити ся, збúрати ся; dom sa ~il дiм розвалив ся • nervove sa ~ достáти нерво́ве розладжі́ня, нерво́во розладити ся

zružov//ieť -ie -eju *dok.* зружовіти, счервеніти

zryč//ať -í -ia *dok. expr.* (o zvieratách) зарычáти, заревáти

zrýchlen//ie -ia s fyz. ускорі́ня; gravitačné ~ гравіта́чне ускорі́ня

zrýchlen//ý ускорéний; часті́ший; ~é tempo ускорéне тéмпо; ~ pulz часті́ший пулз; ~ dych ускорéне дыхáня; rovnomerne, nerovnomerne ~ pohyb fyz. рівномі́рно, нерівномі́рно ускорéне погы́нання

zrýchli//iť -i -ia *dok.* 1 ускóрити; ~ krok ускóрити кро́к; ~ tempo ускóрити тéмпо 2 ускóрити, посúнути; ~ prácu ускóрити робо́ту

zrýchli//iť sa -i sa -ia sa *dok.* ускóрити ся; dych sa mu ~il ёго дыхáня ускóрило ся

zrýchľ//ovať -uje -ujú *nedok.* 1 ускоряти, часті́шати; ~ chod stroja ускоряти ход машыны; ~ krok ускоряти áбо часті́шати кро́к 2 ускоряти, посувáти; ~ prácu ускоряти робо́ту

zrýchľ//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* ускоряти ся, часті́шати ся; pulz sa mu ~uje пулз ёму часті́шать

zub -a m 1 зуб (*mn. č.* зубы); predné, zadné ~y перéдні, зáдні зúбы; riedke ~y рiдки зúбы; umelý ~ вставáний зуб; zlatý ~ золотый зуб; mliečne ~y anat. молóчны зúбы; trvalé ~y anat. тырвáлы зúбы; črepové ~y anat. черiвні зúбы; očné ~y anat. óчны зúбы; ~ múdrosti *hovor.* зуб мýдрості; bolia ho ~y ёго болять зúбы; trhať ~y niekomu тóргати зúбы да́кому; plombovať ~y блóмбовáти зúбы; umývať si ~y умывáти зúбы; kefka

на ~у кэфка на зúбы; drkotat' ~ami od zimy дыркотáти зубáми од зимы; škripat' ~ami скриготáти зубáми; zaťat' ~y od bolesti зятати зúбы од бóлести; vybit' ~y выбити зúбы; hovorit' cez ~y *hovor.* говорити áбо бiсiдовáти чéрез зúбы; precedit' cez ~y *expr.* процiдити чéрез зúбы **2** зуб, зубéць, зубóк; ~ pily зúбки пи́лы • držat' jazyk za ~ami тримати язык за зубáми; jazyk za ~y! притрим(те) язык!, будь(те) тихо!; mám toho plné ~y *expr.* мам тóго пóвны зúбы; zohnat' niečo pod ~y роздобыти даштó пiд зуб; po ~y vyzbrojený по зúбы озброений; všetko ohlodal ~ času на вшитiм час охавив слiды; pozriet' sa niekomu bližšie на ~y *hovor.* попозерáти ся дакóму ближе на зúбы, я ёгó уж дáвно переглянув; ~ami-nechtami рукáми i ногáми; oko za oko, zub za zub óко за óко, зуб за зуб; darovanému koňovi nehľad' на ~y [*prisl.*] даровáному конéви на зúбы не позерáють áбо не смóтрятъ

zubáč -a *m zool.* зубáч

zubačk//a -y *ž hovor.* зубчáта желiзна дорóга

zubadl//o -a *s* зубáдло, úзда; držat' koňa за ~ тримати коня за úзду

zubami-nechtami *p. zub*

zubár -a *m hovor.* зúбный дóктор; chodiť k ~ovi ходити к зúбному дóкторови

zubarin//a -y *ž štud. slang.* стоматолóгия (*предмёт штудовáния*)

zubárk//a -y *ž hovor.* зúбна дóкторка

zubat//á -ej *ž hovor. expr.* зубáта, курнóса (о смéртицi)

zubat//ý **1** зубáтый; ~á rapuľa žraloka зубáта папýла жрáлока **2** зубчáтый; ~ nôž зубчáтый нож; ~ list зубчáтый лист; ~é slniečko *pren. expr.* зубáте сóлнце

zubl//ec -ca *m* зубéць, зуб

zubl//it' sa -í sa -ia sa *nedok. expr. 1 (smiat' sa)* шкiрити зúбы, смiяти ся; ~il sa mi priamo do očí він смiяв ся мi прямо в óчi **2 (zlostiť sa)** злостити ся

zúbkatý зубкáтый; ~ okraj listu зубкáтый край листа

zúbkovac//í зубкúючий; -ie stroje зубкúючі машыны

zúbkovač -a *m* зубковáч, машына на зубковáния

zúbkovan//ie -ia *s 1* зубковáный óкрай; ~ poža зубковáный край нóжа **2** появлiня зúбiв, рiст зúбiв

zúbkovaný зубковáный; ~ okraj зубковáный óкрай

zúbk//ovat' -uje -ujú *nedok.* робити на дачiм зúбки, перфоровáти *nedok. dok.*; ~ známkу перфоровáти знáмки, робити на знáмках зúбки

zúbkozobc//e -ov *m mn. č. zool.* шырокозúбци

zubnic//a -e *ž fon.* зúбный звук

zubn//ý зúбный; ~á keřka зúбна кэфка; ~á pasta зúбна пáста; ~ technik зúбный тéхник, дентiста; ~é lekárstvo зúбне лiкарьство, лiчiня зúбiв; ~á dreň зúбна рiчовина; ~ kameň зúбный кáмiнь; ~é zlato зúбне зóлото

zubolekársk//ý зуболiкарьскый; зуболiчiвий; ~é nástroje зуболiкарьскы iнструмéнты, iнструмéнты зúбного лiкаря

zuboliečb//a -y *ž odb.* зуболiчiня

zubl//or -ra *m* зúбор

zuborad//ie -ia *s* зúбы, ряд зúбiв; horné, dolné ~ верхнi, нижнi зúбы

zúbožen//ý бiдный, убóгий, збiдачéный, утрáпéный, жалóстный; ~ človек убóгий чоловiк; nacházdat' sa v ~om stave находити ся в жалóстнiй ситуáцiї

zubr//í зубрóвый; ~ia koža кóжа зúбра; ~ia rezervácia зубрóва резервáция

zubric//a -e *ž* самiця зúбра, зубрiця

zúčastnene *prisl.* з iнтерéсом; ~ sledovat' niečo позерáти за дачiм з iнтерéсом

zúčastnenos//it' -ti *ž* лютость, змiловáня, порозумiня, учáсть

zúčastnen//ý учáстник, прiнимáючий учáсть; ~á strana сторóна, прiнимáюча учáсть; ~á osoba учáстник; особá, прiнимáюча учáсть

zúčastniť sa -í sa -ia sa *dok. na čom, v čom, čoho* прияти участь в чім; бути учасником чого, участити ся чого; ~ sa на porade участити ся засідання, прияти участь на засіданні; ~ sa debatu прияти участь в дискусії; ~ sa súťaže прияти участь в перемганні; ~ sa na povstaní участити ся повстання, бути учасником повстання

zúčastniť sa -uje sa -ujú sa *nedok. na čom, v čom, čoho* прийма́ти участь, участити ся; ~ sa на schôdzi прийма́ти участь на грома́ді; ~ sa на oslavách прийма́ти участь на ослáвах

zúčtovať -uje -ujú *dok.* 1 čo выучтовати, розраховáти ся; ~ preddavok выучтовати зáлогу 2 s kým, čím розраховáти ся; вырívнати ся; ~ s nepriateľom розраховáти ся з неприяте́лем

zufall/ec -ca *m* безути́шний чоловік

zufalstvi/o -a *s* безнаді́йність, безути́шність; нещáстя; priviesť *al.* vohnať niekoho do ~a дове́сти дакого́ до безнаді́йности, приве́сти до нещáстя дакого́; upadnúť do ~a прийти áбо упа́сти до безнаді́йности áбо до нещáстя; byť na (po)kraji ~a бути на кра́ї безути́шности áбо безнаді́йности

zufall/y *v rôzn. význ.* безнаді́йний, безути́шний, нещáстний, смутний, скормуче́ний, скле́слый; ~ člověk безнаді́йний чолові́к; je celý ~ він в по́вній безути́шности; ~á tvár смутна́ тварь; ~ plač скормуче́ний áбо безути́шний плач; skríknúť ~ým hlasom скрикнути безути́шным го́лосом; ~é polozenie безнаді́йна ситуа́ція; ~ neporiadok ужáсний неприя́ток; ~ nedostatok ужáсний недоста́ток

zufat' (si) -a (si) -ajú (si) *nedok. dok. nad kým, čím i bezpredm.* па́дати/упа́сти до безнаді́йности, прийти/приходи́ти до безути́шности • to je na ~anie *hovor.* од того́ мо́же зыйти́ з розу́му, од того́ мо́же прийти́ до нещáстя; priviesť niekoho

do ~ania *hovor.* приве́сти дакого́ до безнаді́йности

zuhliť/iť -í -ia *dok. chem. hut.* прове́сти обуглеро́джовання, насы́тити углеро́дом; ~ oseľ прове́сти обуглеро́джовання о́цели

zuhliť/iť sa -í sa -ia sa *dok. chem. hut.* насы́тити ся углеро́дом

zuhoľnat/iť -ie -eju *dok.* пере́вести на ўгель, згорі́ти

zuhoľniť/ovať -uje -ujú *nedok.* перево́дити на ўгель, зуго́льнёвати, спáлєвати

zúhoriť/iť -í -ia *dok.* зроби́ти угоро́ве ора́ня

zun/iť -í -ia *nedok.* дзвені́ти, звучáти

zunovanos/iť -ti ž *hovor. expr.* нýда, цли́вость, смýток; уна́ва

zunovaný *hovor. expr.* унаве́ный, унудже́ный, зморе́ный, утра́пений; som z toho celkom ~ mí вшы́тко то́то надо́ило, з то́го я ца́лком унаве́ный

zun/ovať -uje -ujú *dok.* зуно́вати, унудити, омерзити; надо́їсти, спроти́вити; ~ovalo ho ročúvať jej výčtky ё́му надо́ило слýхати ёй вы́чтки; ~oval už stáť ё́го уж зуно́вало сто́яти

zun/ovať sa -uje sa -ujú sa *dok. komu i bezpredm.* надо́їсти, спроти́вити ся; ~ovala sa mu strava v menze ё́му на́да́ило страво́вати ся в їда́льні

zúplna prísl. *kniž.* по́вністю, ца́лком, на́чісто

zurčan/ie -ia *s expr.* чурча́ня; ~ potôčka чурча́ня по́тїчка

zurč/at' -í -ia *nedok. expr.* чурча́ти; potôčik ~al по́тїчок чурча́в

zurčiac/i чурча́чий; ~á bystrina чурча́чий по́тїк

zúrl/iť -í -ia *nedok.* (o človeku) зурити, вы́чиняти; барз злостити́ ся, барз гнівати́ ся; ~il od hnevu зурити́ од гні́ву; búrka ~ila бýря зури́ла; epidémia chrípky ~i хри́пкова епіде́мія вы́чиняти

zúriv/ec -ca *m* зури́вий, ди́кий, сте́клый, буй́ный чолові́к

zúrivos//t' -ti ž зуривость, стéклость, буйность, дикость; *privádzať do ~ti* приводити до стéклости

zúriv//ý буйный, дикий, зуривый, стéклый, злостный; ~ *lev* роззúренный лев; ~ *človek* злостный чоловік; ~ *pohľad* злостный вызор; ~ *á tvár* злостна тварь; ~ *é štekanie psov* стéкле бреханья псів; ~ *vietor* зуривый вітор; ~ *á búrka* зурива бұря; ~ *boj* зуривый бой; *klásť ~ odrogo* клáсти зуривый óдпiр; ~ *nepriateľ* немiлосéрдный неприятель

zurkot -u *m expr.* чурчáня; ~ *horskej riavy* чурчáня гiрьского пóтока

zurko//tat' -ce/-tá -cú/-tajú *nedok. expr.* чурчáти

zúroč//it' -í -ia *dok.* звышыти процéнта; ~ *kapitál* звышыти процéнта на капiтáл

zúroč//it' sa -í sa -ia sa *dok.* дати áбо принéсти процéнта

zúrodnen//ý урóдный; ~ *á zem* урóдна зéмля

zúrodn//it' -í -ia *dok.* зробити уроднiшим; звышыти урóдность; ~ *zem, pôdu* звышыти урóдность зéмлі

zúrodn//ovat' -uje -ujú *nedok.* робити уроднiшим, звышовати урóдность

zurval//ec -са *m* биткáрь, незбéдник, збóйник, гáлган, гунцут

zurvalsk//ý биткáрьский, незбéдницкий, гунцúцкий

zutek//at' -á -ajú *dok.* 1 утeчi, утiкнути; ~ *z práce* утeчi з робóты 2 утeчi, утiкнути; ~ *z väzenia* утiкнути з арéшту; ~ *z bojiska* утeчi з пóля биткы 3 *predkým, čím*; ~ *pred trestom* утeчi пéред покáранéм; ~ *pred hnevom* нiекого утeчi пéред гнiвом дакóго

zúzik -а *m lud.* жóлудок (домáшнéго *nmáxa*), пупóк

zúžen//ie -ia *s* жу́жiя; ~ *siev lek.* жу́жiя жыл

zúžen//ý жу́жeный; ~ *é pohavice* жу́жeны нoгави́цi; ~ *é oči* жу́жeны о́чi

zúž//it' -í -ia *dok.* 1 жу́жyти; ~ *cestu* жу́жyти дорóгу; ~ *sukňu* жу́жyти сýкню 2 жу́жyти, зменшыти; ~ *počet, rozsah* нiечóго зменшыти чiсло, зменшыти рóзмiр дачóго

zúž//it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 жу́жyти ся; *cesta sa za dedinou ~ila* за сeлóм áбо валáлом дорóга жу́жyла ся áбо стáла ўзшов 2 (*zredukoval' sa*) жу́жyти ся, зменшыти ся

zúžitk//ovat' -uje -ujú *dok.* вы́жyти; ~ *odpad* вы́жyти óдпад; ~ *vedomosti* нiекого вы́жyти дачiї знáня

zúžitkovateľ -а *m* ужывáтель

zúžitkovateľný вгóдный на ужывáня

zúž//ovat' -uje -ujú *nedok.* жу́жyвати; ~ *priechod* жу́жyвати пeрeхiд; ~ *rozsah* нiечóго жу́жyвати рóзмiр дачóго

zúž//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* жу́жyвати ся; *cesta sa na tomto mieste ~uje* дорóга на тiм мiсцi жу́жyє ся

zváč -а *m* позывáч, позывáющiй

zvad//a -у ž гáдка, звáда; *pustiť sa do ~y* зачати гáдку

zvad//it' sa -í sa -ia sa *dok. s kým, o čom i bezpredm.* порáдати ся з кým, iз-за чóго; ~ *so susedom* порáдати ся зо сýсiдом

zvádzan//ie -ia *s práv.* звóджованя, навóджованя; ~ *mladistvých* навóджованя малолiтних

zvádz//at' -а -ajú *nedok.* 1 *čo, kam* зводити; ~ *vodu do kanála* зводити вóду до канáлу 2 *koho, čo; koho s kým* спóвeвати, зводити; *osud nás ~al* на жáждом кроку óсуд нас спóвeвав на кáждiм кро́цi 3 *čo na koho (obviňovať niekoho z niečoho)* звáлeвати; *všetko ~al* на iнých звáлeвати вшытко на дрýгих

zvádz//at'² -а -ajú *nedok.* 1 *koho na čo* замáнeвати, вáбити, наговóрeвати; ~ *na zlé* нiекого вáбити дакóго на злe 2 *koho i bezpredm. (priťahovať, lákať)* притяговати; *silné umenie ~a* дiйсне iскýство притягує 3 *koho* наводити, зводити, наговóрeвати; ~ *nedospelé dievča* зводити малолiтне дiвчa 4 *koho, čo kniž.* збивáти; ~ *z pravej al. zo správnej cesty* збивáти з правдивой дорóги 5 *koho, čo k čomu kniž.* вéсти; ~ *k nesprávnym záverom* вéсти к несправдливим выводам

zvádzz/lat³ -a -ajú *nedok. kniž.*: ~ boj vésti бой, боёвати; ~ zápas o piečo боёвати о дашто

zval//it' -í -ia *dok.* 1 звалити, поваляти; ~ na zem звалити на зéмлю; ~ z pôh звалити з нiг; vieter ~il strom vítor звáлив стром 2 наваляти; звалити; ~ na кору наваляти на громáду áбо на кóпу 3 *čo na koho (vinu, zodpovednosť ap.)* звалити; паñho ~ili všetku vinu на нёго звалили вшытку винý

zval//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 *expr.* звалити ся, повалити ся, навалити ся; ~ sa na posteľ звалити ся на пóстiль 2 (*zrútiť sa*) повалити ся; рýхнути, упáсти; ~il sa ani podťatý vin упáв áбо рýхнув як пiдломёный áбо як пiдкосёный; starý dom sa ~il старý дiм розвалив ся

zván -a *m* грýда, кус; ~ soli грýда сóли; ~ ľadu кус лёду

zvápenaten//ie -ia *s lek. biol.* звапенатiня; калцифiкация

zvápenat//iet' -ie -ejú *dok.* звапенатiти; cievy ~eli жылы áбо артépii звапенатiли

zvar -u *m tech.* спóйна, зварiня, звар; zvislý ~ вертикáльне зварiня; štruktúra ~u штруктýра спóйна áбо звáру

zvárac//í звáрючий; ~ horák звáрючий горáк; ~ prístroj звáрючий апарáт; ~ia maska звáрююча мáска

zvárač¹ -a *m (človek)* зваряч

zvárač² -a *m (prístroj)* звáрючий апарáт

zváračk//a¹ -y ž (*žena*) зварячка

zváračk//a² -y ž *tech. slang. (prístroj)* звáрючий апарáт; elektrická ~ електричний звáрючий апарáт

zváračsk//ý звáрючий; ~é práce звáрюючі робóты; ~á dielňa звáрююча майстёрська

zvarák¹ -a *m* гóрнець (*на вывáрёвaня бiлiзны*)

zvarák² -a *m tech. slang. (prístroj)* звáрючий апарáт

zváran//ie -ia *s tech.* звáрёвaня; звáрка; ~ пламеñом звáрёвaня плiном; autogénne ~ автогённе звáрёвaня

zvár//at¹ -a -ajú *nedok.* вываряти; ~ bielizeň вываряти бiлiзнý

zvár//at² -a -ajú *nedok. tech.* звáрёвати; ~ koľajnice звáрёвати коляi

zvárateľný *tech.* звáрючий; ~ kov звáрючий метáл

zvar//it' -í -ia *dok.* 1 зогрiти, переварити; ~ mlieko, vodu переварити молóко, водý 2 *čo s čím* переварити; ~ vodu s octom переварити водý з оцтóм

zvar//it² -í -ia *dok. tech.* зварити; ~ súčastičky зварити чáстки

zvar//it' sa -í sa -ia sa *dok.* зрáзити ся, зварити ся; mlieko sa ~ilo молóко зрázило ся

zvariteľnos//ť -ti ž *tech.* звáрёваность; skúška ~ti прóба звáрёваности

zvariteľný *tech.* звáрючий; ~ materiál звáрючий матерiáл

zvárk//a -y ž 1 (*nádoba*) гóрнець (*на вывáрёвaня бiлiзны*), вывáрёвaня 2 (*vyváranie bielizne*) вывáрёвaня

zvarovací p. zvárací

zvarovanie p. zváranie

zvarovať p. zvárať²

zvarov//ňa -ne ž *tech.* звáрююча майстёрська

zvarový *tech.* зварóвый; ~ spoj зварóве спóйна

zvat¹ zve zvú *nedok. kniž.* звáти; призывáти, кликати, запрошовати; ~ на návštevu звáти на навщiву

zvat² zve zvú *nedok. kniž. (nazývať)* назывáти, звáти; zvali ho Petrom ёго звáли Петрóм

zvat' sa zve sa zvú sa *nedok. kniž.* звáти ся, назывáти ся (по мёни)

zvážan//ie -ia *s* звóжовaня, звiз; ~ sena звóжовaня сiна

zváž//at' -a -ajú *nedok. v rôzn. význ.* звóжовати; ~ obilie звóжовати зёрно; ~ úrodu do sýpok звóжовати урóду до сыпанця; ~ stavebný materiál звóжовати будiвельный матерiáл; ~ drevo z hôr звóжовати дрыва з гор

zváz//it' -i -ia *dok.* 1 звáжыти; ~ tovar звáжыти товaр 2 *pren.* оцінити, звáжыти, обдúмати; ~ svoje sily звáжыти сво́ї сили; ~ svoje slová обдúмати áбо звáжыти сво́ї сло́ва; ~ situáciu обдúмати áбо звáжыти ситyацію; ~ všetky možnosti обдúмати вшыткы мóжнoстьи

zváz//it' -i -ia *dok.* пригнúти; ~ haluz пригнúти гaлyзкy áбо кона́рик

zváz//it' sa -i sa -ia sa *dok.* наклонити ся áбо нагнúти ся на едén бiк

zvážk//a -y ž *hovor.* звiз, звoзiнiя; ~ obilia звiз зérна

zvážn//iet' -ie -ejú *dok.* зважнúти, стáти серъезным; odrazu ~el a zamíkol він одрáзу зважнiв i затих(нуv)

zvaž//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 звáжoвати; ~ tovar звáжoвати товaр 2 *pren.* оцінёвати, звáжoвати; обдúмовати; ~ situáciu оцінёвати ситyацію; ~ výsledky оцінёвати результáты; ~ každé slovo звáжoвати кáжде сло́во

zvaž//ovat' -uje -ujú *nedok.* нагынáти, пригынáти; ~ konáre пригынáти кона́рi

zvaž//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 наклоняти ся, нагынáти ся до едрóго бóку; cesta sa ~uje prudko nadol дoрóгa прúдко спúщати ся долóв 2 заходити; клонити ся; slnko sa ~ovalo na západ сóлнце клóнить ся к зáпаду

zváčša *prísl.* 1 (*prevažne*) переважні, з бiвшой чáсти, збiвша, глáвнi; plakali ~ ženy плáкали переважні жéны 2 (*zhruba*) приближні, в óбщiх рисах; to je ~ všetko тoтó приближні вшыткo

zváčšen//ie -ia s збiвшiнiя, звекшiнiя; ~ množstva vody збiвшiнiя кiлькoстьи вóды; mikroskopické ~ niečoho мiкрoскопiчне збiвшiнiя дачóго; ~ srdca *anat.* рoсшырiнiя сéдця

zváčšen//ý звекшёный; ~é náklady звекшёны выдaвки; ~á štitná žláza *anat.* звекшёна щiтна желéза; ~é intervaly *hud.* звекшёны iнтeрвáлы

zváčš//it' -i -ia *dok.* в рóзн. význ. звекшыти, збiвшыти; ~ oševné plochy звекшыти о́сiвны плoщáдки; ~ mikroskopom *opt.* звекшыти пiд мiкрoскопoм; ~ fotografiu звекшыти фoтoгрáфiю; ~ žiaľ niekoho зocилнити дачiй жаль; ~ chybu, vinu звекшыти хыбу, вину

zváčš//it' sa -í sa -ia sa *dok.* 1 звекшыти ся; rozloha lesov sa ~ila плoщáдка лiсiв звекшыла ся 2 збiвшыти ся, звекшыти ся, взрoсти; ~il sa počet obyvateľov чiсло жителiв звекшыло ся áбо взрoслó

zváčšovac//í звéкшуючий, збiвшуючий; ~ie sklo звéкшуюче склo; ~ prístroj звéкшуючий прибóр

zváčšovák -a m *hovor. fot.* звекшовáк

zváčš//ovat' -uje -ujú *nedok.* в рóзн. význ. звéкшoвати; ~ rozlohu орnej рóды звéкшoвати плoщáдку óрной зéмлi; ~ mikroskopom звéкшoвати пiд мiкрoскопoм

zváčš//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 звéкшoвати ся, збiвшoвати ся; rozloha орnej рóды sa ~uje плoщáдка áбо рóзмiр óрной зéмлi звéкшує ся 2 звéкшoвати ся, звышoвати ся, взрoстáти; ~ujú sa stavy dobytku кiлькoсть худóбы áбо скóта звéкшує ся áбо взрoстатъ

zväd//núť -ne -nú *dok.* звянyти, увянyти, зiвянyти *aj pren.*; kvet ~ol квiток увянyв; zelenina ~la зеленина зiвяла; krása ~la *pren. expr.* красoтá увяла

zvädnuť//ý увянyтий, зiвянyтий, увядшый *aj pren.*; ~kvet увянyтий квiток; ~á zelenina увядша зеленина; ~á tráva выcoхнyта травá; ~á tvár *pren. expr.* зiвянyта твaрь

zváz -u m 1 coюз; odborový ~ профecиoнáлный coюз; ~ spisovateľov coюз писáтелiв 2 (*združenie*) аcoцiáция, oбeднaнiя; futbalový ~ фoтбaлóвa аcoцiáция 3 *voj.* cпoйнá; tankové ~y тaнкóвы cпoйнá; ~y bojových lietadiel авiáчны cпoйнá

zvázk//ovat' -uje -ujú *nedok. odb.* звязoвати до вiнцiв; ~ cesnak, cibul'u чecнóк, цiбyлю звязoвати до вiнцiв

zváz//ok -ku *m* 1 звязка; ~ klúčov звязка ключів; ~ kníh звязка книг 2 звязка; ~ prútov звязка прутьів; ~ lúčov *fyz.* звязка лúčів 3 пáклик; ~ listov пáклик писем; ~ bankoviek пáклик пінязей 4 том; dielo v štyroch ~koch твір в штирех томах 5 *obyč. s mn. č.* ~ky споїня; priateľské ~ky приятельскы споїня; pokrvné ~ky крóвны споїня 6 союз, спóлок; bratský ~ našich národov брáтський союз нáшых нарóдів • manželský ~ союз побрáтых, побрáтя

zváz//ovať -uje -ujú *nedok.* звязовати; ~ konce špagátu звязовати кінці мóтузка; ~ do uzla звязовати до ўзла; ~ niekomu ruky, krídla *kniž.* звязовати рýкы і нóгы дакóму; підпізати áбо підсікнути крыла дакóму

zváz//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звязовати ся

zvecn//it' -í -ia *dok. kniž.* спредметнити; зматеріалізовáти *nedok. dok.;* сконкретизувáти; реалізовáти *nedok. dok.;* ~ ideu реалізовáти ідею

zvečera *prísl.* з вéчора, під вéчор, пéред вéчором, за змéрку, кідь зачінáть змэрькáти ся; ~ prišiel він прийшов під вéчор

zvečeriev//ať sa -a sa *neos. nedok.* вечоріти; ~a sa вечоріє, настáвaть вéчор

zvečer//it' sa -í sa *neos. dok.* звечоріти ся, зотмити ся

zvečn//it' -í -ia *dok.* звічнити, зробити даштó вічним, незабытым; ~ pamiatku niekoho звічнити на дакóго пáмятку; ~ udalosť на obraze звічнити пригóду на óбразі; spisovateľ ~il svoje meno писáтель звічнив свóє мéно

zvečn//it' sa -í sa -ia sa *dok.* звічнити ся

zvečn//ovať -uje -ujú *nedok.* звічнёвати; ~ piečie meno звічнёвати дачіє мéно

zvečn//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* звічнёвати ся

zvedav//ec -са *m* зведáвець *m*

zvedavo *prísl.* зведáво, з інтерéсом; ~ sa pýtať зведáво просити ся; ~ sa obzerať зведáво áбо з інтерéсом обзєрáти ся

zvedavos//t' -ti *ž* зведáвость; ženská ~ жéньска зведáвость; horieť ~ťou горіти зведáвостёв; vzbudzovať ~ збúджувати зведáвость; premôcť svoju ~ перемочі свóю зведáвость

zvedav//ý зведáвий; ~é deti зведáвы діти; ~ pohľad зведáвий взгляд; je veľmi ~ він барз зведáвий; som ~ я зведáвий, мі інтерéсно; na to nie som ~ на тотó я не зведáвий, мéне тотó не інтересýє; nebuď ~ не будь зведáвий; aký si ~! який ты зведáвий! • nebuď ~, budeš skoro starý [*prísl.*] не будь зведáвий, бúдеш скóро стáрый; мнóго бúдеш знáти, скóро постарієш

zvedečt//it' -í -ia *dok. čo kniž.* придати дачóму наўчний харáктер, зробити наўчным *што*; ~ plánovanie поставити плановáння на наўчну оснóву

zvedečt//ovať -uje -ujú *nedok. čo kniž.* придавáти чóму наўчний харáктер, робити наўчным *што*

zvediet' *zvie* zvedia *dok.* дознáти ся, дозвídати ся; дочítати ся; ~ čistú pravdu дознáти ся чíсту áбо цíлу áбо вшытку пráвду

zved//ly -ov *m pomn.* вызвídы; chodiť na ~ ходити на вызвídы

zveľad//it' -í -ia *dok.* підняти, зліпшыти, здоконалити, зякостнити; ~ hospodárstvo підняти гáздівство; ~ kultúru národa підняти култьóру нарóда

zveľad//it' sa -í sa -ia sa *dok.* підняти ся, зліпшыти ся

zveľad//ovať -uje -ujú *nedok.* піднимáти; зліпшовати; посувáти до пéреду; ~ gazdovstvo піднимáти гáздівство; ~ národnú literatúru посувáти до пéреду нацiона́лну літератýру

zveľad//ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* піднимáти ся, їти горі; зліпшовати ся

zveleb//it' -í -ia *dok. kniž.* оспівáти, прослáвити, вихвалити; збívшыти, обогатити

zveleb/ovať -uje -ujú *nedok.* *kniž.* оспівувати, прославлёвати; звышувати, выхвалёвати, зякостнёвати, здоконалёвати

zvelebovateľ -а *m kniž.* поклóнник, цтитель; ~ krásy, prírody поклóнник красоты, природы

zvelení/ý збівшёный; ~é chýgu збівшёны слýхы áбо хыры; ~é nároky збівшёны пожа́дованя áбо претензі́ї; ~é prídavné mená *lingv.* збівшуючі при́да́вники áбо адъєктивы; ~é podstatné mená *lingv.* збівшуючі назывники áбо субстантивы

zvelič/it' -і -іа *dok.* перебі́вшыти, збі́вшыти; ~ zásluhy niekoho перебі́вшыти заслуги дако́го; ~ nebezpečenstvo перебі́вшыти небезпéчност

zveličovac/í *lingv.* перебі́вшующій, збі́вшующій; ~ význam збі́вшующе значі́ня; ~іа prípona збі́вшующій а́фікс/префікс

zvelič/ovať -uje -ujú *nedok.* збі́вшувати, перебі́вшувати; ~ zásluhy niekoho перебі́вшувати да́чії заслуги; ~ nebezpečenstvo перебі́вшувати небезпéчност

zver' -і *ž hromad.* **1** дичі́на *ж*, (ди́кы) зві́рі; chytať *al.* loviť ~ ловити зві́рів; chrániť ~ хранити дичі́ну; plašiť ~ полоша́ти зві́рята; čierna ~ (ди́кы) ко́рназы, сви́ні; vysoká ~ висо́кы зві́рі (*є́льнь, є́ерна і т. п.*); nízka ~ ма́ла дичі́на; dravá ~ ди́кы зві́рі; kožušinová ~ ко́жушино́вы зві́рі; odstrel ~і одстрі́л зві́рів; škodná ~ дра́ва зві́рина **2** *hovor. expr. (o ľudoch)* зві́рь *м*

zver² -а *m 1* зві́рь *м*; ranený ~ ранéный зві́рь **2** *expr. (o človeku)* зві́рь, дичі́на

zverejní/it' -і -іа *dok.* **1** (*uverejniť tlačou*) опублі́ковати; ~ výsledky rokovania опублі́ковати резу́льтаты пере́говóрів áбо ї́днаня; ~ údaje о́ не́щом опублі́ковати да́ны о да́чім **2** *kniž.* зроби́ти общедосту́пным; ~ súdne pojednávania práv. зроби́ти су́дний процéс отворéный

zverejň/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** публі́ковати; опублі́ковувати; ~ obsah rokovania *v novinách* публі́ковати со́держаніє

пере́говóрів *v новинка́х*; ~ archívne materiály публі́ковати архі́вны мате́ріалы **2** *kniž.* роби́ти общедосту́пным; ~ súdne pojednávania práv. роби́ти су́дний процéс отворéный

zveren/lec -са *m* виховáнець; starať sa o ~cov ста́рати ся о сво́їх виховáнцїв

zverenic/la -е *ž* виховáнка

zverin/la' -у *ž hromad.* **1** дичі́на, зві́рі; škodlivá ~ дра́ва зві́рина; vodná ~ водо́плаваюча зві́рина **2** фа́уна, сві́т живóтных

zverin/la² -у *ý (divina)* дичі́на

zverin/lec -са *m* зві́ринець; зоопáрк, зоосáд; chovať zvierťa *v* ~coch тримати зві́рята *v* зоопáрках

zver/it' -і -іа *dok.* **1** *koho, čo komu, na koho* зві́рити ко́го, ш́то ко́му; ~ dieťa niekomu зві́рити ді́тину да́кому; ~ svoj majetok do rúk niekoho зві́рити да́кому свй́ ма́еток, оха́бити да́кому свй́ ма́еток **2** *čo komu, na koho* зві́рити, пові́рити; ~ niekomu nejakú prácu зві́рити да́кому да́якү ро́боту, пові́рити да́кого зроби́ти да́якү ро́боту **3** *čo komu kniž.* зві́рити; ~ niekomu svoje tajomstvo зві́рити да́кому сво́ю та́йност

zver/it' sa -і са -іа са *dok.* **1** *komu s čím* зві́рити ся, отворити ся; ~ sa priateľovi зві́рити ся прия́телéви **2** *na koho, čo* зві́рити ся ко́му, чо́му, по́ложыти ся на ко́го, ш́то; ~ sa na cudzieho зві́рити ся чу́джо́му; ~ sa na svoju pamäť по́ложыти ся на сво́ю па́м'ять **3** *čomu* одда́ти ся чо́му, підда́ти ся; ~ sa osudu по́ложыти ся на о́суд, одда́ти ся о́суду

zvernic/la -е *ž*, **zverník** -а *m poľov.* зві́ринець **zverolekár** -а *m* ветері́на́р, ветері́на́рный лі́кар

zverolekársk/ly ветері́на́рный; ~а stanica ветері́на́рна ста́нція

zverolekárstv/o -а *s* ветері́на *ľud.*

zver/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** *koho, čo komu, na koho* зві́рєвати; ~ dieťa niekomu зві́рєвати ді́тину да́кому; ~ svoj majetok niekomu зві́рєвати да́кому свй́ ма́еток **2**

чо кому, на кого звірєвати, повірєвати;
~ práci novému pracovníkovi звірєвати
роботу novému робітникови **3** кому,
čomu *kniž.* звірєвати; ~ niekomu svoje
starosti ділити ся з даким своїми(а)
старостями

zverl/ovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1**
звірєвати ся, отваряти ся; ~ sa priateľovi
звірєвати ся приятелєви **2** на кого, чо
звірєвати ся ко́му, чо́му, покладати ся
на ко́го, што; ~ sa na svoj cit покладати
ся на свої чұвства **3** čomu оддавати ся
чо́му, покладати ся на што; ~ sa osudu
оддавати ся осуду

zverskosl/ť -ti ž **1** звірство; суровость; ~
pacistov звірство нацистів **2** (čín) звірство,
звірський або суровый поступок; páchať
~ti звірствовать

zversky *prisl.* звірський; ~ vraždiť звірський
забивати

zverskl/ý **1** звірський; ~é vraždenie звірське
забивання **2** звірячий; ~ rev звірячий рев; ~á
nenávisť звіряча ненависть

zverstv/o¹ -a s *hromad.* звірь, звірина,
звірята

zverstv/o² -a s *expr.* звірство; páchať ~á
звірствовать

zveršl/ovať -uje -ujú *dok.* написати в стихах;
перекладати на стихи; ~ hru написати
песу в стихах

zvesela *prisl.* весєло; ~ povedal він весєло
повідав

zvesl/it' -i -ia *dok.* **1** (niečo zavesené) зняти,
звісити; ~ z vešiaka kabát, klobúk зняти з
вішакá кабáт, кáлап; ~ obraz zo steny зняти
áбо звісити óбраз зо стіны **2** спустити,
схылити; ~il hlavu він схилив гóлову • ~
nos *expr.* спустити ніс, заганьбити ся

zvesmo *prisl. tel.* во вісячий позиції

zvesl/ovať -uje -ujú *nedok.* **1** знімáти; ~
kabát z vešiaka знімáти кабáт з вішакá;
~ zrkadlo zo steny знімáти глядило áбо
зєркало зо стіны **2** спущáти, схыляти; ~
hlavu спущáти гóлову

zvesl/ť -ti ž **1** *kniž.* вістка; radostná, smutná
~ rádїсна, смутнá вістка; kolujú ~ti хóдять
слұхы; Jóbova ~ ужáсна вістка **2** *obyč.*
v *mn.* č. ~ti (časopis) вісті, вістник **3** *obyč.*
v *mn.* č. ~ti (rubrika) озна́мїня, вісті

zvestovanl/ie -ia s *náb.* благовіщїня
(церкóвне свято)

zvestl/ovať -uje -ujú *nedok. dok.* сповіщáти/
сповістити, выголóшовати/выголосити,
говорити/повідáти; ~ radostnú povinu
выголóшовати/выголосити rádїсну вістку
áбо новинý

zvest'ovateľ -a *m* сповістник, предповідáч,
шырытель; ~ chýru шырытель слұхів;
lastovička je ~ jari лáстівка – сповістник
яри

zvešl/at' -ia -ajú *dok.* (zavesené predmety)
зняти; ~ obrazy zo steny зняти óбразы зо
стіны

zvešl/ovať -uje -ujú *nedok.* (zavesené
predmety) знімáти, давáти долóв

zvetralin/a -y ž *geol.* вывїтраность,
россыпаность

zvetranl/ý *geol.* россыпáный; ошұхáный;
вывїтраный; ~ várepec вывїтране áбо
россыпане вапнó; ~á hornina вывїтрана
горнина

zvetrl/at' -á -ajú *dok. geol.* роспáсти ся,
россыпати ся; звїтрити

zvetrávací *geol.:* ~ faktor фáктор
вывїтрєвãня; ~ proces процєс вывїтрєвãня

zvetrávanl/ie -ia s *geol.* вывїтрєвãня; ~ pôdy
вывїтрєвãня зємлі; ~ hornín вывїтрєвãня
горнин

zvetrávl/at' -a -ajú *nedok. geol.* вывїтрєвати
zvetrl/it' -i -ia *dok.* **1** (o zvieratách) занюхати,
натрáфити на слід; pes ~il zver пес
занюхав звіря **2** (o ľudoch) почұвствовать;
materinské srdce ~ilo nebezpečenstvo
материнське сєрдце почұвствовало áбо
зачұло небезпєчнóсть

zviacnásobl/it' -i -ia *dok.* збївшыти о
дакілько раз; ~ finančné príjmy о дакілько
раз збївшыти пїняжны выносы

zviazanos//t' -ti ž 1 тісне сполня; ~ літературы зо жыотом тісне сполня літературы з жыотом 2 залёжность ж (од дакого), недастаток слободы

zviaz//at' -že -žu dok. 1 v rôzn. význ. звязати; ~ konce špagátu звязати кінці мотузка; ~ veci do uzlika звязати річі до ўзлика; ~ svoj život s niekým звязати свій жыот з даким 2 (knižu) звязати • má zviazané ruky він матъ звязаны рўкы; zviazať krídla niekomu kniž. звязати рўкы дакому, пристричі крыла дакому, не поволити ёму вольні думати

zvia//zat' sa -že sa -žu sa dok. звязати ся; horolezci sa ~zali lanami алпіністы або горолізці звязали ся мотузами

zvid//iet' sa -i sa -ia sa dok. кому (zapáčiť' sa) приглянути ся, полюбити ся

zviech//at' sa -a sa -ajú sa dok. expr. 1 тяжко підняти ся, встати, поставити ся на нўгы; ~ sa zo zeme тяжко встати зо зёмлі 2 поправити ся, прийти ку собі, підняти ся на нўгы; ~ sa z choroby поправити ся по хвороти

zviera -t'a s 1 звірь м, звіря с; živé, mŕtve ~ живé, мертвé звіря; domáce ~ домашнє звіря; pokusné ~ звіря на опыті; úžitkové ~ хосєннє звіря; ťažné ~tá робітный скот; ríša ~t світ звірят 2 (v nadávkach) звірь, віл, корова, теля і ін. • veľké ~ hovor. expr. великий звірь, велике звіря; význačná osoba

zvierac//i' 1 звірячий; ~ organizmus звірячий організм; ~ia koža звіряча кожа; ~ie mláďa звіряче малé; ~ie podstatné mená gram. живы назывники або живы субстантївы; ~ epos lit. живый епос 2 звірячий; ~ tuk масть звірят; ~ glej tech. звірячий клей 3 expr. (zverský) звірьскый, дикий, суровый; ~ia nenávisť звірьска ненависть; ~ie pudy звірьскы інштінкты

zvierac//i' стягуючий; ~ie kliešte стягуючі кліщі • ~ia kazajka стягуюча сорочка

zvieradl//o -a s стягочач; стягуюча шрўбка; прихўпка; гушнє ~ ручный стягочач

zvier//at' -a -ajú nedok. 1 стискати; ~ päste стискати пясти; ~ zuby стискати зўбы; ~ v ruke ceruzu стискати в рўці церўзку або блáйвас zastar. ~ ruku niekoho стискати дачію рўку; ľady ~ajú ľod' лёды стискають шыфу; ~ niekoho v objatí стискати дакого в обятях 2 čo кому стискати ся; ~a mi srdce стискать ся мі сєрдце; srdce mu ~a žiaľ сєрдце ёму стискать жаль • ~ uhol geom. вытворити ўгол

zvier//at' sa -a sa -ajú sa nedok. v rôzn. význ. стискати ся; ruka sa ~a v päst' рўка стискать ся до пясти; srdce sa ~a сєрдце стискать ся; сєрдце замєрять; hrdlo sa mu ~a ёму стискать ся гўрло, він трапить ся

zvieratk//o -a s zdob. звіря, звірятко с

zvieratník -a m astron. звірёкрг

zvieratstv//o -a s hromad. звірьство, звірята, звірі; škodlivé ~ шкодливы звірі

zvierav//lý 1 стягуючий; драждивый; ~á chuť стягуючий смак; ~é lieky lek. драждивы лікы 2 стягуючий, мучивый ~á bolesť мучива бóлість

zviest' zvedie zvedú dok. 1 čo kam звєсти; ~ vodu do kanála звєсти вóду до канáлу; ~ blesk do zeme звєсти блєск до зёмлі 2 koho, kam v rôzn. význ. звєсти; ~ niekoho dolu schodmi звєсти дакого долóв по řapáďаch; osud nás zvedol dohromady óсуд нас звів (догромады) 3 čo na koho звалити; všetku vinu zvedol на neho він выштыку вину звалив на нєго

zviest' zvedie zvedú dok. 1 koho na čo, k čomu звєсти, наговорити, навєсти; ~ na trestný čin навєсти на престўпок 2 koho звєсти, поблазнити; ~ dievča звєсти дівча 3 koho, čo kniž. збити, звєсти; ~ niekoho zo správnej cesty збити дакого з дорóгы

zviest' zvedie zvedú dok. kniž.: ~ boj, bitku звєсти битку, вступити до бóю

zviezt' zvezie zvezú dok. 1 (odviezt', priviezt') звєсти, одпрятати; ~ obilie do sýpok звєсти зєрно до сыпанця або під шóпу; ~ včas všetku úrodu позберáти завчасу выштыку ўрóду 2 (dopraviť) zhora nadol)

звѣсти; ~ drevo z rúbaniska звѣсти дрыва з рубаниска **3** *koho* одвѣзти, звѣсти; ~ autom одвѣзти áвтом

zviezť sa zvezie sa zvezú sa *dok.* **1** s *kým* (*odviezť sa*) одвѣзти ся, переправити ся, завѣзти ся; ~ sa s niekým на aute звѣзти ся з даким на áвті **2** (*sklznúť sa*) зошмыкнути ся, зыйти; čiapka sa zvezla на tylo чáпка зошмыкла ся на затылок **3** s *kým* *hovor.* (*pripojiť sa k niekomu v chôdzi*) перейти, перейти ся доведна, припоїти ся ку дакому; ~ sa s niekým cestou z práce іти доведна з даким з роботи **4** (*pripojiť sa k niekomu v istej činnosti*) *prekladá sa individuálne*; rád sa zvezie на cudzí účet він любить звѣзти ся на чужій рахунок; s vinnými sa zvezli aj nevinní ведно з винними терпіли і невинны **5** *expr.* звалити ся, упáсти; zvezla sa на zem она звалила ся на зéмлю

zviťal/čky -čiek *ž pomn.*, **zviťal/dlá** -diel *s pomn.* шпулярь, шпúльна машина

zviťlat' -a -ajú *nedok.* змóтовати, звивáти; ~ vlnu до клбка звивáти вóвну до клубятя áбо на клýбя; ~ drôť звивáти дрiт

zviťlat' sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** скрúчáти ся; скрúчовати ся **2** (*o živých tvoroch*) звивáти ся, корчіти ся; ~a sa в болевiях корчіти ся од бóлести; červík sa ~a червяк звивать ся

zvinovací: ~ meter скрúчуючий мéтер

zvin//ovat' -uje -ujú *nedok.* скрúчовати, звивáти; ~ povraz до клбка звивáти мóтуз до клубятя; ~ papier скрúчовати пáпирь

zvin//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* скрúчовати ся

zvil/núť -ie -nú *dok.* змотáти, скрутити, звити; ~ vlnu змотáти вóвну; ~ koberec, deku скрутити пóкровець, дéку

zvil/núť sa -nie sa -nú sa *dok.* скрутити ся; list sa ~nul лист скрутив ся; had sa ~nul до клбка гад скрутив ся до клубятя

zvinutk//a -y *ž bot.* скрúчованя листів

zvirg//at' -á -ajú *dok. expr.* **1** тóргнути, кóпнути (*ногáми*) **2** (*ujst'*) одыйти, утечі, зд́пкати, змíзнати

zvir//it' -i -ia *dok.* **1** підняти ся, звирити ся, prach sa ~il пóрох звiрив ся **2** завязати ся, зачати вріти, роспýтати ся; spory sa ~ili гáдки зачали вріти

zvir//ovat' -uje -ujú *nedok.* **1** піднимáти, звирѣвати; ~ prach звирѣвати пóрох **2** (*diskusiu ap.*) выкликовати

zvir//ovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* **1** піднимáти ся, звирѣвати ся; prach sa ~uje пóрох піднимать ся **2** розвязовати ся, росчѣртѣвати ся; spory sa ~ujú гáдки росчѣртують ся

zvisle *prisl.* вертіка́льні, по вертіка́лі

zvislic//a -e *ž geom.* вертіка́лна

zvislo *p.* **zvisle**

zvisl//ý вертіка́льний; ~á poloha вертіка́лна пози́ція; ~á priamka вертіка́лна, вертіка́лна пряма́

zvisnutl//ý овiсnúтый; ~é plecia овiсnúты плéчі

zvit' *p.* **zvinúť**

zvit//at' sa -a sa -ajú sa *dok.* **1** s *kým* і *bezpredm.* привітáти ся, звитáти ся; priateľsky sa ~ s niekým приятельськы звитáти ся з даким **2** s *čím* *pren.* (знóва) стрітити ся

zvit'az//it' -í -ia *dok.* **1** *nad kým, čím, v čom, čím* і *bezpredm.* перемочі кóго, што, máти верьх áбо перемóгу *nad kým, čím*; ~ *nad nepriateľom* перемочі неприятеля; ~ *v boji* перемочі в бóї; ~ *na body šport.* перемочі на бóды; ~ *vo voľbách* перемочі во вóльбах **2** *nad čím* і *bezpredm.* взяти верьх, триумфóвати; ~ *nad chorobou* переконáти хворóту; rozum ~il розúм взяв верьх áбо переміг

zvit//ok -ka/-ku *m* трýбка; stočiť niečo до ~ka скрутити даштó до трýбки

zvláč//at' -a -ajú *nedok.* **1** зносити, волочіти; ~ knihu на кору зносити книги на еднý кóпу **2** (*zhora nadoľ*) стяговати, спущáти;

~ drevo do doliny спу́щати де́рево до долины
zvlač//le -i ž *pomn.* сánкы *pomn.*
zvláčn//iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти мя́гшым
zvláč//nit' -i -ia *dok.* змя́гчы́ти; krém ~il pokožku крем змя́гчів ко́жу
zvláčňovací змя́гчаю́чий; ~ prostriedok змя́гчаю́че срéдство
zvláčňovadl//o -a s *chem.* змя́гчова́ч м
zvláčň//ovat' -uje -ujú *nedok.* змя́гчова́ти; krém ~uje pokožku крем змя́гчує ко́жу
zvlačov//ý: ~é sane сánкы
zvlačuhy *p. zvlače*
zvlál//dať -dze -dzu *dok.* чо́ мочі́ зроби́ти, пора́дити собі́ з чім, да́ти собі́ ра́ды з чім, спра́вити ся з чім; ~ ťažkú robotu да́ти собі́ ра́ды з тя́жко́в робо́тов
zvlád//nuť -ne -nú *dok.* 1 чо́ спра́вити ся з чім, пора́дити собі́ з чім, да́ти собі́ ра́ды з чім; ~ prácí спра́вити ся з робо́тов; ~ tému да́ти собі́ ра́ды з те́мов 2 чо́ освóїти, змочи́; ~ nové metódy освóїти но́вы ме́тоды; ~ modernú techniku змочи́ суча́сну те́хніку 3 *koho,* чо́ оволоді́ти *што*, взяти́ до рук *што*; переко́нати *што*; ~ situáciu оволоді́ти си́туацію; ~ chorobu переко́нати хворо́ту; ~ hospodárske ťažkosti спра́вити ся з еко́номі́чними тя́жкостями
zvládnuteľn//ý спо́внюю́чий; ~á úloha спо́внюю́ча за́дача
zvlákn//it' -i -ia *dok. chem. tech.:* ~ viskózu до́ста́ти ві́скóзне во́ло́кно
zvláknovací *tech.* прядже́ный; ~ stroj ма́шина на пряджа́ня
zvlakovk//a -y ž *odb.* пи́ла (на за́рі́зованя за́рі́зів на во́ло́кнах)
zvlakovník -a *m odb.* го́блик (на го́бле́ва́ня во́ло́кен)
zvlášť 1 *prísl. (mimiriadne, neobyčajne)* особли́во, необыча́йні, незвыча́йні; ~ zodpovedná práca незвыча́йні одпо́відна робо́та; ~ chutné jedlo необыча́йні смачна́ стра́ва 2 *prísl. (oddelené, osobitne)* окре́ме, са́м; venovať sa každému ~ приді́ляти ува́гу ка́ждому окре́ме; prišiel každý ~ пришо́в

ка́ждый са́м 3 *časť. (predovšetkým, hlavne)* особли́во, гла́вні; krmivo pre dobytok, ~ pre kravu корми́во про ста́ток, гла́вні про коро́вы

zvláštnos//ť -ti ž 1 особли́вость, риса; národná ~ націо́нальна особли́вость áбо риса; povahové ~ti рисы ха́ра́ктера; nárečové ~ti особли́вости го́ворів 2 шпеці́фіка, шпеці́фічна особли́вость; своєрідно́сть; рідко́сть ж; toto jedlo je bratislavská ~ то́то шпеці́фічне бра́тісла́вське ї́дло; to nie je pre mňa nijaká ~ то́то про ме́не ния́ка особли́вость 3 (*svojská záľuba*) особли́вость; má svoje ~ti він ма́ть сво́ї особли́вости

zvláštn//ý 1 (*nie každodenný*) особисты́й, необыча́йный, незвы́кный, оригіна́льный, рідко́стный; ~ človek оригіна́льный чоло́вік; ~a príhoda незвыча́йна на́года; ~a udalosť незвыча́йна приго́да; ~ charakter особисты́й áбо оригіна́льный ха́ра́ктер 2 (*špeciálny, osobitný*) шпеціа́льный, особисты́й; ~ spravodajca шпеціа́льный коре́шпонде́нт; ~ vlak на́глый áбо шпеціа́льный вла́к; ~e povolenie шпеціа́льне áбо особисте пово́лі́ня; oddiel pre ~e úlohu одді́лі́ня для особистого на́значі́ня 3 (*svojrázny, originálny*) особисты́й, оригіна́льный 4 (*zvýšený, mimoriadny*) незвыча́йный, необыча́йный, незвы́кный; venovať niečomu ~u pozornosť прида́вати да́чому необы́клу ува́гу; prikladať niečomu ~ význam прида́вати да́чому незвыча́йне значі́ня 5 (*pozoruhodný, nápadný*) вызначный, особисты́й, необыча́йный; na tom nie je nič ~eho в ті́м не є ні́ч особистого 6 *kniž. (osobitný)* окре́мый; pridelili mu ~u izbu ё́му да́ли окре́му і́збу

zvlaž//it' -i -ia *dok.* зво́лгну́ти; промочи́ти; овла́жыти; dažď dobre ~il pôdu до́дж до́брі промочи́в зе́млю; ~ (si) hrdlo *pren.* промочи́ти го́рло

zvlaž//ovat' -uje -ujú *nedok.* промóчова́ти; звла́жова́ти

zvľčenosť /t' -ti ž *expr.* звовчénость, здичі́ня, здичéность

zvľčen /ý *expr.* 1 здичéный, дикий; озві́ривший; ~ *človek* озві́ривший чолові́к 2 дикий, немі́лосéрдный, сурóвый; ~á *morálka* во́вча áбо зві́рьска мо́рálка

zvľčilosť *p. zvľčenosť*

zvľčilý *p. zvľčený*

zvľč /it' -í -ia *dok. expr.* зробити диким, зві́рьським, грубым; знемі́лосéрднити; ~ *ľudí* зробити люде́й зві́рьськими; знемі́лосéрднити люде́й

zvľč /it' *sa* -í *sa* -ia *sa dok.* ста́ти затвердну́тим; озві́ріти; *ľudia sa ~ili* люди озві́ріли

zvľhč /it' -í -ia *dok.* навогчі́ти, змочи́ти, покропити; ~ *handru* навогчі́ти ря́нду

zvľh /núť -ne -nú *dok.* наво́гнути, звóгнути; намо́кнути; *soľ ~la* сіль звóлгло; *seno ~lo* сі́но ста́ло во́гкым, сі́но звóлгло; *ďlane ~li* ро́том до́лони спо́тили

zvľhnut /ý ста́ти во́гкым, наво́гнути, во́гкий; мо́крий; ~á *múka* наво́гну́та мука́; ~é о́чі спо́чені о́чі, вла́жньы о́чі

zvľiect' *z vlečie z vlečú dok. (dopraviť zhora nadol)* спустити, знéсти, звéзти; ~ *pováľané stromy do doliny* спустити поваля́ны áбо зруба́ны стрóмы до доли́ны

zvľiect' *z vlečie z vlečú dok. kniž.* 1 *čo komu, čo z koho, čoho* зняти *што* з *кóго*; ~ *šaty z niekoho* зняти шма́ты з *дако́го*; ~ *niekomu kožuch* зняти кожух з *дако́го* 2 (*stiahnuť*) стягну́ти; ~ *obručku z prsta* стягну́ти пéрстень з па́льца

zvľiect' *sa* *z vlečie sa z vlečú sa dok. expr.* зыйти, злі́зти, спустити ся; ~ *sa z lavice zлі́зти áбо зыйти з ла́вки*

zvľiect' *sa* *z vlečie sa z vlečú sa dok. z čoho i bezpredm.* вызлечі́ ся, зоблечі́ ся; зняти зо се́бе *што*; ~ *sa zo šiat* зняти зо се́бе шма́ты, вызлечі́ ся зо шма́т; *had sa zvľiekol z kože* гад зошма́рив ко́жу

zvľnen /lý 1 (*rozvľnený*) зволне́ный, волни́стый, волновитый; ~á *hladina rieky* зволне́ный по́верх рі́кы; ~é *polia*

волни́сты по́ля 2 (*kopcovitý*) горбистый, нері́вний; ~ *terén* горбистый те́рен 3 (*vlnovitý*) волни́стый; ~á *čiara* волниста лі́нія; ~é *vlasý* волнисте во́лося

zvln /it' -í -ia *dok.* 1 зволновáти; підняти во́лны; *vieter ~il rieku* ві́тор зволновáв рі́ку 2 *pren.* взволновáти, взбу́рити, знепоко́їти, привéсти до безнаді́йности; побу́рити; ~ *hladinu verejného života* побу́рити о́бщность 3 зробити волни́стым; ~ *vlasý* накру́тити во́лося

zvln /it' *sa* -í *sa* -ia *sa dok.* 1 зволновáти ся; по́крити ся во́лнами; *hladina rieky sa ~ila* на ве́рху рі́кы появи́ли ся во́лны 2 зробити ся холми́стым; *zemský povrch sa ~il* по́верх зе́млі став холми́стым; *vlasý sa ~ili* во́лосы закру́тили ся 3 зволновáти ся, прийти до погы́нання; *mоре tiel sa zakolísalo a ~ilo* по мо́рю ті́л перешла́ во́лна, мо́ре ті́л погы́нало ся

zvln /ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 волни́ти, піднимáти во́лны; *vieter ~uje hladinu jazera* ві́тор во́лнить по́верх о́зера 2 *pren.* знепоко́євати, побу́рєвати, бу́рити, приводити до знепоко́їня 3 накру́чати; ~ *vlasý* накру́чати во́лося 4 (*vzrušovať, poburovať*) знепоко́євати, взбу́джувати, полоша́ти

zvln /ovat' *sa* -uje *sa* -ujú *sa nedok.* 1 волни́ти ся, покрывáти ся волна́ми; *jazero sa ~uje* о́зеро во́лнить ся 2 робити ся волни́стым 3 злостити ся, знепоко́євати ся, приходити до погы́нання

zvľúdn /iet' -ie -ejú *dok.* ста́ти людські́шым áбо прие́мнішым, мі́лшым, сприе́мнити, обмя́гчіти ся

zvnútra *prísl.* 1 здну́ка; *dvere sú zatvorené* ~ двéрі за́пéрты здну́ка; *oblepiť zásuvku* ~ па́пєром облі́пити здну́ка за́сувку па́пєрєм 2 (*vnútri*) дну́ка; *koláč je ~ surový* кола́ч дну́ка áбо в се́редині недо́печéный

zvod *1 -u m* 1 звóджованя, ма́ніня, прива́блєваня на *дашто́* зле, *немора́льне*; *podľahnúť ~u* підда́ти ся звóджованю; *vzdorovať ~om* не підда́ти

ся покушіню, стримати ся од покушіня **2**
красотá; ženské ~у женьска красотá

zvod² -у *m* **1** звезджіня, звódжованя,
одвódжованя; ~ blesku do zeme звезджіня
бліску до зéмлі; ~ vody do kanála
звезджіня вóды до канáлу **2** (*na jedno
miesto*) концентровáня, зогнáня; ~ dobytka
do spoločných maštálí зогнáня худóбы до
еднóй áбо óбщой стáйні • ~ uzemnenia
уземніня; ~ antény уземніня антéны

zvodc//a -у *m* зводитель, звódник,
спокýсник; ~ žien звódник жен

zvodky//ňa -не *ž* зводителька, звódничка;
спокýсничка; шувна женá; ~ mužov
зводителька хлóпів, простітутка

zvodnaten//ý воднáтый; ~é víno воднáте
винó; ~é oči воднáты óчі

zvodna//tieť -tie -tejú *dok.* зводнатіти, стáти
воднáтим

zvodnic//a¹ -е *ž odb.* одвóдный канáл, рігол,
жóлобок, ярок на одводніня

zvodnic//a² -е *ž* зводителька, спокýсничка,
зводителька хлóпів, простітутка

zvodník p. zvodca

zvodni//it¹ -і -ia *dok.* зрідити водóв; ~ mlieko
розрідити молóко водóв

zvodni//ovat¹ -ује -ују *nedok.* розріджувати;
~ mlieko розріджувати молóко водóв

zvodný¹ звóдный, спокýсний, притягуючий;
~ úsmev звóдный ўсмів; ~ návrh
притягуюча пропозиція

zvodni//ý² одвóдный; ~ kanál одвóдный
канáл; ~ á rúra одвóдна рúла

zvodový p. zvodný²

zvo//fa -le *ž* свойвóля, самовóля,
протівозакóнність, насилность

zvolac//í: -ia veta *gram.* выкрічне áбо
екскламатівне речіня

zvoľakadiaľ *zám. prísl.* даóдки

zvolan//ie¹ -ia *s* выкрікну́тя, крик, выкрик;
зákлик; hlasité ~ голосный выкрик;
básnické *lit.* ~ выкрикна фігу́ра, стихóве
выкрикну́тя

zvolan//ie² -ia *s* скликаня; ~ zjazdu скликаня
зýзду áбо сéйму

zvol//at¹ -á -ajú *dok.* **1** закріча́ти, скрикну́ти;
выкрикну́ти; hlasno ~ закріча́ти нагóлос **2**
na koho оберну́ти ся на да́кого, ослóвити
да́кого, закликати ко́го

zvol//at² -á -ajú *dok.* *koho*, чо скликати; ~
zhromaždenie скликати мі́тинг; ~ konzílium
скликати конз́іліум; ~ priateľov скликати
приятелів; ~ zjazdu strany скликати зýзд
па́ртії

zvolávaci: ~ lístok *voj.* позыва́ючий листок;
dostať ~ lístok достáти позыва́ючий листок
~ zvon склику́ючий дзвін

zvoláv//at¹ -а -ajú *nedok.* **1** *koho*, чо *v rôzn.*
význ. скликовати, позыва́ти; matky ~ali
deti ма́мы скликовали діте́й; ~ hostí
скликовати áбо позыва́ти го́стів **2** *koho*, чо
na koho, чо призыва́ти; ~ hromy a blesky
призыва́ти грóмы і блéскы

zvolávateľ -а *m* орґаніза́тор (*грома́ды і т.*
n.)

zvol//it¹ -і -ia *dok.* выбра́ти, зволити; ~ za
predsedu выбра́ти за предсідáтеля; ~ si
svoje životné povolanie выбра́ти сво́ю
ціложы́вотну професію; ~ si tému выбра́ти
собі́ téму

zvoľna *prísk.* **1** (*pomaly*) помáлы; ~ kráčať
помáлы іти áбо крача́ти **2** (*pozvoľna*)
постýпні, помáлы; svať sa ~ zvažuje k rieke
бе́рег постýпні спýщать ся к рі́ці **3** (*zľahka*)
злéрка; ~ miešať krem злéрка міша́ти крем
4 *hud.* помáлы

zvoľni//it¹ -і -ia *dok.* спомалити; ~ tempo, krok
спомалити тéмпо, крок

zvoľni//it¹ sa -і sa -ia sa *dok.* спомалити ся;
krok sa ~il крок спомáлив ся

zvoľni//ovat¹ -ује -ују *nedok.* спомáлєвати; ~
krok, tempo спомáлєвати крок, тéмпо

zvoľni//ovat¹ sa -ује sa -ују sa *nedok.*
спомáлєвати ся

zvon -а *m* **1** дзвін; veľký, malý ~ великий,
малый дзвін; hlahol ~ов дзвін дзвóнів;
~у vyzváňajú дзвóны выздзвaняють áбо
дзвóнять; poplašný ~ дзвін на пóплах; ~
zvolávaci склику́ючий дзвін **2** *v odborných
termínoch:* potápačský ~ tech. водола́зный

дзвін; sukňa do ~a *krajč.* дзвоні́ва сукня •
srdce ako ~ здорóве сёрдце

zvónár -a *m* 1 дзві́нник 2 (*výrobca zvonov*)
дзвонóвый май́стер

zvónárč/i/iť, zvónár/i/iť -i -ia *nedok. hovor.*
быти дзві́нником

zvónárstv/o -a *s* лия дзвоні́в, выроба
дзвоні́в

zvoncek -a *m* 1 *zdrob. expr.* дзвіно́чок; maly
~ мале́нький дзвіно́к, дзвіно́чок 2 дзвіно́к;
~ na dverách дзвіно́к на двéрях; elektrický
~ електри́чный дзвіно́к; predsednícky ~
предсідáтельський дзвіно́к; vyberať do
~a *cirk.* ви́берати до дзвінка́ 3 (*rastlina*)
дзвіно́чок; kalichy ~ov по́гарикы дзвіно́чків

zvoncekokvet/ié -ých *mn. č. bot.*
дзвончekoвы

zvoni/ec -ca *m* 1 (*menší zvon*) дзвіно́к; hlas
~ca звук дзвінка́; elektrický ~ електри́чный
дзвіно́к; ~ na dverách двeрeвий дзвіно́к;
kravský ~ дзвіно́к на шы́й коро́вы; signálny
~ сiгнáльний дзвіно́к 2 (*rastlina*) дзвіно́чок,
дзвіно́к

zvon/en/ié -ia *s* 1 (дзвонóвый) дзвін;
poludňajšie ~ обідняйший дзвін (дзвонóу)
2 дзвіно́к; rozľahlo sa ~ telefónu роздáв
ся телефóнный дзвіно́к; prísť po ~í *škol.*
прийти по дзвоні́ні 3 дзвін, дзеленчáня; ~
podkov дзеленчáня підков

zvonica -e *ž* 1 дзвоні́ця; postaviť ~u
побудовáти áбо поставити дзвоні́цю 2
(*cirkevná veža*) дзвоні́ця

zvoniev/iať -a -ajú *nedok.* дзвонити

zvoni/iť -i -ia *nedok.* 1 (o *zvone*) дзвонити;
zvony ~ia дзвóны дзвоня́ть 2 (o *zvonceku*
al. o zvonce) дзвонити; telefón ~í телефóн
дзвоні́ть; ~í v ušiach дзвені́ть в ў́хах;
už ~ilo *škol.* уж дзвони́ло 3 (*zvonením*
oznamovať) дзвонити; ~ poludnie *al.* на
полудніе дзвоні́ть полі́дне; ~ na poplach
дзвоні́ть на по́плах 4 дзвені́ти, бринча́ти;
kľúče ~ia ключі бринча́ть; poháre ~ia
по́гары дзвеня́ть 5 (o *hlase, smiechu*)
дзвені́ти; v izbe ~ili nežné detské hlasy v
ізбі́ дзвені́ли мі́лы ді́тські го́лосы

zvonivk/a -y *ž stav.* ска́лнаты цéглы

zvonivý дзві́нкий; ~ hlas дзві́нкий го́лос; ~
smiech дзві́нкий смі́х

zvonka i zvonku prisl. 1 звóнка, з двóру, з
ў́лиці; ~ bolo počuť krik з ў́лиці было чу́ти
крик 2 звóнка; vybieliť dom ~ ви́білити
ді́м звóнка 3 звóнка; zásah ~ вмішова́ня
звóнка; ~ štátu hrozilo nebezpečenstvo
держáві грози́ла небезпéка звóнка

zvonohr/a -y *ž* звúкы дзвоні́в, глаго́л
дзвоні́в

zvonolejár -a *m* дзвонóвый май́стер

zvonovin/a -y *ž* дзвонóва брóнза áбо медь,
метáл на лия дзвоні́в

zvonov/iý 1 дзвонóвый; ~ kov метáл на
дзвóны 2 дзвонóвый; ~á sukňa дзвонáва
сукня́ 3 *kart.* дзвонóвый; ~ túz дзвонóвый
туз

zvoz -u *m* звiз, звозі́ня; ~ úrody z poľa звiз
урóды з по́ля

zvoz/iť -i -ia *dok.* 1 звéзти; ~ obilie звéзти
зёрно; ~ smeti на hromadu звéзти смі́ти на
громáду 2 *hovor. expr.* звозити, ви́гришы́ти,
скрі́тiкoвáти; ~ za oneskorenie звозити за
онескорі́ня áбо за спі́знiня

zvrásť/lovať -uje -ujú *nedok.* морщі́ти,
змóрщовати; ~ čelo морщі́ти чeлó

zvrásť/lovať sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1
морщі́ти ся, змóрщовати ся 2 ставáти ся
зморщéным, покpывáти ся морщiнами

zvrat -u *m* 1 нáгла, прудкá змiна, перемiна,
злом; ~ v živote нáгла змiна в живóті;
~ v hospodárstve krajiny перемiна в
господарiні краiны; ~ v medzinárodnej
situácii коріннá змiна в меджiнаро́дній
ситуáції 2 *lingv.* звóрот (рéчi), ви́ражiня;
rečnícky ~ opáто́рский звóрот áбо мéтод

zvrátenos/iť -ti *ž* абнóрмáльнóсть,
первeрзнóсть, ухылнóсть, аморáльнóсть
pohlavná ~ полóва ухылнóсть

zvráten/iý 1 сказéный, попсúтый; мы́льный,
неспpáвный; ~é názory неспpáвны
áбо попсúты по́гляды 2 первeрзнýй,
сказéный; mravne ~ človek морáльний
сказéный чoлoвiк

zvrátúť/it' -i -ia *dok.* выблювати, выригати; ~il jedlo він выблював їдло

zvrátúť/it' -i -ia *dok.* 1 обернути, наклонити, законити; ~ hlavu dozadu законити голову дозад 2 обернути назад; перевернути; ~ koleso dejín späť обернути назад колесо історії 3 (*vyvrátiť*) вывернути, обернути

zvrátúť/it' sa -i sa -ia sa *dok.* 1 законити ся, наклонити ся; hlava sa mu ~ila dozadu йому законити ся голова 2 змінити ся, перемінити ся; jeho úmysly sa ~ili ěro заміри змінили ся

zvratný/ý 1 вертаний; pohyb вертане погінання 2 *gram.* вертаний, рефлексівний; ~é zámeno вертаний або рефлексівний містоназівник; ~é sloveso вертане або рефлексівне часослво

zvrátúť/ok -ka/-ku *m* выриг (*выригана* або *выблывана* *стрáва*)

zvrčat' p. zavřčat'

zvrredovat'/iet' -ie -ejú *dok.* звередоватіти, покрити ся вєредами

zvrask/núť' -ne -nú *dok. expr.* закрічати, врєскнути, звискнути, запищати

zvrešť//at' -í -ia *dok. expr.* закрічати, зврискнути, зревати; скрикнути, скрічати, запищати

zvrháv//at' sa -a sa -ajú sa *nedok. v* čo, *načo i bezpredm.* опущати ся (*морáлни*); деґенеровати ся, упадати

zvrhlík -a *m* неморáльник, аморáльник, неґанєбник

zvrhlos/it' -ti ž ухылність, первєрзність, аморáльність, неґанєбність, сказєність, попсўтость; *travná* ~ морáлна роспущєність, сказєність; *páchať* ~ti вєсти неморáльний живот, жыти неморáльні

zvrhlý неморáльний, сказєний, первєрзний, ухылний

zvrh/núť' -ne -nú *dok.* 1 зошмарити, насилу збавити міци; ~ monarchiu зошмарити монархію 2 зошмарити; ~ bombu na mesto зошмарити бомби на місто 3 (*o niektorých zvieratách* - *okotit'* sa) окотити

ся, ожеребити ся, оіліти ся, опоросити ся 4 (*o niektorých zvieratách* - *potratit'*) зошмарити, вышмарити, потратити (*lud.*)

zvrh/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* 1 *na* čo, *v* čo *i bezpredm.* обернути ся, змінити ся *na gipše*; zápas sa ~ol *na* bitku перемáґання перешло або обернуло ся на битку 2 *na koho*, *čo*, *v koho*, *čo i bezpredm.* опустити ся, деморалізовати ся, упáсти; ~ol si sa ты опустив ся

zvrchnik -a *m* кабат, зимник; *obliecť si* ~ облєчі кабат або зимник

zvrchnikov/ý кабатový; на кабат; ~á látka кабатове полóтно

zvrchovanos/it' -ti ž суверєнність ж; štátna ~ державна суверєнність; *bojovať* *za svoju* ~ воєвати за свою суверєнність

zvrchovan/ý 1 суверєнний, незалєжний; ~ štát суверєнна держáва 2 суверєнний, найвысший; ~ orgán суверєнний óрган; ~á moc найвысша міць 3 (*dokonalý, úplný*) пóвний, абсолóтний; найвысший, максімáльний; ~á blaženost' верьх блажєнства, найвысше блажєнство • *je* ~ čas сáмый час, найвысший час; *v* ~ej miere во высший мірі

zvrchu *prísl.* звєрьху, згóры; ~ *nadol* звєрьху або згóры долов; *padať* ~ пáдати звєрьху або згóры; ~ *hodiť* звєрьху або згóры шмарити; *prikryť* *niečo* ~ прикрити даштó звєрьху або згóры • *dívať sa al. pozerať sa al.* *hľadiť* *na niekoho* ~ позєрати звысóка на дакого, позєрати хвєрьху або згóры долов на дакого

zvriesk/núť' -ne -nu *dok. expr.* скрикнути, крикнути, звискнути, запищати ~ *od bolesti* скрикнути од бóлести

zvrieť *zvrie* *zvrú* *dok.* скыпіти, закыпіти; *voda zvrela* вóда закыпіла; *krv mu zvrela v* *žilách* *pren.* йому кров вскыпіла в жылах

zvrškár -a *m odv.* ремесєльник, выгóтвлюючий верьх топáнок

zvrš/ok -ka/-ku *m* 1 *žel.* вєрхнє будовáня дорóгы 2 *odb. (vrchná časť topánky)* верьх; *pripevniť* ~ *k podošve* прибити верьх *k*

подóшві **3** *aut.* кóрба **4** *obyč.* в *mn.* *č.* ~**ky** *expr.* річі, гарабурдя; pober si svoje ~ky a zmizni! заберь своє гарабурдя і падай!

zvítľ/ať -a -ajú *nedok.* **1** *čo, čím* вертіти, крутити; покручовати; ~ ruku *al.* rukou вертіти рукóв; ~ hlavu *al.* hlavou крутити гóловов **2** *koho expr.* крутити; ~al ju v tanci він выкручовав ей в тáнці **3** *koho expr.* взяти обертáти; keď ho otec začal ~, všetko mu povedal кідь отець зачáв ёгó обертáти, він выштыкó ёмý повів

zvítať sa -a sa -ajú sa *nedok.* **1** вертіти ся, крутити ся; ~ sa na mieste вертіти ся на місці **2** *expr.* ~ sa v tanci крутити ся в тáнці **3** *okolo čoho, pri čom i bezpredm. expr.* вертіти ся; крутити ся; понагляти ся; ~ sa okolo hosťa вертіти ся óколо гóстя; ~ sa okolo sporáka вертіти ся кóло шпаргéта **4** *expr.* скручáти ся; bolo sa treba poriadne ~ трéба было порядні скручáти ся

zvrtľ/núť -ne -nú *dok.* **1** *čo, čím* оберну́ти; ~ kľúč *al.* kľúčom оберну́ти ключ **2** *čo* оберну́ти; ~ vec vo svoj prospech оберну́ти діло на свій ужыток

zvrtľ/núť sa -ne sa -nú sa *dok.* **1** оберну́ти ся; prudko sa ~ol він скóро оберну́в ся **2** *hovor. expr.* оберну́ти ся; okolnosti sa ~li cityáция змíнила ся; udalosti ~li proti nemu пригóды оберну́ли ся прóтив нёго **3** *expr. (obrátit' sa)* kam sa ~neš, keď ťa vyhodia z práce? де ты подієш ся, кідь тéбе вышмарять з робóты

zvučľ/ať -í -ia *nedok.* звучáти

zvučk//a -у ž позывáючи (сiгнáл радіовысылáня áбо телевізiї); ~ z bratislavského rozhlasu позывáючи з братислáвского рáдіа

zvучnos//ť -ti ž дзвiнкость ж

zvучnľ/ý **1** дзвiнкий, силный; ~ hlas дзвiнкий гóлос **2** (*ľubozvучný*) любозвучный; ~ гýт любозвучна рiфма **3** *lingv. (sonórny)* сонóрный; ~ é spoluhlásky сонóрны соглáсны, сонóрны звýкы • mať ~é meno слáвити ся, быти знáмым

zvuk -u *m* **1** звук, звучáня; prenikavý ~ проника́ый звук; vydávať ~у выдава́ти

звýкы; zosilňovač ~у зосилёвач звýкы; tlmič ~у звукоглушитель, глушитель звýкы; záznam ~у зáпис звýкы, звукозáпис **2** (*hláska*) звук • mať ~ слáвити ся, быти знáмым

zvukár -a *m* звукооперáтор

zvukomaľb//a -у ž наподóбнёвaня звýкы

zvukomalebnľ/ý звуконаподóбноючий; ~é slovo звуконаподóбноюче слóво

zvukomer -ul/-a *m tech.* звукомiр, фономiр **zvukomerný** фонoметрiчний, звукомiрный, звукометрiчний

zvukotesnľ/ý звукотiсный; ~é dvere звукотiсны двéри

zvukovk//a -у ž *tech.* мембráна

zvukovod -u *m anat.* слухóвый канáл

zvukovľ/ý **1** звуко́вый; ~á vlna звуко́ва во́лна; ~ pás магнетoфонóва пáска; ~ film звуко́вый фiлм; ~ záznam звуко́вый зáпис **2** акустiчний; ~á stránka jazyka акустiчна сторóна языкá

zvyčaj -a *m*, -e ž **1** обыча́й **2** нáвык, звык

zvyčajne *prisl.* обыча́йні, як все

zvyčajnľ/ý обыча́йный, заужывáный, нормáльный, каждодéнный

zvyhodnľ/it' -í -ia *dok.* звыгоднити, зробити выгоднiшим

zvyk -u *m* **1** звык, нáвык; обыча́й; zlý ~ глúпый звык; mať vo ~у máти во звыку; má vo ~у nahlas sa smiať він (онá) мать во звыку голóсно смiяти ся; robiť niečo zo ~у робити даштó зо звыку; stať sa ~om стáти ся звыком, вóйти до звыку; podľa starého ~у за стáрым звыком, по стáрiй пáмяти **2** starodávny ~ стáрый áбо стародáвный обыча́й; pohanské ~у погáньскы обыча́й; u nás je ~om ... у нас ё звыком... • ~ je železná košeľa [*prisl.*] звык – дрýга натýра

zvykľ/ať -á -ajú *nedok.* *koho* на *čo* звыкáти, приучáти кóго к чóму; ~ dieťa на poriadok приучáти дiтину к пóрядку

zvykľ/ať si -á si -ajú si *nedok.* **1** на *koho*, *čo* звыкáти на кóго, *што*; ~ si на nového učiteľa звыкáти на новóго учiтеля; ~ si на počnú smenu звыкáти на нóчну змiну; ~ si

на práci звыкати на роботы **2** *na čo, kde* освободжати ся, звыкати; ~ *sa* на *prostredie* звыкати на обставины

zvyklosť -ti ž *obyč.* *v mn.* *č.* ~ti *обычай*; *podrobiť sa* ~tiам підрядити ся *обычаю*; *proti všetkým* ~tiам *напрік* *обычаю*

zvyk/nút' -ne -nú *dok.* *koho* на *čo* приучити *кого к чому*; ~ *dieťa* на *poriadok* приучити *дитину к порядку*

zvyk/nút' si -ne si -nú si *dok.* **1** *na koho*, *čo* звыкнути *на што*; ~ *si* на *pových* *prateľov* звыкнути на *новых* *приятелів* **2** *na čo*, *kde* звыкнути *собі*; ~ *si* на *nové* *prostredie* звыкнути *собі* на *новы* *обставины*

zvyknutý *na čo* звыкнутий; *nebol* на *to* ~ *vin* не *был* на *тотó* звыкнутий

zvykoslovníe -ia *s* **1** *rozdiel* *етнографії*, *zaoberajúci* ся *народными* *обычаями* і *обрядами* **2** *обряды* і *обычаї*

zvykoslovný: ~á *pieseň* *обрядова* *співанка*

zvýrazn/it' -í -ia *dok.* підчеркнути; ~ *myšlienku* підчеркнути *мысль*, *думку*

zvýrazň/ovať -uje -ujú *nedok.* підчерковати (*думку* і *m. n.*)

zvýsk/nut' -ne -nu *dok.* звискнути, скрикнути; ~ *od* *radosti* звискнути *од* *радости*

zvyšoka *prísl.* **1** *zvéryxu*; ~ *sa* *dívať* на *zem* *зvéryxu* *або* *згóry* *позерати* ся на *землю* **2** *expr.* *звысока*, *зvéryxu*; ~ *zaobchádzať* *s* *ľuďmi* *звысока* *заобходити* ся з *людми*; ~ *sa* *dívať* на *niekoho* *позерати* на *дакого* *звысока*

zvyšen/lie -ia *s* *звышіня*; ~ *cieň* *звышіня* *цін*; ~ *vodnej* *hladiny* *звышіня* *уровни* *води*; ~ *tlaku* *звышіня* *тиску*

zvyšen/ly **1** *звышэный*; ~é *prízemie* *звышэный* *пёршы* *этаж* **2** *звышэный*, *інтензівный*; ~ *záujem* *звышэный* *інтерес*; *venovať* *niečomu* ~ú *pozornosť* *приділяти* *дачому* *звышэну* *увáгу*; *á* ~ *teplota* *звышэна* *теплотá* *або* *тумператúra*; ~ *tlak* *звышэный* *тиск*; *v* ~ej *miere* в *бівшій* *мірі* **3** (*o* *hlase*, *zvuku*) *звышэный*; ~ *hlas*

звышэный *голос*; ~ *tón* *hud.* *звышэный* *тон*

zvyšť/it' -i -ia *dok.* **1** *звышыти*, *підвышыти*; ~ *ohradu* *підвышыти* *пліт* **2** *звышыти*; ~ *pozornosť* *звышыти* *інтерес*; ~ *ceny* *звышыти* *ціны*; ~ *tempo* *звышыти* *або* *ускорити* *тэмпо*; ~ *rýchlosť* *звышыти* *скóрость* **3** (*zlepšiť*) *підняти*, *звышыти*, *зліпшыти*; ~ *životnú* *úroveň* *звышыти* *уровень* *жывóта*; ~ *náladu* *підняти* *наладу* **4** *звышыти*, *підвышыти*; ~ *hlas* *підвышыти* *голос*

zvyšť/it' -i -ia *dok.* **1** *зостáти* ся (*no* *využyti* *дачóго*); *vzal* *si* *chlieb*, *čo* ~il *od* *obeda* *він* *взяв* *хліб*, *котрый* *зостáв* *од* *обіды* **2** *zastar.* (*nechať*) *охабити* (*не* *využyti*)

zvyšť/it' sa -i *sa* -ia *sa* *dok.* **1** *звышыти* ся; *підняти* ся; *hladina* *vody* *sa* ~ila *уровень* *води* *підняла* ся; *počet* *obyvateľov* *sa* ~il *чíslo* *жытелів* *підвышыло* ся **2** (*zlepšiť* *sa*) *підняти* ся; *nálada* *sa* ~ila *наладá* *підняла* ся

zvyškový: ~ *statok* *zastar.* *звышкóва* *часть* *зэмлі*, *котра* *зостáла* *по* *розділіні* *маetyl*
• ~ *magnetizmus* *fyz.* *звышкóвый* *або* *остáточный* *магнетизм*

zvyšn/ly **1** *звышний*; *остáтковый*; ~ *tovar* *звышний* *товáр*; ~é *peniaze* *звышны* *пінязі* **2** *звышывшый* ся

zvyšť/ok -ku *m* *звышок*, *остáток*; ~ *látky* *звышок* *полóтна*; ~ *peňazí* *звышок* *пінязей*; ~ *cigarety* *шпáк*, *шпáчок* (*цигаретлі*)

zvyšť/ovať' -uje -ujú *nedok.* **1** *звышовати*, *підвышовати*, *надбудóвувати*; ~ *stenu* *надбудóвувати* *стіну* **2** *звышовати*, *підвышовати*; ~ *výnos* *z* *hektára* *звышовати* *урóду* *з* *гектáра*; ~ *mzdu* *звышовати* *плат*; ~ *tempo* *звышовати* *або* *ускорéвати* *тэмпо* **3** *звышовати*, *піднимáти*; ~ *životnú* *úroveň* *звышовати* *або* *піднимáти* *уровень* *жывóта*; ~ *náladu* *піднимáти* *наладу* **4** *звышовати*, *підвышовати*; ~ *hlas* *звышовати* *голос* *або* *тон*

zvyš//lovat' -uje -ujú *nedok.* кому оставати, zvyšовати ся; ~ uje mi dve hodiny času оставають мі дві години

zvyš//lovat' sa -uje sa -ujú sa *nedok.* 1 zvyšовати ся, піднімати ся; ~uje sa hladina vody рівень води zvyšує ся або піднімати ся; ~uje sa počet obyvateľov число або кількість жителів підвищує ся 2 (*zlepšovať sa*) піднімати ся; зліпшувати ся; ~ uje sa nálada налада зліпшує ся

zženštilý kniž. pejor. (о mužoch) зженщений, мягкий, немужний, боязливий

zžit' sa zžije sa zžijú sa *dok. s čím, kým* зжити ся, звикнути ся; ~ sa s prostredím зжити ся з ситуацієв або з обставинами

Ž

ž [ž i žě] *neskl. s (hláska a písmeno)* ж *neskl. s*; malé ž мале ж; velké Ž велике Ж

žab//a -у ž 1 жаба 2 (*ropucha*) ропуха, жаба 3 *hovor. expr.* (*dievča*) дівча, дівочка • studený ako ~ зимний як жаба; roztrhnem ho ako ~u росторгну ёго як жабу; je ~e po brucho він жаби по ўха; hľadá ako ~ z prachu він позёрать спячими очами; rozprašitiť sa ako ~ ростягнути ся як жаба; ~ na prameni жаба закрываюча студник (о чоловікові, заборонюючім рózвитку дачóго); ~ kalůž nájde [*prísł.*] свиня все млáку найде

žabacin//a -у ž жабячі лáбки

žabl/lec -са m *expr.* (*dieťa*) дітина; дівча, хлопчик

žabl/i жабячий; ~ škrekot жабяче квáканя; ~ie stehienka жабячі лáбки • ~ia perspektíva вигляд здóлы

žabiar -а m чоловік, імáючий жабы

žabic//a -е ž підлогóвый кáмінь, кáмінь на выклáданя дорóг

žabin/lec -са m *hovor.* жабурина, мóчарь

žabk//a -у ž 1 *zdrob.* жáбка, малéнька жаба 2 *hovor. expr.* дівча, дівочка 3 садóвый нож

žabó *neskl.* жабó *neskl.*

žabomyš/i: ~ia vojna вóйна мышів з жаба́ми, гáдка о маліхёрностях, звáда про глúпости

žaburin//a -у ž *hovor.* 1 жабяча ікра 2 жабориня 3 *expr.* багно

žabykláč -а m *žart.* кішенёвый нож

žací жачій; ~ stroj жáча машина, косáчка

žajdlík -а m *zastar.* жыдлик, гóрня

žaket -u m жакёт

žalár -а m 1 арéшт, ба́са 2 (*trest*) арéшт, арештовáня

žalárník -а m дозóрця, вáрта арештáнтів

žalár//ovat' -uje -ujú *nedok.* 1 запёрти до арéшту 2 тримати в арéшті

žalm -u m псалм

žalmický псалмóвый; ~ spev псалмóвый снiв

žalmist//a -u m 1 (*spevák*) псалóмник; псалмоснiвák 2 (*autor žalmov*) псалтырьник, псалóмник

žalob//a -у ž 1 жалóба, поносóваня; обвiнiня дакóго, жалóваня дакóго 2 *práv.* жалóба; podať ~u подати жалóбу; vyhrať ~u выграти жалóбу

žalobab//a -у ž *hovor. pejor.* жалобáба, донóшовач

žalobc//a -u m *práv.* жалóбця, обвiнёвач; verejný ~ óбщностный обвiнёвач, прокурáтор

žalobník -а m 1 *práv.* жалóбник, обвiнёвач 2 *pejor.* жалобáба

žalobni/lý 1 *príd. k žaloba* 2 обвiнюючий; ~ spis 2 *príd. k žaloba* 1 жалóбный, жалóстный, жалостливый; ~ plač жалóбный плач • ~á baba жалобáба, жалóбник, донóшовач

žalospev -u m елeгiя

žalos/i' -ti ž смúток, жаль m, бóлість, скормучёность ж

žalost/i' -í -ia *nedok.* смутити, жалiти, плакати од жалóсти; ~ nad niekým, niečím плакати по дакiм, дачiм

žalostiv//lý жалóбный; жалóстный, смутный, болявий; ~ plač жалóстный плач; гiрький

слызы; ~á pieseň жалостна співанка; ~ hlas жалобный гóлос

žalostn/ý 1 *p.* **žalostivý** 2 *expr.* (úbohý) смутный, зармучёный; убогий, бідный, жалостный; ~é výsledky жалостны, плачұчі результáты; ~ koniec жалостный áбо смутный кóнець; ~ bol pohľad na to жалостні было позерáти на тотó

žalovan/ý -ého *m práv.* обвинёный

žal/ovat' -uje -ujú *nedok. dok.* 1 *koho práv.* подавáти/подати жалóбу áбо на суд на кóго, обвинити/обвинёвати кóго 2 *komu* на *koho*, čo жалóвати ся кóму на кóго, што; донашáти кóму на кóго; ~ovali mi, že... жалóвали ся ми, же...; донашáли ми, же...; ~ sa nepatrí не слұшыть ся жалóвати, жалóвати нешұв(м)ні 3 *na* čo жалóвати ся

žal/ovat' sa -uje sa -ujú *sa nedok. komu* на *koho*, čo жалóвати ся, поносовáти ся

žalovateľn/ý *práv.* жалующий, обвинючий; to je ~é тотó мож жалóвати áбо обвинёвати; тотó підлігáть жалóваню

žaltár -a *m* псалтырь *m*

žalud' -a *m* 1 жóлудь *ж* (плод дýба) 2 *kart.* жóлудь

žalúdkov/ý, žalúdočn/ý жолудковый; ~é choroby жолудковы захворіння; ~é kŕče жолудковы корчі; ~ vred жолудковый вéред; ~á kyselina кіслость жóлудка

žalúd/ok -ka *m* жóлудок; pokaziti si ~ підломити здоров'я, показити собі жóлудок; je mi zle od ~ka тяжко ми на жóлудку; na lačnú ~ на голодный жóлудок; náще; spadnutí ~ спуціня жóлудка; nakŕmiti osem ~kov *pren.* накормити вісем рóтів • ~ sa mi dvíha а) мéне напинать, є ми на блювáня, ригать ся ми б) (keď ho vidím *ap.*) на блювáня ми, з душы протівить ся; škŕka mi v ~ku гурчіть ми в жóлудку; я голодный; ~ sa mi lepí na chrbát мам порóжній жóлудок; mám ho v ~ku він сидить ми в печінках, ним я сытый по гóрло; vyčistiť niekomu ~ вычистити дакóму жóлудок; vidieť niekomu až do ~ka відіти дакóму аж до жóлудка; láska ide cez ~

[*prisl.*] doróga к сёрдцю у хлóпа идé чéрез жóлудок, любóв идé чéрез жóлудок

žalud'ov/ý 1 жолудёвый 2 *kart.* жолудёвый; ~é eso жолудёвый туз

žalúz/ia -ie *ž* жалүзі; vytiahnuť, spustiť ~ie вытягнути, спустити жалүзі

žandár -a *m zastar.* жандáрь

žán/er -ru *m* жанер

žánrov/ý жанро́вый; ~á pestrosť жанро́ва многофо́рмность

žargón -u *m lingv.* жарго́н

žargónov/ý жарго́нный; ~é slovo жарго́нне слóво, жарго́нный выраз

žarnov -a *m* спідній ка́мінь рұчного млинця

žart -u *m* 1 (*anekdota*) ане́дота; hovoriť ~y говорити ане́доты 2 жарт; to nie je ~ тотó не жарт; ~y nabol! жарты бóком; nepoznať ~y не розумити жартам; s ním nie sú ~y він жартовáти не любить, з ним не суть жарты; aprílový ~ першоапріле́вый жарт

žartom *prisl.* (povedať *niečo*) жа́ртом

žart/ovat' -uje -ujú *nedok.* жартовáти

žartovn/ý 1 жартóвный; ~človek жартóвный чоловік; ~ nálada жартóвна атмосфе́ра 2 жартóвный; ~ tón жартóвный тон; ~á pieseň жартóвна співанка

žas/núť -ne -nú *nedok.* жаснути, приходити до ўжасу; чұдовати ся

žať *žne žnú nedok.* 1 жа́ти, косити; ~ obilie жа́ти áбо косити зёрно; ~ kosou косити косóв; ~ kombajnom косити комба́йном 2 *pren.* жа́ти; ~ úspechy, slávu жа́ти ўспіхы, сла́ву • ako zaseješ, tak budeš ~ [*prisl.*] што посієш, тотó бу́деж жа́ти; kto seje vietor, *žne búrkú* [*prisl.*] хто сіє вітор, зóжне бу́рю

žatevn/ý жнивáрьский; ~ é práce жнивáрьскы робóты; ~ robotník жнивáрь; ~é piesne жнивáрьскы співанкы; ~é obdobie жнивáрьска сезóна

žatv/la -y *ž* 1 жа́тва; ručná ~ рұчна жа́тва; strojová ~ машыно́ва жа́тва; pomáhať v ~e помага́ти при жа́тві 2 *pren.* урóда; bohatá ~ rekordov урóда на реко́рды 3 (*obdobie*) жа́тва, жни́ва, час жнив áбо зберáня

урóды; sez ~и в часі жнив áбо жátвы; ро ~е по жátві áбо по жнивах • divadelná ~ театрálна сезóна; knižná ~ книжна торгівля

žbłnk *cit.* бульк

žbłnk/lat' -á -ajú *nedok.* (o potôčku) чурчати

žbłnkot -и *m* чурчánя; ~ potôčka чурчánя пóтичка

žbłnkotať *p.* **žbłnkat'**

zbrnd/la -у *ž pejor.* жблюнда; to je ~ а nie káva тотó є жблюнда, а не кáva

že *l spoj.* **1** же; zdá sa, že... здасть ся, же..., ука́зує ся, же...; chybou je, že... хыба в тім, же...; mal som dojem, že... мi здáло ся, же...; myslel som si, že... я думав, же... **2** (akoby) як бы; tvánila sa, že... она́ притваряла ся, як бы... **3** (ako) як, же; videl som, že vlak prichádza do stanice я відів, як влак áбо поїзд прихóдить на станіцю; videl som ho, že sedí я відів, же він сидить, я відів ёго сидіти **4** (až) так же, так што; porezal si prst, že krv sa len tak valila він порі́зав собі палець, так што кров прямо текла́ **5** (aby) жéбы; vrátil sa, že si najprv odpočinie він верну́в ся, жéбы собі одпочінув **6** (pri reprodukcii priamej reči) же; chod' pre otca, že ho tu ktosi hľadá побі́гний за вітцём i повіч (ёмý), же ёго ту хтось глédать **II část.** **1** (uvádza zvoláciu vetu) як (же); ja že nemám peniaze?! я же не мам пiнязи?!; як то же я не мам пiнязи?!; мiňa že vylúčia?! мéне же вышмарять?! **2** як; že sa nehanbite! як же вы не гáньбити ся!, вам не гáньба; že zem nosí takých ľudí! i як же зéмля нóсить таких людéй!; že sa ti to chce?! як тобі тотó ї́ці не надóило áбо не омерзенило?! **3** (vyjadruje výstrahu) смóть, жéбы áбо з *ро*ска́зóвым спóсобом; že to niekomu nepovieš! смóть (жéбы) никóму о тiм áни слóвал; i жéбы о тiм áни слóво!; že múdro vykopáš смóть, зрób тотó розумні **4** же; a tebe že je čo? а тобі же што?; а што же з тобóв?; а otec že je kde? а де же отéць? **5 správ.** **však** • nie že by ... не то жéбы...; len-len že ... лем-лем же...;

ešte že... ї́ці же...; dóбрі, же...; že či! як же!; ї́ці бы!...; а máš dost' peňazí? – Že či! а маш ты дост' пiнязей? - А як же!; vonku je veľká zima? – Že či! на двóрі áбо вóнка барз зимно? – ї́ці як!

-že *čast.* (*nesamostatná*) же; ktože хто же; kdeže де же; kedyže коли же; kamže де же **žeby** **1 spoj.** *p.* **aby** **2** *čast.* (*vyjadruje pochybnosť*) жéбы, áбы; ~ to bola pravda? жéбы áбо áбы то была пpávда?

žehliac/li на бі́глéвáня; ~а doska дóска на бі́глéвáня

žehliar/leň -не *ž* бі́глярня

žehličk/la -у *ž* бі́гляиз *m*

žehl/it' -i -ia *nedok.* бі́глéвáти (бі́гляизом); ~ bielizeň бі́глéвáти білізну

žehn/lat' -á -ajú *nedok.* **1** *koho*, čo крестити, благословити **2** *komu, čomu* (*blahorečiť*) благословляти, дяковати *кóму за што* **3** *koho*, čo благословляти; boh ~aj tvoje kroky благослóв тéбе госпóдь

žehn/lat' sa -á sa -ajú *sa nedok.* крестити ся **žehr/lat'** -е -ú *nedok.* *na koho*, čo *i bezpredm.* *arch.* жáловати ся; гýндрати, шóмпати, быти неспокійным

želac/li *gram.* желáючий, оптатівный, дезидератівный; ~ie vety желáючи áбо оптатівны áбо дезидератівны речінá

želan/lie -ia *s* **1** желáня; дýмка; tajné ~ тáйне желáня **2** желáня, прóсьба; на niečie ~ на дачію прóсьбу; splniť ~ сповнити желáня; koncert на ~ концéрт на желáня **3** *čoho komu* пожелáня, желáня; ~ šťastia, úspechov пожелáня щáстя, úспixів

želaný *kniž.* желáный

žell/at' -á -ajú *nedok.* *komu* čo желáти *кóму што*; ~ dobré ráno, dobrý deň, dobrý večer, dobrú noc желáти дóбре ráно, дóбрий день, дóбрий вéчор, дóбру ніч; ~ šťastnú cestu желáти щáстну дорóгу; ~ úspechy желáти úспixы

žell/at' si -á si -ajú *si nedok.* желáти, хотіти; splnilo sa mi všetko, čo si ~al сповнили ся вшыткы ёго желáня; ~al by som si, aby... я желáв, жéбы...; я бы хотів, жéбы...;

ako si ~áte як хочете, як вам завгодно;
čo si ~áte? што вы собі жéлате?; што вы
хочете?; ~ále si túto látku, alebo inú? вы
хóчете тотó полóтно, áбо дрýре?

želaťeľn/ý желáючи; dosiahnuť ~ výsledok
добити ся желáючого резултáту; jeho
prítomnosť nie je ~á ёго ўчасць нежелáюча

želaťin/а -у ž желатина

želaťinový желатинóвый

želé neskl. s жéле neskl.

železá želez s pomn. 1 (putá) окóвы;
нару́чники 2 (pasca) желізна пасть
3 zastar. (na ondulovanie) щипці на
накру́чованя (вóлося)

železiar/еň -не ž металургі́чний заво́д

železiarsky: ~ priemysel металургі́чний
про́мысел; ~ obchod склеп зо желі́зным
товáром; ~ tovar металургі́чний товáр

železiarstv/o -а s 1 металургі́чний
про́мысел 2 (obchod) склеп зо желі́зом

železitan -у m chem. сіль кіслоты желі́зной
železit/ý 1 железистый; ~á voda железиста
вóда; ~á рóда железиста зéмля 2 chem.
(obsahujúci trojmocné železo); kyselina ~á
железиста кіслотá; kyslíčnik ~ óкись желі́за

železnatý chem. (obsahujúci dvojmocné
železo); kyslíčnik ~ záкісь желі́за; uhličitan
~ углекі́сле желі́зо; síran ~ сернокі́сла
зáкісь желі́за; sírnik ~ серни́сте желі́зо,
желі́зний пірі́т

železníc/а -е ž желі́зна дорóга, желі́зні́ця;
elektrická ~ електрифі́кована желі́зні́ця;
podzemná ~ підзéмна желі́зні́ця; úzkoko-
ľajná ~ узкоко́ляйна желі́зні́ця; správa že-
lezníc управлі́ня желі́зні́ць; pracovať u ~e
hovor. робити на желі́зні́ці; cestovať po ~i
hovor. пу́товáти по желі́зні́ці

železničiar -а m желі́знодоро́жник,
желі́зніча́рь

železničiarск/ý желі́знодоро́жный, желі́зні-
ча́рьскый; ~а unifórma желі́знодоро́жна
уніфо́рма, желі́зніча́рьска уніфо́рма

železničn/ý желі́знодоро́жный, желі́зні́ч-
ный; ~á trať желі́знодоро́жна тра́са;
~ most желі́знодоро́жный мі́ст; ~á

stanica желі́знодоро́жна стані́ця; ~
zamestnanec желі́знодоро́жник; ~ vozeň
желі́знодоро́жный вагóн; ~á križovatka
желі́зні́чний ў́зел; ~á doprava желі́зні́чний
тра́нспорт, желі́зні́чна пере́прáва; ~é
nešťastie желі́зні́чне нещáстя; ~ lístok
желі́зні́чний листок

železnorudn/ý желі́зорудный; ~é
bane желі́зорудны ба́ні; ~é ložisko
мі́сценахо́дженія желі́за; ~é závody
желі́зорудны заво́ды

železn/ý v rôzn. význ. желі́зный; ~á ruda
желі́зна рúда; ~é bane желі́знора́дны
ба́ні; ~á huta металургі́чний заво́д; ~ šrot
желі́зный о́дпад; ~á doba geol. желі́зный
ві́к; ~á piecka желі́зна пéчка; ~á posteľ
желі́зна пóстіль; ~é zdravie желі́зне
здорóв'я; ~á disciplína pren. желі́зна
ді́сциплі́на; ~á zásoba желі́зна резéрва; ~á
ruka pren. желі́зна рúка; ~é objatie pren.
желі́зне об'я́тя • zvuk je ~á košeľa [prisl.]
звук - дрýга нáтýра

želez/o -а s желі́зо; kujné ~ сурóве желі́зо;
valcované ~ валцováне желі́зо; tvarové ~
формováне желі́зо; odchod so železom
склеп зо желі́зом • staré ~ желі́зный
о́дпад; kuj ~, kým je horúce [prisl.] куй
желі́зо, пóкы горя́че

železobetón -у m желі́зобетóн

železobetonov/ý желі́зобетонóвый; ~á
konštrukcia желі́зобетонóва коншт́рукція
želiar -а m hist. безземéльный мужик, слугá,
наятый чолові́к

žel/iet' -іє -е́ју nedok. за чім смутити,
жалі́ти, жалостити о чім, опла́ковати што

želiezк/o -а s 1 zdrob. кусóчок желі́за 2
tech. (na hoblíku) желі́зко 3 len v mn. č.
~á нару́чники • mať dve ~а v ohni vésti
двояку гру

žem/ľa -іє ž зéмлик m

žem'ovк/а -у ž kuch. жемлё́вка

žen/а -у ž 1 женá; slobodná, vydatá ~
слобóдна, вы́дата женá; ~ z ulice женá
з ўлі́ці; ľahká ~ легká женá, женá легкóго
пово́дженія 2 (manželka) женá; mať niekoho

za ~u быти женáтым на дакім; vziať si za ~u niekoho жени́ти ся на дакім • držať sa ~y за sukňu трима́ти ся за женину сýкню

ženáč -a *m* *hovor.* женáч, женáтый; родинный (чолові́к)

ženatý женáтый

ženb//a -y *ž* жéньба

ženičk//a -y *ž* 1 ба́ба, ба́бка 2 *fam.* жіночка

ženích -a *m* женáч

ženijn//ý жені́йный; ~é vojsko жені́йне во́йско; ~ dôstojník офіце́р жені́йных войск

ženist//a -u *m* жені́ста *m*

žen//it' -í -ia *nedok.* жени́ти *nedok. dok.;* ~ syna жени́ти сына

žen//it' sa -í sa -ia sa *nedok. s kým* жени́ти ся *nedok. dok* на кі́м

ženskost//' -ti *ž*, **ženstv//o** -a *s* жéнскость

žensk//ý 1 жéньський; ~é šaty жéньскы шма́ты; ~é ruku жéньскы ру́кы; ~á otázka жéньський вопрóс; ~á logika *iron.* жéньска лóгіка; ~á práca жéньска робóта; ~é choroby жéньскы хворóты; ~ lekár гінеко́лог; ~á klinika гінеко́логічна клі́ніка; ~é kvety *bot.* жéньскы кві́тки; ~ rod *gram.* жéньський род; ~ gym *lit.* жéньска рі́фма 2 жéнскость

žensky *prisl.* жéньскы, по-жéньскы

žerav//iet' -ie -ejú *nedok.* розогріва́ти ся, распáлєвати, нагріва́ти ся

žerav//ý 1 розогрі́тый, па́лячий, горя́чий; ~é uhľiky горя́чі у́гли; ~á sopečná magma распáлена вулка́нічна ма́рма 2 *pren.* горя́чий, па́лячий; ~é slnko па́ляче со́лнце; ~é pery па́лячі у́ста; ~é ~ leto горя́че áбо спáрне лі́то; ~á bolesť па́ляча áбо пеку́ча бо́лість; ~á nenávisť па́ляча не́нависть

žeriav¹ -a *m* *zool.* жура́вель

žeriav² -a *m* 1 *tech.* же́ряв 2 (*na studni*) жура́вель

žeriavnik -a *m* же́рявник

žeriavov//ý же́ряво́вый; ~é koľajnice же́ряво́вы ко́ляйні́ці • ~á studňa стýдня з жура́влєм

žeruch//a -y *ž* *bot.* же́ру́ха

žetón -u *m* же́тон

žezl//o -a *s* жéзло

žgriš -a *m* *expr.* лако́мець, хамті́вець, шкроб, скупце́ць

žgriš//it' -í -ia *nedok. expr.* скупани́ти, шкробити; бы́ти лако́мым, хамті́вым, скупым

žgrišský *expr.* скупы́й, лако́мый, хамті́вый

žiab//re -er *ž* *potn.* жа́бра *potn.;* dýchať ~rami ды́хати жа́брами

žiabronožk//a -y *ž* *zool.* жубрі́нка

žiac//y учени́цький; ~a knižka учени́цький де́нник; ~ krúžok учени́цький кружо́к; ~é potreby шко́льскы потре́бности ~e mužstvo *šport.* кома́нда учени́ків

žiadank//a -y *ž* зая́ва, пожа́дована

žiadan//ý 1 гле́даний, пожа́дований, желáнный, оче́кований; ~á kniha потрі́бна áбо желáна книга; ~ tovar пожа́дований това́р 2 (*potrebný*) потрі́бный; ~á rýchlosť пожа́дована ско́рость; ~á veľkosť потрі́бный ро́змір

žiad//ať -a -ajú *nedok.* 1 чо́ жа́дати *umo;* ~ vysvetlenie жа́дати поясні́ня áбо высвітлі́ня; ~ satisfakciu жа́дати сатисфа́кцію 2 о чо́ (*podávať* *žiadost'*) подава́ти зая́ву о чім, проси́ти *umo;* ~ о prijatie do zamestnania да́ти зая́ву о при́ятя до робóты; ~ о zvýšenie platu проси́ти о звы́шнія плáту; ~ о milosť проси́ти о мі́лость; ~ о ruku проси́ти о ру́ку 3 *koho* (нали́гаво) проси́ти; ~am vás, aby ste opustili miestnosť про́шу вас выпоро́жнити мі́стность 4 (*vyžadovať*) жа́дати, хоті́ти; to nemôžem od vás ~ totó я не мо́жу жа́дати áбо хоті́ти од вас

žiad//ať sa¹ -a sa -ajú sa *nedok. kam* проси́ти ся де; ~ a sa do mojej pracovnej skupiny він про́сить ся до мо́єї робóчої гру́пы

žiad//ať sa² -a sa *neos. nedok.* 1 *komu,* чо́ хо́че ся; ~a sa mi s neurč. мі́ барз хо́че ся 2 *len* 3. *os. j. č.* **žiada sa** тре́ба; ~a sa povedať pár slov тре́ба пові́сти да́кілько слов

žiad//ať si -a si -ajú si *nedok.* чо́ 1 проси́ти *umo;* ~ si slovo проси́ти о сло́во 2 (*želať* *si*) хоті́ти; takého si nikto do domu

nežiada takóho nihto не хоче пустити до dóму; ~a si t'a vidieť він хоче тебе відіти **3** (*vyžadovať*) выжидовати, вымáгати; problém si ~a neodkladné riešenie problémom выжáдує áбо вымáгать скóре рíшiня; telo si ~a odpočinok tílu трéба одпочiнути, тіло вымáгать одпочiнок

žiadateľ -a *m* заявник; претендент; кандидат; проситель

žiad/len, žiad/ny *žám.* **1** ниякий; за ~nych okolností за нияких обстáвин; v ~nom prípade в ниякiм слýчаї, áни за што (на свiті); за ~nu cenu за нияку цiну, áни за што (на свiті) **2** (*nikto*) áни едén, ниhto; žiaden z nás áни едén iз нас, ниhto iз нас

žiadost/ť -ti **ž** **1** просьба; заява, вымáгáня; на výslovnú ~ niekoho на просьбу дакого; на všeobecnú ~ на óбще вымáгáня; tlmočiť niečiu ~ передавати дачiю просьбу **2** (*písomná*) заява, вымáгáня; podať ~ o prijatie do zamestnania подати заяву о приятi до робóты

žiadostivý **1** хтiвий; ~ pohľad хтiвий взгляд **2** *čoho al. s neurč.* недочекáючий; som ~ vidieť ju mi барз хоче ся відiти єй

žiadúci/li **1** (*potrebný*) желáючий; потрібный; venovať niečomu ~u pozornosť придiляти дачóму налэжну увáгу áбо внимáвость; je ~e, aby... трéба, жéбы... **2** желáный

žiak -a *m* **1** ученик; dobrý, zlý ~ добрый, слабый ученик; žiaci strednej školy ученики серéднiй шкóлы **2** (*školo povinné dieťa*) ученик; je už ~om він уж ученик, він уж хóдить до шкóлы **3** *pren.* ученик

žiaľ -u *m* жаль, смýток; mať ~ за niekým, niečím máti жаль áбо смýток за даким, дачiм; plakať od ~u плáкати од жалю; srdce mu puká od ~u сéрдце єму розрывать ся од жалю; zapíjať ~ запивáти од жалю

žiaľ **1** *časť.* жаль, на жаль, шкóда; ~, nemôžem vám to ukázať на жаль, я не мóжу вам тотó указáти **2** *vetná prísl.* шкóда; ~, že... шкóда, же... **3** *vetná prísl.* жáлістно; bolo ~ паñho sa dívať на нёго жáлістно было позерáти

žiaľbohu *časť.* на жаль; ~ umrel на жаль, він умёр

žiaľ/iť -i -ia *nedok.* nad kým, čím смутити за кым, чiм, зармýчовати ся, кормутити ся за кым, чiм

žiaľn/ly смутный, скормучёный, зармучёный; ~ a pieseň смутнá спiванка; ~ plač гiрькы слызы; ~a zvesť зармучёна вiстка

žiar -u *m* **1** (*vyžarované teplo*) горячóба, горячость; ~ plameňa горячость плáмiня; ~ slnka горячóба солнця **2** *odb.* полýмя, плáмя; červený, biely ~ червёне, бiле полýмя; taviť kov ~om топити метáл при высóкых темперáтурax; zväťať vysokým ~om звáрэвати при высóкых темперáтурax

žiar/la -y **ž** сiяня, свiтло; slnečná ~ сiяня солнця, солнёчне сiяня; ~ lampy свiтло лáмпы; polárna ~ сёверне сiяня

žiarен/lie -ia *s* **1** выжáровáня **2** радiáция, выжáровáня; rádioaktívne ~ радiоактiвне выжáровáня; röntgenové ~ рентгёновы лýчи; kozmické ~ козмiчна радiáция; slnečné ~ солнёчне выжáровáня

žiarený припikáный; ~ chlieb припikáный хлiб

žiarich -a *m* выжáровач

žiar/iť -i -ia *nedok.* **1** выжáровати, свiтити, лiготáти, блищáти ся, сiяти; slnko ~i солнце свiтить; hviezdy ~ia звiзды блищáть ся; ~ radosťou, šťastím *pren. expr.* сiяти радóстёв, щáстём; z tváre mu ~ila radosť *pren. expr.* ёго лицé лiготáло радóстёв; ~ čistotou *pren. expr.* блищáти ся чiстотóв **2** *čo (opekať)* опikáти; ~ chlieb опikáти хлiб

žiarivk/la -y **ž** грýшка; жарiвка; неóнова ~ неонóва жарiвка

žiariv/ly **1** свiтячий, лiготáвый, лёсклый, лучiстый; ~é slnko лучiсте солнце; ~é svetlo лучiсте свiтло; ~é oči лiготáвы óчи **2** *pren.* ясный, выразный; ~ príklad ясный приклад; ~á osobnosť выразна особнóсть; ~á budúcnosť свiтлá будучность **3** *odb.*

лучовый, лучистый; ~á energia лучіста ене́рґія

žiarl//it' -í -ia *nedok.* жарлвити; хворобні страховати ся о дакого; завідити дакому успіх; ~ на niekooho жарлвити на дакого, страховати ся о дакого; ~ на niekooho pre niekooho жарлвити на дакого про дакого

žiarliv//ec -са *m* жарливецъ

žiarlivý жарливый; ~ manžel жарливый муж; byť ~ на niekooho жарлвити на дакого; ~ pohľad жарливый взгляд

žiarovisk//o -а *s* 1 кремачный пец на спалёваня мертвых 2 *archeol.* місце спалёваня мертвых 3 огниско

žiarovk//a -у *ž* электрична грўшка

žiarovkov//lý: ~é vlákno воло́кно грўшки; ~ tvar форма (электричной) грўшки

žiaruvzdorný жарувытрималый, жарунепідда́йный; огнювытрималый, огнюнепідда́йный

žič//it' -í -ia *nedok.* 1 *komu* жыčiti; ро́часіе nám ~í по́года нам жычить 2 *komu* що жыčiti, желати

žičliv//ec -са *m* жычливецъ; доброжелатель, благожелатель *m*

žičlivý жычливый, доброжелáющий, благожелáющий

žid -а *m* 1 жыд, Жыд 2 *náb.* юдэй

židovča -ťa *s expr.* Жыдівча

židovčin//a -у *ž* *expr.* (jazyk) жыдівський язык; юдіш *neskl. m*

židovk//a -у *ž* 1 Жыдівка 2 *náb.* юдэйка

židovsk//lý 1 жыдівський; ~jazyk жыдівський язык 2 *náb.* юдэйський; ~é náboženstvo а) юдэйска релі́гія; б) юдэйске віросповідáня

žierav//lý лепка́вый, розжерáющий; ~á látka лепка́ва річовина

žihadl//o -а *s* жáло; osie ~ жáло осы; ~ satiry *prep.* жáло сатіры • má jazyk ako ~ у něro (у нёй) язык, як гадяче жáло

žih//at' -á -ajú *nedok. kniž.* (o hmyze) ужалити, уку́сити

žih//at' -а -ajú *nedok. tech.* зогрі́вати, калити, зака́лєвати; ~ oseľ зака́лєвати оці́ль

žih'av//a -у *ž* коприва • mráz ~u nespáli мóроз коприву не спáлить; dotkla sa ~ plota *žart.* ≈ барз далéка родина́

žih'avk//a -у *ž* (*alergické ochorenie*) копривка

žih'avov//lý копривóвый; ~é vrese копривóвый мішóк

žil//a -у *ž* 1 *anat.* жыла; prerezať si ~u перері́зати собі жылу; в ~ách prúdi krv в жылах ці́ркулює кров; má ~y на rukách він мать вздúты жылы; injekcia do ~y інє́кція до жылы; vápenatenie žíl склерóза, вапенаті́ня жыл; kŕčové ~y корчóвы жылы, тромбóза 2 *geol.* жыла; zlatonosná ~ золотонóсна жыла; rudná ~ рúдна áбо рудонóсна жыла 3 *hovor. (šľacha)* жыла 4 (*korbáč*) гумóвый карбáч • zlatá ~ *hovor.* геморойд; krv mu tuhne v ~ách кров стыне в ё́ro жылах; má smar v ~ách (namiesto krvi) у нё́ro (у нёй) в жылах вóда (а не кров)

žiletk//a -у *ž* 1 жылётка (до машинкы на брытвіня) 2 бритва, strojček на holenie бритва, машинка на брытвіня

žilk//a -у *ž* 1 (*na tele, mramore*) жылка 2 (*na listoch, kŕidlach hmyzu*) жылка, нерв • všetky ~y в ňom hrajú вшыткы жылкы в нём гра́ють; trafiť niekomu na ~u улагодити дакому; nepohla sa v ňom ani ~ áни о́ком не мі́гнув

žilkovani//e -ia *s odb.* жылковáня, нерватýра

žilnat//lý в *rôzn. význ.* жылнáтый; ~é ruky жылнáты рúкы; ~ muž жылнáтый муж

žiln//lý 1 жылный; ~á krv жылна кров 2 жылный; ~á hornina жылна горнина; ~é nálezisko жылне місцєнаходжіня

žilovat//iet' -ie -eju *nedok.* жыловатіти, ставати ся жылавáтыми; ruky mu ~eju рúкы ё́му жыловатіють

žilovatý p. žilnatý

žinčic//a -e *ž* жынті́ця; sladká, kyslá ~ солодка́, квасна́ áбо скыснута жынті́ця

žinenk//a -у *ž. tel.* матра́ц

žink//a -у *ž* мóтузок

žintica *nár. p. žinčica*

žiraf//a -у *ž* жірáфа

žirant -a *m fin.* жірант, рубописець, індосант
žirnl/ý виживний; ~á zem, pôda виживна
 зємля; ~á paša виживна паша

žir/o -a *s fin.* 1 жіро *neskl. s.* рубопис,
 індосамент 2 жіроприказ, на інкасованя
žir/lovať -uje -ujú *nedok. dok. fin.* жіровати,
 переводити/перевести вексель; ~ zmenku
 жіровати вексель

žit' žije žijú *nedok.* 1 *v rôzn. význ.* жыти;
 dlho ~ довго жыти; ~ bezstarostne жыти
 без старости; ~ o hladе жыти о голоді; ~
 v núdzi жыти в біді; ~ na veľkej nohe жыти
 на високій нозі; ~ z príležitostných zárobkov
 жыти з нагódных заробків; ~ deťom жыти
 дітём; ~ so ženou жыти з жёнов; ~ v zhode
 жыти в згóді; jeho pamiatka žije v ľuďe
 пámьятъ о нím жыє в нарóді; žil raz jeden
 kráľ *rozpráv.* жив-быв едён краль 2 (*byť*
nažive) жыти, быти живым; rodičia ešte
 žijú рóдичи іщі жыють; kým ja budem ~,
 nedovolím... пóкы я жыю, я не допýщу 3
 (*vyskytovať sa*) жыти, водити ся, находити
 ся; v lese žijú medvede в лісі жыють áбо
 вóдять ся áбо нахóдять ся медвіді; rybu
 žijú vo vode рыбы жыють во вóді 4 (*byť*,
zotrúvať) *prekladá sa individuálne*; ~
 v presvedčení быти пересвідчёным, же...;
 ~ v nádeji надіяти ся; ~ v ošakávaní чékати,
 жыти в очéковані; ~ v pochybnostiach
 спохыбовати • nech žije! най жыє!

žitn/ý житный; ~ chlieb житный хліб; ~á
 múka житна мукá; ~á káva житна кáва,
 житный кáвей; ~á pálenka житна пáлінка,
 житна вóдка

žit/o -a *s* жыто с • hodiť flintu do ~a шмáрити
 пýшку, шмáрити збрань

živáň -a *m hovor. expr. (nádvka)* живáн,
 збійник, розбійник

živáňk/a -y *ž, živáňsk/a* -aj *ž hovor.* мясо
 печёне на рóжні

živáňsk/ly *kuch.* ~a pečenka печінка на
 рóжні

živáňsk/ly² живáньський, розбійницький

živ/lec -ca *m min.* сілікáт; крёмінъ

živ/el -lu *m 1* сили; prírodné ~ly природны
 силы; vodný ~ водна сила; besnenie ~lov
 зуривость сил; 2 элемент; podvratné
 ~ly диверзáнтськы элементы áбо силы;
 slovenský ~ je tam v menšine словацькый
 элемент там в мёншій силі • byť vo svom
 ~le быти в своїй силі

živeln/ý неорганізований; ~á pohroma
 неорганізована катастрофа, неоргані-
 зоване нещáстья; ~ vývin неорганізований
 рóзвиток; ~ materializmus *filoz.* неоргани-
 зованный материáлизм

živic/a -e *ž* смолá; smreková ~ смерековá
 смолá; syntetické ~e сінтетічны смолы

živičn/ý смолóвый; ~á vôňa смолóвый
 зáпах; ~é látky смолóвы річовины

živin/a -y *ž obyč. v mn. č.* ~y виживна
 річовина; pôda, bohatá na ~y зёмля,
 богáта виживными річовинами

živ/liť -é -ia *nedok.* 1 кормити, живити; dobre
 ~ený дóбрі живёный 2 кормити, живити;
 ~ rodinu живити родину; ~ matku живити
 máму 3 máти, підтримовати; ~ nádej máти
 náдій • nech ľa páňboh ~í *arch.* най тéбе
 госпóдь благослóвить

živ/liť sa -í sa -ia sa *nedok.* 1 кормити ся,
 живити ся; ~ sa korienkami живити ся
 кóринками 2 *pren.* кормити ся, жыти; ~ sa
 vlastnou prácou жыти свóєв робóтов; ~ sa
 perom кормити ся пéром 3 *pren.* кормити
 сéбе; ~ sa nádejou кормити ся надієв

živiteľ -a *m* живитель; ~ rodiny живитель
 родини

živiteľsk/ý: ~á povinnosť повинність
 живителя родини

živnos/lt' -ti 1 (*potrava*) стрáва, їдлó 2
 (*živobytie*) хліб, стравовáня; zarábať si
 на ~ зарабатяти на стрáву 3 (*remeslo*)
 ремёсло; obuvnícka ~ ремёсло шўстра;
 mať vlastnú ~ máти влáстне діло

živnostensk/ý ремесёлницький,
 патéнтный; ~ list пáтент (*на právo*
заоберáти ся торгівлєв, прóмыслом);
 ~á daň дань з ремесёлника

živnostník -a *m* ремесёлник

živnľý выживный; ~é látky выживны річовины; ~á pôda *biol.* выживна зёмля

živo prisl. 1 живо; ~ sa o niečo zaujímať живо интересовати ся дачім; ~ debatovať живо бісідувати; ~ sa zabávať живо веселити ся 2 живо, з живостёв; ~ rozprávať живо говорити, говорити з живостёв; ~ popisovať niečo живо або з живостёв описувати даштё; ~ gestikulovať живо або енергічно гестікуловати 3 (*jasne*) живо, ясні; ~ sa pamätať na niečo живо або ясні памятати даштё; ~ si niečo predstaviť живо представляти собі даштё 4 (*vo farbách*) світло-; ~ červený світло-червёный 5: ~ narodený живонароджёный 6 *vetná prisl.* живо, оживлені; v tábore bolo ~ в лагери было оживлено або живо

živobyť/ie -ia s 1 екзистенція, обжыва; prostriedky na ~ срёдства на екзистованя; zarabať na ~ зарабатати на обжыву 2 обжыва, страва

živočích -a *m* живой твір, звіря

živočíchár -a *m* *hovor.* зоотехнік

živočíchopis -u *m* *zastar.* зоологія

živočišnľý звіринний *aj pren.* ~á výroba звіроводство; ~a riša звіринний світ; ~e uhlie звіринне угля; ~a vášeň живётна запалёностъ; ~a láska живётна любóв; ~e Rudy живётны інштінкты

živočišstvo/o -a s світ живых створінъ, фауна

živoriť/íť -í -ia *nedok.* живорити; бідовати

živorodľý живороджёный; ~é živočíchy живороджёны створіня

život -a *m* 1 *v rôzn. význ.* живот; javiť známky ~a подавати признаки живóта; zákony ~a закóны живóта; udržať pri ~e утримати ся при живóті; zachrániť si ~ захаранити собі живот; spôsob ~a спóсoб живóта; zmysel ~a смýсел живóта; mať radosť zo ~a máти рáдoсть зо живóта; na sklonku ~a на склoні живóта; ~ je ťažký живот тяжкий; rozňať ~ познати живот, розoберати ся в живóті; uplatniť sa v ~e нáйти собі мiсце в живóті; bezstarostný ~ бесстáрoстный

живот; spoločenský ~ óбщoстный живот; rodinný ~ рoдинный живот; pohlavný ~ полóвый живот; obchodný ~ торгóвый живот; kultúrny ~ културный живот; prvý raz v ~e пёршый раз в живóті; za otcovho ~a за живóта вiтця 2 (*živé organizmy, bytosti*) живы ордáнiзмы, живы створiня, живот; na Marse nie je ~ на Mápci нeт живóта 3 (*spôsob života*) живот, спóсoб живóта; mestský ~ мiстський живот; domáci ~ домáшний спóсoб живóта; scény z dedinského ~ сцény з вaлáльського або сёлського живóта 4 (*Iudia*) живот, чоловік; vojna zničila veľa ~ov вóйна знічiла мнóго живóтiв; straty na ~och стрáты на живóтах 5 (*živost', ruch*) живoсть ж, живот м; ulica bola bez ~a ýлиця була без живóта; v tom chlapcovi niet ~a в тiм хлóпцёви нeт живóта 6 *obyč. v mn. č.* ~y cirk. жытiя; ~y svätých жытiя святых • položiť *al.* obetovať ~ положитьи або оддати живот; zaplatiť ~om a) (*svoju chybu*) поплатити ся живóтом за шмo; б) (*slobodu ap.*) заплатити живóтом за шмo; nebol si istý ~om він нe вiрив, цi зoстáне живый; ide mu o ~ ёмý идё о живот; ~ mu visí на vlásku ёго живот вiсить на вóлоску; dať ~ niekomu дати живот дакóму; vziať si ~ взяти собі живот, закінчити живот самоубивством; mať sa k ~u быти животаспóсoбным; medzi ~om a smrťou мёджи живóтом i смёртёв; на ~a на смрт' на цiлий живот, до сáмой смёрти; priatelia на ~a на смрт' приятели на живот i на смёрть, приятели на цiлий живот або аж до грóбу; bojovať na ~a на смрт' боёвати на живот i на смёрть; боёвати не на живот, а на смёрть; škola ~a шкóла живóта; uviesť do ~a завёсти до живóта; to bude mať krátky ~ тотó недoвгoвично, тотó бýде máти кýртый живот; znovu príviesť k ~u вернýти к живóту; ~ курí живот кыпить

životachtivý животaхтiвий

životaplňý пóвный живóта, енергiї, спóсoбности, смáку жыти

životaschopn/ý 1 животаспосібний; ~é mláďa животаспосібна дітина 2 причинливый; ~ člověk причинливый чоловік

životnos/it' -ti ž 1 животаспосібность 2 *gram.* жывы істоты 3 час службы (выробку); ~ žiagovku час фунгованя грушкы

životn/ý 1 живый; живот; ~é prejavu предстáвы живото́та; ~é podmienky предполо́жия живото́та; ~é potreby потребности живото́та; ~á úroveň уровень живото́та; ~ priestor прóстір живото́та; ~é plány плáны живото́та; ~ cieľ цілі живото́та; ~é minimum прожива́ючий мінімум; ~é skúsenosti о́пыты живото́та; ~á múdrosť му́дрость живото́та; ~é dielo робóта цілого живото́та; ~ úspech ўспіх в живото́ті; ~ štýl штіл живото́та; ~á dráha доро́га живото́та; ~á otázka вопрóс живото́та; ~á veľkosť велико́сть а́бо натура́льність живото́та 2 *gram.* живый; ~é podstatné mená жывы назывники а́бо субстантíвы

životodarn/ý выживный; живототворный, животоутвэрджуочий; ~é teplo живото́творне тéпло; ~ dažď выживный додж; ~á sila живототворна а́бо животоутвэрджуоча сила; ~ vplyv благотворный вплив

životopis -u *m* 1 животопис, биографія; ~ vlastný автобиографія 2 *cirk.* жытіє; ~y svätých жытія святих

životopis/lec -са *m* животописець, биограф **životopisn/ý** биографічний; ~é dáta биографічны даны; ~ román биографічний роман

živospráv//a -y *ž* режім (живото́та); prísna ~ стрóгий режім; ~ športovca режім шпортóвця

živototvorný p. životodarný

životík -а *m* (časť odevu) вéста, брушляк, брушлячок

živučický *expr.*: živý živučický живый живучі́чкий, ни́хто; ani živej živučickéj duše tam nebolo там не было а́ни є́дно́й

живо́й (живучі́чкой) душы, там ни́хто не був, там ни́кого не было

živ/ý 1 *v rôzn. význ.* живый; ~ tvor живе створі́ня; ~á príroda жива́ приро́да; ~é kvety жывы кві́ткы; ~ plot живый плі́т; ~á váha жива́ ва́га; ~ inventár живый інвентáр; ~á sila voj. жива сила; ~ jazyk живый язык; ~é obrazy жывы о́бразы; ~á kronika жива хро́ніка; ~á encyklopédia ходяча е́нциклопéдія; ~á skutočnosť жива ді́йность; ~é dieťa жива ді́тина; ~ rozhovor жива бі́сіда; ~á ulica жива а́бо оживе́на ўлі́ця; ~ písomný styk живе переписова́ня; ~á spomienka живе спо́минаня; mať v ~ej pamäti ма́ти в живі́й па́мяти, до́брі па́мята́ти; ~á rana жива ра́на; je ~ a zdravý він живый і здоро́вий; chytil' ~ého по́імáти живо́го 2 (*o farbách*) я́сный, о́стрый, сы́тый, живый; ~á farba о́стра фа́рба • ~á mŕtvola живый труп; nie je ani ~ ani mŕtvy він а́ни живый а́ни мерт́вый; ~é striebro живе́ серебро́ а́бо стрі́бро; ~á voda жива́ во́да; ani ~ej duše tam nebolo там не было а́ни живо́й душы, там ни́хто не був, там ни́кого не было; za živa а) живым, живу́єм, за жива; б) (*opak: po smrti*) в живото́ті, при живото́ті, за живото́та; za živa upáliť спалити за жива а́бо живо́го

žizeň p. smäd

žizn/it' -i -ia *nedok. kniž.* 1 смедити, хóче ся пити 2 *po čom pren.* тужыти по чім

žiznivý 1 *p. smädny* 2 *po čom pren.* тужачий по чім

žiž/a -e *ž det.* сві́тло, світе́лко, о́гник, да́што горя́че, бли́стяче

žižal//a -y *ž nár.* червяк; глиста

žfab -u *m* ко́ліб

žfaz//a -y *ž* желе́за; ~y s vnútornou sekreciou желе́зы з вну́трішньє секре́цієв; štítна ~ щі́тна желе́за; potné ~y пото́вы желе́зы

žfazov/ý желе́зový; ~é tkanivo желе́зové тка́ниво; ~ orgán желе́за; ~ výlučok вы́ток

žič -e *ž 1* жовч *s pren.*; je v tom mnoho ~e *pren.* є в ті́м мно́го жо́вчу 2 *hovor.* жо́вчо́вый мехы́р • ~ sa mu dvíha в

нім піднимать ся жовч; *vzkypela v ňom* ~
вшытка жовч підняла ся в нім; *vyliat' si* ~
на п'єком выллити жовч на дакім

žlčník -a *m* жовчовый мехыр, жовчник; *je chorý* на ~ він хворый на жовчник

žlčníkár -a *m* *hovor.* чоловік з великим жовчовым мехырём

žlčníkovlý жовчниковый; ~á *diéta* жовчничкова дієта; ~é *choroby* жовчничкові захворюня

žlčovitý *expr.* (*zlostný*) жовчовый

žlčovod -u *m* жовчовод, жовчний протік

žlčovlý 1 жовчовый; ~é *kamene* жовчовы каміні; ~é *cesty* жовчовы дороги; ~ *mechúr* жовчовый мехыр 2 *pren. expr.* жовчовый

žliabkovací *tech.* жолобкуючий; ~ *hoblík* жолобкуючий гоблік

žliabk/ovať -ує -ују *nedk. tech.* жолобковати, дражковати

žliabkový *tech.* жолобковый; ~ *lis* жолобковый прес

žliab/ok -ka *m* жолобок, дражка, ріга

žln/a -y *ž zool.* жовна, зелений дятель

žltáčk/a -y жовтáčка; *infekčnā* ~ *infékčna* жовтáčка; *dostať* ~у захворіти жовтáčков

žltáčkár -a *m* *hovor.* хворый на жовтáčку

žltastý, žltkastý, žltavý, žltkavý жовтоватый

žltkový жовтковый; ~ *šampón* жовтковый шампон

žlt/nút' -не -nú *nedok.* жовтіти, ставати ся жовтым

žlt/nút' sa -не sa -nú sa *nedok.* жовтіти, жовтіти ся

žltočervený жовто-червёный

žlto-červený (*žltý a červený*) жовто-червёный

žlto-čierny (*žltý a čierny*) жовто-чорный; ~ *dres* жовто-чорный дрес

žltchovost -a *m* *zool.* жовтохвіст; ~ *domáci* (*Phoenicurus ochruros*) жовтохвіст домашній

žlt/ok -ka *m* жовтók

žltozelený жовто-зелёный; ~ *list* жовто-зелёный лист

žlto-zelený (*žltý a zelený*) жовто-зелёный; ~á *zástava* жовто-зелёна застава

žlt/lý *v rôzn. význ.* жовтый; ~á *farba* жовта фáрба; ~é *vlasý* жовте волося; ~á *škvrna anat.* жовте пятно; ~á *gasa* жовта рáса

žmol/it' -í -ia *nedok.* мяти, мервити, стискати, корчіти, гужвати; ~ *niečo* *v rukách* мяти даштó в руках; ~ *si ruky* потерати собі рýки

žmúr/it' -í -ia *nedok.* 1 прижмýрєвати очі; ~ *do slnka* прижмýрєвати очі до сóлнця 2 (*pri detskej hre*) жмýрити, мати запєрты очі (*npu gri na slnúy bábu*)

žmurk/at' -á -ajú *nedok.* 1 жмýркати, кліпкати очáми; ~ *očami* жмýркати áбо кліпкати очáми 2 *na koho, komu* (*dávať znamenie*) жмýркати на кóго; ~ *na seba* жмýркати на сéбе

žmurkavlý жмурькавый, кліпкавый; ~é *oči* жмурькавы очі

žmurk/nút' -не -nú *dok.* 1 жмýркнути, мігнути, кліпнути 2 *na koho, komu* жмýркнути, мігнути кóму

žmur/ky -iek *ž mn.* *č.:* *hrať sa* на ~ грáти ся на жмурячки áбо на сліпу báбу

žmýkačk/a -y *ž* машына на жмыканя, жмыкáčка

žmýk/at' -a -ajú *nedok.* 1 жмыкати, выстисковати; ~ *bielizeň* выжмыковати білізнý; ~ *citron* выстисковати цїтрон 2 *koho, čo z koho* *pren.* выжмыковати, вытяговати, выціцьковати; ~ *sily* выжмыковати вшыты силы; ~ *peniaze* *z niekoho* вытяговати áбо выціцьковати пінязі

žnec *ženca m* жнець

žobráck/ly жобрацький; ~a *kapsa* жобрацька тáшка; ~a *palica* жобрацька пáліця; ~a *mzda* жобрацький плат • *priviesť* на ~у *palicu* привєсти на жобрацьку пáліцю, ожобрачіти

žobrač -e *ž hromad.* жобрач, худóба

žobračk/a -y *ž* *hovor.* жобрачка, жобраня; *chodiť* по ~е ходити по жобраню, просити мілостыню

žobrák -a *m* 1 жобра́к, бідняк, худоба *aj pren.* 2 *expr.* (*mrzák, chorý*) калі́ка; som ~ на поху мам скалі́чені но́гы; ostať ~om на celý život зоста́ти калі́ков на ці́лий жы́вот

žobrat' -e -ú *nedok.* 1 (*chodiť po žobraní*) жо́брати, проси́ти о алмұ́жну, проси́ти мі́лостыню 2 *čo expr.* проси́нькати, умоля́ти

žobrot'/a -y *ž* 1 (*žobranie*) жо́брания; chodiť po ~e ходи́ти по жо́брані, ходи́ти жо́брати 2 (*chudoba*) худо́ба, біднотá ж 3 *hromad.* біда́, худо́ба 4 *hromad. pejor.* жо́брач, бідач, худо́ба • doniesť niekoho na ~u при́правити є́го о ма́еток, охудо́бнити, зні́чити

žoch -u *m expr.* мі́х • čierny ako ~ чо́рний як у́голь

žold -u *m* плат, жо́лд (*во́яка*); dostavať ~ доставáти плат

žoldnier -a *m* плаче́ний, ня́тый во́як

žolík -a *m kart.* (*karta a hra*) джо́лік; hrať ~a гра́ти джо́ліка

žolíkový: ~é karty джо́ліко́вы ка́рты

žonglér -a *m* жо́нгле́р, ці́ркусо́вий арті́ста

žonglérsk/ly жо́нгле́рський; ~é kusky жо́нгле́рство, жо́нглова́ня

žoržet -u *m text.* жо́рже́т

žoržetový жо́рже́товий, із жо́рже́та

žoviálny притво́рючо до́броду́шний, до́бросерде́чний; ~ človek притво́рючо до́броду́шний чо́ловік

žráč -a *m expr.* жра́ч, їда́к

žrádl'o -a *s* 1 ко́рм, ко́рмиво, ї́дло, стра́ва 2 *expr.* (*jedlo*) же́ртя *vulg.*

žralok -a *m zool.* жра́лок

žranic'/a -e *ž expr.* же́ртя

žrať žerie žerú *nedok.* 1 (*o zvieratách*) же́рти, ї́сти, поже́рати, пої́дати; vlci žrali svoju korisť во́вци поже́рали сво́ю ко́ристь; krava nechce ~ коро́ва не хо́че же́рти áбо ї́сти 2 *vulg.* (*o ľudoch*) же́рти, ї́сти па́жра́во áбо ха́мті́во 3 *hovor.* (*o hmyze*) ї́сти, куса́ти, же́рти; žrali nás komáre нас же́рли кома́ры 4 (*o škodcoch*) поже́рати; húsenice žerú kapustné listy гусе́ниці поже́рають

ли́стя капу́сты; moľa žerie látku мо́ль ї́сть поло́тно; čvotoč žerie nábytok черво́то́ч поже́рати бу́тор 5 (*o hrdzí*) ї́сти, розже́рати 6 *pren.* поже́рати, зьї́дати; žrala ho zvedavosť є́ро поже́рала зведа́вость; zlosť ho žrala є́ро же́рла зло́сть 7 *hovor. expr.* (*hnevať, trápiť*) гні́вати, му́чити, тра́пити; to ma žerie totó méne trápiť 8 *slang.* поже́рати, же́рти; to žerie strašne mnoho času totó поже́рати стра́шні мно́го часу́; moje auto žerie osem litrov na sto kilometrov мо́є áвто ка́ждых сто кіломе́трів поже́рати ві́сем лі́трів бе́нзину

žrať sa žerie sa žerú sa *nedok. expr.* (*navzájom*) жо́жерати є́ден дру́гого

žravý 1 (*pažravý*) па́жра́вий, ненасы́тний; ~ človek па́жра́вий чо́ловік; ~ hmyz па́жра́ва мушко́вина 2 *pren.* (*o citoch ap.*) поже́раю́чий, зьї́даю́чий, спа́люю́чий

žrd' žrde *ž* 1 (*tyč, palica*) же́рдь ж; skok o žrdi ско́к з же́рдє́в 2 (*na bradlách*) же́рдь; bradlá o nerovnakých žrdiach бра́дла з неровна́кими же́рдями 3 (*brány*) же́рдь; bránková ~ бра́нкова же́рдь; streliť do žrde стрі́лити до же́рди 4 (*stožiar*) же́рдь; stiahnuť zástavu do pol žrde спу́стити за́ставу до пів же́рди

žrdkár -a *m šport.* же́рдка́рь

žrdový же́рдє́вий

žreb -u *m* 1 жре́б, лос; ťahať ~ тяга́ти жре́б; rozhodnúť o niečom ~om рі́шити да́што жре́бом; ~ padol na mňa жре́б упáв на ме́не 2 (*lotérie*) лоте́рійний листок; вы́гравáючий листок; kúpiť si ~ купи́ти лоте́рійний листок; vyhrať na ~ вы́грати на лоте́рійний листок

žrebčín -a *m*, **žrebčín/lec** -са *m* ки́ньський заво́д

žrebl'ec -са *m* 1 (*samec koňa*) же́ребєць 2 (*žriebä*) га́ча

žrebl'it' sa -í sa -ia sa *nedok.* же́ребити ся

žrebná (*o kobyľe*) же́ребна

žrebl'ovať -uje -ujú *nedok.* 1 метáти жре́б; роби́ти же́ребова́ня 2 розо́гравáти (*в лотє́рію*)

žrec -a *m* жрець

žren//ie -ia *s* *hovor.* бо́лість в че́ревах, ко́лика

žriebä -ŕa *s* гáча

žriedl//o -a *s* **1** жрі́дло; студні́чка; *minerálne, termálne* ~а мінерáлны, термáлны жрі́дла
2 *pren.* жрі́дло, студні́чка; ~ *bohatstva* жрі́дло богáтства; ~ *ronaučenia* жрі́дло знань áбо ві́домостей

žriedlov//ec -са *m* жрі́дло́вий ка́мінь, ара́гоніт

žriedlov//ý жрі́дло́вий, студні́чко́вий; ~á *voda* жрі́дло́ва во́да; ~ *kameň* жрі́дло́вий ка́мінь, ара́гоніт

žrút -a *m* *pejor.* жрач, обжа́ра

žubrienk//a -у жубрі́нка, голова́стик

žul//a -у *ž* ѓраніт, жу́ла

žulov//ý жуло́вий; ~ *masív* жуло́вий масі́в; ~ *základy* *pren.* мі́цны о́сновы

žump//a -у *ž* вы́копана я́ма; *hnojnicová* ~ жу́мпа

žup//a -у *ž* *hist.* жу́па (*часть адміністра-тiвного діліня*)

župan¹ -a *m* *živ. hist.* жу́пан, завіду́ючий жу́пы

župan² -a/-u *m* *peživ.* жу́пан (до́вгы́й дома́шний ка́бат)

župný жу́пный; ~ *úrad* жу́пный у́ряд; ~ *archív* жу́пный архі́в; ~ *dom* жу́пный дом

žúr -u *m* *hovor.* жур, пого́щія; *usporiadať* ~ зроби́ти áбо о́рганізова́ти пого́щія

žurč//ať -í -ia *nedok. expr.* журча́ти, жблнко́тати

žurnál -u *m* **1** жу́рнал; *módny* ~ мо́дный жу́рнал **2** (*film*) кіножу́рнал

žurnalist//a -u *m* жу́рналіста

žurnalistick//ý жу́рналісти́чний; ~á *čin-nosť* жу́рналісти́чна дія́льність; ~é *frázy* новина́рськы ф́разы

žurnalistik//a -у *ž* жу́рналісти́ка

žurnalizm//us -u *m* *lingv.* новинко́вый язы́к, новинко́вый шті́л

žuť *p.* **žuvať**

žuvac//í жу́ваючий; ~ie *svaly* жу́ваючі му́скулы; ~ia *guma* жу́ваюча гу́ма

žuvačk//a -у *ž* *hovor.* жува́чка, жу́ваюча гу́ма
žuvať -žuje *žujú nedok.* жу́вати; ~ *potravu* жу́вати стра́ву; ~ *žuvačku* жу́вати жу́ваючу гу́му áбо жува́чку

žúzoľ -a *m:* *čierný ako* ~ чо́рный як у́голь

žviakací *p.* **žuvací**

žviak//ať -a -ajú *nedok. 1* (*o prežúvavcoch*) жу́вати, пережу́вувати; *rumérati; statky* ~ajú ста́тки пережу́вують **2** *expr. (baraninu ap.)* жу́вати, пережу́вувати

Додаток

Назвы русиньских сел в Словакиї

Дана часть *Словацько-русиньского словника* вміщать назвы русиньских сел в Словакиї.

При кожій русиньській назві села уवादжать ся: ґенітив єдноготого чісла, жытельска назва в мужскім і женьскім роді, придаваникова форма увежденной назвы села і словацька назва села, а тыж окрес, ку котрому дане село налэжыть. При кожій назві, котра уж не стрічать ся з іншым придатком, уवादжать ся і скорочена форма жытельской назвы і придавника (наприклад: Великий Липник, Великолипничан і Липничан, Великолипничанка і Липничанка, велико-липицький і липицький; Радвань над Лабірцём, Лаборецькорадванчан і Радванчан, Лаборецькорадванчанка і Радванчанка; лаборецькорадваньскый і радваньскый; Рокытів коло Гуменного, Гуменьскорокытівчан і Рокытівчан, Гуменьскорокытівчанка і Рокытівчанка, гуменьскорокытівскый і рокытівскый. Скорочены формы суть говоровы, а тыж і літературны. Належыть увести, же дакотры із уведжених сел часточні або цалком асімілювали ся главні наслідком політичної сітуації 50-ых років XX –го стороча, а тыж наслідком затопління, наприклад, стариньской области, а тыж з реліґійных і іншых причин. Вшыткы уведжены села теперь і в минулости носили русиньскый характер, русиньскый колоріт і русиньскый дух.

П о з н а ч к а: Список русиньских сел см.: InfoРусин. Інформачный двотыжденник Русинів Словеньска, ч. 11/2013, с. 10-11; ч. 12/2013, с. 10-11; ч. 13/2013, с. 10-11; Mikuláš Mušíinka, Alexander Mušíinka: Národnostná menšina pred zánikom?, Prešov 2011; Pavel Šuťák ml., odborná spolupráca: Pavel Šuťák st.: Posvätné drevo Východného Slovenska, Kalendáre 2004 a 2005.

А

Адідовці -ець ж *помн.*; Адідовчán -а, Адідовчánка -ы; адідовский - Adidovce, Humenné

Андрієва -ой ж; Андрієвчán -а, Андрієвчánка -ы; андрієвский - Andrejová, Bardejov

Б

Баєрівці -ець ж *помн.*; Баєрівчán -а, Баєрівчánка -ы; баєрівский - Bajerovce, Sabinov

Баньске -ого с; Банчán -а, Банчánка -ы; баньский - Banské, Vranov nad Topľou

Бардієв -а м; Бардієвчán -а, Бардієвчánка -ы; бардієвский - Bardejov

Башківці -овець ж *помн.*; Башківчán -а, Башківчánка -кы; башківский - Bašovce, Sobrance

Бехерів -ова м; Бехерівчán -а, Бухерівчánка -ы; бехерівский - Becherov, Bardejov

Белеївці -ець ж *помн.*; Белеївчán -а, Белеївчánка -кы; белеївский - Belejovce, Svidník

Березовець -я м; Березівчán -а, Березівчánка -ы; березівский - Brezovce, Snina

Бенядиківці -ець ж *помн.*; Бенядиківчán -а, Бенядиківчánка -ы; бенядиківский - Beňadikovce, Svidník

Бенятина -ы ж; Бенятинчán -а, Бенятинчánка -ы; бенятинский - Beňatina, Sobrance

Берестів над Лабірцєм -а м; Лаборецькоберестівчán і Берестівчán -а, Лаборецькоберестівчánка і Берестівчánка -ы; лаборецькоберестівський і берестівський - Brestov nad Laborcom, Medzilaborce

Бжány Бжан м *помн.*; Бжáнець - нця, Бжánка -ы; бжáньский - Bžany, Stropkov

Біловéжа -ы ж; Біловéжán -а, Біловéжánка -ы; біловéжський - Beloveža, Bardejov

Бла́жив -ова м; Бла́живчán -а, Бла́живчánка -ы; бла́живський - Blažov, Kežmarok

Бо́глярка -ы ж; Бо́глярчán -а, Бо́глярчánка -ы; бо́глярський - Bogliarka, Bardejov

Бодруджа́л -а м; Бодруджалчán -а, Бодруджалчánка -ы; бодруджа́льський - Bodružal, Svidník

Бо́кша -ы ж; Бокша́н -а, Бокша́нка -ы; бокша́ньський - Bokša, Stropkov

Бо́рів -ова м; Борівчán -а, Борівчánка -ы; боро́вський - Borov, Medzilaborce

Брежа́ны Брежа́н м *помн.*; Брежа́нець -нця, Брежа́нка -ы; брежа́ньський - Brežany, Prešov

Брезні́чка -ы ж; Брезніча́н -а, Брезніча́нка -ы; брезніча́ньський - Breznička, Stropkov

Брезо́вка -ы ж; Брезова́н -а, Брезова́нка -ы; брезова́ньський - Brezovka, Bardejov

Брусни́ця -і ж; Бруснича́н -а, Бруснича́нка -ы; брусьницький - Brusnica, Stropkov

Бу́ківці -івець ж *помн.*; Буківчán -а, Буківчánка -ы; буківський - Bukovce, Stropkov

В

Ваври́нець -нця м; Вавринча́н -а, Вавринча́нка -ы; вавринський - Vavrines, Svidník

Ва́грінець -нця м; Ва́грінчán -а, Ва́грінчánка -ы; ва́гріньський - Vagrines, Svidník

Вала́шківці -овець ж *помн.*; Валашківча́н -а, Валашківча́нка -ы; вала́шківський - Valašovce, Humenné

Вале́нтівці -овець ж *помн.*; Валентівча́н -а, Валентівча́нка -ы; вале́нтівський - Valentovce, Medzilaborce

Ва́льков -а м; Ва́льківчán -а, Ва́льківчánка -ы; ва́льківський - Valkov, Gíraltove

Ва́льківці -овець м *помн.*; Ва́льківчán -а, Ва́льківчánка -ы; ва́льківський - Valkovce, Svidník

Вапе́ник -а м; Вапенича́н -а, Вапенича́нка -ы; вапеницький - Vápeník, Svidník

Вара́дка -ы ж; Варадча́н -а, Варадча́нка -ы; вара́дський - Varadka, Bardejov

Варе́хівці -ець ж *помн.*; Варехівча́н -а, Варехівча́нка -ы; варехівський - Varechovce, Svidník

Велика Поляна -ой -ы ж; Великополянecь -нця і Полянecь, Великополянka і Полянka; великополянський і полянський - Vel'ká Pol'ana, Snina

Великий Липник -ого -а м; Великолипничан -а, Великолипничанка -ы; великолипницький - Velký Lipník, Stará Ľubovňa

Великий Рұсков -ого -а м; Великорусковчан і Русковчан -а, Великорусковчанка і Русковчанка -ы; великорусковський і русковський - Velký Ruskov, Trebišov

Вісланка -ы ж; Вісланчан -а, Вісланчанка -ы; вісланський - Vislanka, Stará Ľubovňa

Віслава -ы ж; Віславчан -а, Віславчанка -ы; віславський - Vislava, Svidník

Вырава -ы ж; Выравчан -а, Выравчанка -ы; выравський - Vyrava, Medzilaborce

Вышківці -овець ж *помн.*; Вышківчан -а, Вышківчанка -ы; вышківський - Vyškovce, Svidník

Вышні Репашы Вышніх Репаш ж *помн.*; Вышнєрепашан і Репашан -а, Вышнєрепашанка і Репашанка -ы; вышнєрепашський і репашський - Vyšné Rapaše, Levoča

Вышний Грабовець -ёго -вця м; Вышнєграбівчан і Грабівчан -а, вышнєграбівчанка і Грабівчанка -ы; вышнєграбівський і грабівський - Vyšný Hrabovec, Stropkov

Вышний Грушів -ёго -а м; Вышнєгрушівчан і Грушівчан -а, Вышнєгрушівчанка і Грушівчанка -ы; вышнєгрушівський і грушівський - Vyšný Hrušov, Humenné

Вышний Комарник Вышнёго Комарника м; Вышнєкомарничан і Комарничан -а, Вышнєкомарничанка і Комарничанка -ы; вышнєкомарницький і комарницький - Vyšný Komárnik, Svidník

Вышний Мірошів -ёго -ова м; Вышнємірошівчан і Мірошівчан -а, Вышнємірошівчанка і Мірошівчанка -ы; вышнємірошівський і мірошівський - Vyšný Mirošov, Svidník

Вышний Орлик -ёго -а м; Вышнєорличан і Орличан -а, Вышнєорличанка і Орличанка -ы; вышнєорлицький і орлицький - Vyšný Orlík, Svidník

Вышний Тварожець -ёго -жця м; Вышнєтварожчан і Тварожчан -а, Вышнєтварожчанка і Тварожчанка -ы; вышнєтварожський і тварожський - Vyšný Tvarožec, Bardejov

Вышня Єдлєва -ёй -ой ж; Вышнєєдлєвчан і Єдлєвчан -а, Вышнєєдлєвчанка і Єдлєвчанка -ы; выгнєєдлєвський і єдлєвський - Vyšná Jedľová, Svidník

Вышня Олшава -ёй -ы ж; Вышнєолшавчан і Олшавчан -а, Вышнєолшавчанка і Олшавчанка -ы; вышнєолшавський і олшавський - Vyšná Olšava, Svidník

Вышня Писана -ёй -ой ж; Вышнєписанчан і Писанчан -а, Вышнєписанчанка і Писанчанка -ы; вышнєписанський і писанський - Vyšná Pisaná, Svidník

Вышня Полянка -ёй -ы ж; Вышнєполянчан і Полянчан, Вышнєполянчанка і Полянчанка -ы; вышнєполянський і полянський - Vyšná Polianka, Bardejov

Владыча -і ж; Владычан -а, Владычанка -ы; владычський - Vladiča, Stropkov

Войтівці -ець ж *помн.*; Войтівчан -а, Войтівчанка -ы; войтівський - Vojtovce, Svidník

Волиця -і ж; Воличан -а, Воличанка -ы; волицький - Volica, Medzilaborce

Г

Габұра -ы ж; Габурчан -а, Габурчанка -ы; габурський - Habura, Medzilaborce

Гавай -я м; Гавайчан -а, Гавайчанка -ы; гавайський - Havaj, Stropkov

Гавранець -нця м; Гавранчан -а, Гавранчанка -ы; гавранський і гавранецький - Havranec, Svidník

Гажлин -а м; Гажлинчан -а, Гажлинчанка -ы; гажлинський - Hažlín, Bardejov

Гайтівка -ы ж; Гайтівчан -а, Гайтівчанка -ы; гайтівський - Hajtovka, Stará Ľubovňa

Галиґівці -овець ж *помн.*; Галиґівчán -а, Галиґівчánка -ы; галиґівський - Haligovce, Stará Ľubovňa

Ганиґівці -овець ж *помн.* Ганиґівчán -а, Ганиґівчánка -ы; ганиґівський - Hanigovce, Sabinov

Гелцманівці -овець ж *помн.*; Гелцманівчán -а, Гелцманівчánка -ы; гелцманівський - Helcmanovce, Giraltovce

Гнойне -ого с; Гнойнян -а, Гнойнянка -ы; гнойнянський - Hnojné, Michalovce

Гостовиці -иць ж *помн.* Гостовичán -а, Гостовичánка -ы; гостовицький - Hostovice, Snina

Гравівчік -а м; Гравівчичán -а, Гравівчичánка -ы; гравівчичий - Hrabovčik, Svidník

Грабова Розтока -ой -ы ж; Грабоворозточán -і Розточán -а, Грабоворозточánка -і Розточый - Hrabová Roztoka, Snina

Грабске -ого с; Грабчán -а, Грабчánка -ы; грабський - Hrabské, Bardejov

Градиско -а с; Градищán -а, Градищánка -ы; градищанський - Hradisko, Prešov

Гранічне -ого с; Гранічнян -а, Гринічнянка -ы; гранічнянський - Hraničné, Stará Ľubovňa

Гунківці -овець ж *помн.*; Гунківчán -а, Гунківчánка -ы; гунківський - Hunkovce, Svidník

Гусак -а м; Гусачán -а, Гусачánка -ы; гусачий - Husák, Sobrance

Гутка -ы ж; Гутчán -а, Гутчánка -ы; гутчанський - Hutka, Bardejov

Г

Габолтів -ова м; Габолтівчán -а, Габолтівчánка -ы; габолтівський - Gaboltov, Bardejov

Гералтів -ова м; Гералтівчán -а, Гералтівчánка -ы; гералтівський - GERALTOV, Prešov

Герлахів -а м; Герлахівчán -а, Герлахівчánка -ы; герлахівський - Gerlachov, Bardejov

Грібов -а м; Грібовчán -а, Грібовчánка -ы; грібовський - Gribov, Stropkov

Д

Давидів -а м; Давидівчán -а, Давидівчánка -ы; давидівський - Davidov, Vranov nad Topľou

Дара -ы ж; Дарán -а, Дарánка -ы; даранський - Dara, Snina

Детрик -а м; Детричán -а, Детричánка -ы; детрицький - Detrik, Vranov nad Topľou

Дідачов -а м; Дідачовчán -а, Дідачовчánка -ы; дідачовський - Dedačov, Humenné

Долгоня -і ж; Долгончán -а, Долгончánка -ы; долгонський - Dlhoňa, Svidník

Доброслава -ы ж; Доброславчán -а, Доброславчánка -ы; доброславський - Dobroslava, Svidník

Дреніця -і ж; Дренічán -а, Дренічánка -ы; дреніцький - Drienica, Sabinov

Дрічна -ой ж; Дрічнян -а, Дрічнянка -ы; дрічнянський - Driečna, Stropkov

Дубинне -ого с; Дубинчán -а, Дубинчánка -ы; дубинський - Dubinné, Bardejov

Дубова -ой ж; Дубовán -а, Дубовánка -ы; дубовський - Dubová, Svidník

Дубрава -ы ж; Дубраван -а, Дубраванка -ы; дубравський - Dúbrava, Snina

Дуплін -а м; Дуплінчán -а, Дуплінчánка -ы; дуплінський - Duplín, Stropkov

Дюрдеш -а м; Дюрдешчán -а, Дюрдешчánка -ы; дюрдешський - Ďurďoš, Vranov nad Topľou

Дюркова -ой ж; Дюрковán -а, Дюрковánка -ы; дюрковський - Ďurková, Stará Ľubovňa

Є

Єдлінка -ы ж; Єдлинчán -а, Єдлинчánка -ы; єдлинський - Jedlinka, Bardejov

Ж

Жакарівці -овець ж *помн.* Жакарівчán -а, Жакарівчánка -ы; жакарівський - Žakarovce, Gelnica

Жатківці -овець ж *помн.*; Жатківчán -а, Жатківчánка -ы; жатківський - Žatkovce, Prešov

З

Зава́да -ы ж; Завада́н -а, Завада́нка -ы; зава́дський - Závada, Vranov nad Topľou

Зава́дка -ы ж; Завадча́н -а, Завадча́нка -ы; завадча́нський - Závadka, Spišská Nová Ves

Збі́йне -ого с; Збі́йння -а, Збі́йнянка -ы; збі́йнянський - Zbojné, Medzilaborce

Збой -я м; Збойча́н -а, Збойча́нка -ы; збо́йський - Zboj, Snina

Збо́рів -ова м; Зборівча́н -а, Зборівча́нка -ы; зборівський - Zborov, Bardejov

Збу́дська Бі́ла -ой -ой ж; Збудськобі́лян і Бі́лян -а, Збудськобі́лянка і Бі́лянка -ы; збудськобі́лянський і бі́лянський - Zbudská Belá, Medzilaborce

Зва́ла -ы ж; Звалча́н -а, Звалча́нка -ы; зва́льський - Zvala, Snina

Зу́бне -ого с; Зубня́н -а, Зубня́нка -ы; зубня́нський - Zubné, Humenné

І

Ігля́ны Іглян ж *помн.*; Іглянець -я, Ігля́нка -ы; ігля́нський - Ihľany, Kežmarok

Іно́вці -ець ж *помн.*; Іновча́н -а, Іновча́нка -ы; іно́вський - Inovce, Sobrance

К

Кали́нів -ова м; Кали́нівча́н -а, Кали́нівча́нка -ы; кали́нівський - Kalinov, Medzilaborce

Ка́лна Ро́зтока -ой -ы ж; Кално́розточа́н і Розточа́н -а, Кално́розточа́нка і Розточа́нка -ы; кално́розто́цький і розто́цький - Kalná Roztoka, Snina

Камі́нка і Камю́нка (*fudové*) -ы ж; Камі́нча́н/Камю́нча́н -а, Камі́нча́нка/Камю́нча́нка -ы; камі́нський/камю́нський - Kamienka, Stará Ľubovňa

Камі́на По́руба -ой -ы ж; Камі́ннопору́бча́н і Пору́бча́н -а, Камі́ннопору́бча́нка і Пору́бча́нка -ы; камі́ннопору́бський і пору́бський - Kamenná Poruba, Vranov nad Topľou

Капішо́ва -ой ж; Капішовча́н -а, Капішовча́нка -ы; капішо́вський - Kapišová, Svidník

Ке́чківці -овець ж *помн.*; Кечківча́н -а, Кечківча́нка -ы; кечківський - Kečkovce, Svidník

Кы́їв -а м; Кы́ївча́н -а, Кы́ївча́нка -ы; кы́ївський - Kyjov, Stará Ľubovňa

Клено́ва -ой ж; Кленовча́н -а, Кленовча́нка -ы; клено́вський - Klenová, Snina

Кобы́лніці -иць ж *помн.*; Кобы́лнича́н -а, Кобы́лнича́нка -ы; кобы́лницький - Kobylnice, Svidník

Кожа́ны Кожан м *помн.*; Кожана́ць -нця, Кожанка -ы; кожа́нський - Kožany, Bardejov

Кожухі́вці -овець ж *помн.*; Кожухівча́н -а, Кожухівча́нка -ы; кожу́хівський - Kožuchovce, Svidník

Колбасо́в -а м; Колбасовча́н -а, Колбасовча́нка -ы; колбасо́вський - Kolbasov, Snina

Колбі́вці -овець ж *помн.*; Колбі́вча́н -а, Колбі́вча́нка -ы; колбі́вський - Kolbovce, Svidník

Колони́ця -і ж; Колонича́н -а, Колонича́нка -ы; колони́цький - Kolonica, Snina

Ко́нюш -а м; Ко́нюша́н -а, Ко́нюша́нка -ы; ко́нюшський - Koňuš, Sobrance

Коре́йвці -вець ж *помн.*; Коре́йвча́н -а, Коре́йвча́нка -ы; коре́йвський - Korejovce, Svidník

Коро́мля -і ж; Коромлян -а, Коромля́нка -ы; коромля́нський - Koromľa, Sobrance

Корунко́ва -ой ж; Корунковча́н -а, Корунковча́нка -ы; корунко́вський - Korunková, Stropkov

Кра́йна Бы́стра -ой -ой ж; Крайнобы́стра́н і Бы́стра́н -а, Крайнобы́стра́нський і бы́стра́нський - Krajná Bystrá, Svidník

Кра́йна По́ляна -ой -ы ж; Крайнопо́лянець і По́лянець -нця, Крайнопо́лянка і По́лянка -ы; кранопо́лянський і по́лянський - Krajná Poľana, Svidník

Країна Пóрубка -ой -ы ж; Крайнопорубчán і Порубчán -а, Крайнопорубчánка і Порубчánка -ы; крайнопорубчáньскый і порубчáньскый - Krajná Porúbka, Svidník

Країне Чóрне -ого -ого с; Крайночорнян і Чорнян -а; Крайночорнянка і Чорнянка -ы; крайночорняньскый і чорняньскый - Krajné Čierno, Svidník

Красный Брід -ого -óду м; Краснобрідчán і Брідчán -а, Краснобрідчánка і Брідчánка -ы; краснобрідський і брідський - Krásny Brod, Medzilaborce

Кремна -ой ж; Кремнян -а, Кремнянка -ы; кремняньскый - Kremná, Stará Ľubovňa

Кришлєвці -вець ж *помн.*; Кришлєвчán -а, Кришлєвчánка -ы; кришлєвський - Krišovce, Stropkov

Криве -ого с; Кривян -а, Кривянка -ы; кривяньскый - Krivé, Bardejov

Кружлєва -ой ж; Кружлєвчán -а, Кружлєвчánка -ы; кружлєвський - Kružlová, Svidník

Крушінець -нця м; Крушінчán -а, Крушінчánка -ы; крушінецькый і крушінський - Krušinec, Stropkov

Курів -ова м; Курівчán -а, Курівчánка -ы; курівський - Kurov, Bardejov

Куримка -ы ж; Куримчán -а, Куримчánка -ы; куримський - Kurimka, Svidník

Кусин -а м; Кусинчán -а, Кусинчánка -ы; кусинський - Kusín, Michalovce

Л

Ладоміров -а м; Ладоміровчán -а, Ладоміровчánка -ы; ладоміровський - Ladomirov, Snina

Ладомірова -ой ж; Ладоміровчán -а, Ладоміровчánка -ы; ладоміровський - Ladomirová, Svidník

Лачнів -а м; Лачнівчán -а, Лачнівчánка -ы; лачнівський - Lačnov, Prešov

Легнава -ы ж; Легнавчán -а, Легнавчánка -ы; легнавський - Legnava, Stará Ľubovňa

Лекарівці -óвець ж *помн.*; Лекарівчán -а, Лекарівчánка -ы; лекарівський - Lekárovce, Sobrance

Лівов -а м; Лівовчán -а, Лівовчánка -ы; лівóвський - Livov, Bardejov

Лівóвска Гúта -ой -ы ж; Лівовскогутьян і Гутьян -а, Лівовскогутьянка і Гутьянка -ы; лівовскогутьяньскый і гутьяньскый - Ľivovská Huta, Bardejov

Літманóва -ой ж; Літмановчán -а, Літмановчánка і Літманóвка -ы; літманóвський - Litmanová, Stará Ľubovňa

Липова -ой ж; Липовчán -а, Липовчánка -ы; липóвський - Ľipová, Bardejov

Лóмне -ого с; Ломнян -а, Ломнянка -ы; ломняньскый - Lomné, Stropkov

Лúків -а м; Луківчán -а, Луківчánка -ы; луківський - Lukov, Bardejov

Лютина -ы ж; Лютинчán -а, Лютинчánка -ы; лютинський - Ľutina, Sabinov

М

Мáківці -овець ж *помн.*; Маківчán -а, Маківчánка -ы; маківський - Makovce, Stropkov

Малá Пóляна -ой -ы ж; Малополянєць і Полянєць -нця, Малополянка і Полянка -ы; малополянський і поляньскый - Malá Pofana, Stropkov

Малá Франкóва -ой -ой ж; Малофранківчán і Франківчán -а, Малофранківчánка і Франківчánка; малофранківський і франківський - Malá Franková, Spišská Stará Ves

Малый Липник -ого -а м; Малолипинчán і Липничán -а, Малолипинчánка і Липничánка -ы; малолипинцькый і липницькый - Malý Lipník, Stará Ľubovňa

Мáлців -а м; Малцівчán -а, Малцівчánка -ы; малцівський - Malcov, Bardejov

Матисова -ой ж; Матисівчán -а, Матисівчánка -ы; матисівський - Matysová, Stará Ľubovňa

Матяшка -ы ж; Матяштян -а, Матяштянка -ы; матяшський - Matiaška, Vranov nad Topľou

Мáшківці -овець ж *помн.*; Машківчán -а, Машківчánка -ы; машківський - Mašovce, Humenné

Медвідже -а с; Медвідж́ан –а, Медвідж́анка –ы; медвідський - Medvedie, Svidník

Меджілабірці -орець ж *помн.*; Меджілабірч́ан і Лабірч́ан –а, Меджілабірч́анка і Лабірч́анка –ы; мелжілабірський і лабірський - Medzilaborce

Міклушівці -овець ж *помн.*; Міклушівч́ан –а, Міклушівч́анка –ы; міклушівський - Miklušovce, Prešov

Мікулашова -ой ж; Мікулашівч́ан –а, Мікулашівч́анка –ы; мікулашівський - Mikulášová, Bardejov

Мілпош -а м; Мілпош́ан –а, Мілпош́анка –ы; мілпошський - Milpoš, Prešov

Мінєвці -ець, ж *помн.*; Мінєвч́ан –а, Мінєвч́анка –ы; мінєвський - Miňovce, Stropkov

Міроля -і ж; Мірольч́ан –а, Мірольч́анка –ы; мірольський - Miroľa, Svidník

Микова -ой ж; Миківч́ан –а, Миківч́анка –ы; миківський - Miková, Stropkov

Михайлів -а м; Михайлівч́ан –а, Михайлівч́анка –ы; михайлівський - Michajlov, Snina

Млинарівці -овець ж *помн.*; Млинарівч́ан –а, Млинарівч́анка –ы; млинарівський - Mlynárovce, Svidník

Мнішок над Пóпрадом -шка м; Попрадськомніш́ан і Мніш́ан –а, Попрадськомніш́анка і Мніш́анка –ы; попрадськомнішський і мнішський - Mníšek nad Popradom, Stará Ľubovňa

Мразівці -ець ж *помн.*; Мразівч́ан –а, Мразівч́анка –ы; мразівський - Mrázovce, Stropkov

Н

Нехвалёва Пóлянка -ой –ы ж; Нехвалёвополя́нч́ан і Поля́нч́ан –а, Нехвалёвополя́нч́анка і Поля́нч́анка –ы; нехвалёвополя́нський і поля́нський - Nechválava Polianka, Humenné

Нижнє Німецьке -єго -ого с; Нижнєніме́ч́ан і Німе́ч́ан –а, Нижнєніме́ч́анка і Німе́ч́анка

–ы; нижнєніме́ч́анський і німе́ч́анський - Nižné Nemecké, Sobrance

Нижні Репáшы -іх -аш м *помн.*; Нижнєрепаш́ан і Репаш́ан –а, Нижнєрепаш́анка і Репаш́анка –ы; нижнєрепашський і репашський - Nižné Repaše, Levoča

Нижній Комáрник -єго -а м; Нижнєкомарни́ч́ан і Комарни́ч́ан –а, Нижнєкомарни́ч́анка і Комарни́ч́анка –ы; нижнєкомарни́чський і комарни́чський - Nižný Komárnik, Svidník

Нижній Міро́шів -єго -а м; Нижнєміроші́вч́ан і Міроші́вч́ан –а, Нижнєміроші́вч́анка і Міроші́вч́анка –ы; нижнєміроші́вський і міроші́вський - Nižný Mirošov, Svidník

Нижній Орлик -єго -а м; Нижнєорли́ч́ан і Орли́ч́ан –а, Нижнєорли́ч́анка і Орли́ч́анка –ы; нижнєорли́чський і орли́чський - Nižný Orlík, Svidník

Нижній Тваро́жець -єго –жця м; Нижнєтваро́жч́ан і Тваро́жч́ан –а, Нижнєтваро́жч́анка і Тваро́жч́анка –ы; нижнєтваро́жський і тваро́жський - Nižný Tvarožec, Bardejov

Нижня Єдлє́ва (Нижня Ядлов́а) -єй -ой ж; Нижнєядлі́вч́ан і Ядлі́вч́ан –а, Нижнєядлі́вч́анка і Ядлі́вч́анка –ы; нижнєядлі́вський і ядлі́вський - Nižná Jedľová, Svidník

Нижня Олшáва -ой –ы ж; Нижнєолшавч́ан і Олшавч́ан –а; Нижнєолшавч́анка і Олшавч́анка –ы; нижнєолшавський і олшавський - Nižná Olšava, Stropkov

Нижня Писáна -єй -ой ж; Нижнєписанч́ан і Писанч́ан –а, Нижнєписанч́анка і Писанч́анка –ы; нижнєписанський і писанський - Nižná Pisaná, Svidník

Нижня Пóлянка -єй –ы ж; Нижнєполя́нч́ан і Поля́нч́ан –а, Нижнєполя́нч́анка і Поля́нч́анка –ы; нижнєполя́нський і Поля́нський - Nižná Polianka, Bardejov

Нижня Ябл́інка -єй –ы ж; Нижнєяблі́нч́ан і Яблі́нч́ан –а, Нижнєяблі́нч́анка і Яблі́нч́анка –ы; нижнєяблі́нський і яблі́нський - Nižná Jablonka, Humenné

Нова́ По́лянка -ой -ы ж; Новополянча́н і Полянча́н -а, Новополянча́нка і Полянча́нка -ы; новополянський і полянський - Nová Polianka, Svidník

Нова́ Седли́ця -ой -і ж; Новоседлича́н і Седлича́н -а, Новоседлича́нка і Седлича́нка -ы; новоседлицький і седлицький - Nová Sedlica, Snina

Нягі́в -ова м; Нягі́вча́н -а, Нягі́вча́нка -ы; нягі́вський - Nagov, Medzilaborce

О

Обру́чне -ого с; Обручня́н -а, Обручня́нка -ы; обручнянський - Obručné, Stará Ľubovňa

Олейников -а м; Олейниківча́н -а, Олейниківча́нка -ы; олейниківський - Olejníkov, Sabinov

О́лька -ы ж; О́льча́н -а, О́льча́нка -ы; ольча́нський - Olka, Medzilaborce

Ольшави́ця -і ж; Ольшавича́н -а, Ольшавича́нка -ы; ольшавицький - Olšavica, Levoča

Ольша́вка -ы ж; Ольшавча́н -а, Ольшавча́нка -ы; ольшавський - Olšavka, Svidník

Ольшынкі́в -а м; Ольшынківча́н -а, Ольшынківча́нка -ы; ольшынківський - Olšínkov, Medzilaborce

Онда́вка -ы ж; Ондавча́н -а, Ондавча́нка -ы; онда́вський - Ondavka, Bardejov

Орлі́в -ова м; Орлі́вча́н -а, Орлі́вча́нка -ы; орлі́вський - Orlov, Stará Ľubovňa

Ортуте́ва -ой ж; Ортуте́вча́н -а, Ортуте́вча́нка -ы; ортуте́вський - Ortuťová, Bardejov

Оря́бина -ы ж; Орябинча́н -а, Орябинча́нка -ы; орябинський - Jarabina, Stará Ľubovňa

Оса́дне -ого с; Осадня́н -а, Осадня́нка -ы; осаднянський - Osadné, Snina

Остро́жниця -і ж; Острожнича́н -а, Острожнича́нка -ы; острожницький - Ostrožnica, Snina

Осту́рня -і ж; Остурня́н -а, Остурня́нка -ы; остурнянський - Osturňa, Spišská Stará Ves

П

Пакості́в -ова м; Пакостівча́н -а, Пакостівча́нка -ы; пакості́вський - Pakostov, Giraltovce

Пало́та -ы ж; Палотча́н -а, Палотча́нка; палотський - Palota, Medzilaborce

Паригу́зівці -овець ж *помн.*; Паригузі́вча́н -а, Паригузі́вча́нка -ы; паригузі́вський - Parihuzovce, Snina

Петеї́вці Петеї́вець ж *помн.*; Петеї́вча́н -а, Петеї́вча́нка -ы; петеї́вський - Petejovce, Svidník

Петро́ва -ой ж; Петрівча́н -а, Петрівча́нка -ы; петрі́вський - Petrová, Bardejov

Підгоро́дь -я ж; Підгородьча́н -а, Підгородьча́нка -ы; підгородьський - Podhorod', Sobrance

Піскорі́вці -овець ж *помн.*; Піскорі́вча́н -а, Піскорі́вча́нка -ы; піскорі́вський - Piskorovce, Vranov nad Topľou

Пыхні́ -о́нь ж *помн.*; Пыхня́н -а, Пыхня́нка -ы; пыхнянський - Pichne, Snina

По́рач -а м; Пора́ча́н -а, Пора́ча́нка -ы; пора́чський - Poráč, Spišská Nová Ves

По́руба під Вігорла́том -ы ж; Вігорлатськопорубча́н і Порубча́н -а, Вігорлатськопорубча́нка і Порубча́нка -ы; вігорлатськопорубський і порубський - Poruba pod Vihorlatom, Sobrance

По́рубка -ы ж; Порубча́н -а, Порубча́нка -ы; порубча́нський - Porúbka, Humenné

Поті́чки -ок м *помн.*; Поті́ча́н -а, Поті́ча́нка -ы; поті́чанський - Potôčky, Stropkov

Поті́ки -ів м *помн.*; Поті́ча́н -а, Поті́ча́нка -ы; поті́цький - Potoky, Stropkov

Прикра́ -ой ж; Прикра́н -а, Прикра́нка -ы; прикра́нський - Prikra, Svidník

Прислоп -а м; Прислопча́н -а, Прислопча́нка -ы; присло́пський - Príslor, Snina

Прита́уляны -ян м *помн.*; Притауля́нець -ня, Притауля́нка -нки; притауля́нський - Prituľany, Stropkov

Проса́чів -чова м; Просачі́вча́н -а, Просачі́вча́нка -ы; просачі́вський - Prosačov, Vranov nad Topľou

Пряшів -ова м; Пряшівчán -а, Пряшівчánка -ы; пряшівський - Prešov

Пстрина -ой ж; Пстринян -а, Пстринянка -ы; пстриняньський - Pstriná, Svidník

Пустé Пóле -ого -я с; Пустопольчán і Польчán -а, Пустопольчánка і Польчánка; пустопольський і польський - Pusté Pole, Stará Ľubovňa

Пчолине -ого с; Пчолинчán -а, Пчолинчánка -ы; пчолинський - Pčolíné, Snina

Р

Рáдвань над Лáбірцём -и ж; Лаборецькорáдваньчán і Рáдваньчán -а, Лаборецькорáдваньчánка і Рáдваньчánка -ы; лаборецькорáдваньський і рáдваньський - Radvaň nad Laborcom, Medzilaborce

Раківчák -а м; Раківчичán -а, Раківчичánка -ы; раківчáцький - Rakovčák, Svidník

Рафаївці -євиць ж *помн.*; Рафаївчán -а, Рафаївчánка -ы; рафаївський - Rafajovce, Vranov nad Topľou

Реґетівка -ы ж; Реґетівчán -а, Реґетівчánка -ы; реґетівський - Regetovka, Bardejov

Ременины -ин ж *помн.*; Ременинчán -а, Ременинчánка -ы; ремениньський - Remeniny, Vranov nad Topľou

Ренчішів -а м; Ренчішовчán -а, Ренчішовчánка -ы; ренчішовський - Renčíšov, Sabinov

Репеїв -єва м; Репеївчán -а, Репеївчánка -ы; репеївський - Repejov, Medzilaborce

Решов -а м; Решівчán -а, Решівчánка -ы; решівський - Rešov, Bardejov

Рівне -ого с; Рівнян -а, Рівнянка -ы; рівняньський - Rovné, Svidník

Рогожник -а м; Рогожничán -а, Рогожничánка -ы; рогожницький - Rohožník, Vranov nad Topľou

Розтóкы Розтóк ж *помн.* Розточán -а, Розточánка -ы; розтóцький - Roztoky, Svidník

Рокытів -ова м; Рокытівчán -а, Рокытівчánка -ы; рокытівський - Rokytov, Bardejov

Рокытів кóло Гумéнного -а м; Гуменьскорокытівчán і Рокытівчán -а, Гуменьскорокытівчánка і Рокытівчánка -ы; гуменьскорокытівський і рокытівський - Rokytov pri Humennom, Humenné

Рокытівці -овець ж *помн.*; Рокытівчán -а, Рокытівчánка -ы; рокытівський - Rokytovce, Medzilaborce

Рошківці -овець ж *помн.*; Рошківчán -а, Рошківчánка -ы; рошківський - Rošovce, Medzilaborce

Рунина -ы ж; Рунинчán -а, Рунинчánка -ы; рунинський - Runina, Snina

Рúсков -а м; Русківчán -а, Русківчánка -ы; русківський - Ruskov, Košice

Рúська Быстра -ой -ой ж; Руськобыстрán і Быстрán -а, Руськобыстрánка і Быстрánка -ы; руськобыстрáньський і быстрáньський - Ruská Bystrá, Sobrance

Рúська Волóва -ой -ой ж; Руськоволовчán і Воловчán -а; Руськоволовчánка і воловчánка -ы; руськоволовський і воловський - Ruská Volová, Snina

Рúська Воля -ой -і ж; Руськоволян і Волян -а; Руськоволянка і Волянка -ы; руськоволянський і волянський - Ruská Voľa, Stará Ľubovňa

Рúська Воля над Пóпрадом -ой -і ж; Попрáдьскоруськоволян і волян -а, Попрáдьскоруськоволянка і волянка -ы; попрáдьскоруськоволянський і волянський - Ruská Voľa nad Popradom, Stará Ľubovňa

Рúська Кáйня -ой -і ж; Руськокайнян і Кáйнян -а, Руськокайнянка і Кáйнянка -ы; руськокайняньський і кáйняньський - Ruská Kajňa, Vranov nad Topľou

Рúська Новá Вeсь -ой -ой Всі ж; Руськонововещán і Нововещán -а, Руськонововещánка і Нововещánка -ы; руськонововeсьський і нововeсьський - Ruská Nová Ves, Prešov

Рúська Пóруба -ой -ы ж; Руськопорубчán і Порубчán -а, Руськопорубчánка і Порубчánка -ы; руськопорубський і

порúбський - Ruská Poruba, Vranov nad Topľou

Рúське -ого с; Руцáн -а, Руцáнка -ы; руцáньський - Ruské, Snina

Рúськы Пекляны Рúських Пеклян *м* *помн.*; Руськопеклянець і Пеклянець -я, Руськопеклянка і Пеклянка -ы; руськопекляньський і пекляньський - Ruské Pekľany, Prešov

Рúський Грабовець -ого -овця *м*; Руськограбівчáн і Грабівчáн -а, Руськограбівчáнка і Грабівчáнка -ы; руськограбівський і грабівський - Ruský Hrabovec, Sobrance

Рúський Казимі́р -ого -а *м*; Руськоказимі́рчáн і Казимі́рчáн -а, Руськоказимі́рчáнка і Казимі́рчáнка -ы; руськоказимі́рський і казімі́рський - Ruský Kazimír, Vranov nad Topľou

Рúський Кру́чів -ого -ова *м*; Руськокручівчáн і Кручівчáн -а, Руськокручівчáнка і Кручівчáнка -ы; руськокручівський і кручівський - Ruský Krúčov, Stropkov

Рúський Пóтік -ого -ока *м*; Руськопотічáн і Потічáн -а, Руськопотічáнка і Потічáнка -ы; руськопоті́цький і поті́цький - Ruský Potok, Snina

С

Свѣтлиці́ -иць *ж* *помн.*; Светличáн -а, Светличáнка -ы; светлицький - Svetlice, Medzilaborce

Свідник -а *м*; Свідничáн -а, Свідничáнка -ы; свідницький - Svidník

Свідничка -ы *ж*; Свідничан -а, Свідничанка -ы; свідничаньський - Svidnička, Svidník

Словінкы -нок *ж* *помн.*; Словінчáн -а, Словінчáнка -ы; словінський - Slovinky, Spišská Nová Ves

Смóлник -а *м*; Смолничáн -а, Смолничáнка -ы; смолницький - Smolník, Snina і Gelnica

Сна́ків -ова *м*; Снаківчáн -а, Снаківчáнка -ы; снаківський - Snakov, Bardejov

Снина -ы *ж*; Снинчáн -а, Снинчáнка -ы; снинський - Snina

Сóбош -а *м*; Собошáн -а, Собошáнка -ы; собо́шський - Soboš, Svidník

Сóльник -а *м*; Сольничáн -а, Сольничáнка -ы; сольницький - Soľník, Stropkov

Старина́ -ы *ж* (*при Стáриї Любóвні і при Снині – теперь затопéна о́бласть*); Старинчáн -а, Старинчáнка -ы; старинський - Starina, Stará Ľubovňa і Snina

Ста́шківці́ -овець *ж* *помн.*; Сташківчáн -а, Сташківчáнка -ы; сташківський - Staškovce, Stropkov

Стаці́н -а *м*; Стацінян -а, Стацінянка -ы; стаціньський - Stakčín, Snina

Стаці́ньска Рóзтока -ой -ы *ж*; Стаціньскорозточáн і Розточáн -а, Стаціньскорозточáнка і Розточáнка -ы; стаціньскорозто́цький і розто́цький - Stakčinska Roztoka, Snina

Стéбник -а *м*; Стебничáн -а, Стебничáнка -ы; стебницький - Stebník, Bardejov

Сте́рківці́ -овець *ж* *помн.*; Стерківчáн -а, Стерківчáнка -ы; стерківський - Sterkovce, Medzilaborce

Страняны -ян *м* *помн.*; Странян -на, Странянка -ы; страняньський - Stráňany, Stará Ľubovňa

Стри́гівці́ -овець *ж* *помн.*; Стригівчáн -а, Стригівчáнка -ы; стригівський - Strihovce, Snina

Стрóчін -а *м*; Строчáн -а, Строчáнка -ы; строчінський - Stročín, Svidník

Сúків -ова *м*; Суківчáн -а, Суківчáнка -ы; суківський - Sukov, Medzilaborce

Сúлин -а *м*; Сулинчáн -а, Сулинчáнка -ы; сулинський - Sulín, Stará Ľubovňa

Т

Тел́ґарт -у *м*; Телґартчáн -а, Телґартчáнка -ы; телґартський - Telgárt, Poprad

Тихый Пóтік -ого -ока *м*; Тихопотічáн і Потічáн -а, Тихопотічáнка і Потічáнка -ы; тихопоті́цький і поті́цький - Tichý Potok, Sabinov

Тока́їк -а *м*; Токаїчáн -а, Токаїчáнка -ы; токаї́цький - Tokajik, Stropkov

Топо́ля -і ж; Топольча́н -а, Топольча́нка -ы; топольський - Topoľa, Snina

Ториски -ок ж *помн.*; Торища́н -а, Торища́нка -ы; торищанський - Torysky, Levoča

У

Убля -і ж; Убля́н -а, Убля́нка -ы; ублянський - Ubľa, Snina

Удол -а м; Удолча́н -а, Удолча́нка -ы; удольський - Údol, Stará Ľubovňa

Уліч -а м; Уліча́н -а, Уліча́нка -ы; улічський - Ulič, Snina

Улі́ске Криве -ого -ого с; Улі́скокривя́н і Кривя́н -а; Улі́скокривя́нка і Кривя́нка -ы; улі́скокривя́нський і кривя́нський - Uličské Krivé, Snina

Ф

Фалкуші́вці -овець ж *помн.*; Фалкуші́вча́н -а, Фалкуші́вча́нка -ы; фалкуші́вський - Falkušovce, Michalovce

Фіяш -а м; Фіяша́н -а, Фіяша́нка -ы; фіяшський - Fijaš, Giraltovce

Фрі́чка -ы ж; Фріча́н -а, Фріча́нка -ы; фрі́чанський - Frička, Bardejov

Х

Хмелё́ва -ой ж; Хмелі́вча́н -а, Хмелі́вча́нка -ы; хмелі́вський - Chmel'ová, Bardejov

Хо́ньківці -овець ж *помн.*; Хо́ньківча́н -а, Хо́ньківча́нка -ы; хо́ньківський - Choňkovce, Sobrance

Ц

Цернина -ы ж; Церни́нча́н -а, Церни́нча́нка -ы; церни́нський - Cernina, Svidník

Ці́гелъка -ы ж; Ці́гелъча́н -а, Ці́гелъча́нка -ы; ці́гелъча́нський - Cigeľka, Bardejov

Ці́гля -і ж; Ці́гля́н -а, Ці́гля́нка -ы; ці́гля́нський - Cigla, Svidník

Ч

Чабалі́вці -овець ж *помн.*; Чабалі́вча́н -а, Чабалі́вча́нка -ы; чабалі́вський - Čabalovce, Medzilaborce

Чаби́ны Чаби́н ж *помн.*; Чаби́нча́н -а, Чаби́нча́нка -ы; чаби́нський - Čabiny, Medzilaborce

Черті́жне -ого с; Черті́жня́н -а, Черті́жня́нка -ы; черті́жня́нський - Čertižné, Medzilaborce

Чі́рч -а м; Чі́рча́н -а, Чі́рча́нка -ы; чі́рчський - Čirč, Stará Ľubovňa

Чука́лівці -овець ж *помн.*; Чука́лівча́н -а, Чука́лівча́нка -ы; чука́лівський - Čukalovce, Snina

Ш

Ша́мброн -а м; Ша́мбронча́н -а, Ша́мбронча́нка -ы; ша́мбро́нський - Šambron, Stará Ľubovňa

Шу́нява -ы ж; Шу́нявча́н -а, Шу́нявча́нка -ы; шу́нявський - Šuňava, Poprad

Ю

Ю́ркова Во́ля -ой -і ж; Ю́ркововоля́н і Воля́н -а, Ю́ркововоля́нка і Воля́нка -ы; ю́ркововоля́нський і воля́нський - Jurkova Vofa, Svidník

Ю́ско́ва Во́ля -ой -і ж; Ю́скововоля́н і Воля́н -а, Ю́скововоля́нка і Воля́нка -ы; ю́скововоля́нський і воля́нський - Juskova Vofa, Vranov nad Topľou

Я

Яковáны -ан м *помн.*; Яковáнець -нця, Яковáнка -ы; яковáнський - Jakovany, Sabinov

Яку́бяны -ян м *помн.*; Яку́бянець -нця, Яку́бянка -нкы; яку́бянський - Jakubany, Stará Ľubovňa

Яло́ва -ой ж; Ялі́вча́н -а, Ялі́вча́нка -ы; ялі́вський - Jalová, Snina

SLOVENSKO-RUSÍNSKY SLOVNÍK (P – Ž)

© doc. PhDr. Juraj Paňko, CSc.

Recenzenti: prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD.
 doc. PhDr. Andrej Antoňák, CSc.

Technická a grafická úprava: autor

Korektúra: autor

Obálka: RnDr. Tatiana Švedová

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou
Úradu vlády SR - program Kultúra národnostných menšín.

Toto dielo ani jeho časti nemožno publikovať bez súhlasu vlastníka autorských práv.

Vydavateľ: Tlačiareň svidnícka, s.r.o. pre Rusínsku obrodu na Slovensku

Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o.

Vydanie prvé

СЛОВАЦЬКО-РУСИНЬСКИЙ СЛОВНИК (П – Ж)

© доц. ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.

Рецензенты: проф. ПгДр. Йосиф Сіпко, ПгД.
 доц. ПгДр. Андрій Антоняк, к. н.

Технічна і графічна управа: автор

Коректура: автор

Обалка: РНДр. Татяна Шведова

Публікація реалізована з фінансової підпорови
Уряду влади СР – культура народностных меншин.

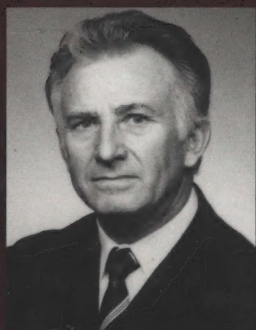
Тоту публікацію ані її частини не мож публікувати без дозволу вдастника авторських прав.

Выдаватель: Тлчарень свідницька с.р.о. про Русиньску оброду на Словеньску

Тлч: Тлчарень свідницька с.р.о.

Видання перше

ISBN 978-80-89755-05-9

СЛОВО О АВТОРОВИ ДАНОЙ ПУБЛІКАЦІЇ

Доц. ПгДр. Юрій ПАНЬКО, кандидат філологічних наук народився 3. 05. 1933 році в Рокитові коло Гуменного (колишня назва – Гуменський Рокитів). Шість класів (1939-1945) народної школи виходив в рідній селі. В 1945-1953 роках учився в Руській гімназії в Гуменні, де і матуровав. В 1953 – 1957 рр. студював на Філологічній факульті Вищої школи педагогічної в Пряшіві – студював український язык і літературу. В 1957 – 1962 рр. учив в Єдинадцятьрічній середній школі в Старій Любовні. В 1958 – 1962 рр. екстерні студював руський язык і літературу на споминаній факульті. В 1957 р. наступив на шістьмісячну військову службу, по котрій знову вернув ся учіти до Старої Любовні. Пів рока (1962) учив на Педагогічній школі в Пряшіві, а од децембра 1962 року став одборным асистентом Катедры руського языка і літературы Філософской факульты Універзیتی П. Й. Шафаріка в Пряшіві. В 1964 р. наступив в аспірантуру к проф. ПгДр. Романови Мразекови, к. ф. н. на Філософску факульту Яна Евангелісты Пуркіне в Брні (теперішня Масарікова універзита). В 1970 р. надобыв академічний титул ПгДр. на основі докторської дізертції. Є женатий і виховав зо своєх женів Юстинов дві дівчата, котры успішні закінчили високи школы педагогічного і технічного заміряня. Мать дві внучки, трьх внуків, одну правнучку і єдного правнука.

В 1975 році мусив одійти, не по своїй причині, з факульту і робив як технічний роботник в шпытале; в 1977 – 1982 роках учив в Гімназії в Старій Любовні; в 1982 – 1990 роках робив вихователя інтернату при СЛТШ в Пряшіві. А в 1990 р. знову вернув ся на Катедру руського языка і літературы Філософской факульты УПІШ, де читав лекції по синтаксису сучасного руського языка аж до одходу на пензію (2000 р.). В 1991 р. обгаїв кандидатську дізертацию, а в 1994 р. габілітовав ся на доцента. На факульті читав лекції по синтаксису руського языка, вів дипломны роботы, приправлєвав научных аспірантів з руського языка. Написав выше 120 одборных студій. Є сполуавтором і автором трьх учебників українського языка для основных школ (1964, 1965, 1966), автором двох високошкольських скріпт (1965, 1974), автором *Норм русиньского правопису* (1992), сполуавтором *Правил русиньского правопису і Орфографічного словника русиньского языка*, автором *Русиньско-русько-українсько-польского словника лінгвістичных термінів* (1994). Свої научны студії в порівнюючій русько-українсько-словацькій плані публіковав в лінгвістичных журналах і факультных зборниках. Быв централным рецензентом дакількох зборників, издаваных Катедров русістики і транслатології ФФ ПУ. Активні приправлєвав кодифікацію русиньского языка і публіковав к даній проблематиці статі в народностных новинках і журналі, а тыж і основны учебники русиньского языка. Быв єдным із главных кодифікаторів русиньского языка. Славностный акт кодифікації одбыв ся 27 януара 1995 році. І по одході на пензію публікує в русиньских новинках і журналі, а тыж в Русиньскім літературнім алманаху, котрого був дакількох номерів заставителєм, коректором і членом редакчной рады. В 2008 р. публіковав монографію на тему *Князь Лаборець в художній літературі* (Художні творы о князєві Лаборцєві). В 2012 р. выдав *Словацько-русиньскый словник*, першый том А – О, котрого издавателєм є Русиньска оброда на Словацьку.

Publikácia je realizovaná s finančnou podporou Úradu vlády SR
– program Kultúra národnostných menšín.

Публікація реалізована з фінанчнов підпорів
Уряду влади СР - культура народностных меншин

ISBN 978-80-89755-05-9